

[illegible]

F s. A

6-3

[illegible][illegible]

Index monasterij sancti Mathie apli

Continetur hic libri

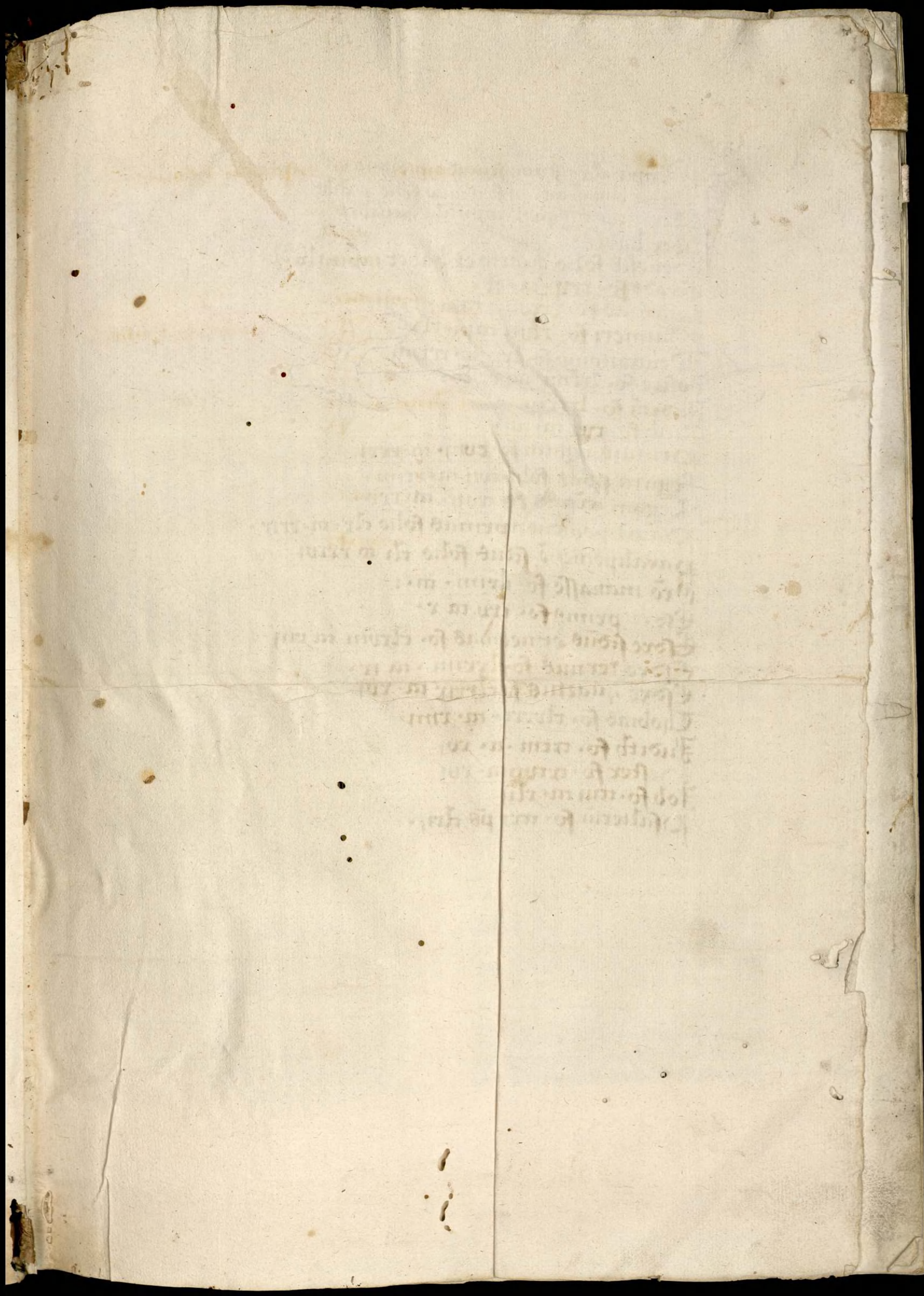
- Genesis,
- Exodi,
- Leuitici,
- Numeri,
- Deuteronomij,
- Josue,
- Judith,
- Ruth,
- Regū. iij.
- Paripomeno, ij.
- Ezra. iij.
- Thobie,
- Judith,
- Nester,
- Job,
- psalmoz, dd.

A.
Biblia a. Genesi vsq. ad libros psalmorum.

— 1000 monasteria (1000 monasteria)

Genova
Grosseto
Lucca
Livorno
Pisa
Ravenna
Reggio Emilia
Rimini
San Marino
Toscana
Umbria
Val d'Aosta
Veneto

Contato: 1000

Incipit Registrum secundum ordinem
librorum et continet in se in quo folio quilibet
liber incipit et quot capitula quilibet
liber habet.

Genesis folio quarto et habet capitula. l.

Exodus folio. xxij. ca. xl.

Leuiticus folio. xxxvij. capi. xxvij.

Numeri folio. xlvij. capi. xxvij.

Deuteronomij folio. lxi. ca. xxxiii.

Josue folio. lxxm. ca. xxm.

Judith folio. lxxxm.

Ruth folio. cvij. ca. iij.

Primus regum folio. cvij. ca. xxxi.

Regum secundus folio. cvij. ca. xxm.

Regum tertius folio. cvij. ca. xxv.

Paralipomenon primus folio. clx. ca. xxij.

Paralipomenon secundus folio. clx. ca. xxxvi.

Oratio manasse folio. lxxm. ca. i.

Esdras primus folio. lxxv. ca. x.

Esdras secundus et nehemias folio. clxxm. ca. xij.

Esdras tertius folio. clxxm. ca. ix.

Esdras quartus folio. clxxij. ca. xvi.

Thobias folio. clxxij. ca. xiii.

Judith folio. cxxm. ca. xvi.

Hester folio. cxxv. ca. xvi.

Job folio. cxxij. ca. xli.

Psalterium folio. cxi. ps. clxij.

**Incipit epla facti iheronimi ad paulinū p.
ditez de oibz dñe historie libris CA. I.**

Fater ambrosi⁹
tua michi munu
scula perferens
detulit simul et
suauissimas lit-
teras. q̄ a prin-
cipio aiciciaru.
fidem pbate iā-
fidei et veteris
amicicie noua
preferēbant. Vera em illa necessitudo est.
et christi glutino copulata. quam nō utili-
tas rei familiaris. nō p̄sentia tantuz corpo-
rum. non subdola et palpās adulatio. s; dei
timor. et diuinarum scripturarū studia cō-
ciliant. Legimus in veteribz historiis. quos-
dam lustrasse puñtias. nouos adisse popu-
los. maria trāsisse. vt eos quos ex libris no-
uerant. coram q̄z viderent. Sicut pitago-
tas memphiticus vates. sic plato egiptū.
et architam tarentinū. eandēq; oram yta-
lie. que quōdam magna grecia dicebatur
laboriosissime peragravit. et vt q̄ athenis
magister erat. et potens. cuiusq; doctrinas
academie gymnasia p̄sonabant. fieret pere-
grinus atq; discipulus. malens aliena vere-
cunde discere. q̄ sua impudenter ingerere.
Deniq; cum literas quasi toto orbe fugie-
tes p̄sequit. captus a piratis et venūdatus
tyranno crudelissimo paruit. ductus capti-
uus vindictus et seruus. Tamen qz philoso-
phus maior emēte se fuit. ad titūliūm.
lacteo eloquentie fonte manantem. de vlti-
mis hispanie galliarumq; finibz. quosdam
venisse nobiles legim⁹. et quos ad contem-
plationem sui roma nō traxerat. vni⁹q; fa-
ma p̄duxit. Dabit illa etas inaudieum o-
nibus seculis. celebrandūq; miraculum. vt
vrbem tantā ingressi. aliud extra vrbem q̄
rerent. Apollonius siue ille magus vt vul-
gus loq̄tur. siue philosophus. vt pitagori-
ci tradunt. intrauit persas. p̄transiuit cau-
casus. albanos. scithas. massagethas. opu-
lentissima indie regē penetravit. et ad extre-
mum latissimo phison ampne trāsmisso per-
uenit ad bragmanas. vt hyarcam in thyo
no sedentē aureo et de tantali fōte potantē
inter paucos discipulos. de natura. de mo-

ribus ac de cursu dieruz et siderum audiret
docentē. Inde p̄ elamitas. babilonios. chal-
deos. medos. assirios. partos. syros. pheni-
ces. arabes. palestinos. reuersus ad alexan-
driam. perrexit ad ethiopiam. vt gymnasio
phistas et famosissimā solis mēsam videret
in sabulo. Inuenit ille vir ubiq; qd̄ disceret
et semp̄ proficiens. semper se melior fieret.
Scripsit sup̄ hoc plenissime octo volumini-
bus. philostratus **CA. II.**

Quid loquar de seculi hoibz cui⁹
apostolus paulus. vas electiōis
et magister gentiū. qui de con-
scientia tantū in se hospitis loq̄-
batur dicēs. An experimentū queritis ei⁹
qui in me loq̄tur cristus. Post damascum
arabiamq; lustratā. ascendit iherosolimaz
vt videret petrū et mansit apud eum dieb⁹
quindēcim. Hoc em misterio ebdomadis et
ogdoadis. futurus gentium predicator in-
struendus erat. Rursumq; post annos qua-
tuordecim assumpto barnaba et tyto. expo-
suit cum apostolis euangelium. ne forte in
vacuū curreret aut cucurrisset. Habet nes-
cio quid latentis energie. viue vocis actus
et i aures discipuli de actoris ore transfusa.
fortius sonant. Vnde et eschmeus cum rodi
exularet. et legeret illa demostenis oratio
quam aduersus eum habuerat. mirantibz
cunctis atq; laudatibz. suspirās ait. Quid
si ipsam audissetis bestiam. sua verba reso-
nantem. **CA. III.**

Ec hoc dico. qd̄ sit aliquid in me
tale. qd̄ vel possis a me audire vl-
telis discere. sed quo ardor tuus
et discendi studium etiam absq;
nobis p̄ se p̄bari debeat. Ingeniū docile. et
sine doctore laudabile est. Non quid inueni-
as. sed quid q̄ras consideramus. Mollis ce-
ra et ad formandum facilis. etiam si artifi-
cis et plaste cessent manus. tamen virtute
totum ē q̄cquid esse potest. Paulus aposto-
lus ad pedes gamalielis. legē moysi et p̄phe-
tas didicisse se gloriatur. vt armatus spiri-
tualibz telis. postea diceret cōfidenter. Ar-
ma em nostre milicie nō carnalia sunt. s; po-
tencia deo. ad destructionem munitiōnū et
cogitationes destruētes. et omnez altitudi-
nem extollentes. se aduersus scientiā dei. et
captiuantes omnē intellectū ad obediēdū

christo: et parati subiugare omnem obediē-
tiam. Thimotheū scribit ab infātia sacris
literis eruditum: et hortatur ad studiū
lectionis: ne negligat grāciā q̄ data sit ei
p̄ impositiōem man⁹ presbiteri. Tyto p̄ci-
pit vt in ceteras v̄tutes episcopi: quē bre-
ui s̄mone depinxit. sciētiaz q̄ nō negligat
scripturaz. obtinentem inq̄t eum q̄ secun-
dum doctrinā est fidelez s̄monem: vt potēs
sit exhortari in doctrina sana ⁊ cōtradicen-
tes reuincere. **CA.** **III.**

Sancta q̄ppe rusticitas solum fi-
bi p̄dest. et q̄tum edificat ex vi-
te merito ecclesiā christi: t̄m nō
cet si destruetib⁹ nō resistat. Ma-
lachias p̄pheta. ymmo p̄ malachiā dñs in-
rogauit sacerdotes legē. Intm sacerdotis
officiū est: inrogatū respōdere de lege. Et
in deuteronomio legim⁹. Inroga p̄ez tuū
⁊ annūciabit tibi: maiores tuos ⁊ dicet ti-
bi. In psalmo q̄ cxviii. Cantabiles michi
erant iustificationes tue: in loco peregrina-
tionis mee. Et in descriptiōe iusti viri. cum
eū arbori vite dauid q̄ est in paradiso opa-
raret: in ceteras v̄tutes s̄ etiaz intulit.
In lege dñi volūtas ei⁹. ⁊ in lege ei⁹ medi-
tabit̄ die ac nocte. Daniel in fine sacratissi-
me visionis ait. iustos fulgere q̄si stellas:
⁊ intelligētes id ē doctos q̄si firmamentū.
Vides q̄ntum in se distat iusta rusticitas.
⁊ docta iusticia. Alij stell: alij celo oparanē
Quamq̄ iuxta hebraicā veritatem. vtrūq̄
de eruditis possit intelligi. Ita em ap̄ eos
legim⁹. qui autē docti fuerint fulgebūt q̄si
splendor firmamētū: ⁊ q̄ ad iusticiā erudi-
unt m̄ltos: q̄si stelle in perpetuas eēmitates
Cur dicūt paul⁹ ap̄lus vas electiōis nem-
pe q̄a vas legis: ⁊ scripturaz s̄ctaz erat
armariū. Pharisei stupēt in dñi doctrina. ⁊
mirant̄ in petro ⁊ iohāne q̄uo legē sciunt:
cum l̄as nō didicerint. Quid q̄c em alijs ex-
ercitatio ⁊ q̄tidiana in lege meditatio tri-
buere solet. illi s̄ spūs sanctus suggererat
Et erant iuxta qd̄ scriptū est docibiles deo
Duodecim ānos saluator impleuerat. ⁊ in
templo sedens. de questiōib⁹ legis interro-
gans: magis docet duz prudēter inrogat
Nisi forte rusticū petrū. rusticum iohānez
dicimus: q̄rum vterq̄ dicē poterat. ⁊ si im-
perit⁹ s̄mone: nō tamē scientia. Iohānes

rusticus piscator inuēit⁹. Et vnde illa vox
obsecro: in principio verbū. et verbū erat
apud deū. ⁊ deus erat verbū. Logos grece
multa significat. Nam et v̄bū ē ⁊ ratio. et
supputatio: et causa vniuscuiusq̄ rei. p̄ qm
sunt singula q̄ subsistūt: q̄ vniūsa recte in-
telligim⁹ in christo. **CA.** **V.**

De doctus plato nesciuit s̄ demo-
stenes eloquēs ignorauit. Per daz
inq̄t sapientiā sapiētū: ⁊ prudētiā
prudētiū reprobo. Vera sapiētia p̄det
fallam sapiētā: et quāq̄ stulticia p̄dicatio
nis in cruce fit: t̄m paul⁹ sapiētā loquit̄ in-
ter p̄fectos. Sapiētā aut nō seculi isti⁹: q̄
destruit. nec p̄ncipiū: s̄ loq̄tur dei sapiētā
in misterio absconditā: qm p̄destinauit de⁹
an secula. Dei sapiētia. xp̄us est. Xps em.
dei v̄tus ⁊ dei sapiētia. Nec sapiētia in mi-
sterio abscondita ē. de q̄ ⁊ noui psalmi titu-
lus p̄notat. p̄ occultis fili⁹: in q̄ sunt omēs
thesauri sapiētie ⁊ sciētie dei absconditi. Et
qui in misterio abscondit⁹ erat p̄destinat⁹ ē
an secula. p̄destinat⁹ aut ⁊ p̄figurat⁹ in le-
ge ⁊ p̄phetis. Vnde et p̄phete appellabant̄
videntes: q̄ videbant eū quē ceteri nō vi-
debāt. Abrahā vidit diē eius. ⁊ letat⁹ ē. A-
periebant̄ celī ezechieli: qui p̄plo peccatori
clausi erāt. Reuela inquit dauid oculos me-
os: et considerabo mirabilia de lege tua. Lex
em spirital̄ est: ⁊ reuelatōe op⁹ ē vt intel-
ligat̄: ac reuelata facie dei gl̄am contem-
plemur. Liber in apocalip̄i septē sigill⁹ signa-
tus ondit̄: quē si dederis hōi sciētī l̄as vt le-
gat r̄ndibit tibi. Nō possū. Signat⁹ ē em.
Quātī hodie putat se nosse l̄as: tenet sig-
natū librū. nec aperire possūt. nisi ille rese-
rauerit. q̄ habet clauē dauid: q̄ aperit ⁊ ne-
mo claudit: claudit ⁊ nemo aperit. In acti-
bus ap̄loz. sanct⁹ eunuch⁹. ymmo sanct⁹
vir. sic em eum sancta scriptura cognomi-
nat: cum legeret psalmā p̄phetā. inrogat⁹
a philippo. putasne intelligis q̄ legis: r̄ndit
Quo possū: nisi aliquis me docuerit. Ego
vt de me loq̄r interim. nec sanctior sū s̄ eu-
nuch⁹: nec studiosior: q̄ de ethiopia id ē de
extremis finib⁹ mūdi venit ad templū. reli-
q̄t aulā regiā: ⁊ t̄atus amator legis fuit di-
uine scientie. vt etiaz in vehiculo l̄as lege-
ret sacras Et tamē cū librū teneret. ⁊ v̄ba
dñi in cogitatōe acciperet. lingua volueret

labijs psonaret: ignorabit eū quē in libro
nesciens venerabat. Venit philippus: ostē-
dit ei ihesum: qui clausus latebat in lra. D-
mira doctoris vritus. Eadē hora credidit eu-
nuch⁹: baptizatus fidelis et sanctus magister
efficit: de discipulo plus in dēto fōte eccle-
sie: quā in aurato synagoge tēplo reperit.

CA.

VI.

Hec a me pstricta sunt breuiter: ne
q̄ enī eplaris angustia euagari lō-
gius patiebat: vt intelligeres. te
in scripturis sacris sine puio et mōstrante
semita. nō posse ingredi. Tacio de gmati-
cis. rethoricis. philosophis. geometricis.
dyaleticis. musicis. astronomicis. astrolo-
gis. medicis. quoz scientia mortalib⁹ satis
vel vtilissima est: et in tres ptes scindit. in
doctrinam. rationē. et vsum. Ad minores ar-
tes veniā: et q̄ nō tam lingua q̄ manu admi-
nistrant. Agricole. cemerarij. fabri metal-
loz. lignozumq̄ celo. lanarij q̄ et fullo-
nes. et ceteri q̄ variā suppellectilem et vi-
lia opuscula fabricant: absq̄ doctore esse
nō possunt qd cupiunt. Nō medicoz ē pro-
mittūt medici: tractat fabilia fabri. So-
la scripturaz ars est: q̄ sibi passim omīs v-
dicant. Scribim⁹ in docti. doctiq̄ poemata
passim. Hāc garrula an⁹. hanc delirus se-
nex. hanc sophista vobus: hāc vniūsi psu-
mūt. lacerant. docēt anteq̄ discāt. Alij ab-
ducto supcilio grādia vba trutinātes. in-
ter mulierculas de sacris lris phisolophan-
tur. Alij discūt pro chopudo a feminis. qd vi-
ros doceāt: et ne parz h̄ sit. qdam facilita-
te vboz. p̄mimo audacia. edisserunt alijs: qd
ip̄i nō intelligūt. Taceo de meis similib⁹:
qui si forte ad scripturas sacras post secu-
lares lras venerit. et fmone opposito aures po-
puli mūlserit: quicqd dixerint h̄ legem dei
putāt. Nec scire dignant qd pphete quid
ap̄li senserint. sed ad sensuz suū in cōgrua
aptant testimonia: q̄si grande sit. et nō vi-
ciosissimū dicēdi gen⁹. depuare sentēcias:
et ad volūtatez suā sacrā scripturā trahere
repugnantē. Quasi nō legim⁹ omeroceto-
nas et vgilocetronas: ac n̄ sic etiā et maro-
nē sine xpo possim⁹ dicē xpianū qz scripse-
rit. iā redit et vgo redeūt saturina reg⁹: iā n̄
pgemēs. celo dimittit alto. Et p̄m loquē-
tem ad filiū. Nate mee vires mea magna

potentia solus. Et post verba saluatoris in
cruce. Talia perstabat memorans. fixusq̄
manebat. Puerilia sunt h̄: et circulatorz lu-
do similia. docere q̄ ignores: p̄mimo vt cum
stomacho loquā: nec h̄ quidem scire quod
nescias.

CA.

VII.

Udelicet manifestissima ē genesis
in q̄ de creatura mundi de exordio
gnis humani. de diuisione terre. de
cōfusiōe linguaz et gentiū vsq̄ ad exitum
scribit lebreoz. Patet exodus cū decem
plagis: cū decalogo. cū mysticis. diuinisq̄
pceptis. In p̄mptu ē leuitic⁹ liber: in quo
singula sacrificia p̄mimo singule pene syllabe
et vestes aaron et tot⁹ ordo leuitic⁹ spirant
celestia sacramēta. Numeri vero nōne to-
tius arismetrice et pphēcie balaā et qdragi-
ta duaz mansionū p heremū misteria cōti-
net: deuteroniū vero secūda lex et euāgelii
ce legis pfiguratio. nōne sic ea habet q̄ po-
ta sunt vt noua sint omnia de veterib⁹: huc
vsq̄ moyses: hucusq̄ p̄tateuc⁹. quib⁹ qn-
q̄ verb loq̄ se velle ap̄lus in ecclesia glori-
atur. Iob exemplar patientie q̄ nō misteria
suo fmone cōplectit: psa incipit. v̄su labit.
pedestri fmōe finit. om̄sq̄ q̄ leges dyaletice
ppositōe. assuptōe. ofirmatōe cōclusiōe de-
terminat. Singula in eo vba plena sūt sen-
sib⁹: et vt de ceteris fileaz. resurrectiōe cor-
poz sic pphetat: vt nullus de ea manifest⁹
et cauti⁹ scripserit. Scio inqt q̄ redeptor
meus viuit: et in nouissimo die de tra resur-
rectur⁹ sum: et rursum circūdabor pelle mea.
et in carne mea videbo deū: quē visur⁹ sum
ego ipe et oculi mei aspecturi sunt: et nō ali⁹
Reposita ē hec spes mea in sinu meo. Veniā
ad ihesū naue: q̄ typū dñi nō solū in gestis.
vix etiam in noie pfert. Transiit iordanē:
hostiū regna subuertit: diuidit terrā victo-
ri p̄so: et p singulas vrbes. viculos mōtes
flumina torrētes. atq̄ cōfina. ecclesie ce-
lestisq̄ ihrlm spūalia regna descripsit. In
iudiciū libro q̄ pncipes p̄li. tot figure sūt
Ruth moabitiss p̄saie explet vaticiniū dicē-
tis: emitte agnū dñe dñatorem terre: de pe-
tra dēsti ad mōtem filie syon. Samuel in
heli mortuo et in occisiōe saul veterē legem
abolitā mōstrat: porro in sadoch atq̄ dauid
nouū sacdotij nouiq̄ imperij sacramēta tes-
tat. Malachim id ē terci⁹ et qrtus regum

liber a salomone vsq; iechoniam. et a ierobo
am filio nabath. vsq; ad osee q̄ ductus est
in affirios. regnū iuda et regnū describit is-
rahel. Si historiam respicias vba simplici-
a sunt: si in istis sensū latentē inspexeris ec-
clesie paucitas et hereticorū contra ecclesiā bel-
la narrant. Duodecim pphete in vni⁹ volū-
minis angustias coartati multo aliud q̄ so-
nant in litera pfigurāt. Osee crebro nomi-
nat effraim. samariā. ioseph. iezrahel. et ux-
orem fornicariā et fornicatōis filios et ad-
ulterā cubiculo clausam mariti multo tem-
pore sedere viduā: et sub veste lugubri ma-
riti ad se reditum prestolari. Iohel fili⁹ fa-
tuel describit terrā duodeci tribuū. eruca-
bracho. locusta. rubigine vastante osump-
tam: et post eūfionez poris populi effusum
iri spm̄ sanctum sup̄ suos dei et acillas id ē
sup̄ centū viginti credentiū noia: et effusū
iri in cenaculo syon. Qui centū viginti ab
vno vsq; ad quādecim paulati et p̄ incrementa
surgentes quādecim gduū numerū efficiūt: q̄
in psalterio mystice continent. Amos pastor
et rusticus et ruborū mora distinguēs pau-
cis vbiis explicari nō potest. Quis em̄ dig-
ne expmat tria et quatuor scelera damasci et
gaze tyri et ydumee et filiorū amon et moab
et in septimo et octauo gradu iudee et isrl̄ ē
hic loq̄tur ad vaccas pingues q̄ sūt in sa-
marie mōte: et ruiturā domū maiore mīno
remq; testat. Ipe cernit fictorē locuste: et
stantem dñm sup̄ muz litū vel adamatinū
et vnciuū pomorū attrahētē supplicia pec-
catoribz. et famē in terra: nō famem pa-
nis nec sitim aq̄ sed audiendī vbu⁹ dei. Ab-
dias qui interpretat̄ vnu dñi ptonat cōtra
edō et sanguinē terrenūq; fr̄is q̄ iacob
semp̄ emulū hasta percutit spūali. Jonas
pulcerrima colūba naufragio suo passionē
dñi pfigurans. mundū ad penitentiā reuo-
cat. et sub noie nīniue salutē gentibz nūci-
at. Micheas de moralibz coheres xp̄i vasta-
tiōz anūciat filie latronis: et obsidionē pōit
contra eā: q̄ maxillā percusserit iudicis is-
rahel. Naum solator orbis increpat ciui-
tatez saguinū: et post eūfionē illi⁹ loq̄tur:
ecce sup̄ mōtes pedes euāgelisantis et an-
nūciātis pacem. Abacuc luctator fortis
et rigidus stat sup̄ custodiā suā: et figit g-
dum sup̄ munitōez vt xp̄m in cruce cōtem

plet. et dicat: operuit celos gl̄a ei⁹. et lau-
dis ei⁹ plena ē terra: splendor eius vt lux e-
rit. cornua in manibz ei⁹: ibi abscondita est
fortitudo ei⁹. Sophomias speculator et arch-
anorū domini cognitor. audit clamorem a
porta pisciū et iulātū a secūda et ottritōz a
collibz. Inducit q̄z vlulatū habitatoribz
pile: q̄z conticuit om̄is pplus chanaā disp̄si-
sunt vniūsi qui inuoluti erāt argēto Agge-
us festin⁹ et letus. q̄ seminauit in lacrimis
vt in gaudio meteret. destructū templum
edificat. deumq; p̄em inducit loquentē:
adhuc vnu modicumq; et ego amouebo ce-
lum et terrā et mare et aridā: et mouebo o-
nes gētes. et veniet desideratus cūctis genti-
bus. Zacharias memor dñi sui multiplex i-
pphetia. ihesum vestibz sordibz indutū. et la-
pidē oculorū septē. cādelabrumq; aureū
cum totidē lucernis q̄t oculis. duas q̄z oli-
uas a sinistris lampadis cernit. et a dextris
vt post eq̄s rufos varios nigros et albos
et dissipatas q̄drigas ex effraim. et equū de
iherusalē paupere regem vaticinetur: et p̄-
dicet regē sedentē sup̄ pullū filiū asine sub-
iugalis. Malachias apte. et in fine omniū
pphetaz. de abiectōe isrl̄ et vacatōe gētiū
nō est michi. ait volūtas in vobis dicit dñs
exercitū: et mun⁹ nō suscipiā de manu ves-
tra. Ab ortu em̄ solis vsq; ad occasū mag-
num ē nomē meū in gentibz: et in omni lo-
co sacrificat et offert nōi meo oblatio mū-
da. Isaiam. iheremiā. ezechiel. et daniel. q̄s
potest vel intelligere vel exponē q̄ru⁹ p̄m⁹
nō pphetiā videt in texere s; euāgelii. Se-
cundus v̄gaz nuceā et ollā accensā a facie
aquilonis: et pardū spoliātū suis coloribus
et q̄druplex diuisis metris nectit alphabetū
Terci⁹ p̄ncipia et finem tantis habet ob-
scuritatis inuoluta: vt ap̄d hebreos ipe p̄-
tes cum exordio geneleos an̄ ānos trigim-
ta nō legant. Quart⁹ vero q̄ et extremus
inter quatuor pphetas. tporū. osciū. et tocī⁹
mundi philohystoric⁹ lapidez p̄cisū de mō-
te sine manibz: et reḡ oia sbuertentē claro
smone p̄nūciat. David simonides n̄. p̄m-
darus et alphe⁹ flaccus q̄z catull⁹ atq; sere-
nus xp̄m lira p̄dicat: et in decacordo psalte-
rio ab inferis excitat resurgentē. Salomō
pacific⁹ et amabil⁹ dñi. mores corrigi. natu-
rā docet ecclesiam iūgit et xp̄m: sanctarūq;

nupcialz dulce canit epithalamiū. **H**ester in ecclesie typo pplm liberat de periculo: et in terfecto amā q̄ interpretat in q̄ras ptes oī uij et diē celebrem mittit in posteros. **P**aralipomenō liber instrumētī veteris ephito mē tātus ac tal' est: vt absq̄ illo si q̄s sciētiā scripturaz sibi voluerit arrogare se ipsuz irideat. **P**er singula q̄ppe noia iūcturasq̄ verborz. et p̄termisse in regū libris tāgunt historie: et innumerabiles explicant euāgelij questioēs. **H**esbraz et neemias. ad iutor videlicet et solator a dño. in vno volumine artant: instaurāt templum. muros extruūt ciuitatis. omīsq̄ illa turba ppli redeūtis in patriā. et descriptio sacerdotuz leuitarum isrl'. p̄selitoz ac p̄ singulas familias muroz et turriū opa diuisa aliud in cortice p̄ferunt: aliud in medulla retinet. **C**ernis me scripturaz amore raptum: excessisse modū epistole: et tamen nō implese qd volui. **A**udiui9 tantū qd nōsse quod cupere debeam9: vt et nos q̄ possim9 dicere: cōcupiuit anima mea d̄siderare iustificatōes tuas in oīi tempe. **C**eterū illud socraticuz implet in nobis. **H**oc tm̄ scio quod nescio. **T**angam et nouū breuiter testamentum. **M**atheus. marcus. lucas. et iohannes q̄dri ga domini. et verum cherubim quod interpretatur scientie plenitudo per totum corpus oculati sunt: semelle emicant. discurrunt fulgura. pedes habent rectos. et in sublimetendentes: terga pennata et vbiq̄ volantia tenent se mutuo sibiq̄ perplexi sunt: et quā si rota in rotā voluunt. et pergūt quocunq̄ eos flatus spirit9 sancti perduxerit. **P**aul9 apostolus ad septem scribit ecclesias octaua enim ad hebreos a plerisq̄ extra numerum ponit. **T**himotheum instruit. et tytum et philomenem p̄ fugitio famulo deprecatur: sup quo meli9 tacere puto. quā pauca scribere. **A**ctus ap̄loz nudā quidē vident. sonare historiā et nascentis ecclesie infantiam texere: sed si nouerim9 scriptorē eoz lucā esse medicum: cuius laus est in euangelio. animaduertimus pariter omnia verba illi9 anime languentis esse medicinam. **I**acobus. petrus. iohānes. iudas. septem epistolas ediderunt tam misticas quā succinctas et breues pariter et longas: breues in verbis. longas in sentencijs vt rarus sit qui

non in earum cecueiat lectione. **A**pocalipsis iohannis tot habet sacramenta quot vba. **P**az dixi: et p̄ merito volumis. laus omnis inferior ē. **I**n verbis singulis multiplices latent intelligentie. **P**ro te frater carissime me inter hec viuere ista meditari. nil aliud nosse. nichilq̄ aliud querere: nōne videt tibi iam hic in terris regni celestis habitaculus? **N**olo vt offēdaris in scripturis sacris. simplicitate et quasi philitate verborz: que vel vicio interpretum vel de industria sic prolatae sunt. vt rusticam orationem facili9 intruerent. et in vna eadēq̄ sententia aliter doctus. aliter sentiret indoct9. **N**on sūptā peculans et hebes vt h̄ me nosse polliceat: et eoz fructus cāpere in terra quorum radices in celo fixe sunt: s; velle fateor: sedenti me p̄fero. magistrum rēnuens comitem spondeo. **P**etenti datur. pulsanti aperitur. querens inuenit. **D**iscamus in terris: quorum scientia nobis perseueret in celo. **O**bui9 te manibus excipiam et vt inepte aliqd ac de erinagore tūiditate effūdā q̄cqd q̄heris tecū scire conabor. **CA. VIII.**

Abes hic amantissimum tui fratrem eusebium. qui literaruz tuarum in gratiam duplicauit: referens honestatem morum tuorum: contemptum seculi. fidem amicitie. amorem christi. **N**am prudentiam et eloquiū venustatem etiaz absq̄ illo ipsa epistola preferebat. **F**estina q̄so te. et herenti salo nauicule funem magis precinde q̄ solue. **N**emo renunciaturus seculo bene potest vendere. que contēpfit vt venderet. **Q**uicqd in sumptus de tuo tuleris: p̄ lucro computa. **A**ntiquum dictum ē. **A**uaro dēst tam quod habet: q̄ q̄ nō habet. **C**redenti tot9 mundus diuiciarum est. **I**nfidelis autez etiam oblo indiget. **S**ic uiuamus quasi nil habentes et omnia possidentes. **V**ictus atq̄ vestitus diuicie xpianorū. **S**i habes in potestate rem tuā vende: si nō habes proice. **T**ollenti tunicam: et palliū relinquēdū ē. **N**isi scz tu sp̄ rectimās et diē de diē trahēs caute et p̄detēpti tuas posses fūculas redidris n̄ h̄z xps unde alat pauperes suos. **T**otū deo ddit: q̄ se obtulit. **A**p̄li tm̄ nauē et recia rēmq̄t: vidua duo era mit tit i gazophilatiū et p̄ferē creti diuicijs. **F**acile orēpit oia: q̄ se sp̄ cogitat eē moriturz

Incipit prologus in pentateucum moysi

Essiderij mei desideratas
accepi literas. qui quo-
dam p[re]sagio futuroz.
cum daniel sortitus est
nomen: obsecrantis vt
translatu[m] in latinam ling-
uam de hebreo sermone
pentateucum nostror[um] aurib[us] traderet. De-
riculosum opus certe. et obtrectatorum
meorum latratibus patens: qui me asserunt
in septuaginta interpretum figillationez.
noua pro veteribus eudere. ita ingenium
quasi vinum probantes. cum ego sepiissime
testatus sim me pro vili portione in taber-
naculo dei offerre que possim: nec opes al-
terius aliorum paupertate fedari. Quod
vt auderem origenis me studiuz prouocat
qui editioni antike translationem theodo-
tionis miscuit. asterico et ebulo id est stella
et veru[m] omne opus distinguens. dum aut
illucescere facit que minus ante fuerant:
aut superflua queq[ue] iugulat et confodit. et
maxime que euangelistarum et apostolor[um]
auctoritas promulgauit. In quibus mul-
ta de veteri testamento legimus que in nos-
tris codicibus non habentur: vt est illud.
ex egipto vocaui filium meum. et quoniam
nazarenus vocabitur et videbunt in quem
compunxerunt. et flumina de ventre eius flu-
ent aque viue: et que nec oculus vidit nec
auris audiuit nec in cor hominis ascendit
que preparauit diligentibus se: et multa al-
ia que proprium sintagma desiderant. In-
terrogemus ergo eos vbi hec scripta sunt
et cum dicere non potuerint. de libris hebra-
icis proferamus. primum testimonium est
in osee. secundum in ysaia. tercium in zacha-
ria. quartum in prouerbis. quintum eque
in ysaia: q[uod] multi ignorantes apocriphorum
deliramenta sectantur. et hiberas nemias li-
bris autenticis preferunt. Causas erroris
non est meum exponere. Iudei prudenti fac-
tum dicunt esse concilio: ne ptolomeus vni-
us dei cultor etiam apud hebreos duplicem
diuinitatem comprehenderet. quod maxi-
me idcirco faciebant quia in platonis dog-
ma cadere videbatur. Deniq[ue] vbiq[ue] sa-
ctum aliquid scriptura testatur de patre et

filio et spiritu sancto aut aliter interpreta-
ti sunt aut omnino tacuerunt: vt et regi sa-
tisfacerent. et archanum fidei non vulgarerent.
Et nescio quis primus auctor septuagim-
ta cellulas alexandrie medatio suo extrux-
erit. quibus diuisi eadem scriptitarent: cu[m]
aristeus eiusdem ptolomei p[er]aspites: et
non multo post tempore iosephus nichil ta-
le retulerint. sed in vna basilica congrega-
tos otulisse scribant non p[ro]phetasse. Aliud
est em[en] esse vate: aliud e[ss]e interpretem.
Vbi spiritus v[er]tura p[re]dicat: hic erudicio et
verborum copia ea que intelligit transfere.
Nisi forte putandus e[st] tullius economicus
xenofontis et platonis pitagoram et demo-
stenis p[ro]thefontem afflatus rethorico spi-
ritu transfuisse. Aut aliter. de eisbe[re] libris
per septuaginta interpretes. aliter p[er] aposto-
los spiritus sanctus testimonia texuit: vt q[uod]
illi tacuerunt hi scriptum esse mentiti sint.
Quid igitur? Danamus veteres. Amime:
sed post priorum studia in domo domini q[uod]
possumus laboramus. Illi interpretati sunt
ante aduentum christi et quod nescierunt du-
bii p[ro]tulerunt sententias: nos post passio-
nem eius non tam prophetiam q[uam] historiā
scribimus. Aliter enim audita: aliter visa
narrant. Quid melius intelligim[us] melius et p[re]fe-
rimus. Audi igitur emule: obtrectator. au-
sculta. Non dāno non reprehendo septua-
ginta: sed cōfidenter cunctis illis apostolos
p[re]fero. Per istorum os in x[rist]o sonat quos
ante p[ro]phetas in spiritualia carismata posi-
tos lego: in quibus vltimū pene gradum
interpretes tenent. Quid liuore torqueris?
Quid impitorum animos contra me concit-
as. Sicubi in translatione tibi videor erra-
re interroga hebreos: diuersarum urbium
magistros cōsule. Quod illi habent de x[rist]o
tui codices non habent. Aliud est si contra
se postea ab apostolis vsurpata testimonia
p[ro]bauerint. et emendatiora sunt exēplaria
latina. q[uam] greca: greca q[uam] hebreā. Veruz h[oc]
contra multos. Nūc te de p[ro]cor desiderij caris-
sime: vt quia me tū opus s[er]uire fecisti. et a
genesis exordiū capē. oratōib[us] iuues. q[uod] pos-
sim eodē spū quo scripti sunt libri in latinū
eos transferre sermonem.

Incipit liber breuich q[uod] nos geneshim dicim[us]

In principio cre-
auit deus celus
et terrā. Terra
autē erat inanis et
vacua: et tene-
bre erāt sup fa-
cies abyssi. et spi-
ritus domini fe-
rebat sup aq̃s.
Dixitq; de9. Fi-
at lux. Et facta est lux. Et vidit deus lucez
q̃ esset bona: et diuisit lucem a tenebris. ap-
pelauitq; lucē diem et tenebras noctē. Fac-
tumq; est vespere et mane dies vn9. Dixit q̃
deus. Fiat firmamentū in medio aquarū: et
diuidat aquas ab aquis. Et fecit de9 firma-
mentū: diuisitq; aquas q̃ erant s̃b firmamē-
to ab h̃is q̃ erant sup firmamentū. et factū
est ita. Vocauitq; deus firmamentū celus:
et factum est vespere et mane dies secund9.
Dixit vero deus. Cōgregentur aque q̃ s̃b
celo sunt in locum vnum et appareat arida.
Et factū ē ita. Et vocauit deus aridā terrā
cōgregationesq; aquarū appellauit maria.
Et vidit de9 q̃ eēt bonū: et ait. Berminet
terra herbā virentē et facientē semē: et lig-
nū pomiferū faciens fructū iuxta gen9 suū
cuius semē in semetip̃o sit sup terrā. Et fac-
tum ē ita. Et protulit trā herbā virentē et fa-
cientem semē iuxta gen9 suū: lignūq; facies
fructum et h̃is vniūsq; sementē s̃m spe-
ciem suā. Et vidit de9 q̃ eēt bonū: et fac-
tum ē vespere et mane dies t̃cius. Dixitq; de9.
Fiant luminaria in firmamēto celi. et diui-
dant diē ac noctē: et sint in sig̃ et t̃pa et di-
es et ānos. vt luceāt in firmamēto celi. et il-
luminent trā. Et factū est ita. Fecitq; de-
us duo luminaria mag̃: luminare maius vt
p̃ssēt diē et luminari minus vt p̃ssēt noc-
ti et stellas: et posuit eas in firmamēto celi
vt lucerent sup trā: et p̃ssēt diē ac noc-
ti. et diuiderent lucez ac tenebras. Et vidit
deus q̃ esset bonū: et factū ē vespere et mane
dies quart9. Dixit etiā deus. Producat a-
que reptile animie viuētis et volatile sup ter-
ram. s̃b firmamēto celi. Creauitq; de9 cete-
grandia et omnē aiām viuētē atq; mota-
bilem qm̃ p̃duxerāt aque in species suas.
et omne volatile s̃m gen9 suū. Et vidit de9
q̃ esset bonū. benedixitq; eis dicens. Cresci-

te et multiplicamini. et replete aq̃s maris. a-
uesq; multiplicent sup trā. Et factus est
vespere et mane dies q̃ntus. Dixit q̃ deus.
Producat trā animā viuētē in g̃ne suo
iumenta et reptilia. et bestias trē s̃m species
suas. Factumq; ē ita. Et fecit de9 bestias ē-
re iuxta species suas. iumēta et omne repti-
le terre in g̃ne suo. Et vidit de9 q̃ esset bo-
num. et ait. Faciam9 hōiem ad ymaginē et
similitudinē nrām: et p̃sit piscib; maris. et vo-
latilib; celi et bestiis vniūsq; terre. om̃iq;
reptili qd̃ mouet in terra. Et creauit deus
hōiem ad ymaginē et similitudinē suā. ad
ymaginem dei creauit illū. masculū et femi-
nam creauit eos. B̃ndixitq; illis de9. et ait.
Crescite et multiplicamini et replete terrā
et s̃b̃icite eaz. et dominamini piscib; maris
et volatilib; celi. et vniūis animatib; q̃ mo-
uent sup terrā. Dixitq; de9. Ecce dedi vob̃
omnē herbā afferentē semen sup terrā. et
vniuersa lig̃ que h̃nt in semetip̃is sementēz
g̃nis sui. vt sint vob̃ in escā et cūctis animā-
tib; terre. om̃iq; voluceri celi et vniūis que
mouent in terra. et in quib; ē aia viues. vt
habeant ad vescēdū. Et factū est ita. Vi-
ditq; deus cūcta q̃ fecerat. et erāt valde bo-
na. Et factū est vespere et mane dies sext9.

CA.

II.

Reditur p̃fecti sūt celi et terra. et om-
nis ornat9 eorū. Cōpleuitq; de9 diē
septimo opus suū qd̃ fecerat. et requieuit
diē septimo ab vniūso opere qd̃ patrarat.
Et benedixit diē septio. et sanctificauit illū
q̃ in ip̃o cessauerat ab om̃e ope suo qd̃ cre-
auit deus vt faceret. Iste sūt generatiōes
celi et terre qm̃ create sūt in diē q̃ fecit deus
celum et terrā. et om̃e ṽgultū agri anteq̃ o-
r̃iret in terra. omnemq; herbā regiōis p̃us-
q̃ germinaret. Non em̃ pluerat d̃ns deus
sup terrā. et hō nō erat q̃ oparet terrā. Sed
fons ascēdebat ē terra. irrigans vniūsa; su-
p̃ficiem terre. Formauit igit̃ d̃ns de9 hōi-
nē de limo terre. et inspirauit in faciē ei9 spi-
raculum vite et fact9 est hō in aiām viuētē.
Plantauerat aut̃ d̃ns de9 paradisu volup-
tatis a p̃ncipio. in q̃ posuit hōiem quez for-
mauerat. Produxitq; d̃ns de9 de humo om-
ne lignū pulcrū visu. et ad vescēdū suaue
lignum etiā vite in medio paradisi. lignūq;
q̃ sciētie b̃oi et mali. Et flūi9 egrediebāt

de loco voluptatis ad irriganduz paradisu.
 q̄ inde diuidit̄ in q̄tuor capita. **N**omē vni
 phison. **I**p̄e ē q̄ circuit om̄ez terrā euilath.
 vbi nascit̄ auruz. ⁊ aurū terre illi⁹ optimū
 est. **I**biq̄ inuenit̄ bdelliū. ⁊ lapis omichim⁹
Et nomē fluij sc̄di gyo. **I**p̄e ē q̄ circuit o
 nem terrā ethiopie. **N**omē vero flum̄is ter
 cij tigris. **I**p̄e vadit̄ extra affirios. **F**luuius
 autē quart⁹. ip̄e est eufrates. **T**ulit ḡ do
 min⁹ deus hoīem. et posuit eū in paradisu
 voluptatis. vt operaret̄ ⁊ custodiret illū. p̄
 cepitq̄ ei dicēs **E**x omni ligno paradisi cō
 mede. d̄ ligno autē sciētie boni ⁊ mali ne cō
 medas. **I**n quacūq̄ em̄ die omederis ex eo
 morte morieris. **D**ixit q̄ dñs deus. **N**ō est
 bonū hoīem esse solū. faciam⁹ ei adiutoriū
 filie sibi formatis igit̄ dñs de⁹ de humo cūc
 tis animantib⁹ terre. ⁊ vniūsis volatilib⁹ ce
 li. adduxit ea ad adā vt videret qd̄ voca
 ret ea. **O**mne em̄ qd̄ vocauit adā aīe viuē
 tis. ip̄m est nomē ei⁹ **A**pellauitq̄ adā noi
 bus suis cūcta animātia. ⁊ vniūsa volatilia
 celi ⁊ omnes bestias terre. **A**de vero nō in
 ueniebat̄ adiutor filis eius. **I**mmisitq̄ dñs
 deus soporē in adā. **C**umq̄ obdormisset. tu
 lit vnā de costis eius. ⁊ repleuit carnē p̄ ea
Et edificauit dñs deus costā quaz tulerat
 de adā in mulierez. ⁊ adduxit eam ad adā
Dixitq̄ adam. **H**oc nūc os ex ossib⁹ meis.
 ⁊ caro de carne mea. **H**ec vocabit̄ virago.
 qm̄ de viro sumpta ē. **Q**uāobrem relinq̄t
 homo prēm suū ⁊ m̄rem ⁊ adheret v̄xori
 sue. et erūt duo in carne vna. **E**rat autē v̄
 q̄ nud⁹ adā sc̄z ⁊ v̄xor ei⁹ et n̄ erubescēbat

CA.

III.

Ed et serps̄ erat callidior cūctis a
 nimantib⁹ terre. q̄ fecerat dñs de⁹
Qui dixit ad mulierē. **C**ur p̄cepit vobis de
 us vt nō omederitis ex om̄i ligno paradisi
Cui r̄ndit mulier. **D**e fructu lignoz q̄ sūt
 in par adiso v̄scim̄. de fructu vero ligni qd̄
 est in medio paradisi p̄cepit nobis deus ne
 cōmederem⁹. ⁊ ne tangerem⁹ illud. ne for
 te moriamur. **D**ixit autē sp̄ens ad mulierez
Nequaḡ morte moriemini. **S**cit em̄ de⁹ q̄
 in quocūq̄ die comederitis ex eo aperient̄
 oculi v̄ri. et eritis sic dñi sciētes bonū ⁊ ma
 lum. **V**idit igit̄ mulier q̄ bonū esset lignuz
 ad v̄scendū. ⁊ pulcrū oculis. aspectuq̄ de
 lectabile. ⁊ tulit de fructu illi⁹ ⁊ omedit. de

ditq̄ viro suo. **Q**ui omedit. ⁊ apti sūt ocu
 li amboz. **C**umq̄ cognouisset se esse nudos
 cōsuerunt folia ficus. et fecerūt sibi perizo
 mata. **E**t cū audissent vocē dñi dei deambu
 lantis in par adiso. ad aurā post merediez.
 abscondit se adam ⁊ v̄xor ei⁹ a facie dñi dei
 in medio ligni padisi. **V**ocauitq̄ dñs deus
 adam. ⁊ dixit ei. **V**bi es. **Q**ui ait. **V**oces tu
 am dñe audiui in par adiso. ⁊ timui eo q̄ nu
 dus essem. et abscondi me. **C**ui dixit dñs.
Quis em̄ idicauit tibi q̄ nud⁹ esses. nisi q̄
 ex ligno de q̄ p̄ceperaz tibi ne omederes co
 medisti. **D**ixitq̄ adā. **M**ulier quā dedisti m̄
 sociam. dedit michi de ligno. et comedi. **E**t
 dixit dñs de⁹ ad mulierē. **Q**uare h̄ fecisti.
Que r̄ndit. **S**erpens p̄cepit me. et omedi.
Et ait dñs ad sp̄entes. **Q**uia fecisti h̄ ma
 ledictus es inter om̄ia animātia. et bestias
 terre. **S**up pectus tuū ḡdieris. ⁊ terrā co
 medes cūctis diebus vite tue. **I**mmiciias
 ponā inter te ⁊ mulierē. et semen tuū et se
 men illius. **I**p̄a oteret caput tuū ⁊ tu m̄si
 diaberis calcamio ei⁹. **M**ulierī q̄ dixit m̄s
 tipl̄scabo erūpnas tuas. ⁊ cōceptus tuos.
In dolore paries filios. ⁊ s̄b viri potestate
 eris. et ip̄se domiabit̄ tui. **A**de viro dixit.
Quia audisti. voces v̄xoris tue. et omedisti
 de ligno ex quo p̄ceperam tibi ne omederes
 maledicta terra in ope tuo. **I**n laborib⁹ co
 medes ex ea. cūctis dieb⁹ vite tue. **S**p̄mas
 ⁊ tribulos germinabit tibi. et omedes her
 bas terre. **I**n sudore vultus tui v̄sceris pa
 ne tuo. donec reūt̄aris in terraz de q̄ sump
 tus es. q̄ puluis es. ⁊ in puluerē reūt̄eris.
Et vocauit adam nomē v̄xoris sue eua. eo
 qd̄ mater esset cūctoꝝ viuētū. **F**ecit q̄ do
 min⁹ deus ade ⁊ v̄xore ei⁹ tunicas pellice
 as. ⁊ induit eos ⁊ ait. **E**cce adam q̄si vnus
 ex nob̄ factus ē sciēs bonuz ⁊ malū. **N**unc
 ḡ ne forte mittat manū suaz. ⁊ sumat etiaz
 de ligno vite. ⁊ comedat. et viuat meter
 num. **E**misit eu⁹ dñs deus de par adiso vo
 luptatis. vt oparet̄ terrā de q̄ sumptus est
Eiecitq̄ adam. et collocauit ante paradi
 sum voluptatis cherubim. et flāmeū gladiū
 atq̄ v̄satiles. ad custodiēdā viā ligni vite

CA.

III.

Agnouit vero adam euā v̄xorez su
 am. q̄ ocepit et peperit chayn dicēs
Possedi hoīem per deum. **R**ursumq̄ peperit

fratrem eius abel. Fuit autem abel pastor ouium. et chayn agricola. Factus est autem post multos dies ut offerret chayn de fructibus terre munera domino. Abel quoque obtulit de primis gregis sui et de apibus eorum. Et respexit dominus ad abel. et ad munera eius: ad chayn autem et ad munera illius non respexit. Iratusque est chayn vehementer: et occidit vultus eius. Dixitque dominus ad eum. Quare iratus es. et cur occidit facies tuas? Nonne si bene egeris recipies? Si autem male: statim in foribus peccatum tuum aderit. Sed scis te erit appetitus eius. et tu domiaberis illius. Dixitque chayn ad fratrem. Egrediamur foras. Cumque essent in agro. consurrexit chayn aduersus fratrem suum abel et interfecit eum. Et ait dominus ad chayn. Vbi est abel frater tuus? Qui respondit. Nescio. Numquid custos fratris mei sum ego. Dixitque ad eum. Quid fecisti? Vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Nunc igitur maledictus eris super terram: quia aperuit os suum et suscepit sanguinem fratris tui de manu tua. Cum operatus fueris eam non dabit tibi fructus suos. Fagus et pfugus eris super terram. Dixitque chayn ad dominum. Maior est iniquitas mea: quam veniam merear. Ecce eicis me hodie a facie terre: et a facie tua abscondar. et ero fagus et pfugus in terra. Omnis igitur qui inuenerit me occidet me. Dixitque ei dominus. Nequaquam ita fiet: sed omnis qui occiderit chayn septuplum punietur. Posuitque dominus in chayn signum. ut non interficeret eum. Egressusque est chayn a facie domini habitauit pfugus in terra ad orientalem plagam eden. Cognouit autem chayn uxorem suam: que concepit et peperit enoch. Et edificauit ciuitatem. et vocauit nomen eius ex nomine filii sui enoch. Porro enoch genuit yrad. Et yrad genuit maimael. et maimael genuit mathusael. Et mathusael genuit lamed. Qui accepit duas uxores. Nomen unius ada. et nomen alteri sella. Genuitque ada iahel. qui fuit pater habitantium in tentoriis. atque pastorum. et nomen fratris eius tubal. Ipse fuit pater canentium cythara et organo. Sella quoque genuit tubalcayn. qui fuit malleator et faber. in cuncta opera eris et ferri. Porro vero tubalcayn. noemina. Dixitque lamed uxori suae ad et selle. Audite vocem meam. uxores lamed. auscultate sermonem meum. Qui occidi virum in vulnus meum et adolescere

tem in liuore meum. Septuplum ultio dabitur de chayn. de lamed vero septuagies species. Cognouit quoque adhuc adam uxorem suam et peperit filium. vocauitque nomen eius seth dicens. Posuit michi deus seminem aliud pro abel quem occidit chayn. Sed et seth natus est filius. quem vocauit enos. Iste cepit invocare nomen domini.

CA.

V.

Hic est liber generationis adam. in die qua creauit deus hominem. Ad similitudinem dei fecit illum: masculum et feminam creauit eos et benedixit illis. et vocauit nomen eorum adam in die qua creati sunt. Vixit autem adam centum triginta annis. et genuit filium ad ymaginem. et similitudinem suam. Vocauitque nomen eius seth. Et facti sunt dies adam postquam genuit seth octingenti anni: genuitque filios et filias. Et factus est omne tempus quod vixit. adam anni nonaginta triginta et mortuus est. Vixit quoque seth centum quinquaginta annis. et genuit enos. Vixitque seth postquam genuit enos octingenti septem annis. genuitque filios et filias. Et facti sunt omnes dies seth nonagitorum duodecim annorum: et mortuus est. Vixit vero enos nonaginta annis et genuit chaynam. Post cuius ortum vixit octingentis quindecim annis: et genuit filios et filias. Factique sunt omnes dies enos nonagenti quinquaginta annis: et mortuus est. Vixit quoque chayna septuaginta annis et genuit malalehel. Et vixit chaynan postquam genuit malalehel octingentis quadraginta annis: genuitque filios et filias. Et facti sunt omnes dies chaynan nonagente annis. et mortuus est. Vixit autem malalehel sexaginta quatuor annis: et genuit iared. Et vixit malalehel postquam genuit iared octingentis triginta annis. et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies malalehel octingenti nonaginta quatuor annis et mortuus est. Vixit iared centum sexaginta duobus annis. et genuit enoch. Et vixit iared postquam genuit enoch octingentis annis et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies iared nonaginta duo anni. et mortuus est. Porro enoch vixit sexaginta quatuor annis. et genuit mathusale. Et ambulauit enoch cum deo. Et vixit enoch postquam genuit mathusalem trecentis annis. et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies enoch. trecentis sexaginta quatuor annis. ambulauitque cum deo et non apparuit. quia tulit eum dominus. Vixit quoque

mathusalem centū octoginta septē annis.
et genuit lamedh. Et vixit mathusalē post
q̄ genuit lamedh septingētis octoginta duo
bus ānis. et genuit filios ⁊ filias. Et facti
sunt om̄es dies mathusaleꝝ nō gentis exagi
tanouē anni. ⁊ mortu⁹ ē. Vixit autē lamedh
centū octoginta duob⁹ ānis ⁊ genuit filiū:
vocauiq; nomē ei⁹ noe dicens. Iste consolabit
nos ab operib⁹ et laborib⁹ manuū nr̄az in
t̄ra. cui maledixit dñs. Vixitq; lamedh post
q̄ genuit noe quingētis nonaginta q̄nq; an
nis. et genuit filios ⁊ filias. Et facti sūt o
nes dies lamedh septingētis septuaginta sep
tem āni. ⁊ mortu⁹ est. Noe vero cū quingē
toꝝ esset ānoꝝ genuit sem. ⁊ cham. ⁊ iaphet

CA.

VI.

Cumq; cepissent hoīes multiplicari
sup̄ terrā. ⁊ filias p̄creassent. Vidē
tes filij dei filias hoīm q̄ essent pulcre. acce
perūt sibi vxores ex omnib⁹ q̄s elegerant.
Dixitq; deus. Nō p̄manebit spūs meus in
hoīe in eternū. quia caro ē. Eruntq; dies
illius cētum viginti ānoꝝ. Gigantes autē
erant sup̄ terrā in dieb⁹ illis. Postq̄ em̄ in
gressi sūt filij dei ad filias hoīm. illeq; genu
erūt. isti sūt potentes a seculo. viri famosi.
Videns autē de⁹ q̄ multa malicia hoīm esset
in terra. ⁊ cūcta cogitatō cordis intēta es
set ad malū omni tēpore. penituit eū q̄ ho
mīnē fecisset in t̄ra. Et p̄cauens in futurū
et tactus dolore cordis intrinsecus. delebo
inquit hominē quē creauī a facie terre. ab
hoīe vsq; ad animā. a reptile vsq; ad vo
lucres celi. Deitet em̄ me fecisse eos. Noe
vero inuenit grām corā dño. Hec sunt gñā
tiones noe. Noe vir iustus atq; p̄fectus fu
it. in gñationib⁹ suis. cum deo ābulauit. ⁊
genuit tres filios. sem. cham. ⁊ iaphet. Cor
rupta est autē terra corā dño. ⁊ repleta est
iniquitate. Cumq; vidisset de⁹ terrā esse cor
ruptam. omnis q̄ppe caro corruerat viā
suā sup̄ terrā. dixit ad noe. Fimis vniūse
carnis vīt coram me. Repleta ē terra iniqui
tate a facie eoz. et ego dispdam eos cum
terra. Fac tibi archam de lignis leuigatis.
Masculas in archa facies. et bitumine li
mes intrinsec⁹ ⁊ extrinsec⁹. et sic facies eā.
Trecetoꝝ cubitoꝝ erit lōgītudo arche. q̄n
quaginta cubitoꝝ latitudo. ⁊ triginta cu
bitoꝝ altitudo illius. Fenestrā in archa fa

cies. ⁊ in cubito osūmabis summitatē ei⁹.

Altius autē arche pones ex latere deorsū. Ce
nacula ⁊ trístega facies in ea. Ecce ego ad
ducā aquas diluuij sup̄ terrā vt interficiāz
omnē carnez in qua spūs vite ē s̄bter celū.
⁊ vniuersa q̄ in terra sūt osumentē. Donāq;
fedus meū tecuz. ⁊ ingredieris archā tu ⁊
filij tui. vxor tua. et vxores filioꝝ tuoꝝ te
cuz. ⁊ ex cūctis animātib⁹ vniūse carnis bi
na induces in archā vt viuāt tecum mas
culim⁹ sex⁹ ⁊ feminim⁹. De volucibus iuxta
genus suū. ⁊ de iumentis in gñe suo. ⁊ ex om
ni reptile terre. s̄m gen⁹ suū. bina de om
nib⁹ ingredientē tecū. vt possint viuere. Tol
les igit tecum ex omnib⁹ escis q̄ mādi pos
sunt. ⁊ sportabis apud te. et erūt tam tibi
q̄ illi in escā. Fecit igit noe oīa q̄ p̄ceperat
illi deus. CA.

VII.

Ixit dñs ad eum. Ingredere tu et
omnis dom⁹ tua in archā. Te em̄
vidi iustus coram me in gñatione
hac. Ex omnib⁹ animātib⁹ mūdīs tolles sep
tena ⁊ septena. masculū ⁊ feminā. 8 animā
tib⁹ vero immūdis duo ⁊ duo. masculū ⁊ fe
minā. sed ⁊ de volatilib⁹ celi septena ⁊ sep
tena. masculū ⁊ feminā. vt saluet semē su
p̄ faciem vniūse terre. Adhuc em̄ ⁊ post di
es septem ego pluā sup̄ terras quadragin
ta dieb⁹ ⁊ q̄draginta noctib⁹. ⁊ delebo om
nem s̄stantiāz quam feci de sup̄ficie terre.
Fecit ḡ noe oīa que mādauerat ei dñm⁹.
Eratq; sexcetoꝝ annoꝝ. q̄n diluuij aq̄ inū
dauerūt sup̄ terrā. ⁊ ingressus ē noe ⁊ filij
eius. vxor eius. ⁊ vxores filioꝝ eius cum
eo in archam. p̄pter aquas diluuij. De ani
mantib⁹ q̄ mūdīs ⁊ immūdis. ⁊ de voluci
bus ⁊ ex omni qd̄ mouet sup̄ terrā. duo et
duo ingressi sunt ad noe in archā mascul⁹
⁊ femina. sicut p̄ceperat dñs noe. Cumq;
transissent septē dies aq̄ diluuij inūdauē
sup̄ terrā. anno sexcētesimo vite noe mēse
secundo septiodesimo die mēsis. rupti sunt
omnes fōtes abissi magne. ⁊ catharactē ce
li aperte sunt. ⁊ facta ē pluuiā sup̄ terrā q̄
draginta dieb⁹ ⁊ quadraginta noctib⁹. In
articulo diei illi⁹ ingressus ē noe. et. sem ⁊
cham. ⁊ iaphet filij ei⁹. vxor illi⁹ ⁊ vxores fi
lioꝝ eius cum eis in archam. ipsi et omne
animal s̄m genus suū vniūsaq; iumenta in
genere suo. et omne qd̄ mouet sup̄ terrā in

genere suo: cunctumque volatile secundum genus suum. Vniuersae aues omnesque volucres ingressae sunt ad noe in archam. bina et bina ex omni carne in qua erat spiritus vite. Et quae ingressae sunt. masculus et femina ex omni carne introierunt. sicut preceperat ei deus: et inclusit eum dominus de foris. Factumque est diluuium quadraginta diebus super terram. et multiplicatae sunt aquae: et eleuauerunt archam in sublimem a terra. vehementer enim inundauerunt: et omnia repleuerunt in superficie terre. Porro archa ferebatur super aquas: et aquae preualuerunt nimis super terram. oportitque sunt omnes montes excelsi sub vniuerso celo. Quindecim cubitis altior fuit aqua super montes quos operuerat. Consumptaque est omnis caro quae mouebatur super terram: volucrum animantium bestiarum omniumque reptilium quae reptant super terram. Vniuersae homines et cuncta in quibus spiritaculum vite est in terra. mortua sunt. Et deleuit deus omnem substantiam quae erat super terram. ab homine usque ad pecus. tam reptile quam volucres celi: et deleta sunt de terra. Remansit autem solus noe. et qui cum eo erant in archa. Perminueruntque aquae terras ceterumquingenta diebus.

CA.

VIII.

Recordatur autem dominus noe cunctorumque animantium. et omnium iumentorum quae erant cum eo in archa. adduxit spiritum super terram: et immixtae sunt aquae. et clauhi sunt fontes abyssi et catharactae celi: et prohibite sunt pluuiae de celo. Reuersaeque sunt aquae de terra euntes et redeuntes: et ceperunt minui. post centumquingenta dies. Requieuitque archa mense septimo vicesimo septimo die mensis super montes armenie. Atueruntque ibant et decreuebant usque ad decimum mensem. Decimo enim mense prima die mensis apparuerunt cacumina montium. Cumque transisset quadraginta dies. aperiens noe fenestram archae quam fecerat dimisit coruorum: qui egrediebatur et non reuertebatur donec ficcarentur aquae super terram. Emisit quoque columbas post eum. ut videret si iam cessassent aquae super faciem terre. Quae cum non inuenisset ubi requiesceret pes eius. reuersa est ad eum in archam. Aquae enim erant super vniuersam terram. Extenditque manus suas: et apprehensam intulit in archam. Expectatis autem ultra septem diebus alijs: rursum dimisit columbam ex archa. At illa venit ad eum ad vesperam: portans ramum oliue virentis folijs

in ore suo. Intellexit ergo noe: quod cessassent aquae super terram. Expectauitque nichilominus septem alios dies. et emisit columbam: quae non est reuersa ultra ad eum. Igitur sexcentesimo primo anno primo mense. prima die mensis immixtae sunt aquae super terram. Et aperiens noe tectum archae asperxit. viditque quod exsiccata esset superficies terre. Mense secundo septimo et vicesimo die mensis arefacta est terra. Locutus est autem dominus ad noe dicens. Egredere de archa tu. et uxor tua filij tui. et uxores filiorum tuorum tecum: cuncta animantia quae sunt apud te ex omni carne tam in volatilibus quam in bestiis. et vniuersis reptilibus quae reptant super terram. educ tecum: et egredimini super terram. Crescite et multiplicamini super eam. Egredius est ergo noe et filij eius. et uxor illius et uxores filiorum eius cum eo: sed et omnia animantia. iumenta et reptilia quae reptant super terram. secundum genus suum. egressa sunt de archa. Edificauit autem noe altare domino: et tollens de cunctis pecoribus et volucris mundis. obtulit holocausta super altare. odoratusque est dominus odorem suauitatis: et ait ad eum. Nequaquam ultra maledicam terre propter homines. Sensus enim et cogitatio humani cordis in malum propria sunt ab adolescentia sua. Non igitur ultra percutiam omnem animam viuentem: sicut feci cunctis diebus terre sementis et messis. frigus et aestas et hiemps. nox et dies non requiescent.

CA.

IX.

Benedixitque deus noe et filiis eius. et dixit ad eos. Crescite et multiplicamini et replete terram. et terror vestester ac tremor sit super cuncta animalia terre et super omnes volucres celi cum vniuersis quae mouentur super terram. Omnes pisces maris: manus vestre tribuite sunt. et omne quod mouetur et viuere erit vobis in cibis. Quasi olera virentia tradidi vobis omnia: excepto quod carnem cum sanguine non comedetis. Sanguinem enim animarum vestrarum. requiram de manu cunctarum bestiarum. et de manu hominis. De manu viri et de manu fratris eius requiram omnem animam hominis. Quicumque effuderit humanum sanguinem. fundetur sanguis illius. Ad ymaginem dei quippe factus est homo. Vos autem crescite et multiplicamini. et ingredimini super terram et implete eam. Hec quoque dixit deus ad noe. et ad filios eius cum eo. Ecce ego statuam pactum meum vobiscum. et cum

semine v^{ro} post vos ⁊ ad omnem animā viuentem q̄ est vobiscū. tam in volucrib^{us} q̄ in iumentis ⁊ pecudib^{us} terre. cūctisq^{ue} q̄ egressa sunt de archa. ⁊ vniūsis bestiis terre. Et tuam pactū meū vobiscū. ⁊ nequaquā vltra interficiet omnis caro ab aq̄s diluuii neq^{ue} erit dēinceps diluuiū dissipans omnē terrā. **Dixitq^{ue} deus.** Hoc ē signū federis qd̄ dō inter me ⁊ vos et ad omnē animā viuentē q̄ est vobiscū in gñationes sēpiternas. **Ar-** cum meū ponā in nubib^{us} celi et erit signū federis int̄ me et terrā. **Cūq^{ue} obduxero** nubib^{us} celum. apparebit arcus me^{us} in nubib^{us} et recordabor federis mei qd̄ pepigi vobiscū. et cū omni aīa viuentē q̄ carnē vegetat. et nō erūt vltra aq̄ diluuii ad delendā vniūsam carnē. **Eritq^{ue} arcus** me^{us} in nubib^{us}. ⁊ videbo illū et recordabor federis sempiterni: qd̄ pactū est int̄ deū et omēz animā viuentē vniūse carnis q̄ ē sup̄ terrā. **Dixitq^{ue} dñs ad noe.** Hoc est signū federis qd̄ cōstitui inter me et omnē carnem sup̄ terrā. **Erāt g^o filij noe** q̄ egressi sunt de archa. sem cham. et iaphet. **Porro cham** ipse est p̄r chanaan. **Tres isti** sunt filij noe. et ab his disseminatū est omne gen^{us} hōim sup̄ vniūsa^m terrā. **Cepitq^{ue} noe** vir agricola exercere t̄ram. et plantauit vineā. **Bibensq^{ue} vniū** inebriatus ē et nudat^{us} iacuit in tabernaculo suo. **Quod cū** vidisset chā p̄r chanaan. verēda patris sui esse nudata: nūciauit duob^{us} frīb^{us} suis foris. **Atuero sem ⁊ iaphet.** palliū imposuerūt humeris suis. ⁊ incedentes retrorsum: operuerūt verēda patris. **Faciesq^{ue} eoz** auerſerant. ⁊ patris virilia non viderūt. **Cuigilas aut^{em} noe** ex vīno cū didicisset q̄ fecerat ei filius su^{us} iunior. ait. **Maledictus** chanaan puer. seruus suoz erit frīb^{us} suis. **Dixitq^{ue}.** **Benedictus dñs** de^{us} sem sit chanaan seru^{us} eius. **Dilatat de^{us} iaphet.** et habitet in tabnaculis sem. fitq^{ue} chanaā seru^{us} eius. **Vixit aut^{em} noe** post diluuiū trecētisq^{ue} quaginta ānis. et impleti sunt omnes dies ei^{us} nōgētorū q̄nq̄gita ānoz. ⁊ mortu^{us} est.

CA.

X.

E sunt gñationes filioz noe. sem cham. et iaphet. **Natiq^{ue} sunt eis** filij post diluuiū. **Filij iaphet.** gomor. et magog et madai. et iauan. et thubal. et mochoch. et tyras. **Porro filij gomor.** asse-

nem. et riphat. et thogorma. **Filij aut^{em} ia-** uan helisa et tharſis. cechim. et dodanim. **Ab hijs diuise** sunt insule gētū in regiōib^{us} suis. vnusquisq^{ue} fm̄ linguā suā et famīlias suas in nationib^{us} suis. **Filij aut^{em} cham-** chus ⁊ mesraim ⁊ phut ⁊ chanaā. **Filij aut^{em} chus.** saba eiula ⁊ sabatha ⁊ regina ⁊ saba thata. **Filij regina.** saba et dadan. **Porro chus** genuit nemroth. **Ipsē cepit** eē potēs in terra. et erat robust^{us} venator corā dño. **Ad h^{oc} exiuit** puerbium. **Quasi nemroth** robustus venator corā dño. **Fuit aut^{em} p̄ncipi-** um regni ei^{us} babilon. ⁊ arath ⁊ archath ⁊ calamie. in terra sennaar. **De terra illa e-** gressus ē assur. ⁊ edificauit in muen. ⁊ plateas ciuitatis ⁊ chale. **Resē q^{ue} inter mīuē** ⁊ chale. **Hec ē ciuitas magna.** **Atuero mes-** raim genuit ludim. ⁊ ananim. ⁊ laabim. et neptuim. ⁊ phetufin. ⁊ celluim. **q̄ b^{us} egres-** si sunt philistim. ⁊ capturim. **Chanaā aut^{em}** genuit sydonē p̄mogenitū suū. et theum. et iebuseū. ⁊ amorreū. ⁊ gergeseū. ⁊ eueū ⁊ aracheum cyneum. ⁊ aradiū. samaritem ⁊ amatheum. **Et p̄ hos disseminati sūt p̄p̄i** chananēoz. **Factiq^{ue} sunt termini** chanaā vementib^{us} a sidone ierarā. vsq^{ue} gasā. donec in grediariis sodomā ⁊ gomorrā. ⁊ adamā. ⁊ seboim vsq^{ue} iasa: et iela. **Hijs sunt filij cham** in gñationib^{us} ⁊ linguis ⁊ generationib^{us}. **Et** risq^{ue} ⁊ gētib^{us} suis. **De sem q^{ue} nati sūt p̄res** oim filioz heber. fr̄e iaphet maiore. **Filij sē** helam ⁊ assur. ⁊ arphaxat. lud. et arā. **Filij** arā. hus ⁊ hul. ⁊ gether. ⁊ mes. **Atuero ar-** phaxat genuit sale. **q̄ ort^{us} ē heber.** **Natiq^{ue}** sunt heber filij duo. **Nomen vni** phaleg. eo qd̄ in dieb^{us} eius diuisa sit terra. ⁊ nomē fr̄is eius iectan. **Qui iectan.** genuit elmodad. ⁊ saleph ⁊ asarmot. iare ⁊ adurā. ⁊ iazal. et deda ⁊ hebal. et abimabel. saba. et iophir. ⁊ eiula. ⁊ iobab. **Dñs isti filij iectā.** **Et fac-** ta est habitatio eoz. de mēssa per gētibus vsq^{ue} sephar montē orientales. **Isti sūt filij** sem fm̄ gñationes et linguas et regiōes in gentib^{us} suis. **Hec familie noe.** iuxta populos ⁊ natōes suas ab hijs diuise sunt gētes in terra post diluuiū.

CA. XI.

Rat aut^{em} terra labij vni^{us} ⁊ sermō num eorundē. **Cūq^{ue} p̄ficiscerent** de oriēte. inuenerūt capuz in terra sēnaar. ⁊ habitauerūt in eo. **Dixitq^{ue} alter** ad

proximū suūz. **V**eite faciam⁹ lateres. ⁊ coq̃m⁹
eos igni. **H**abuerūtq; lateres p saxis ⁊ bi
tumen p cemēto. ⁊ dixerūt. **V**enite facia
mus nob ciuitatez. ⁊ turrim cui⁹ culmē p
tingat vsq; ad celum. ⁊ celebrem⁹ nomen
nostrū anteq̃ diuidam⁹ in vniuersas terras
Descendit autē dñs vt videret ciuitatē. et
turrim quā edificabāt filij adā. et dixit. **E**c
ce vnus est p̃plus. ⁊ vnus ē labiū omnibus
Ceperūtq; h̃ facere: nec desistent a cogita
tionib⁹ suis donec eas ope opleant. **V**enite
igit̃ descendam⁹ et ofundam⁹ ibi ligūā eo
rum vt nō audiat vnusquisq; vocēz p̃ximī
sui. **A**tq; ita diuisit eos dñs ex illo loco in
vniuersas trās et cessauerūt edificare ciui
tatem. **E**t idcirco vocat⁹ ē nomē loci illi⁹
babel: quia ibi ofusum est labiū vniūse ter
re. **E**t inde disp̃sit eos dñs sup faciez cūcta
rum regionum. **H**ec sūt generationes sem
is. **S**em erat centū ānoz qñ genuit arphax
at. biennio post diluuiū. **V**ixitq; sem postq̃
genuit arphaxat q̃ngētis annis. et genuit
filios et filias. **P**orro arphaxat vixit trigi
taq̃nq; ānis et genuit sale. **V**ixitq; arphax
at postq̃ genuit sale trecētis et tribo ānis
et genuit heber. **V**ixitq; sale postq̃ genuit
heber q̃dringentis et tribo ānis et genuit fi
lios et filias. **V**ixit autē heber trigintaq̃tuor
annis et genuit phalech. **E**t vixit heber post
q̃ genuit phalech q̃dringentis et triginta ānis
et genuit filios et filias. **V**ixit q; phalech
triginta ānis ⁊ genuit reu. **V**ixitq; phalech
postq̃ genuit reu ducentis nouem annis et
genuit filios et filias. **V**ixit autem reu tri
gintaq̃m⁹ annis: ⁊ genuit saruch. **V**ixit
q; reu postq̃ genuit saruch ducentis septem
annis: et genuit filios et filias. **V**ixit au
tem saruch triginta annis et genuit nachor.
Vixitq; saruch postq̃ genuit nachor ducē
tis annis. et genuit filios et filias. **V**ixit au
tem nachor viginti nouē annis. et genuit
thare. **V**ixit nachor postq̃ genuit thare cē
tumdecē et nouē annis. et genuit filios et
filias. **V**ixitq; thare septuaginta annis et
genuit abram. et nachor et aram. **H**ec sūt
autē gñationes thare. **T**hare genuit abraz
nachor. et aram. **P**orro aram genuit loth.
Mortuusq; est arā añ thare patrez suū in
terra natiuitatis sue i hur chaldeoz. **D**ux
erūt autē abram. et nachor vxores. **N**omē

vxoris abram sarai. **E**t nomē vxoris na
chor. melcha filia aram p̃ris melchē et p̃ris
iesche. **E**rat autē sarai steris nec habebat
filios. **T**ulit itaq; thare abram filiū suū. et
loth filiū araz filiū filij sui. ⁊ sarai nūz suā
vxorē abram filij sui. ⁊ eduxit eos d hur chal
deoz vt irent in terrā chanaā. **V**enerūtq;
vsq; harā. ⁊ habitauerūt ibi. **E**t facti sunt
dies thare ducetozumq; annoz. ⁊ mor
tuus est in harā. **CA. XII.**

Exit autē dñs ad abram. **E**gredere
de terra ⁊ de agnatōe tua. ⁊ de do
mo p̃ris tui. ⁊ veni in trās quā mō
strauero tibi. **F**aciāq; te in gentē magnā.
⁊ benedicā tibi. ⁊ magnificabo nomē tuū.
erisq; benedict⁹. **B**ndicā bñdicenti bñ tibi
⁊ maledicā maledicēti bñ tibi. atq; in te be
nedicetur vniūse agnatōes terre. **E**gres
sus est itaq; abram sicut p̃ceperat ei dñs. et
fuit cum eo loth. **S**eptuagintaq; ānoz
erat abram: cūz egredere⁹ de harā. **T**ulit
q; sarai vxorē suā. ⁊ loth filiū fratris sui.
vniūsamq; s̃statiā q̃ possederāt. ⁊ aīas q̃s
fecerant in harā. ⁊ egressi sūt vt irēt in ter
rā chanaā. **C**ūq; venisset in eā: p̃transiuit
abram terrā vsq; ad locūz siche. ⁊ vsq; ad cō
uallem illustre. **C**hanane⁹ autē tūc erat in t̃
ra. **A**pparuit autē dñs abraz ⁊ dixit ei. **B**e
ni tuo dato terrā hanc. **Q**ui edificauit ibi
altare dño q̃ apparuerat ei. ⁊ inuocauit ibi
nomen ei⁹. **E**t inde trāsgrediens ad mōtē q̃
erat ostra orientez bethel. tetendit ibi taber
naculū suū ab occidente habēs bethel. ⁊ ab
orientē hay. **E**dificauit q; ibi altare dño. ⁊
inuocauit nomē eius. **P**errexitq; abraz va
dens. ⁊ vltra p̃grediens ad meridiez. **F**ac
ta est autē fames in terra. **D**escēditq; abram
in egiptū vt peregrinaret ibi. **P**reualue
rat em fames in terra. **C**ūq; p̃pe esset vt i
gredere⁹ egiptū. dixit sarai vxori sue. **N**o
ui q; pulcra sis mulier. ⁊ qd cūz viderint e
giptij. dicturi sūt. q; vxor illi⁹ est. ⁊ interfici
ent me. ⁊ te refuabunt. **D**ic g obsecro te
q; soror mea sis. vt bene sit m̃ p̃pter te ⁊ vi
uat anima mea ob grāz tui. **C**um itaq; in
gressus eēt abram egiptum: viderūt egiptij
mulieres q; esset pulcra nimis. **E**t nūciaue
runt p̃ncipes pharaoni ⁊ laudauerūt eaz a
p̃d illū. **E**t s̃blata ē mlier i domū pharaōis
abram vō bñ vñ sūt ap̃ illā. **F**uerūtq; ei oues

et boues. et asini. et hui. et famule. et asine. et camelis. Flagellauit autem dominus pharaonem plagis maximis. et domum eius. propter sarai uxorem abraham. Vocauitque pharaon abraham. et dixit ei. Quid nam est hoc quod fecisti mihi. Quare non indicasti mihi quod uxor tua esset. Quam ob causam dixisti esse sororem tuam. ut tollerem meam in uxorem. Nunc igitur ecce coniunx tua accipe eam. et uade. Precepitque pharaon super abraham uirum et deduxerunt eum et uxorem eius et omnia que habebat. **CA. XIII.**

Ascendit ergo abraham de egipto: ipse et uxor eius. et omnia que habebat. et loth cum eo: ad australes plagas. Erat autem diues valde in possessione auri et argenti. Reuersusque est per iter quod uenerat a meridie in bethel. usque ad locum ubi prius fixerat tabernaculum inter bethel et hay. in loco altaris quod fecerat prius. et inuocauit ibi nomen domini. Sed et loth qui erat cum abraham: fuerunt greges ouium et armenta. et tabernacula. nec poterat eos capere terra. ut habitaret filius. Erat quippe substantia eorum multa. et nequebatur habitare communiter. Unde facta est rixa inter pastores gregum abraham et loth. Eo autem tempore chananeus et pherezee habitabant in illa terra. Dixit ergo abraham ad loth. Ne quod sit iurgium inter me et te. et inter pastores meos et inter pastores tuos. fratres enim sumus. Ecce uniuersa terra coram te est. recede a me obsecro. Si ad sinistram ieris: ego dexteram tenebo. si tu dexteram elegeris: ego ad sinistram pergam. Eleuatis itaque loth oculis. uidit omnem circa regionem iordanis. quam uniuersa irrigabat. antequam sberueret dominus sodomam et gomorram: sicut paradisus domini: et sicut egiptus uenientibus in segor. Elegit ergo sibi loth regionem circa iordanem et recessit ab oriente. Diuisique sunt alterutrum a fratre suo. Abraham habitauit in terra chanaan. Loth uero moratus est in opidibus que erant circa iordanem et habitauit in sodomis. Homines autem sodomite pessimi erant. et peccatores coram domino nimis. Dixitque dominus ad abraham. postquam diuisus est ab eo loth. Leua oculos tuos in directum et uide a loco in quo nunc es: ad aquilonem et meridiem. ad orientem et occidentem. Omnem terram quam aspicias tibi dabo et semini tuo usque in seipiternum. Faciamque semen tuum sicut puluerem terre. Si quis potest hominem numerare puluerem terre. semen quoque tuum numerare poterit. Surge ergo et perambula terram. in longitudinem et in latitudinem.

suam: quia tibi daturus sum eam. Mouens igitur tabernaculum suum abraham. uenit et habitauit iuxta uallem mabre. que est in hebron. Edificauitque ibi altare domino. **CA. XIII.**

Actum est autem in illo tempore ut araphel rex sennaar. et arioch rex potii. et chodorlaomor rex elamitarum. et thadal rex gatiu. mirent bellum contra basam regem sodomorum. et contra bersam regem gomorre. et contra sennaar regem adime. et contra semeber regem seboyim. contraque regem bale. ipsa est segor. Omnes hijs conuenerunt in ualle siluestres. quam nunc est mare salis. Duodecim enim annis fuerant chodorlaomor et terciodecimo anno recesserunt ab eo. Igitur quaterdecimo anno uenit chodorlaomor et reges qui erant cum eo et percusserunt raphaim in astaroch. et carnayim. et zuzim cum eis. enim in saba cyriathayim. et chorreos in montibus seyr. usque ad capestria pharaz. que est in solitudine. Reuersique sunt et uenerunt usque ad fontem mephat. ipsa est cades. et percusserunt omnem regionem amalechitarum. et amorreorum qui habitabant in asafonthamar. Et egressi sunt rex sodomorum. et rex gomorre. rexque adame. et rex seboyim. necnon et rex bale qui est segor. et direxerunt aciem contra eos in ualle siluestres. aduersus chodorlaomor regem elamitarum. et thadal regem gatiu. et araphel regem sennaar. et arioch regem potii. quatuor reges aduersus quinque. Vallis autem siluestris habebat puteos multos bituminis. Itaque rex sodomorum et rex gomorre. terga uerterunt cecideruntque ibi. et qui remanserant. fugerunt ad montem. Tulerunt autem omnem substantiam sodomorum. et gomorreorum. et uniuersa que ad cibum pertinent. et abierunt. Necnon et loth et substantiam eius. filium fratris abraham. qui habitabat in sodomis. Et ecce unus qui euaserat. nunciauit abraham hebreo. qui habitabat in ualle mabre amorrei. frater eschol. et frater aner. Hijs enim pepigerant fedus cum abraham. Quando cum audisset abraham. captum uidelicet loth fratrem suum. numerauit expeditos uernaculos suos trecentosdecem et octo. et persecutus est eos usque dam. Et diuisis socijs irruit super eos nocte. Percussitque eos et persecutus est eos usque soba. et phenicen que est ad leuam damasci. Reduxitque omnem substantiam. et loth fratrem suum cum substantia illius. mulieres quoque et populum. Egressus est autem rex sodomorum in occursum eius. postquam reuersus est a cede chodorlaomor. et regum qui cum

eo erant. in valle sabe q̄ est vallis regis. At uero melchisedech rex salem. pferēs panē ⁊ vinū. Erat em̄ sacerdos dei altissimi. bñdixit ei. ⁊ ait. Bñdictus abra deo excelsio. q̄ creauit celū ⁊ terrā ⁊ bñdixit de⁹ excelsus. q̄ ptegente hostes in manib⁹ tuis traditi sūt ⁊ dedit ei decimas ex omib⁹. Dixit autē rex sodomoz ad abra. Da m̄ aias. cetera tolle tibi. Qui rñdit ei. Leuo manū meam ad dñm deū excelsū. possessorē celi ⁊ terre. q̄ a filio sbteginimis vsq; ad corrigiā calige n̄ accipiā ex omib⁹ q̄ tua sūt. ne dicas. ego ditauī abra. exceptis hīs q̄ omederūt iuuenes. ⁊ p̄tib⁹ viroz q̄ venerunt mecū. anet. eschol ⁊ mābre. isti accipiūt ptes suas.

CA.

XV.

His itaq; trāsactis. fact⁹ ē fmo dñi ad abra p visionē dicens. Noli timere abram. ego p̄tor tuus et merces tua magna nimis. Dixitq; abra. Dñe de⁹ qd dabis mē. Ego vadā absq; liberis. ⁊ filius pcuratoris dom⁹ mee. iste damasc⁹ ely ezer. Addiditq; abra. Nihil autē nō dedisti semē. ⁊ ecce vñaculus me⁹. heres me⁹ erit. Statimq; fmo dñi fact⁹ ē ad eū dicens. Nō em̄ erit hic heres tu⁹. sed q̄ egrediet de vtero tuo. ipsum hēbis herede⁹. Eduxitq; eum foras. ⁊ ait illi. Suspice celū. ⁊ numera stellas si potes. Et dixit ei. Nihil erit semē tuum. Credidit abra deo. ⁊ reputatū ē illi ad iusticiā. Dixitq; ad eū. Ego dñs q̄ eduxi te de hur chaldeoz. vt daret tibi terrā istā ⁊ possideres eam. At ille ait. Dñe de⁹. vnde scire possū q̄ possessor sū mē. Et rñdit dñs. Summe inqt m̄ vaccā triennē ⁊ caprā triennaz ⁊ arietem ānoz triū. turtures q̄ ⁊ colūbā. Qui tollēs vniūsa h̄. diuisit ea p̄ mediū ⁊ vtrasq; ptes otra se. altrisec⁹ posuit. Aues autē nō diuisit. Descenderūtq; volucres sup cadauera ⁊ abiebat eas abram. Cumq; sol occūberet. pauor irruit sup abra. ⁊ horror magn⁹ ⁊ tenebrosus inuasit eū. Dictūq; ē ad eū. Scito p̄nosce. q̄ pegrinū futur⁹ sit semen tuū in terra nō sua. et sbiciēt eos futuri. ⁊ affligent q̄dringētis ānis. Verū. tamē gentē cui futuri sūt ego iudicabo. ⁊ post h̄ egredient cum magna sbstātia. Tu autē ibis ad p̄res tuos in pace sepult⁹ in se neclute bona. Bñatione autē q̄rta. reūtenē huc. Nec dū em̄ oplete sūt inqtates amor

reoz. vsq; ad p̄ns temp⁹. Cū ḡ occubuisse sol. facta ē caligo tenebrosa. ⁊ apparuit cli banus fumās. ⁊ lāpas ignis trāsiens inter diuisiones illas. In die illa pepigit dñs fedus cū abra dicens. Remini tuo dabo t̄ram hāc. a fluui⁹ egipti vsq; ad fluuiū magnū eufratē. Cimoēs ⁊ cenezeos. cethimōeos ⁊ ethēos. ⁊ pherezeos. raphaym q̄ ⁊ amor reos. chananeos ⁊ gergezeos. ⁊ iebuseos.

CA.

XVI.

Kit sarai vxor abra nō genuerat sibi liberos. s; habēs ancillā egiptiā noie agar dixit marito suo. Ecce oclufit me dñs ne parerē. ingredere ad ancillā meā. si forte saltē ex illa suscipiā filios. Cumq; illa acq̄esceret de p̄cāti. tulit agar egiptiā ancillā suam. post ānos decē q̄ habitare ceperant in terra chanaā. ⁊ dedit eā viro suo vxorē. Qui ingressus ē ad eā. At illa ocepisse se vidēs. desepxit dñaz suā. Dixitq; sarai ad abra. Iniq; agis otra me. Ego dedi ancillaz meā in finū tuū. que vidēs q̄ oceperit. Dspectui me h̄t. Iudicet dñs inter me ⁊ te. Cui rñdit abram. Ecce ait ancilla tua in manu tua est vttere ea vt libet. Affligēte igit eaz sarai. fugā inijt. Cūq; inueisset eā angelus dñi iuxta fontē aq̄ in solitudine q̄ est in via sur in dexto. dixit ad illā. Agar ancilla sarai vnde venis ⁊ q̄ vadis. Que rñdit a facie sarai dñe mee ego fugio. Dixitq; ei angelus dñi. Reūtere ad dñam tuā. ⁊ humiliare sub manu illi⁹. Et rursū. Multiplicās inqt m̄. multiplico semen tuū. ⁊ nō numerabit p̄ multitudīne. Ac deiceps. Ecce ait. Concepisti. ⁊ paries filiū. vocabisq; nomē ei⁹ ysmahel. eo q̄ audierit dñs afflictionem tuā. Hic erit ferus hō. man⁹ ei⁹ otra om̄s. ⁊ man⁹ om̄iū otra eū. Et eregiōne vniūsoz frat⁹ suoz figet tabernacula. Vocauit autē agar nomen dñi qui loq̄bat ad eā. tu de⁹ q̄ vidisti me. Dixit em̄. Profecto hic vidi postiora vidētis me. Propterea appellauit puteū illū. puteū viuētis ⁊ vidētis me. Ipse ē mē cades ⁊ barad. Deperitq; agar abre filiū. q̄ vōuit nomē ei⁹ ysmahel. H̄dogita ⁊ sex ānoz erat abra. qñ pepit ei agar ysmahelē.

CA.

XVII.

Postq; vero nonagita ⁊ nouē ānoz eē ceperat. apparuit ei de⁹. Dixitq; ad eū. Ego dñs omnipotēs. Ambula coraz

me. et esto perfectus. Donamque fedus meum inter me et te. et multiplicabo te vehementer nimis. Cecidit abraham prostratus in faciem. Dixitque ei deus. Ego sum. et ponam pactum meum tecum. erisque pater multarum gentium. Nec ultra vocabitur nomen tuum abraham. sed appellaberis abraham. quia pater multarum gentium constitutus te. Faciamque te crescere vehementissime. et ponam te in gentibus regesque ex te egredientes. et statuam pactum meum inter me et te. et inter seminem tuum post te. in generationibus tuis. federe sempiterno ut sim deus tuus. et seminis tui post te. Daboque tibi et semini tuo post te terram peregrinationis tue. omnesque terram chanaan. in possessionem eternam. eroque deus eorum. Dixit itaque deus ad abraham. Et tu ergo custodies pactum meum et semen tuum post te in generationibus suis. Hoc est pactum meum quod observabitis inter me et vos et seminem tuum post te. Circumcidetis ex vobis omne masculum. et circumcidetis carnem preputij vestri. ut sit in signum federis inter me et vos. Infans octo dierum circumcidetis in vobis. Domine masculum in generationibus vestris tam vnicuique quam empticiis circumcidetis. et quicumque fuerit de stirpe vestra. Eritque pactum meum in carne vestra in fedus eternum. Masculus cuius preputij caro circumcisa non fuerit delebitur anima illa de populo suo. quia pactum meum irritum fecit. Dixitque deus ad abraham. Sara uxor tua non vocabitur sarai. sed sara. Et benedicam ei. et ex illa dabo tibi filium cui benedicturus sum. Eritque in nationes. et reges populorum orientem ex eo. Cecidit abraham in faciem suam. et risit in corde suo dicens. Putasne centenarius nasceretur filius. et sara nonagenaria parietur. Dixitque ad dominum. Verum quomodo pismahel vivat coram te. Et ait dominus ad abraham. Sara uxor tua pariet tibi filium. vocabisque nomen eius ysaac. Et constitui pactum meum illi in fedus sempiternum. et semini eius post eum. Super pismahel quoque exaudiui te. Ecce benedicam ei. et augebo et multiplicabo eum valde. Duodecim duces generabit. et faciam illum crescere in gentem magnam. Pactum vero meum statuam ad ysaac quem pariet tibi sara tempore isto. in anno altero. Cumque finitus esset sermo loquentis cum eo. ascendit deus ad abraham. Tulit autem abraham pismahel filium suum. et omnes vnicuique domus sue vnicuique quos emerat. et cunctos mares ex omnibus viris domus sue. et circumcidit carnem preputij eorum. statim in ipsa die sic preceperat ei deus.

Abraham nonaginta et novem erat annorum quando circumcidit carnem preputij sui. et pismahel filius suus tredecim annos impleverat. tempore circumcisionis sue. Eadem die circumcissus est abraham. et pismahel filius eius. et omnes viri domus illius. tam vnicuique quam empticij et alie familie pariter circumcisi sunt. **CA. XVIII.**

Apparuit autem ei dominus in valle mambre. sedenti in ostio tabernaculi sui in ipso fervore diei. Cumque elevarisset oculos. apparuerunt ei tres viri stantes prope eum. Quos cum vidisset. cucurrit in occursum eorum de ostio tabernaculi sui. et adoravit in terra. et dixit. Domine si inveni gratiam in oculis tuis ne transias hunc tuum. Sed afferam parvulum aquam. et lauent pedes vestros. et requiescite sub arbore. Donamque buccellam panis. et confortetur cor vestrum postea transibitis. Idcirco enim declinastis ad hunc vestrum. Qui dixerunt. Fac ut locutus es. Festinavit abraham in tabernaculum ad saram. Dixitque ei. Accelera tria sata simile omisce. et fac sberimiceos panes. Ipse vero ad armentum cucurrit. et tulit inde vitulum tenerimum et optimum. Deditque puero. Qui festinavit et coxit illum. Tulit quoque butyrum et lac. et vitulum quem coxerat. et posuit coram eis. Ipse vero stabat iuxta eos sub arbore. Cumque omnes dissent dixerunt ad eum. Vbi est sara uxor tua. Ille respondit. Ecce in tabernaculo est. Cui dixit. Revertens veniam ad te tempore isto. visita comitem. et habet filium sara uxor tua. Quo audito. sara risit post ostium tabernaculi. Erant autem ambo senes. perfectique etatis. et desiderant sara fieri mulierem. Que risit occulte dicens. Postquam oserui et dominus meus vetulus est. voluptati operam dabo. Dixit autem dominus ad abraham. Quare risit sara uxor tua dicens. Num veni paraturus sum animum. Numquid deo quiddam est difficile. Iuxta adiectum revertar ad te hoc eodem tempore. visita comitem. et habet sara filium. Negavit sara. dicens. Non risi timore perterrita. Dominus autem. Non est mihi ita. sed risisti. Cumque surrexissent inde viri. dixerunt oculos contra sodomam. et abraham simul grediebatur. deducens eos. Dixitque dominus. Non celare potero abraham quod gesturus sum. cum futurus sit in gentem magnam ac robustissimam. et benedicere sunt in eo omnes nationes terre. Idcirco enim preceptum sit filiis suis. et domui sue post se. ut custodiant viam domini. et faciant iudicium et iusticiam. ut adducat dominus.

propter abrahā omnia que locutus est ad eū.
Dixit itaque dñs Clamor sodomorum et gomorum multiplicatus est: et peccatum eorum aggregatum est nimis. Descendā et videbo. Vtrum clamorē qui venit ad me. ope ampleuerit. an nō est ita ut sciā. Conuerterūtque se inde. et abierunt sodomā. Abrahā vero adhuc stabat corā dño. appropinquans et ait. Nunquid perdas iustū cū impio? Si fuerit quinquaginta iusti in ciuitate. pibūt simul. et nō parces loco illi propter quinquaginta iustos si fuerit in eo? Abstine a te ut rem hanc facias. et occidas iustum cū impio. fiatque iustus sicut impius. Nō est hoc tuum. quod iudicas omnē terrā. Nequaquam facies hoc iudiciū. Dixitque dñs ad eū. Si inuenero sodomis. quinquaginta iustos in medio ciuitatis. dimittā omni loco propter eos. Rēdit abrahā. et ait. Quia semel cepi. loquar ad dñm deū meū cum sim puluis et cinis. Quid si minus quinquaginta iustis quinquaginta fuerit. delebimus propter quinquaginta quinquaginta vniuersam urbē. Et ait. Nō delebo si inuenero ibi quinquaginta quinquaginta. Rursusque locutus ē ad eū. Si autem quinquaginta ibi inuenti fuerint. quid facies? Ait nō percutiā propter quinquaginta. Ne quō inquit indigneris dñe si loquar. Quid si ibi inuenti fuerit triginta. Rēdit. Nō faciam. Si inuenero triginta. Quia semel ait. cepi. loquar ad dñm meū. Quid si ibi inuenti fuerint viginti. ait. Nō inficiā propter viginti. Obsecro inquit ne irascaris. dñe si loquar ad huc semel. Quid si inuenti fuerit ibi decem. Dixit. Nō delebo propter decem. Abiit dñs postquam cessauit loqui ad abrahā. et ille reuersus ē in locum suum. **ICA. XIX.**

Ueneruntque duo angeli sodomā vespere. sedente loth in foribus ciuitatis. Qui cū vidisset eos surrexit. et iuit obuiā eis. adorauitque pronus in terram et dixit. Obsecro dñi declinate in domū pueri vñ. et manete ibi. Lauate pedes vñs et mane persciscimini in viā vñam. Qui dixerunt. Minime sed in platea mœbimur. Compulit illos oppido ut diuiteret ad eū. Ingressique domum eius fecit ouiuu. coxit agnima et comederunt. Prius autem quam iret cubitū. viri ciuitatis valauerunt domū illi. a puero usque ad senem omnis populus filii. Vocauerunt loth et dixerunt ei. Vbi sunt viri qui introierunt ad te nocte? Educ illos huc ut agnoscamus eos. Egressus ad eos loth post tergum adducēs ostiū. ait. Nō

lite quō fratres mei. nolite malū hoc facere. Habeo duas filias. quā nec dū agnouerunt virum. Educā eos ad vos. et abutimini eis sicut vobis placuerit. dum viri istis nichil mali faciat. quia ingressi sunt sub vmbra culmīs mei. At ille dixerunt. Recede illuc. Et rursus. Ingressus es inquit ut aduena. nunquid ut iudices. Te ergo ipsum magis quam hos affligemus. Vniū faciebāt loth vehementissime. Itaque prope erat ut effringeret fores. et ecce misert manū viri. et introduxerunt ad se loth. clauseruntque ostiū. et eos qui foris erant percusserunt cecitate. a minimo usque ad maximū. ita ut ostiū inuēire nō possēt. Dixerunt autem ad loth. Habes hic quēpiā tuorum generum. aut filios aut filias. Dñs qui tui sunt. educ de urbe hac. Delebimus enim locū istū. eo quod in creuerit clamor eorum corā dño. qui misit nos ut perdamus illos. Egressus itaque loth. locutus ē ad generos suos. qui accepturi erāt filias eius. et dixit. Surgite et egrediemini de loco isto. quia delebit dñs ciuitatē hanc. Et visus ē eis quasi ludens loqui. Cūque esset mane. cogebat eum angeli dicentes. Surge tolle uxorem tuā. et duas filias quas habes ne et tu pariter pereas in scelere ciuitatis. Dissimulante illo apprehenderunt manū eius et manū uxoris ac duarum filiarum eius. eo quod parceret dñs illi. eduxeruntque eū et posuerunt extra ciuitatem. ibique locuti sunt ad eū. dicētes. Salua aīam tuā. Noli inspicere post tergum. nec stes in omni loco circa regionē. sed in monte saluū te fac. ne et tu filius pereas. Dixitque loth ad eos. Quæso dñe mihi. quia inuēit huiusmodi gratiam corā te. et magnificasti gloriā et misericordiā tuā quam fecisti mecum ut saluares aīam meam. nec possū in monte saluari. ne forte apprehendat me malū et moriar. Est ciuitas hic iuxta. ad quam possunt fugere pueri. et saluabor in ea. Nunquid nō modica ē. et viuet aīa mea. Dixitque ad eū. Ecce etiā in hoc suscepi preces tuas. ut nō subuertam urbē propter quam locutus es. Festina et saluari ibi quia nō potero facere quicquam donec ingrediaris illuc. Idcirco vocatū ē nomen urbis illius segor. Sol egressus ē super terrā. et loth ingressus est segor. Igīt dñs pluit super sodomā et gomorā. sulphur et ignē a dño de celo. et subuertit ciuitates has. et omnē circa regionē. vniuersos hitatores urbiū. et cuncta terre virēcia. Respiciēsque uxorem eius post se. versa est in

statuam sal. **A**braham autē surgens mātē ubi steterat p̄s cū dñō. intuit⁹ ē sodomā ⁊ gomorrā. ⁊ vniūsa terrā regiōis illi⁹. **V**iditq; ascēdētē fauillā de trā. q̄si fornacis fumū. **C**um em̄ subūteret dñs ciuitates regiōis illi⁹. recordat⁹ est abrahe. ⁊ liberauit loth d subūfione vrbīū in quib⁹ hitauerat. **A**scēditq; loth de segor ⁊ māsit in monte. **D**ue q; filie ei⁹ cū eo. **T**imuerat em̄ manē in segor. ⁊ māsit in spelūca. ipse et due filie ei⁹ cū eo. **D**ixitq; maior ad minorē. **P**ater n̄ senex est. ⁊ null⁹ viroz remāsit in trā. q̄ possit ingredi ad nos iuxta morē vniūse terre. **V**ei inebriem⁹ eū vīno. dormiamusq; cū eo. vt fr̄uare possim⁹ ex p̄re n̄ro semen. **D**ed rūt itaq; patri suo bibē vīnū nocte illa. **E**t nigressa ē maior. dormiuitq; cū patre. **A**t ille nō sēsit nec qñ accubuit filia nec qñ surrexit. **A**ltera q; die dixit maior ad minorē. **E**cce dormiui heri cū patre meo. dem⁹ ei bibere vīnū etiā hac nocte. et dormies cū eo vt saluem⁹ semē de patre meo. **D**ederūtq; etiā ⁊ illa nocte p̄ri suo bibē vīnū. **I**ngressaq; minor filia dormiuit cū eo. **E**t nec qdēz tūc sensit qñ ocubuerit. vel qñ illa surrexit. **C**onceperūt ḡ due filie loth de p̄re suo. **P**eritq; maior filiū. et vocauit nomē ei⁹ moab. **I**p̄e est p̄r moabitaz vsq; in p̄ntez diē. **M**inor q; pepit filiū. et vocauit nomē eius amon. id ē fili⁹ p̄ri mei. ip̄e ē pater amobitaz vsq; hodie. **CA. XX.**

Profectus inde abrahā in terrā australē. hitauit iter cades. ⁊ sur. ⁊ p̄grinat⁹ ē in geraris. **D**ixitq; de sara vxore sua. soror mea est. **M**isit ḡ abimelech rex gerare. ⁊ tulit eā. **V**eit autē de⁹ ad abimelech p̄ somniū nocte. ⁊ ait illi. **E**n morieris p̄pter mulierē quā tulisti. hēt enī vīz. **A**bimelech vō n̄ tetigerat eā. et ait. **D**ñe num gētē ignorātē. ⁊ iustā iterficiēs. nōne ipsa dixit m̄ soror mea est. **E**t ip̄a ait. **F**rat me⁹ est. **I**n simplicitate cordis mei ⁊ mūdicia manuū meaz feci h̄. **D**ixitq; ad eū de⁹. **E**t ego scio q̄ simplici corde feceris. et iō custodiui te. ne peccares in me. ⁊ nō dimisi vt tangeres eā. **N**unc ḡ redde vxorē viro suo. ⁊ orabit p̄ te. qz p̄pheta ē. ⁊ viues. **S**i autē nolueris reddē. scito q̄ morte morieris tu ⁊ omnia q̄ tua sūt. **E**t atiq; de nocte con surgēs abimelech. vocauit omnes suos suos

os. ⁊ locut⁹ ē vniūsa v̄ba h̄ in aurib⁹ eoz. **T**imuerūtq; omnes viri valde. **V**ocauit autēz abimelech etiā abrahā. ⁊ dixit ei. **Q**uid fecisti nob⁹. **Q**uid peccauim⁹ in te. qz induxisti sup me ⁊ sup regnū meū peccatū grande. **Q**ue nō debuisti facē. fecisti nobis. **R**ursusq; expostulās ait. **Q**uid vidisti vt h̄ faceres. **R**ndit abrahā. **C**ogitauit mecū dicēs. **F**orsitan nō ē timor dei in loco isto. ⁊ mēficiēt me p̄pter vxorē meā. **A**lias autē ⁊ v̄e soror mea est. filia p̄ris mei. ⁊ nō filia m̄is mee. ⁊ duxi eā in vxorē. **P**ostq; autē eduxit me de⁹ de domo patris mei. dixit ad eam. **H**ac misericōdiā facies mecū. in omni loco ad quē igrediem⁹. dices q̄ fr̄ tu⁹ sum. **T**ulit igit abimelech oves ⁊ boues ⁊ suos ⁊ acillas. ⁊ dedit abrahā. **R**edditq; illi saram vxorē suā. et ait. **T**erra corā vobis ē. vbi cūq; tibi placuerit hita. **S**are autē dixit. **E**cce mille argēteos dedi fr̄i tuo. **H**oc erit tibi in velamē oculoz ad om̄s q̄ tecū sunt. ⁊ q̄cunq; prexeris memēto te dephensam. **D**rate aut abrahā. sanauit de⁹ abimelech ⁊ vxorē. ac illi vsq; ei⁹ ⁊ pepererūt. **C**ōcluseāt em̄ dñs omne vuluā domus abimelech. p̄p̄ sara vxorē abrahe. **CA. XXI.**

Hitauit autē deus sarā sic p̄miserat. ⁊ impleuit. q̄ locut⁹ ē. **C**ōcepitq; ⁊ pepit filiū in senectute sua. tpe q̄ p̄dixerat ei deus. **V**ocauitq; abrahā nom̄ filij sui quē genuit ei sara. ysaac. **E**t circūcidit eū octauo die. sic p̄ceperat ei de⁹ cū centū eēt āno. **H**ac q̄ppe etate p̄ris nat⁹ ē ysaac. **D**ixitq; sara. **R**isum fecit m̄ de⁹. ⁊ q̄cunq; audierit. **M**idebit m̄. **R**ursusq; ait. **Q**uis auditu r̄credēt abrahā. q̄ sara lactaret filiū quē pepit ei iā sem̄. **C**reuit igit puer. ⁊ ablactatus ē. **F**ecitq; abrahā grande diuitiū in die ablactatōis ei⁹. **C**ūq; vidisset sara filiū ager egipcie. ludentē. cū ysaac filio suo. dixit ad abrahā. **E**cce ancillā h̄ac ⁊ filium ei⁹. **N**ō erit em̄ heres fili⁹ acille. cū filio meo ysaac. **D**ure accepit h̄ abrahā p̄ filio suo. **C**ui dixit de⁹. **N**ō tibi videat asperū sup puero ⁊ sup acilla tua. **D**ia q̄ dixerit tibi sara. audi voces ei⁹. qz in ysaac vocabit tibi semē. **S**i ⁊ filiū ancille faciē in gētē magnā. qz semē tuū est. **S**urrexit itaq; abrahā mane. ⁊ tol lens panē. ⁊ vtrē aq. imposuit scapule eius. **T**rdiditq; puez. ⁊ dimisit eā. **Q**ue cū abiisset

errabat in solitudine bersabee Cumq; con-
sumpta eēt aq̄ in vtre. abiecit puerz s̄ter
vnā arborē. q̄ ibi erat. et abiit. **S**editq; ere-
giōe pcul. q̄ntū potest arcus iacē. **D**ixit em̄
Nō videbo morientē puerū. **E**t sedēs circa
leuauit vocē suā et fleuit. **E**xaudiuit autē de-
us vocē pueri. **V**ocauitq; āgel⁹ dñi agar &
celo dicens. **Q**uid agis agar? **N**oli timere.
Exaudiuit em̄ de⁹ vocē pueri. de loco in q̄ ē
Surge et tolle puerz. et tene manū illi⁹. qz i
gētē magnā faciā eū. **A**peruitq; oculos ei⁹
deus. **Q**ue vidēs puteū aq̄. abiit et impleuit
vtrē. deditq; puero bibē. et fuit cū eo. **Q**ui
creuit et morat⁹ est in solitudine. **F**actusq; ē
vir iuueis sagittari⁹. **H**itauitq; i deserto pha-
raz. **E**t accepit illi mater sua vxorem de t̄-
ra egipti. **E**odē tpe dixit abimelech et phi-
col p̄nceps exercit⁹ ei⁹ ad abrahā. **D**eus
tecū ē in vniūsis q̄ agis. **I**ura ḡ p dñm. ne
noceas m̄. et posteris meis stirpiq; mee; sed
iuxta misericordiā qm̄ feci tibi. facias m̄. et
fr̄m q̄ versat⁹ es aduena. **D**ixitq; abrahā
Ego iurabo. **E**t increpauit abimelech p̄
puteū aq̄. quē vi abstulerāt fui ei⁹. **R**ndit
q; abimelech. **N**esciui q̄s fecerit hāc rez. s̄
et tu nō indicasti m̄. et ego nō audiui p̄ter
hodie. **T**ulit itaq; abrahā oues et boues et
dedit abimelech. **P**ercussertq; abo fed⁹. **E**t
statuit abrahā septem agnes greges seor
sū. **C**ui dixit abimelech. **Q**uid sibi volūt sep-
tem agne iste. quas stare fecisti seorsume.
At ille. **S**eptem inquit agnas accipies de
manu mea. vt sint m̄ in testimonium. qm̄ e
go fodi puteū istū. **V**deirco vocat⁹ ē loc⁹ il-
le bersabee. qz ibi vterq; iurauit. et ḡniet fe-
dus p̄ puteo iuram̄ti. **S**urrexit autē abime-
lech. et phicol p̄nceps exercit⁹ eius. reuētiq;
sūt in terrā palestinoz. **A**brahā vero plā-
tauit nem⁹ in bersabee. et inuocauit ibi nomē
dei et̄m. et fuit colon⁹ terre palestinoz dieb⁹
multis. **CA. XXII.**

Que postq; gesta sūt: tēptauit deus
abrahā. **E**t dixit ad eum. **A**bra-
hā abrahā. **I**lle respondit. **A**ssum
ait illi. **T**olle fillū tuū v̄nigenitū quē dili-
gis ysaac et vade in t̄ram visionis atq; ibi
offeres eū in olocaustū. sup vnū montium
quē mōstrauero tibi. **I**git̄ abrahā de nocte
cōsurgens strauit ahnū suū. ducens secum
duos iuuenes. et ysaac filiū suū. **C**umq; oci-

disset ligna in olocaustū. abiit ad locū quē
p̄ceperat ei de⁹. **D**ie autē tercio. eleuatis o-
culis vidit locū pcul. dixitq; ad pueros su-
os. **E**xpectate hic cū ahno. ego et puer illuc
vsq; p̄perātes. postq; adorauerim⁹ reuētem
ad vos. **T**ulit q; ligna olocausti. et imposuit
sup ysaac filiū suū. **I**pse vō portabat in ma-
nib⁹ ignē et gladiū. **C**umq; duo p̄gerēt fil-
dixit ysaac p̄ri suo. **P**ater mie. **A**t ille r̄ndit.
Quid vis fili? **E**cce inqt ignis et lig. vbi ē
victima olocausti? **D**ixit autē abrahā. **D**e⁹
p̄uidebit sibi victimā olocausti fili mi. **P**er-
gebant ḡ parit̄. et venerūt ad locū quē oñ-
derat ei de⁹. i q̄ edificauit altare. et sup lig-
na op̄osuit. **C**umq; colligass̄ ysaac filiū suū
posuit eū in altare sup struē lignoz. **E**xten-
ditq; manū et arripuit gladiū. vt imolaret
filiū suū. **E**t ecce āgelus dñi de celo clama-
uit dicens. **A**brahā abrahā. **Q**ui r̄ndit. **A**s-
sum. **D**ixitq; ei nō extendas manū tuā sup
puerz. neq; facias illi q̄c̄p. **N**ūc agnouī q̄
timeas dñm. et nō pepcisti v̄nigenitū filio
tuo p̄pter me. **L**euauit abrahā oculos suos
viditq; post tergū arietē m̄ repres. heren-
tem cornib⁹. **Q**ue assumēs. obtulit olocau-
stum p̄ filio. **A**ppellauitq; nomen loci illi⁹.
dñs videt. **V**nde vsq; hodie d̄. in mōte dñs
videbit. **V**ocauit autē angel⁹ dñi abrahā se-
cūdo de celo dicens. **P**er memetipm̄ iurauī
dicit dñs. qz fecisti hāc rem. et nō pepcisti fi-
lio tuo v̄nigenitū p̄pter me. **B**ndicaz tibi et
multiplicabo semen tuū sic stellas celi. et re-
lud arenā q̄ ē in litoē maris. **P**ossidebit se-
men tuū portas inimicoz suoz. et b̄ndicen-
tur in semie tuo oñs gentes t̄re. qz obedis-
ti voci mee. **R**eūsus ē abrahā ad pueros su-
os. abieratq; bersabee fil. et hitauit ibi. **H**is
itaq; gestis nūciatū est abrahā. q̄ melcha
q; genuisset filios nachor fr̄i suo. hus p̄mo
genitū. et bum fr̄em ei⁹. et chamuel p̄rem sy-
roz. et cased et azan. pheldas. q; et velach. et
batuel. de q̄ nata est rebecca. **D**cto istos ge-
nuit melcha: nachor fratri abrahā. **C**ōcubi-
na vero illi⁹ noie roma. pepit thabce. et ga-
on. et thaas. et maacha. **CA. XXIII.**

Tulit autē sara centū v̄gitiſeptē ā-
nis. et mortua est in citate arbee q̄
est hebrō in t̄ra chanaā. **V**enitq; a-
brahā vt plāget et fleret eā. **C**ūq; surrexis-
set ab officio funeris: locutus est ad filios

heth dicens **A**duena su. et pegrinus apud
 vos: date mi ius sepulcri vobiscum. ut sepeliā
 mortuū meū. Rēderūtq; filij heth dicētes.
Audi nos dñe **P**rimceps dei es apd nos. in
 electis sepulcris nostris sepeli mortuū tuū.
 nullusq; te phibē poterit: qm in monumēto
 eius sepelias mortuū tuū **S**urrexit abrahā
 et adorauit pplū terre. filios videlicet heth
Dixitq; ad eos **S**i placet aie vestre ut sepe
 liam mortuū meū. audite me. et incedite p
 me apud ephron filiū seor. ut det michi spe
 luncā duplicē qm hēt in extrema pte agri
 sui. **P**ecunia dñg tradat eā michi corā vob
 in possessione sepulchri. **H**itabat aut ephrō
 in medio filiorū heth. **R**esponditq; ephron
 ad abrahā: cūctis audietibz q ingrediebā
 tur portā citatis illi9 dicēs **N**equa q ita fi
 et dñe mi. s; tu māgis ausculta qd loqr **A**
 grū trado tibi. et spelūcā q in eo est. pntibz
 filiis ppli mei. sepeli mortuū tuū. **A**dorauit
 abrahā corā dño et pplō terre. et locut9 est
 ad ephron: circūstante plebe ei9. **Q**ueso ut
 audias me **D**abo pecuniā p agro. suscipe e
 am. et sic sepeliā mortuū meū i agro. **R**ndit
 q; ephrō **D**ñe mi audi me **T**erra qm postu
 las. qdtingētos siclos argēti valet. istud ē
 pciū me me et te. s; qntū est h. sepeli mor
 tuū tuū **Q**d cū audisset abrahā. appēdit
 pecuniā qm ephron postulauerat. audienti
 bus filiis heth qdtingētos siclos argēti. et
 pbate monete publice **C**ōfirmatusq; ē ager
 quondā ephronis. in q erat spelūca duplex
 respiciens mābre. tā ipse q spelūca. et omīs
 arbores ei9 in cūctis tēminis ei9 p circūituz:
 abrahe in possessionē **V**idētibz filiis heth. et
 cūctis q intrabant portā ciuitatis illi9 **A**t
 q ita sepeliuit abrahā sarā vxorem suā. in
 spelunca agri duplici q respiciebat mābre.
Hoc est ebrō in tēra chanaā. **E**t ofirmat9 ē
 ager. et antrū qd erat in eo: abrahe in pos
 sessionem monumenti. a filiis heth.

CA.

XXIII.

Rat aut abrahā senex dierūq; mul
 tor. et dñs in cūctis benedixerat ei
Dixitq; ad suū seniorez dom9 sue q preerat
 omibz q hēbat. **P**one manū tuā sūter fem
 meū. ut adiurē te p deū celi et terre. ut nō
 accipias vxorē filio meo de filiabz chanane
 oz. inter q; hito: s; ad terrā et agnationē
 meā pficiscaris: et inde accipias vxorē filio

meo p̄saac. **R**ndit suus **S**i noluerit mulier
 venire mecū in tēram hāc. nunqd reducē de
 beo filiū tuū ad locum de q tu egressus es
Dixitq; abrahā. **C**ave ne qñ reducas filiū
 meū illuc **D**ñs celi et terre q tulit me de do
 mo p̄ris mei. et de terra natiuitatis mee. q
 locutus est m. et iurauit m dicens. semī tuo
 dabo terrā hāc: ipse mittet āgelū suū corā
 te. et inde accipies vxorē filio meo **S**i autē
 mulier noluerit seq te. nō teneberis iuramē
 to: filiū tantū meū ne reducas illuc **P**osu
 it g suus manū sū femore abrahā dñi sui:
 et iurauit illi sup fmone h. **T**ulitq; decē ca
 melos de grege dñi sui et abiit ex omnibus
 bois ei9 portās secū: pfectusq; prexit i meso
 potamiā. ad urbē nachor. **C**umq; camelos
 fecisset accūbere extra opidū. iuxta puteū
 aq. respere. eo tpe q solēt mulieres egredi
 ad hauriendā aqm: orauit dñm dicēs **D**ñe
 deus dñi mei abrahā occurre obsecro m ho
 die: et fac misericordiā cum dño meo abra
 hā **E**cce ego sto ppe fontē aq: et filie hita
 torū h9 ciuitatis egredientē ad hauriendā
 aquā **I**git puella cui dixerō. inclina p̄driā
 tuā ut bibā. et illa rñderit bibe. qñ et camel
 tuis dabo potū. ipsa ē qm pparasti suo tuo
 p̄saac: et p h intelligā. q feceris misericor
 diā cum dño meo abrahā **N**ecdū mē se ver
 ba opleuerat: et ecce rebecca egrediebāt fi
 lia bathuel filij melche vxoris nachor fr̄is
 abrahā. hñs p̄driā in scapula sua: puella 8
 cora nimis vgoq; pulcherrima. et icognita
 viro **D**escenderat aut ad fōtez. et impleue
 rat p̄driā aq: ac reūtebat **D**ecurratq; ei f
 uus et ajt **P**auxillū aq michi ad bibēdū p̄be
 de p̄driā tua **Q**ue rñdit **S**ibe dñe mi **C**ele
 riterq; deposuit p̄driā sup vlnā suā: et dedit
 ei potū **C**umq; ille bibisset adiecit **Q**uā et
 camel tuis hauriā aqm: donec cūcti bibāt
Effundēsq; p̄driā in canaliā recurrit ad pu
 teum ut hauriret aqm: et haustā omnib9
 camel dedit **I**pse aut otemplabat eā faci
 tus: scire volēs vtrū p̄speruz iter suū feciss
 deus an nō **P**ostq; aut biberūt cameli ptu
 lit vir in aures aureas. appendentes siclos
 duos: et armillos totidē. p̄do sicloz decem
Dixitq; ad eā **C**ui9 es filia? **I**ndica michi
Est in domo p̄ris tui loc9 ad manēdū: **Q**ue
 rñdit **F**ilia sū bathuelis filij nachor: quē pe
 pit ei melcha **E**t addidit dicēs **P**aleaz q;

et fem plurimū ē apud nos: et loc⁹ spacious⁹
ad manendū. **I**ncrimavit se hō et adoravit
dñm dicens **B**enedict⁹ dñs de⁹ dñi mei abra-
ham. q̄ nō abstulit misericordiā et veritatē
suā a dño meo: et recto itine me pduxit i do-
mū fr̄is dñi mei **C**ucurrit itaq; puella: et nū-
ciauit in domū m̄is sue oīa q̄ audierat **H**a-
bebat aut rebecca fr̄em noīe labā **Q**ui festi-
nus egress⁹ est ad hōiez vbi erat fōs **C**ūq;
vidisset in aures. et armillas in māib⁹ sor-
ris sue. et audisset cūcta vba referētis h̄ lo-
cut⁹ ē m̄ hō: venit ad viz q̄ stabat iuxta ca-
melos. et p̄p̄tē aq; dixitq; ad eū **I**ngre-
dere bñdicte dñi **C**ur foris stas? **P**repara-
ui domū et locum camelis tuis **E**t introdux-
it eū in hospiciū. ac ostendit camelos: dedit
q; paleas et fenū. et aq̄m ad lauandos pedes
cameloz. et viroz q̄ venerāt cū eo **E**t ap-
posit⁹ est in aspectu ei⁹ p̄is **Q**ui ait. **N**ō cō-
medaz: donec loqr̄ fr̄mones meos **R**ndit ei.
Loqr̄. **A**t ille: fūm̄q; abrahā sū. **E**t do-
min⁹ bñdixit dño meo valde et magnificat⁹
est: et dedit ei oves et boues. argentū et aux-
fuos et acillas. camelos et afinos **E**t pepit
sara vxor dñi mei: filiū dñi meo in senectu-
te sua: deditq; illi oīa q̄ habuerat. **E**t adiu-
rauit me dñs me⁹ dicens **N**ō accipies vxorē
filio meo de filiab⁹ chanaanoz in q̄z terra
hito: s; ad domū p̄is mei pges: et de cogñ-
tōe mea accipies vxorē filio meo. **E**go vō
rñdi dño meo **Q**uid si noluerit venire mecū
mulier? **D**ñs ait. in cui⁹ aspectu ābulo. mit-
tet angelū suū tecū. et diriget viā tuā: acci-
piesq; vxorē filio meo de cogñitiōe mea: et
de domo p̄is mei **I**nnocēs eris a maledic-
tione mea: cū veneris ad p̄imos meos. et nō
dederint tibi **V**eni ḡ hodie ad fontes aq; et
dixi **D**ñe de⁹ dñi mei abrahā. si direxisti vi-
am meā in q̄ nūc ābulo. ecce sto iuxta fon-
tem aq; et vgo q̄ egrediet ad hauriēdā a-
quā audierit a me. da m̄ paucillū aq; ad bi-
bendū de ydria tua. et direxit m̄. et tu bibe et
camel⁹ tuis hauriā. ipsa ē mulier q̄m p̄para-
uit dñs filio dñi mei **C**umq; h̄ facit⁹ mecū
voluerē. apparuit rebecca veniens cū ydria
q̄m portabat in scapula: descēditq; ad fon-
tem et hausit aquā **E**t aio ad eū **D**a m̄ pau-
culū bibere **Q**ue festmans deposuit ydriā de
humero: et dixit m̄ **E**t tu bibe: et camel⁹ tu-
is tribuā potum **B**ibe: et adaq̄uit camelos

Introgauitq; eā et dixi **C**ui⁹ es filiae? **Q**ue
rñdit. filia batuel sū. filij nachor: quē pepit
ei melcha **S**uspēdi itaq; i aures ad ornādā
faciem ei⁹. et armillas posui in māib⁹ eius
Pronusq; adoravi dominū: benedicēs dño
deo dñi mei abrahā. q̄ pduxit me recto iti-
nere: vt sumerē filiaz fr̄is dñi mei filio ei⁹
Quamobrē si facitis misericordiā et verita-
tem cū dño meo indicatē m̄: sin autē aliud
placet. et h̄ dicite michi vt vadā ad dextrā
sue ad sinistrā **R**ndit labā et bathuel **A**
dño egressus ē hmo **N**ō possum⁹ extra pla-
citū ei⁹ q̄c̄q; aliud loq; tecū **E**n rebecca co-
ram te ē: tolle eā et p̄ficiscē: et sit vxor filij
dñi tui. h̄c locut⁹ est dñs. **Q**uod cum audisset
puer abrahā: p̄c̄dens adoravit in tra dñm
Prolatisq; vasīs argēteis et aureis. ac ves-
tib⁹: deditq; ea rebecca p munere **F**r̄ib⁹ q;
ei⁹ et matri. dona obtulit **I**mitoq; diuio re-
scentes parit et bibētes manserūt ibi **S**ur-
gens aut m̄ae. locut⁹ ē puer **D**imittite me
vt vadam ad dñm meū **R**esponderūtq; fr̄es
eius et mat̄ **M**aneat puella saltē. decē dies
apud nos. et postea p̄ficiscet **N**olite ait me
retinere. qz dñs direxit viā meā **D**imitti-
te me: vt p̄gam ad dñm meū **E**t dixerunt
Vocem⁹ puellā: et q̄ramus ip̄ius volūtates
Cūq; vocata wisset: scissitate sūt. **V**is ire
cum hōie istos? **Q**ue ait **V**adā **D**imiserūt ḡ
eam. et nutricē illi⁹: fūuq; abrahā et comi-
tes ei⁹: impcātes p̄spera sorori sue. atq; di-
centes **S**oror n̄ra es **C**rescas in mille mi-
lia: et possideat semen tuū portas inimicorū
suorū **I**git̄ rebecca et puelle illi⁹. ascēsis ca-
melis secuti sūt viz: q̄ festin⁹ reuertebatur
ad dominū suū **E**o aut tpe deambulabat p̄sa
ach p viā q̄ ducit ad puteū. cui⁹ nomē ē vi-
uentis et vidētis **H**abitabat em̄ in tra austra-
li: et egressus fuerat ad meditādū in agro
inclinata iaz die **C**ūq; eleuasset oculos: vi-
dit camelos veniētes p̄cul **R**ebecca q; cō-
specto p̄saac. descēdit de camelo: et ait ad pu-
erū **Q**uis ē ille hō q̄ venit p agz in occurſū
nobis? **D**ixitq; ei **T**pe domin⁹ me⁹. **A**t illa
tollēs cito palliū suū cooperuit se **P**erius
aut cūcta q̄ gesserat. narrauit domino suo p̄
saac **Q**ui introduxit eaz in tabnaculū sare
matris sue et accepit eā vxorē: et intātū di-
lexit eā: vt dolorē q̄ ex morte matris ei⁹ ac-
ciderat tēperaret. **CA. XXV.**

Abraham vero aliam duxit uxorem.
noie cethuraz: q̄ peperit ei zaram et
ieran. et madan. et madiā. et iesboch
et sue. Tera q̄ genuit saba. et dadā. filij da
dan fuerunt assurim et lathusim et laomim. At
vero ex madiā ortus ē epha. et opher et enoch
et abida. et hedaa. Omnes hī filij cethure.
Deditq̄ abrahā cuncta q̄ possiderat ysaac.
filij autē ocubimaz largitus ē munera. et se
perauit eos ab ysaac filio suo dū adhuc ip
se viueret ad plagas orientales. Fuerunt autē
dies vite abrahe centūseptuaginta q̄nq̄ annis
et deficientes mortuus est in senectute bona. p̄
uectusq̄ etatis. et plen⁹ dier⁹: congregatusq̄
est ad pplm suum. Et sepelierunt eū ysaac et
ysmahel filij sui in spelunca duplici. q̄ sita ē i
agro ephron: filij seor et heli. eregiōe mabre
qm̄ emerat a filiis heth. Ibi sepult⁹ est ip̄e.
et sara uxor ei⁹. Et post obitū ei⁹ benedixit
deus ysaac filio ei⁹: q̄ habitabat iuxta puteū
noie viuētis. et vidētis. Hec sūt generatōes
ysmahel filij abrahe quē peperit ei agar egip
cia famula sare: et h̄ noia filior⁹ ei⁹ in vō
bulis et gñationib⁹ suis. Primogenit⁹ ysma
hel nabaioch: deinde cedar. et abdehel. et mab
san masma q̄ et duma. et massa. addat et
ethema et ithur. et naphis et cedma. Isti sunt
filij ysmahel: et h̄ noia p̄ castella et oppida
eor⁹. duodecim p̄ncipes tribuum suaz. Et
facti sūt anni vite ysmahelis centūtriginta
septē: deficientesq̄ mortuus est. et apposit⁹ ad
pplm. Bitauit autē ab eiula vsq̄ sur: q̄ respi
cit egiptū introeuntib⁹ assirios. Corā eūc
tis frīb⁹ suis obiit. Hec q̄ sūt gñatiōes ysa
ac filij abrahā. Abrahā genuit ysaac. Qui
cum q̄draginta esset annor⁹: duxit uxore⁹ re
becca. filiā bathuel syri. de mesopotamia
sorore labā. Depeatusq̄ ē ysaac dñm p̄ ux
ore sua: eo q̄ esset sterilis. Qui exaudiuit euz
et dedit cōceptū rebecca: sed collidebant in
utero ei⁹ puuli. Que ait. Si sic in futurū eāt
quid necesse fuit occipere. Perrexitq̄ vt cō
suleret dñm. Qui rñdēs ait. Due gētes sūt
in utero tuo. et duo ppli ex v̄tre tuo diuidē
tur: populusq̄ pplm superabit: et maior fui
et immori. Tā tēp⁹ pariendi aduenerat: et
ecce gemini in utero ei⁹ reperi sūt. Qui p̄m⁹
egressus ē rufus erat et tot⁹ in morē pellis
hispidus: vōtūq̄ nomē ei⁹ esau. Proter⁹ al
ter egrediēs plantā fr̄is tenebat manu: et

idcirco appellauit eū iacob. Sexagenari⁹
erat ysaac qñ nati sūt puuli. Quib⁹ adultis
fact⁹ est esau vir gnarus venadi. et hō agri
cola: iacob autē vir simplex habitabat in tab
nacul⁹. Ysaac amabat esau eo q̄ de venatōi
bus illi⁹ v̄scere: rebecca diligebat iacob.
Coxit autē iacob pulmētū. Ad quē cū v̄s
set esau de agro lassus ait. Da m̄ de coctiōe
hac rufa: q̄ oppido lassus sū. Quā obcausā
vocatū est nomē ei⁹ edō. Cui dixit iacob. Vē
de m̄ p̄mogenita tua. Ille respōdit. En mori
or. Quid in p̄derūt p̄mogenita. Ait iacob.
Iura ḡ michi. Iurauit ei esau. et redidit p̄
mogenita: et sic accepto pane et lētis edulio
comedit et bibit et abiit: paruipēdens q̄ p̄
mogenita redisset. • CA. XXVI.

Quia autē fame super terram post eā ste
rilitate q̄ acciderat in diebus abra
hā: abiit ysaac ad abimelech regē
palestinoz. in gerara. Apparuitq̄ ei dñs et
ait. Ne descēdas in egiptū: s̄ q̄resce in terra
qm̄ dixero tibi et pegrinare in ea: eroq̄ tē
cū et benedicā tibi. Tibi em̄ et semini tuo da
bo vniūsas regiōes has. oplēs iuramētū qd
spōdī abrahā p̄ri tuo: et multiplicabo se
men tuū sic stellas celi. Daboq̄ posteris tu
is vniūsas regiōes has: et bñdicent in semine
tuo om̄s gētes terre: eo q̄ obedierit abra
hā voci mee. et custodierit precepta mea: et
mādata mea et ceremonias legesq̄ suaue
rit. Māsit itaq̄ ysaac in geraris. Qui cū in
terrogaret a viris loci illi⁹ super uxore sua.
rñdit. Soror mea ē. Timuerat em̄ asiteri q̄
sibi eēt sociata coniugio: reputās ne forte in
terficerēt eū p̄ illi⁹ pulchritudinē. Cumq̄
pertransisset dies plurimi et ibidē moraret⁹. p̄
spiciēs abimelech rex palestinoz p̄ fenestrā
vidit eū vocatē cū rebecca uxore sua. et ac
cēfito eo ait. Perspicuum est q̄ uxor tua sit.
Cur mentis es eā sorore tuā esse. Respōdit.
Timui me morerer p̄ eā. Dixitq̄ abime
lech. Quare imposuisti nobis. Potuit coire
q̄spia de pplō cū uxore tua. et induxeras su
p̄ nos grande peccatū. Precepitq̄ omni po
pulo dicens. Qui tetigerit hoīs hui⁹ uxore
morte moriet⁹. Reuēit autē ysaac in terrā illā: et
inuenit in ipso anno cētuplū. Bñdixitq̄ ei deus
et locupletatus ē hō. et ibat p̄ficiēs atq̄ suc
crescēs. donec magn⁹ vehementer effect⁹ est:
habuitq̄ possessiones ouium et armentoz et

familie plurimū. **Ob** hoc inuitētes ei pale-
tini omēs puteos q̄s foderāt fui p̄is illi⁹. **A**
brahā. illo tpe obstruxerūt implētes hūo i
tantū vt ip̄e abimelech dicēt ad ysaac. **R**e-
cede a nobis: qm̄ potēti⁹ nob̄ fact⁹ es val-
de. **E**t ille discedēs vt iret ad torrentē ge-
rare hitaretq; ibi: rursū fodit alios pute-
os. q̄s foderant fui p̄is sui abraham. et q̄s
illo mortuo olī obstruxerāt philistim. **A**p-
pellauitq; eos eisbez noīb;: q̄b; ante p̄r vō-
uerat. **F**oderūtq; in torrente. et repperūt a-
qm̄ viuā. **S**ed et ibi surgit fuit pastorū ge-
rare. adūsus pastores ysaac dicētū. **N**ra ē
aqua. **Q**uāobrem nomē putei ex eo q̄ acci-
derat vōuit calumniā. **F**oderūt autē et aliū:
et p̄ illo q̄ rixati sūt: appellauitq; eū imi-
cicias. **P**rofect⁹ inde fodit aliū puteū: p̄ q̄ n̄
cōtenderūt. **I**taq; vōuit nomē ei⁹ latitudo.
dicēs. **N**ūc dilatauit nos dñs: et fecit cres-
cere sup̄ frā. **A**scēdit autē ex illo loco i bēsa-
bee: vbi apparuit ei dñs in ip̄a nocte dicēs
Ego sū de⁹ abrahā p̄is tui. **N**oli timē: q̄a
ego tecū sū. **B**ndicā tibi et multiplicabo se-
men tuū: p̄pter suū meū abrahā. **I**taq; e-
dificauit ibi altare dño: et iuocato noīe dñi
extendit tabnaculū: p̄cepitq; suis suis vt
foderēt puteū. **A**d quē locū cum vissent de-
geratis abimelech et ochozath aīci illius et
phicol dux militū. locut⁹ ē ysaac. **Q**uid ve-
nistis ad me hōiez quē odistis et expulistis
a vob; **Q**ui respōderūt. **V**idim⁹ tecū eē dñm
et idcirco nos dixim⁹. **S**it iuramētū int̄ nos
et ineam⁹ fedus. vt nō facias nob̄ qcq; ma-
li: sic et nos nichil tuorū attigimus. nec feci-
m⁹ qd̄ te lederet: s; cū pace dimissim⁹ actuz
bndictiōe dñi. **F**ecit ḡ eis iuramētū. **E**t post ei-
bū et potū surgētes mae. iurauerūt sibi mu-
tuo: dimisitq; eos ysaac pacifice in locū su-
um. **E**cce autē venerūt in ip̄o die fui ysaac:
annūciātes ei de puteo quē foderāt. atq; di-
cētes. **I**nuenim⁹ aqm̄. **V**nde appellauit euz
abūdanciā. et nomē vrb; impositū est bēsa-
bee. vsq; in p̄sentē diē. **E**sau vero q̄dragen-
rius duxit vxores duas: iudith filiā beeri
ethei. et basemath filiā elon eiusb; loci: q̄ a-
be offenderant animū ysaac et rebecca.

CA.

XXVII.

Enuit autē ysaac et caligauit ocu-
li eius. et videre nō poterat: vōuitq;
esau filiū suū maiorem: et dixitq; ei. **F**ili-

mi. **Q**ui rñdit Assum. **C**ui patet. **V**ides in-
q̄t q̄ senuerim: et ignorē diem mortis mee
Sue arma tua. et pharetrā et arcū: et egre-
dere foras. **C**ūq; venatu aliqd̄ apphenderis
fac m̄ inde pulmētū sic velle me nosci: et af-
fer vt comedā: et bndicat tibi aīa mea ate-
q; moriar. **Q**d cū audiss; rebecca. et ille ab-
isset in agrū vt iussione p̄is impleret: dix-
it filio suo iacob. **A**udiui p̄ez tuū loquētē
cum esau fr̄e tuo: et dicentē ei. **A**ffer m̄ de
venatōe tua. et fac cibos vt comedā: et bndi-
cam tibi corā dño anteq; moriar. **N**ūc ḡ fi-
li mi acq̄esce oīlijs meis: et p̄gens ad gre-
gem affer m̄ duos hēdos optimos. vt faciā
ex eis escas p̄i tuo q̄b; libent̄ vescit: q̄s cuz
intuleris et comederit. bndicat tibi p̄usq; mo-
riat̄. **C**ui ille rñdit. **N**osti q̄ esau fr̄ me⁹ hō
pilosus sit. et ego levis. **S**i attrectauerit me
pat̄ meus et senserit. timeo ne putet sibi vo-
luisse me illudē: et inducat sup̄ me maledic-
tione p̄ bndictione. **A**d quē m̄: in me sit a-
it ista maledictō fili mi: tantū audi vocem
meā. et p̄gens affer q̄ dixi. **A**bijt et attulit: et
dixitq; m̄. **P**araui illa cibos sic velle noue-
rat p̄ez illi⁹: et vrb; esau valde bonis. q̄s
apud se hēbat domi iduit eū. pelliculasq; he-
dorū circūdedit manib;: et colli nuda prex-
it. **D**editq; pulmentū: et panes q̄s coxerat
tradidit. **Q**uib; illatis dixit. **P**at̄ mi. **A**t il-
le rñdit. **A**udio. **Q**uis es tu fili mi? **D**ixitq;
iacob. **E**go sū p̄mogenit⁹ tuus esau. **F**eci ti-
bi sic p̄cepisti m̄. **S**urge. sede et comede. de ve-
natōe mea: vt bndicat m̄ aīa tua. **R**ursūq;
ysaac ad filiū suū. **Q**uomō inq̄t tā cito inue-
nire potuisti fili mi? **Q**ui rñdit. **V**olūtas dei
fuit: vt cito occurrēt m̄ qd̄ volebā. **D**ixitq; y-
saac. **A**ccede ad me huc vt t̄gā te fili mi: et
p̄bem vtq; tu sis fili⁹ me⁹ esau. an nō. **A**c-
cessit ille ad p̄em et palpato eo. dixit ysaac.
Vox q̄dem. vox iacob ē: s; man⁹. man⁹ sūt
esau. **E**t nō agnouit eū: qz pilose man⁹ fili-
tudine maioris exp̄sserāt. **B**ndicens ḡ illi.
ait. **T**u es fili⁹ me⁹ esau. **R**ñdit ego sū. **A**t
ille. affer inq̄t michi cibos de venatōe tua fi-
li mi: vt bndicat tibi aīa mea. **Q**uos cū ob-
latos comedisset: obtulit ei etiā vinū. **Q**uo
hausto: dixit ad eū. **A**ccede ad me: et da mi-
hi osculū fili mi. **A**ccessit et osculatus est eū.
Statiq; vt sensit vestimētōz ei⁹ fragranciā
bndicēs illi ait. **E**cce odor filij mei. sic odor

agri pleni: cui benedixit dñs **D**et tibi deus
de rore celi. et de pinguedine fr̃e in abundantia
am frum̃eti: vini et olei: et huiet tibi ppli. et
adorent te triba. **E**sto dñs fratr̃ tuor̃: et in
curuent añ te filij m̃is tue. **Q**ui maledixe-
rit tibi sit ille maledict⁹: et q̃ bñdixerit tibi
benedictiōib⁹ repleat. **V**ix ysaac h̃monē im-
pleuerat: et egresso iacob foras venit esau:
coctosq; de venatōe cibos intulit p̃r̃i dicēs.
Surge pat̃ mi. et comedē de venatōe filij tui
vt bñdicat michi aia tua. **D**ixitq; illi ysaac
Quis em̃ es tu? **Q**ui rñdit **E**go sū fili⁹ tu⁹
p̃mogem⁹ esau. **E**xpauit ysaac stupore ve-
hemēti: et vltra q̃ credi potest amirās ait.
Quis igit̃ ille ē q̃ dudū captā venatōez at-
tulit m̃. et comedi ex omnib⁹ p̃ulq; tu veni-
res? **B**ñdixitq; ei: et erit bñdict⁹. **A**uditis e-
sau h̃mōib⁹ p̃r̃is. irrugit clamore magno:
et osternat⁹ ait. **B**ñdic etiā et m̃ pat̃ mi. **Q**ui
ait. **V**enit german⁹ tu⁹ fraudulē: et acce-
pit bñdictionē tuā. **A**t ille s̃biūxit. **I**uste vo-
catū est nomē ei⁹ iacob. **S**upplantauit em̃
me en altera vice. **P**rimogēita mea añ tu-
lit: et nūc secūdo surripuit bñdictionē meā.
Rursūq; ad p̃rem: nunq̃d nō refuasti ait et
m̃ bñdictionē. **R**ñdit ysaac. **D**ñm tuū illum
cōstitui: et om̃es fr̃es tuos huietui ei⁹ s̃biu-
gau. **F**rum̃eto et vino et oleo stabiliui eū:
et tibi post h̃s fili mi. vltra q̃d faciās. **C**ui e-
sau. nū vnā m̃qt tātū bñdictiōez h̃es pat̃.
Aichi q̃ obsecro vt bñdicas. **C**ūq; eiulatu
magno flēt: mot⁹ ysaac dixit ad eū. **I**n pig-
dine fr̃e. et in rore celi desup erit bñdictio
tua. **V**ives in gladio. et fr̃i tuo huiet: tem-
pusq; veniet. cū excutias. et soluas iugū ei-
us de ceruicibus tuis. **D**erat g̃ sp̃ esau ia-
cob: p̃ bñdictiōe q̃ bñdixerat ei pat̃. **D**ixit-
q; in corde suo. **V**eniet dies luct⁹ p̃r̃is mei: et
occidā iacob fratrē meū. **N**ūciata sūt h̃s re-
becca. **Q**ue mittēs et vōns iacob filiū suū:
dixit ad eū. **E**cce esau fratr̃ tu⁹ mīnat vt oc-
cidat te. **N**ūc g̃ fili audi vocē meā: et sur-
gens fuge ad labā fratrē meū in arā: hi-
tabisq; cuz eo dies paucos: donec req̃scat
furoz fratr̃is tui. et cessz indignatō ei⁹: ob-
liuiscatq; eoz q̃ fecisti in eū: postea mittaz
et adducā te inde huc. **C**ur vtroq; orbabō
filio in vno die? **D**ixitq; rebecca ad ysaac.
Tedet me vite mee p̃p̃t filias h̃eth. **S**i acce-
perit iacob vxorem de stirpe huius fr̃e nolo

viuere.

CA.

XXVIII.

Deaui itaq; ysaac iacob. et bene-
dixit eū: p̃cepitq; ei dicēs. **N**oli ac-
cipere iugē de genē chanaā: s; va-
de. et p̃fice i mesopotamiā syrie. ad domū
batuel p̃r̃is m̃is tue: et accipe tibi inde vx-
orē d̃ filiab⁹ labā auūculi tui. **D**e⁹ aut̃ oip-
tens bñdicat tibi. et crescere te faciat atq;
multiplicet vt sit in turbas pplor̃. et det ti-
bi bñdictiōes abrahe et semī tuo post te: vt
possideas terrā pegrinatōis tue. q̃m pollici-
tus ē auo tuo. **C**ūq; dimissz eū ysaac. p̃fec-
tus pueit in mesopotamiā syrie: ad labā fi-
liū bathuel syri. fr̃em rebecca m̃is sue. **V**i-
dēs aut̃ esau q̃ bñdixissz pat̃ su⁹ iacob. et mi-
fisset eū in mesopotamiā syrie: vt inde vx-
orē ducet: et q̃ post bñdictionē p̃cepissz ei di-
cens. nō accipias vxorē de filiab⁹ chanaā:
q̃d q̃ obediēs iacob parētib⁹ suis. issēt in sy-
riā: p̃bās q̃ nō libēter aspiceret filias
chanaā p̃r̃ su⁹: iuit ad p̃mahelē. et duxit vx-
orē. absq; h̃is q̃s p̃us h̃ebat. melech filiā p̃-
mahel. filij abrahe sororē nabaioth. **I**git̃
egressus iacob de bersabee p̃gebat arā. **C**ū-
q; venissz ad quendā locū. et vellet in eo req̃-
escē post solis occubitū. tulit de lapidib⁹ q̃
iacebāt: et supponēs capiti suo: dormiuit in
eodē loco. **V**iditq; in sōnis scalā stantē sup-
terrā. et cacumē illi⁹ tāgens celū: angelos
q̃ dei ascēdētes et descendētes p̃ eā et dñm i
mixū scale dicentē sibi. **E**go sū dñs de⁹ ab̃-
hā p̃r̃is tui et de⁹ ysaac. **T**errā in q̃ dormis.
tibi dabo et semī tuo. eritq; semē tuū q̃i pul-
uis fr̃e. **D**ilataberis ad orientē et occidētē.
et septr̃etionē et meridiē: et bñdicent i te et
in semī tuo cūcte triba fr̃e. **E**t ero custos
tu⁹ quocūq; prexeris: et reducā te in terrā
hāc: nec dimittā nisi opleuero vniūsa q̃ dixi.
Cūq; euigilasset iacob de sōno. ait. **V**ere
dñs ē i loco isto: et ego nesciebā. **D**auēsq;
q̃m tribilis ē loc⁹ inqt iste. **N**on ē hic aliud
nisi dom⁹ dei: et porta celi. **S**urgēs q̃ iacob
mane. tulit lapidē quez supposuerat capiti
suo. et erexit in titulū fūdēs oleū desup. **A**p-
pellauitq; nomē vrb̃ bethel: q̃ p̃us laza vō-
bat. **V**ouit etiā votū dicēs. **S**i fuerit deus
mecū. et custodierit me in via p̃ q̃m ego ā-
bulo. et dederit m̃ panē ad vescendū. et vesti-
mentū ad induendū. reuulsq; fuero p̃spē ad
domū patris mei: erit m̃ dñs in deū. et lapis

iste quem erexi in titulum. vocabitur domus dei:
cūctorūq; q̄ dederis mī: decimas offerā tibi.

CA.

XXIX.

Profectus ē iacob. vēit in terrā orientalem: et vidit puteum in agro: tres
q̄ greges ouium accubantes iuxta eum. nam
ex illo adaq̄bant pecora et os ei⁹ gradū lapī
de claudēbat. Mosq; erat. vt cūctis ouib; o
gregatis euoluerēt lapidē: et refectis gre-
gib; rursum sup os putei ponerēt. Dixitq; ad
pastores. Fratres vnde estis? Qui rēderūt
de arā. Quos interrogās: nunq̄ ait nōstis la-
ban filiū nachorē? Dixerūt. Nouim⁹. Sanus
ne est inq̄te? Valet inq̄unt: et ecce rachel fili-
a ei⁹ vēit cū grege suo. Dixitq; iacob. Ad-
huc multū diei supē: nec ē tēp⁹ vt reducā-
tur ad caulas greges. Date aū potū ouib;
et sic eas ad pastū reducite. Qui rēderunt.
Nō possum⁹. donec oīa pecora oregent: et
amoueam⁹ lapidē de ore putei vt adaq̄m⁹
greges. Adhuc loq̄bant: et ecce rachel ve-
niebat cū ouib; patris sui. Nam grege ip-
sa pascebat. Quā cū vidisset iacob. et sciret
consobrinā suā. ouesq; laban auūculi sui: a-
mouit lapidē q̄ pute⁹ claudēbat: et adaq̄to
grege osculat⁹ est eā. Et eleuata voce fle-
uit: et indicauit ei q̄ frat⁹ ess; p̄ris sui: et fili-
us rebecca. At illa festinās nūciauit patri
suo. Qui cū audisset venisse iacob filiū so-
ris sue. occurrit obuiā: oplexusq; eū. et in os-
cula ruens. duxit in domū suā. Auditis autē
causis itineris rēdit. Os meū es: et caro me-
a. Et postq̄ impleti sūt dies mēsis vni⁹. dix-
it ei. Num q̄ frat⁹ me⁹ es. Gtis huius michi
Dic qd mercedis accipias. Hēbat vō du-
as filias. Nōmē maioris lya: mior vero ap-
pellabāt rachel. Sed lya lippis erat oculis
rachel decora facie et venusto aspectu: quā
diligens iacob ait. Seruiā tibi p rachel fi-
liā tuā minore. septem annis. Rēdit laban
Melius ē vt tibi eā dē qm̄ alteri viro. Ma-
ne apud me. Seruiuit g iacob p rachel sep-
tē annis: et videbant illi pauci dies p amo-
ris magnitudie. Dixitq; ad labā. Da mī vx-
orem meā. q̄ iā tēpus expletū ē vt ingre-
diar ad illā. Qui vocatis mltis amīcorū tur-
bis ad diuinū. fecit nupcias et vespē lya m fi-
liā suā introduxit ad eū: dās ancillā filie zel-
phan noīe. Ad qm̄ cū ex more iacob fuiss; ing-
ressus. facto mane vidit lya: et dixit ad

socerū suū. Quid ē q̄ facere voluisti. Nōne
p rachel fui tibi? Quare imposuisti mē? Rē-
dit laban. Nō est in loco nro osuetudis vt
minores ante tradam⁹ ad nupcias. Imple
ebdomodā diez ei⁹ copule: et hāc q̄ dabo
tibi. p ope q̄ fuitur⁹ es m̄ septē annis alijs.
Adquieuit placito: et ebdomoda trāsacta
rachel duxit vxorē. Cui pat⁹ suā balā tradi-
derat. Tandēq; potit⁹ optatis nupcijs amo-
rem sequētis p̄ri ptulit: huius apud eum
septē annis alijs. Videns autē dñs qd despi-
cēt lya aperuit vuluā eius: sorore sterili p-
manēte. Que oceptū genuit filiū: vocauit-
q; nomē ei⁹ ruben dices. Vidit dñs hūilita-
tem meā. Nūc amabit me vir me⁹. Rursūq;
concepit: et peperit filiū et ait. Quā vidit me
dñs haberi oceptū: dedit etiā istum mī. Vo-
cauitq; nomē eius symeō. Cōcepitq; terciō
et genuit aliū filiū: dixitq; Nunc q̄ copula-
bit mī marit⁹ meus: eo q̄ pepererit ei tres fi-
lios. Et idcirco appellauit nomē eius leui.
Quarto ocepit: et peperit filiū et ait. Modo cō-
fitebor dño. Et ob hoc vocauit euz iudam.
Cessauitq; parere. CA. XXX.

Ernēs autē rachel. qd infecūda ess;
inuidit sorori sue: et ait marito suo
Da mī liberos alioq̄ n moriar. Cu-
irat⁹ rēdit iacob. Nū p deo ego sū. q̄ pua-
uit te fructu vētris tui. At illa. hēo inq̄t fa-
mulā balam: ingredere ad illā vt pariat su-
p genua mea: et habēā ex illa filios. Dedit
q; illi balam in coniugiū. Que ingresso ad se-
viro: ocepit et peperit filiū. Dixitq; rachel.
Indicauit mī dñs: et exaudiuit vocem meā
dans mī filiū. Et idcirco appellauit nomē ei-
us dan. Rursūq; bala accipiens peperit alterz
p q̄ ait rachel. Cōparauit me dñs cum so-
re mea. et inualui. Vocauitq; eū neptali. Bē-
tiens lya q̄ parē desisset zelphā ancillā suā
marito tradidit. Qua post oceptū edēte fi-
liū dixit. Felicit. Et idcirco vocauit nomen
ei⁹ gad. Depit q; zelpha alterz: dixitq; lya.
Hoc p beatitudie mea. Beatā quippe me di-
cent om̄s mulieres. Propterea eū appella-
uit aser. Egressus autē rubē tpe messis triti-
ci in agz reperit mandragoras q̄s matri-
lye detulit. Dixitq; rachel. Da mī ptem de
mandragoris filij tui. Illa rēdit. Daz ne
tibi videat q̄ p̄pueris maritū mī: nisi etiam
mandragoras filij mei tuleris. Ait rachel

Dormiat tecū hac nocte p mandragoris fili
lij tui. Redētiq; ad vespē iacob de agro
egressa ē in occursum ei. **I**sa. ait. Ad me i-
quit intrabis; qz merces conduxī te p mā
dragoris filij mei. **D**ormiuitq; cū ea nocte
illa; et exaudiuit de9 pces ei9. **C**ōcepitq; et
pepit filiū qntū. et ait. **D**edit de9 mercedez
michi. quia dedit ancillam meam viro meo.
Appellauitq; nomē eius ysachar. **R**ursū isa
concipiēs peperit sextum filium. et ait. **D**i-
tauit me deus dote bona. **E**tiam hac vice
mecum erit maritus meus; eo qz genuerim
ei sex filios. **E**t idcirco appellauit nomē ei9
zabulon. **P**ostq; peperit filiā nomine dinā.
Recordatusq; dñs rachelis. exaudiuit eā;
et aperuit vuluam eius; que cōcepit et pepe-
rit filiū dicens. **A**bstulit deus obprobrium
meum. **E**t vocauit nomen illius ioseph di-
cens. **A**ddat michi dñs alterum. **N**ato au-
tem ioseph; dixit iacob socero suo. **D**imit-
te me vt reuertar in patriam meam et ad tē-
ram meam. **D**a michi vxores et liberos me-
os pro quibus seruiui tibi. vt abeam. **T**u
vero nosti seruitutem qua seruiui tibi. **A**it
ei laban. **I**nueniam gratiam in ospectu tuo.
Experimento didici. quia benedixit michi
deus propter te. **C**onstitu mercedem tuaz
quam dem tibi. **A**t ille respondit. **T**u nosti
quō fuierim tibi; et qnta in manibus me-
is fuerit possessio tua. **M**odicum habuisti ā
tequam venirem ad te. et nunc diues effec-
tus es; benedixitq; tibi deus ad introitum
meum. **I**ustum est igitur vt aliquando pro-
uideam domui mee. **D**ixitq; laban. **Q**uid ti-
bi dabo? **A**t ille ait. **N**ichil volo; sed si fece-
ris quod postulo; iterum pascam et custodi-
am pecora tua. **D**ira omnes greges tuos.
et sepe cunctas oues varias et sparso vel-
lere; et quodecunq; fuluum et maculosus va-
riumq; fuerit. tam in ouibus quā in capris
erit merces mea. **R**espondebitq; michi cras
iusticia mea. quando placiti tempus adue-
rit coram te; et omnia que non fuerint vari-
a et maculosa et fulua. tam in ouibus qm in
capris. furti me arguent. **D**ixitq; laban.
Gratum habeo quod petis. **E**t sepe rauit i
die illa capras. et oues et hircos. et arietes.
varios et maculosos. **C**unctum autē gregē
vnicolorem. id est albi et nigri velleris. tra-
didit in manu filiorum suorum; et posuit spa-

cium itineris inter se et generum trium die-
rum; qui pascebat reliquos greges eius.
Tollens ergo iacob virgas populeas viri-
des. et amigdalinas. et explatamis ex pte de-
corticauit eas. **D**etractisq; corticibus. in
hjs que spoliata fuerant. candor apparuit;
illa vero que integra fuerunt. viridia pma
serunt. atq; in hunc modum color effectus
est varius. **P**osuitq; ea in canalibus. **V**bi
effundebatur aqua vt cū venissent greges
ad bibendum. ante oculos haberent vir-
gas; et in aspectu earum conciperent. **F**ac-
tumq; est vt in ipso calore coitus. oues in-
tuerentur virgas; et parerent maculosa et
varia. et diuerso colore respersa. **D**iuisitq;
gregem iacob; et posuit virgas in canalibus
ante oculos arietum. **E**rant autē alba et
nigra queq; laban; cetera vero iacob. sepa-
ratis inter se gregibus. **I**gitur quando pri-
mo tempore ascendebantur oues ponebat
iacob virgas in canalibus aquarum; ante
oculos arietum et ouium. vt in earum con-
templatione conciperent; quando vero sero-
tima admissura erat. et conceptus extrem9
non ponebat eas. **F**actaq; sunt ea que erāt
serotima laban; et que primi tēporis. iacob
ditatusq; est homo vltra modum. et habu-
it greges multos. ancillas et seruos. came-
los et afinos. **CA. XXXI.**

Postq; autem audiuit verba filioz
laban dicentiu. tulit iacob omnia
que fuerunt patris nostri; et de illi-
us facultate ditatus. **F**actus est inclitus a
nimaduertit qz faciem laban. qz non esset
erga se sicut heri et nudiuertius; et maxi-
me dicente sibi domino reuertē in terrā pa-
trum tuorum. et ad generationem tuam e-
roq; tecum; misit et vocauit rachel et lyam
in agrum vbi pascebat greges. **D**ixitq; eis
Video faciem patris vestri; qz non sit erga
me sicut heri et nudiuertius. **D**eus autem
patris mei fuit mecum; et ipsi nostis quod
totis viribus meis seruiem patri vestro.
Sed et pater vester circumuenit me. et mu-
tauit mercedem meam decem vicibus; et ta-
men non dimisit euz deus vt noceret michi.
Sed quando dixit varie erūt mercedes tue
pariebant omīs oues varios fetus; quando
vero ecōttrio ait. alba qz accipies p mer-
cedē; omīs greges alba pepererūt. **T**ulitq;

deus substantiam patris vestri: et dedit michi. Postquam enim conceptus ouium tempus aduenerat leuaui oculos meos: et vidi in somnis ascendentes mares super feminas. varios et maculosos et diuersorum colorum. Dixitque angelus domini ad me in somnis. Jacob. Et ego respondi. Assum. Qui ait. Leua oculos tuos. et vide vniuersos masculos ascendentes super feminas. varios maculosos atque resperfos. Vidi enim omnia que fecit tibi laban. Ego sum deus bethel. ubi vixisti lapidem: et votum vouisti michi. Nunc ergo surge et egredere de terra hac: reuertens in terram natiuitatis tue. Responderuntque rachel et lya. Nunquid habemus residui quicquam in facultatibus. et hereditate domus patris nostri? Nonne quasi alienas reputauit nos et vendidit. comedique precium nostrum? Sed deus tulit opes patris nostri: et eas tradidit nobis ac filiis nostris. Unde omnia que precepit tibi dominus fac. Surrexit autem iacob: et impositis liberis ac coniugibus suis super camelos abiit: tulitque omnem substantiam suam et greges. et quicquid in mesopotamia acquisierat: pergens ad ysaac patrem suum in terra chanaan. Eo tempore ierat laban ad tondendas oues: et rachel furata est ydola patris sui. Noluistis iacob confiteri socero suo quod fugeret. Cumque abiisset tam ipse quam omnia que iuris sui erant: et anime transmissio pergeret contra montem galaad: nunciatum est laban die tercio quod fugeret iacob. Qui assumptis fratribus suis. persecutus est eum diebus septem: et apprehendit eum in monte galaad. Viditque in somnis dicentem sibi dominum. Caue ne quicquam asperere loquaris contra iacob. Tamen iacob extenderat in monte: tabernaculum. Cumque ille consecutus fuisset eum cum fratribus suis: in eodem monte galaad vixit tentorium. Et dixit ad iacob. Quare ita egisti: ut clam me abigeres filias meas quasi captiuas gladio? Cur ignorante me fugere voluisti nec indicare michi: ut persequerer te cum gaudio et canticis et tympanis et citharis? Non es passus ut oscularer filios meos et filias. Stulte o-

peratus es. Et nunc quidem valet manus mea reddere tibi malum: sed deus patris tui. heri dixit michi. Caue ne loquaris contra iacob quicquam durius. Esto. Ad tuos ire cupiebas: et desiderio erat tibi domus patris. Cur furatus es deos meos? Respondit iacob. Quod inscio te profectus sum: timui ne violenter auferres filias tuas. Quod autem furti me arguis: apud quemcunque inueneris deos tuos: necesse coram fratribus nostris. Scrutare: quicquid tuorum apud me inueneris aufer. Hec dicens ignorabat quod rachel furata esset ydola. Ingressus itaque balan tabernaculum iacob et lye et vtriusque famule. non inuenit. Cunctis intransisset tentorium rachelis: illa festinans abscondit ydola subter stramenta cameli et sedit desuper scrutantiisque omne tentorium et nichil inuenienti: ait. Ne irascatur dominus meus quod coram te assurgere nequeo: quia iuxta consuetudinem feminarum nunc accidit michi. Sic de lusa sollicitudo querentis est. Timensque iacob. cum iurgio ait. Quam ob culpam meam et ob quod peccatum meum sic exaristi post me. et scrutatus es omnem suppellectilem meam? Quid inuenisti de cuncta substantia domus tue? Dicit hic coram fratribus meis. et fratribus tuis: et iudicent inter me et te. Idcirco viginti annis fui tecum: oues tue et capre. steriles non fuerunt. arietes greges tui non comedi: nec captum a bestia ostendi tibi. Ego damnum omne reddebam. Quicquid furtim peribat a me exigebas: die ac noctuque estu vigebar et gelu: fugiebatque somnus ab oculis meis. Sicque per viginti annos in domo tua seruiui tibi: quatuordecim pro filiabus: et sex pro gregibus tuis. Immutasti quod mercedem meam decem vicibus. Nisi deus patris mei abraham et timor ysaac affuisset michi: forsitan modo nudum me dimisisses. Afflictionem meam et laborem manuum mearum respexit dominus: et arguit te heri. Respondit ei laban. Filie mee et filij. et greges tui et omnia que cernis. mea sunt. Quid possum facere filiis et nepotibus meis? Vei ergo et me amamus fedus: ut sit testimonium

inter me et te Tulit itaq; iacob lapide:
et erexit illum in titulum Dixitq; fratri-
bus suis. Afferte lapides. Qui congre-
gantes fecerunt tumulum: comede-
runtq; super eum. Quem vocauit laban
tumulum testis: et iacob aceruum testi-
monij. vterq; iuxta proprietatem ling-
ue sue. Dixitq; laban Tumulus iste tes-
tis erit int̃ me et te hodie. Et idcirco ap-
pellatum est nomen eius galaad. Id est
tumulus testis Et adiecit laban. Incue-
atur et inducit dominus inter nos quan-
do recesserimus a nobis: si afflixeris fili-
as meas: et si introduxeris alias vxores
super eas. Nullus sermonis nostri testis
est absq; deo: qui presens respicit. Dixit
q; rursus ad iacob En tumulus hic et la-
pis quem erexi. inter me et te testis erit.
Tumulus in quaz iste et lapis sint in tes-
timonium: si aut ego transiero illum. p-
gens ad te: aut tu preterieris. malum
michi cogitans. Deus abraham et deus
nachoꝝ iudicet inter nos: deus patris eo-
rum. Iurauit ergo iacob p̃ timorem pa-
tris sui ysaac: immolatisq; victimis i mo-
te vocauit fratres suos vt ederent pa-
nem Qui cu om̃e dissent manserunt ibi. La-
ban vero de nocte confurgens. osculat⁹
est filios et filias suas: et benedixit illis: et
uersusq; e in locu suu. **CA. XXXII.**

Iacob autez abiit in timere quo
ceperat: fueruntq; ei obuiam an-
geli dei. Quos cum vidisset ait.
Castra dei sunt hec. Et appellauit nome-
loci illius manaim: id e castra. Misit au-
tem et nuncios ante se ad esau fratres su-
um in terra seyr. in regione edom: prece-
pitq; ei dicens. Sic loquimini domino
meo esau. Hec dicit frater tuus iacob.
Apuđ labā peregrinatus sum: et fui vs-
q; in p̃sentem diem. Habeo boues. et as-
nos et oues. et seruos et ancillas: mittoq;
nunc legationem ad dominum meum vt
inueniā gratiam in conspectu tuo. Reu-
siq; sunt nuncij ad iacob dicentes. Veni-
mus ad esau fratrem tuum: et ecce p̃pe-
rat in occursum tuum cum quadragen-
tis viris Timuit iacob valde: et p̃terri-
tus diuisit populum qui secum erat. gre-
ges q; et oues: et boues et camelos. in du-

as turmas dicens. Si venerit esau ad v-
nam turmam et percusserit eam: alia tur-
ma que reliqua est saluabitur. Dixitq;
iacob. Deus patris mei abraham et de⁹
patris mei ysaac domine quid dixisti mi-
hi. reuerrere in terram tuam et in locum
natiuitatis tue. et benefaciam tibi: min⁹
sum cunctis miserationibus tuis. et veri-
tate tua quam explesti seruo tuo. In ba-
culo meo transui iordanem istuz: et nūc
cum duabo turmis regredior. Erue me
de manu fratris mei esau. quia valde eū
timeo: ne forte veniens percuciat m̃em
cum filiis. Tu locutus es q; benefacēs
michi. et dilatares semen meum sicut
arenam maris. que p̃ multitudie nūme-
rari non potest. Cūq; dormisset ibi noc-
te illa. sepauit de hijs que habebat mu-
nera esau fratri suo: capras ducentas
hircos viginti oues ducentas et arietes
viginti: camelos fetas cum pullis suis
triginta: vaccas quadraginta et thau-
ros viginti. asinas viginti. et pullos ea-
rum decem. Et misit p̃ manus seruorū
suorum. singulos seorsum greges: dixit
q; pueris suis. Antecedite me: et sit spa-
cium inter gregem et gregem Et prece-
pit priorū dicens. Si obuium habueris
fratrem meum esau. et interrogauerit te
cuius es aut quo vadis aut cuius sunt
ista que sequeris: respondebis. Serui tui
iacob. Munera misit domino suo esau
ipse q; post nos venit. Similit̃ dedit mā-
data secundo et tercio. et cunctis qui seq-
bantur greges. Dicens. Hīsibem verbis
loquimini ad esau cum inueneritis eum
et addetis. Ipse q; seruus tu⁹ iacob iter
nostrum insequitur. Dixit enim. Pla-
cabo illum muneribus que precedunt: et
postea videbo illum. Forſitan propicia-
bitur michi. Precesserunt itaq; munera
ante eum: ipse vero mansit nocte illa in
castris. Cūq; mature surrexisset tulit
duas vxores suas. et totidez famulas cū
vndecim filiis: et transiit vadum iabod.
Transductisq; omnibus que ad se p̃tine-
bant mansit solus: et ecce vir luctabat̃
cum eo vsq; mane. Qui cum videret q;
eum separare non posset: tetigit neru⁹ fe-
moris eius: et statim emarcuit. Dixitq;

ad eum. **D**imitte me. **T**am enim ascendit aurore. **R**espondit. **N**on dimittam te: nisi si benedixeris michi. **A**it ergo. **Q**uod est nomen tibi? **R**espondit iacob. **A**t ille: ne quāquam inquit iacob appellabitur nomen tuum: sed israel. **Q**uoniam si contra deum fortis fuisti: quanto magis contra homines preualebis? **I**nterrogauit eum iacob. **D**ic michi quo appellaris nomine. **R**espondit. **C**ur queris nomen meum quod est mirabile? **E**t benedixit ei in eodem loco. **V**ocauitque iacob nomen loci illius phanuel dicens. **V**idi dñm facie ad faciem: et salua facta est anima mea. **D**ixitque ei statim sol: postquam transgressus est phanuel. **I**psē vero claudicabat pede. **Q**uam obcausam non comedunt neruum filij israel: qui emarcuit in femore iacob usque in presentem diem: eo quod tetigerit neruum femoris eius: et obstupuerunt.

CA.

XXXIII.

Leuans autem iacob oculos. vidit venientem esau: et cum eo quadringentos viros. **D**iuisitque filios ipe. et rachel ambarumque famularum: et posuit utramque ancillam. et liberos earum in principio: ipe vero et filios eius in secundo loco: rachel autem et ioseph nouissimos. **E**t ipse progrediens adorauit pronus in terram sepiens: donec appropinquaret frater eius. **C**urrens itaque esau obuiam fratri suo. amplexatus est eum: stringensque collum eius. et osculans fleuit: leuatisque oculis vidit mulieres et paruulos earum. et ait. **Q**uid sibi volunt isti? et si ad te pertineant? **R**espondit. **P**aruuli sunt: quos donauit michi deus seruo tuo. **E**t appropinquantes ancille et filij earum incuruati sunt. **A**ccessit quoque ipe cum pueris suis: et cum similiter adorassent: extremi ioseph et rachel adorauerunt. **D**ixitque esau. **Q**ue nam sunt iste turme quas obuiam habui? **R**espondit. **V**t inuenirem gratiam coram domino meo. **A**t ille ait. **H**abeo plurima frater mi: sine tua tibi. **D**ixit iacob. **N**oli ita obsecro sed si inueni gratiam in oculis tuis. accipe munusculum de manibus meis. **S**ic enim vidi faciem tuam: quasi viderim vultum

dei. **E**sto michi propicius: et suscipe benedictionem quam attuli tibi: et quam donauit michi deus. tribuens omnia. **V**ix fratre compellente suscipiens ait. **G**radiamur simul. erogque socium eris tui. **D**ixitque iacob. **N**osti domine mi quod paruulos habeam teneros. et oues et boues fetas mecum. quas si plus in ambulando fecero laborare. morientur vna die cum greges. **P**recedat dominus meus ante seruum suum: et ego sequar paulatim vestigia eius sicut videro paruulos meos posse: donec veniam ad dominum meum in seyr. **R**espondit esau. **D**ro te: ut de populo qui mecum est. saltem socij remaneant vie tue. **N**on est inquit necesse: hoc vno tantum indigeo: ut inueniam gratiam in conspectu tuo domine mi. **R**euersusque est itaque illo die esau iremure quod venerat in seyr. **E**t iacob venit in sochot: ubi edificata domo et fixis tentorijs appellauit nomen loci illius sochot id est tabernacula. **T**ransiuitque in salem urbem sichimorum que est in terra chanaan. postquam reuersus ē de mesopotamia syrie. et habitauit iuxta opidum: emitque partem agri in qua fixerat tabernacula. a filiis emor patris sichem centum agnis: et erecto ibi altari. inuocauit super illud fortissimum deum israel. **CA.** XXXIII.

Gressa est autem dina filia ipe. ut videret mulieres regionis illius: quoniam cum vidisset sichem filium emor euehi. princeps terre illius. ad amauit eam et rapuit: et dormiuit cum illa. vi opprimens virginem. **E**t conglutinata est anima eius cum ea: tristemque delinuit blandicijs: et pergens ad emor patrem suum. accipe inquit michi puellam hanc coniugem. **Q**uod cum audisset iacob: absentibus filiis et in pastu pecorum occupatis filuit donec redirent. **E**gresso autem emor patre sichem. ut loqueretur ad iacob. ecce filij eius veniebant de agro. auditoque quod acciderat. irati sunt valde. eo quod vedam rem operatus esset in israel: et violata filia iacob. rem illicitam perpetrasset. **L**ocutus est itaque emor ad eos. **S**ichem filij mei adhefit anima

filie vestre. **D**ate eam illi uxorem: et iungamus vicissim conubia. **F**ilias vestras tradite nobis: et filias nostras accipite et habitate nobiscum. **T**erra in potestate vestra est: exercete negociamini. et possidete eam. **S**ed et sicheem ad patrem et ad fratres eius ait. **I**nueniam gratiam coram vobis: et quecumque statueritis dabo. **A**ugete dotem. et munera postulate: et libenter tribuam quod petieritis: et tantum date michi puellam hanc uxorem. **R**esponderunt filii iacob. sicheem et patri eius in dolo: seuiantes et ob stuprum sororis. **N**on possumus facere quod petitis: nec dare sororem nostram homini in circumciso: quod illicitum et nepharium est apud nos. **S**ed in hoc valebimus federari. **S**i volueritis esse similes nostri: et circumcidatur in vobis omnis masculini sexus: tunc dabimus. et accipiemus mutuo filias vestras ac nostras: et habitabimus vobiscum: erimusque vnus populus. **S**i autem circumcidi nolueritis: tollemus filiam nostram et recedemus. **P**lacuit oblatio eorum emor et sicheem filio eius: nec distulit adolescens quoniam statim quod petebatur expleret. **A**mauit enim puellam valde: et erat inelitus in omni domo patris sui. **I**ngressique portam urbis locuti sunt ad populum. **V**iri isti pacifici sunt: et volunt habitare nobiscum. **N**egociantur in terra et exerceant eam. que spaciola et lata cultoribus indiget. **F**ilias eorum accipiemus uxores: et nostras illis dabimus. **V**num est quo differtur tantum bonum. **H**ic circumcidamus masculos nostros: ritum gentis imitantes: et substantia eorum et pecora et cuncta que possident. nostra erunt. **T**antum in hoc acquiescimus: ut habitantes simul. vnum efficiamus populum. **A**ssensique sunt omnes. cunctis circumcisis maribus. **E**t ecce die tercio quando grauissimus vulnere dolor est arreptis duo filii iacob. symeon et leui fratres domine gladiis. ingressi sunt urbem confidenter. interfeceruntque omnibus masculis. emor et sicheem pariter necauerunt: tollentes dominam de domo sicheem. sororem suam. **Q**uibus egressis. irruerunt super

occisos ceteri filii iacob. et depopulati sunt urbem in ultionem stupri: oues eorum et armenta. et asinos. cunctaque vastantes que in domibus et in agris erant: paruulosque eorum et uxores duxerunt captiuas. **Q**uibus perpetratis audacter: iacob dixit ad symeon et leui. **T**urbastis me: et odiosum fecistis me chananeis et pherezeis habitatoribus terre huius. **N**os pauci sumus: illi congregati percutient me: et delebor ego et domus mea. **R**esponderunt. **N**unquid ut scorto abuti debueret sorore nostra?

CA.

XXXV.

Interea locutus est deus ad iacob. **S**urge et ascende bethel. et habita ibi: facque altare domino qui apparuit tibi. quando fugiebas esau fratrem tuum. **I**acob vero conuocata omni domo sua ait. **A**bicite deos alienos qui in medio vestri sunt. et mundamini: ac mutate vestimenta vestra. **S**urgite et ascendamus in bethel. ut faciamus ibi altare domino. qui exaudiuit me in die tribulationis mee: et socius fuit itineris mei. **D**ederunt ergo ei omnes deos alienos quos habebant: et in aures que erant in auribus eorum. **A**t ille infodit eos sub ter therebintum: que est post urbem sicheem. **C**umque perfecti essent. terror dei inuasi sunt omnes per circumiectum ciuitates. et non sunt ausi persequi recedentes. **V**enit igitur iacob luzam. que est in terra chanaan cognomento bethel: ipse et omnis populus cum eo. **E**dificauitque ibi altare: et appellauit nomen loci illius. domus dei. **I**bi enim apparuit ei deus: cum fugeret fratrem suum. **E**odem tempore mortua est delbora nutrix rebecca: et sepulta est ad radices bethel sub quercu: vtrumque est nomen loci illius quereus fletus. **A**pparuit autem iterum deus iacob. postquam reuersus est de mesopotamia syrie. et venit in bethel: benedixitque ei dicens. **N**on vocaberis ultra iacob sed israhel erit nomen tuum. **E**t appellauit eum israhel. **D**ixitque ei. **E**go deus omnipotens. **C**resce et multiplicare: gentes et populi nationum ex te erunt. **R**eges de lumbis tuis egredientur: terramque quam

dedi abraham et ysaac. dabo tibi et semi tuo post te. Et recessit ab eo. Ille vero erexit titulum lapideum. in loco quo locutus fuerat ei deus: libans super eum libamina. et effundens oleum: vocansque nomen loci illius bethel. Egressus autem inde. venit verno tempore ad terram quam dicit effratham. In qua parturiret rachel: ob difficultatem partus plicitari cepit. Dixitque ei obstetrix. Noli timere: quia et hunc habebis filium. Egrediente autem anima pre dolore. et imminente iam morte. vocavit nomen filii sui benoni: id est filius doloris mei. Pater vero appellavit eum beniamin: id est filius dextere. Mortua est ergo rachel et sepulta est in via que ducit effratham: hec est bethleem. Erexitque iacob titulum super sepulchrum eius. Hic est titulus monumenti rachel. usque in presentem diem. Egressus inde. fixit tabernaculum trans turrem gregis. Cuius habitaret in illa regione: abijt ruben. et dormiuit cum bala concubina patris sui. Quod illi minime latuit. Erant autem filii iacob duodecim. Filii ipe: primogenitus ruben. et symeon. et leui et iudas. et ysachar. et zabulon. Filii rachel ioseph et beniamin. Filii bale ancille rachelis: dan et neptalim. Filii zelphe ancille ipe: gad et aser. Hii sunt filii iacob: qui nati sunt ei in mesopotamia syrie. Venit etiam ad ysaac patrem suum in mambre ciuitatem arbee. hec est ebron: in qua peregrinatus est abraham et ysaac. Et completi sunt dies ysaac centum octoginta annorum. consumptusque etate mortuus est. et appositus est populo suo. senex et plenus dierum: et sepelierunt eum esau et iacob filii sui.

CA. XXXVI.

Et autem sunt generationes esau: ipse est edom. Esau accepit uxorem de filiabus chanaan: ada filiam elomethi: et oolibama filiam ane filie sebeon enci. Basemathque filiam ysmahel sororem nabaioth. Perperit autem ada eliphan. Bethsamat genuit rahuel. Oolibama genuit ihesus. et ihelō et chore. Hii filii esau. qui nati sunt ei in terra chanaan. Tulit autem esau uxores su-

as et filios et filias. et omnem animam domus sue. et substantiam et pecora. et cuncta que habere poterat in terra chanaan. et abiit in alteram regionem: recessitque a fratre suo iacob. Diuites enim erant valde: et simul habitare non poterant: nec sustinebat eos terra peregrinationis eorum propter multitudinem gregum. Habitauitque esau in monte seyr: ipse est edom. Hec autem sunt generationes esau patris edom in monte seyr. et hec nomina filiorum eius. Elipham filius ada: uxoris esau. Rahuelque filius basemath uxoris eius. Fueruntque elipham filii: theman. omar. sephua. et gathan. et cenem. et chore. Erant autem thamna concubina eliphaz filii esau: que peperit ei amalech. Hii sunt filii ada uxoris esau. Filii autem rahuel. naath. et zara. sema. et meza. Hii filii basemath uxoris esau. Isti quoque erant filii oolibama filie ane filii sebeon uxoris esau. quos genuit ei ihesus et ihelon. et chore. Hii duces filiorum esau. Filii eliphaz primogeniti esau. dux theman. dux omar. dux sephua. dux cenem. dux chore. dux gathan. dux amalech. Hii filii eliphaz in terra edom: et hii filii ade. Hii quoque filii rahuel. filii esau. Dux naath. dux zara. dux sema. dux meza. Hii autem duces rahuel in terra edom. Isti filii basemath. uxoris esau. Hii autem filii oolibama. uxoris esau. Dux ihesus. dux ihelon. dux chore. Hii duces oolibama filie ane uxoris esau. Isti sunt filii esau et hii duces eorum: ipse est edom. Isti sunt filii seyr. horrei habitatoris terre. lothan. et sobal. et sebeon. et anan. et dison. et eser. et disan. Hii duces horrei filii seyr: in terra edom. Facti sunt autem filii lothan: horrei et eman. Erat autem soror lothan. thamna. Et isti filii sobal: aluhan et maneeth. et ebal. et sephi. et onam. Et hii filii sebeon: achia et anam. Iste est anam qui inuenit aquas calidas in solitudine: cum pasceret asinas sebeon patris sui. Habuitque filius disan. et filiam oolibama. Et isti sunt filii disan: amdā et iesban. et iethran et charam. Hii quoque filii eser: balaannan. et zeua et achan. Habuit autem filios disa: hus

et aran. **H**ij duces horreoꝝ. Dux lothā.
dux sobal. dux eseton. dux ana. dux di-
son. dux eser. dux disan. **I**sti duces hor-
reorum: qui imperauerunt in terra seyr.
Reges autem qui regnauerunt in terra
edom. anteq̃ haberent regem filij isra-
hel: fuerunt hij. **B**alach filius beor: no-
menq; vrbis eius denaba. **M**ortuus est
autem balach: et regnavit p̃ eo iobab
filius zare de bosra. **C**unq; mortuus esset
iobab. regnavit pro eo husan. de terra
themanorum. **H**oc q; mortuo: regnavit
pro eo adad filius badadi. qui percussit
madian in regione moab: et nomen vr-
bis eius auith. **C**unq; mortuus esset ad-
ad. regnavit pro eo semla de maserecha.
Hoc q; mortuo: regnavit pro eo saul &
fluio rooboth. **C**unq; & hic obisset: suc-
cessit in regnum balanan filius achobor.
Isto q; mortuo regnavit pro eo adad:
nomenq; vrbis eius phau. **E**t appellaba-
tur vxor eius meezabel filia matreth: fi-
lie mizaab. **H**ec ergo nomina ducum e-
sau. in cognationibus. & locis. & vocabu-
lis suis. dux thamna. dux aluha: dux iet-
heth. dux oolibama. dux ela. dux phimō.
dux cenē. dux theman. dux mabsar. dux
magdihel. dux hiram. **H**ij duces edom
habitantes in terra imperij sui: ipse est
esau pater ydumeorum. **H**abitavit autē
iacob in terra chanaan. in qua pater su-
us peregrinatus est: et hęc sunt gñatio-
nes eius. **CA.** **XXXVII.**

Ioseph cum sedecim esset anno-
rum pascebat gregem cum fra-
tribus suis. adhuc puer. **E**t eāt
cum filiis bala & zelpa vxorū patris sui:
accusavitq; fratres suos apud patrem.
crimine pessimo. **I**srahel autem dilige-
bat ioseph super omnes filios suos: eo q̃
in senectute genuisset eum. **F**ecitq; ei tu-
nicam polimitam. **V**identes autem fra-
tres eius q̃ a patre plus cunctis filiis a-
maretur: oderant eum: nec poterant ei
quicq̃ pacifice loqui. **A**ccidit q; vt visū
somnia referret fratribus suis: que cau-
sa maioris odij seminariū fuit. **D**ixitq;
ioseph fratribus suis. **A**udite somnium
meum quod vidi. **P**utabam nos colli-

gere manipulos in agro: et quasi cōsur-
gere manipulum meum & stare: vestros
q; manipulos circumstātes adorare ma-
nipulum meum. **R**esponderunt fratres ei-
us. **N**unquid rex noster eris: aut subicie-
mur ditioni tue? **H**ec ergo causa somni-
orum atq; sermonum: inuidie & odij fo-
mitem ministravit. **A**liud q; vidit som-
nium quod narraus fratribus ait. **V**idi
per somnium: quasi solem & lunam. & stel-
las vndecim adorare me. **Q**uod cum pa-
tre suo & fratribus retulisset: increpa-
uit eū pater suus. & dixit. **Q**uid sibi vult
hoc somnium quod vidisti? **N**um ego et
mater tua: & fratres tui adorabimus te
super terram? **I**nuidebant ei igitur fra-
tres sui. pater vero rem tacitus confide-
rabat. **C**unq; fratres illius in pascendis
gregibus patris morarentur in sichem:
dixit ad eum israhel. **F**ratres tui pascūt
oues in sichimis: veni mittam te ad eos.
Quo respondente presto sum: ait. **V**ade
& vide si cuncta prospera sunt erga fra-
tres tuos. & pecora. & renuncia michi qd
agatur. **M**issus de valle hebron. venit in
sichem. **I**nuenitq; eum vir errantem in
agro: & interrogavit quid quereretur. **A**t
ille respondit. **F**ratres meos quero. **I**n-
dica michi ubi pascant greges. **D**ixitq;
ei vir. **R**ecesserunt de loco isto. **A**udiui
autem eos dicentes. **E**amus in dothaim.
Perrexit itaq; ioseph post fratres suos
& inuenit eos in dothaim. **Q**ui euz vidis-
sent eum procul: anteq̃ accederet ad e-
os cogitauerunt illum occidere: & mu-
tuo loquebantur. **E**cce somniator venit.
Venite occidamus eum et mittamus in
cisternam veterem: dicemusq; fera pessi-
ma deuorauit euz: & tunc apparebit qd
illi profint somnia sua. **A**udiens autem
hęc ruben nitebatur liberare eum de ma-
nibus eorum: & dicebat. **N**on interficia-
mus animam eius. nec effundamus sāg-
uinem: sed proicite eum in cisternam ve-
terem que est in solitudine: manusq; ves-
tras seruate innoxias. **H**oc autem dice-
bat volens eripere eum de manibus eo-
rum: & reddere patri suo. **C**onuestim igi-
tur vt peruenit ad fr̃es suos. nudauert

eum tunica talati et polimita: miseruntque eum in cisternam veterem: que non habebat aquam. Et sedentes ut comederent panem. viderunt ismahelitas viatores venire de galaad: et camelos eorum portantes aromata. et refinam. et stacten in egiptum. Dixit ergo iudas fratribus suis. Quid nobis prodest si occiderimus fratrem nostrum: et celauerimus sanguinem ipsius. Melius est ut venundetur ismahelitis: et manus nostre non polluantur. Frater enim et caro nostra est. Acquieuerunt fratres sermonibus illius et pretereuntibus madianitis negotiatoribus. extrahentes eum de cisterna viderunt eum ismahelitis triginta argenteis: qui duxerunt eum in egiptum. Reuersusque ruben ad cisternam non inuenit puerum: et scissis vestibus. pergens ad fratres suos ait. Puer non comparet: et ego quod ibo. Tulerunt autem tunicam eius. et in sanguine hedi quem occiderant tinxerunt mittentes qui ferrent ad patrem et dicerent. Hanc inuenimus: vide utrum tunica filii tui sit an non. Quam cum cognouisset pater ait. Tunica filii mei est. Fera pessima cedit eum: bestia deuorauit ioseph. Scissisque vestibus indutus est cilicio: lugens filium suum multo tempore congregatus autem cunctis liberis eius ut lenirent dolorem patris: noluit consolationem accipere. sed ait. Descendam ad filium meum lugens in infernum et illo perseverante in fletu: madianite viderunt ioseph in egipto. phutifari eunucho pharonis: magistro militum.

CA. XXXVIII.

Eodem tempore descendens iudas a fratribus suis. diuertit ad virum odollamiten nomine hiram: viditque ibi filiam hominis chananei. vobulo sue. Et accepta uxore ingressus est ad eam. Que concepit et peperit filium: et vocauit nomen eius her. Rursumque concepto fetu. natum filium vocauit onan. Terciusque peperit: quem appellauit sela. Quo nato parere ultra cessauit. Dedit autem iudas uxorem primogenito suo her nomine thamar. Fuitque her primogenitus iu-

de. nequaz in conspectu domini et ideo ab eo occisus est. Dixit ergo iudas ad onan filium suum. Ingredere ad uxorem fratris tui. et sociare illi: ut suscites semen fratri tuo. Ille sciens non sibi nasci filios. introiens ad uxorem fratris sui. semen fundebat in terram: ne liberi fratris nomine nasceretur. Et idcirco percussit eum dominus: eo quod rem detestabilem faceret. Quamobrem dixit iudas thamar nurui sue. Esto vidua in domo patris tui donec crescat sela filius meus. Timebat enim: ne et ipse moreretur sicut fratres eius. Que abiit: et habitauit in domo patris sui. Euolutis autem multis annis: mortua est sue uxore iude. Qui post luctum consolatione suscepta ascendebat ad fores ouium suarum. ipse et hiras opilio gregis odollamita in thamnas. Nuntiaturumque est thamar. quod socer illius ascenderet in thamnas: ad tondendas oues. Que depositis viduitatis vestibus assumpsit teristrum: et mutato habitu sedit in biuio itineris quod ducit thamnan. eo quod creuisset sela et non eum accepisset maritum. Quam cum vidisset iudas: suspicatus est esse meretricem. Peruerat enim vultum suum ne agnosceretur. Ingrediensque ad eum. ait. Dimitte me ut coeam tecum. Nesciebat enim quod nurus sua esset. Qua respondente. quid dabis michi ut fruaris concubitu meo. dixit. Mitte tibi hedum de gregibus. Rursumque illa dicente patiar quid vis. si dederis mihi arabonem donec mittas quod polliceris: ait iudas. Quid tibi vis pro arabone dari. Respondit. Anulum tuum et armillam. et baculum quem manu tenes. Ad vnum igitur coitum mulier concepit et surgens abiit depositoque habitu quem sumpserat: induta est viduitatis vestibus. Visit autem iudas hedum per pastorem suum odollamiten: ut reciperet pignus quod dederat mulieri. Qui cum non inuenisset eam: interrogauit homines loci illius. Vbi est mulier que sedebat in biuio. Respondentibus cunctis non fuit in loco isto meretrix: reuersus est ad iudam et dixit ei. Non inueni eam. Sed et homines loci illius dixerunt

michi: nunquā sedisse ibi scortū. Ait iudas: Habeat sibi. Certe mendacij arguere nos non potest. Ego misi hēdum quem promiseram. Et tu non inuenisti eā. Ecce autem post tres menses nunciauerūt iude dicentes. Fornicata est thamar nurus tua: et videtur vterus illi intumescere. Dixitq; iudas. Producite eam vt conburatur. Que cum duceretur ad penam. Misit ad socerum suum dicens. De viro cuius hec sunt. concepī. Cognosce cuius sit annulus. et armilla et baculus. Qui agnitis muneribus ait. Iustior me est: quia non tradidi eam sela filio meo. Attamen vltra non cognouit eam. Instante autem partu. apparuerunt gemini in vtero: atq; in ipsa effusione infantium vnus protulit manum: in qua obstetrix ligauit coccinum dicens. Iste egredietur prior. Illo vero trahente manum: egressus est alter. Dixitq; mulier. Quare diuisa ē propter te materia? Et ob hanc causā vocauit nomē eius phares. Postea egressus est frater eius. in cuius manu erat coccinum quem appellauit saram. **CA. XXXIX.**

Igitur ioseph ductus est in egiptum: emitq; eum phutifar eunuchus pharaonis. princeps exercitus sui vir egiptius de manu ysmachitarum: a quibus perductus erat. Fuitq; dominus cum eo: et erat vir in cunctis prospere agens. Habitauitq; in domo domini sui: qui optime nouerat dominū esse cum eo: et omnia que gereret ab eo dirigī in manu illi. Inuēitq; ioseph grā a corā dñō suo: et ministrabat ei. A quo ppositus omnib; gubernabat creditam sibi domū: et vniuersa que ei tradita fuerāt. Benedixitq; dominus domui egiptij propter ioseph: et multiplicauit tam in edibus q̄ in agris cunctā eius substantiam. Nec quicquid aliud nouerat: nisi panem q̄ vescebatur. Erat autem ioseph pulchra facie: et decorus aspectu. Post multos itaq; dies iniecit dominus oculos suos in ioseph: et ait. Dormi mecum. Qui nequāquam acquiescens operi nephario: dixit ad eam. Ecce dominus meus omnib;

michi traditis. ignorat quid habeat in domo sua: nec quicquid est q̄ non sit in mea potestate. vel non tradiderit michi: preter te que vxor eius es. Quomodo ergo possū hoc malum facē: et peccare in dñm meū? Huiusmodi verbis per singulos dies loquebatur: et mulier molesta erat adolescenti: et ille recusabat stuprū. Accidit autem quadam die vt intraret ioseph domum. et operis quippiam absq; arbitris faceret: et illa apprehensa lacrima vestimenti eius diceret. Dormi mecum. Qui relicto in manu eius pallio. fugit: et egressus est foras. Cūq; vidisset mulier vestem in manibus suis. et se esse contemptam: vocauit ad se homines domus sue. et ait ad eos. En introduxit virū hebreum vt illuderet nobis. Ingressus est ad me: vt coiret mecum. Cūq; ego succlamassem. et audisset vocem meā: reliquit palliū quod tenebam: et fugit foras. In argumentum ergo fidei. retentum palliū ostendit marito reuertenti domum. et ait. Ingressus est ad me seruus hebreus quem adduxisti vt illuderet michi. Cūq; audisset me clamare: reliquit palliū quod tenebam et fugit foras. Hijs auditis dominus. et nimium credulus verbis coniugis. iratus est valde: tradiditq; ioseph in carcerē vbi vicei regis custodiebantur: et erat ibi clausus. Fuit autem dominus cum ioseph et misericors est illius. et dedit ei gratiam in conspectu principis carceris. Qui tradidit in manu illius vniuersos vinctos qui in custodia tenebantur: et quidquid fiebat. sub ipso erat: nec nouerat aliquid cunctis eis creditis. Dominus enim erat cum illo: et omnia opera eius dirigebat.

CA.

XL.

His itaq; gestis: accidit vt peccarent duo eunuchi. p̄cina regis egipti et pistor. domino suo. Iratusq; contra eos pharao. nam alter p̄cernis preerat. alter pistoribus. misit eos in carcerem principis militū. in quo erat vinctus et ioseph. At custos carceris tradidit eos ioseph: qui et ministrabat eis. Aliquantulum temporis fluxerat: et illi

in custodia tenebantur. **V**ideruntq; am-
bo somnium nocte una: iuxta interpretatio-
nem congruam sibi. **A**d quos cum intro-
isset ioseph mane et vidisset eos tristes:
sciscitatus est dicens. **C**ur tristior est ho-
die solito facies vestra? **Q**ui responderunt
somnia vidimus: et non est qui inter-
prete nobis. **D**ixitq; ad eos ioseph. **N**um-
quid non dei est interpretatio? **R**eferte mihi
quid videritis. **N**arrauit prior imposi-
tus pincernarum somnium suum. **V**idebam
coram me vitem in qua erant tres ppa-
gines crescere paulatim in gemmas. et
post flores duas maturescere: calicemq;
pharaonis in manu mea. **T**uli g; duas et
expressi in calicem quem tenebam: et tra-
didi poculum pharaoni. **R**espondit ioseph
Nec est interpretatio somnii. **T**res ppa-
gines. tres adhuc dies sunt post quos re-
cordabitur pharao misterij tui. et resti-
tuet te in gradum pristinum: dabisq; ei ca-
licem iuxta officium tuum: sic ante faciem co-
sueveras. **T**antum memento mei cum
tibi benefuerit: et facies mecum miseri-
cordiam ut suggeras pharaoni ut edu-
cat me de isto carcere quia furtim sub-
latus sum de terra hebreorum: et hic inno-
cens in lacum missus sum. **V**idens pisto-
rum magister. q; prudenter somnium dis-
soluisset. et ait. **E**t ego vidi somnium. q;
tria camistra farine haberem super caput
meum: et in vno camistro qd erat excelsi-
us. portare me putabam omnes cibos q;
fiunt arte pistoria: auesq; comedere ex
eo. **R**espondit ioseph. **N**ec est interpretatio so-
nii. **T**ria camistra. tres adhuc dies sunt
post quos auferet pharao caput tuum:
ac suspendet te in cruce: et lacerabunt vo-
lucres carnes tuas. **E**x inde dies tercius
natalicius pharaonis erat. **Q**ui faciens
grande conuiuium pueris suis recordatus
est inter epulas magisteri pincernarum
et pistorum principis: restituitq; alterum in
locum suum. **U**t porrigeret ei poculum. al-
terum suspendit in patibulo: ut coniecto-
ris veritas probaretur. **E**t tamen succe-
dentibus prosperis: prepositus pincernarum
oblitus est interpretis sui.

Post duos annos vidit pharao
somnia. **P**utabat se stare super
fluvium: de quo ascendebant septem
boves pulchre et crasse nimis: et pascebantur
in locis palustribus. **A**lie q; septem e-
mergebant de flumine fete defecteque ma-
cie: et pascebant in ipsa arida ripa: in lo-
cis vberim virentibus: deuoraueruntq;
eas q; mira species. et habitudo corporum
erat. **E**xprobratus pharao rursus dormiuit:
et vidit alterum somnium. **S**eptem spi-
ce pullulabant in culmo vno. plene atq;
formose alie q; totide spice tenues. et p-
cuisse vredine oriebant: deuorantes om-
nem partem pulchritudinis. **C**uigulans vero
pharao post quietem et facto mane pauore
perterritus misit ad omnes coniectores
egypti: cunctosq; sapientes: et accersitis
narravit somnium: nec erat qui interpretare-
tur. **T**unc demum remiscens magister pinc-
ernarum ait. **C**onfiteor peccatum meum. **T**ra-
t rex huius suis me et magistrum pistorum re-
trudi iussit in carcerem principis militum:
ubi una nocte utq; vidimus somnium: p-
sagium futurorum. **E**rat ibi puer hebreus
eiusdem ducis militum famulus: cui nar-
rantes somnia. audiui quicquid postea
rei probauit euentus. **E**go enim redditus
sum officio meo: et ille suspensus est in cruce.
Propterea ad regis imperium. educatus
de carcere ioseph totonderunt: ac veste
mutata obtulerunt ei. **C**ui ille ait. **V**idi
somnia. nec est qui edisserat: que audiui de
te sapientissime conicere. **R**espondit io-
seph. **A**bsq; me deus respondebit prospera
pharaoni. **N**arrauit g; pharao quod videat
Putabam me stare super ripam fluminis
et septem boves de amne conscendere. pul-
chras nimis et obesitas carnibus: que in pas-
tu paludis virentia carpebant. **E**t ecce
has sequebantur alie septem boves in tam
deformes et macilente: ut nunquam tales in
terra egypti viderim. **Q**ui deformatis et co-
sumptis poribus. nullum saturitatis de-
dere vestigium: sed filii macie et squalore tor-
pebant. **C**uigulas. rursus sopore depressus
vidi somnium. **S**eptem spice pullulabant in
culmo vno. plene atq; pulcherre. **A**lie q;
septem tenues et percussae vredine. oriebantur

e stipula: que p̄or pulcritudine deuora-
uerunt. **N**arraui directoribz somniū: et
nemo ē q̄ edifferat. **R**ndit ioseph **S**ōmniū
regis vñū est. **Q**ue factur⁹ ē deus oñdit
pharaoni. **S**eptē boues pulchre. ⁊ septē
spice plene. septē vbertatis ām sunt eā-
demq; vim somniū op̄hendunt. **S**eptē q̄
boues tenues atq; macilente q̄ ascēderūt
post eas. ⁊ septē spice tenues. ⁊ v̄eto vrē
te pcusse. septē anni v̄turi sūt famis: q̄
hoc ordie oplebunt. **E**cce septē anni v̄i-
ent fertilitatis magne in vñūsa terra e-
gipti: q̄s sequentē septē anni alij t̄ate ste-
rilitatis vt obliuioni tradat cūcta retro
abūdātia **C**ōsūptura ē em̄ fames omne
terrā: ⁊ vbertatis magnitudinem p̄ditu-
ra ē inopie magnitudo. **N**ū autē vidisti
secundo. ad eāde rem p̄tmes somniū. fir-
mitatis iudiciū est: eo q̄ fiat v̄mo dei. et
veloci⁹ p̄pleat. **N**ūc ḡ p̄uideat rex viz sa-
pientē ⁊ idustriū ⁊ p̄ficiat eū terre egip-
ti: q̄ ostituat p̄positos p̄ cūctas regiōes.
⁊ quintā p̄tē fructuū. p̄ septem ānos fer-
tilitatis q̄ iam nūc futuri sūt. ogreget i
horrea. ⁊ omne frumentū s̄b pharaonis
potestate odat: serueturq; in vrbibz. et
p̄paretur future septē ānoz fami. q̄ op-
p̄sura ē egiptū: ⁊ nō osumet t̄ra inopia
Placuit pharaoni oñsiliū: ⁊ cūctis mī-
tris eius. **L**ocutusq; ē ad eos. **N**ū inue-
nire poterim⁹ talē virū qui spū dei plen⁹
sit. **D**ixit ḡ ad ioseph. **Q**uia oñdit tibi
de⁹ oia q̄ locut⁹ es. nūquid sapiētiorē ⁊
cōsimilem tui inuenire potero. **T**u eris
sup domū meā: ⁊ ad tui oris imperiū cūc-
tus p̄plus obediet. **V**no t̄m regni solio p̄-
cedā te. **D**ixitq; rurū pharao ioseph.
Ecce ostitui te sup vñūsam t̄ram egip-
ti. **T**ulitq; anulū de māu sua ⁊ dedit eū i
māu ei⁹: vestiuitq; eū stolā bislinā: ⁊ col-
lo tōquē aureā circūposuit. **F**ecitq; eū as-
cēdē sup currū suū secūdo clamāte p̄coe
vt om̄s corā eo genu flecterēt: ⁊ p̄posi-
tum eē scirēt vñūse t̄re egipti. **D**ixit q̄
rex egipti ad ioseph. **E**go sum pharao.
Absq; tuo imperio nō mouebit q̄s q̄ ma-
num aut p̄dē in om̄i terra egipti. **V**er-
titq; nomē illi⁹ ⁊ vocauit eū lingua egip-
ciaca saluatore mūdi. **D**editq; illi vxorē

orem: asenēch filiā phutifarīis s̄c̄dotis e-
lipoleos. **E**gressus ē itaq; ioseph ad ter-
rā egipti. **T**rigita ānoz erant qñ stetit
in ōspectu regis pharaōis. ⁊ circūiuit o-
nes regiōes egipti. **V**ēitq; fertilitas sep-
tē ānoz ⁊ in māipulos redactē segetes
cōgregate sūt i horrea egipti. **P**̄mis etiā
ā frugū abūdātia i singul⁹ vrbibz ōdita ē
tātaq; fuit abūdātia tritici. vt arene ma-
ris coeq̄ret: et copia mēsurā excederet.
Natiq; sūt ioseph filij duo anteq̄ v̄iret
fames: q̄s pepit ei asenēch. filiā phuti-
faris s̄c̄dotis elipoleos. **V**ōuitq; nomē
p̄mogeniti manasses dicēs **O**bliuisci me
fecit de⁹ oim laboz meoz: ⁊ dom⁹ p̄ris
mei. **N**omē q̄s secūdi appellauit effraim
dicēs **C**rescere me fecit de⁹ in terra pau-
ptatis mee. **I**git̄ trāladis septē vberta-
tis āmis q̄ fūerūt in egipto: ceperūt v̄i-
re septē anni inopie. q̄s p̄dixerat ioseph
⁊ in vñūso orbe fames p̄ualuit. **I**n cūc-
ta etiā terra egipti. fames erat. **Q**ua e-
suriente: clamauit p̄plus ad pharaonē.
alimenta petēs. **Q**uibz ille r̄ndit. **I**te ad
ioseph: ⁊ quicq̄d ip̄e v̄b dixerit facite.
Crescebat autē q̄tidie fames in om̄i t̄-
ra: apuitq; ioseph vñūsa horrea: ⁊ v̄de-
bat egiptijs. **N**am ⁊ illos oppresserat fa-
mes. **D**imnesq; p̄uicie veniebāt in egip-
tū vt emerēt escas: ⁊ malū in opie tem-
perarent. **CA.** **XLII.**

Vdiens aut iacob q̄ alimēta v̄-
derent in egipto: dixitq; filiis su-
is. **Q**uare neglitis. **A**udiui q̄
tritici venūdet in egipto. **D**escēdite. ⁊
emite nob̄ necessaria: vt possum⁹ viuere
⁊ nō osumamur inopia. **D**escendētes igi-
tur fr̄es ioseph decem. vt emerent frum-
ta in egipto. beniamin domi retento a ia-
cob. q̄ dixerat fr̄ibz eius ne forte in it̄me-
re q̄c̄p̄ patiāt mali: in egressi sunt ter-
ram egipti: cū alijs q̄ p̄gebant ad emē-
dum. **E**rat autē fames in t̄ra chanaan:
⁊ ioseph erat p̄nceps in t̄ra egipti: atq;
ad ei⁹ nutū frumenta p̄lis v̄debant. **C**ū
q̄s adorassent eū fratres sui. ⁊ agnouiss̄
eos. q̄si ad alienos durī loq̄batur. inter-
rogās eos. **V**nde venistis. **Q**ui r̄nderūt
d̄ t̄ra chanaā. vt emam⁹ victui necessaria

Et tamen fr̃es ip̃e agnoscens: non ē ag-
nitus ab eis. Recordatusq; somniorū q̃
aliqui viderat: ait ad eos. Exploratores
estis: vt videatis infirmiora terre venis-
tis. Qui dixerūt. Nō est ita dñe: sed fui-
tui veniēt vt emerēt cibos. Dñs filij vni-
us viri sum⁹. Pacifici venimus: nec q̃c-
q̃ famuli tui machinātur mali. Quib⁹ il-
le r̃ndit. Aliter est. Immunita fr̃e hu-
ius p̃siderare venistis. At illi dixerūt. Duo
decim inqunt fr̃es fui tui sum⁹: filij viri
vni⁹ in trā chanaā. Minim⁹ cum p̃re n̄ro
est. alius nō est sup. Hoc ē ait qđ locu-
tus sum. Exploratores estis. Tā nūc ex-
pimentū v̄ri capia. Per salutē pharao-
nis nō egrediemi h̄inc: donec v̄iat fra-
ter minim⁹. Mittite ex vob⁹ vnū ⁊ ad-
ducat eū: vos autē eritis in vincul⁹. donec
p̃bent qđ dixistis: vtz vera an falsa sint.
Alioq̃n p̃ salutē pharaonis. explorato-
res estis. Tradidit g̃ illos custodie. tri-
bu dieb⁹. Die autē tercio eductis de car-
cere ait. Facite qđ dixi. ⁊ viuetis. Deum
em̄ timeo. Si pacifici estis. frater v̄r v-
nus liget̃ in carcē: vos autē abite. ⁊ fer-
te frumenta qđ emistis in domos v̄ras. ⁊
fr̃m vestz minimū ad me adducite. vt
possū v̄ros p̃bare s̃mones. ⁊ nō moria-
mi. Fecerūt vt dixerat: ⁊ locuti sūt ad i-
uicem. Merito h̄ patim⁹. q̃ peccauim⁹ in
fr̃em nostrz. vidētes angustias aie illius
dū dep̃caret nos. ⁊ nō audiuim⁹. idcirco
venit sup nos ista tribulatio. E q̃b⁹ im⁹
ruben ait. Nunqđ nō dixi vob⁹ nolite pec-
care in puez: ⁊ nō audistis me. En sag-
uis ei⁹ exq̃rit̃ nesciebāt em̄ qđ intelligēt
ioseph: eo qđ p̃ interptem loqueret̃ ad e-
os. Auertitq; se parūper et fleuit: ⁊ reū-
sus locut⁹ ē ad eos: tollensq; symeonē. li-
gans illis p̃nitib⁹. Iussitq; ministris vt im-
plerent saccos eoz tritico: ⁊ reponerēt
pecunias singuloz in sacculis suis. datis
sup cibarijs in via. Qui fecerūt ita. At
illi portātes frumenta i ahnis suis p̃fecti
sūt. Aptoq; vn⁹ sacco. vt daret iumen-
to pabulū i diuisorio. cōtēplat⁹ pecuniā
in ore sacculi: dixit fr̃ib⁹ suis. Reddita ē
michi pecunia. En habet̃ in sacco. Et ob-
stupescit turbatq; mutuo dixerunt.
Quid nā est h̄ qđ fecit nob⁹ deuse. Vene-

runtq; ad iacob p̃rem suū in terra chana-
an: ⁊ narrauerūt ei om̄a qđ accidisset sibi
dicētes. Locut⁹ ē nobis dñs fr̃e dure: ⁊
putauit nos exploratores eē puicie. Cui
r̃ndimus. Pacifici sum⁹: nec vllas moli-
mur in fidias. Duodeci fr̃es vno p̃re gei-
ti sum⁹: vn⁹ nō est sup: minim⁹ cū patre
n̄ro ē in terra chanaā. Qui ait nob⁹. Sic
p̃babo qđ pacifici sitis. Fratrē v̄rm vnū
dimittite apud me: ⁊ cibaria domib⁹ ves-
tris necessaria sumite. et abite. Fr̃emq;
v̄rm minimū adducite ad me. vt scia qđ
nō sitis exploratores: ⁊ istum qđ tenet̃ in
vincul⁹ recipe possitis: ac deiceps qđ vultis
emēdi habeatis licēciā. H̄ijs dictis. cum
frumenta effūderent. singli repererūt in
ore saccoz ligatas pecunias: exēritisq;
simul om̄ib⁹ dixit pat̃ iacob. Absq; libe-
ris me eē fecistis. Ioseph nō est sup: sy-
meon tenet̃ in vincul⁹. ⁊ beniamī auferetis
In me h̄ oia mala reciderūt. Cui r̃ndit
ruben. Duos filios meos m̄ffice: si nō re-
duxero illū tibi. Trade illū in manu mea
⁊ ego eū tibi restituā. At ille: nō descen-
det iqt filij me⁹ vobiscū. Fr̃ ei⁹ mortu⁹
est ⁊ ip̃e sol⁹ remāsit. Si qđ ei adūsitatis
acciderit in trā ad quā p̃gitis: deducetis
canos meos cum dolore ad inferos.

CA.

XLIII.

Interim fames om̄ez terrā vehe-
mentē p̃mebat: osumptisq; cibis
q̃s ex egipto detulerāt dixit iacob ad fi-
lios suos. Reuertimini: ⁊ emite nob⁹ pau-
illū escatz. R̃ndit iudas. Denūciauit no-
bis vir ille s̃b attestatōe iurisiuradi. di-
cens. Nō videbitis faciez meā: nisi fr̃em
vestz minimū aduxeritis vobiscū. Si g̃
vis eū mittere nobiscū: p̃gem⁹ p̃iter et
emem⁹ tibi necessaria: si autē nō vis: n̄ ibi
mus vir em̄ vt sepe diximus. denūciauit
nob⁹ dicēs. Nō videbitis faciē meā abs-
q; fr̃e vestro m̄mo. dixit eis isrl. In me-
am h̄ fecistis miserā vt indicaretis ei ⁊
aliū habē vos fr̃em. At illi r̃nderūt. In-
rogauit nos h̄o p̃ ordinē n̄raz p̃genie: si
p̃t viueret: si h̄remus fr̃em. Et nos r̃ndi-
m⁹ ei osequent̃: iuxta id qđ fuerat scisci-
tat⁹. Nunqđ scire poteram⁹ qđ dicturus
essz: adducite fr̃em vestrū vobiscum. Tu-
das qđ dixit p̃ri suo. Mitte puez meuz

vt p̄ficiſcamur ⁊ poſſim⁹ viuere: ne moriamini nos ⁊ puuli noſtri. **E**go ſuſcipio puerū: de manu mea req̄re illū: **N**iſi reduxero ⁊ reddidero eum tibi: ero peccati reus in te om̄i tpe. **S**i nō inſeſſiſſet dilato iam vice altera veſſem⁹. **I**git̄ iſrl̄ pater eorū dixit ad eos. **S**i ſic neceſſe ē. facite qđ vultis. **S**umite de optimis fr̄e fructū b̄ in vāſis veſtris ⁊ deferre viro munera modicū refine ⁊ mell̄. ⁊ ſcoracis ⁊ ſtactes. ⁊ therebiti. ⁊ amigdalaz. **P**ecuniā qđ duplicēz ferte vobiscū. ⁊ illā quā inueniſtis in ſaccul̄ reportate: ne forte errore factū ſit. **S**ed ⁊ fratrē v̄m tollite: ⁊ ite ad virū. **D**e⁹ aut̄ meus oīpotens faciat vob̄ eū placabilez: ⁊ remittat vobiscū fratrē veſtr̄ quez tenet in vicul̄: ⁊ hūc beniamin. **E**go aut̄ qđ orbat⁹. abſq; liberis ero. **T**ulerūt ḡ viri munera ⁊ pecuniā duplicēz beniamin: deſcenderūt qđ i egiptū: ⁊ ſteterūt corā ioſeph. **Q**uos cū ille vidiffz ⁊ beniamin fil̄. p̄cepit diſpenſatori dom⁹ ſue dicens. **I**ntroduce viros domū: ⁊ occide victimas. ⁊ inſtrue ouiuūz: qm̄ hodie mecū ſūt comesturi in meridie. **F**ecit ille qđ ſibi fuerat imperatū: ⁊ introduxit viros domū. **I**phig ex̄riti dixerūt mutuo. **P**ropter pecuniā quā retulim⁹ p̄us in ſaccis n̄is. introducti ſum⁹. vt de uoluat in nos calumpniā. ⁊ violenter ſbiciat ſuituti. ⁊ nos ⁊ afinos n̄os. **Q**uam ob̄re in ip̄is foribz accedētes ad diſpenſatorē. locuti ſunt. **D**ram⁹ dñe vt audias nos. **T**a ante deſcēdim⁹. vt emerem⁹ eſcas: qbus emptis. cū veſſem⁹ ad diuſorium aperuim⁹ ſaccos noſtros. ⁊ inuenimus pecuniā in ore ſaccorū: q̄ nūc eodez p̄dere reportauim⁹. **S**ed ⁊ aliud attulimus argentū: vt emam⁹ q nob̄ neceſſaria ſūt. **N**ō ē in noſtra oſciētia: qđ poſuit eā in maſup̄is noſtris. **A**t ille r̄ndit. **P**ax vobiscū: nolite timere. **D**e⁹ veſter ⁊ de⁹ patris veſtri. dedit vob̄ theſauros in ſaccis veſtris. **N**ā pecuniā quā dediſtis in p̄batā ego habeo. **E**duxitq; ad eos ſymeon. **E**t introductis domū attulit aqm̄ ⁊ lauerūt pedes ſuos: deditq; pabulū afinis eorum. **I**lli vero parabant munera: donec ingrediret̄ ioſeph meridie. **A**udierāt em̄ q ibi comesturi eſſet panē. **I**git̄

ingreſſ⁹ ē ioſeph domū ſuā: obtulerūtq; ei munera. tenētes in manibz ſuis ⁊ adorauerūt p̄m in t̄ram. **A**t ille clementer ſalutatis eis. inſtr̄gauit eos dicēs. **S**anusne ē pater veſter ſenex: ⁊ qđ dixerātis mē. **A**dhuc viuite. **Q**ui r̄nderūt. **R**esponſus ē. **H**uius tuus pater noſter. **A**dhuc viuīt. **E**t incuruati adorauerūt eum. **A**t tollēs autem ioſeph oculos: vidit beniamin fratrem ſuū vterinū. ⁊ ait. **I**ſte ē frater veſter puulus: de qđ dixeratis michi. **E**t rurſum. **D**e⁹ m̄q̄t miſereat̄ tui fili mi. **F**eſtimauitq; in domū. qz cōmota fuerant viſcera ei⁹ ſup̄ fratre ſuo: ⁊ erūpebāt lacrimę: ⁊ introiēs cubiculū fleuit. **R**urſū qđ lota facie egreſſ⁹. ſtimuit ſe: ⁊ ait. **D**om̄te panes. **Q**uibz appoſitis. ſeorſum ioſeph. ⁊ ſeorſū fratribz. egipcijs qđ q̄ veſcebant̄ fil̄ ſeorſū: illicitū eſt em̄ egipcijs comedē cū hebreis. ⁊ p̄phanū putat̄ huiuscemōi ouiuū: ſederūt corā eo. p̄mogenitus iuxta p̄mogeita ſua. ⁊ minim⁹ iuxta etatē ſuā. **E**t miābant̄ nimis: ſup̄tis p̄tibz qđ ab eo acceperāt. **M**aiorq; p̄s v̄it beniamin: ita vt qnq; p̄tibz excedēt. **S**i b̄ertq; ⁊ iebriati ſūt cū eo. **CA. XLIII.**

Recepit aut̄ ioſeph diſpenſatori dom⁹ ſue dicens. **I**mp̄le ſaccos eorū frum̄to q̄ntū poſſūt capere et pone pecuniā ſingulorū in ſumitate ſacci. **C**iphū autē meū argenteū. ⁊ p̄ciū qđ dedit tritici: pone i ore ſacci iunioris. **F**actūq; ē ita. **E**t orto mane. dimiſſi ſūt cum afinis ſuis. **I**amq; vr̄bē exierāt. ⁊ p̄ceſſerāt paululū. **T**ūc ioſeph accerſito diſpenſatore dom⁹ ait. **B**urge inq̄t ⁊ p̄ſeq̄re viros: ⁊ ap̄p̄heſis dicito. **Q**uare reddidiſtis malū p̄ bono. **C**iph⁹ quē ſuati eſtis: ip̄e eſt in qđ bibit dñs me⁹ ⁊ in qđ aūguriari ſolet. **D**eſſimā rem feciſtis. **F**ecit ille vt iuſſerat: ⁊ ap̄p̄heſis p̄ ordinē locut⁹ ē. **Q**ui r̄nderūt. **Q**uare ſic loq̄tur dñs noſter: vt fui tui tantū flagicij oīmiſerim. **P**ecuniā quā inuenim⁹ in ſumitate ſaccorū. reportauim⁹ ad te de t̄ra chanaan. **E**t quō cōſequēs ē. vt furat⁹ ſum⁹ de domo dñi tui aurum vel argentū. **A**pud quēcunq; fuerit inuentum ſeruorū tuorū quod q̄ris moriatur: et nos erim⁹ ſui dñi noſtri. **Q**ui dixit eis. **F**iat iuxta

vestram sententiā. **A**pud quemcūq; fuerit inuentū. ipe sit seruus meus. vos autē eritis innoxii. **I**taq; festinato deponētes in terrā saccos: aperuerūt singuli. **Q**uos scrutat⁹. incipiēs a maiore vsq; ad minimū: inuenit sciphū in sacco beniamini. **A**t illi scissis vestib⁹. oneratisq; rursum asinis. reuerſi sūt i oppidū. p̄musq; iudas cū fratribus. ingressus ē ad ioseph. **N**eedū em̄ de loco abierat. **D**ēs q; ante eū parit̄ in terrā corruerūt. **Q**uibus ille ait. **C**ur sic agere voluistis? **A**n ignoratis q; nō sit similis mei in auguriandi scia? **C**ui iudas. **Q**uid rēdebim⁹ inquit comino meo vsq; loq̄mur: aut iuste poterim⁹ obēdēdere? **D**e⁹ inuenit iniquitatē seruoz tuoz. **E**n omnes fui sum⁹ dñi mei: et nos et apud quem inuent⁹ ē sciphus. **R**ēdit ioseph. **A**b sit a me: vt sic agam. **Q**ui furatus ē sciphū ipe sit seruus me⁹: vos autē abite liberi ad patrē vestrū. **A**ccedēs autē p̄ius iudas. cōfitenter ait. **P**ro dñe audi me: vt loquat⁹ fr̄uus tuus verbum i aurib⁹ tuis: et ne irascaris famulo tuo. **T**u es em̄ post pharaonē dñs meus. **I**nterrogasti p̄us seruos tuos habetis patrem aut frēm: et nos rēdim⁹ tibi dño meo. **E**st nobis pater senex: et puer paruul⁹ qui in senectute illi⁹ natus ē: cui⁹ vterinus frater est mortu⁹: et ip̄m solū habet mater sua: pat̄ vero tenere diligit eum. **D**ixisti q; seruis tuis. **A**dducite eū ad me: et ponam oculos meos sup illū. **S**uggerimus tibi dño meo: nō potest puer relinq̄re patrem suū. **S**i em̄ illū dimiserit morietur. **E**t dixisti seruis tuis. **N**isi venerit fr̄at̄ vester minimus vobiscū: nō videbitis ap̄li⁹ faciē meam. **C**ū ḡ ascendissemus ad famulū tuū patrē nostrū: narrauimus ei omnia q̄ locutus est dñs meus. **E**t dixit pater n̄r. **R**euerimini et emite nob̄ parum tritici. **C**ui diximus. **N**on possum⁹ ire. **S**i fr̄at̄ n̄r minim⁹ descenderit nobiscū. p̄ficiscemur fil: alioqn illo absēte. nō audemus videre faciēz viri. **A**t illerēdit. **V**os scitis q; duos filios genuerit mihi vxor mea. **E**gress⁹ ē vn⁹ et dixit istis bestia deuorauit eum: et hucusq; n̄ comparet. **S**i tuleritis et istū et aliqd ei i via cōtigerit: deducetis canos meos cum merore ad inferos. **I**git̄ si intrauero ad fr̄uū tuū patrē n̄m et puer defuerit cū aia illi⁹ ex hui⁹ aia dependeat. videritq; eū nō esse nobiscū.

moriet⁹. et deducēt famuli tui canos ei⁹ cum dolore ad inferos. **E**go p̄pe seru⁹ tu⁹ sim: q̄ in meam hūc recepi fidē. et spopodi dicēs. **N**isi reduxero eū peccati reus ero i patres meū omni tpe. **M**anebo itaq; seru⁹ tu⁹ p̄ puero in misterio dñi mei: et puer ascendat eū fratrib⁹ suis. **N**on em̄ possum redire ad patrē absente puero: ne calamitatis q̄ oppressura est p̄rem meū testis assistam.

CA.

XLV.

Non se poterat vlē cohibere ioseph multis corā astantib⁹: vnde p̄cepit vt egredērēt cūcti foras: et null⁹ interesset alien⁹ agnitōi mutue. **E**leuauitq; vocē cū fletu: quā audierūt egiptij oisq; dom⁹ pharaonis: et dixit fr̄atib⁹ suis. **E**go sū ioseph. **A**dhuc pater me⁹ viuīt. **N**ō poterāt rēdere fratres: nimio terrore p̄territi. **A**d q̄s ille clement⁹: accedite inquit ad me. **E**t cum appropinq̄ssēt p̄pe: ego sum ait ioseph fr̄at̄ v̄r: quem v̄didistis in egiptū. **N**olite paſuere: neq; v̄b̄ durū eē videat q; v̄didistis me in his regionib⁹. **P**ro salute em̄ v̄ra mihi sit me de⁹ añ vos i egiptū. **B**ienmiū ē em̄ q; cepit fames esse in terra: et adhuc quicq; animi restant. quib⁹ nec arari poterit nec meti. **P**remisitq; me de⁹ vt reseruēmi sup terrā: et escas ad viuendū habere possitis. **N**ō v̄stro cōsilio sed dei volūate huc miss⁹ sum: q̄ fecit me q̄si p̄res pharaōis et dñs vniūse domus ei⁹: ac p̄ncipē in vniuersa terra egipti. **F**estinate et ascēdite ad patrē meū: et dicetis ei. **H**ec mandat filius tuus ioseph. **D**eus fecit me dñm vniūse terre egipti. **D**escende ad me ne moreris: et habitab in terra iessen. **E**risq; iuxta me. tu et filij tui. et filij filioz tuoz. oues tue. et armenta tua. et vniuersa q̄ possides: ibiq; te pasca. **A**dhuc em̄ quicq; anni residui sūt famis: ne et tu pereas. et ois domus tua: et oia q̄ possides. **E**n oculi v̄ri. et oculi fratris mei beniamini vidēt: q; os meuz loquat⁹ ad vos. **P**unciate patri meo vniuersam gloriā meā: et cūcta que vidistis i egipto. **F**estinate et adducite eū ad me. **C**ūq; āplexatus recidisset in colluz beniamin fratris sui fleuit: illo q; flēte filiter super collum ei⁹. **D**sculatusq; ē ioseph omnes fratres suos: et plorauit sup singulos. **P**ost q; aui sunt loq̄ ad eū. **A**uditūq; est. et celebri f̄mone vulgatum in aula regis:

venerūt fr̄es ioseph. Et gāuissus ē pharao:
atq; omnis familia ei⁹. Dixitq; ad ioseph:
vt imperaēt fratrib⁹ suis dicēs. **O**nerātes
iūmēta ite in terrā chanaan. ⁊ tollite inde
prēm vrm ⁊ cognationē. ⁊ venite ad me: et
ego dabo vobis omnia bona egipti. vt ome
datis medullam terre. **P**recipe etiā vt tol
lāt plaustra de terra egipti: ad sbuectōnez
puulorū suorū ac iugū. Et dicitō. Tollite
prēm vrm ⁊ pperate q̄ntotius veniētes: nec
dimittatis quicq; de suppellectili v̄ra: qz om
nes opes egipti v̄re erūt. **F**ecerūtq; filij isrl̄
vt eis mādatū fuerat. **Q**uiba dedit ioseph
plaustra. scdm pharaonis imperiū: ⁊ ciba
ria i itinere. **S**inglis q; pferri iussit bimas
stolas: beniamin vero dedit. trecētos argē
teos. cū qnq; stolis optimis: tantūdē pecu
nie ⁊ vestiū mittēs patri suo: addēs eis aſi
nos decē. qui subueherent. ex omnib⁹ diui
tijs egipti ⁊ totidē aſinas triticū in itinere.
panesq; portātes. **D**imisit ḡ fratres suos
⁊ p̄ficiscentib⁹ ait. **N**e irascamini in via. **Q**ui
ascendētes ex egipto. venerūt in terrā cha
naan ad patrē suū iacob: ⁊ nūciauerunt ei
dicētes. **I**oseph filius tu⁹ viuit. et ipse do
minat in omni terra egipti. **Q**uo audito.
iacob q̄si de graui somno euigilās. tamēn
credebat eis: illi ecōtra referebāt omēs or
dimem rei. **C**ūq; vidisset plaustra ⁊ vniūsa
que miserat: reuixit spūs ei⁹. ⁊ ait. Suffi ē
mibi si adhuc ioseph fili⁹ me⁹ viuit: vadā
⁊ videbo illū aſq; moriā. **CA. XLVI.**

Profectusq; isrl̄ cū omnib⁹ q̄ habebat.
venit ad puteū iuramenti: ⁊ ma
tatis ibi victimis deo pr̄is sui pla
ac. audiuit eū per visionē nocte vocantē se:
⁊ dicentē sibi. **I**acob iacob. **C**ui r̄ndit. **E**c
ce assum. **A**it illi deus. **E**go sum fortissimus
deus pr̄is tui. **N**oli timere: sed descēde i egi
ptum: qz in gentē magnā faciā te ibi. **E**go
descendaz tecū illuc: ⁊ ego inde adducam
te reitētē. **I**oseph q; ponet manus suas
sup oculos tuos. **S**urrexit iacob mane a pu
teo iuramenti: tulerūtq; eū filij cū puulis
⁊ vxorib⁹ suis. i plaustris que miserat pha
rao ad portandū senem: ⁊ oia q̄ possiderat i
terra chanaan. **V**enitq; in egiptū cū omni
semie suo: filij eius ⁊ nepotes: filie ⁊ cūcta fi
mil p̄gēies. **D**ec sūt at̄ noia filiorū isrl̄ q̄ in
gressi sunt in egiptum: ipse cū liberis suis.

Primogenitus ruben. **F**ilij ruben: enoch et
phallu. ⁊ ehom. ⁊ charmi. **F**ilij symeō: ia
muhel. ⁊ iamim. ⁊ akod ⁊ iachim. et sabir. et
saul filij chananitidis. **F**ilij leui: gerson. ⁊
chaath. ⁊ merari. **F**ilij iuda her. ⁊ onan. et
sela. ⁊ phares. ⁊ zara. **M**ortui sūt aut̄ her
et onan in tetra chanaan. **N**atiq; sunt filij
phares: esrom ⁊ amul. **F**ilij ysachar: thola
⁊ phua. ⁊ iobab. ⁊ semron. **F**ilij zabulō: sa
reth ⁊ chelon. ⁊ ioalel. **H**i filij lye. q̄s genu
it in mesopotamia sirie: cum dīma filia sua.
Omnes anime filiorū ei⁹ ⁊ filiarū triginta
tres. **F**ilij gad: sephon. ⁊ aggi. ⁊ suphi. et
esebon. ⁊ sumi. et beri. ⁊ arodi. et areli. **F**ilij
aser: iemna. ⁊ iesua. ⁊ iesui. ⁊ beria. sara q̄
soror eorū. **F**ilij beria: heber ⁊ methiel. **H**i fi
lij zelphe: quā dedit labā lye filie sue: ⁊ hos
genuit iacob sedecim aīas. **F**ilij rachel vxor
is iacob: ioseph et beniamin. **N**atiq; sunt
ioseph filij in terra egipti: q̄s genuit ei as
senech filia putifar̄is sac̄dotis eliopoleos.
manasses ⁊ effraim. **F**ilij beniamin: hela. et
bechor. ⁊ asbel. ⁊ gera. ⁊ naaman. ⁊ iechzi.
⁊ rus. melō. ⁊ ophi. ⁊ ared. **H**i filij rachel
q̄s genuit iacob: oēs anime q̄tuordecim.
Filij dan: vsan. **F**ilij neptalim: iasiel. ⁊ gumī
⁊ ieser. ⁊ salem. **H**i filij bale: quā dedit la
ban rachelī filie sue: et hos genuit iacob:
oēs anime septem. **C**ūdeq; anime q̄ ingres
se sūt cū iacob in egiptū: et egressē sunt de
femore illius. absq; vxorib⁹ filiorū ei⁹: sex
aginta sex. **F**ilij aut̄ ioseph. q̄ nati sunt ei i
terra egipti: anime due. **D**ēs anime dom⁹
iacob. q̄ ingresse sunt in egiptū: fuere sep
tuaginta. **V**isit aut̄ iacob iudam aī se ad
ioseph in egiptū vt nūciaret ei: ⁊ ille occū
reret i iessen. **Q**uo cū pueisset iūcto ioseph
curru suo: ascēdit obuiā patri ad eundē lo
cū: vidēsq; eū irruit super collū ei⁹: ⁊ inter
amplexus fleuit. **D**ixitq; pater ad ioseph.
Tam letus moriar qz vidi faciē tuā: ⁊ sup
stite te relinquo. **E**t ille locut⁹ ē ad fr̄es su
os: ⁊ ad omnē domū pr̄is sui. **A**scendam et
nūciabo pharaoni: dicāq; ei. **F**ratres mei
⁊ domus patris mei q̄ erāt in terra chanaā
venerūt ad me: ⁊ sūt viri pastores ouīū cu
ramq; habēt alendorū gregū. **P**ecora sua.
⁊ armēta ⁊ oia q̄ habere potuerūt adduxe
rūt secū. **C**ūq; vocauerit vos. ⁊ dixerit: qd
est opus vrm: respondebitis. **V**iri pastores

sum⁹ serui tui. ab infātia nra vsq; in pñs:
nos ⁊ pñs nri. **H**ec autē dicetis. vt habitāe
possitis in terra iessen: q; detestantē egipti
omnes pastores ouiu. **CA. XLVII.**
Ingressus ergo ioseph: nūciauit pharaoni
dicēs. **P**ater meus ⁊ frēs. oues eoz ⁊ ar-
menta. ⁊ cūcta q; possidet. venerūt de terra
chanaan: ⁊ ecce cōsistūt in terra iessen. **E**x-
tremos q; fratrū suoz quicq; viros ostētu-
it corā rege. **Q**uos ille mērogauit. **Q**uid
habetis operis? **R**esponderūt. **P**astores ouī-
um sumus serui tui: ⁊ nos ⁊ pñs nri. **A**d p-
egrimādū in terrā tuam venim⁹: qm̄ nō est
herba gregib⁹ seruoz tuoz. inq̄uescente
fame in terra chanaan. **P**etimusq; vt esse
nos iubeas seruos tuos in terra iessen. **D**ixit
itaq; rex ad ioseph. **P**ater tuus ⁊ fratres
tui venerūt ad te. **T**erra egipti in aspectu
tuo est: in optio loco fac eos habitare: et
ēde eis terrā iessen. **N**ō si nosti in eis eē vi-
ros industrios: ostitue illos magistros pe-
coz meoz. **N**ost h̄ introduxit ioseph pñm
suū ad regem: ⁊ statuit eū corā eo. **Q**ui be-
nedicēs illi: ⁊ interrogatus ab eo. q̄t sunt
dies ānoz vite tue: rñdit. **D**ies pēgnatio-
nis vite mee cētū triginta ānoz sūt. **p**ui et
mali: ⁊ nō puenerūt vsq; ad dies patrū me-
ozū quib⁹ pēgnati sūt. **E**t bñdicto rege
egressus ē foras. **I**oseph v̄ro patri ⁊ fra-
trib⁹ suis dedit possessionē in egipto in optio
terre solo ramasses. vt p̄ceperat pharaos: ⁊
alebat eos: omnēq; domū patris sui. p̄bes
cibaria singulis. **I**n toto em̄ orbe panis de-
erat: ⁊ opp̄sserat fames terrā: maxie egipti
⁊ chanaan. **E** quib⁹ omnē pecuniā agrega-
uit p̄ v̄ditione frumti: ⁊ intulit eā in erari-
um regis. **C**ūq; defecisset ēptorib⁹ p̄ciū: ve-
nit cūcta egiptus ad ioseph dicēs. **P**a no-
bis panes. **Q**uare morimur corā te. deficiē-
te pecuniā? **Q**uib⁹ ille rñdit. **A**dducite pe-
cora v̄ra ⁊ dabo vob⁹ p̄ eis cibos. si p̄ciū nō
habetis. **Q**ue cū adduxissēt dedit eis alimē-
ta p̄ equis ⁊ ouib⁹ ⁊ bobus ⁊ asinis: susten-
tauitq; eos illo anno p̄ om̄tatione pecorū.
Venerūt q; anno sc̄do: ⁊ dixerūt ei. **N**ō ce-
lamus dño nro q; deficiēte pecuniā. pecora
fil⁹ defecerunt: nec clam te ē: q; absq; liberis
corporib⁹ ⁊ terra nichil habem⁹. **C**ur ḡ mo-
riemur te vidēte? **E**t nos ⁊ fra nra tui eri-
mus. **E**me nos in fuitutem regiā. et prebe-

semma: ne p̄eunte cultore redigat terra in
solitudine. **E**mit igit ioseph omnē terram
egipti: v̄dentib⁹ singulis possessiones suas
p̄ magnitudine famis. **S**ubiecitq; eā pha-
raoni. ⁊ cūctos p̄p̄los eius a nouissimis ter-
minis egipti vsq; ad extremos fines ei⁹ p̄
ter terrā sacerdotū q; a rege t̄dita fuerat
eis quib⁹ ⁊ statuta cibaria ex horreis pub-
licis p̄bebant: ⁊ idcirco nō sunt opulsi v̄de-
re possessiones suas. **D**ixit ḡ ioseph ad po-
pulos. **E**n vt cernitis ⁊ vos ⁊ terrā v̄stram
pharao possidet. **A**ccipite semina et serite
agros: vt fruges habere possitis. **Q**uinta⁹
partem regi dabitis: q̄tuor reliq; remitto
vob⁹ in sementē ⁊ in cibū familijs et liberis
v̄ris. **Q**ui rñderūt. **S**alus nra in manu tua
ē. **R**espiciat nos tñ dñs n̄r: ⁊ leti seruiem⁹
regi. **E**x eo tpe vsq; in presentē diem in vni-
ūsa terra egipti regib⁹ quita pars soluit:
⁊ factū ē quasi in legē. absq; terra sac̄dota-
li: que libera ab hac v̄ditione fuit. **H**abita-
uit ḡ isrl̄ in egipto. id ē. in terra iessen et
possedit eam: auctusq; ē ⁊ multiplicat⁹ in
mis. ⁊ vixit in ea decē ⁊ septē anis. **F**actiq;
sunt oēs dies vite illi⁹ centū q̄draginta se-
ptē annoz. **C**ūq; app̄m̄q;re cerneret diem
mortis ei⁹ vocauit filiū suū ioseph: ⁊ dixit
ad eū. **S**i inueni gratiā in aspectu tuo. p̄e
manū tuam sub femore meo. ⁊ facies mihi
misericordiā ⁊ veritatē: vt nō sepeliā s me in
egypto. sed dormiā cū patrib⁹ meis: ⁊ aue-
ras me de terra hac. cōdasq; me in sepulcro
maior. **C**ui rñdit ioseph. **E**go faciā quod
iussisti. **E**t ille: iura ḡ inquit mihi. **Q**uo iu-
rante: adorauit israhel dñm. ⁊ ouersus ad
lectulī caput. **CA. XLVIII.**

Is itaq; transactis nūciatū est io-
seph. q; egrotaret pater su⁹. **Q**ui
assūptis duob⁹ filijs manasse et ef-
fraim: ire prexit. **D**ictūq; est semī. **E**cce fili-
us tuus ioseph venit ad te. **Q**ui confortatus
sedit in lectulo. **E**t ingresso ad se ioseph:
ait. **D**eus omnipotēs apparuit mihi in luza.
q̄ est in terra chanaan: benedixitq; mihi et
ait. **E**go te augebo ⁊ multiplicabo: ⁊ faciā
te in turbā ⁊ populor. **D**aboq; tibi terram
hanc. ⁊ semini tuo post te: in possessionē sem-
piternam. **D**uo ḡ filij tui qui nati sunt tibi
in tra egipti añq; huc venire ad te mei erūt
effraim et manasses: sicut symeon et ruben

reputabunt mibi. Reliquos autē q̄s genti-
eris post eos tui erūt; et nōie fratrum suorum
vocabunt in possessionibus suis. Mibi em̄ qm̄
veniebam d̄ mesopotamia. mortua ē Rachel
in terra chanaā; in ip̄o itinere eratq; ver-
num tempus. Et ingrediebatur effrata. et se-
peliuit eam iuxta viā effrate q̄ alio nomine
vocabatur bethleē. Vides autē filios eius. dix-
it ad eū. Qui sunt isti? Respondit. Filij mei
sunt quos donauit mibi dñs in hoc loco. Ad-
duc inquit eos ad me; vt benedicam illis.
Deuli em̄ israel caligabant p̄ nimia sene-
ctute; et clare videre n̄ poterat. Applicatos
q; ad se osculat⁹. et circūplex⁹; dixit ad fi-
liū suū. Nō sū fraudat⁹ aspectu tuo; insup̄
ostēdit de⁹ mibi sem̄ tuū. Cūq; tulisset eos
ioseph de gremio patris. adorauit p̄nus in
terrā; et posuit effraim ad dexterā suā. id ē.
ad sinistrā israel; manassen vero in sinistra sua
ad dexterā; scilicet patris; applicuitq; abos
ad eū. Qui extendens manū dexterā. posuit
sup̄ caput effraim minoris fratris; sinistrā autē
super caput manasse qui maior natus erat;
cōmutās man⁹. Benedixitq; iacob filiis io-
seph; et ait. De⁹ in cui⁹ aspectu ābulauē-
runt patres mei abraam et ysaac; deus qui
pascit me ab adolescētia mea vsq; in p̄ntes
diē; angel⁹ qui eruit me d̄ cūctis malis. be-
nedicat pueris istis; et inuocet sup̄ eos nom̄
meū. nomina q; patrū meorū abraā et ysa-
ac; et crescant in multitudīe sup̄ terrā. Vi-
des autē ioseph q; posuisset pater suus dexte-
ram manū sup̄ caput effraim; graui⁹ acce-
pit. Et apphesam manū patris. leuare co-
natus est de capite effraim; et trāsserre sup̄
caput manasse. dixitq; ad patrē. Nō ita
ouenit pater; q; hic est p̄mogenit⁹. Donec
manum dexterā sup̄ caput eius. Qui rēnu-
ens ait. Scio fili mi scio. Et iste q̄ppe erit in
populos. et multiplicabit; sed frater ei⁹ mi-
nor maior erit illo; et semen illius crescet in
gentes. Bñdixitq; eis in tpe illo dicēs. In
te bñdicet israel; atq; dicet. Faciat tibi de⁹ si-
cut effraim et sicut manasse. Cōstituitq; ef-
fraim ante manassen. Et ait ad ioseph filiū
suū. En ego morior; et erit de⁹ vbi scū; et re-
ducet vs ad terrā patrū v̄rorū. Do tibi
partem vnā extra fr̄es tuos; quam tuli de
manu amorrei in gladio et arcu meo.

CA.

XLIX.

Dei autē iacob filios suos; et
ait eis. Cōgregamini; vt annūciē
que rētura sunt vobis in diebus no-
uissimis. Cōgregamini et audite filij iacob
audite israel patrē v̄rm. Ruben p̄mogenitus
me⁹. Tu fortitudo mea; et p̄ncipiū doloris
mei. Prius in domis; maior in imperio. Effu-
sus es sicut aqua. Nō crescas; q; ascēdisti
cubile patris tui; et maculasti strātū eius.
Simeon et leui fratres; vasa iniquitatis bel-
lantia. In osiliū eorū non veniat aīa mea. et
in cetu illorū nō sit gloria mea; q; in furore
suo occiderūt virū; et in volūtate sua suffo-
derūt murū. Maledictus furor eorū q; pri-
nax. et indignatio eorū q; dura. Diuidam
eos in iacob; et disperga. eos in israel. Iuda;
te laudabūt fratres tui. Man⁹ tue in cerui-
cibus inimicorū tuorū; adorabunt te filij p̄ris
tui. Catul⁹ leonis iuda. Ad p̄dā fili mi as-
cēdisti; requiescēs accubuiisti vt leo; et quasi
leena. Quis suscitabit eū? Nō auferet scep-
trū de iuda; et dux d̄ femore ei⁹; donec veniat
qui mittēdus ē. et ip̄e erit expectatio gētū
Ligās ad vineā pullū suū; et ad vitē o fili
mi afinam suā. Lauabit in vīno stolā suā;
et in sanguine v̄ue palliū suum. Dulciores
sunt otuli ei⁹ vīno. et dētes ei⁹ lacte candi-
diores. Zabulon in littore maris habitabit
et in statione nauū; p̄tigēs vsq; ad sydonē.
Iachar afinus fortis; accubās mē termi-
nos. Vidit requiē q; esset bona. et terram q;
optima; et supposuit humerū suū ad portan-
dū; factusq; est tributis fūiens. Dan iudi-
cabit p̄m suū; sicut et alia tribu in israel. Fiat
dan coluber in via. cerastes in semita; mor-
dēs vngulas equi; vt cadat ascēsor ei⁹ re-
tro. Valutare tuū expectabo dñe. Ead ac-
cēdus p̄liabit an̄ eū; et ip̄e acciget retrō-
sū. Aser p̄guis panis ei⁹; et p̄bebit delicias
regib⁹. Neptali ceru⁹ emiss⁹; et dās eloq̄a
pulcritudinis. Fili⁹ accrescēs ioseph; fili⁹
accrescēs et decorus aspectu. Filie discurre-
rūt sup̄ murū; sed exasperauerūt eū. et iur-
gati sunt; inuiderūtq; illi habentes iacula.
Sedit in forti arcus ei⁹ et dissoluta sūt vī-
cula brachiorū et manū illi⁹. p̄ man⁹ potēs-
tis iacob. Inde pastor egressus ē; lapis israel
De⁹ patris tui erit adiutor tu⁹. et oīp̄tēs
bñdicet tibi bñdictōm̄ celi d̄ sup̄. bñdicti
om̄b⁹ abissi iacētis deorsū; bñdicti om̄b⁹

uberū et vulue. Benedictiones patris tui confortate sunt bñdictionibz patrū eius: donec veniret desiderū colliū eternoꝝ. **F**iat in capite ioseph et in vīce nazerei: inter fratres suos. Beniamin lupus rapax: māe comedet p̄dā: et vespere diuidet spolia. **D**ēs hī in tribubz isrl̄ duodecim. **H**ec locut⁹ est eis pater suus: bñdixitq; singulis bñdīctōibz p̄p̄is. et p̄cepit eis dicēs. **E**go oregor ad p̄p̄m meū. **S**epelite me cum patrībz meis in spelūca duplici. q̄ est ī agro ephron et hēi. cōtra mambre in terra chanaā: quam emit abraā cū agro ab ephron ethēo ī possessionē sepulcri. **I**bi sepelierūt eū: et saraz vxorē eius. **I**bi sepultus ē ysaac cū rebecca cōiuge sua. **I**bi et lya cōdita iacet. **F**initisq; mādatīs quibz filios instruebat. collegit pedes suos super lectulū et obiit: appositusq; ē ad populū suū. **CA.**

Quod cernēs ioseph. ruit sup facie patris flens et deosculās eum: p̄cepitq; suis suis medicis: vt aromatibz cōdirēt patrem. **Q**uibz iussa explētibz: trāsierunt q̄draginta dies. **I**ste quippe mos erat cadauerū cōditorū. **F**leuitq; euz egipt⁹ septuaginta diebz. **E**t expleto plāctus tpe: locutus ē ioseph ad familiā pharaonis. **S**i inueni gratiā in cōspectu v̄ro. loq̄mīni in auribus pharaonis: eo q̄ pater meus adiurauerit me dicēs. **E**n morior: in sepulcro meo qd̄ fodi in terra chanaā sepelies me. **A**scendā igit̄ et sepeliā patrem meum: ac reuertar. **D**ixitq; ei pharao. **A**scende et sepeli p̄ez tuū: sicut adiurat⁹ es. **Q**uo ascendente: ierūt cū eo omnes s̄gnes dom⁹ pharaonis. cūq; maiores natu terre egipti: demus ioseph cū fratribz suis absq; p̄uulis. et gregibz atq; armētis: q̄ dereliq̄rūt in terra iessen. **H**abuit q̄ in comitatu currus et equites et facta ē turba non modica: venerūtq; ad areā adad. que sita ē trās iōdanē: vbi celebrantes exequias plāctu magno. atq; v̄hemētī. impleuerūt septē dies. **Q**uod cū vidissēt habitatores terre chanaā dixerūt. **P**lāctus magnus ē iste egiptijs. **E**t ideo v̄ro vocatū ē nomē loci illi⁹: plāct⁹ egipti. **F**ecerūt ḡ filij iacob sic p̄cepit eis et portantibz eū in terrā chanaā: sepelierūt eū in spelūca duplici: quam emerat abraā cū agro ī possessionem sepulcri ab ephron

ethēo. cōtra faciem mambre Reuersusq; est ioseph in egiptū cū fratribz suis et omni comitatu: sepulto patre. **Q**uo mortuo timentes fratres ei⁹. et mutuo colloquētes. ne fōte memō sit iniurie quā pass⁹ est. et reddat nob̄ omne malū qd̄ fecim⁹: mādauerūt ei. **P**ater tu⁹ p̄cepit nob̄ anq̄ morerē: vt h̄ v̄ba tibi dicerem⁹. **O**bscero vt obliuiscaris sceleris fratru tuorū: et peccati atq; malicie quā exercuerūt in te. **N**os q̄ oram⁹: vt seruo dei patri tuo dimittas iniquitatem hāc quibz auditis fleuit ioseph: venerūtq; ad eū fr̄es sui. et p̄m adorantes in terrā dixerūt. **S**erui tui sumus. **Q**uibus ille r̄ndit. **N**olite timere. **N**ū dei possum⁹ resistere v̄lūtati. **V**os cogitastis de me malū: sed de⁹ vertit illud in bonum: vt exaltaret me sicut imp̄sentiarū cernitis: et saluos faceret multos populos. **N**olite timere ego pascā vos et paruulos vestros. **C**onsolatusq; ē eos. et blādē. et leniē est locut⁹: et hitauit ī egipto cū omni domo p̄is sui. **V**ixitq; centū decē annis. et vidit effraim filios vsq; ad terciā gnationē. **F**ilij q̄ machir filij manasse nati sūt in gēmbz ioseph. **Q**uibz trāsactis: locutus est fratribz suis. **P**ost mortem meā deus visitabit v̄s: et ascēdre v̄s faciet d̄ trā ista ad terrā quā iurauit abraā ysaac et iacob. **C**ūq; adiurasset eos atq; dixisset. de⁹ visitabit v̄s. asportate ossa mea vobiscū de loco isto mortu⁹ est. expletis cētū decē vite sue annis et cōditus aromatibz. reposit⁹ est in loculo in egipto.

Explicit genesis. Incipit liber exodi.

CA.

I.

Ec sunt nomē filiorū israhel qui ingressi sunt in egiptū cū iacob. **S**inguli cū domibz suis introierūt. **R**uben. **S**ymeon. **L**euī. **I**udas. **P**sachar. **Z**abulō. et **B**eniamī. **D**ā. et **N**eptalim. **G**ad. et **A**ser.

Erant igit̄ omnes anime eorū q̄ egressi sūt de femore iacob. septuaginta. **I**oseph autē in egipto erat. **Q**uo mortuo et vniūsis fr̄ibz eius omniq; cognatione sua: filij isrl̄ creuerūt. et q̄si germinantes multiplicati sūt: ac roborati nimis impleuerūt terrā. **B**urexit interea rex nou⁹ sup egiptū: q̄ ignorabat ioseph. **E**t ait ad populum suū **E**cce

plus filiorum israel multo. et fortior nobis est. Venite sapienter opprimamus eum. ne forte multiplicetur: et si ingraverit contra nos bellum: addamus inimicis nostris: expugnatisque nobis egrediatur de terra. Preposuit itaque eis magistros operum ut affligerent eos oneribus. Edificaveruntque vires tabernaculorum pharaonis. phiton et ramasses. Quotumque opprimebant eos tantomagis multiplicabantur. et crescebant. Viderantque filios israel egyptii. et affligebant illudentes et muidentes eis: atque ad amaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris luti et lateris: omnique famulatu quo in terre operibus premebantur. Dixit autem rex egypti obstetricibus hebreorum: quarum una vocabatur sephora. altera phua: precipiens eis. Quando obstetricabitis hebreas. et partus tempus aduenerit: si masculus fuerit interficite eum: si femina reseruate. Timuerunt autem obstetrices deum: et non fecerunt iuxta preceptum regis egypti: sed conseruabant mares. Quibus accessit ad se rex ait. Quid nam est hoc quod facere voluistis: ut pueros serualetis? Que responderunt. Non sunt hebreae sicut egyptie mulieres. Ipse enim obstetricandi habet scientiam et priusquam veniamus ad eas pareunt. Bene ergo fecit dominus obstetricibus: et creuit populus: confortatusque est nimis. Et quia timuerunt obstetrices deum: edificauit eis domos. Precepit ergo pharaon omni populo suo dicens. Quicquid masculini sexus natum fuerit in flumine proiciatur: quicquid feminini reseruate. **CA. II.**

Egressus est post haec vir de domo leui. et accepit uxorem stirpis sue: quam concepit et peperit filium: et videns eum elegantem. abscondit tribus mensibus. Cumque iam celare non posset. suppositis fidei scilicet. et limuit eam bitumine ac pice: posuitque in tus infantulum: et exposuit eum in carento ripae fluminis: stante procul sorore eius et considerante euentum rei. Ecce autem descendebat filia pharaonis ut lauaret in flumine: et puella eius gradiebant per crepidinem alvei. Que cum vidisset fidei in papirione: misit unam e famularibus suis et allatam aperies cernensque in ea puulum vagientem: misertam eius ait. De infantibus hebreorum est hic. Cui soror pueri: vis inquit ut vadam. et vocem tibi mulierem hebraeam. quam nutrire possit infantulum? Respondit. Vade. Perrexit puella: et vocauit matrem suam. Ad quam locum

ta filia pharaonis: accipe ait puerum istum: et nutri mihi ego dabo tibi mercedem tuam. **B**uscepit mulier et nutriuit puerum: adultumque tradidit filie pharaonis. Que illa adoptauit in locum filii: vocauitque nomen eius moyses dicens: quia de aqua tuli eum. In diebus illis postquam creuerat moyses egressus est ad fratres suos: viditque afflictionem eorum: et virum egyptium percutientem quendam de hebreis fratribus suis. Cumque conspexisset huc atque illuc. et nullum adesse vidisset: percussit egyptium abscondit sabulo. Et egressus die altero. conspexit duos hebreos rixantes: dixitque ei qui faciebat iniuriam. Quare percutis proximum tuum? Qui respondit. Quis constituit te principem et iudicem super nos? Num occidere me tu vis. sicut heri occidisti egyptium? Timuit moyses et ait. Quomodo palam factum est verbum istud? Audiuitque pharaon verbum istud: et querebat occidere moysen. Qui fugiens de conspectu eius. moratus est in terra madian: et sedit iuxta puteum. Erant autem sacerdoti madian septem filie que venerant ad hauriendam aquam: et impletis canalibus. adaque cupiebant greges patris sui. Surrexeruntque pastores: et eiecerunt eas. Surrexitque moyses et defensis puellis adaquauit oves earum. Que cum reuertissent ad ietro patrem suum: dixit ad eas. Cur velocius remistis solito? dixerunt. Vir egyptius liberauit nos de manu pastorum. Insuper et hauriuit aquam nobiscum: potumque dedit ouibus. At ille ubi est inquit? Quare dimisistis hominem? Vocate eum ut comedat panem. Iurauit ergo moyses quod habitaret cum eo. **A**ccepitque sephora filiam eius uxorem: quam peperit ei filium: quem vocauit iersan. dicens. Aduena fui in terra aliena. Alterum vero peperit quem vocauit eliezer. dicens. Deus enim patris mei adiutor meus: et eripuit me de manu pharaonis. Post multum vero temporis mortuus est rex egypti. Et ingemiscerent filii israel propter opera vociferati sunt. Ascenditque clamor eorum ad deum ab operibus: et audiuit gemitum eorum: ac recordatus est federis quod pepigit cum abraam ysaac. et iacob. Et respexit dominus filios israel: et cognouit eos. **CA. III.**

Moyses autem pascebat oves ietro soceri sui. sacerdotis madian. Cumque mimasset gregem ad interiora deserti: venit ad montem dei oreb. Apparuitque ei dominus

in flama ignis de medio rubi: et videbat quod
rubus arderet et non combureretur. Dixit ergo
moyses. Vadam et videbo visionem hanc ma-
gnam: quare non oburat rubus. Cernens autem
dominus quod properaret ad videndum: vocavit eum de me-
dio rubi: et ait. Moyses moyses. Qui respon-
dit assum. At ille. Non appropies inquit
huc. Solue calciamentum de pedibus tuis. Lo-
cus enim in quo stas: terra sancta est. Et ait
Ego sum deus patris tui: deus abraham et deus
isaac et deus iacob. Abscondit moyses faci-
em suam. Non enim audebat aspicere contra
deum. Cui ait dominus. Vidi afflictionem populi mei in
egypto: et clamorem eius audiui: propter durici-
am eorum quam prae sunt opibus. Et scies dolor est eius.
Descendi ut liberem eum de manibus egyptiorum:
et educam de terra illa: in terram bonam et spaci-
osam: in terram quam fluit lacte et melle: ad loca
chananei et ethiopi et amorrei et pheresei et
euei et iebusei. Clamor ergo filiorum israel venit
ad me: vidi quoque afflictionem eorum: quam ab egypti-
is opprimebant. Sed veni et mittam te ad pha-
raonem: ut educas populum meum filios israel de
egypto. Dixitque moyses ad deum. Quis sum
ego ut vadam ad pharaonem: et educam fili-
os israel de egypto? Qui dixit ei. Ego ero te-
cum: et hoc habebis signum quod miserim te. Cum
eduxeris populum meum de egypto: imolabis deo
super montem istum. Ait moyses ad deum. Ecce
ego vadam ad filios israel: et dicam eis. Deus
patrum vestrorum misit me ad vos. Si dixerit mi-
hi quid est nomen eius: quid dicam eis? Dixit
dominus ad moysen. Ego sum qui sum. Ait. Sic
dices filiis israel. Qui est: misit me ad vos.
Dixitque iterum deus ad moysen. Hec dices fi-
liis israel. Dominus deus patrum vestrorum deus abra-
ham et deus isaac et deus iacob misit me ad
vos. Hoc nomen mihi est in eternum: et hoc
memoriale meum in generationem et generationem
vade et aggrega seniores israel: et dices ad
eos. Dominus deus patrum vestrorum apparuit mihi:
deus abraham et deus isaac et deus iacob di-
cens. Visitans visitavi vos: et vidi omnia quae
acciderunt vobis in egypto: et dixi ut educam
vos de afflictione egypti: in terram chananei
et ethiopi et amorrei et pheresei et euei et ieb-
usei: ad terram fluentem lacte et melle: et audi-
ent vocem tuam. Ingredierisque tu et senio-
res israel ad regem egypti: et dices ad eum. Do-
minus deus hebreorum vocavit nos. Tibimus

via fructuum dierum in solitudinem: ut imolem
domino deo nostro. Sed ego scio quod non dimittet
vos rex egypti ut eatis: nisi per manum vali-
dam. Extendamque manum meam et percutiam
egiptum in cunctis mirabilibus meis: quod facturum
sum in medio eorum: post hoc dimittet vos da-
bique gratiam populo huic coram egyptiis. Et cum
egredimini non exhibitis vacui: sed postula-
bit mulier a vicina sua et ab hospita sua:
vasa argentea et aurea ac vestes: ponetisque
eas super filios et filias vestras: et spolia bi-
tis egyptum. **CCA.** **III.**

Respiciens moyses ait. Non credent
mihi: neque audient vocem meam: sed
dicent. Non apparuit tibi dominus. Dixit ergo
ad eum. Quid est quod tenes in manu tua? Re-
spodit virga. Dixitque dominus. Projice eam in
terram. Projecit: et versa est in colubrum: ita
ut fugeret moyses. Dixitque dominus. Extende
manum tuam: et apprehende caudam eius. Exte-
dit: et tenuit: versaque est in virgam. Ut cre-
dant inquit quod apparuerit tibi deus patrum
tuorum deus abraham et deus isaac et deus iacob
Dixitque dominus rursus. Mitte manum tuam in finem
tuum. Quam cum misisset in finem: protulit lepro-
sam ad instar nivis. Retrahe ait manum tuam
in finem tuum. Retraxit: et protulit iterum: et erat
similis carni reliquae. Si non crediderint inquit
tibi: neque audierint sermonem signi prioris:
credent verbo signi sequentis. Quod si nec duobus
quidem hiis signis crediderint: neque audierint
vocem tuam: sume aquam fluminis et effunde eam su-
per aridam: et quicquid hauseris de fluvio: vte-
tur in sanguinem. Ait moyses. Obsecro domine
non sum eloquens ab heri et nudius tertius: et ex
quo locutus es ad servum tuum: impeditioris
et tardioris lingue sum. Dixit dominus ad eum
Quis fecit os hominis: aut quis fabricatus est
mutum et surdum: videntem et cecum? Nonne ego?
Perge igitur et ego ero in ore tuo: doceboque
te quid loquaris. At ille: obsecro inquit domine
mitte quem missurus es. Iratus dominus in moy-
sen ait. Aron frater tuus levites: scio quod elo-
quens sit. Ecce ipse egredietur in occursum tu-
um: videntemque te letabitur corde. Loquere ad
ad eum et pone verba mea in ore eius: et ego ero
in ore tuo et in ore illius: et ostendam vobis quod
agere debeatis. Et ipse loquetur pro te ad populum:
et erit os tuum: tu autem eris ei in his quae ad de-
um pertinent. Virga quoque hanc sume in manu

tua: in qua factur⁹ es signa. Abiit moyses
 ⁊ reuers⁹ est ad ierro socerū suū. Dixitq;
 ei. Vadam ⁊ reūtar ad fr̄es meos i egip-
 tū: vt videam si adhuc viuāt. Cui ait ierro.
 Vade in pace. Dixit ḡ dñs ad moysen i ma-
 dian. Vade ⁊ reuere in egiptū. Mortui
 em̄ sunt omnes q̄ querebāt animā tuā. Tu
 lit ḡ moyses vxorem suam et filios suos. et
 imposuit eos sup̄ asinū: reuersusq; est i egi-
 ptū. portās virgam dei in manu sua. Dixit
 q; ei dñs reuertenti in egiptū. Vide: vt oia
 ostenta que posui in manu tua facias corā
 pharaone. Ego indurabo cor eius: ⁊ nō di-
 mittet pplm. Dicesq; ad eū. Hec dicit dñs
 Filius meus p̄mogenit⁹ isrl̄. Dixi tibi. Di-
 mitte filiū meū vt seruiat mihi: et nolūsti
 dimittere eum. Ecce ego interficiā filium
 tuū p̄mogenitū. Cūq; esset in itinere i de-
 uersorio. occurrit ei dñs: ⁊ volebat occide-
 re eū. Tulit ilico sephora acutissimā petrā:
 ⁊ cūcidit ppuciū filij sui. Tetigitq; pedes
 eius. ⁊ ait. Sp̄sus sanguinum tu mihi es.
 Et dimisit eū postq̄ dixerat: sp̄sus sāguis
 nū tu mihi es: ob circūcisionē. Dixit autē
 dñs ad aarō. Vade in occursum moysi i de-
 sertū. Qui prexit obuiā ei in montem dei: ⁊
 osculatus est eū. Narrauitq; moyses aarō
 oia verba dñi: p̄ quib; miserat eū. et signa
 que mādauerat. Venerūtq; simul ⁊ egre-
 gauerūt cūctos seniores filioz isrl̄: locut⁹
 q; est aaron omnia verba q̄ dixerat dñs ad
 moysen: ⁊ fecit signa corā p̄lo: ⁊ credidit
 popul⁹. Audierūtq; q̄ visitasset dñs filios
 isrl̄ ⁊ q̄ respexisset afflictionē illoz: ⁊ prom-
 adorauerūt. **CA. V.**

Post h̄ ingressi sunt moyses ⁊ aarō
 ⁊ dixerūt pharaoni. Hec dicit dñs
 deus israhel. Dimitte populū meū
 vt sacrificet mihi in deserto. At ille respon-
 dit. Quis est dominus. vt audia vocē ei⁹.
 ⁊ dimittā isrl̄. Nescio dñm ⁊ isrl̄ n̄ dimittā.
 Dixerūtq; de⁹ hebreoz vocauit nos. vt
 eam⁹ viā triū dierū i solitudinē ⁊ sacrificem⁹
 dño deo n̄ro. ne forte accidat nobis pestis
 aut gladi⁹. Ait ad eos rex egipti. Quare
 moyses et aarō sollicitatis pplm ab operib;
 suis. Ite ad onera v̄ra. Dixitq; pharao.
 Multus est pplus terre. Videtis q̄ turba
 succreuerit: quātomag si dederitis eis req̄e
 ab opib;. Precepit ḡ i die illo p̄fectis op-

um: ⁊ exactorib; ppli dicēs. Neq̄q; vlē da-
 bitis paleas p̄lo ad cōficiendos lateres fi-
 cut p̄us: sed ipsi vadant. ⁊ colligant stipu-
 las: ⁊ mensurā laterum quā p̄us faciebāt:
 imponetis super eos. nec minuetis quicq;
 Vacant em̄: ⁊ idcirco vociferant: dicētes.
 Camus ⁊ sacrificemus deo n̄ro. Opprimāt
 operib; ⁊ expleant ea: vt nō acquiescāt ver-
 bis mendacib;. Igit̄ egressi p̄fecti operuz
 ⁊ exactores. ad pplm dixerūt. Sic dicit pha-
 rao. Non do vobis paleas. Ite ⁊ colligite fi-
 cubi inuenire poteritis: nec minuet quicq;
 de opere v̄ro. Dispersusq; est pplus in omnē
 terrā egipti: ad colligendas paleas. Pre-
 fecti q; operū instabāt. dicentes. Cōplete
 opus v̄rm quotidie: vt p̄us facere soleba-
 tis qm̄ dabant vobis palee. Flagellatiq; sūt
 q̄ perāt operib; filioz isrl̄: ab exactoribus
 pharaonis dicentib;. Quare nō implestis
 mensurā latez sicut p̄⁹: nec heri nec hodie.
 Venerūtq; p̄positi filioz isrl̄: ⁊ vociferati
 suūt ad pharaonem dicētes. Cur ita agis
 oītra seruos tuos. Palee nō dant nobis: et
 lateres similit̄ imperant. En famuli tui fla-
 gellis cedimur: ⁊ iniuste agit oītra populū
 tuū. Qui ait. Vacatis ocio: ⁊ idcirco dici-
 tis. Camus et sacrificemus dño. Ite ḡ et
 operamini. Palee nō dabunt vobis: ⁊ red-
 detis cōsuetū numerū laterū. Videbātq; se
 p̄positi filioz isrl̄ in malū: eo q̄ dicerēt eis
 non minuet quicq; operis de laterib; p̄ sin-
 gulos dies. Accurrerūtq; moysi ⁊ aaron q̄
 stabāt ex aduerso. egrediētes a pharaōe:
 ⁊ dixerūt ad eos. Videat dñs ⁊ iudicet: qm̄
 fetere fecistis odorē nostrū corā pharaone
 ⁊ seruis eius: ⁊ pbuistis ei gladiū vt occide-
 ret nos. Reuersusq; est moyses ad dñm. et
 ait. Dñe: cur afflixisti populū istū. Quare
 misisti me. Ex eo enim q̄ ingressus sum ad
 pharaonē vt loqrer ex noīe tuo. afflixit po-
 pulū istū ⁊ nō liberaisti eos. **CA. VI.**

Txit q; dñs ad moysen. Nūc vide-
 bis q̄ facturus sum pharaoni. Per
 manū em̄ fortē dimittet eos: et in
 manu robusta eiciet illos de terra sua. Lo-
 cutusq; est dñs ad moysen dicēs. Ego dñs
 qui apparui abraam. ysaac. ⁊ iacob. in deo
 omnipotēte: ⁊ nomē meū adonay n̄ indica-
 ui eis. Depegiq; fedus euz eis: vt darē eis
 terrā chanaā: terrā pegrinationis eoz. in

qua fuerūt aduene. Ego audiui gemitum filiorū israel quo egiptij oppresserūt eos: et recordat⁹ sum pacti mei. **T**ercio die filiis israel. Ego dñs. qui educam vos de ergasculo egiptiorū. et eruam de seruitute. ac redimam i brachio excelso et iudicij magnis: et assumam vos mihi i pplm: et ero vtr⁹. **E**t scietis qz ego sum dñs deus vester qui eduxerim vos de ergasculo egiptiorū: et induxerim vos in terrā. sup quā leuauī manū meā. vt darem eā abraam. ysaac. et iacob: dabog illā possidendā vobis. ego dñs. **N**arrauit g moyses omnia filiis israel: q non acq euerūt ei: ppter angustia spiritus. et opus durissimū. **L**ocutusq ē dñs ad moysen dicens. **I**ngredere et loqre ad pharaonē regem egipti. vt dimittat filios israel de terra sua. **R**ndit moyses corā dño. **E**cce filij israel non audiunt me. **E**t quomodo audiet pharao. pferim eū meircūcisus sim labijs. **L**ocutusq est dñs ad moysen et aaron: et dedit mandatū ad filios israel et ad pharaonem regem egipti: vt deducerēt filios israel de terra egipti. **I**sti sunt pncipes domoz p familias suas. **F**ilij ruben primogeniti israelis: enoch et phallu. elrom et charmi. **D**e cognationes ruben. **F**ilij symeon: iamuel. et iamī. et aod. et lachim. et soer. et saul fili⁹ chanamītidis. **D**e pgenies symeon. **E**t h noia filiorū leui. p cognationes suas: gerson. et caath. et merari. **A**nni aut vite leui fuerūt centū triginta septē. **F**ilij gerson: lobni. et semei. p cognationes suas. **F**ilij caath: aram et ysuar. et hebron. et oziel. **A**nni qz vite caath centū triginta tres. **F**ilij merari: mooli et mufi. **D**e cognationes leui. p familias suas. **A**ceperit autē amram vxorē iochabeth patrualem suam: q peperit ei aaron. et moysen. et mariā. **F**uerūtq anni vite amrā centū triginta septē. **F**ilij qz ysuar: chore et napheg. et zechri. **F**ilij qz oziel. misael et elisaphan et sechri. **A**ceperit aut aaron vxorem elisabeth filiā aminadab. sororē naason: q peperit ei nadab. et abiu. et eleasar. et ythamā. **F**ilij qz chore: aser. et helchana. et abiasab. **D**e sunt ognationes choritarū. **A**t uero eleazar filius aaron accepit vxorē d filiabus phutiel: q peperit ei phimees. **H**i sūt pncipes familiarū leuiticarū per ognationes suas. **I**ste est aaron et moyses: quib⁹ pcepit dñs

vt educerēt filios israel de terra egipti. per turmas suas. **H**i sūt qui loquunt ad pharaonē regem egipti: vt educāt filios israel de egipto. **I**ste est moyses et aaron: in die q locutus est dñs ad moysen in terra egipti. **E**t locutus est dñs ad moysen dicens. **E**go dñs. **L**oqre ad pharaonem regem egipti. omnia q loquor tibi. **E**t ait moyses coram dño. **E**n meircūcisus labijs sum. **Q**uomodo audiet me pharao? **CA. VII.**

Exitq dñs ad moysē. **E**cce ostitui te deū pharaonis: et aarō frater tuus erit ppheta tuus. **T**u loqris ei omnia q mando tibi: et ille loquetur ad pharaonē: vt dimittat filios israel de terra sua. **S**ed ego indurabo cor ei⁹. et multiplicabo signa et ostenta mea in terra egipti: et non audiet vos. **I**mmittāq manū meā sup egiptum et educam exercitū meū et pplm meū filios israel de terra egipti. p iudicia maxima. **E**t scient egiptij. qz ego sum domin⁹. q extendēim manū meam super egiptū: et eduxerim filios israel de medio eoz. **F**ecit itaq moyses et aarō sicut pceperat eis domin⁹. ita egerūt. **E**rat aut moyses octoginta annoz. et aaron octoginta trium: quādo locuti sunt ad pharaonē. **D**ixitq dominus ad moysen et aarō. **C**um dixerit vobis pharao ostendite nobis signa: dices ad aarō. **T**olle virgam tuā. et projice eam corā pharaone: ac vertat in colubrū. **I**ngressi itaq moyses et aaron ad pharaonē. fecerunt sicut pceperat domin⁹. **T**ulitq aarō virgam coram pharaone et seruis ei⁹ q versa est in colubrū. **V**ocauit aut pharao sapientes et maleficos: et fecerūt etiam iph per incantationes egiptiacas et archana quedā similiter. **P**roiecerūtq singuli virgas suas: que verse sunt in dracones. **S**ed deuorauit vga aaron: virgas eoz. **I**nduratūq est cor pharaonis: et non audiuit eos sicut pceperat dominus. **D**ixit aut dominus ad moysen. **I**ngrauatū est cor pharaonis: et non vult dimittere populū. **V**ade ad eum mane. **E**cce egrediet ad aquas. **E**t stabis in occursum eius sup ripas fluminis: et virgā que ouersa est in draconē tolles in manu tua: dices q ad eū. **D**ominus deus hebreozū misit me ad te dicens. **P**rimitte populū meum vt sacrificet mihi i deserto: et vsq ad presens audire

me noluiſti. **H**ec igitur dicit dominus. In hoc ſcies quod ſum dominus. Ecce percutia virga que in manu mea eſt aqua fluminis: et vertetur in ſanguinem. **D**iſces quoque qui ſunt in fluuio morientur: et coſputreſcet aque: et affligentur egiptij bibentes aqua fluminis. **D**ixit quoque dominus ad moſen. **D**ic ad aaron. **T**olle virga tuam: et extende manum tuam ſuper aquas egipti: et ſuper fluuios eorum: et riuos et paludes: et omnes lacus aquarum: ut vertantur in ſanguinem: et ſit cruor in omni terra egipti tam in ligneis vaſis quam in ſaxeis. **F**eceruntque moſes et aaron: ſicut preceperat dominus. **E**t eleuas virgam: percussit aqua fluminis coram pharaone et ſeruis eius: que verſa eſt in ſanguinem: et piſces qui erant in flumine mortui ſunt. **C**oſputruit quoque fluuius: et non poterant egiptij bibere aquas fluminis: et fuit ſanguis in tota terra egipti. **F**eceruntque ſimiliter malefici egiptiorum in incantationibus ſuis. **E**t induratum eſt cor pharaonis: nec audiuit eos ſicut preceperat dominus. **A**uertitque ſe et ingreſſus eſt domum ſua: nec appoſuit cor etiam hac vice. **F**oderunt autem oes egiptij per circuitum fluminis aquam ut biberent. **N**on enim poterant bibere aqua fluminis. **I**mpletique ſunt ſeptem dies: poſtquam percussit dominus fluuium. **CA.** **VIII.**

Dixit quoque dominus ad moſen. **I**ngredere ad pharaonem: et dices ad eum. **H**ec dicit dominus. **D**imittite populum meum ut ſacrificet mihi. **S**i autem nolueris dimittere: ecce ego percutiam omnes terminos tuos ranis: et ebulliet fluuius ranas: qui aſcendent et ingredientur domum tuam et cubiculum lectuli tui et ſuper ſtratum tuum et in domos ſeruatorum tuorum: et in populum tuum: et in furnos tuos: et in reliquias ciborum tuorum: et ad te et ad populum tuum et ad omnes ſervos tuos intrabunt rane. **D**ixitque dominus ad moſen. **D**ic ad aaron. **E**t extende manum tuam ſuper fluuios et ſuper riuos et paludes: et educa ranas ſuper terram egipti. **E**t extendit aaron manum ſuper aquas egipti et aſcenderunt rane operueruntque terram egipti. **F**ecerunt autem et malefici per incantationes ſuas ſimiliter: eduxeruntque ranas ſuper terram egipti. **V**ocauit autem pharaon moſen et aaron: et dixit eis. **D**rate dominum ut auferat ranas a me et a populo meo: et dimittas populum ut ſacrificet domino. **D**ixitque moſes ad pharaonem. **C**onſtitue mihi quando de-

precet per te: et pro ſeruis tuis: et pro populo tuo: ut abigantur rane a te: et a domo tua et a ſeruis tuis: et a populo tuo: et tantum in flumine remaneant. **Q**ui reſpondit. **C**ras. **A**t ille iuxta inquit verbum tuum faciam: ut ſcias quoniam non eſt ſicut dominus deus tuus: et recedent rane a te et a domo tua: et a ſeruis tuis: et a populo tuo: et tantum in flumine remanebunt. **E**greſſique ſunt moſes et aaron a pharaone et clamauit moſes ad dominum per ſpohone ranarum: quoniam coſiderat pharaoni. **F**ecitque dominus iuxta verbum moſi: et mortue ſunt rane de domibus et de villis: et de agris. **C**ongregaueruntque eas in immenſos aggeres: et coſputruit terra. **V**ides autem pharaon quod data eſſet requies: ingratiuauit cor ſuum: et non audiuit eos ſicut preceperat dominus. **D**ixitque dominus ad moſen. **L**oquere ad aaron. **E**t extende virgam tuam et percutite puluerem terre: et ſint cimices in vniuerſa terra egipti. **F**eceruntque ita. **E**t extendit aaron manum: virgam tenens: percussitque puluerem terre: et facti ſunt cimices in hominibus et iumentis. **O**mnis puluis terre verſus eſt in cimices per totam terram egipti. **F**eceruntque ſimiliter malefici incantationibus ſuis: ut eduocerent cimices: et non potuerunt. **E**rantque cimices tam in hominibus quam in iumentis. **E**t dixerunt malefici ad pharaonem. **D**igitus dei eſt hic. **I**nduratum eſt cor pharaonis: et non audiuit eos: ſicut preceperat dominus. **D**ixit quoque dominus ad moſen. **C**oſurge diluculo: et ſta coram pharaone. **E**gredietur enim ad aquas. **E**t dices ad eum. **H**ec dicit dominus. **D**imittite populum meum: ut ſacrificet mihi. **N**on ſi non dimiſeris eum: ecce ego mittam in te: et in ſervos tuos et in populum tuum: et in domos tuas: omne genus muſcarum: et implebunt omnes domus egiptiorum muſcis diuerſi generis et vniuerſa terra in qua fuerint. **F**aciaturque mirabilem in die illa terram iſſen: in qua populus meus eſt ut non ſint ibi muſce: et ſcias quoniam ego dominus in medio terre. **P**onaturque diuiſionem inter populum meum et populum tuum. **C**ras erit ſignum iſtud. **F**ecitque dominus ita. **E**t venit muſca grauiffima in domos pharaonis et ſeruatorum eius: et in omnem terram egipti: corruptaque eſt terra ab huiusmodi muſcis. **V**ocauitque pharaon moſen et aaron: et ait eis. **I**te: et ſacrificate deo veſtro in terra hac. **E**t ait moſes. **N**on poteſt ita fieri. **A**bominatioes enim

egiptiorū imolabim⁹ domino deo nostro. **Q**uod si mactauerim⁹ ea quae colunt egiptij corā eis: lapidib⁹ nos obruent. **V**iam trium dierū pergemus in solitudine: et sacrificabi⁹ domino deo nostro sicut praecepit nobis. **D**ixitq; pharao. **E**go dimittā vos ut sacrificetis domino deo vestro in deserto. **V**erūtā longius ne abeat⁹. **R**ogate p̄ me. **E**t ait moyses. **E**gressus a te orabo dominū: et recedet musca a pharaone. et a seruis suis. et a populo ei⁹ cras. **V**erūtā noli vlt fal- lere: ut nō dimittas populū sacrificare do- mino. **E**gressusq; moyses a pharaone. ora- uit dñm. **Q**ui fecit iuxta verbū illi⁹: et ab- stulit muscas a pharaone et a suis suis. et a populo eius. **N**ō supfuit nec vna quidē. **E**t ingratum est cor pharaonis: ita ut nec hac quidem vice dimitteret populū.

CA.

IX.

Dixit autē dñs ad moysen. **I**ngrede- re ad pharaonē: et loquere ad eū. **H**ec dicit dñs deus hebreorū. **D**imitte po- pulū meū: ut sacrificet mibi. **Q**uod si adhuc rēnuis et rērmes eos: ecce manus mea erit super agros tuos. et sup equos et asinos et camelos. et oues et boues: pestis valde grāvis. **E**t faciet dñs mirabile mē possessiones isrl et possessiones egiptiorū: ut nil omnino pe- reat ex his quae pertinet ad filios isrl. **C**onsti- tuitq; dñs tempus dicens. **C**ras faciet do- minus verbū istud in terra. **F**ecit g̃ domin⁹ verbum hoc altera die: et mortua sunt omnia animantia egiptiorū. **D**e animalib⁹ vero fi- liorū isrl nichil omnino perijt. **E**t misit pha- rao ad videndū: nec erat quicq; mortuū d̃ his quae possidebat isrl. **I**ngratūq; ē cor pharaonis: et nō dimisit populū. **E**t dixit do- minus ad moysen et aaron. **T**ollite plenas manus cineris de camino: et spargat illum moyses in celū coram pharaone: sitq; pul- uis sup omnē terram egipti. **E**rūt em̃ in ho- minib⁹ et iumentis vlcera et vesice turgētes in vniuersa terra egipti. **T**ulerūtq; cinerē de camino. et steterūt corā pharaone: et spā- sit illum moyses in celū. **F**actaq; sūt vlcera vesicarū turgentū in hominib⁹ et iumentis: nec poterant malefici stare corā moyse p̄p̄ vulnera quae in illis erāt: et in omni terra egi- pti. **I**ndurauitq; dñs cor pharaonis: et nō audiuit eos sicut locutus ē dñs ad moyse.

Dixit q; domin⁹ ad moysen. **M**ane cōsur- ge. et sta corā pharaone: et dices ad eum. **H**ec dicit dominus de⁹ hebreorū. **D**imitte populū meū: ut sacrificet mibi. quia in hac vice mittā omnes plagas meas sup cō tuū. et sup seruos tuos. et sup populū tuū: ut sci- as qd non sit similis mei in omni terra. **N**ūc em̃ extendēs manū. pcutiā te et populū tuū peste: peribitisq; de terra. **I**dcirco at̃ posui te ut ostendā in te fortitudinem meā: et nā- ret nōmē meum in omni terra. **A**dhuc re- times populū meū: et nō vis eū dimittere? **E**n pluviam cras hac ip̃a hora grandinē mē- tam nimis: qualis nō fuit in egipto a die quae fundata est. vsq; in p̃ns temp⁹. **M**itte g̃ iā nunc: et aggrega iumenta tua. et omnia quae ha- bes in agro. **H**omines em̃ et iumenta. et vniū- sa quae inuenta fuerint foris. nec aggregata de agris: cecideritq; sup ea grādo: morientur. **Q**ui timuit verbū domini de seruis phara- onis: fecit pfugere seruos suos et iumenta in domos: quae autē neglexit s̃monē dñi: dimisit b̃ uos suos et iumenta in agris. **E**t dixit dñs ad moysen. **E**xtende manū tuā in celū. ut fi- at grando in vniuersa terra egipti: sup ho- mines et sup iumenta. et sup omnem herbam agri in terra egipti. **E**xtenditq; moyses ṽ gā in celū: et dñs dedit tonitrua et grādinē ac discurrentia fulgura sup terrā. **P**luuitq; dñs grandinem sup terrā egipti: et grādo et ignis mixta parit̃ ferebāt. **T**āteq; fuit magnitudinis quanta añ nūq; apparuit in vniuersa terra egipti ex quae gēs illa cōdita est. **E**t percussit grando in omni terra egipti cūcta quae fuerunt in agris ab homine vsq; ad iumentū. **C**ūctaq; herbā agri percussit grā- do et omne lignū regionis cōfregit. **T**antū in terra iessen vbi erāt filij isrl. grādo nō ce- cidit. **M**isitq; pharao. et vocauit moysen et aaron: dicens ad eos. **P**eccauī etiā nunc. **D**ñs iustus: et ego et p̃plus me⁹ impij. **D**ra- te dñm. ut desināt tonitrua dei et grādo: ut dimittā vos et nequaquā hic vltra maneatis. **A**it moyses. **C**ū egressus fuero de vrbē. ex- tendā palmas meas ad dñm: et cessabūt to- nitrua. et grando nō erit: ut scias qd dñi est terra. **N**oui autē: qd et tu et hui tui necdum ti- meatis dñm deū. **L**imū g̃ et ordeū lesū ē. eo qd ordeū esset virens. et limū iam folliculos germinaret. **T**riticū autē et far nō sūt lesa:

q̄ serotina erat. Egressusq; moyses a pharaone ex vrbē. tetēdit man⁹ ad dñm: et cessauerūt comitrua et grādo: nec vlt̄ stillauit pluuia sup terrā. Vidēs aut pharao q̄ cessasset pluuia et grādo et comitrua auxit peccatū: et ingratuū est cor ei⁹ nimis: nec dimisit isrl̄. sicut p̄cepit dñs p manū moysi.

CA.

X.

Et dixit dñs ad moysē. Ingredere ad pharaonē. Ego em̄ indurauī cor ei⁹ et seruoꝝ illi⁹. vt faciam signa mea in eo: et narres in aurib⁹ filij tui et nepotum tuoz. quoties cōfiterim egiptios et signa fecerim in eis: et sciat⁹ q̄ ego dñs. Introierūt ḡ moyses et aarō ad pharaonē: et dixerūt ei. Nec dicit dñs deus hebreoz. Vsq; quo nō vis subijci mihi. Dimitte populum meū: vt sacrificet mihi. Si aut resistis. et nō vis dimittere eū: ecce ego inducāz eras locustam in fines tuos. q̄ operiet supficiem t̄re. ne quicq; ei⁹ appareat. sed comedat qd̄ residuū fuerit grādi. Corrodet enim omnia ligna q̄ germinant in agris: et implebūt domos tuas. et seruoꝝ tuoz: et omniū egiptioꝝ: quantā nō viderūt patres tui et auī. ex quo orti sunt sup terram. vsq; in presentē diem. Auertitq; se: et egress⁹ ē a pharaone. Dixerūt aut serui pharaonis ad eū. Vsq; quo patiemur hoc scādalu. Dimitte homines. vt sacrificent dño deo suo. Nōne vides q̄ perierit egiptus. Reuocauerūtq; moysē et aarō ad pharaonē. Qui dixit eis. Ite: sacrificate domino deo vestro. Qui nā sunt qui ituri sunt. Ait moyses. Cū puul⁹ nostris et seniorib⁹ pergem⁹: cū filiis et filiabus. cum ouib⁹ et armentis. Est em̄ solēmitas domini dei nostri. Et rēdit pharao. Sic dominus sit vobiscū. Quomodo ego dimittāz vos et puulos vros: cui dubiū ē q̄ pessime cogiteris. Nō fiat ita: sed ite t̄m viri et sacrificate dño. Hoc em̄ et ipsi petistis. Statimq; electi sunt de cōspectu pharaonis. Dixit aut dominus ad moysē. Extende manū tuā sup terram egipti ad locustam. vt descendat sup terram: et deuoret omnem herbam q̄ residua fuerit grādi. Et extendit moyses virgam super terram egipti: et dñs induxit ventū vrentē tota illa die et nocte. Et mane facto vent⁹ vrēs leuauit locustas. Qui ascenderūt sup vniuersā terrā egipti. et

lēderūt in cūctis finib⁹ egiptioꝝ innumera biles: quales ante illud temp⁹ nō fuerant nec postea future sūt. Operuerūtq; vniuersā supficiem terre: vastantes oia. Deuorata est igit herba terre: et quicq; pomoz in arborib⁹ fuit que grādo dimiserat. Nichil q̄ omnino virens relictū est in lignis: et in herbis terre: in cūcta egipto. Quāob̄ festinus pharao vocauit moysē et aarō: et dixit eis. peccaui in dñm deū vestrū: et in vos. Nūc dimittite peccatū mihi. etiā hae vice: et rogate dominū deū vestrum: vt auferat a me mortem istā. Egressusq; est moyses de cōspectu pharaonis: et orauit dominū. Qui flare fecit ventū ab occidēte vehemētissimū: et arreptam locustam p̄iecit in mare rubrū. Nō remansit ne vna quidē: in cūctis finib⁹ egipti. Et indurauit dñs cor pharaonis: nec dimisit filios isrl̄. Dixit aut domin⁹ ad moysē. Extēde manū tuā in celū: et fient tenebre sup terrā egipti. tam dēse vt palari queant. Extenditq; moyses manus in celū: et facte sunt tenebre horribiles in vniuersa terra egipti. Tribus diebus nemo vidit fratrem suū: nec mouit se de loco in quo erat. Vbiq; aut habitabāt filij isrl̄: lux erat. Vocauitq; pharao moysē et aarō. et dixit eis. Ite sacrificate domino. Ques t̄m vestre et armenta remaneāt: paruuli v̄i eāt vobiscū. Ait moyses. Hostias q̄ et olocusta dabis nobis: q̄ offeramus dño deo nostro. Quēti greges p̄gent nobiscū. Nō remanebit ex eis vngula q̄ necessaria sūt in cultu domini dei nostri: p̄sertim cū ignorem⁹ qd̄ debeat imolari. donec ad ipm locū perueniamus. Indurauit aut dñs cor pharaonis: et noluit dimittere eos. Dixitq; pharao ad moysē. Recede a me: et caue ne vltra videas faciem meā. Quocūq; die apparueris mihi morieris. Respondit moyses. Ita fiat vt locut⁹ es. Nō videbo vltra faciem tuā.

CA.

XI.

Et dixit domin⁹ ad moysē. Adhuc vna plaga tangā pharaonē et egiptū: et post h̄ dimittet vos. et exire cōpellet. Dices ḡ oī plebi: vt postulet vir ab amico suo et mulier a vicina sua vasa argentea et aurea et vestē. Dabit aut dominus gratias populo suo coram egiptiis. Fuitq; moyses vir magn⁹ valde in terra egipti. corā suis

pharaonis et omni populo. Et ait. **H**ec dicite
dominus. Media nocte ingrediar in egiptum: et
morietur omne primogenitum in terra egiptio
rui a primogenito pharaonis qui sedet in solio
eius. usque ad primogenitum ancille que est ad mo
lam: et omnia primogenita iumentorum. Eruntque
clamor magnus in universa terra egipti: quoniam
hucusque nec ante fuit: nec postea futurus est. Apud
omnes autem filios israel non mutiet canis ab ho
mine usque ad pecus: ut sciatis quanto mira
culo dividat dominus egiptios et israel. **D**e
scendentque omnes servi tui isti ad me: et ado
rabunt me dicentes. Egrederet tu: et omnis populus
qui subiectionem est tibi. Post hec egrediemur.
Et exiit a pharaone iratus nimis. Dixit
autem dominus ad moysen. Non audiet vox pharaonis:
ut multa signa fiant in terra egipti. Moyses
autem et aaron fecerunt omnia signa et ostē
ta que scripta sunt coram pharaone: et indura
vit dominus cor pharaonis: nec dimisit filios israel
de terra sua. **CA.** **XII.**

Dixit quoque dominus ad moysen et aaron in
terra egipti. Mensis iste vobis pri
cipium mensium: primus erit in mensibus
anni. Loquimini ad universum ceterum filiorum
israel: et dicite eis. Decima die mensis huius
tollat unusquisque agnū. per familias et domos
suas. Si autem minor est numerus. ut sufficere
possit ad vescendum agnū: assumet vicinum
suum qui coniunctus est domui eius: iuxta nume
rum animarum que sufficere possint ad esum agni.
Erit autem agnus absque macula: masculus an
niculus. Iuxta quem ritum tolletis et hederum: et
serubitis eum usque ad quartadecimam diem
mensis huius. Imolabitque eum universa mul
titudo filiorum israel ad vespem: et sument de sa
guine eius. ac ponent super utrumque postem: et in
supplimentariis domorum in quibus comedet illud.
Et edet carnes nocte illa assas igni: et azi
mos panes cum lactucis agrestibus. Non co
medetis ex eo crudum quid nec coctum aqua.
sed assum tamen igni. Caput cum pedibus eius et
intestinis vorabitis: nec remanebit quicquam
ex eo usque mane. Si quid residuum fuerit:
igne comburetis. Sic autem comedetis illud. Re
nes vestros accingetis: et calciamenta habe
bitis in pedibus. tenentes baculos in manibus:
et comedetis festinationes. Est enim phasce. id est
transitus domini. Et transibo per terram egipti no
cte illa: percutiamque omne primogenitum in terra

egipti. ab homine usque ad pecus: et in cunctis
dijs egipti. faciam iudicia ego dominus. Erit autem
sanguis vobis in signum in edibus in quibus eri
tis: et videbo sanguinem ac transibo vos: nec
erit in vobis plaga disperdes. quando percussero
terram egipti. Habebitis autem hunc diem in
monimentum. et celebrabitis eam sollemnem domino
in generationibus vestris. cultu sempiterno. **S**e
ptem diebus azima comedetis. In die primo
non erit fermentum in domibus vestris. Qui
cumque comederit fermentum: peribit anima illa de
israel: a primo die usque ad diem septimum. Dies
prima erit sancta ac sollemis: et dies septima
eadem festiuitate venerabilis. Nichil operis
facietis in eis. exceptis his que ad vescendum
pertinent: et observabitis azima. In eadem
enim ipsa die educam exercitum vestrum de terra
egipti: et custodietis diem istum in generationes
vestras. ritu perpetuo. Primo mense quartadeci
ma die mensis ad vespem comedetis azima:
usque ad diem vicequintam eiusdem mensis
ad vespem. Septem diebus fermentatum non
inveniet in domibus vestris. Qui comederit fer
mentatum. peribit anima eius de cetero israel: tam
de advenis quam de indigenis terre. Domine fer
mentatum non comedetis. In cunctis habita
culis vestris edetis azima. Vocavit autem moy
ses omnes seniores filiorum israel: et dixit ad eos.
Ite tollentes animal per familias vestras: et
imolate phasce. Fasciculumque ysaopi tingite in
sanguine qui est in limine: et aspergite ex eo
supplimentare et utrumque postem. Nullus vestrum
egredietur ostium domus sue. usque mane. **T**ra
nsibit enim dominus percutiens egiptios. Cumque vi
derit sanguinem in supplimentariis et in utroque po
ste transcendet ostium domus: et non finet per
cussorem ingredi domos vestras. et ledere. **C**u
stodi verbum istud: legitimum tibi et filiis tu
is usque in eternum. Cumque introieritis terram
quam dominus deus daturus est vobis. et polli
citus est: observabitis ceremonias istas. **E**t
cum dixerit vobis filius vestri. que est ista reli
gio: dicetis eis. **V**ictima transitus domini est:
quando transiit super domos filiorum israel in egi
pto. percutiens egiptios. et domos nostras
liberans. Incurvatusque populus adoravit. **E**t
egressi filii israel: fecerunt sicut preceperat dominus
moysi et aaron. **F**actum est autem in noctis medio.
percussit dominus omne primogenitum in terra egi
pti: a primogenito pharaonis qui in solio eius

sedebat vsq; ad p̄mogenitū captiue q̄erat
in carcere: ⁊ omne p̄mogenitū iumentorū.
Surrexitq; pharao nocte ⁊ omnes fui ei⁹.
cūctaq; egiptus: et ortus ē clamor magn⁹
in egipto. Neq; em̄ erat domus in qua non
iaceret mortuus. Vocatisq; pharao moy-
se ⁊ aaron nocte. ait. Surgite: egredimini
a populo meo vos ⁊ filij isrl. Ite: et imolate
domino. sicut dicitis. Dues v̄ras ⁊ armēta
assumite vt petieratis. ⁊ abeuntes benedi-
cite mihi. Vigebātq; egiptij populū d̄ tra
exire velocit̄ dicentes. Omnes moriemur.
Tulit igit̄ populus cōpersam farinā anq̄
fermentaret. ⁊ ligās in pallijs posuit super
humeros suos. Fecerūtq; filij isrl: sicut p̄ce-
perat dominus moyfi: ⁊ petierūt ab egipti-
is vasa argentea ⁊ aurea vestēq; plurimā.
Pedit aut̄ dñs gratiā p̄lo corā egiptijs.
vt comodarent eis ⁊ spoliauerunt egipti-
os. Profectiq; sunt filij isrl de ramasse in so-
chet sexcenta vere milia peditū viroz: ab-
sq; puulis ⁊ mulierib⁹. Sed ⁊ vulg⁹ promi-
scuū innuabile ascēdit cū eis: oues ⁊ armē-
ta. ⁊ aiantia diuerfi generis multa nimis.
Coxerūtq; farinā quā dudū de egipto con-
spersā tulerāt: ⁊ fecerūt submericios panes
azimos. Neq; em̄ poterat fermentari. cogē-
tib⁹ exire egiptijs. ⁊ nullā facere finentib⁹
morā: nec pulmenti quicq; occurrerat ip̄a-
rare. Habitatio aut̄ filioz israhel qua mā-
serūt in egipto fuit quadringentoz trigi-
ta annoz. Quib⁹ expletis: eadē die egress⁹
est omnis exercit⁹ domini de terra egipti.
Nox ista obseruabilis domini: quādo edux-
it eos de terra egipti. Hanc obſuare debēt
omnes filij isrl. in gnationib⁹ suis. Dixitq;
dñs ad moyse ⁊ aarō. Hec ē religio phase.
Om̄is alienigena nō comedet ex eo. Dis-
at seru⁹ emptici⁹ circūcidet: ⁊ sic comedet.
Aduena ⁊ mercenarius nō edent ex eo. In
vna domo comedet. nec efferretis de carnī-
b⁹ ei⁹ foras. nec os illius cōfringetis. Dis-
cetis filioz isrl. faciet illud. Qd si q̄s pe-
grinoz in vestram voluerit trāhre coloniā
⁊ facere phase dñi: circūcidet prius omne
masculinū ei⁹. ⁊ tūc rite celebrabit eritq;
sicut indigena terre. Si q̄s aut̄ circūcisus
non fuerit: nō vescet̄ ex eo. Eadē lex erit ma-
digene: et colono q̄ peregrinat apud vos.
Fecerūtq; oēs filij isrl. sic p̄cepat dñs mo-

ysi ⁊ aarō: ⁊ eadē die eduxit filios isrl de
terra egipti p̄ turmas suas. **CA. XIII.**

L Deutulusq; est dñs ad moyse dicēs
1 Sanctifica mihi omne p̄mogetum
qđ aperit vuluā in filiis isrl: tam de
homib⁹ q̄ de iumentis. Mea sūt em̄ omnia
Et ait moyses ad p̄sum. Mementote diei
huius. in qua egressi estis de egipto ⁊ de do-
mo seruitutis: qm̄ in manu forti eduxit vos
dñs d̄ loco isto: vt nō comedatis fermenta-
tū panē. Hodie egredimini. mēse nouarū
frugū. Cūq; introduxerit te domin⁹ i ter-
ram chananei. ⁊ ethei. ⁊ amorrei. ⁊ euei. et
iebusci. quā iurauit patrib⁹ tuis. vt daret
tibi terrā fluentem lacte ⁊ melle: celebra-
bitis hūc morem sacroz mēse isto. Septē
dieb⁹ vesceris azimis: ⁊ in die septimo erit
solēmitas domini. Azima comedetis septē
dieb⁹. Nō apparebit apud te aliqd ferme-
tatū: nec in cūctis finib⁹ tuis. Narrabisq;
filio tuo i die illo dicēs. Hoc ē qđ fecit mi-
hi dominus: quādo egressus sum d̄ egipto.
Et erit q̄h signum in manu tua. et q̄h moni-
mentū ante oculos tuos: ⁊ vt lex domini se-
per sit in ore tuo. In manu em̄ forti. eduxit
te dñs de egipto: vt custodias huiuscemo-
di cultuz statuto tempore. a dieb⁹ in dies.
Cūq; introduxerit te domin⁹ in terrā cha-
nanei. sicut iurauit tibi ⁊ patrib⁹ tuis. ⁊ de-
derit tibi eā: separabis omne quod aperuit
vuluā domino: et qđ p̄mitium ē i pecorib⁹
tuis. Quicqđ habueris masculini sexus cō-
secrabis domino. Primogenitū asini muta-
bis oue: qđ si nō redemeris. ineffices. Om̄e
aut̄ p̄mogenitū hominis de filiis tuis: p̄cio
redimes. Cūq; interrogauerit te fili⁹ tu⁹
cras. dicens. Quid ē hoc erūdebis ei. In ma-
nu forti eduxit nos domin⁹ d̄ terra egipti:
de domo seruitutis. Nam cū indurat⁹ esset
pharao. ⁊ nollet nos dimitte occidit domi⁹
oē p̄mogenitū i tra egipti: a p̄mogeto ho-
minis vsq; ad p̄mogenitū iumentoz. Idē
co imolo domino omne qđ aperit vuluā ma-
sculini sexus: ⁊ omnia p̄mogenita filioz
meoz redio. Er̄t igit̄ q̄h signū i maū tua.
et quasi appensū qđ ob recordationē ante
oclos tuos. eo qđ i maū forti eduxit vos do-
minus d̄ egipto. Igit̄ cū emisisset pharao
p̄m̄ n̄ eos duxit dñs p̄ viā fre philistiim.
que vicina est: reputans ne forte peniteret

eū. si vidisset aduersū se bella cōsurgere. et reuerteret in egiptū: sed circūduxit p viā deserti: que ē iuxta mare rubrū. Et armati ascenderūt filij israhel de terra egipti. Tulit q̄ moyses ossa ioseph secum: eo q̄ adiurasset filios isrl. dicēs. Visitationis vobis deus: efferte ossa mea hinc vobiscū. Profectiq̄ de sochot. castrametati sunt in ethan: in extremis finibz solitudinis. Dominus autē p̄cedebat eos. ad ostendendā viam. p diē in colūna nubis: et p noctē in colūna ignis: vt dux esset itineris vtroq̄ tempore. Nūq̄ de fuit colūna nub p diē. nec colūna ignis p noctem. corā p̄plo. **CA. XIII.**

Deutus est autē dñs ad moysen dicēs. Loquere filiis isrl. Reuerſi castrametentur in regione ſiainroth: que est inter magdalū et mare. cōtra beelſephō. In cōſpectu eius castra ponetis sup mare. Dicturusq̄ est pharao sup filiis isrl. Coartati sunt in terra cōcluſit eos deſertū. Et indurabo cor eius: ac perſequet vobis: et gloriſicabor in pharaone: et in omni exercitu ei⁹. ſcientq̄ egiptij. quia ego ſum dñs. Fecerūt q̄ ita. Et nūciatū est regi egiptioz: q̄ fuſſet p̄lus. Immutatūq̄ est cor pharaonis. et ſeruozū eius sup p̄lum: et dixerunt. Quid volum⁹ facere: vt dimitterem⁹ isrl. ne ſeruiret nobis. Iunxit q̄ currū: et omnē populū ſuū aſſūpſit ſecū. Tulitq̄ ſexcentos currus electos. et quicq̄d in egipto currū fuit: et duces totius exercit⁹. Indurauitq̄ dominus cor pharaonis regis egipti: et pſecut⁹ est filios isrl. At illi egreſſi erāt in manu excelsa. Cūq̄ pſequeret egiptij veſtigia p̄cedentium: repperūt eos in caſtris ſuper mare. Omnis equitatus et curr⁹ pharaonis. et vniuerſus exercit⁹. erant in ſiainroth cōtra beelſephon. Cūq̄ appropinq̄ſſet pharao. leuātes filij isrl. oculos. viderūt egiptios poſt ſe: et timuerūt valde. Clamauerūtq̄ ad dominū: et dixerūt ad moysen. Forſitan erant ſepulcra in egipto: ideo tulisti nos vt moreremur in ſolitudine. Quid hoc facere voluisti: vt educeres nos ex egipto? Nōne iſte eſt ſermo quē loquebamur ad te in egipto. dicētes: recede a nobis. vt ſeruiamus egiptijs? Multo em̄ melius eſt ſeruire eis: q̄ mori in ſolitudine. Et ait moyses ad p̄p̄lū. Nolite timere. ſtate et videte magnā

ſignā domini: que facturus eſt hodie. Egiptios em̄ q̄s nunc videtis. nequaq̄ vltra videbitis. vſq̄ in ſempiternū. Domin⁹ pugnet pro vobis: et vos tacebitis. Dixitq̄ dñs ad moysen. Quid clamas ad me? Loq̄re filiis israhel: vt p̄ficiſcant. Tu autē eleua virgā tuā et extende manū tuā ſup mare et diuide illud: vt gradiant filij israhel in medio mari p ſiccū. Ego autē indurabo cor egiptioz vt perſequant vobis et gloriſicabor in pharaone. et in omni exercitu ei⁹. et in curribz et in eq̄tibz illi⁹. Et ſciēt egiptij quia ego ſum dñs: cū gloriſicat⁹ fuero in pharaone. et in curribz atq̄ in equitibz eius. Tollēs q̄ ſe āgelus domini q̄ p̄cedebat caſtra israhel. abiit poſt eos: et cū eo parit colūna nubis p̄ora dimittēs: poſt tergū ſtetit. in caſtra egiptioz et caſtra israhel. Et erat nubes tenebroſa. et illuminans noctē: ita vt ad ſe inuicē toto noctis tempore. accedē nō valerēt. Cūq̄ extēdiſſet moyses manū ſuper mare. abſtulit illud domin⁹. flante v̄to vehemētē et vrenti tota nocte: et vertit in ſiccū. Diuiſa q̄ eſt aqua: et ingreſſi ſunt filij israhel p medium ſicci maris. Erat em̄ aqua q̄ſi mur⁹. a dextra eoz et leua. Perſequentesq̄ egiptij ingreſſi ſunt poſt eos: et omnis eq̄tat⁹ pharaonis. curr⁹ ei⁹ et equites p mediū maris. Jamq̄ aduenerat vigilia matutia: et ecce reſpiciens dñs ſup caſtra egiptioz p colūnam ignis et nub. interfecit exercitū eozū. et ſubūit rotas currū. ferebantq̄ in p̄fūdū. Dixerūtq̄ egiptij. Fugiam⁹ israhelē: quia dñs pugnat pro eis cōtra nos. Et ait dominus ad moysen. Extēde manū tuā ſup mare: vt reuertant aque ad egiptios. ſup currus et eq̄tes. Cūq̄ extendiſſet moyses manū contra mare: reuerſū ē p̄mo diluclō ad priorē locū. Fugientibusq̄ egiptijs occurrerūt aque: et inuoluit eos dñs in medijs fluctibz. Reuerſeq̄ ſunt aque: et operuerūt currus et equites cūcti exercit⁹ pharaonis: qui ſequētes ingreſſi fuerāt mare: nec vn⁹ quidem ſuperfuit ex eis. Filij autē israhel perrexerūt p mediū ſicci maris: et aq̄ eis erant quaſi p muro. a dextris et a ſiniſtris. Liberauitq̄ dñs in die illo israhel d manu egiptioz: et viderunt egiptios mortuos ſup littus maris: et manū magnā quā exercuerat domin⁹ cōtra eos. Timuitq̄ populus dñm:

et crediderunt domino. et moysi seruo ei.

CA.

XV.

Une cecinit moyses et filii israel. **C**armen hoc domino. et dixerunt. **C**antemus domino. **G**loriose enim magnificatus est: equum et ascensorem deiecit in mare. **F**ortitudo mea et laus mea dominus: et factus est mihi in salutem. **I**ste deus meus et glorificabo eum: deus patris mei: et exaltabo eum. **D**ominus quasi vir pugnator: omnipotens nomen eius: currus pharaonis. et exercitum eius proiecit in mare. **E**lecti principes eius submersi sunt in mari rubro: abyssi operuerunt eos: descenderunt in profundum quasi lapis. **D**extera tua domine magnificata est in fortitudine: dextera tua domine percussit inimicum: et in multitudine glorie tue deposuisti aduersarios meos. **M**isisti iram tuam: que deuorauit eos sicut stipulam: et in spiritu furoris tui congregati sunt aquis. **S**tetit unda fluens: congregati sunt abyssi in medio mari. **D**ixit inimicus: persequar et comprehendam: diuidam spolia: implebit anima mea. **E**uaginato gladio meo: interficiet eos manus mea. **F**lauit spiritus tuus: et operuit eos mare: submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus. **Q**uoniam filius tui in fortibus dominus. **Q**uoniam filius tui magnificus in sanctitate: terribilis atque laudabilis et faciens mirabilia. **E**xtendisti manum tuam: et deuorauit eos terra. **D**ux fuisti in misericordia tua: populo quem redemisti. **E**t portasti eum in fortitudine tua: ad habitaculum sanctum tuum. **A**scenderunt populi et irati sunt: dolores obtinuerunt habitatores philistinorum. **T**unc conturbati sunt principes edom: robustos moab obtinuit tremor: obstruxerunt omnes habitatores chanaan. **T**erruat super eos formido et pavor in magnitudine brachii tui. **F**iant immobiles quasi lapis: donec pertranseat populus tuus domine: donec pertranseat populus tuus iste quem possideris. **I**ntroduces eos: et plantabis in monte hereditatis tue: firmissimo habitaculo tuo: quod operatus es domine. **S**anctuarium tuum domine: quod firmauerunt manus tue. **D**ominus regnabit in eternum et ultra. **I**ngressus est enim eques pharaonis cum curribus et equitibus eius in mare: et reduxit super eos dominus aquas maris. **F**ilii autem israel ambulauerunt per ficum: in medio eius. **S**uperest ergo maria prophetissa: soror aaron: tympanum in manu sua: egressaeque sunt omnes

mulieres post eam cum tympanis et choris: quibus precinebat dicens. **C**antemus domino. **G**loriose enim magnificatus est: equum et ascensorem eius deiecit in mare. **T**ulit autem moyses israel de mari rubro: et egressi sunt in desertum sur. **A**mbulaueruntque tribus diebus per solitudinem: et non inueniebant aquam. **E**t uenerunt in marath: nec poterant bibere aquas de marath. eo quod essent amare. **U**nde et congruuo loco nomen imposuit: vocans illum marath. id est amaritudinem. **E**t murmurauit populus contra moysen dicens. **Q**uid bibemus? **A**t ille clamauit ad dominum. **Q**ui ostendit ei lignum: quod cum misisset in aquas: in dulcedinem uerse sunt. **I**bi constituit ei precepta atque iudicia: et ibi temptauit eum dicens. **S**i audieris uocem domini dei tui: quod rectum est coram eo feceris. et obedieris mandatis eius: custodierisque omnia precepta illius: cum tuum languorem quem posui in egipto non inducam super te. **E**go enim sum dominus deus saluator. **V**enerunt autem in helim filii israel: ubi erant duodecim fontes aquarum et septuaginta palme: et castrametati sunt iuxta aquas.

CA.

XVI.

Profectique de helim uenit omnis multitudo filiorum israel in desertum syn. quod est inter helim et synai: quintadecima die mensis secundi postquam egressi sunt de terra egipti. **E**t murmurauit omnis congregatio filiorum israel contra moysen et aaron in solitudine. **D**ixeruntque filii israel ad eos. **V**tinam motui essemus per manum domini in terra egipti: quando sedebamus super ollas carnium: et comedebamus panem in saturitate. **C**ur induxistis nos in desertum istud: ut occideretis omnem multitudinem fame? **D**ixit autem dominus ad moysen. **E**cce ego pluam uobis panes de celo. **E**grediat populus et colligat quod sufficiat per singulos dies: ut temptem eum: utrum abulet in lege mea. an non. **D**ie autem sexto pariet quod in ferat: et sit duplum quod colligere solebat per singulos dies. **D**ixeruntque moyses et aaron ad omnes filios israel. **V**espere scietis quod dominus eduxerit uos de terra egipti: et mane uidebitis gloriam domini. **A**udiui enim murmur uestrum contra dominum. **N**os uero quid sumus: quia militastis contra nos? **E**t ait moyses. **D**abit uobis dominus uespere carnes edere: et mane panes in saturitate: eo quod audierit murmuraciones vestras quibus murmurati estis contra eum. **N**os enim

quid sum? **N**ec ostra nos ē murmur vrm: sed cōtra dominū. Dixit quoq; moyses ad aaron. **D**ic vniuerse cōgregationi filiorū israhel. **A**ccedite corā domino. **A**udiuit em murmur vrm. **C**ūq; loqre aaron ad omēs cetū filioz israhel: respexerūt ad solitudinē. **E**t ecce gloria dñi apparuit ī nube. **L**ocutus est aut dñs ad moysen dicens. **A**udi ui murmuratōnes filioz israhel. **L**oqre ad eos. **V**espere comedetis carnes: et mane saturabimini panib;: scietisq; qd ego sum dominus deus vester. **F**actum est aut vespere et ascendēs coturnix cooperuit castra: mane q; ros iacuit p circūitū castrorū. **C**ūq; operuisset supficiem terrē: apparuit ī solitudine minutū. et quasi pilo tusum ī filitudinem pruinē super terram. **Q**uod cum vidisset filij israhel: dixerunt ad inuicem. **M**anhu? **Q**uod significat. **Q**uid ē hoc? **I**gnorabāt em qd esset. **Q**uibus ait moyses. **I**ste ē panis que dñs dedit vobis ad vescēdū. **H**ic est sermo quē pcepit vobis dominus. **C**olligat unusq; ex eo quantū sufficit ad vescēdū. **B**omoz per singula capita. **I**uxta numerū aiarū vstrarū que habitant ī tabernaculo: sic tolletis. **F**ecerūtq; ita filij israhel: et colligerūt. alius plus alius minus: et mēsi sūt ad mēsurā gomoz. **N**ec q pl9 collegera t. habuit amplius. nec q minus parauerat. repperit minus: sed singuli iuxta id qd ed ē poterant cōgregauerūt. **D**ixitq; moyses ad eos. **N**ullus relinqt ex eo ī mane. **Q**ui nō audierūt eū: sed dimiserūt quidā ex eis vsq; mane: et scatere cepit vermib;: atq; cōputruit. **E**t irat9 ē cōtra eos moyses. **C**olligebāt aut mane singuli: quantū sufficere poterat ad vescēdū. **C**ūq; mealuisset sol: liq̄iebat. **I**n die aut sexta. collegerūt cibos duplices: id est. duo gomoz p singulos homines. **V**enerūt aut omnes pñcipes multitudinis. et narrauerūt moysi. **Q**ui ait eis. **H**oc est qd locutus ē dñs. **R**equies sabbati sanctificata est dño. **C**ras qd cūq; operadū est. facite: et q coquēda sunt coquite. **Q**uicquid aut reliquū fuerit. reponite vsq; ī mane. **F**ecerūtq; ita vt pceperat moyses. et nō computruit. neq; vermīs īuētus est ī eo. **D**ixitq; moyses. **C**omedite illud hodie. qz sabbatū est domino: non inueniet hodie ī agro. **S**ex dieb; colligite: ī die aut septio

sabbatū est dño: idcirco nō inueniet. **V**enie q; septima dies et egressi de populo vt colligeret. non inuenerūt. **D**ixit aut domin9 ad moysen. **V**sq; quo nō vultis custodire mandata mea: et legem meā? **V**idete qd domi9 dederit vobis sabbatū: et ppter hoc tribuit vob; die sexta cibos duplices. **M**aneat vn9 quisq; apud semetipsū: et nullus egrediat de loco suo die septimo: et sabbatizabit populus die septimo. **A**ppellauitq; dom9 isrl. nomen ei9 man. **Q**uod erat quasi semen cori andri albū: gustusq; ei9 quasi simile cū melle. **D**ixit aut moyses. **I**ste est sermo quē pcepit dñs. **I**mp̄le gomoz ex eo. et custodiatur ī futuras retro gñationes: vt nouerit panē quo alui vos ī solitudine: quādo educti estis d terra egipti. **D**ixitq; moyses ad aaron. **S**ume vas vnum: et mitte ibi man. quantū potest capere gomoz. et reponē corā dño ad seruandū ī gñationes vstras sic pcepit dominus moysi. **P**osuitq; illud aaron ī tabernaculo reseruandū. **F**ilij aut israhel comederūt man. qdraginta annis: donec venirēt ī terram habitabilē. **H**oc cibo aliti sunt vsq; quo tangerēt fines terre chanaā. **B**omoz aut decima pars est ephi.

CA.

XVII.

Ditur pfecta omnis multitudo filioz isrl de deserto syn: p mansiones suas. iuxta sermonem domini: castrametati sūt ī raphadim: vbi nō erat aqua ad bibēdū p̄plo. **Q**ui iurgatus cōtra moysen. ait. **H**a nob; aqua vt bibam9. **Q**uibus rñdit moyses. **Q**uid iurgamini cōtra me? **C**ur tēptatis dominū? **V**itūit g ibi popul9 p aque penuria: et murauit contra moysen dicens. **C**ur fecisti nos exire de egipto: vt occideres nos et liberos nros ac iumenta fite. **C**lamauit aut moyses ad dominū dicens. **Q**uid faciā populo huic? **A**dhuc paululū: et lapidabit me. **E**t ait dñs ad moysen. **A**ntecede pplm: et sume tecū de seniorib; israhel: et virgā q̄ pcussisti fluiū tolle ī manu tua. et vade. **E**n ego sta bo ibi corā te. sup petram oreb; pcutiesq; petram: et exibit ex ea aqua. vt bibat ppl9. **F**ecit ita moyses corā seniorib; isrl. **E**t vocauit nomen loci illius tēptatio. ppter iurgū filioz israhel: et qā temptauerūt dñm dicētes. **E**st ne de9 ī nobis an nō? **V**enit autem amalech: et pugnabat cōtra filios

isrl in raphidim. **Dixitq;** moyses ad iosue **Elige** viros: et egressus pugna cōtra ama-
lech eras. **Ego** stabo i vertice collis: habēs
virgam dei i manu mea. **Fecit** iosue vt lo-
cutus erat moyses: et pugnavit cōtra ama-
lech. **Moyes** autē et aarō et hur ascēderunt
sup verticem collis. **Cunq;** leuaret moyses
manus: vincebat isrl. **Sim** autē paululū re-
mansisset: supabat amalech. **Manus** autē
moyfi erāt graues. **Sumentes** igit lapidēz
posuerūt subter eū: in quo sedit: aaron at
et hur sustentabāt man⁹ eius ex vtraq; pte
Et factū est vt man⁹ illi⁹ nō lassarent: vs-
q; ad occasum solis. **Fugauitq;** iosue ama-
lech et populū ei⁹ in ore gladij. **Dixit** autē
dñs ad moysen. **Scribe** hoc ad momimentū
in libro: et trade aurib⁹ iosue. **Delebo** enim
memoriāz amalech sub celo. **Edificauitq;**
moyses altare: et vocauit nomē ei⁹. domi⁹
exaltatio mea. dicēs. **Quia** manus soli⁹ do-
mini. et bellū dei erit cōtra amalech: a gñā
tione in gñationē. **CA. XVIII.**

Cunq; audisset iethro sacerdos ma-
dian cognat⁹ moyfi. omnia q̄ fece-
rat dñs moyfi. et israhel populo suo
et q̄ eduxisset dñs israhel d egipto: tulit se-
phoram vxorē moyfi quā remiserat. et duos
filios ei⁹: quoz vn⁹ vocabat⁹ gersan. dicēs
te patre. aduena fui in terra aliena: alē v-
ro eliezē. deus em̄ ait patris mei. adiutor
meus: et eruit me d gladio pharaonis. **Ve-**
nit g iethro cognatus moyfi. et filij eius. et
vxor ei⁹ ad moysen in desertū: vbi erat ca-
strametatus iuxta montē dei: et mandauit
moyfi diceus. **Ego** iethro cognatus tuus.
venio ad te et vxor tua. et filij tui cū ea. **Qui**
egressus in occursum cognati sui adorauit: et
osculatus est eū. **Salutauerūtq;** se mutuo
verbis pacificis **Cūq;** intrasset tabnaeulū:
narrauit moyses cognato suo cūcta q̄ fece-
rat dñs pharaōi: et egiptijs ppter israhel:
vniūsq; laborē q̄ accidisset eis i timere: et
q̄ liberauerat eos domin⁹. **Letatusq;** ē ie-
thro sup omnib⁹ bonis. q̄ fecerat dñs isrl:
eo q̄ eruisset eū de manu egiptioz. **Et ait.**
Benedictus dñs qui liberauit vos de manu
egiptioz. et de manu pharaonis: q̄ eruit po-
pulū suū de manu egipti. **Nūc** cognoui qz
magnus dñs sup omnes deos: eo q̄ superbe
egerint cōtra eos. obtulit ergo iethro co-

gnatus moyfi. olocauit et hostias domino:
venerūtq; aaron. et oēs seniores filioz isrl:
vt comederēt panem cū eo corā dño. **Alte-**
ra at die sedit moyses vt iudicaret pplū:
qui assistebat moyfi a mane vsq; ad vespaz
Qd cum vidisset cognatus ei⁹. omnia scz
que agebat i populo. ait. **Quid** ē qd facis
in plebe? **Cur** solus sedes? et omnis popul⁹
prestolat de mane vsq; ad vespam. **Cui** re-
spōdit moyses. **Venit** ad me populus: q̄ res-
sentētiā dei. **Cunq;** acciderit eis aliq̄ disce-
ptatio veniūt ad me vt iudicē inter eos: et
ostendā pcepta dei et leges ei⁹. **At** ille: nō
bonam inq̄t rem facis. **Stulto** labore cōsu-
meris: et tu et pplus iste qui tecū est. **Ultra**
vires tuas est negociū. **Sol⁹** illud nō pote-
ris sustinere: sed audi verba mea atq; cōsi-
lia: et erit dominus tecū. **Est** tu populo in
his que ad deū pertinet: vt referas q̄ dicūt
ad eū: ostēdasq; populo cerimonias. et ritū
colendi: viamq; p quā ingredi debeant: et
opus qd facere. **Prouide** aut de omni plebe
viros sapiētes et timentes deū in quib⁹ sit
veritas. et qui oderit auariciā: et ostitue ex
eis tribunos et cēturiones: et quinq; genari-
os. et decanos: q̄ iudicēt pplū omni tēpore
Quicquid aut maius fuerit referāt ad te:
et ipi minora tantūmodo iudicent: leuiusq;
sit tibi. partito in alios onere. **Si** hoc fece-
ris. implebis imperiū domini: et pcepta ei⁹
poteris sustētare: et omnis hic pplus reūte-
tur ad loca sua cū pace. **Quib⁹** auditis mo-
yses fecit oia q̄ ille suggererat. **Et electis**
viris stēnuis de cūcto israhel cōstituit eos
principes ppli. tribunos et cēturiones: et qui-
q; genarios et decanos: q̄ iudicarent plebē do-
mini omni tpe. **Quicqd** aut graui⁹ erat re-
ferebāt ad eū: faciliora tñmodo iudicātes
Dimisitq; cognatū suū: q̄ reu⁹ abijt i fram
CA. XIX.

Mense terciō egressionis israhel de e-
ra egipti: in die hac venerūt in soli-
tudinem synai. **Nam** pfecti de raphidim et
puenientes vsq; in desertū synai. castrame-
tati sunt in eodē loco: ibiq; israhel fixit ten-
toria eregione mōtis. **Moyes** aut ascēdit
in mōtem ad deū. **Vocauitq;** eū dñs d mō-
te. et ait. **Hec** dices domui iacob: et annuncia-
bis filiis isrl. **Vosipī** vidistis q̄ fecerī egipti-
is: quomodo portaueri vos sup alas aq̄laz.

et assumpserim mihi. Si ergo audieritis vocem meam et custodieritis pactum meum: eritis mihi in peculiū et cūctis populis. Mea est enim omnis terra et vos eritis mihi in regnū sacerdotale et gens sancta. Hec sunt verba que loquor ad filios israel. Venit moyses et convocatis maioribus natu populi exposuit omnes sermones quos mandauerat dominus. Responditque omnis populus filius. Cūcta que locutus est dominus faciemus. Cūque retulisset moyses verba populi ad dominum: ait ei dominus. Nā nunc veniā ad te in caligine nubis: ut audiat me populus loquentem ad te: et credat tibi in perpetuum. Nūciavit ergo moyses verba populi ad dominum. Qui dixit ei. Vade ad populum et sanctifica illos hodie et cras: lauetque vestimenta sua: et sint parati in diem terciū. In die enim terciō descendet dominus coram omni plebe super montē synai. Constitu esque terminos populo per circuitū: et dices ad eos. Cauete ne ascendatis in montē: nec tangatis fines illius. Omnis qui tetigerit montem morte morietur. Manus non tangēt eū: sed lapidibus opprimeēt: aut confodiet iaculis. Siue iumentū fuerit siue homo: non viuet. Cū ceperit clāgere bucina: tūc ascēdat in montē. Descenditque moyses de monte ad populum: et sanctificauit eū. Cūque lauisset vestimenta sua: ait ad eos. Estote parati in diem terciū: et ne appropinquetis vxoribus vris. Itaque ad uenerat tercius dies: et mane inclaruerat: et ecce ceperūt audiri tonitrua: ac micare fulgura: et nubes densissima operire montem. Clagorque bucinę vehementius precebat: et timuit populus qui erat in castris. Cūque eduxisset eos moyses in occursum dei de loco castrorum: steterūt ad radices montis. Totus autē mons synai fumigabat: eo quod descenderet dominus super eū in igne: et ascenderet fumus ex eo quasi de fornace. Eratque omnis mons terribilis: et sonitus bucinę paulatim crescebat in maius: et plurius tēdebat. Moyses loquebatur: et dominus respondēbat ei. Descenditque dominus super montē synai in ipso montis vertice: et vocauit moysen in cacumen eius. Quo cū ascendisset: dixit ad eū. Descende et cōtestare populum: ne forte velit transgredere terminos ad videndum dominum: et pereat ex eis plurima multitudo. Sacerdotes quoque qui accedūt ad dominum sanctificent: ne percutiat eos. Dixitque moyses ad dominum. Non poterit vulgus ascendere in montē synai. Tu enim testificatus es: et

iussisti dicēs. Donec terminos circa montē et sanctifica illū. Cui ait dominus. Vade descende: ascēdesque tu et aarō tecū. Sacerdotes autē et populus non transseant terminos: nec ascēdāt ad dominum: ne forte interficiat illos. Descenditque moyses ad populum et omnia narrauit eis.

CA.

XX.

Deutulusque est dominus cūctos sermones hos. Ego sum dominus deus tuus: qui eduxi te de terra egipti: de domo fuitutis. Non habebis deos alienos coram me. Non facies tibi sculptile: neque omnem similitudinē quę est in celo desuper: et quę in terra deorsum: nec eorum quę sunt in aquis sub terra. Non adorabes ea neque coles. Ego sum dominus deus tuus fortis zelotes: visitans iniquitatē patrū in filiis: in terciā et quartā generationem eorum quę oderūt me: et faciens misericordiā in milia his qui diligūt me: et custodiunt precepta mea. Non assumes nomē domini dei tui in vanū. Non enim habebit infontem dominus eū: qui assumpserit nomē domini dei sui frustra. Memeto ut diē sabbati sanctifices. Sex diebus operaberis: et facies omnia opera tua. Septimo autē diē sabbatum domini dei tui est. Non facies omne opus in eo: tu et filius tuus et filia tua: seruus tuus et ancilla tua: iumentū tuū et aduena qui est in porta tuas. Sex enim diebus fecit deus celū et terram et mare et omnia quę in eis sunt: et requieuit in diē septimo. Idecirco benedixit dominus diēi sabbati et sanctificauit eū. Honora patrē tuū et matrē tuā: ut sis longeuus super terrā quā dominus deus tuus dabit tibi. Non occides. Non mechaberis. Non furtū facies. Non loquaris cōtra proximū tuū falsum testimoniū. Non concupisces domū proximī tui. Nec desiderabis vxorē ei: non seruū non ancillā non bouem non asinū: nec omnia quę illius sunt. Cū autē populus videbat voces et lampades: et sonitū bucinę montemque fumantē: et perterriti ac pauore concussi steterūt procul: dicētes moysi. Loquere tu nobis: et audiemus. Non loquat nobis dominus: ne forte moriamur. Et ait moyses ad populum. Nolite timere. Ut enim probaret vos venit deus: et ut terror illius esset in vobis et non peccaretis. Stetitque populus de longe: moyses autē accessit ad caliginē in qua erat deus. Dixitque propterea dominus ad moysen. Hec dices filiis israel. Vos vidistis quod de celo locutus sum vobis. Non facietis deos argenteos:

nec deos aureos facietis vobis. Altare ſtra
facietis mihi: et offeretis ſup eo olocauſta
et pacifica veſtra. oues vras et boues: in oī
loco ī quo memoria fuerit noīſ mei. Veniā
ad te: et benedicam tibi. **Q**uod ſi altare lapide
um feceris mihi: nō edificabis illud ſectis
lapidibus. **S**i em̄ leuaueris cultrū tuū ſup
eo. polluet. **N**ō aſcendes per gradus ad al-
tare meū: ne reuelet turpitudō tua.

CA.

XXI.

Ec sunt iudicia que ppones eis. **S**i
emeris ſeruū hebreū. ſex annis ſeruū
et tibi: in ſeptimo egredietur lib̄ gratis. **C**ū
quali veſte itrauit: cū tali exeat. **S**i habēs
vxořem: et vxor egredietur ſimul. **S**i autē dñs
dederit illi vxorē. et peperit filios et filias:
mulier et liberi ei⁹ erūt domini ſui: ipſe vero
exibit eū veſtitu ſuo. **Q**uod ſi dixerit ſuus. di-
ligo dñm meū et vxorē ac liberos. nō egre-
diar liber: offerat eū dominus dñs. et appli-
cabit ad oſtium et poſtes: pforabitq; aurē
ei⁹ ſubula. et erit ei ſeruus in ſeculū. **S**i q̄s
vendidit filiā ſuā in famulā: nō egredi-
tur ſicut ancille exire conſueuerunt. **S**i di-
ſplicuerit oculis dñi ſui cui tradita fuerit:
dimittet eā: populo aut alieno v̄di nō ha-
bebit poteſtatē. ſi ſpreuerit eam. **S**i autē
filio ſuo deſpōderit eam: iuxta morē filiarū
faciet illi. **Q**uod ſi alterā ei acceperit: pūde-
bit puelle nuptias et veſtimēta: et p̄ciū pudī-
cie non negabit. **S**i tria iſta non fecerit:
egredietur gratis abſq; pecunia. **Q**ui peul-
ſerit hominē volēs occidere: morte moriā.
Qui autē nō eſt inſidiatus. ſed de⁹ illū tra-
diderit in manus ei⁹: conſtituā tibi locū ī q̄
fugere debeat. **S**i q̄s p̄ indiſtriā occiderit
p̄ximū ſuū. et p̄ inſidias: ab altari meo euel-
les eum vt moriā. **Q**ui peuſſerit patrē ſu-
um aut matrē: morte moriā. **Q**ui maledix-
erit p̄ri ſuo aut matri: morte moriā. **Q**ui
furatus fuerit hominē. et v̄diderit eū: cōui-
ctus noxē morte moriā. **S**i rixati fuerint
viri et peſſerit alter p̄ximū ſuū lapide v̄
pugno. et ille mortuus nō fuerit ſed iacue-
rit in lectulo. ſi ſurrexerit et ambulauerit fo-
ris ſup baculū ſuum: innocēs erit q̄ peulſe-
rit: ita tamē vt operas ei⁹. et impenſas ī me-
dicos reſtituat. **Q**ui peulſerit ſeruū ſuum
vel ancillā virga et mortuus fuerit in mani-
bu ei⁹: criminis reus erit. **S**i autē vno die

vel duob; ſupuixerit. nō ſubiacebit pene: q̄
pecunia illius eſt. **S**i rixati fuerit viri. et p-
cuſſerit q̄s mulierē pregnantē et abortiuū
quidē fecerit. ſed ipſa vixerit: ſubiacebit dā-
no quātum maritus mulieris expetierit: et
arbitri iudicauerint. **S**i autē mors ei⁹ fue-
rit ſubſecuta: reddet animā p̄ aīa. **O**culū
p̄ oculo. dentē p̄ dente. manū p̄ manū. pedē
p̄ pedē. aduſtionem p̄ aduſtione. vulnus p̄
vulnere. liuorē p̄ liuore. **S**i peulſerit q̄ſpiā
oculū ſeruī ſui aut ācille: et luſcos eos fece-
rit: dimittet eos liberos p̄ oculo quē eruit.
Dentem q̄ ſi excuſſerit ſeruo v̄ ācille ſue:
ſiliter dimittet eos liberos. **S**i bos cornu p-
cuſſerit virū aut mulierē: et mortuus fuerit.
lapidib; obzuet: et nō comedēt carnes ei⁹:
dñs quoq; bouis innocēs erit. **Q**uod ſi bos
cornupeta fuerit ab heri et nudiuſtercius:
et cōteſtati ſūt dominū eius. nec recluſerit
domin⁹ eū. occideritq; virū aut mulierē: et
bos lapidib; obzuet: et dñm ei⁹ occidēt. **Q**uod
ſi p̄ciū fuerit ei impoſitū: dabit p̄ aīa ſua:
quicquid fuerit poſtulat⁹. **F**iliū quoq; et fili-
am: ſi cornu peulſerit: ſimili ſentētie ſubia-
cebit. **S**i ſeruū ancillamq; inuaserit: trigi-
ta ſiclos āgenti dño dabit: bos vero lapidi-
b; opprimeat. **S**i q̄s aperuerit ciſternā et fo-
derit. et non opuerit eā. cecideritq; bos aut
aſinus in eam: reddet domin⁹ ciſterne p̄ciū
iumentoz: qd aut mortuū eſt. ipſus erit.
Si bos alien⁹ bouē alterius vulnerauerit.
et ille mortuus fuerit: vendēt bouē viuū et di-
uidēt p̄ciū: cadauer autē mortui inter ſe
diſpartient. **S**i autē ſciebat qd bos cornupe-
ta eſſet ab heri et nudiuſterci⁹ et nō cuſtodi-
uit eum dñs ſu⁹: reddet bouē p̄ bouē: et ca-
dauer integrū accipiet. **CA. XXII.**

Si q̄s furatus fuerit bouē aut ouē.
et occiderit vel v̄diderit. quinq; bo-
ues p̄ vno boue reſtituet: et quatu-
or oues p̄ vna oue. **S**i effringēs fur domū
ſue ſuffodiēs fuerit inuētus: et accepto vul-
nere mortuus fuerit: peulſor nō erit reus ſā-
guinis. **Q**uod ſi orto ſole hoc fecerit. homicidi-
um ppetrauit: et ipſe morietur. **S**i nō habue-
rit qd p̄ furto reddat: ipſe venūdabit. **S**i i-
uentū fuerit apud eū qd furat⁹ eſt viuēs.
ſue bos ſue aſinus. ſue ouis: duplū reſtitu-
et. **S**i leſerit quiſpiā agrū vel vineā et dimi-
ſerit iumentū ſuū vt depaſcat aliena: quicquid

optimū habuerit in agro suo vel in vinea p
dāni estimatōe restituet. Si egress⁹ ignis
inuenierit spicas et opheuerit acuos frugū
sue stātes segetes in agris: reddet dānū q
ignē succederit. Si q̄s cōmendauerit ami
co pecuniā aut vas in custodiā: et ab eo q
susceperat furto ablata fuerint: si inueniet
fur duplū reddet. Si latet fur: dñs domus
applicabit ad deos: et iurabit q̄ nō extēde
rit manū in rem pximi sui ad ppetrandam
fraudē tā in boue. q̄ in asino. et oue. ac vesti
mēto: et q̄cqd dānū inferre potest. Ad de
os vtriusq̄ causa pueniet: et si illi iudicaue
rit: duplū restituet pximo suo. Si q̄s com
mēdauerit pximo suo bouē. asinū. ouē. et oē
iumentū ad custodiā. et mortuū fuerit ac d
bilitatū. vel captū ab hostib⁹ nullusq̄ h̄ vi
derit iurādū erit in medio q̄ nō extēde
rit manū ad rem pximi sui: suscipietq̄ dñs
iuramentū. et ille reddere non coget. Qd si
furto ablatū fuerit: restituet dānū dño.
Si comestū a bestia: deferat ad eū qd occi
sū ē: et nō restituet. Qui a pximo suo q̄cqd
hoz mutuo postulauit. et dilitatū a motu
um fuerit dño nō pntē: reddere opellit. Qd
si imp̄sentiarū dñs fuerit. nō restituet: max
ime si cōductū venerat p mercede opis sui.
Si seduxerit q̄s virgīnē. necdū desposatā:
dormieritq̄ cū ea: dotabit eā. et habebit eā
vxorē. Si pater v̄gmis dare noluerit: red
det pecuniā iuxta modū dotis. quā v̄gmis
accipe osueuerūt. Maleficos non patiaris
viuere. Qui coierit cū iūnto: morte moria
tur. Qui imolat dijs occidet: pter dño soli.
Aduenā nō strīstāb: neq̄ affliges eū. Ad
uene em̄ et ipsi fuistis in tra egipti. Vidue
et pupillo nō nocebitis. Si leseritis eos vo
ciferabunt ad me. et ego audīā clamorem
eorū: et indignabit̄ furor me⁹: pcutiāq̄ vos
gladio: et erūt vxores v̄re vidue. et filij v̄ri
pupilli. Si pecuniā mutuā dederis populo
meo pauperi q̄ habitat tecū: nō vigeē eū
q̄si exactor: nec vsuris opprimes. Si pign⁹
a pxio tuo accepis vestimētū: an sol occasū
reddes ei. Ipsū em̄ est solū q̄ operit indumē
tū carnis ei⁹: nec habet aliud in q̄ dormiat.
Si clamauerit ad me exaudīā eū: qz mise
ricors sum. Dijs nō detrahes: et pncipi ppli
tui n̄ maledices. Decimas et pmitias tuas
nō tardāb offerre. Primogenitū filioz tu

orū dabis mibi. De bob⁹ quoq̄ et ouib⁹. fili
ter facies. Septē diebus sit cū matre sua:
die octaua reddes eū mibi. Viri s̄cti eritis
mibi. Carnē q̄ a bestiis fuerit p̄gustata nō
comedetis s̄ p̄ncietis caib⁹. **CA. XXIII.**

Non suscipies vocē mēdaci⁹: nec iū
ges manū tuam vt p impio dicas
falsū testimoniū. Nō segrīs turbā
ad faciendū malū: nec in iudicio plurimoz
acq̄sces sentētie. vt a vero deuies. Paupe
ris q̄ nō misereberis in iudicio. Si occūre
ris boui mimici tui. aut asino errātī: reduc
ad eū. Si videris asinū. odiētis te iacere s̄
onere nō ptransibis: sed subleuabis cū eo.
Nō declināb in iudiciū pauperis. Mēdaciū
fugies. Infantē et iustū non occides: quia
aduersor impium. Nec accipies munera: q̄
etiā excecāt prudētes: et subuertūt verba
iustoz. Peregrino molestus nō eris. Sci
tis em̄ aduenarū animas: qz et ipsi pegrini
fuistis in terra egipti. Rex amīs seminabis
terrā tuā: et congregabis fruges ei⁹. Anno
aut septimo dimittes eā: et requiescēt facies:
vt comedāt paupes ppli tui: et quicqd reli
quū fuerit edāt bestie agri. Ita facies in vi
nea et in oliueto tuo. Rex diebz opaberis:
septima die cessāb. vt req̄scent bos et as
inus tu⁹: et refrigeret filij acille tue. et ad
uena. Dia q̄ dixi vobis custodite: et p nomē
externoz deoz n̄ iurabitis. neq̄ audiet ex
ore v̄ro. Trib⁹ vicib⁹ p singulos ānos. mi
hi festa celebrabitis. Solēnitatē q̄ azimo
rū custodietis. Septem diebz comedetis azi
ma sic p̄cepi tibi tpe mensis nouoz: quādo
egressus es de egipto. Nō appareb in ospe
ctu meo vacuus. Et solēnitatē mensis p̄mi
tiuoꝝ opis tui: q̄cunq̄ seminaueris in agro:
solēnitatē q̄ in exitu anni: qñ congregaue
ris omnes fruges tuas de agro. Ter in an
no apparebit omē masculinū tuū corā dño
deo tuo. Nō imolāb sup fer̄ito sāguinem
victime tue: nec remanebit adēps solēnita
tis mee vsq̄ mane. Primitias frugū terre
tue deferēs in domū dñi dei tui. Nō coques
lactu in lacte matris sue. Ecce ego mittam
āgelū meū. q̄ p̄cedat te et custodiat in via:
et introducat in locū quē p̄parauī. Obserua
eū et audi vocē ei⁹. nec otēnendū putes: qz
nō dimittet cū peccaueris: et est nomē meū
in illo. Qz si audieris vocē ei⁹: et feceris oia

quod loquar inimicis ero inimicis tuis: et affligam affligentes te. **P**recedetque te angelus meus et introducet te ad amorreum et ethiolum et pherezeum et chanaanemque et eueum et iebuseum: quos ego oderam. **N**on adorabis deos eorum: neque coles eos. **N**on facies opera eorum sed destrues eos: et confringes statuas eorum. **S**ervietisque domino deo vestro: ut benedicam panibus tuis: et aquas et auferam infirmitatem de medio tui. **N**on erit infecunda nec sterilis terra tua. **N**umerum dierum tuorum implebo. **T**errorem meum mittam in percursum tuum: et occidam omnem populum: ad quem ingredieris. **C**um vero eorumque inimicorum tuorum coram te erit: ut tunc emittes scabrones per quos fugabunt eueum et chanaanem et ethiolum: antequam introeas. **N**on efficiam eos a facie tua anno uno: ne terra in solitudine redigatur: et crescat contra te bestie. **P**aulatim expellam eos de conspectu tuo: donec augearis: et possideas terram. **D**ona autem terminos tuos a mari rubro usque ad mare palestinorum: et a deserto usque ad fluvium. **T**radam in manibus vestris habitatores terre: et efficiam eos de conspectu vestro. **N**on miscebo cum eis fedus: nec cum dominis eorum. **N**on habitet in terra tua: ne forte peccare te faciat in me si fueris dominus eorum: quod tibi erit in scandalum. **CA. XXIII.**

Ampliusque dixit. **A**scende ad dominum: tu et aaron: nadab et abiu: et septuaginta senes ex israel: et adorabitis procul. **S**olusque moyses ascendet ad dominum: et illi non appropinquabunt: nec ipse ascendet cum eo. **V**enitque moyses et narrauit plebi omnia verba domini atque iudicia. **R**esponditque omnis populus una voce. **D**ia verba domini que locutus est faciemus. **S**cripsit autem moyses universos sermones domini: et mane consurgens edificavit altare domino ad radices montis: et duodecim titulos: per duodecim tribus israel. **M**isitque iuvenes de filiis israel et obtulerunt olococausta: immolaveruntque victimas pacificas domino vitulos duodecim. **T**ulit itaque moyses dimidiam partem sanguinis et misit in crateras: partem autem residuam fudit super altare. **A**ssumensque volumen federis: legit audiente populo. **Q**ui dixerunt. **D**ia que locutus est dominus faciemus: et erimus obediētes. **I**lle vero scriptum sanguinem resperxit in populum. **E**t ait. **H**ic est sanguis federis quod pepigit dominus vobiscum: super cunctis huiusmodi his. **A**scenderuntque moyses et aaron: nadab et abiu: et septuaginta de senioribus israel: et viderunt deum israel. **S**ub pedibus eiusque quasi opus

lapidis saphirini: et quasi celum cum serenum est. **N**ec non super eos quod procul recesserant de filiis israel: misit manum suam. **V**ideruntque deum: et comederunt ac biberunt. **D**ixit autem dominus ad moysen. **A**scende ad me in montem: et esto ibi: daboque tibi duas tabulas lapideas et legem ac mandata que scripsi: ut doceas filios israel. **S**urrexerunt moyses et iosue minister eius: ascenderuntque moyses in montem dei. **S**enioribus autem ait. **E**xpectate hic: donec revertamur ad vos. **H**abetis aaron et hur vobiscum: si quid natum fuerit questionis referetis ad eos. **C**umque ascendisset moyses: operuit nubes montem: et habitavit gloria domini super synai tegens illum nube sex diebus. **S**eptimo autem die vocavit eum dominus de medio caliginis. **E**rat autem species glorie domini quasi ignis ardens super verticem montis conspectu filiorum israel. **I**ngressusque moyses medium nebule: ascendit in montem: et fuit ibi quadraginta diebus et quadraginta noctibus. **CA. XXV.**

Dixitque dominus ad moysen dicens. **L**oquere filiis israel: ut tollant mihi primitias. **A**b omni homine qui offert vultu troneus: accipies eas. **N**ec sunt autem que accipere debetis. **A**urum et argentum et es: et iacintum et purpuram: coccumque bistinctum et bissum: et pilos caprarum: et pelles arietum rubricatas: pellesque iacintinas: et ligna sethim: et oleum ad luminaria concinenda: aromata in unguentum et thymiamata boni odoris: lapides omnes preciosos et gemas ad ornandum ephod et rationale. **F**acietque mihi sanctuarium: et habitabo in medio eorum: iuxta omnem similitudinem tabernaculi quod ostendavi tibi: et omnium vasorum in cultum eius. **H**icque facietis illud. **A**rcham de lignis sethim cooperigite: cuius longitudo habeat duos et semis cubitos: latitudo cubitum et dimidium: altitudo cubitum similiter ac semissem: et deaurab eam auro mundissimo interius et foris. **F**acietque super coronam auream per circuitum: et quatuor circulos aureos: quos pones super quatuor archae angulos. **D**uo oculi sint in latere uno: et duo in altero. **F**aciesque quatuor vestes de lignis sethim: et operies eos auro. **I**ntroducesque per circulos: qui sunt in archae lateribus: ut portet in eis. **Q**ui seper erunt in oculis: nec unquam exstent ab eis. **D**onesque in archa testamenti quoniam dabo tibi. **F**acies et propiciatorium de auro mundissimo. **D**uos cubitos et dimidium tenebit longitudo eius: et cubitum ac semissem latitudo.

Duos quoque cherubim aureos et productiles facies ex utroque parte oraculi. Cherubim unus sit in latere uno: et alter in alio. Utriqueque latus propiciatorum tegant expandentes alas et operientes oraculum: respiciantque se mutuo. In his vultibus in propiciatorium. quod operienda est archa: in quo ponas testimonium quod dabo tibi. **I**nde precipiam et loquar ad te: supra propiciatorium scilicet: ac medio duorum cherubim qui erunt super archam testimonij. cuncta que mandabo per te filiis israel. **F**acies et mensam de lignis sethim. habentem duos cubitos longitudinis. et in latitudine cubitum. et in altitudine cubitum ac semissē: et maura eam auro purissimo. **F**aciesque illi labium aureum per circuitum. et ipsi labio coronam intrasilem altam que tuorum digitis: et super illam alteram coronam aureolam. **Q**uatuor quoque circulos aureos parabis: et pones eos in quatuor angulis eiusdem mese. per singulos pedes. **S**ub coronam erunt oculi aurei. ut mittant vestes per eos: et possit mensa portari. **P**os quoque vestes facies de lignis sethim et circulas auro: ad subuehendam mensam. **P**arabis et acetabula. ac phialas. thuribula. et sciatos in quibus offerenda sunt libamina ex auro purissimo: et pones super mensam panes propositionis in conspectu meo semper. **F**acies et candelabrum ductile de auro mundissimo: hastile eius. et calamos sciphos et sperulas. ac lilia ex ipso procedentia. **S**ex calami egredientes de lateribus: tres ex uno latere: et tres ex alio. **T**res sciphi quasi in nucis modum per calamos singulos. speruleque filii et lilia: et tres filiter sciphi instar nucis in calamo alio. speruleque filii et lilia. **H**oc erit opus sex calamorum: qui producentur de hastili. **I**n ipso autem candelabro erunt quatuor sciphi in nucis modum. speruleque per singulos et lilia. **E**t sperula sub duobus calamis per tria loca: qui filii sex fuerint procedentes de hastili uno. **E**t sperule igitur et calami ex ipso: erunt unius ductilia ex auro purissimo. **F**acies et lucernas septem. et pones eas super candelabrum. ut luceant ex aduerso. **E**munctoria quoque. et ubi ea que emuncta sunt extinguantur: fiat de auro purissimo. **D**ne pedus candelabri cum unius vasis suis. habebit taleum auri purissimi. **I**nspicere et fac secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est.

CA.

XXVI.

Abernaculum vero ita facies. **D**ecem cortinas de bisso retortas et iacinto ac purpura. coccoque bistincto vari-

etas ope plurario facies. **L**ongitudo cortine unius habebit viginti octo cubitos: latitudo quatuor cubitorum erit. **U**nusque mensure fiet unius latetoria. **Q**uique cortie sibi iungentur mutuo: et alie quoque nexu filii cohererunt. **A**nsulas iacentinas in lateribus ac summitatibus facies cortinarum: ut possint invicem copulari. **Q**uoniamque genas ansulas cortina habebit in utroque parte ita mētas ut ansa de ansa veniat: et alta alii possit aptari. **F**acies et quinquaginta oculos aureos quibus cortinarum vela iungenda sunt: ut unum tabernaculum fiat. **F**acies et saga cilicima undeci: ad operiendum tectum tabernaculi. **L**ongitudo sagi unius habebit triginta cubitos: et latitudo quatuor. **E**qua erit mensura sagorum omnium et quibus quoque iuges seorsum: et sex sibi mutuo copulabuntur: ita ut sextum sagum in fronte tecti duplices. **F**acies et quinquaginta ansas in ora sagi unius. ut coniungi cum alio queat: et quinquaginta ansas in ora sagi alterius: ut cum alio copuletur. **F**acies et quinquaginta fibulas eneas quibus iungantur ansae: ut unum ex omnibus operimentum fiat. **N**on autem super fuerit in sagis qui parant tectum. id est. unum sagum quod amplius est: ex medietate eius operies tabernaculi posteriora: et cubitus ex una parte predebetur: et alius ex altera qui plus est sagorum longitudine: ut utroque latere tabernaculi protegetur. **F**acies et operimentum aliud tectum de pellibus arietum rubricatis: et super hoc rursum aliud operimentum de iacintinis pellibus. **F**acies et tabulas stantes tabernaculi de lignis sethim: qui singule decem cubitos in longitudine habebunt: et in latitudine singulos ac semissē. **I**n lateribus tabule. due in castrature fiet: quibus tabula alteri tabule onedat. **A**tque in hunc modum cuncte tabule parabuntur. **Q**uarum viginti erunt in latere meridiano. quod vergit ad austrum. quibus quodraginta bases argenteas fudes: ut binne bases singulis tabulis per duos angulos subiciantur. **I**n latere quoque secundo tabernaculi quod vergit ad aquilonem: viginti tabule erunt. quibus quodraginta habentes bases argenteas. **B**inne bases singulis tabulis supponentur. **A**d occidentalem vero plagam tabernaculi facies sex tabulas: et rursum alias duas. qui in angulis erigantur per tergum tabernaculi. **E**rantque sibi coniuncte a deorsum usque ad sursum: et una omnes opago retinebit. **D**uabus quoque tabulis qui in angulis ponende sunt similis iunctura fuabitur. **E**t erunt filii tabule octo: bases earum argenteae sedecim: duabus basibus

p vna tabulā supputatis facies et rectes de lignis sethim quocumque ad continendas tabulas. in vno latere tabernaculi. et quocumque alios in alto: et eiusdem numeri ad occidentalem plagā: qui mittentur per medias tabulas: a summo usque ad summum. Ipsasque tabulas deaurabunt: et fundes in eis anulos aureos per quos rectes tabulata ostenduntur: quos operies laminis aureis. Et eriges tabernaculum: iuxta exemplar quod tibi in monte monstratum est. Facies et velum de iacinto et purpura. coccoque bistincto. et bisso retorta. opere plumario. et pulchra varietate ostentum: quod appēdes ante quatuor columnas de lignis sethim: quod ipse quidem deaurate erunt: et habebunt capita aurea. et bases argenteas. Insuper autem velum per circulos: intra quod pones archam testimonij. et quo sacrarium. et sacrarij sanctuaria diuident. Pones et propitiatorium super archam testimonij in sancta sanctorum: mensamque ex velum: et contra mensam candelabrum in latere tabernaculi meridiano. Mensa enim stabit in parte aqilonis. Facies et tentorium in introitu tabernaculi. de iacinto et purpura coccoque bistincto. et bisso retorta opere plumario: et quocumque columnas deaurabunt lignorum sethim. ante quas ducent tentorium: quod erunt capita aurea. et bases enee.

CA. XXVII.

Facies et altare de lignis sethim quod habebit quocumque cubitos in longitudine: et totidem in latitudine. id est. quod dicitur: et tres cubitos in altitudine. Cornua autem per quatuor angulos ex ipso erunt: et operies illud ere. Faciesque in vltimo eius lebetes ad suscipiendos cineres: et forcipes. atque fuscillas. et ignium receptacula. Dia vasa ex ere fabricabunt. Craticulaque in modum retis eneae: per cuius quatuor angulos erunt quatuor anuli enei. quos pones super arulam altaris. Eruntque craticula usque ad altaris medium. Facies et rectes altaris de lignis sethi duos quos operies laminis eneis. et iduces per circulos: eruntque ex utroque latere altaris ad portandum. Non solidum sed mane et cauum intrinsecus facies illud: sicut tibi in monte monstratum est. Facies et atrium tabernaculi: in cuius australi plaga contra meridiem: erunt tentoria de bisso retorta. Centum cubitos vnum latius tenebit in longitudine: et columnas viginti cum basibus totidem eneis quod capita cum celaturis suis habebunt argentea. Similiter et in latere aqilonis. per longum erunt tentoria centum cubitorum: columnae vi-

ginti. et bases enee eiusdem numeri. et capita earum cum celaturis suis argentea. In latitudine vero atrij quod respicit ad occidentem erunt tentoria per quinquaginta cubitos: et columnae decem basesque totidem. In ea quoque atrij latitudine quod respicit ad orientem quinquaginta cubiti erunt: in quibus quindecim cubitorum tentoria lateri vno deputabunt columnae tres. et bases totidem: et in latere altero erunt tentoria cubitos octiduum quindecim. columnae tres. et bases totidem. In introitu vero atrij. fiet tentorium cubitorum viginti. ex iacinto et purpura. coccoque bistincto et bisso retorta opere plumario. Columnas habebit quatuor: cum basibus totidem. Omnes columnae atrij per circulum: vestite erunt argenteis laminis: capitibus argenteis: et basibus eneis. In longitudine occupabit atrium cubitos centum: in latitudine quinquaginta. Altitudo quocumque cubitorum erit: fietque de bisso retorta: et habebit bases eneas. Cuncta vasa tabernaculi in omnes usus et ceremonias. tam paruos eiusque atrij. ex ere facies. Precipe filiis israel. ut afferant tibi oleum de arboribus oliuarum purissimum piloque cotusum. ut ardeat lucerna semper. in tabernaculo testimonij extra velum quod oppansum est testimonio: et collocabunt eam aaron et filij eius. ut usque mane luceat coram domino. Perpetuum erit cultus per successiones eorum coram filiis israel.

CA. XXVIII.

Applica quoque ad te aaron fratrem tuum cum filiis suis de medio filiorum israel. ut sacerdotio fungantur mihi aaron. nadab. et abiu. eleazar. et phamar: faciesque vestem sanctam aaron fratri tuo in gloria et decore. Et loquaris cunctis sapientibus corde quos repleui spiritu: prudentie: ut faciant vestes aaron fratri tuo in gloria et decore: quibus sanctificatus minister in. Hec autem erunt vestimenta quod faciet. Rationale et suphuerale: tunicam et lineam strictam. ei dari et balthreum. Faciet fratri tuo aaron et filiis eius vestimenta sancta: ut sacerdotio fungantur mihi. Accipietque aurum et iacintum et purpuram coccoque bistinctum et bissum. Faciet autem suphuerale de auro et iacinto et purpura coccoque bistincto et bisso retorta: opere polimito. Duas oras iumentas habebit in utroque latere summatum: ut in vnum redeant. Ipsa quoque textura et cuncta operis varietas erit ex auro et iacinto et purpura coccoque bistincto et bisso retorta.

Humerosq; duos lapides onichios. et sculpes i
eis nomina filiorum israel: sex nomina in lapide uno. et
sex reliqua in altero iuxta ordinem natiuitatis
eorum. Ope sculptoris. et celatura gemarum:
sculpes eos nomibus filiorum israel: inclusos
auro atq; circumdatos: et pones in utroq; la
tere superhumeralis memoriales filijs isra
hel. Portabitq; aaron nomina eorum coram do
mino super utrumq; humerum ob recordationem.
Facies et vncinos ex auro et duas catenu
las auri purissimi sibi inuicem coherentes:
quas inferes vncinis. Rationale quoque iudicii
facies ope polimito iuxta texturam super hu
meralis: ex auro iacito: et purpura cocco
que bistincto et bisso retorta. Quadrangu
lumerit et duplex. Mensuram palmi habebit
tam in longitudine quam in latitudine: ponesq; in
eo quatuor ordines lapidum. In primo versu erit
lapis sardius. et thopasius et finaragdus. In
secundo carbunculus et saphirus et iaspis. In
tercio ligurius achates. et ametistus. In
quarto crisolitus onichinus et berillus. In
clusi auro erunt per ordines suos. habebuntq;
nomina filiorum israel. Duodecim nominibus ce
labuntur. singuli lapides nominibus singulorum: per
duodecim tribus. Facies in rationali catenas si
bi inuicem coherentes: ex auro purissimo. et
duos anulos aureos quos pones in utroq; ro
nalis summitate: catenas quoque aureas iunges
anul qui sunt in marginibus eius et ipsarum catena
rum extrema duobus copulabis vncinis in utro
que latere superhumerali quod rationale respicit. Fa
cies et duos anulos aureos quos pones in su
mitatibus rationalis. et in oris que eregione sunt
superhumerali. et posteriora eius aspiciunt: nec
non et alios duos anulos aureos. qui ponendi sunt
in utroque latere superhumerali deorsum. quod re
spicit ostiolum iudicis inferioris ut aptari
possit cum superhumerali. et stringat rationale
anul suis cum anulibus superhumerali vitta ia
cintina: ut maneat iudicia fabrefacta et
a seivice rationale et superhumerali nequant
separari. Portabitq; aaron nomina filiorum israel
in rationali iudicii super pectus suum. quoniam ingredie
tur sanctuarii: memoriale coram domino in eternum.
Pones autem in rationali iudicii. doctrinam et
veritatem. que erit in pectore aaron quoniam ingredie
tur coram domino: et gestabit iudicium filiorum is
rahel in pectore suo. in conspectu domini semper. Facies
et tunicam superhumerali totam iacintinam: in cuius

medio super. erit capiti. et ora per gremia eius tex
tilis. sicut fieri solet in extremis vestium parti
bus: ne facile rupat. Deorsum vero ad pedes
eiusdem tunice per circuitum quasi malapunica fa
cies. ex iacito et purpura. et cocco bistincto.
et bisso retorta: mixtis in medio tintinnabu
lis: ita ut tintinnabulum sit aureum. et malum
punicum. rursumq; tintinnabulum aliud aureum
et malum punicum. Et vestiet ea aaron in offi
cio ministerii: ut audiat sonitum quoniam ingreditur et
egreditur sanctuarii. in conspectu domini: et non mo
riatur. Facies et lamina de auro purissimo: in
qua sculpes ope celatoris sanctum domino. Liga
bisque eam vitta iacintina: et erit super thyras
immines fronti pontificis. Portabitq; aaron
iniquitates eorum. que obtulerunt et sanctificaue
runt filii israel: in cunctis muneribus et donariis
suis. Erunt autem lamina semper in fronte eius: ut
placeat fit ei dominus. Stringesque tunicam bisso:
et thyras bisinam facies et balthreus ope plu
marum. Porro filijs aaron tunicas lineas pa
rabis. et balthreos. ac thyras in gloriam et de
corum: vestietque hijs omnibus aaron fratrem tuum. et
filios eius cum eo et cunctorum consecrabis manus: sa
crificabisque illos. ut sacerdotio fungantur
mihi. Facies et feminalia linea ut operiant
carnem turpitudinis sue a remibus usque ad femo
ra: et utentur eis aaron et filij eius quoniam ingredietur
tabernaculum testimonij. vel quoniam appropinquant
ad altare ut ministrent in sanctuario: ne iniqui
tatis rei moriantur. Legitimum sempiternum
erit aaron: et semini eius post eum.

CA.

XXIX

Ed et facies: ut in in sacerdotio co
secrent. Colle vitulum de armento. et
arietes duos immaclatos: panesque azimos
et crustulam absque fermento. que aspersa sint oleo:
lagana quoque azima. oleo lita. De simila triti
cea cuncta facies: et posita in canistro offe
res: vitulum autem et duos arietes. et aaron ac fi
lios eius applicabis ad ostium tabernaculi testi
monij. Cumque laveris preem cum filijs suis aqua.
indues aaron vestimentis suis id est linea et tu
nica. et superhumerali. et rationali quod astrin
ges balthreo: et pones thyras in capite eius: et
laminam sanctam super thyras. et oleum unctionis
fundes super caput eius atque hoc ritu consecrabis.
Filios quoque illius applicabis et indues tunicis li
neis: cingesque balthreo. aaron scilicet et liberos
eius. et impones eis mitras: eruntque sacerdo

tes in religione perpetua. **P**ostquam incipias man9 eoz. applicabis et vitulu corā tabernaculo testimonij. **I**mponetq; aarō et filij ei9 man9 sup caput illi9. et mactab eū in conspectu dñi. iuxta ostiū tabernaculi testimonij. **S**umptuq; de sanguine vituli. pones sup cornua altaris digito tuo. reliquū aut sanguine fundes iuxta basim ei9. **S**umes et adipē totū q̄ operit intestina. et reticulū iecoris. ac duos renes. et adipem q̄ sup eos est. et offeres incensum super altare. carnes vō vituli et corium et fimum obures foris extra castra. eo q̄ p peccato fit. **U**nū q̄ arietē sumes. sup cui9 caput ponent aarō et filij ei9 man9. quez cum mactaueris. tolles de sanguine ei9 et fundes circa altare. ipm aut arietē secab i frustra lotaq; intestina ei9 et pedes pones sup conchas carnes. et sup caput illi9. et offeres totum arietē in incensum sup altare. **O**blatio est dño. odor suauissim9 victimę dñi. **T**olles q̄ arietē altare. sup cui9 caput aarō et filij ei9 ponēt man9. **Q**uez cū immolaueris. sumes de sanguine ei9. et pones sup extremū auricule dextre aarō et filioz ei9. et sup pollices man9 eoz ac pedis dextri. fundesq; sanguine sup altare p circūitū. **C**ūq; tuleris de sanguine q̄ est sup altare. et de oleo vinctōis asperges aarō et vestes ei9. filios et vestimenta eoz. **C**ōsecratissq; ipis et vestib. tolles adipē de ariete. et caudā et arimā q̄ opit vitalia. ac reticulū iecoris. et duos renes atq; adipē q̄ sup eos ē. armūq; dextrū eo q̄ fit aries. **O**secratōis totaq; pars vni9. crustulam aspersā oleo. laganū de camistro azimorū qd̄ positū ē in conspectu dñi. ponesq; omnia sup man9 aarō et filioz ei9. et sctificabis eos. eleuās corā dño. **S**uscipiesq; vniuersa de manib9 eoz et incēdes sup altare in olocaustū. odorē suauissimū in conspectu dñi. quia oblatō ei9 ē. **S**umes q̄ pectusculū de ariete q̄ incipiat ē aarō. sctificabisq; illud eleuatū corā dño. et cedet i ptes tuā. **S**anctificabisq; et pectusculū osecratū et armū quez de ariete separasti. q̄ incipiat ē aarō et filij ei9. cedentq; i pte aarō et filioz ei9 iure perpetuo a filiis isrl. qz pmatua sunt et incipia de victimis eoz pacificis q̄ offert dño. **V**estem aut sanctā q̄ vte9 aarō. habebūt filij ei9. p9 eū. vt vngāt i ea. et osecrent man9 eorum. **S**eptē dieb9 vte9 illa q̄ pōtifex p eo fuerit

constitut9 de filiis ei9. et q̄ ingrediet tabernaculū testimonij vt mistret i sacuario. **A**rietez aut osecratōis tolles. et coques carnes ei9 i loco scto. q̄b9 vscet aarō et filij eius. **P**anes q̄ sunt i camistro. i vestibulo tabernaculi testimonij comedēt. vt sit placabile sacrificiū. et sctificet offerentiū man9 alienigena nō vscet ex eis. qz scti sunt. **N**ō si remaserit de carnib9 osecratis siue de panibus vsq; mane. obures reliquias igni nō comedent. qz sctificata sunt. **D**ñia q̄ pcepto tibi facies sup aarō et filijs ei9. **S**eptē diebus osecrab man9 eoz. et vitulū p peccato offeres p singulos dies ad expiandum. **A**un. dabisq; altare cū immolaueris expiationis hostiā. et vnges illud in sctificatōez. **S**eptē dieb9 expiabis altare et sctificabis. et erit sanctū scto. **D**ñis q̄ tetigerit illud. sctificabit. **H**oc ē quod facies i altari. **A**gnos anniculos duos p singulos dies iugiter. vñū agnū mane et alter vespere. decimā partem fide asperse oleo tūso qd̄ habeat mēsurā quartā ptes hmi. et vñū ad libandū eiusdē mēsure. in agno vno. **A**ltare vō agnū offeres ad vespere. iux ritū matutine oblatōis. et iuxta ea q̄ dixim9 i odorē suauitatis. **S**acrificiū dño deo ē oblatōe perpetua i generationes vras. ad ostiū tabernaculi testimonij coram dño. vbi constitua vt loqr ad te. **I**bic pcepta filijs isrl. et sctificabit altare in glā mea. **S**anctificabo et tabernaculum testimonij cū altari. et aarō cū filiis suis. vt sacerdotio fungant i. **E**t habitabo in medio filioz isrl. erog eis de9. et sciēt q̄a ego dñs de9 eoz. q̄ eduxi eos de tra egypti. vt manerē in illos ego dñs de9 ipsoz. **CA. XXX.**

Facies q̄ altare ad adolendū thymiama de lignis sethi. hñs cubitū longitudinis. et altare latitudinis. et q̄ dragulū. et duos cubitos i altitudine. **C**ornua ex ipo pcedent. vestiesq; illud auro purissimo. tā craticulā ei9 q̄ parietes per circūitū et cornua. **F**aciesq; ei coronā aureolā p gy9. et duos anulos aureos sub corona p singula latera. vt mittāt i eos vides. et altare porte9. **I**pos q̄ vides facies de lignis sethim. et inaurabis. **P**onesq; altare contemplicatorio q̄ tegit. testi moniū. vbi loquar tibi. et adolebit incensū sup eo aaron. siue i

fragrās. Mane qñ opōnet lucnas. icēdet il
lō: et qñ collocat eas ad vespērū vzet thimi
ama sēpīternū corā dño in generatiōes ve
stras. Nō offeretis sup eo thimiama opōsi
tōis alteri⁹: nec oblatiōez et victimā. nec li
ba libabitis. Et dēpēcabit aarō sup cornua
ei⁹ semel p annū. in sanguie qđ oblatū ē p
peccato: et placabit sup eo i gñatiōib⁹ vris
Sanctū sanctorū erit dño. Locutusq; ē do
min⁹ ad moysen dicens. Quādo tuleris sum
mā filiorū isrl iux numez dabūt singuli pēi
um p aiabus suis dño: et nō erit plaga i eis
cū fuerit recēfiti. Hoc autē dabit ois q trā
fit ad nomē: dimidiū fici iuxta mēsurā tem
pli. Siclus viginti obulos h̄z. Media pars
fici offerē dño. Qui hētur in nūo a viginti
ānis et sup dabit pēiū. Diues nō addet ad
mediū fici: et paup nichil minuet. Buscep
tāq; pecuniā q collata ē a filiis isrl. trades
in vsus tabnaculi testimoniij. vt sit moimē
tū eoz corā dño: et ppiet aiabus eoz. Lo
cutusq; ē dñs ad moysen dicens. Facies et la
biū enēū cū bāsi sua ad lauandū: ponesq; il
lud inē tabnaculi testimoniij et altare. Et
missa aq lauabūt i ea aarō et filij ei⁹ man⁹
suas ac pedes: qñ ingressuri sūt tabnaculū
testimoniij. et quādo accessuri sunt ad altāe:
vt offerāt in eo thymiamā dño: ne fōte mo
riant. Legittimū sempitnū erit ip̄i et semi
ni ei⁹. p successiōes. Locut⁹q; ē dñs ad mo
ysen dicens. Sume tibi aromata. pme mirre
et electe qñgentos ficos. et cinamomi me
diū id ē ducetofquingenta ficos: calami si
miliē ducetofquingenta ficos. cassie aut qñ
gētos ficos in pondere sātuarij: oleū d oli
uetis mēsurā h̄m. Faciesq; vñctionis oleū
sanctū. vngētū opōsitū ope vngētarij: et
vnges ex eo tabnaculū testimoniij. et archā
testamēti. mēsaq; cū vasis suis. cādelabz
et vtenilia ei⁹ altaria thymiamatis et olo
causti. et vniūsam suppellectilē que ad cul
tum eoz ptinet: sanctificabisq; oia. et erūt
sancta sanctorū. Qui tetigerit ea sanctifica
bit. Aaron et filios ei⁹ vnges: sanctificabis
q; eos vt sātōtio fūgant michi. Filij q; is
rahel dices. Hoc oleū vñctiōis sanctūz erit
michi in generatiōes vestras. Caro homis
nō vngēt ex eo: et iuxta cōpositiōem ei⁹ nō
facietis aliud q; sanctificatū est: et sanctūz
erit vobis. Homo q; cūq; tale opōsuerit. et de

derit ex eo alieno: extēminabit de p̄lo suo.
Dixitq; dñs ad moysen. Sume tibi aroma
ta staten. et omichā galbanū boni odoris.
et thus lucidissimū: eq̄lis ponderis erūt oia.
Faciesq; thimiama opōsitū ope vngētari
rij mixtū diligent. et purū: et sanctificatiōe
dignissimū. Cūq; in tenuissimū puluerē vin
iūsa studeris pones ex eo corā tabnaculo testi
monij: in q loco apparebo tibi. Sanctū san
ctorū erit vobis thimiama. Talē opōsitōez
nō facietis in vsus vras: qā sc̄tm ē dño. Ho
mo q; cūq; fecerit simile vt odore illi⁹ pfrua
tur: pibit de p̄lis suis. **CA. XXXI.**

Locutusq; ē dñs ad moysen dicens.
Ecce vocaui beseleel ex noie filij
huri filij hur de tribu iuda: et imple
ui eū spiritu dēi. sapiētia et intelligētia et sci
ētia: in oī ope. ad excogitādū qđ qđ fabre
fieri potest ex auro et argēto et ere. marmo
re. et gēmis. et diūitate lignoz. Deditq;
ei sociū ooliab filiū achisamech: de tribu dā.
Et in corde ois eruditi posui sapientiaz. vt
faciāt cūcta q p̄cepi tibi: tabnaculū fede
ris. et archā testimoniij et ppiatoriū qđ su
per eā est: et cūcta vasa tabernaculi. mēsam
q; et vasa ei⁹. cādelabz purissimū cū vasis
suis: et altaria thymiat̄is et olocausti. et oia
vasa eoz: labiū cū bāsi sua: vestes sanctas
in misterio aaron sātōti et filijs ei⁹ vt fun
gant officio suo in sacris: oleū vñctionis. et
thymiamā aromatū in sanctuario. Dia que
p̄cepi tibi faciēt. Et locutus ē dñs ad mo
ysen dicens. Loqre filiis isrl: et dices ad eos.
Videte vt sabbatū meū custodiatis: qā si
gnū est inē me et vos in gñationib⁹ vris: vt
sciatis qā ego dñs q sanctifico vs. Custodi
te sabbatū meū. Sanctū em ē vobis. Qui
polluerit illud: mōte morietur. Qui fecerit
op⁹ in eo: pibit aia illius de medio p̄li sui.
Sex dieb⁹ facietis op⁹: in die septio sabba
tū ē: requies sancto dño. His qui fecerit op⁹
in hac die. moriet. Custodiant filij isrl sab
batū: et celebrēt illd i gñationib⁹ suis. Pa
ctū ē sempiternū inē me et filios isrl: signū
q; perpetuū. Sex em dieb⁹ dñs fecit celū et
fram: et in septio ab omni ope cessauit. De
ditq; dñs moysi cōpletis huiuscemōi h̄mo
nib⁹ in mōte synai duas tabalas testimo
nij lapidas: sc̄ptas digito dēi.

CA.**XXXII.**

Videns autē populus quod morā faceret moyses descendendi de monte: congregatus aduersus aaron dixit Surge: fac nobis deos qui nos precedant. Moyses enim vir obuius quod nos eduxit de terra egipti: ignoramus quod acciderit. Dixitque ad eos aaron Tollite maures aureas: de vrorum filiorumque et filiarum vestrarum auribus: et afferte ad me. Fecit populus que iusserat: deferentes maures ad aaron. Quas cum ille accepisset formauit ope fusorio: et fecit ex eis vitulum efflatilem. Dixeruntque Non sunt domini tui israel: qui te eduxerunt de terra egipti. Quod cum vidisset aaron edificauit altare coram eo: et precorū voce elamauit dicens. Cras solēnitās domini est. Surgentesque mane obtulerunt oblocusta et hostias pacificas: et sedit populus manducare et bibere: et surrexerunt ludere. Locutus est autē dominus ad moysen dicens. Vade descende: peccauit populus tuus quem eduxisti de terra egipti. Recesserunt cito de via quam ostendisti eis. Feceruntque sibi vitulum efflatile et adorauerunt: atque imolantes ei hostias dixerunt. Isti sunt domini tui israel: qui te eduxerunt de terra egipti. Rursumque ait dominus ad moysen. Cerno quod populus iste dure cervicis sit. Dimitte me ut irascatur furor meus contra eos et deleam eos: faciamque te in gentem magnam. Moyses autē orabat dominum deum suum dicens. Cur domine irascitur furor tuus contra populum tuum: quem eduxisti de terra egipti: in fortitudine magna et in manu robusta. Ne queso dicant egiptij: callide eduxit eos: ut interficeret in montibus: et deleat e terra. Quiescat ira tua: et esto placabilis super nequitiam populi tui. Recordare abrahā et ysaac et israel: seruum tuorum: quibus iurasti per teipsum dicens. Multiplicabo seminem vestrum sicut stellas celi: et vniuersam terram hanc de qua locutus sum dabo semini vestro et possidebitis eam semper. Placatusque est dominus: ne faceret malum quod locutus fuerat aduersus populum suum. Et reuersus est moyses de monte: portans duas tabulas testimonij in manu sua scriptas utraque parte: et fecit opere domini. Scriptura quoque dei erat sculpta in tabulis. Audiens autē iosue tumultum populi vociferantis: dixit ad moysen. Ululatus pugne auditur in castris. Qui respondit. Non est clamor adhortantium ad pugnam: neque vociferatio compellentium ad fugam: sed vocem cantantium ego audio. Cumque appropinquasset ad castra vidit vi-

tulum et choros: iratusque valde percussit de manu tabulas: confregit eas ad radicem montis. Arripiensque vitulum quem fecerat obussit et contulit usque ad puluerem: quem sparsit in aquas: et dedit ex ea potum filiis israel. Dixitque moyses ad aaron. Quid tibi fecit hic populus ut induceres super eum peccatum maximum? Cui ille respondit. Ne indignetur dominus meus. Tu enim nosti populum istum quod prauus sit ad malum. Dixerunt michi fac nobis deos qui nos precedant. Huic enim moysi qui nos eduxit de terra egipti: nescimus quid acciderit. Quibus ego dixi. Quis vestrum habet aurum? Tulerunt et dederunt michi: et percussit illud in ignem: egressusque est hic vitulus. Videns ergo moyses populum quod esset nudatus: spoliauerat enim eum aaron propter ignominiam sordis: et inter hostes nudum constituerat: et stans in porta castrorum ait. Si quis est domini iugum michi. Congregati sunt ad eum omnes filij leui. Quibus ait. Hec dicit dominus deus israel. Donat vir gladium super femur suum. Ite et redite de porta usque ad portam per medium castrorum: et occite unusquisque fratrem suum et amicum et proximum suum. Feceruntque filij leui iuxta verbum domini moysi: cecideruntque in die illo quasi triginta milia hominum. Et ait moyses. Consecratis manus vestras hodie domino unusquisque in filio et in fratre suo: ut deus vobis benedictio. Facto autē altero die locutus est moyses ad populum. Peccastis peccatum maximum. Ascendā ad dominum: si quo modo eum quiuero deprecari per scelere vestro. Reuersusque ad dominum ait. Obsecro domine: peccauit populus iste peccatum maximum: feceruntque sibi deos aureos. Aut dimitte eis hanc noxam: aut si non vis dele me de libro tuo quem scripsisti. Cui respondit dominus. Qui peccauit michi: delebo eum de libro meo. Tu autē vade: et duc populum istum quo locutus sum tibi. Angelus autē meus praecedet te. Ego autē in die ultimus visitabo et hoc peccatum eorum. Percussit autē dominus populum pro reatu vituli: quem fecerat aaron. **CA. XXXIII.**

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Vade et ascende de loco isto: tu et populus tuus quem eduxisti de terra egipti in terram quam iuravi abrahā ysaac et iacob dicens semini tuo dabo eam: et mittam praecursorem tuum angelum: ut eiciam chanaanem et amorreum: et etheum et pherezeum: et eueum et iebuseum: et intres in terram fluentem lacte et melle. Non enim ascendā tecum: quia populus dure

cervicis est: ne forte dispdas te in via. **Au-**
 diensq; populus hmonē hūc pessimū luxit et
 nullus ex more induit ē cultu suo. **Dixitq;**
 dñs ad moysen. **Loqre** filiis isrl. **I**populus
 dure cervicis es: semel ascendā i medio tui
 et delebo te. **I**am nūc deponē ornatu tuū:
 ut sciā quid faciā tibi. **D**eposuerunt g; filij
 isrl. ornatu suu; a mōte oreb. **M**oyse q;
 tollēs tabnaculū. tetēdit ext; castra pcul:
 vocavitq; nomē ei; tabnaculū federis. **E**t
 ois pplus qui habebat aliquā questioēz. eg;
 diebat ad tabnaculū federis extra castra.
Cūq; egredere; moyses ad tabnaculū sur
 gebat vniūsa plebs. et stabat vnusq; in
 ostio papiliois sui: aspiciēbatq; tergū mo
 ysi donec ingrederet tentoriū. **I**ngresso at
 illo tabnaculū federis. descendebat colūna
 nubis et stabat ad ostiū: loquebatq; dñs cū
 moyse: cernentib; vniūsis q; colūna nubis
 staret ad ostiū tabnaculi. **S**tabātq; iphi et
 adorabāt p fores tabernaculoz suoz. **L**o
 quebat aut dñs ad moysen facie ad faciē.
 sic solet loqui homo ad amicū suū. **Cūq;** ille
 reuerteret in castra: minister ei; iosue fili;
 nū puer nō recedebat de tabnaculo. **D**ixit
 aut moyses ad deū pēpīs vt educam pplm
 istū. et nō indicas michi quē missur; sis me
 cū pferim cū dixeris. noui te ex noie: et in
 uenisti grām corāz me. **S**i ergo inueni grā
 tiā in oīpectu tuo: ostende michi faciem tu
 am. vt sciā te: et inueniā grām añ oīos tu
 os. **R**espice pplm tuū gentē hāc. **D**ixitq; de
 us. **F**acies mea pcedet te. et reqem dabo ti
 bi. **E**t ait moyses. **S**i nō tuipse pcedas: ne
 educas nos de loco isto. **I**n quo es; scire po
 terim; ego et pplus tu; inuenisse nos grāz
 in oīpectu tuo. mñ ambulauēis nobiscū: vt
 glorificem; ab oībus pplis qui habitāt sup
 terrā. **D**ixit aut dñs ad moysen. **E**t verbū
 istud quod locut; es faciā. **I**nuenisti ei; g;
 tiā corā me: et teipsū noui ex nomie. **Q**ui
 ait. **D**ñe michi gloriā tuā. **R**ndit. **E**go oī
 dam oīe bonū tibi: et vocabor in nomie dñi
 corā te: et miserebor cui voluero. et clemēs
 ero in quē michi placuerit. **R**ursumq; ait.
Non poteris videre faciē meā. **N**ō em vide
 bit me hō et viuet. **E**t iterū. **E**cce inqt est lo
 cus apud me: et stabis sup petrā. **Cūq;** trā
 sibat gloriā mea. ponā te in foramine petre:
 et ptegā dextera mea donec trāseā. **T**ol

lamq; manū meā: et videbis posterioa mea:
 Faciē autem meā videre nō poteris.

CA.

XXXIII.

Ademiceps pscide ait tibi duas ta
 bulas lapidas instar porū: et scri
 bā sup eas vba q; habuerūt tabule q; fre
 gisti. **E**sto patus mane. vt ascēdas statim
 in montē synai: stabisq; mecuz sup vticem
 mōtis. **N**ull; ascēdat tecū: nec videat quis
 piā p totū mōtem: boues q; et oues nō pas
 cant econē. **E**xcidit g; duas tabulas lapide
 as. q;les antea fuerāt: et denoēte consurgēs
 ascendit in mōtē synai. sic pcepit ei dñs:
 portās secū duas tabulas. **Cūq;** descēdisset
 dñs p nubem: stetit moyses cū eo. inuocās
 nomē dñi. **Q**uo trāseūte corā eo ait. **D**ñs
 tor dñe deus. misericors et clemēs. patiens
 et mīte misericordie. et ver; q; custodis mī
 seordiā in milia. q; aufers inīqtatem et sce
 lera atq; peccata. nullusq; apud te p se ino
 cens est: qui reddis inīqtatem patrū filiis
 ac nepotib; in tēciā et qrtaz pgeniem. **F**e
 stinusq; moyses curuat; est pñ in tēram: et
 adorās ait. **S**i inueni grām in cōspectu tuo
 dñe: obsecro vt gdiaris nobiscū: pplus em
 dure cervicis ē: vt auferas inīqtates nrās
 atq; peccata. nosq; possideas. **R**ndit domim;
Ego mibo pactū vidētib; cūctis: signa fa
 ciā. que nūq; visa sūt sup tēram: nec in vll
 gentib;: vt cernat pplus iste in cui; es me
 dio op; dñi terribile qd factur; sum. **O**bs
 ua cūcta que hodie mādaui tibi. **E**goipse
 eiciā añ faciē tuā. amorreū et chananeū
 et etheū. pherezeū q; et eueū et iebuseū. **C**a
 ue ne vnq; cū habitatorib; tēre illi; iūgas
 amicitias q; tibi sint in ruina: s; et aras eoz
 destrue. et ofrimege statuas: lucosq; succide.
Noli adorare deū alienū. **D**ñs. zelotes nom
 eius: de; est emulator. **N**e meas pactū cū
 homib; illarū regionū: ne cū fornicati fue
 rint cū dijs suis. et adorauerit simulacra eo
 rū: vocet te quispiā. vt comedas de imola
 tis. **N**ec vxorē de filiab; eoz accipies filiis
 tuis: ne postq; ipse fuerint fornicati: forni
 cari faciant in deos suos filios tuos. **D**eos
 conflatiles nō facies tibi. **S**olēmitatez azi
 moz custodies. **S**eptē diebus vsceris azi
 mis: sic pcepī tibi in tpe mēsis nouoz. **M**e
 se em vrm tps egressus es de egipto. **D**ñi
 ne qd apit vuluā generis masculini. meus

erit. de cunctis aiantibus. taz de bobus q̄ de ouibus meū erit. **P**rimogenitū azimī redimes oue. **S**i autē nec p̄ciū p̄ eo dederis: occide. **P**rimogenitū filiorū tuorū redies: nec apparebis in aspectu meo vacu⁹. **S**ex dieb⁹ opaberis: die septimo. cessabis arare ⁊ metere. **S**olēnitates ebdomadarū facies tibi. in p̄micijs frugū messis tue t̄ticee et solēnitatē. q̄n redeūte anni t̄pe cūcta odunt. **T**ribus t̄pib⁹ anni apparebit om̄e masculinū tuū: in aspectu oīpotentis dñi dei isrl̄. **C**ū em̄ tulerō gētes a facie tua. et dilatauero t̄m̄inos tuos. nullus inidiabit t̄re tue: ascēdente te. et apparente in aspectu dñi dei tui. ter in anno. **N**ō imolabis sup̄ f̄m̄eto sanguinez hostie mee: neq; residebit mane de victimis solēnitatis phase. **P**rimicias frugū t̄re tue offeres in domo dñi dei tui. **N**ō coqs̄ ledū i lacte matris sue. **D**ixitq; dñs ad moysen. **S**cribe tibi v̄ba hec: quib⁹ ⁊ tecū ⁊ cū isrl̄ pepigi fed⁹. **F**uit ergo ibi cū dño moyses q̄draginta dies. et q̄draginta noctes: panē nō comedit. et aquā nō bibit: ⁊ s̄p̄xit in tabulis v̄ba federis decem. **C**ūq; descēderet moyses de mōte synai. tenebat duas tabulas lapideas testimoniū: et ignorabat q̄ cornuta esset facies sua: ex osortio f̄monis dñi. **V**identes autē aaron et filij isrl̄. cornutā moysi faciē: timuerūt. p̄pe accedere. **V**ocatiq; ab eo reuēsi sunt: t̄a aaron q̄ p̄cipes sinagoge. **E**t postq̄ locut⁹ ē ad eos: venērūt ad eū etiā oēs filij isrl̄. **Q**uib⁹ p̄cepit cūcta que audierat a dño in mōte synai. **I**mpletisq; f̄monib⁹. posuit velamē sup̄ facies suā. **Q**uō ingressus ad dñm et loquēs cū eo. auferbat donec exiret: et tūc loquebat̄ ad filios isrl̄ oīa que sibi fuerāt impata. **Q**ui vidēbat faciem egrediētis moysi esse cornutā: sed opiebat rursus ille faciē suā: si quādo loquebatur ad eos. **CA. XXXV.** **E**st̄ congregata omni turba. filiorū isrl̄. dixit ad eos. **H**ec sūt que iussit dñs fieri. **S**ex dieb⁹ facietis op⁹. **S**epti⁹ dies erit vob̄ s̄ctus: sabbatū et requies dñi. **Q**ui fecerit op⁹ in eo. occide. **N**ō succēdetis ignē in omib⁹ habitaculis vestris p̄ diē sabbati. **E**t ait moyses ad oēm cateruā filiorū isrl̄. **I**ste est f̄mo quē p̄cepit dñs dicēs. **S**epate ap̄d vos p̄micias dño. **D**is volūtari⁹ et p̄no aio offerat eas dño. **A**urū et argentū et es. iacim

et purpurā. coccūq; bistinctū et bissū. pilos caprarū. pellesq; arietū rubricatas ⁊ iacimēdas: ligna sethim. et oleū ad lumina oīmandā. et vt officiat vngentū ⁊ thymiana suauissimū: lapides omichinos ⁊ gēmas ad ornatū sup̄humeral̄ et rōnal̄. **Q**uisquis vestrū sapiēs est. veniat ⁊ faciat quod dñs impauit tabnaculū. scilicet et tectum eius atq; opimentū. anulos ⁊ tabulata euz redib⁹. paxillos ⁊ bases. archā et v̄ctes. p̄piciatoriū et velū quod añ illud appendit: mēsam cū v̄ctib⁹. et vasis ⁊ p̄positiōis panib⁹. candelabrū ad lumina sustētādā. vasa illi⁹ et lucnas. et oleū ad nuēmēta ignis: altare thimiāmat̄is et v̄ctes. et oleū v̄nditionis et thimiāma ex aromatib⁹: tentoriū ad ostiū tabernaculi. altare olocasti ⁊ craticulam ei⁹ enēā cū v̄ctib⁹ et vasis suis: labrū et bases ei⁹: cortinas atrij cū colūnis ⁊ basib⁹. tentoriū in forib⁹ vesti buli. paxillos tabnaculi ⁊ atrij cū funiculis suis: vestimenta quorū vsus est in m̄isterio sanctuarij: vestes aaron pontificis ac filiorū ei⁹: vt sacdotio fūgant michi. **E**gressaq; om̄is m̄ltitudo filiorū isrl̄. de aspectu moysi. obtulerūt mēte p̄mitissima atq; deuota. p̄micias dño. ad faciendū op⁹ tabnaculi testimoniū. **Q**uidq; ad c̄stū ⁊ ad vestes sanctas necessariū eāt. viri cū mulierib⁹ p̄buerūt: armillas: et iares anulos et dextralia. **D**ñe vas aureū in donaria dñi sepatū est. **S**i quis hēbat iacimētu et purpurā. coccūq; bistinctū. bissū. ⁊ pilos caprarū. pelles arietū rubricatas ⁊ iacimēdas. argenti et auri. erisq; metalla obtulerunt dño: lignaq; sethim in varios vsus. **S**ed ⁊ mulieres doctē q̄ venerāt dederūt. iacimētu. purpurā. et vermiclū ac bissū. ⁊ pilos caprarū: sponte p̄pria cūcta tribuētes. **P**̄cipes vero obtulerūt lapides omichinos et gēmas ad sup̄hūerale ⁊ rōnale aromāq; ⁊ oleū ad lumina oīmandā: ⁊ ad p̄parandū vngentū. ac thimiāma odoris suauissimi op̄neudū. **D**ēs viri ⁊ m̄lieres mēte deuota obtulerūt donaria: vt fierēt opa que iusserat dñs p̄ manū moysi. **C**ūctiq; filij isrl̄. volūtaria dño dedicauerūt. **D**ixitq; moyses ad filios isrl̄. **E**cce vocauit dñs ex noīe beseleel filiū huri. filij hur. de tribu iuda: impleuitq; eum sp̄ritu dei. sapientia. et intelligentia ⁊ scientia. ⁊ omni doctrina: ad excogitandū

et faciendum opus in auro et argento et
ere et ferro. sculpendisq; lapidibus. et ope-
re carpentario. Quidq; fabre adiuuiri po-
test. dedit in corde ei. Doliab q; filiū achi-
samech. de tribu dan. Ambos erudiuit sapi-
entia: vt faciāt opa abietarij polimitāij ac
plumarij de iacincto et purpura. coccoq; bi-
stincto et bisso et texant oia: ac noua queq;
reperiant. **CA.** **XXXVI.**

Fecit ergo beseleel. et ooliab. et ois
vir sapiēs. quib; dedit dñs sapien-
tiā et intellectū. vt scirēt fabre ope-
rari que in vñu sctuarij necessaria sunt: et q
pcepit dñs. Cūq; vocasset eos moyses et
oem eruditū virū. cui dederat dñs sapiēti-
am. et qui sponte sua obtulerūt se ad faciē-
dū op9: tradidit eis oia donaria filioz isrl.
Qui cum instarēt operi quotidie: mane vo-
ta plus offerebat. Vnde artifices venire o-
puli. dixerūt moysi. **Pl9** offert plus q; ne-
cessariū est. Iussit ergo moyses. pcomis vo-
ce cantari. Nec vir nec mulier quicq; offe-
rat vltra in opere sanctuarij. Sicq; cessatū
est a munerib; offerēdis. eo q oblata suffi-
cerent et supabundarent. Fecerūtq; omēs
corde sapientes ad explēdū opus tabna-
culi cortinas decem: de bisso retozta et iaci-
cto et purpura. coccoq; bistincto: opere va-
rio. et arte polimita. Quaruz vna habebat
in longitudine viginti octo cubitos: et i lati-
tudine quatuor. vna mēsurā erat omniū cor-
tinarū. Cōiunxitq; cortinas quicq; alteraz
alteri: et alias quicq; fibimūicē copulauit.
Fecit et ansas iacinctias in ora cortine vni-
us ex vtroq; latere. et in ora cortine alteri-
us similiē: vt contra semūicem venirēt an-
se: et mutuo iūgerent. Vnde et quiquagin-
ta fudit circulos aureos. qui morderēt cor-
tinarū ansas: et fieret vñu tabnaculum. Fe-
cit et saga vndeciz. de pilis caprarū. ad ope-
riendū tectum tabernaculi. Vñu sagū in lon-
gitudine habebat cubitos triginta. et in la-
titudine cubitos quatuor. Vnius mēsure
erant omia saga. Quoz quicq; iunxit seor-
sum: et sex alia sepatim. Fecitq; ansas qui-
quaginta in ora sagi vni9. et quiquaginta
in ora sagi alteri9 vt fibimūicē iungerent:
et fibulas enneas quiquaginta quib; necte-
retur tectuz: vt vñu pallium ex omibus sa-
gis fieret. Fecit et opertoriū tabernaculi de

pellibus arietū rubricatis: aliudq; desuper
velamē de pellibus iacinctinis. Fecit et tabu-
las tabernaculi de lignis sethim stātes. De-
cem cubitozū erat longitudo tabule vni9:
et vñu ac semis cubitū latitudo retinebat.
Bime incastrature erant p singulas tabu-
las: vt altera alteri iūgeretur. Sic fecit in
omib; tabernaculi tabulis. Quibus vigi-
ti ad plagam meridianā erāt oītra austrū:
cum quadraginta basibus argenteis. Due
bases sub vna tabula ponebātur ex vtraq;
parte angulozū: vbi incastrature laterum
in angulis terminantur. Ad plagam q; tab-
naculi que respicit ad aquilonē fecit vigin-
ti tabulas cum quadraginta basibus argē-
teis: duas bases p singulas tabulas. Cōtra
occidentem vero id est ad eam ptem taber-
naculi que mare respicit. fecit sex tabulas:
et duas alias per singulos angulos taberna-
culi retro que iūcte erāt a deorsum vsq; sur-
sum: et in vñā compagem pariter fereban-
tur. Ita fecit ex vtraq; parte per anglos:
vt octo essent simul tabule. et haberent ba-
ses argenteas sedecim: bimas scilicet bases
sub singulis tabulis. Fecit et vctes de ligis
sethim quicq; ad cōtinendas tabulas vni-
us lateris tabernaculi: et quicq; alios ad al-
terius lateris coaptandas tabulas: et exte-
rios quicq; alios vctes ad occidentales pla-
gam tabernaculi contra mare. Fecit q; v-
ctem alium: qui per medias tabulas ab an-
glo vsq; ad angulū pueiret. Ipsaāt tabu-
lata deaurauit: fufis basibus earū argente-
is. Et circulos eozū fecit aureos. per quos
vctes induci possent: quos et ipsos laminis
aureis operuit. Fecit et velum de iacincto et
purpura. vermiculo ac bisso retozta ope po-
limitario variū atq; distinctuz: et quatuor
colūnas de lignis sethim. quas cū capitib;
deaurauit: fufis basibus earum argenteis.
Fecit et tentoriū in introitu tabernaculi ex
iacincto. purpura vermiculo. bissoq; retoz-
ta opere plumarij et colūnas quicq; cū capi-
tib; suis quas operuit auro. basesq; earū fu-
dit enneas. et operuit auro.

CA. **XXXVII.**
Fecit aut beseleel. et archā de lignis
sethim. habentem duos semis cubi-
tos i longitudine: et cubitū ac semissem in
latitudine. altitudo q; vni9 cubiti fuit et di-

midij. **V**estiuitq; eam auro purissimo intus et foris. **E**t fecit illi coronā aureā per girū. conflans quatuor anulos aureos per quatuor angulos ei⁹: duos anulos i latere vno: et duos in altero. **V**ectes q; fecit de lignis sethim. quos vestiuit auro: et quos misit in anulos qui erant in lateribus archę ad portandū eam. **F**ecit et p̄piciatoriū id est oraculū de auro mūdissimo. duorū cubitorum et dimidij in longitudine: et cubiti ac semis i latitudine. **D**uos etiā cherubim ex auro ductili quos posuit ex vtraq; parte p̄piciatorij: cherub vnū in sūmitate vnus partis et cherub alterū in sūmitate partis alterius. **D**uos cherubim in singulis sūmitatibus p̄piciatorij: extendentes alas. et tegentes p̄piciatoriū: seq; mutuo et illud respicientes. **F**ecit et mēsam de lignis sethim. i longitudine duorum cubitorū. et in latitudine vnus cubiti: que habebat in altitudine cubitus ac semissem. **C**ircūdeditq; eam auro mūdissimo et fecit illi labiū aureum per gyrū: ipsiq; labio coronam auream. in terrasilem quatuor digitorū: et super eandem. alteram coronam aureā. **F**udit et quatuor circulos aureos. quos posuit in quatuor angulos per singulos pedes mense cōtra coronam: misitq; in eos vectes vt possit mēsa portari: ipsos q; vectes. fecit de lignis sethim. et circūdedit eos auro. **E**t vasa ad diuersos vsus mense. acetabula. fialas. et sciatos et thuribula ex auro puro: in quibus offerenda sūt libamina. **F**ecit et candelabrū ductile. de auro mūdissimo. **D**e cui⁹ vete: caiamī. sciphi. speruleq; ac lilia p̄cedebant: sex in vtroq; latere. **T**res calami ex parte vna: et tres ex altera. **T**res sciphi in nucis modū per calamos singulos speruleq; simul et lilia: et tres sciphi instar nucis in calamo altēo. speruleq; simul et lilia. **E**quū erat opus sex calamorum: qui p̄cedebāt de stipite candelabri. **I**n ipso autē vete erant quatuor sciphi in nucis modū speruleq; per singulos et lilia: et sperule sub duobus calamis p̄ loca tria: qui simul sex fiūt calami. p̄cedentes de vete vno. **E**t sperule igitur et calami ex ipso erāt: vniuersa ductilia ex auro purissimo. **F**ecit et lucernas septē cum emundatorijs suis. et vasa vbi ea que emūcta sunt extingūatur: de auro mūdissimo. **T**alentū auri appēdebat eā

delabrum cū omibus vasis suis. **F**ecit et altare thimiamatis de lignis sethim. per q̄druos singulos habens cubitos et in altitudine duos: e cui⁹ angulis p̄cedebant cornua: vestiuitq; illud auro purissimo. cu⁹ craticula ac parietibus. et cornibus. **F**ecitq; ei coronā aureolam per girū: et duos anulos aureos sub corona per singula latera: vt mittantur in eos vectes. et possit altare portari. **I**psos autē vectes fecit de lignis sethim: et operuit lamimis aureis. **C**omposuit et oleū ad sanctificationis vngentū: et thimiamā de aromatibus mūdissimis. opere pigmentarij.

CA.

XXXVIII.

Fecit et altare olocusti de lignis sethim. quinq; cubitorū per quadrū et trium in altitudine: cui⁹ cornua de angulis p̄cedebant: operuitq; illud lamis eneīs. **E**t in vsus ei⁹ parauit ex ere vasa diuisa: lebetes. forcipes. fuscinulas. vncinos. et igniū receptacula. **C**raticulamq; eius in modum retis fecit eneā: et subter eam in altaris medio aurulaz fuis quatuor anulis per totidem retiaculi sūmitates: ad imitandas vectes ad portandū. **Q**uos et ipsos fecit de lignis sethim et operuit lamimis eneīs: induxitq; in circulos qui in lateribus altaris eminebant. **I**psus autē altare non erat solidum. sed caui. ex tabulatis: et intus vacuum. **F**ecit et labrū eneū cum basi sua: de speculis mulierū que excubabāt in ostio tabernaculi. **F**ecit et atriū. in cuius australi plaga erāt tentoria de bisso retorta cubitorū centū: colūne enee viginti cū basibus suis. **C**apita colūnarū et tota operis celatura argentea. **E**que ad septētrionalem plagam. tentoria calūne et basesq; et capita calūnarū eiusdem mensure et operis ac metalli erant. **I**n ea vero plaga que ad occidentes respicit fuerūt tentoria cubitorum quinquaginta. colūne decem cū basibus suis enee: et capita colūnarū. et tota opis celata argentea. **P**orro cōtra orientem quinquaginta cubitorū parauit tentoria. e quib; quindecim cubitos colūnarum triū cū basib⁹ suis vnū tenebat latus: et in parte altera. q̄a inter vtraq; introitū tabernaculi fecit. q̄ndecim eque cubitorū erant tentoria: columneq; tres et bases totidem. **C**ūcta atriij tentoria bisso retorta texerat. **B**ases colū-

narum fuere enee: capita aut earū cum cū
etis celaturis suis argentea: sed et ipsas co
lūnas atrij vestiuit argento. Et in introitu
ei⁹ ope plumario fecit tentoriū. ex iacinto
purpura. vermiculo ac bisso retorta. qd habe
bat viginti cubitos in longitudine: altitu
do vero quinq; cubitorū erat. iuxta mensu
ram cūcta atrij tentoria habebāt. Colūne
aut in ingressu fuere quatuor. cū basib; ene
is: capitaq; earū et celature argenteae. Pa
xillos q; tabernaculi et atrij per girum fecit
eneos. Hec sunt instrumēta tabernaculi te
stimonij que enumerata sunt iuxta pceptū
moysi in ceremonijs leuitarū per manū itba
mar filij aaron sacerdotis. que beseleel fili⁹
huri filij hur de tribu iuda dño per moysen
iubente cōpleuerat: iūcto sibi socio ooliab
filio achisamech de tribu dan: qui et ipse ar
tifex lignorū egregius fuit. et polimitari⁹.
atq; plumari⁹. ex iacinto. purpura. vermi
culo et bisso. Dñe aurū quod expensū est
in opere sanctuarij. et quod oblatū est in do
narijs viginti et nouem talentorū fuit. et se
ptingentorū triginta siclorū: ad mensurā sā
ctuarij. Oblatū est aut ab his qui transie
runt ad numerū a viginti annis et sup: de
sexcentis trib; milib; et quingentis qñquagi
ta armatorū. Fuerunt pterea centū talen
ta argenti: e quibus oflate sunt bases san
ctuarij. et introitus vbi velum pendet. Cen
tum bases facte sunt de talentis centū: sin
gulis talētis per bases singulas supputatis.
De mille autem septingentis et septuagi
ta quinq; fecit capita columnarum: quas et
ipsas vestiuit argento. Cris quoq; oblata
sunt talenta septuaginta duo milia. et qua
dringenti supra sicli: ex quibus fūse sunt ba
ses in introitu tabernaculi testimonij. et al
tare eneam cum craticula sua. Omniaq; va
sa que ad vsū eius pertinent: et bases atrij.
tam in circumitu q; in ingressu eius: et par
illi tabernaculi atq; atrij per gyrum.

(CA.

XXXIX.

Ex iacinto vero et purpura. vermi
culo ac bisso. fecit vestes. quib; in
dueretur aaron. quando ministrabat in san
ctis: sicut precepit domin⁹ moysi. Fecit igitur
superhumeralis de auro. iacinto et pur
pura. coccoq; bistincto et bisso retorta: ope
re polimitario. Inciditq; bractēas aureas.

et extenuauit in fila vt possent torqueri cū
priorum colorum sub tegmie: dualq; oras
sibiinuicem copulatas in vtroq; latere sum
mitatum. et balthrum ex eisdem coloribus
sicut preceperat domin⁹ moysi. Parauit et
duos lapides onichinos astrictos et inclu
sos auro: et sculptos arte gemmaria nomi
nibus filiorum israhel. Sex nomina in lapide
vno. et sex in altero: iuxta ordinem nati
uitatis eorum. Posuitq; eos in laterib; su
perhumeralis in monumentum filiorum is
rahel: sicut preceperat domin⁹ moysi. Fecit
et rationale opere polimito. iuxta opus sup
humeralis. ex auro. iacinto. purpura coc
coq; bistincto et bisso retorta: quadzangu
lum. duplex. mesure palmi: et posuit in eo
gemmarū ordines quatuor. In primo ver
su erat sardius. topasus. smaragdus: in se
cundo carbunculus saphirus. iaspis: in ter
cio. ligurius. achates. amatistus: in quar
to. crisolitus onichinus. et berillus: circum
dati et inclusi auro per ordines suos. Ip̄iq;
lapides duodecim. sculpti erant nominibus
duodecim tribuū israhel: singuli per nomina
singulorum. Fecerunt in rationali et cathe
nulas sibiinuicem coherentes de auro puris
simo: et duos vncinos. totidemq; anulos au
reos. Porro anulos posuerunt in vtroq; la
tere rationalis ex quibus penderent due ca
thene auree: quas inseruerunt vncinis que
in superhumeralis angulis eminebāt. Hec
et ante et retro ita cōueniebant sibi: vt su
perhumeralis et rationale mutuo necderen
tur. stricta ad balthrum et anulis forti⁹ co
pulata. quos iungebat vitta iacinctia. ne
laxa fluerent et a seinuicem mouerentur: si
cut precepit domin⁹ moysi. Fecerūt quoq;
tunicam superhumeralis totaq; iacinctiā.
et capiciū in superiori parte contra me
dium. oramq; per gyrum capicij textilem:
deorsum autem ad pedes malapunica ex ia
cinto. purpura. vermiculo ac bisso retorta:
et tinnabula de auro purissimo. que po
suerūt inter malagranata in extrema par
te tunice per gyrum: tinnabulū autem
aureum et malapunicum: quibus ornatus
incedebat pontifex quando ministerio fun
gebatur. sicut precepit domin⁹ moysi. Fe
cerunt et tunicas bisfinas opere textili aa
ron et filijs eius et mitras cū coronulis suis

ex bisso: feminalia quoque linea bisfina: cingulum vero de bisso retorta: iacincto: purpura: ac vermiclo: distinctum a te pluraria: sic preceperat dominus moysi. **F**ecerunt et laminam sacre venerationis de auro purissimo: scripseruntque in ea opere gemmario sanctum domini: et strinxerunt eam cum mitra vitta iacinctima: sicut preceperat dominus moysi. **P**erfectum est igitur omne opus tabernaculi et tecti testimonij. **F**eceruntque filij israel cuncta que preceperat dominus moysi: et obtulerunt tabernaculum: et tectum: et universam suppellectilem: anulos: tabulas: vectes: columnas: ac bases: operitorium de pellibus arietum rubricatis: et aliud operimentum de iacinctimis pellibus: velum: archam: vectes: propiciatorium: mensam cum vasis suis: et propositionis panibus: candelabrum: lucernas: et utensilia earum cum oleo: altare aureum: et vnguentum: et thymiamata ex aromatibus: et tentorium in introitu tabernaculi: altare eneum: retiacalum: vectes: et vasa eius omnia: labrum cum basi sua: tentoria atrij: et columnas cum basibus suis tentorium in introitu atrij: funiculosque illius et paxillos. Nichil ex vasis defuit: que in misterium tabernaculi et in tectum federis iussa sunt fieri. **V**estes quoque quibus sacerdotes utuntur in sanctuario aaron scilicet et filij eius: obtulerunt filij israel: sic preceperat dominus. **Q**ue postquam moyses cuncta vidit completa: benedixit eis.

CA.

XL.

Decutusque est dominus ad moysen dicens. **M**ense primo prima die mensis eriges tabernaculum testimonij: et pones in eo archam: dimittesque ante illam velum: et illata mensa: pones super eam que rite precepta sunt. **C**andelabrum stabit cum lucernis suis et altare aureum: in quo adoletur incensum coram archa testimonij. **T**entorium in introitu tabernaculi testimonij pones: et ante illud altare olocausi. **L**abrum inter altare et tabernaculum: quod impletur aqua. **C**ircumdabisque atrium tentorium: et ingressus eius. **E**t assumpto vinctiois oleo unges tabernaculum cum vasis suis ut sanctificentur: altare olocausi et omnia vasa eius: labrum cum basi sua. **O**mnia vinctiois oleo consecrabis: ut sint sancta sanctorum. **A**pplicabisque aaron et filios eius ad

fores tabernaculi testimonij: et lotos aqua indues sanctis vestibus: ut ministrent michi: et vinctio eorum in sacerdotium sempiternum proficiat. **F**ecitque moyses omnia que preceperat dominus. **I**gitur mense primo anni secundi: prima die mensis: collocatum est tabernaculum. **E**rexitque moyses illud et posuit tabulas: ac bases et vectes: statuitque columnas: et expandit tectum super tabernaculum: imposito desuper operimento: sicut dominus imperauerat. **P**osuit et testimonium in archa: subditis infra vectibus: et oraculum desuper. **C**umque intulisset archam in tabernaculum testimonij: appendit ante eam velum ut expleret domini iussionem. **P**osuit et mensam in tabernaculo testimonij ad plagam septentrionalem extra velum: ordiatis coram propositionis panibus: sicut preceperat dominus moysi. **P**osuit et candelabrum in tabernaculo testimonij eregione mense: in parte australi: locatis per ordinem lucernis iuxta preceptum domini. **P**osuit et altare aureum sub tecto testimonij contra velum: et adolevit super eo incensum aromatum: sicut iusserat dominus moysi. **P**osuit et tentorium in introitu tabernaculi testimonij: et altare olocausi in vestibulo testimonij: offerens in eo olocausum et sacrificia ut dominus imperauerat. **L**abrum quoque statuit inter tabernaculum testimonij et altare implens illud aqua laueruntque in eo moyses et aaron ac filij eius manus suas ac pedes: cum ingrederentur tectum federis: et accederent ad altare: sicut preceperat dominus moysi. **E**rexit et atrium per gyrum tabernaculi et altaris: ducto in introitu eius tentorio. **P**ostquam omnia perfecta sunt operuit nubes tabernaculum testimonij: et gloria domini implevit illud. **N**ec poterat moyses ingredi tectum federis: nube operiente omnia: et maiestate domini choruscante: quia cuncta nubes operuerat. **S**i quando nubes tabernaculum deserebat: proficiscentur filij israel per turmas suas. **S**i pendebat desuper: manebant in eodem loco. **N**ubes quippe domini incubabat per diem tabernaculo: et ignis in nocte: videntibus cunctis populis israel per cunctas mansiones suas.

Explicit hellesmoth id est exod9. Incipit vagera id est leuitic9. CA. PRIMVM

Quauit autē moysen et locut⁹ est ei dñs d tabnaclo testimonij. dicens. Loquere filiis isrl: et dices ad eos. Homo qui obtulerit ex vobis hostias dño. de pecoribus id est de bobus ⁊ ouib⁹ offerens victimas: si olocauit fuerit ei⁹ oblatio ac de armeto: masculu imaculatū offeret ad ostiū tabnaculi testimonij. ad placandū sibi dñm. **P**onetq; sup caput hostie man⁹. et acceptabil⁹ erit: atq; in expiatiōem ei⁹ p̄ficiēs. Immolabitq; vitulu corā dño: et offerent filij aaron sacerdotis sanguinē ei⁹ fūdentes per altaris circuitū: quod est an ostiū tabernaculi. **D**et̄ta q; pelle hostie. art⁹ in frustra decident: et subicient in altari ignem. strue lignorum ante opposita. ⁊ mēbra que sūt celsa desup ordinātes. caput videlicet ⁊ cūcta que adherent iecori. intestinis ⁊ pedib⁹ lotis aqua: adolebit q; ea sacerdos sup altare in olocauitū ⁊ suauet odorē dño. **Q**uod si de pecorib⁹ oblatio est. de ouib⁹ siue d capris olocauitū: agnū anīclm imaculatū et absq; macula offeret: imolabitq; ad lat⁹ altaris quod respicit ad aquilonem. coram dño. Sanguinem vero illi⁹ fūdēt sup altare filij aaron. p̄ circuitū: diuidētq; mēbra. caput et omia que adherent iecori: et imponēt sup ligna. quib⁹ subiciēdus est ignis. **I**ntestina vero et pedes lauant aqua: et oblata oī adolebit sacerdos sup altare in olocauitū et odorem suauissimū dño. **S**i autē de auib⁹ olocauitū oblatio fuerit dño. de turturib⁹ et pullis colūbe: offeret eā sacerdos ad altāe. ⁊ retorto ad collum capite. ac rupto vulneris loco. decurrere faciet sanginem sup crepidines altāis: vesiculā vero gutturis ⁊ plumas. piciet p̄ altare ad orientālē plagā. in loco in quo cineres effundi solēt. **C**onfrigetq; ascellas eius. et nō secabit: neq; ferro diuidet eam: et adolebit sup altare lignis igne supposito. **O**locauitū est: et oblatio suauissimī odoris domino. **CA. II.**

Prima cū obtulerit oblatiōem sacrificij dño: simila erit ei⁹ oblatio. **F**ūdētq; sup eam oleū et ponet thus: ac deferet ad filios aaron sacerdotis. **Q**uo-

rū vn⁹ tollet pugillū plenū simile et olei ac totū thus: et ponet memoriale sup altare. in odorem suauissimū dño. **Q**uod autē reliquū fuerit de sacrificio erit aaron et filior⁹ ei⁹: sanctū sanctor⁹ de oblationib⁹ dñi. **C**ū autē obtuleris sacrificiū coctū in clibano d simili. panes scz absq; fermento cōspersos oleo. et lagana azima oleo lita: si oblatio tua fuerit de sartagine. simile asperse oleo et absq; fermento: diuides eam minutati et fūdes sup eam oleū. **S**imiliter de craticula fuerit sacrificiū: eque simila oleo asperget: quā offerens dño. trades manib⁹ sacerdotis. **Q**ui cū obtulerit eam. tollet memoriale de sacrificio: et adolebit sup altare in odorem suauitatis dño. **Q**uidq; autē reliquū est. erit aaron et filior⁹ eius: sanctū sanctor⁹ de oblationib⁹ dñi. **O**mis oblatio que offeret domino absq; fermento fiet: nec quicq; fermenti ac mellis adolebitur in sacrificio dñi. **P**rimicias tantū eorū offeretis ac munera: super altare vero nō imponent in odore suauitatis. **Q**uidquid obtuleris sacrificij. sale cōdies: nec auferes sal federis dei tui de sacrificio tuo. **I**n omī oblatiōe offeres sal. **S**i autē obtuleris mun⁹ p̄miciaz frugū tuarū domino. despicias adhuc viretib⁹: torrebis eas igni. et asfringes in morem faris. et sic offēs tuas p̄mitias dño: fūdēs sup ea oleū ⁊ thus imponēs quia oblatio dñi est. **D**e qua adolebit sacerdos in memoriā muneris. p̄te faris fracti. et olei. ac totū thus. **CA. III.**

Quod si hostia pacificorū fuerit eius oblatio. et de bobus voluerit offerre: marē siue femiam imaculatam offeret corā dño. **P**onetq; manū sup caput victime sue: que immolabit in introitu tabaculi testimonij. **F**ūdētq; filij aaron sacerdotis. sanguinē p̄ altaris circuitū: ⁊ offeret de hostia pacificor⁹ in oblatiōe dño adipez qui opit vitalia. et quidq; piguedinis ē in trisecus. duos renes cū adipe quo teguntur ilia. et reticulū iecoris cū renūculis: adolebitq; ea sup altare in olocauitū lignis igne supposito in oblationē suauissimī odoris dño. **S**i vero de ouib⁹ fuerit eius oblatio ⁊ pacificorū hostia: siue masculū obtulerit siue femina: imaculata erūt omia. **S**i agnū obtulerit corā dño. ponet manū suā sup caput victime sue: que immolabit in vestibulo tab

nauli testimonij. **F**udentq; filij aaron sanguinem ei⁹ p circuitū altaris: et offeret d; pacificoꝝ hostia sacrificiū dñi. adipeꝝ et caudam totā cū remib; et pinguedinē q; operit ventrē atq; vniūsa vitalia. et vtrūq; renūculū cū adipe qui ē iuxta ilia. reticulūq; iecoris cū renūculis: et adolebit ea sacerdos sup altare in pabulū ignis et oblatiōis dñi. **S**i capra fuerit ei⁹ oblatio. et obtulēit eā dñi: ponet manū suā sup caput ei⁹: immolabit q; eam in introitu tabnaculi testimonij. **E**t fudent filij aaron sāguinē ei⁹ p altaris circuitū: tollētq; ex ea in pastū ignis domici. adipem qui opit ventrē. et qui tegit vniūsa vitalia. **D**uos renūculos cū reticulo qd est sup eos iuxta ilia. et arimā iecoris cum renūculis: adolebitq; ea sup altare sacerdos. in alimonia ignis et suauissimi odoris. **D**ominis adipeꝝ dñi erit iure perpetuo. in generationib; et cūctis hīraculis vestris: nec sāguines nec adipeꝝ omīo comedetis. **CA. III.**

Deut⁹ q; est dñs ad moysen dicens **L**oquere filiis isrl. **A**nima q; peccauerit p ignorantia. et de vniūsa mā datis dñi que pcepit vt nō fierēt quippiā fecerit: si sacerdos qui vnctus est peccauit delinqre faciēs pplm: offeret p peccato suo vitulū imaculatū dñi. **E**t adducet illū ad ostiū tabernaculi testimonij. corā dñi: ponetq; manū sup caput ei⁹: et immolabit eū dñi. **H**auriet q; de sanguine vituli: inferens illū in tabnaculū testimonij. **C**ūq; intinxerit digitū in sanguinem aspget eū septies corā dñi: contē velū sanctuarij. **P**onetq; de eodē sanguine sup cornua altaris thimiāmatissimī dñi: quod ē in tabnaculo testimonij. **D**ñem aut reliquū sanguinē fūdet in basib; altaris olocausti. in introitu tabernaculi. **E**t adipem vituli offeret p peccato: tā eū qui vitalia operit. q; omīa que intrinsecus sūt: duos renūculos et reticulū quod ē sup eos iux ilia. et adipē iecoris cū renūcul. sic offerēt de vitulo hostie pacificoꝝ: et adolebit ea sup altare olocausti. **D**ellē vero et oēs carnes cū capite de pedib; et intestinis et fimo et reliquo corpore offeret extra castra in locū mūdū. vt cineres effūdī solēt: incēdetq; ea sup lignoꝝ struē: quē in loco effusorū cinerum cremabūtur. **Q**uod si oīs turba filioꝝ isrl ignorauerit. et per imperitiā fecerit qd

otra mādatū dñi est. et postea intellexerit peccatū suū: offeret p peccato suo vitulū. **A**dducetq; eū ad ostiū tabernaculi: et ponēt seniores ppli manus sup caput eius corā domino. **I**mmolatoq; vitulo in aspectu domini. inferet sacerdos qui vnct⁹ est de sanguine ei⁹ in tabnaculū testimonij: tincto digito aspergēs septies contē velū. **P**onetq; de eodē sanguine in cornib; altaris: quod est corā dñi in tabernaculo testimonij. **R**eliquū autē sanguinē fūdet iuxta basim altaris olocaustorū: quod est in ostio tabernaculi testimonij. **A**dipemq; eius adipem tollet. et adolebit sup altare. sic faciens et d; vitulo quō fecit et p̄us: et rogante: p eis sacerdote p̄icius erit eis dñs. **I**tem aut vitulū offeret extra castra atq; cōburet sic et p̄orem vitulum: quia ē p peccato multitudinis. **S**i peccauerit princeps et fecerit vnū e plurib; p ignorantiam quod dñi lege phibet. et postea intellexerit peccatū suū. offeret hostiam coram dñi. hircū de capris imaculatū: ponetq; manū suā sup caput eius. **C**ūq; immolauerit eū in loco vbi solet mactari olocaustū corā dñi. quia p peccato est: tinctet sacerdos digitum in sanguine hostie p peccato. tangēs cornua altaris olocausti. et reliquū fūdet ad basim eius: adipem vero adolebit sup sic in victimis pacificoꝝ fieri solet. **R**ogabitq; p eo sacerdos et p peccato ei⁹: et dimittet ei. **Q**uod si peccauerit aīa p ignorantia de populo tre vt faciat quicq; d; his que dñi lege phibentur. atq; delinquat. et cognouerit peccatū suū. offeret capram imaculatā: ponetq; manū sup caput hostie que p peccato ē: et immolabit eā in loco olocausti. **T**olletq; sacerdos de sanguine in digito suo: et tangens cornua altaris olocausti. reliquū fūdet ad basim eius. **D**ñem aut adipeꝝ auferēs sicut auferri solet de victimis pacificoꝝ. adolebit sup altare in odore suauitatis dñi: rogabitq; p eo: et dimittet ei. **S**i autē d; pecoribus obtulerit victimā p peccato ouem scilicet imaculatā: ponet manū super caput ei⁹: et immolabit eā in loco vbi solent cedi olocaustorū hostie. **S**umeretq; sacerdos de sanguine ei⁹ digito suo: et tangens cornua altaris olocausti. reliquū fūdet ad basim ei⁹. **D**ñem q; adipem auferens. sicut auferri solet adipeꝝ arietis q; immolatur p pacificis

cremabit sup altare incensū dñi: rogabit
q̃ p eo et pro peccato eius: et dimittet ei.

CA.

V.

Si peccauerit aia et audierit voces
iurantis testisq̃ fuerit q̃ ip̃e vidit
aut oſci⁹ est: nisi indicauit portabit iniquita-
tem suā. **Aia** q̃ tetigerit aliqd̃ imūduz. siue
quod occisū a bestia ē. aut p se mōtuū. aut
qd̃libet aliud reptile et oblita fuerit imūdi-
cie sue. rea ē et deliquit: et si tetigerit quic-
q̃ de imūdiCIA hoīs iuxta oēm impuritatem
qua pollui solet oblitaq̃ agnouerit postea:
subiacebit delicto. **Aia** que iurauerit et ptu-
lerit labijs suis vt vel male qd̃ facit vel be-
ne et nō fecerit et idipsū iuramēto et fīmōe
firmauerit. oblitaq̃ postea intellexerit deli-
ctū suū: agat penitētiā p peccato et offe-
rat de gregib⁹ agnā siue caprā: orabitq̃ p
eo sacerdos et p peccatis ei⁹. **S**i aut nō potu-
erit offerre pec⁹. offerat duos tortures vel
duos pullos colūbarū dñi: vnū p peccato
et alter p olocautū: dabitq̃ eos sacerdo-
ti. **Q**ui p̃mū offerens p peccato retorq̃bit
caput ei⁹ ad p̃nulas. ita vt collo adhere-
at et nō penit⁹ obrūpat: et asp̃get de sāgui-
ne ei⁹ parietē altaris. **Q**uidq̃ aut reliquū
fuerit faciet destillari ad fūdamētū ei⁹: q̃a
p peccato est. **A**lter vero in olocautū ado-
lebit vt fieri solet: rogabitq̃ p eo sacerdos
et p peccato ei⁹: et dimittet ei. **N**ō si nō q̃-
uerit man⁹ ei⁹ duos offerre turtures. aut
duos pullos columbarū: offeret p peccato
suo simile ptem ephy. decimā. **N**ō mittet in
eam oleū nec thuris aliqd̃ imponet. q̃a pro
peccato ē: tradetq̃ eam sacerdoti qui ple-
nū ex ea pugillū hauries cremabit sup alta-
re in monimētū ei⁹. qui obtulerit. rogans
p illo et expiās: reliquā vero ptem ip̃e ha-
bebit in munere. **L**ocutusq̃ est dñs ad moy-
sen dicēs. **Aia** si p̃uaricās ceremonias p er-
rorē in his que sūt dñi sanctificata pecca-
uerit: offeret p delicto suo arietē imacula-
tū de gregib⁹. qui emi potest duobus fclis
iuxta pond⁹ sanctuarij: ipsūq̃ qd̃ intulit dā-
m̃ restituet et q̃ntaz ptes ponet sup tradēs
sacerdoti: qui rogabit p eo offerēs arietē:
et dimittet ei. **Aia** que peccauerit p igno-
rantia feceritq̃ vnū ex his que dñi lege p̃-
hibent. et peccati rea. intellexerit iniquitates
suas. offeret arietem imaculatū de gregib⁹

sacerdoti iuxta mēsurā estimatiōemq̃ pec-
cati: qui orabit p eo q̃a nesciens fecerit: et
dimittet ei quia p errorē deliquit in dñi.

CA.

VI.

Locutusq̃ est dñs ad moysen dicēs.
Aia que peccauerat: et cōtempto
dñi negauerit p̃mo suo depositū qd̃ fidei
eius creditū fuerat. vel vi aliqd̃ extorserit.
aut calūniā fecerit siue rem p̃ditā inuenit
et inficiās insup p̃ierauerit. et quodlibz ali-
ud ex plurib⁹ fecerit in q̃bus solēt peccare
homies: quicūq̃ delicti reddet oīa que p frau-
dem voluit obtinere integra: et quitaz insu-
per ptes dñi cui damñū intulerat. **P**ro pec-
cato aut suo offeret arietē imaculatū de
grege: et dabit eū sacerdoti iuxta estimati-
onē mēsuramq̃ delicti: qui rogabit p eo co-
ram dñi. et dimittet illi p singulis que faci-
endo peccauit. **L**ocutusq̃ est dñs ad moysē
dicēs. **P**recipe aaron et filiis ei⁹. **H**ec ē lex
olocausti. **C**remabit in altari tota nocte vs-
q̃ mane. **I**gnis ex eodem altari erit. **V**estie-
tur tunica sacerdos. et feminalib⁹ lineis tol-
letq̃ cineres quos vorans ignis exussit: et
ponens iuxta altare. spoliabit p̃oribus vesti-
mētis indutusq̃ alijs offeret eos extra ca-
stra et in loco mūdissimo vsq̃ ad fauillā cō-
sumi faciet. **I**gnis aut in altari semp arde-
bit: quem nutriet sacerdos. subiciēs ligna
mane. p singulos dies: et imposito olocau-
sto desup. adipēs adolebit pacificorū. **I**gnis
est iste perpetu⁹: qui nunq̃ deficiet in altari.
Hec ē lex sacrificij et libamētōz que offe-
rent filij aaron corā dñi et corā altari. **T**ol-
let sacerdos pugillū simile que asp̃sa ē oleo
et totū thus. quod sup similā est: adolebit
q̃ illud in altari in monimētū odoris sua-
uissimi dñi. **R**eliquā aut ptem simile come-
det aaron cū filiis suis absq̃ fermento et co-
medet in loco sanctuarij tabernaculi. **I**deo
aut nō fermentabit: quia pars ei⁹ in dñi of-
fert incensū. **S**anctū sanctorū erit: sic p pec-
cato atq̃ delicto. **M**ares tm̃ stirpis aaron.
comedent illud. **L**egitimū ac sempiternum
erit in generationib⁹ ṽris de sacrificijs dñi.
His qui tetigerit illa sanctificabit. **L**ocu-
tusq̃ est dñs ad moysen dicēs. **H**ec ē obla-
tio aaron et filiorū ei⁹ quā offerre debet do-
mio in die ṽnctiōis sue. **D**ecimā ptes ephy
offeret simile in sacrificio sempiterno. **M**ediū

eius mane et mediū ei⁹ vespē: q̄m sartagi
ne oleo aspersa frigeat. **D**fferet aut eam ca
lidā in odorem suauissimū dño sacerdos qui
iure patri successerit: et tota cremabit in al
tari. **D**ñe em sacrificiū sacerdotū igne asumeat:
nec quis q̄ comedet ex eo. **L**ocutus ē aut dō
min⁹ ad moysen dicens **L**oquere aaron et fi
lijs ei⁹. **I**sta ē lex hostie p peccato. **I**n loco vbi
offeret olocautū. imolabit corā dño. **S**an
ctū sanctorū ē. **S**acerdos q̄ offert comedet
eam in loco sancto. in atrio tabernaculi. **Q**uid
quid tetigerit carnes ei⁹. sanctificabit. **S**i
de sanguine illi⁹ vestis fuerit aspersa lauabit in
loco sancto. **V**as aut victile in quo cocta ē
asfringet: q̄ si vas eneū fuerit defricabit: et
lauabit aqua. **D**is mascul⁹ de gñe sacerdo
ti vscet de carnib⁹ ei⁹: quia sanctū sanctorū
est hostia ei⁹ q̄ cedit p peccato. cui⁹ sāguis
inferet in tabernaculū testimonij ad expiandū
in sanctuario nō comedet: sed oburet igni.

UCA.

VII.

Ec est q̄ lex hostie p delicto. **S**ancta
sanctorū est. **I**ncirco vbi imolabit
olocaustū: mactabit et victia p delicto. **S**ā
guis em p gyrū altaris fuudet. **D**fferet ex
ea caudā et adipē qui opit vitalia: duos re
nūculos et piguedinē que iuxta ilia ē. reti
culūq̄ iecōis cū renūculis et adolebit ea sa
cerdos sup altare. **I**ncensū ē dñi p delicto.
Dis mascul⁹ de sacerdotali genere in loco sā
cto vscet his carnib⁹: quia sanctū sanctorū
est. **S**i c p peccato offeret hostia: ita et p de
licto. **V**triusq̄ hostie lex vna erit. **A**d sacer
tem qui eā obtulerit ptinebit. **S**acerdos q̄
offeret olocautū victimā: hēbit pelles eius.
Et omne sacrificiū simile quod coquit in cli
bano. et quidq̄ in craticla vel in sartagie
paratur ei⁹ erit sacerdotis. a quo offeret: si
ue oleo aspersa siue arida fuerint. **C**ūctis fi
lijs aaron mēsurā equā p singulos diuidet.
Hec ē lex hostie pacificorū: que offeret dño.
Si p grāz actōe oblatio fuerit: offeret pa
nes absq̄ fermento. aspersos oleo et lagana
azima vncta oleo coctāq̄ similes et colliri
das. olei admixtiōe aspersas: panes q̄ fer
mentatos cū hostia gratiaz que imolat p
pacificis: ex quib⁹ vn⁹ p p̄micijs. offertur
dño: et erit sacerdotis qui fūdet hostie san
guis. **C**ui⁹ carnes eadē comedent die: nec
remāebit ex eis quicq̄ vsq̄ mane. **S**i voto

vel sponte quispiā obtulerit hostiā: eadē m h
milt edet die. **S**ed et si quid i craticlū remā
serit: vsci licitū est. **Q**uidq̄ aut terci⁹ iue
nerit dies ignis absumet. **S**i quis de carni
bus victie pacificorū die terci⁹ comederit:
irrita fiet ei⁹ oblatio nec pderit offerenti:
qn poti⁹ q̄cūq̄ aia tali se edulio otaminaue
rit p̄uicationis rea erit. **C**aro que aliq̄d
tetigerit imūdum nō comedet: sed oburet
igni. **Q**ui fuerit imūd⁹ vscet ex ea. **A**nima
polluta que edet de carnib⁹ hostie pacifico
rū que oblata est dño peribit de pplis suis:
et q̄ tetigerit imūdicia hois vel iumeti siue
ois rei que polluerē potest. et comedet de
huiuscemodi carnib⁹: interibit de pplis suis.
Locutusq̄ ē dñs ad moysē dicens **L**oquere
filij israel. **A**dipē ouis et bouis et capre non
comedetis. **A**dipē cadaueris morticini et ei
us aialis quod a bestia captū ē. habebitis
in varios vsus. **S**i quis adipēz q̄ offerri de
bet i incensū dñi comederit: pibit de p̄plo suo.
Sanguisq̄ q̄ ois aialis nō sumetis in cibo:
tā de ouib⁹ q̄ de pecorib⁹. **D**is aia que ede
rit sanguinem pibit de pplis suis. **L**ocutusq̄
est dñs ad moysen dicens **L**oquere filij israel
dicens. **Q**ui offert victiam pacificorū dño:
offerat siml et sacrificiū id ē libamēta ei⁹.
Tenebit manib⁹ adipē hostie: et pectusculū
Cūq̄ ambo oblata dño assecrauerit tradet
sacerdoti: q̄ adolebit adipē sup altare: pectu
sculū aut erit aaron et filiorū ei⁹. **A**rmus q̄
dexter de pacificorū hostijs cedet in p̄micias
sacerdotis. **Q**ui obtulerit sanguinem et adi
pem filiorū aaron: ipē hēbit et armū dextrū
in portione sua. **P**ectusculū em eleuationis
et a mū separatiōis tuli a filijs israel de hostijs
eorū pacificis: et dedi aarō sacerdoti et filijs ei
us legē perpetua ab omi p̄plo israel. **H**ec ē vn
ctio aaron et filiorū eius in ceremonijs dñi.
die quo obtulit eos moyses vt sacerdotio fū
gerent: et q̄ p̄cepit eis dari dñs a filijs israel
religione perpetua in generationib⁹ suis.
Ista est lex olocautū et sacrificij p peccato
atq̄ delicto: et p assecratōe et pacificorū vi
ctimis quā constituit dñs moysi i mōte sinai.
quādo mādauit filijs israel vt offerent obla
tiones suas dño in deserto synai.

UCA.

VIII.

Locutusq̄ est dñs ad moysē dicens
Tolle aarō cū filijs suis. vestes eo

et vinctiois oleū: vitulū p peccato. duos arietes canistrū cū azimīs: et aggregab omem cetū ad ostiū tabnaculi. **F**ecit moyses vt dominus imparat: aggregataq omi tba añ fores tabnaculi ait. **I**ste ē hmo quē dñs iussit fieri. **S**taticq obtulit aaron et filios ei⁹. **C**ū q lauisset eos. vestiuit pōtificez subucula lineā: accingēs eū balthēo. et induēs eū tunica iacinctima: et desup hūerale imposuit: qd astringēs cinglo aptauit rōnali in q erat doctrina et veritas. **C**idari qz texit caput: et sup eā otra frontē posuit lamiaz aureā osecratā i sanctificatiōe: sic pcepit ei dñs. **T**ulit et vinctiois oleū: q liniuit tabnaculū cum omi suppellectili sua. **C**ūqz sanctificās asphisset altare septē vicibz vnxit illud et oia vasa ei⁹: labzūqz cū bali sua sanctificauit oleo. **Q**uōd fūdēns sup caput aaron: vnxit eū et osecrauit. **F**ilios qz ei⁹ oblatos osecrauit: vestiuitqz tunicis lineis et cinxit balthēis: iposuitqz mitras vt iusserat dñs. **O**btulit et vitulū p peccato. **C**ūqz sup caput ei⁹ posuisset aaron et filij ei⁹ man⁹ suas: imolauit eū hauriens sanguinē: et tincto digito tetigit cornua altaris p gyrū. **Q**uo expiato et sanctificato: fudit reliquū sanguinē ad fūdāmetā ei⁹. **A**dipē vero qui erat sup vitalia et reticulū iecoris duosqz renuclos cum aruiulis suis adoleuit sup altare: vitulū cum pelle et carnibz et fimo cremās exē castra hincut pcepit dñs. **O**btulit et arietē i olocauitū. **S**up cui⁹ caput cū imposuisset aarō et filij ei⁹ man⁹ suas imolauit eū: et fudit sanguinē ei⁹ p circuitū altaris. **I**psūqz arietē i frustra occidens: caput ei⁹ et aut⁹ et adipem adoleuit igni: lotis pus intestinis et pedibz. **T**otūqz simul arietē incēdit sup altare eo qd esset olocauitū suauissimi odoris domino: sic pceperat ei. **O**btulit et arietē secūdū in osecratiōez sacerdotū: posuerūtqz super caput ei⁹ aaron et filij eius manus suas. **Q**uē cū imolasset moyses: sumēs de sanguine: tetigit extremū auricle dextre aaron: et pollicem man⁹ eius dextre: similē et pedis. **O**btulit et filios aarō. **C**ūqz de sanguine arietis imolati tetigisset extremū auricule singulorū dextre: et pollices man⁹ ac dextri pedis: reliquū fudit sup altare p circuitū. **A**dipem vero et caudā. oēmque pinguedinē que opit intestina: reticulūqz iecoris et duos re-

nes cū adipibz suis et armo dextro sepauit. **T**ollēs autē de canistro azimorū quod erat coram dño panes absqz fermento. et colliridaz aspsā oleo laganūqz. posuit sup adipēs et armū dextrū: tradens simul oia aaron et filiis ei⁹. **Q**ui postq leuauerūt ea corā dño: rursum suscepta de manibus eorum adoleuit super altare olocauitū: eo qd consecratōis esset oblatio in odorē suauitatis sacrificij dñi. **T**ulitqz pectusculū eleuās illud corā domino de ariete osecratiōis in ptem suā: sic pcepit ei dñs. **A**ssumēsque vnguentū: et sāguinē qui erat in altari aspsit sup aaron et vestimenta ei⁹: et sup filios illi⁹ ac vestes eorum. **C**ūqz sacrificasset eos in vestitu suo: pcepit eis dicens. **C**oqte carnes añ fores tabnaculi: et ibi comedite eas. **P**anes qz osecratiōis edite qui positi sūt in canistro: sic pcepit in deus dicens. **A**aron et filij eius comedēt eos. **Q**uid qd autē reliquū fuerit de carne et panibus. ignis osumet. **D**e ostio qz tabernaculi nō exhibitis septē diebz: vsqz in diē quo implebit tpus osecratiōis vestre. **S**eptē ei diebus finit osecratio sic in pñtiāz fcm est: vt ritus sacrificij opleret. **D**ie ac nocte manebitis in tabernaculo: obseruātes custodias domino ne moriamini. **S**ic em̄ michi pceptū est. **F**ecerūtqz aaron et filij ei⁹ cūcta q locut⁹ est dñs p manū moysi. **CA.** **IX.**

Facto autē octauo die vocauit moyses aarō et filios ei⁹ ac maiōes natu isrl: dixitqz ad aaron. **T**olle de armto vitulū p peccato. et arietē in olocauitū. vtrūqz imaculatū: et offer illos corā dño: et ad filios isrl loqris. **T**ollite hircū p pecto et vitlū atqz agnū amictim imaculatū et fine maculā in olocauitū: bouē et arietē p pacificis. et imolate eos corā dño: in sacrificio singulorū similā aspsam oleo offerētes. **H**odie em̄ dñs apparebit vob. **T**ulerūt g cūcta q iusserat moyses ad ostiū tabnaculi: vbi cum ois multitudo astaret ait moyses. **I**ste ē hmo quē pcepit dñs: facite et apparebit vob glā eius. **E**t dixit ad aaron. **A**ccede ad altare: et imola p peccato tuo. **O**ffer olocauitū et deprecare p te et p populo. **C**ūqz mactaueris hostiam populi: ora p eis: sic pcepit dñs. **S**taticqz aaron accedens ad altare imolauit vitulū p peccato suo: cui⁹ sanguinē obtulerūt ei filij sui. **I**n quo tingēs digitū te

tigit cornua altaris: et fudit reliquias ad basim eius. **A**dipemque et renuculos ac reticulum iecoris que sunt pro peccato adoleuit super altare: sic precepit dominus moysi. **C**arnes vero et pelles eius extra castra obussit igni. **I**mmolauit et olocausum victimam. **O**btuleruntque ei filii sui sanguinem eius: quem fudit pro altaris circuitibus. **I**psam etiam hostiam in frusta scissam cum capite et membris singulis obtulerunt: quia omnia super altare cremauit igni: lotis aqua prius intestinis et pedibus. **E**t pro peccato populi offerens. **M**actauit hircum: expiatoque altari fecit olocausum. **A**ddes in sacrificio libamenta: quae pariter offerunt et adules ea super altare: absque ceremoniis olocausum matutini. **I**mmolauit et bouem atque arietem hostias pacificas populi. **O**btuleruntque ei filii sui sanguinem quem fudit super altare in circuitu: adipem autem bouis. et caudam arietis renuculos cum adipibus suis et reticulum iecoris posuerunt super pectora. **C**umque cremati essent adipem super altare: pectora eorum et armos dextros sepauit aaron eleuans coram domino: sic precepit moyses. **E**t extendens manum ad populum benedixit ei: sicque completis hostiis pro peccato et olocausis et pacificis. **D**escendit. **I**ngressi autem moyses et aaron in tabernaculum testimonij et deinceps egressi: benedixerunt populo. **A**pparuitque gloria domini omni multitudini domini: et ecce egressus ignis a domino deuorauit olocausum et adipem: qui erant super altare. **Q**uod cum vidissent ebrei: laudauerunt dominum ruentes in facies suas. **CA. X.**

Raptisque nadab et abiu filii aaron thuribulis suis imposuerunt ignem et incensum desuper offerentes coram domino ignem alienum: quod eis preceptum non erat. **E**gressusque ignis a domino deuorauit eos: et mortui sunt coram domino. **D**ixitque moyses ad aaron. **H**oc est quod locutus est dominus. **S**anctificabor in his quae appropinquat michi: et in conspectu omnis populi glorificabor. **Q**uod audiens tacuit aaron. **V**ocatis autem moyses mysakele et elisaphan. filijs oziel patris aaron ait ad eos. **I**te et tollite fratres vestros de conspectu sanctuarii: et asportate extra castra. **C**onfestimque pergentes tulerunt eos sicut iacebant vestitos lineis tunicis: et eleuerunt foras ut sibi fuerat impatum. **L**ocutusque est moyses ad aaron et ad eleazar et ythamar filios eius. **C**apita vestra nolite nudare: et vestimenta nolite scindere. ne forte mo-

riamini: et super omnem caetum orietur indignatio. **F**ratres vestri et omnes domus israel plangent in cineribus quod dominus suscitauit: vos autem non egredimini foras tabernaculi: alioquin prohibitis. **D**ilectum quod pro sancte vinctio est super vos. **Q**ui fecerunt omnia iuxta preceptum moysi. **D**ixitque dominus ad aaron. **V**inum et omne quod inebriare potest non bibetis. tu et filij tui quando intrabitis in tabernaculum testimonij ne moriamini. quia preceptum sempiternum est in generationes vestras et ut habeatis scientiam discernendi. inter sanctum et profanum. inter pollutum et mundum: doceatisque filios israel omnia legitima mea quae locutus est dominus ad eos per manum moysi. **L**ocutusque est moyses ad aaron. et ad eleazar et ythamar filios eius qui erant reliqui. **T**ollite sacrificium quod remanet de oblatione domini et comedite illud absque fomento iuxta altare: quia sanctum sanctorum est. **C**omeditis autem in loco sancto quod datum est tibi et filiis tuis. de oblationibus domini: sic preceptum est michi. **D**eductumque est quod oblatum est. et armum qui sepatus est edetis in loco mundissimo tu et filij tui: et filie tue tecum. **T**ibi enim ac liberis tuis reposita sunt de hostiis salutaribus filiorum israel: eo quod armum et pectus et adipem quem cremant in altari. eleuauerunt coram domino: et pertineant ad te. et ad filios tuos. lege perpetua: sic precepit dominus. **I**nter hunc hircum qui oblatum fuerat pro peccato cum quereretur moyses exultum reperit iratusque contra eleazar. et ythamar filios aaron qui remanserant ait. **C**ur non comedistis hostiam pro peccato in loco sancto. quae sancta sanctorum est. et data vobis ut portetis iniquitatem multitudinis et rogetis pro ea in conspectu domini: primum enim de sanguine illius non sit illatum intra sancta. et comedere debueratis eam in sanctuario sic preceptum est michi. **R**espondit aaron. **O**blata est hodie victima pro peccato et olocausum coram domino: michi autem accidit quod vides. **Q**uoniam potui comedere eam: aut placere domino in ceremoniis mente lugubri. **Q**uod cum audisset moyses: recepit satisfactionem. **CA. XI.**

Deutus est dominus ad moysen. et aaron dicens. **D**icite filiis israel. **C**ustodite omnia quae scripsi vobis: ut sim deus vester. **H**aec sunt animalia quae comedere debetis de cunctis animalibus terre. **D**ominus quod habet diuisas ungulas et ruminat in pecoribus comedetis. **Q**uid quid autem ruminat et habet ungulas sed non diuidit eam. sic camelus et cetera. non comedetis.

illud: et in imunda reputabitur. **C**irco grillus qui rumiatur vngulaque non diuiditur imundus est: lep9 quoque non et ipse rumiatur sed vngulam non diuidit. et sus qui cum vngula diuidatur non rumiatur: horum carnibus non vescemini. **N**ec cadauera attingetis quia imunda sunt vobis. **H**ec etiam sunt que gignunt in aquis: et vici licitum est. **D**omine quod habet penulas et squamas tam in mari quam in fluuib9 et stagnis comedetis. **Q**uidquid autem penulas et squamas non habet eorum que in aquis mouentur et viuunt abominabile vobis execrabilis erit. **C**arnes eorum non comedetis: et morticina vitabitis. **C**uncta que non habent penulas et squamas in aquis polluta erunt. **H**ec sunt que de aquis comedere non debetis: et visitanda sunt vobis. **A**quila. et gryphus. et alietus et miluus. ac vultur iuxta genus suum: et omne coruini generis. in similitudinibus suis: struciones. et noctua. et larua et accipiter iuxta genus suum: bubo et megulus. et ibis. et cignus et onocrotalus. et porphyrion. et heodione et cara dios iuxta genus suum: vipera quoque et vesperilione. **D**omine omne volubis quod gressum super quatuor pedes abominabile erit vobis. **Q**uidquid autem ambulat quatuor pedes sed habeat longiora retro crura per que salit super terram: comedere debetis: ut est bruchus in genere suo. et attacus atque ophiomachus. atque locusta: singula iuxta genus suum. **Q**uidquid autem ex volucribus. quatuor tantum habet pedes execrabile erit vobis: et quicumque morticina eorum tetigerit polluetur. et erit imundus usque ad vespam: et si necesse fuerit ut portet quippias horum mortuum lauabit vestimenta sua. et imundus erit usque ad occasum solis. **D**omine animal quod habet quatuor vngulas sed non diuidit eas. nec rumiatur. imundus erit: et quidquid tetigerit illud contaminabitur. **Q**ui ambulat super manus ex cunctis animantibus que incedunt quatuor pedibus: imundus erit. **Q**ui tetigerit morticina eorum polluetur usque ad vespam: et qui portauerit huiuscemodi cadauera lauabit vestimenta sua. et imundus erit usque ad vespam: quia omnia hec imunda sunt vobis. **H**ec quoque in imunda reputabuntur de his que mouentur in terra: mustela et mus et crocodilus. singula iuxta genus suum: migale camoleon. et stellio. et lacerta et talpa: omnia haec imunda sunt. **Q**ui tetigerit morticina eorum imundus erit usque in vespem: et super quem ceciderit quicumque de morticinis eorum polluetur. **T**am vas ligneum et vestimentum. quam

pelles. et cilicia. et in quocumque sit opus tingetur aqua. et polluta erunt usque ad vespam: et sic postea mundabuntur. **V**as autem victile in quod horum quicumque intro ceciderit polluetur: et ideo frangendum est. **O**mnis cibus quem comedetis si fusca fuerit super eum aqua imundus erit: et omne liquens quod bibitur de vniuerso vase imundus erit. **E**t quidquid de morticinis huiuscemodi ceciderit super illud imundus erit: siue cibum siue citro pedes destruent. et imundi erunt. **F**ontes vero et cisterne. et omnis aquarum congregatio munda erit. **Q**ui morticinum eorum tetigerit polluetur. **S**i ceciderit super sementem non polluetur et ea: si autem quippiam aqua sementem perfuderit. et postea morticinis tacta fuerit: illico polluetur. **S**i mortuum fuerit animal quod licet vobis comedere: qui cadauer eius tetigerit imundus erit usque ad vespam. **E**t qui comederit ex eo quippiam siue portauerit. lauabit vestimenta sua: et imundus erit usque in vespam. **D**omine quod reptat super terram abominabile erit: nec assumet in cibum. **Q**uidquid super pedem quadrupes gressum. et multos habet pedes siue per humum trahitur non comedetis. quia abominabile est. **N**olite contaminare aias vestras: nec tangatis quicumque eorum ne imundi sitis. **E**go sum dominus deus vestri. **S**ancti estote: quia ego sanctus sum. ne polluat aias vestras in omni reptili quod mouetur super terram. **E**go enim sum dominus qui eduxi vos de terra egypti: ut essem vobis in deum. **S**ancti eritis: quia ego sanctus sum. **I**sta est lex animalium ac volucrium et omnis anime uiuentis que mouetur in aqua. et reptat in terra: ut differentias noueritis mundi et imundi: et ut sciatis quod comedere et respicere debeatis.

CA.

XII.

Decutusque est dominus ad moysen dicens. **L**oquere filiis israel: et dices ad eos. **M**ulier si suscepto semine peperit masculum imunda erit septem diebus iuxta dies separationis menstrue: et die octauo circumcidet infantem: ipsa vero egreditur diebus mensebit in sanguine purificationis sue. **D**omine sanctum non tanget nec ingredietur in sanctuarium donec impleantur dies purificationis sue. **S**i autem femina peperit imunda erit duabus hebdomadibus iuxta ritum fluxus menstrui: et sexaginta sex diebus manebit in sanguine purificationis sue. **C**umque expleti fuerint dies purificationis sue per filium siue per filiam deferet agnatum agnatum in

olocauftū et pullū colūbe. hūe turturem p
peccato ad oſtiū tabnaculi teſtimoniū ⁊ tra
det ſacēdoti: qui offeret illa corā dño. ⁊ ora
bit p ea: et ſic mūdabit a pfluuiō ſanguis
ſui. Iſta eſt lex parturiētis masculū ⁊ femi
nā. **¶** Si nō muenerit man⁹ ei⁹ nec potue
rit offerre agnū: ſumet duos turtures vel
duos pullos colūbarū: vnū in olocauſtum
et alterū p peccato. **¶** Habitoq; p ea ſacēdos
et ſic mūdabit. **¶** CA. XIII.

¶ Deuſq; eſt dñs ad moyſen ⁊ ad
aaron dicēs. Hō in cui⁹ cute et cā
ne ortus fuerit diuerſus color hūe
poſtula. aut lucēs quippiā id ē plaga lepre:
adduceſ ad aarō ſacerdotē. vel ad vnū quē
libet filioꝝ eius. Qui cū viderit leprā in cu
te. ⁊ pilos albu mutatos colore. ipſaq; ſpe
ciem lepre humiliōem cute et carne reliq;
plaga lepre eſt. et ad arbitriū ei⁹ ſepabit.
Si aut lucēs cādor fuerit in cute. nec hūi
lior carne reliq; et pili coloris pſtini: reclu
det eū ſacēdos ſeptē dieb; ⁊ oſiderabit die
ſeptimo. Et ſiquidē lepra vltra nō creuerit
nec trāſierit in cute pōres tñios: rursus re
cludet eū ſeptē dieb; alijs: et die ſeptio con
templabit. Si obſcuriō fuerit lepra et non
creuerit i cute mūdabit eā quia ſcabies ē:
lauabitq; hō veſtimēta ſua. et mūdus erit.
¶ Si poſtq; a ſacerdote viſus ē et reddit⁹
eſt mūdiciē iterū lepra creuerit adduceſ ad
eū: et imūdiciē cōdemnabit. Plaga lepre
ſi fuerit in hōie adduceſ ad ſacerdotē: et vi
debit eū. Cūq; color albus in cute fuerit. et
capilloꝝ mutauerit aſpectū. ipa q; caro vi
ua apparueit: lepra vetuſtiſſima iudicabit.
atq; mollita cuti. Contēnabit itaq; eū ſac
dos et nō recludet: quia pſpicue imūdiciē ē.
Si aut efflozuerit diſcurrēs lep̄ in cute: ⁊
opueit oēs carnē a capite vſq; ad pedes. qd
quid ſub aſpectu oculoꝝ cadit: cōſiderabit
eū ſacerdos. et teneri lepra mūdifiſſima iudi
cabit. eo q; oīs in cādorem vſa fit: et idcir
co homo mūduserit. Quādo vero caro vi
uens in eo apparuit. tūc ſacerdotis iudicio
polluet: et mē imundos reputabit. Caro ei
viua ſi lepra aſpigitur: imūda eſt. **¶** Si rur
ſum vſa fuerit in alboꝝ et totū hominem
opuerit oſiderabit eū ſacerdos. ⁊ mūdū eſſe
decernet. Caro aut ⁊ cutis in q; vlcus natū
eſt et ſanatu. ⁊ in loco vlcis cicatrix alba

apparuerit hūe ſubrufa: adduceſ hō ad ſac
dotem. Qui cū viderit locū lepre humiliorē
carne reliq; et pilos vſos in cādorem: cōta
miabit eū. Plaga em lapre orta eſt in vlcere
¶ Si pilus coloris ē pſtini et cicatrix. **¶**
obſcura: et vicina carne nō ē humilior: re
cludet eū ſeptem dieb; Et ſiquidē creuerit.
adiudicabit eū lepre: ſinaut ſteterit in lo
cu ſuo. vlcis ē cicatrix: ⁊ homo mūdus erit.
Caro aut ⁊ cutis quā ignis excuſſerit. ⁊ ſa
nata albā hūe rufāz habuerit cicatricē: cō
ſiderabit eā ſacerdos. Et ecce vſa ē in albo
rem. et locus ei⁹ reliq; cute eſt humilior: cō
tamiabit eū: quia plaga lepre in cicatrice
orta eſt. **¶** Si piloꝝ color nō fuerit imuta
tus. nec humilior plaga carne reliq; et ipſa
lepre ſpecies fuerit ſubobſcura: recludet eū
ſeptē dieb; et die ſeptimo otemplabit. Si
creuerit in cute lepra o tamiabit eū: ſinaut
in loco ſuo candor ſteterit nō ſatis clarus.
plaga cōbuſtiōis eſt et idcirco mūdabit.
quia cicatrix ē obuſture. Vir hūe mulier in
cui⁹ capite vel bāba germiauerit lepra: vi
debit eos ſacerdos. Et ſiquidē humilior fue
rit locus carne reliq; et capill⁹ flau⁹. ſolito
q; ſubtilior: cōtamiabit eos: quia lepra ca
pitis ac barbe eſt. Si aut viderit locū ma
cule eq̄lem vicine carnī. et capillū nigrū:
recludet eos ſemptē dieb; et die ſeptio itu
ebit. Si nō creuerit macula. et capill⁹ ſui
coloris eſt. et loc⁹ plage carnī reliq; equal:
radet homo abſq; loco macule: et recludet
ſeptē dieb; alijs. Si die ſeptimo viſa fuerit
ſteſſe plaga in loco ſuo. nec humilior car
ne reliq; mūdabit eū: lotiſq; veſtib; ſuis mū
dus erit. Si aut p⁹ emūdatiōez. rursus cre
uerit macula in cute. nō queret apli⁹ vtrū
capillū in flauū colore fit omutatus: quia
a pte imūdus eſt. **¶** Porro ſi ſteterit macula.
et capilli nigri fuerint: nouerit hōiem ſana
tū eſſe: et oſident eū pñuciet mūdus. Vir ſi
ue mulier i cui⁹ cute cādor apparuerit: intue
bit eos ſacerdos. Si dephenderit ſubobſcu
rū alboꝝ lucere in cute: ſciat nō eſſe leprā.
ſed maculā coloris cādidi: et hominē mūdū.
Vir de cui⁹ capite capilli fluūt. calu⁹ ⁊ mū
dus eſt. Et ſi a fronte ceciderint pili: recal
uaſter ⁊ mūdus ē. Si aut in caluicio hūe in
recaluatione albus vel rufus color fuerit ex
ortus. et ſi ſacerdos viderit: cōdemnabit eū

hanc dubie lepre: que orta est in caluicio.
Quicūq; ergo maculat⁹ fuerit lepra. et se-
 parat⁹ ē ad arbitriū sacerdotis: habebit ve-
 stimenta dissuta caput nudū. os veste conte-
 ctū: et amiatū ac sordidū se clamabit. **D**om-
 ni tempe quo leprosus est et imundus: sol⁹
 habitabit extra castra. Vestis lanea siue li-
 nea. que leprā habuerit in stamine atq; sub
 tegmine aut certe pellis vel quidq; ex pel-
 le defectū est: si alba vel rufa macula fuerit
 infecta. lepra reputabitur: ostendeturq; sacer-
 doti. **Q**ui cōsideratam recludet septem die-
 bus: et die septimo rursus aspiciēs. si dep-
 henderit creuisse. lepra p seuerās ē: pollutus
 iudicabit vestimentum. et omne in quo fuerit
 inuenta: et idcirco cōburet flāmis. **N**ō si
 eā viderit nō creuisse. p̄cipiet et lauabūt id
 in quo lepra est: recludetq; illud septem die-
 bus alijs. **E**t cū viderit faciem quidez p̄isti-
 nam nō reuersam nec tamē creuisse lepraz:
 imundus iudicabit et igne oburet: eo q; in
 fusa sit in superficie vestimenti vel p totum le-
 pra. **S**imāut obscurior fuerit locus lepre
 postq; vestis est lota: abrūpet eum et a soli-
 do diuidet. **N**ō si vltra apparuerit in his lo-
 cis que prius immaculata erant: lepra vo-
 latilis et vaga debet igne cōburi. **S**i cessa-
 uerit. lauabit aqua ea que pura sunt secū-
 do: et mūda erunt. **I**sta est lex lepre vesti-
 ti lanei et linei. staminis atq; subtegmīnis.
 omnisq; suppellectilis pellicee: quō mūdari
 debeat vel otaminari. **CA. XIII.**

Deutusq; est domin⁹ ad moysen di-
 cens. **H**ic ē ritus leprosi quādo mū-
 datus est adducet ad sacerdotem.
Qui egressus de castris. cū inuenerit leprā
 esse mūdātā. p̄cipiet ei q; purificatur. vt of-
 feret duos passerēs viuos p se quo tesci li-
 citum est: et lignū cedrīnū. vermiculumq;
 et psopum. **E**t vnū ex passeribus immolari
 iubebit in vasi fictili super aquas viuentes:
 aliū aut viuū. cum ligno cedrīno et coc-
 co et psopo tinget in sanguine passeris im-
 molati. quo asperget illum qui mūdandus ē
 septies. vt iure purgetur: et dimittet passe-
 rem viuū vt in agrum euolet. **C**unq; laue-
 rit homo vestimenta sua. radet omnes pilos
 corporis. et lauabitur aqua. purificatusq; i-
 gredietur castra: ita dumtaxat vt mane-
 at extra tabernaculū suū septem diebus:

et die septima radet capillos capitis. bar-
 bamq; et supcilia. ac totius corporis pilos.
Et lotis rursus vestibus et corpore. die oc-
 tauo assumet duos agnos immaculatos. et
 ouem anniculā absq; macula: et tres decia-
 mas simlie in sacrificium que conspersa sit
 oleo: et seorsum olei sextariū. **C**unq; sacer-
 dos purificans hominē statuerit eum et hec
 omnia coram domio in ostio tabernaculi te-
 stimonij: tollet agnū et offeret eū pro deli-
 cto oleiq; sextariū. **E**t oblati ante domi-
 nū omnibz. immolabit agnū vbi solet imo-
 lari hostia p peccato et olocaustuz: id est in
 loco sancto. **S**icut em p peccato: ita et pro
 delicto. ad sacerdotem p̄tinet hostia. **S**an-
 cta sanctorz est. **A**ssumensq; sacerdos de sā-
 gume hostie que immolata est p delicto po-
 net super extremū auricule dextre eius qui
 mūdatur: et super pollices manus dextre et
 pedis: et de olei sextario mittet in manū su-
 am finistram tingetq; digituz dextrū in eo:
 et asperget coram dño septies. **Q**uod aut
 reliquū est olei in leua manu. fundet super
 extremū auricule dextre eius qui mūdatur
 et super pollices manus ac pedis dextri: et
 super sanguinem qui effusus est p delicto: et
 super caput eius. **R**ogabitq; p eo coram do-
 mino: et faciet sacrificium pro peccato.
Tūc immolabit olocaustum: et ponet il-
 lud in altari cum libamentis suis: et homo
 rite mūdabitur. **N**ō si pauper est. et nō po-
 test manus eius inuenire que dicta sunt: p
 delicto sumet agnuz ad oblationem. vt ro-
 get p eo sacerdos. decimamq; partem simi-
 le. cōspersit oleo in sacrificiū. et olei sexta-
 riū. duosq; turtures siue duos pullos co-
 lumbe: quorum vnus sit p peccato. et alter
 in olocaustum: offeretq; ea die octauo pu-
 rificationis sue sacerdoti ad ostiū taberna-
 culi testimonij coram domio. **Q**ui suscipiēs
 agnū p delicto. et sextariū olei. leuabit
 simul: immolatoq; agno. de sanguine ei⁹ po-
 net super extremū auricule dextre eius qui
 mundatur: et super pollices manus eius ac
 pedis dextri. **O**lei vero partem mittet i ma-
 nū suam finistram: in quo tingens digitum
 dextre manus asperget septies coram dño
 tangetq; extremū dextre auricule illi⁹ qui
 mundatur. et pollices manus ac pedis dex-
 tri: in loco sanguis qui effusus est p delicto

Reliquā autē partem olei que est in sinistra manu mittet super caput purificati ut placeat pro eo dominū: et turturem siue pullū columbe offeret: vnum pro delicto: et alterum in olocustum cum libamentis suis. Hoc est sacrificium leprosi: qui habere non potest omnia in emundationem sui. Locutusque est dominus ad moysen et aaron dicens. Cum ingressi fueritis terram chanaan: quā ego dabo vobis in possessionem: si fuerit plaga lepre in edibus: ibit cuius est domus nunciās sacerdoti: et dicet. Quasi plaga lepre videtur mihi esse in domo mea. Et ille precipiet ut efferantur vniūsa de domo pulchra ingrediatur eā: et videat vtrum leprosa sit: ne immunda fiant omnia que in domo sunt. Intrabitque postea ut cōsideret lepram domus: et cum viderit in parietibus illius quasi valliculas pallore siue rubore deformes: et humiliores superficie reliqua: egredietur ostium domus et statim claudet illā septem diebus: reuersusque die septimo cōsiderabit eam. Si inuenerit creuisse lepram iubebit erui lapides in quibus lepra est: et precipiet eos extra ciuitates in locum immundum: domus autē ipsam radī intrinsecus per circumitū: et spargi puluerē rasurę extra urbem in locum immundum: lapidesque alios reponi pro his qui ablati fuerāt et luto alio limari domū. Si autē postquam eruti sunt lapides: et puluis elatus: et alia terra lita ingressus sacerdos viderit reuersam lepram: et parietes respersos maculis: leprosus est pseuerans: et immunda domus. Quia statim destruent: et lapides eius ac ligna atque vniuersus pulueres precipient extra opidū in locum immundum. Qui intrauerit domū quādo clausa est immundus erit usque ad vespem: et qui dormierit in ea et comederit quippiā lauabit vestimenta sua. Quod si introiens sacerdos viderit lepram non creuisse in domo postquam denuo lita fuerit: purificabit eam reddita sanitate. Et in purificatione eius sumet duo os passeris lignumque cedrinū et vermiculum atque psopum: et immolato vno passere in vase fictili super aquas viuas: tollet lignum cedrinum: et psopum et coccum: et passerem viuū: et tinget omnia in sanguine passeris immolati atque in aquis viuentibus et asperget domū septies: purificabitque eam tam in sanguine passeris quam in aquis viuentibus.

et in passere viuo: lignumque cedrinum et psopum atque fermicō. Cum dimiserit passerem euolare in agrum libere: orabit pro domo et iure mundabit. Ista est lex omnis lepre et percussure: lepre vestiū et domorum: cicatricis et erumpentium papularum: lucentis macule et in varias species coloribus immutatis: ut possit sciri quo tempore mundū quod vel immundum sit.

CA.

XV.

Locutusque est dominus ad moysen et aaron dicens. Loquimini filiis israel: et dicite eis. Vir qui patitur fluxum seminis: immundus erit: et tunc iudicabitur huic vicio subiaceret: cum per singula momenta adhaerit carni eius: atque concreuerit febris humor. Omne stratum in quo dormierit immundum erit: et vbicunque sederit. Si quis hominū tetigerit lectum eius lauabit vestimenta sua: et ipse lotus aqua immundus erit usque in vespem. Si sederit vbi ille sederat: et ipse lauabit vestimenta sua: et lotus aqua immundus erit usque in vespem. Qui tetigerit carnem eius lauabit vestimenta sua: et ipse lotus aqua immundus erit usque ad vespem. Si saliuas huiuscemodi odi homo iecerit super eum qui mundus est lauabit vestimenta sua: et lotus aqua immundus erit usque ad vespem. Si agia super quod sederit immundū erit: et quidquid sub eo fuerit qui fluxum seminis patitur pollutū erit usque ad vespem. Qui portauerit horum aliquid lauabit vestimenta sua: et ipse lotus aqua immundus erit usque ad vespem. Omnis que tetigerit quā talis est non lotis ante manibus: lauabit vestimenta sua: et lotus aqua immundus erit usque ad vespem. Vas fictile quod tetigerit confringetur: vas autē ligneum lauabitur aqua. Si sanatus fuerit qui huiuscemodi sustinet passionem numerabit septē dies post emundationem suā: et lotis vestibus: et toto corpore in aquis viuentibus erit mundus. Die autem octauo sumet duos turtures aut duos pullos columbe: et veniet in conspectu domini ad ostium tabernaculi testimonij: dabitque eos sacerdoti. Qui faciet vnum pro peccato: et alterum in olocustum: rogabitque pro eo coram domino ut emundetur a fluxu seminis sui. Vir de quo

egreditur semē coitus. lauabit aqua omne corpus suū: et imūdu9 erit vsq; ad vesperz. Vestem et pellē q̄ habuerit lauabit aqua: et imunda erit vsq; ad vesperz. Mulier cū qua coierit lauabit aqua: et immunda erit vsq; ad vesperū. Mulier q̄ redeūte mense patit fluxū sanguinis: septem dieb; sepabitur. Omnis q̄ tetigerit eā. imūdu9 erit vsq; ad vesperū: et loc9 i q̄ dormierit si sederit dieb; sapatōis sue. polluet. Qui tetigerit lectū suū. lauabit vestimēta sua: et ipse lotus aq̄ imūdu9 erit vsq; ad vesperū. Dñe vas sup quod illa sederit. quisquis attigerit lauabit vestimenta sua: et ipse lotus aq̄ pollutus erit vsq; ad vesperz. Si coierit cū ea vir tpe sanguinis mēstrualis imundus erit septē dieb;: et omne stratū in q̄ dormierit polluet. Mulier q̄ patit mltis dieb; fluxū sanguinis n̄ in tpe mēstruali. vel q̄ post mēstruū sagne fluē nō cessat: q̄diu subiacet huic passiōi imūda erit: q̄si sit in tpe mēstruo. Dñe stratū i q̄ dormierit: et vas i q̄ sederit. pollutū erit. Quicūq; tetigerit eā lauabit vestimēta sua: et ipse lot9 aqua imūdu9 erit vsq; ad vesperz. Si steterit sanguis et fluē cessauerit. numerabit septē dies purificatōis sue: et die octauo offeret p se sacerdoti duos turtures aut duos pullos colūbarz ad hostiū tabnaclī testimonij: q̄ vnū faciet p peccato. et alterz i olocaustū rogabitq; p ea corā dño: et p fluxu imūdicie ei9. Docebitis ḡ filios isrl' vt caueāt imūdicias: et n̄ moriāt i sordib; suis cū polluerit tabnaclm meū: qd ē mē eos. Ista ē lex ei9 q̄ patit fluxū semis. et q̄ polluit coitu et q̄ mēstruis tpsib; sepat vlt q̄ iugi fluit sanguis: et hoīs q̄ dormiēt cū ea. **CA. XVI.**

L Deutulosq; ē dñs ad moyse post mortē duoz filioz aarō: qñ offerētes ignē alienū mēfedi sūt. Et pcepit ei dicēs. Loqre ad aarō frēm tuū. ne omī tpe ingrediat sactuariū. qd ē mētra velū corā ppiatorio q̄ tegit ē archa. vt n̄ moriāt. qz in nube apebo sup oraculū: n̄ h̄ an fecēit. Vitulū p pēto offeret: et arietē i olocaustū. Tūca linea vestiēt: fēi alib; lineis verēda celabit. Acciget zona linea: cidari lineā iponet capiti. Illec em vestimēta sūt sacta: q̄b; cūctis cū lot9 fuēt iduet. Auscipiet q; ab vniūsa mltitu

die filioz isrl' duos hircos p pēto: et vnū arietē i olocaustū. Cūq; obtulerit vitulū et orauēit p se et p domo sua: duos hircos stare faciet corā dño i ostio tabernaclī testimonij: mittēs q; sup vtrūq; sortē. vnā dño. et altēaz capro emissario. c9 exiēt fors dño. offerz illū p pēto: cui9 aut i caprū emissariū statuet eū viuū corā dño. vt fundat pces sup eū: et emittat eū i solitudiez. Hīs rite celebratis. offerz vitulū: et rogans p se et p domo sua imolabit eū. Assumptoq; thuribulo qd de prunis altaris impleuēt et hauriēs manu opositū thymīama i incensū: vlt velū itbit i sacta vt pōtis sup ignē aromatib; nebula eoz et vapor opiat oraculū qd ē sup testimoniū: et n̄ moriāt. Tollet q; d sagne vituli: et aspget digito septies orā ppiatoriū ad oriētes. Cūq; mactauerit hircū p pēto ppi. iferet sanguinez eius int velū sic pceptū ē d sagne vituli: vt aspergat e regione oraculi. et expiet sactuariū ab imūdicijs filioz isrl': et a puaricatōib; eoz. cunctisq; pētis. Juxta hūc ritū faciet i tabernaclō testimonij qd fixū est int eos: i medio sortiu hitatōis eoz. Nullus hoīs sit i tabnaclō qñ pōtifex sctuariū igredit. vt rogz p se et p domo sua et p vniūso cetū isrl' donec: egrediat tabnaclm. Cū aut exiēt ad altare qd corā dño ē oret p se: et sūptū sanguie vituli atq; hirci fundat sup cōnua ei9 p gīz. aspgetq; digito septies expiet et sactificet illud ab imūdicijs filiorū isrl'. D9 q̄ emūdauēt sactuariū. et tabnaclū. et altare. tūc offerat hircū viuētē et pōta vtrūq; manū sup caput ei9 ofiteat omīs iniquitates filioz isrl' et vniūsa delicta atq; pēta eoz. q̄ impcās capiti ei9 emittz illū p hoiez paratū i dñtū. Cūq; portauēt hirc9 omēs iniquitates eoz i trā solitariā. et dimiss9 fuerit i dñto. reuertē aarō i tabnaclū testimonij: et dpositis vestib; q̄b; p9 idut9 eāt cū itret sactuariū. relictisq; ibi. lauabit cānē suā i loco sacto: iduetq; vestib; suis. Et p9 q̄ egress9 obtulēt olocaustū suū ac plebis rogabit tā p se q̄ p ppi: et adipe q̄ oblatu9 est p peccatis adolebit super altare. Ille vero q̄ dimiserit caprū emissariū lauabit vestimenta sua et corpus aqua: et sic ingrediet in castra. Vitulum aut et hircum qui pro peccato fuerāt immolati et quoz

sanguis illat⁹ ē i sacuarū vt expiatio ope
ret. asportabūt foras castra ⁊ oburēt ig
ni tā pelles q̄ canes eoz ac fimū: ⁊ q̄cūq;
obusserit ea. lauabit vestimēta sua. ⁊ car
nē aq̄: ⁊ sic ingrediet castra. **Eritq;** vob̄ h̄
legittimū sēpitnū. **Mēse** at septio decima
die mēsis. affligetis aīas v̄ras: nullūq; o
p⁹ facietis siue indigena siue aduena q̄ p̄
regnatur int̄ vos. **In** hac die expiatio erit
v̄ri atq; mūdacio: ab omnib; pētis v̄ris co
rā dño mūdabimī. **Sabbatū** em̄ req̄etōis
ē: et affligetis aīas v̄ras religione ppetua
Expiabit aut sacerdos q̄ vnct⁹ fūit: ⁊ cui⁹
man⁹ iniciate sūt vt sacerdotio fūgat p̄ p̄e
sno. **Induetq;** stola lineā et vestib; sanctis
⁊ expiabit sacuarū ⁊ tabnaclm testimo
nij atq; altare: sacerdotes q̄ ⁊ vniū p̄luz
Eritq; h̄ vob̄ legittimū sempiternū: vt ore
tis p̄ filiis isrl. et p̄ cūctis peccatis eoz se
mel in anno. **Fecit** igitur sicut preceperat
dominus moyfi. **CAPI. XVII.**

Qlocut⁹ ē dñs ad moyse dicēs
loq̄re aarō ⁊ filiis ei⁹ ⁊ cūctis fi
liis isrl: dicēs ad eos. **Iste** est h̄
mo quem mādauit dñs dicēs.
Nō q̄libet d̄ domo isrl. si occiderit bouē aut
oues. siue caprā in castris v̄l extra castra.
⁊ nō obtulerit ad ostiū tabnacli oblatōez
dño: sanguinis re⁹ erit. **Quasi** si sanguinez
fuderit: sic pibit d̄ medio ppli sui. **Idō** sacē
doti offerre dñt filij isrl hostias suas q̄s oc
cidūt in agro vt sacrificēt dño an̄ ostiū ta
bnacli testionij: ⁊ immolēt eas hostias pa
cificas dño. **Fūdetq;** sacerdos sangnez sup
altare dñi ad ostium tabernaculi testimo
nij: ⁊ adolebit adipē i odorē suauitatis dño:
⁊ neq̄q; vltra immolabūt hostias suas de
monib; cū q̄bus fornicati sūt. **Legitimū**
sēpiternū erit illis ⁊ posteris eoz. **Et** ad ip
sos dicēs. **Homo** de filiis isrl. ⁊ de aduenis
q̄ pēgnat apd vos q̄ obtulēt olocastū si
ue victimā. ⁊ ad ostiū tabnacli testionij n̄
adduxit eā vt offerat dño: iteribit de pplo
suo. **Homo** q̄libet d̄ domo isrl. ⁊ de aduenis
q̄ pēgnant inter vos. si comederit sangnem
obfirmabo faciē meā cōt̄ aīam illi⁹ ⁊ disper
dā eā d̄ pplo suo: qz aīa carnis in sangne ē:
⁊ ego dēdi illū vob̄. vt sup altare in eo expi
etis p̄ aīab; v̄ris: et sanguis p̄ aīe piaculo
fit. **Idcirco** dixi filiis isrl. **Om̄is** aīa ex vob̄

nō comedet sangnē: nec ex aduenis q̄ pēg
nant apd vos. **Homo** q̄cūq; de filiis isrl. ⁊
de aduenis q̄ pēgnant apud vos. si venati
one atq; aucupio ceperit ferā vel auez q̄b⁹
vesci licitū est: fundat sangnez ⁊ opiat illū
terra. **Aīa** em̄ oīs carnis in sangne est. **Vñ**
dixi filiis isrl. **Sangnē** vniuerse carnis nō
comedetis: qz aīa carnis in sangne est: ⁊ q̄
cūq; comederit illū interibit. **Aīa** q̄ come
derit morticinū vel captū a bestia. tā de in
digenis q̄ d̄ aduenis lauabit vestimēta sua
⁊ semetipm aqua: et otamiat⁹ erit vsq; ad
vesper: et hic ordine mūdus fiet. **Ad** si nō
lauarit vestimenta sua vel corpus: portabit
iniquitatem suam. **CA. XVIII.**

Locutusq; ē dñs ad moyse dicēs.
Loquere filiis isrl: ⁊ dicēs ad eos.
Ego sū dñs de⁹ v̄r. **Iuxta** osuetu
dinē t̄re egipti in q̄ h̄itastis nō facietis: et
iuxta morē regionis chanaā. ad quas ego
introducitur⁹ sum vos. nō agetis: nec in le
gitimis eoz ambulabitis. **Facietis** iudi
cia mea ⁊ precepta mea seruabitis: ⁊ ambu
labitis i eis. **Ego** dñs v̄r. **Custodite** leges
meas atq; iudicia: q̄ faciēs hō viuet in eis
Ego dñs deus v̄r. **Dis** hō ad p̄ximā sang
nis sui nō accedet vt reuelet turpidinē ei⁹
Ego dñs. **Turpitudinē** p̄ris tui ⁊ turpitu
dinem m̄ris tue nō discoopies. **Mat̄** tua ē:
nō reuelabis turpidinē ei⁹. **Turpitudi**
nē vxoris p̄ris tui nō discoopies. **turpitu**
do em̄ p̄ris tui ē. **Turpitudinem** sororis tue
ex p̄re siue ex m̄re q̄ domi vel foris genita ē
nō reuelab. **Turpitudiez** filie filij tui v̄l ne
p̄tis ex filia nō reuelabis: qz turpido tua
est. **Turpitudinez** filie vxoris p̄ris tui quā
pepit p̄ri tuo ⁊ est soror tua: nō reuelabis.
Turpitudiez sororis p̄ris tui nō discoopi
es: qz caro ē p̄ris tui. **Turpitudiez** sororis
m̄ris tue nō reuelab: eo q̄ caro sit m̄ris tue
Turpitudinē patrui tui nō reuelabis: nec
accedes ad vxorem ei⁹: q̄ tibi affinitate o
iūgit. **Turpitudinem** nur⁹ tue nō reuelab.
qz vxor filij tui est: nec discoopies iḡminā
ei⁹. **Et** vxorē fr̄is sui null⁹ accipiat. **Tur**
pitudiez vxoris fr̄is tui nō reuelab: qz t̄pi
tudo fr̄is tui ē. **Turpitudinem** vxoris tue ⁊
filie ei⁹ nō reuelab. **Filiā** filij ei⁹. ⁊ filiā filie il
li⁹ nō sumes vt reueles iḡminā ei⁹: qz ca
ro illi⁹ sunt: ⁊ talis coit⁹ m̄est⁹ ē. **Sororē**

uxoris tue in pellicatū illi nō accipies: nec reuelabis turpitudinē ei⁹ adhuc illa viuente: ad mulierē que patit̃ mēstrua nō accedes: nec reuelabis feditatez ei⁹. Cū uxore p̃ximi tui nō coibis: nec semis om̃ixtiōe maculaberis. De semie tuo nō dabis vt consecret p̃dolo moloch: nec pollues nomen dei tui. Ego dñs. Cū maselo nō om̃iscearis coitu femieo: qz abōmatio ē. Cū om̃i pecore non coibis: nec maculaberis cū eo. Mulier nō succūbet iumēto nec miscbit̃ ei⁹. qz sce⁹ ē. Nec polluāmi in om̃ibz hijs qbz otamine sūt vniūse gētes quas ego eiciā a nōspedū vstrū: ⁊ qbz polluta ē t̃ra cui⁹ ego scelēa visitabo: ut euomat hīatores suos. Custodite legitima mea atqz iudicia: ut nō faciatis ex om̃ibus abomiatōibz istis t̃a indigena q̃ colon⁹ q̃ pēgnantē apud vos. Dēs em̃ execratōes istas fecerunt accole t̃re q̃ fuerūt a nō: et polluerūt eā. Cauete g̃ne et vos filiē euomat cū paria feceritis: sicut euomuit gētē q̃ fuit a nō. Om̃is aīa q̃ fecerit de abomiatōibz hijs q̃ p̃p̃ia: pibit de medio ppli sui. Custodite mādata mea. Nolite facē q̃ fecerūt hī q̃ fuerūt a nō: ⁊ ne polluāmi in eis. Ego dñs de⁹ vester.

CA. XIX.

Leuit⁹ ē dñs ad moysē dicēs. Loq̃re ad om̃ez cetū filioz isrl: et dicēs ad eos. Hāc estote: qz ego s̃adus sū dñs de⁹ ṽr. Vnusq̃sqz p̃rem suū ⁊ m̃em suā timeat. Sabbata mea custodite. Ego dñs de⁹ ṽr. Nolite ouerti ad p̃dola: nec de⁹ oflites facietis vobis. Ego dñs de⁹ ṽr. Si immolaueritis hostiā pacificoꝝ dño ut sit placabilis eo die q̃ fuerit immolata comedetis eā: ⁊ die altero. Quicquid aut̃ residuū fuerit in die t̃ciū: igne cōburetis. Si q̃s postbiduū comederit ex ea p̃fan⁹ erit et impietatis re⁹: portabitqz iniquitatē suā qz factū dñi polluit: et pibit aīa illi⁹ de p̃lo suo. Cū qz messueris segetes t̃re tue nō tondeberis vsqz ad solū sup̃ficiē t̃re: nec remanētes spicas colliges: neqz in vinea tua racemos et grana decidecia aggregab: s; pauperibz et peregrinis carpēda dimittes. Ego dñs deus ṽr. Nō facietis furtū: nec menciemini: nec decipiet vnusq̃sqz p̃ximū suū. Nō piurab in nomine meo: nec pollues nomē dei tui. Ego dñs. Non facietis calūniā p̃ximo tuo: nec

vi opprimes eū. Nō morabit̃ op⁹ mercēnarij tui: apud te vsqz m̃ae. Nō maledices furdo: nec corā ceco pones offēdiculū: s; timeb dñz deū tuū: qz ego sū dñs. Nō facies qd̃ iniquū ē: nec iniuste iudicab. Nō ofideres p̃sonā paupis: nec honores vultū potētis. Iuste p̃rio tuo iudica. Nec eris criminator: nec susurro in pplis. Nō stab̃ of̃ s̃anguinē p̃ximi tui. Ego dñs. Nō oderis fr̃ez tuū in corde tuo: s; publice argue eū: ne hēas sup̃ illo p̃ctm. Nō q̃ras vlcionē: nec memor eris iniurie ciuiū tuoz. Diliges amicū tuū sicut te ip̃m. Ego dñs. Leges meas custodite. Tu mētū nō facies coire cū alteri⁹ g̃nis aīantibz. Agrū tuū nō seres diūso semie. Vestē q̃ ex duobz tertia ē nō idueris. Homo si dormierit cū muliere coitu seminis q̃ sit acilla ecia nobilis: et tamē p̃cio nō redēpta nec libertate donata: vapulabūt ambo ⁊ nō morient̃: qz nō fuit libera. Pro delicto aut̃ suo offeret dño ad ostiū tabnacali testimoniū arietē: orabitqz p̃ eo sacerdos ⁊ p̃ p̃cto ei⁹ corā dño et repropiciabit̃ ei: dimitteturoqz peccatū. Quando ingressi fueritis t̃rā: et plātaueritis in ea ligna pomifera: aufereitis ip̃ucia eozū. Doma q̃ germinat imūda erūt vob: nec edetis ex eis. Quarto aut̃ anno om̃is fruct⁹ eozū sanctificabit̃: laudabilis dño. Quinto aut̃ anno comedetis fruct⁹: aggregātes poma q̃ p̃ferunt. Ego dñs deus ṽr. Nō comedetis carnē cū sanguine. Non auguriabimini: nec obfuabietis somnia. Neqz in rotūdū attondebitis comā: nec radetis barbā. Et sup̃ mortuo nō incidetis carnes ṽras: neqz figuras aliq̃s aut̃ stigmata facietis vob. Ego dñs. Ne p̃stituas filiā tuā: ne cōtamine t̃ra et impleat̃ piaculo. Sabbata mea custodite: et sanctuariū meū me tuite. Ego dñs. Nō declinetis ad magos: nec ab ariolis aliqd̃ sc̃i citemini: ut polluāmi p̃ eos. Ego dñs de⁹ ṽr. Corā cano capite surge: et honora p̃sonaz semis: et time dñm deū tuū. Ego sum dñs. Si habitauerit aduena in t̃ra ṽra: et morat⁹ fuerit in ṽs: nō exp̃bretis ei: s; sit it̃ ṽs q̃h̃ idigēa et diligetis eū q̃h̃ volmetip̃os fuistis em̃ ⁊ vos aduene in t̃ra egiti. Ego dñs d⁹ ṽr. Nolite facē iniquū aliqd̃ in iudicio: irregula in p̃dere in mēsurā. Statera iusta: ⁊ eq̃ sint p̃dēra iustus mod⁹: equusqz sextarius. Ego dñs

deus vtriusque: qui eduxi vos de terra egypti. Custodite omnia precepta mea et vniuersa iudicia: et facite ea. Ego dominus. **CAPI. XX.**

Decutusque est dominus ad moysen dicens: Hec loquaris filiis israel. Homo de filiis israel et de aduenis qui habitant in israel: si quis dederit de semine suo ydolo moloch. morte moriatur. Populus terre lapidabit eum: et ego ponam faciem meam contra illum. succidamque eum de medio populi sui: eo quod dederit de semine suo moloch. et contaminauerit sanctuarium meum. ac poluerit nomen sanctum meum. quod si negligens populus terre et quasi paruipendens imperium meum. dimiserit hominem qui dedit de semine suo moloch. nec voluerit eum occidere: ponam faciem meam super hominem illum et agnationes eius: succidamque et ipsum et omnes qui consenserunt ei. ut fornicaretur cum moloch de medio populi sui. Anima que declinauerit ad magos et ariolos et fornicata fuerit cum eis: ponam faciem meam contra eam: et interficiam illam de medio populi sui. Sanctificamini et estote sancti: quia ego sanctus sum dominus deus vester. Custodite precepta mea: et facite ea. Ego dominus qui sanctifico vos. Qui maledixerit patri suo aut matri: morte moriatur. Priusquam maledixerit: sanguis eius sit super eum. Si mechatus quis fuerit cum uxore alterius. et adulterium perpetraverit cum coniuge proximi sui: morte morientur et mechus et adultera. Qui dormierit cum nouerca sua et reuelauerit ignominiam patris sui: morte moriantur ambo. Sanguis eorum sit super eos. Si quis dormierit cum nuru sua: uterque moriatur: quia scelus operati sunt. Sanguis eorum sit super eos. Qui dormierit cum masculo coitu femineo. uterque operatus est nefas: morte moriantur. Sicut sanguis eorum sit super eos. Qui super uxorem filiam duxerit matrem eius: scelus operatus est. Vir ardebit cum eis: nec permanebit tamen nefas in medio vestri. Qui cum iumento et pecore coierit: morte moriatur: pecusque occidite. Mulier que succubuerit cuiuslibet iumento: similiter interficietur cum eo. Sanguis eorum sit super eos. Qui acceperit sororem suam filiam patris sui vel filiam matris sue et viderit turpitudinem eius: illaque conspexerit fratris ignominiam: nefaria re operati sunt. Decident in conspectu populi: eo quod turpitudinem suam mutuo reuelauerit: et portabunt iniquitatem suam. Qui coierit cum muliere in fluxu menstruo et reuelauerit turpitudinem eius: ipsaque aperuerit

fontem sanguinis sui: interficientur ambo de medio populi sui. Turpitudinem matertere et amice tue non discoopies. Qui si fecerit ignominiam carnis sue nudauit: portabit ambo iniquitatem suam. Qui coierit cum uxore patris vel auunculi sui et reuelauerit ignominiam cognationis sue: portabit ambo peccatum suum. Absque liberis morientur. Qui duxerit uxorem fratris sui re facit illicitam: turpitudinem fratris sui reuelauit: absque filiis erit. Custodite leges meas atque iudicia et facite ea: ne et vos euomat terra quam intraturi estis et habitaturi. Nolite ambulare in legitimis nationum: quos ego expulsurus sum ante vos. Dia enim si fecerunt: et abominatus sum eas. Vobis autem loquor. Possidete terram eorum quam dabo vobis in hereditatem terram fluentem lacte et melle. Ego dominus deus vester: qui separavi vos a ceteris populis. Separate ergo et vos iumentum mundum ab immundo: et auiem mundam ab immunda. Ne polluat is aias vestras in pecore et auiibus et cunctis que mouentur in terra: et qui vobis ostendi esse polluta. Eritis sancti michi: quia sanctus ego sum dominus: et separavi vos a ceteris populis ut essetis mei. Vir siue mulier in quibus phitonicus vel diuinatio fuerit spiritus: morte moriantur lapidibus obruet eos. Sanguis eorum sit super illos. **CA. XXI.**

Tritusque est dominus ad moysen. Loquere ad sacerdotes filios aaron: et dices ad eos. Nec cotaminiest sacerdos in mortibus ciuium suorum: nisi tamen in consanguineis ac propinquis: id est super patrem et matrem et filium et filiam fratremque et sororem virginem. que non est nupta viro: sed nec in principe populi sui cotaminabitur. Nec radet caput nec barbam: neque in canibus suis faciet incisuras. Sancti erunt deo suo: et non polluet nomen eius. Incensum enim domini et panes dei sui offerunt: et ideo sancti erunt. Scortum et vile prostibulum non ducet uxorem nec eam que repudiata est a marito. quia consecratus est deo suo: et panes propositionis offert. Sicut ergo sanctus quia et ego sanctus sum dominus qui sanctifico vos. Sacerdotis filia si deprehensa fuerit in stupro. et violauerit nomen patris sui. flammis exuretur. Pontifex id est sacerdos maximus inter fratres suos. super cuius caput fusu est unctio oleum. et cuius manus in sacerdotio consecrate sunt. Vestitusque est sanctis vestibus: caput suum non discoopiet. vestimenta non

scindet: et ad omnem mortuū nō ingreditur
omnino. **S**up p̄re q̄ suo et m̄re nō otami-
nabit: nec egrediet̄ d̄ sctis ne polluat sctū
ariū dñi: q̄ oleū sctē vndōnis dñi sui sup
eū est. **E**go dñs. Virgine ducet uxore. Vi-
dua aut et repudiata ⁊ sordida atq; mere-
tricē nō accipiet s; puellā de p̄lo suo: ne
misceat stirpem generis sui vulgo gentis
sue: q̄ ego dñs qui sctifico eum. **L**ocutus
q̄ ē dñs ad moysen dicēs. **L**oq̄re ad aaron
homo de semie tuo p̄ familias q̄ habuerit
maculā nō offeret panes dō suo: nec acce-
det ad misteriiū ei⁹. **S**i cecus fuerit. si clau-
dus. si v̄l paruo vel grādi vel torto naso. si
fract⁹ pete si manu. si gibbus si lippus. si al-
buginē habēs in oculo. si iugē scabiē. si im-
petigenē i corpore. v̄l hermosus: omnis q̄ ha-
buerit maculā d̄ semie aaron sctotis. non
accedet offerre hostias dño nec panes deo
suo. **V**escet tñ panib; q̄ offerūt in sanctua-
rio: ita dūtāt. ut intra velū nō ingrediat̄
nec accedat ad altare q̄ maculā habet: et
cōtāmiare nō debet sctuariū meum. **E**go
dñs q̄ sctifico eos. **L**ocut⁹ ē ḡ moyses ad
aaron ⁊ ad filios ei⁹ et ad omnem isrl̄. cūcta
q̄ sibi fuerāt imperata. **CA. XXII.**

Locutus quoq; est dñs ad moysē di-
cēs. **L**oq̄re ad aaron ⁊ ad filios eius
ut caueāt ab hijs q̄ sctificata sūt fi-
lioz isrl̄: ⁊ nō cōtāminent nomē sctifica-
torū michi. que ip̄i offerūt. **E**go dñs. **D**ic
ad eos: ⁊ ad posteros eoz. **O**mnis hō q̄ ac-
cesserit de stirpe v̄ra ad ea q̄ sctificata sūt. ⁊
q̄ obtulerūt filij isrl̄ dño in q̄ est imūdicta:
pibit corā dño. **E**go sū dñs. **H**ō de semine
aaron q̄ fuerit leprosus aut paciens fluxum
seminis. nō vescet̄ d̄ hijs q̄ sctificata sunt
michi: donec soneat. **Q**ui tetigerit inuindū
sup mortuo. et ex q̄ egredit̄ semē q̄ si coit⁹
et q̄ tangit reptile et q̄libet imūdum cui⁹
tact⁹ est sordid⁹. imūd⁹ erit vsq; ad ves-
perū: et nō vescet̄ hijs q̄ sctificata sunt:
s; cū lauerit carnē suā aq̄ ⁊ occubuerit sol-
tūc mudat⁹ vescet̄ de sctificatis. q̄ cibo
illi⁹ ē. **M**orticinū ⁊ captū a bestia nō ome-
det: nec polluent̄ in eis. **E**go sum dñs. **C**us-
todiat̄ p̄cepta mea. vt nō s̄biaceāt p̄tō:
⁊ moriant̄ in sctuario cū polluerint illud. **E**
go dñs: q̄ sctifico eos. **D**is alienigena non
ometet̄ d̄ sctificatis. **I**nq̄lm⁹ sacerdotis ⁊

mercenari⁹ nō vescent̄ ex eis. **Q**uē at̄ sac-
dos emerit. ⁊ q̄ v̄macul⁹ dom⁹ eius fuerit:
hi⁹ omedet̄ ex eis. **S**i filia sacerdotis cuilibet
ex p̄lo nupta fuerit: de hijs q̄ sctificata
sūt d̄ p̄micijs nō vescet̄. **S**imat̄ vidua v̄l re-
pudiata ⁊ absq; liberis reusa fuerit ad do-
mū p̄ris sui: sic puella s̄sueuerat. alet̄ cibis
p̄ris sui. **D**is alienigena omedēdi ex eis nō
habet potestātē. **Q**ui omederit de sctifica-
tis p̄ ignoratiā. addet̄ q̄ntā p̄tē cū eo q̄
comedit. ⁊ dabit̄ sacerdoti in sctuariū: necnō
otaminabit̄ sctificata filioz isrl̄ q̄ offer-
rūt dño: ne forte sustineāt iniquitatē delicti
sui. cū sctificata omederint. ego dñs: q̄
sctifico eos. **L**ocutusq; ē dñs ad moysen
dicēs. **L**oq̄re ad aaron ⁊ filios ei⁹. ⁊ ad om̄s
filios isrl̄: dicēs q; ad eos. **H**omo d̄ domo is-
rahel ⁊ d̄ aduenis q̄ habitāt ap̄d vos. q̄ ob-
tulerit oblatōez suā v̄l vota soluēs v̄l sp̄o-
te offerēs: q̄cqd ill⁹ obtulerit i olocustū
dñi vt offerat̄ p̄ vos: mascul⁹ immaculat⁹
erit ex bob; ex ouib; ⁊ ex capris. **S**i macu-
lā habuerit nō offeretis: neq; erit accepta-
bile. **H**ō q̄ obtulerit victimā pacificoz do-
mino. v̄l vota soluēs v̄l sp̄o te offerēs tā de
bob; q̄ de ouib;: immaculatū offeret vt ac-
ceptabile sit. **D**is macula non erit in eo. **S**i
cecū fuerit. si fractū. si cicatricē habens. si
papulas aut scabiē. aut impetiginē. nō of-
feretis ea dño: nec adolebitis ex eis sup al-
tare dñi. **B**ouē ⁊ ouē aure ⁊ cauda āputa-
tis volūtariē offerre p̄t: votū at̄ ex hijs sol-
ui nō p̄t. **D**ime aial q̄d v̄l cōtritis v̄l tūsis
v̄l sectis. ablati⁹q; testiclis ē non offeretis
dño: et in t̄ra v̄ra s̄ omnino ne faciatis. **D**e
manu alienigene non offeretis panes deo
v̄ro. ⁊ q̄cqd aliud dare voluerit: q̄ corrup-
ta ⁊ maculata sunt om̄ia: nō suscipietis ea.
Locutusq; ē dñs ad moysen dicēs. **B**os. o-
uis. ⁊ cap̄ cū genita fuerit. septē dieb; erit
s̄b vberē m̄ris sue: die at̄ octauo et d̄nceps
offerri poterit dño. **S**iue illa bos siue ovis
nō immolabunt̄ vna die v̄tib; suis. **S**i i-
molaueritis hostiam p̄ gr̄az actōe dño vt
possit esse placabil: eodē die comedetis eā.
Nō remanebit q̄cqd i mane alteri⁹ diei. **E**
go dñs. **C**ustodite mādāta mea: et faci-
te ea. **E**go dñs. **N**e polluat̄ nomen meū sac-
tū: vt sctificet in medio filioz isrl̄. **E**go
dñs q̄ sctifico vos: et eduxi de t̄ra egypti

ut esse vobis in deum. Ego dominus. CA. XXIII

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Hec sunt ferie domini: quas vocabitis sanctas. Sex diebus facietis opus: dies septimus quia sabbati requies est: vocabitur sanctus. Domine opus non facietis in eo. Sabbatum domini est in cunctis habitationibus vestris. Hec sunt ergo ferie domini sancte: quas celebrare debetis temporibus suis. Mense primo quintadecima die mensis ad vespere phase domini est: et quintadecima die mensis huius sollemnitas azimorum domini est. Septem diebus azima comeditis. Dies primus erit vobis celebrim9 sanctusque. Domine opus huile non facietis in eo: sed offeretis sacrificium in igne domino. Septem diebus. Dies autem septimus erit celebrior et sanctior: nullumque huile opus facietis in eo. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Cum ingressi fueritis terram quam ego dabo vobis et messueritis segetem: feretis manipulos spicarum primicias messis vestre ad sacerdotem. Qui eleuabit fasciculum coram domino ut acceptabile sit pro vobis altero die sabbati: et sanctificabit illum. Atque in eodem die qui manipulus consecratur: cedetur agnus immaculatus amicum in olocaustum domini: et libamenta offerentur cum eo duodecime simile asipse oleo iunctum domini odoremque suauissimum: libraque vini quarta pars him. Panem et polentam et pulces non comeditis ex segete: usque ad dies qui offeratis ex ea deo vestro. Preceptum est semper in generationibus: cunctisque habitaculis vestris. Numerabitis ergo ab altero die sabbati in quo obtulistis manipulum primiciarum septem ebdomodas plenas usque ad alteram diem expletionis ebdomode septime id est quinquaginta dies: et sic offeretis sacrificium novum domino: ex omnibus habitaculis vestris. Panes primicias duos de duabus decimis simile fermentate: quas coquant in primicias domini. Offeretisque cum panibus septem agnos immaculatos annulos: et vitulum de armeto unum: et arietes duos: et erunt in olocaustum cum libamentis suis in odorem suauissimum domino. Facietis et hircum pro peccato: duosque agnos amiculos hostias pacificorum. Cumque eleuauerit eos sacerdos cum panibus primiciarum coram domino: cedent in usum eius. Et vocabitis hunc diem celebrimum atque sanctissimum. Domine opus huile non facietis in eo. Legitimum sempiternum erit cunctis habitaculis

eius et generationibus vestris. Postquam autem messueritis segetes terram vestram non secabitis eam usque ad solum: nec remanentes spicas colligetis: sed pauperibus et peregrinis dimittetis eas. Ego sum dominus deus vestrus. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel: mense septimo prima die mensis erit vobis sabbatum memoriale clangentibus tubis: et vocabitur sanctum. Domine opus huile non facietis in eo: et offeretis olocaustum domino. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Decimo die mensis huius septimi dies expiationis erit celebrim9: et vocabitur sanctus: affligetisque animas vestras in eo: et offeretis olocaustum domino. Omne opus seruile non facietis in tempore diei huius quia dies propitiationis est: ut propicietur vobis dominus deus vestrus. Omnis anima que afflicta non fuerit die hac peribit de populo suo: et qui operis propitiæ fecerit: delebo eam de populo suo: nichil ergo operis facietis in eo. Legitimum sempiternum erit vobis in cunctis generationibus et habitaculis vestris. Sabbatum requietionis est: et affligetis animas vestras. Die nono mensis septimi: a vespere usque ad vespere celebrabitis sabbatum vestrum. Et locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel. A quintodecimo die mensis huius septimi erit ferie tabernaculorum septem diebus domino. Dies primus vocabitur celebrim9 atque sanctissim9. Domine opus huile non facietis in eo: et septem diebus offeretis olocausta domino. Dies octauus erit celebrim9 atque sanctissim9: et offeretis olocaustum domino. Est enim ceterus atque collectus. Domine opus huile non facietis in eo. Hec sunt ferie domini quas vocabitis celebrimas atque sanctissimas: offeretisque in eis oblationes domino: olocausta et libamenta iuxta ritum uniuscuiusque diei: exceptis sabbatis domini dominisque vestris et qui offertis ex voto vel qui sponte tribuistis domino. A quintodecimo ergo die mensis septimi quando congregaueritis omnes fructus terram vestram celebrabitis ferias domini septem diebus. Die primo et die octauo erit sabbatum: id est requies. Sumetisque vobis die primo fructus arboris pulcherrime spatulasque palmarum et ramos ligni densarum frondium: et salices et torrēte: et letabimini coram domino deo vestro: celebrabitisque solēitatē eius septem diebus per annum. Legitimum sempiternum erit in generationibus vestris. Mense septimo festa celebrabitis et habitabitis in ymbraculis septem diebus. Omnis qui de genere est israel manebit

in tabernaculo: ut discant posteri vñ q̄ in tabernaculo habitare fecerim filios isrl' cū educe rem eos de tra egipti. Ego dñs de⁹ vñ. Locutusq; ē moyses sup solēnitatib; dñi ad filios israhel

CA. XXIII.

Locutus ē dñs ad moysen dicens. Precipe filiis isrl': ut offerant tibi oleū de oliuis purissimū ac lucidū ad cēnādas lucnas iugit̄ ext̄ velum testi monij: in tabernaculo federis. Donetq; eas a aron a vesp̄e vsq; i mane corā dño: cultu ri tuq; ppetuo in gnationib; vñs. Sup eādē labrū mūdissimū ponent̄ semp in aspectu do mini. Accipies q; simlā. ⁊ coques ex ea du odecim panes: q; singuli hēbunt duas deci mas. Quoz senos altr̄msec⁹ sup mēsa pu rissimā corā dño statues et pones sup eos thus lucidissimū: ut sit panis i monimētū oblationis dño. Per singla sabbata muta bunt̄ corā dño. suscepti a filiis isrl' federe sempit̄no: erūtq; aarō ⁊ filioz ei⁹ ut come dāt eos i loco sc̄to: qz sanctū sc̄toz ē de sa crificijs dñi iure ppetuo. Ecce at̄ egressus fili⁹ mlieris isrl'itidis quē peperat d viro e gipcio mē filios isrl': iurgat⁹ est in castris cū viro isrl'ite. Cūq; blasphemasset nomen dñi: ⁊ maledixisset ei: adduct⁹ ē ad moysē. Vocabat̄ at̄ mē ei⁹ salumith filia dabri: de tribu dan. Miserūtq; eū in carcerē: do nec noscēt qd iuberet dñs. Qui locutus est ad moysen dicens. Educ blasphemū ext̄ castra: et ponāt om̄es q; audierūt man⁹ suas sup caput ei⁹. ⁊ lapidet eū pl's vñs: ⁊ ad filios isrl' loqris. Homo q; maledixerit deo suo portabit pētm suū: ⁊ q; blasphema uerit nomē dñi. morte moriatur. Lapidib; opprimit eū om̄is multitudo ppli. Siue ille ciuis seu peregrn⁹ fuerit: q; blasphemauerit nomen dñi morte moriatur. Qui percussit et occiderit hoīem morte moriatur. Qui percus serit aīal reddat vicariū: id ē aīam p anima. Qui irrogauerit maculā cuiuslib; ciuiū suo rum: sic fecit. sic fiet ei. Fracturā p fractu ra: oculū p oculo: dentē p dente restituet. Qualē mflixerit maculā. talē sustinere co get. Qui percussit iumentū. reddat aliud. Qui percussit hoīem. puniet. Equū iudiciū sit mē vñs. siue peregrn⁹. siue ciuis peccauerit: quia ego sum dñs de⁹ vñ. Locutusq; ē moyses ad filios isrl': ⁊ eduxerūt eū q; blas

phemauerat ext̄ castra: ac lapidib; oppre serūt. Fecerūtq; filij isrl': sicut pcepit dñs moysi

CAPITVLVM. XXV.

Locutusq; ē dñs ad moysen in mō te synai dicens. Loqre filiis isrl': et dices ad eos. Qñ ingressi fueritis tram q̄ ego dabo vob. sabbatizet sabbatū dño. Sex ānis seres agrū tuum: ⁊ sex ānis putab vmeā tuā: colligesq; fructus eius. Septimo at̄ āno sabbatū erit t̄re. req̄etio nis dñi. Agrū nō seres: ⁊ vmeā non putab. Que sp̄te gignet humus nō metes: et v uas p̄miciāz tuāz nō colliges qñ videm̄ am. Ann⁹ em̄ req̄ecōis t̄re ē. Sed erit vob i cibū: tibi ⁊ huo tuo. ac ille et mercenari o tuo: ⁊ aduene q; peregrnat apd te. Tumen tis tuis et pecorib; om̄ia q; nascunt̄ p̄tebūt cibū. Quābis q; tibi septē ebdomadas an noz id ē sepcies septē. q; simul faciūt q̄dra gita nouē: ⁊ clāges bucina mēse septimo decima die mēsis p̄piciatōis t̄pe in vñsa tra vñs. Sanctificabisq; annū qñq̄gesimū: ⁊ vocab remissionē cūctis hitatorib; t̄re tue. Ipse ē em̄ iubile⁹. Reuertē hō ad possessio nē suā: et vnusq;sq; rediet ad familiā p̄stī nā: qz iubile⁹ ē ⁊ qñq̄gesim⁹ ān⁹. Nō sere tis atq; metetis: sp̄te in agro nascēcia. ⁊ p̄micias vñdemie nō colligētis ob sancti ficatōnē iubilei: s; statim ablata ometetis. Anno iubilei rediet oēs ad possessiones su as. Quādo vides q̄ppiam ciui tuo. vñ emes ab eo. ne ostriſtes frēm tuū: s; iuxta nume rū ānoz iubilei emes ab eo: ⁊ iuxta suppu tatōem frugū redet tibi. Quāto pl⁹ āni re māserint post iubileū. tāto crescet ⁊ p̄ciū: quāto mīn⁹ tēporis numeraueris: tāto mī noris ⁊ emptio oſtabit. Tēpus em̄ frugū redet tibi. Nolite affligere cōtribules vñ stros: s; timeat vnusq;sq; deū suum: qz ego dñs deus vñ. Facite p̄cepta mea. ⁊ iudicia custodite. ⁊ implete ea ut hitare possitis i terra absq; vñlo pauore. et gignat vobis humus fructus suos quibus vescimini vsq; ad saturitatem: nullius impetum formi dātes. Qñ si dixeritis quid comedem⁹ an no septimo si non seuerimus neq; colligeri mus fruges n̄as: dabo benedictionē meā vob āno sexto. et faciet fructus trium āno rū: seretisq; āno octauo. ⁊ comedetis vete res fruges vsq; ad nonū ānū. Donec noua

nascent edetis vetera. Tercia q̄ nō veniet
 imppetuū q̄ mea est: et vob̄ aduene et colo
 ni mei estis. Vnde cuncta regio possessionis
 vestre sub redēptōis additione vendet. Si
 attenuat⁹ fratrū v̄diderit possessionē suā
 suā. et voluerit p̄p̄inqu⁹ ei⁹: p̄t redimē qd̄
 ille vendiderat. Si autē nō habuerit p̄xim
 et ipse p̄ciū ad redimēdū potuerit iuvenire
 oputabunt fruct⁹ ex eo tpe quo vendidit.
 et qd̄ reliquū est reddat emptori: sicq̄ reci
 piet possessionē suā. Qd̄ si nō inuenerit ma
 nus eius vt reddat p̄ciū hēbit emptor qd̄
 emerat vsq̄ ad annū iubilē. In ipso em̄
 omnis veditio redit ad dñm: et ad posses
 sorē p̄stinū. Qui v̄diderit domū int̄ vrbis
 muros: hēbit licentiā redimēdi donec vn⁹
 impleat ann⁹. Si nō redemerit ⁊ am̄ circu
 lus fuerit euolut⁹: emptor possidebit eā. et
 poster⁹ ei⁹ imppetuū: et redimi nō poterit
 et iā in iubilēo. Si autē in villa fuerit dom⁹
 que muros nō hēt: agrozū iure vendet. Si
 añ redēpta nō fuerit: in iubilēo reuertet ad
 dñm. Ex leuitarū q̄ in vrbib⁹ sūt: semp
 possēt redimi. Si redēpte nō fuerint: in iu
 bileo reuertent ad dños: q̄ dom⁹ vrbū leui
 tariū p̄ possessionib⁹ sūt int̄ filios isrl̄. Sub
 urbana autē eoz nō veniet: q̄ possessio sem
 pitna ē. Si attenuat⁹ fuerit fr̄ tu⁹ ⁊ infir
 mus manu. ⁊ susceperis eū q̄si aduenā ⁊ pe
 regnū et vixerit tecū: ne accipias vsuras
 ab eo: nec apli⁹ quā dedisti. Time deū tu
 um: vt viuere possit fr̄ tu⁹ apd̄ te. Pecuni
 am tuā nō dabis ei ad vsurā: ⁊ frugū supā
 būdanciā nō exies. Ego dñs de⁹ v̄r qui e
 duxi vob̄ de t̄ra egipti. vt darē vob̄ t̄ra cha
 naā: ⁊ essem v̄r de⁹. Si paup̄tate cōpulsus
 v̄derit se tibi fr̄ tu⁹: non eū opprimes hui
 tute famuloz: s̄ q̄si mercenari⁹ et colon⁹
 erit. Vsq̄ ad annū iubilēu opabit apud te:
 et postea egrediet cū liberis suis: et reuertet
 ad agnationē ⁊ ad possessionē patrū suorū.
 Mei em̄ hui sunt: et ego eduxi eos de terra
 egipti. Nō veniet addicione suorū. Ne affli
 gas eū p̄ poteciā: s̄ metuīto deū tuū. Ver
 u⁹ et ancilla sint vob̄ de nacionib⁹ q̄ in circu
 itu v̄ro sūt: et de aduenis q̄ peregrinant apd̄
 vob̄: v̄l q̄ ex hīs nati fuerint in t̄ra v̄ra. Hos
 habebitis famulos: ⁊ hereditario iure trās
 mittitis ad poster⁹: ac possidebitis in eñm.
 fr̄es aut v̄ros filios isrl̄. ne opprimatis per

poteciā. Si inualuerit apud vob̄ man⁹ ad
 uene atq̄ peregrini. et attenuat⁹ fr̄ tu⁹ v̄di
 derit se ei. aut cuiq̄ de stirpe ei⁹: post v̄diti
 onē p̄t redimi. Qui voluerit ex fr̄ib⁹ suis re
 dimet eū: ⁊ patru⁹ et patruel. et os agui
 ne⁹. ⁊ affinis. Si autē et ipse potuerit. redi
 met se. supputatis dūtaxat am̄s a tpe v̄di
 tionis sue vsq̄ in annū iubilēu: et pecunia q̄
 v̄dit⁹ fuerat iuxta añoz numez. ⁊ ratio
 nē mercenarij supputata. Si plures fuerit
 am̄ q̄ remanēt vsq̄ ad iubilēum. scdm̄ hos
 reddet et p̄ciū: si pauci. ponet rationem cū
 eo iuxta añoz numez: et reddet emptori
 qd̄ reliquū ē. añoz q̄b⁹ añ fuit mercedi
 bus imputatis. Nō affliget eū violent in
 ospectu tuo. Qd̄ si p̄ hec redimi non potue
 rit: añ iubilēo egrediet cū liberis. Mei e
 nim sūt hui filij isrl̄: q̄s eduxi de t̄ra egipti
 Ego dñs de⁹ v̄r. **CA. XXVI.**

Non facietis vob̄ p̄tolū ⁊ sculptile:
 nec titulos egeritis: nec in signem
 lapidē ponetis in t̄ra v̄ra vt adorea
 tis eū. Ego em̄ sum dñs de⁹ v̄r. Custodite
 sabbata mea: ⁊ pauete ad sanctuariū meū.
 Ego dñs. Si in p̄ceptis meis ambulaueri
 tis ⁊ mādata mea custodiēitis ⁊ feceritis
 ea: dabo vob̄ pluuias tēporib⁹ suis. Et t̄ra
 gignet germē suū: ⁊ pomis arbores reple
 bunt. Apprehendet messū tritura vindemi
 am et vindemia occupabit sementē: ⁊ ome
 detis panē v̄rm in saturitate: et absq̄ pa
 uore habitabitis in t̄ra v̄ra. Dabo pacē in
 finib⁹ v̄ris: dormietis. et non erit qui exter
 reat. Auferā malas bestias: ⁊ gladius nō
 trāfibit finimos vestros. Persequimini in
 micos vestros: ⁊ corruent coram vob̄. Per
 sequentur quinq̄ de vestris centū alienos:
 et centū de vob̄ decem milia. Cadent inimici
 vestri gladio in conspectu vestro. Respici
 am vob̄ ⁊ crescere faciā: multiplicabimini:
 ⁊ firmabo pactū meum vobiscum. Comede
 tis vetustissima veterum: ⁊ vetera nouis su
 puenietib⁹ p̄cietis. Donā tabnaclm̄ meū
 in medio v̄ri: ⁊ nō abiciet vob̄ aīa mea. Am
 bulabo int̄ vob̄: ⁊ ero v̄r de⁹: vsq̄ eritis po
 pul⁹ me⁹. Ego dñs deus v̄r. qui eduxi vob̄
 de t̄ra egiptioz ne hūiretis eis: et q̄ ofre
 gi cathenas ceruicū vestraz vt incedere
 tis erecti. Quod si non audieritis me. nec
 feceritis omnia mādata mea si spreueritis

leges meas et iudicia mea contempseritis ut
non faciatis ea quae a me constituta sunt. et ad ir-
ritum producatis pactum meum: ego quod haec faciam
vobis. Visitabo vos velociter in egestate et ar-
dore qui faciat oculos vestros: et consumat animas
vestras. Frustra seretis sementem: quod ab hostibus
deuorabit. Non faciem meam contra vos. et cor-
ruetis coram hostibus vestris: et subiciemini hijs qui
oderunt vos. Fugietis nemine persequente. Sim-
iliter autem nec sic obedieritis michi: addam cor-
rectiones vestras septuplum propter peccata vestra: et con-
tra superbiam duricie vestre. Daboque vobis celum de-
super hunc ferrum: et terra eneam. Consumet in cassum la-
bor vestri: non proferet terra germen: nec arbores
poma prebunt. Si ambulaueritis ex aduerso mi-
chi: nec volueritis audire me: addam plas-
gas vestras usque in septuplum propter peccata vestra. E-
mittamque in vos bestias agri quod consumat vos et
percora vestra: et ad paucitatem cuncta redigat.
Dehinc fiet via vestra. Quod si nec sic volueritis
recipere disciplinam sed ambulaueritis ex aduerso
michi: ego quod contra vos aduersus incedam et percu-
ciam vos sepius propter peccata vestra: inducamque super
vos gladium ultoris federis mei. Cumque efuge-
ritis in urbes mittam pestilentiam in medio vestri:
et edemini in manibus hostium postquam confrege-
ro baculum panis vestri: ita ut decem mulieres in
vno clibano coquant panes et reddant eos
ad pedus: et comedetis et non saturabimini.
Similiter autem nec per haec audieritis me: sed ambula-
ueritis contra me: et ego incedam aduersus vos in
furore contritio: et corripiam vos septem plas-
gis propter peccata vestra: ita ut comedatis canes
filiorum vestrorum. et filiarum vestrarum. Destruam excel-
sa vestra: et simulachra confringam. Cadetis in
ruinas ydolorum vestrorum. et abominabitur vos ani-
ma mea: in tantum ut urbes vestras redigam in
solitudinem: et deserta faciam sanctuaria vestra. nec
recipiam vltimum odorem suauissimum. disperdamque ter-
ram vestram: et stupebunt super ea inimici vestri cum
habitatores illi fuerint. Vos autem dispersionem
in gentes. et euaginabo post vos gladium: erit
quod terra vestra deserta: et ciuitates dirute. Tunc
placebunt terre sabbata sua cunctis diebus so-
litudinis suae: quando fueritis in terra hostili. Sab-
batizabit et requiescet in sabbatis solitudi-
nis suae: eo quod non reuerit in sabbatis vestris.
quando habitabitis in ea. Et quod de vobis remanse-
rint dabo pauorem in cordibus eorum: in regio-
nibus hostium. Terrebit eos sonitus folij vola-

tis: et ita fugiet quasi gladium. Cadet nullo se-
quente: et corruet singuli super fratres suos. quasi bel-
la fugientes. Nemo vestrum inimicis audebit
resistere. Deribitis inter gentes: et hostiliter vos e-
ra consumet. Quod si et de hijs aliquid remaserint
tabescunt in iniquitatibus suis in terra inimicorum su-
orum: et propter peccata patrum suorum et sua affligentur.
donec confiteantur iniquitates suas et maiorum su-
orum quod peruariati sunt in me: et ambulauerunt
ex aduerso michi. ambulabo igitur et ego contra e-
os: et inducam illos in terram hostilem donec erube-
scant in circuncisione membris eorum. Tunc orabunt pro im-
pietatibus suis: et recordabor federis mei:
quod pepigi cum iacob ysaac. et abraham. Ter-
re quoque memor ero: quod cum relicta fuerit ab eis
et placebit sibi in sabbatis suis: patiens soli-
tudinem propter illos. Ipsi vero rogabunt pro peccatis
suis: eo quod abiecerunt iudicia mea et leges
meas despererint. Attamen etiam cum esset in terra
hostili. non penitus abieci eos: neque sic desperi
ut consumerent: et irritum facere pactum meum
cum eis. Ego enim sum dominus deus eorum: et recorda-
bor federis mei pristini: quando eduxi eos de terra e-
gypti in conspectu gentium ut esset deus eorum. Ego
dominus deus. Haec sunt iudicia atque precepta et le-
ges quas dedit dominus inter se et inter filios israel in mo-
te synai: per manum moysi. **CA. XXVII.**

Dixitque dominus ad moysen dicens
Loquere filiis israel: et dices ad eos
Homo qui votum fecerit et spondiderit
deo animam suam: secundum estimationem dabit pretium.
Si fuerit masculus a vicefimo anno usque ad
sexagesimum annum dabit quinquaginta siclos ar-
genti ad mensuram sanctuarii. si mulier: trigin-
ta. A quanto autem anno usque ad vicefimum ma-
sculus dabit viginti siclos: femina decem. Ab
vno mense usque ad annum quantum pro masculo da-
bunt quinquaginta sicli: pro femina tres. Hexagenari-
us et vltimus masculus dabit quindecim siclos: fe-
mina decem. Si pauper fuerit et estimationem
reddere non valebit: stabit coram sacerdote: et
quantum ille estimauerit et viderit eum posse red-
dere. tantum dabit. Animal autem quod immolari pre-
ter dominum si quis voluerit sanctum erit et mutari non po-
terit: id est nec melius malo: nec prius bono.
Quod si mutauerit: et ipsum quod mutatum est. et illud
pro quo mutatum est consecratum erit domino. Ani-
mal imundum quod immolari domino non potest si
quis voluerit adducetur ante sacerdotem: qui
iudicabit utrum bonum an malum sit. statuet

pciu. **N**8 si dare voluerit is q̄ offert. addet
sup̄ estimatōnē q̄ntā ptē. **H**ō si voluerit do-
mū suā et s̄ctificauerit dño: cōsiderabit eā
s̄ctos vtrū bona an mala sit: et iuxta p̄ciū
q̄d ab eo fuerit cōstitutū venūdabit. **S**imat
ille q̄ voueat voluerit redimere eam dabit
q̄ntā ptē estimatōis sup̄: et habebit domū.
N8 si agrū possessionis sue voluerit et cōsec-
uerit dño: iuxta mēsurā semētis estimabit
p̄ciū. Si trigita modijs ordeī serit ēra: q̄n-
q̄gita fclis venūdet argenti. **S**i statim ab
āno icipiētis iubilēi voluerit agrū: q̄nto ve-
lare ptē tātō estimabit. **S**imat post aliq̄ntu-
lū t̄pis: supputabit s̄ctos pecuniā iuxta ā-
noz q̄ reliq̄ sunt numerū vsq̄ ad iubilēū:
et det̄et ex p̄cio. **N**8 si voluerit redimere a-
grū ille q̄ vouerat. addet q̄ntā ptē estima-
te pecunie: et possidebit eā. **S**imat voluerit
redimere: s̄z alteri cui libz fuerit venūdat⁹.
vlt̄ eū q̄ vouerat redimere nō poterit: quia
cū iubilēi venerit dies s̄ctificat⁹ erit dño:
et possessio cōsec̄ta ad ius ptinet s̄ctotum.
Si ager empt⁹ ē et nō de possessione maio-
rū s̄ctificat⁹ fuerit dño: supputabit s̄ctos
iuxta ānoz numerū vsq̄ ad iubilēū p̄-
ciū: et dabit ille q̄ vouerat eū dño. **I**n iubi-
lēo aut̄ reūtet̄ ad p̄orē dñm q̄ redidēat eū:
et habuerat in sorte possessionis sue. **D**ñs
estimatō fclis s̄ctuarij p̄derabit. **S**ic⁹ vi-
ginti obulos habet. **P**rimogenita q̄ ad de-
um ptinet nemo s̄ctificare poterit et voue-
re. **S**iue bos siue ouis fuerit: dñi sunt. **N**8
si imūdum ē aīal. redimet q̄ obtulit iuxta e-
stimatōnē suā: et addet quitā ptē p̄cij. **S**i
redimere noluerit v̄det̄ alteri: quātocūq̄
fuerit an̄ estimatū. **D**ñe q̄d dño cōsecrat si-
ue hō fuerit siue aīal. siue ager nō veniet:
nec redimi poterit q̄c q̄d semel fuerit cōsec-
tū. **S**āctū s̄ctoz erit dño. **E**t om̄is cōsec̄tio
q̄ offert̄ ab hōie nō redimet̄: s̄z morte mori-
et̄. **D**ñes decime fr̄e siue de pomis arborū si-
ue de frugibz dñi sunt: et illi s̄ctificant̄. **S**i
q̄s aut̄ voluerit redimere decimas suas: ad-
det q̄ntā ptē eaz om̄ decimarū. **B**oues et
oues et capre q̄ s̄b pastoris virga trāseūt:
q̄c q̄d decimū venerit s̄ctificabit dño. **N**ō
eleget̄ nec bonū nec malū: nec altero cōmu-
tabit̄. **S**i q̄s mutauerit: et q̄d mutatū ē. et
p̄ q̄ mutatū ē s̄ctificabit dño: et nō redi-
met̄. **H**ec sūt p̄cepta q̄ mādauit dominus

moyfi ad filios isrl: in monte synai.

EXPLICIT LIBER LEVITICVS.
INCIPIT LIBER NUMERI CA. I.

Iteusq̄ est dñs moysen
in deserto synai in tabnaclo
federis: p̄ma die mēis sc̄di
āno altero egressiōis eo-
rum ex egipto dicēs. **T**ol-
lite summā vniūse cōgre-
gationis filioz isrl p̄ ognatōnes et domos
suas. et noīa singloz. q̄c q̄d sex⁹ ē masculī
nī a vicefimo āno et sup̄. om̄ viroz fortū
ex isrl: et nūabit̄ eas p̄ turmas suas tu et
aaron. **E**runtq̄ vobiscū p̄ncipes tribuū ac
domoz in cognatōibz suis: q̄z ista sūt no-
mia. **D**e tribu ruben: elysur fili⁹ sedeur. **D**e
tribu symeon: salamihel filius surisaddai.
De tribu iuda: naason filius amminadab.
De tribu ysachar: nathanael filius suar.
De tribu zabulō: eliab fili⁹ belō. **F**ilioz at̄
ioseph de tribu ephraim: elisama fili⁹ ami-
ud. **D**e tribu manasse: gamalihel fili⁹ pha-
dassur. **D**e tribu beniamin: abidan filius
gedeonis. **D**e tribu dan: abiezzer fili⁹ ami-
saddai. **D**e tribu aser: phegiel fili⁹ ochrā.
De tribu gad: eliasaph fili⁹ duel. **D**e tri-
bu neptalim: ahira fili⁹ enan. **H**ij nobilissi-
mi p̄ncipes mltitudinis p̄ tribz et cognati-
ones suas. et capita exercit⁹ isrl: q̄s tulerūt
moyses et aaron cū om̄i vulgi mltitudine:
et cōgregauerūt p̄mo die mēis sc̄di recensē-
tes eos p̄ cognatōes et domos ac familias.
et capita et noīa singloz a vicefimo anno et
sup̄: sic p̄cepit dñs moysi. **N**umeratiq̄ sūt
in deserto synai de ruben p̄mogeito isrlis per
gnationes et familias ac domos suas. et no-
mina capitū singloz. om̄e q̄d sex⁹ ē mascu-
lini a vicefimo anno et sup̄ p̄cedētū ad bel-
lū: q̄dragita sex milia q̄ngētī. **D**e filiis sy-
meon p̄ gnatōnes et familias ac domos cō-
nationū suaz recensiti sunt p̄ noīa et capita
singloz. om̄e q̄d sex⁹ est masculini a vicefi-
mo āno et sup̄. p̄cedētū ad bellū: q̄nq̄ginta
nouē milia trecētī. **D**e filiis gad per gñā-
tiones et familias ac domos cognatōnū su-
az. recensiti sūt p̄ noīa singuloz a vigiti an-
nis et sup̄ om̄s q̄ ad bella p̄cederēt: q̄dragi-
taq̄q̄ milia sexcētī q̄nq̄gita. **D**e filiis iu-
da p̄ gnationes et familias. ac domos cog-

natōnū suaz p noīa singlōz a vicefimo an-
no ⁊ sup. omēs q poterāt ad bella pcedere
recēfīti sunt: septuagīta qtuor milia sexcē-
ti. De filiis ysachar p gñatōes ⁊ familias
ac domos cognatōnū suaz p noīa singulo-
rū a vicefimo āno ⁊ sup. omēs q ad bella pce-
derēt recēfīti sunt: qnqgīta qtuor milia. q
drīngētī. De filiis zabulon p gñatōes ⁊ fa-
milias ac domos cognatōnū suaz recēfīti
sunt p noīa singlōz a vicefimo āno et sup.
omēs q poterāt ad bella pcedere: qnqgīta
septē milia. qdrīngētī. De filiis ioseph fili-
orū ephraim p gñatōes et familias ac do-
mos cognatōnū suaz recēfīti sunt p noīa
singulōz a vicefimo āno ⁊ sup. omēs q po-
terāt ad bella pcedere: qdrāgīta milia qn-
gētī. Porro filioz manasse p gñationes ⁊
familias ac domos cognatōnū suaz recēfī-
ti sunt p noīa singlōz a viginti ānis ⁊ sup.
omēs q poterāt ad bella pcedere: triginta
duo milia ducētī. De filiis beniamin p gñā-
tiones ⁊ familias ac domos cognationū su-
arū recēfīti sūt noībus singlōz a vicefimo
āno ⁊ sup. omēs q poterāt ad bella pcedere:
trīgīta qnqgīta milia qdrīngētī. De filiis dan
p gñationes ⁊ familias ac domos cognati-
onū suaz recēfīti sūt noībus singlōz a vi-
cefimo āno et sup. omēs q poterāt ad bella
pcedere: sexagīta duo milia septīgētī. De
filiis aser p gñatōes et familias ac domos
cognatōnū suaz recēfīti sunt p noīa singu-
lōz a vicefimo āno ⁊ sup. omēs q poterant
ad bella pcedere: qdrāgīta milia et mille
qnqgētī. De filiis neptalim p gñatōes ⁊ fa-
milias ac domos cognationū suaz recēfīti
sūt noībus singlōz a vicefimo āno ⁊ sup.
omēs q poterāt ad bella pcedere: qnqgīta
tria milia qdrīngētī. Hī sunt q̄s numera-
uerūt moyses ⁊ aaron ⁊ duodecim p̄ncipes
isrl. singlōs p domos cognationū suaz: fu-
erūtq̄ oīs numer⁹ filioz isrl p domos ⁊ fa-
milias suas a vicefimo āno ⁊ sup. q poterāt
ad bella pcedere: sexcenta tria milia virozū
qnqgētī qnqgīta. Leuite at̄ i tribubz fami-
liaz suaz nō sunt numerati cū eis. Locu-
tusq̄ ē dñs ad moysen dicēs. Tribum leui
noli numerare: neq̄ pones sūmā eoz cū fi-
liis isrl: s; ostitue eos sup tabernac̄lm testi-
monij. Cūcta vasa ei⁹ ⁊ q̄cqd ad cerimoni-
as p̄tinet ipī portabūt: tabnac̄lm ⁊ omīa v-

tēfilia ei⁹: ⁊ erūt in mīsterio ac p gyrū tab-
naculi metabunt. Cū pficiscēdū fuerit de-
ponēt leuite tabnac̄lm: cū castrametāda e-
rigēt. Quisq̄s externoz accesserit occidēt.
Metabunt aut̄ castra filij isrl. vnusquisq̄
p turmas ⁊ cuneos atq̄ exercitū suū: por-
ro leuite p gyrū tabnac̄li figēt tētoria ne
fiat indignatō sup mltitudinē filioz isrl:
⁊ excubabūt in custodijs tabnac̄li testimo-
nij. Fecerūt ḡ filij isrl iuxta omīa q̄ p̄cepe-
rat dñs moysi. **CA. II.**

Locutusq̄ ē dñs ad moysen ⁊ aarō
dicēs. Singlī p turmas signa atq̄
vexilla ⁊ domos cognatōnū suarū
castrametabunt filioz isrl: p gyrū tabna-
cli federis. Ad orientē iudas figet tētoria
p turmas exercit⁹ sui: eritq̄ p̄nceps filio-
rū ei⁹ naason fili⁹ ammadab: ⁊ oīs de stir-
pe ei⁹ summa pugnatiū septuagīta qtuor
milia sexcētoz. Iuxta eū castrametati sūt
de tribu ysachar. q̄rū p̄nceps fuit nathana-
el fili⁹ suar: ⁊ omīs numer⁹ pugnatōrū ei-
us qnqgīta quatuor milia quadringenti.
In tribu zabulon p̄nceps fuit heliab filius
helon: omīsq̄ de stirpe ei⁹ exercitus pugna-
tozū qnquagīta septē milia quadringētī.
Vniū q̄ in castris iude adnumerati sūt. fu-
erūt centū octogīta sex milia quadringē-
ti: ⁊ p turmas suas p̄mī egredient. In ca-
stris filiozū rubē ad meridianā plagā erit
p̄nceps elisur fili⁹ sedeur: ⁊ cūct⁹ exercit⁹
pugnatōrū ei⁹ q̄ numerati sunt quadragi-
ta sex milia qnqgētī. Iuxta eū castrameta-
ti sunt de tribu symeō. q̄rū p̄nceps fuit sa-
lamibel fili⁹ surisaddai: ⁊ cūct⁹ exercitus
ei⁹ pugnatōrū q̄ numerati sunt qnquagī-
ta nouē milia trecenti. In tribu gad p̄m-
ceps fuit eliasaph fili⁹ duel: ⁊ cūct⁹ exerci-
t⁹ pugnatōrū ei⁹ q̄ numerati sunt qdrīngē-
ta qnqgīta milia sexcēti qnquagīta. Omēs q̄
recēfīti sunt in castris ruben. centū qnqua-
gīta milia ⁊ mille quadringētī qnquagi-
ta: p turmas suas i secdo loco pficiscēt. Le-
uabit aut̄ tabnac̄lm testimoniū p officia le-
uitaz ⁊ turmas eoz. Quō erigēt: ita ⁊ de-
ponēt. Singlī p loca ⁊ ordines suos pficis-
cēt. Ad occidentalē plagā erūt castra filio-
rum ephraim: q̄rū p̄nceps fuit helisama fi-
li⁹ amīud. Cūctus exercit⁹ pugnatōrum
ei⁹ q̄ numerati sūt: qdrāgīta milia qnqgētī.

Et cū eis tribu filioꝝ manasse. qꝝ pnceps fuit gamaliel filiꝝ phadassur: cūctusqꝫ exercitꝝ pugnatorū eiꝝ qꝫ numerati sūt. triginta duo milia ducēti. In tribu filioꝝ beniamin pnceps fuit abidan filiꝝ gedemonis: et cūctꝝ exercitꝝ pugnatoꝝ eiꝝ qꝫ recensiti sunt: triginta qꝫqꝫ milia qꝫdringēti. Dñs qꝫ numerati sūt in castris ephraim cētū octo milia centū: p turmas suas terciꝝ pficiant. Ad aqꝫlonis ptē castrametati sūt filij dan: qꝫ pnceps fuit abieser filiꝝ amissaddai. Cūctꝝ exercitꝝ pugnatoꝝ eiꝝ qui numerati sunt: sexaginta duo milia septingēti. Iuxta eū fixere tētoria dꝫ tribu aser: qꝝ pnceps fuit phlegiel filiꝝ ochra. cūctꝝ exercitꝝ pugnatoꝝ eiꝝ qꝫ numerati sunt: qꝫdraginta milia et mille qꝫngēti. De tribu filioꝝ neptalim pnceps fuit abira filius enan. Cūctꝝ exercitꝝ pugnatoꝝ eiꝝ qꝫqꝫginta tria milia qꝫdringēti. Dñs qꝫ numerati sunt in castris dan. fuerūt cētū qꝫqꝫginta septē milia. sexcēti: et nouissimi pficiantur. Hic numerꝝ filioꝝ isrlꝫ p domos cognationū suaz et turmas diuini exercitꝝ: sexcēta tria milia qꝫngenti qꝫngenta. Leuite autē nō sunt numerati intꝫ filios isrlꝫ. Sic enim pcepit dñs moyse. Fecerūtqꝫ filij isrlꝫ iuxta omnia qꝫ mandauerat dñs. Castrametati sunt p turmas suas. et pfecti p familias ac domos pꝫm suoz. **CA. III.**

Hec sunt gñationes aarō et moyse i die qꝫ locutꝝ ē dñs ad moyse in monte synai: et hec noia filioꝝ aaron. Primogenitꝝ eiꝝ nadab: deinde abiu. et eleazar. et ythamar. Hec noia filioꝝ aaron sacerdotū qꝫ vñcti sunt: et qꝝ replete et osecute manus vt sacerdotio fungent. Mortui sūt enim nadab et abiu cū offerēt ignē alienū i aspectu dñi i deserto synai absqꝫ liberis: fūcti qꝫ sūt sacerdotio eleazā et ythamā corā aarō pꝫe suo. Locutusqꝫ ē dñs ad moyse dicens. Applica tribū leui. et fac stare i aspectu aaron sacerdotis vt ministrēt ei et excubēt et obfuerūt qꝫqꝫ ad cultū ptinet mltitudinis corā tabnaclo testimonij: vt custodiāt vasa tabnacli. huiētes in misterio eiꝝ. Dabisqꝫ dono leuitas aarō et filijs eiꝝ qꝫbꝫ editi sunt a filijs isrlꝫ: aarō atꝫ et filios eiꝝ ostitues sup cultū sacerdotij. Externꝝ qꝫ ad ministrandū accesserit. moriet. Locutusqꝫ ē dñs ad moyse

dicens. Ego tuli leuitas a filijs isrlꝫ p omiꝫ primogenito qꝫ apit vuluā i filijs isrlꝫ: erūtqꝫ leuite mei. Neū ē em omē primogenitū. Ex qꝫ percussit primogenitos i tra egipti: sc̃tificaui michi qꝫqꝫd pꝫm nascit i isrlꝫ. Ab hōie vsqꝫ ad pꝫcꝫ mei sunt. Ego dñs. Locutusqꝫ ē dñs ad moyse in deserto synai dicens. Numerate filios leui p domos patrū suoz et familias: omem masculū ab vno mense et sup. Numerauit moyse vt pcepit dñs: et iue ti sunt filij leui p nomia sua. gerson. et caath. et merari. Filij gerson: lebmi et semei. Filij caath: amrā. et iessaar. hebron. et oziel. Filij merari: mooli. et musi. De gerson fere familie due. lebmitica et semeitica. qꝫ numeratꝝ ē pꝫplus sexus masculini ab vno mense et sup: septē milia qꝫngētoꝝ. Dñi pꝫ tabnaculū metabunt ad occidentē sꝫ pncipe eliasaph filio lael: et habebūt excubias i tabernaclo federis. ipꝫm tabnaculū et opimentū eius. tētorijū qꝫ ē hñt añ fores tecti federis et cortinas attrij: tētorijū qꝫ qꝫ appēdit i introitu attrij tabnacli. et qꝫqꝫd ad ritū altaris ptinet: funes tabnacli et oia vtēilia eiꝝ. Cognatio caath hēbit pꝫlos. amramitas et iessaaritas et hebronitas. et ozielitas. Hec sunt familie caathaz. recensiti p nomina sua: omes generis masculini ab vno mense et sup. octo milia sexcēti: hēbūt excubias sanctuarij. et castrametabunt ad meridiana plagā. Princepsqꝫ eoz erit eliasaph filiꝝ oziel: et custodiēt archā mensā: qꝫ et candelabꝫ. altaria et vasa sc̃tuarij in qꝫbus ministrat et velū. cūctaqꝫ huiuscemodi suppellectilē. Princeps autē pncipū leuitarū eleazar filiꝝ aarō sacerdotis erit sup excubitoꝝ custodie sc̃tuarij. At vō de merari erūt pꝫ moolite et musite recensiti p noia sua: omes gñis masculini ab vno mense et sup. sex milia ducēti. Princeps eoz suriel filiꝝ abiaiel: in plaga septētrionali castrametabunt. Erūt sꝫ custodia eoz tabule tabnaculi et vātes et colūne ac bases eaz. et oia qꝫ ad cultū huiuscemodi ptinent: colūneqꝫ attrij p circuitū cū basibꝫ suis: et paxilli cū fumibꝫ. Castrametabunt añ tabnaculū federis id ē ad oriētalē plagā. moyse et aaron cū filijs suis hñtes custodiā sc̃tuarij in medio filioꝝ isrlꝫ. Quisqꝫ alienꝝ accesserit. moriet. Dñs leuite qꝫ numerauerūt moyse.

et aarō iuxta p̄ceptū dñi p familias suas i genere masculino a mēse vno et sup: fuerūt viginti duo milia. Et ait dñs ad moysē. **Nu**mera p̄mogenitos sexus masculini 8 filijs isrl ab vno mēse et sup: et habeb sūmā eoz. **Tollesq** leuitas michi: p omi p̄mogenito filioz isrl. **Ego sū dñs.** Et pecora eoz p vniūis p̄mogenitis pecoz filioz isrl. **Recē** sūt moyses sic p̄cepit dñs p̄mogenitos filioz isrl: et fuerūt masculini p noia sua a mēse vno et sup: viginti duo milia ducēti septuagintatres. **Locutusq** ē dñs ad moysē. **Tolle** leuitas p̄mogenitis filioz isrl et pecora leuitaz p pecoribz eoz: erūtq leuite mei. **Ego sum dñs.** In p̄cio at ducētoz septuagintatruū q excedūt numez leuitarum. 8 p̄mogenitis filioz isrl. accipies qnqz filios p singla capita: ad mēsurā sctuarij. Siclus habet viginti obulos. **Dabisq** pecuniā aarō et filijs ei9: p̄ciū eoz q supra sunt. **Tulit** igit moyses pecuniā eoz q fuerant ampli9 et q̄s redemerat a leuitis p p̄mogenitis filioz isrl milletrecētoz sexaginta qnqz filioz iuxta pond9 sctuarij: et dedit eā aarō et filijs ei9 iuxta v̄bū qd p̄ceperat sibi dñs. **CA. III.**

Locutusq ē dñs ad moysen et aarō dicens. **Tolle** sūmā filioz caath de medio leuitaz p domos et familias suas a tricesimo āno et sup: vsq ad qnq̄gesimū ānū: omniū q̄ ingrediunt vt stēt et ministrent in tabnaclo federis. **Hic ē** cult9 filioz caath. **Tabnaculū** federis et sctum sctorū ingredient aarō et filij ei9 qn mouēda sunt castra: et deponēt velū qd p̄det anfores. inuoluētq archā testimonij. et opiet rursū velamine iacinctimaz pelliū. extēdētq desup palliū totū iacinctinū: et inducent v̄ctes. **Mensā** q̄ p̄p̄osicōis inuoluēt iacinctino pallio: et ponēt cū ea thuribula et mortariola. ciathos et cratheras ad liba fūden da. **Panes** semp in ea erūt. **Extēdētq** desup palliū coccineū qd rursū opiet velamēto iacinctinaz pelliū: et inducent v̄ctes. **Suamēt** et palliū iacinctinū q opiet cadelabru cū lucnis et forcipibz suis. et emūctorijs. et cūctis vasis olei q ad ocinandas lucnas necessaria sunt: et sup omia ponent opimentū iacinctinarū pelliū. et inducēt v̄ctes. **Nec** nō et altare aureū inuoluēt iacinctino vesti

mēto: et extēdēt desup opimentū iacinctinarū pelliū: inducētq v̄ctes. **Omia** vasa q̄b ministrat in sctuario inuoluēt iacinctino pallio: et extēdēt desup opimentū iacinctinarū pelliū: inducētq v̄ctes. **Sed** et altare mudabūt cinere. et inuoluēt illud purpureo vestimento: ponētq cū eo omia vasa q̄bus in ministerio ei9 vtūt: id est igniū receptacula fuscinulas ac tridētes vncinos et batilla. **Cūctā** vasa altaris opiet simul velamine iacinctinarū pelliū: et inducent v̄ctes. **Cūq** inuoluerint aarō et filij ei9 sctuariū et omia vasa ei9 i omocōne castrorum: tūc inēbunt filij caath vt portēt inuoluta: et nō tāgāt vasa sctuarij ne moriāt. **Ista** sunt onera filioz caath in tabculo federis sup q̄s erit eleazar fili9 aaron sctotis: ad cui9 ptinet curā oleū ad ocinandas lucnas et opositionis incēsum et sacrificiū qd seper offert et oleū vncionis et q̄cqd ad cultū tabernaculi ptinet: omiqz vazoꝝ q̄ in sctuarij o sunt. **Locutusq** ē dñs ad moysen et aaron dicens. **Nolite** p̄dere pplum caath de mediis leuitaz: s; hoc facite eis vt viuāt: et non moriant si tetigerit sancta sanctorū. **Aarō** et filij ei9 inēbunt: ipiqz disponēt opa singuloꝝ: et diuidēt qd portare quis debeat. **Alij** nulla curiositate videāt q̄ sunt in sctuarij o p̄sq inuoluant: alioqn morient. **Locutusq** ē dñs ad moysen dicens. **Tolle** sūmā etiam filioz gersō p domos ac familias et cognationes suas a triginta ānis et supra vsq ad ānos qnq̄ginta. **Numera** omes. q̄ ingrediunt et ministrāt in tabnaculo federis. **Hoc ē** officiū familie gersonitarū: vt portēt cortinas tabnaculi et tectū federis. opimentū aliud. et sup omia velamē iacinctinū: tētozūq qd p̄det i introitu tabnaculi federis. cortinas attrij et velū i introitu qd est an tabnaculū. **Omia** q̄ ad altare ptinet fumiclos et vasa ministerij iubente aaron et filijs ei9 portabūt filij gerson: et sciēt singli cui debeat opi mācipari. **Hic ē** cult9 familie gersonitaz i tabnaculo federis. **Erūtq** s; manu ithamar filij aarō sctotis filios q̄ merari per familias et domos patrū suozū recensebis a triginta ānis et supra vsq ad ānos qnq̄ginta: omis q̄ ingrediunt ad officiū ministerij sui et cultū federis testimonij. **Hec** sūt onera eozum. **Portabūt**

tabulas tabernaculi et vestes eius. columnas ac bases eorum: columnas quoque atrij per circuitum cum basibus et paxillis et fumibus suis. Omnia vasa et suppellectile ad numerum accipiet: sicque portabunt. Hoc est officium familie meraritarum et ministerium in tabernaculo federis: eruntque sub manu israhel filij aaron sacerdotis. Recessuerunt igitur moyses et aaron et principes synagoge filios caath per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et super usque ad annum quinquagesimum. omnes qui ingrediuntur ad ministerium tabernaculi federis: et inuenti sunt duo milia septingenti quinquaginta. Hic est numerus populi caath: qui intrant tabernaculum federis. Hos numeravit moyses et aaron iuxta premonitionem domini per manum moysi. Numerati sunt et filij gerson per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et super usque ad annum quinquagesimum omnes qui ingrediuntur ut minister in tabernaculo federis: et inuenti sunt duo milia sexcenti triginta. Hic est populus gersonitarum: quos numeraverunt moyses et aaron iuxta verbum domini. Numerati sunt et filij merari per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et super usque ad annum quinquagesimum omnes qui ingrediuntur ad explendos ritus tabernaculi federis: et inuenti sunt tria milia ducenti. Hic est numerus filiorum merari: quos recesserunt moyses et aaron iuxta imperium domini per manum moysi. Omnes qui recesserunt sunt de leuitis et quos fecit ad nomen moyses et aaron et principes israel per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et super usque ad annum quinquagesimum ingrediētes ad ministerium tabernaculi et onera portanda: fuerunt simul octo milia quingenti octoginta. iuxta verbum domini recessit eos moyses unusquisque iuxta officium et onera sua: sic preceperat dominus.

Locutusque est dominus **CA. V.** ad moysen dicens. Precipe filiis israel: ut eiciant de castris omnem leprosum et qui semine fluit pollutusque est super motuo. Tam masculum quam feminam eicite de castris: ne contaminent ea cum habitauerint vobiscum. Feceruntque ita filij israel: et elecerunt eos extra castra sic locutus erat dominus moysi. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere ad filios israel. Vir siue mulier cum fecerint ex omnibus peccatis quae solent hominibus accidere: et per negligenciam transgressi fuerint mandatum domini atque deliquerint: confitebuntur peccatum suum: et reddet ipse in

put quantumque partem desuper ei in quem peccaverit. Si autem non fuerit qui recipiat dabitur domino et erit sacerdotis: excepto ariete qui offertur per expiationem ut sit placabilis ostia. Omnes quoque per micie quos offeret filij israel ad sacrificium per timent: et quicquid in sanctuariū offeret a singulis. et tradit manibus sacerdotis ipsius erit. Locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere ad filios israel: et dices ad eos. Vir cuius vxor errauerit. maritumque continens dormierit cum altero viro: et hoc maritus deprehendere nonauerit: sed latet adulterium. et testibus argui non potest. quia non est inuenta in stupro: si spiritus zelotipie occiderit virum contra vxorem suam quam vel polluta est vel falsa suspitione appetit. adducet eam ad sacerdotem: et offeret oblationem per illam decimam partem sati farinae ordeaceae. Non fuerit super eam oleum nec imponet thymum: quia sacrificium zelotipie est: et oblatio inuestigans adulterium. Offert igitur eam sacerdos et statuet coram domino: assumetque aquam sanctam in vase vituli: et paucillum terre de pavimento tabernaculi mittet in eam. Cumque steterit mulier in conspectu domini discoopiet caput eius: et ponet super manum illius sacrificium recordationis et oblationem zelotipie. Ipse autem tenebit aquas amarissimas. in quas cum execratione maledicta congerit: adiurabitque eam et dicet. Si non dormiuit vir alienus tecum: et si non polluta es de hoc marito thoro: non te nocebunt aquae istae amarissime in quas maledicta congerit. Si autem declinasti a viro tuo atque polluta es. et concubisti cum altero: hijs maledictionibus subiaceris. Det te dominus in maledictionem exemplumque cunctorum in populo suo. Putrescere faciat femur tuum: et tumens vterus dirumpatur. Ingrediantur aque maledictae in ventrem tuum: et vtero tumescente putrescat femur. Et respondet mulier. Amen amen. Scribetque sacerdos in libello ista maledicta: et delebit ea aquis amarissimis in quas maledicta congerit: et dabit ei bibere. Quas cum exhausit. tollet sacerdos de manu eius sacrificium zelotipie: et eleuabit illud coram domino imponetque illud super altare: ita duxerat ut prius pugillum sacrificij tollat de eo quod offertur et incendat super altare: et sic potius det mulieri aquas amarissimas. Quas cum biberit. si polluta est et contempnit viro adulterij rea. pertransibunt eam aquae ma-

ledictōis. et inflato vtre opūtreſcet femur:
eritq; mulier in maledictōe. et in exēplum
omni p̄lo. Quod si polluta nō fuerit erit in-
noxia: et faciet liberos. **I**sta ē lex celotipie
Si declinauerit mulier a viro suo et si pollu-
ta fuerit: maritusq; celotipie spiritu scita-
tus adduxerit eā in aspectu dñi. et fecerit
ei sacerdos iuxta omnia q̄ scripta sūt. mari-
tus absq; culpa erit: et illa recipiet iniquita-
tem suam. **CA. VI.**

Locutus ē dñs ad moysen dicens. Lo-
quere ad filios isrl: et dices ad eos.
Vir siue mulier cū fecerint votum
vt sanctificent. et se voluerint dño oſecre: a
vino et omne qd̄ inebriare p̄t abſtinebūt. A-
cetū ex vino et ex quilibz alia potōne. et qcqd̄
de vua exp̄mit nō bibēt: vvas recētes sic-
casq; nō comedēt cūctis diebz quibz ex vo-
to dño cōſecrāt: qcqd̄ ex vinea eſſe poteſt
ab vua paſſa vſq; ad aciū nō comedēt. om̄i
tpe ſepacōis ſue nouacula nō tranſibit p̄
caput ei⁹: vſq; ad ſpletū diē q̄ dño oſecra-
tur ſāct⁹ erit. creſcēte ceſarie capitis ei⁹.
Om̄i tpe oſectiōis ſue ſup mortuū nō in-
grediet: nec ſup p̄is q̄dem et m̄is et fr̄is ſo-
rorisq; funere cōtaminabit: quia oſectiō
dei ſui ſup caput ei⁹ ē. Om̄ibz diebz ſepa-
tiōis ſue ſct⁹s erit dño. Si aut mortu-
us fuerit ſubito q̄ſpiā coram eo. polluet ca-
put oſecratiōis ei⁹: qd̄ radet ilico et in ea-
dē die purgatiōis ſue. et rursū ſeptima. In
octauo autē die offeret duos turtures vſ
duos pullos columbe ſacerdoti in introitu fe-
deris testimoniū: facietq; ſacerdos vnus p̄
p̄ctō. et alterū in olocaſtū: et deprecabit̄ pro
eo q̄ peccauit ſup mortuo: ſanctificabitq;
caput ei⁹ i die illo. et oſecrabit dño dies ſe-
pacōis illi⁹. offerēs agnū amiculū p̄ p̄ctō:
ita tñ vt dies p̄ores iriti fiāt: qm̄ polluta ē
ſanctificatiō ei⁹. **I**sta ē lex oſecratiōis. Cū
dies q̄s ex voto decreuerat ſplebunt addu-
cet eū ad oſtiū tabernaculi federis: vt offe-
rat oblationē ei⁹ dño. agnū amiculū imma-
culatū in olocaſtū. et ouē amiculā imma-
culatā p̄ p̄ctō. et arietē imaculatū hoſtiā
pacificā: canistrū q̄ panū azimoz q̄ oſpi
ſūt oleo. et lagana absq; fermento vincta oleo
ac libamina ſinguloz: q̄ offeret ſāctos co-
rā dño. et faciet tā p̄ p̄ctō quā i olocaſtū.
Arietē vō imolabit hoſtiā pacificā dño: of-

ferēs ſimul canistrū azimoz et libamēta q̄
ex more debent. **T**ūc radet nazare⁹ ante o-
ſtiū tabernaculi federis ceſarie cōſectiōis
ſue: tolletq; capillos ei⁹ et ponet ſuper ignē
qui eſt ſuppoſit⁹ ſacrificio pacificoz. et ar-
mū coctū arietis. tortaq; absq; fermento v-
nā de canistro. et lagana azimoz vnū. et tē-
det in manibz nazarei poſtq; raſū fuerit ca-
put ei⁹: ſuſceptaq; rursū ab eo eleuabit in
aspectu dñi. et ſctificata ſacerdotis erit: ſicut
pectuſculū qd̄ ſepari iuſſum ē et femur. **D**⁹
h̄ p̄t bibere nazare⁹ vinū. **I**sta ē lex naza-
rei cū vouerit oblationē ſuā dño tpe oſec-
tiōis ſue: exceptis hijs q̄ inuenerit man⁹
ei⁹. **I**uxta qd̄ mēte denouerat: ita faciet
ad p̄fectiōes ſanctificatiōis ſue. **L**ocutus
ē dñs ad moysen dicens. **L**oquere aaron et fi-
lijs ei⁹. Si bñdicetis filijs isrl: et dicetis eis
Bñdicat tibi dñs: et custodiat te. Bñdat
dñs faciē ſuā tibi: et miſereat̄ tui. **C**onuer-
tat dñs vultū ſuū ad te: et det tibi pacē. **I**n-
uocabūt nomen meū ſup filios isrl: et ego
bñdicam eis. **CAPITVLVM. VII.**

Factū ē at̄ in die qua ſpleuit moy-
ſes tabnaculū et erexit illud. vnxitq;
et ſanctificauit eū om̄ibz vasis ſuis
altare ſimilit̄ et om̄ia vaſa ei⁹: obtulerūt p̄n-
cipes isrl et capita familiāz. q̄ erant per ſin-
gulas tribz p̄fecti eoz q̄ nūati fuerāt mu-
nera corā dño. ſex plauſtra recta cū duode-
ci bubz. Vnū plauſtū obtulit duo duces. et
vnū bouē ſinguli: obtulerūtq; ea i aspectu
tabernaculi. **A**it autē dñs ad moysen. **S**u-
ſcipe ab eis vt ſuiāt in miniſterio tabnacu-
li: et trades ea leuitis iuxta ordinē miniſte-
rii ſui. **I**taq; cum ſuſcepſſet moysen plau-
ſtra et boues: edidit eos leuitis. **D**uo plau-
ſtra et quatuor boues dedit filijs gerſō iux-
ta id quod habebant neceſſarium: quatuor
alia plauſtra et octo boues dedit filijs me-
rari ſecundum officia et cultum ſuum. ſub
manu ithamar filij aaron ſacerdotis. **F**ilijs
autem caath non dedit plauſtra et boues:
quia in ſanctuario ſeruiunt. et onera p̄p̄is
portant humeris. **I**gitur obtulerunt du-
ces in dedicationem altaris. die qua vinctū
eſt oblationem ſuam ante altare. **D**ixitq;
dominus ad moysen. **S**inguli duces per ſin-
gulos dies offerant munera in dedicatiō-
nem altaris. **P**rimo die obtulit oblationē

suam naalon fili9 ammadab de tribu iuda:
fuerunt in ea acetabulū argēteū. pōdo cen
tūtrigita ficos. fiala argētea hñs septua
gita ficos iuxta pōd9 sanctuarij. vtrumq;
plenū simila asp̄sa oleo in sacrificiū: morta
riolū ex decē fclis aureis plenū incēso: bouē
de armēto et arietē et agnū amiculū i olo
caustū hircūq; p pētō: et i sacrificio pacifico
rū boues duos. arietes qñq; hircos qñq;
agnos amiculos qñq;. **Hec ē oblatio naa
so fili9 ammadab.** Secūdo die obtulit natha
nael fili9 suar dux de tribu isachar. aceta
bulū argēteū appēdēs cētūtrigita ficos.
fialā argētea hñtem septuagita ficos iux
ta pōd9 sanctuarij. vtrūq; plenū simila asp̄
sa oleo in sacrificiū: mōtariolū aureū hñs
decē ficos plenū incēso: bouē de armēto et ari
etē. et agnū amiculū i olocaustū hircūq; p
pētō: et i sacrificio pacifico boues duos.
arietes qñq; hircos qñq; agnos amiculos
qñq;. **Hec fuit oblatio nathanael fili9 suar.**
**Tercio die pnceps filioz zabulō heliab fi
li9 helō obtulit acetabulū argēteū appen
dēs centūtrigita ficos. fialā argētea hñtē
septuagita ficos ad pōd9 sanctuarij. vtrū
q; plenū simila asp̄sa oleo i sacrificiū: mor
tariolū aureū appēdēs decē ficos plenū in
cēso: bouē de armēto et arietē. et agnū am
iculū i olocaustū hircūq; p pētō: et i sacri
ficio pacifico boues duos. arietes qñq;
hircos qñq; agnos amiculos qñq;. **Hec ē
oblatio heliab fili9 helon.** Die q̄nto pnceps
filioz rubē elisur fili9 sedeur. obtulit ace
tabulū argēteū appēdēs cētūtrigita fic
los. fialā argētea hñtez septuagita ficos
ad pōd9 sanctuarij. vtrūq; plenū simila asp̄sa
oleo in sacrificiū: mōtariolū aureū appen
dēs decē ficos plenū incēso: bouē et arietē
et agnū amiculū i olocaustū. **Hircūq; p pec
cato: et i sacrificio pacifico boues duos.**
arietes qñq; hircos qñq; agnos amicu
los qñq;. **Hec fuit oblatio helisur. fili9 sede
ur.** Die q̄nto pnceps filioz symeō salami
hel fili9 surisaddai. obtulit acetabulū argē
teū appēdēs cētūtrigita ficos. fialā argē
tea hñtē septuagita ficos ad pōd9 sanctua
rij. vtrūq; plenū simila cōsp̄sa oleo in sacri
ficiū: mōtariolū aureū appēdēs decē ficos
plenū incēso: bouē de armēto et arietē. et
agnū amiculū i olocaustū. hircūq; p pec**

cato: et i hostias pacifico boues duos. a
rietes qñq; hircos qñq; agnos amiculos
qñq;. **Hec fuit oblatio salamiel fili9 surisad
dai.** Die sexto pnceps filiorum gad helia
saph fili9 duel. obtulit acetabulū argēteū
appēdēs cētūtrigita ficos. fialā argētea
hñtez septuagita ficos ad pōd9 sanctua
rij. vtrūq; plenū simila cōsp̄sa oleo in sacri
ficiū: mōtariolū aureū appēdēs decē fi
clos plenū incēso: bouē de armēto et arietē.
et agnū amiculū i olocaustū. hircūq; p pec
cato: et i hostias pacifico boues duos. ari
etes qñq; hircos qñq; agnos amiculos qñ
q;. **Hec fuit oblatio heliasaph. fili9 duel.**
**Die septio pnceps ephraim. elisama fili9
ammiud. obtulit acetabulū argēteū ap
pēdēs centūtrigita ficos. fialā argētea hñ
tez septuagita ficos ad pōd9 sanctuarij.
vtrūq; plenū simila asp̄sa oleo i sacrificiū:
mōtariolū aureū appēdēs decē ficos ple
nū incēso: bouē de armēto. et arietē et agnū
amiculū i olocaustū. hircūq; p pētō: et i offi
as pacifico boues duos. arietes qñq; hirc
cos qñq; agnos amiculos qñq;. **Hec fuit
oblatio elisama. fili9 ammiud.** Die octauo
pnceps filioz manasse gamaliel fili9 pha
dassur. obtulit acetabulū argēteū appen
dēs centūtrigita ficos. fialā argētea hñ
tem septuagita ficos ad pondus sanctuarij.
vtrūq; plenū simila cōsp̄sa oleo in sacrifici
um: mōtariolū aureū appēdēs decē ficos
plenū incēso: bouē de armēto. et arietē et ag
nū amiculū i olocaustū. hircūq; p pētō: et i
offias pacifico boues duos. arietes qñq;
hircos qñq; agnos amiculos qñq;. **Hec
fuit oblatio gamaliel fili9 phadassur.** Die
nono pnceps filioz beniamin abidan fili9
gedeois. obtulit acetabulū argēteū appē
dēs cētūtrigita ficos. fialā argētea hñ
tē septuagita ficos ad pōd9 sanctuarij. vtrū
q; plenū simila asp̄sa oleo in sacrificiū:
mōtariolū aureū appēdēs decē ficos ple
nū incēso: bouē de armēto. et arietē. et agnū
amiculū i olocaustū. hircūq; p pētō: et i hosti
as pacifico boues duos. arietes qñq;
hircos qñq; agnos amiculos qñq;. **Hec fuit oblatio abidā fili9 gedeois.** Die
decio pnceps filioz dan. abiezer fili9 ami
saddai. obtulit acetabulū argēteū appēdēs
cētūtrigita ficos. fialā argētea hñtez**

septuaginta ficos ad pōdus scūarij. vtrū
q; plenū simila aspersa oleo i sacrificiū: mō
tariolū aureū appēdēs decē ficos plenū icē
so: bouē de armēto et arietē. et agnū amicu
lū i olocaustū. hircūq; p pēto: et i hostias
pacificorum boues duos. arietes qñq; hircos
qñq; agnos anniculos qñq; **Hec** fuit
oblatio abiezzer filij amifaddai. **Die** vnde
cimo pñceps filiorum aser phagailhel filij
ochran. obtulit acetabulū argēteū appen
dēs cētūtrīginta ficos. fialā argēteā habē
tē septuaginta ficos ad pōdus sanctuarij.
vtrūq; plenū simila aspsa oleo i sacrificiū:
mortariolū aureū appendēs decē ficos ple
nū incēso: bouē de armēto. et arietē. et ag
nū amiculū i olocaustū. hircūq; p pēto: et
i hostias pacificorū boues duos. arietes qñ
q; hircos qñq; agnos anniculos qñq; **Hec**
fuit oblatō phagailhel filij ochrā. **Die** duo
decimo pñceps filiorū neptalim abira filij
benan. obtulit acetabulū argēteū appēdēs
cētūtrīginta ficos. fialā argēteā hñtez sep
tuaginta ficos ad pōdus sanctuarij. vtrūq;
plenū simila aspsa oleo i sacrificiū: mōta
riolū aureū appēdens decē ficos plenū i cē
so: bouē de armēto. et arietē. et agnū am
iculū i olocaustū hircūq; p pēto: et i hosti
as pacificorū boues duos. arietes qñq; hircos
qñq; agnos anniculos qñq; **Hec** fuit
oblatō abira filij benā. **Hec** i deditacōe al
taris oblata sunt a pñcipib; isrl i die q; oſe
cratū ē: acetabula agētea duodecim. fiale
argētee duodecim. ita vt cētū trīginta ar
genti ficos haberet vnū acetabulū. et sep
tuaginta ficos vna fiala. id ē i omīne va
sorū oīm ex argēto. fici duo milia qdzingē
ti pōdere sanctuarij: mōtariola aurea duode
cim plena incēso. denos ficos appēdēsla pō
dere sanctuarij. id ē simul auri fici cētūtrīgim
ti: boues de armēto i olocaustū duodecim.
arietes duodecim. agni anniculi duodecim
et libamēta eorū: hirci duodecim. p pēto: i
hostias pacificorū boues viginti quatuor. ari
etes sexaginta. hirci sexaginta. agni amicu
li sexaginta. **Hec** oblata sūt i dedicacōe
altaris. qñ vndū ē. **Cūq;** ingrederet moy
ses tabnaculū federis ut osuleret oraculū:
audiebat vocē loquentis ad se de pñciato
rio. qd erat sup archā testimoniū i mē duos
cherubi: vnde et loquebat ei. **CA. VIII.**

Lebutus est dñs ad moysen dicēs:
Loqre aaron: et dices ad eū **Cū** po
sueris septes lucnas: cādelabrū i
australi pte erigat. **Hoc** igit pñpe vt lucē
ne ostra boreaz erigione respiciāt ad mēsa
panū pñficiōis: oē eā pte q; cādelabrū re
spicit lucere debebūt. **Fecitq;** aaron: et im
posuit lucnas sup cādelabrū vt pcepat dñs
moysi. **Hec** at erat factura cādelabri: ex au
ro ductili tā medi9 stipes q; cūcta q; ex v.
troq; calamoꝝ latere nascebāt. **Iuxta** exē
plū qd oñdit dñs moysi: ita opat9 ē cādel
brū. **Et** locut9 ē dñs ad moysen dicēs tolle
leuitas ex medio filioꝝ isrl: et purificabis
eos iuxta hūc ritū. **Asp**gāt aq; lustratōis:
et radāt oēs pilos carnis sue. **Cūq;** lauerit
vestimēta sua et mūdati fuerit: tollāt bouē d
armētis et libamētū ei9. similā oleo aspsa: bo
uē at alterū d armēto tu accipies p pēto:
et applicab leuitas corā tabnaclo federis.
uocata omī mltitudine filioꝝ isrl. **Cūq;** le
uite fuerint corā dño ponēt filij isrl manus
suas sup eos: et offeret aarō leuitas mun9
i oſpectu domini a filiis isrl: vt fūiant i
ministerium ei9. **Leuite** q; ponēt man9 suas
sup capita boū: e quib; vnū facies p pēto.
et alteꝝ i olocaustū dñi: vt dēpceris p eis
Statuesq; leuitas i oſpectu aaron et filio
rum ei9 et oſcēbis oblatos dño: ac sepa d
medio filioꝝ isrl vt sint mei: et postea igre
diant tabernaculū federis. vt fūiat michi
Hicq; purificab et oſecrab eos i oblatōez
dñi: qm dono donati sunt michi a filiis isrl.
Pro pmo genitis q; apiunt omēz vuluā i
isrl accepi eos. **Mea** sunt em omīa pmo ge
nita filioꝝ isrl: taz ex hominib; q; ex iumē
tis. **Ex** die q; percussit omēz primogenitū
i tra egipti. sanctificaui eos michi: et tuli
leuitas p cūctis primogenitis filioꝝ isrl
tradidig eos dono aaron et filiis ei9 d me
dio ppli. vt fūiant michi p isrl i tabnaclo
federis: et oret p eis ne sit i ppo plaga. si
auti fuerint accedere ad sanctuariū. **Fece
rūtq;** moyses et aarō et omīs mltitudo filio
rū isrl sup leuitis q; pceperat dñs moysi: pu
rificatiq; sūt et lauerūt vestimēta sua. **Eleva
uitq;** eos aarō i oſpectu dñi et orauit p eis:
vt purificati igrederent ad officia sua i ta
bnaculū federis corā aarō et filiis eius. **Hic**
pceperat dñs moysi de leuitis: ita factū ē.

Locutus est dominus ad moysen dicens. **Hec est lex leuitarum.** A viginti quatuor annis et super in grediens: ut ministraret in tabernaculo federis. Cumque quinquagesimum annum etatis impleverint finire cessabunt: eruntque ministri fratrum suorum in tabernaculo federis: ut custodiant quod sibi fuerit commendatum: opera autem ipsa non faciant. Sic dispones leuitas in custodiis suis. **CA. IX.**

Locutus est dominus ad moysen in deserto synai. anno secundo postquam egressi sunt de terra egypti. mense primo dicens. **Faciant filii israel phasem in tempore suo.** Quartadecima die mensis huius ad vespertinam: iuxta omnes ceremonias et iustificaciones eius. Precepitque moyses filiis israel: ut facerent phasem. Qui fecerunt tempore suo quartadecima die mensis ad vespertinam in monte synai: iuxta omnia que mandauerat dominus moysi fecerunt filii israel. Ecce autem quidam immundi super animam hominis: qui non poterant facere phasem in die illo: accedentes ad moysen et aaron dixerunt eis. Immundi sumus super animam hominis: quare fraudamur ut non valeamus offerre oblationem domino in tempore suo inter filios israel. Quibus respondit moyses. **State ut consulam quid precipiat dominus de vobis.** Locutusque est dominus ad moysen dicens. **Loquere filiis israel.** Domo que fuerit immundus super animam: siue in via peculique gregis vestri faciat phasem domino in mense secundo quartadecima die mensis ad vespertinam: cum azimis et lactucis agrestibus comedet illud. Non reliquet ex eo quippiam usque mane et os eius non confringet: omnem ritum phasem observabunt. Si quis autem et mundus est et in itinere non fuit: et tamen non fecit phasem: exterminabitur anima illa de populo suo: quia sacrificium domino non obtulit tempore suo. Peccatum suum ipse portabit. Peregrinusque quisque et advena si fuerit apud vos: faciet phasem domino iuxta ceremonias et iustificaciones suas. Preceptum idem erat apud vos tam advene quam indigene. Igitur die que erectum est tabernaculum operuit illud nubes. Vespere autem super tentorium erat quasi species ignis usque ad mane. Sic fiebat iugiter. Per diem operiebat illud nubes: et per noctem quasi species ignis. Cumque ablata fuisset nubes que tabernaculum pretegebat: tunc perficiebantur filii israel: et in loco ubi steterat nubes: ibi castrametabantur. Ad imperium domini perficiebantur: et ad imperium illius figebatur tabernaculum. Cunctis diebus quibus stabat nubes super tabernaculum manebant in eodem loco: et si euenisset ut

multo tempore maneret super illud: erant filii israel in excubiis domini: et non perficiebantur quot diebus fuisset nubes super tabernaculum. Ad imperium domini erigebatur tentoria: et ad imperium illius deponebantur. Si fuisset nubes a vespere usque ad mane: et statim diluculo tabernaculum reliquisset: perficiebantur: et si post diem et noctem recessisset: dissipabantur tentoria. Si vero biennio aut vno mense vel longiori tempore fuisset super tabernaculum: manebant filii israel in eodem loco: et non perficiebantur: statim autem ut recessisset movebantur castra. Per verbum domini figebatur tentoria: et per verbum illius perficiebantur: erantque in excubiis domini iuxta imperium eius per manum moysi. **CA. X.**

Locutus est dominus ad moysen dicens. **Fac tibi duas tubas argenteas ductiles: quibus vocare possis multitudinem: quando mouenda sunt castra.** Cumque in crepulis tubarum: congregabitur ad te omnis turba ad ostium tabernaculi federis. Si semel clangieris: veniet ad te princeps et capita multitudinis israel. Si autem plurius atque confusus clangor increpuerit: movebunt castra primi qui sunt ad orientalem plagam. In secundo autem sonitu et pari vultu tube leuabunt tentoria qui habitant ad meridiem et iuxta hunc modum reliqui faciant vultibus tubis in perfectione. Quando autem congregatus est populus: simplex tubarum clangor erit: et non crepille vultuabunt. Filii autem aaron sacerdotis clangent tubis: eritque hoc legitimum sepienum in generationibus vestris. Si exieritis ad bellum de terra vestra contra hostes qui dimicant adversum vos: clangetis vultuanti bus tubis: et erit recordatio vestri coram domino deo vestro: ut eruamini de manibus inimicorum vestrorum. Si quando habebitis epulum et dies festos et calendas canetis tubas super olocautis et pacificis victimis: ut sint vobis in recordatione dei vestri. **Ego dominus deus vestrus.** Anno secundo mense secundo: vigesima die mensis: eleuata est nubes de tabernaculo federis. Profectique sunt filii israel per turmas suas de deserto synai: et recubuit nubes in solitudine pharan. Moveruntque castra primi iuxta imperium domini in manu moysi. Filii iuda per turmas suas: quorum princeps erat naason filius amminadab. In tribu filiorum isachar fuit princeps nathanael filius suar: in tribu zabulon erat princeps eliab

fili9 elon. Depositūq; ē tabnaclm: qđ por-
tātes egressi sūt filij gerson et merari. Pro-
fectiq; sūt et filij ruben p turmas et ordines
suū: qđ pnceps erat elisur fili9 sedeur. In
tribu aut filioz simeō pnceps fuit salami-
hel fili9 surisaddai: porro i tribu gad erat
pnceps eliasaph fili9 duel. Profectiq; sūt
et caathite: portātes scituariū. Tā diu ta-
bernaculm portabāt: donec venirent ad ere-
ctōis locū. Moverūt castra et filij effraim p
turmas suas: i qđ exercitu pnceps erat eli-
sama fili9 āmiud. In tribu aut filioz ma-
nasse pnceps fuit gamaliel fili9 phadassur:
et i tribu beniamin ēat dux abidan fili9 ge-
deonis. Nouissimū castrorū oim pfecti sunt
filij dan p tmas suas: i qđ exercitu pnceps
fuit abiezer fili9 ammisaddai. In tribu at
filioz aser erat pnceps phagaiel fili9 och-
ran: et i tribu filioz neptalim pnceps fuit
abira fili9 henan. Hec sunt castra et pfecti-
ones filioz isrl p turmas suas qñ egredie-
bāt. Dixitq; moyses obab filio rabuel ma-
diamiti cognato suo. Proficiscimur ad lo-
cū qđ dñs datur9 ē nob: veni nobiscū vt be-
ne faciam9 tibi: qđ dñs bona pmisit isrl.
Cui ille rñdit. Nō vadā tecū: s; reūtar i ē-
rā meā in q nat9 sū. Et ille: noli inqt nos ē-
lmqre. Tu em nosti i qbz locis p destū ca-
stra ponere debeam9: et eris ductor nē Cūq;
nobiscū veneris: qđqđ optimū fuerit ex o-
pibus qđ nob ēditur9 est dñs dabim9 tibi
Profecti sunt g de mōte dñi viā triū diez
archaq; federis dñi precedebat eos p dies
tres. puidēs castrorū locū. Nubes qđ dñi su-
per eos erat p diē cū icederēt. Cūq; eleua-
rēt archa: dicebat moyses. Surge dñe et
dissipēt inimici tui: et fugiāt q odēt te a fa-
cie tua. Cū at deponerēt: aiebat. Reūtere
dñe ad multitudiez exercit9 isrl. **CA. XI.**

Interea ortum est murmur ppli: qđ
si dolentiuz p labore ostra dñm. Qđ
cū audisset iratus ē: et accensus in
eos ignis dñi deuorauit extremā castrorū
ptem. Cūq; clamasset pplius ad moysen:
orauit moyses ad dñm: et absorbet9 ē ignis
Vocauitq; nomen loci illius incensio: eo qđ
succēsus fuisset oē eos ignis dñi. Vulg9 qđ
pe pmiscuū qđ ascenderat cū eis. Flagrauit
desiderio carniū sedēs et flens. iunctis sibi pi-
ter filiis isrl: et ait. Quis dabit nobis ad

uescendū carnes? Recordamur pisciūz qđ
comedabam9 in egipto gratis: in mētē no-
bis veniūt cucumeres. et pepones. porriq; et
cepe. et allia. Anima nra arida ē. nichil ali-
ud respiciūt oculi nri nisi man. Erat autem
man qñ semē coriandri coloris bdellij. Cir-
cuibatq; pplius. et colligēs illud frāgebat
mola siue terebat i mortario: coquens i ol-
la et faciens ex eo tortulas saporis qñ panis
oleati. Cūq; descenderet nocte super castra
ros: descēdebat pariter et man. Audiuit g
moyses flentē pplm p familias: singulos p
ostia tētorij sui. Iratusq; ē furor dñi val-
de: s; et moysi intolerāda res visa est: et ait
ad dñm. Cur afflixisti hūm tuū? Quare nō
iuuenio grāz corā te? Et cur iposuisisti pōdus
vniūsi ppli hui9 sup me? Nunqđ ego ocepī
oēm hāc mltitudiez vī genui eā. vt dicas
michi. porta eos i sinu tuo sic portare solet
nutrix infatulū: et defer in terrā p q iurasti
pāb; eoz. Vnde michi carnes: vt dem tāte
multitudinie. Flēt oē me dicētes: da nobis
carnes vt comedamus. Nō possum sol9 su-
stinere omnē hūc pplm: qđ quis michi ē.
Sim aliter tibi videt: obsecro vt interficias
me. et inueniā grām in oculis tuis: ne tan-
tis afficiar malis. Et dixit dñs ad moysen
Cōgrega michi septuagita viros d semib;
isrl. qđ tu nosti q senes ppli sint ac mgri: et
duces eos ad ostiūz tabernaculi federis. faci-
esq; ibi stare tecū vt descendā et loquar ti-
bi: et auferam d spiritu tuo tradamq; eis.
vt sustentēt tecū onus ppli. et nō tu sol9 g-
ueris. Populo qđ dices. Sanctificamī Cras
comedetis carnes. Ego em audiui vs di-
cere. Quis dabit nobis escas carniū? Be-
ne nobis erat in egipto. Vt det vobis domi-
nus carnes et comedatis. non vno die nec
duobus vel qñq; aut decem. nec viginti q-
dam. sed vsq; ad mensesq; dierū: donec exeat
per nares vestras et uertatur in nauisiam:
eo qđ repuleritis dñm qui in medio vū ē. et
fleueritis coram eo dicētes. qñ egressi su-
mus ex egipto vt periremus in solitudine.
Et ait moyses. Pexcēta milia peditū hui9
ppli sunt. Et tu dicis. dabo eis escas carniū
mēse integro. Nunqđ ouīū et bouū multi-
tudie cedēt. vt possit sufficere ad cibū: vel
oēs pisces maris i vnu oregabūt vt eos
satiēt. Cui respōdit dñs. Nunquid manus

dñi inualida ēē. **T**am nūc videbis: vtz me⁹ sermo ope compleat. **V**enit igit moyses et narrauit p̄lo verba dñi. **O**gregās septuaginta viros d̄ senib⁹ isrl: q̄s stare fecit circa tabnaculū. **D**escēditq; dñs p̄ nubē et locut⁹ est ad eū: auferēs d̄ sp̄ritu q̄ erat in moyse: et dans septuaginta viris. **C**unq; requiisset in eis sp̄s p̄phetauerūt: nec vltra cassauerūt. **R**emāserāt aut in castris duo viri. quoz vnus vocabat̄ heldad. et alter medad. sup quos requiuit sp̄rit⁹: nam et ip̄i descripti fuerāt: et nō exierāt ad tabnaculū. **C**ūq; p̄phetarēt in castris: cucurrit puer et nūciauit moyfi dicens. **H**eldad et medad p̄phetāt in castris. **S**tatim iosue filius nun minister moyfi. et electus e plurib⁹ ait. **D**ñe mi moyses p̄hibe eos. **A**t ille: qd̄ inq̄t emularis p̄ me. **Q**uis tribuat vt omnis populus p̄phetet: et det eis dñs sp̄ritū suū. **R**euersusq; est moyses et maiores natu isrl in castra. **V**ent⁹ aut egrediēs a dño arreptas trāsmare coturnices detulit et dimisit in castra. itinere q̄ntū vno die cōfici potest ex omni pte castrorū p̄ circuitū: volabantq; in aere duobus cubitis altitudine sup terrā. **S**urgēs ḡ p̄plus toto die illo et nocte ac die altero. congregauerūt coturnicū. qui parū decez choros: et ficcauerūt. eas p̄ girū castrorū. **A**duc carnes erāt indētib⁹ eoz. nec defecerat huiuscemodi cibi: et ecce furor dñi cōcitāt⁹ in populū. percussit eū plaga magna nimis. **V**ocatusq; est ille locus sepulcra cōcupiscentie: ibi em sepellerūt populum q̄ desiderauerat. **E**gressi aut de sepulcris concupiscentie venerunt in aseroth: et māserunt ibi. **CA. XII.**

Locutusq; ē maria et aarō ad moyse p̄p̄ vxorē ei⁹ ethiopissā: et dixerūt. **N**ū p̄ solū moyse locut⁹ ē dñs. **N**ōne et nobis similiē ē locut⁹. **Q**d cū audisset dñs. irat⁹ est. **E**rat em moyses vir mitissimus sup oīes hoīes morabāt̄ in trā. **S**tatim locut⁹ ē ad eū et ad aarō. et mariā. **E**gredimī vos tm̄ tres ad tabnacul⁹ federis. **C**ūq; fuisset egressi d̄scēdit dñs in colūna nub: et stetit in introitu tabnaculi vocās aaron et mariā. **Q**ui cū issent dixit ad eos. **A**udite sm̄ōes meos. **S**i quis fuerit in vob̄ p̄pheta dñi in visiōe apparebo ei: vlt̄ p̄ somniū loquar ad illū. **A**t nō talis

fu⁹ me⁹ moyses: q̄ in omni domo mea fidelissim⁹ ē. **D**ixit em ad os loquor ei. **N**alā. et nō p̄ enigmata et figuras dñm videt. **Q**uāe ḡ in timuistis dēthē suo meo moyse. **T**ratulq; oītra eos abiit. **N**ubes q; recessit q̄ erat sup tabnacul⁹. **E**t ecce maria apparuit candēs lepra q̄si nix. **C**ūq; respexisset eā aaron. et vidisset p̄fusā lepra: ait ad moyse. **O**bsacro dñe mi. ne imponas nob̄ h̄ p̄ctm qd̄ stulte oīmisim⁹: ne fiat h̄ q̄si mortua: et vt abortiuū qd̄ picit̄ de vulua matris sue. **E**cce iam me dñi carnis ei⁹ deuoratū ē a lepra. **C**lama. uitz moyses ad dñm dicens. **D**e⁹ obsacro. sana eā. **C**ui r̄ndit dñs. **S**i pat̄ ei⁹ spuisset in faciē illi⁹. nōne debuerat saltem septē diebus rubore suffūdie. **E**xparet̄ septē diebus ex castra: et postea reuocabit̄. **E**xclusa ē itaq; maria ex castra septē diebus: et p̄l⁹ nō est mot⁹ d̄ loco illo donec reuocata est maria.

CAPITVLVM .XIII.

Dilectusq; ē p̄plus d̄ aseroth: fixis tētorijs in d̄erto pharā. **T**bi q; locut⁹ ē dñs ad moyse dicens. **M**itte viros q̄ oīderēt trāz canaan q̄ datur⁹ sū filiis isrl: singulos d̄ singul⁹ tribub⁹ ex p̄ncipib⁹. **F**ecit moyses qd̄ dñs imperarat: de deserto pharan mittens p̄ncipes viros: quoz ista sunt nomina. de tribu ruben. semmua filiū zechur: de tribu symeō. saphat filiū vri: de tribu iuda caleph filiū iephone: de tribu isachar igal filiū ioseph: de tribu ephraim osee filiū nū: de tribu beniamin phalti filiū raphu. **D**e tribu zabulon. geddiel filius sodi: de tribu ioseph sceptor manasse gaddi filius susi. **D**e tribu dan amihel filiū gemalli: d̄ tribu aser sechur filiū michael de tribu neptalim naabi filiū baphi: d̄ tribu gad guhel filium machi. **H**ec sūt noīa viroz. quos misit moyses ad oīderādā trā: vocauitq; osee filiū nū iosue. **M**isit ḡ eos moyses ad oīderādā trā canaan: et dixit ad eos. **A**scēdite p̄ meridianaz plagā. **C**ūq; veneritis ad mōtes. oīdrate trā q̄lis sit: et p̄lm q̄ habitator est ei⁹. vtz fortis sit an infirm⁹: pauci numero an plures: ip̄a trā bona an mala: vrbes q̄les. murate an absq; muris: hum⁹ p̄guis an steris. nemorosa an absq; arborib⁹. **C**ōfortamī. et affēte nob̄ d̄ fructib⁹ trē. **E**rat at̄ t̄p⁹ qm̄ iā p̄coq̄ vne vsci p̄nt. **C**ūq; ascēdissent

explorauerunt terram a deserto syn. vsq; ad roob intrantibus emath. Ascenderuntq; ad meridiem et venerunt in ebron. ubi erat achiman et hisai et dolmai filii enach: nam hebron septem annis ante thanim urbem egypti condita est. Pergeruntq; vsq; ad torrentem botri absceiderunt palmitem cum vna sua quam portauerunt in recte duo viri. De malis quoque granatis et de ficis loci illius tulerunt quod appellatur nehelescol id est torrens botri eo quod botri portassent inde filii israel Reusiq; exploratores terre post quadraginta dies omni regione circuita venerunt ad moysen et aaron et ad omnem cetum filiorum israel in desertum pharan quod est in eades. Locutiq; eis et omni multitudinem ostenderunt fructum terre et narrauerunt dicentes Venimus in terram ad quam misistis nos. quod reuera fluit lacte et melle. ut ex his fructibus cognosci potest: sed cultores fortissimi mos habet. et vrbes grandes atque muratas. Stirpem enach vidimus ibi. Amalech habitat in meridie. et heus et iebuseus et amorreus in montanis. Cananeus vero moratur iuxta mare. et circa fluentia iordanis. Inter hec caled compescens murmur populi qui oriebat ut contra moysen ait. Ascendam et possideam terram quoniam poterim obtinere eam. Alii vero qui fuerant cum eo dicebant. Nequaquam ad hunc populum valemus ascendere: quia fortior nobis est. Detraheruntque terram quam inspexerant apud filios israel dicentes. Terra quam lustrauimus duorat habitatores suos. Populum quem aspeximus peccare staturum est. Ibi vidimus monstra quedam filiorum enach de genere giganteo: quibus operati quasi locuste videbamur. **CA. XIII.**

Hic vociferas omnis turba fleuit nocte illa: et murmurati sunt contra moysen et aaron cum filiis israel dicentes. Vtinam mortui essemus in egipto et non in hac vasta solitudine. Vtinam pereamus. et non inducat nos dominus in terram istam: ne cadamus gladio. et vxores ac liberi nostri ducantur captivi. Nonne melius est reuerti in egiptum? Dixeruntque alii ad alterum. Constituamus nobis ducem. et reuertamur in egiptum. Quo audito moyses et aaron ceciderunt primum in terram coram omni multitudine filiorum israel. At vero iosue filius nun. et caled filius iephone. qui et ipsi lustrauerant terram. sciderunt vestimenta sua: et ad omnem multitudinem filiorum israel locuti sunt. Terra quam circumuimus valde bona est. Si propicius fu-

erit dominus inducet nos in eam: et tradat humum lacte et melle manantem. Nolite rebelles esse contra dominum. neque timeatis populum terre huius: quia sicut panem ita eos possumus deuorare. Recessit ab eis omne presidium: dominus nobiscum est. Nolite metuere. Cumque clamaret omnis multitudo et lapidibus eos vellet opprimere: apparuit gloria domini super tectum federis. cunctis videntibus filiis israel. Et dixit dominus ad moysen. Vsquequid detrahet in populum istum? Quousque non cederet michi in omnibus signis que feci coram eis? Fecit igitur eos pestilentia. atque consumam: te autem faciam principem super gentem magnam et fortiores quam hec est. Et ait moyses ad dominum. Ut audiant egiptii de quoniam medio eduxisti populum istum. et habitatores terre huius qui audierunt quod tu dominus in populo isto sis. et facie videaris ad faciem: et nubes tua protegat illos. et in columna nubis precedas eos per diem. et in columna ignis per noctem quod occideris tantam multitudinem quasi unum hominem. et dicant. Non poterat introducere populum in terram pro qua iurauerat: idcirco occidit eos in solitudine. Magnificetur ergo fortitudo domini sicut iurasti dicēs. Dominus patiens et multae misericordie. auferes iniquitatem et scelera. nullumque innoxium derelinques: qui visitas peccata patrum in filios in terciam et quartam generationem: dimitte obsecro peccatum populi tui huius secundum magnitudinem misericordie tue: sicut propicius fuisti egredientibus de egipto vsque ad locum istum. Dixitque dominus. Dimisi iuxta verbum tuum viuo ego: et implebitur gloria domini vniuersa terra. Attamen omnes homines qui viderunt maiestatem meam et signa que feci in egipto et in solitudine. et temptauerunt me iam per decem vices nec obedierunt voci mee non videbunt terram pro qua iuravi patribus eorum: nec quisquam ex illis qui detexit michi intuebatur eam. Seruum meum chaleb qui plenius animo spiritu secutus est me inducam in terram hanc quam circumuii. et semine eius possidebit eam: quoniam amalechites et chananeus habitant in vallibus. Cras mouete castra: et reuertimini in solitudinem per viam maris rubri. Locutusque est dominus ad moysen et aaron dicēs. Vsquequid multitudo hec pessima murmurat contra me? Quere las filiorum israel audiui. Dic ergo eis. Viuo ego ait dominus: sicut locuti estis audiete me. sic faciam vobis. In solitudine hac iacebunt cadaue-

ra v̄ra. **D**ñes q̄ numeratī estis a vīgint
annis ⁊ supra. et murmurastis oītra me. nō
intrabitis terrā sup̄ quā leuauī manū meā
vt habitare v̄s facerē. p̄ter chaleb filium
iephone et iosue filium nun. **D**aruulos aut̄
vestros de quibz dixistis quod prede hostibz
forent introducā; vt videāt terrā que v̄b
displicuit; vestra cadauera iacebūt in soli-
tudine. **F**ilij v̄ri erūt vagi in deserto annis q̄
draginta; et portabūt fornicationē v̄strā
donec cōsumēt cadauera patrū in deserto:
iuxta numerū quadraginta diez quibus
considerasti terrā. **A**nn⁹ p̄ die imputabit̄. Et
quadraginta annis recipietis iniquitates
v̄ras; et scietis vlcionē meā. **N**ūc sic locut⁹
sū. ita faciā omni multitudini huic pessime
q̄ cōsurrexit adūsū me; in solitudine hac de-
ficiet et moriet̄. **I**git̄ om̄es viri quos mi-
serat moyses ad cōtēplandā terrā. et qui re-
uerfi murmurare facerāt cōt̄ eū om̄e mul-
titudinē. **D**etrabētes terrē quod esset mala;
mortui sūt atq; percussiq; in oīpectu dñi. **I**osue
aut̄ filius nun et chaleb filius iephone
vixerūt ex om̄ibz qui prexerant ad cōfide-
rādā terrā. **L**ocutusq; est moyses vniuersa
v̄ba h̄ ad om̄es filios isrl; ⁊ luxit p̄p̄us mi-
nis. **E**t ecce mane p̄mo surgētes. ascēderūt
verticē montis atq; dixerūt. **P**arati sumus
ascēdere ad locū de quo dñs locutus est; qz
peccauim⁹. **Q**uibz moyses. **C**ur inq̄t trans-
gredimini verbū dñi. qđ v̄bis non cedit in
p̄sperū? **N**olite ascendere. non enim est do-
min⁹ v̄bistū; ne corruatis coram inimicis
v̄ris. **A**malechites et thananeus ante v̄s
sūt q̄rū gladio corruetis; eo qđ nolueritis
acq̄escere dño; nec erit dñs v̄bistū. **A**t illi
cōtenebrati. ascēderūt i verticē mōtis. **A**r-
cha aut̄ testamēti dñi et moyses nō recessē-
rūt d̄ castris. **D**escēditq; amalechites et
chananeus qui habitāt in mōte; ⁊ pcutiēs
eos atq; cōcidens. persecutus est eos vsq;
horma. **C**API. XV.

Locutus est dñs ad moysē dicens
Loquere ad filios israhel. et dices
ad eos. **C**ū ingressi fueritis terraz
habitationis v̄stre quā ego dabo v̄bis. ⁊
feceritis oblatōnem dño in olocaustū. aut
victimā pacificā vota soluentes. vel spōte
offerētes munera. aut in solēnitatibz v̄ris
adolentes odorem suauitatis dño; de bubo

siue de ouibus offeret q̄cunq; immolauerit
victimā; sacrificiū simile decimā p̄tē eph̄
osperā oleo. quod mēsurā habebit quartā
p̄tem. h̄m; et vinū ad liba fūdenda eiusdem
mēsure dabit in olocaustū siue in victimā.
Per agnos singulos et arietes erit sacrifi-
ciū simile duarū decimarū. que cōspersa sit
oleo tercię partis h̄m; et vinū ad libamētū
tercię p̄tis eiusdem mēsure offeret in odore
suauitatis dño. **Q**uando vero de bubo fece-
ris olocaustū aut hostiā vt impleas votum
vl̄ pacificas victimas; dab̄ p̄ singulos bo-
ues simile tres decimas consperse oleo. qđ
habeat mēdū mēsure h̄m; et vinū ad liba
fūdenda eiusdem mēsure in oblatōnem sua-
uissimi odoris dño. **S**ic facietis p̄ singulos
boues et arietes et agnos. et edos; tam in
digene quā peregrini eodē ritu offerēt sa-
crificia. **V**num p̄ceptū erit atq; iudiciū tā
v̄b quā aduenis terre. **L**ocut⁹ est dñs ad
moysē dicens. **L**oq̄re filiis isrl; et dices ad
eos. **C**ū veneritis in terrā quā dabo v̄bis
et comederitis de panibz regionis illius; se-
parabitis primicias dño de cibis v̄ris. **S**i-
cut de areis p̄micias sepeparabitis; ita et de
pulmentis dabit̄ p̄micia dño. **Q**đ si p̄ ig-
norantiā preterieritis q̄cūq; horū q̄ locutus
est dñs ad moysē. et mandauit p̄ eū ad v̄s
a die qua cepit iubere et vltra. oblit⁹q; fu-
erit facere multitud; offeret vitulū de ar-
mento olocaustū in odorem suauissimi dño
et sacrificiū eius ac liba vt ceremonie postu-
lāt. hircūq; p̄ p̄cto; et rogabit sacerdos p̄
om̄i multitud me filiorū isrl; et dimittetur
eis. quomā nō spōte peccauerūt nichilomi-
nus offerentes incensū dño p̄ se ⁊ p̄ p̄cto
atq; errore suo. et dimittet̄ vniūse plebi fi-
orum isrl; et aduenis qui peregrinant̄ inter
v̄s; qm̄ culpa est om̄is ppli p̄ ignorantia.
Qđ si aia vna nesciēs peccauerit offeret ca-
prā amiculā p̄ p̄cto suo; et d̄precabit̄ p̄ ea
sacerdos quod in scia peccauerit corā dñoi;
impetrabitq; ei veniam. et dimittetur illi.
Tā indigenis q̄ aduenis vna lex erit om̄i-
um qui peccauerint ignorātes. **A**nima ve-
ro q̄ p̄ supbiā aliquid cōmiserit. siue ciuis
sit ille siue peregrin⁹; qm̄ adūsus dñm rebel-
lis fuit. peribit de poplo suo. **V**erbum enim
dñi cōtēpsit. ⁊ p̄ceptum illius fecit irritū;
idcirco de lebitur. et portabit iniquitatem

suā. Factum est autē cū essent filij isrl' in so-
litudine. et inuenissent hominē colligentē
ligna in die sabbati: obtulerūt eū moyse et
aaron et vniūse multitudini. Qui recluse-
runt eum in carcerē. nescientes quid super
eo facere deberent. Dixitq; dñs ad moyse
Morte moriatur homo iste: obruat eum la-
pidib; omnis turba extra castra. Cūq; e-
duxissent eum foras obruerūt eum lapidi-
bus: et mortuus est sicut p̄cepit dñs. Dix-
it q; dñs ad moysem. Loquere filiis isrl' et
dices ad eos. Vt faciant sibi fimbrias pan-
gulos palliorū. ponentes in eis vittas iacm-
tinas. Quas cum viderint recorderē om-
niū mandatorū dñi: nec sequantur cogita-
cōes suas et oculos per res varias formi-
cātes: sed magis memores p̄ceptorū dñi:
faciant ea: sintq; sancti deo suo. Ego dñs
deus v̄r. qui eduxi vos de t̄ra egipti: vt esse
deus vester. **CA. XVI.**

Ecce autē chore filius p̄saar filij ca-
ath. filij leui. et dathan. atq; abir-
an filij eliab. Non q; filij p̄heleth
de filiis ruben surrexerunt cōtra moyse: alij
q; filiorum isrl' ducenti quinquaginta viri
p̄ceres synagoge. et qui tempore cōcilij p̄-
nomina vocabantur: Cūq; stetitissent adūsū
moyse et aaron dixerunt. Sufficiat vobis
quia omnis multitudo sanctorū est ⁊ i ip̄is
est dñs. Cur eleuāmi sup populū dñi? Quā-
cū audisset moyses cecidit p̄nus in faciē:
locutusq; ad chore et ad omnem multitu-
dinem. Mane inquit notum fecit dominus
qui ad se p̄tineant. et sanctos applicabit fi-
bi: et quos elegerit appropinq̄būt ei. Hoc
igitur facite. Tollat vnusq;q; thuribula
sua tu chore et omne cōcilium tuū et hausto
cras igne ponite desuper thimiamā coram
dño: et quēcumq; elegerit. ip̄e erit sanctus.
Multum erigimini filij leui. Dixitq; rursum
ad chore. Audite filij leui. Num parum vob̄
est quod sepe rauit vos deus isrl' ab omni po-
pulo: et iūxit sibi vt seruiretis ei in cultu ta-
bernaculi: et staretis coram frequētia ppli
⁊ ministraretis ei? Ideo ad se fecit acce-
dere te et omnes fratres tuos filios leui. vt
vobis etiā sacerdotium vendicetis. et omnis
globus tuus stet contra dñm. Quid est em̄
aaron vt murmuretis cōtra eum? Misit ḡ
moyses vt vocaret dathan et abiran fili-

os eliab. Qui responderūt. Nō venim⁹. Nū-
quā parū est tibi qd eduxisti nos de t̄ra egi-
pti que lacte et melle manabat vt occideres
in deserto: nisi et dominatus fueris n̄r. Re-
uera induxisti nos in terrā que fluit riuus
lactis et mellis: et dedisti nobis possessiones
agroz et vinearū. An et oculos nostros
vis eruere? Nō venimus. Iratusq; moyses
valde. Ait ad dñm. Ne respicias sacrificia
eorū. Tu scis qd nec asellū quidē vnq̄m ac-
ceperim ab eis. nec afflixi quēpiā eorū.
Dixitq; ad chore. Tu et omnis cōgregatio
tua stete seorsum coram dño. et aaron die
crastino separatim. Tollite singuli thuri-
bula vestra. et ponite sup ea incensū offere-
tes dño ducenta quinquaginta thuribula: aa-
ron q; teneat thuribulum suū. Quā cum fe-
cissent stantib; moyse et aaron. et coacer-
uassent adūsū eos om̄em multitudinē ad
ostium tabernaculi: apparuit cūctis gloria
dñi. Locutusq; dominus ad moysem et aa-
ron ait. Sepamini de medio cōgregatōis
hui⁹: ut eos repente disperdam. Qui cecide-
rūt p̄mi in faciē. atq; dixerūt. Fortissime
de⁹ spiritū vniūse carnis. num vno peccā-
te ostra omnes tua ira d̄seruiet? et ait dñs
ad moyse. Precipe vniūso pplō vt sepe-
rat a tabernaculis chore et dathan et abiron.
Surrexit q; moyses et abiit ad dathan et
abiron: et sequētib; eū seniorib; isrl' dixit
ad turbam. Recedite a tabernaculis impi-
orū: ⁊ nolite tāgere q̄ adeos p̄tinēt. ne i uo-
luamini i p̄ctis eorū. Cūq; recessissēt a tēto-
rijs eorū p̄ circuitū. dathan et abirā egressi
stabāt i m̄ troitu papilianū suarū. cū vxori-
b; ⁊ liberis. om̄iq; frequētia. Et ait moyses
In hoc scietis qd dñs miserit me: vt facere
vniūsa q̄ cernitis. et nō ex p̄prio ea corde
ptulerim. Si cōsuetā hōim morte m̄ierint
et visitauerit eos plaga qua ⁊ ceteri visita-
ri solent: non misit me dñs. Sim autē nouam
rem fecerit dñs. ut aperiens terra os suū de-
glutiat eos et om̄ia que ad illos p̄tinent.
descenderuntq; viuentes in infernū: scietis
q̄ blasphemauerint dñm. Confestim igit
ut cessauit loqui dirupta est terra sub pedi-
bus eorum: et aperiens os suū deuorauit
illos cum tabernaculis suis. ⁊ vniūsa sub-
stantia eorum. Descenderūt q; viui in infer-
num opti humo: et perierūt d̄ medio multi-

tudinis. At vero omnis isrl q stabat p giru fugit a clamore pereuntium dicēs. Ne forte et nos terra deglutiat. Sed et ignis egressus a dño interfecit ducētos quinqm ta viros qui offerebāt incensū. **CA. XVII.**

Locutusq est dñs ad moyse dicēs. Precipe eleazaro filio aaron sacerdoti vt tollat thuribula que iacent in incēdio. et ignem huc illucq dispergat: qm sctificata sūt in mortib peccatorum: producatq ea in laminas. et affigat altari. eo quod oblatum sit in eis incensum dño et sctificata sint: vt cernāt ea p signo et mōnimento filij isrl. Tulit ergo eleazar sacerdos thuribula enea. in quibus obtulerant hñ q s incendium deuorauit. et pduxit ea in laminas affigens altari. vt haberent pōstea filij isrl quib cōmouerēt: ne quis accedat alienigena et qui nō est de semine aaron. ad offerendum incensū dño: ne patiat sicut passus est chore. et omnis cōgregatio eius loquente dño ad moyse. Murmurauit aut omnis multitudo filioz isrl sequenti die cōtra moyse et aaron dicēs. Vos interfistis pplm dñi. Cūq oziretur sedicio et tumultus increceret. moyses et aaron fugerūt ad tabernaculum federis. Nō postquā ingressi sūt operuit nubes: et aparuit gloria dñi. Dixitq dñs ad moyse. Recedite de medio hui⁹ multitudinis: et iam nūc delebo eos. Cūq iacerent in terra dixit moyses ad aaron. Tolle thuribulum. et hausto igne d altari mitte incensum desup. perges cito ad pplm: vt roges p eis. Nam enim egressa est ira a dño. et plaga dseuit. Quod cum fecisset aaron. et cucurrisset ad mediam multitudinē quā iam vastabat incēdium obtulit thimiama: et stans inter mortuos ac viuentes p pplō deprecatus est. et plaga cessauit. Fuerūt aut qui p cussi sunt quatuordecim milia hominū et septingēti: absq hñs qui perierant in seditione chore. Reuersusq est aaron ad moyse ad ostium tabernaculi federis. postq quieuit interitus. Et locutus est dñs ad moyse dicēs. Loquere ad filios isrl. et accipe ab eis virgas singulas p cognatōnes suas a cūctis principib tribuū virgas duodecim: et vnusquisq nomen supscribes virge sue. Nōmē aut aarō erit in tribu leui: et vna virga cūctas eozū

familias cōtinebit: ponesq eas in tabernaculo federis corā testimonio vbi loquar ad te. Quē ex hñs elegero germinabit vga ei⁹: et cohibebo a me qrimomias filioz isrl. quib cōtra vos murmurant. Locutusq ē moyses ad filios isrl: et dderūt ei omes principes virgas p singulas tribus. Fueruntq virge duodecim absq virga aaron. Quas cū posuisset moyses corā dño in tabernaculo testimonij: sequenti die regressus inuenit germinasse virgā aaron in domo leui. et turgentib gemmis eruperāt flores: qui folijs dilatatis in amigdalas dformati sūt. Protulit ergo moyses omes virgas de conspectu dñi ad cunctos filios isrl: viderūtq receperunt singuli virgas suas. Dixitq dñs ad moyse. Refer virgam aaron in tabernaculū testimonij. vt seruetur ibi in signū rebellium filioz isrl: et quiescāt qrele eoz a me ne moriantur. Fecitq moyses sicut p cepat dñs. Dixerūt aut filij isrl ad moyse. Ecce dsumpti sumus: omes peribim⁹. Qui cūq accedit ad tabernaculum dñi morit⁹. Num vsq ad iteruētōnē cūcti desēdi sum⁹.

CA. XVIII.

Dixitq dñs ad aaron. Tu et filij tui et domus patris tui tecum portabitis iniquitatem sanctuarij: et tu et filij tui simul sustinebitis peccata sacerdotij vestri. Sed et fratres tuos de tribu leui et scepro patris tui sume tecū: prestog sint et ministrēt tibi. Tu aut et filij tui ministrabitis in tabnaculo testimonij. Excubabūtq leuite ad pcepta tua. et ad cūcta opa tabernaculi: ita dumtaxat ut ad vasa sanctuarij et altare non accedant ne et illi moriantur: et vos pereatis simul. Sint aut tecū et excubēt in custodijs tabnaculi. et in omib ceremonijs eius: alienigena non miscebitur vobis. Excubate in custodia sanctuarij et in ministerio altaris: ne oziaē indignatō sup filios isrl. Ego dedi vob fratres vestros leuitas d medio filioz isrl: et tradidi donum dño. vt seruiant in ministerijs tabernaculi eius. Tu aut et filij tui custodite sacerdotium vestrum: et omia que ad cultum altaris pinent. et intra velū sūt. p sacerdotes aministrabūtur. Si quis externus accesserit occidet. Locutus est dñs ad aarō. Ecce dedi tibi custodiam pmitiārū meaz.

Domnia que sanctificat a filiis israel tibi tradidi et filiis tuis. pro officio sacerdotali legitima sepultura. **H**ec ergo accipies de hijs que sanctificant et oblata sunt domino. Omnis oblatio et sacrificium. et quicquid pro peccato atque delicto redditur michi. et cedit in sancta sanctorum: tuum erit et filiorum tuorum. In sanctuario comedes illud. **M**ares tantum edent ex eo: quia consecratum est tibi. **P**rimicias autem quas prouerint et obtulerint filii israel: tibi dedi et filiis tuis ac filiabus tuis iure perpetuo. **Q**ui mundus est in domo tua. rescat eis. **O**mne medullam oleo et vini ac frumenti. quicquid offerunt primiciarum domino. tibi dedi. **V**niuerso frugum miscia que gignit humus et domino deportat: cedet in usus tuos. **Q**ui mundus est in domo tua. rescat eis. **O**mne quod ex voto reddiderint filii israel. tuum erit. **Q**uicquid primum erumpite vulua cuncte carnis quam offeret domino. siue ex hominibus siue de pecoribus fuerit. tui iuris erit: ita dumtaxat ut pro hominis primogenito precium accipies: et omne animal quod immundum est redimi facias: cuius redemptio erit post unum mensem: scilicet argenti quinq; pondere sanctuarij. **V**iculus viginti obolos habet. **P**rimogenitum autem bouis et ouis et capre non facies redimi: quia sanctificate sunt domino. **S**anguinem tamen eorum fundes super altare: et adipem adolebis in suauissimum odorem domino. **C**arnes vero in usum tuum cedent: sicut pectusculum consecratum et armus dexter tua erunt. **O**mnes primicias sanctuarij quas offerunt filii israel domino: tibi dedi et filiis ac filiabus tuis iure perpetuo. **P**actum salis est sempiternum coram domino tibi ac filiis tuis. **D**ixit itaque dominus ad aaron. **I**n terra eorum nichil possidebitis: nec habebitis partem in eis. **E**go pars et hereditas tua in medio filiorum israel. **F**ilii autem leui dedi omnes decimas israelitis in possessionem. pro ministerio qui seruiunt michi in tabernaculo federis: ut non accedat ultra filii israel ad tabernaculum. nec committat peccatum mortiferum: solis filii leui michi in tabernaculo seruientibus et portantibus peccata populi: legitimum sempiternum erit in generationibus vestris. **N**ichil aliud possidebunt decimarum oblatione coteri: quas in usus eorum et necessaria separavi. **L**ocutusque est dominus ad moysen dicens. **P**recipe leuitis atque denuncia. **C**um acceperitis a filiis israel de

cimas quas dedi vobis: primicias earum offerre domino. id est decima parte decime: ut reputetur vobis oblationem primitiuorum: tam de areis quam de torcularibus et vniuersis quae accipitis primicias offerre domino. et date ea aaron sacerdoti. **O**mnia que offertis ex decimis. et in donaria domini separebitis: optima et electa erit. **D**icesque ad eos. **S**i preclara et meliora quaeque obtuleritis ex decimis. reputabitur vobis quasi de area et torculari dederitis primicias: et comedetis eas in omnibus locis vestris. tam vos quam familie vestrae: quia precium est pro ministerio qui fueritis in tabernaculo testimonij: et non peccabitis super hoc. egregia vobis et pingua reuertentes: ne polluat oblationes filiorum israel. et moriamini. **CA. XIX.**

Decutusque est dominus ad moysen et aaron dicens. **I**sta est religio victimae quam constituit dominus. **P**recipe filiis israel. ut adducant ad te vaccam rufam etatis integre in qua nulla sit macula. nec portauerit iugum: tradetisque eam eleazaro sacerdoti. **Q**ui educta ex castris immolabit in conspectu omnium: et tingens digitum in sanguine eius. asperget contra foras tabernaculi septem vicibus: comburetque eam cunctis videntibus: tam pelle et carnibus eius quam sanguine et fimo flammae traditis. **L**ignum quoque cedrinum et yscopum coctumque bis tinctum sacerdos mittet in flammam. quae vaccam vorat. **E**t tunc demum lotis vestibus et corpore suo. egredietur in castra: commaculatusque erit usque ad vesperam. **N**ed et ille qui combusserit eam lauabit vestimenta sua et corpus. et immundus erit usque ad vesperam. **C**olliget autem vir mundus cineres vaccae. et effundet eos extra castra in loco purissimo: ut sint multitudini filiorum israel. in custodiam et in aquam aspersionis: quia pro peccato vacca combusta est. **C**umque lauerit qui vacce portauerat cineres vestimenta sua: immundus erit usque ad vesperam. **H**abebunt hoc filii israel et aduene qui habitant inter eos sanctum iure perpetuo. **Q**ui tetigerit cadauer hominis et propter hoc septem diebus fuerit immundus. aspergetur ex hac aqua die tercio et septimo: et sic mundabitur. **S**i die tercio aspersus non fuerit: septimo non poterit emundari. **O**mnes qui tetigerit humane anime morticinum. et aspersus ac commixtionem non fuerit. polluet tabernaculum

domini: et peribit ex israel. Quia aqua expia-
tōnis non est aspersus immundus erit: et
māebit spurcia eius super eū. Ita est lex
hominis qui moriē in tabernaculo. Omnes
qui ingrediuntur tentoriū illius. et vniūsa
vasa que ibi sunt polluta erūt septem diebus.
Vas quod non habuerit operculum nec liga-
turam desuper. immundum erit. Si quis in
agro tetigerit cadaver occisi hominis. aut p-
se mortui. siue os illius vel sepulcrū: immū-
dus erit septem diebus. Tollent de cineribus
cōbustionis atq; peccati. et mittēt aq̄s vi-
uas sup̄ eos in vas: in quibus cū homo mū-
dus tinxerit ylopum. asperget eo omne ten-
torium et cūctam suppellectile. et homines
huiusmodi cōtagione pollutos: atq; h̄
modo mūdus lustrabit immundum tercio
et septimo die. expiatusq; die septimo la-
uabit et se et vestimenta sua: et immundus
erit vsq; ad vesperam. Si quis hoc ritu non
fuerit expiat⁹. peribit anima illi⁹ d̄ medio
ecclesie quia sactuariū dñi polluit: et nō ē aq̄
lustratōnis aspersus. Erit hoc p̄ceptum le-
gitimū sempiternū. Ipse q; qui aspergit
aqua. lauabit vestimēta sua. Omnis qui
tetigerit aquas expiatōnis: immundus erit
vsq; ad vesperam. Quid qd tetigerit immū-
dus. imūdum faciet: et aīa que horū q̄ppia
tetigerit. immunda erit vsq; ad vesperū.

CA.

XX.

Querūtq; filij israel et omnis multitu-
do in desertum sin mense primo. et
mansit populus in cades. Mortua
q; est ibi maria: et sepulta in eodem loco.
Cūq; indigeret aqua popul⁹ cōuenerūt ad
uersū moysē et aaron: et versū in seditōnem
dixerūt. Vtinam perissemus inter fratres
nr̄os corā dño. Cur eduxistis ecclesiā dñi i
solitudinē: vt et nos et nostra iumenta mo-
riamur? Quare nos fecistis ascendere d̄ egip-
to. et adduxistis ad locum istum pessimum
qui feri non potest: qui nec ficū gignit. nec
vineas nec malagranāta: insup̄ et aquā nō
habet ad bibendum. Ingressusq; moyses
et aarō dimissa multitudinē in tabnaculū
federis. corruerunt promi in terrā: clamaue-
rūtq; ad dñm atq; dixerūt. Dñe deus audi
clamorem populi hui⁹. et aperi eis thesaurū
tuū fontem aque viue: vt faciat cesset mur-
muratio eorum. Et apparuit gloria dñi sup̄

eos. Locutusq; est dñs ad moysen dicens.
Tolle virgā et cōgrega populū tu et aarō
frater tuus. et loq̄mini ad petrā corā eis:
de illa dabit aquas. Cūq; eduxeritis aquam
et petra bibet omnis multitudo et iumenta
eius. Tulit igitur moyses virgā qui erat
in conspectu domini sicut p̄ceperat ei. Aggre-
gata multitudine ante petram: dixitq; eis.
Audite rebelles et in creduli. Num d̄ petra
hac vob aquā poterimus eicere? Cumq; ele-
uasset moyses manū pcutiens virgā bis fili-
cem. egressę sunt aque largissime: ita vt po-
pulus biberet et iumenta. Dixitq; dñs ad
moysen et aaron. Quia non credistis michi
vt sanctificaretis me coram filiis israel: nō in-
troducetis hos populos in terrā quā dabo
eis. Hec est aqua cōtradictōnis. vbi iurga-
ti sunt filij israel cōtra dominum: et sanctifi-
catus est in eis. Misit interea nūcios moy-
ses de cades ad regem edom. qui dicerent
Ihec mandat frater tuus israel. Nosti om̄em
labore qui app̄hendit nos. quō descēderint
patres nostri in egiptū. et habitauerimus
ibi m̄lto tpe: afflixerintq; nos egiptij et pa-
tres nostros: et quō clamauerim⁹ ad dñm
et exaudierit nos: misseritq; angelum qui
eduxerit nos de egipto. Ecce in vrbe cades
que est in extremis finibus tuis positi: obse-
cramus ut nobis transire liceat p̄ terrā tuā.
Non ibimus p̄ agros nec p̄ vineas: non bi-
bemus aquas de puteis tuis: s; gradiemur
via publica. nec ad dexterā nec ad sinistrā
declinantes: donec trāseamus tēminos tuos.
Cui respondit edom. Non transibitis p̄ me.
Alioquin armatus occuram tibi. Dixerūt
q; filij israel. Per tritā gradiem̄ viā: et si bi-
berimus aquas tuas nos et pecora nostra.
dabimus qd iustum est. Nulla erit in p̄cio
difficultas tantū velociter transeam⁹. At
ille respondit. Nō transibitis. Statimq; e-
gressus est obuius cū infinita multitudinē
et manu forti: nec voluit acquiescere depean-
ti. ut concederet trāsitū p̄ fines suos. Quā
obrem diuertit ab eo israel. Cūq; castra mo-
uissent de cades. venerūt in montem or. qui
est in finibus tre edom: vbi locut⁹ ē dñs ad
moysē dicens. Pergat inqt aaron ad ipsos
suos. Non enim intrabit terrā quā dedi fi-
lij israel: eo qd incredulus fuerit ori meo ad
aquas cōtradictōnis. Tolle aaron et filiū

eius cū eo: et duces eos in mōtem oz. Cūq;
nudaueris patrem veste sua: indues ea elea-
zarū filiū eius: et aaron colligēt. et morietur
ibi. Fecit moyses vt pceperat dominus: et
ascenderūt in montē oz corā omī multitudine.
Cūq; aaron spoliasset vestib; suis: indu-
it eis eleazarū. filiū eius. Illo mortuo in
montis supcilio: descēdit cum eleazaro. D-
m̄s autem in mltitudo vidēs occubuisse aar-
on: fleuit sup eo triginta diebus p cūctas fāi-
lias suas. **CA. XXI.**

Quod cum audisset chananeus rex
arad. qui habitabat ad meridiem
venisse scilicet isrl p exploratorum
via. pugnavit cōtra illum: et victor existēs.
duxit ex eo p̄dam. At isrl. voto se domino
obligās ait. Si tradi deris pplm istū in ma-
nu mea: delebo vrbes eius. Exaudiuitq; do-
minus p̄ces isrl. et tradidit thananeū: quē
ille interfecit subuersis vrribus eius: et vo-
cauit nomē loci illi⁹ ozma. id est anathema.
Profecti sunt aut et de mōte oz. p viam q̄
ducit ad mare rubrū: ut circuiret terram
edom. Et tedere cepit pplm itineris ac labo-
ris: locutusq; cōtra dñm et moyse ait. Cur
eduxisti nos de egipto: vt moriemur in soli-
tudine? Deest panis: nō sūt aque: anima
nostra iam nauseat sup cibo isto leuissimo.
Quamobrem misit dñs in pplm ignitos ser-
pentes: ad quoz plagas et mortes pluri-
morū venerūt ad moyse atq; dixerūt. Dec-
cauimus: quia locuti sumus cōtra dñm et
te. Dra ut tollat a nobis serpētes. Drauit
moyses p populo. Et locutus ē dñs ad eū.
Fac serpētem eneū: et pone eum pro signo.
Qui percussus aspexerit eum viuet. Fecit g̃
moyses serpētem eneū: et posuit eū p signo.
Quē cum percussu aspicerēt: sanabant. Pro-
fectiq; filij isrl: castrametati sūt in oboth.
Vnde egressi fixere tētoria in iebarim in so-
litudine que respicit moab: cōtra orienta-
talem plagam: et inde mouentes venerunt
ad torrentem zareth. Quē relinquētes ca-
strametati sunt cōtra arnon. que est in de-
serto. et prominet in finib; amorrei. Si qdē
arnon emm⁹ est moab: diuidens moabitas
et amorreos. Vnde dicitur in libro bellozū
dñi. Sicut fecit in mari rubro: sic faciet in
torrentibus arnon. Scopuli torrentium in
climati sūt ut requiescerent in aaron: et re-

cūberent in finibus moabitarū. Ex eo loco
apparuit puteus: sup quo locutus est dñs
ad moylen. Congrega pplm: et dabo ei a-
quā. Tūc cecimit isrl carmen istud. Ascen-
dat puteus cōcinebāt: puteus quē foderūt
principes et pauerūt duces multitudinis. in
datoze legis et in baculis suis. De solitu-
dine: mathana. De mathana: nahalixel.
De nahalixel: in bamoth. Bamothvallis ē
in regiōe moab. in vertice fasga: et quod re-
spicit cōtra desertum. Misit autem israhel
nuncios ad seon regē amorreozū dicens.
Obsecro ut transire michi liceat p frā tuā.
Non declinabimus in agros et vineas: nō
bibemus aquas ex puteis. Via regia egre-
diemur: donec transeamus terminos tuos.
Qui cōcedere noluit vt trāfret isrl p fines
suos: quin potius exercitu cōgregato egre-
ssus est obuiā in desertū et venit in iasa: pug-
navitq; cōtra eum. A quo percussus ē in ore
gladij. et possessa est terra eius ab arnon vsq;
iehoc. et filios amon: quia forti p̄sidio te-
nebātur termini amonitarum. Tulit ergo
israhel omnes ciuitates eius: et habitauit
in vrribus amorrei: in esebon scilicet et vi-
culis eius. Vrbs esebon fuit regis seon a-
morrei. qui pugnavit contra regē moab: et
tulit omē terrā que dicionis illius fuerat
vsq; arnon. Idcirco dicit in puerbio. Ve-
nite in esebon: edificetur et cōstruatur ciui-
tas seon. Ignis egressus est de esebon. flā-
ma de opido seon: et deuorauit armobitarū
et hitatores excelsoz arnō. Ve tibi moab
peristi popule chamos. Pedit filios eius in
fugiā et filios i captiuitatē regi amorreozū
seon. Iugū ipsorum disperijt ab esebon vsq;
dibon: lassu puenerunt i iophe vsq; medaba.
Habitauit itaq; isrl. in terra amorrei. Mi-
sitq; moyses qui exploraret iazer: cuius ce-
pēt viuclos. et possiderūt habitatores. Ver-
tertq; se et ascenderūt p viam basan: et oc-
currit eis og rex basan cū omni populo suo
pugnaturus in edrai. Dixitq; dñs ad moy-
sen. Non timeas eū: quia in manu tua tradi-
di illum et omē pplm ac terram eius: faci-
esq; illi sicut fecisti seon regi amorreozū ha-
bitatori esebon. Percusserūt igitur et hūc
cum filiis suis. vniūsq; pplm eius vsq; ad
intermōnem: et possiderunt terram illiū.
Profectiq; castrametati sunt in capestris

moab: ubi transiordanen ihericho sita est

CA. XXII.

Quens autē balac filius sephor oīa q̄ fecerat isrl' amorreo: et q̄ p̄tinu-
issent eum moabite. et impetū eius ferre nō
posset: dixit ad moiores natu madian. Ita
delebit hic p̄plus om̄es qui in nostris finibz
cōmorantur: quō solet bos herbas vsq; ad
radices carpere. Ipse erat eo tpe rex in mo-
ab. Misit ergo nūcios ad baalam filiū beor
ariolum. qui habitabat sup flumē fr̄e filio
rū ammon: ut vocaret eū et diceret. Ecce
egressus ē p̄plus ex egipto qui operuit sup
ficiem terre sedens contra me. Veni igitur
et maledic p̄plo huic quia fortior me est: si
quō possim pcutere et eicere eum de terra
mea. Noui em̄ q̄ benedictus sit cui b̄ndixe-
ris: et maledictus in quē maledicta cōges-
seris. Derreperūtq; seniores moab et mai-
ores natu madian: habētes diuinatōis p̄-
cium in manibus. Cumq; venissent ad bala-
am. et narassent ei om̄ia verba balac: ille
r̄ndit. Manete hic nocte: et r̄ndebo q̄cqd
mibi dixerit dñs. Manentibus illis apud
balaam: venit deus et ait ad eum. Quid sibi
volūt hoīes isti apud te? R̄ndit. Balac fili-
9 sephor rex moabitarū misit ad me dicens.
Ecce p̄plus qui egressus est de egipto ope-
ruit supficiē terre: veni et maledic ei: si quō
possim pugnās abigere eum. Dixitq; deus
ad balaam. Noli ire cum eis neq; maledi-
cas p̄plo. quia benedictus est. Qui mane
cōsurgens. dixit ad principes. Ite in terrā
vr̄am: qz phibuit me deus venire vobiscū.
Reuerſi p̄ncipes dixerūt ad balac. Noluīt
balaam venire nobiscum. Rursus ille mul-
to plures et nobiliores quā ante miserat
misit. Qui cum venissent ad balaam. dixerūt.
Sic dicit balac filius sephor. Ne cuncteris
venire ad me. Paratus sum honorare te: et
q̄cqd volueris dare. Veni et maledic p̄plo
isti. R̄ndit balaam. Si dederit michi balac
plenam domum suam argenti et auri. nō po-
tero immutare verbum dñi dei mei: vt vel
plus vel minus loquar. Obsecro vt hic mā-
eat is etiā ac nocte: et scire queā quid mibi
rursus r̄ndeāt dñs. Venit ergo deus ad ba-
laam nocte: et ait ei. Si vocare te venerint
homines isti. surge et vade cum eis: ita dū-
taxat. qd p̄cepero tibi facias. Surrexit q;

balaam mane: et strata asina p̄fectus ē cū
eis: et iratus est de9. Stetitq; angelus dñi
in via cōt̄ balaam qui sedebat asine: et du-
os pueros habebat secū. Cernēs asina an-
gelum stantem in via euaginato gladio: a-
uertit se de itinere. et ibat p̄ agrum. Quā-
cum vberaret balaam et vellet ad semitā
reducere: stetit angelus in angustijs dua-
rū maceriarū quibz vinee cingebāt. Quē
videns asina iunxit se parieti: et attriuit se
dentis pedem. At ille iterum verberabat: et
nichilominus angelus ad locum angustū
transiens. vbi nec ad dexteram nec ad sin-
istram poterat deuiari: obuius stetit. Cūq;
vidisset asina stantem angelum: concidit
sub pedibus sedentis. Qui iratus vehemen-
tius cedebat fuste latera eius. Aperuitq;
dñs os asine: et locuta est. Quid feci tibi?
Cur pcutis me ecce iam tercio? Respondit
balaam. Quia cōmeruisti: et illuisti michi
vr̄inam haberem gladiū ut te pcuterem.
Dixit asina. Nōne animal tuū suū. cui sem-
per sedere osueſti: vsq; in p̄sentem diē? Dic
quid simile vnquā fecerim tibi. At ille ait.
Nūquā. Protinus aperuit dñs oculos ba-
laam: et vidit angelum stāt em̄ in via eua-
ginato gladio: adorauitq; eū pron9 in trā.
Cui āgel9. Cur inqt̄ t̄cio uerberas asinam
tuā? Ego veni ut adūsarer tibi: quia p̄usa ē
via tua. michiq; cōtraria. Et nisi asina de-
clinasset de via dans locū resistenti: te occi-
dissem. et illa viueret. Dixitq; balaam. De-
ccaui: nesciēs quod tu stares cōtra me. Et
nūc si displicet tibi vt vadā. reuertar. Ait
angelus. Vade cū istis: et caue ne aliud q̄
p̄cepero tibi loquaris. Iuit igitur cū p̄nci-
pibus. Quod cum audisset balac: egressus
est in occursum eius in opido moabitarum
quod situm est in extremis finibus arnon.
Dixitq; ad balaam. Misit nūcios vt vocaret
te. Cur non statim venisti ad me? An quia
mercedē aduentui tuo reddere neq; os? Cui
ille respondit. Ecce assum. Nunquid loqui
potero aliud nisi qd deus posuerit in ore meo?
Derreperūt ergo simul: et venerūt in vr̄bē
q̄ in extremis regni eius finibz erat. Cum-
q; occidisset balac boues et oues: misit ad
balaam et p̄ncipes qui cum eo erant mune-
ra. Mane aut̄ facto. duxit eum ad excelsa
baal: et inuictus est extrēmā partē populi

CAPI.

XXIII.

Dixitq; balaam ad balac. Edifica mihi hic septem aras: et para totidem vitulos: eiusdemq; numeri arietes. Cumq; fecisset iuxta sermones balaam: imposuerunt simul vitulum et arietem super aram. Dixitq; balaam ad balac. Sta paulisper iuxta olocautum tuum donec vadam: si forte occurrat michi dominus: et quodcumq; impetaverit loquar tibi. Cumq; abisset velociter occurrit illi deus. Locutusq; ad eum balaam: septem inquit aras erexi: et imposui vitulum et arietem desuper. Dominus autem posuit verbum in ore eius: et ait. Reverte te ad balac: et hec loquaris. Reversus invenit stantem balac iuxta olocautum suum et omnes principes moabitum: assumptaq; parabola sua dixit. De aram adduxit me balac rex moabitum: de montibus orientis. Veni inquit et maledic iacob: propterea et detestare israel. Quomodo maledicam: cui non maledixit deus? Quia ratione detester: quem dominus non detestatur. De summis filicibus videbo eum: et de collibus considerabo illum. Populus solus habitabit: et inter gentes non reputabitur. Quis dinumerare possit pulverem iacob: et nosse numerum stirpis israel? Morietur anima mea morte iustorum: et fiat novissima mea horum filia. Dixitq; balac ad balaam. Quid est hoc quod agis? Ut malediceres inimicis meis vocavi te: et tu eccontrario benedixisti eis? Cui ille respondit. Num aliud possum loqui: nisi quod iusserit dominus. Dixit ergo balac. Veni mecum in alterum locum: vnde preter israel videas: et totum videre non possis: inde maledico ei. Cumq; duxisset eum in locum sublimem super verticem montis phasga: edificavit balaam septem aras: et imposuit super vitulo atq; arietem: dixit ad balac. Sta hic iuxta olocautum tuum: donec ego obviam pergam. Cui cum dominus occurrisset: posuissetq; verbum in ore eius ait. Reverte ad balac: et hec loquaris ei. Reversus invenit eum stantem iuxta olocautum suum: et principes moabitum cum eo. Ad quem balac. Quid inquit locutus est dominus? At ille assumpta parabola sua ait. Sta balac et ausculta: audi fili sephor. Non est deus quasi homo ut meretur: nec ut filius hominis ut mereatur. Dixit ergo et non faciet: locutus est et non implebit. Ad benedicendum adductus sum: benedictionem

prohibere non valeo. Non est ydolum in iacob: nec videtur simulacrum in israel. Dominus deus eius cum eo est: et elagor victorie regis in illo. Deus eduxit illum de egipto: cuius fortitudo similis est rinocerotis. Non est augurium in iacob: nec divinatio in israel. Temporibus suis dicetur iacob et israel: quod operatus sit deus. Ecce plus ut leena consurget: et quasi leo erigetur. Non accubabit donec devoret perdam: et occisorum sanguinem bibat. Dixitq; balac ad balaam. Nec maledicis ei nec benedicis. Et ille. Nonne ait dixisti tibi: quod quicquid in deo imperaret hoc facerem? Et ait balac ad eum. Veni et ducam te ad alium locum: si forte placeat deo ut inde maledicis eis. Cumq; duxisset eum super verticem montis phogor qui respicit solitudinem: dixit ei balaam. Edifica mihi hic septem aras: et para totidem vitulos: eiusdemq; numeri arietes. Fecit balac ut balaam dixerat: imposuitq; vitulos et arietes per singulas aras.

CA.

XXIII.

Qumq; vidisset balaam quod placeret domino ut benediceret israeli: nequa abiit ut antea prexerat ut augurium quaereret: sed dirigens contra defectum vultus sui: et elevans oculos vidit israel in tentoriis commorantem: per tribus suas: et irruente in se spiritu dei: assumpta parabola ait. Dixit balaam filius beor: dixit homo cui obscuratus est oculus: dixit auditor sermonem dei qui visionem omnipotentis intuitus est: qui cadit: et sic aperiunt oculi eius. Quam pulchra tabernacula tua iacob: et tentoria tua israel: ut valles nemorose: ut horti iuxta fluviolos irrigui: ut tabernacula que fixit dominus: quasi cedri propter aquas. Fluet aqua de situla eius: et semine illius erit in aquas multas. Colletur propter agag rex eius: et auferetur regnum illius. Deus eduxit illum de egipto: cuius fortitudo similis est rinocerotis. Devorabunt gentes hostes illius: ossa eorum confringent: et perforabunt sagittis. Accubans dormiit ut leo: et quasi leena quod suscitare nullus audebit. Qui benedixerit tibi erit ipse benedictus: qui maledixerit in maledictione reputabit. Iratusq; balac contra balaam: complorans manibus ait. Ad maledicendum inimicis meis vocavi te quibus eccontrario tercio benedixisti. Reverte te ad locum tuum. De creveram quidem

magnifice honorare te: s; dñs p̄uauit te ho-
nore disposito. Respōdit balaam ad balac.
Nōne nūcijs tuis q̄s misisti ad me dixi. si de-
derit michi balac plenam domū suā argē-
ti et auri. non potero p̄terire sermonem dñi
dei mei. vt vel boni q̄d vl' mali p̄ferā ex cor-
de meo: sed q̄c q̄d dñs dixerit. hoc loquar.
Verūtāmē p̄gens ad pplm meum. dabo cō-
filiū: q̄d p̄lius tuus huic p̄lo faciet extre-
mo tpe. **S**ūpta igitur parabula. rursum ait
Dixit balaam filius beor: dixit homo cui⁹ ob-
turatus est oculus: dixit auditor s̄monem
dei. qui uouit doctrinā altissimi. et visiones
omnipotentis videt: qui cadens apertos ha-
bet oculos. Videbo eū sed nō modo: intue-
bor illum: s; nō p̄pe. **D**ietur stella ex iacob.
et cōsurget virga de isrl': et p̄cutiet duces
moab. vastabitq; om̄es filios seth: et erit
p̄dumea possessio ei⁹. **H**ereditas seir cedet
inimicis suis: isrl' vero fortiter aget. **D**e ia-
cob erit qui dominetur: et p̄dat reliq̄as ci-
uitatis. **C**unq; vidisset amalech: assumens
parabolas ait. **P**rincipiū gētiū amalech:
cui⁹ extrema p̄dentur. **V**idit q̄s cineum: et
assumpta parabola ait. **R**obustus q̄dē ē ha-
bitaculum tuū: s; si in petra posueris nidū
tuū. et fueris electus de stirpe cin quā diu
poteris p̄manere. **A**ssur em̄ capiet te. **A**ssū-
ptaq; parabola. iterū locutus est. **I**deu q̄s
videtur ē. q̄n ista faciet de⁹. **V**eniet in tri-
eribus de p̄talia. supabunt affrictos. vasta-
būtq; hebreos: et ad extremū etiam ipsi p̄i-
bunt. **S**urrexitq; balaam et reuersus est in
locū suū: balac q̄s via qua venerat rediit.

CA. XXV.

Drabat aut eo tpe isrl' i sethim: et
fornicatus est p̄lius cum filiabus mo-
ab. que vocauerunt eos ad sacrificia sua.
At illi comederunt: et adorauerūt deos ea-
rū. **I**micatusq; est isrl' beelfegor. **E**t irat⁹
dñs ait ad moysen. **T**olle cūctos principes
p̄pli. et suspende eas cōtra solē in patibul':
vt auertatur furor meus ab isrl'. **D**ixitq;
moyses ad iudices isrl'. **D**ecidat vnusq;sq;
proximos suos qui imciati sunt beelfegor.
Et ecce vnus de filijs israhel intrauit corā
fratrib; suis ad scortum madianiten. vidē-
te moysē et om̄i turba filiorū isrl': q̄ flebant
ante fores tabernaculi. **V**idit cū vidisset fme-
es filius eleazari filij aaron sacerdotis. sur-

rexit de medio multitudinis: et arrepto pu-
giōe ingressus ē post viꝝ israhelitē in lupa-
nar: et p̄fodit ābos simul viꝝ scilicet et muli-
erem in locis genitalib;. **C**essauitq; plaga
a filijs isrl': et occisi sūt viginti quatuor mi-
lia hoīm. **D**ixitq; dñs ad moysen. **F**mees fi-
lius eleazari filij aaron sacerdotis auertit irā
meam a filijs israhel: quia zelo meo cōmo-
t⁹ ēst contra eos: vt non ipse deleat filios
isrl' in zelo meo. **I**dcirco loq̄re ad eos. **E**c-
ce do ei pacem federis mei: et erit tam ip̄s q̄
semini ei⁹ p̄ actum sacerdotij sempiternum:
quia zelatus est p̄ deo suo. et expiauit sce-
lus filiorū isrl'. **E**rat autem nomen viri isra-
helite qui occis⁹ est cū madianitide zambri
filius salu: dux de cognatione et tribu syme-
onis. **P**orro mulier madianitis q̄ pariter i-
terfecta est vocabatur cozbi: filia sur p̄m-
cipis nobilissimi madianitarū. **L**ocutusq; ē
dominus ad moysen dicens. **H**ostes vos sē-
tiant madianite et p̄cutite eos: quia et ip̄s
hostiliter egerunt cōtra vos. et decipere in-
dij; per p̄dolum phogor. et cozbi filiam du-
cis madian sororem suam: q̄ p̄cusa est i die
plage p̄ sacrilegio phogor.

CA. XXVI.

Postq̄ noxiōrū sanguis effusus est
dixit dñs ad moysē et eleazarū filiū
aaron sacerdotē. **N**umerate omnem sūmā
filiorū isrl' a viginti annis et sup̄ p̄ domos
et cognacōes suas: cunctos qui possunt ad
bella p̄cedere. **L**ocuti sunt itaq; moyses et
eleazar sacerdos in campēstribus moab sup̄
iordanē cōt̄ ihericho ad eos qui erant a vi-
ginti ānis et sup̄ sicut dñs imperarat: quo-
rū est iste numeris. **R**ubē: p̄mogēnitus isrl'
huius filius enoch. a q̄ familia enochita-
rum: et phallu. a quo familia phalluitarū:
et esrom. a quo familia esromitarū: et char-
mi. a quo familia charmitarū. **I**deē sunt fa-
milie de stirpe ruben: quarū numerus inuen-
tus est quadraginta milia et septingen-
tigriginta. **F**ilius phallu eliab: huius filij
namuhel et dathan et abiron. **I**sti sunt da-
than et abiron. p̄ncipes p̄pli q̄ surrexerūt cō-
tra a moysen et aaron in seditōe chore. q̄n ad-
ūsus dñm rebellauerūt: et aperies terra os
suū deuorauit chore morientib; p̄limis: q̄n
cōbussit ignis ducetōs q̄nquaginta viros.
Et factū est ḡnde miraculū: vt chore p̄eūte

Filij illi non perierunt. Filij simeon per cognationes suas namuhel; ab hac familia namuhelitarum: iamin ab hac familia iaminitarum: iachin ab hac familia iachinitarum: zare ab hac familia sareitarum: saul ab hac familia saulitarum. Hec sunt familie de stirpe symeon: quarum omnis numerus fuit vigintiduummiliu ducetorum. Filij gad per cognationes suas: septon ab hac familia septonitarum: aggi ab hac familia aggitarum: sumi ab hac familia sumitarum: ozmi ab hac familia ozmitarum: her ab hac familia heritarum: arod a quo familia aroditarum: arihel ab hac familia arihelitarum. Iste sunt familie gad: quorum omnis numerus fuit quadraginta milia quingentorum. Filij iuda heronon: qui ambo mortui sunt in terra canaan. Fueruntque filij iuda per cognationes suas: sela a quo familia selaitarum: phares a quo familia pharesitarum: zare a quo familia zareitarum. Porro filij phares: esron a quo familia esronitarum: et amul a quo familia amulitarum. Iste sunt familie iuda: quorum omnis numerus fuit septuaginta sex milia quingentorum. Filij isachar per cognationes suas: thola a quo familia tholaitarum: phua a quo familia phuaitarum: iasub a quo familia iasubitarum: ieran a quo familia ieramarum. Hec sunt cognationes isachar: quorum numerus fuit sexaginta quatuor milia trecentorum. Filij zabulon per cognationes suas: sare a quo familia sareitarum: helon a quo familia helonitarum: ialel a quo familia ialelitarum. Hec sunt cognationes zabulon: quorum numerus fuit sexaginta milia quingentorum. Filij ioseph per cognationes suas manasse et ephraim. De manasse ortus est machir a quo familia machiritarum. Machir genuit galaad a quo familia galaaditarum. Galaad habuit filios iezer a quo familia iezeritarum: et elech a quo familia elechitarum: et asriel a quo familia asrielitarum: et sechem a quo familia sechemitarum: et semida a quo familia semidaitarum: et epher a quo familia epheritarum. Fuit autem epher pater salphad: qui filios non habebat sed tantum filias quarum ista sunt nomina: maala et noa et eglia et melcha et therfa. Hec sunt familie manasse: et numerus earum quingentaduomilia septingentorum. Filij autem ephraim per cognationes suas fuerunt hi. Suthala a quo familia suthalaitarum: becher a quo fami-

lia becheritarum: theen a quo familia theenitarum. Porro filius suthala fuit heram a quo familia heramitarum. Hec sunt cognationes filiorum ephraim: quarum numerus fuit triginta duo milia quingentorum. Iste sunt filij ioseph per familias suas. Filij beniamin in cognationibus suis bale a quo familia baleitarum: azbel a quo familia azbelitarum: achiram a quo familia achiramitarum: supham a quo familia suphamitarum: vpham a quo familie vphamitarum. Filij bale: hered et noeman. De hered familia hereditarum: de noeman familia noemamitarum. Hi sunt filij beniamin per cognationes suas: quorum numerus quadraginta quingentorum sexcentorum. Filij don per cognationes suas: suban a quo familia subamitarum. Hec cognationes dan per familias suas. Omnes fuere subamite: quorum numerus erat sexaginta quatuor milia quingentorum. Filij aser per cognationes suas: iemna a quo familia iemnaitarum: iessu a quo familia iessuitarum: brie a quo familia brieitarum. Filij brie haber a quo familia haberitarum: et melchibel a quo familia melchibelitarum. Nomen autem filie aser fuit sara. Hec cognationes filiorum aser: et numerus eorum quingentatrimilia quadringentorum. Filij neptalim per cognationes suas: iessiel a quo familia iessielitarum: gumi a quo familia gumitarum: iaser a quo familia iaseritarum: sellem a quo familia sellemitarum. Hec sunt cognationes filiorum neptalim per familias suas: quorum numerus quadraginta quingentorum. Iste est summa filiorum israel qui recesserunt sunt sexcenta milia et mille septingentitriginta. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Iste dividetur tria iuxta numerum vocabulorum in possessiones suas. Pluribus maiorem partem dabis et paucioribus minorem: singulis sicut nunc recesserunt sunt tradetur possessio ita dividat ut sortis tria tribus dividat et familiis. Quicquid sorte contigerit: hoc vel plures accipiat vel pauciores. Hic quod est numerus filiorum levi per familias suas. Bersa a quo familia gersonitarum: caath a quo familia caathitarum: merari a quo familia meraritarum. Hec sunt familie levi. Familia lobni familia hebron familia moosi familia musa familia chozi. At vero caath genuit am-

ram: q̄ habuerit vxorē iochabeth filiā leui-
que nata est ei in egipto. **H**ec genuit virō
suo amrā filios aaron et moysen: et mariā
sororem eorum. **D**e aaron orti sunt nadab
et abiu et eleazar et pthamar: quorum na-
dab et abiu mortui sunt. cū obtulissent ig-
nem alienum corā dñō. **F**uerūtq; omnes q̄
numerati sūt vigintitria milia generis mas-
culini ab vno mense et sup: qui non sunt re-
censiti inter filios isrl: nec eis cū ceteris da-
ta possessio est. **H**ic est numer⁹ filiorū isrl:
qui descripti sunt a moyse et eleazaro sacer-
dote in campe sribus moab supra iordanē
cōtra ihericho: inter quos nullus fuit eorū
qui ante numerati sūt a moyse et aaron in
deserto synai. **P**redixerat em̄ dñs q̄ omnes
morerētur in solitudine. **N**ullusq; remāsit
ex eis: nisi chaleb filius iephone. et iosue fili-
us nun. **CA. XXVII.**

Accesserunt autē filie salphaad. filij
epher. filij galaad. filij machir. filij
manasse. qui fuit filius ioseph. qua-
rum sūt noia. maala. et noa. et egla. et mel-
cha. et therfa. steterūtq; coram moyse et e-
leazaro sacerdote et cūctis p̄ncipibz ppli
ad ostiū tabernaculi federis. atq; dixerunt
Pater noster mortuus est in deserto: nec
fuit in seditōe que cōcitata est cōt̄ dñm
sub chore: s; in p̄cto suo mortuus est. **H**ic
non habuit mares filios. **C**ur tollitur no-
men illius de familia sua: quia non habet fi-
lium. **D**ate nob̄ possessionē inter agnatos
patris nostri. **R**etulitq; moyses causam
earum ad iudiciū dñi. **Q**ui dixit ad eum
Iustam rem postulant filie salphaad. **D**a-
eis possessionem inter agnatos patris sui:
et ei in hereditatez succedāt. **A**d filios autē
isrl loq̄ris h̄. **H**omo cū mortu⁹ fuerit absq;
filio. ad filiā eius trāibit hereditas: si filiaz
non habuerit: habebit successores fratres
suos. **Q**d si et fratres nō habuerit: dabitis
hereditatē fratribz patri eius. **S**i autē nec
patruos habuerit: dabit hereditas h̄is q̄
ei p̄ximi sūt. **E**ritq; h̄ filijs isrl sctū lege
p̄petua: sic p̄cepit dñs moyse. **D**ixitq; dñs
ad moyse. **A**scende in mōtē istū abarim: et
ostēplare idē etā q̄ datur⁹ sū filijs isrl. **C**ū
q; videris eā. ibis: et tu ad pplm tuū sicut iuit
frater tu⁹ aaron: qz offendistis me in deser-
to sin in otraditōne multitudinis: nec san-

ctificare me voluistis corā ea sup aq̄s. **H**ec
sunt aq̄ otraditōnis i cades deserti sin. **C**ui
respondit moyses. **P**rouideat dñs de⁹ sp̄i-
rituū om̄is carnis hominem qui sit sup ml-
titudinē hāc: et possit exire et m̄tre ante eos
et educere eos vel introducere: ne sit p̄plus
dñi sicut oues absq; pastore. **D**ixitq; dñs
ad eū. **T**olle iosue filium mun virum in quo
est sp̄s dei: et pone manū tuā sup eū. **Q**ui
stabit corā eleazaro sacerdote et om̄i mul-
titudine: et dabis ei p̄cepta cūctis videti-
bus. et p̄tem glorie tue: vt audiat eū om̄is
synagoga filiorum isrl. **P**ro hoc si quid a-
gendū erit. eleazar sacerdos osulet dñm
Ad verbū eius egredietur et ingredietur
ip̄e et om̄es filij isrl cum eo: et cetera mul-
titude. **F**ecit moyses vt p̄cepit dñs. **C**ūq;
tulisset iosue. statuit eum coram eleazaro
sacerdote et om̄i frequētia ppli: et impositis
capiti eius manibus. cūcta replicauit que
mandauerat dominus.

CA. XXVIII.
Ixit q; dñs ad moyse. **P**recipe fi-
lij isrl. et dices ad eos. **O**blatōez
meam et panes. et incēsum odoris suauissi-
mi offeretē p̄ tempora sua. **H**ec sunt sacri-
cia que offerre debetis. **A**gnos am̄culos im-
maculatos duos quotidie in olocaustū sem-
piternum vnū offeretis mane. et alterū ad
vesperum: decimā p̄tem ephi simile. que cō-
spersa sit oleo purissimo. et habeat quartā
p̄tem h̄m. **O**locaustū iuge ē qd obtulistis
in monte synai in odorem suauissimum incē-
si dñi. **E**t libabitis vini quaram p̄tem h̄m
p̄ agnos singulos in sanctuario dñi: alterū
q; agnum similiter offeretis ad vesperam
iuxta offm̄ ritū sacrificij matutini et liba
memorū eius oblatōnem suauissimi odo-
ris dñō. **D**ie autēz sabbati offeretis duos
agnos am̄culos immaculatos. et duas de-
cimas simile oleo cōsp̄se in sacrificio: et
liba que rite funduntur p̄ singula sabbata
in olocaustuo sempiterno. **I**n calēdis autē
id est i mēsiū ex ordijs offeretis olocaustū
dñō. vitulos de armēto duos. arietē vnū.
agnos am̄culos septem immaculatos: et
tres decimas simile oleo cōsp̄se in sacrafi-
cio p̄ singulos vitulos: et duas decimas si-
mile oleo cōsp̄se p̄ singulos arietes: et
decimam decime simile ex oleo in sacrificio

p agnos singulos. Olocaustum suauissimi
odoris atq; incensu est dño. Libamēta autē
vini q p singulas fundenda sunt victimas.
ista erūt. Media pars huius p singulos vitu-
los: tertia p arietē: quarta p agnum. Hoc
erit olocaustum p omnes mēses: q sibi anno
vtēte succedunt. Hircus q; offertur domi-
no p peccatis in olocaustu sempiternū cum
libamētis suis. Mense autē pmo. qrtadeci-
ma die mēsis phase domini erit: et qntade-
cima die solemnitās. Septez diebz vscenē
azimis: qrtū dies p m axnerabilē et facta erit
Domne op9 suile nō facietis in ea. Offere-
tisq; in incensu ole caustu dño vitulos de ar-
mēto duos. arietē vñū agnos anniculos im-
maculatos septē: et sacrificia singulorū ex
simila que osperla sit oleo: tres decimas per
singulos vitulos. et duas decimas p arie-
tē. et decimā decime p agnos singulos. id ē
p septē agnos: et hircū p peccato vñū vt
expietur p vobis: pter olocaustu matuti-
nū qd sp offeretis: ita facietis p singulos di-
es septē diez: i fomitē ignis et i odore sua-
uissimū dño: q surget de olocausto et d liba-
tōibz singlōz. Dies q; septim9 celebrim9
et sanctus erit vobis. Domne opus seruile
non facietis in eo. Dies etiam pmitiuorum
quando offeretis nouas fruges dño exple-
tis ebdomadibus: venerabilis et sancta erit
Domne opus seruile nō facietis in ea. Offe-
retisq; olocaustum in odorem suauissimum
domino. vitulos de armento duos. arietēz
vñū agnos anniculos immaculatos septē:
atq; in sacrificijs eoz simile oleo consperse
tres decimas p singulos vitulos. p arietes
duas. p agnos decimā decime qui siml sūt
agni septem: hircū quoq; qui mactat p ex-
piatione. pter olocaustu sempiternū et li-
ba eius. Immaculata offeretis omia cū li-
bationibz suis. **CA. XXXI**

Entis etiam septimi prima dies
venerabilis et sancta erit vob. Dom-
ne op9 seruile nō facietis in ea.
quia dies clangoris est et tuba-
rum. Offeretis q; olocaustum in odorem
suauissimum domino. vitulum de armento
vñū et arietem vñū. et agnos anniculos
immaculatos septē: et in sacrificijs eoz
simile oleo consperse tres decimas p singu-
los vitulos. duas decimas p arietem vñā

decimā p agnum qui simul sūt agni septē:
et hircū p peccato qui offertur in expiati-
onem populi pter olocaustum kalendarū
cū sacrificijs suis. et olocaustum sempiternū
cum libationibz solitis. Hisde3 cerimonijs
offeretis in odorem suauissimū incensū do-
mino. Decima q; dies mēis hui9 septimi
erit vobis sancta atq; venerabilis: et afflige-
tis animas vestras. Domne opus seruile nō
fatietis in ea. offeretis q; olocaustum do-
mino in odorem suauissimū. vitulū de armē-
to vñū. arietem vñū. agnos anniculos i-
maculatos septem: et in sacrificijs eoz si-
mile oleo consperse tres decimas p singu-
los vitulos. duas decimas p arietem. deci-
mā decime p agnos singulos qui sūt siml
septem agni. et hircū p peccato: absq; his
que offerri p delicto solent in expiationem
et in olocaustu sempiternū in sacrificio et li-
bationibz eoz. Quintadecima vero die mē-
sis septimi que vobis sancta erit atq; vene-
rabilis: omne op9 suile nō facietis in ea: sed cele-
brabitis solemnitatē domino septē diebus
Offeretis q; olocaustu in odore suauissimū
domino vitulos de armēto tredecim. arietes
duos. agnos anniculos immaculatos qua-
tuordecim: et in libamētis eoz. simile oleo
consperse. tres decimas per vitulos singu-
los qui sūt simul vituli tredecim. et duas de-
cimas arietī vno. id est simul arietibz duo-
bus et decimā decime agnis singulis q sūt
simul agni quatuordecim: et hircū p pecca-
to absq; olocausto sempiterno. et sacrificio
et libamine ei9. In die altero offeres vitu-
los d armēto duodeci. arietes duos. agnos
anniculos immaculatos quatuordecim: sacri-
ficiaq; et libamina singulorū p vitulos et
arietes et agnos rite celebrabis: et hircūz
p peccato absq; olocausto sempiterno. sacri-
ficiaq; eius et libamine. Die tercio offeres
vitulos vñdecim. arietes duos. agnos anni-
culos imaculatos quatuordecim: sacrificia
q; et libamina singulorū p vitulos et arie-
tes et agnos rite celebrabis: et hircūz pro
peccato absq; olocausto sempiterno. sacri-
ficioq; et libamine eius. Die quarto offe-
res vitulos decem. arietes duos. agnos an-
niculos imaculatos quatuordecim: sacri-
ficia q; et libamina singulorū p vitulos et ari-
etes et agnos rite celebrabis: et hircū pro

peccato absq; olocausto sempiterno sacrificio
q; eius et libamine. **Die** quinto offeres vi-
tulos nouem. arietes duos. agnos annicu-
los immaculatos q̄tuordecim. sacrificia q; et
libamina singulorū p vitulos et arietes et
agnos rite celebrabis; et hircū p peccato
absq; olocausto sepiterno sacrificioq; ei⁹ ⁊
libamine. **Die** sexto offeres vitulos octo.
arietes duos. agnos amiculos immaculatos
q̄tuordecim. sacrificiaq; et libamina singu-
lorū vitulos et arietes et agnos rite cele-
brabis; et hircum p peccato absq; olocaus-
to sempiterno sacrificioq; eius et libamine
Die septio offeres vitulos septē et arietes
duos agnos amiculos immaculatos q̄tuor-
decim. sacrificiaq; et libamina singulorum
p vitulos et arietes et agnos rite celebra-
bis; et hircū pro peccato absq; olocausto
sempiterno sacrificioq; eius et libamine. **Die**
octauo qui est celebrimus; omne opus ser-
uile nō facietis offerentes olocaustū i odo-
rem suauissimū domino vitulum vnū arietē
vnū. agnos amiculos immaculatos septē;
sacrificiaq; et libamina singulorū p vitulos
et arietes et agnos rite celebrabis. et hir-
cum pro peccato absq; olocausto sempiterno
sacrificioq; eius et libamine. **Dec** offeretis
domino in solēnitatibus vestris; p̄ter vota ⁊
oblationes spontaneas in olocausto. in sac-
ificio in libamine et in hostiis pacificis

CA. XXX

Arrauitq; moyses filiis isrl omnia
que ei dominus imperarat; et locu-
t⁹ est ad principes tribuū filiorum israhel.
Iste est sermo quem p̄cipit domin⁹. **Si** q̄s
virozū votum domino vouerit. aut se cōstri-
xerit iuramento; non faciet irritum verbū
suū; sed omne quod p̄misit implebit. **Mul-**
ier si quippiā vouerit et se ostrixerit iuramē-
to que est in domo patris sui. et in etate ad-
huc puellari; si cognouerit pater votū quod
pollicita est. et iuramētum quo obligauit
animā suam et tacuerit; voti rea erit. **Quid**
quid pollicita est et iurauit. opere comple-
bit. **Si** autem statim vt audierit oē dixe-
rit pater; et vota et iuramēta eius irrita e-
runt; nec obnoxia tenebit spōsioni eo q̄ cō-
traxerit pater. **Si** maritū habuerit et vo-
uerit aliquid et semel de ore ei⁹ verbū egre-
diens. animā eius obligauerit iuramento;

quo die audierit vir et non otradixeri t. vo-
ti rea erit; reddetq; q̄dcūq; p̄miserat. **Si** in
autē audiens statim otradixerit et irritas
fecerit pollicitationes eius. verbaq; quibus
obstrinxerat animā suam; p̄pici⁹ ei erit do-
min⁹. **Vidua** et repudiata quicq; vouerit
reddent. **Vxor** in domo viri cū se voto ostri-
xerit et iuramento; si audierit vir et tacue-
rit nec cōtradixerit spōsioni; reddet quod
cūq; p̄miserat. **Si** autē extemplo otradix-
erit ⁊ non tenebitur p̄missionis rea quia ma-
ritus otradixit; et domin⁹ ei p̄pici⁹ erit. **Si**
vouerit et iuramēto se ostrixerit vt p̄ ieiū-
mum vel ceteraz rerum abstinentiam affli-
gat animā suam; in arbitrio viri erit si faci-
at siue non faciat. **Quod** si audiens vir ta-
cuerit ⁊ in alteram diem distulerit sententi-
am; quicq; vouerat atq; p̄miserat reddet;
quia statim vt audiuit tacuit. **Si** autē o-
dixerit postq̄ resciauit; portabit ip̄e iniquita-
tem eius. **Iste** sunt leges quas constituit
domin⁹ moysi inter virum et vxorem; inter
patrem et filiam que in puellari adhuc eta-
te est; vel que manet in parentis domo

CA.

XXXI.

Deut⁹ est domin⁹ ad moysē di-
cens. **Vl-**lescere prius filios israhel
de madianitis; et sic colligeris ad populum
tuum. **Statimq;** Moyses armate inquit
ex vobis viros ad pugnam; qui possint vl-
tionem dñi expetere de madianitis. **Mille**
viri de singulis tribubus elegantur ex isra-
hel; qui mittant ad bellum. dederuntq; mil-
lenos de singulis tribubus id est duodecim
milia expeditorum ad pugnam; quos misit
moyses cum phinees filio eleazari sacerdo-
tis; vasaq; sancta et tubas ad clangendu;
tradidit ei. **Cumq;** pugnasent ostra madian-
itas atq; vicissent. omnes mares occiderūt
et reges eorum eui et recem. et sur. et vr. ⁊
rebe quinq; principes gentis. balaam q; fi-
lium beor interfecerunt gladio; ceperuntq;
mulieres eorum ⁊ paruulos omniaq; pec-
cora et cunctam suppellectilem. **Quidquid**
potuerant depopulati sunt; tam vrbes quā
viculos. et castella flāma consumpsit. **Et tu-**
lerunt predam et vniuersa que ceperant tā
ex hominib; q̄ ex iumentis; et adduxerūt ad
moysen eleazarum sacerdotem et ad om̄em
multitudinem filiorum israhel. Reliqua autē

utensilia portauerunt ad castra in caestribus moab: iuxta iordanem contra ihericho. Egressi sunt autem moyses et eleazar sacerdos et omnes principes synagoge in occursum eorum extra castra. Iratusque moyses principibus exercitus tribumis et centurionibus qui venerant de bello ait. Cur feminas reueraastis? Nunc iste sunt qui deceperunt filios israel ad suggestionem balaam et peruericari fecerunt vos in domino super peccato phogor: unde et percussus est populus. Ergo cunctas interficite. Quidquid est generis masculini etiam in paruulis: et mulieres que nouerunt viros in coitu iugulate: puellas autem et omnes feminas virgines reseruate vobis: et manete extra castra septem diebus. Qui occiderit hominem: vel occisum tetigerit: lustrabitur die tercio et septimo. Et de omni preda siue vestimentum fuerit siue vas et aliquid in utensilia preparatum de caprarum pellibus et pilis et ligno expiabitur. Eleazar quoque sacerdos ad viros exercitus qui pugnaverant sic locutus est. Hoc preceptum legis: quod mandauit deus moysi. Aurum et argentum et es et ferrum et blumbum et stannum et omne quod potest transire per flammam: igne purgabitur: quidquid autem ignem non potest sustinere: aqua expiationis sanctificabitur: et lauabitis vestimenta vestra die septimo: et purificati postea castra intrabitis. Dixit quoque dominus ad Moysen. Tollite summam eorum que capta sunt ab homine usque ad pecus tuum et eleazar sacerdos et principes vulgi: diuidesque ex equo predam inter eos qui pugnaverunt et egressi sunt ad bellum et inter omnem reliquam multitudinem: et sepabis partem domino ab his qui pugnaverunt et fuerunt in bello una animam de quingentis tam ex hominibus quam ex bobus et asinis et ouibus: et dabis eam eleazaro sacerdoti: quia primitie domini sunt. Ex media quoque parte filiorum israel accipies quinquagesimum caput hominum et bouum et asinorum et ouium cunctorumque animantium: et dabis ea leuitis qui excubant in custodijs tabernaculi domini. Feceruntque moyses et eleazar sicut preceperat dominus. Fuit autem preda quam exercitus cepit: ouium sexcenta septuaginta quingenta milia: bouum septuaginta duo milia: asinorum sexaginta milia et mille: anime hominum sexus feminei qui non cognouerant viros triginta duo milia. Pa-

taque est media pars his qui in prelio fuerant: ouium tricenta triginta septem milia quingente: e quibus in partem domini supputate sunt oues sexcenta septuaginta quingenta et de bobus triginta sex milia boues septuaginta et duo: de asinis triginta milia quingentis: asini sexaginta novus. De animabus hominum sexdecim milia: cesserunt in partem domini triginta due anime. Tradiditque moyses nummum primitiarum domini eleazaro sacerdoti sicuti fuerat ei imperatum ex media parte filiorum israel: quam separauerat his qui in prelio fuerant. De media vero parte que contigerat relique multitudini id est de ouibus tricenis triginta septem milia quingentis: et de bobus triginta sex milibus: et de asinis triginta milibus quingentis: et de hominibus sedecim milibus: et tulit moyses quinquagesimum caput: et dedit leuitis excubantibus in tabernaculo domini: sicut preceperat dominus. Cumque accessissent principes exercitus ad moysen et tribum centurionesque dixerunt. Nos serui tui recessimus: nummum pugnatorem quos habuimus sub manu nostra: et ne vnus quidem defuit. Ob hanc causam offerimus in donarijs domini singuli quod in preda auri potuimus inuenire periscelides et armillas anulos et dextralia et murenulas: ut deprecemur pro nobis dominum. Susceperuntque moyses et eleazar sacerdos omne auxilium in diuersis speciebus pondi sedecim milia septingentos quinquaginta siclos: a tribumis et centurionibus. Unusquisque enim quod in preda rapuerat suum erat. Et susceptum intulerunt in tabernaculum testimonij: in monumentum filiorum israel coram domino.

CA. XXXII.

Filij autem ruben et gad habebant pecora multa: et erat illis in iumentis infinita substantia. Cumque vidisset Iaser et Balaad aptas animalibus alendis terras: venerunt ad moysen et ad eleazarum sacerdotem: et principes multitudinis: atque dixerunt. Astaroth et Dibon et Iaser et nemra esebon et eleale et saban et nebo et beon terra quam percussit dominus in conspectu filiorum israel: regionis vrbis est ad pastum animalium: et nos serui tui habemus iumenta plurima: pro amurque si inuenimus gratiam coram te: ut des nobis famulis tuis eam in possessionem: nec facias nos transire iordanem. Quibus respondit

moyses. Nunquid fratres vři ibunt ad pugna: et vos hic sedebitis? Cur subuertitis mentes filioz israhel: ne transire audeat in locu quem eis daturus est dominus? Nonne ita egerunt patres vestri: qui misi de cadesbarne ad exploranda terram? Cumque venisset usque ad vallam botri lustrata omni regione subuerterunt cor filioz israhel ut non intrarent fines quos eis dominus dedit: qui iratus iurauit dicens. Si videbunt homines qui ascenderunt ex egipto a viginti annis et super terram quam subiuramento pollicitus sum abraham isaac et iacob: et noluerunt sequi me propter caleph filiu iephone cenezeum et iosue filium nun. Isti impleuerunt voluntatem meam. Trausque dominus aduersus israhel circumduxit eum per desertum quadraginta annis: donec consumeretur vniuersa generatio que fecerat malum in conspectu eius. Et ecce inquit vos surrexistis per patres vestros incrementa et alium hominum peccatorum: ut augetis furores domini contra israhel. Quod si nolueris sequi eum in solitudine populum derelinquit: et vos causa eritis necis omnium. At illi prope accedentes dixerunt. Cautas ouium fabricabimus et stabula iumentorum: puulisque nostris vrbes munitas: nos autem armati et accincti pergemus ad populum ante filios israhel: donec introducamus eos ad loca sua. Paruuli nostri et quicquid habere possumus erunt in vrbibus muratis propter habitatores insidias. Non reuertemur in domos nostras usque dum possideant filii israhel hereditatem suam: nec quicquam querimus trans iordanem: quia iam habemus possessionem nostram in orientali eius plaga. Quibus moyses ait. Si facitis quod promittitis expedite pergitis coram domino ad pugnam: et omnis vir bellator armatus iordanem transeat: donec subuertet dominus inimicos suos: et subiciatur ei omnis terra: tunc eritis inculpabiles apud deum et apud israhel: et obtinebitis regiones quas vultis coram domino. Simaunt quod dicitis non feceritis: nulli dubium est quin peccetis in deum: et scitote quoniam peccatum vestrum apprehendet vos. Edificate ergo vrbes puulis vestris et cautas et stabula ouibus et iumentis: et quod polliciti estis implete. Dixeruntque filii gad et ruben ad moysen. Verui tui sumus? Faciemus quod iubet dominus noster. Paruulos nostros et mulieres et peco-

ra ac iumenta relinquemus in vrbibus galaad: nos autem famuli tui omnes expediti pergemus ad bellum sic tu domine loqueris. Precepit ergo moyses eleazaro sacerdote et iosue filio num et principibus familiarum tribus israhel: et dixit ad eos. Si transierint filii gad: et filii ruben vobiscum iordanem omnes armati ad bellum coram domino: et vobis fuerit terra subiecta: date eis galaad in possessionem. Simaunt noluerunt transire vobiscum in terram chanaan: inter vos habitandi accipiant loca. Responderuntque filii gad et filii ruben. Sicut locutus est dominus seruis suis ita faciemus. Ipsi armati pergemus coram domino in terram chanaan et possessionem iam suscepisse nos confitemur trans iordanem. Dedit itaque moyses filiis gad et ruben et dimidie tribui manasse filii ioseph regnum seon regis amorrei et regnum og regis basan: et terram eorum cum vrbibus suis per circuitum. Igitur extruxerunt filii gad dibon et astaroth et aroer et roth et sopham et iazer iechaa et bethnerea et betharam vrbes munitas: et cautas pecoribus suis. Filii vero ruben edificauerunt ezebon et eleale et cariathaim et nabo et baalmeon versis nominibus: fabamaque: imponentes vocabula vrbibus quas extruxerant. Porro filii machir filii manasse prexerunt in galaad: et vastauerunt eam in perfecto amorreo habitatore eius. Dedit ergo moyses terram galaad machir filio manasse: qui habitauit in ea. Iair autem filius manasse abiit et occupauit vicus eius: quos appellauit anothiair id est villas iair. Nobeque perrexit et apprehedit canath cum viculis suis: vocauitque eam ex nomine suo nobe.

CA. XXXIII

Hec sunt mansiones filioz israhel que egressi sunt de egipto per turmas suas in manu moysi et aaron: quas descripsit moyses iuxta castrum loca que domini iussione mutabant. Profecti igitur de ramese mense primo quinquadesima die mensis primi: fecerunt altera die phase filii israhel in manu excessa videntibus cunctis egiptiis: et sepeliētibz primogenitos quos percusserrat dominus. Nam et in diebus eorum exercuerat ultionem. Castrametati sunt in soccoth: de soccoth venerunt in etham que est in extremis finibus solitudinis. Inde egressi venerunt contra phiaroth que respicit beelsephon: et castrametati

sunt autem magdalu. Profectiq; de phiairoch
transierunt per medium mare in solitudinem:
et ambulantes tribus diebus per desertum etha
castrametati sunt in mara. Profectiq; de ma
ra venerunt in helim ubi erant duodeci fon
tes aquarum et palme septuaginta: ibiq; ca
strametati sunt. Et inde egressi: fixerunt
tentoria super mare rubrum. Profectiq; de ma
ri rubro castrametati sunt in deserto synai:
unde egressi venerunt in deptha. Profectiq;
de deptha castrametati sunt in halus. egres
siq; de halus: raphidi fixere tentoria. ubi
populo defuit aqua ad bibendum. Profectiq;
de raphidim: castrametati sunt in deserto
synai. Sed et de solitudine synai egressi. ve
nerunt ad sepulcra concupiscentie: profectiq;
de sepulcris concupiscentie castrametati sunt
in asseroth: et de asseroth venerunt in rethma
Profectiq; de rethma castrametati sunt in
remomphares: unde egressi venerunt in leb
na. De lebna castrametati sunt in reffa: e
gressiq; de reffa venerunt in ceelatha. Unde
profecti castrametati sunt in monte sepher:
egressi de monte sepher venerunt in arada
Inde proficiscetes castrametati sunt in ma
celoth: profectiq; de maceloth: venerunt in ta
ath. De taath castrametati in thare: unde
egressi fixere tentoria in metcha. et de met
cha castrametati sunt in esmona: profectiq;
de esmona venerunt in moseroth. Et de mo
seroth castrametati sunt in baneiachan: p
fectiq; de baneiachan venerunt in monte gad.
Unde profecti castrametati sunt in ietha
batha: et de ietha batha venerunt in ebron
a. Egressiq; de ebron a castrametati sunt in a
si ongaber: inde profecti venerunt in desertum syn
Dec est cades. Egressiq; de cades castrame
tati sunt in monte oz: in extremis finibus ter
re edom. Ascenditq; aaron sacerdos in mon
tem oz iubente domino: et ibi mortuus est a
nono quadragesimo egressiois filiorum israel ex
egypto mense quanto primo die mensis cum esset an
norum cetumviginti et triu. Audiuitq; chana
neus rex arad qui habitabat ad meridies: in
terram chanaan venisse filios israel. Et p
fecti de monte oz castrametati sunt in salmo
na: unde egressi venerunt in phimon. Profec
tiq; de phimon castrametati sunt in eboth:
et de eboth venerunt in ieabarim que est
in finibus moabitarum. Profectiq; de iea

barim fixere tentoria in dibongad. Unde
egressi castrametati sunt in elmon debla
thaim. Egressiq; de elmon deblathaim vene
runt ad montes abarim extra nabo: profectiq;
de montibus abarim transierunt ad caestria
moab super iordanem extra iericho. Ibiq; ca
strametati sunt de bethsimon usque ad bessa
thim in planioribus locis moabitarum: ubi lo
cutus est dominus ad moysen. Precipe filiis israel
et dices ad eos. Quando transieritis iorda
nem intrantes terram chanaan: dispartite cum
illos habitantes terre illius: confringite vi
culos et statuas omnium atque omnia excel
sa vastate: mudantes terram et habitatio
nes in ea. Ego enim dedi vobis illam in posses
sionem: quam diuidetis vobis sorte. Pluri
bus habitabis latior: et paucioribus angustio
rem. Singulis ut fors ceciderit: ita tribuet
hereditas. Per tribus et familias possessio di
uidetur. Si autem nolueritis interficere ha
bitatores terre: qui remanserit: erunt vobis quasi
clavi in oculis et lancee in lateribus et ad
uersabunt vobis in terram habitacionis ve
stre: et quidquid illis cogitauerat facere vo
bis faciam.

CA. XXXIII.

Deutulus est dominus ad moysen di
cens. Precipe filiis israel: et dices ad
eos. Cum in gressu fueritis terram
chanaan et in possessiones vobis sorte cecide
rit: his finibus terminabit. Pars meridiana
incipiet a solitudine syn que est iuxta edom:
et habebit terminos extra orientem mare sal
tissimum: qui circuibunt australem plagam per
ascensum scorpionis: ita ut transseant in sen
na et perveniant ad meridiem usque ad cades
barne: unde egredientur omnia ad villam no
mine adar: et tendent usque ad asemoa. Ibi
q; per gyrus terminus ab asemona usque ad tor
rentem egipti: et magni maris litore finie
tur. Plaga autem occidentalis a mari magno
incipiet: et ipso fine claudetur. Porro ad sep
tentonalem plagam a mari magno terminus
incipient pervenientes usque ad montem altis
simum: a quo veniet in emath usque ad terminos
sedada: ibuntq; confinia usque ad ebron a et
villam henan. Ibi erunt termini in parte aquilo
nis. Inde metabuntur fines extra orientalem
plagam de villa henan usque sephama: et de
sephama descendent termini in reblata contra

fontem daphnim. Inde puenient extra orie-
te ad mare tenereth et tēdent vsq; iordanē:
et ad ultimū saliffimo claudēt mari. Hāc
habebitis terrā p fines suos i circuitu. Pre-
cepitq; moyses filiis israhel dicēs. Hec erit
terra quā possidebitis sorte: et quā iussit do-
min⁹ dari nouem tribub⁹ et dimidiē tribui.
Tribu em filiozum ruben p familias suas. et
tribus filioz gad iuxta agnationūz nume-
rum. media q; tribu manasse id est due se-
mis tribu acceperunt prem suam trans ior-
danē extra ihericho ad orientalem plagam.
Et ait domin⁹ ad moysen. Hec sunt nomia
viroz qm terrā diuident vobis. Eleazar sa-
cerdos et iosue filius nun: et singuli pinci-
pes de tribub⁹ singulis quoz ista sūt voca-
tula. De tribu iuda: caleph fili⁹ iephone.
De tribu symeon: samuel filius amiud. De
tribu beniamin: heliad. filius chaselō. De
tribu filioz dan: bocci filius iogli. Filiozū
ioseph de tribu manasse: hanmibel filius e-
phot. De tribu ephraim: camuxel filius sep-
than. De tribu zabulon: helizaphan filius
pharnath. De tribu ysachar: dux phalthi
hel filius ozan. De tribu aser: abiud fili⁹ sa-
lomi. De tribu neptalim: phedabel. filius a-
miud. Hi sunt quib⁹ pceperat domin⁹ vt di-
uiderent filiis israhel terram chanaan.

CA. XXXV.

Hec q; locutus est dñs ad moysē in
campestrib⁹ moab sup iordanē extra
ihericho. Precipe filiis isrl vt dēt le-
uitis de possessionib⁹ suis vrbes ad habitan-
dum et suburbana earum p circuitū: vt ipi
in opidis maneant. et suburbana sint pecori-
bus ac iumentis: que a muris ciuitatū foris
secus p circuitū mille passuū spacio tenden-
tur. Contra orientē. duo milia erūt cubiti:
et contra meridiem similiter erunt duomilia.
Ad mare q; quod respicit occidentē. eadem
mensura erit: et septentrionalis plaga equa-
li tmino finiet. Erūtq; vrbes in medio: et fo-
ris suburbana. De ipsis aut opidis que leui-
tis dabitur. sex erūt m fugitiuoz auxilia se-
pata. vt fugiat ad ea q; fuderit sāguinē: et
exceptis his alia qdraginta duo opida: id ē
simul quadraginta octo cuz suburbanis su-
is. Ipeq; vrbes que dabunt de possessionib⁹
filioz israhel. ab his qui pl⁹ habent plures
auferent et qui minus pauciores. Singuli

iuxta mēsuram hereditatis sue dabunt opi-
da leuitis. Ait domin⁹ ad moysē. Loquere
filiis israhel: et dices ad eos. Quādo trans-
gressi fueritis iordanē in ttram chanaan. de
cermite que vrbes esse debeat in pñdia fugi-
tiuozū. qui nolentes sanguinē fuderint in
quib⁹ cum fuerit pfugus. cognatus occisi-
eum occidere nō poterit: donec stet i aspectu
multitudinis. et causa illius iudicetur. De
ipsis aut vrbib⁹ que ad fugitiuorum subfi-
dia sepant tres erūt trans iordanē et tres
in terra chanaan. tam filiis israhel q; adue-
nis atq; peregrinis. vt cōfugiat ad eas. qui
nolens sāguinē fuderit. Si quis ferro pecu-
serit et mortu⁹ fuerit qui percussus est. reus
erit homicidij: et ipse morietur. Si lapidez
iecerit et ictus occubuerit: similiter punietur.
Si ligno percussus interierit: percussoris sāgui-
nē vindicabit. Proptin⁹ occisi homicidā
interficiet: statim vt apprehenderit eū pecu-
tiet. Si p odiū quis hominē impulerit vel ie-
cerit quippiā in eum p infidias: aut eum eff⁹
inimicus manu percusserit et ille mortu⁹ fue-
rit: percussor homicidij reus erit. Cognatus
occisi statim vt iuenerit eū iugulabit. Quod
si fortuitu et absq; odio et inimicijs qdā
horum fecerit. et hoc audiente ppo fuerit
compbatum. atq; inter percussorem et pmi-
quū sanguinis questio ventilata: liberabit
innocens de vltoris manu. et reduceet p sen-
tentiā in vrtem ad quā ofugerat: manebit
q; ibi donec sacerdos magnus q; oleo sācto
unctus est moriat. Si interfector extra fi-
nes vbiū que exilib⁹ deputate sunt fuerit
inuentus et percussus ab eo qui vltor est sā-
guinis: absq; noxa erit qui eum occiderit.
Debuerat em pfugus vsq; ad mortem pō-
tificis in vrbe residere. Post q; aut ille obie-
rit: homicida reuertet in ttram suā. Hec se-
piterna erūt et legitima in cunctis habita-
tionib⁹ vestris. Homicida sub testib⁹ punie-
tur. Ad vni⁹ testimoniū nullus odemnat
Non accipietis pecium ab eo qui reus est sā-
guinis: statim et ipse morietur. Exules et p-
fugi ante mortē pontificis nullomodo in vr-
bes suas reuerti poterūt ne polluat terrā
habitationis vestre que in fontiu cruore ma-
culatur: nec alit expiari potest nisi p eius sā-
guinem. qui alteri⁹ sanguinem fuderit: ita
emūdabitur vestra possessio me cōmorante

vobiscum. Ego enim sum dominus: qui habi-
to inter filios israel

CA. XXXVI.

Accesserunt autem et principes familia-
rum galaad filii machir filii manas-
se de stirpe filiorum ioseph: locuti sunt moy-
si coram principibus israel atque dixerunt. Ti-
bi domino nostro precepit dominus ut terram sor-
te divideres filiis israel: et ut filiabus sal-
phaad fratris nostri dares possessionem debitam
patri: quas si alterius tribus homines uxores
acceperint sequetur possessio sua et translata
ad alium tribum de nostra hereditate minuetur:
atque ita fiet ut cum iubilaeus id est quinquage-
simus annus remissionis advenierit confundatur
sortium distributio et aliorum possessio ad alios
transeat. Respondit moyses filiis israel: et
domino precipiente ait. Recte tribus filiorum ioseph
locuta est: et hec lex super filiabus salphaad a
domino promulgata est. Rubant quibus vo-
lunt tamen ut sue tribus hominibus: ne omiscea-
tur possessio filiorum israel de tribu in tribus.
Omnes enim viri ducent uxores de tribu et
congnatione sua: et cuncte femine de eadem
tribu maritos accipiant: ut hereditas perman-
eat in familiis nec sibi misceantur tribus: sed
ita maneant ut a domino separate sint. Fecerunt
ergo filie salphaad ut sibi fuerat impatum: et
nupservnt malaa et therfa et eglia et mel-
cha et noa filiis patrum suorum de familia manas-
se qui fuit filius ioseph: et possessio que illis
fuerat attributa mansit in tribu et familia
patrum eorum. Hec sunt mandata atque iudicia
que mandavit dominus per manum moysi ad fili-
os israel in campibus moab super iordanem
contra ibericho

*Explicit liber numeri. Incipit lelle addate
rim que Deuteronomium prenotat. Capitulum .i.*

Hec sunt verba que locutus
est moyses ad omnes israel
trans iordanem in solitudine
campestri: contra mare ru-
brum: inter pharan et tho-
phel et laban et aseroth.

Obi auri est plurimum: undecim diebus de oreb:
per viam montis seir usque cadesbarne. Qua-
dragesimo anno undecimo mense prima die
mensis locutus est moyses ad filios israel
omnia que preceperat illi dominus: ut diceret eis:
postquam percussit seon regem amorreorum: qui ha-

bitavit in esebon: et og regem basan qui man-
sit in aseroth et iedrai trans iordanem in terra
moab. Cepitque moyses explanare legem et
dicere. Dominus deus noster locutus est ad nos
in oreb dicens. Sufficit vobis quod in hoc mo-
te mansistis. Revertimini et venite ad montem
amorreorum et ad cetera que ei proxima sunt
campestria atque montana et humilia loca
contra meridiem et iuxta litus maris: terram
chananeorum et libani usque ad flumen magni
eufrate. En inquit tradidi vobis. Ingredi-
mini et possidete eam: super qua iuravit domi-
nus patribus vestris abraham ysaac et iacob:
ut daret illam eis et semini eorum post eos. Di-
xi quoque vobis illo in tempore. Non possum solus
sustinere vos quia dominus deus noster multipli-
cavit vos: et estis hodie sicut stelle celi plurimi.
Dominus deus patrum vestrorum addat ad hunc nu-
merum multa milia: et benedicat vobis sicut
locutus est. Non valeo solus negocia vestra
sustinere et pondus et iurgia. Date ex vobis
viros sapientes et gnaros quorum conversatio
sit probata in tribubus vestris: ut ponam eos
vobis principes. Tunc respondistis mihi. Bo-
na res est quam vis facere. Tulique de tribu-
bus vestris viros sapientes et nobiles et con-
stitui eos principes tribuum et centuriones
et quinquagenarios ac decanos qui docerent vos
singula: precepique eis dicens. Audite illos: et
quod iustum est iudicate. Biue civis sit ille si
ue peregrinus: nulla erit distantia personarum.
Ita primum audietis ut magni: nec accipie-
tis cuiusquam personam: quia dei iudicium est. Quod
si difficile vobis visum aliquid fuerit referte ad
me: et ego audiam. Precepique omnia que fa-
cere deberetis. Profectique de oreb transiimus
per heremum terribilem et maximam solitudi-
nem quam vidistis per viam montis amorrei
sicut preceperat dominus deus noster nobis. Cumque
venissemus in cadesbarne dixi vobis. Venistis
ad montem amorrei: quem dominus deus nos-
ter daturus est vobis. Vide terram quam dominus
deus tuus dabit tibi. Ascende et posside eam:
sicut locutus est dominus deus noster patribus
tuis. Noli timere: nec quicquam paucas. Et
accessistis ad me omnes atque dixistis. Mit-
tamus viros qui considerent terram: et renun-
cient per quod iter debeamus ascendere: et ad
quas pergere civitatis. Cumque mihi sermo
placui: et: misi ex vobis duodecim viros sin-

gulos de tribubz suis. Qui cum prexisset et ascēdissent in mōtana. venerūt vsq; ad vallem botri; et considerata ēra. sumentes de fructibus eius ut ostenderēt vbertatem attulerunt ad nos; atq; dixerunt. Bona est terra quam dñs deus noster daturus est nob. Et nolulistis ascendere; sed increduli ad sermonem dei nři murmurastis in tabnaculis vris atq; dixistis. Addit nos dñs; et idcirco eduxit nos de terra egipti ut traderet nos i manu amorrei atq; deleteret. Quo ascendemus? Nūcj fruerunt cor nostrū dicentes. Maxima multitudo est; et nobis statura p̄erior. Urbes magne et ad celū vsq; munite. Filios enachim vidim⁹ ibi. Et dixi vobis nolite metuere; nec timeatis eos. Dñs deus q̄ ductor est noster. p̄ vobis ipse pugnabit; sicut fecit in egipto cūctis videntibus; et in solitudine ip̄i vidistis. Dormauit te dñs de⁹ tuus ut solet homo gestare puulum filiū suum in omni via p̄ quam ambulasti; donec veniretis ad locum istū. Et nec sic quidem credidistis dño deo vestro qui p̄cessit vos i via et metatus est locū in quo tentoria figere deberetis; nocte ostēdens vobis iter p̄ ignē; et die p̄ columnā nubis. Cumq; audisset domin⁹ vocem sermonū vestroz; irat⁹ iurauit et ait. Non videbit q̄spiam de hominibz generationis hui⁹ pessime ēram bonā quam s̄b iuramento pollicitus sum patribz vestris; preter caleph filiū iephone. Ipse em̄ videbit eam; et ip̄i dabo terrā quam calcavit et filijs eius; quia secutus est dñm. Nec mirāda indignatio in p̄sm; cum mihi q̄ iratus deus p̄pter vos dixerit. Nec tu i gredieris illuc; sed iosue filius nūn minister tuus ipse intrabit pro te. Hunc exhortare et roborare; et ip̄e sorte ēram diuidet israheli. Paruuli vestri de quibz dixistis q̄ captiui ducerent et filij qui hodie boni ac mali ignorant distātiā ip̄i ingredientur; et ip̄is dabo ēram et possidebunt eam; vos aut̄ reuertimi et abite in solitudinem p̄ viam maris rubri. Et rñdistis mihi. Deceauim⁹ domino. Ascendem⁹ et pugnabimus; sic p̄cepit domin⁹ deus noster. Cūq; instructi armis p̄geretis in mōtem; ait mihi dominus. Dic ad eos. Nolite ascendere neq; pugnetis. Nō em̄ sum vobiscum; ne cadatis coram inimicis vestris. Locutus sum et non audistis; sed aduersantes

impio dñi et tumētes sup̄bia ascendistis in mōtem. Itaq; egressus amorreus qui habitabat in montibz et obuiāz veniens p̄secutus est vos sicut solent apes p̄sequi; et cecidit de seir vsq; horma. Cūq; reuerſi ploraretis coram dño non audiuit vos; nec voci vestre voluit acquiescere. Sedistis ergo i caedesbarne multo tempore

CA.

.II.

Profectiq; inde venimus in solitudinem que ducit ad mare rubrū sicut mihi dixerat domin⁹; et circūuim⁹ montem seir longo tempore. Dixitq; domin⁹ ad me. Sufficit vobis circūire montes istum; ite ostra acquilonem; et p̄p̄o p̄cipe dicens. Transibitis p̄ terminos fratrum vestrorum filioz esau qui habitant in seir; et timebunt vos. Videre ergo diligēte ne moueamini ostra eos. Neq; em̄ dabo vobis de terra eoz; q̄ntum potest vnius pedis calcare vestigium; quia in possessionem esau dedi mōtes seir. Cibos emetis ab eis pecunia; et comedetis; aquam emptam haurietis et bibetis. Dñs deus tuus benedixit tibi in omni opere manū tuarum. Nouit iter tuū; quomō transieris solitudinem hanc magnā; per q̄ draginta annos. habitans tecum dñs deus tuus; et nihil tibi defuit. Cumq; trāsissem⁹ fratres nostros filios esau q̄ habitabāt i seir p̄ viāz campeſtrem de belath et de aliongaber; venimus ad iter quod ducit ad deſertū moab. Dixitq; dñs ad me. Nō pugnes ostra moabitas; nec meas adūsus eos p̄liū. Non em̄ dabo tibi quicq; de terra eoz; q̄a filijs loth tradidi eā in possessionez. Em̄ p̄mi fuerunt habitatores ei⁹; p̄plus magn⁹ et validus et eā excelsus ut de enachim stirpe quasi gigantes crederent; et essent similes filioz enachim. Demiq; moabite appellāt eos emim. In seir aut̄ p̄us habitauerūt hominibz; quibus expulsis atq; deletis habitauerunt filij esau sicut fecit israhel in terra possessionis sue quam dedit illi domin⁹. Surgētes ergo ut transiremus torrentē careth; venimus ad eum. Tempus aut̄ quo ambulauimus de caedesbarne vsq; ad transitū careth triginta et octo annoz fuit; donec cōsumeret omnis aggregatio hominū bellatorum de castris sic iurauerat domin⁹; cuius manus fuit aduersus eos ut interirent de

castrorum medio. Postquam autem universi ceciderunt pugnatores. Locutus est dominus ad me dicens. Tu transibis hodie terminos moab urbem nomine ar: et accedes in vicinia filiorum ammon. Caue ne pugnes contra eos: nec movearis ad prelium. Non enim dabo tibi de terra filiorum ammon: quia filius loth dedit eam in possessionem. Terra gigantum reputata est: et in ipsa olim habitaverunt gigantes. quos ammonite vocant zojomim plus magnus et multus et propterea longitudinis sicut enach in quos deleuit dominus a facie eorum. et fecit illos habitare pro eis: sicut fecerat filius esau qui habitant in seir delens horreos. et terram eorum illis tradens: quam possident usque in presens. Eneos quoque qui habitabant in aserim usque gazam capadoces expulerunt eos: qui egressi de capadocia deleverunt eos: et habitaverunt philis. Surgite et transite torrentem arnon. Ecce tradidi in manu tua seon regem esebon amorreum et terram eius: incipe possidere: et omitte adversus eum prelium. Hodie incipiam mittere iram meam atque formidinem tuam in populos qui habitant sub omni celo: ut audito nomine tuo paueant. et in morem perturientium contremiscant: et dolore teneantur. Misi ergo nuncios de solitudine cademoth ad seon regem esebon verbis pacificis dicens. Transibimus per terram tuam: publica gradiemur via. Non declinabimus neque ad dextram neque ad sinistram: alimenta precio vende nobis ut vescamur: aquam pecunia tribue et sic bibemus. Tantum est ut nobis concedas transitum: sicut fecerunt filii esau qui habitant in seir. et moabite qui habitant in ar. donec veniamus ad iordanem: et transeamus ad terram quam dominus deus noster datus est nobis. Noluitque seon rex esebon dare nobis transitum quia induraverat dominus deus tuus spiritum eius: et obfirmaverat cor illius ut ita traderet in manus tuas: sicut nunc vides. Dixitque dominus ad me. Ecce cepi tibi tradere seon. et terram eius: incipe possidere eam. Egressusque est seon obviam nobis cum omni populo suo ad prelium in iassa et tradidit eum dominus deus noster nobis: percussimusque eum cum filiis suis et omni populo suo: cunctasque urbes in tempore illo cepimus interfecimusque habitatores earum viros ac mulieribus et puulis. Non reliquimus in eis quicquam absque iumentis que in partem venere predam.

tium: et spoliis urbium quas cepimus ab aroer que est super ripam torrentis arnon oppidum. quod in valle situm est usque galaad. Non fuit vicus et civitas que nostras effugeret manum. Omnes tradidit dominus deus noster nobis: absque terra filiorum ammon ad quam non accessimus et cunctis que adiacent torrenti ieboe: et urbibus montanis universisque locis a quibus nos prohibuit dominus deus noster.

CA.

.III.

Itaque universi ascendimus per iter basan. Egressusque est og rex basan in occursum nobis in populo suo ad bellandum in edrai: dixitque dominus ad me. Ne timeas eum: quia in manu tua traditus est cum omni populo ac terra sua. faciesque ei sicut fecisti seon regi amorreorum. qui habitavit in esebon. Tradiditque ergo dominus deus noster in manibus nostris etiam og regem basan et universum populum eius: percussimusque eos usque ad interitionem: vastantes cunctas civitates illius uno tempore. Non fuit oppidum quod non effugeret. Sexaginta urbes: omnem regionem argob regni og in basan. Cuncte urbes erant munite muris altissimis portibusque et vestibulis: absque oppido solum numeris que non habebant muros. Et deleimus eos sicut feceramus seon regi esebon dispendentes omnem civitatem virosque ac mulieres et puulos: iumenta autem et spolia urbium diripimus. Tu limusque illo in tempore terram de manu duorum regum amorreorum qui erant trans iordanem a torrente arnon usque ad montem hermon quem sydonij sarion vocant et amorrei sanir: omnes civitates que site sunt in planicie: et universam terram galaad et basan usque ad selcha. et edrai civitates regni og in basan. Postquam og rex basan restiterat de stirpe gigantum. Monstravit lectus eius ferreus qui est in rebath filiorum ammon: novem cubitus habens longitudinis: et quatuor latitudinis ad mensuram cubiti virilis manus. terramque possedimus tempore illo ab aroer que est super ripam torrentis arnon: usque ad mediam partem montis galaad. Et civitates illius dedit ruben et gad: reliquam autem partem galaad et omnem basan regni og tradidi medie tribui manasse omnem regionem argob. Cuncta basan vocatur terra gigantum. Hail filius manasse possedit omnem regionem argob usque ad terminos ges-

furi et machati. Vocauitque ex nomine suo basan anothiair id est villas iaair: usque ad in presentem diem. Machir quoque dedi galaad: et tribus ruben et gad dedi de terra galaad usque ad torrentem arnon medium torrentis et finem usque ad torrentem ieboc. qui est terminus filiorum amon: et planicie solitudinis atque iordanem et terminos cenereth usque ad mare deserti quod est salissimum ad radices montis phasga extra orientem. Precepitque vobis in tempore illo dicens. Dominus deus vester dat vobis terram in hereditatem: expediti precedite fratres vestros filios israel omnes viri robusti absque vxoribus et puulis atque iumentis. Non enim quod plura habeatis pecora et in vrbibus remanere debent quas tradidi vobis: donec requiem tribuat dominus fratribus vestris sicut vobis tribuit. et possideant etiam ipsi terram. quam daturus est eis trans iordanem: tunc reuertetur unusquisque in possessionem suam quam dedi vobis. Iosue quoque in tempore illo precepit dicens. Oculi tui viderunt que fecit dominus deus noster duobus his regibus: sic faciet omnibus regibus ad quem transurus es. Ne timeas eos. Dominus enim deus vester pugnabit pro vobis. Precatusque sum dominum in tempore illo dicens. Domine deus tu cepisti ostendere seruo tuo magnitudinem tuam manumque fortissimam. Nec enim est alius deus vel in celo vel in terra qui possit facere opera tua: et comparari fortitudini tue. Transibo igitur et videbo terram hanc optimam trans iordanem: et montem istum egregium et libanum. Tratusque est dominus mihi propter vos ne exaudiuit me. Sed dixit mihi. Sufficit tibi: nequaquam ultra loquaris de hac re ad me. Ascende cacumen phasge: et oculos tuos circumfer ad occidentem et aquilonem austrumque et orientem et aspice. Nec enim transibis iordanem istum. Precipe iosue et corrobora eum atque conforta: quia ipse precebet populum istum: et diuidet eis terram quam visurus es. Mansimusque in valle contra phanum phogor.

CA.

. III .

Et nunc israel audi precepta et iudicia que ego doceo te ut faciens ea viuas: et ingrediens possideas terram quam dominus deus patrum vestrorum daturus est vobis. Non ad detis ad verbum quod vobis laquor: nec auferetis ex eo. Custodite mandata domini dei vestri que ego precipio vobis. Oculi vestri

viderunt omnia que fecit dominus extra beelphegor quomodo struerit omnes cultores eius de medio vestri. Vos autem qui adheretis domino deo vestro viuitis vniuersi: usque in presentem diem. Scitis quod docuerim vos precepta atque iudicia sicut mandauit michi dominus deus meus: sic facietis ea in terra quam possessuri estis: et obseruabitis et implebitis opere. Nec enim vestra sapientia et intellectus coram populis. ut audientes vniuersi precepta ista dicant. En populus sapiens et intelligens gens magna. Nec est alia natio tam grandis que habeat deos appropinquantes sibi: sicut deus noster adest cunctis obseruationibus nostris. Que est enim alia gens sic melita ut habeat ceremonias iustasque iudicia: et vniuersam legem quam ego proponam hodie ante oculos vestros. Custodi igitur temetipsum et animam tuam sollicite. Ne obliuiscaris verborum que viderunt oculi tui: et ne excidant de corde tuo cunctis diebus vite tue. Docebis ea filios ac nepotes tuos: diem in quo stetisti coram domino deo tuo in ore: quando dominus locutus est michi dicens. Congrega ad me populum ut audiant sermones meos: et discant timere me omni tempore quo viuunt in terra doceantque filios suos. Et accessistis ad radices montis qui ardebat usque ad celum: erantque in eo tenebre et nubes et caligo. Locutusque est dominus ad vos de medio ignis. Vocem verborum eius audistis: et formam penitus non vidistis. Et ostendit vobis patrum suorum quod precepit ut faceretur: et decem verba que scripsit in duabus tabulis lapideis. Michique mandauit in illo tempore ut docerem vos ceremonias et iudicia: que facere deberetis in terra quam possessuri estis. Custodite igitur sollicite animas vestras. Non vidistis aliquam similitudinem in die qua locutus est vobis dominus in ore de medio ignis: ne forte decepti faciatis vobis sculptam similitudinem aut ymaginem masculi: vel femine similitudinem omnium iumentorum que sunt super terram vel auium sub celo volantium: atque reptilium que mouentur in terra: sive piscium qui sub terra morantur in aquis: ne forte oculis eleuatis ad celum videas solem et lunam et omnia astra celi: et errore deceptus adores ea et colas: que creauit dominus deus tuus in misterium cunctis gentibus que sub celo sunt. Vos autem tulit dominus et eduxit de fornace ferrea egi-

pti: vt haberet populū hereditariū sicut ē in
p̄senti die. **T**ratulq; est domin⁹ ostra me p̄p̄
ter sermones vestros et iuravit. vt non trā
sirem iordanē nec ingrederer t̄ram optimā
quam datur⁹ est vobis. **E**cce morior i hac
humo: non transibo iordanem vos trāhibitis
et possidebitis t̄ram egregiā. **C**auē ne quā
do obliuiscaris pacti dñi dei tui. quod pepi
git tecū: et facias tibi sculptā similitudinē
eorū que domin⁹ fieri inhibuit. **Q**uia domi
nus deus tu⁹ ignis cōsumēs est: deus emula
tor. **S**i genueritis filios ac nepotes: et mo
rati fueritis in terra. deceptiq; feceritis vo
bis aliquam similitudinē patrēs malū co
ram dño vestro. vt eum ad iracūdiam pu
cetis: testes inuoco hodie celum et t̄ram. ci
to perituros vos esse de terra: quam trāsito
iordane possessuri estis. **N**on habitabitis in
ea longō tempe: sed delebit vos dñs atq; di
sperget in omnes gētes: et remanebitis pau
ci in nationib⁹ ad quas vos ductur⁹ est do
minus. **I**bique seruietis dñs qui hominū ma
nu fabricati sunt. ligno et lapide qui nō vi
dent: nec audiūt non comedūt non odorant
tur. **C**umq; quesieris ibi dñm deum tuū in
uenies eum: si tamē toto corde quesieris et
tota t̄bulatione anime tue postq; te inuene
rit oīa que p̄dicta sunt. **N**ouissimo aut̄ tpe
reuerteris ad dñm deum tuum et audies vo
cem eius: quia deus misericors dñs deus tu
us est. **N**on dimittet te nec omnino delebit:
neq; obliuiscet̄ pacti in quo iuravit p̄ribus
tuis. **I**nterroga de dieb⁹ antiquis qui fue
runt añ te. ex die quo creauit de⁹ hominem
sup t̄ram a sūmo celi vsq; ad summū eius:
si facta est aliquādo huiuscemōi res. aut vn
quā cognitū est vt audiret popul⁹ vocē do
mini loquētis de medio ignis. sicut tu audi
sti et vixisti: fecit deus vt ingrederet̄ et tol
leret sibi gentē de medio nationū p tēpta
tiones signa atq; portēta p pugnam et ro
bustam manū extētiq; brachium et horri
biles visiones: iuxta omnia que fecit p nob
dñs deus noster in egipto videntib⁹ oculis
tuis: vt scires quomā dñs ipse est deus: et
non est alius p̄ter vnū. **D**e celo te fecit au
dire vocem suam vt doceret te: et in t̄ra ostē
dit tibi ignem suū maximū: et audisti ver
ba illi⁹ de medio ignis quia dilexit patres
tuos et elegit semen eorū post eos. **E**duxit

q; te p̄cedens in virtute suā magna ex egi
pto vt deleteret nationes maximas et fortio
res te introitu tuo: et introduceret te da
retq; tibi t̄ram earū in possessionē: sicut cer
nis in p̄senti die. **S**cito ergo hodie et cogi
tato in corde tuo q; dñs ipse est deus in celo
sursū: et in terra deorsū: et non sit alius.
Custodi p̄cepta eius atq; mandata q; ego
p̄cipio tibi et bene sit tibi. et filiis tuis post
te. et p̄maneat multo tempore sup t̄ram
quam dñs deus tuus daturus est tibi. **T**ūc
sepauit moyses tres ciuitates trans iorda
nem ad orientalem plagam vt cōfugiat ad
eas qui occiderit nolens p̄ximū suū nec fu
erit sibi inimicus ante vnū et alterum diē
et hanc ad aliquā vrbū possit euadere: bosoz
in solitudine que sita est in terra campestrī
de tribu ruben. et ramoth in galaad que est
in tribu gad: et golam in basan que est in
tribu manasse. **I**sta est lex quā p̄posuit mo
yses coram filiis israel et hęc testimonia et
cerimonie atq; iudicia que locut⁹ est ad fi
lios israel. quando egressi sunt de egipto:
trans iordanem in valle circa phanum pho
gor in terra seon regis amorrei qui habita
uit in esebon quem percussit moyses. **F**ilij q;
israel egressi ex egipto possiderūt t̄ram
eius et og regis basan duorū regū amore
orum qui erant trans iordanem ad solis ori
entem ab aroer que sita est sup ripam torren
tis arnon vsq; ad montē samir qui est et her
mon om̄em planiciem trans iordanē ad ori
entalem plagam vsq; ad mare solitudinis
et vsq; ad radices mōtis phasga.

CA.

.V.

Dcauitq; Moyses omnem israel
lem: et dixit ad eum. **A**udi israel
cerimonias atq; iudicia: que ego loquor in
aurib⁹ vestris hodie. **D**iscite ea: et opere cō
plete. **D**omin⁹ deus noster pepigit nobiscū
fedus in ore. **N**on cū patrib⁹ nostris inijt
pactum sed nobiscū: qui in p̄sentiariū sum⁹
et viuim⁹. **F**acie ad faciem locutus est no
bis in mōte de medio ignis. **E**go sequester
et medius fui inter dominū et vos in tempe
illo: vt annūciarem vobis verba eius. **T**imū
istis ignem: et non ascendistis in montem.
Et ait **E**go domin⁹ deus tuus: qui eduxi te
de terra egipti de domo seruitutis. **N**on ha
bebis deos alienos in ōspectu meo. **N**on faci

es tibi sculptile nec similitudinem omnium
que in celo sunt desuper et que in terra deorsum;
et que versantur in aquis sub terra. Non
adorabis ea; et non coles. Ego enim sum dominus
deus tuus. deus emulator reddens iniquita-
tem patrum super filios in tertia et quarta
generatione his qui oderunt me; et faciens
misericordiam in multa milia diligentibus
me et custodientibus precepta mea. Non usur-
pabis nomen domini dei tui frustra: quia non erit
impunitus qui super re vana nomen eius assu-
pserit. Obserua diem sabbati ut sanctifices
eum: sicut precepit tibi dominus deus tuus. Sex
diebus operaberis; et facies omnia opera tua.
Septimus dies sabbati est; id est requies do-
mini dei tui. Non facies in eo quicquam operis
tu et filius tuus et filia seruus et ancilla; bos
et asinus et omne iumentum tuum et peregrinus
qui est intra portas tuas; ut requiescat ser-
uus et ancilla tua sicut et tu. Memento quod et
ipse fuieris in egipto; et eduxerit te inde do-
minus deus tuus in manu forti et brachio ex-
tensio. Ideo precepit tibi ut obseruares diem
sabbati. Honora patrem tuum et matrem sicut
precepit tibi dominus deus tuus; ut longo vi-
uas tempore; et bene sit tibi in terra quam dominus
deus tuus daturus est tibi. Non occides. ne-
que mechaberis; furtumque non facies; nec lo-
queris contra proximum tuum falsum testimonium. Non
occupas uxorem proximi tui; non domum non
agrum. non seruum. non ancillam. non bouem.
non asinum; et vniuersa que illius sunt. Hec
verba locutus est dominus ad omnem multitudinem
vestram in monte de medio ignis. et
nubis et caliginis voce magna nichil addens
amplius; et scripsit ea in duabus tabulis lapideis
quas tradidit michi. Vos autem postquam audi-
stis vocem de medio tenebrarum et montem
ardere vidistis accessistis ad me omnes prin-
cipes tribuum et maiores natu; atque dixistis.
Ecce ostendit nobis dominus deus noster maiesta-
tem et magnitudinem suam. Vocem enim eius
audiuimus de medio ignis; et probauimus hodie
quod loquente deo cum homine vixerit homo. Cur ergo
moriemur; et deuorabit nos ignis sicut maximus?
Si enim audierimus vocem domini dei nostri
moriemur. Quid est omnis caro ut audiat
vocem dei viuetis qui de medio ignis loqui-
tur sicut nos audiuius; et possit viuere? Tu
magis accede et audi cuncta que dixerit do-

minus deus noster tibi; loquerisque ad nos; et nos
audientes faciemus ea. Quod cum audisset
dominus ait ad me. Audiui vocem verborum po-
puli huius que locuti sunt tibi. Bene omnia
sunt locuti. Quis det talem eos habere men-
tem ut timeant me et custodiant vniuersa man-
data mea in omni tempore; ut bene sit eis et fili-
is eorum in sempiternum. Vade et dic eis Reu-
rtim in tentoria vestra. Tu vero stas mecum; et
loquar tibi omnia mandata mea et cerimonias
atque iudicia que docebis eos ut faciant
ea in terram quam dabo illis in possessionem.
Custodite igitur et facite que precepit dominus
deus nobis. Non declinabitis neque ad dexte-
ram neque ad sinistram; sed per viam quam pre-
cepit dominus deus vester ambulabitis; ut viua-
tis et bene sit nobis et protulerit dies vestri in
terra possessionis vestre.

CA.

.VI.

Ecce sunt precepta et cerimonie atque iu-
dicia que mandauit dominus deus vester
ut doceret vos et faciatis ea in terra ad quam
transgredimini possidendam; ut timeas dominum
deum tuum et custodias omnia mandata et precepta
eius que ego precipio tibi et filiis ac nepotibus tu-
is cunctis diebus vite tue ut prolongentur dies
tui. Audi israel et obserua ut facias que
precepit tibi dominus et bene sit tibi et multiplice-
ris amplius; sicut pollicitus est dominus deus pa-
trium tuorum tibi terram lacte et melle manantem.
Audi israel. Dominus deus noster deus vnus est.
Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo; et
ex tota anima tua; et ex tota fortitudine tua.
Eruntque verba hec que ego precipio tibi ho-
die in corde tuo; et narrabis ea filiis tuis et
meditaberis sedens in domo tua et ambulans in
itineribus dormiens atque surgens; et ligabis ea quasi si-
gnum in manu tua; eruntque et mouebuntur in-
ter oculos tuos; scribesque ea in limine et ho-
stis domus tue. Cum introduxerit te domi-
nus deus tuus in terram per quam iurauit pa-
tribus tuis abraham ysaac et iacob et dede-
rit tibi ciuitates magnas et optimas quas
non edificasti. Domos plenas cunctarum
opum quas non extruxisti. cisternas quas
non effodisti. vinea et oliueta que non pla-
tasti. et comederis et saturatus fueris; ca-
ue diligenter ne obliuiscaris dominum qui eduxit
te de terra egipti. de domo seruitutis. Do-
minus deum tuum timebis et illi soli fuies; ac per

nomen illius iurabis. Non ibitis post deos alienos cūctarū gentiū que in circuitu vostro sunt: quoniam deus emulator dñs deus tuus in medio tui: nequē irascat furor dñi dei tui contra te: et auferat te de superficie terre. Non temptabis dñm deum tuū: sic temptasti in loco temptationis. Custodi precepta dñi dei tui ac testimonia et ceremonias quas precepit tibi: et fac quod placitū est et bonum in conspectu dñi ut bene sit tibi: et ingressus possideas terram optimā de qua iurauit dñs patribus tuis ut deleter omnes inimicos tuos coram te sicut locutus est. Cū interrogauēit te filius tuus eras dicens quid sibi uolūt testimonia hec: et ceremonie atque iudicia que precepit dñs deus noster nobis: dices ei. Seruus eram in pharaonis in egipto: et eduxit nos dominus de egipto in manu forti: fecitque signa atque prodigia magna et pessima in egipto contra pharaonem et omnem domū illius in conspectu nostro: et eduxit nos inde ut introduceret terram super qua iurauit patribus nostris. Precepitque nobis dñs ut faciamus omnia legitima hec: et timeamus dñm deum nostrum ut bene sit nobis cunctis diebus uite nostre sicut est hodie. Eritque noster misericors: si custodierimus et fecerimus omnia precepta eius coram domino deo nostro sicut mandauit nobis.

CA.

.VII.

Quoniam uero introduxerit te dñs deus tuus in terram quam possessor ingressus eris: et deleuerit gentes multas coram te et heum et gergezeū et amorreū chanaanē et pherezeū et euē et iebuseum septē gentes multo maioris numeri quam tu es et robustiores te: tradideritque eas dñs deus tuus tibi: percutesque eas usque ad interitionem. Non iungis cū eis fedus nec misereberis earum: neque sociaberis cū eis coniugia. Filiā tuam non dabis filio eius: nec filiā illius accipies filio tuo: quia seducet filiū tuū ne sequatur me et ut magis seruiat dijs alienis. Irasceturque furor dñi: et delebit te cito. Quoniam potius hec facietis eis. Aras eorum subuertite: et confringite statuas: lucosque succidite: et sculptilia eburnite: quia populus sanctus es domino deo tuo. Te elegit dñs deus tuus: ut sis ei populus peculiaris de cunctis populis qui sunt super terram. Non quia cunctas gentes numero vincebatis uobis iunctus est dñs et elegit uos cū omnibus

populis pauciores: sed quia dilexit uos dominus: et custodiuit iuramentū quod iurauit patribus uestris. Eduxitque uos in manu forti et redemit de domo uirtutis: de manu pharaonis regis egipti: et scies quia dñs deus tuus ipse est deus fortis et fidelis: custodiēs pactū et misericordiam diligentibus se et his qui custodiunt precepta eius in mille generationes: et reddens odientibus se statim: ita ut disperdat eos et ultra non differat partem eis restituens quod merentur. Custodi ergo precepta et ceremonias atque iudicia: que ego mandabo tibi hodie ut facias. Si postquam audieris haec iudicia custodieris ea et feceris: custodiet et dñs deus tuus tibi pactū et misericordiam quam iurauit patribus tuis et diliget te et multiplicabit: benedicetque fructui ventris tui: et fructui terrae tue: frumento tuo atque uindemie: oleo et armetis gregibus ouium tuarum super terram: per quam iurauit patribus tuis ut daret eam tibi. Benedictus eris inter omnes populos. Non erit apud te sterilis uir usque sexus: tam in hominibus quam in gregibus tuis auferet dñs a te omnem languorem: et infirmitates egipti pessimas quas nouisti non inferet tibi sed cunctis hostibus tuis. Deuorabunt omnes populos quos dñs deus tuus daturus est tibi. Non parcat eis oculus tuus: nec seruias dijs eorum: ne sint in ruina tua. Si dixeris in corde tuo plures sunt gentes iste quam ego: quoniam potero delere eas: noli metuere sed recordare: que fecerit dñs deus tuus pharaoni et cunctis egiptiis plagas maximas quas uiderunt oculi tui et signa atque portenta manuumque robustam et extentum brachium: ut educes te dñs deus tuus. Sic faciet cunctis populis quos metuis. Insup et serabrones mittet dñs deus tuus in eos: donec deleat omnes atque disperdat qui te fugerit et latere poterint. Non timebis eos: quia dominus deus tuus in medio tui est deus magnus et terribilis. Ipse consumet nationes has in conspectu tuo paulatim atque per partes. Non poteris eas delere pariter: ne forte multiplicentur contra te bestie terre. Dabitque eos dñs deus tuus in conspectu tuo: et interficiet illos donec penitus deleantur. Tradetque reges eorum in manus tuas: et disperdes nomina eorum sub celo. Nullus poterit resistere tibi: donec coteras eos. Sculptilia eorum igne obures. Non occupas ar

gentū et aux de quibz facta sunt: neq; assu-
mes ex eis tibi quicq; ne offendas. ppter ea
q̄a abhominatio ē dñi dei tui: nec inferes q̄p-
p̄iam ex ydolo in domū tuā: ne fias anathe-
ma sicut et illud est. Quasi spurciā detesta-
beris: et velud inq̄namentū ac sordes abho-
minatiōi habebis: quia anathema est.

CA.

VIII.

Quāne mandatū quod ego p̄cipio ti-
bi hodie caue diligētē vt facias vt
possitis viuere et multiplicemini: ingressiq; po-
ssideatis terram p̄ q̄ iurauit dñs patribz v̄ris
Et recordaberis cūcti sc̄meris per quod ad-
duxit te dñs deus tuus quadraginta annis p̄
desertū vt affligeret te atq; temptaret: et
nota fierēt que in tuo animo v̄sabant: vt
custodires mandata illius an non. Afflixit
te penuria: et dedit tibi cibum māna quem
ignorabas tu et patres tui vt oñderet tibi
q̄ non in solo pane viuit homo: sed in omni
verbo qđ p̄gredit de ore dñi. Vestimentum
tuū quo operiebaris nequaquā vetustate de-
ficit: et pes tuus non est suberitus. En q̄dra-
gesim⁹ ann⁹ ē: vt recogites in corde tuo:
quia sic erudit filiū suū homo sic dñs de⁹
tuus erudit te: vt custodias mādata do-
mini dei tui et ambules in vijs eius: et time-
as eum. Dñs em̄ deus tuus introducet te in
terram bonā: terram riuorū aquarūq; et fontiu-
m: in cuius campis et mōtibz erupunt flu-
uiorū abissi: terram frumētī ordei ac vīnearū
in qua ficus et malāgnata et oliueta nas-
cunt: terram olei ac mellis vbi absq; vlla pe-
nuria comedes panem tuū et rerum omniū
abundantia p̄frueris: cui⁹ lapides ferrum
sunt et de mōtibus eius eris metalla fodiū
ue: vt cū comederis et facias fueris bñdi-
cas dño deo tuo p̄ terra optimā quā dedit
tibi. Obserua et caue nequā obliuiscaris do-
mini dei tui: et negligas mādata eius atq;
iudicia et ceremonias quas ego p̄cipio tibi
hodie: ne postq̄ comederis et facias fueris
domos pulcras edificaueris et habitaueris
in eis: habuerisq; armēta et ouīū greges
argenti et auri cūctarūq; rerū copia: ele-
tur cor tuū et non reminiscaris dñi dei tui.
qui eduxit te de terra egipti de domo fuitu-
tis et ductor tuus fuit in solitudine magna
atq; tribulā i qua erat serpens flatu adurēs
et scorpio ac dipsas et nulle omnino aque: q̄

eduxit riuos de petra durissima et cibauit
te māna in solitudine qđ nescierūt patres
tui. Et postq̄ afflixit et p̄bauit: ad extremū
miserus est tui: ne diceris in corde tuo for-
tudo mea et robur manus mee hec michi
omnia p̄stiterūt: sed recorderis dñi dei tui: q̄
ipse vires tibi p̄buerit vt impletet pactum
suū sup quo iurauit patribz tuis sic p̄sens
iudicat dies. P̄maut oblitus dñi dei tui se-
cutus fueris deos alienos coluerisq; illos et
adoraueris: ecce nūc p̄dico tibi q̄ omnino di-
spereas. Sicut gētes quas deleuit dñs in in-
troitu tuo: ita et vos peribitis si inobedien-
tes fueritis voci dñi dei vestri

CA.

IX.

Quādi israel. Tu trasgredieris ho-
die ordinem vt possideas nationes
maximas et fortiores te ciuitates ingētes
et ad celum vsq; ad muratas populum ma-
gnū atq; sublimē: filios enachim quos ipse
vidisti et audisti: quibz nullus potest ex ad-
uerso resistere. Scies ergo hodie q̄ dñs de-
us tuus ipse trasibit ante te ignis deuorās at-
q; cōsumēs: qui oterat eos et debeat atq; di-
spdat ante faciem tuā velociter: sicut locu-
tus est tibi. Ne dicas i corde tuo cū deleue-
rit eos dñs deus tuus in ōspectu tuo. ppter
iusticiā meam introduxit me dñs vt terram
hanc possiderem: cū ppter impietates suas
iste delete sint nationes. Neq; enim ppter iu-
sticias tuas et equitatem cordis tui ingre-
dieris vt possideas terras earū. Quia ille
egerūt impie: introeūte te delete sunt: et vt
opleret verbū suū dñs qđ sub iuramēto pol-
licitus est patribz tuis abrahā p̄saac et ia-
cob. Scito ergo q̄ nō ppter iusticias tuas
dñs deus tuus dederit tibi terram hanc optimā
in possessionem: cū durissime ceruicis sis po-
pulus. Memēto et ne obliuiscaris quō ad
iracundiā puocaueris dñm deū tuū in soli-
tudine: et ex eo die quo egressus es ex egi-
pto vsq; ad locū istum: semp aduersum do-
minū ū orendisti. Nam et in ore puocasti eū:
et iratus delere te voluit quādo ascendī i mō-
tem vt acciperē duas tabulas lapideas pa-
cti qđ pepigit vobiscū deus. Et pseuerauit
in mōte quadraginta diebz ac noctibz: pa-
nem nō comedens et aquā nō bibēs. Dedit
q; michi dñs duas tabulas lapideas scrip-
tas digito dei: et continentes omnia verba: q̄

vobis locutus est in monte de medio ignis
 quoniam congregatio populi congregata est. Cumque transis-
 sent quadraginta dies et totidem noctes de-
 dit michi dominus duas tabulas lapideas. tabu-
 las federis: dixitque michi Surge et descende
 hinc cito: quia populus tuus quem eduxisti de
 egipto deseruerunt velociter viam quam demon-
 strasti eis: feceruntque sibi conflatile. Rursusque
 ait dominus ad me. Cerno quod populus iste dure
 cervicis sit. Dimitte me ut conteram eum: et
 deleam nomen eius sub celo: et constituam te su-
 per gentem que hac maior et fortior sit. Cumque
 de monte ardente descenderem et duas tabulas
 federis utraque tenerem manu: vidissetque pec-
 casse vos domino deo vestro et fecisse vobis vitu-
 lum conflatilem et deseruisse velociter viam eius
 quam vobis ostenderat: pieci tabulas de mani-
 bus meis confraxi eas in conspectu vestro. Et
 proci di ante dominum sicut prius quadraginta diebus
 et noctibus panem non comedens et aquam non
 bibens propter omnia peccata vestra que gessi-
 stis contra dominum: et eum ad iracundiam provocas-
 tis. Timui enim indignationem et iram illius:
 quia adversum vos concitatus delere vos volu-
 it. Et exaudivit me dominus etiam hac vice. Ad-
 versus aaron quoque vehementer iratus voluit eum con-
 terere: et pro illo similiter deprecatus sum. De-
 carum autem vestrum quod feceratis id est vi-
 tulum arripens igne obussit: et in frustra con-
 minues omni quoque in pulverem redigens pie-
 ci in torrente qui de monte descendit. In in-
 cendio quoque et in temptatione et in sepulcris
 occupiscentie provocastis dominum: et quando misit
 vos de cadesbarne dicens ascendite et possi-
 dete terram quam dedi vobis: et contempsistis
 imperium domini dei vestri et non credidistis ei:
 neque vocem eius audire voluistis: sed semper fu-
 istis rebelles a die qua nosse vos cepi. Et ia-
 cui coram domino quadraginta diebus ac noctibus
 quibus eum suppliciter deprecabar ne deleat vos
 ut fuerat comminatus: et orans dixi Domine de-
 us ne disperdas populum tuum et hereditatem tuam
 quam redemisti in magnitudine tua: quos
 eduxisti de egipto in manu forti. Recordare
 suorum tuorum abraham ysaac et iacob. Ne
 aspicias duriciam populi huius et impietatem
 atque peccatum: ne forte dicant habitatores
 terre de qua eduxisti nos non poterat domi-
 nus introducere eos in terram quam pollicitus
 est eis: et oderat illos: idcirco eduxit ut in-

ficeret illos in solitudine: qui sunt populus
 tuus et hereditas tua quos eduxisti in for-
 titudine tua magna et in brachio tuo extenso

CA.

X.

In tempore illo dixit dominus ad me. Dola tibi
 duas tabulas lapideas sicut pores fuerunt et
 ascende ad me in montem: faciesque archam
 ligneam et scribam in tabulis verba que fu-
 erunt in his quas ante fregisti. Ponesque eas
 in archa. Feci igitur archam de lignis sethim
 Cumque dolassem duas tabulas lapideas in-
 star porum: ascendi in montem habens eas in
 manibus scripsitque in tabulis iuxta id quod
 prius scripserat verba decem que locutus est do-
 minus ad vos in monte de medio ignis quam-
 do populus congregatus est: et dedit eas mihi.
 Reversusque de monte descendi: et posui ta-
 bulas in archa quam feceram: que hucusque
 ibi sunt sicut michi precepit dominus. Filii autem isra-
 hel castra moverunt ex beroth filiorum iachan
 in mosura ubi aaron mortuus et sepultus est:
 pro quo sacerdotio factus est filius eius elea-
 zar. Unde venerunt in gadgad: de quo loco per-
 fecit castrametati sunt in iethabatha in ter-
 ra aquarum atque torrentium. Eo tempore sepaui
 tribu levi ut portaret archam federis domi-
 ni: et staret coram eo in misterio ac benedi-
 ceret in nomine illius usque in presentem diem. Quia ob-
 rem non habuit levi partem neque possessionem
 cum fratribus suis: quia dominus possessio eius est:
 sicut promisit ei dominus deus tuus. Ego autem ste-
 ti in monte sicut prius quadraginta diebus ac no-
 ctibus exaudivitque me dominus etiam hac vice: et
 te perdere noluit. Dixitque michi. Vade et pre-
 cede populum ut ingrediatur et possideat terram
 quam iuravi patribus eorum: ut traderem eis.
 Et nunc israel quid dominus deus tuus petit a te.
 nisi ut timeas dominum deum tuum et ambules in
 vijs eius et diligas eum: ac servias domino deo
 tuo in toto corde tuo et in tota anima tua
 custodiasque mandata domini et ceremonias eius
 quas ego hodie precipio tibi ut bene sit tibi.
 En domus dei tui celum est et celum celi terra et
 omnia que in eis sunt et tamen patribus tuis
 agglutinat est dominus et amavit eos: elegitque
 seminem eorum post eos id est vos de cunctis gen-
 tibus sicut hodie comprobatur. Circumcidite igitur
 prepucium cordis vestri et cervicem vestram
 non induretis amplius: quia dominus deus vester
 ipse est deus deorum et dominus dominantium de-

magnus et potens et terribilis: qui personam non accipit nec munera. **F**aciet iudiciū pupillo et vidue: amat peregrinū: et dat ei victum atque vestitū et vos ergo amate peregrinos: quia et ipsi fuistis adueneri in terra egipti. **D**ñm deū tuū timebis: et ei soli seruiēs. **I**psi adherabis: iurabisque in nomīe illius. **I**pse ē laus tua et deus tuus: qui fecit tibi hec magna et terribilia que viderūt oculi tui. **I**n septuaginta animabus descenderunt patres tui in egiptum: et ecce nūc multiplicauit te dominus deus tuus sicut astra celi.

CA.

.XI.

Ite itaque dñm deum tuū: et obserua pcepta eius et ceremonias iudicia atque mandata omni tpe. **C**ognoscite hodie que ignorāt filij vestri: qui non viderunt disciplinam dñi dei vři. magna et robusta manū extenditque brachiū. signa et opera que fecit in medio egipti. pharaoni regi et vniuersę terre eius. omniq; exercitui egiptiorum et equis ac curribus. quō operuerit eos aque maris rubri: cum vos persequerentur et deleuerit eos dñs vsq; in presentem diē: vobisq; que fecerit in solitudine donec veniretis ad hūc locum: et dathan atque abiron filij eliab qui fuit fili9 ruben: quos aperto ore suo terra absorbit cum domibus et tabernaculis et vniuersa substantia eorum quā habebat in medio israhel: oculi vestri viderūt omnia opera domi magna que fecit. vt custodiatis vniuersa mandata illius que ego hodie precipio vobis et possitis introire et possidere terram ad quam ingredimini: multoque in ea viuatis tempe quā sibi iuramento pollicitus est dñs patribus vestris et semini eorum lacte et melle manātem. **T**erra autē ad quā ingredieris possidendam. non ē hęc terra egipti de qua existi vbi iacto semine in ortorum morem aque dicunt irrigue: sed mōtuosa est et campestris de celo expectās pluuias: quā domin9 deus tuus semp inuinit et oculi illius in ea sūt a principio anni vsq; ad finē eius. Si ergo obedieritis mandatis meis que ego hodie precipio vobis. vt diligatis dñm deum vestrū. et seruiatis ei in toto corde vestro et in tota anima vestra: dabit pluuiā terre vře temporaneā et serotinā vt colligatis frumentum et vinū et oleū fenū ex agris ad pascēda iumenta: vt et ipsi comedatis ac saturemini

Cauete ne forte decipiatur cor vřm et recedatis a dño. fūiatque dijs alienis et adoretis eos: iratusq; dñs claudat celū et pluuię non descendāt. nec terrā det germē suum: pereatisque velociter de terra optima quā dñs daturus est vobis. **M**emore hec verba mea cordibus et in animis vřis. et suspendite ea per signum in manibus: et iter oculos vestros collocate. **D**ocete filios vřos: vt illa meditentur. **Q**uādo sederis in domo tua et ambulaueris in via. et accubueris atque surrexeris scribes ea super postes et ianuas domus tue: vt multiplicent dies tui et filiorum tuorum in terra. quā iurauit dñs patribus tuis: vt daret eis quod dñm immiet celū terre. Si enim custodieritis mandata que ego precipio vobis. et feceritis ea vt diligatis dñm deum vestrū. et ambuletis in omnibus vijs eius adherentes ei: disperdet dñs omnipotens omnes gentes istas ante faciem vřam: et possidebitis eas que maiores et fortiores vobis sūt. **O**mnis locus quē calcauerit pes vester. vester erit. **A** deserto et libano et flumīe magno eufrate vsq; ad mare occidentale: erūt enim vestri. **N**ullus stabit contra vos. **T**errorem vřm et fortitudinem dabit dñs deus vester super omnē terram quam calcaturi estis: hęc locutus est vobis. **E**n propono in conspectu vestro hodie benedictionem et maledictionem: benedictionem si obedieritis mandatis domi dei vestri quę ego hodie precipio vobis: maledictionem si non obedieris mandatis dñi dei vestri. sed si recesseritis de via quā ego nūc ostendo vobis. et ambulaueritis per deos alienos quos ignoratis. **C**um introduxerit te dñs deus tuus in terram in quam pergis habitandā. pones benedictionē super montē garizim. maledictionē super montē hebal: quę sūt trans iordanē post viam quę pergit ad solis occubitū. in terra chanaanei qui habitat in campestribus contra galgalam que est iuxta vallē tendentē et intrātem percul. Vos autē transibitis iordanē vt possideatis terram quam dñs deus vester daturus est vobis: et habeatis illam. **V**idete ergo vt impleatis ceremonias atque iudicia quę ego hodie ponā in conspectu vestro. **CA. XII.**

Ecce sunt pcepta atque iudicia que facere debetis in terra quam domin9 deus patrum tuorum daturus est tibi: vt possideas eam cunctis diebus quibus super hi

inū grediaris. Subūte omnia loca in quibus coluerunt gentes quas possessuri estis deos suos: super montes excelsos et colles et super omne lignū frondosum. Dissipate aras eorū et cōfringite statuas: lucos igne cōburite et p̄cola omniuite: disp̄dite nomina eaz de locis illis. Non facietis ita dñō deo vestro: sed ad locū quem elegerit dñs deus vester de cūctis tribubz vestris vt ponat nomen suū et ibi habitet in eo venietis et offeretis in loco illo olocausta et victimas v̄ras: decimas et p̄micias manuū v̄straz. et vota atq; donaria p̄mogenita bouum et ouiu: et comedetis ibi in aspectu dñi dei v̄stri. ac letabimini in cūctis ad que miseritis manu v̄s et dom⁹ v̄stre in quibz b̄ndixit v̄s dom⁹ deus vester. Non facietis ibi que nos hic facimus hodie: singuli qđ sibi rectū videt. Neq; em̄ vsq; in p̄ns temp⁹ venistis ad requiē et possessionē quā dñs deus vester datur⁹ est vobis. Transibitis iordanem et habitabitis in terra quā dñs deus v̄r datur⁹ est v̄s: vt requiescat a cūctis hostibus p̄ circuitū. et absq; v̄llo timore habitetis in loco quē elegerit dñs deus vester: vt sit nomē eius in eo. Illuc omnia que p̄cipio offeretis: olocausta et hostias ac decimas et p̄micias manuū v̄strarū. et quidqđ p̄cipuū est in muneribus que vouistis dñō. Ibi epulabimini coram dñō deo v̄stro vos et filij et filie v̄re. famli et famle atq; leuitēs qui in vestris vrbibz cōmorantur. Neq; em̄ habet aliā p̄tem et possessionem int̄ vos. Caue ne offēas olocausta tua in omni loco quem videris: sed in eo quē elegerit dñs in vna t̄buum tuaz offeres hostias et facies quecūq; p̄cipio tibi. Si autē comedere volueris et te esus carniū delectauerit occide et comede iuxta b̄ndictionem domi dei tui quā dedit tibi in vrbibz tuis: siue imūdum fuerit hoc est maculatū et debile. siue mūdum s̄ est integrū et sine macula quod offerri licet s̄ caprea et ceruū comedas absq; esu dūtaxat sanguinis quē super terram quasi aquā effundes. Non poteris comedere in opidibz tuis. decimā frumēti et vini et olei tui. p̄mogenita armētorū et pecorū et oia q̄ voueris et sponte offerre volueris et p̄micias manuū tuaz: sed coram dñō deo tuo comedas ea in loco quē elegerit dom⁹ deus tuus. tu et filij tu⁹ et filia et seru⁹ et

famula atq; leuitēs qui mauet in vrbibz tuis: et lateribz et reficieris corā dñō deo tuo in cūctis ad q̄ extēderis manu tuā. Caue ne derelinquas leuitē in omni tempe quo versaris in terra. Quando dilatauerit dñs deus tuus t̄minos tuos s̄ locutus est tibi. et volueris vesci carnibz quas desiderat anima tua: locus autē quē elegerit dñs deus tuus vt sit nomē eius ibi si p̄cul fuerit occides de armētis et pecoribz que habueris s̄ p̄cepit tibi: et comedes in opidibz tuis vt tibi placet. Si cut comedet caprea et ceruus ita vesceris eis et mūdus et immūdus in omne v̄scetur: hoc solum caue ne saginem comedas. Sanguis em̄ eorū p̄ anima est: et idcirco nō debes animā comedere cū carnibz: sed super terrā fundes quasi aquā: vt b̄n sit tibi et filiis tuis post te: cū feceris quod placet in cōspectu dñi. Que autē sanctificaueris et vueris domo tolles et venies ad locū quem elegerit dñs: et offeres oblationes tuas carnē et sanguinē super altare domi dei tui. Saguinem hostiaz fundes in altari: carnibz autē ipse vesceris. Obserua et audi omnia q̄ ego p̄cipio tibi vt b̄n sit tibi et filiis tuis post te in sempit̄nū: cum feceris quod bonū est et placitū in cōspectu domi dei tui. Quando disp̄diderit dñs deus tuus ante faciem tuā gentes ad quas ingredieris possidendas et possideris eas atq; habitaueris in terra earū: caue ne imiteris eas postq̄ te fuerint introeūte subuerse: et requiras ceremonias earū dicens. Sicut coluerūt gentes iste deos suos. ita et ego colam. Non facies filie domo deo tuo. Omnes em̄ obhominationes quas auersat dñs fecerūt dñs suis offerentes filios et filias: et cōburētes eas igni. quod p̄cipio tibi hoc t̄m facito dñō: nec addas. q̄cūq; nec minuas. CA. XIII

¶ Surrexerit in medio tui p̄pheta. aut qui somniū vidisse se dicat et p̄dixerit signū atq; portētū. et euenerit qđ locutus ē. et dixerit tibi. eam⁹ et seq̄mur deos alienos quos ignoras et suam⁹ eis: nō audies verba p̄phete illi⁹ aut sōnia toris. q̄a temptat vos dñs deus v̄r: vt palā fiat vtrū diligatis eum an non in toto corde et in tota anima v̄ra. Dñm deū v̄strum sequimini et ipsū timete: et mādata illius custodite: et audite vocem eius. Ipi seruietis

et ipsi adhaerebitis. **P**ropheta autem ille aut fi-
 ator somnorum interficiet quia locutus est ut
 vos auerteret a domino deo vestro qui eduxit
 vos de terra egypti et redemit vos de domo ser-
 vitutis: ut errare te faceret de via quam tibi
 precepit dominus deus tuus: et auferes malum de me-
 dio tui. **S**i tibi voluerit persuadere fratres tuus
 filius matris tue aut filius tuus vel filia siue
 vxor que est in sinu tuo aut amicus quem di-
 ligis ut animam tuam clam dicens: eam? et ser-
 uiam? dominus alienis quos ignoras tu et pres-
 entium cunctarum in circuitu gentium que iuxta
 vel procul sunt ab initio usque ad finem terre: non
 acquiescas ei nec audias neque precor ei ocu-
 lus tuus: ut miserearis et occultes eum: sed sta-
 tim interficies. Sit primum manus tua super eum:
 et post te omnis populus mittat manum. **L**api-
 dium obrutus necabitur: quia voluit te abstra-
 here a domino deo tuo qui eduxit te de terra egi-
 pti de domo servitutis: ut et omnis israel au-
 diens timeat: et nequaquam ultra faciat quip-
 piam huius rei simile. **S**i audieris in vna ur-
 bi tuarum quas dominus deus tuus dabit tibi ad
 habitandum dicentes aliquos: egressi sunt fi-
 lij belial de medio tui et auerterunt habita-
 tores urbis tue atque dixerunt: eam? et serui-
 amus dominis alienis quos ignoratis: quere sol-
 licite: et diligenter rei veritate per specta si iue-
 neris certum esse quod dicitur: et abhomin-
 ationem hanc ope perpetrata: statim percuties
 habitatores urbis illius in ore gladii: et de-
 lebis eam: omnia que in illa sunt usque ad pec-
 cora. **Q**uidquid etiam suppellectilis fuerit con-
 gregabis in medio platearum eius: et cum ipsa
 ciuitate succendes: ita ut vniuersa consumas
 domino deo tuo: et sit tumultus semper tuus. **N**on
 edificabit amplius: et non adhaerebit de illo ana-
 themate quicquam: in manu tua: ut auertat do-
 minus ab ira furoris sui et misereatur tui: mul-
 tiplicetque te sicut iurauit patribus tuis quando
 audieris vocem domini dei tui: custodies omnia
 precepta eius que ego precipio tibi hodie: ut
 facias quod placitum est in conspectu domini
 dei tui.

CA. XIII.

Hij estote domini dei vestri. **N**on vos i-
 cidetis nec facietis caluicium super mor-
 tuo: quoniam populus sanctus es domino
 deo tuo: et te elegit ut sis ei in populum pecu-
 larem de cunctis gentibus que sunt super terram.
Ne comedatis que imunda sunt: hoc est ani-

mal quod comedere debetis: bouem et ouem
 et capream ceruum et capream: bubalum tra-
 gelaphum pigargum origen camelopardu-
 lum. **O**mne animal quod in duas partes fini-
 dit ungulam et ruminat comedetis: de his
 autem que ruminant et ungulam non findunt
 hec comedere non debetis: camelum leporem
 ciro grillum. **Q**uia ruminant et non diuidunt un-
 gulam: munda erunt vobis. **S**us quoniam quoniam diui-
 dit ungulam et non ruminat: immunda erit
 Carnibus earum non vescemini: et cadavera non
 tangetis. **H**ec comedetis ex omnibus que
 morantur in aquis. **Q**ue habent pennulas et squa-
 mas comedite: que absque pennulis et squa-
 mis sunt ne comedetis quia immunda sunt.
Omnes aues mundas comedite. **I**mmundas
 ne comedatis: aquilam scilicet et gryphem et ali-
 etum ixon et vulturem ac miluum iuxta ge-
 nus suum et omne coruini generis: et struti-
 onem ac noctuam et larum atque accipitrem iux-
 ta genus suum: herodium ac cignum et ibidem ac
 mergulum porphyrionem et nicticoraceon
 crotalum et caradrium singula in genere suo.
Vpupa quoniam et vesperilionem et omne quod re-
 prat et pennulas habet immundum erit et non
 comedetur. **O**mne quod mundum est come-
 dite. **Q**uidquid autem morticinum est: ne vescami-
 ex eo peregrino qui intra portas tuas est da-
 ut comedat aut vende ei quia tu populus san-
 ctus domini dei tui es. **N**on coques edum in la-
 cte matris sue. **D**ecimam partem sepabis de cun-
 ctis fructibus tuis qui nascuntur in terra per
 annos singulos: et comedes in conspectu domini
 dei tui in loco quem elegerit ut in eo nomen
 illius inuocetur: decimam frumenti tui et vini et
 olei: et primogenita de armentis et ouibus tu-
 is ut discas timere dominum deum tuum omni
 tempore. **C**um autem longior fuerit via: et lo-
 cus quem elegerit dominus deus tuus: tibi quoque bene
 dixerit: nec poteris ad eum hec cuncta portare:
 vendes omnia et in pecuniam rediges portabis
 quoniam manu tua et perficies ad locum quem ele-
 gerit dominus deus tuus: et emes ex eadem pecunia
 quidquid tibi placuerit siue ex armentis si-
 ue ex ouibus. **V**inum quoque et ficeram et omne quod
 desiderat anima tua: et comedes coram domino
 deo tuo: et epulaberis tu et domus tua et le-
 uita qui intra portas tuas est. **C**auere ne de-
 relinquantur eum: quia non habet aliam partem in
 possessione tua. **A**nno tercio sepabis aliam

decimā ex omnibz que nascunt tibi eo tpe ⁊ repones intra ianuas tuas: venietq; leuitēs qui aliam nō habet ptem nec possessionem tecū et peregrinus ac pupillus et vidua qui intra portas tuas sūt et comedent. ⁊ saturabunt: vt bñdicat tibi domī⁹ deus tu⁹ in cūctis operibz manuū tuaz que feceris

CA. .XV

Sextimo anno facies remissionē q̄ hoc ordine celebrabitur. Cui debet aliqd ab amico vel pximo ac fratri suo repetere non poterit: quia ann⁹ remissionis ē domini. A peregrino et aduena exiges: ciuē ⁊ pximū repetendi non habes potestātē. Et omīo indigens ⁊ mendicus nō erit int̄ vos: vt bñdicat tibi dñs deus tuus in terra quā traditur⁹ est tibi in possessionē: si tamē audieris vocem dñi dei tui. ⁊ custodieris vñuer sa que iussit. et q̄ ego hodie p̄cipio tibi: bñdicet tibi vt pollicit⁹ est. Fenerabis gentibz multis: et ipse a nullo accipies mutuū. Dominaberis nationibz plurimis: et tui nemo dñabit. Si vn⁹ de fratribz tuis qui morant̄ intra portas ciuitatis tue in terra quā domī⁹ deus tuus datur⁹ est tibi. ad paupertatem deuenerit: nō obdūabis cor tuū. nec cōtraltes manū sed aperies eā paupī: et dabis mutuū quo eū indigere p̄spereris. Caue ne forte subrepat tibi impia cogitatio et dicas in corde tuo appropinqt septimus ann⁹ remissionis: et auitas oculos a paupere fratre tuo. nolens ei quod postulat mutuū cōmodare ne clamet cōtra te ad dñm ⁊ fiat tibi in peccatū: s; dabis ei. Nec ages quippiam callide in eius necessitatibz subleuandis: vt bñdicat tibi domī⁹ deus tu⁹ in omni tempe et cūctis ad que manū miseris. Nō deerūt paupes i terra habitatiōis tue: idcirco ego p̄cipio tibi. vt aperies manum fratri tuo egeno ⁊ paupī: qui tecum versat̄ in terra. Cum tibi venditus fuerit frā tuus hebre⁹ aut hebreā. et sex annis fuierit tibi: in septimo anno dimittes eū liberū. Et quē libertate donaueris nequa q̄ vacuū abire patieris sed dabis viaticū de gregibz. et de area et torculari tuo quibus dñs deus tu⁹ bñdixerit tibi. Memento q̄ et ipse seruietis in terra egipti. et liberauerit te dñs deus tu⁹: ⁊ idcirco ego nūc p̄cipio tibi. Si autē dixerit nolo egredi eo q̄ diligat te et

domū tuam. et bñ fibi apud te esse sentiat: assumes subulam et pforabis aurem ei⁹ in ianua dom⁹ tue: et seruiet tibi vsq; in etnū. Ancille q̄ similit̄ facies. Nō auertes ab eis oculos tuos. quādo dimiseris eos liberos. quomā iuxta mercedē mercenarij. p sex annos seruiuit tibi: vt bñdicat tibi dñs deus tuus in cūctis opibus que agis. De primo genitis que nascunt̄ in armētis et ouibz tuis quidqd est sexus masculini sanctificabis domino deo tuo. Nō operaberis in p̄mogenito bouis: et nō cōdebis p̄mogenita ouiu. In aspectu dñi dei tui comedes ea p annos singulos in loco quē elegerit dominus tu ⁊ dom⁹ tua. Si autē habuerit maculā et vel claudū fuerit vel cecū. aut in aliqua pte deforme vel debile non imolabit dño deo tuo: sed int̄ portas vrbis tue comedas illud. Tā mūdus q̄ imundus similit̄ vscenē eis quasi caprea et ceruo. Hoc solū obseruabis vt sanguinem eoz non comedes: sed effundas in terram quasi aquam.

CA. .XVI

Serua mēse nouarū frugū et vñ in p̄mū tēporis vt facias phasē domino deo tuo: qm̄ in isto mēse eduxit te dñs de⁹ tu⁹ de egipto nocte. Immolabisq; phasē dño deo tuo de ouibz et de bubus in loco quē elegerit dñs deus tuus: vt habitet nomen eius ibi. Non comedes in eo panem fermentatū. Septem diebz comedes absq; fermento afflictōis panē: qm̄ in pauore egres sus es de egipto: vt memineris diei egressiōis tue de egipto omnibz diebz vite tue. Non apparebit fermentatum in omnibz t̄mīs tuis septem diebus: et non remanebit de carnibus eius quod immolatū est vespere in die p̄mo mane. Non poteris immolāe phasē in qualibet vrbū tuarū quas dñs deus tu⁹ datus est tibi: sed in loco quē elegerit dñs deus tuus vt habitet nomē eius ibi. Immolabis phasē vespere ad solis occasum qm̄ egressus es de egipto: et coqs comedas i loco quē elegerit dñs de⁹ tu⁹: maneq; osurgens vades in tabernacula tua. Sex diebz comedas azimā: et in die septima qā collecta est domini dei tui non facies op⁹. Septem ebdomadas numerab tibi ab ea die q̄ falcem in segetem miseris et celebrabis diem festum ebdomodarū domio deo tuo. ob

latiōem spontaneam man⁹ tue quā offeres iuxta bñdictiōem domi dei tui. ⁊ epulaberis corā dño deo tuo tu et filius tu⁹ ⁊ filia tua et seruus tu⁹ et ancilla tua et leuites qui ē inter portas tuas. et aduena ac pupill⁹ ⁊ vidua qui morant⁹ vobiscū in loco quem elegerit dñs deus tu⁹ vt habitet nomē ei⁹ ibi. ⁊ recordaberis qm̄ seru⁹ fueris in egipto: custodiesq; ac facies que pcepta sūt. Solemnitatem q; tabnaculoꝝ celebras p septē dies qñ collegeris de area ⁊ torculari fruges tuas: et epulaberis in festiuitate tua tu ⁊ filius tu⁹ et filia et seru⁹ tuus et ancilla: leuites q; et aduena. et pupillus et vidua qui intra portas tuas sunt. Septē diebus dño deo tuo festa celebrabis in loco quē elegerit dñs: bñdicetq; tibi domi⁹ deus tu⁹ i cū ctis frugib⁹ tuis et in omni ope manuū tuarū: erisq; in leticia. Trib⁹ vicibus p annū apparebit om̄e masculinū tuū in conspectu domi dei tui in loco quē elegerit: in solemnitate azimorū. ⁊ in solemnitate ebdomadarū: et in solemnitate tabernaculoꝝ. Nō apparebit ante dñm vacu⁹: sed offeret vnusquisq; fm̄ quod habuerit iuxta bñdictiōem domi dei sui quā dederit ei. Iudices ⁊ magistrōs cōstitues in oībus portis tuis q̄s dñs deus tu⁹ dederit tibi p singulas tribus tuas vt iudicēt populū iusto iudicio: nec in alteram ptem declinēt. Non accipies psonam nec munera: quia munera excecant oculos sapiētum: et mutant verba iustorū. Iuste quod iustū ē seq̄ris: vt viuas ⁊ possideas terram quā dñs de⁹ tu⁹ dederit tibi. Nō plantabis lucū. ⁊ om̄em arborē iuxta altare dñi dei tui: nec facies tibi atq; ostituas statuā: que odit dominus deus tuus.

CAPI.

XVII.

Non immolabis domino deo tuo bovem ⁊ ouem in quo est macula. aut quippiā vicij: quia abominatio est dño deo tuo. Cumq; repti fuerint apud te int̄ vnā portarū tuarū quas dñs deus tu⁹ dabit tibi vir aut mulier qui faciant malū in cōspectu dñi dei tui et trāsgrediant⁹ pactū illius. vt vadant et seruiāt dñs alienis ⁊ adorēt eos solem ⁊ lunā ⁊ om̄em militiā celi que non pcepī ⁊ hoc tibi fuerit nūciatū: audiensq; inquisieris diligēt. et verū esse repereris. et abominatio facta est in israhel: educes viz

ac mulierē qui rem sceleratissimā perpetrarunt ad portas ciuitatis tue. ⁊ lapidib⁹ obruent. In ore duorū aut triū testiū peribit q̄ interficiet. Nemo occidat: vno oītra se dicente testimoniū. Man⁹ testiū p̄ma interficiet eū: et man⁹ reliq; populi extrema mitteret: vt auferas malū de medio tui. Si difficile et ambigū apud te iudiciū esse pspexeris inter sanguinem et sanguinē: causam et causā. lepram ⁊ non leprā. ⁊ iudicium intra portas tuas videris verba variari: surge et ascende ad locū quē elegerit dñs deus tu⁹: veniesq; ad sacerdotē leuitici generis ⁊ ad iudicē qui fuerit illo tpe: queresq; ab eis. qui iudicabūt tibi iudiciū veritatē ⁊ facies quecūq; dixerint qui p̄sunt loco quē elegerit dñs ⁊ docuerint te iuxta leges eius: seq̄risq; sententiā eorū: nec declinabis ad dextram neq; ad sinistrā. Qui aut supbierit nolens obedire sacerdotis impio qui eo tempe ministrat dño deo tuo: ex decreto iudicis morietur homo ille. et auferes malū de israhel: cūctusq; populus audiēs timebit vt nullus deinceps intumescat supbia. Cū ingressus fueris terram quā dñs deus tu⁹ dabit tibi et possederis eam habitauerisq; in illa ⁊ dixeris ostitua sup me regem sic hñt om̄es p circuitum natiōes: eū ostitues quē dñs de⁹ tu⁹ elegerit de numero fratrū tuorū. Nō poteris alteri⁹ gentis hominē regem facere: qui nō sit frater tuus. Cūq; fuerit ostitut⁹. nō multiplicabit sibi equos neq; reducet populū in egiptū eq̄tat⁹ numero subleuat⁹: p̄ferim cū dñs pceperit vobis vt nequaquā amplius p eandem viam reuertimī. Non habebit vxores plurimas que alliciāt animū eius: neq; argenti ⁊ auri immensa pondera. Postq; aut sederit in solio regni sui describet sibi deuteronomiū legis hui⁹ in volumine. accipiet exemplar a sacerdotibus leuitice tribu et habebit secum: legetq; illud omib⁹ diebus vite sue vt discat timere dominū deum suū ⁊ custodire verba ⁊ ceremonias ei⁹ que in lege pcepta sunt. Nec eleuet cor ei⁹ in supbiam sup fratres suos: neq; declinet i ptem dextram vel sinistrā: vt lōgo tpe regnet ipse et filius eius super israhel.

CA.

XVIII.

Non habebunt sacerdotes et leuite ⁊ omnes qui de eadem tribu sunt

partē et hereditatē cū reliquo israel q̄a sacrificia dñi et oblatiōes eius comedent. Et nichil aliud accipiet de possessiōe fratrum suorum. **Domini** enim ipse est hereditas eorum: sic locutus est illis. **Hoc** erit iudiciū sacerdotū a populo et ab his qui offerūt victias: siue ouem siue bouem imolauerit dabūt sacdoti armū ac ventriculū: primicias frumenti vini et olei et lanarū ptem ex ouīū tōsiōe. **Ipm** enim elegit dominus deus tuus de cunctis tribubus tuis: ut stet et ministret nomini dñi dei tui ipse et filij eius in sempiternū. **Si** exierit leuitēs ex vna vrbū tuarū ex omī israel in qua habitat et voluerit venire desiderans locū quē eligerit dñs: ministrabit in nomine dñi dei sui sic omēs fratres ei⁹ leuite q̄ stabūt eo tempe coram domino. **Partē** ciborum eandem accipiet quā et ceteri: excepto eo quod in vrbē sua ex patna ei successione debet. **Quādo** ingressus fueris terrā quā dñs de⁹ tu⁹ dabit tibi caue ne imitari velis abominatiōes illarū gentiū: nec inueniatur in te qui lustrēt filiū suū aut filiam suā ducens p ignem aut q̄ ariolos sciscitet aut obseruet somnia atq; auguria: ne sit maleficus ne incantator: ne phitōes cōsulat nec diuinos: et querat a mortuis veritatē. **Omnia** enim hec abominat dñs: et ppter istiusmodi scelera delebit eos in introitu tuo. **Perfectus** eris et absq; macula: cū domino deo tuo. **Bētes** iste quāz possidebis terram augures et diuinos audiūt: tu aut a domino deo tuo aliter institut⁹ es. **Prophetā** de gente tua et de fratribus tuis sic me suscitabit tibi dñs deus tu⁹: ipsum audies ut petisti a dño deo tuo in oreb quādo cōcio congregata est atq; dixisti. **Ultra** nō audiam vocem dñi dei mei: et ignē hūc maximū ampli⁹ non videbo ne moriar. **Et** ait dñs michi. **Bene** omnia sunt locuti. **Prophetā** suscitabo eis de medio fratrum suorum similem tui: et ponā verba mea in ore ei⁹: loquetq; ad eos omnia que pcepero illi. **Qui** aut verba eius que loquet in nomine meo audire noluerit: ego ultor existā. **Propheta** aut qui arrogātia deprauat⁹ voluerit loqui in nomine meo que ego nō pcepi illi ut diceret: aut ex nomine alienorū deorū: interficiet. **Et** si tacita cogitatiōe responderis: quomōd possūz intelligere verbū quod dñs non est locut⁹: hoc habebis signū. **Et**

in nomine domini propheta ille p̄dixerit et nō euenierit: hoc dñs non est locutus: sed p̄ timore animi sui propheta cōfinxit et idcirco non timebis eum.

CAP. XIX.

Quā dispenderit dñs deus tu⁹ gentes quārum tibi traditur⁹ est terrā: et possederis eam habitauerisq; in vrbib⁹ eius et in edibus: tres ciuitates separabis tibi in medio terre quā dñs de⁹ tu⁹ dabit tibi in possessiōem sternēs diligēter viam: et in tres equalit ptes totā terre tue princiā diuides. ut habeat e vicino qui ppter homicidiū pfugus est quo possit euadere. **Hec** erit lex homicide fugietis: cuius vita seruāda est. **Qui** percusserit proximum suū nesciens: et qui heri et nudius tertius nullum contra eū odiū habuisse cōprobatur sed abisse simpliciter eū in siluam ad ligna cecidenda: et in succisione lignorū securis fugerit manu ferrūq; lapsum de manubrio amici eū percusserit et occiderit: hic ad vnā supradictarū vrbū confugiet et viuet: ne forsitan proximus eius cui⁹ effusus est sanguis dolore stimulat⁹ psequat⁹ et apprehendat eū si longior via fuerit: et percutiat animā eius qui non est reus mortis: quia nullū contra eū qui occisus est odiū prius habuisse mōstrat. **Idcirco** p̄cipio tibi ut tres ciuitates equalis intra se spaciū diuidas. **Cū** aut dilatauerit dñs deus tu⁹ terminos tuos sic iurauit patribus tuis et dederit tibi cūctam terram quāz eis pollicitus est: si tamē custodieris madata ei⁹ et feceris que hodie p̄cipio tibi ut diligas dñm deum tuū et ambules in vijs ei⁹ omni tempe: addes tibi tres alias ciuitates et supradictarū triū vrbū numerū duplicabis: ut nō effundat sanguis innoxius in medio terre quā dñs deus tu⁹ dabit tibi possidendam. ne sis sanguis reus. **Si** quis autem odio hñs proximi infidiat⁹ fuerit vite eius surgēsque percusserit illū et mortu⁹ fuerit fugeritq; ad vnā de supradictis vrbib⁹: mittēt seniores ciuitatis illi⁹ et arripiēt eū de loco effugij tradentq; in manu proximi cuius sanguis effusus est: et moriet⁹. **Nō** misereberis eius: et auferes noxiū sanguinē de israel: ut bñ sit tibi. **Non** assumes et transferes terminos proximi tui quos fixerūt p̄ores in possessione tua: quā dñs deus tu⁹ dabit tibi in terrā quā acceperis possidendā. **Non** stabit te

stis vnus ostra aliquē quidq̄ illud peccati
et facinoris fuerit: sed in ore duorū aut tri
um testiū stabit om̄e verbū. Si steterit tes
tis mēdax ostra hominē accusans eū p̄uari
cationis: stabūt ambo quorū causa est ante
dñm in aspectu sacerdotū et iudicū qui fue
rūt in dieb̄ illis. Cūq; diligentissime per
scrutantes inuenerint falsū testē dixisse cō
tra fratrem suū mēdaciū: reddent ei sicut fra
tri suo facere cogitauit. et auferes malum
de medio tui: vt audiētes ceteri timorē ha
beant et nequaq̄ talia audeāt facere. Non
miserereberis eius: sed animā p̄ ania. oculū p̄
oculo. dentē p̄dente. manū p̄ manu. pedem
p̄ pede exiges. **CA. XX.**

Si exieris ad bellum ostra hostes tu
os. et videris equitatē et currē. et
maiorē q̄ tu hēas adūsarij exerci
tū multitudinē: nō timebis eos q̄a dñs de
tuus tecū est qui eduxit te de terra egipti.
Appropinquante aut iam p̄lio stabit sacerdos
ante acie: et sic loquet̄ ad populū. Audi isrl̄
vos hodie ostra inimicos vestros pugnam
cōmittitis: non p̄timeſcat cor v̄m. Nolite
metuē nolite cedere nec formidetis eos: q̄a
dñs deus vester in medio vestri est: et p̄ vob̄
ostra aduersarios dimicabit vt eruat vos d̄
periculo. Duces q̄ p̄ singlas turmas audie
te exercitu p̄clamabūt. Quis est homo qui
edificauit domū nouā: et non dedicauit eā?
Vadat et reuertatur in domū suam: ne for
te moriat̄ in bello et alius dedicet eā. quis ē
homo qui plātauit vineā: et nec dū fecit eā
esse om̄ne de qua v̄sci omib̄ liceat? Vada
t et reuertat̄ in domū suā: ne forte moria
tur in bello et ali⁹ homo eius fungat̄ officio.
Quis est homo qui despondit vxorem et nō
accepit eam? Vadat et reuertat̄ in domū su
am: ne forte moriat̄ in bello et ali⁹ homo ac
cipiat eam. His dictis addent reliq̄: et loque
tur ad populū. Quis est homo formidolo
sus et corde pauido? Vadat et reuertat̄ i do
mum suā: ne pauere faciat corda fratrum su
orum. sic ipse timore p̄territus est. Cūq; fi
luerint duces exercit⁹ et finem loquēdi fe
cerit: vnusquisq; suos ad bellum cuneos p̄
parabit. Si quādo accesseris ad expugnan
dum ciuitatē: offeres ei p̄mū pacem. Si re
ceperit et aperuerit tibi portas: cunctus po
pulus qui in ea est saluabit̄. et seruiet tibi s̄

tributo. Si autē fedus inire noluerit et ce
perit ostra te bellū oppugnabis eam. Cūq;
tradiderit dñs deus illam in manu tua: pec
ties omne quod in ea generis masculini est
in ore gladij absq; mulierib̄ et infantibus
iunētis et ceteris que in ciuitate sūt. Dm̄
nem p̄dam exercitui diuides: et comedes d̄
spolijs hostiū tuorū que dñs deus tu⁹ dedit
tibi. Sic facies cūctis ciuitatib̄ que a te p̄
cul valde sunt: et nō sunt de his vrbib̄ q̄s i
possessionem acceptur⁹ es. De his autē ciui
tatib̄ que dabūtur tibi nullū omnino p̄mit
tes viuere sed interficies in ore gladij et he
um videlicet et amorreū et chananēū et phe
rezeū et eueū et iebuseū sic p̄cepit tibi dñs
deus tu⁹: ne forte doceāt vos facere cūctas
abominationes quas ip̄i opati sūt dñs suis.
et peccetis in dñm deum v̄m. Quādo obse
deris ciuitatē multo tempe et munitionib̄
circūderis vt expugnes eā. non succides
arbores de quib̄ v̄sci potest: nec securibus
p̄ circūitum debes vastare regiōem qm̄ li
gnū est et nō homo: nec potest bellantiū con
tra te augere numez. Si qua autē ligna nō
sunt pomifera sed agrestia et in ceteros ap
ta vsus: succide et extrue machinas donec
capias ciuitatem que contra te dimicat.

CA. XXI.

Quādo inuentū fuerit in terra quā
dñs deus tu⁹ datur⁹ est tibi homis
cadauer occisi. et ignorabit̄ cedis re⁹: egre
dientur maiores natu et iudices tui et me
tuent̄ a loco cadaueris. singulasq; p̄ circūi
tū spacia ciuitatū: et quā viciniorē ceteris
esse p̄spexerint seniores ciuitatis illius tol
lent vitulam de armēto que non traxit iu
gum. nec frām scidit vomere. et ducent eā
ad vallem asperam atq; saxosam que nūq̄
arata est nec sementē recepit: et cedent in
ea ceruices vitule. Accedentq; sacerdotes
filij leui quos elegerit dñs deus tu⁹ vt m̄i
strēt et b̄ndicāt in nomie eius. et ad verbū
eorū omne negotiū pendet et quidq̄ mūdū
vel immūdum est iudicet: et venient maiores
natu ciuitatis illius ad interfectū lauabūt
q̄ man⁹ suas sup vitulam que in valle p̄cul
sa est: et dicēt. Man⁹ nostre non effuderūt
sanguinē hūc: nec oculi viderūt. Propici⁹
esto populo tuo israhel quē redemisti domie:
et nō reputes sanguinē innocentē in medio

populi tui israel. Et auferet ab eis reat⁹ sanguinis; tu aut alien⁹ eris et ab innocen-
tis cruore qui fusus est cū feceris quod p-
cepit dñs. Si egressus fueris ad pugnam
contra inimicos tuos et tradiderit eos domi-
nus deus tu⁹ in manu tua captiuosq; duxe-
ris; et videris in numero captiuorum mulie-
rē pulcrā et adamaueris eam voluerisq;
habere vxorem; introduces eam in domum
tuā. Querat cesariem et circūcidet vn-
gues et deponet vestem in qua capta est; se-
densq; in domo tua flebit patrē et matrem
suā vno mense. et postea intrabis ad eam.
dormiesq; cū illa; et erit vxor tua. Si aut po-
stea nō sederit animo tuo. dimittes eam li-
berā; nec vendere poteris pecuniā nec oppri-
mere p potentiam; quia humiliasti eam. Si
habuerit homo vxores duas vnā dilectā
et alterā in odiosā genueritq; ex eis libe-
tos et fuerit fili⁹ odiose p̄mogenit⁹ volue-
ritq; subam inter filios suos diuidere; nō po-
terit filiū dilectē facere p̄mogenitū et p̄fer-
re filio odiose; sed filiū odiose agnoscat p̄i-
mogenitū dabitq; ei de his q̄ habuerit cum
etā duplicia. Iste est em̄ p̄ncipiū liberorum
eius. et huic debent p̄mogenita. Si gēue-
rit homo filiū otumacem et p̄teruū qui nō
audierit patris ac matris imperiū. et coher-
citus obedire otēpserit apprehendent eū et
ducent eū ad seniores ciuitatis illius et ad
portā iudicij; dicentq; ad eos. Filius noster
iste p̄teruus et otumax est; monita nostra
audire otēmit; otēstatiōibus vacat et lu-
xurie atq; conuiuijs; lapidib; eū obruet po-
pulus ciuitatis et moriet vt auferatis ma-
lum de medio vestri; et vniuersus israel au-
diens p̄timeat. Quando peccauerit homo
qđ morte plectendū est; et adiudicat⁹ mor-
ti appensus fuerit in patibulo; nō p̄maebit
cadauer eius in ligno. sed in eadem die sepe-
lietur; quia maledictus a deo est qui pendet
in ligno; et nequaq; otaminabis terrā tuā
quā dñs deus tuus dederit tibi in possessiōez

CAP. XXII.

Non videbis bouē et ouem fratris
tui errantem et p̄teribis; sed redu-
ces fratri tuo. etiā si non est p̄pinqu⁹ frater
tuus nec nosti eum. Duces in domū tuā;
et erūt apud te qđiu querat ea frater tu-
us et recipiat. Similit facies de asino et de

vestimēto. et de omni re fratris tui que peri-
erit si inueneris eam ne negligas quasi alie-
nam si videris asinū fratris tui. aut bouē ce-
cidisse in via; non despicias sed subleua⁹ eū
eo. Non induet mulier veste virili; nec vir
vet⁹ veste feminea. Abominabilis em̄ apud
deū est qui facit hoc. Si ambulās p viam.
in arboze vel in terra nidū auis inueneris et
matrē pullis vel ouis desup incubātem. nō
tenebis eam cū filijs sed abire patieris ca-
ptos tenens filios; vt bñ sit tibi et lōgo vi-
uas tempe. Cū edificaueris domū nouā fa-
cies murū tecti p circūitum ne effundat sā-
guis in domo tua; et sis reus labente alio. et
in p̄ceps ruete. Non seres vineā tuā alte-
ro semine; ne et semētis quā seuisi et que na-
scunt ex vinea p̄iter sanctificent. Non ara-
bis in boue siml et asino. Nō indueris vesti-
mēto quod ex lana imoq; otectum est. Fu-
mculos in fimbrijs facies p quatuor angu-
los pallij tui quo operiris. Si duxerit vir
vxorem et postea odio habuerit eam quesi-
eritq; occasiōes quib; dimittat eam obici-
ens ei nomē pessimū. et dixerit vxorem hāc
accepi et ingressus ad eam nō inueni virgi-
nem; tollent eam pater et mater ei⁹ et fe-
rent secū signa virginītatis ei⁹ ad seniores
vrbis qui in porta sūt. et dicet pat. Filiam
meā dedi huic vxorem; quā quia odit impo-
nit ei nomē pessimū vt dicat non inueni fili-
am tuā virginē; et ecce hēc sūt signa virgi-
nitatis filie mee. Expādent vestimēta corā
seniorib; ciuitatis; apprehendētq; seniores
vrbis illius virū et verberabūt illū. otēmnā-
tes insup centum siclis argenti quos dabit
patri puelle. quonā diffamauit nomē pessi-
mū sup virginē israel; habebitq; eam vxor-
em et nō poterit eā dimittere omnib; dieb;
vite sue. Qđ si verū est quod obicit et nō ē
in puella inuenta virginitas; eicient eā ex-
tra fores dom⁹ patris sui et lapidib; obru-
ent viri ciuitatis illius et moriet quonā fe-
cit nephas in israel vt fornicaret in domo
patris sui; et auferes malū de medio tui. Si
dormierit vir cū vxore alteri⁹ vterq; mori-
ent id est adulter et adultra; et auferes ma-
lum de israel. Si puellam vginem despon-
derit vir et inuenerit eam aliquis in ciuita-
te et ocubuerit cū ea; educes vtrūq; ad por-
tas ciuitatis illius et lapidib; obruent; pu-

ella quia nō clamauit cū esset in ciuitate: vir quia humiliauit vxorem p̄ximi sui: et auferes malū de medio tui. Si autē in agro repererit vir puellā que desponsata est: et apprehendens ocubuerit cū ea ipse moriet̄ solus: puella nichil patiet̄ nec est rea mortis: qm̄ sic latro surgit cōtra fratrem suū et occidit animā eius ita et puella perpeffa est. Si sola erat in agro: clamauit et nullus affuit q̄ liberaret eam. Si inuenerit puellā virgīnem que non habet sponsum apprehendens ocubuerit cū illa et res ad iudiciū venerit: dabit q̄ dormiuit cū ea patri puelle centū quingenta siclos argenti: et habebit eam vxorē q̄a humiliauit illam. Non poterit dimittere eā cunctis diebus vite sue.

CAPITVLVM. XXIII.

Non accipiet homo vxorem patris sui: nec reuelabit opimētum eius. Non intrabit eunuch⁹ attritis vel amputatis testiculis et absciso veretro ecclesiā dñi. Non ingrediet̄ māser hoc est de scorto natus in ecclesiā dñi vsq; ad decimā generatiōem. Ammonites et moabites etiā post decimā generatiōem nō intrabunt ecclesiā dñi in eternū: quia noluerūt vob̄ occurrere cum pane et aqua in via qm̄ egressi estis de egipto: et q̄ adduxerūt contra te balaam filiū beor de mesopotamia sīrie vt male diceret tibi: et noluit dñs deus tu⁹ audire balaam: vertitq; maledictiōem eius in bñdictiōem tuam eo q̄ diligeret te. Non facies cū eis pacē: nec queras eis bona cūctis diebus vite tue in sempiternū. Non abomiaberis ydumeū quia frater tu⁹ est: nec egiptiū quia aduena fuisti in terra eius. Qui nati fuerint ex eis scia generatiōe intrabūt in ecclesiā dñi. Quādo egressus fueris aduers⁹ hostes tuos in pugnā: custodies te ab omni re mala. Si fuerit int̄ vos homo q̄ in nocturno sit pollut⁹ somnio egrediet̄ extra castra: et non reuertet̄ p̄ usq; ad vespam lauet̄ aq; et post solis occasū regrediet̄ in castra. Iba bebis locū extra castra ad quez egrediaris ad requisita nature: gerens paxillū in baltheo. Cūq; sederis fodies p̄ circūitūz: et egesta humo operies q̄ reuelat⁹ es. Dñs em̄ deus tu⁹ ambulabat in medio castrorū vt eruat te et tradat tibi inimicos tuos: vt sint castra tua sancta et nichil in eis appareat fe-

ditatis: ne derelinquat te. Nō trades seruū dñi suo q̄ ad te ofugerit. Habitabit tecū in loco qui ei placuerit: et in vna vrbū tuarū requiescet: ne tristites eū. Non erit meretrix de filiabus israel: nec scortator de filiis israel. Non offerres mercedem p̄stibuli: nec p̄ ciū canis in domo dñi dei tui quidq; illud est quod vuerint q̄a abominatio est vtrūq; apud dñm deū tuum. Nō fenerab̄ fratri tuo ad vsurā pecuniā nec fruges nec quālibet aliam rem: sed alieno. Fratri autē tuo absq; vsura: id quo indiget cōmodab̄: vt bñdicat tibi dñs deus tu⁹ in omni ope tuo in terra ad quā ingrederis possidendā. Cū votum vueris dñi deo tuo nō tardabis reddere quia requireret illud dñs deus tuus: et si morat⁹ fueris reputabit tibi in peccatum. Si nolueris polliceri: absq; peccato eris. Quādo autē semel egressum est de libijs tuis obsequia bis et facias sic p̄misisti dñi deo tuo: et p̄a voluntate et ore locut⁹ es. Ingressus vineam p̄ximi tui comedere vvas quantū tibi placuerit: foras autē ne efferas tecū si intraueris segetem amici tui franges spicas et manu conteres: falce autē non metes.

CA. XXIII.

Si acceperit homo vxorē et habuerit eam et nō inuenerit gratiā añ oculis eius p̄pter aliquā feditatē: scribet libellum repudiij et dabit in manu illi⁹: et dimittet eam de domo sua. Cumq; egressa alterū maritū duxerit et ille q̄z oderit eam dederit q̄ ei libellū repudiij et dimiserit de domo sua vel certe mortu⁹ fuerit: non poterit p̄or maritus recte eam in vxorē quia polluta ē et abominabilis facta est coram dñi: nec peccare facias etiam tuā quam dñs deus tuus tradiderit tibi possidendā. Cū acceperit homo nup vxorem non p̄cedet ad bellū nec ei quippiā necessitatis inuiget publice: s; vacabit absq; culpa domui sue: vt vno āno letetur cū vxore sua. Nō accipies loco pignoris inferiōrē et supiōrē molam: quia aiām suam apposuit tibi. Si dephensus fuerit homo sollicitans fratrem suū de filiis israel: et vendito eo acceperit p̄ciū interficiet̄: et auferes malū de medio tui. Obserua diligētē ne incurras plagā lepre: s; facies quecūq; docuerint te sacerdotes leuitici generis iuxta id quod p̄cepi eis: et imple sollicitē. Me

mētote que fecerit dñs deus vester marie i via cū egredremi d egipto. **C**ū repetes a p ximo tuo rem aliquā quam debet tibi. nō ingredieris domū eius vt pign⁹ auferas: sed stab foris ⁊ ille tibi pferet qd habuerit. Si autē paup est: non pnotabit apd te pign⁹ sed statim reddas ei añ solis occasu: vt dormiēs in vestimēto suo bñdicat tibi: et habeas iusticiam coram dño deo tuo. **N**ō negabis mercedem indigentis ⁊ paupis fratris tui: siue aduene qui tecū morat in terra et intra portas tuas est: sed eadez die reddas ei pciū laboris sui ante solis occasum. quia paup est et ex eo sustentat animā suam: ne clamet ostra te ad dñm ⁊ reputet tibi i peccatū. **N**on occident patres p filiis nec filii p patribz: sed vnusquisqz p peccato suo morietur. **N**ō puertes iudiciū aduene ⁊ pupilli: nec auferes pignoris loco vidue vestimētū. **M**emento qd seruiers in egipto: et eruerit te dñs deus tu⁹ inde. **I**dcirco pcpio tibi vt facias hanc rem. **Q**uādo messueris segetez in agro tuo. ⁊ oblit⁹ manipulū reliqueris: nō reuerteris vt tollas illū. s; aduenā ⁊ pupillū ⁊ viduā auferre patieris: vt bñdicat tibi dñs deus tuus in omī ope manū tuaz. **S**i fruges collegeris oliuaz: quidqđ remanserit in arboribz nō reuerteris vt colligas: s; relinques aduene pupillo ac vidue. **S**i vim demiaueris vineā tuā. nō colliges remanētes racemos: sed cedent in vsus aduene pupilli ac vidue. **M**emento qd et tu seruiers i: egipto: et idcirco pcpio tibi vt facias hanc rem. **CA. XXV.**

Si fuerit causa int aliquos et interpellauerint iudices: quē iustum esse pspexerit illi iusticie palmā dabūt: quē impiū cōdemnabūt impietatis. **S**imāt eū qui peccauit dignū viderint plagis: prosternent et coram se faciāt verberari. **P**ro mensura peccati erit et plagarū mod⁹: ita dūtaxat vt qđragenariū numerū nō excedant: ne fede laceratus añ oculos tuos abeat frat tu⁹. **N**ō ligab os bouis terētis in area fruges tuas. **N**ō habitauerit fratres similes vn⁹ ex eis absq libis mortu⁹ fuerit: vxor defūcti nō nubet alteri sed accipiet eā frater eius et suscitabit semē fratris sui: et p̄mogenitū ex ea filiū nomie illius appellabit vt non deleat nomē ex israel. **S**i autē

noluerit accipe vxorez fratris sui que ex lege debetur. pget mulier ad portam ciuitatis vt impellabit maiōes natu: dicetq; **N**ō vult frater viri mei suscitare semē fratris sui in israel: nec me in iugiū sumere. **S**tatimq; eū accersiri facient: ⁊ interrogabūt. **S**i responderit nolo eam vxorem accipere: accedet mulier ad eū corā semoribz. et tollet calciamentū de pede eius spuetq; i faciē ei⁹ ⁊ dicet. **S**ic fiet hōi q nō edificat domū fratris sui. **E**t vocabit nomē illi⁹ i israel dom⁹ discalciati. **S**i habuerint inter se iurgiū viri duo et vn⁹ ostra alterū rixari ceperit: volensq; vxor alterius eruere virū suū de manu fortioris. miseritq; manū et apprehenderit verenda eius: absces manū illi⁹. ne flecteris sup eā vlla misericordia. **N**on habebis i sacculo diuersa pondera maius ⁊ minus: nec erit in domo tua modius maior et minor. **N**ond⁹ habebis iustū ⁊ verum: et modius equalis et ver⁹ erit tibi: vt multo viuas tēpore sup t̄ram quā dñs deus tuus dedit tibi. **A**bominatur em dñs eū qui facit hec: et adūsat omne iniusticiā. **M**emento que fecerit tibi amalech in via quādo egrediebaris ex egipto: quoniā occurrerit tibi et extremos agminis tui qui lassī residebant ceciderit. quādo tu eras fame et labore affectus: ⁊ non timuerit deū. **C**ū ergo dñs deus tu⁹ dederit tibi requiē. et subiecerit cūctas p circuitum natiōes in terra quā tibi pollicitus est: delebis nomē eius sub celo. **C**auē ne obliuiscaris. **CAP. XXVI.**

Quādo intraueris t̄ram quā domin⁹ deus tuus tibi datur⁹ est possidendam et obtinueris eam. atq; habitaueris in illa: tolles de cūctis frugibz tuis p̄micias et pones in cartallo p̄gesq; ad locū quem dñs deus tuus elegerit vt ibi iuocetur nomē eius: accedesq; ad sacerdotez q fuerit in diebus illis et dices ad eum. **P**ro fiteor hodie coram dño deo tuo: q ingress⁹ sum in t̄ram p qua iurauit patribz nostris vt daret eam nobis. **A**uscipiensq; sacerdos cartallū de manu tua ponat ante altare dñi dei tui: ⁊ loqueris in ospectu dñi dei tui. **S**i r⁹ psequēbat patrem meū: qui descēdebat in egiptū et ibi pegrinatus est in paucissimo numero: creuitq; in gentē magnā ac robustā et infinite multitudinis. **A**ffixerunt

eg nos egiptij ⁊ psecuti sunt imponētes one-
ra grauissima: et clamaui⁹ ad dñm deum
patrū nostrorū qui exaudivit nos et respex-
it humilitatē nostrā et laborem atq; angus-
tiam: et eduxit nos de egipto in manu for-
ti et brachio extento in ingenti pauore in
signis atq; portentis: et introduxit ad locū
istum: et tradidit nobis terram lacte et mel-
le manantē. Et idcirco nūc offero p̄micias
frugū terre: quā dñs de⁹ dedit michi. Et di-
mittes eas in aspectu dñi dei tui: et adorato
domino deo tuo epulaberis in omnib; bonis
que dñs deus tuus dederit tibi ⁊ domui tue:
tu et leuites et aduena qui tecū est. Quan-
do opleueris decimā cūctarū frugū tuarum
anno decimarū terciō: dabis leuite et adue-
ne et pupillo ⁊ vidue vt comedāt intra por-
tas tuas et saturent: loquerisq; in aspectu do-
mini dei tui. Attuli quod sanctificatū est d
domo mea et dedi illud leuite et aduene et
pupillo ac vidue sic iussisti michi. Non p̄te-
riui mandata tua: nec sū oblitus impij. Nō
comedi ex eis in luctu meo: nec sepaui ea in
qualibet imundicia: nec expendi ex his qd
q̄ in re funebri. Obediui voci dñi dei mei:
et feci omia sic p̄cepisti michi. Respice de
sanctuario tuo et de excelso celoz habitaculo:
et bñdic populo tuo israhel: ⁊ terre quā
dedisti nobis sic iurasti patrib; nostris: terre
lacte et melle mananti. Hodie dñs deus tu-
us p̄cepit tibi vt facias mandata hec atq;
iudicia: vt custodias et impleas ex toto cor-
de tuo et ex tota aia tua. Dominum elegi-
sti hodie vt sit tibi deus et ambules in vñs
eius: vt custodias cerimonias illi⁹ et man-
data atq; iudicia et obedias ei⁹ impio. En
dñs elegit te hodie vt sis ei⁹ populus peculia-
ris sic locutus est tibi et custodias omia p̄-
cepta illius: et faciet te excelsozem cūctis
gentib; quas creauit in laudem et nomē et
gloriam suā: vt sis populus sct⁹ dñi dei tui
sicut locutus est. **CA. XXVII.**

Recepit aut moyses et seniores po-
pulo israhel dicētes Custodite om-
ne mandatū quod p̄cipio vobis ho-
die. Cūq; transieritis iordanē in terrā quā
dñs deus tuus dabit tibi: eriges ingentes
lapides et calce leuigabis eos vt possis in
eis scribere oia verba legis huius iordane
transmisso: vt introeas terram quā dominus

deus tu⁹ dabit tibi: terram lacte et melle ma-
nantem sic iurauit patrib; tuis. Quando er-
go transieritis iordanē erigite lapides q̄s
ego hodie p̄cipio vobis in monte behal: ⁊ le-
uigabis eos calce: et edificabis ibi altare
domino deo tuo de lapidib; quos ferrū non te-
tigit: ⁊ de saxis informib; et impolitis: ⁊ of-
feres sup eo olocasta domino deo tuo et imo-
labis hostias pacificas: comedetq; ibi ⁊ epu-
laberis coram domino deo tuo. Et scribes sup la-
pides oia verba legis hui⁹ plane et lucide.
Dixerūtq; moyses ⁊ sacerdotes leuitici ge-
neris ad omē israhelē. Attēde et audi isrl.
Hodie factus es populus dñi dei tui. Audi-
es vocem eius et facies mādata atq; iustici-
as quas ego p̄cipio tibi. Precepitq; moy-
ses populo tuo in die illo dicens. Ibi stabūt
ad bñdicendū dño sup montem garizim ior-
dane trāsmisso: symeon leui iudas ysachar
ioseph et beniamin. Et e regiōe isti stabūt
ad maledictiōem in mōte behal: ruben gad
et aser zabulon dan et neptalim. Et p̄nūci-
abunt leuite: dicentq; ad omnes viros isra-
hel excelsa voce. Maledictus homo q̄ facit
sculptile et oflatile abominationem dñi: op⁹
manuū artificū: ponetq; illud in abscondito.
Et respondebit omis populus: et dicet amē.
Maledict⁹ q̄ nō honorat patrem suū et ma-
trem. Et dicet omis populus amen. Male-
dict⁹ q̄ transferet fr̄mos p̄ximi sui. Et di-
cet ois populus amē. Maledictus qui erra-
re facit cecū in itinē. Et dicet ois pplus amē.
Maledictus qui pervertit iudiciū aduene pu-
illi et vidue. Et dicet ois populus amen.
Maledict⁹ qui dormit cū vxore patris sui:
⁊ reuelat opimentū lectuli ei⁹. Et dicet om-
nis populus amē. Maledict⁹ dormit cū om-
ni iumento et dicet ois populus amē. Male-
dictus qui dormit cū sorore sua filia patris
vel matris sue. Et dicet ois populus amen.
Maledictus q̄ dormit cū socru sua. Et dicet
ois populus amē. Maledictus q̄ clam p̄cus-
serit p̄ximū suū. Et dicet ois popul⁹ amen.
Maledictus qui accipit munera: vt p̄cuti-
at animā sanguinis innocētis. Et dicet om-
nis populus amē. Maledict⁹ q̄ nō p̄manet
in sermonib; legis hui⁹: nec eos ope pficit.
Et dicet ois pplus amen. **CA. XXVIII.**

Si aut audieris voces dñi dei tui vt
facias atq; custodias oia mādata

ta eius que ego precipio tibi hodie: faciet te dñs deus tuus excelsozem cunctis gentibus que versant in terra. Venietq; sup te vniuersa bñdictiões iste et apphendent te: sitamē pcepta eius audieris. **Benedict⁹** tu in ciuitate: et bñdictus in agro. **Benedict⁹** fructus ventris tui et fructus terre tue: fructusq; iumentoz tuoz greges armetoz tuoz et caule ouiu tuarum. **Benedicta** horrea tua: et bñdicte reliquie tue. **Benedict⁹** eris ingrediens et regrediens. **Dabit** dñs inimicos tuos qui osurgēt aduersū te corruētes i ospectu tuo. **Per** viam vnā veniet cōtra te: et p septē fugiet a facie tua. **Emit** tet domin⁹ bñdictiōem sup cellaria tua et sup oia opa manuū tuaz: benedicetq; tibi in terra quā acceperis. **Excitabit** te dñs sibi in populū sanctū sicut iurauit tibi: si custodieris mādata dñi dei tui et ambulaueris in vjs eius. **Videbūtq;** omnes terrarū populi qd nomē dñi inuocatū sit sup te: et timebunt te. **Abundare** te faciet domin⁹ omibz bonis: fructu vteri tui et fructu iumentoz tuoz fructu terre tue quā iurauit domin⁹ patribz tuis vt daret tibi. **Aperiet** dñs thesaurū suū optimū celū: vt tribuat pluuias terre tue in tempe suo. **Benedicetq;** cūctis opibus manuū tuarū: et fenerabis gentibz multis et ipse a nullo fen⁹ accipies. **Cōstituet** te dñs de⁹ tu⁹ i caput et nō in caudā: et eris semp sup et non subter: si tamē audieris mādata dñi dei tui que ego precipio tibi hodie et custodieris et feceris: ac nō declinaueris ab eis nec ad dextrā nec ad sinistram: nec secut⁹ fueris deos alienos neq; colueris eos. **Qd** si audire nolueris vocē domini dei tui vt custodias et facias oia mādata eius et ceremonias quas ego precipio tibi hodie: venient sup te omnes maledictiones iste et apphendent te. **Maledict⁹** eris in ciuitate: maledict⁹ in agro. **Maledictū** horreum tuū: et maledicte reliquie tue. **Maledict⁹** fructus ventris tui et fruct⁹ terre tue: armēta boum tuozū et greges ouiu tuarū. **Maledict⁹** eris ingrediens et maledictus egrediēs. **Mittet** dñs sup te famē et esuriam et increpatiōem in oia opa tua que tu facies: donec cōterat te et pdat velocitē pē adiuuentōes tuas pessimas i quibz reliquisti me. **Adiūgat** tibi dñs pessilentia: donec cō-

sumat te de terra ad quā ingredieris possidendā. **Percutiet** te dñs egestate et febri et frigore et ardore et estu et aere corrupto ac rubigine: et psequatur donec pereas. **Sit** celū quod sup te est eneū: et terra quā calcas ferrea. **Det** dñs imbrem terre tue puluerē: et de celo descendet sup te cinis donec cōterāis. **Tradz** te dñs corruētē añ hostes tuos: et p vnā viam egrediaris extra eos: et p septem fugias: et dispгарis p omnia regna terre. **Sitq;** cadauer tuū in escam cūctis volatilibz celi et bestiis terre: et nō sit q ab igat. **Percutiat** te dñs vlcere egypti: et parte corpis p quā strepora digerūtur: scabie q; et prurigine: ita vt curari nequeas. **Percutiat** te dñs amētia et cecitate ac furore mentis: et palpes in meridie sic palpare solet cec⁹ in tenebris: et non dirigas vias tuas. **Omniq;** tempe calūniā sustineas: et opprimaris violentia nec habeas qui liberet te. **Uxorem** accipias et ali⁹ dormiet cū ea. **Domū** edifices et nō habites in ea. **Plant** tes vineā: et nō vindemies eam. **Bos** tuus imoletur corā te: et nō comedas ex eo. **Asinus** tu⁹ rapiat in ospectu tuo: et nō reddat tibi. **Dues** tue dent inimicis tuis: et non sit qui te adiuet. **Filij** tui et filie tue tradent altēi p pudentibz oculis tuis et deficientibz ad ospectū eoz tota die: et nō sit fortitudo i manu tua. **Fruct⁹** terre tue et oēs labores tuos comedat populus quē ignoras: et sis seper calūniā sustinens et oppressus cūctis diebz: et stupens ad irorem eozū que videbunt oculi tui. **Percutiat** te dñs vlcere pessimo in genibz et in suris: sanariq; nō possis a plāta pedis vsq; ad verticē tuū. **Pucetq;** te dñs et regem tuū quē constitues sup te in gentem quā ignoras tu et patres tui: et seruiēs ibi dijs alienis ligno et lapidi: et eris pditus in puerbiū ac fabulaz oibz populis ad quos te introduxerit dñs. **Sementē** mltam iacies in terrā et modicū congregabz: quia locuste deuorabūt oia. **Vineā** plantab et fodies et vinū non bibes nec colliges ex ea quippiā: quoniā vastabit vermibus. **Alias** habe bis in omibz tēminis tuis et non vngeris oleo: quia defluent et deperibūt. **Filios** generab et filias et nō frueris eis: quoniā ducent in captiuitatez. **Omnes** arbores tuas et fruges terre tue rubigo cōsumet.

Aduena qui tecū versat in terra ascendet sup te eritq; sublimior; tu autē descendes et eris infēior. **I**pse fenēabit tibi; et tu nō fenēabis ei. **I**pse erit in caput; et tueris in caudam. **E**t venient sup te oēs maledictiones iste. et psequētes apprehedēt te donec interas; quia non audisti voces dñi dei tui; nec seruasti mandata eius et ceremonias quas pcepit tibi. **E**t erūt in te signa atq; pdigia et in semie tuo vsq; in sempiternū; eo q̄ seruieris dño deo tuo in gaudio cordisq; leticia ppter rerū omniū abundantiam. **S**eruies inimico tuo quē imittet tibi dñs in fame et siti et nuditate et omni penuria; et ponet iugū ferreum sup ceruicē tuam donec te oterat. **A**dducet dñs sup te gentē de longinquo et de extremis terre similes in similitudinē aquile volantis cū impetu cuius linguā intelligere non possis; gentē pacissimā que nō deferat semī nec misereat puulū. et deuoret fructū iumentorū tuorū ac fruges terre tue. donec intereas; et nō relinquet tibi triticū vinū et oleū armēta boum et greges ouīū donec te dispdat et conterat in cūctis vrbib; tuis; et destruant muri tui firmi atq; sublimēs. in quib; habebas fiduciā in omni terra tua. **O**bsideris intra portas tuas in omni tēra tua quā dabit tibi dñs deus tuus; et comedes fructū vteri tui et carnes filiorū tuorū et filiarū tuarum quas dederit tibi dñs deus tuus; in angustia et vastitate qua opprīmet te hostis tuus. **H**omo delicatus in te et luxuriosus valde inuidebit fratri suo et vxorī que cubat in sinu suo ne det eis de carnib; filiorū suorum quas comedet; eo q̄ nichil aliud habet in obsidiōe. et penuria qua vastauerint te inimici tui intra oēs portas tuas. **T**enera mulier et delicata quā sup terrā ingredi nō valebat nec pedis vestigiū figere ppter molliciē et teneritatem nimia; inuidebit viro suo qui cubat in sinu eius sup filij et filie carnib; et illuuiē secundarū que egrediunt de medio feminū eius; et sup liberis qui eadem hora nati sunt. **C**omedent em̄ eos clam ppter rerū omniū penuriā; obsidiōe et vastitate qua opprīmet te inimicus tuus in portas tuas. **N**isi custodieris et feceris oīa verba legis huius que pscripta sunt in hoc volumine. et timueris nomen eius gloriosū et terribile hoc est dñm de

um tuū; augebit dñs plagas tuas et plagas semis tui plagas magnas et pseuerantes infirmitates pessimas et ppetuas; et dūtet in te oēs afflictiones egīpti quas timuisti et adherēbūt tibi. **I**nsup et vniūsas languores et plagas quā nō sunt scripte in volumine legis huius inducet dñs sup te; donec te oteat. **E**t remanebitis pauci numero qui pus eratis sic astra celi p multitudinē; quā non audisti vocem dñi dei tui. **E**t sic ante letatus est dominus sup vos; bene vobis faciens vsq; multiplicās; sic letabit dispdens vos atq; subuersens; vt auferamini de tēra ad quam egredi eris possitendā. **D**ispget te dñs in omes populos a sumitate terre vsq; ad tēmos eius; et seruies ibi dijs alienis quos et tu ignoras et patres tui lignis et lapidib;. **I**n gentib; illis quā non quiesces; neq; erit requies vestigio pedis tui. **H**abit enim tibi dñs ibi cor pauidū et deficientes oculos. et animā cōsumtam merore; et erit vita tua quasi pendens ante te. **T**imebis nocte et die; et nō credes vite tue. **M**ane dices quis michi det vespērū; et vespere quis michi det mane; ppter cordis tui formidīe qua terreberis et ppter ea que tuis videbis oculis. **R**educet te dominus classib; in egīptū p viam de qua dixit tibi vt eā amplius non videres. **I**bi vendetis inimicis tuis in seruos et ancillas et nō erit qui emat. **CAPIT. XXIX.**

Ec sunt verba federis quod pcepit dñs moysi vt feriret cū filiis isrl in terra moab; ppter illud fedus quod cū eis pepigit in oreb;. **V**ocauitq; moyses omem israhel; et dixit ad eos. **V**os vidistis vniūersa que fecit dñs coram vobis in tēra egīpti pharaoni et omnib; seruis eius vniūersaq; terre illius; temptationes magnas quas viderūt oculi tui; signa illa portētaq; ingentia; et nō dedit vobis dñs cor intelligens et oculos videntes; et aures quā possint audire vsq; in pntem diem. **A**dduxit vos quā draginta annis per desertum; nou sunt attrita vestimenta vestra nec calciamenta pedum vestrorum vetustate cōsumpta sūt. **D**anem comedistis vinū et ficeram nō bibistis vt sciretis quia ipse est dñs deus vester. **E**t remistis ad hūc locum; egressusq; ē seon rex elebon et og rex basan occurrētes nob; ad pugnā. et pcussim; eos et tulimus terram

eorum: ac tradidimus possidendam ruben et gad et dimidie tribui manasse. Custodite ergo verba pacti huius et implete ea: ut intelligatis universa que facitis. Vos statis hodie cum ecclesia coram domino deo vestro: principes vestri et tribus ac maiores natu atque doctores omnis populus israel liberi et uxores vestre et aduenerunt qui tecum morantur in castris exceptis lignorum cesoribus: et his qui comportant aquas: ut transeas in federe domini dei tui. et in iuramento quod hodie dominus deus tuus percussit tecum: ut suscitet te sibi in populum et ipse sit dominus deus tuus sicut locutus est tibi: et sic iuravit patribus tuis abraham ysaac et iacob. Nec vobis solis ego hoc fedus ferio et hec iuramenta confirmo: sed cum cunctis presentibus et absentibus. Vos enim nostis quomodo habitauerimus in terra egypti: et quomodo transferimus per medium nationum: quas transeuntes vidistis abominationes et sordes id est ydole eorum lignum et lapidem argentum et aurum que colebant. Ne forte sit inter vos vir vel mulier famula aut tribus cuius cor auersum est hodie a domino deo vestro ut vadat et seruiat diis illarum gentium: et sit inter vos radix germinans fel et amaritudinem. Cumque audierit verba iuramenti huius benedicat sibi in corde suo dicens pax erit michi et ambulabo in puritate cordis mei: et assumat ebria fidentem et dominus non ignoret eius: sed tunc quando maxime furor eius fumet et zelus contra hominem illum. et sedeat super eum omnia maledicta que scripta sunt in hoc volumine: et deleat dominus nomen eius sub celo et consumat eum in perditione ex omnibus tribubus israel: iuxta maledictiones que in libro legis huius ac federis continentur. Dicetque sequens generatio et filii qui nascentur deinceps. et peregrini qui de longe venerunt videntes plagas terrae illius et infirmitates quibus eam afflixerit dominus sulphure et solis ardore comburens ita ut ultra non serant nec virens quippiam germinet in exemplum subuersionis sodomae et gomorre adame et seboim quas subuertit dominus in ira et in furore suo et dicent omnes gentes. Quare sic fecit dominus terre huic? Quae est haec ira furoris eius immensa? Et respondunt. Quia dereliquerunt pactum domini quod pepigit cum patribus eorum quando eduxit eos de terra egypti et seruiuerunt diis alienis. et adorauerunt eos quos nesciebant et quibus non

fuerunt attributi: idcirco iratus est furor domini contra terram istam ut induceret super eam omnia maledicta que in hoc volumine scripta sunt: et eiecit eos de terra sua in ira et in furore et in indignatione maxima. piecitque in terram alienam sicut hodie approbatur. Abscondit a domino deo nostro que manifesta sunt nobis et filiis nostris usque in sempiternum: ut faciamus universa legis huius. **CA. XXX.**

Quoniam ergo venerunt super te omnes sermones istius benedictio siue maledictio quam proposui in conspectu tuo. et dudus penitudine cordis tui in universis gentibus in quas disperserit te dominus deus tuus et reversus fueris ad eum et obedieris eius imperiis sic ego hodie precipio tibi cum filiis tuis in toto corde tuo et in tota anima tua: reducet te dominus deus tuus de captivitate tua ac miserabitur tui: et rursum congregabit te de cunctis populis in quos te ante dispersit. Si ad cardines celi fueris dissipatus inde te retrahet dominus deus tuus: et assumet atque introducet in terram quam possederunt patres tui et obtinebis eam: et benedicens tibi maioris numeri te esse faciet quam fuerunt patres tui. Circa cunctas maledictiones has auertet super inimicos tuos: et eos qui oderunt te et persequuntur. Tu autem reuerteris et audies vocem domini dei tui faciesque universa mandata que ego precipio tibi hodie: et abundare te faciet dominus deus tuus in cunctis opibus manuum tuarum in sobole vteri tui et in fructu iumentorum tuorum in vbertate terre tue et in rerum omnium largitate. Revertetur enim dominus ut gaudeat super te in omnibus bonis sic gauisus est in patribus tuis: si tamen audieris vocem domini dei tui et custodieris precepta eius et ceremonias que in hac lege scriptae sunt. et reuerteris ad dominum deum tuum in toto corde tuo et in tota anima tua. Mandatum hoc quod ego precipio tibi hodie non super te est nec periculum positum nec in celo situm ut possis dicere quis nostrum valet ad celum ascendere ut deferat illud ad nos ut audiamus atque ope compleamus: neque transmare positum ut causeris et dicas quis e nobis poterit mare transfretare et illud usque ad nos deferre ut possim audire et facere quod

preceptum est: sed iuxta te est sermo valde in ore tuo et in corde tuo ut facias illud. **C**onsidera quod hodie proposuerunt in conspectu tuo vitam et bonum et contrarium mortem et malum: ut diligas dominum deum tuum et ambules in viis eius et custodias mandata illius et ceremonias atque iudicia et viuas: atque multiplicet te benedictioque tibi in terra ad quam ingredieris possidendam. **S**i autem auersum fuerit cor tuum et audire nolueris atque errore deceptus adoraueris deos alienos et serueris eis: predico tibi hodie quod pereas: et paruo tempore moreris in terra ad quam iordane transmissio ingredieris possidendam. **T**estes inuoco hodie celum et terram quod proposui vobis vitam et bonum: benedictionem et maledictionem. **E**lige ergo vitam ut et tu viuas et semine tuum: diligas dominum deum tuum atque obedias voci eius: et illi adhereas. **I**pse est enim vita tua et longitudo dierum tuorum: ut habites in terra pro qua iurauit dominus patribus tuis abraham ysaac et iacob ut daret eam illis. **CAPITULUM XXXI.**

Ad hunc ergo moyses et locutus est omnia verba hec ad vniuersum israel: et dixit ad eos **C**entum viginti annorum sum hodie: non possum ultra egredi et ingredi: prefertim cum et dominus dixerit michi non transibis iordanem istum. **D**ominus ergo deus tuus transibit ante te. **I**pse delebit omnes gentes has in conspectu tuo: et possidebis eas. **E**t iosue iste transibit ante te: sic locutus est dominus. **F**acietque dominus eis sicut fecit seon et og regibus amorreorum et fratribus eorum: delebitque eos. **C**um ergo et hos tradiderit vobis similiter: facietis eis sicut precepi vobis. **V**iriliter agite: et confortamini. **N**olite timere: ne paueatis ad conspectum eorum: quia dominus deus tuus ipse est ductor tuus: et non dimittet nec derelinquet te. **V**ocauitque moyses iosue: et dixit ei coram omni israel. **C**onfortare: et esto robustus. **T**u enim introduces populum istum in terram quam daturum se patribus eorum iurauit dominus: et tu eam diuides sorte. **E**t dominus qui ductor est vester ipse erit tecum: non dimittet neque derelinquet te. **N**oli timere neque paueas. **S**cripsit itaque moyses legem hanc et tradidit eam sacerdotibus filiis leui qui portabant archam federationis domini et cunctis senioribus israel. **P**recepitque eis dicens **P**ost septem annos remissionis in solemnitate tabernaculorum ouementibus

cunctis ex israel ut appareant in conspectu domini dei tui in loco quem elegerit dominus: leges verba legis huius coram omni israel: audientes tibi eis et in vno omni populo congregato: tam viris quam mulieribus puulis et aduenis qui sunt intra portas tuas: ut audientes et discant timere dominum deum vestrum: et custodiant impleantque omnes sermones legis huius. **F**ilii quoque eorum qui nunc ignorant: ut audire possint et timeant dominum deum suum cunctis diebus qui habitabunt in terra: ad quam vos iordane transmissio pergitis obtinendam. **E**t ait dominus ad moysen. **E**cce prope sunt dies mortis tue. **V**oca iosue: et stete in tabernaculo testimonij ut precipiam ei. **A**bierunt ergo moyses et iosue et steterunt in tabernaculo testimonij: apparuitque ibi dominus in columna nubis que stetit in introitu tabernaculi: dixitque dominus ad moysen. **E**cce tu dormies cum patribus tuis: et populus iste consurgens fornicabit post deos alienos in terra ad quam ingredietur et habitabit in ea: ibi derelinquet me et irritum faciet fedus quod pepigi cum eo. **E**t irascebit furor meus contra eum in die illo: et derelinquam eum et abscondam faciem meam ab eo: et erit in deuotionem. **I**nvenient enim omnia mala et afflictiones: ita ut dicat in illa die. **V**ere quia non est deus mecum inuenerunt me hec mala. **E**go autem abscondam et celabo faciem meam in die illo propter omnia mala que fecit: quia secutus est deos alienos. **N**unc itaque scribite vobis canticum istud et docete filios israel ut memoriam teneant et ore decantent: et sit michi carmen istud pro testimonio inter filios israel. **I**ntroducā enim eum in terram pro qua iuravi patribus eius lacte et melle manantem. **C**umque comederint et saturati erant sique fuerint auertent ad deos alienos et seruiuent eis: detrahentque michi et irritum facient pactum meum. **P**ostquam inuenerint eum mala multa et afflictiones: respondebit ei canticum istud pro testimonio: quod nulla delebit obliuio ex ore seminis tui. **S**cio enim cogitationes eius: que factur⁹ sit. hodie antequam introducā eum in terram quam pollicit⁹ sum scripsitque moyses canticum: et docuit filios israel. **P**recepitque dominus iosue filio nuni: et ait. **C**onfortare et esto robustus. **T**u enim introduces filios israel in terram quam pollicit⁹ sum et ego ero tecum. **P**ostquam ergo scripsit moyses verba legis huius in volumine atque opleuit: precepit leuitis qui porta-

bant archam federis dñi dicens. Tollite li-
brum istū et ponite eū in latere arche fede-
ris dñi dei vestri: vt sit ibi ostra te in testimo-
niū. Ego em scio otentioez tuā: et ceruicez
tuā durissimā. **A**dhuc viuete me et ingredi-
ente vobiscū semp otentiose egistis ostra do-
minū: quāto magis cū mortuū fuero. **C**on-
gregate ad me oēs maiores natu p tribus
vestras atqz doctores: et loquar audientibz
eis sermōes istos: et inuocabo ostra eos celū
et t̄ram. **N**oui em q post mortē meā inique
agetis: et declinabitis cito de via quā p̄ce-
pi vobis: et occurrēt vobis mala in extremo
tempe qñ feceritis malū in opectu dñi vt
irritetis eū p opa manū vestraz. **L**ocut⁹
est ergo moyses audiente vniūso cetū isrl
verba carnis hui⁹: et ad finē vsqz cōpleuit

CA.

XXXII.

Audite celi que loquor: audiat t̄ra
verba oris mei. **C**ōcreseat i pluuiā
doctrina mea: fluat vt ros eloquiū meum.
Quasi p̄mber sup herbā et qñ stille sup gra-
mina: qz nomē dñi inuocabo. **D**ate magni-
ficentiam de onto: dei p̄fecta sunt opa: et om-
nes vie ei⁹ iudicia. **D**e⁹ fidelis et absqz vlla
iniquitate: iust⁹ et rect⁹. **P**eccauerūt ei: nec
fili⁹ eius in sordibus. **G**eneratio p̄ua atqz p
uerfa: hec me reddis dño populo stulto et in-
fipiēs. **N**ūquid nō ip̄e ē pat̄ tuus qui posse
dit te: et fecit et creauit te? **M**emēto diez
antiquoz: cogita generatiōes singlas. **I**n-
frega p̄rem tuū et anūciabit tibi: maiores
tuos et dicēt tibi. **Q**ñdo diuidebat altissim⁹
gentes: qñ sepabat filios adam. **C**ōstituit
f̄mimos p̄lorum iuxta numerū filioz isrl.
Pars aut dñi p̄plus ei⁹: iacob fūmicul⁹ he-
reditatis eius. **I**nuenit eū in t̄ra deserta: i lo-
co horrois et vaste solitudinis. **C**ircūdūx-
it eū et docuit: et custodiuit qñ pupillā ocu-
li sui. **S**ic aquila puocans ad volandū pul-
los suos: et sup eos volitans. **E**xpādit alas
suas et assūp̄it eū: atqz portauit i humeris
suis. **D**ñs solus dux ei⁹ fuit: et nō erat cum
eo deus alien⁹. **C**ōstituit eū sup excelsā ter-
rā: vt comederet fruct⁹ agroꝝ. vt sugge-
ret mel de petra: oleūqz de saxo durissimo.
Autirū de armēto et lac de ouibz: cū adipe
agnoꝝ et arietū filioꝝ basan. **E**t hircos cū
medulla tritici: et sanguinem v̄ue biberēt
meracissimū. **I**ncrassat⁹ est dilect⁹ et recal-

citrallit: incrassat⁹ ip̄iguat⁹ dilatat⁹: dere-
liquit deū factozē suū: et recessit a deo salu-
tari suo. **P**rouocauerūtqz eum in dijs alie-
nis: et in abominationibz ad iracūdiā: cō-
citauerūt. **I**mmolauerūt demonijs et non
deo: dijs q̄s ignorabāt. **N**oui recenteqz ve-
nerūt: quos nō coluerūt patres eoz. **D**eū
qui te genuit dereliq̄sti: et oblit⁹ es dñi cre-
atoris tui. **V**idit dñs et ad iracūdiā ocitat⁹
est qz puocauerūt eū filij sui et filie. **E**t ait
abscondā faciē meā ab eis: et oñderabo no-
uissima eoz. **G**eneratio em puerfa est: et i-
fideles filij. **I**psi me puocauerūt in eo q nō
erat de⁹: et irritauerūt in vanitatibz suis.
Et ego puocabo eos in eo qui nō est p̄p̄s:
et i gente stulta irritabo illos. **I**gnis succē-
sus est i furore meo: et ardebit vsqz ad ifer-
ni nouissima. **D**euorabit qz terrā cū ḡmie
suo: et montiū fūdamenta oburet. **C**ōgre-
gabo sup eos mala: et sagittas meas cōple-
bo i eis. **C**ōsumenē fame: et deuorabūt eos
aues morzu amarissimo. **D**entes besti arum
imittā in eos: cū furore trahentiū sup t̄ram
atqz sp̄entū. **F**oris vastabit eos gladius et
int⁹ pauor: iuuenē siml ac virgine lactentē
cū homie sene. **E**t dixi: vbi nā sūt? **C**essare
faciā ex hoibus memoriā eoz. **S**ed p̄p̄s irā
inimicoꝝ distulit: ne forte supbirent hoīes
eoz. **E**t dicerēt man⁹ n̄ra excelsa: et nō do-
min⁹ fecit h̄ oia. **S**ens absqz oñilio ē et sine
prudētia: v̄tinā sapient et intelligerent: ac
nouissima p̄uiderēt. **Q**ūo p̄sequebat̄ vnus
mille et duo fugaret decem milia. **N**ōne idō
qz de⁹ su⁹ vendidit eos: et dñs oclufit illos?
Nō em est de⁹ n̄r vt deus eoz: et inimici n̄ri
sunt iudices. **D**e v̄mea sodomoz v̄mea eo-
rū: et de suburbanis gomorre. **V**ua eozum
vua feil: et botr⁹ amarissim⁹. **F**el draconū
v̄mū eoz: et venenū aspidū insanabile. **N**ō
ne hec cōdita sunt ap̄d me: et signata in te-
sauris meis? **M**ea est vltio et ego retribu-
am eis in tempe: vt labat̄ pes eoz. **I**uxta ē
dies p̄ditiōis: et adesse festinā t̄pa. **I**udi-
cabit dñs populū suū: et in seruis suis mise-
rebit. **V**idebit q infirmata sit man⁹: et clau-
fi qz defecerūt residuiqz osumpti sūt. **E**t di-
cent vbi sunt dij eoz: in quibz habebāt fi-
ducia. **D**e quoz victimis comdebant adi-
pes: et bibeāt v̄mū libaminū. **B**urgant et
opitulent̄ vobis: et necessitate vs p̄tegāt

Videte quod ego sum solus: et non sit alius deus propter me. Ego occidam et ego viuere faciam: percutiam et ego sanabo: et non est quod de manu mea possit eruere. Leuabo ad celum manum meam: et dicam uiuo ego in eternum. Si acuerio ut vulgus gladium meum: et arripuerit iudicium manus mea. Reddam ultionem hostibus meis: et his qui oderunt me retribuam. Inebriabo sagittas meas sanguine: et gladius meus deuorabit carnes. De cruore occisorum: et de captiuitate nudati inimicorum capitis. Laudate gentes populum eius: quia sanguinem suorum suorum uisceretur. Et vindictam retribuet i hostes eorum: et propicius erit fratri populi sui. Venit ergo moyses et locutus est omnia uerba cantici huius in auribus populi: ipse iosue filius nun. Copleui tamen omnes sermones istos: loquens ad unumquemque israel: et dixit ad eos. Ponite corda uestra in omnia uerba mea: que ego testificor uobis hodie: et mandatis ea filiis uestris custodire et facere et implere unumquamque scripta sunt in uolumine legis huius: quia non in cassum precepta sunt uobis: sed ut singuli in eis uiuerent: que facientes longo tempore perseueretis in terra ad quam iordane transmissi ingredimini possidendam. Locutusque est dominus ad moysen in eadem die dicens. Ascende in montem istum abarim id est transitum: in montem nebo qui est in terra moab contra ihericho: et uide terram chanaan quam ego tradam filiis israel obtinendam et morere in monte. Que ascendens iugeris populum tuum: sic mortuus est aaron frater tuus in monte hor et appositus populo suo: quia per uariationem estis contra me in medio filiorum israel ad aquas contradictionis in cades deserti syn: et non sanctificastis me inter filios israel. E contra uidebis eam et non ingredieris in eam: quam ego dabo filiis israel. **CAPITULUM XXXIII.**

Hec est benedictio quam benedixit moyses homo dei filiis israel ante mortem suam. Et ait. Dominus de syna uenit et de seir ortus est nobis. Apparuit de monte pharan et cum eo sanctorum milia. In dextera eius ignea lex: dilexit populum. Omnes facti in manu illius sunt: et qui appropinquat pedibus eius. Accipient de doctrina illius. Legem precepit nobis moyses: hereditatem multitudinis iacob. Erunt apud rectissimum rex aggregatis principibus populi cum tribubus israel. uiuat ruben et non moriatur: et sit prius in numero. Hec est in de benedictio. Audi domine uocem iude: et ad populum suum intro

duc eum. Manus eius pugnabunt pro eo: et adiutor illius contra aduersarios eius erit. **Leui** qui ait. Perfectio tua et doctrina tua a viro sancto tuo quem probasti in temptatione: et iudicasti ad aquas contradictionis. Qui dixit patri suo et matri sue nescio uos et fratres suos ignoro illos: et nescierunt filios suos. **Israhel** custodierunt eloquium tuum: et pactum tuum seruauerunt: iudicia tua o iacob: et legem tuam o israel. **Domine** non timiam in furore tuo: et olococausta super altare tuum. **Benedic** domine fortitudini eius: et opera manuum illius suscipe. Percute dorsa inimicorum eius: et qui oderunt eum non insurgant. **Et beniamin** ait. Amantissimus domini habitabit confidenter in eo quasi in thalamo tota die morabitur: et inter humeros illius requiescet. **Ioseph** qui ait. De benedictione domini terra eius: de pomis celi et rore atque abisso subiacente. De pomis fructuum solis ac lune de vertice antiqui montium: de pomis collium eternorum et de frugibus terre et de plenitudine eius. **Benedictio** illius qui apparuit in rubo ueniat super caput ioseph: et super verticem nazarei inter fratres suos. Quasi primogeniti thauri pulchritudo eius cornua rincerotus cornua illius. In ipsis uentilabit gentes usque ad terminos terre. **Hec sunt** multitudines effraim: hec milia manasse. **Et zabulon** ait. Letare zabulon in exitu tuo et psallat in tabernaculis tuis: populos uocabunt ad montem: ibi immolabunt victimas iusticie. Qui inundationem maris quasi lac sugeret: et thesauros absconditos arenarum: et gad ait. **Benedictus** in latitudine gad. Quasi leo requieuit: cepitque brachium et verticem. **Et uidit** principatum suum quod in parte sua doctor esset repositus: qui fuit cum principibus populi et fecit iusticias domini: et iudicium suum cum israel. **Dan** qui ait. **Dan** catulus leonis: fluit largitus de basan. **Et neptali** dixit. Neptalim habundantia profuerunt: et plenus erit benedictione domini: mare et meridie possidebit. **Aser** qui ait. **Benedictus** in filiis aser. **Bit** placens fratribus suis: et iniguat in oleo pedem suum. **Ferrum** et es calceamentum eius. **Sic** dies iuuentutis tue ita et senectus tua. **Non** est alius ut de rectissimus. **Ascensor** celi auxiliator tuus. **Magnificetia** eius discurrent nubes: habitaculum eius sursum et sub brachia sempiterna. **Eiciet** a facie tua inimicum: dicetque oterere. **Habitabit** israel confidens et solus. **Oculus** iacob in terra frumenti et uini:

celiq; caligabūt rore. Beatus tu isrl. Quis
filiis tui. ppe q saluaris in dño. Scutū auxi
lij tui. et gladius glorie tue. Negabūt te m
imici tui. et tu eoz colla calcabis

CA. XXXIII.

MScēdit g moyses de cāpestrib; mo
ab sup mōtē nebo i verticē phasga
otra ihericho. oñditq; ei dñs oēm ēram ga
laad vsq; dan. et vñsaz neptalim ēramq;
ephraim et manasse et oēm ēram vsq; ad
mare nouissimū. et austrālē ptem et latitu
dinē cāpi ihericho ciuitatis palmarū vsq; se
gor. Dixitq; dñs ad eū. Hec est ēra p qua
iurauī abrahā ysaac et iacob dicēs. Semini
tuo dabo eam. Vidisti eā oculis tuis. et nō
transibis ad illā. Mortu⁹q; est ibi moyses
suus dñi in ēra moab iubente dño. et sepeli
uit eū in valle tēre moab otra phogor. et nō
ognouit homo sepulcrū ei⁹ vsq; in pntez di
em. Moyses centū et viginti annorū erat
qñ mortu⁹ ē. Nō caligauit oculus ei⁹. nec
dentes illi⁹ moti sūt. Fleuerūtq; eū filij isrl.
in cāpestrib; moab triginta dieb; et cōple
ti sūt dies plāct⁹ lugentiū moysen. Josue
vero fili⁹ nūn replet⁹ ē spiritu sapiētie. qā
moyses posuit sup eū man⁹ suas. Et obedi
erūt ei filij isrl. fecerūtq; sic pcepit dñs mo
ysi. Et nō surrexit ppheta vltra i isrl sic mo
yses quē nosset dñs a facie ad faciē in oib;
signis atq; portentis que p eū misit et face
ret in ēra egipti pharaoni et oibus seruis
eius vñsēq; tēre illi⁹. et cūctam manū ro
bustam magnaq; mirabilia q fecit moyses
coram vñso isrl.

Explicit deuteronium. Incipit prologus
beati Hieronimi presbyteri in libru Josue.

OAndem finito penthateu
co moysi velud grādi feno
re liberatū ad ihesum filiū
naue manū mittim⁹ quem
hebrei iosue bennū id est io
sue filiū nūn vocāt. et ad iu
diciū libru quē sopthim appellant. ad ruth
q; et hester quos isrlē nomib; efferunt
Nonemusq; lectore vt filuam ebraicorum
nomini. et distīctiōes p mēbra diuisas dili
gens scriptura oseruet. ne et nū labor et illi
us studiū pereat. Et vt i p̄mis qd sepe testa
tus sū sciat me nō in reprehensiōem veterū
noua cūdere sicut amici mei criminant; sed

pro vili portione offerre ligue mee homib;
quos tamē nostra delectant. vt p grecorū
exaplois q et sūptu et labore maximo mōi
gent. editiōem nostrā habeant. Et sicubi i
antiquorū voluminū lectione dubitarint.
hec illis oserētes inueniāt quod requirūt.
Maxime cū apd latinos tot sint exempla
ria quot codices. et vnusquisq; p arbitrio
suo vel addiderit vel subtraxerit qd ei visū
est. et vtiq; non possit verū esse quod disso
nat. Vnde cesset arcuato vulnere otra nos
insurgere scorpi⁹. et sanctū opus venenata
carpere lingua defistat. vel suscipiēs si placet
vel otemnēs si displicet. memineritq; illorū
versuū. Os tuū abundauit malicia. et lingua
tua oemnatat dolos. Sedens aduers⁹ fra
trem tuū loquebaris. et aduersus filiū ma
tris tue ponebas scandalū. hec fecisti et ta
cui. Existimasti inique q ero tui similis. ar
guā te et statuā illa otra faciem tuā. Que
em audientis vel legentis vtilitas est nos
laborando sudare. et alios detrabendo labo
rare. dolere iudeos q calūniandi eis et irri
dendi cristianos sit oblata occasio. et eccle
sie homies id despiciere p̄mmo lacerare vñ
aduersarij torqueant. Quod si vñ eis tan
tū interpretatio placet. que et michi nō displi
cet et nichil extra recipiendū putant. cur
ea que sub astericis et obelis vel addita sūt
vel amputata legunt et negligūt. Quare
danielē iuxta theodori dñs trāslationē eccle
siae susceperūt. Cur originē mirant et eusebiū
pāphili. cūctas editiōes similiē differētes.
Aut q fuit stulticia. p qd vera dixerit pfer
re q falsa sūt. Vñ aut in nouo testamēto p
bare poterunt asumpta testimonia. que in
libris veteribus non habent. Hec dicimus.
ne omnino calumniatib; tacere videamur
Ceterū post sancte paule dormitiōem cui⁹
vita virtutis exemplū est et hos libros qd
eustachio virgini cristi negare non potui.
decreuimus dū spiritus hos regit art⁹ pro
phetarū explanationi incubere. et omīssum
iamdiu opus quod az post liminio repetere.
spertim cum et ammirabilis sanctusq; vir
pāmachius hoc idē literis flagitet. et nos
ad patriam festinātes. mortiferos firenaz
cantus surda debeamus aure transire
Explicit prologus. Incipit liber Josue.
CAPITVLVM PRIMVM.

Factū est post mortem moysi serui dñi. vt loqueretur dñs ad iosue filiū nūmistrū moysi: et diceret ei. Moyses seru⁹ me⁹ mortuus est. Surge ⁊ trāsi iordanen istū tu et ois populus tecū: in terras quam ego dabo filiis israhel. Omne locum quem calcauerit vestigiū pedis vestri vobis tradam sic locut⁹ sum moysi. a deserto ⁊ libano vsq; ad fluuiū magnū eufraten: ois terra etheorū vsq; ad mare magnū extra solis occasum erit termin⁹ vester. Nullus potēit vobis resistere cūctis dieb⁹ vite vestre. Sicut fui cū moyse ero et tecū: non dimittam nec derelinquā te. Confortare et esto robust⁹. Tu em̄ sorte diuides populo huic terram: pro qua iurauī patrib⁹ tuis vt traderem eā illis. Confortare igit̄ et esto robustus valde: vt custodias et facias omnē legem quā pcepit tibi moyses seru⁹ meus. Ne declines ab ea ad dextram vel sinistram: vt intelligas cūcta que agis. Non recedat volumen legis hui⁹ ab ore tuo: sed meditaberis in eo diebus ac noctib⁹: vt custodias ⁊ facias omnia que scripta sunt in eo. Tūc diriges viam tuā: et intelliges eam. Ecce p̄cipio tibi: confortare ⁊ esto robust⁹. Noli metuere ⁊ noli timere: qm̄ tecū est domin⁹ deus tuus in omnib⁹ ad quecūq; prexeris. Precepitq; iosue p̄ncipib⁹ populi dicens. Transte p mediū castrorū et impate populo et dicite. Preparate vobis cibaria: qm̄ post diem terciū transibitis iordanē: ⁊ intrabitis ad possidendā terram quā dñs deus noster datur⁹ est nobis. Rubenitis q; et gaditis et dimi die tribui manasse ait. Mementote sermonis quē pcepit vobis moyses famulus dñi dicens. Dñs deus vester dedit vobis requiē et omnē terram. Vxoꝛes vestre et filij ac iuventa manebūt in terra: quam tradidit vobis moyses trans iordanē. Vos autē transite armati ante fratres vestros oēs fortes manu et pugnate p eis donec det requiem dñs fratrib⁹ vestris sicut et vobis dedit: et possideant ipi q; terram quā dñs deus vester datur⁹ ē eis: et sic reuertimini in terram possessionis vestre et habitabitis in ea quā vobis dedit moyses famul⁹ dñi trans iordanē extra solis ortum. Responderūtq; ad iosue:

atq; dixerūt. Omnia que pcepisti nobis faciemus: et quocūq; miseris ibim⁹. Sic obediūm⁹ in cūctis moysi ita obediūm⁹ ⁊ tibi: tm̄ sit dñs deus tecū sic fuit cū moyse. Qui stradixerit ori tuo et non obdixerit cūctis sermonib⁹ quos pceperis ei: moriatur. Tu tm̄ confortare: et viriliter age.

CA.

II.

Misit igit̄ iosue filius nūm de sethim duos viros exploratores abscondite: ⁊ dixit eis. Ite ⁊ considerate terram urbemq; ihericho. Qui pgentes ingressi sunt domus mulieris meretricis nomine raab: et quieuerūt apud eam. Nūciatumq; est regi ihericho. et dictū. Ecce viri ingressi sunt huc p noctem de filiis israhel: vt explorarent terram. Misitq; rex ihericho ad raab meretricem dicens. Educ viros qui venerūt ad te: ⁊ ingressi sunt domū tuā. Exploratores q̄p pe sunt: et omnē terram considerare venerūt. Tollensq; mulier viros abscondit: et ait. Fateor venerūt ad me: sed nesciebā vndē essent. Cumq; porta clauderet in tenebris: ⁊ illi pariter exierūt: nescio quo abierūt. Persequimini cito: et apprehendetis eos. Ipsa autem fecit ascendere viros in solarium domus sue: operuitq; eos stipula lini que ibi erat. Ibi autē qui missi fuerant secuti sunt eos p viam que ducit ad vadum iordanis: illisq; egressis statim porta clausa est. Nec dū obdormierāt qui latebant: et ecce mulier ascendit ad eos: et ait. Noui qd dñs tradiderit vobis terram et em̄ irruit in nos et occidit vester: et elanguerunt omnes habitatores terre. Audiui⁹ qd sicauerit dñs aquas maris rubri ad vestrū introitū quādo egressi estis ex egipto: ⁊ q̄ feceritis duob⁹ amorreorū regib⁹ qui erant trans iordanē seon et og quos interfecistis. Et hec audientes p̄timuimus et elanguit cor nostrū: nec remansit in nobis sp̄ritus ad introitū vestrū. Dñs em̄ deus vester ipse est deus in celo sursum: et in terra deorsum. Nūc ergo iurate michi p dñm vt quomō ego misericordiam feci vobiscū ita et vos faciatis cū domo patris mei: detisq; michi verum signū vt saluetis patrē meū ⁊ matrē. fratres ac sorores meas. ⁊ omnia que illorum sunt: ⁊ eruas animas nostras a morte. Qui responderunt ei. Anima nostra sit p vobis in morte: si tamē

nō pderis nos. Cūq; tradiderit nob dñs terram: faciem⁹ in te misericordiam ⁊ veritatem. Demisit ergo eos p funem de fenestra. Domus em̃ eius hēbat muro. Dixit q; ad eos. Ad mōtana cōscendite ne forte occurrant vobis reuertentes: ibiq; latitate trib; diebus donec redeant: et sic ibitis p viam vestram. Qui dixerūt ad eam. Immo; erim⁹ a iuramento hoc quo adiurasti nos si ingredientib; nobis tram signū fuerit fūmicul⁹ iste coccine⁹ et ligaueris eū in fenestra p quā dimisisti nos: et patrem tuū ac matrem fratresq; et omnē cognatiōem tuam dgregaueris in domū tuā. Qui hostiū dom⁹ tue egressus fuerit: reus sibi erit. Sanguis ipsius erit in caput eius: et nos erim⁹ alieni. Cūctorū autē sanguis qui tecū in domo fuerit redūdabit in caput nostrū: si eos aliquis tetigerit. Nō si nos pderē volueris et sermōem istū pferre in medium: erimus mūdi ab hoc iuramento quo adiurasti nos. Et illa respondit. Sicut locuti estis ita fiat. Dimittēs q; eos vt pgerent: appendit fūmiculum coccineū in fenestra. Illi vero ambulantes puenerūt ad mōtana: et manserunt ibi tres dies donec reuertentē qui fuerāt psecuti. Querentes em̃ p omnem viam non repperūt eos. Quibus urbem ingressis: reuerfi sunt et descenderūt exploratōes d mōte: et transmissio iordane venerunt ad iosue filiū nū: narrauerūtq; ei omia que acciderant sibi: atq; dixerūt. Tradidit dñs oēm tram hanc in man⁹ nostras: et timore prostrati sunt cūcti habitatores eius.

CA.

.III.

Egitur iosue d nocte surgēs mouit castra: egredientesq; de sēthim venerūt ad iordanē ipse et oēs filij israhel: et morati sūt ibi tres dies. Quib; euolutis transierūt preconi⁹ p castrorū mediū: et clamare ceperunt. Quādo videritis archam federis dñi dei vñ et sacerdotes stirpis leuitice portantes eaz vos q; surgite et sequimini pcedentes: sic q; inter vos et archaz spaciū cubitorū duū milium vt pcul videre possitis et nosse per quam viā ingredimini quia pñs non ambulastis p eam: et caute ne appropiuetis ad archam. Dixitq; iosue ad populū. Sanctificamini: cras em̃ faciet dñs inter vos mirabilia. Et ait ad sacerdotes. Tollite archaz

federis: et pcedite populū. Qui iussa oplēnates tulerūt: et ambulauerūt ante eos. Dixitq; dñs ad iosue. Hodie incipiam exaltāte coram omni israhel: vt sciānt q; sic cū moysē fui: ita et tecū sum. tu autē pcipe sacerdotib; qui portant archā federis: et dic eis. Cū ingressi fueritis ptem aque iordanis: state in ea. Dixitq; iosue ad filios israhel. Accedite huc: et audite verbū dñi dei vestri. Et rursum in hoc inquit scietis q; dñs deus viuens in medio vestri est: et dispdet in cōspēctu vestro chananeū et etheum eueū ⁊ phereseū gergeseum q; et iebuseū et amorreū. Ecce archa federis dñi omis terre antecedet vos p iordanem. Parate duodecim viros de duodecim tribub; israhel: singulos p singulas tribus. Et cū posuerint vestigia pedū suorū sacerdotes qui portant archā federis dñi dei vñ in aquis iordanis: aque que inferiores sunt decurrēt atq; deficiēt: que autē desup veniūt in vna mole consistēt. Igitur egressus est popul⁹ de tabernaculo suis vt transiret iordanem: et sacerdotes q; portabant archam federis pgebant añ eū. Ingressisq; eis iordanem et pedib; eorū in pte aque tēdis: iordanis autē ripas aluei sui tempe messis impleuēt: steterūt aque descendentes in loco vno: et ad instar montis intumescētes apparebāt pcul ab urbe que vocat edom vsq; ad locū sarchan: que autē inferiores erant in mare solitudinis qd nunc vocat mortuū descenderūt vsque q; omnino deficerēt. Populus autē incedebat oīra iordanem et sacerdotes qui portabāt archā federis dñi stabant sup siccam humū in medio iordanis accēdi: omnisq; populus perarentē alueū trāibat. CA. III.

Quibus transgressis: dixit dñs ad iosue. Elige duodecim viros singulos p singulas tribus: et pcipe eis vt tollant de medio iordanis alueo vbi steterūt pedes sacerdotū duodecim durissimos lapides: quos ponetis in loco castrorum vbi fixeritis hac nocte tentoria. Vocauitq; iosue duodecim viros quos elegerat de filiis israhel singulos d singulis tribub;: ⁊ ait ad eos. Ite ante archā dñi dei vestri ad iordanis mediū: et portate inde singuli singulos lapides in humeris vestris iuxta numerum filiorū israhel: vt sit signū in vobis. Et quādo

interrogauerunt vos filij vestri cras dicentes
quid sibi voluit isti lapides: respondebitis eis
Defecerunt aque iordanis ante archam fede-
ris domini cum transiret eum: idcirco positi sunt
lapides isti in monumentum filiorum israel usque
in eternum. **F**ecerunt ergo filij israel sic prece-
pit eis iosue portantes de medio iordanis al-
ueo duodecim lapides ut dominus ei imperarat
iuxta numerum filiorum israel usque in locum in
quo castrametati sunt: ibique posuerunt eos.
Alios quoque duodecim lapides posuit iosue in
medio iordanis alueo ubi steterunt sacerdo-
tes qui portabant archam federis domini: et sunt
ibi usque in presentem diem. **S**acerdotes autem
qui portabant archam stabant in iordanis
medio donec omnia implerentur que iosue ut
loqueretur ad populum preceperat dominus: ut dixe-
rat ei moyses. **F**estinauitque populus et transiit.
Cumque transissent omnes transiit et archa
domini: sacerdotes quoque pregebant ante populum. **F**ilij
quoque ruben et gad et dimidia tribus manasse
precedebant fratres suos filios israel sic
preceperat eis moyses: et quadraginta pugna-
torum milia per turmas et cuneos incedebant
per plana atque campestria vrbis ihericho. **I**n
illo die magnificauit dominus iosue coram omni
israel: ut timeretur eum sic timuerant moysen
dum adhuc viueret. **D**ixitque ad eum. **P**reci-
pe sacerdotibus qui portant archam federis:
ut ascendat de iordane. **Q**ui precepit eis di-
cens. **A**scendite de iordane. **C**umque ascendi-
sent portantes archam federis domini et sicca-
rum calcare cepissent: reuerse sunt aque in
alveum suum: et fluebant sic ante consueuerant.
Populus autem ascendit de iordane decimo die
mensis primi: et castrametati sunt in galga-
lis contra orientalem plagam vrbis ihericho.
Duodecim quoque lapides quos de iordanis al-
ueo sumpserat posuit iosue in galgalis: et di-
xit ad filios israel. **Q**uando interrogauerint
filij vestri cras patres suos et dixerint eis
quid sibi voluit lapides isti: docebitis eos at-
que dicetis. **P**er arentem alueum transiit
israel iordanem istum siccate domino deo nostro
aqua eius in conspectu nostro donec transire-
mus sic fecerat prius in mari rubro quod sic-
cauit donec transiremus: ut discant omnes tra-
sum populi fortissimam manum domini: ut et
vos timeatis dominum deum vestrum omni
tempore. **CA. .V.**

Postquam ergo audierunt omnes reges
amorreorum qui habitabant trans ior-
danem ad occidentalem plagam et cum
his rege chanaan qui proximam possidebant ma-
gnum maris loca: quod siccaisset dominus fluentia ior-
dani coram filiis israel donec transirent: dis-
solutum est cor eorum et non remansit in eis spi-
ritus: timendum introitum filiorum israel. **E**o
tempe ait dominus ad iosue. **F**ac tibi cultros la-
pideos: et circumcide secundo filios israel. **F**e-
cit quoque quod iusserat dominus: et circumcidit fili-
os israel in colle ipuciorum. **H**ec autem causa
est secunde circumcisiōis. **D**ominus populus qui
egressus est de egipto generis masculini unum
si bellatores viri mortui sunt in deserto per lon-
gissime viam circumcisi qui omnes circumcisi
erant: populus autem qui natus est in deserto
per quadraginta annos iteris latissime so-
litudinis incircumcisi fuit donec assumeren-
tur qui non audierunt vocem domini: et quibus
ante iurauerat ut ostenderet eis terram lactis et
melle manantem. **H**orum filij in locum successerunt
patrum: et circumcisi sunt a iosue qui sic
nati fuerant in prepucio erant: nec eos in via
aliquis circumciderat. **P**ostquam autem omnes circum-
cisi sunt: manserunt in eodem castrorum loco do-
nec sanerentur. **D**ixitque dominus ad iosue. **H**odie
abstuli obprobrium egipti a vobis. **V**ocatum
quoque est nomen loci illius galgala usque in presen-
tem diem. **M**anseruntque filij israel in gal-
galis: et fecerunt phase quartadecima die
mensis ad vespertum in campestribus ihericho: et
comederunt de frugibus terre die altero azi-
mos panes et polenta eiusdem anni. **D**efecit
quoque manna postquam comederunt de frugibus ter-
re: nec vni sunt ultra cibo illo filij israel: sed co-
mederunt de frugibus primitiis anni terre chana-
an. **C**um autem esset iosue in agro vrbis iheri-
cho leuauit oculos: et vidit virum stantem con-
tra se euagmiam tenentem gladium: prexit
quoque ad eum et ait. **N**oster es: an aduersarius?
Qui respondit. **N**equaquam: sed sum princeps
exercitus domini: et nunc venio. **C**ecidit iosue
per in terram: et adorans ait. **Q**uid dominus me-
us loquitur ad seruum suum? **S**olue inquit calci-
amentum tuum de pedibus tuis. **L**ocus enim in
quo stas sanctus est. **F**ecitque iosue: ut sibi fu-
erat imperatum. **CA. .VI.**
Ihericho autem clausa erat atque munita timo-
re filiorum israel: et nullus audebat vitem

ingredi vel egredi. **D**ixitq; dñs ad iosue. **E**cce dedi in man⁹ tuas ihericho et regem eius: omnesq; fortes viros. **C**ircūite vrbem cuncti bellatores semel p diem. **S**ic facietis sex diebus. **S**eptimo autē die sacerdotes tollent septem bucinas quaz vsus est in iubileo: et pcedent archā federis. **S**eptiesq; circūibitis ciuitatē: et sacerdotes clangēt bucinis. **C**ūq; insonuerit vox tube longior atq; cōcisior et in auribus vestris increpuerit clamabit omnis pplus vociferatiōe maxima: et muri fūditi corrueant ciuitatis: ingredientq; singuli per locū oītra quē steterint. **V**ocauit ergo iosue filius nun sacerdotē: et dixit ad eos. **T**ollite archā federis. **E**t septem alij sacerdotes tollēt septē iubileoꝝ bucinas: et incedāt ante archam dñi. **A**d populū q; ait. **I**te: et circūite ciuitates armati pcedentes archam dñi. **C**ūq; iosue verba finisset et septē sacerdotes septē bucinis clangerēt ante archā federis dñi: oīs q; populus pcederet armati exercitus: reliqui vulgus archā sequebat ac bucinis oīa cōcrepabāt. **P**recepit autē iosue populo dicens. **N**on clamabitis: nec audiet vox vestra neq; vllus sermo ex ore vestro egredietur: donec veniat dies i quo dicā vobis. **C**lamate et vociferamini. **C**ircūiuit ergo archa dñi ciuitatem semel p diem: et reuersa i castra remāsit ibi. **I**git iosue denotē surgēte tulerūt sacerdotes archam dñi: et septē ex eis septem bucinas quaz in iubileo vsus ē: pcedebantq; archam dñi ambulantes atq; clangeres: et armatus popul⁹ ibat ante eos: vulgus autē reliquū sequebat archā: et bucinis psonabat. **C**ircūierūtq; ciuitatē secūdo die semel: et reuerſi sunt in castra. **S**ic fecerūt sex diebus. **D**ie septimo autē diluculo surgentes: circūierunt vrbem sic dispositū erat septies. **C**ūq; septimo circūitu clangerent bucinis sacerdotes: dixit iosue ad omēm israhelē. **V**ociferamini. **T**radidit em̄ vobis dñs ciuitatē. **S**itq; ciuitas hęc anathema et oīa que in ea sūt dño. **S**ola raab meretrix viuāt: cum vniuersis que cū ea in domo sunt. **A**bscondit em̄ nūcios quos direxim⁹. **V**os autē caute ne de his q; pcepta sunt vobis quippiam oīngatis et sitis puaricationis rei: et omīa castra israhel sub peccato sint atq; turbent. **Q**uidq; autē

alij ā argenti fuerit et vasorū eneoꝝ ac ferri dño osecretur: repositū in thesauris eis. **I**gitur omni populo vociferante et clangētibus tubis postq; in aures multitudis vox sonitusq; increpuit muri illico corruerunt: et ascendit vnusquisq; per locū qui oītra se erat ceperūtq; ciuitatem: et interfecerūt oīa que erāt in ea a viro vsq; ad mulierem: ab infante vsq; ad senem. **B**oues q; et oues et afinos in ore gladij pesserūt. **D**uob; autē viris qui exploratores missi fuerāt dixit iosue. **I**ngredimini domū mulieris meretricis: et pducite eā et oīa que illius sunt: sic illi iuramēto firmastis. **I**ngressiq; iuuenes eduxerūt: raab et parentes ei⁹: fratres q; et cūctam suppellectilē ac cognationē illi⁹: et extra castra israhel manere fecerūt. **V**rbem autē et oīa que inuenta sunt in ea succederūt absq; auro et argento et vasīs eneis ac ferro: que in erariū dñi osecrarūt. **R**aab vero meretricem et domū patris ei⁹ et oīa que habebat fecit iosue viuere: et habitauerunt in medio israhel vsq; in p̄sentē diē: eo q; absconderit nuncios quos miserat vt explorarent ihericho. **I**n tempe illo im̄p̄cat⁹ est iosue dicens. **M**aledict⁹ vir coram dño: qui suscitauerit et edificauerit ciuitatē ihericho. **I**n p̄mogenito suo fundamēt a illius iaciat: et in nouissimo libeozū ponat portas eius. **F**uit ergo dñs cū iosue: et nomen eius vulgatū est in omni t̄ra. **CA. VII.**

Ilij autē israhel puaricati sunt mandatu: et vsurpauerūt de anathēate. **N**az achan fili⁹ charmi filij zabdi filij zare de tribu iuda tulit aliquid de anathemate. **I**ratuſq; est dñs contra filios isrl. **C**ūq; mitteret iosue de ihericho viros oītra hay que est iuxta bethanen ad orientalem plagam opidi bethel: dixit eis. **A**scendite: et explorate terram. **Q**ui pcepta oplentes explorauerūt hayn. **E**t reuerſi dixerūt ei. **N**ō ascendet omnis pplus: sed duo vel tria milia virorum p̄gant et deleant ciuitatem. **Q**uare oīs popul⁹ frustra vexabitur oītra hostes paucissimos. **A**scenderunt ergo tria milia pugnatōꝝ. **Q**ui statim terga vertentes percussī sunt: a viris vrbis hay: et corruerunt ex eis triginta et sex homines. **P**ersecuti⁹ sūt eos aduersarij de porta vsq; ad sabarim: et ceciderunt p prona fugientes. **P**ertinuīt

qz cor populi: et ad instar aque liquefactum est. **I**osue vero scidit vestimenta sua: et pro nus cecidit in terram corā archa dñi vsqz ad vespam tam ipse qm omnes senes israhel. **M**iserūtqz puluerē sup capita sua: et dixit iosue. **H**eu dñe deus. **Q**uid voluisti traduce re populū istū iordanen fluiū: vt traderes nos in man⁹ amorrei et pderes. **V**t mā vt cepim⁹ mansissem⁹ trans iordanen. **M**i do mine deus quid dicā: videns israhelz hosti bus suis terga vertentē. **A**udiēt chananei et omnes habitatores tē: et parit⁹ agloba ti circūdabunt nos: atqz delebunt nomē no strz de tē. **Q**uid facies magno nomini tuo? **D**ixitqz dñs ad iosue. **B**urge: cur iaces p nus in terra? **P**eccauit israhel et puaricat⁹ est pactū meū: tulerūtqz de anathemate et furati sunt atqz mentiti: et absconderūt in vasa sua. **N**ec poterit israhel stare ante hos tes suos: eosqz fugiet: qā pollut⁹ ē anathe mate. **N**ō ero vltra vobiscū: donec oteratis eū qui hui⁹ sceleris reus est. **B**urge sancti fica populū: et dic eis. **S**anctificamini i cra stinū. **N**ec em dicit dñs deus israhel. **A**nathema in medio tui est isrl. **N**on poteris sta re coram hostibz tuis: donec deleat⁹ ex te q otammat⁹ ē hoc scelere. **A**ccedetisqz ma ne singuli p tribz vestras: et quācūqz tribū fors inuenerit: accedet p cogantōes suas et cognatio p domos domusqz per viros: et q cūqz ille in hoc facinore fuerit dephensus: cōburetur igni cū omni substātia sua: quo mā puaricat⁹ ē pactū dñi: et fecit nephas in israhel. **B**urgēs itaqz iosue mane. **A**ppli cauit israhel p tribus suas: et inuenta est tri bus iuda. **Q**ue cū iuxta familias suas esset oblata: inuenta est familia zare. **I**llā qz p domos offerens repit zabdi: cui⁹ domū i sin gulos diuidens viros inuenit achan filium charmi filiū zabdi filij zare de tribu iuda. **E**t ait iosue ad achā. **F**ili mi da gloriā dño deo israhel et confitere: atqz idica michi qd feceris ne abscondas. **R**esponditqz achā iosue: et dixit ei. **V**ere ego peccaui dño deo israhel: et sic feci. **V**idi em inter spolia palli um coccineū valde bonū et ducentos flos argenti regulamqz auream qinquaginta fi cloz: et occupiscens abstuli et abscondi in terra ostra mediū tabernaculi mei: argentū qz fossa humo operui. **M**isit ergo iosue mi

nistros: q curretes ad tabernaculū illius repererūt cūcta abscondita in eodem loco: et argentū h mul. **A**uferentesqz de tentorio tulerūt ea ad iosue et omnes filios israhel: piecerūtqz ante dñm. **T**ollens itaqz iosue achan filiū zare: argentūqz et palliū et au ream regulā: filiosqz et filias ei⁹: boues et asinos et oues ipsumqz tabernaculū et cun ctam suppellectilē et omnis isrl cum eo: du xerūt eos ad vallem achor: vbi dixit iosue. **Q**uia turbasti nos: exēbet te dñs i die hac. **L**apidauitqz eū omnis israhel: et cūcta que illius erāt igne consumpta sunt. **C**ongrega uerūtqz sup eū aceruū magnū lapidum: q pmanet vsqz in pntem diē. **E**t auersus ē furor dñi ab eis. **V**ocatūqz est nomē loci il lius vallis achior vsqz hodie.

CA. VIII.
Dixit aut dñs ad iosue. **N**e timeas ne qz formides. **T**olle tecū omnē mul titudinem pugnatōz: et surgens ascende in opidū hay. **E**cce tradidi in manū tuā re gem eius et populū: urbemqz et tēram. **F**aci esqz vrbī hay et regi ei⁹: sic fecisti ihericho et regi illius. **P**redā vero et oīa animātia diripietis vobis. **D**onec infidias vrbī post eā. **S**urrexitqz iosue et omnis exercitus bella torū cū eo: vt ascenderēt in hay. **E**t electa triginta milia viroz fortū misit nocte: pre cepitqz eis dicens. **P**onite infidias post ci uitatē. **N**ec longi⁹ recedatis: et eritis oēs parati. **E**go aut et reliq multitudo que me cū est ascendem⁹ ex aduerso cōtra urbem. **C**umqz exierint ostra nos sic ante fecimus fugiemus: et terga vertem⁹ donec psequē tes ab vrbe ptrahant longi⁹. **D**utabūt em nos fugere sic pus. **N**obis ergo fugientibz et illis psequentibz: surgētis de infidijs et vastabitis ciuitatē: tradetqz eam dñs deus vestet in manus vestras. **C**ūqz ceperitis suc cendite eam: et sic omīa facietis vt iussi. **D**i misitqz eos et prezerūt ad locū infidiarū: se derūtqz inter bethel et hay ad occidentales plagā vrbis hay. **I**osue aut nocte illa i me dio mansit populi. **B**urgensqz diluculo re censuit socios: et ascendit cū senioribus in fronte exercitus: vallat⁹ auxilio pug nato rum. **C**ūqz venissent et ascendissēt ex adūso ciuitatis steterūt ad septentrionalem vrbis plagā: inter quā et eos vallis erat media

Quinque autem milia viros elegerat et posuerat in insidiis inter bethanem et hay et occidere tali parte eiusdem civitatis: omnes vero reliqui exercitus ad aquilonem aciem dirigebat: ita ut novissimi multitudinis occidentalem plagam urbis attingerent. Abijt ergo iosue nocte illa: et stetit in vallis medio. Quod cum vidisset rex hay festinavit mane: et egressus est cum omni exercitu civitatis direxitque aciem contra desertum: ignorans quod post tergum laterent insidie. Iosue vero et omnes israel cesserunt loco: simulantes metum et fugientes per solitudinis viam. At illi vociferantes pariter et se mutuo se cohortantes: persecuti sunt eos. Cumque recessissent a civitate: et ne unus quidem in urbe hay et bethel remansisset qui non persequeret israel sic eruperant aperta oppida relinquentes: dixit dominus ad iosue. Leva clipeum qui in manu tua est contra urbem hay: quoniam tibi tradam eam. Cumque elevasset clipeum ex adverso civitatis insidie que latebant surrexerunt ostentim et pergentes ad civitatem ceperunt et succenderunt eam. Viri autem civitatis qui persequabantur iosue respicientes et videntes fumum urbis ad celum usque ascendere: non potuerunt ultra huc illucque diffugere: praesertim cum hi qui simulauerant fugam et debebant ad solitudinem: contra persequentes fortissime resistissent. Videntesque iosue et omnes israel quod capta esset civitas et fumus urbis ascenderet: reuersus percussit viros hay. Hi quidem et illi qui ceperant et succederant civitatem: egressi ex urbe contra suos: medios hostium ferire ceperunt. Cum ergo ex utraque parte adversarii cederent ita ut nullus de tanta multitudine saluaretur: regem quoque urbis hay apprehendere viventem et obtulerunt iosue. Tunc omnibus interfectis qui israhellem ad desertum tendentes fuerant persecuti et in eodem loco gladio curruentibus: reuersi filii israel percusserunt civitatem. Erant autem qui in eodem die occiderant a viro usque ad mulierem: duodecim milia hominum omnis urbis hay. Iosue vero non retraxit manum quam in sublime porrexit tenens clipeum: donec interficerent omnes habitantes hay. Tumeta autem et praedam civitatis diviserunt sibi filii israel: sic praeceperat dominus iosue. Qui succedit urbem: et fecit eam tumulum sempiternum. Regem quoque eius suspendit in patibulo usque ad ve-

spetam et solis occasum: praecepitque iosue et de posuerunt cadauer eius de cruce: praeceruntque in ipso introitu civitatis agesto super eum magno aceruo lapidum qui permanet usque in praesentem diem. Tunc edificavit iosue altare domino deo israel in monte hebal: sic praeceperat moyses famulus domini filius israel et scriptum est in volumine legis moysi: altare de lapidibus impositis quos ferrum non tetigit: et obtulit super eo obocaustum domino: immolavitque pacificas victimas. Et scripsit iosue super lapides deuteronomium legis moysi: quod ille digesserat coram filiis israel. Omnis autem populus et omnes maiores natum: ducesque ac iudices stabant ex utraque parte archae in conspectu sacerdotum qui portabant archam federis domini: ut advena ita et indigena. Media pars eorum iuxta montem garizim et media iuxta montem hebal: sic praeceperat moyses famulus domini. Et primum quidem benedixit populo israel: post haec legit omnia verba benedictionis et maledictionis et cuncta que scripta fuerant in legis volumine. Nichil ex his que moyses iusserat reliquit intactum: sed universa replicavit coram omni multitudine israel mulieribus ac puillis et advenis qui inter eos morabantur.

CA.

IX.

9. Vobis auditis: cuncti reges transiordanen qui versabantur in montibus et campestribus et maritimis ac litore magni maris hi quoque qui habitabant iuxta libanum et heus et amorreus chanaanus et phereus et eueus et iebuseus aggregati sunt pariter: ut pugnarent contra iosue et israel uno animo eademque sententia. At hi qui habitabant in gabaon: audientes cuncta que fecerat iosue ihericho et hay: et callide cogitantes tulerunt sibi cibaria: saccos veteres afinis imponentes et utres vimarios scissos atque osutos calciametorum per antiqua que ad iudicium vetustatis pitacis consuta erant: induti veteribus vestimentis: panes quoque quos portabant ob viaticum duri erant et in frusta comminuti. Derexeruntque ad iosue qui tunc morabatur in castris galgala et dixerunt ei atque simul omni israeli. De terra longinqua venimus: pacem vobiscum facere cupientes. Responderuntque viri israel ad eos: atque dixerunt. Ne forte in terra que nobis sorte debet habitetis: et non possimus fedus interire vobiscum.

At illi ad iosue: serui inquit tui sumus. Quibus iosue ait. Qui nam estis vos. aut unde venistis. Responderunt de terra longinqua valde venerunt serui tui: in nomine domini dei tui. Audiuimus enim famam potentie eius: cuncta que fecit in egipto et duobus regibus amorreorum qui fuerunt trans iordanem seon regi esebon et og regi basan qui erant in astaroth: dixeruntque nobis seniores et omnes habitatores terre nostre. Tollite in manibus cibaria ob longissimam viam: et occurrite eis et dicite. Serui vestri sumus: fedus inite nobiscum. En panes quando egressi sumus de domibus nostris. ut veniremus ad vos calidos superimus: nunc sicci facti sunt: et vetustate nimia comminuti. Vires vini novos impleuimus: nunc rupti sunt et soluti. Vestes et calciamenta quibus induimur et que habemus in pedibus ob longitudinem longioris vie trita sunt: et pene consumpta. Susceperunt igitur de cibariis eorum: et os domini non interrogauerunt. Fecitque iosue cum eis pacem: et inito federe pollicitus est ut non occiderent. Principes quoque multitudinis iurauerunt eis. Per dies autem tres initer federis audierunt quod in vicinis habitarent. et inter eos futuri essent. Moueruntque castra filii israel: et venerunt in ciuitates eorum die tercio: quarum hec vocabula sunt: gabaon et caphira et bethoron et cariathiarim. Et non percusserunt eos: eo quod iurassent eis principes multitudinis in nomine domini dei israel. Murmurauit ita omne vulgus contra principes israel. Qui responderunt eis. Iurauimus eis in nomine domini dei israel: et ideo non possumus eos contingere. Sed hoc faciemus eis. Reseruentur quidem et viuunt ne contra nos ira domini concitetur si preierauerimus: sed sic viuant: ut in usus vniuersae multitudinis ligna cedant aquasque comportent. Quibus hec loquentibus vocauit gabaonitas iosue: et dixit eis. Cur nos decipere fraude voluistis. ut diceretis procul valde habitamus a vobis cum in medio nostris sitis. Itaque sub maledictione eritis: et non deficiet de stirpe vestra ligna cedens aquasque comportans in domum dei mei. Qui responderunt. Nunciatum est nobis seruis tuis que promississet dominus deus tuus moysi seruo suo: ut traderet vobis omnem terram: et disperderet cunctos habitatores eius. Timuimus igitur valde et peruenimus animabus nostris vestro terrore copul-

fi: et hoc consilium inuimus. Nunc autem in manu tua sumus: quod tibi bonum et rectum videtur fac nobis. Fecit ergo iosue ut dixerat: et liberauit eos de manibus filiorum israel: ut non occiderent. Decevitque in illo die eos esse in misterio cuncti populi et altaris domini cedentes ligna et aquas portantes: usque in presentis tempus in loco quem dominus elegerat.

CA.

.X.

B De cum audisset otomisedech rex iherusalem quod seque cepisset iosue hay et subuertisset eam: sic enim fecerat ihericho et regi eius sic fecit hay et regi illi: et quod trans fugissent gabaonites ad israel et essent federati eorum: timuit valde. Urbs enim magna erat gabaon et vna ciuitatum regaliu: et maior opido hay: omnesque bellatores eius fortissimi. Visit ergo otomisedech rex iherusalem ad oham regem herbron et ad pharan regem iherimoth: ad iaphie quoque regem lachis et ad dabit regem eglon dicens. Ad me ascendite et ferte praesidium ut expugnemus gabaon: quare transfugerit ad iosue et ad filios israel. Congregati igitur ascenderunt quoque reges amorreorum rex iherusalem rex herbron rex iherimoth rex lachis rex eglon simul cum exercitibus suis et castrametati sunt circa gabaon oppugnantes eam. Habitatores autem gabaon urbis obsesse miserunt ad iosue qui tunc morabatur in castris apud galgalam: et dixerunt ei. Ne retrahas manus tuas ab auxilio seruorum tuorum. Ascende cito et libera nos ferque praesidium. Conuenerunt enim aduersum nos omnes reges amorreorum: qui habitant in montanis. Ascenditque iosue de galgalis et omnis exercitus bellatorum cum eo viri fortissimi. Dixitque dominus ad iosue. Ne timeas eos. In manus enim tuas tradidi illos. Nullus ex eis tibi resistere poterit. Irruit itaque iosue super eos repente. Tota nocte ascendens de galgalis. Et turbauit eos dominus a facie israel: et triuitque plaga magna in gabaon: ac persecutus est eos per viam ascensus bethoron: et percussit usque ad azecha et maceda. Cumque fugerent filios israel et essent in descensu bethoron: dominus misit super eos lapides magnos de celo usque ad azecha. Et mortui sunt multo plures lapidibus grandinis: quam quos gladio percussent filii israel. Tunc locutus est iosue domino in die qua tradidit amor-

reum in aspectu filiorum israel: dixitque coram eis
Sol contra gabaon ne mouearis: et luna contra
 valles aialon. Steteruntque sol et luna: donec
 vlcisceretur segēs de inimicis suis. **N**ōne scri-
 ptum est hoc in libro iustorum? Stetit itaque
 sol in medio celi: et nō vestimauit occubere
 spacio vni⁹ diei. Non fuit ante et postea tā
 longa dies obediēte dñō voci hominis: et pu-
 gnante p̄ israel. Reuersusque est iosue cū omni
 israel in castra galgala. Fugerāt em̄ quinq; reges:
 et se absconderāt in spelunca vrbis
 maceda. **N**unciatūque est iosue q̄ inuenti es-
 sent quinq; reges: latentes in spelunca vrbis
 maceda. **Q**ui p̄cepit socijs et ait. Voluite
 saxa ingentia ad os spelunce: et ponite vi-
 ros industrios qui clausos custodiāt. Vos
 autē nolite stare: s; psequimini hostes: et extre-
 mos q̄sq; fugiētū cedite ne dimittatis eos
 vrbū suarū int̄e p̄fidia: quos tradidit dñs
 deus in man⁹ vestras. **C**his ergo adūsari-
 is plaga magna et vsq; ad interitiōem pe-
 ne osumptis: hī qui israel effugere potue-
 runt ingressi sunt ciuitates munitas. Reu-
 susque est oīs exercitus ad iosue in maceda
 vbi tūc erant castra: sam et integro num̄o
 nullusque contra filios israel mutire ausus ē
Precepitque iosue dicens. Aperite os spelun-
 ce: et pducite ad me quinq; reges qui in ea la-
 titant. **F**eceruntque ministri vt sibi fuerat im-
 peratū: et adduxerunt ad eū quinq; reges
 de spelunca: regem iherusalem regē hebron
 regem iherimoth regē lachis reges eglon
Cūque educti essent ad eū vocauit oēs viros
 israel: et ait ad p̄ncipes exercitus qui secū
 erant. **I**te et ponite pedes sup colla regum
 istorū. **Q**ui cū prexissent et subiectoz colla
 pedib; calcaret: rursus ait ad eos. Nolite
 timere nec paueatis: cōfortamini et estote
 robusti. **S**ic em̄ faciet dñs cūctis hostib; ve-
 stris: adūsū quos dimicabitis. **P**ercussit
 q; iosue et interfecit eos: atq; suspendit sup
 quinq; stipites: fueruntque suspensi vsq; in ves-
 perū. **C**ūque occumberet sol p̄cepit socijs vt
 deponerēt eos de patibulis: qui depositos p̄-
 iecerunt in speluncā in qua latuerant: et po-
 fuerūt sup os eius saxa ingentia que p̄ma
 vsq; in p̄ns. **E**odem die macedam q; cepit
 iosue et percussit in ore gladij: regēq; illi⁹ in-
 terfecit: et omnes habitatores eius. **N**ō di-
 misit in ea saltem paruas reliquias. **F**ecit

q; regi maceda: sicut fecerat regi ihericho
Transiuit cū omni israel de maceda in lebna
 et pugnabat cōtra eam: quā tradidit dñs
 cū rege suo in man⁹ israel. **P**ercusseruntque
 vrbem in ore gladij: et oēs habitatores ei⁹
Nō dimiserūt in ea vllas reliquias fecerūt
 q; regi lebna: sic fecerāt regi ihericho. **D**e
 lebna transiuit in lachis cū omni israel: et ex-
 ercitu p̄ girū disposito et oppugnabat eā: t̄
 diditque dñs lachis in man⁹ filiorū israel et
 cepit eam de altero et percussit in ore gladij
 omēmque animā que fuerat in ea sic fecerat
 lebna. **E**o tempe ascendit iran rex gazer
 vt auxiliaret lachis: quē percussit iosue cum
 omni ppl'o eius vsq; ad interitiōem. **T**ra-
 siuitque de lachis in eglon: et circūdedit atq;
 expugnauit eā in eadem die: percussitq; in ore
 gladij oēs animas que erāt in ea iuxta om-
 nia que fecerat lachis. **A**scendit q; cū omni
 israel de eglon in ebron et pugnanit contra eā:
 cepitque et percussit in ore gladij: regē q; ei⁹
 et oia opida regionis illi⁹ vnūscas animas
 que in ea fuerant amozate. **N**on reliquit in
 ea vllas reliquias. **S**icut fecerat eglon sic
 fecit et ebron: cūcta que in ea reperit cōsu-
 mens gladio. **I**nde reuersus in dahir cepit eā
 atq; vastauit: regem q; ei⁹ atq; omia p̄ cir-
 cūitū opida percussit in ore gladij. **N**on di-
 misit in ea vllas reliquias. **S**ic fecerat ebron
 et lebna et regib; earū: sic fecit dahir et re-
 gi illius. **P**ercussit itaque iosue omēm tram
 montanā et meridianam atq; campestrē: et
 asedoch cū regib; suis. **N**on dimisit in ea vl-
 las reliquias: sed omē quod spirare potēat
 interfecit sic p̄ceperat ei dñs deus israel: a ca-
 desbarne vsq; ad gasan. **O**mne terram go-
 sen vsq; ad gabaon. vnūscosq; reges et re-
 giones eoz vno impetu cepit atq; vasta-
 uit. **D**ñs em̄ deus israel pugnavit p̄ eo. Reu-
 susque est cū omni israel ad locū castrorū in
 galgala. **CA. XI.**

Que cū audisset iabin rex asor misit
 ad iobab regem maddon et ad regē
 semeron atq; ad regem acsaph: ad
 reges q; aquilonis qui habitabāt in mōta-
 nis et in planicie contra meridiem ceneroth:
 in campestrib; q; et regionib; dor iuxta ma-
 re: chananeū q; ab oriente et occidente et
 amorreū atq; etheū ac pherezeū et iebuse-
 um in mōtanis: eueū q; qui habitabat ad

radices hermon in terra masphe. Egressi sunt omnes cum turmis suis: plus multum marmis sic arena que est in litore maris: equi quoque et currus immense multitudinis. Conueniuntque omnes reges isti in unum ad aquas mearon: ut pugnaret contra israel. Dixitque dominus ad iosue. Ne timeas eos. Cras enim hac eadem hora ego tradam omnes istos vulnerandos in conspectu israel. Equos eorum subneruabis: et currus igne combures. Venitque iosue et omnis exercitus cum eo aduersus illos ad aquas mearon subito: et irruerunt super eos: tradiditque illos dominus in manus israel. Qui percusserunt eos et persecuti sunt usque ad sidonem magnam et aquas masserploth: caputque masphe que est ad orientalem illius partem. Itaque percussit omnes: ut nullas dimitteret ex eis reliquias. Fecitque sic preceperat ei dominus. Equos eorum subneruauit: currusque combussit igni. Reuersusque statim cepit asor: et regem eius percussit gladio. Asor enim antiquitus inter omnia regna hec principatum tenebat. Percussitque omnes animas que ibidem morabantur. Non dimisit in ea ullas reliquias sed usque ad interitum uniuersa vastauit: ipsamque urbem peremit incendio: et omnes per circumitum ciuitates. Reges quoque earum cepit percussit atque deleuit: sic preceperat ei moyses famulus domini. Absque urbibus qui erant in collibus et in cumulis fite ceteras succendit israel: unam tantum asor munitissimam flamma consumpsit. Omneque predictam istarum urbium ac iumenta diuiserunt filii israel: cunctis hominibus insecutis. Sicut preceperat dominus moysi seruo suo: ita precepit moyses iosue et ille uniuersa opleuit. Propter hoc de uniuersis mandatis: nec unum quidem uerbum quod iusserat dominus moysi. Cepit itaque iosue omnem terram motanam et meridionam terram gosen et planiciem et occidentalem plagam motemque israel et campestriam eius et partem montis que ascendit seir usque baalgath per planiciem libani subter motem hermon: omnes reges eorum cepit percussit et occidit. Multo tempore pugnavit iosue contra reges istos. Non fuit ciuitas que se non traderet filiis israel: propter eueum qui habitabat in gabaon. Omnes enim bellando cepit. Domini enim sententia fuerat: ut indurarentur corda eorum et pugnarent contra israel et caderent et non mererent ullam clementiam: ac perirent sicut

preceperat dominus moysi. In tempore illo venit iosue et interfecit enachim de motanis hebron et dabir et anab et de omni mote iuda et israel: urbesque eorum deleuit. Non reliquit ullum stirpem enachim in terra filiorum israel: absque ciuitatibus gaza et geth et azoto in quibus solum relictii sunt. Cepit ergo iosue omnem terram sic locutus est dominus ad moysen: et tradidit eam in possessionem filiis israel secundum partes et tribus suas: quieuitque terra a filiis. Non sunt reges quos percusserunt filii israel et possederunt terram eorum trans iordanem ad solis ortum: a torrente arnon usque ad montem hermon: et omnem orientalem plagam que respicit solitudinem. Seon rex amorreorum qui habitauit in esebon dominatus est ab aroer que sita est super ripam torrentis arnon: et medie partis in valle dimidieque galaad usque ad torrentem iaboc: qui est terminus filiorum ammon: et a solitudine usque ad mare ceneroth contra orientem et usque ad mare deserti quod est mare salissimum: ad orientalem plagam per uiam que ducit bethsimoth et ab australi parte que subiacet asedoch. Phasga finimusque regis basan de reliquiis raphaim qui habitauit in astaroth et in edrai: et dominatus est in monte hermon et in salacha atque in uinissam basan usque ad terminos gessuri et machati et dimidie partis galaad terminos seon regis esebon. Moyses famulus domini et filii israel percusserunt eos: tradiditque terram eorum moyses in possessionem rubenitis et gadditis et dimidie tribui manasse.

CA.

.XII.

Reges terre quos percussit iosue et filii israel trans iordanem ad occidentalem plagam abaalgad in campo libani usque ad motem libani cuius pars ascendit in seir. Tradiditque eam iosue in possessionem tribubus israel singulis partes suas: tam in motanis quam in planis atque campestribus. In aseroth et in solitudine ac in meridie: et hec fuit et amorreus chanaanus et pheresus eueus et iebuseus. Rex ihericho unus. Rex hay qui est ex latere bethel unus. Rex iherusalem unus. Rex ebron unus. Rex iherimoth unus. Rex lachis unus. Rex eglon unus. Rex gazer unus. Rex dabir unus. Rex gader unus. Rex herma unus. Rex hereth unus. Rex lebna unus. Rex odollam unus. Rex maceda unus. Rex bethel unus.

Rex daphna vn⁹. Rex ofer vn⁹. Rex affec
vnus. Rex saron vn⁹. Rex madan vn⁹. Rex
afor vn⁹. Rex samerō vn⁹. Rex acsaph vn⁹.
Rex thenach vnus. Rex mageddo vn⁹. Rex
cedes vn⁹. Rex iachenen carmeli vn⁹. Rex
dor ⁊ puicie dor vn⁹. Rex gētū galgal v⁹.
Rex thersa vn⁹. Omnes reges triginta vn⁹.

CA.

XIII.

Isue vero senex pfecteq etatis erat: et di
xit dñs ad eū. Venuisti et longeu⁹ es terra
q̄ latissima derelicta est que nec dū sorte
diuisa est: et omnis videlicet galilea philisti
im et vnūsa gessuri. a fluuio turbido qui ir
rigat egiptū. vsq ad terminos accaron cō
tra aquilōem terra chanaan que in quinq
regulos philistim diuidit. gazeos et azo
tos ascalonitas gethos et accaronitas.
Ad meridiez vero sunt euebi oīs terra cha
naan et maara fidonior vsq afeca. et tmi
nos amorrei eiusq cōfinia: libani q̄ regio
otra orientem abaalga sub monte hermo
donec ingrediaris emath. oīm qui habita
bant in mōte a libano vsq ad aquas mas
sephot vnūsiq fidonij: ego sum qui delebo
eos a facie filiorū israhel. Veniat ḡ in par
tem hereditatis isrl̄ sic p̄cepi tibi. Et nūc di
uide t̄ram in possessiōem nouem tribub⁹ et
dimidie tribui manasse: cū qua ruben ⁊ gad
possiderūt terram quā dedit eis moyses fa
mulus dñi. trans fluēta iordanis ad orien
talem plagam. ab aroer que sita est in ripa
torrentis arnon. et in vallis medio: vnūsa
q̄ campestria medaba vsq dibon. ⁊ cūctas
ciuitates seon regis amorrei. qui regnauit
in esebon vsq ad t̄minos filiorū ammon: ⁊
galaad ad t̄minū gessuri ⁊ machati et om
nem mōtem hermon et vnūsaq basan vsq
salacha oīe regnū og in basan qui regna
uit et astaroth et edrai ipse fuit de reliq̄is
raphaim: percussitq eos moyses atq dele
uit. Noluerūtq dispdere filij israhel. gessu
ri et machati: et habitauerūt in medio isrl̄
vsq in p̄ntem diem. Tribui aut leui nō de
dit possessiōem. sed sacrificia et victime dñi
dei israhel ipsa est eius hereditas. sic locut⁹
est illi. Dedit ergo moyses possessiōem tri
bui filiorū ruben iuxta ognatiōes suas. Fu
itq termin⁹ eorū ab aroer que sita est in ri
pa torrentis arnon. et in valle eiusdem tor
rentis media. vnūsam planicieq que ducit

medaba et esebon cūctosq viculos earum
qui sūt in campestrib⁹: dibon q̄ ⁊ abamoth
baal et opidum baalmaon et gessa et cedi
moth et mephet et cariathaim et sabama
et sarathasar. in mōte cōuallis bethfogor
⁊ asedech phasga ⁊ bethaifimoth oīes vr
bes campestres. vnūsaq regna seon regis
amorrei. qui regnauit i esebon. quē p̄cussit
moyses cū p̄ncipib⁹ madian. eueū et recen
et sur et vr et rebec duces seon habitato
res terre: et balaam filiū beor ariolū occide
runt filij israhel gladio cū ceteris interfe
ctis: factusq est termin⁹ filiorū ruben ior
danis fluui⁹. hęc est possessiō rubenitarū per
ognatiōes suas vrbū et viculorū. Deditq
moyses tribui gad et filijs eius p cognatio
nes suas possessiōes. cui⁹ hęc diuisiō est. Ter
min⁹ gazer ⁊ omnes cinitates galaad ⁊ di
midiam ptem terre filiorū ammon vsq ad
aroer que est otra rabba. et ab esebon vsq
ad ramoth. masphē et bathanīm et amana
im vsq ad terminos dabit. In valle q̄ be
tharan et bethnēra et saccoth et saphon re
liquā ptem regni seon regis esebon. Diuis
q̄ finis iordanis est vsq ad extremā ptem
maris cheneret. tras iordanen ad orienta
lem plagam. Hęc est possessiō filiorū gad p
familias suas et ciuitates et ville earū. De
ditq dimidie tribui manasse filijsq ei⁹ iux
ta cognatiōes suas possessiōem. cuius hoc
p̄ncipiū est. Amanaim vnūsam basan et
cūcta regna og regis basan. oīesq vicos
abit qui sūt in basan sexaginta opida. ⁊ di
midiam ptem galaad et astaroth et edrai
vrbes regni og in basan. filijs machir filij
manasse dimidie parti filiorū machir iuxta
cognatiōes suas. Hanc possessiōem diuisit
moyses in campestrib⁹ moab trans iordanē
otra ihericho ad oriētalem plagā. Tribui
aut leui non dedit possessiōem: qm̄ dñs deus
israhel ipse est possessiō eius: vt locut⁹ ē illi

CA.

XIII.

De est quod possiderūt filij israhel.
in terra chanaan. quā dederunt eis
eleazar sacerdos et iosue filius nun. et p̄m
cipes familiarū p tribus israhel: sorte omia
diuidentes sic p̄ceperat dñs i manu moy
si. nouem tribub⁹ et dimidie tribui. Duabus
em tribub⁹ et dimidie dederat moyses tras
iordanē possessiōem absq leuitis. qui nichil

terre acceperunt inter fratres suos: sed in
eorum successerunt locum filii ioseph: in duas di-
uisit tribus manasse et ephraim. Nec accepe-
runt leuite aliam in terra partem nisi urbes ad
habitandum: et suburbana earum ad alenda iu-
menta et pecora sua. Sic preceperat dominus mo-
ysi: ita fecerunt filii israel et diuiserunt ter-
ram. Accesserunt itaque filii iuda ad iosue in
galgala: locutusque est ad eum caleph filius ie-
phone zenezus. Nosti quid locutus sit dominus
ad moysen hominem dei de me et te cadesbar-
ne. Quadraginta annorum eram quando misit
me moyses famulus domini de cadesbarne ut con-
fiteremur terram: nuntiavi quoque ei quod michi ve-
rum videbatur. Fratres autem mei qui ascende-
rant mecum dissoluerunt cor populi: et nichilomi-
nus ego secutus sum dominum deum meum. Iura-
uitque moyses in die illo dicens. Terra quam
calcauit pes tuus erit possessio tua et filiorum
tuorum in eternum: quia secutus es dominum deum tu-
um. Concessit ergo dominus vitam michi sicut
pollicitus est usque in presentem diem. Quadra-
ginta et quinque anni sunt ex quo locutus est
dominus verbum istud ad moysen: quandoambu-
labat israel per solitudinem: hodie octoginta-
quingis annorum sum sic valens ut eo vale-
bam tempore: quando ad explorandum missus sum:
illius in me temporis fortitudo usque hodie per-
seuerat tam ad bellandum quam ad gradiendum.
Da ergo michi montem istum quem pollicitus est
dominus te quando audiente: in quo enachim sunt: et
urbes magne atque munitae: si forte sit domi-
nus mecum et potuero delere eos sicut promisit mi-
chi. Responditque ei iosue et tradidit ei ebron
in possessionem: atque ex eo fuit ebron caleph
filio iephone cenezeo usque in presentem diem:
quia secutus est dominum deum israel. Nomen
ebbron ante vocabatur cariathtarbe. Adma
maximus ibi inter enachim situs est: et terra ces-
sauit a filiis. **CA. XV.**

Bitur soris filiorum iude per cognationes su-
as ista fuit: a termino edom usque ad desertum
finem ultra meridiem: et usque ad extremam partem
australis plage. Initium eius a summitate ma-
ris salissimi et a lingua eius que respicit me-
ridiem: egrediturque ultra ascensum scorpioidis
et pertransit in finem: ascenditque in cadesbarne
et puenit in esrom ascendens ad daram: et cir-
cuiens cariachaa atque inde pertransiens in ase-
mona: et pueniens ad torrentem egypti: erunt

que termini eius mare magnum. Sic erit finis
meridiane plage. Ab oriente vero erit initium
mare salissimum usque ad extrema iordani-
nis: et ea que respiciunt ad aquilonem a lingua
maris usque ad eundem iordanis fluvium: ascen-
ditque terminus in bethagla: et transiit ad aqu-
ilonem in betharaba: ascendens ad lapidem
boem filii ruben: et tendens usque ad terminos
debera: de valle achor ultra aquilonem respi-
ciens galgala: que est ex aduerso ascensionis
ad omnium ab australi parte torrentis: tran-
sitque aquas que vocantur fons solis: et erunt
exitus eius ad fontem rogel: ascenditque per
ouallem filii ennon ex latere iebusei ad me-
ridiem: hec est ierusalem: et inde se erigens
ad verticem montis qui est ultra iehennon ad
occidentem: in summitate vallis rephaim con-
tra aquilonem: pertransitque a vertice montis
usque ad fontem aque nephtoa et puenit usque
ad vicus montis ephron: inclinaturque in bala
que est cariatthiarim: id est urbs filiarum: et
circumit de bala ultra occidentem usque ad mon-
tem seir: transiitque iuxta latem montis iarim
ad aquilonem in chellon et descendit in beth-
sames: transiitque in thana et puenit contra
aquilonem partis accaron ex latere: inclinat
que sectora et transiit montem baala: puenitque
in gebneel: et magni maris ultra occidentem
fines occludit. Hi sunt termini filiorum iuda per
circuitum in cognationibus suis. Caleph ve-
ro filio iephone dedit partem in medio filiorum
iuda sicut preceperat ei dominus: cariathtarbe pa-
tris enach ipsa est ebron: deleuitque ex ea ca-
leph tres filios enach: selay et hayman et
tholmai de stirpe enach: atque inde descendens
venit ad habitatores dabir que prius voca-
batur cariatthsepher: id est ciuitas literarum.
Dixitque caleph. Qui percusserit cariatthse-
pher: et ceperit eam dabo ei axam filiam me-
am uxorem. Cepitque eam othomiel filius ce-
nen frater caleph iunior: deditque ei axam fi-
liam suam uxorem. Qui cum pergerent simul
suasit ei vir eius ut peteret a patre suo ager
suspiciensque ut sedebat in asino. Cui caleph
quid habes inquit? At illa respondit. Da michi
benedictionem. Terram australem et aren-
tem dedisti michi: iugum et irriguam. Dedit
itaque ei caleph irriguum superius et inferius.
Hec est possessio tribus filiorum iuda per cogn-
ationes suas: erantque ciuitates ab extremis

partibus filiorum iuda iuxta terminos edom a meridie. cabseel et eder et iagur et cma et dimona et adada et cedus et asor et ietham zif et telen et baloth asor noua et carioth et iesrom hec est asoromam same et meloda et aser gadda et asemoth et bethseleth et aserfual et bersabee et baziothia et abalahumesen et heltholad et exul et zarma et ficelech et medemena et semfenna et lebaorth et selim et aken remmon. oēs ciuitates virginemouem et ville eaz. In campestribus vero estaol et sarea et asena et azone et engannim et taphua et enaim et iherimoth et adulam socho et azecha et sarim et adithaim et gedera et giderothaym: vrbes quatuordecim et ville eaz. Banan et adasa et maddalgad delean et masepha et iedtel lachis et baschatet eglon et bbon et lecimas et cethis et gideroth et bethagon et neama et maceda: ciuitates sedecim et ville earum. Lebna et ether et asan iepta et esna et nefib et cepla et achzib et maresa: ciuitates nouem et ville eaz. Accaron cum vicis et villis suis. Ab accaron usque ad mare. oia que vergunt ad azotum et viculos eius. Azotus cum vicis eius et villis suis gasa cum vicis suis et villulis suis usque ad torrentem egipti et mare magnū terminus eius et in monte samir et iether et soccoth et edemna cariathesemna hec est dabir. anab et bistemo et anim gose et olon et gilo: ciuitates vnde cum et ville earum. Arab et roma et esaan et ianu et bethafua et afeca atmatha et cariatharbe hec est ebzon et fior: ciuitates nouem et ville eaz. Maon et chermel et ziph et loche iestabel et iucadan et zanoē accaym gabaa et thamna: ciuitates decem et ville earum. Alul et bethsor et ihedor mareth et bethanoth et helthecen: ciuitates sex et ville earum. Cariathbaal hec est cariathiar: vrbs filiarum et arebba: ciuitates due et ville earum. In deserto betharaba meddi et sachae et nebsan: ciuitates salis et engaddi ciuitates sex et ville eaz. Fuit simul centumquiddecim. Iebuseu autem habitatores iherusalem non potuerunt filii iuda delere: habitauitque iebuseus cum filiis iuda in iherusalem usque in presentem diem.

CA.

XVI.

Ecce dicit quod fors filiorum ioseph ab iordane extra ihericho. et aquas eius ab

oriēte solitudo que ascendit de ihericho ad montem bethel. et egreditur de bethel luzan: transitque terminum archiataroth. et descendit ad occidentem iuxta terminum iesleti. usque ad terminos betheron inferioris et gazer: finiumque regiones eius mari magno. possidentque filii ioseph manasses et ephraim. Et factus est terminus filiorum effraim per cognationes suas: et possessio eorum contra orientem atarot addar usque bethoron superiorē: egrediuntque omnia in mare. Machmerat vero aquilonem respicit et circūit terminos contra orientem in thanab selo: et pertransit a torrente ianoē. descenditque de ianoē in atharoth et noaratha. et puenit in ihericho: egrediturque ad iordanem de taphua pertransitque contra mare in vallē harudimeti: suntque egresus eius in mare salissimū. Hec est possessio tribus filiorum ephraim per familias suas: vrbesque septe sunt filii effraim in medio possessionis filiorum manasse et ville eaz. Et non interfecerunt filii effraim cananeū qui habitabat in gazer: habitabatque chaneus in medio effraim usque in diem hanc tributarius.

CA.

XVII.

Ecce dicit autem fors tribui manasse. Ipse enim est primogenitus ioseph. machir primogenito manasse patri galaad qui fuit vir pugnator: habuitque possessiones galaad et basan et reliquos filiorum manasse iuxta familias suas. filii abyezer et filii helech et filii hesrigel et filii fichen et filii epher et filii semidia. Isti sunt filii manasse. Filii ioseph mares per cognationes suas. Salphaat vero filio epher filii galaad filii machir filii manasse non erant filii sed sole filie: quarum ista sunt nomina. mahala et noba et egla et melcha et therfa. Veneruntque in conspectu eleazari sacerdotis et iosue filii nun et principum dicentes: dominus precepit per manum moysi. vade et daret nobis possessio in medio fratrum nostrorum: deditque iuxta imperium domini in possessionem in medio fratrum patris eaz. et ceciderunt funiculi manasse decem absque terra galaad et basan trans iordanem. Filii enim manasse possiderunt hereditatem in medio filiorum eius. Terra autem galaad cecidit in sorte filiorum manasse qui reliqui erant. Fuitque terminus manasse ab aser machimata qui respicit fichen et egreditur ad dextram iuxta habitatores

fontis taphue. **E**tem in sorte manasse ceciderat terra taphue. que est iuxta terminos manasse filiorum effraim. **D**escenditque terminus vallis harudimeti in meridiem torrentis civitatum effraim. que in medio sunt urbium manasse. **T**erminus manasse ab aquilone torrentis et exitus eius pergit ad mare: ita ut possessio effraim sit ab austro et ab aquilone manasse. et utramque claudat mare: et iungantur sibi in tribu aser ab aquilone et in tribu isachar ab oriente. **F**uitque hereditas manasse in isachar et in aser. bersa et viculi eius et ieblaan cum viculis suis. et habitatores domorum cum opidis suis. habitatores quoque endor cum viculis suis. et habitatores mageddo cum viculis suis. et tertia pars urbis nophet. **N**ec potuerunt filii manasse has civitates subire. sed cepit chananeus habitare in terra sua. **P**ostquam autem ovaluerunt filii israel subire chananeos et fecerunt sibi tributarios. nec interfecerunt eos. **L**ocuti sunt filii iosue ad iosue et dixerunt. **Q**uare dedisti michi terram in possessionem sortis et fumelli unus: cum sim tante multitudinis: et benedixit michi dominus. **A**d quos iosue ait. **S**i plus multus es ascende in siluam et succede tibi spacia in terra pherezei et rephaim: quia angusta est tibi possessio montis effraim. **C**ui responderunt filii iosue. **N**on poterimus ad montana conscendere. cum ferreis curribus utatur chananei qui habitant in terra campestris in qua siti sunt bersa cum viculis suis et israhel mediam possidens vallem. **D**ixitque iosue ad domum iosue et effraim et manasse. **P**opulus multus es et magne fortitudinis. non habes sortem unam sed transibis ad montem. et succides tibi atque purgabis ad habitandum spacia: et poteris ultra procedere cum subverteris chananeum quem dicis ferreos habere currus et esse fortissimum.

CA. XVIII.
Congregati sunt omnes filii israel in sylo. ibique fixerunt tabernaculum testimonii: et fuit eis terra subiecta. **R**emanserunt autem filii israel septem tribus. que nec dum acceperant possessiones suas. **A**d quos iosue ait. **V**sque quando marceitis ignavia. et non intratis ad possidendam terram. quam dominus deus patrum vestrorum dedit vobis. **E**ligite de singulis tribubus viros. ut mittam eos et

pergant atque circumueant terram. et describant eam iuxta terminum uniuscuiusque multitudinis: referantque ad me quod descripserit. **D**ividite vobis terram in septem partes: iudas sit in terminis suis ab australi plaga. et domus iosue ab aquilone: media inter hos terram in septem partes describite: et huc venietis ad me. ut coram domino deo vestro mittam vobis sortem: quia non est inter vos pars leuitarum. sed sacerdotum domini est eorum hereditas. **B**ad autem et ruben et dimidia tribus manasse iam acceperant possessiones suas. trans iordanem ad orientalem plagam. quas dedit eis moyses famulus domini. **C**umque surrexissent viri ut pergerent ad describendam terram. precepit eis iosue dicens. **C**ircumite terram et describite eam. ac revertimini ad me ut hic coram domino deo vestro in sylo mittam vobis sortem. **I**taque prexerunt et lustrantes eam in septem partes diuiserunt scribentes in volumine: reversique sunt ad iosue in castra sylo. **Q**ui misit sortes coram domino in sylo: diuisitque terram filiis israel in septem partes. **E**t ascendit fors prima filiorum beniamin per familias suas. ut possideret terram inter filios iuda et filios iosue. **F**uitque terminus eorum contra aquilones a iordane pergens iuxta latum ihericho septentrionalis plage. et inde contra occidentem ad montana ascendens et perveniens ad solitudinem bethanen. atque pertransiens iuxta iusam ad meridiem ipsa est bethel: descenditque in ataroth addar in montem qui est ad meridiem bothoron inferioris. et inclinat circumiens contra mare ad meridiem montis qui respicit bothoron contra affricum. **S**untque exitus eius in cariatthbaal. que vocatur et cariatthiarim urbem filiorum iuda. **H**ec est plaga contra mare ad occidentem. **A** meridie autem ex parte cariatthiari egreditur terminus contra mare. et pervenit usque ad fontem aquarum nepthoa. **D**escenditque in partes montis qui respicit vallem filiorum ennon. et est contra septentrionalē plagam in extrema parte vallis rephaim: descenditque in iekennon id est vallis ennon. iuxta latus iherusalem ad austrum. et pervenit ad fontes rogel transiens ad aquilonem. et egredies ad ensimes id est fontem solis: et pertransit ad usque tumulos qui sunt e regione ascensus ad omim: descenditque ad habenboen id est lapidem boen filii ruben. et

pertransiit ex latere aquilonis ad campestria:
descenditque in planiciem et pertransiit contra
aquilonem bethagla: suntque exitus eius
contra liguam maris saliffimi ab aquilone in
fine iordanis. ad australem plagam qui est
terminus illius ab oriente. **Hec est possessio**
filiorum beniamin per terminos suos in circumi-
tu et familias suas. **Fueruntque ciuitates ei-**
us. ihericho et bethagla et vallis casis be-
theraba et samaraïm et bethel et auim et af-
fara et offora villa hemona et offni et ga-
bee: ciuitates duodecim et ville earum. **Ba-**
baon et rama et beroth et melphe caphora
et amosa et recen iarephel et tharela et se-
la heleph et ieba que est iherusalem. gala-
ad et cariath: ciuitates quatuordecim et vil-
le earum. **Fuerunt omnes ciuitates vigintisex.**
Hec est possessio filiorum beniamin iuxta fa-
milias suas. **CA. XIX.**

Egressa est sors secunda filiorum
symeon per cognationes suas: fuitque
hereditas eorum in medio possessionis
filiorum iuda. bersabee et sabee et molada et
aser sua baala et asem et heltholad bethu-
larma et ficeleg et beth marchaboth et aser
sua et beth lephaboth et sarohem: ciuitates
tredecim et ville earum. **Ayn et remmon et**
athar et asan: ciuitates quatuor et ville ea-
rum. Omnes viculi per circuitum urbium
istarum usque ad balaad berrameth contra au-
stralem plagam. **Fueruntque omnes ciuitates**
decem et septem. **Hec est hereditas filiorum**
symeon iuxta possessiones suas in possessione
et funiculo filiorum iuda quia maior erat: et
idcirco filii symeon possederunt in medio he-
reditatis eius. **Ceciditque sors tertia filiorum**
zabulon per cognationes suas: et factus est
terminus possessionis filiorum zabulon usque sa-
rith. **Ascenditque de mari medalaa et pue-**
nit in debbaleth usque ad torrentem qui est
contra ieconon et reuertit de sarith contra
orientem in finem ficelech thabor et egre-
ditur ad daberet: ascenditque contra iasie et in
de pertransiit usque ad orientalem plagam ge-
thefer et thachasin et egreditur in remmon
amphar et noa et circuit ad aquilonem et
nathon. **Fueruntque egressus eius vallis ieptha**
hel et cathethet naalol et semron et iedaba
et bethlee: ciuitates duodecim et ville earum.
Hec est hereditas tribus filiorum zabulon per

cognationes suas: vrbes et viculi earum. **Ysa-**
char egressa est sors quarta per cognationes
suas: fuitque eius hereditas iezrahel et casa-
loth et sunem et affraim et seno et naarath
et rabboth et cefien haemes et rameth et
henganni et henadda et bethfeses: et puenit
terminus eius usque thabor et seefima et bethsees
erantque exitus eius iordanis ciuitates sepe-
cim et ville earum. **Hec est possessio filiorum**
ysachar per cognationes suas: vrbes et vi-
culi earum. **Ceciditque sors quinta tribui fi-**
liorum aser per cognationes suas: fuitque termi-
nus eorum alchat et cali et beth et axab et el
melech et amaad et messal et puenit usque
ad carmelum maris et syor et labanath: ac
revertit contra orientem betagon et pertransiit
usque sabulon et vallem iepthuel contra aqu-
ilonem in bethemeth et neiel: egrediturque ad
leuacabul et acran et roob et amon et cha-
na usque ad sydonem magnam: reuertiturque in
orma usque ad ciuitatem munitissimam tyrum
et usque osam: eruntque exitus eius in mare de
funiculo acziba et amma et afec et roob: ci-
uitates vigintidue et ville earum. **Hec est posses-**
sio filiorum aser per cognationes suas: vrbesque et
viculi earum. **Filiorum neptalim sexta pars**
cecidit per familias: et cepit terminus de beleb
et helon sannanim et adam que est neceb
et iebnahel usque lecum et egressus eorum us-
que ad iordanem: reuertit terminus contra oc-
cidentem et asanoth thabor atque inde egre-
ditur in vcuca et pertransiit in zabulon con-
tra meridiem et in aser contra occidentem.
et in iudea ad iordanem contra ortum solis ci-
uitates munitissime: assedim ser et ammad
et rechat et cenereth et edema et arama et
asor et cedez et edrai nasor et ieron et mag-
dial horem et bethanat et bethsemes: ciui-
tates decem et nouem et ville earum. **Hec est**
possessio tribus filiorum neptalim per cognatio-
nes suas: vrbes et viculi earum. **Tribui filio-**
rum dan per familias suas egressa est sors se-
ptima: et fuit terminus possessionis eius saraa
et bestaul et hairsemes: id est ciuitas solis:
selebim et abialon et iethela helon et them-
na et achron helcheten iebto et baalad iud
et bane et barach et rechremmon atque ier-
chon et arechon: cum terminus qui respicit iep-
pen et ipso fine clauditur: ascenderuntque filii
dan et pugnauerunt contra lesem: ceperuntque

eam. et percusserunt eam in ore gladii. et possederunt et habitauerunt in ea vocantes nomen eius lesem dan ex nomine dan patris sui. Hec est possessio filiorum tribus dan per cognationes suas. urbes et viculi eorum. Cumque displiceret sorte terram dividere singulis per tribus suas. dederunt filii israel possessionem iosue filio nuni in medio sui iuxta preceptum domini. urbem quam postulavit tanathsarai in monte effraim. Et edificavit civitatem. habitavitque in ea. Hec sunt possessiones quas sorte dividerunt eleasar sacerdos et iosue filius nuni et principes familiarum ac tribuum filiorum israel in sylo. coram domino ad ostium tabernaculi testimonij: per titulos sunt terram. **CA. XX.**

Locutus est dominus ad iosue dicens. Loquere filiis israel et dic eis. Separate urbes fugitivorum. de quibus locutus sum ad vos per manum moysi: ut confugeret ad eas quicumque animam percussit nescius. et possit evadere iram proximi. qui ultor est sanguinis. cum ad unam harum confugerit civitatem: stabitque ante portam civitatis. et loquetur senioribus urbis illius. ea que se comprobent innocentem: sicque suscipient eum et dabunt ei locum ad habitandum. Cumque ultor sanguinis eum fuerit persecutus non tradent in manum eius. quia ignorans percussit proximum eius. nec ante biduum triduum eius probatur inimicus. Et habitabit in civitate illa donec stet ante iudicium causam reddens facti sui: et moriatur sacerdos magnus qui fuerit in illo tempore. Tunc revertetur homicida et ingredietur civitatem et domum suam de qua fugerat. De creveruntque cedus in galilea montis neptali et sichem in monte effraim. et cariatarbe ipsa est ebron in monte iuda: et trans iordanem ultra orientalem plagam ihericho statuerunt bosor que est sita in campestri solitudine de tribu reben. et ramoth galaad de tribu gad. gaulon in basan de tribu manasse. Hec civitates constitute sunt cunctis filiis israel et advenis qui habitant inter eos. ut fugerent ad eas qui animam nescius percussisset: et non morerentur in manu proximi. effusum sanguinem vindicare cupientis: donec staret et ante populum exponeretur causam suam.

CA. XXI.
Cecesseruntque principes familiarum levi ad eleasarum sacerdotem. et iosue fili

um nuni: et ad duces cognationum per singulas tribus filiorum israel: locutique sunt ad eos in filo terre chanaan atque dixerunt. Dominus precepit per manum moysi ut darent nobis urbes ad habitandum et suburbana eorum ad alendum iumenta. Dederuntque filii israel de possessionibus suis iuxta imperium domini. civitates et suburbana earum. Egressaque est soror in familiam caath filiorum aaron sacerdotis de tribu iuda et simeon et beniamin civitates tredecim: et reliquis filiorum caath id est levitis qui superfuere de tribubus effraim et dan dimidie tribus manasse civitates decem. Porro filiis gerson egressa est soror ut acciperet de tribubus isachar et aser et neptalim. dimidiaque tribu manasse in basan civitates numero tredecim et filiis merari per cognationes suas de tribubus ruben et gad et zabulon urbes tredecim. Dederuntque filii israel levitis civitates et suburbana earum. sic precepit dominus per manum moysi. singulis sorte tribuentes. de tribu filiorum iuda et simeon dedit iosue civitates quarum ista sunt nomina. filiis aaron per familias caath levitici generis. prima enim soror illius egressa est: cariatarbe patris ebron que vocatur ebron in monte iuda. et suburbana eius per circumitum. Agros vero et villas eius dederat caleph filio ieptone ad possidendum. Dedit ergo filius aaron sacerdotis ebron confugij civitatem ac suburbana eius et lobnam cum suburbanis suis. et iether et istimon et helon et dabir et am et ietha et betfames cum suburbanis suis civitates novem. de tribubus ut dictum est duabus. De tribu autem filiorum beniamin gabaon et gabae et anathot et almon cum suburbanis suis civitates quatuor: omnes simul civitates filiorum aaron sacerdotis tredecim cum suburbanis suis. Reliquis vero per familias filiorum caath levitici generis hoc est data possessio. De tribu effraim urbes confugij sichem cum suburbanis suis in monte effraim. et gaser et iebsa et bethoron cum suburbanis suis civitates quatuor. De tribu quoque dan belteco et gabaton et baialon et gethremmon cum suburbanis suis civitates quatuor. Porro de dimidia tribu manasse thanath et gethremmon cum suburbanis suis civitates due. Omnes civitates decem et suburbana earum date sunt filiis caath in feriois gradus. Filiis quoque gerson levitici ge-

neris dedit & dimidia tribu manasse ofugij
ciuitates. gaulam in basan et bosram cum
suburbanis suis ciuitates duas. Porro de
tribu isachar cesho et dabzeth et iaramoth
et enganin cum suburbanis suis ciuitates
quatuor. De tribu autem aser mason et abdon
et olrach et roob cum suburbanis suis ciui-
tates quatuor. De tribu quoque neptalim ciuita-
tes ofugij cedeb in galilea et amochdor et
carthari cum suburbanis suis ciuitates tres.
Omnes vrbes familiarum gerson tredecim cum
suburbanis suis. Filij autem merari leuitis in
ferioris gradus per familias suas. data est de
tribu zabulon iecualet et cartha et dana et
naalol ciuitates quatuor cum suburbanis su-
is. De tribu gad ciuitates ofugij ramotoh
in galaad. et manaim et esebon et iazer ci-
uitates quatuor cum suburbanis suis. De tri-
bu ruben ultra iordanem extra ihericho ciui-
tates refugij. bosor in solitudine misor et ia-
zer et ietson et maspha ciuitates quatuor cum
suburbanis suis. Omnes vrbes filiorum me-
rari per familias et cognationes suas duode-
cim. Itaque ciuitates vniuersae leuitarum in me-
dio possessionis filiorum israel. fuerunt qua-
draginta octo cum suburbanis suis singule per
familias distribute. Deditque dominus deus isra-
heli omnem terram quam traditurum se patribus
iurauerat. et possederunt illam atque habita-
uerunt in ea. Dataque est ab eo pax in omni-
bus per circuitum nationes. nullusque eis hostium re-
sistere ausus est. sed cum in eorum ditiores re-
dacti sunt. Ne vnum quidem verbum quod illis
promissum se esse promiserat irritum fuit. sed re-
bus expleta sunt omnia. **CA. XXII.**

Eodem tempe vocauit iosue rubeni-
tas et gadditas. et dimidia tribu
manasse: dixitque ad eos. Fecistis
omnia que precepit vobis moyses famulus do-
mini. michi quoque in omnibus obedistis: nec reli-
quistis fratres vestros longo tempe usque in
presentem diem. custodientes imperium domini dei
vestri. Quia igitur dedit dominus deus vestris fra-
tribus vestris quietem et pacem sicut pollicitus
est: reuertimini et ite in tabernacula vestra et
in terram possessionis quam tradidit vobis
moyses famulus domini trans iordanem: ita du-
taxat. ut custodiatis attente. et opere comple-
atis mandatum et legem quam precepit vobis
moyses famulus domini: ut diligatis dominum deum

vestrum et ambuletis in omnibus vijs eius. et ob-
seruetis mandata illius. Adhereatisque ei ac-
seruiatis in omni corde et in omni anima vestra.
Benedixitque eis iosue et dimisit eos. Qui re-
uerfi sunt in tabernacula sua. Dimidie autem
tribui manasse possessionem moyses dederat
in basan: et idcirco medie que superfuit dedit
iosue sortem inter ceteros fratres suos. trans
iordanem ad occidentalem eius plagam. Cum
ergo dimitteret eos in tabernacula sua et bene-
dixisset eis. dixit ad eos. In multa substan-
tia atque diuicijs reuertimini ad sedes vestras.
cum argento et auro ere ac ferro et veste mul-
tiplici. Diuidite partem hostium cum fratribus
vestris. Reuerfi quoque sunt et abierunt filij ruben
et filij gad. et dimidia tribu manasse et filij
israhel. de filo que sita est in chanaan: ut in-
trarent galaad partem possessionis sue quam
obtinuerant iuxta imperium domini in manu moy-
si. Cumque venissent ad tumulos iordanis in e-
ra chanaan: edificauerunt iuxta iordanem al-
tare infinite magnitudinis. Quod cum audis-
sent filij israhel. et ad eos certi nuntij detulis-
sent edificasse filios ruben et gad et dimi-
die tribu manasse altare. in terra chanaan
super iordanis tumulos extra filios israhel: con-
uenerunt omnes in filo. ut ascenderent et di-
micarent contra eos. Et interim miserunt ad il-
los in terram galaad phinees filium eleazari
sacerdotem. et decem principes cum eo singu-
los de singulis tribubus. Qui venerunt ad fili-
os ruben et gad et dimidie tribu manasse in
terram galaad: dixeruntque ad eos. Hec ma-
ndat omnis populus domini. Que est ista transgres-
sio? Cur reliquistis dominum deum israhel edifican-
tes altare sacrilegum. et a cultu illius receden-
tes? An pax vobis est quod peccastis in beel-
phigor: et usque in presentem diem macula huius
sceleris in nobis permanet. multi quoque de po-
pulo corruerunt. Et vos hodie reliquistis do-
minum: et cras in vniuersum israhel ira eius de-
seuiet. Quod si putatis immundam esse terram
possessionis vestre. transite ad terram in qua
tabernaculum domini est. et habitate inter nos:
etiam ut a domino et a nostro consortio non receda-
tis. edificato altari propter altare domini dei no-
stri. Nonne acham filius zare preterijt manda-
tum domini: et super omnes populum israhel ira eius
incubuit? Et ille erat vnus homo: atque vti-
nam solus perisset in scelere suo. Responderunt

filij ruben et gad et dimidie tribus manasse principibus legationis israel. Fortissim⁹ deus dñs ipse nouit. ⁊ israel simul intelligit: si p̄uacatiōis anima hoc altare destruxim⁹ non custodiat nos sed punit nos in presenti. Et si ea mente fecim⁹ vt olocausta ⁊ sacrificiū. et pacificas victimas sup eo imponerem⁹. ipse querat et iudicet: ⁊ nō ea magis cogitatōe atq; tractatu. vt dicerem⁹ cras dicent filij vestri filijs nostris. Quid vobis et dño deo israel? Terminū posuit dñs inter nos et vos o filij ruben et filij gad iordanen fluiū: et idcirco ptem non habetis in dño. et p hanc occasionem auertent filij vestri filios nostros a tiorē dñi. Putauim⁹ itaq; meli⁹ et dixim⁹. Extruam⁹ nobis altare nō in olocausta neq; ad victimas offerendas sed in testimoniū inter nos et vos. et sobolē nostram vestrāq; pgeniem vt seruiam⁹ dño: et iuris nostri sit offerre et olocausta et victimas et pacificas hostias: et nequaq; dicāt cras filij vestri filijs nostris. non est vobis pars in dño. Quod si voluerit dicere. Rñdebunt eis. Ecce altare dñi quod fecerūt patres nostri. nō in olocausta neq; in sacrificiū sed in testimoniū nostrū ac vestrū. Absit a nobis hoc scelus vt recedam⁹ a dño ⁊ eius vestigia relinquam⁹. extructo altari ad olocausta et sacrificia et victias offerendas: p̄ter altare dñi dei nostri quod extructū est ante tabernaculū eius. Quib⁹ auditis phinees sacerdos et p̄ncipes legationis israel qui erāt cū eo placati sunt: et verba filiorū ruben et gad et dimidie trib⁹ manasse libentissime suscepērūt. Dixitq; phinees filius eleazari sacerdos ad eos. Nunc scim⁹ qd nobiscū sit dñs. qm̄ alieni estis a p̄uacatiōe hac: ⁊ liberastis filios israel de manu dñi. Reuersusq; est cū p̄ncipibus a filiis ruben et gad de terra galaad finī chanaan ad filios israel: et retulit eis. Placuitq; sermo cunctis audientib⁹. Et laudauerunt deum filij israel. et nequaq; ultra dixerunt vt ascenderent ostra eos atq; pugnarent. et delerent terrā possessiōis eorū. Vocauerūtq; filij ruben et filij gad altāe quod extruxerant testimoniū nostrū. qd dñs ipse sit deus.

CA.

XXIII.

Voluto aut multo tpe postq; pacē dederat dñs israeli. subiectis i gy-

ro natiōib⁹ n̄s vniūis: et iosue iam longeuo et p̄senil⁹ etatis: vocauit iosue oēs israelites maioresq; natu ⁊ p̄ncipes ac duces ⁊ mgros dixitq; ad eos. Ego senū ⁊ p̄gressioris etatis sum: vsq; cernitis oīa que fecerit dominus deus vester cūctis p̄ circūitum natiōib⁹. quō ipse p̄ vobis pugnauerit. Et nunc quia vobis sorte diuisit omnē t̄ram. ab oriē tali parte iordanis vsq; ad mare magnus: multeq; adhuc sup sunt natiōes: dñs de⁹ vester dispdet eas et auferet a facie vestra. et possidebitis terrā sic vobis pollicitus est. Tātum ofortamini et estote solliciti vt custodiatis cūcta que scripta sunt in volumine legis moyfi: ⁊ non declinetis ab eis nec ad dextram neq; ad sinistram: ne postq; intraueritis ad gentes que inter vos future sunt. iuretis in nomie deorū earū et seruiatis eis et adoretis illos sed adhareatis dño deo vestro. quod fecistis vsq; in diem hāc. Et tūc auferet dñs deus in cōspectu vestro gentes magnas et robustissimas: et nullus vob̄ resistere poterit. Vnus e vobis p̄sequet hostiū milie viros: quia dñs deus vester pro vobis ipse pugnabit sic pollicitus est: h̄ tantū diligētissime p̄cauete vt diligatis dñm deū vestrum. Quod si volueritis gentiū harum que inter vos habitāt errorib⁹ adherere. ⁊ cum eis miscere cōubia atq; amicitias copulare: iā tūc scitote qd dñs deus vester nō eas debeat ante faciem vestram. sed sint vob̄ in roueam ac laqueū et offendiculū ex latere vestro. et sudes in oculis vestris: donec vos auferat atq; dispdat de terra hac optima quam dedit vobis. En ego hodie ingrediar viam vniūse terre. et toto animo cognoscetis qd de omnib⁹ verbis que se dñs p̄stituit vobis esse pollicitus est. vñ non p̄terierit in cassum. Sicut ergo impleuit opere p̄misit et p̄spera cūcta venerūt: sic adducet sup vos quidq; malorū ominat⁹ est. donec vos auferat atq; dispdat de terra hac optima quam tradidit vobis: eo qd p̄terieritis pactū dñi dei vestri quod pepigit vobis. cū ⁊ fuieritis dñs aliēis ⁊ adoraueritis eos. Cito atq; velocit⁹ surget i vos furor dñi: et auferēmi ab hac t̄ra optima quā dedit vob̄.

CA.

XXIII.

Gregauitq; iosue omnes trib⁹ israel in sichem. ⁊ vocauit maiores

natū ac p̄ncipes et iudices ⁊ magistros steteruntq; in aspectu dñi. et ad populū sic locutus est. **H**ec dicit dñs deus isrl. Transfluum habitauerūt patres vestri ab initio. thare pater abraham et nachor. seruiē rūtq; dñs alienis. Tuli ergo patrē vestrū abraham de mesopotamie finib; et adduxi eum in terram chanaan; multiplicauiq; semen eius ⁊ dedi ei ysaac. illiq; rursum dedi iacob et esau quib; esau dedi montem seir ad possidendū. iacob vero et filij eius descenderūt in egiptū. Misitq; moysen et aaron. ⁊ percussit egiptū multis signis atq; portentis. eduxiq; vos et patres vestros de egipto et remisistis ad mare. persecutiq; sunt egiptij patres vestros cum curribus et equitatu usq; ad mare rubrū. Clamauerūt autē ad dominū filij israhel. qui posuit tenebras inter vos et egiptios et adduxit sup eos mare ⁊ operuit eos. Viderūt oculi vestri cūcta que in egipto fecerim. et habitastis in solitudine multo tempore. et introduxi vos in terrā amorrei qui habitabat trans iordanē. Cūq; pugnaretis contra vos. tradidi eos in manus vestras. et possedistis terrā eorū atq; interfecistis eos. Surrexit autē balach filius sephor rex moab. et pugnavit contra israhel. Misitq; et vocavit balaam filiū beor ut malediceret vobis. et ego nolui audire eū. sed econtrario p̄ illū bñdixi vobis. ⁊ liberaui vos de manu eius. Transistisq; iordanem et remisistis ad ihericho pugnaverūtq; contra vos viri ciuitatis ei⁹. amorreus ⁊ phereze⁹ canane⁹ et ethe⁹ et gergeleus ⁊ eue⁹ et iebuseus. et tradidi illos in manus vestras misiq; ante vos scabrones ⁊ eieci eos de locis suis. duos reges amorreorū. nō in gladio et in arcu tuo. dedi q; vobis terram in qua nō laborastis. et vrbes quas nō edificastis. ut habitaretis in eis. vineas et oliueta que non plantastis. Nūc ergo timeate dñm et fuite ei p̄fecto corde atq; verissimo. et auferte deos quib; fuerūt patres vestri in mesopotamia et in egipto. ac fuite dño. **M**anēt malum vobis videt ut dño fuiatis. optio vobis datur. Eligite hodie quod placet. cui fuisse potissimū debeat vtrū dñs quib; seruiēt patres vestri in mesopotamia an dñs amorreorū in quorū terra habitatis. Ego autē ⁊ dom⁹ mea fuiemus dño. Responditq; popu-

lus et ait. **A**bste a nobis ut reliquam⁹ dñm. et fuiam⁹ dñs alienis. **D**ñs deus noster ipse eduxit nos et patres nostros de terra egipti. et de domo seruitutis. fecitq; videntib; nobis signa ingentia. et custodiuit nos in omni via p̄ quā ambulauim⁹ ⁊ in cūctis populis p̄ quos transiuim⁹. et eiecit vniūsas gentes. amorreū habitatorē terre quā nos intrauim⁹. **S**eruiem⁹ igit dño. q̄a ipse est deus nr̄. Dixitq; iosue ad pplm. **N**on poteritis fuisse dño. de⁹ em̄ sanct⁹ ⁊ fortis emulator est. nec ignoscet scelerib; v̄ris atq; peccatis. **S**i dimiseritis dñm et fuietis dñs alienis. ouertet se et affliget vos atq; subūtet. postq; p̄stiterit vobis bona. Dixitq; pplus ad iosue nequaquā ita ut loqr̄is erit. sed dño fuiem⁹. **E**t iosue ad pplm testes in q̄t vos estis q̄a ipsi elegeritis vobis dñm ut fuiatis ei. **R**esponderūtq; testes. **N**ūc ḡ ait auferte deos alienos de medio vestri. et inclinate corda v̄ra ad dñm deū isrl. Dixitq; pplus ad iosue. **D**ño deo nostro fuiem⁹. et obediētes erim⁹ p̄ceptis eius. **P**ercussit ḡ iosue in die illo fed⁹. et proposuit p̄lo p̄cepta atq; iudicia in sichem. **S**cripsit q; oīa verba h̄ in volumine legis dñi. et tulit lapidē p̄grandē. posuitq; eū sub quercū que erat in sanctuario dñi. et dixit ad oēm pplm. **E**n lapis iste erit vobis in testimoniū. q̄ audieritis oīa v̄ba dñi q̄ locut⁹ est vobis. ne forte postea negare velitis et inētiri dño deo vestro. **D**imisitq; pplm singulos in possessionē suā. **E**t p̄ h̄ mortu⁹ ē iosue fili⁹ nūc fuit dñi centūdecē annorū. sepe lierūtq; eū in finib; possessionis sue in thānat sare. q̄ sita est in monte effraim. a septētrionali pte montis gaas. **S**eruiuitq; israhel domino cūctis dieb; iosue et seniorū. qui longo vixerunt tempore post iosue. et qui nouerant omnia opera domini que fecerat in isrl. **M**issa q; ioseph que tulerant filij israhel de egipto. sepelierunt in sichem in parte agriquez emerat iacob a filiis emmor patris sichem centum nouellis ouibus. et fuit in possessionem filiorum ioseph. **E**leazar q; filius aaron mortu⁹ est et sepelierūt eum in gabaath phinees filij eius. que data est ei in monte effraim.

Explicit iosue **Incipit sopthim quem nos iudicum appellamus.**

Post mortem ioseph cōsulū
erūt filij isrl dñm dicētes.
Quis ascēdet ante nos cō
tra chananeū. et erit dux
belli: dixitq; domin⁹. Iu
das ascendet. Ecce ēdidi ē
ram in manu eius. Et ait iudas simeoni frī
suo. Ascēde mecū in sorte mea: et pugna
contra chananeū: vt et ego pgam tecū in
sorte tua. Et abiit cū eo simeon. Ascēditq;
iudas. et ēdidi dñs chananeū ac pherezeū
in man⁹ eorū: et pcesserūt in bezeth decē mi
lia viroz. Inueneruntq; adonibezech: et in
bezeth: et pugnaverunt contra eum: ac per
cusserūt chananeū et pherezeum. Fugit autē
adonibezech quē psecuti pphenderūt. cecis sū
mitatib; manuū ei⁹ ac pedū. Dixitq; adon
ibezech. Septuaginta reges āputatis ma
nuū ac pedū sūmitatib; colligebāt sub mē
sa mea ciboz. reliq;as sicut feci ita reddidit
mibi deus. Aduxerūtq; eū i iherl̄m: et ibi mor
tu⁹ est. Oppugnātes g; filij iuda iherl̄m cepe
runt eā. et pcesserūt in ore gladij: ēdentes
cunctā incēdio ciuitatē. Et postea descen
dētes pugnaverūt cōtra chananeū q; habi
tabat in mōtanis. et ad meridiē in cāpestri
bus. Pergenq; iudas contra chananeum
q; habitabat in hebrō. cui⁹ nomē fuit anti
q;us cariatbarbe. percussit filai et haymā et
tholmai: atq; inde pfect⁹ abiit ad habitato
res dabit. cui⁹ nomē vt⁹ erat chariathse
pher id est ciuitas lraz. Dixitq; caleph.
Qui percussit cariatsepher et vastauit eā:
dabo ei axam filiā meā vxorem. Cūq; ce
pisset eā othomiel filius cenē frater caleph
minor: dedit ei axā filiā suā coniugē. Quam
pgentē i itinē monuit vir su⁹ vt peteret a
patre suo agz. Que cū suspirasset sedens i
asino dixit ei caleph. Quid habes? At illa
rēdit. Da mihi bñdictōez: quia terzā arē
tem dedisti mihi. da et irriguam aquis. De
dit ergo ei caleph irriguū supius et irrigu
um inferius. Filij autē cimei cognati moy
si ascenderūt de ciuitate palmarū cū filijs iu
da. in desertū sortis eius quod est ad meridi
em arath: et habitauerūt cū eo. Abiit autē
iudas cū simeone fratre suo: et percusserunt
simul chananeū qui habitabat in sephat. et
interfecerūt eum. Vocatūq; est nomen vz
bis hōma id est anathema. Cepitq; iudas

gazam cū finibus suis: et aschalonem atq;
aeczaron cū finibus suis. Fuitq; dñs cum iu
da et montana possedit. Nec potuit delere
habitatores vallis: quia falcatis curribus
habūdabant. Dederūtq; caleph hebron si
cut dixerat moyses: qui deleuit ex ea tres fi
lios enach. Ihebusēū autē habitatorem ihe
rusalem non deleuerūt filij beniamin: habi
tauitq; ihebusēus cū filijs beniamin in iheru
salem vsq; in pntem diem. Dom⁹ q; ioseph
ascendit in bethel: fuitq; dñs cū eis nam cū
obfiderēt vrbem que pus luzā vocabāt. vide
runt hominem egrediētem de ciuitate: dixē
runtq; ad eū. Ostende nobis introitū ciui
tatis et faciem⁹ tecū misericordiam. Qui
cū ondisset eis percusserunt vrbem in ore gla
dij hominē autē illū et omem cognationem
eius dimiserūt. Qui dimissus abiit in ēram
ethim et edificauit ibi ciuitatē. Vocauitq;
eā luzā: q; ita applat vsq; in pntē diē. Manā
ses q; non deleuit bethsan et chanach cū vi
culis suis et habitatores dor. et ieblaam et
mageddo cū viculis suis: cepitq; chanane⁹
habitare cū eis. Postq; autē ofortatus est
israhel fecit eos tributarios: et delere noluit.
Effraim etiā non interfecit chananeum
qui habitabat in gazer. s; habitauit cū eo.
Babylon non deleuit habitatōes cethron
et naalon: sed habitabat chananeus in me
dio eius. factusq; est ei tributari⁹. Aser q;
nō deleuit habitatōes accho et sydomis alab
et achazib et amma et aphech et roob: ha
bitauitq; in medio chananei habitatoris il
lius terre: nec interfecit eum. Neptalim q;
nō deleuit habitatores bethseme et betha
nath: et habitauit in medio chananei habitato
rem ēre: fuerūtq; ei bethsemita et bethani
te tributarij. Artauitq; amorre⁹ filios dan
in monte. nec dedit eis locū vt ad planiora
descenderēt: habitauitq; in mōre bares qd
interp̄tat testatio in hailon et salabim. Et
aggrauata est man⁹ domus ioseph: factus
q; est ei tributari⁹. Fuit autē termin⁹ amor
rei ab ascēsu scorpiōis petra et supiora loca

CAPITV.

II.

Ascenditq; angel⁹ dñi de galgala
ad locū flentium et ait. Eduxi vos
de egipto. et introduxi in ēram p qua iura
ui patrib; vestris: et pollicit⁹ sum vt nō fa
cerē irritū pactū meū vobiscū in sempitern⁹

ita dūtaxat vt non feriretis fedus cū habi-
tatoribz t're hui⁹. ⁊ aras eoz subūteretis :
⁊ nolūstis audire vocem meā. Cur hoc feci-
stis. Quāobrem nolui delere eos a facie ve-
stra: vt habeatis hostes. et dñi eozū sint vobis
in ruīnam. Cūq; loqueret angelus dñi hec
verba ad oēs filios israhel: eleuauerūtq; vo-
cem suā et fleuerūt. Et vocatū est nomē lo-
ci illi⁹ flentiū siue lacrimarum: imolauerūt
q; ibi hostias dño. Dimisit ergo iosue pplm
et abierunt filij israhel vnusq;sq; in possessio-
nem suā. vt obtineret eam: seruierūtq; do-
mino cūctis diebz eius et semioz. qui longo
post eū vixerunt tempe. et nouerāt omnia
opa dñi que fecerat cū israhel. Mortu⁹ est
aut iosue filius nun famul⁹ dñi centū et de-
cem annoz: et sepelierūt eum in finibz pos-
sessionis sue in thānathsare in mōte effrai.
a septētrionali plaga mōtis gaas. Omnis
q; illa gñatio ogregata est ad patres suos:
et surrexerunt alij qui nō nouerūt dñm: et
opa que fecerat cū israhel. Fecerūtq; filij
israhel malū in oīpectu dñi. et seruierūt ba-
alim: ac dimiserūt dominū deum patz suoz.
Qui eduxerat eos de terra egipti: et secus-
ti sunt deos alienos. deos q; populorū qui
habitabāt in circūitu eoz. et adorauerunt
eos: ⁊ ad iracūdiam ocitauerūt dñm. dimi-
tentes eū ⁊ seruīetes baal ⁊ astaroth. Tra-
tusq; est dñs oītra israhel tradidit eos i ma-
nus diripientiū: qui ceperūt eos ⁊ vendide-
runt hostibz qui habitabāt p girū: nec po-
tuerūt resistere aduersarijs suis: sed quocū-
q; pgerere voluissent. man⁹ dñi sup eos erat
sicut locutus est et iurauit eis et vehemē-
tē afflicti sunt. Suscitauitq; dñs iudices qui
liberaret eos de vastantiū manibz: sed nec
eos audire voluerūt. fornicātes cū dñis ali-
enis et adorantes eos. Cito deseruerūt viā
per quā ingressi fuerant patres eoz: et au-
dientes mādata dñi. omīa fecere otraria.
Cūq; dñs iudices suscitaret. in diebz eozū
flectebat misericordia: ⁊ audiebat afflicto-
rū gemit⁹. et liberabat eos de cede fastan-
tiū. Postq; aut mortu⁹ esset iudex: reuerte-
bant et multo faciebāt maiora q̄ fecerant
patres eoz: sequētes deos alienos. seruien-
tes eis et adorantes illos. Non dimiserunt
adimūetiones suas: ⁊ viā durissimā p quā
ambulare osueuerāt. Tratusq; est furor do-

mini in israhel et ait. Quia irritū fecit gēs
ista pactū meū quod pepigeram cū pratri-
bus eoz. et vocem meā audire otemptit. ⁊
ego non delebo gentes quas dimisit iosue
et mortu⁹ est: vt in iphs experiar isrl vtrū
custodiāt viā dñi: ⁊ ambulent in ea. sicue
custodierūt patres eozū an nō. Dimisit er-
go dñs oēs has nationes et cito subuerte-
re noluit. nec tradidit in manibus iosue.

CAPITV.

III.

E sunt gentes quas dñs dereliquit
vt erudiret in eis israhel. et omēs
qui non nouerāt bella chananeoz: ⁊ postea
discerēt filij eoz certare cū hostibz et habe-
re osuetudinē plāndi quicq; satrapas phili-
stinoz omnēq; chananeū et sydonium atq;
eueū. qui habitabat in mōte libano de mō-
te baal hermon vsq; ad introitū emath. Di-
misitq; eos vt in iphs experiret israhel:
vtrū audirent mādata dñi que preceperat
patribz eoz p manū moyfi an non. Itaq; fi-
lij israhel habitauerūt in medio chananei
et ethēi et amorrei et pherezei et euei et ie-
busei: et duxerūt vxores filias eoz. ipsiq;
filias suas filijs eoz tradiderunt: et serue-
runt dñs eoz. Fecerūtq; malū in cōspectu
dñi: et obliui sunt dei sui seruīetes baalim ⁊
astaroth. Tratusq; dñs oītra israhel tradi-
dit eos in manus chusan rafathaim regis
mesopotamie: seruierūtq; ei octo annis. Et
clamauerunt ad dñm: qui suscitauit eis sal-
uatorem ⁊ liberauit eos. othoniel videlicet
filiū cenē fratrem caleph minorē: fuitq; in
eo spirit⁹ dñi et iudicauit israhel. Egressus
q; est ad pugnā: et tradidit dñs in manus
chusāmrafathaim regem sirie. et oppressit
eum. Quieuitq; t'ra quadraginta annis: et
mortu⁹ est othoniel fili⁹ cenē. Addiderūt
aut filij israhel facere malū in oīpectu dñi.
qui oīfortauit aduersū eos eglon regē mo-
ab. quia fecerūt malū in oīpectu eius. Et co-
pulauit ei filios āmon ⁊ amalech abijtq; ⁊
peussit filios israhel. atq; possedit vrbez pal-
marū. Seruieruntq; filij israhel eglon regi
moab decem et octo annis: et postea clama-
uerūt ad dñm. Qui suscitauit eis saluatōez
vocabulo aoth melitum filiū gera filij iemi-
ni qui vtrāq; manu p dextra vtebat. Mise-
rūtq; filij israhel p illū munera eglon regi
moab. Qui fecit sibi gladiū ancipitē haben-

tem in medio capulū lōgitudinis palme ma-
nus et accinct⁹ est eo subē sagū in dextero
femore. **O**btulitq; munera eglon regi mo-
ab. **E**rat autē eglon crassus nimis. **C**ūq; ob-
tulisset ei munera psecut⁹ est socios qui cū
eo venerāt; et reūsus de galgalis vbi erāt
p̄dola dixit ad regem Verbu secretum ha-
beo ad te o rex. **E**t ille imperauit silentium.
Egressisq; omnib; qui circa eū erāt ingres-
s⁹ ē aoth ad eū. **S**edebat autē i estiuo cena-
culo solus. **D**ixitq; verbū dei habeo ad te.
Qui statim surrexit de trono. **E**xenditq;
aoth sinistrā manū et tulit ficam de dextro
femore suo; infixitq; in ventrē eius tam va-
lide vt capul⁹ sequerēt ferrū in vulnere; ac
pinguissimo adipe stringeret. **N**ec eduxit
gladiū sed ita vt pcusserat reliquit in cor-
pore; statimq; p secreta nature alui stercoā
pruperūt. **A**oth autē clausis diligentissime
hostijs cenaculi et obfirmatis; p posticā eg-
sus est. **S**eruiq; regis ingressi viderūt clau-
sas fores cenaculi atq; dixerunt. **F**orſitan
purgat aluū in estiuo cubiculo. **E**xpectan-
tesq; diu donec erubescerēt ⁊ vidētes q; nul-
lus aperiret; tulerūt clauē; et apientes iue-
nerūt dñm suum in terra iacentē mortuum.
Aoth autē dum illi turbarent effugit; ⁊ p-
trahit locū p̄dolorū vñ reuersus fuerat. **V**e-
nitq; i seprath et statim insonuit bucina in
mōte effraim; descenderūtq; cū eo filij isra-
hel ipso in frōte gradiēte. **Q**ui dixit ad eos
Sequimini me. **T**radidit em dñs inimicos
nostros moabitas in man⁹ nostras. **D**escē-
derūtq; post eū ⁊ occupauerūt vada iorda-
nis que transmittūt in moab et nō dimise-
rūt trāfire quēq; sed pcusserūt moabitas
in tempe illo circit⁹ decem milia omēs robu-
stos et fortes viros. nullus eorū euadere po-
tuit. **H**umiliatusq; est moab in die illo sub
manu israhel; ⁊ q̄euit tra octoginta annis
a p̄lijs. **P**ost hūc fuit sangar filius anath;
qui pcussit philistīm sexcētos viros vome-
re. **E**t ipse q; defēdit isrl. **CA. III.**

Addiderūtq; filij israhel facere ma-
luz in aspectu dñi post mortē aoth;
et tradidit illos dñs in man⁹ iabin
regis chanan qui regnauit i asor habuitq;
ducem exercit⁹ sui nomie hysaram. **I**pse autē
habitat in aroseth gentiū. **C**lamauerūt
q; filij isrl ad dñm. **N**ongētos em habebat

falcatos currus; et p viginti ānos vehemē-
ter oppresserat eos. **E**rat autē debbora p̄he-
tes vxor lapidoth que iudicabat pplm in il-
lo tempe; et sedebat sub palma que nomie
vocabat; inter rama et betxel in mōte effra-
im; ascendebātq; ad eam filij isrl in omē iu-
diciū. **Q**ue misit et vocauit barach filium
abinoem de cedēs neptalim; dixitq; ad eum
Drecepit tibi dñs deus isrl. **V**ade descēde
et duc exercitū in montem thabor; tollesq;
tecū decem milia pugnatorū de filiis nepta-
lim et de filiis zabulon. **E**go autē adducam
ad te in loco torrētis eisō sasarā principē ex-
ercitus iabin et curr⁹ eius atq; oēm multi-
tudiem; et tradam eos in manu tua. **D**ixit
q; ad eam barach. **S**i venis mecū vadam;
si nolueris venire mecū non p̄gam. **Q**ue di-
xit ad eū. **I**bo quidem tecū; sed in hac vice
victoria nō reputabit tibi; q̄a in manu mu-
lieris tradet hysara. **S**urrexit itaq; debbora
et prexit cum barach in cedēs. **Q**ui accitis
zabulon et neptalim ascendit cū decem mi-
libus pugnatorū; habens debborā in comi-
tatu suo. **A**ber autē cū recesserat quōdāz
a ceteris cūeis fratrib; suis filiis obab co-
gnatq; moyfi et tetenderat tabnacula vsq;
ad vallem que vocat semim; ⁊ erat iuxta
cedēs. **N**ūciatumq; est hysare q; ascendisset
barach fili⁹ abinoem in mōte thabor; ⁊ ogre-
gauit nōgentos falcatos curr⁹; et omnes
exercitū de aroseth gentiū ad torrētem cy-
son dixitq; debbora ad barach. **B**urge; hec
est em dies in qua tradidit dñs hysaram in
man⁹ tuas. **E**n ipse ductor est tu⁹. **D**escen-
dit itaq; barach de mōte thabor; et decem
milia pugnatorū cū eo. **P**erterruitq; dñs
hysaram et omēs curr⁹ eius vnūsamq; mul-
titudinem in ore gladij ad aspectū barach;
intantū vt hysara de curru desiliēs pedib; fu-
geret; et barach psequeret fugiētes curr⁹
et exercitū vsq; ad aroseth gentiū; et omis
hostiū multitudo vsq; ad internitiōem cade-
ret. **H**ysara autē fugiēs puenit ad tentoriū
iahel vxoris aber cūei; erat autē pax int̄ ia-
bim regem asor et domū aber cūei. **E**gressa
iḡr iahel in occursum hysare dixit ad eū. **I**n-
tra ad me dñe mī; ne timeas. **Q**ui ingressus
tabnaculū eius et optus ab ea palleo; dixit
ad eam da michi obsecro paululū aque; q̄a
sitio valde. **Q**ue aperuit vtres lacis et de-

dit et bibere: et opuit illū. Dixitq; fisara ad eam. Sta an hostiū tabnaculi: et cū venerit aliquis interrogās te. et dicēs nūquid hic est aliquis: respondebis. Nullus ē. Tulit itaq; iahel vxor aber clauū tabnaculi assumēs parit̃ et malleū: et ingressa abscondite et cū silentio posuit sup t̃mpus capitis ei⁹ clauū percussitq; malleo defixit in cerebr̃ vsq; ad trā: qui soporē mortis sociās defecit et mortu⁹ est. Et ecce barach sequēs fisaram veniebat: egressaq; iahel in occursum ei⁹ dixit ei. Veni: et ostendam tibi virū quē queris. Qui cū intrasset ad eam: vidit fisarā iacentem mortuū: et clauū infixū in t̃mpe eius. Humiliauit g̃ de⁹ in die illo iabim regē chanaan coram filiis isrl: qui crescebāt quotidie et forti manu opprimebāt iabim regem chanaan donec deleret eū. **CA. V.**

Ceciderūtq; debboza et barach filius abinoem in die illo dicētes. Qui sponte obtulistis de israhel animas vestras ad periculū: b̃ndicite dño. Audite reges: aurib; p̃cipite p̃ncipes. Ego sū qui dño canam: psallam dño deo isrl. Dñe cum exires de seir. et transires p̃ regiones edō. terra mota est: celiq; ac nubes: distillauerūt aquis. Montes fluxerūt a facie dñi: et synai a facie dei isrl. In dieb; sangar filij anath in dieb; iahel q̃euerunt semite: et qui ingrediebant p̃ eas ambulauerūt p̃ calles deuios. Cessauerūt fortes in isrl: et quieuerūt donec surgeret debboza. surgeret mat in isrl. No ua bella elegit dñs: et portas hostiū ipse subuertit. Clipe⁹ et hasta si apparuerūt in quadraginta milib; isrl. Cor meū diligit p̃ncipes isrl. Qui pp̃ia voluntate obtulistis vos discrimini b̃ndicite dño: qui ascenditis sup nitentes afinas et sedetis sup iudiciū. et abulatis in via loq̃mini. Vbi collisi sunt currus et hostiū suffocatus est exercit⁹: ibi narratur iusticie dñi: clementie fortis isrl. Tunc descendit p̃plus dñi ad portas: et optinuit p̃ncipatū. Surge surge debboza surge: loquere canticū. Surge barach: et apprehende captiuos tuos fili abinoem. Saluate sunt reliquie ppli. Dñs in fortib; dimicauit: ex effraim deleuit eos in amelech: et post eū ex beniamin in p̃plos tuos o amelech. De machir p̃ncipes descenderūt: et de zabulon qui exercitū ducerent ad bellandum. Buces psa

char fuere cū debboza: barach vestigia sūt secuti: qui quasi in p̃ceps ac baratrū se discrimini dedit. Diuiso ostra se ruben: magnanimoz repta otentio est. Quare habitas inē duos t̃m̃ios: vt audias fibulos gregū. Diuisio ostra se ruben: magnanimoz repta otentio est. Balaad trans iordanen quiescebat: et dan vacabat nauib; . Aser habitabat in litore maris: et in portib; morabāt. Zabulon vero et neptalim obtulerūt animas suas mortis in regione morome. Venerūt reges et pugnaverūt: pugnaverūt reges chanaā in thanac iuxta aquas magedon. et tamē nichil rulare p̃dantes. De celo dimicatū est ostra eos: stelle manētes in ordine et cursu suo adūsus fisaram pugnaverūt. Torrēs cison traxit cadauera eorū: torrēs cadumim torrēs cison. Cōcultra anima mea robustos. Ungule equoz ceciderūt fugientib; impetu. et p̃ p̃ceps ruētib; fortissimis hostiū. maledicite fr̃e meron dixit angelus dñi: maledicite habitatorib; eius: quia nō venerūt ad auxiliū dñi et adiutoriū fortissimoz ei⁹. B̃ndicta inter mulieres iahel vxor aber cime: et benedicat in tabnaculo. Aquā petenti lac dedit: et in phiala p̃ncipū obtulit butirū. Sinistrā manū misit ad clauū: et dextrā ad fabrorū malleos. percussitq; fisaram querens in capite vulneri locū: et t̃mp⁹ valide p̃forans. Int̃ pedes eius ruit: defecit et mortu⁹ est voluebat an pedes eius: et iacebat exanimis et miserabilis. Per venestrā respiciens vlulabat mat̃ eius: et de cenaculo loquebat. Cur moratur regredi curr⁹ eius: quare tardauerūt pedes quadrigaz illius. Vna sapientior ceteris vxorib; eius hec socrui verba respondit. Forsitan nūc diuidit spolia et pulcherrima femmaz eligit ei. Vestes diuersorū colorū fisare tradunt in predā: et suppellex varia ad ornanda colla ogeritur. Sic pererant omēs inimici tui dñe: qui aut̃ diligūt te sic sol in ortu suo splēdet ita rutilēt. Quieuit terra per quadraginta annos.

CAPIT V.

VI.

Fecerūt aut̃ filij israhel malū in conspectu dñi: qui tradidit illos in manū madian septem annis: et oppressi sūt valde ab eis. Fecerūtq; sibi antra et speluncas in montib;: et munitissima ad repugnādū.

loca. Cūq; seuiſſet iſrl' aſcēdebat madian ⁊ amelech et ceteri orientaliū nationum; et apud eos figentes tētoria. ſic erant in herbis cūcta vaſtabāt vſq; ad introitū gaze. nichilq; omnino ad vitā ptinēs relinquebāt in iſrl'; non oues nō boues nō aſinos. Iph' ei et vniūſi greges eoz veniebāt cū tabnaculis ſuis; et inſtar locuſtarū vniuerſa complebant. innumera multitudo hoīm et cameloz. quidq; tetigerāt deuſtantes. Humiliatusq; eſt iſrl' valde in oſpectu madian. Et clamauit ad dñm poſtulās auxiliū oēra madianitas. Qui miſit ad eos virū pphetam; et locutus eſt dñs de⁹ iſrl'. Ego ſeci vſ vſ aſcendere de egipto et eduxi vſ de domo ſeruitutis; et liberaui de manu egiptiorū et oīm inimicorū qui affligebāt vſ. Eieciq; eos ad introitū vrm; et edidi vobis erameoz; et dixi. Ego dñs de⁹ iſrl'. Ne timeatis deos amozeorū in quoz tēra habitatis. Et noluiſtis audire vocem meā. Venit aut angelus dñi ſedit ſub quercu qui erat in effra; et ptiebat ad ioas patrem familie eſdri. Cūq; gedon filius eius excuteret atq; purgaret frumēta in torculari vt fugeret madian; apparuit ei angel⁹ dñi et ait. Domine tecū viroz fortiffime. dixitq; ei gedon. Obſecro dñe mi ſi dominus nobiſcū eſt. cur ergo apprehenderūt nos hec oīa? Vbi ſunt mirabilia ei⁹ que narrauerūt patres noſtri; atq; dixerūt de egipto eduxit nos domin⁹. Nunc aut dereliq; nos dñs; ⁊ tradidit in manu madian. Reſpexitq; ad eū dñs. et ait. Vade in hac fortitudine tua; et libera bis iſrl' de manu madian. Scito q; miſerim te. Qui rñdens ait. Obſecro dñe mi in quo libera bo iſrl'. Ecce familia mea infima ē in manaffe ⁊ ego minim⁹ in domo patris mei. Dixitq; ei dñs. Ego ero tecū; et percuties madiā qñ vnū virū. Et ille ſi inueni inqt. Gtiam corā te da michi ſignū q; tu ſis qui loqueris ad me; nec recedas hinc donec reuertar ad te portās ſacrificiū et offerens tibi. Qui rñdit. Ego pſtulabor aduentū tuū. Ingreſſus eſt itaq; gedon et coxit hedū ⁊ de farīne modio azimos panes; canesq; ponēs in caſtro et ius carniū mittēs in olla. tulit oīa ſub quercu; et obtulit ei. Cui dixit angelus dñi. Tolle carnes ⁊ aſimos panes et pone ſup petram illā; et ius deſup funde.

Cūq; feciſſet ita. extendit angel⁹ dñi ſummitatē vge quā tenebat in manu et tetigit carnes ⁊ azimos panes; aſcēditq; ignis de petra ⁊ carnes azimosq; panes conſumit; angelus aut dñi euauit ex oculis ei⁹. Videnſq; gedon q; eſſet angelus dñi ait. Deu mi domine de⁹; quia vidi angelū dñi facie ad faciem dixitq; ei dñs. Pax tecū. Ne timeas; non morieris. Edificauit ergo ibi gedon altare dño; vocauitq; illud dñi pax vſq; in preſentē diem. Cūq; adhuc eſſet in effra que ē familie eſdri nocte illa dixit dñs ad eū. Tolle thaurū patris tui et altez thaurū annoz ſeptem. deſtruesq; aram baal que eſt patris tui. et nem⁹ quod circa arā eſt ſuccide et edificabis altare dño deo tuo in ſummitate petre hui⁹ ſup quā ante ſacrificiū poſuiſti; tollesq; thaurū ſecūdū et offeres olocauſtū ſup ſtruem lignoz que de nemore ſuccideris. Aſſumtis ergo gedon decem viris ⁊ ſeruis ſuis. fecit ſic ei pceperat dñs. Timēs aut domū patris ſui et homies illi⁹ ciuitatis p diem noluit facere; ſed oīa nocte compleuit. Cūq; ſurrexiſſent viri opidi ei⁹ mane viderūt deſtructā aram baal lucūq; ſuccisum; et thaurū altez impoſitū ſup altare. quod tūc edificatū erat; dixerūq; adinuicē. Quis hoc fecit? Cūq; pquirerent auctorem facti; dictū eſt. Gedon filius ioas fecit hec oīa. Et dixerūt ad ioas. Produce filiū tuū huc vt moriā; quia deſtruxit arā baal; et ſuccidit nem⁹. Quib; ille reſpondit. Nūqd vltiores eſtis baal. vt pugnetis p eo? Qui aduerſari⁹ eſt eius moriā; anteq; lux erāſtina veniat. Si de⁹ eſt; vindicet ſe de eo q; ſuffodit aram eius. Ex illo die vocatus eſt gedon iherobaal; eo q; dixiſſet ioas vlcifcatur ſe de eo baal. qui ſuffodit altare ei⁹. Et go oīs madian et amalech et orientales populi ogregati ſunt ſiml'; et tranſeūtes iordanen caſtrametati ſunt in valle ieſrl'. ſpiritus aut dñi induit gedon; qui clangens bucina ouocauit domū abiezer vt ſequeret ſe. Miſitq; nūcios in vniūſum manaffe; qui et ipſe ſecut⁹ eſt eū. Et alios nūcios in aſer et zabulon et neptalim qui occurrerūt ei. Dixitq; gedon ad dñm. Si ſaluū facis per manū meam pplm iſrahel ſic locut⁹ eſt; ponā hoc vellus lane in area. Si ros in ſolovelle re fuerit et omni terra ſiccitas. ſciam q; per

manū meam sic locutus es liberabis israel. factumque est ita. Et de nocte surgens; expulso vellere cōcam rore impleuit. Dixitque rursum ad dñm. Ne irascatur furor tu⁹ contra me; si adhuc semel temptauero signū querēs i vellere. oro vt solū vellus siccū sit; et omnis terra rore madēs. Fecitque dñs nocte illa vt postulauēat; et fuit siccitas in solofellē; et ros in omni terra. **CA. VII.**

Situr iherobaal qui et gedeon de nocte cōsurgens et oīs populus cū eo venit ad fontem qui vocat arad. Erant autē castra madian in valle ad septētrionalē plagā collis excelſi. Dixitque dñs ad gedeon. Mult⁹ est tecū ppl⁹; nec tradet madian in man⁹ ei⁹; ne gloriē contra me israel et dicat meis viribus liberat⁹ sum. Loquere ad populū; et cunctis audientib⁹ p̄dica. Qui formidolos⁹ et timidus est reuertat. Recesserūtque d mōte galaad; et reuerſi sunt ex pplō viginti duo milia viroz; et tñ decē milia remaserunt. Dixitque dñs ad gedeon. Adhuc popul⁹ mult⁹ est. Duc eos ad aquas et ibi p̄babo illos et de quo dixero tibi vt tecū vadat ipse p̄gat quē ire p̄hibuero reuertat. Cūque descēdisset popul⁹ ad aquas; dixit dñs ad gedeon. Qui manu et lingua lambuerit aquas sic solēt canes lambere sepabis eos seorsū; qui autē curuatis genib⁹ biberint in altera pte erūt. Fuit itaque numer⁹ eoz qui manu ad os p̄cieute lambuerūt aquas tricēti viri oīs autē reliqua multitudo flexo poplice biberat. Et ait dñs ad gedeon. In trecentis viris qui lambuerūt aquas liberabo vos et tradā in manu tua madian; omnis autē reliqua multitudo reuertat in locū suū. **S**umptis itaque p numero cibarijs et tubis; omne reliquā multitudinē abire p̄cepit ad tabernacula sua; et ipse cū tricētis viris se certaminī dedit. Castra autē madian erāt sub tñ valle. Eadem nocte dixit dñs ad eū. Surge et descende in castra; quia tradidi eos in manu tua. **S**im autē solus ire formidas; descendet tecū phara puer tu⁹ et cum audieris quid loquant tūc confortabunt man⁹ tue; et securior ad hostiū castra descēdes. Descendit ergo ipse et phara puer eius in ptes castrorū; vbi erāt armatorū vigilie. Madian autē et amelech et oēs oriētales populi fusi iacebāt in valle vt locustarū multitudo; ca-

meli autē innumerabiles erāt sic arena que facit in litore maris. Cūque venisset gedeon narrabat aliq⁹ somniū p̄ximo suo; et i hūc modū referebat qd viderat. **V**idi somniū; et videbat michi quasi subcimerici⁹ panis exordeo volui; et in castra madian descendere. Cūque puenisset ad tabnaculū percussit illud atque subūtit; et terre fūdītus coequauit. Respondit is cui loquebat. **N**ō hoc ē ali⁹ n̄ gladi⁹ gedeonis filij ioas viri israelite. Tradidit em̄ dñs in man⁹ eius madian; et oia castra ei⁹. Cūque audisset gedeon somniū et interpretatiōem eius adorauit; et reuersus ad castra israel et ait. **S**urgite tradidit enim dñs in man⁹ nostras castra madian. **D**iuī sitque trecētos viros in tres ptes; et dedit tubas in manib⁹ eoz lagenasque vacuas ac lampades in medio lagenaz. Et dixit ad eos. **Q**uod me facere videritis hec facite. **I**ngrediar ptem castrorū; et quod fecero sectamini. **N**ō psonuerit tuba in manu mea; vos quē p castrorū circūitum clangite et clamate dño et gedeoni. **I**ngressusque est gedeon et trecēti viri qui erāt cū eo in ptem castrorū incipientib⁹ vigilijs noctis medie; et custodibus suscitatis ceperūt bucinis clangere; et oploedere int̄ se lagenas. Cūque p girū castrorū in trib⁹ psonarent locis et p̄drias cōfregissent tenuerūt finistris manib⁹ lāpades; et dextris sonātes tubas; clamaueruntque gladi⁹ dñi et gedeonis; stantes singuli i loco suo p circūitum castrorū hostiliū. **D**ia itaque castra turbata sūt; et vociferātes vlulantesque fugierūt. Et nichilominus insistebāt tricēti viri bucinis psonātes. **I**mmisitque dñs gladiū in omnib⁹ castris; et mutua se cede trūcabant fugiētes vsq⁹ ad bethseca et crepinem abel meula in tebbath. **C**ōclamātes autē viri israel de neptali et aser et omni manasse p̄sequebant madian. Et dedit dñs victoriam pplō isrl in die illa. **M**isitque gedeon nūcios in oēm mōtem effraim dicens. **D**escendite in occurſū madian; et occupate aquas vsq⁹ ad bethbera atque iordanen. **C**lamauit effraim; et preoccupauit aquas atque iordanē vsq⁹ ad bethbera. **A**pprehēsoque duos viros madiā oreb et zeb. **I**nfecit oreb in mōte oreb; zeb vero in torculari zeb. **E**t p̄secuti sunt madian; capita oreb et zeb portātes ad gedeon trās fluēta iordanis.

CAPITV.

VIII.

Dixeruntque ad eum viri effraim. Quid est hoc quod facere voluisti: ut non nos vocares cum ad pugnam perges contra madian? Surgentes fortiter: et prope vim inferentes. Quibus ille respondit. Quid enim tale facere potui: quale vos fecistis? Nonne melior est racemus effraim vindemijs abiezer? In manus vestras tradidit dominus principes madian oreb et zeb. Quid tale facere potui: quale vos fecistis? Quod cum locutus esset: requieuit spiritus eorum quo tumebant contra eum. Cumque venisset gedeon ad iordanem transiit eum cum trecetis viris qui secum erant: et per lassitudinem fugientes persequi non poterant. Dixitque ad viros soccoth. Date obsecro panes populo qui mecum est quia valde defecerunt: ut possim persequi zeb et salmana reges madian. Responderunt principes soccoth. Forsitan palme manuum zeb et salmana in manu tua sunt: et idcirco postulas ut de manu exercitus tui panes. Quibus ille ait. Cum ergo tradiderit dominus zeb et salmana in manus meas: offeram carnes vestras cum spinis tribulorumque deserti. Et inde descendens venit in phanuel: locutusque est ad viros loci illius familia. Cui et illi responderunt sic responderant viri soccoth. Dixitque itaque eis. Cum reversus fuero victor in pace destrua turri hanc. Zeb et salmana requiescebant cum omni exercitu suo. Quideci enim milia viri remanserant ex omnibus turmis orientaliu populo: ceteris centum viginti milibus bellatorum et educatum gladium. Ascendensque gedeon per viam eorum qui in tabernaculis morabantur ad orientalem partem nobis et iechaa percussit castra hostium qui securi erant et nichil adhuc suspicabant: fugeruntque zeb et salmana: quos persequens gedeon apprehendit turbato omni exercitu eorum. Revertensque de bello ante solis ortum apprehendit puerum de viris soccoth: interrogavitque eum nomina principum et seniorum soccoth et descripsit septuaginta septem viros: venitque in soccoth: et dixit eis. En zeb et salmana super quibus exprobraastis michi dicentes forsitan manus zeb et salmana in manibus tuis sunt: et idcirco postulas ut de manu viris qui lassii sunt et defecerunt panes. Tulit ergo seniores civitatis et spinas deserti ac tribulos: et strinxit cum eis atque comminuit viros soccoth. Turrimque phanuel subver-

tit: occisis habitatoribus civitatis. Dixitque ad zeb et salmana. Quales fuerunt viri quos occidistis in thabor? Qui responderunt. Similes tui: et unus ex eis quasi filius regis. Quibus ille respondit. Fratres mei fuerunt filii matris mee. Vivit dominus: quia si servassetis eos non vos occiderem. Dixitque iether primogenito suo. Surge et interfice eos. Qui non eduxit gladium. Timebat enim quia adhuc puer erat. Dixeruntque zeb et salmana. Tu surge et irruem in nos: quia iuxta etate robore est hominis. Surrexit gedeon et interfecit zeb et salmana: et tulit ornamenta ac bullas quibus colla regaliu camelorum decorari solent. Dixeruntque viri israel ad gedeon. Dominare nostri tu et filius tuus et filii filii tui: quia liberaasti nos de manu madian. Quibus ille ait. Non dominabor vestri: nec dominabitur in vos filius meus: sed dominabitur dominus. Dixitque ad eos. Vnum petitionem postulo a vobis. Date michi maures ex preda vestra. Maures enim aureas ismahelite habere consueverant. Qui responderunt. Libentissime dabimus. Expandentesque super terram pallium precerunt in eo maures de preda: et fuit pondus postulatorum maurium mille septingenti auri filii absque ornamentis et monilibus et veste purpurea quibus reges madian uti soliti erant: et propter torques aureas camelorum. Fecitque ex eo gedeon ephod et posuit illud in civitate sua effra. Fornicatusque est omnis israel in eo: et factum est gedemoni et omni domui eius in ruinam. Humiliatus est autem madian coram filiis israel nec potuerunt ultra ceruices eleuare: sed quod euit terra per quadraginta annos quibus gedeon prefuisset. Abijt itaque iherobaal filius ioas et habitavit in domo sua: habuitque septuaginta filios qui egressi sunt de femore eius: eo quod plures haberet uxores. Concubina autem illius quam habebat in sichem genuit ei filium nomine abimelech. Mortuusque est gedeon filius ioas in senectute bona: et sepultus est in sepulcro ioas patris sui in effra de familia esdri. Postquam autem mortuus est gedeon adhuc sunt filii israel: et fornicati sunt in baalim. Percussereque cum baal sed ut esset eis in deum: nec recordati sunt domini dei sui qui eruit eos de manibus inimicorum suorum omnium per circuitum: nec fecerunt misericordiam cum domo iherobaal gedemoni iuxta omnia bona que fecerat israeli.

SEQVITVR. CAPITVLVM. IX.

Abiſe aut abimelech fili⁹ iherobaal
in ſichem ad fratres matris ſue: et
locut⁹ eſt ad eos et ad oēm cogna
tionem dom⁹ patris matrisq; ſue dicens. lo
q̄mini ad omēs viros ſichem. Quid vobis ē
melius: vt dñentur veſtri ſeptuaginta viri
oēs filij iherobaal. an vt domine vobis vn⁹
vir? Simulq; cōſiderate: quia os veſtr⁹ et ca
ro v̄ra ſum. Locuti ſunt fratres m̄ris ei⁹ d
eo ad omēs viros ſichem vniūſos ſmoneſ
iſtos: et inclinauerūt eor⁹ eor⁹ poſt abimelech
dicentes. Frater noſter eſt. Pederūtq; illi
ſeptuaginta pondera argēti de phano baal
berith. Qui adduxit ſibi ex ea viros mopes et
vagos: ſecutiq; ſunt eū. Et venit in domū
patris ſui effra: et occidit fratres ſuos fili
os iherobaal ſeptuaginta viros ſup lapidē
vnū. Remaſitq; ioathan fili⁹ iherobaal mi
nim⁹: et abſcondit⁹ eſt. Cōgregati auteq;
ſunt oēs viri ſichem et vniūſe familie vrbis
mello: abierūtq; et oſtituerūt regem abi
melech iuxta quercū que ſtabat in ſichem.
Quod cū nūciatū eſſet ioathan iuit et ſte
tit in vertice mōtis garizim: eleuataq; vo
ce clamauit et dixit. Audite me viri ſichem:
ita vt audiat v̄s dñs. Jerūtq; ligna vt vn
gerent regem. Dixerūtq; oliue. Impera
nobis. Que r̄ndit. Nūquid poſſum deſerere
pinguedinē meam qua et dij vtunt⁹ et homi
nes: et venire vt in ligna p̄mouear? Dixe
runtq; ligna ad arborem ficū. Veni: et ſup
nos regnū accipe. Que r̄ndit eis. Nunquid
poſſum deſerere dulcedinē meam fructuſq;
ſuauiſſimos: et ire vt in cetera ligna p̄mo
uear? Locutaq; ſunt ligna ad vitē. Veni
et impa nobis. Que r̄ndit eis. Nūquid poſſū
deſerere vinū meū quod letificat deū et ho
mines: et in cetera ligna cōmoueri? Dixe
rūtq; oīa ligna ad ramnū. Veni et impa ſu
per nos. Que r̄ndit eis. Si vere me regē vob
oſtituiſtis venite et ſb vmbra mea requieſci
te: ſinaut nō vultis: egrediaſ ignis de ram
no et deuoret cedros libani. Nūc igit⁹ ſi recte
et abſq; peccato oſtituiſtis ſup v̄s regē abi
melech et bñ egiftis cū iherobaal et cū domo
ei⁹: et reddidiftis vicē bñficijs ei⁹ qui pu
gnauit p vobis et animā ſuā dedit periculis.
vt erueret v̄s de manu madiā: qui nūc ſur
rexiſtis oīa domū patris mei et inſecuiſtis
filios ei⁹ ſeptuaginta viros ſup vnū lapi

dem: et oſtituiſtis regem abimelech filium
ancille ei⁹ ſup habitatores ſichem eo qd fra
ter veſter ſit: ſi ergo recte et abſq; vicio eg
iftis cū iherobaal et domo ei⁹. hodie letemini
in abimelech et ille letet⁹ in vobis. **S**inaut
puerſe: egrediaſ ignis ex eo et ſumat ha
bitatores ſichem et opidum mello: egredia
turq; ignis de viris ſichem et de opido mel
lo et deuoret abimelech. Que cū dixiſſet fu
git et abiit in bera: habitauitq; ibi ob me
tū abimelech fratris ſui. **R**egnavit itaq;
abimelech ſup iſrl tribo annis. **A**ſitq; do
min⁹ ſpiritu p̄ſimū inter abimelech et ha
bitatores ſichem: qui ceperūt eū deſectari:
et ſcelus interfectiōis ſeptuaginta filioꝝ ie
robaal et effuſiōem ſanguis eor⁹ offerre in
abimelech fratre ſuū: et in ceteros ſichimo
rum p̄ncipes qui eū adiuerāt. **P**oſuerūt
q; inſidias aduſum eū in ſumitate mōtium:
et dū illi⁹ p̄ſtolabant aduentū exercebant
latrocinia: agentes p̄das de p̄tereunſibus.
Nūciatūq; eſt abimelech. **V**enit aut ga
al filius obed cū fratrib⁹ ſuis: et tranſiit
in ſichimā. **A**d cui⁹ aduentū erecti habita
tores ſichem egreſſi ſunt in agros vaſtates
vineas vualq; calcantes: et factis cantati
um choris. ingreſſi ſunt phanū dei ſui: et in
epulas et pocula maledicebant abimelech
clamate gaal filio obed. **Q**uis ē iſte abime
lech et que eſt ſichem vt huiam⁹ ei⁹? **N**ūquid
non eſt fili⁹ iherobaal? **E**t oſtituit p̄ncipem
zabul ſeruū ſuum ſup viros emor patris ſi
chem. **C**ū ergo ſeruiem⁹ ei⁹. **V**enit dñs al
quis populū iſtū ſub manu mea: vt auferre
de medio abimelech. **D**ictūq; ē abimelech
Congrega exercitus multitudinem et veni.
Zebul em p̄nceps ciuitatis auditis ſermo
nibus gaal filij obed irat⁹ eſt valde: et miſe
clam ad abimelech nūcios dicēs. **E**cce ga
al fili⁹ obed venit in ſichimā cū fratrib⁹ ſui
is: et oppugnat aduſum te ciuitatē. **B**urge
itaq; nocte cum populo qui tecū eſt et latita
in agro: et p̄mo mane oriente ſole irruet ſu
per ciuitatem. **I**llo aut egrediēte aduſum
te cū populo ſuo: fac ei quod potueris. **S**ur
rexit itaq; abimelech cū omni exercitu ſuo
nocte: et tetedit inſidias iuxta ſichimā in
quatuor locis. **E**greſſuſq; ē gaal fili⁹ obed:
et ſtetit in introitu porte ciuitatis. **S**urre
xit aut abimelech: et oīs exercitus cū eo et

inſidiarum loco. Cūq; vidiffet populū gaal: dixit ad zebul. Ecce de mōtib; multitudo descendit. Cui ille rēdit vmbra; mōtiū vides quaſi capita hoim; et h̄ errore decipiēis. Rurſumq; gaal ait. Ecce pplu; de vmbilico terre descendit: et vn⁹ cuneus venit per viam que reſpicit quercū. Cui dixit zebul. Vbi eſt nūc os tuū quo loquebaris. q̄s eſt abimelech vt ſeruiam⁹ ei? Nōne hic eſt populus quem deſpiciebas? Egredere et pugna contra eū. Abiit ergo gaul expectante ſichemorum pplo ⁊ pugnavit contra abimelech: qui pſecut⁹ eſt eū fugiētem in urbem opulit. Ceciderūtq; ex pte eius plurimi vſq; ad portam ciuitatis: et abimelech ſedit in ruina. Zebul autē gaal et ſocios ei⁹ expulit de urbe: nec in ea paſſus eſt cōmorari. Requenti ergo die egreſſus eſt pplu; in campū: qđ cū nūciatū eſſet abimelech tulit exercitum ſuū ⁊ diuiſit in tres turmas: tēdens inſidias in agris. Videnſq; qđ egredere p̄p̄lus de ciuitate ſurrexit et irruit in eo cū cuneo ſuo oppugnās et obſidens ciuitatē: due autē turme palantes p̄ campū aduſarios pſequebātur. Porro abimelech omni die illo oppugnabat urbem: quā cepit inſectis habitatorib; eius: ip̄a qđ deſtructa eſt ita vt ſal i ea diſpgeret. Quod cū audiſſent qui habitabāt in turre ſichemorum: ingreſſi ſūt phanuz dei ſui berith vbi fed⁹ cū eo pepigerāt ⁊ ex eo loc⁹ nomē acceperat: qui erat munitus valde. Abimelech qđ audiens viros t̄ris ſichemorum parit cōglobatos aſcendit in montem ſelmon cū omni pplo ſuo: ⁊ arrepta ſecuri p̄cidit arboris ramū i poſitūq; ferēs humero dixit ad ſocios. Nō me vidiftis facite cito facite. Igit̄ etati ramos ⁊ arborib; p̄cidentes ſeq̄bant ducē. Qui circūdātes p̄ſidiū ſuccenderūt: atq; ita fēm ē vt fumo ⁊ igne mille hominū necarētur viri parit et mulieres habitatorū turris ſichem. Abimelech autē inde p̄ficiſcens venit ad oppidū thebes: quod circūdans obſidebat exercitu. Erat autē turris excelsa i media ciuitate: ad quā ofugerāt ſimul viri ac mulieres et oēs p̄ncipes ciuitatis clauſa firmiſſime ianua: ⁊ ſuper turris tectū ſtantes p̄ pugnacula. Accedenſq; abimelech iuxta turri pugnabat fortiter: ⁊ appropinquās hoſtio ignē ſuppōnere nitebāt. Et ecce vna mulier fragmen

mole deſup iaciens illiſit capiti abimelech: ⁊ ofregit cerebrū eius. Qui vocauit cito armigerū ſuū: et ait ad eū. Euagma gladiū tuū et p̄cute me: ne forte dicat qđ a femina interfecit⁹ ſim. Qui iuſſa p̄ficiēs inſecit eū. Illoq; mortuo oēs qui cū eo erāt de iſrl. reuerſi ſunt in ſedes ſuas: et reddidit de⁹ malū quod fecerat abimelech contra patrē ſuū interfecit⁹ ſeptuaginta fratribus ſuis. Abichimitis qđ quod operati erāt retributū eſt et venit ſup eos maledictio ioathan filij ierobaal. **CAPITV. X.**

Poſt abimelech ſurrexit dux in iſrl thoſa fili⁹ phua patrui abimelech vir de iſachar qui habitauit i ſanir montis eſſraim: et iudicauit iſrl viginti et tribus annis: mortu⁹q; eſt ac ſepultus in ſanir. Huic ſucceſſit iair galaadites qui iudicauit iſrl p̄ viginti et duos annos: habens triginta filios ſedētes ſup triginta pullos aſinaꝝ et p̄ncipes triginta ciuitatū: que ex nomine eius ſunt appellate anothiair id eſt opida iair vſq; in p̄ntem diem in terra galaad. Mortu⁹q; eſt iair: ac ſepult⁹ in loco cui ē nomē camon. Filij autē iſrl peccatis veteribus iūgentes noua: fecerūt malum in oſpectu dñi: ⁊ ſeruiērūt ydolīs baali ⁊ aſtaroth et dijs ſirie ac ſidonis et moab et filioꝝ ammon et philiſtīm: dimiſerūtq; dñm et nō coluerūt eum. Cont̄ quos irat⁹ tradidit eos in man⁹ philiſtīm et filioꝝ ammon: afflictiq; ſunt et vehement̄ oppreſſi p̄ annos decem et octo. oēs qui habitabāt trās iordanē in terra amorrei que eſt i galaad. intantū vt filij ammon iordane trāſmiſſo vaſtarent iudam et beniamin et eſſraim. Afflict⁹q; eſt iſrahel. Et clamantes ad dñm dixerūt. Peccauim⁹ tibi: quia dereliq̄im⁹ dñm deū noſtrū et ſeruiuim⁹ baalim. Quib; locut⁹ eſt dñs. Nūquid non egiptij et amorrei filijq; ammon et philiſtīm ſidonij qđ et amalech et chanaan oppreſſerūt vꝝ. ⁊ clamaſtis ad me et erui vꝝ de manu eozꝝ. Et tamē reliquiſtis me: et coluiſtis deos alienos. Idcirco non addam vt vltra vꝝ liberem. Ite ⁊ inuocate deos quos elegiſtis. Ipsi vꝝ liberēt i tempe anguſtie. Dixerūt filij iſrl ad dñm peccauim⁹: redde tu nobis quidqđ placet tibi: tantū nūc libera nos. Que dicētes oīa de finib; ſuis alienozꝝ. deozꝝ ydola p̄cece

rūt: et seruiuerunt dño deo: qui coluit super
miserijs eorū. Itaq; filij ammō oclamātes
in galaad fixere tentoria: ostra quos agre-
gati filij israhel. i maspha castrametati sūt
Dixerūtq; pñcipes galaad singuli ad pñ-
mos suos Qui pñm⁹ ex nobis contra filios
ammō ceperit dimicare: erit dux populi ga-
laad. CA. XI.

Fuit itaq; illo in tempe iepthē gala-
adites vir fortissimus atq; pugna-
tor filius mulieris meretricis: qui
nat⁹ est de galaad. Habuit autē galaad vx-
orem de qua suscepit filios: q; post q; creue-
rant eiecerūt iepthē dicētes. Heres in do-
mo patris nostri esse non poteris: q; de adul-
tera matre natus es. Quod ille fugiēs atq;
deuitas habitauit in tra thob. Cōgregati
q; sunt ad eū viri imopes et latrocinātes: et
quasi pñcipem sequebant. In illis dieb; pu-
gnabat filij ammō ostra isrl: quib; acriter
instantib; prexerunt maiores natu de gala-
ad vt tollerēt in auxiliū sui iepthē de terra
thob. Dixerūtq; ad eū. Veni et esto pñ-
ceps noster: et pugna ostra filios ammon.
Quib; ille rñdit. Nonne vos estis qui odi-
stis me et eieci stis de domo pñs mei: et nūc
venistis ad me necessitate opulsi. Dixerūt
q; pñcipes galaad ad iepthē. Ab hāc igi-
tām nūc ad te venim⁹ vt pficiscaris nobis:
cū: et pugnes ostra filios ammon: filq; dux
oīm qui habitant in galaad. Iepthē q; di-
xit eis. Si vere venistis ad me vt pugnez p
vobis ostra filios ammon: tradideritq; eos do-
min⁹ i man⁹ meas: ego ero vester pñceps.
Qui rñdēt ei Dñs qui hec audit ipe media-
tor ac testis est: q; nostra pmissa faciam⁹.
Abijt itaq; iepthē cū pñcipib; galaad: fe-
cit eū oīs popul⁹ pñcipes sui. Locutusq; ē
iepthē oīes sermōes suos corā dño in mas-
pha. Et misit nūcios ad regē filioz āmon:
q; ex pñsua sua dicerēt. Quid michi et tibi ē
quia venisti ostra me vt vastāes terrā meā.
Quib; ille rñdit. Quia tulit isrl trāz meaz
qñ ascendit de egipto: a finib; arnō vsq; ia-
boc atq; iordanen. Nūc ergo cū pace red-
de michi eam. Per quos rursum mādauit ie-
pthē: et impauit eis vt dicerēt regi āmon.
Hec dicit iepthē. Non tulit isrl terras mo-
ab nec terrā filioz ammon: s; quādo de egi-
pto ascēderit ambulauit p solitudinē vsq;

ad mare rubrum: et venit in cades. Misitq;
nūcios ad regē edom dicens. Dimitte me
vt trāseam terrā tuam. Qui noluit acquies-
cere pñcibus eorū. Misitq; ad regem moab
qui et ipse trāsitum pñbere otemptit. mansit
itaq; in cades: et circūiuit ex latere terram
edom et trāam moab. Venitq; ad oriētalem
plagā terre moab et castrametat⁹ ē trans
arnon nec voluit intrare tñmos moab. Ar-
non quippe sñmū est terre moab. Misit ita-
q; isrl nūcios ad seon regem amorreoz q;
habitabat in esebon: et dixerūt ei. Dimitte
vt transeā p terram tuā vsq; ad fluuium.
Qui et ipse israhel verba despiciens nō dimi-
sit eū transire p tñmos suos: sed infinita mlti-
tudine aggregata egressus est ostra eū in
iassa: et fortit resistebat. Tradiditq; eū do-
min⁹ in manu isrl cū oīm exercitu suo et p-
cussit eū: et possedit oēm terrā amorrei ha-
bitatoris regiōis illi⁹ et vniūsos fines ei⁹
de arnon vsq; iaboc: et de solitudine vsq; ad
iordanen. Dñs ergo de⁹ isrl subūtit amor-
reū pugnāte ostra illū populo suo isrl. Et
tu nūc vis possidere terram ei⁹. Nonne ea-
que possedit chamos de⁹ tu⁹ tibi iure debē-
tur. Que aut dñs deus noster victor obti-
nuit: in nostrā cedent possēsiōem. Nisi for-
te melior es balac filio sephor rege moab. a-
docere potes q; iurgatus sit ostra isrl et pu-
gnaret ostra eū quādo habitabat in esebon
et viculis ei⁹ et i aroer et villis illi⁹: vel in cū-
dis ciuitatib; iuxta iordanē p trecētos an-
nos. Quare tanto tempe nichil sup hac re-
petitiōe tpēta stis: igi nō ego pecco in te:
sed tu ostra me male agis. mōcēs michi bel-
a non iusta. Iudicet dñs arbiter hui⁹ diei
inter isrl et inter filios āmon. Noluitq; ac-
quiescere rex filioz ammon verbis iepthē q;
per nūcios mādauerat. Factus est ergo su-
per iepthē spirit⁹ dñi: et circūiens galaad
et manasse maspha q; galaad: et inde tran-
siens ad filios ammon votū vult dño dicē.
Si tradideris filios ammon in man⁹ meas:
quicūq; pñm⁹ fuerit egressus d forib; dom⁹
mee: michiq; occurrerit reuertēti cū pace
a filiis ammon: eū olocastū offeram dño.
transiuitq; iepthē ad filios ammon vt pu-
gnaret ostra eos: quos tradidit dñs in ma-
n⁹ eius: pcussitq; ab aroer vsq; dū venias
in mēmib; viginti ciuitates: et vsq; ad abel q;

est vñe is oñta plaga magna mñis; humi-
liatiq; sunt filij ammon a filiis isrl. Reuer-
te aut̃ sept̃e in maspha domũ suũ occurrit
ei vñgenita filia cū timpanis ⁊ choris. Nō
emm habebat alios liberos. Qua visa; sci-
dit vestimenta sua et ait. Heu me filia mī;
decepisti me. et ipsa decepta es. Aperui em̃
os meũ ad dñm; et aliud facere nō poterō.
Cui illa rñdit. Pater mi. si aperuisti os tuũ
ad dñm. fac michi quodeũq; pollicit⁹ es; cō-
cessa tibi vltione atq; victoria de hostib; tu-
is. Dixitq; ad patrē. Hoc solũ michi p̃sta
quod deprecor. Dimitte me vt duob; mensi-
bus circueam mōtes; et plangā virginita-
tem meam cū sodalib; meis. Cui ille rñdit.
Vade. Et dimisit eā duob; mensib; . Cũq;
abisset cū socijs et sodalib; suis; flebat vir-
ginitatē suam in mōtibus. Expletisq; duo-
bus mēsis reuersa est ad patrem suũ; et
fecit ei sic vuerat. Que ignorabat virum.
Ex inde mos creuit in isrl et osuetudo ser-
uata est; vt post annũ circulũ cōueniant in
vñũ filie isrl et plangebāt filiā sept̃e gala-
adite dieb; quatuor. **CA. XII.**

Ecce aut̃ in effraim orta est seditio
Nā trāseūtes ostra aq̃lonē dixerūt
ad sept̃e. Quāe vadēs adpugnāz
ostra filios ammon vocare nos nolūsti; vt p-
gerem⁹ tecũ. Igit̃ incendem⁹ domũ tuam
Quib; ille rñdit. Disceptatio erat michi ⁊
pp̃lo meo ostra filios āmon vehemens. vñq;
vocaui vt pberetis michi auxiliũ; et facere
nolūstis. Quod cernēs posui animā meam
in manib; meis; tranhuiq; ad filios āmon;
et tradidit eos dñs in man⁹ meas. Quid cō-
merui; vt aduersũ me osurgatis in plium?
Vocatis itaq; ad se cūctis viris de galaad
pugnabat contra effraim. Percusserūtq;
viri galaad effraim; quia dixerant fugiti-
uus est galaad de effraim et habitabat in me-
dio effraim et manasse. Et occupauerunt
galaadite vada iordanis p que effraim re-
uersus erat. Cũq; venisset ad ea de effraim
numero fugiēs. atq; dixisset obsecro vt me
transire permittas; dicebant ei galaadite.
Nūquid effrate⁹ es? Quo dicēte nō sum;
interrogabāt eũ. Dic ergo sebbolech; qđ inē-
pretat̃ spica. Qui rñdebat thxbolech; ea-
dem lra spicam exp̃mere non valens; statim
q; apprehensum iugulabāt in ip̃o iordanis

transitũ. Et ceciderūt in illo tempe de effra-
im quadraginta duo milia. Iudicauit itaq;
sept̃e galadites isrl sex annis; et mortuus
est ac sepultus in ciuitate sua galaad. **19**
hũc iudicauit isrl abessan de bethleem; qui
habuit triginta filios et totidē filias. Quas
emittens foras maritis dedit; et eiusdē nu-
meri filijs suis accepit vxores; introducēs
in domũ suā. Qui septē annis iudicauit isrl
mortu⁹q; est ac sepultus in bethleem. Cui
successit abialon zabulonites; et iudicauit
isrl decem annis; mortu⁹q; est ac sepultus
in zabulon. Post hũc iudicauit isrl abdon
filius heliel pharatonites qui habuit qua-
draginta filios. et triginta ex eis nepotes
ascēdentes sup septuaginta pullos asinaz;
et iudicauit isrl octo annis; mortu⁹q; ē ac
sepultus in pharaton terre effraim in mon-
te amalech. **CA. XIII.**

Orsuq; filij isrl fecerūt malus in
cōspectu dñi; qui tradidit eos in ma-
n⁹ philistiorũ qđraginta ānis. Erat
aut̃ quidam vir de saraa et de stirpe dan no-
mine manue habens vxorem sterile; cui ap-
paruit angelus dñi; et dixit ad eam. Steri-
lis es et absq; liberis; sed concipies et paries
filiũ. Caue ergo ne bibas vinũ ac ficeram
nec immũdum quicq; comedas; quia concipi-
es et paries filiũ; cui⁹ non t̃aget caput no-
uacula. Erit em̃ nazare⁹ dei ab infātia sua
et ex matris vtero; et ip̃e incipiet libera re
israhel de manu philistimoz. Que cū remis-
set ad maritum suũ; dixit ei. Vir dei venit
ad me habens vultũ angelicũ; terribilis mī-
nis. Quē cū interrogassem quis esset et vñd
venisset et quo noie vocaret̃ noluit michi di-
cere; sed hoc rñdit. Ecce concipies et paries
filiũ. Caue ne vinũ bibas nec ficeram; ⁊
ne aliquo vscaris immũdo. Erit em̃ puer na-
zare⁹ ab infātia sua ex vtero matris sue;
vsq; in diem mortis sue. Drauit itaq; ma-
nue dñm et ait. Obsecro dñe vt vir dei quē
misi veniat itez; et doceat nos quid nos
debeam⁹ facere de puero qui nascitur⁹ est.
Exaudiuitq; dñs deprecantem manue; et ap-
paruit rursum angel⁹ dñi vxori ei⁹ sedenti
in agro. Manue aut̃ marit⁹ ei⁹ nō erat cuz
ea. Que cū vidisset angelũ vestiauit ⁊ cucur-
rit ad virũ suũ; nūciauitq; ei dicēs. Ecce ap-
paruit michi vir quē ante viderā. Qui sur-

rexit et secutus est uxorem suam: veniensque ad
virum dixit ei. Tu es qui locutus es mulieri?
Et ille respondit ego sum. Cui manue. Quando in
quit sermo tuus fuerit expletus: quid vis ut
faciat puer aut a quo se observare debebit?
Dixitque angelus domini ad manue. Ab omni
que locutus sum uxori tue abstergeat se: et
quidquid ex vinea nascitur non comedat: vinum
et ficeram non bibat: nullo vescatur immundo. et
quod ei precepi impleat atque custodiat. Dixit
itaque manue ad angelum domini. Obsecro te
ut acquiescas precibus meis: et faciamus tibi
hendum de capris. Cui respondit angelus. Si me co
gis non comedam panes tuos: si autem vis olo
caustum facere offer illud domino. Et nesciebat
manue quod angelus domini esset. Dixit ad eum
Quod est tibi nomen: ut si sermo tuus fuerit
expletus honoremus te? Cui ille respondit. Cur
queris nomen meum quod est mirabile? Tu
lit itaque manue hendum de capris et libamenta:
et posuit super petram offerens domino qui fecit
mirabilia: ipse autem et uxor eius intuebantur.
Cumque ascenderet flamma altaris in celum: an
gelus domini pariter in flamma ascendit. Quod cum vidisset
manue et uxor eius: primi ceciderunt in terram:
et ultra eis non apparuit angelus domini. Stetit
ergo intellexit manue angelum domini esse: et dixit
ad uxorem suam. Morite moriemur: quia
vidimus dominum. Cui respondit mulier. Si dominus nos
vellet occidere de manibus nostris olocaustum
et libamenta non suscepisset: nec ostendisset
nobis hec omnia: neque ea que sunt ventura di
xisset. Deperit itaque filium et vocavit nomen
eius samson. Crevitque puer et benedixit ei do
minus: cepitque spiritus domini esse cum eo in castris
dan in terra sarana et ethaol. **CA. XIII.**

S Descendit ergo samson in thamnatha:
vidensque ibi mulieres de filiabus
philistinum ascendit et nuntiavit pa
tri suo et matri sue dicens. Vidi mulieres in
thamnatha de filiabus philistinorum: quam que
ro ut michi accipiat uxorem. Cui dixerunt
pater et mater sua. Numquid non est mulier
in filiabus fratrum tuorum et in omni populo tuo:
quia vis accipere uxorem de philistinum qui
in circuncisi sunt? Dixitque samson ad patres
suum. Hanc michi accipe quia placuit in oculo
meis. Pariter autem eis nesciebant quod res a
domino fieret: et quereretur occasio contra philis
tinum. Eo enim tempore dominabantur philistinum

israheli. Descendit itaque samson cum patre
suo et matre in thamnatha. Cumque venisset ad
vineas opidi apparuit catulus leonis seu
et rugiens: et occurrit ei. Irruit autem spiritus
domini in samson: et dilaceravit leonem quasi
hedum in frustra decerperet nichil omnino
habens in manu: et hoc patri et matri nolu
it indicare. Descenditque et locutus est muli
eri que placuerat oculis eius. Et post aliquot
dies revertens ut acciperet eam: declinavit ut
videret cadaver leonis. Et ecce examum apum
in ore leonis erat: ac faveam mellis. Que cum
sumpserat in manibus comedeat in via: ve
niensque ad patrem suum et matrem dedit eis
partem qui et ipsi comederunt: nec tamen eis
voluit indicare quod mel de corpore leonis assump
serat. Descendit itaque pater eius ad mulie
rem: et fecit filio suo samson coniugium. Sic
enim iuvenes facere consueverat. Cum ergo ciues
loci illius vidissent eum dederunt ei sodales tri
ginta qui essent cum eo. Quibus locutus est sa
mson. Proponam vobis questionem problema: quod
si solveritis michi intra septem dies coniugium
dabo vobis triginta sindones et totidem tu
nicas. Si autem non potueritis solvere vos
dabitur michi triginta sindones et eiusdem
numeri tunicas. Qui responderunt ei. Propone
problema ut audiamus. Dixitque eis. De co
medente exiit cibus: et de forti egressa est dul
cedo. Nec potuerunt per tres dies propositionem
solvere. Cumque adesset dies septimus: dixerunt
ad uxorem samson. Blandire viro tuo: et
suade ei ut indicet tibi quid significet proble
ma. Quod si facere nolueris: moriemur te
et domum patris tui. An idcirco vocastis nos
ut spoliaretis. Que fuisse debet apud samson: lacri
mas et querebas dicens. Adisti me et non diligis:
idcirco problema quod proposuisti filiis popu
li mei non vis michi exponere. At ille respondit.
Patri meo et matri nolui dicere: et tibi in
dicare potero. Septem igitur diebus coniugii
flebat ante eum: tandemque die septimo cum ei
esset molesta exposuit. Que statim indicavit
ei uxor sua. Et illi dixerunt ei die septimo ante
solis occubitum. Quid dulcius melle: et quod
fortius leone? Qui ait ad eos. Si non arasse
tis in vitula mea: non inuenissetis propositionem
meam. Irruit itaque in eum spiritus domini:
descenditque ascalonem et percussit ibi trigim
ta viros: quorum ablatis vestibus dedit his qui

appleūa soluerāt. **T**ratuſq; nimis aſcēdit in domū p̄is ſui: vxor aut̄ eius accepit maritum vnum de amicis eius et pronubis.

CA. XV.

Post aliquantū aut̄ tempis cū dies triticee meſſis inſtarent venit ſamſon inuiſcere volens vxorem ſuā: et attulit ei hēdū de capris. **C**ūq; cubiculū ei⁹ ſolito vellet intrare: phibuit illū pater illi⁹ dicēs Putaui q̄ odiſſes eam: et ideo tradidi illā amico tuo. **N**ed habet ſororez que ſunior ⁊ pulcrior illa eſt: ſit tibi ea vxor. **C**ui ſamſon r̄ndit. **A**b hac die nō erit culpa in me oſtra philiſteos. **F**aciā ei vob̄ mala. **P**errexerūq; ⁊ cepit trecentas vulpes: caudaſq; earū vinxit ad caudaſ et faceſ ligauit in medio: q̄s igne ſuccendit dimiſit vt huc illucq; diſcurrerent. **Q**ue ſtatim prexerūt i ſegetes philiſtinoz. **Q**ui b̄ ſuccenſis et com̄ortate iā fruges et adhuc ſtantes in ſtipula ocremati ſunt: int̄m vt vineaſ q̄ et oliueta flāma oſumeret. **D**ixerūq; philiſtini. **Q**uiſ fecit hāc rem? **Q**ui b̄ dictū eſt. **S**amſon gener thammathi: quia tulit vxorem ei⁹ ⁊ alteri tradidit hēc opatus eſt. **A**ſcenderūq; philiſtini: et cōbuſſerūt tam mulierē q̄ patreſ eius. **Q**ui b̄ ait ſamſon. **L**icet hēc feceritiſ tamē adhuc ex vobis ex̄petam vltionez: et tūc quieſcam. **P**ercuſſitq; eos ingenti plagā: ita vt ſtupentes ſuram femori impone- rent. **E**t deſcendens habitauit in ſpelūca petre ethā. **I**git̄ aſcēdens philiſtini in t̄ram iuda caſtrameti ſunt in loco qui poſtea vocatus eſt lechi id eſt maxilla: vbi eoz fuſus ē exercituſ. **D**ixerūq; ad eoz de tribu iuda. **C**ur aſcendiſtiſ aduerſū noſ? **Q**ui r̄nderūt. **V**t ligem⁹ ſamſon venim⁹: et reddam⁹ ei que in noſ opatus eſt. **D**eſcenderūt ergo tria milia virozū de iuda ad ſpecum filicis ethā. **D**ixerūq; ad ſamſon. **N**eſciſ q̄ philiſtini impent nobiſ? **Q**uare hēc facere voluiſti? **Q**ui b̄ ille ait. **H**ic fecerūt michi ſic feci eiſ. **L**igare inquit te venim⁹: et tradere in man⁹ philiſtinoz. **Q**ui b̄ ſamſon iura te ait et ſpondete m̄: q̄ occidatiſ me. **D**ixerūt. **N**on te occidem⁹: ſed vinctū tradem⁹. **L**igauerūtq; eū duob⁹ nouiſ fumib⁹: et tulerūt eū de petra ethā. **Q**ui cū veniſſet ad locū maxille ⁊ philiſtini vociferāteſ occurriſſent et irruit ſpirit⁹ dñi in eū: et ſic ſolē e

ad odorez igniſ ligna oſumi: ita vinctula q̄ buſ ligat⁹ erat diſſipata ſunt et ſoluta. **I**n iuentamq; maxillam id eſt mādiſulam aſini que iacebat arripiens: interfecit i ea mille viroſ et ait. **I**n maxilla aſini in mādiſula pulli aſinaz deleui eoſ: ⁊ p̄cuſſi mille viroſ. **C**ūq; hēc verba canēſ opleſſet: p̄iecit mādiſulam de manu: et vocauit nomē loci illi⁹ ramathlechi: quod iſterpretat̄ eleuatio maxille. **D**icienſq; valde. clamauit ad dominū et ait. **T**u dediſti in manu ſerui tui ſalutez hanc maximā atq; victoriā: et en ſic morior: incidamq; in man⁹ circūciſoz. **A**peruit itaq; dñs molarem dentē in maxilla aſini: ⁊ egreſſe ſunt ex eo aque. **Q**ui b̄ hauſtiſ reuocillauit ſpiritū: et viroſ recepit. **I**deirco appellatū eſt nomē loci illi⁹ inuocantiſ fōſ de maxilla: vſq; in p̄ntem diem. **I**udicauit q; iſrl' in dieb⁹ philiſtini viginti annis.

CA. XVI.

Aſit q̄ in gazam et vidit ibi mulierem meretricem: ingreſſuſq; ē ad eā. **N**ed cū audiſſet philiſtini ⁊ p̄crebuiſſet apud eoſ. intraiſſe vrbem ſamſon: circūde- rūt eū poſitiſ in porta ciuitatiſ cuſtodib⁹ et ibi tota nocte eū ſilentio p̄ſtolāteſ vt facto mane exeuntem occiderēt. **D**ormiuit aut̄ ſamſon vſq; ad mediū noctiſ: et inde cōſurgens apprehēdit ambas porteſ forēſ cū poſtib⁹ ſuiſ et ſera: impoſitaſq; humeriſ ſuiſ portauit ad verticem mōtiſ qui reſpicit hebron. **P**oſt hēc amauit mulierem que bitauit in valle ſoret: et vocabat̄ dalila. **V**enerūtq; ad eā p̄ncipeſ philiſtinoz atq; dixerūt. **D**ecipe eū et diſce ab illo in quo habeat tā tam fortitudinem: et quomō eū ſuperāe valeam⁹ et vinctū affligere. **Q**uod ſi feceriſ: dabim⁹ tibi ſinguli mille argenteoſ. **L**ocu ta eſt ergo dalila ad ſamſonem. **D**ic michi obſecro in ſit tua maxima fortitudo: ⁊ quid ſit quo ligatuſ erūpere nequeaſ. **C**ui reſpondit ſamſon. **S**i ſeptem neruiceis fumib⁹ necdū ficciſ et adhuc humerib⁹ ligat⁹ fue ro. **I**nfirmuſ ero vt ceteri homieſ. **A**ttulerūtq; ad eam ſatrāpe philiſtinorū ſeptē funeſ vt dixerat: quib⁹ vinxit eū latentib⁹ apud ſe inſidijs: et in cubiculo ſinē rei expe- ctantib⁹. **C**lamauitq; ad eū. **P**hiliſtini ſuper te ſamſon. **Q**ui rupit vinctula quomodo ſi rūpat quiſ filiū de ſtuppa tortū ſputamie

cum odore ignis accepit: et non est cogni-
tū in quo esset fortitudo ei⁹. Dixitq; ad eū
dalila. Ecce illufisti michi: ⁊ falsū locut⁹ es
Saltem nūc iudica michi quo ligari debe-
as. Cui ille rēdit. Si ligat⁹ fuero nouis fu-
nib⁹ qui nūq; fuerūt in ope: infirm⁹ ero et
alioz hominū simil⁹. Quibus rursum dalila
vinxit eū: et clamauit philistim sup te sam-
son: i cubiculo iſidijs pparatis Qui ita rupit
vineula: quasi fila telarum. Dixitq; dalila
rursum ad eū. Vſqueq; decipis me et falsuz
loqris: Ostende de quo vinciri debeas. Cui
rēdit samson. Si inquit septem crimes ca-
pit⁹ mei cū licio plexueris et clauū h⁹s cir-
culigatum terre fixeris: infirmus ero. Q⁹
cū fecisset dalila: dixit ad eū. Philistim su-
per te samson. Qui osurgēs de somno extra-
xit clauū criminib⁹ et licio. Dixitq; ad eū dali-
la. Quō dicis q; amas me cū anim⁹ tu⁹ nō
sit mecū? Per tres vices mēit⁹ es michi:
et noluiſti dicere in quo sit maxima fortitu-
do tua. Cūq; molesta ei esset ⁊ p multos di-
es iugiter adhereret: spaciū ad quietē non
tribue⁹: defecit aīa ei⁹ et ad mortem vſq;
lassata est. Tūc aperies veritatem rei dixit
ad eam. Ferrū nūq; ascendit sup caput me-
um: quia nazaren⁹ id est oſecratus dño su⁹
de vtero matris mee. Si rasū fuerit caput
meū recedat a me fortitudo mea ⁊ deficiā:
erog⁹ sic ceteri homines Videnſq; illa q; oſeſ-
sus ei esset oēm animū suū: misit ad pncipes
philistimoz ac mandauit. Ascēdite adhuc
semel: quia nunc michi aperuit cor suum.
Qui ascenderūt: assumpta pecunia quā pro-
miserāt At illa dormire eū fecit sup genua
sua: et in sinu suo reclinare caput Vocauit
q; tonsorem et rasit septem crimes ei⁹: ⁊ ce-
pit abigere eū et a se repellere. Statim em
de eo fortitudo discessit. Dixitq; philistim
sup te samson. Qui de somno osurgēs dixit
in animo suo. Egrediar sic aī feci et me ex-
cutiā: nesciens q; ab eo recessisset dñs. Quē
cū apphēdissent philistim statim eruerūt
oculos ei⁹: ⁊ duxerūt gazam vinctū cathe-
nis: et clausum in carcere molere fecerunt
Iamq; capilli ei⁹ renasci ceperāt: et pnci-
pes philistimoz ouenerunt in vnū vt imola-
rent hostias magnificas dagon deo suo et
epularent dicētes: Edidit dñs noster inimic⁹
cū nostrū samson in man⁹ nostras. Quod

etiam popul⁹ videns laudabat deū suū: ea-
demq; dicebat Tradidit dñs noster adūsa-
riū nostrum in man⁹ nostras: qui deleuit
terram nostrā: et occidit plurimos. Latē-
tesq; p diuina sumptis iam epulis pceperūt
vt vocaret samson: et aī eos luderet. Qui
adduct⁹ de carcere ludebat aī eos: fecerūt
q; eū stare inter duas colūnas. Qui dixit
puero regēti gressus suos. Dimitte me vt
tāgam colūnas quib⁹ omnis immiet dom⁹
et reclinet sup eas et paululū requiescam.
Dom⁹ aut erat plena virozū ac mulierū:
et erāt ibi omes pncipes philistimoz: ac de
tectō et solario circiter tria milia vtriusq;
sexus spectabāt ludentem samson. At ille in-
uocato dño ait. Dñe deus meus memento
mei: et redde michi nūc fortitudinem pſtīmā
deus meus vt vlciscar me de hostib⁹ meis:
et p amissione duoz luminū vnā vltionem
recipiam. et apphēdens ambas colūnas q;
bus innitebat dom⁹: alteramq; eaz dexte-
ra. et alterā leua tenens ait. Moriatur ani-
ma mea cū philistim Cōcussitq; fortit⁹ colū-
nis cecidit dom⁹ sup omes principes et ce-
teram multitudinem que ibi erat Multoq;
plures interfecit moriens: q; ante viu⁹ oc-
cideret Descendentes aut fratres ei⁹ ⁊ vni-
uersa cognatio tulerūt corpus ei⁹: et sepeli-
erūt inter saraa et estahol in sepulcro pſis
sui manue: iudicauitq; israhel viginē annis.

CA.

XVII.

Vitq; eo tempe vir quidam de mō-
te effraim nomie michas: qui dixit
matri sue. Millescentū argenteos quos se-
paueras et sup quib⁹ me audiēte iurauēas
ecce ego habeo: et apud me sunt Cui illa re-
spondit. Bñdictus fili⁹ meus dño. Reddi-
dit ergo eos matri sue: que dixerat ei. Cō-
secraui et voui hoc argentū dño. vt de ma-
nu mea suscipiat filius me⁹ et faciat sculp-
tile atq; oſlatile: et nūc trado ill⁹ tibi. Red-
didit igit⁹ eos matri sue. Que tulit ducen-
tos argēteos et dedit eos argentario: vt
faceret ex eis sculptile atq; cōflatile quod
fuit in domo miche. Qui ediculam q; in ea
deo sepauit: et fecit ephod thraphim id ē
vestem sacerdotalem et ydola. Impleuitq;
vni⁹ filioz suozū manū: et factus est ei sac-
dos. In diebus illis non erat rex in israhel:
sed vnusquisq; quod sibi rectū videbat hoc

faciebat. Fuitq; in tempe illo alter adoles-
cens de bethleem iudea ex cognatione eius
eratq; ipe leuites et habitabat ibi. Egres-
susq; de ciuitate bethleem: peregrinari volu-
it vbiq; sibi comodū reperisset. Cūq; ve-
nisset in mōtem effraim iter faciens et decli-
nasset parump in domo miche: interrogat⁹
est ab eo vnde venisset. Qui rñdit. Leuita
sum de bethleem iuda: et vado vt habitem
vbi potuero et vtile michi pspexero. Mane
apud me inquit et esto michi parens ac sac-
dos: daboq; tibi p annos singulos decem ar-
genteos ac vestem duplicem: et que ad vi-
ctū sunt necessaria. Acquieuit ⁊ māsit apd
homiez: fuitq; illi quasi vn⁹ de filiis. Imple-
uitq; micha manū ei⁹: et habuit puerū sa-
cerdotem apud se: nūc scio dices qd bñ faci-
et michi deus habenti leuitici generis sacer-
dotem.

CA. XVIII.

In diebus illis nō erat rex in israhel: ⁊ tribus
dan querebat possesiōem sibi vt habitaret
in ea. Vsq; ad illū em diem int ceteras tri-
bus sortem nō accepat. Miserūt ergo filij
dan stirpis et familie sue quiq; viros fortis-
simos de saraa et estahol: vt exploraret ter-
ram et diligēt inspicerent. Dixerūtq; eis
Ite et cōsiderate frām. Qui cū pgentes ve-
nissent in mōtem effraim ⁊ intrassent domū
miche: quērit ibi. Et agnoscētes vocē ado-
lescētis leuite: vtētesq; illi⁹ diuōio dixerūt
ad eū. Quis te huc adduxit? Quid h agis
Quā ob cāz huc venire voluisti? Qui rñdit
eis. Hec et hec pstitit michi michas: et me-
mercede cōduxit vt sim ei sacerdos. Roga-
uerūtq; eum vt cōsulerent dñm: et scir e pos-
sent an pspiro itimere pgerent: et res habe-
ret effectū. Qui rñdit eis. Ite cū pace Do-
mim⁹ respicit viam vram: et iter quo pgi-
tis. Cūtes igit quiq; viri venerūt lais: vide-
runtq; pplm habitētem in ea absq; vllō ti-
more iuxta cōsuetudinem fidomioz: securū et
quietū nullo eis pemit⁹ resistente magnoz
q; opū: et pcul a fidone atq; a cūctis homi-
nibz sepatū. Reuerfiq; ad fratres suos in sa-
raa et estahol: et quid egissent sciscitātibus
rñderūt. Surgite et ascendem⁹ ad eos. Vi-
dim⁹ em terram valde opulētam et vberēz
Nolite negligere: nolite cessare. Cam⁹ et
possidem⁹ eā: null⁹ erit labor. Intrabim⁹
ad securos ac regiōem latissimaz: tradetq;

nobis dñs locū in quo nulli⁹ rei est penuria
eoz que gignunt in terra. Profecti igitur
sūt de cognatiōe dan de saraa ⁊ estahol sex-
centi viri accincti armis bellicis: ascenden-
tesq; manserūt in cariathiarim iude: qui lo-
cus ex eo tempe castrorū dan nomen acce-
pit: et est post tergū cariathiarim. Inde
transierūt in mōtem effraim Cūq; venisset
ad domū miche: dixerūt quiq; viri qui p⁹
missi fuerāt ad cōsiderandā terram lais cete-
ris fratribz suis. Nostis qd in domibz istis sit
ephod et theraphim et sculptile atq; cōflati-
le? Videte quid vobis placeat. Et cū paulu-
lum declinassent ingressi sunt domū adolescē-
tis leuite qui erat in domo miche: salutaue-
rūtq; eum verbis pacificis: sexcenti autem
viri ita vt erant armati stabāt añ ostium.
At illi qui ingressi fuerāt domū iuuenis scul-
ptile et ephod et theraphim atq; cōflatile
tollere nitebant: et sacerdos stabat añ o-
stii: sexcentis viris fortissimis haut procul
expectantibz. Tulerūt igit qui in: rauerāt
sculptile ephod et pdola atq; cōflatile. Qui-
bus dixit sacerdos. Quid facitis? Qui rñ-
derūt. Tace et pone digitū sup os tuū: veni-
q; nobiscū: vt habeam⁹ te patrē ac sacerdo-
tem. Quid tibi meli⁹ est vt sis sacerdos i do-
mo vni⁹ viri: an in vna tribu et familia in
isrl? Quod cū audisset acquieuit fmomib⁹
eozū et tulit ephod et pdola ac sculptile ⁊ p-
fectus est cū eis. Qui cū pgerent ⁊ ante se
ire fecissent puulos ac iumēta ⁊ omē quod
erat p̄ciosum iam a domo miche essent pcul
viri qui habitabāt in edib⁹ miche cōclama-
tes secuti sunt: et post tergū clamare cepe-
rūt. Qui cū respexissent dixerūt ad michaz
Quid tibi vis? Cur clamas? Qui rñdit. De-
os meos quos michi feci tulistis et sacdo-
tem et omnia que habeo: et dicitis quid ti-
bi est? Dixerūtq; ei filij dan. Caue ne vltra
loquaris ad nos: et veniant ad te viri anio
concitati: et ipe cū omni domo tua pereas.
Et sic cepto itimere prexerunt. Videns autē
micha qd fortiores se essent: reus⁹ est i do-
mū suam. Sexcenti aut viri tulerūt sacer-
dotem et q sup dixim⁹. venerūtq; in lais ad
pplm quiescentem atq; securū et pcusserūt
eos in ore gladij: vrbemq; incēdio tradide-
rūt nullo pemit⁹ ferente phidiū: eo qd pcul
habitarent a fidone et cū nullo hominū ha-

beret quicq[ue] societatis ac negocij. Erat at[que] ciuitas sita in regione roob qua[r]a rursu[m] extru-
entes habitaueru[n]t in ea vocato nomine ciuita-
tis dan iuxta vocabulu[m] patris sui quem ge-
nuerat isrl[ael] que p[ro]pus lais dicebat[ur]. Posueru[n]t
q[ue]q[ue] sibi sculptile: et ionathan filiu[m] gersa filij
moyse ac filios ei[us] sacerdotes in tribu dan:
vsq[ue] in diem captiuitatis sue. Visitq[ue] ap[er]t[us]
eos ydolum micha omni tempe quo fuit do-
m[us] dei in silo. In dieb[us] illis no[n] erat rex i[n] isrl[ael].

CA.

XIX.

Fuit quidam vir leuitas habitans
in latere montis effraim. qui acce-
pit uxorem de bethleem iuda. Que reliquit
eu[m] et reu[er]sa est in domu[m] patris sui bethleem:
mansitq[ue] apud eu[m] quatuor m[en]sib[us]. Recutus
q[ue]q[ue] est eu[m] vir suus volensq[ue] reconciliari ei atq[ue]
blandiri et secu[m] reducere: habens in comi-
tatu pueru[m] et duos asinos. Que suscepit eu[m]
et introduxit in domu[m] patris sui. Quod cu[m]
audisset socer ei[us] eu[m]q[ue] vidisset occurrit ei
letus: et amplexat[us] est ho[m]inem. Mansitq[ue] ge-
ner i[n] domo soceri trib[us] dieb[us] comedens cu[m]
eo et bibens familiarit[er]: die aut[em] quarto de
nocte surgens p[ro]ficisci voluit. Que tenuit so-
cer: et ait ad eu[m]. Gusta p[ro]pus pusillum panis et
fortis stomachu[m]: et sic p[ro]ficisceris. Sedet
q[ue]q[ue] simul: ac comederu[n]t et biberu[n]t. Dixitq[ue]
pater puelle ad generu[m] suu[m]. Quo[er]o te: vt ho-
die hic maneas parit[er]q[ue] letemur. At ille co[n]-
surgens cepit velle p[ro]ficisci. Et nichilomi[n]us
obnix[us] eu[m] socer tenuit: et apud se fecit ma-
nere. Mane aut[em] facto parabat leuitas iter.
Cui socer rursu[m] Obsecro inquit vt paulu-
lu[m] cibi capias: et assumptis virib[us] donec in-
crescat dies. postea p[ro]ficiscaris. Comederu[n]t
ergo simul: surrexitq[ue] adolescens vt perge-
ret cu[m] uxore sua et puero. Cui rursu[m] locu-
tus est socer. Co[n]sidera q[uod] dies ad occasum
declinatio[n]is sit: et p[ro]p[er]at ad vesp[er]u[m]. Mane
apud me eti[am] hodie et ducletu[m] die: et cras
p[ro]ficisceris vt vadas in domu[m] tuam. Nolu-
it gener acquiescere s[er]m[on]ib[us] eius: sed sta-
ti p[re]iit et venit o[mn]ia iebus que altero no[m]i[n]e
vocabat iherusalem: ducens secum duos as-
inos onustos et ocubina. Itaq[ue] aderant iux-
ta iebus et dies mutabat[ur] in noctem. Dixit
q[ue]q[ue] puer ad d[omi]nu[m] suu[m]. Veni obsecro declina-
m[us] ad vrbem iebuseor[um]: et maneam[us] in ea.
Cui r[espo]ndit d[omi]n[us]. No[n] ingrediar opidu[m] g[er]tis

aliene que non est de filiis isrl[ael]: sed transibo
vsq[ue] gabaa et cu[m] illuc puenero manebim[us]
in ea: aut certe in vrb[is] rama. Tranfierunt
ergo ieb[us] et ceptu[m] capeba[n]t iter: occubuitq[ue]
eis sol iuxta gabaa que e[st] in tribu beniamin:
diuerteru[n]tq[ue] ad ea[m] vt manerent ibi. Quo
cu[m] intrassent sedeba[n]t in platea ciuitatis: et
nullus eos recipere voluit hospicio. Et ecce
apparuit homo senex reuertens de agro et de
ope suo vesperi: qui et ip[s]e erat de monte effra-
im: et peregrinu[m] habitabat in gabaa. Ho-
mies aut[em] regio[n]is illi[us] erat filij gemini. Ele-
uatisq[ue] oculis vidit senex sedente[m] hominem
cu[m] sarcinulis suis in platea ciuitatis: et di-
xit ad eu[m]. Vnde venis: et quo vadis? Qui r[espo]n-
dit ei. Profecti sum[us] de bethleem iuda: et p[er]-
gim[us] ad locu[m] nostru[m] qui est in latere mon-
tis effraim vbi ieram[us] bethleem. Et vadi-
mus ad domu[m] dei: nullusq[ue] sub tectuz suu[m]
nos vult recipere. habentes paleas et fenum
in asinor[um] pabulu[m]: et pane[m] ac vinu[m] in meos
et ancille tue vsus et pueri q[ui] mecu[m] e[st]. Nulla
re indigem[us] n[isi] hospicio. Cui r[espo]ndit senex. Pax
tec[u] sit ego p[ro]bebo o[mn]ia que necessaria sunt:
tu[m] queso ne in platea maneas. Introduxit
q[ue]q[ue] eu[m] in domu[m] suu[m]: et pabulu[m] asinis p[ro]buit
ac postq[uam] laueru[n]t pedes suos recepit eos in
ouiliu[m]. Illis epulantib[us] et post laborem iti-
neris cibo et potu reficietibus corpa: vene-
ru[n]t viri ciuitatis illi[us] filij belial id est absq[ue]
iugo: et circūda[n]tes domu[m] semis fores pulsa-
re ceperu[n]t clamantes ad d[omi]nu[m] dom[us] atq[ue] di-
centes. Educ viru[m] qui ingressus est domuz
tua: vt abutemur eo. Egressusq[ue] e[st] ad eos
senex et ait. Nolite fratres nolite facere ma-
lum hoc: quia ingressus est homo hospitiu[m]
meu[m]: et cessate ab hac stulticia. Dabo fili-
am virginem: et hic homo habet ocubina:
educam eas ad vos et humilietis eas et ve-
stra libidinem co[m]pleatis: tu[m] obsecro ne sce-
lus hoc o[mn]ia natura[m] opemini in viru[m]. Nole-
bant acquiescere s[er]m[on]ib[us] illius. Quod cer-
nens homo adduxit ad eos ocubina sua: et
eis tradidit illudenda. Qua[m] cu[m] tota nocte
abusi esset: dimiseru[n]t eam mane. At mulier
recedentib[us] tenebris venit ad ostiu[m] domus
vbi manebat d[omi]n[us] su[us]: et ibi corruit. Mane
facto surrexit homo et aperuit ostiu[m] vt cep-
tam expleret viam: et ecce ocubina ei[us] iace-
bat a[n]t ostiu[m] sparsis in limbo manib[us]. Cui ille

putans eā quiescere loquebatur. Surge ut
abulem. Quia nichil rudente intelligēs q̄
erat mortua. tulit eam et imposuit aīnu; re-
uersusq; in domū suam. Quā cū esset ingres-
sus arripuit gladiū: et cadauer vxoris euz
ossibus suis in duodecim ptes ac frustra cō-
cidens misit in oēs terminos israhel. Quod
cū vidissent singuli oclamabant. Nūq̄ res
talis facta est in israhel. ex eo die quo ascē-
derūt patres nři de egipto vsq; in pns tem-
pus. Ferte sententiā: et in omne decerni-
te quid facto opus sit. **CA. XX**

Egressi itaq; sunt oēs filij israhel. et
parit̄ ogregati quasi vir vnus de
dan vsq; bersabee et tra galaad ad
dñm in maspha: omēs q̄ anguli p̄p̄oz et cū
de tribu israhel in eccliam populi dei ouene-
rūt quadraginta milia peditū pugnatorū.
Nec latuit filios beniamin: q̄ ascēdissent fi-
lij isrl̄ in maspha. Interrogatusq; leuita ma-
ritus mulieris interfecte. quō tantū scelus
perpetratū esset rñdit. Veni in gabaa beni-
amin cū vxore mea: illucq; diueri. Et ecce
hōēs ciuitatis illi9 circūdeērēt nocte domū i
qua manebāt volētes me occidere: et vxor-
em meā incredibili furore libidis vxantes
demiq; mortua est. Quā arreptaz in frustra
ocidi: misiq; ptes in omēs terminos possessio-
nis vestre: quia nūq̄ tantū nephas et tam
grande piaculū factū est in isrl̄. Adestiso m-
nes filij isrl̄: decernite quid facere debeatis.
Stansq; oīs popul9 et quasi vn9 homis ser-
mone rñdit. Nō recedem9 in tabnaculo no-
stra: nec in suam quisq; intrabit domū: sed
hoc ostra gabaa in cōmune faciem9. Dece9
viri eligant̄ centū ex omnib9 tribub9 isra-
hel et centū de mille et mille de decem milib9
ut oportent exercitui. cibaria: et possim9 pu-
gnare ostra gabaa beniamin: et reddere ei p
scelere quod meret̄. Conuenitq; vniuersus
israhel ad ciuitatē quasi homo vn9 eadē mē-
te vnoq; consilio: et miserūt nūcios ad omem
tribū beniamin qui dicerēt. Cur tantū ne-
phas in vobis reptū est. Tradite hōēs de
gabaa qui hoc flagiciū perpetrauerūt ut mo-
riant̄: et auferat̄ malū de israhel. Qui nolue-
rūt fratru suoz filioz israhel audire man-
datū: s; ex cūctis vrbib9 que sortis sue erāt
ouenerūt in gabaa ut illis ferrēt auxiliū:
et ostra vniūsum p̄p̄m israhel dimicaret̄. In

uentiq; sunt viginti quiq; milia de beniamin
educentiū gladiū p̄ter habitatores gabaa
qui septingenti erant viri fortissimi ita
sinistra ut dextra p̄liantes: et sic fūdis lapī-
des ad certū iaciētes ut capillū q̄ possēt p-
cutere: et nequaq; in alteram ptem idus
lapidis deferret̄. Viroz q̄ israhel absq; fi-
lij9 beniamin inuēta sunt quadringēta mi-
lia educentiū gladios et paratoz ad pugnā:
qui surgentes venerūt in domū dei hoc ē in
filio: consuluerūtq; dñm atq; dixerunt. Quis
erit in exercitu nostro p̄nceps certaminis
otra filios beniamin. Quib9 rñdit dñs. Ju-
das sit dux vester. Statimq; filij isrl̄ surgē-
tes mane castrametati sūt iuxta gabaa: et
inde pcedentes ad pugnā ostra beniamin. vr-
bem oppugnare ceperūt. Egressiq; filij benia-
min de gabaa: occiderūt de filiis isrl̄ die illo
viginti duo milia viroz. Rursum filij isrl̄ et
fortitudine et numero confidentes in eodē lo-
co in quo p̄us certauerūt acie direxerūt: ita
tamē ut p̄us ascenderet et fletet coram do-
mino vsq; ad noctē: cōsulerentq; eū et dice-
rent. Debeo vltari9 pcedere ad dimicandū
otra filios beniamin fratres meos an non.
Quib9 ille rñdit. Ascendite ad eos: et mite-
certamē. Cūq; filij israhel altera die ostra fi-
lios beniamin ad p̄lium p̄cessissent. erupere
filij beniamin de portis gabaa: et occurren-
tes eis tāta in illos cede bachati sunt. ut 8
cem et octo milia viroz educentiū gladiū
p̄sterneret. Quāobrem oēs filij israhel vene-
rūt in domū dei: et sedentes flabāt coraz do-
mino. Ieiunaueruntq; die aut̄ illo vsq; ad
vesperam: et obtulerūt ei olococausta atq; pa-
cificas victias: et sup statu suo interrogauē-
rūt. Et tpe ibi erat archa fedēis dñi et p̄hie-
es filij9 eleazari filij aarō ip̄posit9 dom9. Cō-
suluerūt igit̄ dñm atq; dixerunt. Exire vl-
tra debem9 ad pugnā ostra filios beniamin
fratres nostros an q̄scere. Quib9 ait dñs.
Ascendite. Cras em tradā eos in man9 ve-
stras. Posuerūtq; filij isrl̄ insidias p̄ circūi-
tum vrbis gabaa: et tertia vice sic semel et
bis ostra beniamin exercitū pduxerūt. Sed
et filij beniamin audacter eruperūt de ciui-
tate: et fugiētes adūsarios longius p̄secu-
ti sunt: ita ut vulneraret̄ ex eis sic p̄mo die
et secūdo: et cederet p̄ duas semitas vertē-
tes terga quaz vna ferebat in betxel et al

tera in gabaa: atq; psterneret triginta cir-
citer viros. Putauerunt em solito eos more
cedere. Qui fugam arte simulantes inierunt
ostium vt abstraheret eos de ciuitate: et qñ
fugientes ad supdictas semitas pduceret.
Dñes itaq; filij isrl surgentes de sedibus
suis tetenderunt aciem in loco qui vocat ba
althamar: infidie q; que circa urbem erant
paulatim se apire ceperunt et ab occidenta
li vbis pte pcedere. Sed et alia decē mi-
lia viroz de vniūso israhel. hitatores vrb
ad certamina puocabant: ingratuūq; est
bellum otra filios beniamin: et nō intellexe-
runt q; ex omni pte illis instaret interitus.
Percussitq; eos dñs in aspectu filioz isrl:
et interfecerunt ex illis in illo die viginti qui
q; milia et centū viros oēs bellatores et edu-
centes gladios. Filij aut beniamin cū se in-
feriores esse vidissent ceperunt fugere. Ad
cernētes filij isrl dederunt eis ad fugiendum
locū: vt ad iparatas infidias deueneret q; s
iuxta urbem posuerat. Qui cū repente de la-
tibulis surrexisset et beniamin terga ceden-
tib; daret: ingressi sunt ciuitatē et percussit
eam in ore gladij. Signū autē dederat filij
isrl his quos i infidijs collocauerat: et post
q; urbem cepissent ignē accenderet: vt ascē-
dente in altū fumo captā urbem demōstra-
rent. Quod cū cerneret filij isrl in ipo cer-
tamie positi: putauerunt em filij beniamin eos
fugere et instanti psequerent. cesis de exer-
citu eoz triginta viris: et viderunt quasi co-
lūnam fumi de ciuitate ascēdere: beniamin
q; respiciēs retro cū captā cernerent ciui-
tatem et flāmas in sublime ferri: qui pus si-
mulauerant fugā. versa facie forti9 resiste-
bant. Quod cū vidissent filij beniamin in fu-
gam versis sunt: et ad viā deserti ire ceperunt
illuc q; eos adūsarijs psequētib;. Sed et hi
qui urbem succēderant occurrerunt eis atq;
ita factū est vt ex vtraq; pte ab hostib; ce-
derent: nec erat vlla requies morientū. Ce-
ciderunt atq; pstrati sunt ad orientalem pla-
gam vbis gabaa. Fuerunt aut qui in eodē
loco interfecti sunt decē et octo milia viro-
rum: oēs robustissimi pugnatores. Ad euz
vidissent qui remāserant de beniamin fuge-
runt in solitudinem: et pgebant ad petram
cui9 vocabulū est remmō. In illa q; fuga
palantes et in diūsa tēdentes occiderunt qñ

q; milia viros. Et cū vltra tēderent psecuti
sunt eos: et interfecerunt etiam alia duo mi-
lia. Et sic factū est vt omnes qui ceciderāt
de beniamin in diūsis locis essent viginti qui
q; milia pugnatores ad bella pmtissimi. Re-
māserunt itaq; de omni numero beniamin qui
euadere potuerunt et fugere in solitudinem
sexcenti viri: sederuntq; in petra remmō mē-
sibus qtuor. Regressi aut filij isrl oēs reliq;
as ciuitatis a viris vsq; ad iumēta gladio
percusserunt: cūctasq; vrbes et viculos benia-
min vraz flamma consumpsit.

CA.

XXI.

Vrauerat q; filij isrl in maspha: et dixerunt
Mulus nostrū dabit filiis beniamin de filia-
bus suis vxorem. Veneruntq; omnes in domū
dei in filo: et in aspectu ei9 sedentes vsq; ad
vesperā leuauerunt vocem: et magno vllula-
tu ceperunt flere dicētes. Quare dñe de9 is-
rahel factū est hoc malū in iplo tuo: vt ho-
die vna trib; auferet ex nobis. Altera aut
die diluculo surgentes extruxerunt altare:
obtuleruntq; ibi olocasta et pacificas vi-
ctimas: et dixerunt. Quis nō ascendit in ex-
ercitū dñi de vniūsis tribub; isrl? Grandi
em iuramēto se ostrinxerāt cū essent in mas-
pha. interfici eos qui defuissent: dictiq; pe-
nitētia filij isrl sup fratri suo beniamin ce-
perunt dicere. Ablata est trib; vna de isrl.
Vnde vxores accipiet? Dñes em in omune
iurauim9 nō dātos nos his filias nostras.
Idcirco dixerunt. Quis est de vniuersis tri-
bub; isrl. qui nō ascendit ad dominū in mas-
pha? Et ecce inuēti sunt hitatores iab ga-
laad in illo exercitu nō fuisse. Eo q; tempe
cū essent in filo null9 ex eis ibi rept9 ē. Mi-
serunt itaq; decē milia viros robustissimos:
et pceperunt eis. Ite et pcutite hitatōes ia-
bis galaad in ore gladij. tam vxōes q; par-
uulos eoz: et hoc erit quod obfuare debebi-
tis. Dēs generis masculini et mulieres q;
cognouerāt viros inficite: virgines rebua-
te. Inuēte sunt de iabis galaad qdūngēte
virgines que nescierunt viri thorū: et addu-
xerāt eas ad castra i filo in tram chanaan.
Miseruntq; nūcios ad filios beniamin q; erāt
in petra remon: et pceperunt eis vt eos susci-
perent in pace. Veneruntq; filij beniamin in
illo tempe: et date sunt eis vxores de filia-
bus iabis galaad: alias aut nō repperunt

quas simili mō traderēt. Vniūsq; israhel valde doluit. et egit penitentiā sup interfe-
ctione vni⁹ tribu ex isrl: dixerūtq; maiōes natu. Quid faciem⁹ reliquis qui nō accepe-
rūt vxores: oēs in beniamin femie occiderūt: et magna nobis cura ingētisq; studio pui-
dendū est: ne vna tribu deleat. Filias em no-
stras eis dare nō possum⁹: ostricti iuramēto et maledictiōe qua dixim⁹: maledict⁹ qui-
derit de filiabus suis vxorem beniamin. Ce-
perūtq; filiū: atq; dixerūt. Ecce solēmitas dñi est in filo anniūaria: que fita est ad sep-
tētrionem vrbis bethel: ad orientalem pla-
gam vie que de bethel tēdit ad sichimā ⁊ ad meridiem opidi lebona. Preceperūtq; filijs beniamin atq; dixerūt. Ite: et latitate i vi-
neis. Cūq; videritis filias filo ad ducendos choros ex more pcedere: exite repente de vi-
neis ⁊ rapite ex eis singuli vxores singulas: et pgrate in tram beniamin. Cūq; venerint patres earū ac fratres et adūsum vos quā-
ceperint atq; iurgari dicem⁹ eis. Miseremini eorū. Nō em rapuerūt eas iure bellantiū atq; victorū: sed rogātib; vt acciperēt non dedistis: et a vestra pte peccatū est. Fecerūtq; filij beniamin vt sibi fuerat impatū: ⁊ iux-
ta numerū suū rapuerūt sibi de his que ducebant choros vxores singulas: abierūtq; in possessiōem suā edificantes vrbes ⁊ habi-
tantes in eis. Filij q; israhel reuerfi sūt per tribu et familias in tabernacula sua. In die-
bus illis nō erat rex in isrl: sed vnusquisq; quod sibi rectū videbatur hoc faciebat.

Explicit liber iudicum. Incipit lib. Ruth.
CAP. PRIMVM

In dieb; vni⁹ iudicis qñ iudices p-
erāt facta est fames in terra. Abise-
ergo homo de bethleem iuda. vt pe-
regriaret in regiōe moabitide: cū
vxore sua ac duob; liberis. Ipe vo-
cabat elielech et vxor ei⁹ noemi. ⁊
duo filij alter naalon et alter cheli-
on effrater de bethleem iuda. Ingressiq; re-
giōem moabitidem morabant ibi. Et mor-
tu⁹ est elimelech marit⁹ noemi: remāsitq;
ip̄a cū filijs. Qui acceperūt vxores moabi-
tidas: quarū vna vocabat ozpha: alteraq;
ruth. Manserūtq; ibi decem annis: ⁊ ambo
mortui sunt maalō videlicet et chelion: re-
manfitq; mulier ozbata duob; libeīs ac ma-

rito. Et surrexit vt in patria pgeret cum
vtraq; nuru sua de regiōe moabitide. Audi-
erat em q; respexisset dñs pplm suū et dedif-
set eis escas. Egressa est itaq; de loco pere-
grinatiōis sue cū vtraq; nuru: et iam in via
reuertēdi posita in tram iuda: dixit ad eas
Ite in domū matris vestre. Faciat vobiscū
dñs misericordiā: sic fecistis cū mortuis et
mecū. Det vobis inuenire requiē in domib;
viroz quos sortiture estis. Et osculata est
eas. Que eleuata voce flere ceperūt et dice-
re. Tecū pgemus ad pplm tuū. Quib; illa
rēdit. Revertimini filie mi. Cur venitis me-
cū. Nū ultra habeo filios i vtero meo: vt
viros ex me sperare possitis. Revertimini fi-
lie mi et abite. Jam em senectute sēcta sū:
nec apta vinctulo coniugali. Etiam si possem
hac nocte concipere et parere filios: si eos ex-
pectare velitis donec crescāt et annos puber-
tatis impleant: an eritis vetule q; nubatis.
Nolite queso filie mi: quia vestra angustia
magis me pmit: et egressa est man⁹ dñi cō-
tra me. Eleuata igit voce rursum flere cepe-
rūt. Ozpha osculata est socrū ac reuerfa:
ruth adhaesit socrui sue. Cui dixit noemi. En
reūsa ē cognata tua ad pplm suū ⁊ ad deos
suos: vade cū ea. Que rēdit. Ne aduerseris
michi: vt relinquā te et abeam. Quocunq;
prexeris pgrā: et vbi morata fueris ⁊ ego
parit morabor. Populus tu⁹ pplus meus:
et deus tu⁹ deus meus. Que te terra susce-
perit morientem in ea moriar: ibiq; locū ac-
cipiam sepulture. Hec michi faciat deus et
hec addat: si nō sola mors mea te sepauēit.
Videns ergo noemi q; obstinato ruth am-
mo decreuisset secū pgerere. aduersari nolu-
it: nec ad suos ultra reditū psuadere. Pro-
fecteq; sunt simul: ⁊ venerūt in bethleē. Qui-
bus vrbem ingressis velox apud cūctos fa-
ma perebuit: dicebātq; mulieres. Hec est
illa noemi. Quib; ait. Ne vocetis me noemi
id est pulcrā: sed vocate me mara id ē ama-
raz: quia amaritudie valde repleuit me om-
nipotēs. Egressa sum plena: et vacuā redu-
xit me dñs. Cur g; vocatis me noemi quam
dñs humiliavit: et afflixit omnipotēs. Ve-
nit ergo noemi cū ruth moabiti nuru sua ⁊
terra pegrinatiōis sue: ac reuerfa est in be-
thleem quāq; p̄mū ordea metebantur.

CA.

.II.

Rat aut viro elimelech sanguineus
homo potens et magnarum opum
nomie booz. Dixitq; ruth moabi-
tis ad socru suam. Si iubes vada in agru
et colliga spicas que fugerint man⁹ mete-
tiu: vbiq; clemetis in me patrifamilias
reperero gram. Cui illa rndit. Vade filia mi
Abijt itaq; colligebat spicas post tga me-
tentiu. Accidit aut vt ager ille haberet do-
minu nomie booz: qui erat de cognatiõe eli-
melech. Et ecce ipe veniebat de bethleem: di-
xitq; messoribus. Dñs vobiscu. Qui rndert
ei. Benedicat tibi dñs. Dixitq; booz iuue-
ni qui messoribus preerat. Cui⁹ est hec pu-
ella. Cui respondit. Hec est moabitis que
venit cu noemi de regiõe moabiti: et ro-
gauit vt spicas colligeret remanentes. se-
ques messoru vestigia. Et de mane vsq; nũc
stat in agro: et nec ad momentu quidem do-
mu reuersa est. Et ait booz ad ruth. Audi
filia. Ne vadas in alteru agru ad colligen-
duz nec recedas ab hoc loco: sed iugere pu-
ellis meis: et vbi messuerint sequere. Man-
dauit em pueris meis vt nemo molest⁹ sit ti-
bi: sed etiã si sitieris vade ad sarcinulas et
bibe aquas de quibus et pueri mei bibunt.
Que cadens in faciem suã et adorans sup e-
ram. dixit ad eu. Vnde hoc michi vt inueni-
rem gratiã ante oculos tuos: et nosse me di-
gnareris pegrinã mulierem. Cui ille rndit.
Nũciata sũt michi oia que feceris socru
tue post mortẽ viri tui: et q reliqueris parẽ-
tes tuos et tãram in qua nata es: et veneris
ad pplm quem antea nesciebas. Reddat ti-
bi dñs p ope tuo: et plenã mercedem recipi-
as a dño deo israhel ad quẽ venisti: et sub eu-
ius ofugisti alas. Que ait. Inueni gratiam
apud oculos tuos dñe mi: qui solatus es
me et locut⁹ es ad cor ancille tue: que non
sum similis vni⁹ puellaru tuaz. Dixitq; ad
eam booz. Quãdo hora vscendi fuerit veni
huc et comedẽ panẽ: et intinge bucellã tuã
in aceto. Dedit itaq; ad messoru lat⁹ et cõ-
gessit polentã sibi: comeditq; vt saturata e-
et tulit reliquias. Atq; inde surrexit: et spi-
cas: ex more colligeret. Precepit aut booz
pueris suis dicẽs. Etiã si vobiscu metere vo-
luerit ne phibeatis eã: et de vestris qz mani-
pulis picite de industria et remanere pmit-
tite vt absq; rubore colligat: et colligetem

nemo corripiat. Collegit ergo in agro vs-
q; ad vespam: et que collegerat virga ce-
dens et excuties inuenit ordeĩ quasi ephi mẽ-
suram id e tres modios: quos portas reuer-
sa est in ciuitatẽ et ondit socru sue. Insup-
ptulit et dedit ei de reliquijs cibi sui quo sa-
turata fuerat. Dixitq; ei socrus sua. Vbi ho-
die colligisti. Et vbi fecisti op⁹. Sit bene-
dictus qui misertus est tui. Indicauiq; ei
apud quem esset apata: et nomẽ dixit viri
q booz vocaret. Cui rndit noemi. Bndict⁹
sit a dño: quomã eandem gratiam q pbue-
rat viuīs suauit et mortuis. Rursumq; ait.
Proptinqu⁹ noster est homo. Et ruth hoc q
q inquit pcepit michi: vt tam diu messori-
bus ei⁹ iugerer donec omnes segetes mete-
rent. Cui dixit socrus. Aeli⁹ est filia mi vt
cu puellis ei⁹ ex eas ad metendu: ne in alie-
no agro quispiã resistat tibi. Tunc itaq; est
puellis booz: et tã diu cu eis messuit donec
ordea et triticum in horreis conderentur.

CA.

III.

Postq aut reuersa est ad socru suã
audiuit ab ea. Filia mi queras tibi
requiem: et pvidebo vt bene sit tibi. Booz
iste cui⁹ puellis in agro iuncta es ppinquus
noster est: et hac nocte areaz ordeĩ ventilat.
Leuare igit et vngere: et induere cultiori-
bus vestimetis: et descende in areã. Non te
videat homo: donec esu potuq; finierit. Qu-
aut ierit ad dormiendu: nota locum in quo
dormiat. Veniesq; et discoopies palliu quo
operiet a parte pedu: et picies te et ibi ia-
cebis. Ipe aut dicet tibi qd agere debeas.
Que rndit. Quidq; pceperis facias. Descẽ-
ditq; in areã: et fecit oia que sibi impera-
uerat socrus. Cũq; comedisset booz et bibis-
set: et factus est hilarior issetq; ad dormien-
dum iuxta aceruũ manipuloru venit absco-
dire: et discoopto a pedib; ei⁹ pallio se pie-
cit. Et ecce nocte iam mediã expauit homo
et oturbat⁹ est viditq; mulierem iacentẽ
ad pedes suos et ait illi. Que es. Illaq; rñ-
dit ego sũ ruth acilla tua. Expãde palliu tu-
ũ sup famulã tuã. qã ppinqu⁹ es. Et ille bñ-
dictaa dño inq; es filia: et porem misericor-
diam posteriori supasti: quia nõ es secuta
iuuenes paupes siue diuites. Noli g metue-
re: s; quidq; dixeris michi faciã tibi. Scit
em ois pplus qui habitat itra portas vrbis

mee mulierem te esse virtutis. **N**ec abnuo me p̄p̄inquo; sed est ali⁹ me p̄p̄inquo. **Q**ui esce hac nocte; et facto mane. si te voluerit p̄p̄inquitatis iure retinere bñ res acta ē; sin aut ille noluerit. ego te absq; vlla dubitatione suscipiāz. viuit dñs. **D**ormi vsq; mane. **D**ormiuit itaq; ad pedes ei⁹ vsq; ad noctis abscessum. **S**urrexit itaq; anteq; homines se cognoscerēt mutuo; et dixit booz. **C**auene quis nouerit q; huc veneris. **E**t rursum: expande inquit palliū tuū quo opiris; et tene vtraq; manu. **Q**ua extēdente et tenēte: mēsus est sex modios ordei et posuit sup eam. **Q**ue portans ingressa est ciuitatē; et venit ad socrū suā. **Q**ue dixit ei. **Q**uid egisti filiae. **N**arrauitq; ei oīa que sibi fecissz homo. **E**t ait. **E**cce sex modios ordei dedit michi ⁊ ait. **N**olo vacuam te reuerti ad socrū tuā. **D**ixitq; noemi. **E**xpecta filia donec videamus quē res exitum habeat. **N**eq; enim cessabit homo: nisi compleuerit quod locutus est.

CA.

III.

Ascendit ergo booz ad portā: et sedit ibi. **C**ūq; vidisset p̄p̄inquū preterire de quo p̄us sermo hīus est: dixit ad eum. **D**ecima paulisp et sede hic: vocans eū nomine suo. **Q**ui diuertit ⁊ sedit. **T**ollens aut booz decem viros de senioribz ciuitatis dixit ad eos. **S**edete hic. **Q**uibus residentibus: locutus est ad p̄p̄inquū. **P**artez agri fratris nostri elimelech vendet noemi que reuersa est de regione moabitide: quod audire te volui et tibi dicere corā cūctis sedētibus et maioribus natu de populo meo. **S**i vis possidere iure p̄p̄inquitatis eme et posside; si aut displicet tibi hocipsuz indica michi vt sciam quid facere debeam. **N**ullus em est p̄p̄inqu⁹ excepto te qui por es; et me qui secundus sum. **A**t ille respondit. **E**go agrū emā. **C**ui dixit booz. **Q**uādo emeris agrū de manu mulieris. ruth q; moabitidem que vxor defuncti fuit debes accipere; vt suscites nomen p̄p̄inqui tui in hereditate sua. **Q**ui respondit. **C**edo iure p̄p̄inquitatis. **N**eq; enim posteritatem familie mee delere debeo. **T**u meo vtere p̄uilegio: quo me libenter tacere p̄fiteor. **H**ic autēz erit mos antiquitus in israel inter propinquos: vt si quando alter alteri suo iure cedebat. vt esset firma concessio soluebat homo

calciamentū suum: et dabat p̄p̄inquo suo. **H**oc erat testimoniū cessionis in israel. **D**ixit ergo p̄p̄inquo suo booz. **T**olle calciamentū. **Q**uod statim soluit de pede suo. **A**t ille maioribus natu et vniuerso populo testes vos inquit estis hodie q; possiderim omnia que fuerunt elimelech et chelion et maalo tradente noemi; et ruth moabitidem vxorēz maalon in cōiugium sumpserim vt suscitez nomen defuncti in hereditate sua: ne vocabulum ei⁹ de familia sua ac fratribus ⁊ populo deleatur. **V**os inquam hui⁹ rei testes estis. **R**espondit omnis populus qui erat in porta: et maiores natu. **N**os testes sumus. **F**aciat domin⁹ hanc mulierēz que ingreditur domū tuam sicut rachel et lyam que edificauerunt domū in israel: vt sit exempluz virtutis in effrata et habeat celebre nomē in bethleem. **F**iatq; domus tua sicut domus phares quem thamar peperit iude de semine quod tibi dederit domin⁹ ex hac puella. **T**ulit itaq; booz ruth et accepit vxorem: ingressusq; est ad eam; dedit illi dominus vt cōciperet et pareret filium. **D**ixerūtq; mulieres ad noemi. **B**enedictus dominus qui non est passus vt deficeret successor familie tue; et vocaretur nomen eius in israel: et habeas qui cōsoletur animam tuā ⁊ enutriet senectutem tuā. **D**e nuru enim tua natus est qui te diliget; et multo tibi melior ē q; si septem haberes filios. **S**usceptūq; noemi puerū posuit in sinu suo: ⁊ nutricis ac ge rule fungebatur officio. **V**icine autem mulieres cōgratulantes ei et dicentes natus est fili⁹ noemi: vocauerūt nomen ei⁹ obed. **H**ic est pater ysai patris dauid. **H**ec sunt generationes phares. **P**hares genuit esrō. **E**srom genuit aram; aram genuit aminadab. **A**minadab genuit naalon; naalon genuit salmon. **S**olmon genuit booz; booz genuit obed. **O**bed genuit ysai; ysai genuit dauid.

Explicit liber Ruth.
gus in libros regum.

Incipit prolo

Viginti et duas litteras esse apud hebreos. Syrorum quoque lingua et caldeorum testatur: que hebreorum magna ex parte confinis est. Nam et ipsi vigintiduo elementa habent: eodemque sono. sed diuersis characteribus. Samaritanam etiam pentateuchum moysi totidem litteris scriptitant: figuris tantum et apicibus discrepantes. Certusque est esdras scribam legis et doctorem. post captam iherosolimam. et in reedificationem templi sub zorobabel. alias litteras reperisse quibus nunc utimur: cum ad illud usque tempus idem samaritanorum et hebreorum characteres fuerint. In libro quoque numero eorum. hec eadem supputatio. secundum leuiticum ac sacerdotum censum. mystice ostendit: et nomen domini. tetragrammaton in quibusdam grecis voluminibus. usque hodie. antiquis expressum litteris inuenimus. Sed et psalmi. tricessimus sextus. et centesimus decimus. et centesimus undecimus. et centesimus quadragessimus quartus. quaque diuerso scribantur metro: tamen eiusdem numeri texuntur alphabeto. Et iheremie lamentationes. et oratio eius. solomonis quoque in fine puerbia. ab eo loco in quo ait. Mulierem fortem quis inueniet: eisdem alphabetis vel incisionibus supputantur. Porro quoniam littere duplices apud hebreos sunt. caph. mem. nun. phe. sade. Aliter enim scribuntur per has principia medietatesque verborum: aliter fines. Vnde et quicquid a plerisque libri duplices estimant: samuel. malachim. dabeayamin: esdras. iheremias cum cynoth. id est lamentationibus suis. Quomodo igitur vigintiduo elementa sunt. per que scribimus hebraice omne quod loquimur. et eorum inicijs vox humana comprehendit: ita vigintiduo volumina supputantur: quibus quasi litteris et exordijs. in dei doctrina tenera adhuc et lactens. viri iusti erudit infantia. Primus apud eos liber. vocatur breshith: quem nos genesim dicimus. Secundus eleamoth: qui exodus appellatur. Tercius vagera: id est leuiticus. Quartus vagedaber: quem nunum vocamus. Quintus eleadabarim: qui deuteronomium prenotatur. Hi sunt quicquid libri moysi: quos proprie thorach id est leges appellant. Secundum prophetarum ordinem faciunt: et incipiunt a iehesu filio naue: qui apud illos

iosue bennun dicitur. Deinde subtexunt sophthim id est iudicium liberum: et in eundem copiam sunt ruth. quia in diebus iudicium: facta eius narratur historia. Tercius sequitur samuel: quem nos regnum primum et secundum dicimus. Quartus malachim id est regum: qui tertio et quarto regnum volumine ostinetur. Meliusque est multo malachim id est regum: quam malacoth id est regnum dicere. Non enim multarum gentium describit regna: sed vni israelitici populi. qui tribubus duodecim ostinet. Quintus est ysaias. Sextus iheremias. Septimus ezechiel. Octauus liber duodecim prophetarum: qui apud illos vocatur thateasra. Tercius ordo: agiographa possidet. Et primum liber incipit a iob. Secundus a dauid: quem quicquid incisionibus. et vno psalmodum volumine comprehendunt. Tercius est salomon: tres libros habens: per uerba que illi parabolas id est masloth appellant. Quartus ecclesiasten id est coelestis. Quintus est canticum canticorum. quem titulus ysayrim prenotant. Sextus est daniel. Septimus dabeayamin id est verba dierum: quod significanti cronicon totius diuine historie possumus appellare: qui liber apud nos. paralipomenon primum et secundus inscribitur. Octauus esdras: qui et ipse similiter aquid grecos et latinos in duos libros diuisus est. Nonus hester. Atque ita sunt pariter veteris legis libri vigintiduo: id est moysi quicquid. et prophetarum octo: agiographorum nouem. Quamquam nonnulli ruth. et cynoth inter agiographa scriptitent. et hos libros in suo putent numero supputandos: ac per hoc esse prece legis libros vigintiquatuor quos sub numero viginti quatuor seniorum apocalipsis iohannis inducit. adorantes agnum et coronas suas prostratis vultibus offerentes: stantibus coram quatuor animalibus oculatis ante et retro id est in preteritum et in futurum respicientibus. et indefessa voce clamantibus. sanctus. sanctus. sanctus. dominus deus omnipotens. qui erat. et qui est. et qui venturus est. Hic prologus scripturarum quasi galeatum principium. omnibus libris quos de hebreo vertimus in latinum conuenire potest: ut scire valeamus quidquid extra hos est. inter apocrypha esse ponendum. Igitur sapientia que vulgo salomonis inscribitur. et iesu filij sirach liber. et iudith. et thobias et pastor non sunt in

canone. Machabeorum primū librum. hebraicum reperi. Secundus grecus est: quod ex ipsa phrasi probari potest. Que cum ita se habeant: obsecro te lector. ne labores meum reprehensioem estimes antiquorum. In templo dei. offert vnusquisq; quod potest. Alij aurum et argentum et lapides preciosos: alij bissum et purpuram et coccum offerunt et iacinctū. Nobiscum bene agitur: si obtulerimus pelles et caprarū pilos. Et tamen apostolus cōtemptibilia nostra magis necessaria iudicat. Vnde et tota illa tabernaculi pulcritudo. et per singulas species ecclesie presentis. futureq; distinctio pellibus tegitur et cilicijs: ardoremq; solis. et iniuriā ymbriū. ea que viliora sunt prohibent. Lege ergo primū samuel. et malachim meum Meum in quā meū. Quidquid enim crebrius vertendo. et emendando sollicitius. et didicimus et tenemus: nostrum est. Et cum intellexeris quod antea nesciebas. vel interpretem me estimato si gratus es: vel parafrastem si ingratus. quamq; michi omnino conscius non sim. mutasse me quippiam de hebraica veritate. Certe si incredulus es. lege grecos codices et latinos. et confer cū his opusculis que nuper emendauimus: et vbi cūq; discrepare inter se videris interroga quemlibet hebreorū. cui magis accommodare debeas fidem: et si nostra firmauerit. puto qd eum nō estimes comedore: vt in eodē loco mecū similiter diuinarit. Sed et vos formulas cristi rogo que domini discubentis preciosissima fidei mirra vugitis caput. que nequaquam saluatorem queritis in sepulcro. quibus iam ad patrem xps ascendit: vt cōtra latrantes canes qui aduersum me rabido ore desuiūt. et circueunt ciuitatem. atq; in eo se doctos arbitrantur si alijs detrahant: orationū vestrarū clipeos opponatis. Ego sciens humilitatē meam illius semper sententie recordabor. Dixi custodiam vias meas: vt nō delinquā i lingua mea. Posui ori meo custodiā: cū cōfisteret peccator aduersum me. Obmutui et humiliatus sum: et filii de bonis.

Incipit primus liber regū. Capitulum primū.

Fuit vir vnus de ramatha in sopherim. de monte efraim: et nōm ei helchāa. Filius iheroboam. filius heli filij thau filij suph. efraeus: et habuit duas uxores: nōm vni āna: et nomen secūde fenēna. Fuerūtq; fenenne filij: anne autē non erant liberi. Et ascēdebat vir ille d ciuitate sua statutis diebus: vt adoraret et sacrificaret dño exercitū in sylo. Erāt autē ibi duo filij heli. ofni et phimees: sacerdotes dñi. Venit ergo dies et imolauit helchana. deditq; fenenne uxori sue et cunctis filiis ei et filiabus ptes. Anne autē dedit ptem vnā tristis. quia annā diligebat. Dominus autē concluderat vuluam ei. Affligebat q; eam emula eius et vehementer agebat: intantū vt exprobraret qd dñs ocluseret vuluam eius. Sicq; faciebat p singulos annos. cūq; redeūte tempe ascenderent ad templū dñi: et sic puocabat eā. Porro illa flebat: et non capiebat cibū. Dixit ergo ei helchana vir suus. Anna cur fles. et quare non comedis: et quamobrem affligitur cor tuum. Nūquid non ego melior tibi sum qm decem filij. Surrexit autē anna: postq; comederat et biberat in silo. Et hely sacerdote sedente sup sellam ante postes domus dñi. cum esset anna amaro animo. orauit ad dominū flens largit: et votum vouit dicens. Dñe exercitū si respiciens videris afflictioem famule tue. et recordat⁹ mei fueris nec oblitus ancille tue. dederisq; serue tue sexū virile. dabo eū dño oib; diebus vite ei⁹: et nouacula nō ascēdet super caput ei⁹. Factum est autē cū illa multiplicaret pces coram dño: vt hely obseruaret os eius. Porro anna loquebat in corde suo. tantūq; labia eius mouebantur: et vox penitus nō audiebat. Estimauit ergo eam hely temulentā: dixitq; ei. Vsq; ebria eris. Dirige paulisp vīnū qm mades. Respondens anna. nequaquam inquit domine mi. Nam mulier infelix nimis ego sū: vīnūq; et omne quod inebriare potest non bibi: sed effudi animā meā in cōspectu dñi. Ne reputes ancillam tuā quasi vnā de filiabus belial. quia ex multitudine doloris et meroris mei locuta sum vsq; in pñs. Tunc hely ait ei. vade in pace. et deus isrl det tibi.

petitionem tuā quam rogasti eū. At illa dixit. Vtinā inueniat ancilla tua gratiā in oculis tuis. Et abiit mulier in viam suā et comedit: vultusque illius non sunt amplius in diuersa mutati. Et surrexerunt mane. et adorauerunt coram domino: reuerſique sunt et venerunt in domū suā ramatha. Cognouit autē helchana annā uxorem suā: et recordatus est eius dominus. Et factū est post circulū dierum. cōcepit anna et peperit filiū. vocauitque nomen eius samuel: eo quod a domino postulasset eū. Ascendit autē vir eius helchana et omnis domus eius. ut imolaret domino hostiā solēnem. et votum suū: et anna nō ascendit. Dixit enim viro suo. Non vadam donec ablactet infans. et ducā eū ut appareat ante conspectū domini. et maeat ibi iugiter. Et ait ei helchana vir suus. Fac quod tibi bonū videtur: et mane donec ablactes eū precorque ut impleat dominus verbum tuū. Mansit ergo mulier et lactauit filiū suū: donec amoueret eum a lacte. Et adduxit eū secū postquam ablactauerat in vitulis tribus et tribus modis farinæ et amphora vini: et adduxit eū ad domū domini in syllo. Puer autē erat adhuc infantulus. Et imolauerunt vitulū. et obtulerunt puerū heli. Et ait anna. Obsecro mi domine. viuit anima tua domine. Ego sum illa mulier que steti coram te hic. orās dominum pro puero isto. Draui: et dedit michi dominus petitionem meam quam postulaui eū. Idcirco et ego comodaui eū domino: cunctis diebus quibus fuit accommodatus domino. Et adorauit ibi dominum. Et adorauit anna et ait.

CA.

II

Quultauit cor meū in domino: et exaltatū ē cornu meū in deo meo. Dilatatū est os meū super inimicos meos: quia letata sum in salutari tuo. Non est factus ut est dominus. neque enim est alius extra te: et nō est fortis sic deus noster. Nolite multiplicare loqui sublimia: gloriātes. Recedat vetera de ore vestro quia deus scientiarum dominus est. et ipsi imparantur cogitationes. Arcus fortis superatus est: et infirmi accincti sunt robore. Saturati prius per panibus se locauerunt. et famelici saturati sunt. Donec sterilis peperit plurimos. et que multos habebat filios infirmata est. Dominus mortificat et viuificat. deducit ad inferos et reducit. Dominus pauperem facit et ditat: humiliat et subleuat. Hu-

scitat de puluere egenum. et de stercore eleuat pauperem: ut sedeat cum principibus: et solium glorie teneat. Domini enim sunt cardines terre. et posuit super eos urbem. Pedes sanctorum suorum seruabit. et impij in tenebris sticeſcet: quia nō in fortitudine sua roborabitur vir. Dominum formidabunt aduersarij eius: et super ipsos in celis tonabit. Dominus iudicabit fines terre. et dabit imperiū regi suo. et sublimabit cornu cristi sui. Et abiit helchana in ramatha in domū suam. Puer autē erat minister in conspectu domini: ante faciem heli sacerdotis. Porro filij heli. filij belial. nescientes dominum. neque officiū sacerdotū ad populum: sed quicūque imolasset victimā. veniebat puer sacerdotis dum coquerent carnes. et habebat fuscum lam tridentē in manu sua: et mittebat eam in lebetem vel in caldaria. aut in ollam siue in cacabum et omne quod leuabat fuscum: tollebat sacerdos sibi. Sic faciebant vniuersi israheli. venientium in silo. Etiam antequam adolerent adipem veniebat puer sacerdotis: et dicebat imolanti. Da michi carnem: ut coquā sacerdoti. Nō enim accipiam a te carnem coctam. sed crudam. Dicebatque illi immolans. Incendat prius iuxta morem hodie adeps. et tolle tibi quantumcūque desiderat anima tua. Qui respondens aiebat ei. Nequaquam. Nunc enim dabis: alioquin tollam vi. Erat ergo peccatū pueroꝝ grande in oculis coram domino: quia detrahebant homines sacrificio domini. Samuel autē ministrabat ante faciem domini puer accinctus ephod lineo. Et tunica quam faciebat ei mater sua: quā afferebat statutis diebus ascendens cum viro suo: ut imolaret hostiā solēnem et votum suū. Et benedixit heli helchane et uxori eius. dicensque ei. Reddat tibi dominus semē de muliere hac: pro fenore quod comodaſti domino. Et abierunt in locum suū. Visitaui ergo dominus annā et cepit: et peperit tres filios et duas filias. Et magnificatus est puer samuel apud dominum. Heli autē erat senex valde. et audiuit omnia que faciebant filij sui vniuerso israheli: et quomodo dormiebant cum mulieribus que obseruabant ad hostiū tabernaculi: et dixi eis. Quare facitis res huiusmodi quas ego audio res pessimas ab omni populo. Nolite filij mei. Nō enim est bona fama quā ego audio: ut egredi faciat is populum dominum. Si peccauerit vir

in virū. placari potest ei deus. si autē in domi-
no peccauerit vir. quis orabit p̄ eo. Et nō
audierūt vocem patris sui. quia voluit dñs
occidere eos. Puer autē samuel p̄ficiēbat.
atq; crescebat. et placebat tā deo q̄ homini-
bus. Venit autē vir dei ad heli. et ait ad eū.
Hec dicit dñs. Nūquid non apte reuelat⁹
sum domui patris tui cū esset i egipto in do-
mo pharaonis. et elegi eū ex omnib; tribu-
bus israel michi in sacerdotē. vt ascēderet
ad altare meū. et adoleret michi incensū.
et portaret ephod coram me. et dedi domui
patris tui omnia de sacrificijs filioꝝ israel.
Quare calce abiēcistis victimā meā. et mu-
nera mea. que p̄cepi vt offerent in tēplo. et
magis honorasti filios tuos q̄ me. vt come-
deretis p̄micias. omnis sacrificij israel populi
mei. Propterea ait dñs de⁹ israel. Loquens
locut⁹ sum. vt dom⁹ tua et dom⁹ patris tui
ministraret in ospectu meo. vsq; in sempit̄-
nū. Nunc autē dicit dñs. Absit hoc a me. s;
quicūq; honorificauerit me glōficabo eū.
qui autē otemnūt me erunt ignobiles. Ecce
dies veniūt. et p̄scidam brachiū tuū. et
brachiū dom⁹ patris tui. vt non sit senex in
domo tua. Et videbis emulū tuū in templo
in vniūsis p̄speris israel. et nō erit senex in
domo tua omnib; dieb;. Verūtamen non au-
feram virū penit⁹ ex te ab altari meo. s; vt
deficiant oculi tui. et tabescat anima tua. et
ps magna dom⁹ tue moriet cū ad virilē eta-
tem venerit. Hoc autē erit tibi signū. quod
venturū est duob; filiis tuis ofm et fimees.
In die vno morient ambo. Et suscitabo mi-
chi sacerdotē fidelem qui iuxta cor meū et
animā meam faciet. et edificabo ei domum
fidelem. et ambulabit corā cristo meo cun-
ctis dieb;. Futurū est autē. vt quicūq; remā-
serit i domo tua veniat vt oret p̄ eo. et offe-
rat nūmū argenteum et tortam panis di-
catq;. Dimitte me obsecro ad vnā ptē sac-
dotalē. vt comedā bucellā panis. CA. III.

P Ver autē samuel ministrabat domo
coram heli. et sermo dñi erat p̄cio-
sus. In dieb; illis nō erat visio ma-
nifesta. Factū est ergo in die quadā heli ia-
cebat in lectulo suo. et oculi ei⁹ caligauerūt.
nec poterat videre lucernā dei anteq̄ extin-
guerēt. Samuel autē dormiebat in tēplo do-
mini. vbi erat archa dei. Et vocauit dñs sa-

muel. Qui rñdens ait. Ecce ego. Et cucur-
rit ad heli. et dixit. Ecce ego. Vocasti enim
me. Qui dixit. Non vocaui te fili. Reuerte
re et dormi. Et abiit et dormiuit. Et adiecit
rursum dñs vocare samuel. Cōsurgensq; sa-
muel abiit ad heli. et dixit. Ecce ego. quia
vocaſti me. Qui rñdit. Non vocaui te fili mi.
Reuere et dormi. Porro samuel needū sci-
ebat dñm. neq; reuelat⁹ fuerat ei sermo do-
mini. Et adiecit dñs. et vocauit adhuc sa-
muel t̄cio. Qui cōsurgens abiit ad heli. et ait.
Ecce ego. quia vocasti me. Intellexit ergo
heli quia vocaret dñs puerū. et ait ad samu-
el. Vade et dormi. et si deinceps vocauerit
te dices. Loquere dñe. quia audit seru⁹ tu-
us. Abiit ergo samuel et dormiuit in loco
suo. Et venit dñs et stetit. et vocauit sic vo-
cauerat secūdo. Samuel samuel. Et ait sa-
muel. Loquere dñe. quia audit seru⁹ tuus.
Et dixit dñs ad samuel. Ecce ego facio ver-
bū in israel. quod quicūq; audierit tinniet
ambe aures eius. In die illa suscitabo adū
sum heli oīa que locut⁹ sum sup domū eius.
Incipiā et complebo. Predixi em ei q̄ iu-
dicatur⁹ essem domū eius in eternū p̄pter i-
quitatem. eo q̄ nouerat indigne agere fi-
lios suos. et nō corripuit eos. Ideo iura-
ui domui heli. q̄ non expietur iniquitas eius
victimis et munerib;. vsq; in eternū. Dor-
miuit autē samuel vsq; mane. apuitq; hostia
dom⁹ dñi. Et samuel timebat indicare visi-
onem heli. Vocauit ergo heli samuelem. et
dixit. Samuel. fili mi. Qui rñdens ait. Pre-
sto sum. Et interrogauit eū. Quis est hmo
quem locut⁹ est dñs ad te. Pro te ne cela-
ueris me. Hec faciat tibi deus et hec addat.
si absconderis a me sermōem ex omnib; ver-
bis que dicta sunt tibi. Indicauit itaq; ei
samuel vniūsos sermōes. et nō abscondit ab
eo. Et ille rñdit. Dñs est. Quod bonū est in
oculis suis faciat. Creuit autē samuel. et do-
min⁹ erat cū eo. et nō cecidit ex oīb; dieb;
ei⁹ in terrā. Et cognouit vniūsus israel a
dan vsq; berſabee. q̄ fidelis samuel p̄pheta
esset domi. Et addidit dñs vt apparer et in
filio. qm reuelat⁹ fuerat domi⁹ samueli in
filio iuxta verbū domini. et euenit hmo samu-
elis vniūso israeli. CA. III.

E Factū est in dieb; illis. cōueniūt
philistiim in pugnam. Egressus ē

namq; israel obuias philistim in plium: et castrametatus est iuxta lapidem adiutorij. Porro philistim venerunt in affec: et instruxerunt aciem contra israel. Immo autem certamine terga vertit israel philisteis: et celsa sunt in illo certamine passim per agros quasi quatuor milia virorum. Et reuersus est populus ad castra. Dixeruntq; maiores natu de israel. Quare percussit nos dominus hodie coras philistim? Afferamus ad nos de filo archam federis domini: et veniat in medium nostrum: ut saluet nos de manu inimicorum nostrorum. Misit ergo populus in filo: et tulerunt inde archam federis domini exercitus sedentis super cherubim. Erantq; duo filij heli cum archa federis domini offm et fimees. Cumq; venisset archa federis domini in castra: vociferatus est ois israel clamore grati: et percussit terra. Et audierunt philistim vocem clamoris: dixeruntq;. Que nam hec est vox clamoris magni in castris hebreorum? Et cognouerunt quod archa domini venisset in castra. Timueruntq; philistim dicentes. Venit deus in castra. Et ingemuerunt dicentes. Ve nobis. Non enim fuit tanta exaltatio heri et nudius tertius? Ve nobis. Quis nos saluabit de manu deorum sublimium istorum? Hi sunt dii: qui percusserunt egiptum omni plaga in deserto. Confortamini et estote viri philistini: ne seruiatis hebreis sic et illi fuerunt nobis. Confortamini et bellate. Dugnaverunt ergo philistim et celsus est israel: et fugit unusquisque in tabernaculum suum. Et facta est plaga magna nimis: et ceciderunt de israel triginta milia pedum: et archa dei capta est. Duo q; filij heli mortui sunt offm et phimees. Currus autem vir de beniamin ex acie venit in filo in die illa: cissa veste et conspersus puluere caput. Cumq; ille venisset: heli sedebat super sellas contra viam expectans. Erat autem cor eius paues per archam domini. Vir autem ille postquam ingressus est nunciavit urbi: et ululauit totis ciuitas. Et audiuit heli sonitum clamoris: dixitq;. Quis est hic sonitus tumultus huius? At ille festinauit et venit: et nunciavit heli. Heli autem erat nonaginta et octo annorum: et oculi eius caligauerant: et videre non poterat. Et dixit ad heli ego sum qui veni de plio: et ego qui de acie fugi hodie. Cui ille ait. Quid actum est fili mi? Respondens autem ille qui nunciabat: fugit inquit israel coram philistim: et ruina magna

facta est in populo. Insup et duo filij tui mortui sunt offm et phimees: et archa dei capta est. Cumq; ille nominasset archam dei cecidit de sella retrosum iuxta ostium: et fractis ceruicibus mortuus est. Benex enim erat vir et gratus deus: et ipse iudicauit israel quadraginta annis. Nutus autem eius vxor phimees pregnans erat: vicinamq; partui. Et audito nuncio quod capta esset archa dei: et mortuus esset socer suus et vir suus: incuruauit se et peperit. Irruerant enim in eam dolores subiti. In ipso autem momento mortis eius dixerunt ei qui stabant circa eam. Ne timeas: quia filium peperisti. Que non respondit eis: neq; animaduertit. Et vocauit puerum pchabod: dicens. Translata est gloria domini de israel: quia capta est archa dei. Et per socero suo et puero suo ait. Translata est gloria ab israel: eo quod capta esset archa dei.

CA.

V.

Philistim autem tulerunt archam dei: et asportauerunt eam a lapide adiutorij in azotum. Tuleruntq; philistim archam dei: et intulerunt eam in templum dagon: et statuerunt eam iuxta dagon. Cumq; surrexissent diliculus azotij altera die: ecce dagon iacebat prius in terra ante archam domini. Et tulerunt dagon: et restituerunt eum in locum suum. Rursusq; mane die altera surgentes: inuenerunt dagon iacentem super faciem suam in terra coram archa domini. Caput autem dagon et due palme manuum eius abscissi erant super limen: porro dagon solus truncus remanserat in loco suo. Propter hanc causam non calcant sacerdotes dagon et omnes qui ingrediuntur templum eius super limen dagon in azoto: usque in hodiernum diem. Aggrauata autem est manus domini super azotios: et demolitus est eos. Et percussit in secretiore parte nationum azotum et fines eius: et ebullierunt ville et agri in medio regionis illius et nate sunt mures: et facta est confusio mortis magne in ciuitate. Videntes autem viri azotij huiuscemodi plagam dixerunt. Non maneat archa dei israel apud nos: quoniam duram est manus eius super nos et super dagon deum nostrum. Et mittentes congregauerunt omnes satrapas philistinorum ad se: et dixerunt. Quid faciemus de archa dei israel? Respondentes autem circūducantur archa dei israel. Et circūduxerunt archam dei israel. Illis autem circūducentibus eam: fiebat manus domini dei per

singulas ciuitates inſectōis magne nimis
et pcutiebat viros vniuſcuſq; vrbis a par
uo vſq; ad maiorem: ⁊ ſputreſcebant pmi
nētes extales eorū. **I**merūtq; gethei cōſili
um: et fecerūt ſibi ſedes pelliceas. **M**iſerūt
ergo archam domi in acharon. **C**umq; re
miſſet archa dñi dei in acharon: exclamaue
rūt acharonite dicentes. **A**dduxerunt ad
nos archam dei iſrl: vt interficiat nos ⁊ po
pulum noſtrū. **M**iſerūt itaq; et congregaue
rūt omnes ſatrapas philiſtinorū. **Q**ui dixe
rūt. **D**imittite archam dei iſrl: et reuertat
in locū ſuū: vt non interficiat nos cū popu
lo noſtro. **F**iebat em̄ pauor mortis in ſingu
lis vrbib; et grauiffima man⁹ dñi dei. **V**i
ri q; qui mortui nō fuerant pcutiebant in
ſecretiore pte natiū: et aſcendebat vlulat⁹
vniuſcuſq; ciuitatis in celum. **CA. VI**

Erit ergo archa dñi in regiōe phi
liſtinorū ſeptem mēſibus. ⁊ poſt hec
reuerſerūt philiſtini ſacerdotes ⁊ di
umos dicentes. **Q**uid faciem⁹ de archa dei?
Indicate nob; quō remittam⁹ eā in locū ſu
um. **Q**ui dixerūt. **S**i remittitis archam dei
iſrahel nolite dimittere eam vacuā: ſed qđ
debetis ei: reddite p peccato: et tūc curabi
mini: ⁊ ſcietis quare nō recedat man⁹ eius
a vobis. **Q**ui dixerūt. **Q**uid eſt quod p deli
cto reddere debeam⁹ ei? **R**ēderūtq; illi. **I**n
iuxta numerū puiciarū philiſtinorum quicq;
anos aureos facietis: et quicq; mures aure
os: quia plaga vna fuit omnib; vobis et ſa
trapis veſtris. **F**acietisq; ſimilitudines ano
rū veſtroꝝ: et ſimilitudines murium qui de
moliti ſunt tēram: ⁊ dabitis deo iſrl gloriā:
ſi forte releuet manū ſuā a vobis: ⁊ a dñis ve
ſtris et a terra veſtra. **Q**uare grauatis cor
da veſtra ſic aggrauauit egipt⁹ ⁊ pharao
cor ſuū. **N**ōne poſtq; pcuſſus eſt et tūc di
miſit eos et abierūt? **N**ūc ergo arripite et
facite plauſtrū nouū vñ: ⁊ duas vaccas fe
tas quibus nō eſt impoſitū iugū iungite in
plauſtro: et recludite vitulos earum domi.
Tolletisq; archā dñi et ponetis in plauſtro:
et vafa aurea que exſoluiftis ei p delicto po
netis in capſellam ad lat⁹ ei⁹: et dimittite
eam vt vadat: et aſpicietis. **E**t ſiquidem p
viam finiu ſuoꝝ aſcendit cōtra bethſames
ipſe fecit nobis hoc malū grande: ſinautem
minime: ſciem⁹ quia nequaquā man⁹ eius te

tigit nos: ſed caſu accidit. **F**ecerūt ergo il
li hoc modo: et tollentes duas vaccas que
lactabāt vitulos iūxerūt ad plauſtrū: vitu
tulorūq; earū ocluserunt domi. **E**t poſuerunt
archam dei ſup plauſtrū: et capſellam que
habebat mures aureos et ſimilitudinē ano
rum. **I**bant autē in directū vacce p viam q
ducit bethſames: ⁊ itmere vno gradieban
tur pgentes et mugientes: et non declina
bāt neq; ad dextrā neq; ad ſiniſtram. **S**ed
et ſatrape philiſtini ſequebant: vſq; ad ter
minos bethſames. **P**orro bethſamite me
tebant triticū in valle. **E**t eleuantes oculos
ſuos viderūt archam: ⁊ gauiſi ſunt cū vidif
ſent. **E**t plauſtrū venit in agrū ioſue beth
ſamite: et ſtetit ibi. **E**rat autē ibi lapis ma
gnus. **E**t occiderūt ligna plauſtri: vaccasq;
impoſuerūt ſup ea olocauſtum dño. **L**eu
ite autē depoſuerūt archam dei: et capſellam
que erat iuxta eā in qua erāt vafa aurea:
et poſuerūt ſup lapidem grandē. **V**iri autē
bethſamite obtulerūt olocauſta: et imola
uerūt victimas in die illa dño. **E**t quicq; ſa
trape philiſtinorū viderūt: et reuerſi ſunt in
acharon in die illa. **N**ō ſūt autē am̄ aurei qđ
reddiderunt philiſtini p delicto dño. **A**zo
tus vñ: gaza vñ: aſcalon vñ: geth vñ:
acharon vñ: et mures aureos ſcđm nūm
vrbū philiſtinorū quicq; puiciarū: ab vr
be murata vſq; ad villas que erat abſq; mu
ro: et vſq; ad abel magnū: ſup quem poſue
rūt archam dñi: que erat vſq; in illa die in
agro ioſue bethſamitis. **P**ercuſſit autē do
min⁹ de viris bethſamitib; eo qđ vidiffent
archam dñi: et pcuſſit de populo ſeptuagin
ta viros et quinquaginta milia plebis. **L**ux
itq; populus eo qđ dñs pcuſſiſſet plebem pla
ga magna. **E**t dixerunt viri bethſamite.
Quis poterit ſtare in oſpectu dñi dei ſancti
hui⁹? **E**t ad quem aſcendet a nob;? **M**iſerūt
q; nūcios ad hitatores cariatthiarū dicētes
Reduxerūt philiſtini archā dñi: deſcēdite
et reducite eam ad vos. **VII.**

Eneſt ergo viri cariatthiarū ⁊ re
duxerūt archam dñi: et intulerūt
eam in domū ammadab in gabaa.
Eleazarū autē filiū ei⁹ ſanctificauerūt: vt
cuſtodiret archam dñi. **E**t factum eſt: ex q
die manſit archa dñi in cariatthiarim: mul
tiplicati ſunt dies. **E**rat quippe iam annus

viceſim⁹. Et requieuit omis dom⁹ iſrl poſt
dominū. Ait aut ſamuel ad vniūſam domū
iſrahel dicens. Si in toto corde veſtro reuertī
mī ad dñm auferte deos alienos de medio
vrm baalim et aſtaroth: et pparate corda
veſtra dño. et ſeruite ei ſoli: et eruet vos de
manu philiftim. Abſtulerūt ergo filij iſra
hel baalim et aſtaroth. et ſeruiērūt dño ſo
li. Dixit aut ſamuel. Congregate vniūſuz
iſrl in maſphat: vt orem p vobis dñm. Et
conuerſi ſunt in maſphat. Tranſerūtq; aquā et
effuderūt in oſpectu dñi: et ieiuauerunt in
die illa et dixerūt. Tibi peccaui⁹ dñe. Tu
dicauitq; ſamuel filios iſrl in maſphat. Et
audierūt philiftim qd congregati eſſēt filij iſrl
in maſphat. et aſcenderūt ſatrape philifti
noz ad iſrahel. Quod cū audiſſent filij iſrl
timuerūt a facie philiftimoz. Dixerūtq; ad
ſamuelem. Ne ceſſes p nobis clamare ad do
minū deum noſtrū: vt ſaluet nos de manu
philiftimoz. Tulit aut ſamuel agnū lacten
tem vnū. et obtulit illud olocauſtū integrū
dño. Et clamauit ſamuel ad dñm p iſrahel.
et exaudiuit eū dñs. Factū eſt aut cū ſamu
el offerret olocauſtū philifteos mire belluz
otra iſrahel. Tūtonuit aut dñs fragōe ma
gno in die illa ſup philiftim et extriuit eos:
et ceſi ſunt a filiis iſrl. Egreſſiq; viri iſrahel
de maſphat pſecuti ſunt philifteos. et pecu
ſerūt eos vſq; ad locū qui erat ſubter beth
char. Tulit aut ſamuel lapidem vnū et po
ſuit eū inter maſphat. et inſen. et vocauit
nomē loci illius: lapis adiutorij. Dixitq;
Ducusq; auxiliat⁹ eſt nobis dñs. Et humi
liati ſunt philiftim. nec appoſuerunt vltra
vt veniret in terminos iſrl. Facta eſt itaq;
man⁹ dñi ſup philifteos cūctis dieb⁹ ſamu
elis. et reddite ſūt vrbes quas tulerāt phi
liſtim ab iſrl iſrl. ab accharon vſq; geth.
et terminos ſuos. Liberauitq; iſrl. de ma
nu philiftimoz: eratq; pax in iſrl et amor
reū. Iudicabat q; ſamuel iſrl cūctis die
bus vite ſue. et ibat p ſingulos ānos circū
ens bethel et galgala et maſphat: et iudi
cabat iſrahel in ſupdictis locis. Reuertebaturq;
in ramatha. ibi em erat dom⁹ ei⁹:
et ibi iudicabat iſrahel. Edificauit etiā
ibi altare dño. **CA. VIII.**

I Actū eſt aut cū ſenuiſſet ſamuel:
poſuit filios ſuos iudices iſrl. Fuit

q; nomē filij ei⁹ p̄mogeniti iohel et nomen
ſecūdi abija: iudicū in berſabee. Et non am
bulauerūt filij illi⁹ in vijs ei⁹. ſed declinaue
rūt poſt auariciā acceperūtq; munera: et p
uerterūt iudiciū. Congregati ergo vniūſi
maiores natu iſrahel venerūt ad ſamuelem
in ramatha: dixerūtq; ei. Ecce tu ſenuiſti:
et filij tui nō ambulant in vijs tuis. Cōſti
tue nobis regem vt iudicet nos: ſic et vni
uerſe habent natiōes. Diſplicuitq; ſermo i
oculis ſamuelis. eo qd dixiſſent. da nobis re
gem vt iudicet nos. Et orauit ſamuel ad do
minū. Dixit aut dñs ad ſamuelem. Audi vo
cem populi: in omib⁹ que loquunt tibi. Nō
em abiecerūt te ſed me: ne regnem ſup eos.
Iuxta omia opa ſua que fecerūt a die qua
e duxi eos de egipto vſq; ad diē hanc ſicut
dereliquerūt me et ſeruiērūt dijs alienis: ſic
faciūt etiā tibi. Nūc ergo vocem eoz audi
Verūcū cōteſtare eos: et p̄dic eis ius regis
qui regnatur⁹ eſt ſup eos. Dixit itaq; ſa
muel oia verba dñi ad populū qui petierat
a ſe regem. et ait. Hoc erit ius regis. qui i
peratur⁹ eſt vobis. Filios veſtros tollet et po
net in currib⁹ ſuis. facietq; ſibi equites et p
curſores quadrigarū ſuarū: et oſtituet ſibi
tribunos et centiones. et aratores agroꝝ
ſuoz et meſſores ſegetū. et fabros armorū
et curruū ſuoz. Filias q; veſtras faciet ſibi
vnguentarias. et focarias. et panificas.
Agros q; veſtros et vineas et oliueta op
tima tollet: et dabit ſeruis ſuis. Sed et ſe
getes veſtras et vinearū redditus addeci
mabit. vt det eunuchis et famlīs ſuis. Ber
uos etiā vros illos et ancillas. et iuuenes op
timos et afinos auferet: et ponet in ope ſuo
Reges q; veſtros addeciabit. vſq; eritis
ei ſerui. Et clamabitis in die illa a facie re
gis veſtri quē elegiſtis vobis. et non exaudi
et vos dñs in die illa: quia petiſtis vobis re
gem. Noluit aut popul⁹ audire vocē ſamu
elis. ſz dixerūt. Nequaquā Rex ei erit ſup nos
et erit⁹ nos q; ſic oēs gētes. et iudicabit nos
rex nr. et egrediet an nos. et pugnabit bel
la noſtra p nobis. Et audiuit ſamuel omia
verba populi: et locut⁹ eſt ea in aurib⁹ dñi.
Dixit aut dñs ad ſamuelem. Audi vocē eo
rum: et oſtitue ſup eos regem. Et ait ſamu
el ad viros iſrahel. Vadat vnusquiſq; in ci
uitatem ſuam. **CA. IX.**

Erat vir de beniamin nomine cis. Filius abiel. filij seor. filij bechor. filij sareth. filij apbia. filij viri iemini fortis robore. Et erat ei filius vocabulo saul. electus et bonus. et non erat vir de filiis israel melior illo. Ab humero et sursum. emiebat super omnem populum. Perierat autem affine cis patris saul. Et dixit cis ad saul filium suum. Tolle tecum unum de pueris. et surgens vade et quere affinas. Qui cum transissent per montem efraim et per terram salisa et non inuenissent. transierunt etiam per terram salim et non erant. sed et per terram iemini. et minime reppererunt. Cum autem venissent in terram suph. dixit saul ad puerum qui erat cum eo. Veni et reuertamur. ne forte dimiserit pater meus affinas. et sollicitus sit pro nobis. Qui ait ei. Ecce vir dei est in ciuitate hac vir nobilis. omne quod loquitur. sine ambiguitate venit. Nunc ergo eam illuc. si forte indicet nobis de via nostra. propter quam venimus. Dixitque saul ad puerum suum. Ecce ibi. Quid feremus ad virum dei. Dammis deficit in fistarcijs nostris. et sportulam non habemus. ut deum homini dei. nec quidquam aliud. Rursus puer respondit sauli et ait. Ecce inuenta est in manu mea quarta pars stateris argenti. deum homini dei. ut indicet nobis viam nostram. Olim in israel sic loquebatur unusquisque. vadens consulere deum. Venite et eam ad videntem. Qui enim propheta dicit hodie. vocabatur olim videns. Et dixit saul ad puerum suum. Optimus sermo tuus. Veni eam. Et ierunt in ciuitatem. in qua erat vir dei. Cumque ascenderet cliuuium ciuitatis inuenerunt puellas egredientes ad hauriendam aquam. et dixerunt eis. Num hic est videns. Que respondentes dixerunt illis. Sic est. Ecce ante te. Festina nunc. Hodie enim venit in ciuitatem. quia sacrificium est hodie populo in excelso. Ingressi viam statim inuenietis eum. antequam ascendat excelsum ad rescendum. Neque enim comessurus est populus donec ille veniat. quia ipse benedictet hostie. et deinceps comedent qui vocati sunt. Nunc ergo ascendite. quia hodie reperietis eum. Et ascenderunt in ciuitatem. Cumque ambularet in medio urbis. apparuit samuel egrediens obviam eis. ut ascenderet in excelsum. Dominus autem revelauerat auriculam samuelis. ante unam diem quam veniret saul dicens. Hac ipsa hora que nunc est. cras mittam virum ad te de ter

ra beniamin. et vuges eum ducem super populum meum israel et saluabit populum meum de manu philistinorum. quia respexi populum meum. Venit enim clamor eorum ad me. Cumque aspexisset samuel saule. dominus dixit ei. Ecce vir quem dixeram tibi. Iste dominabitur populo meo. Accessit autem saul ad samuelem in medio portae et ait. Indica oro mihi. ubi est domus videns. Et respondit samuel sauli dicens. Ego sum videns. Ascende autem me in excelsum ut comedas mecum hodie et dimittam te mane. et omnia que sunt in corde tuo indicabo tibi. et de affinis quas nudius tertius perdidisti. ne sollicitus sis. quia inuente sunt. Et cuius erunt opera queque israel. Respondens autem saul ait. Numquid non filius iemini ego sum de minima tribu israel. et cognatio mea nouissima inter omnes familias de tribu beniamin. Quare ergo locutus es michi sermone istum. Assumens itaque samuel saulem et puerum eius. introduxit eos in triclinium. et dedit eis locum in capite eorum qui fuerat inuitati. Erant enim quasi triginta viri. Dixitque samuel coco. Da partem quam dedi tibi. et precepi ut reponeres seorsum apud te. Lauauit autem cocus armum. et posuit ante saul. Dixitque samuel. Ecce quod remansit. pone ante te et comede. quia de industria factum est tibi quando populum vocavi. Et comedit saul cum samuele in die illa. Et descenderrunt de excelso in opidum. et locutus est cum saule in solario. strauitque saul in solario et dormiuit. Cumque mane surrexissent et iam dies luce sceret. vocauit samuel saulem in solario dicens. Surge ut dimittam te. Et surrexit saul. Egredii sunt ambo. ipse videlicet et samuel. Cumque descenderet in extrema parte ciuitatis. samuel dixit ad saul. Dic puero ut antecedit nos et transeat. Tu autem subsiste paulisper. ut indicem tibi verbum domini.

CAPI. X.
Fuit autem samuel lenticulam olei. et effudit super caput eius. et deosculatus est eum et ait. Ecce vnxit te deus super hereditatem suam in principem. et liberabis populum suum de manibus inimicorum eius qui in circuitu eius sunt. Et hoc tibi signum. quia vnxit te deus in principem. Cumque hodie abieris a me. inuenies duos viros iuxta sepulcrum rachel in finibus beniamin in meridie. dicentque tibi. In

uente sūt afine ad quas ieras pquirendas: et intermissis pat tu⁹ afinis sollicitus est p vobis. ⁊ dicit quid faciam de filio meo. Cū q abieris inde. et vltra transieris ⁊ veneris ad quercū thabor. inuenient te tres viri ascēdentes ad deū i bethel: vn⁹ portās tres hedos. ⁊ ali⁹ tres tortas panis: et ali⁹ portās lagenā vini. Cūq te salutauerint dabūt tibi duos panes: et accipies de manu eorum. Post hec venies in collē dñi: vbi est statio philistior. Et cū ingressus fueris ibi urbē. obuiū habebis gregem pphetarū descēdentiū de excelsō: et ante eos psalteriū et tympanū et tibiā et citharam. ipsosq pphetantes: et infliet in te spirit⁹ dñi et pphetabis cū eis: et mutaberis in virū aliū. Quādo ergo euenerit signa hec oia tibi. fac quecūq inuenierit man⁹ tua: quia dñs est tecū. Et descendes ante me in galgala. Ego quippe descendā ad te: vt offeres oblatiōem ⁊ imolles victimas pacificas. Septem dieb⁹ expectabis donec veniā ad te: et oñdam tibi que facias. Itaq cū auertisset humerū suū vt abiret a samuele. immutauit ei deus cor aliud et venerūt oia signa hec in die illa. Venerūtq ad p̄dictū collem: et ecce cuneus pphetarū obuius ei. Et infliuit sup eum spiritus dñi: et pphetauit in medio eorū. Videntes aut oēs qui nouerant eū heri et nudius tertius q esset cū pphetis. ⁊ pphetaret: dixerūt adinuicē. Que nam res accidit filio cis. Nū et saul inter pphetas. Rūditq alius ad alterū dicens. Et cis pater ei⁹. p terea versū est in puerbiū. Num et saul inter pphetas. cessauit aut pphetare: et venit ad excelsū. Dixitq patru⁹ saul ad eū ⁊ ad puerū eius. Quo abistis. Qui rñderunt. Querere afinas. Quas cū nō reperissem⁹. venimus ad samuelem. Et dixit ei patru⁹ suus. Indica michi. quid dixerit tibi samuel. Et ait saul ad patruū suū. Indicauit nobis q inueniente essent afine. De sermone aut regni non indicauit ei: quē locut⁹ fuerat ei samuel. Et ouocauit samuel populū ad dñm i masphat: et ait ad filios israhel. Hec dicit dñs de⁹ israhel. Ego eduxi israhel de egipto. et erui v⁹ de manu egiptior. et de manu omniū regū qui affligebant v⁹. Vos aut hodie p̄cistis dñm deū vestrum: qui solus saluabit v⁹ de vniūis malis et tribulatiōib⁹

vestris: et dixistis. Nequaq: sed regem cōstitue sup nos. Nūc ergo state coram dño per trib⁹ vras et p familias. Et applicauit samuel omēs trib⁹ israhel: et cecidit sors super tribū beniamin. Et applicauit tribū beniamin et cognatiōes ei⁹. et cecidit sup cognatiōem metri: et puenit vsq saul filium eis. Querierūt ergo eū: et nō est inuent⁹ illic. Et cōsuluerūt post hec dñm: vtrū nā ventur⁹ esset illuc. Rūditq dñs. Ecce absconditus est domi. Cucurrerūt itaq et tulerunt eū inde. stetitq in medio ppli: et altior fuit vniūso populo ab humero ⁊ sursum. Et ait samuel ad omēm populū. Certe videtis que elegit dñs. qm non sit similis illi in omni p̄lo. Et clamauit ois popul⁹. et ait. Viuat rex. Locut⁹ est aut samuel legem regni ad populū. et scripsit in libro et reposuit corā domino. Et dimisit samuel omēs populū singulos in domū suā. Sed et saul abiit in domū suā in gabaath. Et abiit cū eo ps exercit⁹. quorū tetigerat deus corda. filij vero belial dixerūt. Nū saluare nos poterit iste. Et despexerūt eū. et nō attulerūt ei munera. Ille em̄ dissimulabat se audire. **CA. XI.**

Factū est quasi post mēsem. ascendit naas amonites et pugnare cepit adūsum iabes galaad. dixerūtq omēs viri iabes ad naas. Habeto nos federatos: et seruiem⁹ tibi. Et rñdit ad eos naas amonites. In hoc feriā vobiscū fed⁹: vt eruam oim vstrū oculos dextros: ponamq v⁹ opprobriū in vniūso israhel. Et dixerūt ad eū seniores iabes. Concede nobis septē dies. vt mittam⁹ nūcios ad vniūsos tēnios israhel. ⁊ si nō fuerit qui defendat nos egrediemur ad te. venerūt ergo nūcij in gabaath saul. et locuti sūt verba hec audiete populo. Et leuauit omis populus vocem suā ⁊ fleuit. Et ecce saul veniebat sequēs boues de agro ⁊ ait. Quid habet popul⁹ q plōat. Et narrauerūt ei verba virorū iabes. Et infliuit spiritus dñi in saul cū audisset hec verba: et irat⁹ cōfuroz eius nimis. Et assumēs vtrūq bouem cōcidit in frustra: misitq ad omēs tēnios israhel p manū nūcioz dicens. Quicūq nō exierit: et secut⁹ fuerit saul et samuel: sic fiet bob⁹ ei⁹. Inuasit ergo timor dñi populū. et egressi sunt quasi vir vn⁹: et recensuit eos in bethsech. fuerūtq filioz

israhel trecenta milia: viroz aut iuda. triginta milia. Et dixerunt nuncijs qui venerant. Sic dicetis viris qui sunt in iabes galaad. Cras erit vobis salus: cum incaluerit sol. Venerunt ergo nunci et nunciaverunt viris iabes. Qui letati sunt et dixerunt. Mane exibim⁹ ad vos et facietis nobis omne quod placuerit vobis. Et factum est cum dies crastin⁹ venisset constituit saul populum in tres partes. Et ingressus est media castra in vigilia matutina. et percussit amon usque dum incalesceret dies. Reliqui aut dispersi sunt: ita ut non relinquerent in eis duo pariter. Et ait populus ad samuelem. Quis est iste qui dixit. saul non regnabit super nos? Date viros et interficiemus eos. Et ait saul. Non occidetur quisquam in die hac. quia hodie fecit dominus salutem in israhel. Dixit aut samuel ad populum. Venite et eam⁹ in galgala et in novem⁹ ibi regnum. Et prexit omnis populus in galgala et fecerunt ibi regem saul. coram domino in galgala. Et imolaverunt ibi victimas pacificas coram domino. Et letatus est ibi saul et cuncti viri israel nimis. **CA. XII.**

Sixit aut samuel ad universum israhel. Ecce audiui vocem vestram iuxta omnia que locuti estis ad me. et constitui super vos regem. Et nunc rex graditur ante vos. Ego autem senui et inveni. Porro filij mei vobiscum sunt. Itaque duersat⁹ coram vobis ab adolescentia mea usque ad hanc diem: ecce presens sum. Loquimini de me coram domino et coram christo eius: verum bouem cuiusquam tulerim aut asinum. si quemquam calumiat⁹ sum. si oppressi aliquem. si de manu cuiusquam munus accepi. et stemnā illud hodie restituaque vobis. Et dixerunt. Non es calumiat⁹ nos. neque oppressisti. neque tulisti de manu alicui⁹ quippiam. Dixitque ad eos. Testis est domin⁹ aduersum vos et testis christus eius in die hac. quia non inueneritis in manu mea quippiam. Et dixerunt. Testis. Et ait samuel ad populum. Domin⁹ qui fecit moysen et aaron. et eduxit patres nostros de terra egypti adest. Nunc ergo stete ut iudicio contendam aduersum vos coram domino. de omnibus misericordiis domini. quas fecit vobiscum et cum patribus vestris. quomodo iacob ingressus est in egiptum. et clamauerunt patres vestri ad dominum. et misit dominus moysen et aaron. et eduxit patres vestros de egipto et collocavit eos in loco hoc. Qui ob-

liti sunt domino dei sui. et tradidit eos in manus filiarum magistrum militie asor et in manu philistinorum. et in manu regis moab. et pugnaverunt aduersum eos. Postea aut clamauerunt ad dominum. et dixerunt. Peccauimus. quia dereliquimus dominum. et seruimus baalim. et ashtaroth. Nunc ergo erue nos de manu inimicorum nostrorum. et seruiemus tibi. Et misit dominus ierobaal et badai. et samson. et barach. et iepte. et samuel. et eruit vos de manu inimicorum vestrorum per circuitum. et habitastis assidue. Videntes autem quod naas rex filiorum amon venisset aduersum vos. dixistis michi nequaquam. sed rex imperabit nobis. cum dominus deus vester regnaret in vobis. Nunc ergo presens est rex. vester quem elegistis et petistis. Ecce dedit vobis dominus regem. Si timueritis dominum et serueritis ei et audieritis vocem eius. et non exasperaueritis os domini. eritis et vos et rex qui imperat vobis sequentes dominum deum nostrum. Si autem non audieritis vocem domini. sed exasperaueritis sermones eius. erit manus domini super vos et super patres vestros. Sed et nunc stete et videte rem istam grandem. quam factur⁹ est dominus in conspectu vestro. Numquid non messis tritici est hodie? Inuocabo dominum et dabit vobis et pluuias. et scietis et videbitis quia grande feceritis vobis malum in conspectu domini. petentes super vos regem. Et clamauit samuel ad dominum et dedit dominus voces et pluuias in illa die. Et timuit omnis populus nimis dominum. et samuelem. Et dixit universus populus ad samuelem. Ora pro seruis tuis ad dominum deum tuum. ut non moriamur. Addidimus enim universis peccatis nostris malum. ut peteremus nobis regem. Dixit aut samuel ad populum. Nolite timere. Vos fecistis universum malum hoc. Verumtamen nolite recedere a tergo domini. sed seruite domino in omni corde vestro. et nolite declinare post vana que non prederunt vobis. neque eruent vos. quia vana sunt. et non derelinquet domin⁹ populum suum. propter nomen suum magnum. quia iurauit dominus facere vos sibi populum. Absit autem a me hoc peccatum in domino. ut cesserem orare pro vobis. et docebo vos viam rectam et bonam. Igitur timeate dominum. et seruite ei in veritate. et ex toto corde vestro. Vidistis enim magnifica. que in vobis gesserit dominus. Quod si perseueraueritis in malicia et vos et rex vester pariter peribitis. **CA. XIII.**

Filius vni⁹ anni erat saul cū regna-
re cepisset. duob⁹ autē annis regna-
uit sup isrl. Et elegit sibi saul tria
milia de israhel. Et erāt cū saul duo milia in
machinas et in mōte bethel. mille autē cū io-
natha. in gabaa beniamin. Porro ceterum
populū remisit vniūqueq; in tabnacula sua.
Et percussit ionathas statioem philistinoz
que erat in gabaa. Quod cū audissent phi-
listij. saul cecinit buccina in omni terra
dicens. Audiāt hebrei. Et vniūsus israhel
audiuit. huiuscemōi famā. percussit saul sta-
tioem philistinoz. Et erexit se israhel adū-
sus philistij. Clamauit ergo popul⁹ post
saul in galgala. et philistij congregati sūt
ad p̄liandū oīra israhel. triginta milia cur-
ruū. et sex milia equitū. et reliquū vulgus
sic arena que ē in litore maris plurima. Et
ascendentes castrametati sunt in machias.
ad orientem bethaue. Quod cū vidisset vi-
ri isrl se in arce positos. afflict⁹ em erat po-
pulus et absconderūt se in spelūcis et in ab-
ditis. in petris q; et in antris et in cisternis.
Hebrei autē trāserūt iordanem. trāam gad
et galaad. Cūq; adhuc esset saul in galga-
la. vniūsus populus p̄terit⁹ est qui seque-
batur eū. Et expectauit iuxta placitū sa-
muelis septem dieb⁹. et non venit samuel in
galgala. Dilapsusq; est p̄plus ab eo. Ait er-
go saul. Afferte michi olocastū et pacifi-
ca. Et obtulit olocastū. Cūq; cōpleisset of-
ferens olocastū. ecce samuel veniebat. Et
egressus ē saul obuiā ei. vt saluaret eū. Lo-
cutusq; est ad eū samuel. Quid fecisti. Rē-
dit saul. Quia vidi q; p̄plus dilaberet a me.
et tu nō veneras iuxta placitos dies. porro
philistij congregati fuerāt in machinas. di-
xi. Nūc descendēt philistij ad me in gal-
gala. et faciē dñi nō placui. Necessitate o-
pulsus. obtuli olocastū dño. Dixitq; samu-
el ad saul. Stulte egisti. nec custodisti mā-
data dñi dei tui que p̄cepit tibi. Quod si nō
fecisses. iam nūc p̄parasset dñs regnum tuū
sup israhel in sempiternū. Sed nequaquā re-
gnū tuū vltra osurget. Quiesuit sibi domi⁹
virū iuxta cor suū. et p̄cepit ei dñs vt esset
dux sup populū suū. eo q; non fuaueris que
p̄cepit dñs. Samuel at̄ surrexit. et ascēdit
de galgalis. in gabaa beniamin. Et reliqui
populi ascenderūt post saul. obuiā populo. q̄

expugnabāt eos. veniētes δ galgala in ga-
baa in colle beniamin. Et recensuit saul po-
pulū qui inuēti fuerāt cū eo. quasi sexcētos
viros. et saul et ionathas fili⁹ eius. popul⁹
q; qui inuētus fuerat cū eis. erat in gabaa
beniamin. Porro philistij oīederāt in ma-
chinas. Et egressi sūt ad p̄liandū de castris
philistioz tres cunei. Vn⁹ cuneus p̄gebat
oī effrai ad trāam saul. Porro ali⁹ ingredi-
ebat p̄ viā bethoron. Terci⁹ at̄ verterat se
ad iter t̄mini i trāa sabaa iūmētis vall' seboi
otra desertū. Porro faber ferrari⁹ nō inue-
niebat in omni terra isrl. Cauērat em phi-
listij. ne forte facerent hebrei gladiū aut
lanceā. Descēdebat ergo oīs isrl ad phili-
stij vt acueret vnusquisq; vomerē suū et li-
gonē et securim et tridentē et sarculū. Re-
tuse itaq; erāt acies vomerū et ligonū et tri-
dentiū et securiū. vsq; ad stimulū corrigē-
dū. Cūq; venisset dies p̄lij. nō est inuentus
ensis et lācea in manu tocūs p̄li qui erat
cū saul et ionatha filio ei⁹. Excepto saul et
ionatha filio eius. Egressa est autē statio
philistij. vt trāscēderet i machias.

CAP. XIII.

XIII.

Accidit in quadam die. vt dice-
ret ionathas fili⁹ saul ad adolescē-
tem armigerū suū. Veni et trāseam⁹ ad sta-
tioem philistinoz. que est trans locū illū.
Patri autē suo hocipm non indicauit. Por-
ro saul morabat in extrema pte gabaa. B̄
malogranato que erat in agro gabaa. Et
erat p̄plus cū eo quasi sexcētoz virōz. Et
achias filius achitob fratris p̄habod filij
phimees qui oī⁹ fuerat ex heli factore dñi
in filo. portabat ephod. Sed et p̄plus igno-
rabat quo isset ionathas. Erāt autē inter
ascēsus. p̄ quos mitebat ionathas transire
ad statioes philistinoz. emiētes petre ex
vtraq; pte. et quasi in modū dentiū scopu-
li hinc inde p̄rupti. Nōmē vni bores. et nomē
alteri sene. Vn⁹ scopul⁹ p̄minēs ad aquilo-
nem ex adūso machinas. et alter ad meridi-
em otra gabaa. Dixit autē ionathas ad
adolescētem armigerū suū. Veni transeam⁹
ad statioem incircūcisorū hōz. si forte faci-
at dñs p̄ nobis. quia nō est dño difficile sal-
uare vel in multis vel in paucis. Dixitq; ei ar-
miger su⁹. Fac oīa que placent animo tuo.
Perge quo cupis. et ero tecū vbicūq; volu-

eris. **E**t ait ionathas. Ecce nos transimus ad viros istos. **C**ūq; apparuerim⁹ eis. si taliter locuti fuerint ad nos. manete donec veniam⁹ ad vos. Item⁹ i loco nostro. nec ascēdam⁹ ad eos. **S**i autē dixerint ascendite ad nos ascendam⁹ ad eos. q̄a tēdidit eos dñs i manib⁹ nostris. **H**oc erit nobis signū. **A**pparuit igit vterq; stationi philistinorū. **D**ixerūtq; philistini. **E**n hebrei egrediunt de cauernis. in quib⁹ abscondite fuerāt. **E**t locuti sunt viri de statione ad ionathā ⁊ ad armigerū ei⁹. dixerūtq; **A**scendite ad nos. ⁊ ostendem⁹ vobis rem. **E**t ait ionathas ad armigerum suū. **A**scendamus. **R**equere me. tradidit em dñs eos in man⁹ isrl. **A**scendit aut ionathas. manib⁹ et pedib⁹ reptas. et armiger ei⁹ post eū. **E**t cū vidissent facies ionathe. **I**taq; alij cadebāt ante ionathan. alios armiger ei⁹ interficiebat. sequensq; eū. **E**t facta est plaga p̄ma. quā percussit ionathas ⁊ armiger ei⁹. quasi viginti viroz. in media pte iugeris. quā par boum in die arare osueuit. **E**t factū est miraculū in castris et p agros. **B**ed et ois populus stationis eoz qui erāt ad p̄dandū obstupuit. ⁊ cōturbata sunt castra. **E**t accidit q̄m miraculū a deo. **E**t respexerūt speculatores saul qui erāt in gabaa beniamin. **E**t ecce multitudo p̄strata. et huc illucq; diffugiens. **E**t ait saul populo qui erat cū eo. **R**equirite et videte. quis abierit ex vobis. **C**ūq; requisissent reptum est nō adesse ionathan. et armigerū eius. **E**t ait saul ad achia. **A**pplica archam dñi. **E**rat em ibi archa dñi in die illa. cum filiis israhel. **C**ūq; loqueret saul ad sacerdotem. tumult⁹ magn⁹ exort⁹ est in castris philistinorū. **C**rescebatq; paulatim. et clari⁹ resonabat. **E**t ait saul ad sacerdotē. **C**ontraxe manū tuā. **C**onclamauit g saul ⁊ ois populus qui erat cū eo. et venerūt vsq; ad locū certamis. et ecce versus fuerat gladius vnus cuiusq; in p̄ximū suū. ⁊ cedes magna nimis. **B**ed ⁊ hebrei qui fuerāt cū philistinim heri et nudius terci⁹. **A**scenderantq; cū eis in castris. ⁊ reuē sūt vt essēt cū isrl. qui et erant cū saul. et ionatha. **O**mnēs q; israhelites qui se absconderant in monte effraim. audientes q; fugissent philistei. sociauerūt se cū suis in p̄lio. **E**t erāt cū saul quasi viginti milia viroz. **E**t saluauit dñs deus

israhel in die illa. **P**ugna autē puenit vsq; ad bethauen. **E**t viri isrl sociati sunt sibi in die illa. **A**diurauit aut saul populū dicens. **M**aledict⁹ vir qui comederit panē vsq; ad vesperam. donec vlciscar de inimicis meis. **E**t nō māducauit vnusq; plus panē. **O**mneq; terre vulg⁹ venit in saltū. in quo erat mel sup faciē agri. **I**ngressus est itaq; populus saltū et apparuit fluēs mel. nullusq; applicuit manū ad os suū. **T**imebat em populus iuramētum. **P**orro ionathas nō audierat. cū adiuraret pater ei⁹ populū. **E**t tenditq; sūmitatē virgule quā habebat in manu. et intinxit in fauū mellis. **E**t ouertit manū suam ad os suū. et illuminati sūt oculi eius. **R**ēdensq; vn⁹ de populo ait. **I**ure iurando ostinxit pater tu⁹ populū. dicens. **M**aledict⁹ vir qui comederit panē hodie. **D**efecerat aut popul⁹. **D**ixitq; ionathas. **T**urbauit pater me⁹ terram. **V**idistis ipsi quia illuminati sūt oculi mei. eo q; gustauerim paululū de melle isto. **Q**uanto magis si comedisset populus de p̄da inimicorū suorum quā repit. **N**ōne maior plaga facta fuisset in philistinim? **P**ercusserūt g in die illa philisteos. a machimis vsq; i hailon. **D**efatigatus est aut populus nimis. et versus ad predam. tulit oues et boues. et vitulos. et matauerūt in terra. **C**omeditq; populus cum sanguine. **N**ūciauerūt aut sauli dicētes. q; plus peccasset dñs. comedens cū sanguine. **Q**ui ait. **P**reuaricati estis. **V**oluite ad me iā nūc saxū grāde. **E**t dixit saul. **D**isp̄gami i vsq; ⁊ dicite eis vt adducat ad me vnusq;q; bonē suū et arietē. ⁊ occidite sup illud et rescimini et nō peccabitis dñs. comedentes cū sanguine. **A**dduxit itaq; ois populus vnusq;q; bouē in manu sua vsq; ad noctē. et occiderūt ibi. **E**dificauit aut saul altare dñs. **T**ūc q; p̄mū cepit edificare altare domino. **E**t dixit saul. **I**rruam⁹ sup philisteos nocte. et vastem⁹ eos vsq; dū illucescat mane. nec relinquam⁹ ex eis virū. **D**ixitq; populus. **D**ñe quod bonū tibi videt in oculis fac. **E**t ait sacerdos. **A**ccedam⁹ huc ad deum. **E**t consuluit saul dñm dicens. **N**ū p̄leq; philistinim si trades eos in manu isrl? **E**t nō rēdit ei in die illa. **D**ixitq; saul. **A**pplicate huc vnusq; angulos populi. ⁊ scitote ⁊ videte p quē acciderit hoc peccatum hodie. **V**i

uit dñs saluator israhel. quia si p ionathan
filiū meū factū est. absq̃ retractiōe moriet̃
At qđ null⁹ otradixit ei de omī pplo **E**t ait
ad vniūsu isrl. **H**epami vos i ptem vnā. et
ego cū ionatha filio meo ero in pte altera.
Rnditeq̃ popul⁹ ad saul **Q**uod bonū tibi vi
detur i oculis tuis fac. **E**t dixit ad dominū
deū israhel. **D**ñe deus israhel da iudiciū. qđ
est qđ non rñderis seruo tuo hodie? **S**i i me
aut in ionatha filio meo est iniquitas h̃ da
ostēsiōem. **A**ut si h̃c iniquitas est in popu
lo tuo da sanctitatē. **E**t dephensus est iona
thas et saul. p̃plus autem exiuit **E**t ait saul
Mittite sortē inter me. et int̃ ionathā filiū
meū. **E**t capte⁹ est ionathas **D**ixit aut saul
ad ionathā **I**ndica michi quid feceris **E**t
indicauit ei ionathas. et ait. **E**ustans gu
stauī i sūmitate virge q̃ erat in manu mea
paululū mellis. et ecce ego morior. **E**t ait
saul. **H**ec faciat michi deus. et h̃c addat. qđ
morte morieris ionatha. **D**ixitq̃ p̃plus ad
saul. **E**rgo ne ionathas moriet̃. qui fecit sa
lutem h̃ac magnā in israhel. **H**oc nephas ē
Viuī dñs. si ceciderit capill⁹ de capite ei⁹
in terram. quia cū deo opatus est hodie. **L**ibe
rauit ergo populus ionathan. vt non mōe
ret̃. **R**ecessitq̃ saul. nec p̃secut⁹ est philisti
im. **P**orro philistim abierunt in loca sua.
Et saul confirmato regno sup isrl. pugnabat
p̃ circuitum adūsum omēs inimicos ei⁹. cō
tra moab. et filios āmon et edom. et reges
soba et philisteos. et quocūq̃ se verterat su
perabat ogregatoq̃ exercitu. p̃cussit ama
lech. et eruit israhel de manu vastatoz ei⁹
Fuerūt autē filij saul. ionathas. et iesui. et
melchisua. et noīa duaz filiarū eius. nomē
p̃mogēite merob. et nomē mioris michol. et
nomē vxoris saul. achinoē. filia achimaas
Et nomen p̃ncipis milicie ei⁹ abner filius
ner. patruelis saul **P**orro eis fuit pat̃ saul.
et ner pater abner fili⁹ abiel. **E**rat aut bel
lū potens adūsum philisteos. oībus diebus
saul. **N**am quēcūq̃ viderat saul. virū forte
et aptum ad plium. sociabat eum sibi.

CAPI.

XV.

Et dixit samuel ad saul. **N**e misit
domin⁹. vt vngerem te in regē sup
populū ei⁹ israhel. **N**ūc ergo audi vocē do
mini. **H**ec dicit dñs exercituū. **R**ecensui q̃
cūq̃ fecit amalech israheli. **Q**uomodo resti

tit ei i via cū ascēderet de egipto **N**ūc g̃ va
de et p̃cute amalech. et demollire vniūsa ei⁹
Nō parcas ei. et nō occupas ex rebz ip̃s⁹
aliquid. sed interfice a viro vsq̃ ad mulie
rem. et puulū atq̃ lactētem. bouem et ouē.
camelū et afinū. **P**recepit itaq̃ saul popu
lo. et recensuit eos quasi agnos. ducēta mi
lia peditū. et decem milia virozū iuda. **C**ū
q̃ venisset saul vsq̃ ad ciuitatem amalech.
tetendit insidias in torrēte. **D**ixitq̃ saul ci
neo. **A**bite. recedite. atq̃ discedite ab ama
lech ne forte inuoluā te cū eo. **T**u em̃ feci
sti misericordiam cum omnibz filiis israhel
cum ascenderent de egipto. **E**t recessit ci
neus de medio amalech. **P**ercussitq̃ saul
amalech ab eiula. donec veniat ad sur. que
est eregiōe egipte. **E**t apprehendit agag
regem amalech viuū. **D**ñe aut vulg⁹ int̃
fecit in ore gladij. **E**t percit saul et popul⁹
agag. et optimis gregibz ouīū et armento
rum. et vestibz et arietibz. et vniūsis que pul
era erāt. nec voluerūt dispdere ea **Q**uidqđ
ergo vile fuit et reprobū. hoc demoliti sunt
Factū ē at verbū dñi ad samuel. dicēs. **P**e
nitet me qđ ostituerim saul regem. quia de
reliquit me. et verba mea ope non impleuit
Cōtristatusq̃ ē samuel. et clamauit ad dñz
tota nocte. **C**ūq̃ de nocte surrexisset samu
el vt iret ad saul mane. nūciatū est samueli
eo qđ venisset saul in carmelū. et erexisset sibi
formicem triūphalem. et reūsus transisset.
descendissetq̃ in galgala **V**enit ergo samu
el ad saul. et saul offerebat olocustū dño.
de micis p̃daruz que attulerat ex amalech
Et cū venisset samuel ad saul. dixit ei saul.
Bndictus tu dño **I**mpleui verbum dñi. **D**i
xitq̃ samuel. **E**t que est h̃c vox gregū que
resonat in auribz meis. et armētorum quā
ego audio? **E**t ait saul. de amalech adduxe
rūt ea. **P**epercit em̃ popul⁹ melioribus ouī
bus et armētis. vt imolarent dño deo tuo.
reliqua vero occidim⁹. **A**it aut samuel ad
saul. **M**ine me et indicabo tibi que locut⁹ sit
domin⁹ ad me nocte. **D**ixitq̃ ei. **L**oquere.
Et ait samuel **N**ōne cū puulus esses in ocu
lis tuis. caput in tribubz israhel factus es?
Vuxitq̃ te dñs in regem sup israhel. et mi
sit te dñs in viam et ait. **V**ade et interfice
peccatores amalech. et pugnabis oīra eos
vsq̃ ad itermitiōez eoz **Q**uare ergo nō au

disti vocem dñi. sed versus ad p̄dam es. et fe-
cisti malū in ocul' dñi. Et ait saul ad samu-
elez Immo audiui vocē dñi et ambulavi in
via p̄ quam misit me dñs. et adduxi agag
regem amalech. et amalech interfeci. Tu
lit autē de p̄da populus oues et boues. p̄mi-
cias eoz que cesa sūt. vt immolet dño deo
suo in galgalis. Et ait samuel. Nūqd vult
domin⁹ olocasta aut victimas et nō poti⁹
vt obediat voci dñi. Melior est enī obediē-
tia q̄ victima. et auscultare magis q̄ offer-
re adipem arietū. quoniā quasi peccatū ari-
olandi est repugnare. et quasi scelus p̄dola-
trie nolle acquiescere. Pro eo ergo q̄ abie-
cisti sermōem dñi. abiecit te domin⁹. ne sis
rex. Dixitq; saul ad samuelez. Peccaui. qz
p̄uaricatus sum h̄monē dñi. et verba tua. ti-
mens populū. et obediens voci eorum. Sed
nūc porta queso peccatū meū. et reuertere
mecū vt adorē dñm. Et ait samuel ad saul.
Non reuertar tecū. quia p̄iecisti h̄monem
dñi et p̄iecit te domin⁹. ne sis rex sup isra-
hel. Et ouersus est samuel vt abiret. Ille
autē ap̄hendit summitatem pallij ei⁹. que
et scissa est. Et ait samuel ad eū. Scidit do-
min⁹ regnū isrl a te hodie. et tradidit illd
p̄ximo tuo meliori te. Porro triūphator in
israhel nō parcat. et penitudinem non flectet.
Neq; enī homo est. vt agat penitentiā. At
ille ait. Peccaui. Sed nūc honora me coraz
senioribz populi mei. et coram isrl et reuer-
tere mecū vt adorem dñm deuz tuū. Reuer-
sus ē samuel. secutus est saul. Et adorauit
saul dominū. Dixitq; samuel. Adducite ad
me agag regem amalech. Et oblat⁹ est ei
agag p̄nguissim⁹ tremēs. Et dixit agag.
Siccine supat amara mors. Et ait samuel.
Sicut fecit absq; liberis mulieres gladi⁹ tu-
us. sic absq; liberis erit inter mulieres mat-
tua. Et in frustra scidit eū samuel coram do-
mio in galgalis. Abijt autē samuel in rama-
tha. saul vero ascendit in domū suam in ga-
baa. Et nō vidit samuel vltra saul. vsq; ad
diem mortis sue. Verūtamen lugebat samu-
el saul. quoniā dñs penitebat q̄ ostitūisset
regem saul sup isrl. **ICA. XVI.**

Itit dñs ad samuelem. Usqueq; tu
luges saul. cū ego p̄iecerim eū ne
regnet sup israhel. Imple cornu tu-
um oleo et veni vt mittā te ad psai bethlee.

mitem. Prouidi enī in filiis ei⁹ michi regē.
Et ait samuel. Quo vadam. Audiet enim
saul. et interficiat me. Et ait dñs. Vitulus
de armēto tolles. in manu tua. et dices. Ad
imolandū domino veni. Et vocabis psai ad
victimā. Et ego ostendā tibi quid facias.
et vnges quemcūq; mōstrauero tibi. Fecit
ergo samuel sic locut⁹ est ei dñs. Venitq; i
bethleem. et admirati sunt seniores ciuita-
tis. occurrētes ei. Dixerūtq; Pacific⁹ ne
ingressus tu⁹. Et ait Pacificus. Ad imo-
landuz dño veni. Sanctificamini. et venite
mecū vt imolem. Sanctificauit ergo psai. et
filios eius. et vocauit eos ad sacrificiū. Cū
q; ingressi essent. vidit heliab et ait. Nū co-
ram dño est xp̄us eius. Dixit dñs ad samu-
elem. Ne respicias vultū eius. neq; altitudi-
nē stature ei⁹ qm̄ abieci eū. neq; iuxta intui-
tū homis ego iudico. Homo enī videt ea q̄
parent. dñs autē intuet cor. Et vocauit psai
animadab. et adduxit eū corā samuele. Qui
dixit. Nec hūc elegit domin⁹. Adduxit autē
psai sāmā. de quo ait. Etia hunc non elegit
dñs adduxit itaq; psai. septē filios suos co-
rā samuele. Et ait samuel ad psai. Nō elegit
dñs ex istis. Dixitq; samuel ad psai. Nūqd
sūt opletī filij. Qui rñdit adhuc est reliqu⁹
puul⁹. et pascit oues. Et ait samuel ad psai.
Mitte. et adduc eū. Nec ei discubem⁹. p̄sq;
huc ille veniat. Misit ergo et adduxit eum.
Erat autē ruff⁹ et pulcher aspectu. decoraq;
facie. Et ait dñs. Surge et vnge eū ip̄e est
enī. Tulit ergo samuel cornu olei. et vnxit
eū in medio fratz eius. Et directus ē spūs
dñi a die illa in dauid. et deinceps. Surgē
q; samuel abiit in ramatha. Spiritus autē
dñi recessit a saul. et exagitabat eū spirit⁹
neq; a domio. Dixerūtq; serui saul ad eū. Ec-
ce spūs dñi malus exagitat te. Tūbeat do-
min⁹ noster rex. et hui tui qui coram te sūt.
querent homiem sciutem psallere in citha-
ra. vt quādo arripuerit te spūs dñi malus.
psallat manu sua. et leui⁹ feras. Et ait saul
ad suos suos. Prouidete ergo michi aliq;
bene psallentē. et adducite eū ad me. Et re-
spondens vn⁹ de pueris. ait. Ecce vidi filiū
psai bethleemite scientem psallere. et fortis-
simū robore et virū bellicosum. et prudentē
in verbis. et pulcrū virū. et dñs est cum eo.
Misit ergo saul nūcios ad psai. dicens. Di-

mitte ad me dauid filiū tuū. qui est in pas-
cuis. Tulit itaq; ysai afinū plenū panib; et
lagenā vini. et hēdū de capris vnū. et misit
per manū dauid filij sui. Et venit dauid ad
saul. et stetit coram eo. At ille dilexit eū ni-
mis et fact⁹ est eius armiger. Misitq; saul
ad ysai. dicens. Stet dauid in aspectu meo.
Inuenit em gratiam in oculis meis. Igī
quādo cumq; spīritus dñi malus arripiebat
saul. dauid tollebat citharā et pcutiebat
manu sua. et refocillabat saul. et leu⁹ ha-
bebat. Recedebat em ab eo spīritus malus.

CAPI.

XVII.

Congregantes aut philistīm ag-
mina sua in preliū. ouenerunt in so-
choth iude. et castrametati sūt inter sochoth et
azecha. i. finib; domi. Porro saul et viri isra-
hel. congregati venerunt in valle therebinti.
et direxerūt aciē ad pugnādū contra philistīm.
Et philistīm stabāt sup mōtē ex pte hac.
et israel stabat sup montem ex altera pte.
vallēq; erat inter eos. Et egressus est vir
spur⁹ de castris philistīm. nōie goliath
de geth. altitudinis sex cubitoz et palmo.
et cassis erea sup caput ei⁹. et lorica hama-
ta induebat. Porro pond⁹ lorice eius qñq;
milia ficloz eris erat. et ocreas ereas habe-
bat in crurib; et clipeus ere⁹ tegebat hūe-
ros eius. Hastile aut haste ei⁹ erat quasi li-
ciatoriū texentiū. Ip̄m aut ferrū haste ei⁹
sexcentos ficos habebat ferri. et armiger
eius antecedebat eū. Stasq; et clamās ad-
uersū phalangas isrl. et dicebat eis. Qua-
re venistis parati ad plū? Nūquid ego nō
sum philisteus et vos sūi saul? Eligite ex
vobis virū. et descendat ad singulare eta-
men. Si quierit pugnare mecū et pusses-
rit me. erim⁹ vobis serui. Si aut ego pua-
luero et pussero eū. vos serui eritis. et ser-
uietis nobis. Et aiebat philistē. Ego exp-
braui agminib; isrl hodie. Date michi vi-
rum. et meat singulare certamē mecū. Aus-
diens aut saul et omnes israelite h̄mōes phi-
listei huiuscemōi. stupebāt et metuebant mi-
nis. Dauid aut erat filius viri effraei de
quo sup dictū est. de bethleem iuda cui no-
men erat ysai. qui habebat octo filios. et eāt
vir in dieb; saul. senex et grandē⁹ inter vi-
ros. Abierunt aut tres filij eius. maiores.
post saul in plū. Et nomia triū filioz ei⁹

qui prexerunt ad bellū. heliab p̄mogenit⁹.
et secūdus ammadab. terci⁹ q; sāmā. Da-
uid aut erat minim⁹. Trib; ergo maiorib;
secutis saulem. abiit dauid et reuersus est a
saul. vt pasceret gregē patris sui in bethle-
em. Procebat vero philistē mane et ves-
pere. et stabat quadragita dieb;. Dixit at
ysai ad dauid filiū suū. Accipe fratrib; tuis
ephi polenta et decem panes istos. et curre
in castra ad fratres tuos. et decem formel-
las casei. has deferas ad tribunum. Et fra-
tres tuos visitabis si recte agāt. et cū qui-
bus ordinati sunt disce. Saul aut et illi. et
omnes filij israel in valle therebinti. pugna-
bant adūsum philistīm. Surrexit itaq; da-
uid mane et commendauit gregem custodi. et
onuatus abiit sic pceperat ei ysai. Et venit
ad locū magala et ad exercitū. qui egress⁹
ad pugnā vociferatus erat in certamine. Vi-
rexerat ei aciē isrl. sed et philistīm ex adū-
so fuerāt pparati. Derelinquēs ergo dauid
vasa que attulerat sub manu custodis ad
sarcias. cucurrit ad locū etamis et interroga-
bat si oia recte agerent erga fr̄es suos. Cū
q; adhuc ille loqueret eis. apparuit vir ille
spur⁹ ascendens goliath nomie. philisteus
de geth. de castris philistīm. Et loquēte
eo hec eadem verba. audiuit dauid. Omnes
aut israelite cū vidissent virū fugerūt a
facie eius. timentes eū valde. Et dixit vnus
quispiā de isrl. Nū vidisti virū hūc qui ascē-
dit? Ad exprobandū em isrl ascendit. Vi-
rū ergo qui pusserit eū. ditabit rex diuici-
is magnis. et filiam suā dabit ei. et domum
patris eis faciet absq; tributo in isrl. Et ait
dauid ad viros qui stabāt secū dicēs. Quid
dabitur viro qui pusserit philistē hunc.
Et tulerit opprobriū de isrl. Quis est em h̄
philistē. incircūcisus. qui exprobrauit aci-
em dei viuētis? Referebat aut ei popul⁹ eū-
dem h̄monem dicens. Nec dabunt viro qui
pusserit eū. Quod cū audisset heliab fr̄
eius maior loquēte eo cū alijs. iratus est cō-
tra dauid et ait. Quare venisti. et quare de-
reliquisti pauculas oues illas i deserto? Ego
nouī supbiam tuā et nequiciam cordis tui.
quia vt videres plū descendisti. et dixit
dauid. Quid feci? Nūquid non verbum est?
Et declinauit paululū ab eo ad aliū. Dixit
q; eūde; h̄monē. Et rēdit ei populus verbū

hic p̄us. Audita sunt autē verba que locutus est dauid. et annūciata ī spectu saul. Ad quē cū fuisset adduct⁹. locut⁹ est ei. Non concēdat cor cuiusq̄ in eo. Ego fuus tu⁹ vada⁹. et pugnabo adūsus philisteum. Et ait saul ad dauid. Nō vales resistere philisteo isti. Nec pugnare adūsus eū. quia puer es. Hic autē vir bellator est. ab adolescentia sua. Dixitq̄ dauid ad saul. Nascebat fuus tu⁹ patris sui gregem. et veniebat leo vel vrsus. et tollebat arietem de medio gregis et p̄seq̄bar eos et pcutiebā. eruebamq̄ de ore eorū. Et illi osurgebāt adūsum me. et app̄hēdebam mētum eorū. et suffocabam interficiēbamq̄ eos. Nam et leonē et vrsū interfeci ego seru⁹ tuus. Erit igit̄ et philisteus h̄ incircūcisus. quasi vn⁹ ex eis. Nūc vadam et auferā opprobriū populi. Quomā quis ē iste philiste⁹ incircūcisus. qui ausus est maledicere exercitui dei viuētis. Et ait dauid. Dñs qui eripuit me de manu leōis. et de manu vrsi ip̄e me liberabit. de manu philistei huius. Dixit autē saul ad dauid. Vade et domi⁹ tecū sit. Et induit saul dauid vestimētis suis. et imposuit galeā eream sup caput eius. et vestiuit eū lorica. Accinctus ergo dauid gladio. eius sup vestem suā. cepit tēptare si armat⁹ posset incedere. Non enim habebat osuetudinem. Dixitq̄ dauid ad saul. Nō possum sic incedere. quia nō vsum habeo. et deposuit ea. Et tulit baculū suū. que⁹ semp habebat in manib⁹. et elegit sibi qñq̄ lipidissimos lapides de torrēte. et misit eos in perā pastoralē quā habebat secū. et fundam manu tulit. et p̄cēssit aduersū philisteū. Ibat autē philiste⁹ incedens et app̄mquās adūsum dauid. et armiger eius an eū. Cūq̄ insperisset eū philiste⁹ et vidisset dauid. despexit eū. Erat autē adolescens rufus et pulcher aspectu. Et dixit philiste⁹ ad dauid. Nūquid ego canis sum. q̄ tu venis ad me cū baculo. Et maledixit philisteus dauid. in dijs suis. Dixitq̄ ad dauid. Veni ad me. et dabo carnes tuas volatilib⁹ celi et bestijs terre. Dixit autē dauid ad philisteum. Tu venis ad me cū gladio. et hasta. et clipeo. ego autē venio ad te in nomine dñi exercitū dñi agminū israel. quib⁹ exprobasti hodie. et dabit te dñs in manu mea. et pcutiam te. et auferā caput tuū a te. Et dabo

cadauera castrorū philistijm hodie volatilib⁹ celi et bestijs terre. vt sciat omis terra quia est dñs deus israel. et nouerit vnū sa ecclesia hec. q̄a nō in gladio nec in hasta saluat dñs. Ip̄s est em bellū. et tradet vos in manus nostras. Cū ergo surrexisset philisteus. et veniret et app̄mquaret ostra dauid. festinauit dauid et occurrit ad pugna ex adūso philistei. Et misit manū suā in peram. tulitq̄ vnū lapidem et funda iecit. et circūducens p̄cussit eū in fronte. et infixus est lapis in fronte eius. et cecidit in faciem suā sup terram. Preualuitq̄ dauid adūsus philisteū in funda. et lapide p̄cussitq̄ philisteū. interfecit. Cūq̄ gladiū non haberet in manu dauid cucurrit et stetit sup philisteū. et tulit gladiū ei⁹. et eduxit eū de vagina sua et interfecit eū. p̄ciditq̄ caput ei⁹. Videntes autē philistijm q̄ mortu⁹ esset fortissim⁹ eorū. fugerūt. Et osurgētes viri israel et iuda vociferati sūt. et p̄secuti sunt philisteos. vsq̄ dū veniret in vallem. et vsq̄ ad portas accharon. Ceciderūtq̄ vulnerati de philistijm. in via sarim. et vsq̄ ad geth. et vsq̄ ad accharon. Et reuertētes filij israel postq̄ p̄secuti sunt philisteos. Inuasērūt castra eorū. Assumens autē dauid caput philistei. attulit illud in iherusalē. arma vero ei⁹ posuit in tabnaculo suo. Eo autē tempe quo viderat saul dauid egrediētem cōtra philisteū. ait ad abner p̄ncipem milicie sue. De qua stirpe descendit h̄ adolescens. Dixitq̄ abner. Viuit anima tua rex. si noui. Et ait rex. Inroga tu cui⁹ fili⁹ sit iste puer. Cūq̄ regressus esset dauid p̄cussio philisteo. tulit eū abner. et introduxit coram saule caput philistei habentē in manu. Et ait ad eū saul. De qua p̄ge me es. o adolescens. Dixitq̄ dauid. fili⁹ serui tui psai bethleemite ego sum. **CA. XVIII.**

Factum est cū cōpleisset loqui ad saul anima ionathe oglutinata est aie dauid. et dilexit eū ionathas q̄ si animā suā. Tulitq̄ eum saul in die illa. et non ocessit ei vt reuerteret in domū patris sui. Inierūt autē dauid et ionathas fedus. Diligebat em eū quasi animā suā. Nam expoliauit se ionathas tunica qua erat indutus. et dedit eā dauid. et reliqua vestimēta sua. vsq̄ ad gladiū et arcus suū. et vsq̄ ad

balthēu. Egrediebatur q̄ dauid ad oia que-
cūq; misisset eū saul: et prudē se agebat.
Posuitq; eū saul sup viros belli: et accep-
tus erat in oculis vniūsi populi: maximeq; i
ospectu famulorū saul. Porro cū reuertere-
tur percussio philisteo dauid: et ferret caput
eius in iherlm. egressę sūt mulieres de vniū-
sis vrbib; israhel: cantātes: chorosq; ducen-
tes in occursum saul regis: i timpanis leticie
et in fistris: et p̄cinebāt mulieres: ludentes
atq; dicentes. Percussit saul mille: et dauid
decem milia. Tristis est aut saul nimis: et di-
splicuit in oculis ei⁹ iste hmo. Dixitq; De-
derūt dauid decem milia: et michi mille de-
derūt. Quid ei supest nisi solum regnū? Nō
ergo rectis oculis saul aspiciebat dauid: a
die illa et deinceps. Post diem aut alteraz
inuasit spūs dei malus saul: et pphetabat in
medio dom⁹ sue. Dauid aut psallebat ma-
nu sua: sic p singulos dies. Tenebatq; saul
lancē et misit eam: putans q; ofigere pos-
set dauid cū pariete. Et declinauit dauid a
facie eius secūdo. Et timuit saul dauid: eo
q; esset dñs cū eo: et a se recessisset. Amouit ḡ
eū saul a se: et fecit eū tribunū sup mille vi-
ros. Et egrediebatur: et intrabat in ospectu
populi. In omnib; q; vijs suis dauid prudē
ter agebat: et dñs erat eū eo. Vidit itaq;
saul q; prudens esset nimis: et cepit cauere
eū. Omnis aut isrl et iuda diligebat dauid
Ipse aut ingrediebatur et egrediebatur añ eos
Dixitq; saul ad dauid. Ecce filia mea ma-
ior merob: ipam dabo tidi vxorem: tantū-
modo esto vir fortis: et p̄liare bella domini.
Saul aut reputabat dicēs. Non sit manus
mea in eo: sed sit sup eū manus philistino-
rū. Ait aut dauid ad saul. Quis ego sū: aut
que ē vita mea: aut cognatio patris mei in
israhel: vt fiam gener regis. Factū est aut
tempus cū deberet dari merob filia saul da-
uid: data est hadriel molathitx vxor. Di-
lexit aut dauid michol filiā saul alteraz. Et
nūciatū est saul: et placuit ei. Dixitq; saul.
Dabo eam illi: vt fiat ei in scandaluz: et sit
sup eū manus philistinoz. Dixitq; saul ad
dauid in duab; reb; gener meus eris hodie
Et mandauit saul suis suis. Loquimini ad
dauid clā me: dicētes. Ecce places regi: et
omnes serui eius diligūt te. Nūc ergo esto
gener regis. Et locuti sunt hui saul in auri

bus dauid: omnia verba hęc. Et ait dauid
Nū parū videtur vobis: genez esse regis?
Ego aut sum paup vir: et tenuis. Et renū-
ciauerūt serui saul dicētes. Huiuscemōi ver-
ba locut⁹ est dauid. Dixit aut saul. Sic lo-
quimini ad dauid. Non habet rex sponsalia
necesse nisi tantū centū prepucia philistino-
rum: vt fiat vltio de inimicis regis. Porro
saul cogitabat dauid tradere in man⁹ phi-
listinoz. Cūq; renūciassent serui ei⁹ dauid:
verba que dixerat saul: placuit sermo i ocu-
lis dauid: vt fieret gener regis. Et post pau-
cos dies surgēs dauid: abiit in accharō cū
viris qui sub eo erāt: et percussit ex philistinz
ducentos viros: et attulit eorū p̄pucia et an-
numeravit ea regi: vt esset gener eius. De-
dit itaq; saul ei: michol filiā suā vxorē. Et
vidit saul: et intellexit q; dñs esset cū dauid.
Michol aut filia saul: diligebat eū. Et saul
magis cepit timere dauid. Factusq; ē saul
inimicus dauid: cūctis diebus. Et egressi
sunt p̄ncipes philistinoz. A principio autē
egressiois eoz: prudentius se gerebat da-
uid: q; omnes viri saul: et celebre factum est
nomē ei⁹ nimis. **CA. XIX.**

Ilocutus est aut saul ad ionathan fi-
lium suū: et ad omnes seruos suos
vt occiderent dauid. Porro iona-
thas filius saul: diligebat dauid valde. Et
indicauit ionathas dauid: dicens. Querit
saul pater me⁹ occidere te. Quapropt obf-
ua te queso mane: et manebis clā et abscon-
deris. Ego aut egrediēs stabo iuxta patrē
meū in agro vbicūq; fuerit: et ego loquar
de te ad patrem meū: et quodcūq; videro
nūciabo tibi. Locut⁹ est ergo ionathas de
dauid bona: ad saul patrem suū. Dixitq; ad
eū. Ne pecces rex in seruū tuū dauid: quia
non peccauit tibi: et opa eius bona sunt tibi
valde: et posuit animā suā in manu tua et
percussit philisteū: et fecit dñs salutē magnā
vniūso isrl. Vidisti: et letat⁹ es. Quare ḡ
peccas in sanguine innoxio: interficiens da-
uid qui est absq; culpa? Quod cū audisset
saul: placat⁹ voce ionathe iurauit. Viuit do-
min⁹: quia nō occidēt. Vocauit itaq; iona-
thas dauid: et indicauit ei oia verba hęc. Et
introduxit ionathas dauid ad saul: et fuit
ante eū: sic fuerat heri et nudius tertius. No-
tum est aut rursus bellū: et egressus dauid

pugnauit aduersus philistinim: percussitque eos
plaga magna. et fugerunt a facie eius. Et
factus est spiritus domini malus in saul. Bede-
bat autem in domo sua: et tenebat lanceam. Do-
ro dauid psallebat in manu sua. Misusque est
saul ostendere dauid lanceam in pietate. Et decli-
nauit dauid a facie saul. Lancea autem casso vul-
nere plata est in pariete. et dauid fugit. et
saluatus est nocte illa. Misit ergo saul satel-
lites suos in domum dauid: ut custodirent eum
et interficerent mane. Quod cum annunciauisset
dauid michol uxor sua dicens: non saluaueris
te nocte hac: cras morieris deposuit eum per
fenestram. Porro ille abiit et aufugit: atque
saluatus est. Tulit autem michol statu-
am. et posuit eam super lectum. et pellem pilosam
caprarum posuit ad caput eius: et opuit eas
vestimentis. Misit autem saul apparitores. qui
raperent dauid: et rursus est quod egrotaret.
Rursumque misit saul nuncios ut viderent da-
uid dicens. Afferte eum ad me in lecto. ut oc-
cidae. Cumque remissent nuncios inuentum est simu-
lacrum super lectum. et pelles caprarum ad
caput eius. Dixitque saul ad michol. Quare
sic illustrasti michi: et dimisisti inimicum meum
ut fugeret? Et respondit michol ad saul. Quia
ipse locutus est michi dicens. Dimitte me:
alioquin interficiam te. Dauid autem fugiens
saluatus est. Et venit ad samuelem in ramatha:
et nunciauit ei omnia que fecerat ei saul. Et
abierunt ipse et samuel: et morati sunt in na-
ioth. Nunciatum est autem sauli a dicentibus.
Ecce dauid in naioth in ramatha. Misit er-
go saul liatores ut raperent dauid. Qui cum
vidissent cuneum prophetarum vaticinantium. et
samuelem stantem super eos: factus est etiam spi-
ritus domini in illis. et prophetare ceperunt etiam
et ipsi. Quod cum nunciatum esset sauli:
misit et alios nuncios. Prophetauerunt autem
et illi. Et rursum misit saul tercios nuncios:
quod et ipsi prophetarunt. Et iratus iracundia saul
abiit etiam ipse in ramatha: et venit usque ad
cisternam magnam que est in socho. Et inter-
rogauit et dixit. In quo loco sunt samuel et
dauid? Diciturque est ei. Ecce in naioth sunt in
ramatha. Et abiit in naioth in ramatha. Et
factus est etiam super eum spiritus domini. et
ambulauit ingrediens: et prophetabat usque
dum veniret in naioth in ramatha. Et expoli-
auit etiam ipse se vestimentis suis et propheta-

tauit eum ceteris coram samuele: et cecidit
nudus tota die illa et nocte. Unde et exiuit
puerbum. Nunc et saul inter prophetas.

CAPI.

XX

Vgit autem dauid de naioth. que est
in ramatha: veniensque locutus est co-
ram ionatha. Quid feci? Que est iniquitas
mea. et quod peccatum meum in patrem tu-
um: quia querit animam meam? Qui dixit ei
Abstine a te: non morieris. Neque enim faciet
pater meus quicquam grande vel puum: nisi prius
indicauerit michi. Hunc ergo celauit a
me pater meus sermonem tantummodo. Ne
quaquam enim erit istud. Et iurauit rursum da-
uid. Et ille ait. Scit prope deo pater tuus quod
inueni gratiam in oculis tuis. et dicet. Ne
sciat hoc ionathas: ne forte tristet. Num-
quam imo uiuit dominus et uiuit anima tua: quia uno
tantum ut ita dicam gradu ego morsque diui-
dimur. Et ait ionathas ad dauid. Quodcum-
que dixerit michi anima tua: faciam tibi. Di-
xit autem dauid ad ionathan. Ecce calende sunt
crastino: et ego ex more sedere soleo iuxta
regem ad recedendum. Dimitte ergo me ut abscon-
dar in agro usque ad uesperam diei tunc. Si respi-
cieresque fuerit me pro te. Respondebis ei. Ro-
gauit me dauid ut iret celeriter in bethle-
em ciuitatem suam: quia uictime solenes ibi
sunt uniuerfis tribulibus suis. Si dixerit
bene: pax erit seruo tuo. Si autem fuerit ira-
tus: scito quia completa est malicia eius. Fac
ergo misericordiam in seruum tuum: quia fe-
dus domini me famulum tuum tecum inire feci-
sti. Si autem est iniquitas aliqua in me tu me
interfice: et ad patrem tuum ne introducas
me. Et ait ionathas. Abstine hoc a me. Neque
enim fieri potest: ut si certe cognouero ope-
tam esse patris mei maliciam contra te. non
annunciem tibi. Responditque dauid ad ionathan.
Quis renuntiabit michi. si quid forte responde-
rit tibi pater tuus dure de me? Et ait iona-
thas ad dauid. Veni et egrediamur foras
in agrum. Cumque exissent ambo in agrum: ait
ionathas ad dauid. Domine deus israel si inue-
stigaueris sententiam patris mei crastino vel
perendie et aliquid boni fuerit super dauid. et
non statim misero ad te et notum tibi fece-
ro: hec faciet deus ionathae et hec augeat.
Si autem pseuerauerit patris mei malicia ad-
uersum te: reuelabo aurem tuam et dimittam

te vt vadas in pace: et sit dñs tecum sicut
fuit cū patre meo. Et si vixero. facies mihi
misericordias dñi. si vero mortu⁹ fuero: nō
auferas misericordiā tuam a domo mea. vñ
q̃ in sempiternū. Aut si non fecero. quando
eradicauerit dñs inimicos dauid vnūquē-
q̃ de terra: auferat ionathan de domo sua:
et requirat dñs de manu inimicorum dauid
Pepigit ergo ionathas fedus cū domo da-
uid. Et addidit ionathas deierare dauid:
eo q̃ diligeret illū. Sicut em̃ animā suam
ita diligebat eum. Dixitq̃ ad eū ionathas
Cras kalende sunt: et requireris. **R**equire-
tur em̃ sessio tua vsq̃ perendie. **D**escende er-
go festin⁹ ⁊ venies in locū vbi celand⁹ es.
in die quādo operari licet: ⁊ sedebis iuxta la-
pidem. cui nomē est ezel. Et ego tres sagit-
tas mittam iuxta eū: et iaciā quasi exercēs
me ad signū. **M**ittam q̃ et puerū: dicens ei
Vade et affer michi sagittas. **S**i dixerō pu-
ero. ecce sagitte intra te sūt tolle eas: tu ve-
ni ad me quia pax tibi est et nihil est mali:
viuit dñs. **S**i autē sic locut⁹ fuero puero. ec-
ce sagitte vltra te sunt: vade in pace quia
dimisit te dñs. **D**e verbo autē quod locuti
fuim⁹ ego et tu: sit dominus inter me et te
vsq̃ in sempiternū. **A**bscondit⁹ ē ergo da-
uid in agro. et venerūt kalende: ⁊ sedit rex
ad comedendū panem. **C**ūq̃ sedisset rex su-
per cathedram suā scdm̃ cōsuetudines. que-
rat iuxta parietem: surrexit ionathas. et
sedit abner ex latere saul. vacuusq̃ apparu-
it locus dauid. ⁊ nō est locutus saul quicq̃
in die illa. **C**ogitabat em̃ q̃ forte euenisset
ei. vt nō esset mūd⁹ nec purificat⁹. **C**ūq̃ il-
luxisset dies secūda post kalendas: rursum
apparuit vacu⁹ locus dauid. **D**ixitq̃ saul
ad ionathan filiū suū. **C**ur non venit fili⁹
ysai nec heri nec hodie ad vescendū? **R**espon-
ditq̃ ionathas sauli. **R**ogauit me obnox vt
iret in bethleem: et ait. **D**imitte me: q̃māz
sacrificiū solēne est in ciuitate mea vn⁹ de
fratrib⁹ meis accersuit me. **N**ūc ergo si in-
ueni gratiā in oculis tuis: vadam cito ⁊ vi-
debo fratres meos. **O**b hanc causam nō ve-
nit ad mēsam regis. **T**rat⁹ autē saul aduer-
sum ionathan: dixit ei. **F**ili mulieris virū ol-
tro rapiētis: nūquid ignoro. quia diligis
filiū ysai in ofusionem tuā. et in cōfusionem
ignominiosē matris tue? **A**mib⁹ em̃ dieb⁹

quibus filius ysai vixerit sup̃ terrā: non sta-
bilieris tu neq̃ regnū tuum. **I**taq̃ iaz nūc
mitte. et adduce eū ad me: q̃a fili⁹ mortis ē.
Rndit autē ionathas sauli p̃ri suo ⁊ ait. **Q**ua-
re morietur? **Q**uid fecit? **E**t arripuit saul
lanceam vt peuteret eum. **E**t intellexit io-
nathas: q̃ diffinitū esset a patre suo. vt in-
terficeretur dauid. **S**urrexit autē ionathas
a mensa in ira furoris: et nō comedit in die
kalendarū secunda panes. **C**ontristat⁹ est
em̃ super dauid: eo q̃ ofudisset eū pater su⁹.
Cūq̃ illuxisset mane venit ionathas i agrū
iuxta placitū dauid: et puer paruulus cū
eo. **E**t ait ad puerum suū. **V**ade et affer mi-
chi sagittas: quas ego iacio. **C**ūq̃ puer cu-
currisset: iecit aliam sagittā trans puerū.
Venit itaq̃ puer ad locū iaculi: quod mise-
rat ionathas. **E**t clamauit ionathas post ē
gū pueri. et ait. **E**cce ibi ē sagitta: porro vl-
tra te. **C**lamauitq̃ iterū ionathas post ē gū
pueri dicēs. **F**estina velocit⁹: ne steteris. **C**ol-
legit at puer ionathas sagittas. ⁊ attulit ad
dominū suū: et quid ageretur penitus igno-
rabat. **T**mmō em̃ ionathas ⁊ dauid rē no-
uerāt. **D**edit ergo ionathas arma sua pue-
ro. et dixit ei. **V**ade et defer in ciuitatē. **C**ū-
q̃ abisset puer surrexit dauid d loco qui ver-
gebat ad austrū. et cadens pnus in terrā.
adorauit tercio. **E**t osculantes se alterutq̃.
fleuerūt pariter dauid autē amplius. **D**ixit
ergo ionathas ad dauid. **V**ade in pace. **Q**ue-
cūq̃ aut iurauim⁹ ambo in nomine dñi. di-
centes: domin⁹ sit inter me ⁊ te ⁊ int̃ semen
tuū et semen meū. vsq̃ in sempiternum. **E**t
surrexit dauid ⁊ abiit: sed et ionathas in-
gressus est ciuitatem. **CA. XXI.**

Enit aut dauid in nobe. et ad achimelech
sacerdotem. **E**t obstupuit achimelech. eo q̃
venisset dauid. ⁊ dixit ei. **Q**uare tu solus: et nullus est tecū?
Et ait dauid ad achimelech sacerdotē. **R**ex
pcepit michi sermonem. ⁊ dixit. **N**emo sci-
at rem ppter quam missus es a me: ⁊ cuius-
cemodi pcepta tibi dederim. **N**am ⁊ pueris
meis condixi in illum et illum locum. **N**unc
ergo si quid habes ad manū. vel quicq̃ pa-
nes da michi: aut quidq̃ inueneris. **E**t rñ
dens sa cerdos ad dauid: ait illi. **N**on habeo
laicos panes ad manū: sed tantū panē san-
ctum. **S**i mūdī sunt pueri. maxime a mulie

ribus manducant. Et rñdit dauid sacerdoti: et dixit ei. Et quidem si de mulieribus agit. detinui9 nos ab heri et nudius tertius9 quando egrediebam9: et fuerunt vasa puerorum sancta. Porro via hec polluta est: sed et ipsa hodie sanctificabit9 in vasis. Dedit 9 ei sacerdos sanctificatum panem. Neq9 em erat ibi panis. nisi tantum panes propositionis. qui sublatis fuerant a facie dñi: vt ponerentur panes calidi. Erat aut9 ibi vir quidam de suis saul. in die illa int9 in tabernaculo domini: et nomen eius doech ydume9: potentissim9 pastorum saul. Hic pascebat mulas saul. Dixit aut9 dauid ad achimelech. Si habes hic ad manum hastam aut gladium da michi: quia gladium meum et arma mea non tui mecum. Verbo em regis vgebat. Et dixit sacerdos. Ecce hic gladius goliath philistei. quem percussisti in valle threbinthi. est inuolutus pallio post ephod. Si istum vis tollere. tolle. Neq9 ei hic est alius absq9 eo. Et ait dauid. Non est huic alter similis. Da michi eum. Surrexit itaq9 dauid. et fugit in die illa a facie saul: et venit ad achis regem geth. Dixeruntq9 serui achis: cum vidissent dauid. Numquid non iste e dauid rex israel? Nonne huic cantabant choros dicentes: percussit saul mille. et dauid decem milia. Posuit aut9 dauid sermones istos in corde suo: et extimuit valde a facie achis regis geth. Et mutauit os suum coram achis et collabebat9 in manus eorum: et impigebat in hostia porte: defluebantq9 saluie ei9 in barbam. Et ait achis ad seruos suos. Vidistis hominem in sanum: quare adduxistis eum ad me. An defint nobis furiosi: quia introduxistis istum vt fureret me pñte? Dimittite illum hinc: ne ingreditur domum meam.

CAPI.

XXII.

Adit ergo dauid inde: et fugit in speluncam odollā. Quod cum audissent fratres eius et omnis domus patris eius: descendunt ad eum illuc. Et conuerunt ad eum omnes q9 erant in angustia constituti. et oppressi ere alieno et amaro animo: et fact9 est eorum princeps. Fueruntq9 cum eo quasi quadringenti viri. Et pfectus est dauid inde in masphat. q9 est moab. Et dixit ad regem moab. Mane at oro pater me9 et mater mea vobiscum: donec sciam quid faciat michi deus. Et reliquit eos ante faciem regis moab. Manseruntq9

apud eum: cunctis diebus quibus dauid fuit in phidio. Dixitq9 gath propheta ad dauid. Noli manere in phidio. Proficiscere et vade in terram iuda. Et pfectus est dauid: et venit in saltum areth. Et audiuit saul q9 apparuisset dauid: et viri q9 erant cum eo. Saul aut9 cum maneret in gabaa et esset in nemore q9 e in rama. hastas manu tenēs. cunctiq9 serui ei9 circumstarent eum: ait ad seruos suos qui assistebant ei. Audite me nunc filij gemini. Numquid oib9 vobis dabit filius ysai agros et vineas et vniuersos vos faciet tribunos et ceturiones: quoniam iurastis omnes aduersum me. et non est q9 mihi renūciat maxime cum et filius me9 fed9 iunxerit cum filio ysai? Non e qui vicem meam doleat ex vobis. nec qui annūciat michi: eo q9 suscitauerit filius meus suum meum aduersum me insidiantem michi vsq9 hodie. Respondens aut9 doech ydume9 qui assistebat. et erat primus inter seruos saul: vidit inquit filium ysai in nobe. apud achimelech filium achitob sacerdotem. Qui consuluit p eo dominum: et cibaria dedit ei. Sed et gladium goliath philistei dedit illi. Misit 9 rex ad achimelech dñm achimelech sacerdotem filium achitob: et omnem domum patris eius sacerdotum qui erant in nobe. Qui vniuersi venerunt ad regem. Et ait saul ad achimelech. Audi filij achitob. Qui rñdit. Presto sum dñe. Dixitq9 ad eum saul. Quare iurastis aduersum me tu et filij ysai: et dedisti ei panes et gladium et consuluit p eo dominum: vt surgeret aduersum me insidiator vsq9 hodie permanens? Respondensq9 achimelech regi ait. Et quis in omnibus seruis tuis sic dauid fidelis et gener regis et pgens ad imperium tuum: et gloriosus in domo tua? Num hodie cepi consulere p eo dominum? Absit hoc a me. Ne suspicet9 rex aduersum seruum suum rem huiusmodi: in vniuersa domo patris mei. Non em sciuit seruus tuus quicq9 sup hoc negotio: vel modicus vel grāte. Dixitq9 rex. Morte morieris achimelech: tu et omnis dom9 patris tui. Et ait rex emissarijs qui circumstabant eum. Conuertimini: et interficite sacerdotes dñi. Nam manus eorum cum dauid est: scientes q9 fugisset et non indicauerunt michi. Noluerunt aut9 serui regis extendere manus suas in sacerdotes dñi. Et ait rex ad doech. Conuertere tu et irruere in sacerdotes dñi. Conuersusq9 doech

ydumeus irruit in sacerdotes: et trucidauit in die illa. octogintaquing viros vestitos ephor limeo. Nobe aut ciuitatem sacerdotu percussit i ore gladij: viros et mulieres et paruulos et lactantes. bouemq et asinu et oue in ore gladij. Euadens aut vn9 filius achimelech filij achitob. cui9 nomen erat abiatar: fugit ad dauid: et annunciauit ei q occidisset saul sacerdotes dni. Et ait dauid ad abiatar. Sciebas em in die illa: quod cu ibi esset doech ydume9. pculdubio annunciarer sauli. Ego sum reus omniu animaz patris tui. Mane mecu: ne timeas. Si quis querier animam meam queret et animam tuam mecumq seruaberis. **CA. XXIII.**

Et annunciauerunt dauid. dicentes. Ecce philistini oppugnant ceilam: et diripiunt areas. Consultuit ergo dauid dnm dicens. Nu vadam et percutiam philisteos istos. Et ait dominus ad dauid. Vade et percuties philisteos: et saluabis ceilam. Et dixerunt viri qui erant cu dauid ad eum. Ecce nos hic in iudea assistentes timeamus: quantomagis si ierim9 in ceilam aduersum agmina philistinorum. Rursum ergo dauid consuluit dominu. Qui respondens ait ei. Surge et vade in ceila. Ego em tradam philisteos in manu tua. Abijt ergo dauid et viri eius in ceila: et pugnavit aduersum philisteos. Et abegit iumenta eorum: et percussit eos plagamagna: et saluauit dauid habitatores ceile. Porro eo tpe quo fugiebat abiatar filius achimelech ad dauid in ceilam: ephor secum habens descenderat. Nunciatum est aut saul: q venisset dauid in ceilam. Et ait saul. Tradidit eu dñs in manus meas. Oclususq e introgressus urbem: in qua porte et sere sunt. Et precepit saul omni populo: vt ad pugnam descenderet in ceila. et obsideret dauid et viros eius. Qd cu recisset dauid quia ippararet ei saul clam malu: dixit ad abiatar sacerdotem. Applica ephor. Et ait dauid. Dñe deus israhel audiuit famam seru9 tuus q disponat saul venire ad ceila: vt euertat urbem propter me. Si tradent me viri ceile in manus eius: et si descendet saul sic audiuit seru9 tuus: dñe deus israhel indica seruo tuo. Et ait dominus. Descendet. Dixitq rursum dauid. Si tradent me viri ceile: et viros qui sunt mecu in manus saul. Et dixit dñs tradent. Sur-

rexit ergo dauid et viri eius quasi sexcenti: et egressi de ceila huc atq illuc vagebatur incerti. Nunciatumq est saul q fugisset dauid de ceila et saluatus esset: quomobrem dissimulauit exire. Morabat aut dauid in deserto in locis firmissimis: mansitq in monte solitudinis ziph in monte opaco. Querebat eum tamen saul cunctis diebus: et non tradidit eum dominus in manus eius. Et vidit dauid q egressus esset saul: vt quereret animam eius. Porro dauid erat in deserto ziph in filia. Et surrexit ionathas filius saul et abiit ad dauid in filiam: et confortauit manus eius in deo. Dixitq ei. Ne timeas. Neq em inueniet te manus saul patris mei. Et tu regnabis super israhel: et ego ero tibi secundus. H3 et pater me9 saul scit hoc. Percussit ergo vterq fedus coram domino. Mansitq dauid in filia: ionathas aut reuersus est in domu suam. Ascenderunt aut ziphei ad saul in gabaa dicentes. None ecce dauid latitat apud nos in locis tutissimis filie in colle achille: que est ad dexteram deserti. Nunc ergo sic desiderauit anima tua vt descenderes descende: nostru aut erit vt tradamus eu in manus regis. Dixitq saul. Benedicti vos a domino: quia voluistis vicem meam. Abite ergo oro et diligentius iparate: et curiosius agite: et considerate locum vbi sit pes eius: vel quis viderit eum ibi vbi dixistis. Recogitat em de me: q callide insidiet ei. Considerate et videte omnia latibula eius in quibus abscondit: et reuertimini ad me ad rem certam: vt vadam vobiscu. Qd si etiam in terram se obstruxerit persequar eum in cunctis milibus iuda. At illi surgentes abierunt in ziph ante saul. Dauid aut et viri eius erant in deserto maon in campetribus: ad dexteram iesimuth. Iuit ergo saul et socij eius ad querendu eum. Et nunciatum est dauid: statimq descendit ad petram et versabat in deserto maon. Quod cum audisset saul: persecutus est dauid in deserto maon. Et ibat saul et viri eius ad lat9 montis ex parte vna: dauid aut et viri eius erant in latere montis ex parte altera. Porro dauid desperabat se posse euadere a facie saul. Itaq saul et viri eius in modum corone circumgebant dauid et viros eius: vt caperent eos. Et nuncius venit ad saul dicens. Festina et veni: quonia infuderunt se philistini super terram.

Reuersus est ergo saul deficiens psequi dauid et prexit in occursum philistinorum. Propter hoc vocauerunt locum illum petram diuidentes.

CA.

XXIII.

Ascendit ergo dauid inde et habitauit in locis tutissimis engaddi. Cum ergo reuersus esset saul postquam persecutus est philisteos: nuntiauerunt ei dicentes. Ecce dauid est in deserto engaddi. Assumens ergo saul tria milia electorum viro- rum ex omni israel: prexit ad inuestigandum dauid et viros eius: etiam super abruptissimas petras que sol ibicibus puie sunt: et venit ad caulas ouium que se offerebant vianti: eratque ibi spelunca: quam ingressus est saul ut purgaret ventres. Porro dauid et viri eius in interiore parte spelunce latebant. Et dixerunt serui dauid ad eum. Ecce dies de qua locutus est dominus ad te: ego tradam tibi inimicum tuum ut facias ei sicut placuerit in oculis tuis. Surrexit ergo dauid et percussit oram clamidis saul silentem. Porro hec percussit cor suum dauid: eo quod abscidisset oram clamidis saul. Dixitque ad viros suos. Propicius sit michi dominus ne faciam hanc rem domo meo christo domini ut mittam manum meam in eum: quia christus domini est. Viuit dominus: quia nisi dominus percussit eum: aut dies eius venerit ut moriatur: aut descendens in prelium perierit: propicius sit michi dominus ut non mittam manum meam in christum domini. Et confregit dauid viros suos fimbriis istis: et non permisit eos ut resurgerent in saul. Porro saul exsurgens de spelunca: pergebat cepto itinere. Surrexit autem dauid post eum: et egressus de spelunca clamauit post tergum saul dicens. Domine mi rex. Et respexit saul post se: et inclinans se dauid prostratus in terra adorauit. Dixitque ad saul. Quare audis verba hominum loquentium: dauid querit malum aduersum te. Et ecce hodie viderunt oculi tui: quod tradiderit te dominus in manu mea in spelunca: et cogitavi ut occiderem te: sed percussit tibi oculus meus. Dixi enim. Non extendam manum meam in dominum meum: quia christus domini est. Num potius pater mi vide et cognosce oras clamidis tue in manu mea: quomodo eum preciderem summitatem clamidis tue. nolui extendere manum meam in te. An aduerte et vide: quoniam non est in manu mea malum neque iniquitas: neque peccaui in te. Tu autem infidiaris anime mee: ut auferas eam

Iudicet dominus inter me et te et vlciscatur me dominus ex te: manus autem mea non fit in te sicut dicitur in proverbio antiquo. Ab impijs egredietur impietas. Manus ergo mea non fit in te. Quem persequeris rex israel quem persequeris. Canem mortuum persequeris: et pulicem unum. Sit dominus iudex et iudicet inter me et te: et videat et iudicet causam meam: et eruat me de manu tua. Cum autem compleisset dauid loquens sermones huiusmodi ad saul: dixit saul. Numquid hec vox tua est fili mi dauid. Et leuauit saul vocem suam: et fleuit: dixitque ad dauid. Iustior tu es quam ego. Tu enim tribuisti michi bona: ego autem reddidi tibi mala. Et tu indicasti michi hodie que feceris michi bona: quomodo tradiderit me dominus in manu tua. Et non occideris me. Quis enim cum inuenerit inimicum suum dimittet eum in via bonae. Sed dominus reddat tibi vicissitudinem hanc: pro eo quod hodie operatus es in me. Et nunc quia scio quod certissime regnaturus sis et habiturus in manu tua regnum israel: iura michi in domino ne deleas semen meum post me: neque auferas nomen meum de domo patris mei. Et iurauit dauid sauli. Abijt ergo saul in domum suam: et dauid et viri eius ascenderunt ad tutiora loca. CA. XXV.

Mortuus est autem samuel: et congregatus est vnusquisque israel et plauerunt eum nimis: et sepelierunt eum in domo sua in ramatha. Consurgensque dauid: descendit in desertum pharan. Erat autem vir quispiam in solitudine maon: et possessio eius in carmelo: et homo ille magnus nimis: eratque ei oues tria milia et mille capre. Et accidit ut tonderet grex eius in carmelo. Nomen autem viri illius erat nabal: et nomen uxoris eius abigail. Eratque mulier illa prudentissima: et speciosa. Porro vir eius durus et pessimus: et maliciosus. Erat autem de genere caleph. Cum autem audisset dauid in deserto quod tonderet nabal gregem suum: misit decem iuuenes et dixit eis. Ascendite in carmelum: et venietis ad nabal et salutabitis eum: ex nomine meo pacifice: et sic dicetis. Sit fratribus meis et tibi pax et domui tue pax: et omnibus quaecumque habes sit pax. Audiui quod tonderent pastores tui greges tuos qui erant nobiscum in deserto: numquam eis molesti fuimus: nec aliquando defuit eis quicquam de grege omni

tempore quo fuerit nobiscū in carmelo. **I**n-
terroga pueros tuos et indicabūt tibi. **N**ūc
ergo inueniant pueri tui gratiā in oculis
tuis. **I**n die em bona venim⁹ ad te. **Q**uod-
cūq; inuenerit man⁹ tua da seruis tuis. et fi-
lio tuo dauid. **C**ūq; remissent pueri dauid.
locuti sunt ad nabal omnia verba hec ex no-
mine dauid. et filuerūt. Rndens autē nabal
pueris dauid ait. **Q**uis est dauid et quis est
filius ysaī. **H**odie increuerūt serui: q̄ fugi-
unt domos suos. **T**ollā ergo panes meos
et aquas meas et carnes pecorū que occidi
tonforib⁹ meis: et dabo viris quos nescio
vnde sunt. **R**egressi sunt autē pueri dauid p-
viam suā: et reuerſi venerunt. et annūciaue-
rūt ei omia verba que dixerat nabal. **T**ūc
ait dauid pueris suis. **A**ccingāt vnusquisq;
gladio suo. **E**t acciderūt singuli gladijs
suis. **A**ccinctusq; est et dauid ense suo: et se-
cuti sunt dauid quasi quadringenti viri. **P**o-
ro ducenti manserūt ad sarcinas. **A**bigail
autē vxori nabal. nūciauit vn⁹ de pueris su-
is dicens. **E**cce dauid misit nūcios de deserto
vt benedicerent dño nostro: et aduersat⁹ ē
eos. **H**omines isti boni satis fuerūt nobis et
non molesti: nec quicq; aliquādo perijt omi-
tempe quo fuim⁹ ouersati cū eis i deserto.
p muro erant nobis tam in nocte q̄ in die
omnib⁹ diebus quibus paui⁹ apud eos
greges. **Q**uāobrem cōsidera et recogita qd
facias: quoniam completa est malicia adūsū
virum tuū et aduersum domū tuam: et ipse
filius est belial. ita vt nemo possit ei loqui.
Festinauit igitur abigail. et tulit ducētos
panes. et duos vtres vini et quicq; arietes
coctos et quicq; sata polente: et centū liga-
tas vnepassē. et ducētas massas caricarū.
et posuit sup afinos: dixitq; pueris suis. **P**re-
cedite me: et ecce ego p⁹ tergū sequar vos.
Viro autē suo nabal non indicauit. **C**ū ergo
ascendisset afinū et descenderet ad radicem
mōtis: dauid et viri eius descendebāt in oc-
cursum eius. **Q**uibus et illa cucurrit. **E**t ait
dauid. **V**ere frustra seruauī omnia que hu-
ius erant in deserto: et non p̄ijt quicq; d cū
tis que ad eū ptinebant: et reddidit mibi
malū pro bono. **H**ec faciat dñs inimicis da-
uid et hec addat: si reliquero de omnib⁹ que
ad eum ptinent vsq; mane mingentem ad
parietem. **C**ū autē vidisset abigail dauid fe-

stinauit et descendit de afino: et p̄cidit corā
dauid sup faciem suā et adorauit sup terrā:
et cecidit ad pedes ei⁹ et dixit. **I**n me sit do-
mie mi h⁹ iniquitas. **L**oquať obsecro ancilla
tua i aurib⁹ tuis: et audi vba famule tue. **N**e
ponat oro dñs meus rex cor suū sup virum
istum iniquū nabal. quoniam scdm nomen su-
um stultus est: et est stulticia cū eo. **E**go au-
tē ancilla tua nō vidi pueros tuos dñe mi:
quos misisti. **N**ūc ergo dñe mi viuūt domi⁹
et viuūt anima tua q̄ phibuit te ne venires
in sanguinem: et saluauit manū tuā tibi. **E**t
nūc fiant sic nabal inimici tui: et qui querūt
dño meo malū. **Q**uapropter suscipe benedi-
ctiōem hanc quā attulit ancilla tua tibi do-
mio meo: et da pueris qui sequūtur te dñm
meū. **A**ufer iniquitatem famule tue. **F**aci-
ens em faciet dñs tibi domio meo domū fi-
delem quia prelia dñi domie mi tu preliaris.
Malicia ergo non inueniatur in te: omnib⁹
diebus vite tue. **S**i em surrexerit aliquādo
homo psequens te vel querens animā tuā.
erit anima dñi mei custodita quasi in fasci-
culo viuentiū apud dominū deum tuū. **P**or-
ro inimicorū tuorum anima rotabitur: qua-
si in impetu et circulo funde. **C**um ergo fe-
cerit tibi domi⁹ domio meo omia hec que
locutus est bona de te. et stituerit te ducē
sup israhel: non erit tibi hoc in singultū et in
scrupulum cordis domio meo q̄ effuderis sa-
guinem innoxii: aut ipse te vltus fueris.
Et cū benefecerit dñs domio meo. recorda-
beris ancille tue: et tu benefacies ei. **E**t ait
dauid ad abigail. **B**enedict⁹ dñs deus isra-
hel q̄ misit te hodie in occurſū meū: et bñdi-
ctum eloquiū tuum: et benedicta tu que p-
prohibuisti me hodie ne irem ad sanguinem
et vlciscerer me manu mea. **A**lioquin viuūt
dñs deus israhel. qui phibuit me ne malum
facerez tibi: nisi cito remisses in occurſū mi-
hi. nō remansisset nabal vsq; ad lucem ma-
tutemam mingens ad parietē. **S**uscepit er-
go dauid de manu eius. omia que attulerat
ei: dixitq; ei. **V**ade pacifice in domū tuam.
Ecce audiui vocem tnā: et honorauī facies
tuam. **V**enit autē abigail ad nabal. **E**t ecce
erat ei conuiuiū in domo eius quasi diuini⁹
regis: et cor nabal iocūdum. **E**rat em ebru-
us nimis: et non indicauit ei verbū pusillum
aut grande. vsq; mane. **D**iluculo autem cū

digestiss; vinū nabal: iudicauit ei vxor sua
verba hec. Et mortuū est cor eius int̃mse
cus: et factus est quasi lapis. Cūq; p̃transis
sent decem dies: p̃cussit dñs nabal ⁊ mortu
us est. Quod cū audisset dauid mortuū esse
nabal: ait. Benedic̃t⁹ dñs qui iudicauit cau
sam opprobrii mei de manu nabal: et seruū
suū custodiuit a malo: et maliciā nabal red
didit dñs in caput ei⁹. Misit ergo dauid ⁊
locutus est ad abigail: vtsumeret eam sibi
in vxorem. Et venerūt pueri dauid ad abi
gail in carmelū: et locuti sunt ad eam dice
tes. Dauid misit ad te: vt accipiat te sibi in
vxorem. Que confurgens adorauit p̃na in
terram: et ait. Ecce famula tua sit in ancil
lam: vt lauet pedes seruoꝝ dñi mei. Et festi
nauit et surrexit abigail et ascendit sup̃ as
inum: et quicq; puellae ierūt cū ea pedesque
eius. Et secuta est nūcios dauid ⁊ facta est
illi vxor. Sed et achimoen accepit dauid de
israhel: et fuit vtraq; vxor eius. Saul autē
dedit michol filiā suā vxorez dauid falthi fi
lio lais: qui erat de gallim. **CA. XXVI.**

Et venerūt ziphei ad saul in gabaa
dicentes. ecce dauid absconditus ē
in colle achille: que est ex aduerso
solitudinis. Et surrexit saul et descendit in
desertū ziph. et cū eo tria milia viroꝝ de
electis israhel: vt quereretur dauid in deserto
ziph. Et castrametat⁹ ē saul in gabaa achil
le: que erat ex aduerso solitudinis in via. Da
uid autē habitabat in deserto. Videns autē
q̃ venisset saul post se in desertū: misit explo
ratores et didicit q̃ illuc venisset certissime.
Et surrexit dauid clam: ⁊ venit ad locū vbi
erat saul. Cūq; vidisset locū in quo dormie
bat saul et abner filius ner principem mili
tie eius. et saulem dormientes in tentorio ⁊
reliquū vulg⁹ p̃ circūitum eius: ait dauid
ad achimelech ethzeum et abisai filiū saruie
fratrem ioab dicens. Quis descendet mecū
ad saul in castra? Dixitq; abisai. Ego descē
dam tecū. Venerūt ergo dauid ⁊ abisai ad
populū nocte: et inuenerūt saul iacentem ⁊
dormientem in tentorio. et hastam fixā in
terra ad caput eius: abner autē et populum
dormientes in circūitu eius. Dixitq; abisai
ad dauid. Conclutit de⁹ inimicū tuū hodie
in man⁹ tuas. Nunc ergo pfodiam eū lan
cea in terra semel. et secūdo opus non erit

Et dixit dauid ad abisai. Ne interficias eū.
Quis em̃ extendet manū suā in xpm domi
ni: et innocens erit? Et dixit dauid. Viuit
dñs: q̃a nisi dñs p̃cusserit eū aut dies eius
venerit vt moriatur. aut in plium descēdes
perierit: p̃picius sit michi domin⁹ ne exten
dam manū meā in cristum dñi. Nūc igit̃
tolle hastam que est ad caput ei⁹ ⁊ sciphū
aque: et abeamus. Tulit igitur dauid ha
stam ⁊ sciphū aque qui erat ad caput ei⁹:
et abierūt. Et non erat quisq; qui videret
et intelligeret et euigilaret: sed omnes dō
miebant: quia sopor dñi irruerat super eos.
Cūq; transisset dauid ex aduerso. et stetit
in vertice mōtis delonge et esset grāde
interuallū inter eos: clamauit dauid ad po
pulum et ad abner filiū ner dicens. Nonne
respondebis abner? Et respōdens abner ait.
Quis es tu qui clamas: et inquietas regē?
Et ait dauid ad abner. Nūqd̃ n̄ vir tu es?
Et quis alius similis tui in israhel? Quare
ergo non custodisti dominū tuū regē? In
gressus est em̃ vn⁹ de turba: vt interficeret
regem dominū tuū. Non est bonum hoc qd̃
fecisti. Viuit dñs quomā filij mortis estis
vos: quia non custodistis dominū vestrū cri
stum dñi. Nunc ergo vide vbi sit hasta re
gis ⁊ vbi sit sciphus aque q̃ erat ad caput
eius. Cognouit autē saul vocem dauid: et di
xit. Nūquid h̄ vox tua fili mi dauid. Et ait
dauid. Vox mea dñe mi rex. Et ait. Quam
ob causam domin⁹ meus p̃sequitur seruum
suū? Quid feci: aut quod est malū in manu
mea? Nūc ergo audi oro dñe mi rex verba
serui tui. Si dñs incitat te adūsum me: odo
retur sacrificiū. Si autē filij hominū: maledi
cti sūt in õspectu dñi qui eiecerūt me hodie
vt non habitem in hereditate dñi dicentes.
Vade serui dñs alienis. Et nūc non effunda
tur sanguis me⁹ in terra coram dño: quia
egressus est rex israhel vt quereretur pulicez
vnū sicut p̃sequitur p̃dix in montibus. Et
ait saul. Deccaui. Reuertere fili mi dauid.
Nequaq; em̃ vltra tibi maleficiā. eo q̃ p̃ci
osa fuerit anima mea in oculis tuis hodie.
Apparet em̃ q̃ stulte egerim. et ignoraue
rim multa nimis. Et rīdens dauid ait. Ec
ce hasta regis: transeat vnus de pueris re
gis et tollat eam. Dñs autē retribuet vni
cuiq; scdm̃ iusticiā suā et fidem. Tradidit

em te dñs hodie in manū meam: et nolui extendere manū meam in xpm dñi. Et sic magnificata est anima tua hodie in oculis meis: sic magnificetur anima mea in oculis domini: et liberet me de omni angustia. Ait ergo saul ad dauid. Benedic⁹ tu fili mi dauid. Et quidem faciens facies: et potens poteris.

CA.

XXVII.

Auit aut dauid in viā suam: et saul reuersus est in locū suū. Et ait dauid in corde suo. Aliquādo incidam vna die in man⁹ saul. Nōne melius est vt fugiam et saluer in terra philistior⁹: vt desperet saul. cessetq; me querē in cūctis finib⁹ israhel. Fugiam ergo man⁹ eius. Et surrexit dauid: et abiit ipse et sexcenti viri cū eo ad achis filiū maach regē geth. Et habitauit dauid cū achis in geth: ipse et viri ei⁹: et dom⁹ ei⁹ et due vxores ei⁹. achinoē israhelitis. et abigail vxor nabal carmeli. Et nunciatum est saul qd fugisset dauid in geth: et non addidit vltra querere eum. Dixit aut dauid ad achis. Si inueni gratiā in oculis tuis detur michi locus in vna vrbū regionis hui⁹ vt habitē ibi. Cur ei manet seru⁹ tu⁹ in ciuitate regis tecū. Dedit itaq; ei achis in die illa ficelech. Propter quā causam facta est ficelech regū iuda: vsq; in diem hāc. Fuit aut numer⁹ dierū quibus habitauit dauid in regione philistior⁹ quatuor mēib⁹. Et ascendit dauid et viri ei⁹: et agebāt p̄das de gesuri: et de gezre: et de amalechitis. Hi em pagi habitabāt in terra antiquit⁹: euntibus sur vsq; ad terram egipti. Et percutiebat dauid omem terrā illoz nec reliquebat viuētem virū et mulierem: tollensq; oues et boues et asinos et camelos et vestes reuertebat: et venit achis. Dicebat aut ei achis. In quēz irruistis hodie. Rēdebat dauid oītra meridiem iude et oītra meridiē heramel: et contra meridiem cem. Virū et mulierē nō viuificabat dauid: nec adducebat in geth dicens: ne forte loquant aduersus nos. Hec fecit dauid: et hoc erat decretū illi omnibus dieb⁹ quibus habitauit in regione philistior⁹. Credidit ergo achis dauid dicens. Multa mala opatus ē oītra populū suū isrl. Erat igitur m̄ seruus sempitern⁹.

CAPI.

XXVIII.

Actus est aut in diebus illis: ogre

gauerūt philistim agmina sua vt iparentur ad bellū cōtra israhel. Dixitq; achis ad danid. Sciens nunc scito: quoniam mecū egredieris in castris. tu et viri tui. Dixitq; dauid ad achis. Nūc scies que factur⁹ ē filius tuus. Et ait achis ad dauid. Et ego custodem capitis mei ponam te cūctis diebus. Samuel aut mortu⁹ est planxitq; eū omnis israhel: et sepelierunt eum ramatha in vrbe sua. Et saul abstulit magos et ariolos de terra: et interfecit eos qui phitones habebant in ventre. Congregatiq; sunt philistim et venerūt et castrametati sunt in sunā. Congregauit aut et saul vniūsum israhel: et venit in gelboe. Et vidit saul castra philistim et timuit: et expauit cor ei⁹ nimis. Cōsuluatq; dñm: et non rēdit ei neq; p somnia neq; p sacerdotes neq; per pphetas. Dixitq; saul seruis suis. Querite michi mulierē habentem phitonem: et vadam ad eam et sci scitabor p illam. Et dixerūt serui eius ad eū. Est mulier phitonem habens in endor. Mutauit q; habitum suū. vestitusq; est alijs vestimentis: et abiit ipse et duo viri cum eo: venerūtq; ad mulierem nocte. et ait illi. Diuina michi in phitone: et suscita michi quē dixerō tibi. Et ait mulier ad eū. Ecce tu nosti quanta fecerit saul: et quomodo eraserit magos et ariolas de terra. Quare ergo inhiadāis anime mee vt occidar. Et iurauit ei saul in dño dicens. Viuit dñs: quia non eueniet tibi quicq; mali ppter hanc rem. Dixitq; ei mulier. Quēz suscitabo tibi. Qui ait samuelem suscita michi. Cū aut vidisset mulier samuelem: exclamauit voce magna: et dixit ad saul. Quare imposuisti michi tu es em saul. Dixitq; ei rex. Noli timere. Quid vidisti. Et ait mulier ad saul. Deos vidi ascendentes de terra. Dixitq; ei. Qualis est forma eius. Que ait. Vir senex. ascendit: et ipse amictus est pallio. Et intellexit saul qd samuel esset: et inclinauit se sup faciem suā in terra: et adorauit. Dixit autē samuel ad saul. Quare inquietasti me vt suscitarer. Et ait saul. Coartor nimis. Siquidem philistim pugnat aduersum me. et de⁹ recessit a me: et exaudire me noluit neq; in manu pphetaz neq; p somnia. Vocauī ergo te: vt ostendas michi quid faciam. Et ait samuel. Quid interrogas me cū dñs recesserit a te.

et tranſierit ad emulū tuū. **F**aciet enim tibi dominus. sic locutus est in manu mea; et sic in det regnū tuū de manu tua. et dabit illud proximo tuo dauid: quia non obedisti voci domini. neque fecisti iram furoris eius in amalech. **I**deo circo quod pateris fecit tibi dominus hodie: et dabit dominus etiam israel tecū in manu philistinum. **C**ras aut tu et filij tui mecū eritis: sed et castra israel tradet dominus in manus philistinum. **I**statimque saul cecidit porrectus in terram. **E**xtimuerat enim verba samuelis et robur non erat in eo: quia non comederat panem tota die illa. **I**ngressa est itaque mulier illa ad saul. **C**onturbatus enim erat valde. **D**ixitque ad eum. **E**cce obediuit ancilla tua voci tue. et posui animā meā in manu tua: et audiui sermones tuos quos locutus es ad me. **N**unc igitur audi et tu vocem ancille tue: et ponam coram te buccellā panis ut comedens convalescas: et possis iter agere. **Q**ui rennuī. et ait. **N**on comedam. **C**oegerunt aut eum serui et mulier: et tandem audita voce eorum surrexit de terra: et sedit super lectum. **M**ulier aut illa habebat vitulum pascualem in domo: et festinauit et occidit eum. **T**ollensque farinā miscuit eā et coxit azimā: et posuit ante saul et ante seruos eius. **Q**ui cum comedisent surrexerunt et ambulauerunt per totam noctem illam.

CA.

XXIX.

Congregata sunt ergo agmina philistinum vniuersa agmina in aphec. **S**ed et israel castrametatus est super fontem qui erat in israel. **E**t satrape quidam philistinum incedebant in ceteris et milibus: dauid aut et viri eius erant in nouissimo agmine cum achis. **D**ixeruntque principes philistinum ad achis. **Q**uid sibi volunt hebrei isti. **E**t ait achis ad principes philistinum. **N**unquid ignoratis dauid qui fuit seruus saul regis israel et est apud me multis diebus vel annis. **E**t non inueni in eo quicquam ex die qua transfugit ad me: usque ad diem hanc. **T**rahi sunt aut aduersus eum principes philistinum: et dixerunt ei. **R**euertatur vir et sedeat in loco suo in quo constituiisti eum: et non descendat nobiscum in praelium: ne fiat nobis aduersarius cum praelari ceperimus. **Q**uomodo enim aliter poterit placare dominū suū: nisi in captivibus nostris. **N**one iste est dauid cui cā-

tabant in choris dicentes percussit saul in milibus suis: et dauid in decem milibus suis. **V**ocavit ergo achis dauid: et ait ei. **V**ivit dominus quia rectus es et bonus in conspectu meo: et exitus tuus et introitus tuus mecū est in castris. **E**t non inveni in te quicquam mali. ex die qua venisti ad me usque in diem hanc: sed satrapis non places. **R**euertere ergo et vade in pace: et non offendas oculos satraparum philistinum. **D**ixitque dauid ad achis. **Q**uid ei feci: et quid inuenisti in me seruo tuo a die qua fui in conspectu tuo usque in diem hanc. ut non veniam et pugnem contra inimicos domini mei regis. **R**espondens aut achis. locutus est ad dauid. **S**cio quia bonus es tu in oculis meis sic angelus dei: sed principes philistinorum dixerunt. **N**on ascendet nobiscum in praelium. **I**gitur consurge mane tu et serui domini tui qui venerunt tecum: et cum de nocte surrexeritis et ceperit diluascere pergit. **S**urrexit itaque de nocte dauid ipse et viri eius: ut perciscerent mane et reverterentur in terram philistinum. **P**hilistinum aut ascenderunt in israel.

CA.

XXX.

Quoniam venisset dauid et viri eius in ficelech die tertia: amalechite impetum fecerunt ex parte australi in ficelech: et percusserant ficelech et incenderunt eam igni. **E**t captivas duxerunt mulieres ex ea a minimo usque ad magnū: et non interfecerunt quemquam: sed secum duxerunt et pergebant iterum suum. **C**um ergo venisset dauid et viri eius ad civitatem et inuenissent eam succensam igni et uxores suas et filios suos et filias ductas esse captivas: levauerunt dauid et populus qui erat cum eo voces suas: et planxerunt donec deficerent in eis lacrimae. **Q**uoniam et due uxores dauid captivae ductae fuerant: achimoem israelites et abigail uxor nabal carmeli. **E**t contristatus est dauid valde. **V**olebat enim eum populus lapidare: quia amara erat anima vniuscuiusque viri super filiis suis et filiabus. **C**onfortatus est aut dauid in domino deo suo: et ait ad abiatar sacerdotem filium achimelech. **A**pplica ad me ephod. **E**t applicavit abiatar ephod ad dauid: et consultavit dauid dominū dicens. persequar latrones hos et comprehendam eos an non. **D**ixitque ei dominus. **P**ersequere: absque dubio enim comprehendes eos: et excuties predam. **A**bijt.

ergo dauid. ipse et sexcenti viri qui erant
cū eo et venerūt vsq; ad torrentē besor: et las-
situdē subfisterūt. Persecut⁹ ē autē dauid:
ipse et quādringenti viri cū eo: subfisterāt em̄
ducenti: qui lassī transire nō poterāt torren-
tē besor. Et inuenerūt virū egiptiū in agro:
et adduxerūt eum ad dauid. Dederūtq; ei
panē vt comederet et biberet aquā s; et frag-
mē masse cariacaz et duas ligatās vnepal-
se. Qui cū comedisset reuulsus est spūs eius:
et refocillatus est. Non enim comederat
panem neq; biberat aquam tribus diebus
et tribus noctib⁹. Dixit itaq; ei dauid. Cu-
ias es tu vel vnde: et quo pergis? Qui ait.
Puer egiptius ego sum: seruus viri ama-
lechite. Dereliq̄t autē me dñs meus: q̄a eg-
tare cepi nudius terci⁹. Siq̄dem nos erupi-
m⁹ ad austrālē plagā cerethi et ostra iudā
et ad meridiē caleph: et hielech succēdim⁹
igni. Dixitq; ei dauid. Notes me ducere
ad istū cuneū. Qui ait. Iura michi p deū:
q̄ nō occidas me: et nō tradas me in man⁹
dñi mei: et ego ducā te ad cuneū istū. Et
iurauit ei dauid. Qui cū duxisset eū: ecce il-
li discūtebāt sup faciē vniūse trē. comeden-
tes et bibentes et q̄si festū celebrātes diē. p
cūcta pda et spolijs que ceperāt de trā philī-
stijm: et de trā iuda. Et percussit eos dauid a
vespa vsq; ad vespam alteri⁹ diei: et nō eua-
sit ex eis quisq; n̄ t̄m quādringenti viri adoles-
cētes q̄ ascēderāt camelos et fugerāt. Erū-
it ergo dauid oīa que tulerāt amalechite:
et duas vxōes suas eruit nec defuit quisq;
a puo vsq; ad magnū t̄a de filijs q̄ de filia-
bus et de spolijs: et quēcūq; rapuerāt oīa re-
duxit dauid: et tulit vniūsos greges et armē-
ta et mimauit añ faciē suā. Dixerūtq; Hec
est pda dauid. Venit at dauid ad ducētos
viros qui lassī subfisterāt nec sequi poterāt
dauid: et residere eos iusserat in torrente be-
sor. Qui egressi sūt obuiā dauid: et p̄lo qui
erat cū eo. Accedens autē dauid ad p̄lm: sa-
lutauit eos pacifice. Rūdensq; oīs vir pessī-
m⁹ et iniqu⁹ de viris qui erāt cū dauid dī-
xit. Quia nō venerūt nobiscū nō dabimus
eis qcq; de pda quā erūim⁹ s; sufficiat vni-
cuiq; vxor sua et filij: quos cū acceperint: re-
cedāt. Dixit autē dauid. Nō sic facietis fra-
tres mī de his q̄ t̄didit nobis dñs et custodi-
uit nos: et dedit latrūculos q̄ eruperant ad-
uersū vos in man⁹ n̄as: nec audiat vos qui

sup h̄mone hoc. Et ei⁹ ps erit descēdentis
ad p̄liū et remanētis ad sarcīnas: et similit̄ dī-
uident. Et f̄m est h̄ ex die illa et dēinceps o-
stitutū et p̄finitū et q̄si lex in isrl: vsq; in diē
hāc. Venit g dauid in hielech: et misit dona
8 pda seniorib⁹ iuda p̄ximis suis dicēs. Ac-
cipite b̄ndictiōem de pda hostiū dñi. His q̄
erāt in bethel: et q̄ in ramoth ad meridiē: et
q̄ in gether: et q̄ in aroer: et q̄ in sephamot:
et q̄ in esthama: et qui in rachel: et q̄ in vrbī-
bus iherāeli: et qui in vrbīb⁹ ceni: et q̄ i ra-
ma: et qui in lacu asan: et q̄ in athach: et q̄ i
ebzon et reliq̄s qui erāt in his locis in q̄b⁹
omorat⁹ ē dauid et viri ei⁹. CA. XXXI.

Philistijm autē pugnabāt adūsū isrl.
Et fugerūt viri isrl añ faciē philī-
stijm: et ceciderūt in f̄cti in monte
gelboe. Irruerūtq; philistijm in saul et in fi-
lios eius: et percusserūt ionathā: et aminadab
et melchisue filios saul: totūq; pondus p̄lij
vsū est i saul. Et persecuti sūt eū viri sagitta-
rij: et vulnerat⁹ est vehement̄ a sagittarijs.
Dixitq; saul ad armigerū suū. Euagīa gla-
diū tuū et m̄ffice me: ne forte veniāt incir-
cūcisi isti et m̄fficiant me illudētes mī. Et no-
luit armiger ei⁹: fuerat em̄ nimio t̄roze p̄-
ritus. Arripuit itaq; saul gladiū suū: et irru-
it sup eū. Qd cū vidisset armiger ei⁹ videli-
cet q̄ mortu⁹ esset saul: irruit etiā ipse sup
gladiū suū et mortu⁹ est cū eo. Mortu⁹ est
autē saul et tres filij eius et armiger illius: et
vniūsi viri ei⁹ in die illa parit̄. Videntes at
filij isrl q̄ erāt trās vallē et trans iordanen
q̄ fugisset viri isrlite: et q̄ mortu⁹ esset saul
et tres filij ei⁹: reliqrūt ciuitates suas et fu-
gerūt. Venerūtq; philistijm: et habitauerūt ibi.
Factū est die altera venerūt philistij vt ex-
poliarēt in f̄ctos: et iuenerūt saul et tres fi-
lios ei⁹ iacētes in mōte gelboe. Et p̄ciderūt
caput saul et expoliauerūt eū armis: et mise-
rūt in t̄ram philistimoz p circūitū: vt anū-
ciaret in tēplo ydolorū et in p̄lis. Et posuerūt
arma ei⁹ in tēplo astaroth: corp⁹ vero eius
suspendēt in muro bethsan. Qd cū vidisset
hitatores iabes galaad qcūq; fecerāt philī-
stij saul: surrexerūt oēs viri fortissimi et āba-
lauērūt tā nocte et tulerūt cadauā saul et cada-
uera filioz ei⁹ 8 muro bethsā. Venerūtq; vi-
ri iabes galaad: et obusserūt ea igni et tulerūt
ossa eoz et sepelierūt in nemore iabes et ie-
iunauerūt septem diebus.

Explicit liber regum primus. Incipit liber secundus.

Actum est aut postquam mortuus est saul ut dauid reuenteret a cede amalech: et maneret in siclech duos dies. In die autem tercio appuuit homo veniens de castris saul veste obsisa: et puluere aspersus caput. Et ut venit ad dauid cecidit super faciem suam: et adorauit. Dixitque ad eum dauid. Vnde venis? Qui ait ad eum de castris israel fugi. Et dixit ad eum dauid. Quod est verbum quod factum est? Indica michi. Qui ait. Fugit populus ex philo: et multi corruentes e populo mortui sunt: et sed saul et ionathas filius eius interierunt. Dixitque dauid ad adolescentem qui nuntiabat ei. Vnde scis quod mortuus est saul et ionathas filius eius? Ait adolescens qui nuntiabat ei. Casu veni in montem gelboe: et saul incubebat super hastam suam: porro currus et equites appropinquabant ei: et conuersus post tergum suum: vidensque me vocauit. Cui cum respondissem assum: dixit michi. Quis natus es tu? Et ait ad eum Amalechites ego sum. Et locutus est michi. Ita super me et interfice me quoniam tenet me angustie: et adhuc tota anima mea in me est. Et ansque super eum occidit illum. Sciebas enim quod viuere non poterat post ruinam. Et tulit diadema quod erat in capite eius: et armillam de brachio illius: et attulit ad te dominus meus huc. Apprehenses autem dauid vestimenta sua scidit: omnesque viri qui erant cum eo: et planxerunt et fleuerunt et ieiunauerunt usque ad vespam super saul et super ionathan filium eius et super populum domus israel: eo quod coruisset gladio. Dixitque dauid ad iuuenem qui nuntiauerat ei. Vnde es tu? Qui respondit. Filius hominis aduene amalechite ego sum. Et ait ad eum dauid. Quare non timuisti mittere manum tuam: ut occideres christum domini? Vocansque dauid unum de pueris suis ait. Accedens irruet in eum. Qui percussit illum: et mortuus est. Et ait ad eum dauid. Sanguis tuus super caput tuum. Os enim tuum locutus est aduersum te dicens: ego interfeci christum domini. Planxit autem dauid planctum huiuscemodi super saul et super ionathan filium eius: et precepit ut docerent filios iuda planctum sic scriptum est in libro iustorum. Et

ait. Considera israel per his qui mortui sunt: super excelsa tua vulnerati. Incliti israel super montes tuos interfecisti sunt. Quomodo ceciderunt fortes? Nolite annunciare in geth neque annuncietis in conuictis ascalonis: ne forte letentur filie philistinorum: ne exultent filie incircumcisorum. Montes gelboe nec ros nec pluuia veniant super vos. Neque sint agri promissionis: quia ibi abiectus est clipeus fortium: clipeus saul quasi non esset unctus oleo a sanguine interfectorum ab adipe fortium. Sagitta ionathae nunquam rediit retrorsum: et gladius saul non est reuersus in manus. Saul et ionathas amabiles et decori valde in vita sua: in morte quod non sunt diuisi. Aquilae veloces: leonibus fortiores. Filie israel super saul flete quod vestiebat vos coccio in deliciis: quod prebebat ornamenta aurea cultui vestro. Quomodo ceciderunt fortes in philo? Ionathas in excelsis tuis occisus est. Doleo super te fratrem meum ionatha de core nimis: et amabilis super amorem mulierum. Sic mater amat unicum filium suum: ita ego te diligebam. Quomodo ceciderunt robusti: et perierunt arma bellica.

CAPITULUM II.

Erit post hec consuluit dauid dominus dicens. Num ascenda in vnam de ciuitatibus iuda? Et ait dominus ad eum. Ascende. Dixitque dauid. Quo ascenda? Et respondit ei. In hebron. Ascendit ergo dauid et domine uxores eius achinoem israelites et abigail uxor nabal carmeli: sed et viros qui erant cum eo duxit dauid singulos cum domo sua: et manserunt in opidis hebron. Venieruntque viri iuda et vixerunt ibi dauid: ut regnaret super domum iuda. Et nuntiatus est dauid quod viri iabes galaad sepelissent saul. Misit ergo dauid nuncios ad viros iabes galaad: dixitque ad eos. Benedixi vos a domino quod fecistis misericordiam hanc cum domino vestro saul: et sepelistis eum. Et nunc retribuet quidem vobis dominus misericordiam et veritatem: et ego reddam gratiam eo quod fecistis verbum istud. Confortentur manus vestre: et estote filii fortitudinis: licet enim mortuus sit dominus vester saul: tamen me vixit domus iuda in regem sibi. Abner autem filius ner princeps exercitus saul tulit hisboseth filium saul: et circūduxit eum per castra: regemque constituit super galaad et super iessuri et super ierusalem et super effraim: et super beniamin et super israel uniuersum. Quadraginta annorum erat hisboseth filius saul cum regnare cepisset super israel: et duobus annis regnavit. Nola autem domus

iuda sequebat̃ dauid. Et fuit numer⁹ dierū quos cōmoratus est dauid imperās in hebron sup domū iuda: septē annoꝝ et sex mē sū. Egressusq; est abner fili⁹ ner ⁊ pueri hisboseth filij saul de castris in gabaō: porro ioab fili⁹ saruie ⁊ pueri dauid egressi sunt. et occurrerūt eis iuxta piscinā gabaon. Et cū in vnū ouenissent: eregiōe sederūt hij in vna pte piscine: et illi ex alā. Dixitq; abner ad ioab. Surgāt pueri: et ludāt coram nobis. Et rñdit ioab. Surgāt. Surrexerūt ergo et trāserūt numero duodecim de beniamin ex pte hisboseth filij saul: ⁊ duodecim de pueris dauid. Apphensosq; vnusquisq; capite sparis sui defixit gladiū in lat⁹ cōtrarij: ⁊ ceciderūt simul. Vocatūq; est nomen loci illi⁹ ager robustoꝝ in gabaon. Et ortū est bellū duꝝ satis in die illa: fugatusq; est abuer ⁊ viri isrl' a pueris dauid. Erant at ibi tres filij saruie: ioab ⁊ abisai ⁊ asahel. Porro asahel cursor velocissim⁹ fuit q̃si vn⁹ ex capreis que morant̃ in filiis. Persequebat̃ aut asahel abner: et nō declinauit ad dexterā siue ad sinistrā omittēs psequi abner. Respexit itaq; abner post tergū suū. et ait. Tu ne es asahel? Qui rñdit ego sū. Dixitq; abner. Vade ad dextrā siue ad sinistrā et apphēde vnū de adolescentib;: et tolle tibi spolia ei⁹. Noluit aut asahel omittere: quim vigeret eū. Kursūq; locut⁹ est abner ad asahel. Recede ⁊ noli me sequi: ne forte opellar ofodere te in terram: et leuare nō potero faciem meā ad ioab fratrem tuū. Qui audire cōtēpsit: et noluit declinare. Percussit g̃ eum abner aūsa hasta in inguine ⁊ transsodit: et mortu⁹ est in eodē loco. Omnesq; qui trāhibant p locū illū in quo ceciderat asahel et mortu⁹ erat subsistebāt. Persequētib; aut ioab ⁊ abisai fugientē abner: sol occubuit. Et venerūt vsq; ad collē aqueduct⁹: qui ē ex adūsō vallis et itimeris deserti in gabaō. Congregatiq; sūt filij beniamin ad abner: et aglobati in vnū cuneū. steterūt in summitate tumuli vni⁹. Et exclamauit abner ad ioab: et ait. Nū vsq; ad inēnitidē tu⁹ mureo desuiet? An ignoras q̃ piculosa sit desperatio? Vsqueq; nō dicis pplo vt omittat psequi fratres suos? Et ait ioab. Viuit domin⁹: si locut⁹ fuisses mane: recessisset ppl⁹ psequēs frēm suū. Insonuit ergo ioab bu-

cina et stetit ois exercit⁹: nec psecuti sunt vltra israhel: nec iniere certam. Abner aut et viri ei⁹ abierūt p campestria moab tota nocte illa et trāserūt iordanem: ⁊ lustrata omni bethoron venerūt ad castra. Porro ioab reuersus omissō abner agregauit omem pplm: ⁊ defuerūt de pueris dauid: decē ⁊ nouem viri excepto asahel. Verui aut dauid pēusserūt de beniamin ⁊ de viris qui erant cū abner. trecentos sexaginta: qui ⁊ mortui sunt. Tulerūtq; asahel. et sepelierūt eū sepulcro patris sui in bethleē. Et ambulauerunt tota nocte ioab ⁊ viri qui erant cū eo: et in ipso crepusculo puenerūt in hebron.

CA.

III.

Ita est ergo longa vcertatio: inter domū dauid et inē domū saulis: dauid pficies et semp seipso robustior dom⁹ aut saul decrescēs q̃tidie. Natiq; sūt filij dauid in hebron. Fuitq; p̃mogenit⁹ eius amō sachioē ierl'ite: ⁊ p⁹ eū cheleab d'abi gail vxore nabal carmeli. Porro t̃ci⁹ ab solon: fili⁹ maacha filie tholomai regis ierl'ur. Quart⁹ aut adomias fili⁹ agith: et qui t⁹ saphacias fili⁹ abithal. Sext⁹ q; ihetran: de egla vxore dauid. Hi nati sūt dauid in hebron. Cū g̃ esset plium inē domū saul ⁊ domū dauid: abner fili⁹ ner regebat domū saul. Fuerat at sauli ocubina nomē resphe filia achia: ingressusq; est ad eā abner. Dixitq; hisboseth ad abner. Quare ingress⁹ es ad ocubinā patris mei? Qui iratus nimis ppter verba hisboseth: ait. Nūquid caput canis ego sum adūsū iudā hodie: qui fecerim misericordiā sup domū saul patris tui. et sup frēs ⁊ p̃ximos ei⁹: et non t̃didisti in manu dauid: ⁊ tu req̃sisti in me q̃ argueres p muliere hodie? Nec faciat de⁹ abner. ⁊ h̃ addat ei: n̄ q̃uo iurauit dñs dauid sic faciā cū eo vt trāsserat̃ regnū d' domo saul: ⁊ eleuet tron⁹ dauid sup isrl' et sup iudā a dan vsq; bersabee. Et non potuit rñdere ei quicq; quia metuebat illū. Misit ergo abner nūcios ad dauid in hebrō p se dicentes. Cui⁹ ē terra? Et vt loquerent̃. Fac mecū amicitias et erit man⁹ mea tecū: ⁊ reducā ad te vniū sū isrl'. Qui ait optie. Ego faciā tecū amicitias: s; vnā rē peto a te dicēs. Nō videbis faciē meā. anq̃ adduxeris in michol filiā saul: et sic venies. ⁊ videb me. Misit autem

dauid nuncios ad hisboset filiū saul dicens. Redde uxore meā michol. quā despondi michi cētū pucijs philistijm. Misit ergo hisboset: et tulit eā a viro suo fatihel filio lais. Sequebaturq; eā vir suus plorās vsq; bauri: et dixit ad eū abner. Vade et reuere. Qui reuersus est. Vermōez q; intulit abner ad seniores isrl' dicēs. Tā heri q; nudius tertius qrebatis dō vt regnāet sup vos. Nūc g' facite: qm locutus est dñs ad dauid dicēs. In manu serui mei dauid saluabo pplm meum isrl': de manu philistijm et oim inimicorū ei⁹. Locutus est aut abner etiā ad beniamin. Et abiit vt loqueret ad dauid in hebron oīa q; placuerāt isrl' et vniūso beniamin. Venitq; ad dauid in hebron cū viginti viris. Et fecit dauid abner et viris ei⁹ q; venerāt cū eo ouiuū. Et dixit abner ad dauid. Burgam vt ogregē ad te dñm meū regē oēm isrl' et meā tecū fed⁹: et impes oibus sic desiderat aia tua. Cū g' deduxisset dauid abner. et ille isset in pace: statim pueri dauid et ioab venerūt celsis latronib; cū pda magna mimis. Abner aut nō erat cū dauid in hebrō: q; iā dimiserat eū et pfectus fuerat in pace: et ioab et oīs exercit⁹ q; erant cū eo: postea venerāt. Nūciatū itaq; est ioab a narrantibus. Venit abner fili⁹ ner ad regē: et dimisit eū et abiit in pace. Et ingressus est ioab ad regē et ait. Quid fecisti? Ecce venit abner ad te. Quare dimisisti eū et abiit et recessit? Ignoras abner filiū ner qm ad hoc venit ad te vt deciperet te. et sciret exitū tuū et introitū tuū: et nosset oīa que agis. Egredus itaq; ioab a dauid misit nuncios post abner: et reduxit eum a cisterna sua iguorāte dauid. Cū redisset abner in hebron seorsū abduxit eū ioab ad mediū porte vt loqueret ei in dolo: et percussit illū ibi in inguine et mortu⁹ ē: in vltiōez sanguis asahel fratris ei⁹. Quā cū audisset dauid rē iam gestā. ait. Mūdus ego sū et regnū meū apud deū vsq; in sempiternū a sanguine abner filij ner: et veniat sup caput ioab et sup oēm domū patris eius: nec deficiat de domo ioab fluxus seminis sustinēs et lepus. et tenēs fusum: et cadens gladio et indigēs pane. Igit ioab et abisai frat ei⁹ interfecerūt abner eo q; occidisset asahel fratrem eorū in gabaō in p̄io. Dixit aut dauid ad ioab: et ad oīes p̄-

pulū qui erat cū eo. Scidite vestimēta vestra et accingimini saccis: et plangite ante exequias abner. Porro rex dauid seq̄batur feretrū. Cūq; sepelissent abner in hebron leuauit rex dauid vocē suū: et fleuit sup tumulū abner. Fleuit aut et oīs popul⁹. Plāgensq; rex et lugēs abner ait. Neq; vt mori solēt ignaui: motu⁹ es abner. Man⁹ tue ligate nō sūt et pedes tui nō sūt pedib; agguati: s; sic solēt cadere corā filijs iniquitatis sic corruisti. Cōgemiansq; oīs pplus: fleuit sup eū. Cūq; remisset vniūsa multitudo cibū capere cū dauid clara adhuc die: iurauit dauid dicens. Nec faciat michi deus et h' addat: si aī occasū solis gustauero panē vel aliū qcq; q; Disq; popul⁹ audiuit: et placuerūt eis cū cta que fecit rex in aspectu omis ppli. Et cognouit oīe vulgus et vniūsus isrl' in die illa: qm nō actū fuisset a rege vt occideret abner fili⁹ ner. Dixitq; rex ad suos suos. Nū ignoratis qm pnceps et maxim⁹ cecidit hodie in isrl'. Ego at adhuc delicatus et vnct⁹ rex. Dōro viri isti filij saruie duri michi sunt. retribuat dñs faciēti malum iuxta maliciā suam. **CAP. III**

Audiuit aut hisboset fili⁹ saul q; cecidisset abner in hebron et dissoluti sunt man⁹ ei⁹: oīsq; isrl' perturbatus est. Duo aut viri pncipes latronū erāt filio saul: nomē vni banaa et nomen alteri rechab filij remmon berothite de filijs beniamin. Siq; et beroth reputata est in beniamin. Et fugerūt berothite in gethaim: fuerūtq; ibi aduene vsq; ad temp⁹ istud. Erat aut ionathas filio saul fili⁹ debilis pedib; suis. Quiquēmis em fuit qm venit nūci⁹ de saul et ionatha ex isrl'. Tollēs itaq; eū nutrix sua fugit. Cūq; festinaret vt fugeret cecidit: et claud⁹ effect⁹ est: habuitq; vocabulū miphiboseth. Venientes igit filij remmon berothite rechab et banaa ingressi sūt feruēte die domū hisboseth. Qui dormiebat sup strātū suū meridie: et hostiaria dom⁹ purgans triticū obdormiuit. Ingressi sunt aut domū latet assumētes spicas tritici: et percusserūt eū in inguine rechab et banaa frat ei⁹: et fugerūt. Cū aut ingressi fuissent domū ille dormiebat sup lectū suū in oclauis: et percussētes interfecerūt eū. Sublatocq; capite ei⁹ abierūt p viā deserti tota nocte: et attulerūt caput

hiffoleth ad dauid in hebron. **Dixeruntque** ad regem. **Ece** caput hiffoleth filij saul inimici tui qui querebat animam tuam: et dedit dominus domino nostro regi ultimum hodie: de saul et de semine eius. **R**espondens autem dauid recha et banaa fratres eius filii remon berothite: dixit ad eos. **V**iuat dominus qui eruit animam meam de omni angustia: quoniam enim quod annuntiauerat mihi et dixerat motus est saul qui putabat se prospera nuntiare tui et occidi eum in sickelech: cui oportebat me mittere de arcu per nuntium. **Q**uatomagis nunc cum homines ipsius interfecerint virum innoxium in domo sua super lectum suum non quoniam sanguinem eius de manu vestra: et auferam vos de terra. **P**recepit itaque dominus pueris suis: et interfecerunt eos: percideruntque manus et pedes eorum suspendentes eos: super piscinam in hebron. **C**aput autem hiffoleth tulerunt: et sepelierunt in sepulchro abne in hebron. **E**t venerunt unusquisque. **CA. V.** **T**ribus israel ad dominum in hebron dicentes. **E**cce nos os tuum et caro tua sumus. **S**ed et heri et nudius tertius cum esset saul rex super nos: tu eras educens et reducens israel. **D**ixit autem dominus ad te. **T**u pasces populum meum israel: et tu eris dux super israel. **V**enerunt quoque et semiones israel ad regem: et percussit cum eis rex dominus fedus in hebron coram domino: unxeruntque dominum in regem super israel. **F**ilius triginta annorum erat dominus cum regnare cepisset: et quod dragmata annis regnavit. **I**n hebron regnavit super iudam septem annis: et sex mensibus: in iherusalem autem regnavit triginta annis super omne israel et iudam. **E**t abiit rex et omnes viri qui erant cum eo in iherusalem ad iherusalem habitatores terre. **D**emumque est dominus ab eis. **N**on ingrediebant huc non abstulimus cecos et claudos domos non ingrediebant dominus huc. **C**epit autem dominus arces syon: hic est ciuitas dauid. **P**roposuerat enim dominus in die illa primam quam percussisset iherusalem: et tetigisset domum fistulas: et abstulisset cecos et claudos odientes dauid: idcirco dicitur in publico. **E**cce et claudus non introibit in templum. **H**abitavit autem dominus in arce syon et vocavit eam ciuitatem dominus: et edificavit per girum a mello et intrinsecus. **E**t egrediebantur perficientes atque succrescentes: et dominus deus exercituum erat cum eo. **M**isit quoque hieronymus rex tiri nuntios ad dominum et ligna cedria: et artifices lignorum: artificesque lapidum ad pietes: et edificavit domum dominus. **E**t cognovit dominus quoniam confirmasset regnum eius super populum israel. **A**ccepit ergo dominus adhuc concubinas et uxores de iherusalem: postquam venerat de hebron. **N**ati quoque sunt dominus et alij filij et filie: et non

multa eorum que nati sunt ei in iherusalem. **S**amua et sobab: et nathanael: et salomon: et ibaar: et helisua: et nepheg: et raphia: et helisama: et helida: et helifeleth. **A**udierunt ergo philistinii quod unxisset dominus in regem super israel: et ascenderunt unusquisque ut quererent dominum. **Q**uod cum audisset dominus: descendit in philistinum. **P**hilistinii autem venientes diffusi sunt in valle raphai. **E**t consuluit dominus dominum dicens. **S**i ascenda ad philistinum: et si dabo eos in manu mea. **E**t dixit dominus ad dominum. **A**scende quia edens dabo philistinii in manu tua. **V**enit ergo dominus ad baalpharaim: et percussit eos ibi et dixit. **D**imittit dominus inimicos meos coram me: sicut diuiduntur aquae. **P**ropterea vocatum est nomen loci illius baalpharaim. **E**t reliquerunt ibi sculptilia sua: quae tulit dominus et viri eius. **E**t addiderunt adhuc philistinii ut ascenderent: et diffusi sunt in valle raphaim. **C**onsuluit autem dominus dominum. **S**i ascenda contra philisteos: et edas eos in manus meas. **Q**ui respondit. **N**on ascendas contra eos sed gira per egredietur eorum: et venies ad eos ex aduerso per montem. **E**t cum audieris sonitum clamoris gradientis in cacumine per montem tunc insequere per montem: quia tunc egredietur dominus a te faciem tuam: ut percussit castra philistinii. **F**ecit itaque dominus sicut preceperat ei dominus: et percussit philistinii de gabaa usque dum veniret gezer. **CA. VI.** **C**ongregauit autem rursum dominus omnes electos ex israel triginta milia. **S**urrexeruntque dominus et abiit et unusquisque populus quem erat cum eo de viris iuda ut adducerent archam dei: super quam iuocatum est nomen domini exercituum sedentis in cherubi super eam. **E**t imposuerunt archam dei super plaustrum novum. **T**uleruntque eam de domo amiadab: quem erat in gabaa. **D**ixit autem et haio filius amiadab miabant plaustrum novum. **C**umque tulisset eam de domo amiadab quem erat in gabaa: custodientes archam: haio precedebat arcam dei: dauid autem et omnis israel ludabant coram domino: in omnibus lignis fabricatis et citharis: et liris et tympanis: et chistris: et citharis. **P**ostquam autem venerunt ad aream nachor extendit oza manum ad archam dei et tenuit eam: quoniam calcitrabant boues et declinauerunt eam. **I**ratuque est indignatione dominus oza: et percussit eum super temeritate: quod motus est ibi iuxta archam dei. **C**onstitit ergo autem dominus eo quod percussisset dominus oza: et vocatum est nomen loci illius percussio oza usque in diem hunc. **E**t extitit dominus dominus in die illa dicens. **N**on ingredietur ad me archa domini. **E**t noluit diutius ad se archam domini in ciuitate dauid: sed diuit eam in domum obediō gethei

Et habitauit achā dñi i domo obededō gethei
tribu mēfiba ⁊ bñdixit dñs obededō. et oēm
domū ei⁹. Nūciatūq; ē regi dñs: q; bñdixit
dñs obededō ⁊ oīa ei⁹ p; archā dei. Dixit
q; dauid. Ibo: ⁊ reducā achā cū bñdictiōe
in domū meā. Abijt g; dñs: et adduxit archā
dei i domo obededō i ciuitatē dñs cū gaudio
⁊ erāt cū dauid septē chori: et victiā vituli
Cūq; trāscēdiscēt q; pōtabāt achā dñi sex
passus imolabāt bouē ⁊ ouē et arietē: et dñs
percussit i organis: ⁊ saltabat totis viti-
b; an dñm. Porro dñs eāt accit⁹ ephot lieo:
et dauid ⁊ oīs dom⁹ isrl; ducebāt archā te-
stamētī dñi i iubilo et i clāgore buciē. Cū
q; intrasset archa dñi i ciuitatē dñs: michol
filia saul pspiciēs p fenestrā vidit regē dñs
subfiliētes atq; salientē corā dño: et desper-
it eū i corde suo. Et introduxēt archā dñi: ⁊
iposuerūt eā i loco suo i medio tabnaculi qd
tetēderat ei dauid: ⁊ obtulit dñs olocaustra
corā dño et pacifica. Cūq; opletet offerēs
olocausta et pacifica: bñdixit p; in noīe
dñi exercitū. Et p; ē mltitudinē vniūse
isrl; tā viro q; muliē singul; colliridā panis
vnā: et assaturā bubale carnis vnā: et simi-
lā fruxā oleo. Et abijt oīs p; vnusq; in
domū suā. Reuulsq; ē dauid: vt bñdicēt do-
mū suē: et egressa michol filia saul i occur-
sū dñs. ait. Quā glōriosus fuit hodie rex isrl;
discoopiēs se an ācillas fuoz suoz: ⁊ nuda-
t⁹ ē q; si nudeēt vn⁹ d; scurris. Dixitq; dñs ad
michol. Viuit dñs: qā ludā an dñm q; elegit
me p; q; p; tuū ⁊ qm oīez domū ei⁹
et pcepit in vt esse dux sup p; dñi in isrl;
Et ludā et vilior fīa plusq; factus sū: ⁊ ero
hūilis i ocul; meis: et cū ācillis de q; locu-
ta es glōriosior apparebo. Igit; michol filie
saul nō ē nat⁹ fili⁹: vsq; in diē mōtis sue.

Actū ē at cū sedisset **CA. VII.**
rex i domo sua: ⁊ dñs dedisset ei re-
quē vndiq; ab vniūsis inimicis su-
is: dixit ad nathā pphetā. Vides ne q; ego
hīem i domo cedūa: et archa dei p; sita sit
i medio pelliū. Dixitq; nathā ad regē. Dē
qd ē i corde tuo vade fac: qā dñs tecū est.
Factū est aut i illa nocte: et ecce hmo domi
ad nathā dicēs. Vade et loqre ad suū meū
dauid. Hec dic dñs. Nūqd tu edificab; mi-
chi domū ad hitandū. Neg; em hitau i do-
mo ex diē illa q; eduxi isrl; de tra egipti vsq;

in diē hāc. sed ābulabā i tabnaclo et i tē-
torio p cūcta loca q; tñui cū oib; filiis isrl;
Nūqd loqns locut⁹ sū ad vnā de t; bub; isrl;
cui pcepī vt pascēt p; meū isrl; dicēs. Qua-
re nō edificasti michi domū cedūmā. Nūc h;
dices suo meo dauid. Hec dicit dñs exerci-
tū. Ego tuli te de pascuis sequentem gre-
ges vt esses dux sup populū meū isrl; et fui
tecū i oib; vbiq; ābulasti: et mēfeci vniū-
sos inimicos tuos a facie tua: feciq; tibi no-
mē grāde iux nomē magnoz q; sūt i tra.
Et ponā locū p; meo isrl; et plātabo eū et
habitabo cū eo. et nō turbabit aplius: nec ad-
dent filij inq; tatis vt affligāt eū sic p; ex
diē qua ostitui iudices sup p; meū isrl;.
Et req; dabo tibi ab oib; inimicis tuis:
p; dicetq; tibi dñs: q; faciat tibi dñs domū.
Cūq; opleti fuerit diēs tui ⁊ dormiēs cū pa-
trib; tuis: suscitabo semē tuū p; te. q; egre-
diēt de vtero tuo: ⁊ firmabo regnū ei⁹. Ip-
se edificabit domū nomī meo: et stabiliā
thronū regni ei⁹ vsq; in sēpiēnū. Ego ero
ei i patrē: et ipse erit michi i filiū. Qui si
iniquē aliquid gessit: arguā eū i virga vi-
roz: et i plagis filioz hoīm. Misericordiā
aut meā nō auferā ab eo: sic abstuli a saul
quē amouī a facie mea. Et fidelis erit dom⁹
tua: et regnū tuū vsq; in etnū an facie me-
am: et thron⁹ tu⁹ erit firm⁹ iugit;. Scdm
oīa vba h; et iuxta vniūsa vñd; istā: sic lo-
cut⁹ ē nathā ad dauid. Ingressus ē at rex
dauid et sedit corā dño: et dixit. Quis ego
sū dñe dē et que domus mea: q; adduxisti
me hucusq;. ⁊ h; parū vñd; ē i o;pectu
tuo dñe dē nō loqreris etiā de domo fui tui
i lōgiquū. Ista est ei lex ab adā dñe dē qd
g; addē poterit adhuc dē vt loq; ad te. Tu
em scis suū tuū dñe dē. Propt; vbi tuū et
sed; cor tuū fecisti oīa magnalia h; ita vt
notū faceres suo tuo. Idcirco magnificat⁹
es dñe dē: qā nō ē siml; tui: neq; ē dē exte-
te i oib; q; audiūm⁹ aurib; nris. Que ē aut
vt p; tu⁹ isrl; gēs i tra p; quā iuit deus
vt redimeret eā sibi i p; ⁊ poner; sibi no-
men: faceretq; eis magnalia ⁊ horribilia su-
p tra. a facie p; tui que; redemisti tibi ex
egipto. gentē et dē ei⁹. Firmasti em tibi
p; tuū isrl; i populū sēpiēnū: ⁊ tu dñe dē
fact⁹ es i dē. Nūc g; dñe dē verbū qd lo-
cut⁹ es sup suū tuū et sup domū ei⁹ suscita

in sempiternum: et fac hic locutus es ut magnificet nomen tuum usque in sempiternum. atque dicat Dominus deus exercituum deus super israel: et domus huius tui deus erit. stabilita coram domino: quia tu domine exercituum deus israel reuelasti aurem huius tui dicens: domum edificabo tibi: propterea inuenit huius tuus cor suum ut oraret te oratione hac. Nunc ergo domine deus tu es deus: et verba tua erunt vera. Locutus es ei ad huius tuum bona habet. Incipe ergo et benedic domum huius tui ut sit in sempiternum coram te. quia tu domine deus locutus es: benedictione tua benedicet domus huius tui in sempiternum. **CA. VIII.**

Factus est autem post haec percussit dominus philistinim et humiliauit eos: et tulit dominus frenum subuto. Et percussit dominus adadazer filium roob regem soba: quoniam profectus est ut dirigeret super flumen eufratem. Et captis dominus ex parte eius mille septingentis equis: et viginti milibus pedibus: seruuauit omnes iugales currum. Deliquit autem ex eis certum currus. Venit quoque firia damasci: per fidium ferre adadazer regi soba: et percussit dominus de firia viginti duo milia viros: et posuit dominus per fidium in firia damasci: factus est firia dominus huius subuto. Seruuauitque dominus dominus in omnibus ad quem cuiusque profectus est. Et tulit dominus arma aurea quae habebant huius adadazer: et detulit ea in iherusalem. Et de bethleem et de beroth ciuitatibus adadazer tulit rex dauid es multum nimis: de quo fecit salomon omnia vasa aerea in templo: et mare aeneum et columnas et altare. Audiuit autem thou rex emath quod percussisset dominus omne robur adadazer. Et misit thou ioram filium suum ad regem dauid ut saluaret eum agnoscere: et gratias ageret eo quod expugnasset adadazer et percussisset eum. Hostis quippe erat thou adadazer. Et in manu eius erant vasa aurea et vasa argentea et vasa aerea: quod et ipsa scitauerat rex dominus dominus cum ageretur et auro quod scitauerat de vniuersis gentibus quos subegerat de firia et moab et filiis amon et philistinim et amalech: et de manubiis adadazer filii roob regis soba. Fecit quoque sibi dauid nomen cum reuerteretur capta firia in valle salinarum ceteris decem et octo milibus: et in gebel ad viginti tria milia: et posuit in pdumea custodes: statuitque per fidium. Et facta est vniuersa pdumea huius dauid: et huius uisit dominus dauid in omnibus ad quem cuiusque profectus est. Et

regit dauid super omnes israel: faciebat quoque dominus dominus iudicium et iusticiam omni populo suo. Joab autem filius saruie erat super exercitum: porro iosaphat filius achilud erat a secretariis: et sadoch filius achitob et achielech filii abiatam erant sacerdotes: et saraias scriba banaias autem filius ioiade super cherethim et selethim. Filii autem dauid sacerdotes erant. Et dixit dominus Iudasne est aliquis qui remiserit de domo saul ut faciam cum eo misericordiam propter ionathan. **CA. IX.**

Erat autem de domo saul huius noie fiba. Quem cum vocasset rex ad se: dixit ei. Tu es ne fiba? Et ille respondit. Ego sum huius tuus. Et ait rex. Numquid superest aliquis de domo saul: ut faciam cum eo misericordiam dei? Dixitque fiba regi. Superest filius ionathe debilis pedibus. Vbi inquit est? Et fiba ad regem. Ecce ait in domo est machir filius amihel in lodabar. Cum autem remisset miphiboseth filius ionathe filii saul ad dominum: corruit in faciem suam et adorauit. Dixitque dauid Miphiboseth. Qui respondit. Assum huius tuus. Et ait ei dominus. Ne timeas. quia faciens faciam in te misericordiam propter ionatham patrem tuum: et restitua tibi omnes agros saul patris tui: et tu comedes panem in mensa mea semper. Qui adorans eum dixit. Quis ego sum huius tuus quoniam respexisti super canem mortuum similem mihi? Vocauit itaque rex fiba puerum saul: et dixit ei. Dia quod cuiusque fuerit saul et vniuersa domus eius dedi filio domini tui. Opere igitur ei tra tu et filii tui: et huius tui et iheres filio domini tui cibos ut alatur. Miphiboseth autem filius domini tui comedit semper panem super mensam meam. Erant autem fibe quiddecim filii: et viginti huius. Dixitque fiba ad regem. Sic iustificasti domine mi rex huius tuo: hic faciet huius tuus. Et miphiboseth comedit super mensam meam: quoniam vni de filiis regis. Debat autem miphiboseth filium paruulum noie micha. Dis vero cognatio domus fibe: huius erat miphiboseth. Porro miphiboseth habitabat in iherusalem quia de mensa regis iugiter vesceretur: et erat claudus utroque pedem.

Factus est autem post haec. **CA. X.** moreretur rex filiorum ammon: et regit anon filius eius pro eo. Dixitque dauid. Faciam misericordiam cum anno filio naas: hic fecit pater eius mecum misericordiam. Misit ergo dominus consolans eum per suos suos super patris interitum. Cum autem remisset huius dauid in terra filiorum ammon: dixerunt principes filiorum ammon ad anon dominum suum. Putas quod propter honorem patris tui miserit

dauid ad te solatōes: et nō iō vt te iuesti-
gāet ⁊ exploraret ciuitatē. ⁊ eūterz eā. mī-
sit dō suos suos ad te. Tulit itaq; anō f-
uos dō. rasitq; dimidiā ptē barbe eoz: ⁊ p-
cidit vestes eoz medias vsq; ad nates: ⁊ dī-
misit eos. **Q**d cū nūciatū esset dauid: misit
in occursum eoz. Erāt ei viri ofusi tēpē valdē
Et mādauit eis dō. Manete in ihericho do-
nec crescat barba vīa: et tūc reuertimini. **V**i-
dētes āt filij āmon. qd iuriā fecisset dō: mi-
serūt ⁊ oduxerūt mercedē suā roob. et firuz.
soba viginti milia pedicū: et a rege maacha
mille viros: ⁊ ab histob decem milia virozū.
Qd cū audisset dō: misit ioab et oēs exerci-
tū bellatoz. **E**gressi sūt g filij āmō. ⁊ dire-
xerūt aciē an ipm introitū porte. **S**ir9 autē:
soba ⁊ roob ⁊ histob ⁊ maacha. seorsū erāt
in cāpo. **V**idens g ioab qd iparatū eēt adū-
sū seplū ⁊ ex adūso ⁊ p9 egū: elegit sibi ex
oibz electis isrl et instruxit aciē oīa firū:
reliquā āt ptem ppli tradidit abisai frī suo.
Qui direxit aciē adūsu filios āmon **E**t ait
ioab. **S**i pualuerit adūsu me fir. eris m in
adiutōiū: si aut filij āmon pualuerit adūsu
te. auxiliabor tibi. **E**sto vir fortis: ⁊ pugne-
m9 p psonrō et ciuitate dei nrī. **D**ñs āt fa-
ciet qd bonū ē i oīa pte sua. **I**nijt itaq; ioab
⁊ pplus q erat cū eo et amē oīa fros: q sta-
tim fugerūt a facie ei9. **F**ilij autē āmon vidē-
tes qd fugisset fir. fugerūt ⁊ ipsi a facie abi-
sai: et ingressi sūt ciuitatē. **R**euersusq; ē ioab
a filiis āmon ⁊ venit iherlm. **V**idētes igit fi-
lij āmon qm fir9 expauit ⁊ qm cōruisset co-
raz isrl: oīa gregati sūt piter. **M**isitq; adade-
zer et eduxit fros q erāt trās flumiū: et ad-
duxit eoz exercitū. **S**obach autē mgr mili-
cie adadazer eāt pīceps eoz. **Q**d cū nūcia-
tū esset dō straxit oēs isrl et trāsiuit ior-
danē: et venit i helā. **E**t direxerūt aciē fir ex
adūso dō et puguerūt oīa isrl. **F**ugerūtq;
fir a facie isrl: ⁊ occidit dō de firis septigē-
tos curr9 ⁊ qdazaginta milia eqtū: ⁊ sobach
pīceps milicie percussit: q statim mortu9 ē.
Vidētes āt vniūsi reges q erāt i pīdio ada-
dazer se victos ab isrl: expauerūt ⁊ fugerūt
quīq; ginta ⁊ octo milia corā isrl. **E**t fecerūt
pacē cū isrl. et fuierūt eis: timuerūtq; fir
auxiliū pberē filiis āmon. **CA.** **XI.**

Actū ē aut vltimo anno. eo tpe q
solēt reges ad bella pcedere misit

d ioab. et suos suos cū eo. et vniūsi isrl
et vastauerūt filios āmon ⁊ obsederūt rab-
ba. **D**auīd āt remāsit i iherlm. **D**ū h agerē-
tur accidit qdaz die vt surgēt dō de stratu
suo p9 meridiē: ⁊ deambulāet in solario do-
m9 regie. **V**iditq; mulierē se lauantē ex ad-
ūso sup solariū suū. **E**rat āt mulier pulcra
valde. **M**isit g rex: et requisit q eēt mulier.
Nūciatūq; ē ei qd ipa eēt bethsabē filia heli
ā vrie et fxi. **M**isit itaq; dauid nūci9: tulit
eā. **Q**ue cū ingressa eēt ad illū: dormiuit cū
ea. **S**tatiq; sanctificata ē ab imūdia sua:
et reūsa est domū suā oīa pte fetu. **M**ittēs
nūciauit dauid: et ait. **C**ōcepi. **M**isit āt da-
uid ad ioab dicēs. **M**itte ad me vīā et he-
um. **M**isitq; ioab vīā ad dō. **E**t venit vīas
ad dauid. **Q**uesiuitq; dō qd rē ageret ioab
et pplus: ⁊ quō amistraret bellū. **E**t dixit da-
uid ad vīā. **V**ade in domū tuā ⁊ laua pedes
tuos. **E**t egressus ē vīas de domo regis: se-
cutusq; ē eū cū regi9. **D**ormiuit āt vīas
an portā dom9 regie cū alijs suis dñi sui et
nō descendit ad domū suā. **N**ūciatūq; ē da-
uid a dicētibz. **N**ō iuit vīas in domū suam.
Et ait dō ad vīā. **N**ūqd nō de via lōgimq;
venisti? **Q**uare nō descendisti in domū tuā?
Et ait vīas ad dauid. **A**rcha dei ⁊ isrl ⁊ iu-
da habitant i papilionibz. et dñs me9 ioab et
fui dñi mei sup faciē frē manēt: ⁊ ego igre-
diar domū meā et comedā et bibā et dormi-
am cū vxōe meā. **P**er salutē tuā. ⁊ p salu-
tē aīe tue. nō faciā rē hāc. **A**it g dō ad vī-
am mane h et hodie: et cras dimittā te. **M**ā-
sit vīas i iherlm in die illa ⁊ alēa: ⁊ vocauit
eū dō vt comederet cōaz se et biberet: ⁊ m-
ebriauit eū. **Q**ui egressus vespē dormiuit i
stratu suo. cū suis dñi sui: et in domū suā nō
descēdit. **F**actū ē g mane: et scripsit dō epī-
stolā ad ioab. misitq; p manū vrie scribens
in eplā. **D**omite vīā ex adūso belli vbi for-
tissimū ē plū: et dēlmq;te eū: vt percussus in-
tereat. **I**git cū ioab obsidēt vrbem. posuit
vīā i loco vbi sciebat viros eē fortissimos:
egressiq; viri de ciuitate bellabāt adūsu io-
ab. ⁊ ceciderūt de ppo suoz dauid: ⁊ mortu-
us ē etiā vīas et he9. **M**isit itaq; ioab ⁊ nū-
ciauit dō oīa vba plij: pcepitq; nūcio dicēs.
Cū oīa pte vniūsi fros bellū ad regē.
si eū videris idignāi ⁊ dixēit. qre accessistis
ad mūz vt pliaremi: an ignorueritis q ml-

ta desup ex muro tela mittant q̄s percussit abi
melech filiū iheroboal. **N**ōne mlr misit sup
eū fragmē mole. de muro. et interfecit eū i the
bes q̄re iux murū accessistis dices. **E**tia hū
tu9 vrias ethe9 occubuit. **A**bijt ḡ nūci9: et
venit et narrauit dō oia q̄ p̄cepat ei ioab:
et dixit nūci9 ad dauid. **D**ieualuerūt adūsū
nos viri: et egressi sūt ad nos i agrū. nos at
fco impetu p̄secuti eos sum9 vsq; ad portā
ciuitatis: et direxerūt iacula sagittāq; ad suos
tuos ex muro desup mōtūq; sūt de suis re
gis. **N**ū etiā hū tu9 vrias ethe9 mōtū9 ē
Et dixit dō ad nūciū. **H**ec dices ioab. **N**ō
te frāgat ista res. **V**ari9 ei euert9 est belli:
et nūc hūc et nūc illuz osūmūt gladi9. **C**on
forta bellatōes tuos adūsus vrbe vt destru
aseā: et exhortare eos. **A**udiuit at vxo vrie
q̄ mortu9 esset vrias vir su9: et planxit euz
Trasactozq; luctu misit dō et introduxit eā
in domū suā: et fca est ei vxo pepitq; ei filiū
Et displicuit vbu h̄ qd fecerat dō cōaz dño

Misit ḡ dñs nathā ad **CA. XII.**
dauid. **Q**ui cū venisset ad eū: dixit
ei. **R**ūde m̄ iudiciū. **D**uo viri erant
in ciuitate vna: vn9 diues: et alē paup. **D**i
ues hēbat oues et boues plūmos valē: pau
per at nichil hēbat oīno p̄ter ouē vnā par
uulā quam emerat et nūerat: et q̄ creuerat
aqd eū. cū filiis ei9: siml de pane illi9 come
des et de calice ei9 bibēs. et in finu illi9 dor
miēs. eātq; illi sic filia. **C**ū aut pegrin9 qui
dā venisset ad diuitē: pcens ille sūmere de
ouibz et d bobz suis vt exhibēt ouiuū peg
no illi q̄ venerat ad se. tulit ouē viri paupis
et ip̄parauit cibos homi q̄ venerat ad se. **T**ra
tus aut indignatiōe dō adūsus hoīem illuz
mimis: dixit ad nathā. **V**iuat dñs: qm̄ filius
mortis ē vir q̄ fecit h̄. **D**uē reddet in q̄dru
plū: eo q̄ fecerit vbu istd. et nō pepcēt. **D**i
xit at nathā ad dō. **T**u es ille vir: q̄ fecisti
hāc rē. h̄ dīc dñs de9 isrl. **E**go vuxi te in re
gē sup isrl. et ego erui te. de māu saul. et de
di tibi domū dñi tui et vxores dñi tui. i finu
tuo. dedi q; tibi domū isrl et iuda: et si pua
sūt ista: adiciā tibi mltā maiōa. **Q**uāe ḡ ote
pisti vbu dñi: vt facēs malū in asp̄cu meoz
Vriā etheū percussisti gladio: et vxorē illius
accepisti i vxorēz tibi et interfecisti eū gladio
filioz āmon. **Q**uāobz nō recedet a te gla
di9 dō domo tua vsq; i sēpitnū: eo q̄ despe

ris me: et tuleris vxorē vrie etheī vt eēt vx
or tua. **I**taq; h̄ dīc dñs. **E**cce ego suscitabo
sup te malū. de domo tua: et tollā vxorē tu
as i ocul tuis et dabo p̄ximo tuo: et dormi
et cū vxoribz tuis i oculis sol hui9. **T**u em̄
fecisti abscondite: ego aut faciā vbu istd in
asp̄cu ois isrl: et i asp̄cu solis hui9. **E**t dixit
dauid ad nathā. **D**eccaui dño. **D**ixitq; na
thā ad dauid. **D**ñs q̄ trāstulit peccatū tuū
Nō morieris. **V**erūt qm̄ blasphemare fe
cisti inimicos. nomē dñi p̄t vbu h̄. **F**ili9 qui
nat9 ē tibi mōte moriet. **E**t reūsus ē nathā
in domū suā. **P**ercussitq; dñs puulū quē pe
pit vxor vrie dauid: et despat9 ē. **D**epcat9
q; ē dauid dñs p̄ puulo: et ieiunauit dō ieiū
nio: et ingressus seorsū iacuit sup trā. **V**ene
rūt aut semīdes dom9 ei9: cogētes eū vt sur
geret d trā. **Q**ui noluit: nec comedit cū eis
cibū. **A**ccidit aut die septia vt moreret in
fās: timueratq; hui dō nūciare ei q̄ mōtuus
esset puul9. **D**ixerūt em̄. **E**cce cū puul9 ad
huc viuēt loq̄bam̄ ad eū et nō audiebat vo
cē nrām: q̄ntomāgis si dixerim9 mōtū9 ē et
puer se affliget. **C**ū ḡ dauid audisset suos
suos mufitātes: intellexit q̄ mortu9 esset i
fantul9. **D**ixitq; ad suos suos. **N**ūqt mor
tu9 ē puer. **Q**ui rñderūt ei. **M**ortu9 ē. **B**ur
rexerit ḡ dō de trā: et lot9 vnct9q; est. **C**ūq;
mutassz vestē igress9 ē domū dñi et addauit:
et venit i domū suā. petiuitq; vt ponerent ei
panē: et comedit. **D**ixerūt at hui sui. **Q**uis ē
fmo quē fecisti. p̄t infatē cū adhuc viue
ret ieiunasti et flebas: mortuo at puero sur
rexisti: comedisti panē. **Q**ui ait. **P**rop̄t infatē
dū adhuc viueret ieiunauī et fleuī. **D**icebā
em̄. **Q**uis ei scit si forte donet eū m̄ dñs: et
viuat infās. **N**ūc at q̄a mōtū9 est. q̄re ieiū
no. **N**ūqd potero reuocare eū āpli9. **E**go
vadā magis ad eū: ille vero nō reuertet ad
me. **E**t solat9 ē dō bethsabee vxorē suā. in
gressusq; ad eā. **D**ominuit cū ea. **Q**ue genu
it filiū: et vocauit nomē ei9 salomō: et dñs
dilexit eū. **M**isitq; eū in manu nathā p̄phe
te: et vocauit nomē ei9 amabilis dño: eo q̄
diligere eū dñs. **I**git pugnabat ioab con
tra rabbath filioz āmon: et expugbat vr
bez regiā. **M**isitq; ioab nūcios ad dō dicēs
Pimicaui adūsū rabba: et capiēda ē vrbs
aquaz. **N**ūc igit ogrega reliquā p̄tez p̄li
et obide ciuitatē et cape eā: ne cū a me va

stata fuerit vrbs. nomi meo ascribat victoria. **C**ogregauit itaq; dñs oēs pplm et pfc⁹ est adūsū rabbath. **C**ūq; dimicasset; cepit eā ⁊ tulit diadēa melchon de capite ei⁹ pō do auri talentū hñs gēmas p̄ciosissimas; ⁊ impositū ē sup caput dñs. **⁊** et p̄dam ciuitatis asportauit mltaz vald; p̄l; q̄ ei⁹ adducēs frauit; et circūegit sup eos ferrata carpenta. **D**iuisitq; cultris; et trāsduxit in tipo laterū. **S**ic fecit vniūsis ciuitatib; filioz amō. **E**t reūsus ē dñs et omis exercit⁹ mibzlm.

I **A**dū ē at p⁹ h̄ vt ab. **CA. XIII.** solō filij dñs sororē speciosissimā vocabulo thamarā adamaret amon filius dñs et deperiret i eā valde. ita vt ppter amōez ei⁹ egrotāet; q̄a cū eēt vgo difficilis ei videbat; vt q̄piā inhoneste agēt euz. **E**rat aut amon amicus noie ionadab filij sēmaa fr̄is dauid. vir prudens vald. **Q**ui dixit ad eū. **Q**uāe sic attenuaris macie fili regis p singulos dies? **C**ur nō indicas m̄? **D**ixitq; ei amon. **T**hamar sororē fr̄is mei absolono amo. **C**ui rñdit ionadab. **C**uba sup lēm tuū ⁊ lōguōem simula; cūq; venerit p̄ tu⁹ vt visitet te; dic ei. **V**eniat oro thamar soror mea vt det m̄ cibū. et faciet pulmētū; vt comedā de manu ei⁹. **A**ccubuit itaq; amon. et q̄si egrotāe cepit. **C**ūq; remisset rex ad visitādū eū; ait amō ad regē. **V**eniat obsecro thamar soror mea vt faciat i oculis meis duas sorbiciūclas; et cibū patū caprā de manu ei⁹. **V**isit g dñs ad thamar domū dicēs. **V**eni in domū amon fr̄is tui; ⁊ fac ei pulmētū. **V**enitq; thamar i domū amō fratris sui; ille aut iacebat. **Q**ue tollēs farinaz omiscuit et liq̄faciēs in ocul⁹ ei⁹. coxit sorbiciūclas tollensq; qd coxerat effudit. posuit corā eo. et noluit comedere. **D**ixitq; amon. **E**cicite vniūsos a me. **C**ūq; eiecisset oēs; dixit amō ad thamarā. **I**nfere cibū in oclauī; vt vescar de manu tua. **T**ulit g thamar sorbiciūclas q̄s fecerat; et intulit ad amon fr̄ez suū in oclauī. **C**ūq; obtulisset ei cibū; apphēdit eam et ait. **V**eni cuba mecū soror mea. **Q**ue rñdit ei. **N**oli fr̄ mi noli opprimē me; neq; em̄ h̄ phas ē in isrl. **N**oli facere stulticiā hanc. **E**go em̄ ferre nō potero obprobrium meū; et tu eris q̄si vn⁹ de ispiētib; i isrl; qm̄ poci⁹ loq̄re ad regē. et nō negabit me tibi. **N**oluit aut amon acq̄lescere p̄cijs ei⁹; s; p̄

nalēs virib; opp̄sit eā; et cubauit cū ea. **E**t exosam eā habuit odio magno nimis; ita vt mai⁹ esset odiū q̄ oderat eā. amōe q̄ ate dilexerat. **D**ixitq; ei amon. **H**urge ⁊ vade. **Q**ue rñdit. **M**ai⁹ ē h̄ malū qd nūc agis ad ūsum me q̄ qd añ fecisti; expellēs me. **E**t nō luit audire eā; sed vocato puero q̄ mīstrabat ei. dixit. **E**cce hāc a me foras; et claude ostiū p⁹ eā. **Q**ue induta erat talari tunica; huiuscemōi ei filie regis v̄gies vestib; utebant. **E**iecit itaq; eā mīster illi⁹ foras; clausitq; fores p⁹ eā. **Q**ue aspgēs cimerē capiti suo scissa talari tūica; ipsuitq; manib; sup caput suū; ibat ingrediēs et clamās. **D**ixit aut ei absolono fr̄ su⁹. **N**ūquid amon fr̄ tu⁹ ocubuit tecū? **⁊** nūc soror tace; frat tu⁹ ē. **N**eq; affliges cor tuū p hac re. **M**āsit itaq; thamar otatēscēs in domo absolō fr̄is sui. **C**ū autem audisset rex dauid v̄ba h̄ cōstitus ē valde; et noluit otistrari spiritū amon filij sui qm̄ diligebat eū; q; p̄mogem⁹ eāt ei. **P**oro nō ē locut⁹ absolono ad amon nec malū bonū nec. **D**derat ei absolono amon; eo q̄ violasset thamar sororē suā. **F**actū ē aut p⁹ temp⁹ biēni vt tonderent oues absolō in balazor; q̄ ē iuxta effraim. **E**t vocauit absolono oēs filios regis; venitq; ad regē; et ait ad eū. **E**cce tōdent oues fui tui; veniat oro rex cū suis suis ad hūū suū. **D**ixitq; rex ad absolono. **N**oli fili mi; noli rogare vt veniam⁹ oēs; et ḡuem⁹ te. **C**ū at cogeret eū et nolisset ire; bñdixit ei. **E**t ait absolō ad dauid. **S**i nō vis ire; veniat abscecro nobiscū saltē amon fr̄ me⁹. **D**ixitq; ad eū rex. **N**ō ē necesse vt vadat tecū. **C**oegit itaq; absolō eū; et dimisit cū eo amon; et vniūsos filios regis. **F**eceratq; absolono diuiniū; q̄si diuiniū regis. **P**recepit at absolono pueris suis dicēs. **O**bfuate cū temulēt⁹ fuerit amon vino; et dixerō v̄b; pcutite eū et mēficite; nolite timere. **E**go ei sū q̄ p̄cipio v̄b; **R**obora mīni; ⁊ estote viri fōtes. **F**ecerūt ḡ pueri absolono adūsū; amon; sic p̄cepit eis absolono. **H**urgētēsq; oēs filij regis; ascēderūt singuli mulas suas ⁊ fugerūt. **C**ūq; adhuc p̄gerēt in itinē; fama puenit ad dñs dicēs. **P**ercussit absolono oēs filios regis; et nō remansit ex eis saltē vn⁹. **H**urrexit itaq; rex dñs. ⁊ scidit vestimēta sua ⁊ cecidit sup trā; ⁊ omnes fui illi⁹ q̄ assistebāt ei. sciderūt vestimenta

sua Rūdēns at ionadab fili⁹ sēmaa fr̄is dñs
dixit. Ne estiet dñs me⁹ rex q̄ oēs puēi re-
gis occisi sint. Ammō sol⁹ mortu⁹ ē: qm̄ in
odio absolō eāt p̄sit⁹ ex die q̄ opp̄sit tha-
mar sororē ei⁹. Nūc ḡ ponat dñs me⁹ r̄x su-
p̄ cor suū v̄bū ist⁹ dices: oēs filij regis occi-
si sūt: qm̄ amon sol⁹ mortu⁹ ē. Fugit at ab-
solon. Et eleuauit puer spectatō oculos suos
et asperit: et ecce p̄sus mlt⁹ uiebat p̄ it̄ de
uīu ex latē mōtis. Dixit at ionadab ad re-
gē. Ecce filij regis assūt: iux̄ v̄bū sui tui. sic
fcm̄ ē. Cūq̄ cessassz loq̄: apparuerūt filij re-
gis. Et intrātes leuauerūt vocē suā: et fleue-
rūt. R̄z rex et oēs hui⁹ ei⁹ fleuerūt ploratu
magno nimis. P̄oro absolō fugiēs abiit ad
tholōai filiū amīur regē gessur. Luxit ḡ dñs
filiū suū amō mltis dieb⁹. Absolō at cū fu-
gisset et uessz i gessur fuit ibi trib⁹ am̄is: cel-
sauitq̄ rex dñs p̄seq̄ absolō. eo q̄ dñs solat⁹ ef-
fet sup̄ amon interitū. **CA. XIII.**

Intelligēs at ioab fili⁹ saruie q̄ cor regis
v̄sū eēt ad absolō: misit thecūā et tulit in d̄
mlierē sapientē: dixitq̄ ad eā. Lugē te simu-
la et iduē veste lugubri: et ne vngeris oleo:
vt sis q̄m̄ mlier iā plurio tpe lugēs mortuū
Et ingredieris ad regē: et loq̄ris ad eos s̄
mōēs hui⁹ cemōi. Posuit at ioab v̄ba i ore
ei⁹. Itaq̄ cū igressa fuissz mlier thecuites
ad regem cecidit coram eo super terram:
et adorauit et dixit. Verua me rex. Et ait
ad eam rex. Quid cause habes? Que res-
pondit. Heu mlier vidua ego sum. Mortu-
us est enim vir meus. et acille tue erāt duo
filij: q̄ rixati sūt adūsum se in agro nullusq̄
erat q̄ eos phibere posset: et p̄cussit alter al-
terū et interfecit eū. Et ecce dñsurgēs vniūsa
cognatio. adūsus acillā tuā. dicit. Trad eū
q̄ p̄cussit fr̄ez suū vt occidam⁹ eū p̄ aīa fra-
tris sui quē interfecit. et deleam⁹ heredē: et q̄
rūt extiguere scitillā meā q̄ relicta ē: vt nō
sup̄sit viro meo nomē et reliq̄e sup̄ trāz. Et
ait rex ad mliere⁹. Vade in domū tuā: et ego
iubebo p̄ te. Dixitq̄ mlier thecuites ad re-
gē. In me dñe mi rex sit inq̄tas et in domo
p̄ris mei: rex aut et thron⁹ ei⁹. sit in oēs. Et
ait rex. Qui dñdixerit tibi adduc eū ad me:
et vltra nō addet vt t̄gat te. Que ait. Re-
corde⁹ rex dñi dei sui. vt nō mltiplicent p̄ri-
mi sanguinis ad vlciscēdū: et neq̄q̄ interficiāt
filiū suū. Qui ait. Viuit dñs: q̄a nō cadet d̄

capillis filij tui sup̄ trāz. Dixit ḡ mlier. Lo-
quat acilla tua ad dñm meū regē v̄bū. Et
ait. Loq̄re. Dixitq̄ mlier. Quāe cogitasti
huiuscemōi rē oītra p̄lm̄ dei: et locut⁹ ē rex
v̄bū ist⁹ vt peccet. et nō reducat electū su-
um. Dñs morim̄: et q̄fi aq̄ dilabim̄ in trāz q̄
nō reūtunt. Nec vult dñs p̄ire aīaz: s̄z retra-
ctat cogitās ne p̄mit⁹ peat q̄ abiect⁹ est.
Nūc igit̄ veni vt loq̄r ad dñm meū regē. v̄-
bū h̄i. p̄nte p̄lo. Et dixit. Ancilla tua. Lo-
q̄r ad regē: si qm̄o faciat rex verbū ancille
sue. Et audiuit rex vt liberaret acillā suā. d̄
manu oīm q̄ volebāt de hereditate dñi dele-
me: et filiū meū siml. Dicit ḡ acilla tua: vt
fiat v̄bū dñi mei regis. sic sacrificiū. Sic em̄
angel⁹ dñi. sic ē dñs me⁹ rex: vt nec bñdī-
one nec maledīone moueat. Vñ et dñs dñs
tu⁹ ē tecū. Et rñdēns rex dixit ad mliēz. Ne
abscondas a me v̄bū: qd̄ te iērogo. Dixitq̄
ei mlier. Loq̄re dñe mi rex. Et ait rex. Nū-
q̄t man⁹ ioab tecū ē in oībz istis? Rñditq̄
mlier et ait. Der salutē aīe tue. dñe mi rex:
nec ad sinistrā nec ad dextrā ē ex oībz his. q̄
locut⁹ ē dñs me⁹ r̄x. Veru⁹ ei tu⁹ ioab ip̄e
p̄cepit m̄: et ip̄e posuit in os ancille tue. oīa
v̄ba h̄i: vt v̄terē figurā fm̄ōis hui⁹. Veru⁹
em̄ tu⁹ ioab p̄cepit ist⁹. Tu at dñe mi rex
sapiēs es. sic h̄z sapiētiaz āgel⁹ dei vt intel-
ligas oīa sup̄ trām. Et ait rex ad ioab. Ec-
ce placat⁹ feci v̄bū tuū. Vade ḡ et reuoca
puerū absolō. Cadensq̄ ioab sup̄ faciē suā
in trāz adorauit: et bñdixit regi. Et dixit io-
ab. Hodie intellexit fu⁹ tu⁹. q̄a inueni grām
in oculis tuis dñe mi rex. Fecisti em̄ fm̄ōez do-
mie mi rex sui tui. Surrexit ḡ ioab et abiit
in gessur: et adduxit absolō in iherl̄m. Dixit
aut rex. Reūtāt in domū suā: et faciē meam
nō videat. Reūsus ē itaq̄ absolō i domū su-
am: et faciē regis nō vidit: porro sic absolō
vir nō eāt pulcher in omi isrl̄: et decor⁹ mi-
mis. Vestigio pedis vsq̄ ad v̄ticē: nō erat
in eo vlla macula. Et qñ tōdebat capillū. se-
mel aut in āno tōdebat: qz ḡuabat eū cesāi-
es: ponderebat capillos capitis sui ducētis
fclis pondē publico. Nati sūt aut absolon
filij tres et filia vna noīe thamar elegātis
forme. Vñ itaq̄ absolō i iherl̄m duob⁹ am̄is:
et faciē regis nō vidit. Vñ itaq̄ ad ioab:
vt mittet eū ad regē. Qui noluit venire ad eū
Cūq̄ secūdo misisset. et ille nolisset venire

ad eū: dixit huius suis. Scitis agrum iobab super
agrum meum: habet messē ordei. Ite igitur: et
succedite eum igni. Succederunt ergo huius absoloni
segete igni. Et venientes huius iobab scissis ves-
tibus suis dixerunt. Succederunt huius absoloni
propter agri igni. Surrexitque iobab et venit ad
absolon in domum eius: et dixit. Quare succederunt
huius tui segete mea igni? Et respondit absoloni
ad iobab. Nisi ad te obsecras ut venires ad
me et mittere ad te regem: et dices ei. Quare ve-
ni de gessur? Melius mihi erat ibi esse. Obsecro ergo
ut videam faciem regis. Quod si memorem iniquita-
tis mee inefficiat me. Ingessus itaque iobab ad
regem: nuntiavit ei omnia. Vocatusque est absoloni
et intravit ad regem: et adduxit super faciem fratris
coram eo. Obsecratque eum rex absoloni. **CA. XV**
Benignus pro hoc fecit sibi absoloni currum et equites: et
quingenta viros qui prederent eum. Et mane o-
surgens absoloni stabat iuxta introitum porte
in viam: et omnes virum qui habebat negotium ut veni-
ret ad regis iudicium vocabat absoloni ad se:
et dicebat. De qua civitate es tu? Qui respondens
aiebat. Ex vna tribu israel ego sum huius tuus. Rati-
debatque ei absoloni. Videntem in faciem tuam bonum
et iustum: sed non est quod te audiat constitutus a rege.
Dicebatque absoloni. Quis me constituat iudi-
cem super fratres: ut ad me veniant omnes qui habent ne-
gocium et iuste iudicem? Sed cum accederet ad
eum homo ut salutaret illum: extendebat manus
suas et apprehendens osculabatur eum. Faciebatque
homo omni israel. venientem ad iudicium ut audiret a re-
ge: et sollicitabat corda virorum israel. **P**roxima
quingenta annos dixit absoloni ad regem david. Va-
de et reddam vota mea quod vovi domino in hebron.
Voues enim vovi huius tuus cum esset in gessur frater
dicens. Si reduxerit me dominus in iherusalem: sacrificabo
domino. Dixitque ei rex david. Vade in pace. Et
surrexit: et abiit in hebron. Misit autem absoloni
exploatores in universas tribus israel dicens. Stati-
m ut audieritis clamorem bucie dicite. Regna-
bit absoloni in hebron. Porro cum absoloni iret du-
centi viri de iherusalem vocati: euntes simplici corde:
et campum in itinere ignorantes. Accersitque abso-
lon achitophel gilomitensis consiliarium david: de civi-
tate sua gilo. Cumque immolaret victimas facta est iu-
ratio valida: populusque occurrere agebat eum abso-
lon. Venit igitur nuntius ad david dicens. Toto cor-
de universus israel sequitur absoloni: et ait david huius
suis: quod erat cum eo in iherusalem. Surgite. Fugia-
mus: neque enim erit nobis effugium a facie abso-

lon. Festinate egredi: ne forte venientes occu-
pet nos et impleat super nos ruinam: et percutiat ci-
vitatem in ore gladii. Dixeruntque huius regis ad
eum. Domine quicquid precepit dominus noster rex libenter ex-
equemur huius tui. Egressus est ergo rex et universa do-
mus eius pedibus suis. Et reliquit rex decem milia
ocubias: ad custodiendum domum. Egressusque est
rex et omnis israel pedibus suis stetit procul a domo
et universi huius eius ambulabant iuxta eum: et legio-
nes cerethi et phlethi: et omnes gethei pug-
tiones validi sexcenti viri qui secuti eum fuerant de
geth pedites precedebant regem. Dixit autem rex
ad ethai getheum. Cur venis nobiscum? Reverte-
re et habita cum rege: quia peregrinus es: et egressus
es de loco tuo. heri venisti: et hodie oppelleris
nobiscum egredie. Ego autem vadam qui iterum sum. Re-
vertere: et reduc tecum fratres tuos: et dominus faciat te
cum misericordia et veritate: quia ostendisti gratiam et
fidei. Et respondit ethai regi dicens. Vivit dominus
et vivit dominus meus rex: quoniam in quocumque loco fueris
domine mihi rex siue in monte siue in vita: ibi erit
huius tuus. Et ait david ethai. Veni et transi. Et
transiit ethai getheus et rex et omnes viri qui cum
eo erant: et reliqua multitudo. Desque flebat vo-
ce magna: et universus populus transibat. Rexque
transgrediebatur torrentem cedron: et cunctus
populus incedebat via olivae quae respicit
ad desertum. Venit autem et sadoch sacerdos et unum
filium levite cum eo portantes archam federis dei: et
deposuerunt archam federis dei. Et ascendit
abiathar: donec expletus esset omnis populus qui
egressus fuerat de civitate. Et dixit rex ad
sadoch. Reporta archam dei in urbem. Si invenio
gratiam in oculis domini reducem me et ostendet mihi eam:
et tabernaculum suum: si autem dixerit mihi: non places:
prostito super: faciat quod bonum est coram se. Et dixit
rex ad sadoch sacerdotem. Videns revertere in
civitatem in pace: et achimaas filius tuus et io-
nathas filius abiathar duo filii viri sint vobiscum.
Ecce ego ascendam in caespribus deserti donec
veniat sermo a vobis indicans mihi. Reportaverunt ergo
sadoch et abiathar archam dei in iherusalem: et man-
serunt ibi. Porro david ascendebat: clipeum oli-
vae scindens et fletus nudis pedibus incedens:
et opto capite. Sed et omnis populus qui erat cum eo
operto capite ascendebat plorans. Nuntiatus
est autem david: quod achitophel esset in con-
iuratione cum absoloni. Dixitque david. In-
fatua queso domine consilium achitophel.
Cumque ascenderet david summitatem montis in quo

addiatur? erat dñm: ecce occurrit ei chū
 si arachites scissa veste et terra pleno capi
 te. Et dixit ei dauid. Si veneris mecū eris
 michi oneri: si aut in ciuitatem reueraris et
 dixeris absolō. Hu? tu? sum rex patē me vi
 uere sic fui hu? pñs tui. sic ero hu? tu?: dis
 sipabis oñiū achitofel. Habes aut tecū sa
 doch et abiathar sacerdotes: et omē verbū
 qđcūq; audieris in domo regis. indicab sa
 doch et abiathar sacerdotib. Punt enim
 cū eis duo filij eoz achimaas filius sachoch
 et ionathan filius abiathar: et mittetis per
 eos ad me omē verbū quod audieritis. Ve
 nite ergo chusai amico dauid i ciuitatem
 Absolon quoq; ingressus est iherusalem et
 achitofel cum eo. **CA. XVI.**

Quāq; dauid trāssit paululum mō
 tis verticē. apparuit sibi puer mi
 phiboseth in occursum ei? cū duo
 bus asinis: qui onerati erāt ducentis panī
 bus. et centū alligaturis vnepassē. et cen
 tum massis palatarū: et duob; vñbus vñi.
 Et dixit rex sibi. Quid sibi volunt hec? Re
 spōditq; sibi. Dñe mi rex. Asini domesticis
 regis vt sedeant: et panes et palatē ad ve
 scendū pueris tuis: vñū autē. vt bibat si
 quis defecerit in deserto. Et ait rex. Vbi est
 filius dñi tui? Rñditq; sibi regi. Remāsit i
 iherusalem dicēs. Hodie restituet michi do
 mus israhel regnū patris mei. Et ait rex si
 bi. Tua sint omīa que fuerūt miphiboseth
 Dixitq; sibi. Oro vt inueniā gratiam co
 ram te dñe mi rex. Venit g rex dauid vsq;
 babilim. Et ecce egrediebāt inde vir. et co
 gnacōe dom? saul nomie semei fili? gera:
 pcedebatq; egrediēs: et maledicebat mit
 tebatq; lapides. extra dauid. et extra vñū
 sos seruos regis dauid. Dñis autēz popu
 lus et vñū bellatōes. a dextro et a sinistro
 latere regis incēdebāt. Ita aut loquebat
 semei cum malediceret regi. Egredē. egre
 dē vir sanguinū: et vir belial. Reddidit tibi
 domi? vñūsum sanguine? dom? saul quo
 niam inuastisti regnū p eo: et dedit domi?
 regnū in manu absolō filij tui: et ecce pre
 mūt te mala tua qm vir sanguinū es. Dixit
 aut abisai fili? saruie regi. Quare maledi
 cit canis hic moriturus dño meo regi? Pa
 dam et amputabo caput eius. Et ait rex.
 Quid michi et vob est filij saruie? Dimitte

eum vt maledicat. Dñs em precepit ei vt
 malediceret dauid. Et quis est qui audeat
 dicē. quare sic fecerit? Et ait rex abisai et
 vñūis suis suis. Ecce fili? me? qui egres
 sus est de vtero meo. querit animā meam:
 quantomagis hic filius gemini maledicit
 michi. Dimittite euz vt maledicat iuxta p
 ceptū domini: si forte respiciat dñs afflictio
 nem meā: et reddat michi dñs bonū p ma
 ledictōe hac die hodierna. Ambulabat ita
 q; dauid et socij ei? p viam cū eo: semei au
 tem per iugū montis ex latere extra illum.
 gradiebat maledicēs: et mittēs lapides ad
 uersum eum: etramq; spargēs. Venit itaq;
 rex dauid et vñūsus pplus cum eo lassus:
 et reuocillati sunt ibi. Absolon aut et omīs
 pplus ei? ingressi sunt iherusalē: sed et achit
 ofel cū eo. Cū aut venisset chusai arachi
 tes amicus dauid ad absolō: locutus ē ad
 eum. Salue rex: salue rex. Ad quē absolō
 Hec est inquit gratia tua ad amicū tuum?
 Quāe nō iuisti cū amico tuo? Rñditq; chu
 sai ad absolō. Nequaq; q; illius ero quez
 elegit domi? et omīs hic pplus: et vñuer
 sus israhel: et cū eo manebo. Sed vt et hoc
 inferam: cui ego fuitur? sum? Nōne filio
 regis? Sicut parui patri tuo: ita parebo et
 tibi. Dixit aut absolō ad achitofel. Inite
 oñiū: quid agere dbeam? Et ait achitofel
 ad absolō. Ingredere ad ocubinas patris
 tui. quas dimisit ad custodiendā domū: vt
 cū audierit omīs isrl: qđ fedaueris patrem
 tuū: roborent tecū manus eoz. Tetenderūt
 ergo absolō tabnaculū in solario: ingres
 susq; est ad ocubinas patris sui. corā vñū
 so israhel. Confiliū aut achitofel. quod da
 bat in dieb; illis: quasi si quis cōsuleret do
 minū. Sic erat omē oñiū achitofel: et cum
 esset cū dauid et cum esset cum absolō.

CAPITVLVM XVII

Quit g achitofel ad absolō. Eligā
 michi duodecim milia virozū. et cō
 surgēs psequar dauid hac nocte: et
 irruens sup eū quippe qui lassus est et solū
 tis manib; pcutiā eū. Cūq; fugerit omīs
 populus qui cū eo est pcutiā regem desola
 tū: et reducā vñūsum pplus. quō vn? homo re
 uerti solet. Vñū em virū tu qris: et omīs po
 pulus erit in pace. Placuitq; hmo ei? abso
 lon: et cūctis maioribus natu isrl. Ait autē

absolon. **V**ocate chusai arachite: et audiamus quid etiam ipse dicat. **C**umq; venisset chusai ad absolon: ait absolō ad eū. **H**uiuscemodi sermonem locutus est achitofel. **F**acere debemus an nō? **Q**uod das consilium? **E**t dixit chusai ad absolon. **N**on est bonū hoc consiliū: quod dedit achitofel hac vice. **E**t rursum intulit chusai. **T**u nosti patrē tuū et viros qui cum eo sunt esse fortissimos et amaro animo: veluti si vrsa raptis catulis in saltu seuiat. **B**ed et pater tuus vir bellator est: nec morabitur cū populo. **F**orfitan nūc latitat in foueis aut in vno q̄ voluerit loco: et cum ceciderit vnus quilibet in principio: audiet quicūq; audierit. et dicet. **F**acta ē plaga in populo: qui sequebatur absolon. **E**t fortissimus ipse: cuius cor est quasi leonis: pauore soluetur. **S**cit enim omnis populus israel fortem esse patrē tuū: et robustos omnes qui cum eo sūt. **B**ed hoc michi videtur rectū esse consiliū. **C**ongregetur ad te vniuersus populus israel a dan vsq; berlabee. quasi arena maris innumerabilis et tu eris in medio eorum: et irruemus super eum in quocūq; loco inuentus fuerit. et opiemur eum sicut cadere solet ros super terrā: et non relinquemus viris qui cū eo sunt. nec vnū quidē. **Q**uod si urbem aliquā fuerit ingressus: circūdabit omnis israel. ciuitati illi funes. et trahemus eam in torrentē: vt non reperiatur nec calculus quidē ex ea. **D**ixitq; absolon et omnes viri israel. **M**elius est consiliū chusai arachite consilio achitofel. **P**rius autē nutu dissipatum est consiliū achitofel vtile: vt induceret dominus super absolon malum. **E**t ait chusai sadoch et abiathar sacerdotibus. **H**oc et hoc modo consiliū dedit achitofel absolō et sermoibus israel. et ego tale et tale dedi consiliū. **N**ūc ergo mittite cito: et nūciate dauid dicentes. **N**e moreris nocte hac in campestribus deserti sed absq; dilacōe transgredere: ne forte absorbeat rex: et omnis populus qui cū eo est. **I**onathas autē et achimaas stabant iuxta fontem rogel. **A**bijt ancilla et nūciauit eis: et illi perfecti sunt. vt referrent ad regē dauid nūciū. **N**on enim poterāt videri: aut introire ciuitatem. **V**idit autē eos quidam puer: et indicauit absolon. **I**lli vero deito gradu ingressi sunt domū cuiusdā viri in baurim. qui habebat puteū in vestibulo suo: et

descenderūt in eū. **T**ulit autē mulier et expādit velamen super os putei. quasi ficcā tipsanā: et sic latuit res. **C**umq; venissent huiusmodi ad mulierē dixerūt. **V**bi est achimaas et ionathas? **E**t rēdit eis mulier. **T**ransierūt festināter: gustata paululum aqua. **A**t hii qui querebāt. cū nō repissent reuēsi sunt in iherusalē. **C**umq; abissent ascenderūt illi de puteo: et pgentes nūciauerūt regi dauid et dixerūt. **A**urgite et transite cito fluiū: qm̄ huiuscemodi dedit consiliū. **O**tra vos achitofel. **S**urrexit ergo dauid et omnis populus qui cū eo erat: et transierunt iordanen donec dilucesceret atēquā denudaret verbum: et nec vnus quidē residuus fuit qui nō transiret fluiū. **P**orro achitofel vidēs qd non fuisset factū consiliū suū strauit afinū suū: surrexitq; et abiit in domū suā et in ciuitatē suā et disposita domo sua suspēdio interijt et sepultus est in sepulcro patris sui. **D**avid autē venit in castra: et absolon transijt iordanen: ipse et omnes viri israel cū eo. **A**masan vero constituit absolon pro ioab super exercitū. **A**masa autē erat filius viri qui vocabatur iethra de israel: qui ingressus ē ad abigail filiā naas sororē sarine que fuit mater ioab. **E**t castrametatus est israel cū absolon in terra galaad. **C**umq; venisset dauid in castra sobi filius naas de rabath filiorum ammon. et machir filius amihel de lodabar. et berzellai galaathides de rogelim. obtulerūt ei stratoria et tapecia et vasa fictilia: frumentū et ordeū et farinā et polentā et fabam et lentē et frixū cicer et mel et butirum. oues et pingues vitulos: dederuntq; dauid et populo qui cū eo erat ad vscendum. **A**uspicati enim sunt populum fame et siti fatigari in deserto. **CA. XVIII.**

Abitur cōsiderato dauid populo suo. constituit super eos tribunos et centuriones: et dedit populi terciā partē sub manu ioab. et terciā partem sub manu abisai filij sarine fratris ioab: et terciā partem sub manu ethai qui erat de geth. **D**ixitq; rex ad populum. **E**grediar et ego vobiscū. **E**t rēdit populus. **N**ō exhibis. **S**idue enim fuerim? nō magno ope ad eos de nobis pertinebit: siue media pars ceciderit e nob nō satis curabūt: quia tu vnus solus p decē milibus oputaris. **M**elius est igit vt sis nobis

in vrbe p[re]sidio. Ad quos rex ait. Quod vobis videtur rectū hoc faciam. Stetit ergo rex iuxta portā. Egrediebaturq[ue] populus p[er] turmas suas: centem et millem. Et p[re]cepit rex ioab et abisai et ethai dicens. Seruate michi puerū absolō. Et omnis p[ro]p[ri]us audiebat p[re]cipientem regē cunctis p[ri]ncipibus p[er] absolō. Itaq[ue] egressus est p[ro]p[ri]us in capum o[mn]ia israel. et factū est p[ro]p[ri]um in saltu ephraim. Et cecidit ibi p[ro]p[ri]us israel ab exercitu dauid: factaq[ue] est plaga magna in die illa viginti milium. Fuit aut[em] ibi p[ro]p[ri]um dispersum. sup[er] faciem omnis t[er]re: et multo plures erant quos saltus assumpserat de populo quā h[ic] quos vorauerat gladi[us] in die illa. Accidit aut[em] vt occurreret absolō seruus dauid: sedens mulo. Cūq[ue] ingressus fuisset mulus subter odensam quercū et magnam adhaesit caput eius quercui: et illo suspensio inter celū et t[er]ra. mulus cui insederat p[er]transiuit. Vidit aut[em] hoc quispiā: et nūciauit ioab dicens. Vidi absolō p[er]dere de quercu. Et ait ioab viro qui nūciauerat ei. Si vidisti quare non confodisti eum cū terra: et ego dedissem tibi decem argenti ficlos et vnu balthēu. Qui dixit ad ioab. Si appenderes in manib[us] meis mille argenteos: nequaquā mitterē manū meā in filium regis. Audiētib[us] enim nob[is] p[re]cepit rex tibi et abisai et ethai dicens. Custodite michi puerū absolō. Sed et si fecissem o[mn]ia animā meā audacter nequaquā hoc regem latere potuisset: et tu stares ex aduerso. Et ait ioab. Non sicut tu vis. Sed aggrediar eū coram te. Tulit ergo ioab tres lanceas in manu sua. et infixit eas in corde absolō. Cūq[ue] adhuc palpitaret h[er]ens in quercu: cucurrerunt decem iuvenes armigeri ioab: et percutientes interfecerūt eū. Cecinit aut[em] ioab bucina et retinuit p[ro]p[ri]um. ne p[er]sequeret fugiētem israel: volens parcere m[ul]titudini. Et tulerūt absolō. et p[re]ceperūt eum in saltu in foueam grādē: et portauerūt sup[er] eū acervū lapidū magnū nimis. Omnis aut[em] israel fugit in tabernacula sua. Porro absolō erexerat sibi cū adhuc viueret titulū: qui est in valle regis. Dixerat aut[em]. Non habeo filiū: et hoc erit in ommentū nominis mei. Vocauitq[ue] titulū nomine suo: et appellat man[us] absolō vsq[ue] in hāc diē. Achimaas autem

filius sadoch ait. Currā et nūciabo regi: quia iudiciū fecerit ei d[omi]n[us] de manu inimicorum eius. Ad quē ioab dixit. Nō eris nūcius in hac diē: sed nūciabis in alia. Hodie nolo te nūciare. Filius enim regis est mortu[us]. Et ait ioab chusi. Vade: et nūcia regi que vidisti. Adorauit chusi ioab: et cucurrit. Rursus autem achimaas filius sadoch dixit ad ioab. Quid impedit si etiā ego curre post chusim? Dixitq[ue] ei ioab. Quid vis currere fili mi? Veni huc nō eris boni nūcij baiulus. Qui r[espo]ndit. Quid em[?] si cucurrero? Et ait ei. Curre. Currens ergo achimaas p[er] viam opendij transiuit chusi. Dauid aut[em] sedebat inter duas portas. Speculator vero qui erat in fastigio porte. sup[er] murū eleuans oculos vidit hominē currentem solū: et exclamans indicauit regi. Dixitq[ue] rex. Si solus est: bon[us] ē nūci[us] in ore ei[us]. Properante aut[em] illo et accedēte propius. vidit speculator hominē alterū currentē: et vociferans in cuspide ait. Apparet michi alter homo: currens solus. Dixitq[ue] rex. Et iste bonus est nūcius. Speculator aut[em] o[mn]i p[ro]p[ri]o ait. Cursum p[ro]p[ri]i: quasi cursū achimaas. filij sadoch. Et ait rex. Vir bon[us] est. et nūcium portas bonū veni. Clamās aut[em] achimaas dixit ad regē.alue rex. Et adorās regem coram eo p[ro]nus in terram ait. Benedictus domi[n]us deus tu[us]: qui oclusit homines qui leuauerūt man[us] suas o[mn]i d[omi]n[u]m meū regem. Et ait rex. Est ne pax puero absolō? Dixitq[ue] achimaas. vidi tumultū magnum cum mitteret ioab suos tu[os] o rex me suū tuū: nescio aliud. Ad quē rex: trāsi ait et sta hic. Cūq[ue] ille transisset et staret: apparuit chusi. Et veniens ait. Bonū oportet nūciū d[omi]n[u]m mi rex. Iudicauit em[?] pro te d[omi]n[us] hodie: de manu o[mn]iū qui surrexerūt contra te. Dixit aut[em] rex ad chusim. Est ne pax puero absolō? Cui r[espo]ndens chusi: fiant iquit sicut puer inimici d[omi]n[u]i mei regis: et vniuersi qui surgūt aduersus eum in malū. Cōstitat itaq[ue] rex ascēdit cenaculū p[ro]p[ri]e et fleuit: et sic loq[ue]bat[ur] vadēs. Fili mi absolō: absolō fili mi. Quis m[er]itū faciat vt ego moriā p[ro] te. Absolō fili mi: fili mi absolō. CA. XIX

Nūciatū est aut[em] ioab q[uo]d rex fletet et lugeret filiū suū. et versa ē victoria in luctum in die illa o[mn]i p[ro]p[ri]o.

Audiuit enim populus in die illa dici: dolet rex super filio suo. Et declinauit populus in die illa ingredi ciuitatem: quod declinare solet populus versus et fugiens de prelio. Porro rex operuit caput suum: et clamabat voce magna. Fili mi absolom: absolom fili mi. Ingressus ergo ioab ad regem in domum dixit. Confudisti hodie vultus omnium seruatorum tuorum qui saluam fecerunt animam tuam et animam filiorum tuorum et filiarum tuarum: et animam uxorum tuarum et animam decubitarum tuarum. Diligis odietes te: et odio habes diligentes te. Et ostendisti hodie: quia non curas de ducibus tuis: et de suis tuis: et vere cognoui me. quia si absolom viueret et omnes nos occubuissemus: tunc placeret tibi. Nunc igitur surge et pcedere: et alloquens satisfac seruis tuis. Iuro enim tibi per dominum: quod si non exieris nec vnus quidem remansurus sit tecum nocte hac et prius erit hoc tibi quam omnia mala que venerunt super te: ab adulescentia tua usque in presens. Surrexit ergo rex: et sedit in porta. Et omni populo nuntiatus est: quod rex sederet in porta. Venitque vniuersa multitudo coram rege: israel autem fugit in tabernacula sua. Omnis quoque populus certabat in cunctis tribubus israel dicentes. Rex liberauit nos de manu inimicorum nostrorum: ipse saluauit nos: de manu philistinorum: et nunc fugit de terra propter absolom. Absolom autem quem vniximus super nos: motus est in bello. Usqueque filetis: et reducit is regem. Et os filium totius israel venit ad regem. Rex vero dauid misit ad sadoch et abiatham sacerdotes dicens. Loquimini ad maiores natu iuda: dicentes. Cur venitis nouissimi ad reducendum regem in domum suam? Bermo autem omnis israel puenit ad regem in domo eius: quia dixerat rex. Hec dicetis ad populum. Fratres mei vos: os mea et caro mea vos. Quare nouissimi reducit is regem? Et amase dicite. Nonne os meum es et caro mea? Hec faciat michi deus et hec addat: si non magister malicie fueris coram me omni tempore pioab. Et inclinauit cor omnium virorum iuda quasi viri vni. Miseruntque ad regem dicentes. Reuerte te tu: et omnes fui tui. Et reuersus est rex. Et venit usque ad iordanem. Et omnis iuda venit usque in galgala ut occurreret regi: et transduceret eum iordanem. Vestinauit autem semei filius gera filij ie-

mini de bahurim: et descendit cum viris iuda in occursum regis dauid cum mille viris de berniamim: et siba puer de domo saul et quindecim filij eius ac viginti fui erant cum eo. Et irruentes iordanem ante regem transierunt vada: ut transduceret domum regis: et facerent iuxta iussione eius. Semei autem filius gera prostratus coram rege cum iam transisset iordanem: dixit ad eum. Ne reputes michi domine mihi iniquitatem: neque memineris iniuriarum fui tui in die qua egressus es domum meam rex de iherusalem: neque ponas rex in corde tuo. Agnosco enim super te peccatum meum: et idcirco hodie prius veni de omni domo ioseph: descenditque in occursum domini mei regis. Respondens vero abisai filius saruie dixit. Nunquid per his verbis non occidet semei: quia maledixit christo domini? Et ait dauid. Quid mihi et vobis filij saruie? Cur efficiamini michi hodie in sathan? Ergo ne hodie inefficiet vir in israhel? An ignoro hodie me factum regem super israhel? Et ait rex semei. Non morieris. Iurauitque ei. Miphiboseth quoque filius saul: descendit in occursum regis illotis pedibus et in tonsa barba: vestesque suas non lauerat a die qua egressus fuerat rex: usque ad diem reuerthomus eius in pace. Cumque occurrisset regi: dixit ei rex. Quare non venisti mecum miphiboseth? Et respondens ait domine mi rex: super me contempsit me. Dixitque ei ego famulus tuus ut sterneret michi animum: et ascendens abire cum rege. Claudus enim sum super te. Insup et accusauit me filium tuum: ad te dominum meum regem. Tu autem domine mi rex sicut angelus dei es: fac quod placitum est tibi. Neque enim fuit domus patris mei: nisi morti obnoxia domino meo regi: tu autem posuisti me filium tuum: inter viuas me se tue. Quid ergo habeo iuste querere: aut quid possum ultra vociferari ad regem? Ait ergo ei rex. Quid ultra loqueris? Fixum est quod locutus sum. Tu et siba diuidite possessiones. Renditeque miphiboseth regi. Etiam cuncta accipiat: postquam reuersus est dominus meus rex pacifice in domum suam. Berzellai quoque galaadites senex valde descendens de rogelim transduxit regem iordanem: paratus etiam ultra fluvium persequi eum. Erat autem berzellai galaadites senex valde id est octogenarius: et ipse prebuit alimenta regi: cum moraretur in

castris. Fuit quippe vir diues nimis. Dixit itaq; rex ad berzellai. Veni mecum: vt requiescas securus in iherusalem. Et ait berzellai ad regem. Quot sunt dies annorū vite mee: vt ascendā cum rege in iherusalem? Dico genariū sum hodie. Nūquid vigent sensus mei. ad discernendū suauē aut amarū: aut delectare potest fructus tuum cibus aut potus vel audire possum vltra vocē cantorū atq; cantatricū? Quare fructus tuus fit oneri domino meo regi? Dauiidum pcedā famulū tuū ab iordane tecū. Nūc indigeo hac vicissitudine. s; obsecro vt reuertar fructus tuus. et moriar in ciuitate mea: et sepeliar iuxta sepulcrū patris mei. et matris mee. Est autē fructus tuus chanaan ipse vadat tecū dñe mi rex: et fac ei quicquid tibi bonū videtur. Dixit itaq; ei rex. Accū trāseat chanaan: et ego faciā ei quicquid tibi placuerit: et omne quod petieris a me impetrah. Cūq; transisset vniūsus populus et rex iordanen restitit: et osculat⁹ ē rex berzellai et benedixit ei: et ille reuersus est in locum suū. Trāsiit ergo rex in galgalam: et chanaan cū eo. Omnis autē populus iuda trāsduxerat regē: et media tantū pars affuerat de populo israel. Itaq; omnes viri israel: occurrentes ad regem: dixerūt ei. Quare te furati sunt frēs nostri viri iuda. et trāsduxerūt regē et domum ei⁹ iordanen omnesq; viros dauid cū eo? Et rñdit omnis vir iuda. ad viros israel. Quia michi pprior ē rex? Cur irasceris super hac re? Nunquid omedim⁹ aliquid ex rege: aut munera nobis data sunt? Et respōdit vir israel ad viros iuda. et ait. Decem pti⁹ mai⁹ ego sum apud regem: magisq; ad me p̄tinet dauid quā ad te. Cur fecisti michi iniuriā: et non michi nūciatum est p̄ori vt reducerem regem meū? Viri autem respōderūt viri iuda. viris israel.

CAPITVLVM XX

Accidit q; vt ibi esset vir belial nomine fiba filius bochzi. vir geminus: et cecinit bucina et ait. Non est nobis pars in dauid: neq; hereditas in filio isai. Reuertere in tabernacula tua israel. Et seperatus est omnis israel a dauid. secutusq; est fiba filium bochzi: viri autē iuda adheserūt regi suo a iordane vsq; iherusalem. Cūq; venisset rex in domū suā in iherusalem tulit

decē mulieres concubinas quas dereliquit ad custodiēdam domum: et tradidit eas in custodiā alimēta eis p̄bens. Et non est ingressus ad eas: sed erāt clausē vsq; ad diē mortis sue in viduitate viuētes. Dixit autem rex amase. Cōuoca michi omes viros iuda. in diē terciū: et tu adesto p̄sens. Abijt ergo amasa. vt ouocaret iudā: et mortuus est extra palacium quod ei constituerat rex. Ait autē dauid ad abisai. Nunc magis afflictorus est nos fiba fili⁹ bochzi. quā absolon. Tolle ergo fructus domini tui et psequere eum: ne forte inueniat ciuitates munitas et effugiat nos. Egressi sunt ḡ cum eo viri ioab: cerethi q; et felethi et omnes robusti exierunt de iherusalē. ad psequēdum fiba filium bochzi. Cūq; illi essēt iuxta lapidem grādem. qui est in gabaon: amasa veniens occurrit eis. Porro ioab vestitus erat tunica stricta. ad mēsurā habitus sui: et de super accinctus gladio dependēte vsq; ad illa in vagina: qui fabricatus leui motu egredi poterat et pcutere. Dixit itaq; ioab ad amasā. Salue mi frat. Et tenuit manu dextra mētum amase: quasi osculans eū. Porro amasa non obstruxit gladiū quē habebat ioab. Qui percussit eum in latere: et effudit intestina ei⁹ in terrā. et mortuus est: nec scdm vuln⁹ apposuit. Ioab autē et abisai frat⁹ eius persecuti sunt fiba filium bochzi. Interea quidā viri cum stetit iuxta cadauer amase et socii ioab. dixerūt. Ecce qui esse voluit pro ioab comes dauid. Amasa autē conspersus sanguine. iacebat in media via. Vidit hoc quidā vir quod subsisteret omnis populus ad videndum eum: et amouit amasan de via in agrū: opuitq; eum vestimēto. ne subsisteret trāseuntes ppter eum. Amoto ergo illo de via trāsiit omnis vir sequēs ioab: ad psequendū fiba filiū bochzi. Porro ille transtulit p omes tribus israel vsq; in abelam et in bethmachā: omnesq; viri electi congregati fuerāt ad eum. Venerūt itaq; et oppugnabāt eum in abela et in bethmachā: et circumdederūt muniōib; ciuitatē: et obsessa est vrbis. Omnis autē turba que erat cum ioab moliebatur destruere muros. Et exclamauit mulier sapiēs de ciuitate. Audite audite: dicite ioab: appropinqua huc et loquat tecum. Qui cum accessisset ad eam: ait illi.

Tu es ioab? Et ille respondit. Ego sum. Ad quem sic locuta est. Audi sermones ancile tue. Qui respondit. Audio. Rursumque illa. sermo inquit dicebat in veteri proverbio. Qui interrogant interrogent in abela; et sic perficiebant. Nunc ego sum que respondeo veritatem in israhel; et tu queris subvertere civitatem; et evertere matrem in israhel. Quare precipitas hereditatem domini? Respondensque ioab ait. Absit absit hoc a me; non precipito. neque demolior. Nonne sic habet res? Sed homo de monte effraim siba filius bochzi cognominatus; leuavit manum suam contra regem dauid. Tradite illum solum; et recedemus a civitate. Et ait mulier ad ioab. Ecce caput eius mittetur ad te per murum. Ingressa est ergo ad omnem populum; et locuta est eis sapienter. Qui abscissum caput sibi filii bochzi piecerunt ad ioab. Et ille cecinit tuba; et recesserunt ab urbe unusquisque in tabernacula sua. Ioab autem reuersus est iherusalem ad regem. Fuit ergo ioab super omnem exercitum israel; banaias autem filius ioiade super cerethios et felethios; aduram vero super tributa; porro iosaphat filius abihud. a comentariis. Siba autem scriba; sadoch vero et abiathar sacerdotes; bira autem ibarites erat sacerdos dauid.

CA. XXI.

Acta est ergo fames in diebus dauid tribus annis iugiter. Et consuluit dauid oraculum domini; dixitque dominus.

Propter saul et domum sanguinum; quia occidit gabaonitas. Vocatis ergo gabaonitis rex; dixit ad eos. Porro gabaonites non sunt de filiis israhel; sed reliquie amorreorum. Filii quippe israhel iurauerunt eis; et voluit saul percutere eos zelo quasi pro filiis israel et iuda. Dixit ergo dauid ad gabaonitas. Quid faciam vobis; et quod erit vestrum piaculum ut benedicatis hereditati domini? Dixeruntque ei gabaonites. Non est nobis super argento et auro quod stio; sed contra saul et contra domum eius; neque volumus ut inefficiatur homo de israel. Ad quos rex ait. Quid ergo vultis ut faciam vobis? Qui dixerunt regi. Virum qui attriuit nos et oppressit iniqua delere debemus; ut nec unusquidam residuum sit de stirpe eius in cunctis finibus israhel. Dentur nobis septem viri de filiis eius; ut crucifigamus eos domino in gabaon saul quondam electi domini. Et ait rex. Ego

dabo. Peperitque rex miphiboseph filio ionathae filii saul. propter iuramentum; quod fuerat inter dauid et ionatham filium saul. Tulit itaque rex duos filios resphe filie abia. quos peperit saul armon; et miphiboseph et quinque filios michol filie saul quos genuerat hadrieel filio berzellai qui fuit de molathi; et dedit eos in manus gabaonitarum; qui crucifixerunt eos in monte coram domino. Et ceciderunt hi septem simul occisi in diebus messis prime; in cipientem messione ordeis. Tollens autem resphe filia abia cilicium substravit sibi super petram ab initio messis. donec stillaret aqua super eos de celo; et non dimisit aves lacerare eos per diem neque bestias per noctem. Et nuntiata sunt dauid que fecerat resphe filia abia concubina saul. Et abiit dauid et tulit ossa saul et ossa ionathae filii eius a viris iabes galaad qui furati fuerant ea de platea bethsan. in qua suspenderant eos philistini cum interfecissent saul in gelboe; et asportauit inde ossa saul et ossa ionathae filii eius; et colligentes ossa eorum qui affixi fuerant. sepelierunt ea cum ossibus saul et ionathae filii eius in terra beniamin in latere sepulchri eius patris saul. Feceruntque omnia que preceperat rex et repropiciatus est deus terre post hec. Factum est autem rursum prelium philistinorum adversum israhel; et descendit dauid et frater eius cum eo; et pugnabant contra philistinum. Deficiente autem dauid. iesbidenob. qui fuit de genere arafa cuius ferrum haste trecentas uncias appendebat et accinctus erat ense nouo. uisus est percutere dauid; presidioque ei fuit abisai filius saruie; et percussit philisteum interfecit. Tunc iurauerunt viri dauid dicentes. Nam non egredieris nobiscum in bellum; ne extinguas lucernam israhel. Secundumque fuit bellum in gob; contra philisteos. Tunc percussit sobochai de vsathi. zaph de stirpe arafa. et genere gigantum. Terciumque fuit bellum in gob. contra philisteos; in quo percussit adeodatus filius saltus polimitari bethleemites goleath getheu; cuius hastile haste erat quasi li ciat orium texentium. Quartum bellum fuit in geth; in quo vir fuit excelsus qui senos in manibus pedibusque habebat digitos id est viginti et quatuor; et erat de origine arafa; et blaph mauit israhel. Percussit autem eum ionathas filius sammaa fratris dauid. Hi

quatuor nati sunt de arafa in geth: et ceciderunt in manu dauid et suorum eius.

CA. XXII.

Decutus est autē dauid dñō verba carminis hui⁹: i die qua liberauit eum domin⁹ de manu oīm inimicorū suorū: et de manu saul. Et ait. Domin⁹ petra mea. et robur meū: et saluator me⁹. Deus domin⁹ fortis me⁹: sperabo in eum. Scutum meū et cornu salutis mee: eleuato meus. et refugiu meū. saluator meus: d in iniquitate liberabis me. Laudabilem inuocabo dominū: et ab inimicis meis salu⁹ ero. Quia circūderūt me stricōnes mōtis: tōrentes belial terruerūt me. Funes inferi circumdederūt me: puererūt me laquei mōtis. In tribulacōne: mea inuocabo dñm: et ad deū meū clamabo. Et exaudiet de templo sancto suo vocem meā: et clamor me⁹ veniet ad aures eius. Cōmota est et tremuit terra: fundamēta mōtiū scussa sunt et aquasfata: quō iratus est eis. Ascendit fumus d narib⁹ eius: et ignis de ore ei⁹ vorauit: carbones succensī sunt ab eo. Et inclinauit celos et descendit: et caligo sub pedib⁹ eius. Et ascendit sup cherubim et volauit: et lapsus est sup pēnas venti. Et posuit tenebras in circuitu suo latibulū: cribrans aquas de nubib⁹ celorū. Ore fulgore in aspectu eius nubes succense sunt carbones ignis. Tonabit de celo domin⁹: et excelsus dabit vocem suam. Misit sagittas suas et dissipauit eos: fulgura et consumpsit eos. Et apparuerūt effusiones maris: et reuelata sunt fūdamēta orbis. et ab increpacōe domini: ab inspiratione spiritus furoris eius. Misit de celo et assumpsit me: et traxit me de aquis mltis. Liberauit me ab inimico meo potētissimo: et ab hīs qui oderant me: quō robustiores me erāt. Preuenit me i die afflictōis mee: et factus est domin⁹ firmamentū meū. Et eduxit me in latitudinē: liberauit me quia oplocui ei. Retribuet michi dñs scdm iusticiam meā: et scdm mūdiciā manū mearū reddet michi. Quia custodiui vias domini: et non egi impie a deo meo. Omnia enim iudicia eius in aspectu meo: et pcepta ei⁹ non amouia me. Et ero pfectus coram eo: et custodiā me ab iniquitate mea. Et restituet michi domin⁹ secundū iusticiā meā: et scdm

mūdiciā manū mearū in aspectu oculorū suorū. Cum faucto sanctus eris: et cū robusto pfectus. Cum electo electus eris: et cū puerlo subuerteris. Et pplm paupem saluū facies: oculisq; tuis excelsos humiliabis. Quia tu lucerna mea domine: et tu domine illuminabis tenebras meas. In te em curram accinct⁹: in deo meo transiliam murū. Deus immaculata via eius. eloquiū domini igne examinatū: scutum est oīm speratiū i se. Quis est de⁹ pter dominū: et quis est fortis pter dñm nostrū? De⁹ qui accinxit me fortitudinē: et cōplanauit pfecta viā meā. Coequans pedes meos ceruis et sup excelsa mea statuēs me. Docens man⁹ meas ad preliū: et cōponēs quasi arcū ereū brachia mea. Dediti michi clipeū salutis tue: et mā suetudo mea multiplicauit me. Dilatabis gressus meos subtus me: et non deficiēt tali mei. Persequar inimicos meos. et conteram: et non ouertar donec consumā eos. Consumā eos et ofringā vt non ofurgāt: cadēt sub pedib⁹ meis. Accinxisti me fortitudinē ad preliū: incuruasti resistentes michi subter me. Inimicos meos dedisti michi dorsū: odientes me: et disperdā eos. Clamabūt et non erit qui saluet: ad dñm: et non exaudiuit eos. Delebo eos vt puluerē terre: quasi lutum platearū omniū eos atq; ofringā. Saluabis me a oīditōib⁹ ppli mei: custo⁹ dies me in caput gētū. Popul⁹ quē ignoro seruiet michi: filij alieni resistent michi: auditu auris obediēt michi. Filij alieni defluerūt: et strahent in angustiis suis. Viuit domin⁹ et benedictus deus me⁹: et exaltabitur deus fortis salutis mee. Deus qui das vindictam michi: et deiciis populos sub me. Qui educis me ab inimicis meis: et a resistentib⁹ michi eleuas me: a viro iniquo liberabis me. ppterea confitebor tibi domine in gentib⁹: et nomini tuo cantabo. Magnificantis salutē regis sui: et faciēti misericōdiam xpo suo dauid et semini eius in sempiternum.

CA. XXIII.

Ec autē sunt verba nouissima: que dixit dauid fili⁹ psal. Dixit vir cui constitutū ē de xpo dei iacob: egregius plastes israhel. Spiritus dñi locutus est p me: et hmo eius p liguam meā. Dixit Deus israhel michi locutus est: fortis isrl.

Dominatoz hominū iustus: et dominatoz in timore dei. Sicut lux aurore oriēte sole mane absq; nubibus rutilat: et pluuijs germinat herbā d terra. Nec tanta est dom⁹ mea apud deū: et pactū eternū miret meū. firmum in omib; atq; munitū. Cūcta em sal⁹ mea et omis voluntas: nec est quicq; ex ea quod non germinet. Preuaricatores autē quasi spīne euellent vniuersi: que nō tolluntur manib;. Et si quis tangē voluerit eas: armabit ferro et ligno Lanciato: igneq; succense oburent vsq; ad nichilū. Hec nomia fortiū dauid. Dauid sedens in cathedra: sapientissim⁹ pnceps inter tres. Ipse ē quasi tenerrim⁹ ligni vermiculus: qui otingētos interfecit impetu vno. Post hūc eleazar filius patruī eius alio inter tres fortes qui erāt cū dauid: qñ expbrauerūt philistiim ea aggregati sunt illuc in preliū. Cūq; ascēdissent filij israel: ipse stetit et percussit philisteos: donec deficeret manus eius. et obriegesceret cum gladio. Fecitq; dñs salutem magnā in die illa: et plius qui fugerat reuersus est ad cesorū spolia detrahenda. Et post hūc sammaa fili⁹ agge de arari. Et cōgregati sūt philistiim in stacōne. Erat qppe ibi ager lente plen⁹. Cūq; fugisset populus a facie philistiim stetit ille i medio agri et tuitus est eum. Percussitq; philisteos: et fecit dom⁹ salutē magnā. Necnō et ante descenderāt tres qui erāt principes inter triginta: et venerant tpe messis ad dauid in speluncā odollā. Castra aut philistinorū erāt posita in valle gigantū: et dauid erat in pfidio: porro stacō philistinorū tūc erat i bethleem. Desiderauit ergo dauid et ait. Si quis michi daret potū aque de cisterna: que est in bethleē: iuxta portā. Iruperunt ergo tres fortes castra philistinorū: et hauserūt aquā d cisterna bethleem: q erat iuxta portā: et attulerūt ad dauid. At ille noluit bibere: sed libauit illā domino dicēs. Propicius sit michi dñs: ne faciā hoc. Nū sanguinē hoim istorū qui pfecti sunt: et amariū piculum bibame. Noluit ergo bibere. Hec fecerunt tres robustissimi. Abisai q; frater ioab fili⁹ saruie: princeps erat de tribus. Ipse est qui leuauit hastā suā: contra trecētos quos interfecit: nominat⁹ in tribus: et inter tres nobilior: eratq; eorū pnceps:

sed vsq; ad tres pmos non perueniat. Et banaias fili⁹ ioiade viri fortissimi magno rum operū d capseel. Ipe percussit duos leones moab: et ipse descendit et percussit leonē in media cisterna in diebus niuis. Ipe q; interfecit virū egiptiū: virū dignū spectaculo: habentē in manu hastā. Itaq; cū descendisset ad eū in virga: inextorsit hastam de manu egiptij: et interfecit eum hastā suā. Hec fecit banaias fili⁹ ioiade. Et ipse nominatus inter tres robustos: qui erāt int triginta nobiliores: veruntū vsq; ad tres non puenerat. Fecitq; eum sibi dauid auriculariū a secreto. Asahel frater ioab: inter triginta. Eleanā fili⁹ patruī ei⁹ de bethleem. Gemma de arari. Elicha de arodī. Heles d phalti. Hira fili⁹ acces de thecua. Abieser de anathot. Aobonnai d vlati. Belmō alio tes. Macharai netophatites. Eleph fili⁹ baana: et ipse netophatites. Itai filius ribai: d gebeeth filiorū beiamin. Banai pharatomites. Beldai de torrēte gaas. Albial bon arbatites. Azmauet de beromī. Eliaba salboni. Filij iasen: ionathan sēma d oro dei. Baiaam fili⁹ sarar arothites. Elifeleth fili⁹ aasbai filij maachati. Belia fili⁹ achi tofel gelonites. Esrai de carmelo. Farai de arbi. Gaal filius nathā: de soba. Bonni d gaddi. Belech de amoni. Naarai berothites armiger ioab filius saruie. Hira ihetrites. Bareb et ipse ihetrites. Viras etheus. Dñes triginta septē. **CA. XXIII.**

Ad addidit furor dñi irasci contra israel: cōmouitq; dauid in eis dīcētē ad ioab. Vade numera israel et iudā dixitq; rex ad ioab pncipem exercit⁹ sui. Perambula omes tribus israel: a dan vsq; bersabee: et numera te populum: vt sciam numerū eius. Dixitq; ioab regi. Augēat dñs deus tu⁹ ad plū tuū quātus nūc est: iterūq; centuplicet in cōspectu domini mei regis. Sed quid sibi dñs meus rex vult in re huiusmodi? Obtinuit autē sūmo regis verba ioab: et pncipum exercitus. Egressusq; est ioab et principes militū a facie regis: vt numerarent populum israel. Cūq; ptransisset iordanen: venerūtq; in aroer ad dexterā vrbis q est in valle gab: et piazar transferūt in galaad: et in terrā inferiōrē kodsi: et venerūt in dan filuestria:

Circueūtesq; iuxta fidonē transierūt prope memia tyri et omnem trā euei et chananei: venerūtq; ad meridiē iuda in bethsabee: et illustrata vniuersa terra affuerūt post nouem menses et viginti dies in iherusalē. Dedit ergo ioab numerū descriptōis p̄li regi. Et inuenta sunt de israhel octingēta milia virorū fortiū qui educerēt gladiū et de iuda quingenta milia pugnatorū. Percussit autē cor dauid eum postq̄ numeratus est populus. Et dixit dauid ad dñm. Peccaui valde in hoc facto: sed p̄cordne vt transferas iniquitatē huius tui quia stulte egi nimis. Surrexit itaq; dauid mane: et sūmo dñi factus est ad gad p̄phetam et videntem dauid dicens. Vade et loquere ad dauid. Hec dicit dominus. Triū tibi dat optio: elige vnum quod volueris ex hijs: vt faciā tibi. Cūq; remisset gad ad dauid: nunciauit ei dicens. Aut septē annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos et illi te p̄sequētur: aut certe tribus diebus erit pestilentia in trā tua. Nūc ergo delibera: et vide quē respondeā ei qui me misit sūmonē. Dixit autē dauid ad gad. Coartor nimis: sed meli⁹ est vt incidam in man⁹ domini: multe enī misericordie ei⁹ sunt: q̄ in manib; hoīm. Immisitq; dñs pestilētiā in israhel: de mane vsq; ad temp⁹ constitutū: et mortui sunt ex populo a dan vsq; bethsabee septuaginta milia virorū. Cūq; extēdisset manū suā angel⁹ dei sup iherusalē: vt disperderet eam: misert⁹ est domin⁹ sup afflictione: et ait angelo pcutienti populum. Sufficit nūc: otine manū tuā. Erat autē angelus domini iuxta areā areūa iheribusei. Dixitq; dauid ad dñm: cū vidisset angelum cedētē populum. Ego sum q̄ peccaui et ego iniquē egi: isti qui oues sunt quid fecerūt. Vertat obsecro man⁹ tua ostra me: et ostra domū patris mei. Venit autē gad p̄pheta ad dauid i die illa: et dixit ei. Ascende et constitue altare domino: in area areūa iheribusei. Et ascendit dauid iuxta sūmonē gad: quē preceperat ei domin⁹. Conspiciēs q; areūa animaduertit regem et suos eius transire ad se: et egresus adorauit regem p̄no vultu in terram et ait. Quod cause est vt veniat domin⁹ meus rex ad suū suū. Cui dauid ait. Vt emam a te areā: et edificem altare dño: et cesset in

terfectio que grassat in populo. Et ait areūa ad dauid. Accipiat et offerat domin⁹ meus rex: sicut placet ei. Habes boues in olocustum: et plaustrū et iuga bouū in vsum lignorum. Omnia dedit areūa regi. Dixitq; areūa ad regē. Dñs deus tu⁹ suscipiat votum tuū. Cui respōdēs rex ait. Nequaquā vt vis sed emā p̄cio a te: et non offerā deo domino meo olocusta gratuita. Emit ego dauid areā et boues argenti ficlis quinquaginta: et edificauit ibi dauid altare domino: et obtulit olocusta et pacifica. Et repropiciatus ē dñs fr̄e: et cohibita ē plaga ab israhel. *Explicit regum secundus Incipit liber regum tercius.* *CA. I.*

S Rex dauid senuerat: habebatq; etatis plurimos dies. Cūq; opiretur vestibus non calefiebat. Dixerūt ergo ei filii sui. Queramus dño nrō regi adolescentulā virginē: et stet coram rege: et foueat eum dormiatq; in sinu suo: et calefaciat dominū nostrū regem. Querierūt igit adolescentulā speciosā in omnib; finib; israhel: et inuenerūt abisac sunamitē: et adduxerunt eam ad regem. Erat autē puella pulchra nimis: dormiebatq; cū rege: et ministrabat ei: rex vero non cognouit eā. Adonias autē fili⁹ agith eleuabat dicens Ego regnabo. Fecitq; sibi currus et equites: et quinquaginta viros q̄ currerēt an eū. Nec corripuit eum pater su⁹ aliquādo dicens. Quare hoc fecisti. Erat autē et ipse pulcher valde: sed us natus post absolon. Et sūmo ei⁹ cū ioab filio saruie: et abiathar sacerdote: qui adiuebant ptes adonie. Badoch vero sacerdos: et banaias fili⁹ ioiade et nathan p̄pheta et seimei et cerethi et sefeethi: et omne robur exercit⁹ dauid nō erat cū adonia. Immolatis ergo adonias arietibus et vitulis et vniuersis pinguib; iuxta lapidē zoelēth qui erat vicin⁹ fonti rogel: vocauit vniuersos fr̄es suos filios regis: et omnes viros iuda seruos regis: nathan autē p̄phetam et banaia et robustos quosq; et salomonē fratrē suū nō vocauit. Dixit itaq; nathan ad bethsabee mrem salomonis. Nū audisti q̄ regnauerit adonias filius agith et domin⁹ noster dauid h̄ ignorat. Nūc ergo veni accipe osiliū a me:

et salua animā tuā filiūq; tuū salomonis. **V**a
de et ingredere ad regē dauid: et dic ei. **N**ō
ne tu domine mi rex iurasti michi ancille tue
dicens: q; salomon filius tuus regnabit post
me. et ipse sedebit in solio meo. **Q**uare er-
go regnat adonias. **E**t adhuc ibi te loquē-
te cū rege ego veniā post te: et cōplebo ser-
mones tuos. **I**ngressa est itaq; bethsabee ad
regem in cubiculo. **R**ex autē senuerat nimis:
et abisac sunamitis ministrabat ei. **I**ncli-
nauit se bethsabee: et adorauit regem. **A**d
quā rex. quid tibi inquit vis. **Q**ue respōdens
ait. **D**omine mi tu iurasti p dominū deum
tuū ancille tue: salomō filiū tuū regnabit
post me et ipse sedebit in solio meo: et ecce nūc
adonias regnat. te domine mi rex ignoran-
te. **M**actauit boues et pinguis queq; et arie-
tes plurimos: et vocauit omnes filios regis.
abiathar q; sacerdotē. et ioab pncipem mi-
litie: salomonem autē suū tuū non vocauit.
Verūtamen domine mi rex in te oculi respi-
ciunt toti⁹ israhel: vt indices eis quis sede-
re debeat in solio tuo domine mi rex post te.
Eritq; cū dormierit domin⁹ me⁹ rex cū pa-
trib⁹ suis: erim⁹ ego et fili⁹ meus salomon
peccatores. **A**dhuc illa loquente cū rege:
nathan ppheta venit. **E**t nunciauerūt regi
dicētes. **A**dest nathan ppheta. **C**ūq; intro-
isset in aspectu regis et adorasset eū pnus in
terrā: dixit nathan. **D**omine mi rex tu dixi-
sti. adonias regnet post me. et ipse sedeat su-
per tronū meū. **Q**uia descendit hodie. et im-
molauit boues et pinguis et arietes pluri-
mos: et vocauit vnūq; filios regis et pnci-
pes. **A**biathar q; sacerdotem: illisq; vscē
tibi et bibentib⁹ corā eo. et dicētib⁹ viuāt
rex adonias. me suū tuū. et sadoch sacerdo-
tem et banaiā filiū ioiade et famulū tuū sa-
lomonē non vocauit. **N**ūquid a domio meo
rege exiuit hoc verbū: et michi nō indicasti
huo tuo. quis sessurus esset sup thronū dñi
mei regis post eū. **E**t respōdit rex dauid di-
cens. **V**ocate ad me bethsabee. **Q**ue cum
fuisset ingressa corā rege. et steterat an eū:
iurauit rex et ait. **V**iuat dominus qui eruit
animā de omni angustia: quia sic iurauī tibi
p dominū deū israhel dicens salomon filius
tuus regnabit post me. et ipse sedebit sup so-
liū meū p me: sic faciā hodie. **S**ummissioq;
bethsabee in terrā vultu: adorauit regē di-

cēs. **V**iuat domin⁹ meus rex dauid in eter-
num. **D**ixitq; rex dauid. **V**ocate michi sa-
doch sacerdotē. et nathan pphetam: et ba-
naiā filiū ioiade. **Q**ui cum ingressi fuissent
coram rege: dixit ad eos. **T**ollite vobiscū
suos dñi vestri: et impōite salomonem filiū
meū sup mulā meā. et ducite eū in gion: et
vnguat eum sibi sadoch sacerdos et nathā
ppheta in regē sup israhel. **E**t canetis bu-
cina: atq; dicetis. **V**iuat rex salomon. **E**t
ascendetis post eum et venietis in iherlm: et
sedebit sup solū meū: et ipse regnabit p me
illi⁹q; pncipiam: vt sit dux sup israhel et super
iudam. **E**t respōdit banaias fili⁹ ioiade re-
gi dicens. **A**men. **S**ic loquat domin⁹ deus
domini mei regis. **Q**uō fuit domin⁹ cum do-
mino meo rege. sic sit cū salomone: et subli-
mius faciat solium ei⁹. a solio domini mei
regis dauid. **D**escendit ergo sadoch sacer-
dos et nathan ppheta et banaias fili⁹ ioia-
de. et cerethi et felethi et imposuerūt salomo-
nem sup mulam regis dauid: et adduxerūt
eum in gion. **S**umpsitq; sadoch sacerdos cor-
nu olei de tabnaculo. et vnxit salomonem:
et cecinerūt bucina: et dixit omnis plūs. **V**i-
uat rex salomon. **E**t ascēdit vniuersa mul-
titudo post eum. et plūs canentiū tibi⁹ et
letantiū gaudio magno: et insonuit terra
a clamōe eorū. **A**udiuit autē adonias: et om-
nes qui inuitati fuerāt ab eo. **T**aq; cuius
finitū erat. **B**ed et ioab audita voce tube-
ait. **Q**uid sibi vult clamor ciuitatis tumultu-
antis. **A**dhuc illo loquente: ionathan fi-
lius abiathar sacerdotis venit. **C**ui dixit ado-
nias. **I**ngredere quia vir fortis es: et bona
nuncians. **R**espōditq; ionathan adonie. **N**e
quaquā. **D**ñs em noster rex dauid regē con-
stituit salomonem: misitq; cū eo sadoch sa-
cerdotē et nathan pphetā: et banaiā filium
ioiade. et cerethi et felethi. et imposuerunt
eum sup mulā regis. **V**nxerūtq; eū sadoch
sacerdos et nathan ppheta regem in gion:
et ascēderūt inde letantes: et insonuit ciui-
tas. **H**ec est vox q; audistis. **B**ed et salomō
sedet sup solū regni: et ingressi serui regis
benedixerūt domino nostro regi dauid di-
centes. **A**mplificet de⁹ nomē salomonis su-
per nomē tuū: et magnificet thronū ei⁹ su-
per thronū tuum. **E**t adorauit rex in lectulo
suo: insup et hec locut⁹ est. **B**enedict⁹ dñs

deus israel: qui dedit hodie sedentē in solio meo videnti b̄ oculis meis. **T**erriti sūt ergo et surrexerūt om̄es qui inuitati fuerāt ab adonias: et iuit vnusquisq; in viā suā. **A**donias aut̄ timēs salomonem surrexit et abiit in tabnaculū domini: tenuitq; cornu altaris. **E**t nūciauerūt salomoni dicentes. **E**cce adonias timens regem salomonē tenet cornu altaris dicēs. **I**uret michi rex salomon hodie: quod non interficiat suū suū gladio. **D**ixitq; salomon. **S**i fuerit vir bonus non cadet ne vn̄ quidē capillus ei⁹ in terrā finitū malū inuentū fuerit in eo. morietur. **V**isit ergo rex salomō. et eduxit eū ab altari: et ingressus adorauit regem salomonē. **D**ixitq; ei salomon. **V**ade in domum tuam. **CAPITVLVM II.**

Appropinquauerūt aut̄ dies mei dauid vt morerē: p̄cepitq; salomon mi filio suo dicens. **E**cce ego ingredior viā vniūse carnis. **C**ōfortare et esto vir fortis: et obſua vt custodias mādata domini dei tui. vt ambules in vijs ei⁹. et custodias ceremonias eius et p̄cepta ei⁹ et iudicia et testimonia. sicut scriptū est in lege moysi: vt intelligas vniuersa que facis. et quocūq; te verteris: vt cōfirmet dominus f̄mōes suos: quos locut⁹ est domin⁹ de me dicēs. **S**ic custodierit filij tui vias meas. et ambulauerint coram me in veritate in omni cōde suo. et in omni anima sua non aufere cur tibi vir de solio israel. **T**u q; nosti que fecerit michi ioab filius saruie. que fecerit duob; p̄ncipib; exercitus israel: abner filio ner et amasa filio iether. quos occidit et effudit sanguinē belli in pace: et posuit cruorē prelij in baltheo suo qui erat circa lumbos eius: et in calciamēto suo qd erat in pedibus eius. **F**acies ergo iuxta sapientiam tuam: et non deduces caniciē eius pacifice ad inferos. **S**ed et filijs berzellai galaaditis reddes gratiā: erūtq; cōmedētes in mēsa tua. **D**ecurrerūt em̄ michi: qñ fugiebas a facie absolon fratris tui. **H**abes q; apud te semei filiū gera filij iemini d bauri: q; maledixit michi maledictōe pessima qñ ibam ad castra. **S**ed quia descendit michi in occursum cum transire iordanem et iurauit ei p dominū dicens nō te interficiā gladio: tu noli pati eū esse innoxium. **V**ir aut̄ sapiēs es

vt scias que facies ei: deducesq; canos ei⁹ cum sanguine ad inferos. **D**ominū igitur dauid cum patrib; suis et sepultus est in ciuitate dauid. **D**ies aut̄ quib; regnauit dauid sup israel: quadraginta anni sunt. **I**n hebron regnauit septē annis: in iherusalem viginti trib; . **S**alomon aut̄ sedit sup thronum dauid patris sui et firmatū est regnū eius nimis. **E**t ingressus est adonias filius agith ad bethsabee matrē salomonis. **Q**ue dixit ei. **P**acificus ne ē ingressus tu⁹? **Q**ui respōdit. **P**acificus. **A**ddiditq; . **S**ermo m̄ ē ad te. **C**ui ait. **L**oquere. **E**t ille: tu iquit nosti quia meū erat regnū. et me p̄posuerat om̄is israel sibi in regem: sed trāslatū est regnū factus est frateris mei. **A** domimo enim cōstitutū est ei. **N**ūc ergo peticōnem vnā p̄cor a te: ne confundas faciē meā. **Q**ue dixit ad eum. **L**oquere. **E**t ille ait. **P**recor vt dicas salomoni regi: neq; em̄ negare tibi quicq; potest: vt det michi abisac sunamitē vxorem. **E**t ait bethsabee. **B**ene ego loquar p te regi. **V**enit ergo bethsabee ad regē salomonē: vt loqueret ei p adoniam. **E**t surrexit rex in occursum ei⁹ adorauitq; eā: et sedit sup thronū suū. **P**ositusq; est thronus matri regis: que sedit ad dexterā ei⁹: dixitq; ei. **P**eticōem vnā puulā ego deprecor a te: ne confundas faciā meā. **E**t dixit ei rex. **D**ete mater mea. **N**eq; em̄ fas est: vt auertā faciē tuā. **Q**ue ait. **H**ec abisac sunamitis adonie fratri tuo vxor. **R**espōditq; rex salomon: et dixit matri sue. **Q**uare postulas abisac sunamitē adonie? **P**ostula ei et regnū. **T**pe est em̄ frā meus maior me: et habet abiathar sacerdotē. et ioab filium saruie. **I**urauit itaq; rex salomon per dominū dicēs. **H**ec faciat michi deus et hec addat: quia ostra animā suā locutus ē adonias verbū hoc. **E**t nūc viuit dñs qui firmavit me et collocauit me sup soliu dauid patris mei: et qui fecit michi domū sicut locutus est: quia hodie occidet adonias. **V**isitq; rex salomon p manū banaie filij ioiade: qui interfecit eū et mōtu⁹ est. **A**biathar q; sacerdoti dixit rex. **V**ade in anachot ad agrū tuū. **E**t quidē vir mortis es: sed hodie te nō interficiā: quia portasti archam domini dei corā dauid patri meo: et sustinuisti laborem in om̄ib; i quib; laborauit pat̄ me⁹. **E**cce

ergo salomon abiathar vt non esset sacerdos domini: vt impleret sermo domini. quē locutus est super domū heli in filo. Venit autē nūcius ad salomonem quod ioab declinasset post adomā: et post salomonem non declinasset. Fugit ergo ioab in tabernaculū domini: et apprehēdit cornu altaris. Nūciatūq; ē regi salomoni quod fugisset ioab in tabernaculū domini. et esset iuxta altare. Misitq; salomon banaīā filiū ioiade dicens. Vade interfice eum. Et venit banaīas ad tabernaculum domini: et dixit ei. Hec dicit rex. Egredere. Qui ait. Non egrediar sed hic moriar. Renūciauit banaīas regi sermone dicens hec locutus est ioab: et hec locutus est michi. Dixitq; ei rex. Fac sicut locutus est: et interfice eum et sepeli: et amoue bis sanguinē innocentem qui effusus est a ioab. a me et a domo patris mei: et reddat dominus sanguinem eius super caput eius: quia interfecit duos viros iustos melioresq; se: et occidit eos gladio patre meo dauid ignorante. abner filium ner principem militie israel: et amasai filium gether principem exercitus iuda. Et reuertetur sanguis illorum in caput ioab et in caput seminis eius in sempiternum: dauid autē et semini eius et domui et throno illius sit pax usq; in eternū a domino. Ascēdit itaq; banaīas filiū ioiade et aggressus eum interfecit: sepulcrusq; est in domo sua iherosolymis. Et constituit rex banaīā filiū ioiade pro eo super exercitū: et sadoch sacerdotē posuit pro abiathar. Misit q; rex et vocauit semei: dixitq; ei. Edifica tibi domū iherosolymis: et habita ibi: et non egredieris inde huc atq; illuc. Quacūq; autē die egressus fueris et transieris torrentem cedron: scito te interficiendū. Sanguis tuus erit super caput tuū. Dixitq; semei regi. Bonus sermo. sicut locutus est dominus meus rex: sic faciet super tuū. Habitauit itaq; semei in iherosolymis diebus multis. Factū est autē post annos tres: vt fugerent super semei ad achis filiū maacha regē geth. Nūciatūq; est semei quod super eius essent iherosolymis. Et surrexit semei et strauit asinū suū: iuitq; ad achis in geth ad requirendū suos suos: et adduxit eos de geth. Nūciatum est autē regi salomoni quod esset semei in geth de iherosolymis: et redisset. Et mittens vocauit eū: dixitq; illi. Nonne testificatus

sui tibi per dominum. et prōdixi tibi: quacūq; die egressus fueris huc et illuc. scito te esse moriturū. Et respondisti michi. Bonus sermo quē audiui. Quare ergo non custodisti iuramentum domini: et prōceptū quod prōcepam tibi? Dixitq; rex ad semei. Tu nosti omne malū cuius tibi consciū est cor tuū: quod fecisti dauid patri meo. Reddidit dominus malitiam tuā in caput tuū: et rex salomō benedixit: et thronus dauid erit stabilis corā domino usq; in sempiternū. Iussit itaq; rex banaie filio ioiade: qui egressus percussit eū et mortuus est. **CA. III.**

Quoniam confirmatū est igitur regnū in manu salomonis: et affinitate cōiunctus est pharaoni regi egipti. Accepit namq; filiā eius: et adduxit in ciuitatem dauid. donec cōpleret edificās domū suā. et domū domini et murū iherosolymis per circuitū. Attamen populus immolabat in excelsis. Nō enim edificatū erat templū nomini domini: usq; in die illū. Dilexit autē salomō dominū ambulās in prōceptis dauid patris sui: excepto quod in excelsis immolabat: et accendebat thimiama. Abijt itaq; in gabaō: vt imolaret ibi. Illud quippe erat excelsū maximū. Mille hostias in olocaustū obtulit salomon super altare illud in gabaō. Apparuit autē dominus salomoni per somniū nocte dicens. Postula quod vis: et dabo tibi. Et ait salomon. Tu fecisti cum seruo tuo dauid patre meo misericordiam magnā: sicut ambulauit in aspectu tuo in veritate et iusticia et recto corde tecum. Custodisti ei misericordiā tuā grandē: et dedisti ei filiū sedentē super thronū sicut est hoc die. Et nūc domine deus tu regnare fecisti super tuū: per dauid patre meo. Ego autē sum puer pusillus. et ignorās egressum et introitum meū: et seruuus tuus in medio est populi quē elegisti: populi infiniti. qui enumerari et supputari non potest per multitudinē. Dabo ergo seruo tuo cor docile vt populus tuus iudicare possit: et discernere inter bonū et malū. Quis enim poterit iudicare populū istū: populus tuus hūc multū. Placuit ergo sermo corā domino: quod salomon postulasset huiusmodi rem. Et dixit dominus salomoni. Quia postulasti verbum hoc. et non petisti tibi dies multos. nec diuitias aut animas inimicorum tuorum: sed postulasti tibi sapientiā ad discernendū iudiciū:

ecce feci tibi secundum sermones tuos. Et dedi tibi cor sapiens et intelligens: intantum ut nullus ante te similis tui fuerit: nec post te surrecturus sit. Sed et hec que non postulasti dedi tibi diuicias scilicet et gloriam: ut nemo fuerit similis tui in regibus cunctis retro diebus. Si autem ambulaueris in viis meis et custodieris precepta mea et mandata mea sicut ambulauit pater tuus: longos faciam dies tuos. Igitur euigilaui salomon: et intellexit quod esset somnium. Cumque venisset ille in iherusalem: stetit coram archa federis domini et obtulit oblationem: et fecit victimas pacificas: et grande conuiuium. Vniuersis famulis suis. Tunc venerunt due mulieres meretrices ad regem: steteruntque coram eo. Quarum una ait. Obsecro mi domine: ego et mulier hec habitabamus in domo una: et peperimus apud eam in cubiculo. Tercia autem die postquam ego peperimus: peperit et hec: et eram simul: nullusque alius nobiscum in domo: exceptis nobis duabus. Mortuus est autem filius mulieris huius nocte. Dormiens quippe oppressit eum. Et surgens in tempore noctis silentio: tulit filium meum et latere meo ancille tue dormientis: et collocauit in sinu suo: suum autem filium qui erat mortuus: posuit in sinu meo. Cumque surrexisses mane ut dare lac filio meo: apparuit mortuus. Quem diligenter intuens clara luce: deprehendi non esse meum quem genueram. Responditque altera mulier. Non est ita ut dicis: sed filius tuus mortuus est: meus autem viuit. Contrario illa dicebat. Mentiris. Filius quippe meus viuit: et filius tuus mortuus est. Atque in hunc modum ostendebant coram rege. Tunc rex ait. Affer te michi gladium. Cumque attulissent gladium coram rege: diuidite inquit infantem viuum in duas partes: et date dimidiam partem vni: et dimidiam partem alteri. Dixit autem mulier cuius filius erat viuus ad regem: commota sunt quippe viscera eius super filio suo. Obsecro domine date illi infantem viuum: et nolite interficere eum. Contrario illa dicebat. Nec michi nec tibi sit: sed diuidatur. Respondit rex: et ait. Date huic infantem viuum et non occidatur. Hec est autem mater eius. Audiuit itaque omnis israel iudicium quod iudicasset rex: et timuerunt regem videntes sapientiam dei esse in eo ad faciendum iudicium.

CAPITVLVM III.

Erat autem rex salomon regnans super omnem israel: et hi principes quos habebat. Azarias filius sadoch sacerdotis: heliozeph et abia filii sasa scribe. Josaphat filius abihud a omentariis. Baanaias filius ioiade super exercitum. Sadoch autem et abiathar sacerdotes: azarias filius nathan super eos qui assistebant regi. Sabud filius nathan sacerdos: amicus regis: et abisai propositus domus: et adoniram filius abda super tributum. Habebat autem salomon duodecim perfectos super omnem israel: qui prebebant annonam regi et domui eius. Per singulos enim menses in anno singuli necessaria ministrabant. Et hec nomina eorum. Benhur in monte ephraim. Bendecar in maces: et in salebim: et ibethsames: et in helon: et in bethanai. Benesed in araboth. Ipsi enim erat socho: et omnis terra epher. Benabimadab: cuius omnis nephtar: thaphet filia salomonis habebat uxorem. Baana filius abihud regebat thanach: et magedo et vniuersa bethsa: que est iuxta sarthana subter israel: a bethsa usque abelmeula eregione iecmaai. Bengaber in ramoth galaad: habebat auothiair filius manasse in galaad. Ipse perat in omni regione argob: que est in basan: sexaginta ciuitatibus magnis atque muratis que habebant seras ereas. Ahimadab filius addo perat in manaim. Achimaas in neptalim. Sed et ipse habebat basemath filiam salomonis in coniugio. Baana filius huius in aser et in baloth. Josaphat filius pharue in ysachar. Semei filius helai in beniamin. Gaber filius sari in terra galaad: et in terra seon regis amorrei et og regis basan: super omnia que erant in illa terra. Iuda et israel innumerabiles sicut arena maris in multitudine: comedentes et bibentes atque letantes. Salomon autem erat in ditone sua habens omnia regna secunda a flumine terre philistinorum usque ad terminum egipti: offerentium sibi munera et tributum ei cunctis diebus vite eius. Erat autem cibum salomonis per dies singulos triginta chori simile et sexaginta chori farine: decem boues pingues et viginti boues pascuales: et centum arietes: excepta venatione ceruorum caprearum atque bubalorum et auium altitum. Ipse enim obtinebat omnem regionem que erat transflumen quasi a thapsa usque ad gazam et cunctos reges illarum.

regionum: et habebat pacem ex omni parte in circuitu. **H**abitabatque iuda et israel absque timore villo vnusquisque sub vite sua et sub ficu sua a dan vsque berfabee: cunctis diebus salomonis. **E**t habebat salomō quadraginta milia p̄sepia equorum curiliū et duodecim milia equestriū: nutriebantque eos sup̄dicti regis p̄fecti: sed et necessaria mense regis salomonis cū ingenti cura p̄bebant in tempore suo. **V**ideū quod et paleas equorum et iumentorum deferabant in locū ubi erat rex: iuxta constitutū sibi. **D**edit quod deus sapientiam salomoni et prudentiā multā nimis et latitudinem cordis quasi arenā que est in litore maris: et p̄cedebat sapientia salomonis sapientiam omnium orientaliū et egiptiorum: et erat sapientior cunctis hominibus. **S**apientior et habau egraite. et hemā. et calchal. et dorda. filiis maol: et erat nominatus in vniuersis gentibus per circuitū. **L**ocutus est quod salomon tria milia parabolas: et fuerūt carmina eius quinquaginta milia. **E**t disputauit super lignis a cedro que ē in libano vsque ad isopu que egreditur de pariete: et disseruit de iumentis et de volucribus et reptilibus et piscibus. et remebat de cunctis populis ad audiendā sapientiā salomonis: et ab vniuersis regibus terre: qui audiebāt sapientiam eius. **CA. V.**

Misit quod hiram rex tyri seruos suos ad salomonem. **A**udiuit enim quod ipsum vnixissent regē super israel pro patre eius: quia amicus fuerat hirā dauid omni tempore. **V**isit autem salomon ad hirā dicēs. **T**u scis voluntatē dauid patris mei: et quia non poterat edificare domū nomini domini dei sui propter bella immunitia per circuitū: donec daret dominus eos sub vestigio pedum eius. **N**ūc autem requiē dedit deus michi per circuitū: et non est sathan neque occursum malus: quāobrem cogito edificare templū nomini domini dei mei sicut locutus ē dauid pater meus dicēs. **F**ilius tuus quē dabo per te super solium tuū: ipse edificabit domū nomini meo. **P**recipe igitur ut p̄cedat michi fili tuus cedros de libano: et filii mei sint cū filiis tuis: mercedē autem suorū tuorū dabo tibi quācūque petieris. **S**cis enim quō nō est in populo meo: vir qui nouerit ligna cedere sicut sydonij. **C**um ergo audisset hirā verba salomonis. letatus ē valde: et ait. **B**enedictus dominus deus hodie: qui de

dit dauid filiū sapientissimū super populum hūc plurimū. **E**t misit hirā ad salomonē dicēs. **A**udiui quēcūque mādaisti michi. **E**go faciā omnem voluntatē tuā: in lignis cedrinis et abiegnis. **P**erui mei deponēt ea de libano ad mare: et ego sponā ea in ratibus in mari. vsque ad locū quē significaueris michi. et applicabo ea ibi: et tu tolles ea. **P**rebebisque necessaria michi: ut deē cibi domui mee. **I**taque hirā dabat salomoni ligna cedrina. et ligna abiegna: iuxta omnem voluntatē eius. **S**alomon autem p̄bebat hirā viginti milia choros tritici in cibū domui eius: et viginti choros purissimi olei. **D**ec tribuebat salomon hirā per singulos annos. **D**edit quod dominus sapientiam salomoni sicut locutus ē ei: et erat pax inter hirā et salomonē: et p̄cesserūt ambo fedus. **E**legitque rex salomon oparios de omni in israel: et erat indictio triginta milia virorum. **M**ittebatque eos in libanū. decē milia per menses singulos vicissim: ita ut duobus mensibus essent in domibus suis. **E**t ad miram erat super huiusmodi indictione. **F**uerūt itaque salomoni septuaginta milia eorum quod onera portabāt: et octoginta milia latomorum in monte: absque impositis qui p̄erāt singulis operibus numero trium milium et trecentorum p̄cipientium populo et hijs qui faciebant opus. **P**recepitque rex ut tollerēt lapides grandes lapides preciosos in fundamentū templi et quadrent eos: quos dolauerūt cemetarii salomonis et cemetarii hirā. **P**orro biblij p̄parauerūt ligna et lapides. ad edificandā domum

CAPITVLVM. VI.

Actus est ergo quadringentesimo et octogesimo anno egressionis filiorum israel de terra egipti in anno quarto mense 3io ipse est mensis sedus regni salomonis super israel: edificare cepit domū domino domus autem quam edificabat rex salomō domino habebat sexaginta cubitos in longitudine: et viginti cubitos in latitudine: et triginta cubitos in altitudine. **E**t porticus erat ante templum viginti cubitorū longitudinis iuxta mensurā latitudinis templi et habebat decem cubitos latitudinis ante faciē templi: fecitque in templo fenestras obliquas. **E**t edificauit super parietē templi tabulata per girum in parietibus domus per circuitū templi et oraculi: et fecit latera in circuitu. **T**abulatū

quod subter erat quinque cubitos habebat latitudinis; et mediū tabulatū sex cubitorum latitudinis; et terciū tabulatū septem habēs cubitos latitudinis. **T**rabes autē posuit in domo per circuitū forissecus; ut nō haberent muris templi. **D**om⁹ autē cū edificaretur de lapidibus dolatis atque perfectis edificata est; et malleus et securis et omne ferramentū non sunt audita in domo cū edificaret. **O**stium lateris mediū in pariete erat dom⁹ dextre; et per coeleā ascendebat in mediū cenaculū; et a medio in terciū. **E**t edificauit domū; et consumauit eam. **T**exit quoque domū laquearibus cedrinis; et edificauit tabulatū super omnem domū quinque cubitis altitudinis; et opuit domū lignis cedrinis. **E**t factus est sermo domini ad salomonem dicens. **D**omus huius quam edificas si ambulaueris in preceptis meis. et iudicia mea feceris. et custodieris omnia mandata mea gradiens per ea; firmabo sermonem meū tibi quē locutus sum ad dauid patrem tuū. et habitabo in medio filiorum israel; et non derelinquā populum meū israel. **I**gitur edificauit salomō domū; et consumauit eam. **E**t edificauit parietes dom⁹ in interioribus tabulatis cedrinis a pavimento dom⁹ usque ad summam parietū. et usque ad laquearia; et opuit lignis cedrinis in interioribus; et texit pavementū dom⁹ tabulis abiegnis. **E**dificauit quoque viginti cubitorum ad posteriores partem templi; tabulata cedrina a pavimento usque ad superiora; et fecit interiorem domū oraculi in sanctū sanctorum. **P**orro quadraginta cubitorum erat ipsum templū per foribus oraculi; et cedro omnis dom⁹ in interioribus vestiebatur habens tornaturas et iuncturas suas fabrefactas; et celaturas emittentes. **O**mnia cedrinis tabulis vestiebantur; nec omnino lapis apparere poterat in pite. **O**raculum autē in medio domus in interiori parte fecerat; ut poneret ibi archā federis domini. **P**orro oraculum habebat viginti cubitos longitudinis et viginti cubitos latitudinis et viginti cubitos altitudinis; et opuit illud atque vestiuit auro purissimo. **S**ed et altare vestiuit cedro. **D**omū quoque ante oraculū operuit auro purissimo. et affixit laminas clauis aureis. **N**ichilque erat in templo; quod nō auro tegeretur. **S**ed et totū altare oraculi texit auro. **E**t fecit in oraculo duo cherubim de lignis oliuarum; decem

cubitorum altitudinis. **Q**uinque cubitorum ala cherub vna. et quinque cubitorum ala cherub altera; id est decem cubitos habentes. a summitate ale. usque ad ale alterius summitatē. **D**ecem quoque cubitorum erat cherub secundus in mensura parietis; et opus vnum erat in duobus cherubim; id est altitudinē habebat vnum cherub decem cubitorum et similiter cherub secundus. **P**osuit quoque cherubim in medio templi interioris. **E**xtendebant autē alas suas cherubim; et tangebant ala vna parietem et alia cherub sedens tangebant parietem alterū; ala autē altere in media parte templi semuicem tangebant. **T**exit quoque cherubim auro. **E**t omnes parietes templi per circuitū sculpsit variis celaturis et torzonis. **E**t fecit in eis cherubim et palmas et picturas varias; quasi promittentes de pite et egredientes. **S**ed et pavementū dom⁹ texit auro in interioribus et extrinsecus. **E**t in ingressu oraculi fecit duo ostiola de lignis oliuarum. postea quoque angelorum quinque; et duo ostia de lignis oliuarum. **E**t sculpsit in eis picturā cherubim. et palmarum species. et anaglifas. valde prominentia et texit ea auro; et opuit tam cherubim quam palmas et cetera auro. **F**ecit quoque in introitu templi postes de lignis oliuarum. quadrangulatos. et duo ostia de lignis abiegnis aliter in interioribus; et vtrumque ostiū duplex erat; et semuicem tenens apertus erat. **E**t sculpsit cherubim et palmas et celaturas valde eminentes; opuit quoque omnia laminis aureis. opere quod ad regulā. **E**t edificauit atrium interius tribus ordinibus lapidū politorum; et vno ordine lignorum cedri. **CA. VII.**

In quarto fundata est domus domini in mense trigesimo; et in anno undecimo mense ebulliens. ipse est mensis octauus. perfecta est dom⁹ in omni opere suo. et in vniuersis utensilibus edificauitque eā annis septem. **D**omū autē suā edificauit salomō tredecim annis. et ad perfectū usque perduxit. **E**dificauit quoque domū saltus libani centū cubitorum longitudinis. et quinquaginta cubitorum latitudinis. et viginti cubitorum altitudinis; et quatuor deambulatoria inter columnas cedrinas. **L**igna quippe cedrina exciderat in columnas; et tabulatis cedrinis vestiuit totam camerā; que quadraginta quinque columnis sustentabatur. **V**num autē ordo habebat columnas quindecim aut semuicem positas; et e regione

se respicientes equali spacio inter colūnas: et sup colūnas quadrāgulata ligna in cūctis equalia. Et porticū colūnarū fecit quinquaginta cubitoꝝ longitudinis. et triginta cubitoꝝ latitudinis: et alteram porticū in faciem maioris porticus: et colūnas et epistilia sup colūnas fecit. Porticū qꝫ solij i qua tribunal est fecit: et texit lignis cedrinis a pavimento vsqꝫ ad sūmitatē: et domūcula in qua sedebat ad iudicādū. erat in medio porticu simili opere. Domum qꝫ fecit filie pharonis qꝫ vxorem duxerat salomon: tali ope quali et hāc porticū. Omnia lapidibꝫ p̄ciosis. qui ad normā quādā atqꝫ mēsuraz tam intrinsecus qꝫ extrinsecꝫ serrati erāt: a fūdamento vsqꝫ ad sūmitatē pietū: et intrinsecus vsqꝫ ad atriū maiꝫ. Fūdamenta autē de lapidibꝫ p̄ciosis lapidibꝫ magnis. decem siue octo cubitoꝝ: et desup lapides p̄ciosi equalis mēsure secti erāt: similiterqꝫ de cedro. Et atriū maius rotūdū trium ordinū de lapidibꝫ sectis: et vniꝫ ordinis. de dolata cedro: necnō et in atriō domꝫ dñi interiori et i porticu domꝫ. Misitqꝫ rex salomō. et tulit hirā de tyro filiū mulieris vidue de tribu neptalim patre tyrio artificem erarium: et plenū sapientia intelligētia et doctrina. ad faciendū omē opꝫ ex ere. Qui cū venisset ad regem salomonē fecit omē opꝫ eiꝫ: et finxit duas colūnas ereas decem et octo cubitoꝝ altitudinis colūnā vnā: et linea duodecim cubitoꝝ ambiebat colūnaz vtrāqꝫ. Duo qꝫ capitella fecit que ponerentur sup capita colūnaz fusilia ex ere: quinquaginta cubitoꝝ altitudinis capitellū vnū. et quinquaginta cubitoꝝ altitudinis capitellū alterū: et qꝫ in modū retis et catenaz sibi inuicē miro ope otextarū. Vtrūqꝫ capitellū colūnarū fusile erat. Septena versum retiacula i capitello vno: et septena retiacula in capitello altero. Et p̄fecit colūnas: et duos ordines p̄ circuitū retiaculoꝝ singuloꝝ: vt tegeret capitella que erant sup sūmitatē maioroꝝ granatorū. Eodē modo fecit et capitello secdo. Capitella autē que erāt sup capita colūnaz quasi ope lilij fabricata erāt i porticu. quatuor cubitoꝝ: et rursum alia capitella in sūmitate colūnarū desup iuxta mēsurā colūne ostra retiacula. Maioroꝝ granatoꝝ autē ducenti ordines erant: in circuitu

capitelli secdi. Et statuit duas columnas in porticu templi. Cūqꝫ statuisset colūnā dexteram: vocauit eam nomine iachim. Similiter erexit colūnam secdam: et vocauit nomen eiꝫ booz. Et sup capita colūnaz opꝫ in modū lilij posuit: p̄fectūqꝫ est opꝫ colūnarū. Fecit qꝫ mare fusile decem cubitoꝝ a labio vsqꝫ ad labiū: rotūdum in circuitu. Quinquaginta cubitoꝝ altitudo eius: et resticula triginta cubitoꝝ cingebant illud p̄ circuitum: et sculptura subter labiū circuibat illud decem cubitis ambiēs mare. Duo ordines sculpturaz histriatarū erāt fusiles: et stabāt sup duodecim boues. Equibꝫ tres respiciebāt ad aqilonem et tres ad occidentem. et tres ad meridiē et tres ad orientē: et mare sup eos desup erat: quoroꝝ posteriora vniuersa intrinsecꝫ latitabāt. Prostitudo autē littoris triū vntiarū erat: labiūqꝫ eius quasi labiū calicis et folium repadi lilij. Duo milia batos capiebat: et tria milia metretas. Et fecit bases decē eneas. Quatuor cubitoꝝ longitudinis. bases singulas: et quatuor cubitoꝝ latitudinis et triū cubitoꝝ altitudinis: et ipm opus basū in terra file erat. Et sculpture inter iuncturas et inter coronulas et plectas. leones et boues et cherubim: et in iuncturis similē desup. Et sub leones et boues quasi loza ex ere depēdētia: et quatuor rote p̄ bases singlas et axes erei. et p̄ quatuor ptes quasi humeruli subter luterē fusiles. ostra semuicē respectātes. Os qꝫ luteris intrinsecus erat in capitis sūmitate: et quod forinsecus apparebat vnius cubiti erat totū rotūdū pariterqꝫ habebat vnū cubitū et dimidiū. In angulis autē colūnaz varie celature erāt: et media in colūnā quadrata non rotunda. Quatuor qꝫ rote que p̄ quatuor angulos basis erāt: coherēbāt sibi subter basim. Vna rota hēbat altitudinis cubitum et semis. Tales autē rote erāt: qꝫles solēt in curru fieri. Et axes earū et radij. et canti et modioli: omnia fusilia. Nam et humeruli illi quatuor p̄ singulos angulos basis vniꝫ: ex ipa basi fusiles et iuncti erāt. In sūmitate autē basis erat quedā rotūditas vniꝫ et dimidij cubiti. ita fabricata vt luter desup posset imponi: habens celaturas suas variasqꝫ sculpturas ex semetip̄a. Sculptit qꝫ tabulatis illis que

erant ex ere et in agulis cherubim et leones et palmas. quasi in similitudinem hominis stantis ut non celata sed opposita per circuitum viderentur. In hunc modum fecit decem bases; fusura una et mensura. sculpturaque similis. Fecitque quod decem luteri eneas. Quadraginta batos capiebat luter unus: eratque quatuor cubitorum. Singulosque luteri per singulas id est decem bases posuit: et constituit decem bases quoniam ad dexteram partem templi et quoniam ad sinistram: mare autem posuit ad dexteram partem templi contra orientem ad meridiem. Fecit ergo hircum lebetes et scutras et amulas: et perfecit omne opus regis salomonis in templo domini: columnas duas. et funiculos capitellorum super capita columnarum et maloginata quod dicitur gēta in duobus retiaculis. duos versus malorum granatorum in retiaculis singulis ad opriendos funiculos capitellorum qui erant super capita columnarum: et bases decem et luteri decem super bases: et mare unum et boues duodecim subter mare: et lebetes et scutras et amulas. Omnia vasa quae fecit hircum regi salomoni in domo domini: de auricalco erant. In capesseri regione iordanis fudit ea rex in argillosa terra inter sochoth et sarchā. Et posuit salomō omnia vasa in domo domini. Propter multitudinem autem nimiam non erat pondus eris. Fecitque salomō omnia vasa in domo domini: altare aureum. et mensam super quam ponerentur panes propositionis auream: et candelabra aurea quoniam ad dexteram et quoniam ad sinistram. et oraculum ex auro puro: et quasi lilij flores et lucernas desuper aureas: et forticipes aureos. et ydras. et fuscinulas. et fialas. et mortario la. et thuribula de auro purissimo: et cardines ostiorum domus interioris sancti sanctorum et ostiorum domus templi ex auro erant. Et perfecit omne opus quod faciebat salomon in domo domini: et intulit que sanctificauerat dauid pater suus argentum et aurum et vasa: reposuitque in thesauris domus domini.

CAPITVLVM VIII.

Quoniam congregati sunt omnes maiores natui israel cum principibus tribuum et duces familiarum filiarum israel ad regem salomonem in iherusalem: ut deferret archam federis domini de ciuitate dauid id est de syon. Conuenitque ad regem salomonem unusquisque israel in mense bechanim in solemni die: ipse est

mensis septimus. Veneruntque cuncti senes de israel: et tulerunt archam sacerdotes: et portauerunt archam domini et tabernaculum federis et omnia vasa sanctuarii que erant in tabernaculo: et ferebant ea sacerdotes. et leuite. Rex autem salomon et omnis multitudo israel que conuenerat ad eum gaudebat cum illo anno archam: et immolabant oues et boues absque estimatione et numero. Et intulerunt sacerdotes archam federis domini in locum suum in oraculum templi in sanctum sanctorum: subter alas cherubim. Si quid de cherubim expandebant alas super locum archae: et protegebant archam: et vestes eius desuper. Cumque emitteret vestes et appareret summitates eorum foris sanctuarii ante oraculum: non apparebant ultra extrinsecus qui et fuerunt ibi usque in presentem diem. In archa autem non erat aliud nisi due tabule lapideae quas posuerat in ea moyses in ore: quando pepigit dominus fedus cum filiis israel. cum egredieretur de terra egypti. Factum est autem cum exissent sacerdotes de sanctuario. nebula impleuit domum domini: et non poterant sacerdotes stare et ministrare propter nebulam. Impleuerat enim gloria domini domum domini. Tunc ait salomon. Dominus dixit ut habitaret in nebula. Edificas edificauimus domum et habitaculum tuum: firmissimum solium tuum in seipiternum. Conuertitque rex faciem suam: et benedixit omni ecclesie in israel. Dominus enim ecclesia israel stabat. Et ait salomon. Benedictus dominus deus israel: qui locutus est ore suo ad dauid patrem meum: et in manibus eius perfecit dicēs. A die qua reduxi populum meum israel de egipto non elegi ciuitatem de vniuersis tribubus israel ut edificaret domus: et esset nomen meum ibi: sed elegi dauid: ut esset super populum meum israel. Voluitque dauid pater meus edificare domum nomini domini dei israel: et ait dominus ad dauid patrem meum. Quod cogitasti in corde tuo edificare domum nomini meo: non fecisti sed ipse in mente tractans. Veritatem tu non edificabis michi domum: sed filius tuus qui egredietur de rebus tuis: ipse edificabit domum nomini meo. Confirmauit dominus sermone suum quem locutus est: stetitque per dauid patrem meum. et sedi super thronum israel sic locutus est dominus et edificauimus domum nomini domini dei israel: et constitui ibi locum archae in qua fedus domini est. quod percussit cum patribus nostris. quando egressi sunt de terra egypti.

Stetit autem salomon ante altare domini in conspectu ecclesie israel: et expandit manus suas in celum et ait. Domine deus israel non est similis tui deus in celo desuper et super terram deorsum: qui custodis pactum et misericordiam suis tuis qui ambulabant coram te in toto corde suo: qui custodisti fœdus tuo dauid patri meo que locutus es ei. **D**ixi locutus es et manibus perfecisti: ut hæc dies probaret. **N**unc igitur domine deus israel. obsecra famulo tuo dauid patri meo que locutus es ei deus. **N**on auferatur de te vir coram me. qui sedeat super thronum israel: ita tamen si custodierint filii tui viam suam. ut ambulent coram me. sicut tu ambulasti in conspectu meo. **E**t nunc domine deus israel firmetur verba tua: que locutus es fœdus tuo dauid patri meo. **E**rgo ne putandum est quod vere deus habitet super terram. **S**i enim celum et celi celorum te capere non possunt: quantomagis domus hæc quam edificavi. **R**ed respice ad orationem fœdi tui. et ad preces eius domine deus meus. **A**udi prece meam et orationem quam fœdus tuum orat coram te hodie: ut sint oculi tui aperti super domum hanc nocte ac die: super domum de qua dixisti erit nomen meum ibi: ut exaudias orationem quam orat in loco isto ad te fœdus tuum: ut exaudias deprecationem fœdi tui et populi tui israel. quodcumque orauerit in loco isto: et exaudies in loco habitaculi tui in celo. et cum exaudieris propicius eris. **S**i peccauerit homo in proximum suum et habuerit aliquod iuramentum quo teneatur astrictus. et venerit propter iuramentum coram altari tuo in domum tuam: tu exaudies in celo et facies. et iudicabis suos tuos. condemnas impium. et reddes viam suam super caput eius: iustificasque iustum et retribuens ei secundum iusticiam suam. **S**i fugerit populus tuus israel inimicos suos quia peccatus est tibi: et agentes penitentiam et confitentes nomini tuo. venerint et adorauerint et deprecati te fuerint in domo hac exaudi in celo. et dimitte peccatum populi tui israel: et reduces eos in terram quam dedisti patribus eorum. **S**i clausum fuerit celum et non pluerit propter peccata eorum. et orantes in loco isto penitentiam egerint nomini tuo et a peccatis suis conuersi fuerint propter afflictionem suam: exaudi eos in celo et dimitte peccata fœdus tuorum et populi tui israel. et ostende eis viam bonam per quam ambulet: et da pluviam super terram. quam dedisti populo tuo in possessionem. **F**a-

mes si oborta fuerit in terra aut pestilentia aut corruptus aer. aut erugo. aut locusta vel rubigo. et afflixerit eum inimicus eius portas obsidens: omnis plaga. vniuersa in firmitas. cuncta deuotatio et imprecatio que acciderit omni homini de populo tuo israel: si quis cognouerit plagam cordis sui. et expandierit manus suas in domo hac tu exaudies in celo in loco habitaculorum tuorum. et repropiciaberis: et facies ut des vnicuique secundum omnes vias suas: sicut videris cor eius. quia tu nosti solus cor omnium filiorum hominum: ut timeant te cunctis diebus quibus viuunt super faciem terræ. quam dedisti patribus nostris. **I**nsuper et alienigena qui non est de populo tuo israel cum venerit de terra longinqua propter nomen tuum: audiet enim nomen tuum magnum et manus tua fortis. et brachium tuum extentum vbiique. cum venerit ergo et orauerit in hoc loco. tu exaudies in celo in firmamento habitaculi tui: et facies omnia per quibus inuocauerit te alienigena ut discant vniuersi populi terrarum nomen tuum timere sicut populus tuus israel: et probent quia nomen tuum inuocatum est super domum hanc quam edificavi. **S**i egressus fuerit populus tuus ad bellum contra inimicos suos per viam quocumque miseris eos: orabunt te contra viam ciuitatis quam elegisti et contra domum quam edificavi nomini tuo: et exaudies in celo orationes eorum et preces eorum et facies iudicium eorum. **Q**uod si peccauerint tibi: non est enim homo qui non peccet: et iratus tradideris eos inimicis suis. et captiui ducti fuerint in terras inimicorum longe vel prope: et egerint penitentiam in corde suo in loco captiuitatis. et conuersi deprecati te fuerint in captiuitate sua dicentes. peccauimus. inique egimus. impie gessimus: et reuersi fuerint ad te in vniuerso corde suo et tota anima sua in terra inimicorum suorum ad quam captiui ducti fuerint: et orauerint te contra viam terre sue quam dedisti patribus eorum. et ciuitatis quam elegisti. et templi quod edificavi nomini tuo: exaudies in celo in firmamento solij tui. orationes eorum et preces eorum et facies iudicium eorum et propiciaberis populo tuo qui peccauit tibi. et omnibus iniquitatibus eorum quibus peruicati sunt in te: et dabis misericordiam coram eis. quod eos captiuos habuerint ut misereantur eis. **P**opulus enim tuus est. et hereditas tua quos eduxisti de terra egypti. de medio

foznacis ferree: vt sint oculi tui apti ad de-
 pcatōnem huius tui et populi tui israel: et exaudies
 eos in vniuersis per quibus inuocauerint te. Tu
 enim sepasti eos tibi in hereditate: de vniuer-
 sis populis terre: sicut locutus es per moysē ser-
 uū tuū: quando eduxisti patres nros de egip-
 to dñe deo. Factū est autē cum opleret salo-
 mon orans dñm omnem oratōnem et deprecā-
 tōnem hanc: surrexit de aspectu altaris dñi.
 Vtrūq; enim genu in terrā fixerat: et manū
 expanderat ad celū. Stetit g̃ et bñdixit om-
 ni ecclesie israel: voce magna dicens. Bene-
 dict⁹ dñs qui dedit requiē populo suo israel: iux-
 ta omnia que locut⁹ est. Nō cecidit ne vn⁹
 quidē hmo. ex omnibus bonis que locut⁹ est per
 moysen suū suū. Sit dñs deus noster nobis
 scū sicut fuit cum patribus nostris. non de re-
 linquēs nos neq; piciens: sed inclinet cōda
 nostra ad se. vt ambulem⁹ in vniuersis vijs
 ei⁹. et custodiam⁹ mādata ei⁹. et cerimo-
 nias et iudicia quecūq; mādauit patribus
 nostris: et sint hmones mei isti quibus depre-
 catus sum coram dño appropinquātes co-
 ram domino deo nostro. die ac nocte vt fa-
 ciat iudiciū suo suo et populo suo israel per sin-
 gulos dies: vt sciāt omēs populi terre quia do-
 min⁹ ipse est de⁹. et non est vltra absq; eo:
 sit q; cor nostrū pfectū cū dño deo nostro:
 vt ambulem⁹ in decretis ei⁹ et custodiā-
 mus mādata ei⁹. sicut et hodie. Igit⁹ rex et
 omīs israel cū eo immolabāt victimas co-
 ram domino. Mactauitq; salomon hostias
 pacificas quas immolauit dño: bouū vigin-
 tiduo milia. et ouū centū viginti milia. Et
 dedicauerunt templū dñi rex et filij israel. In
 die illa sanctificauit rex mediū atrij qd eāt
 ante domū dñi. Fecit quippe olocastū ibi
 et sacrificiū et adipē pacificorū: qm̃ altare
 ereū quod erat corā dño min⁹ erat: et ca-
 pere non poterat olocastū et sacrificiū et
 adipem pacificorū. Fecit ergo salomō in tē-
 pore illo festiuitatē celebrē et omīs israel
 cū eo multitudo magna ab introitu emath
 vsq; ad riuū egip̃ti corā dño deo nro septē
 diebus et septē diebus id est quatuordecim die-
 bus: et in die octauo dimisit populos. Qui be-
 nedictēs regi pfecti sūt in tabnacula sua
 letantes et alacriq; corde sup omnibus bonis
 que fecerat dominus dauid suo suo et isra-
 el populo suo. **CAPITVLVM IX.**

Factum est cum pfectisset salomon
 edificiū dom⁹ domini et edificiū
 regis. et omne quod optauerat et
 voluerat facere apparuit ei domin⁹ secūdo
 sicut apparuerat ei in gabaon. Dixitq; ad
 eum. Exaudiui oratōnem tuā et deprecā-
 tōnem tuā: quā deprecatus es corā me. Bñdi-
 ficaui domū hanc quā edificasti. vt ponerem
 nomē meū ibi in sempiternū: et erūt oculi mei
 et cor meū ibi cūctis diebus. Tu q; si ambu-
 laueris corā me sicut ambulauit pater tuus
 in simplicitate cordis. et in eq̃tate et feceris
 omnia que pcepī tibi et iudicia mea seruaue-
 ris et legitima mea: ponā thronū regni tui
 sup israel in sempiternū sicut locut⁹ sum da-
 uid patri tuo dicens: non auferet vir de ge-
 nere tuo de solio israel. Si autē auersione a-
 uerſi fueritis vos et filij vestri non sequētes
 me. nec custodiētes mandata mea. et ceri-
 monias quas pposuit vobis sed abieritis et
 colueritis deos aliēos et adoraueritis eos.
 auferā israel de supficie t̃re quā dedi eis: et
 templū quod sanctificaui nomini meo piciā
 a spectu meo: eritq; israel in puerbiū et in
 fabulā cūctis populis: et domus hec erit in ex-
 emplū. Omīs qui trāſierit per eam stupebit:
 et sibilabit et dicet. Quare fecit dominus
 sic terre huic et domui huic? Et respōdebūt
 Quia dereliquerūt dominū deū suū q̃ eduxit
 patres eorum de terra egip̃ti. et secuti sunt
 deos alienos et coluerūt eos et adorauerūt
 eos: idcirco induxit domin⁹ sup omē malū
 hoc. Expletis autē annis viginti postq̃ edi-
 ficauerat salomō duas domos id est domū
 domini et domū regis: hīrā rege tyri pben-
 te salomoni ligna cedrina et abiegna et au-
 rum iuxta omē quod opus habuerat: tunc
 dedit salomon hīrā viginti opida in t̃ra ga-
 lilee. Et egressus est hīrā de tyro vt vide-
 ret opida que dederat ei salomon: et nō pla-
 cuerunt ei. Et ait. Heccine sunt ciuitates
 quas dedi isti michi frat⁹? Et appellauit eas
 terrā chabul vsq; in diē hanc. Visit ergo hi-
 ram ad regem salomonē centū viginti ta-
 lenta auri. Hec est sūma expensarū quā ob-
 tulit salomon rex ad edificandū domū dñi et
 domū suā et mello. et murū iherlm: et eser et
 mageddo et gazer. Pharao rex egip̃ti ascē-
 dit. et cepit gazer succenditq; eam igni: et
 chananēū q̃ habitabat in ciuitate interfecit:

et dedit eam in dotem filie sue vxori salomonis. **E**dificauit ergo salomon gazer. et be thorō inferiore. et baalath. et palmirā in terra solitudinis: et omnes viros qui ad septinebant. et erant absq; muro muniuit: et ciuitates curruū. et ciuitates equitū et quodcūq; ei placuit. vt edificaret in iherusalē et in libano. et in omni terra potestatis sue. **V**nūsum pplm qui remanserāt. de amorreis et de ethiis et phereis. et eueis et iebuseis. qui non sūt de filiis israel: horū filios qui remanserant in terra quos scilicet non potuerant filii israel extirpare fecit salomon tributarios. vsq; in diē hanc. **D**e filiis autē israel non constituit salomō hūire quēquā: sed erant viri bellatores et ministri eius et pñipes et duces et pfecti curruū et equorū. **E**rant autē pñipes sup omnia opera salomonis ppositi quingenti quingenta: qui hēbat subiectum pplm. et statutis opib; impabant. **F**ilia autē pharaonis ascendit de ciuitate dauid in domū suā: quā edificauerat ei salomō. **T**unc edificauit mello. **O**fferēbat q̄ salomō tribus vicib; p ānos singulos olocauit et pacificas victimas sup altare quod edificauerat domio: et adolebat thimiama coram domino. **P**erfectūq; est templū. **C**lassē q̄ fecit rex salomō in aſion gaber que est iuxta aplā in litore maris rubri: in terra pdumee. **M**isitq; hiram in classe illa suos suos viros nauticos et gnatos maris. cū suis salomonis: qui cum venissent in ophir: sumptū mō aurū quadringentorum viginti talentorū detulerūt ad regē salomonē. **CA. X.**

Et et regina saba audita fama salomonis in nomine dñi: venit temptare eū in enigmatib;. **E**t ingressa iherusalē multo cū comitatu et diuitijs. camelis portantib; aromata et aurū infinitum nimis et gēmas p̄ciosas venit ad regē salomonē: et locuta est ei vniuersa que habebat in corde suo. **E**t docuit eam salomon omnia verba que pposuit. **N**on fuit hmo qui regem posset latere: et non responderet ei. **V**idens autē regina saba omēm sapientiam salomonis et domū quā edificauerat et cibos mense ei⁹. et habitacula suorū et ordines ministratiū vestesq; eorū et pincernas. et olocauit que offerebat in domo domini non hēbat ultra spiritū: dixitq; ad regem.

Verus est hmo quē audiui in terra mea super hmonib; tuis et sup sapientia tua: et nō credebā narratib; michi. donec ipa veni et vidi oculis meis: et pbaui quod media pars michi nūciata non fuerit. **M**aior est sapientia et opa tua: quā rumō quē audiui. **B**eatī viri tui et beatī fui tui hī qui stant corā te semp: et audiūt sapientiā tuā. **B**it dominus de⁹ tu⁹ benedictus cui oplacuiſti: et posuit te sup thronū israel eo quod dilexerit domin⁹ israel in sēpiternū: et constituit te regem vt faceres iudiciū et iusticiā. **D**edit ḡ regi centū viginti talenta auri: et aromata multa nimis et gēmas p̄ciosas. **N**ō sūt allata vltra aromata tam multa: quā ea quā dedit regina saba regi salomōi. **B**ed et classis hīrā que portabat aurū de ophir attulit ex ophir ligna thijna multa nimis. et gemmas p̄ciosas. **F**ecitq; rex de lignis thijnis fulcra dom⁹ dñi et dom⁹ regine et circharas lirasq; cātorib;. **N**ō sūt allata huiusce modi ligna thijna: neq; vīsa vsq; in p̄sentē diē. **R**ex autē salomon dedit regine saba omnia que voluit et petiuit ab eo: exceptis hīs que vltro obtulerat ei munere regio. **Q**ue reuerſa est: et abiit in terrā suā cū suis suis. **E**rat autē pond⁹ auri quod offerebat salomoni p annos singulos. sexcentorum sexaginta sex talentorū auri: excepto eo quod offerebāt viri qui sup vici galia erant et negotiatores. vniuersiq; scuta vendētes et omnes reges arabie ducesq; terre. **F**ecit q̄ rex salomō ducēta scuta de auro purissimo. **S**ex cetos auri fīelos dedit i lamias scuti vni⁹: et trecentas peltas ex auro p̄bato. **T**redecimq; mine auri: vñā peltā vestiebant. **P**osuitq; eas rex in domo saltus libani. **F**ecit etiā rex salomon thronū de eboze grandē: et vestiuit eum auro fuluo nimis: qui habebat sex grad⁹. **E**t sūmitas throni rotūda erat in pte posteriori. et due man⁹ hīnc atq; inde tenētes sedile: et duo leones stabāt iuxta man⁹ singulas: et duodecim leuēculi stantes sup sex gradus hīnc atq; inde. **N**on est factū tale opus in vniuersis regnis. **B**ed et omnia vasa de quib; potabat rex salomō erant aurea: et vniūa suppellex domus saltus libani de auro purissimo. **N**on erat argentū nec alicui⁹ p̄ci putabāt in dieb; salomōis: quia classis regis p mare cum classe hiram

semel p tres annos ibat in tharhis: deferēs inde aurū et argentū. et dentes elephanto- rum et simias et pauos. Magnificatus est ergo rex salomon sup omēs reges terre di- uitijs et sapientia: et vniuersa terra deſide- rabat vultū salomonis. vt audiret sapien- tiam eius quā dederat de⁹ in corde eius: et ſinguli deferēbant ei munera. vasa argen- tea et aurea. veſtes ⁊ arma bellica. aroma- ta q̄ et equos et mulos p annos ſingulos. Cōgregauitq; salomon curr⁹ et equites ⁊ facti ſunt ei mille quadringenti currus et duodecim milia equitū: et diſpoſuit eos per ciuitates munitas: et cū rege in iheruſalē. Fecitq; vt tāta eſſet abūdantia argenti in iheruſalē quāta et lapidū: ⁊ cedroz p̄buit multitudinē: quaſi ficomoros que naſcun- tur i cāpeſtrib⁹. Et educebāt equi ſalomo- ni de egipto. et de choa. Negociatores em̄ regis emebāt. de choa: et ſtatuato precio per- ducebāt. Egrediebāt autē q̄dūga ex egip- to ſexcentis ſiclis argenti: et equ⁹ centūq; quaginta. Atq; in hūc modū cūcti reges ethioz et ſirie equos venundabāt.

CAPITVLVM. XI.

Rex autē ſalomon amauit mulieres alienigenas mltas. filiā q; pharao- nis: et moabitidas et amonitidas. ydumeas. et ſydomias. et cetheas: de genti- bus ſup quib⁹ dixi dñs filiis iſrahel. Nō in- grediemini ad eas: neq; de illis ingredien- tur ad veſtras. Certiſſime em̄ auertēt cor- da v̄ra: vt ſequamini deos earū. Dijs itaq; copulatus eſt ſalomon ardētiffimo amore. Fuerūtq; ei vxores q̄ſi regine ſeptingēte: ⁊ ſcubine trecēte. Et auerterūt mulieres cor eius. Cūq; iam eſſet ſenex depuātū eſt cor eius per mulieres vt ſeq̄retur deos alie- nos: nec erat cor eius p̄fectū cū domino deo ſuo ſicut cor dauid patris eius: ſed colebat ſalomon aſtharten deā ſydomioz. et cha- mos deū moabitaz ⁊ moloch ydolu ammo- nitaz. Fecitq; ſalomon qd non placuerat corā dño: ⁊ non adimpleuit vt ſequeretur dominū ſicut dauid pater ei⁹. Tūc edifica- uit ſalomon fanū chamos ydolo moabi mō- te qui eſt oſtra iherlīm: et moloch ydolo filio- rum ammon. Atq; in hūc modū fecit vniū- ſis vxorib⁹ ſuis alienigenis: que adolebant thura ⁊ immolabāt dijs ſuis. Igit iratus

eſt domin⁹ ſalomoni. quod auſa eſſet mens ei⁹ a dño deo iſrahel q̄ apparuerat ei ſedo: et p̄ceperat de verbo hoc ne ſequeret deos alienos: et non custodiuit que mādauit ei dñs. Dixit itaq; dñs ſalomoi. Quia habuiſti hoc apud te et nō custodiſti pactū meū: et p̄cepta mea que mādaui tibi: diſrumpēs ſcindā regnū tuū. et dabo illud ſuo tuo: ve- rūtū in dieb⁹ tuis nō faciā p̄pter dauid pa- trem tuū. De manu filij tui ſcindam illud: nec totū regnū auferā ſed tribū vnā dabo filio tuo: p̄pter dauid ſuū meū et iheruſalē quā elegi. Buſcitauit autē dñs aduſarium ſalomoni adad ydumeū de ſemine regio: q̄ erat in edom. Cū em̄ eſſet dauid i ydumea et aſcendiſſet ioab p̄nceps militie ad ſepe- liendū eos qui fuerāt interfecti. et occidiſ- ſet omē maſculinū in ydumea: ſex em̄ men- ſib⁹ ibi moratus eſt ioab. et omīs iſrahel do- nec interimeret omē maſculinū i ydumea: fugit adad ip̄e et viri ydumei de ſuis patri- bus ei⁹ cū eo. vt ingrederēt egiptū. Erat autē adad puer puulus Cūq; ſurrexiſſent de madia: venerūt in pharan. Tulerūtq; ſecū viros de phara: ⁊ introierūt egiptū. ad pha- raonē regē egipti. Qui dedit ei domū: et ci- bos oſtituit: et terrā delegauit. Et inuenit adad gratiā corā pharaone valde: intātū vt daret ei vxorē ſororē vxoris ſue germa- nā thafnes regine. Venuitq; ei ſoror thaf- nes genebat filiū: et nutriuit eū tafnes in domo pharaonis. Eratq; genebat habitās apud pharaonē cū filijs ei⁹. Cūq; audiſſet adad in egipto dormiſſe dauid cū patrib⁹ ſuis: ⁊ mortuū eſſe ioab p̄ncipē militie: dix- it pharaoni. Dimitte me: vt vadā in terrā meā. Dixitq; ei pharao. Qua em̄ re apud me indiges: vt queras ire ad terram tuam? At ille rōdit. Nulla. Sed obſecro te: vt di- mittas me. Buſcitauit q; ei de⁹ aduſarium raron filiū eliadā qui fugerat adadezer re- gem ſoba dñm ſuū: et aggregauit oſtra eum viros et fact⁹ eſt p̄nceps latronū cū inter- ficeret eos dauid: abierūtq; damascū ⁊ ha- bitauerūt ibi: et oſtituerūt eū regē in da- maſco: eratq; aduſari⁹ iſrahel cūctis dieb⁹ ſalomoni. Et hoc eſt malū adad et odium oſtra iſrahel: regnauitq; in ſiria. Theroboā q; fili⁹ nabath euphrate⁹ de ſareda. ſuus ſalomoni cui⁹ mater erat noie ſua mulier

vidua; leuauit manū ōt regē. Et hec cau-
sa rebellionis aduersus eum: quia salomon
edificauit mello: et coequit oraginē ciui-
tatis dauid patris sui. Erat aut̃ iheroboaz
vir fortis et potēs. Vidēs q; salomon adole-
scentē bone indolis et industriū cōstituerat
eū pfectū sup tributa vniūse dom⁹ ioseph.
Factū est igit̃ in tpe illo vt iheroboā egre-
de ret de iherlm: et inueniret eū abias filoni-
tes ppheta in via optus pallio nouo. Erāt
aut̃ duo t̃m in agro. Apprehēdensq; abias
palliū suū nouū quo cooptus erat scidit in
duodecim ptes: et ait ad iheroboā. Tolle ti-
bi decē scissuras. Hec em̃ dicit dñs de⁹ isra-
hel. Ego scindā regnū de manu salomonis:
et dabo tibi decem tribus. porro vna tribus re-
manebit ei ppter suū meū dauid. et iherlm
ciuitatē. quā elegi ex oib⁹ tribus isrl: eo qd
dereliquerit me. et adorauerit ashtarthē deā
sydoniorū et chamos deū moab. et moloch
deū filiorū āmon: et non ambulauerit in vijs
meis vt faceret iusticiā corā me. et pcepta
mea et iudicia sicut dauid pat̃ ei⁹. Nec au-
ferā om̃e regnū de manu ei⁹: sed ducē ponā
eum cūctis diebus vite sue ppter dauid suū
meū quē elegi: qui custodiuit mādata mea
et pcepta mea. Auferā aut̃ regnū de māu
fili⁹ eius et dabo tibi decē tribus: filio autem
eius dabo tribū vnā: vt remaneat lucerna
dauid suo meo cūctis diebus corā me in ihe-
rusalem ciuitate quā elegi. vt esset nomen
meū ibi. Te aut̃ assumā: et regnabis super
om̃ia que desiderat anima tua: erisq; rex su-
per israhel. Si igit̃ audieris om̃ia que pce-
pero tibi et ambulaueris in vijs meis et fe-
ceris quod rectū est corā me custodiēs mā-
data mea et pcepta mea. sicut fecit dauid
su⁹ me⁹ ero tecū: et edificabo tibi domum
fidelē. quō edificauī dauid domū et tradam
tibi israhel. et affligā semē dauid super hoc:
verūt̃ non cūctis diebus. Voluit ergo salo-
mon interficere iheroboā. Qui surrexit et
affugit in egiptū ad sesac regē egipti: et
fuit in egipto vsq; ad mortē salomōis. Re-
liquū aut̃ verborū salomonis et om̃ia q̃ fe-
cit et sapientia ei⁹: ecce vniūsa scripta sūt
in libro verborū dierū salomonis. Dies aut̃
quos regnauit salomō in iherusalē sup om-
nem israhel: quadraginta anni sūt. Dormi-
uitq; salomō cū patrib⁹ suis: et sepultus ē

in ciuitate dauid patris sui: regnauitq; ro-
boam fili⁹ ei⁹ p eo. **CA. XII.**

Omñs aut̃ roboam in fide illuc em̃
agregatus erat om̃is pplus israhel
ad cōstituendū eum regem. At vero
iheroboam filius nabath cū adhuc esset in
egipto pfugus a facie salomōis regis: au-
dita morte eius reuersus est de egipto. Mi-
serūtq; et vocauerūt eū. Venit ergo ihero-
boā et om̃is multitudo israhel et locuti sunt
ad roboā dicētes. Pat̃ tu⁹ durissimū iugū
imposuit nobis: tu itaq; nūc imminue pau-
lulū de imperio patris tui durissimo et de iu-
go grauissimo quod imposuit nobis: et fue-
mus tibi. Qui ait eis. Ite vsq; ad tercium
diem: et reuertimini ad me. Cūq; abisset po-
pulus inijt osiliū rex roboā cū seniorib⁹ qui
assistebāt corā salomone p̃re ei⁹ cū adhuc
viueret. et ait. Quod datis osiliū vt respon-
deā p̃lo? Qui dixerūt ei. Si hodie obedieris
p̃lo huic. et fueris et petitōm̃ eorū cesse-
ris. locutusq; fueris ad eos verba lenia: erit
tibi sui cūctis diebus. Qui dereliquit osiliū se-
nū quod dederāt ei: et adhibuit adolecen-
tes qui nutriti fuerāt cum eo. et assistebāt
illi: dixitq; ad eos. Quod michi datis osiliū
vt rñdeam p̃lo huic. qui dixerūt michi le-
uī⁹ fac iugū qd̃ imposuit pat̃ tu⁹ sup nos.
Et dixerūt ei iuuenes qui nutriti fuerāt cū
eo. Sic loquere p̃lo huic: qui locuti sunt
ad te dicētes. Pater tuus agguauit iugū
nr̃m: tu releua nos. Sic loq̃ris ad eos. Mi-
nim⁹ digitus me⁹ gr̃osior est dorso patris
mei. Et nūc p̃r meus posuit sup vos iugū g̃-
ue: ego aut̃ addā sup iugū ṽrm. Pater me-
us cecidit vos flagellis. ego autē cedā vos
scorpionib⁹. Venit ergo iheroboā. et om̃is
pplus ad roboam. die terciā. sic locutus fu-
erat rex dicens. reuertimini ad me die ter-
ciā. Responditq; rex p̃lo dura: derelicto cō-
filiō seniorū qd̃ ei dederāt: et locutus est eis
scdm̃ osiliū iuuenū dicēs. Pater me⁹ ag-
guauit iugum ṽstrū: ego aut̃ addā iugo ṽro
Pater me⁹ cecidit vos flagellis: ego autē
cedam vos scorpionib⁹. Et non acq̃euit rex
p̃lo quō adūsatus fuerat eū dñs: vt susci-
taret verbū suū quod locut⁹ fuerat in mā-
nu abie sydonite ad iheroboā filiū nabath.
Videns itaq; pplus qd̃ nolūisset eos audire
rex: respondit ei dicens. Que nobis pars in

dauid vel que hereditas in filio ysai. Vade in tabernacula tua isrl. Nunc vide domum tuam dauid. Et abiit isrl in tabernacula sua. Super filios autem israhel. quicumque habitabant in ciuitatibus iuda. regnavit roboam. Misit ergo rex roboam aduram qui erat super tributum: et lapidauit eum omnis israhel et mortuus est. Porro rex roboam festinus ascendit currum et fugit in iherusalem: recessitque israhel a domo dauid usque in presentem diem. Factum est autem cum audisset omnis israhel quod reuersus esset iheroboam: miserunt et vocauerunt eum aggregato cetui: et constituerunt eum regem super omnem israhel: nec secutus est quisquam domum dauid propter tribum iuda solam. Venit autem roboam iherusalem et aggregauit vniuersam domum iuda et tribum beniamin centum octoginta milia electorum virorum et bellatorum: ut pugnaret contra domum israhel: et reduceret regnum roboam filio salomonis. Factum est autem sermo domini ad semeiam virum dei dicens. Loquere ad roboam filium salomonis regem iuda. et beniamin et reliquos de populo dicens. Hec dicit dominus. Non ascendetis: nec bellabitis contra fratres vestros filios israhel. Reuertatur vir in domum suam. Ame enim factum est verbum hoc. Audierunt sermone domini: et reuersi sunt de itinere sicut eis preceperat dominus. Edificauit autem iheroboam speciem in monte effraim: et habitauit ibi. Et egressus inde edificauit phanuel. Dixitque iheroboam in corde suo. Nunc reuertetur regnum ad domum dauid. si ascenderit populus iste ut faciat sacrificia in domo domini in iherusalem: et ouertetur cor populi huius ad dominum suum roboam regem iuda: interficieturque me et reuertentur ad eum. Et excogitato consilio fecit duos vitulos aureos: et dixit eis. Nolite ultra ascendere iherusalem. Ecce dii tui israhel: qui te eduxerunt de terra egypti. Posuitque vnum in bethel. et alterum in dan: et factum est verbum istud in peccatum. Ibat enim populus ad adorandum vitulum usque in dan. Et fecit phana in excelsis: et sacerdotes de extremis populi qui non erant de filiis leui. Constituitque diem solemnen in mense octauo. quintadecima die mensis: in similitudinem solemnitatis quam celebrabat in iuda. Et ascendens altare similem fecit in bethel: ut immolaret vitulis quos fabricatus fuerat. Constituitque in bethel sacerdotes excelsorum quem fecerat: et ascendit super altare quem extruxe-

rat in bethel: quintadecima die mensis octauum quem fixerat de corde suo. Et fecit solennitatem filiis israhel: et ascendit super altare ut adoleret incensum. **CA. XIII**

Ecce vir dei venit de iuda in sermone domini in bethel iheroboam stante super altare: et thus iaciens. Et exclamauit contra altare in sermone domini. et ait. Altare altare: hec dicit dominus. Ecce filius nascetur domui dauid iohas nomine: et immolabit super te sacerdotes excelsorum qui nunc in te thura succedunt: et ossa hominum super te incendet. Deditque in illa die signum dicens. Hoc erit signum quod locutus est dominus. Ecce altare scindetur: et effundetur cinis qui in eo est. Cumque audisset rex sermonem hominis dei quem clamauerat contra altare in bethel: extendit manum suam de altari dicens. Apprehendite eum. Et exaruit manus eius quam extenderat contra eum: nec valuit retrahere eam ad se. Altare quoque scissum est: et effusus est cinis de altari: iuxta signum quod predixerat vir dei in sermone domini. Et ait rex ad virum dei. Deprecare faciem domini dei tui et ora pro me: ut restituatur manus mea michi. Drauit vir dei faciem domini: et reuersa est manus regis ad eum: et facta est sicut prius fuerat. Locutus est autem rex ad virum dei. Veni mecum domum ut prandeas: et dabo tibi munera. Responditque vir dei ad regem. Si dederis michi mediam partem domus tue non veniam tecum: nec comedam panem neque bibam aquam in loco isto. Sic enim mandatum est michi in sermone domini precipiens. Non comedas panem neque bibes aquas: nec reuerteris per viam qua venisti. Abiit ergo per aliam viam: et non est reuersus per iter quo venerat in bethel. prophetes autem quidam senex habitabat in bethel: ad quem venerunt filii sui. et narrauerunt ei omnia opera que fecerat vir dei ille die in bethel. Et verba que locutus fuerat ad regem narrauerunt patri suo. Et dixit eis pater eorum. Per quam viam abiit? Ostenderunt ei filii sui viam per quam abierat vir dei qui venerat de iuda. Et ait filiis suis. Sternite michi asinum. Qui cum strauissent: ascendit et abiit post virum dei: et inuenit eum sedentem sub thure cherebim. Et ait illi. Tu es vir dei qui venisti de iuda. Respondit ille. Ego sum. Dixitque ad eum. Veni mecum domum: ut comedas panem. Qui ait. Non possum

reuerſi neq; remiret tecū: nec comedam panem nec bibā aquā in loco iſto: q; locutus eſt dñs ad me in ſermōe dñi dicēs. **N**ō comedes panē ⁊ nō bibes aquā ibi: nec reuerſeris p viam qua ieris. **Q**ui ait illi. **E**t ego ppheta ſum filiſ tui: et angel⁹ locutus eſt michi in ſermone dñi dicēs. **R**educ eū tecū in domū tuā: vt comedat panē et bibat aquā. **F**efellit eū: et reduxit ſecus. **C**omedit ergo panē in domo eius: et bibit aquā. **C**ū q; ſederent ad mēſam: factus eſt ſermo dñi ad pphetā qui reduxerat eū. **E**t exclamauit ad virum dei qui venerat de iuda dicēs. **H**ec dicit dñs. **Q**uia nō obediens fuiſti ori dñi. ⁊ nō cuſtodisti mandatū qđ pcepit tibi domin⁹ de⁹ tuus ⁊ reuerſus es ⁊ comedisti panem et bibiſti aquā. i loco i quo pcepit tibi. ne comederes panē neq; biberes aquā: nō inferet cadaver tuū in ſepulchrū patrū tuorū. **C**unq; comedisset et bibisset: ſtrauit aſinū ſuū quē reduxerat. **Q**ui cū abiſſet inuenit eum leo in viā. ⁊ occidit: et erat cadaver ei⁹ piectū in itinere. **A**ſinus aut ſtabat iuxta illū: et leo ſtabat iuxta cadaver. **E**t ecce viri trāſeuntes viderūt cadaver piectū in viā: et leonē ſtantē iuxta cadaver. **E**t venerūt et diuulgauerūt in ciuitatē: in qua ppheta ille ſenex habitabat. **N**ō cū audisset ppheta ille qui reduxerat eū de viā ait. **V**ir dei eſt qui inobediēs fuit ori domi: et tradidit eū dñs leoni. et oſregit eum: et occidit iuxta verbū dñi quod locut⁹ eſt ei. **D**ixitq; ad filios ſuos. **A**termite michi aſinum. **Q**ui cū ſtrauiſſent et ille abiſſet: inuenit cadaver ei⁹ piectū in viā: et aſinū ⁊ leonem ſtantes iuxta cadaver. **N**on comedit leo de cadauere: nec leſit aſinū. **T**ulit ego pphetaſ cadaver viri dei et poſuit illud ſup aſinū: et reuſus intulit in ciuitatē pphete ſemis vt plangerēt eū: et poſuit cadaver ei⁹ in ſepulcro ſuo. **E**t planxerūt eū: heu heu miſerati. **C**ūq; plāxiſſet eū: dixit ad filios ſuos. **C**ū mortu⁹ fuero ſepelite me in ſepulcro in quo vir dei ſepult⁹ ē: iuxta oſſa eius ponite oſſa mea. **P**rofecto em̄ veniet ſermo quē pdixit i ſmōe dñi oſtra altāe qđ ē in bethel: et oſtra om̄ia phana excelſorū que ſūt in vrbe ſamarie. **N**oſt verba hec non eſt reuerſus iheroboā de viā ſua peſſima: ſed ecōtrario fecit d nouiſſimis pplis ſac̄dotes excelſo

rū. **Q**uicūq; volebat implebat manū ſuā: et fiebat ſacerdos excelſorū. **E**t ppter hanc cauſam peccauit dom⁹ iheroboā. et euerſa eſt: et deleta de ſupficie tēre. **CA. XIII.** **I**n tpe illo egrotauit abia fili⁹ iheroboam. **D**ixitq; iheroboā vxori ſue. **S**urge et conmuta habitū ne cognoſcaris quod ſis vxor iheroboā: ⁊ vade in ſylo vbi eſt abiaſ ppheta qui locutus eſt michi quod regnaturus eſſem ſup pplm hūc. **T**olle q; in manu tua decē panes et cruſtulā et vas mellis: et vade ad illum. **I**pſe enim indicabit tibi: quid euenturū ſit puero huic. **F**ecit vt dixerat vxor iheroboam. ⁊ cōſurgens abiit in ſylo: et venit in domū abie. **A**t ille nō poterat videre: q; caligauerūt oculi eius pre ſenectute. **D**ixit aut dom⁹ ad abiam. **E**cce vxor iheroboam ingredit vt cōſulat te ſup filio ſuo qā egrotat. **H**ec et hec loqueris ei. **C**ū ergo illa intraret ⁊ diſſimularet ſe eſſe querat: audiuit abiaſ ſonitū pedum eius itro euntis p oſtium: et ait. **I**ngredere vxor iheroboam. **Q**uare te aliam eſſe ſimulas? **E**go aut miſſus ſum ad te durus nūci⁹. **V**ade ⁊ dic iheroboam. **H**ec dicit dñs deus iſrael. **Q**uia exaltavi te de medio ppli ⁊ dedi te ducem ſup populū meū iſrael: et ſcidi regnū dom⁹ dauid et dedi illud tibi: et nō fuiſti ſicut ſeru⁹ meus dauid qui cuſtodiuit mādata mea. ⁊ ſecut⁹ eſt me in toto corde ſuo faciens quod placitū eſſet in oſpectu meo: ſed opatus es male ſuper omnes qui fuerūt ante te. et feciſti tibi deos alienos et conflati les. vt me ad iracūdiā puocares: me autē pieciſti poſt corpus tuū: idcirco ecce ego inducā mala ſup domū iheroboā. et pcutiā de iheroboā. mīngētē ad parietē ⁊ clauſum et nouiſſimū in iſrael: ⁊ mūdabo reliquias dom⁹ iheroboā ſic mūdari ſolet fimus vſq; ad purū. **Q**ui mortui fuerūt de iheroboā in ciuitate comedent eos canes: qui aut mortui fuerūt in agro vorabūt eos aues celi: quia dñs locut⁹ eſt. **T**u igit ſurge et vade in domū tuā: et in ipſo introitu pedū tuorū in vrbe moriet puer: et plāget eū om̄is iſrl et ſepeliet. **I**ſte em̄ ſolus inferet de iheroboam in ſepulchrū: quia inuentus eſt ſuper eo ſmo bon⁹ a dño deo iſrl i domo iheroboā. **C**ōſtituet aut ſibi dñs regē ſup iſrl: qui pcutiet domū iheroboā in hac die. et in hac

tempore: et peuit et dominus deus israel: sic
moueri solet harudo in aqua. Et euellet israel
de terra bona hac quam dedit patribus eorum:
et retilabit eos transflumen: quia fecerunt
sibi lucos ut irritarent dominum. Et tradet dominus
deus israel propter peccata iheroboam: qui
peccauit et peccare fecit israel. Surrexit ita
que uxor iheroboam: et abiit: et venit in thar
sa. Cumque illa ingrederetur limen domus: puer
mortuus est: et sepelierunt eum et planxit eum
omnis israel: iuxta sermonem domini quem locutus est
in manu sui filii abie prophete. Reliqua autem
verborum iheroboam quomodo pugnaverit: et quo
modo regnauerit: ecce scripta sunt in libro
verborum dierum regum israel: dies autem quibus
regnauit iheroboam: viginti duo anni sunt.
Et dormiuit iheroboam cum patribus suis: regna
uitque nadab filius eius pro eo. Porro roboam
filius salomonis regnauit in iuda. Quadra
ginta unum annis erat roboam cum regnare
cepisset: decem et septem annis regnauit in ihe
rusalem ciuitate quam elegit dominus ut poneret
nomen suum ibi ex omnibus tribubus israel. Nomen
autem matris eius naama amarithes. Et fecit
iuda malum coram domino: et irritauerunt eum super
omnibus que fecerant patres eorum in peccatis suis
que peccauerunt. Edificauerunt enim et ipsi fi
bi aras et statuas et lucos super omnem colle
excelsum et sub omni arborem frondosam:
sed et effeminati fuerunt in terra: feceruntque
omnes abominaciones gentium: quas attri
uit dominus ante faciem filiorum israel. In quinto autem
anno regni roboam ascendit sesac rex egypti
in iherusalem: et tulit thesauros domus domini et
thesauros regios et vniuersa diripuit: scu
ta quoque aurea que fecerat salomon pro qui
bus fecit rex roboam scuta erea: et tradidit
ea in manu ducum scutorum: et eorum qui excu
bant ante ostium domus regis. Cumque ingre
deretur rex in domum domini portabant ea qui
perendi habebant officium: et postea reporta
bant ad armamentarium scutorum. Reliqua
autem sermonum roboam et omnia que fecit: ecce
scripta sunt in libro sermonum dierum regum iu
da. Fuitque bellum inter roboam et iheroboam:
cunctis diebus. Dormiuitque roboam cum patri
bus suis: et sepultus est cum eis in ciuitate da
uid. Nomen autem matris eius naama ama
rites. Et regnauit abia filius eius pro eo.

CAPITVLVM. XV.

Dicitur in octauodecimo anno regni ihero
boam filij nabath: regnauit abia super iuda.
Tribus annis regnauit in iherusalem. Nomen
matris eius maacha filia abessalon:ambu
lauitque in omnibus peccatis patris sui que fece
rat ante eum: nec erat cor eius perfectum cum domi
no deo suo sicut cor dauid patris eius. Sed
propter dauid dedit ei dominus deus suus lucer
nam in iherusalem ut suscitarer filium eius post eum: et
statueret iherusalem: eo quod fecisset dauid rectum
in oculis domini: et non declinasset ab omnibus que pre
ceperat ei cunctis diebus vite sue: excepto ser
mone virie ethi. Attamen bellum fuit inter abiam
et iheroboam omni tempore vite eius. Reliqua au
tem sermonum abie: et omnia que fecit: nonne sunt
scripta sunt in libro verborum dierum regum iu
da. Fuitque prelium inter abiam et inter ihero
boam. Et dormiuit abia cum patribus suis: et sepe
lierunt eum in ciuitate dauid: regnauitque asa
filius eius pro eo. In anno ergo viceesimo ihe
roboam regis israel: regnauit asa rex iu
da: et quadraginta et uno anno regnauit
in iherusalem. Nomen matris eius maacha:
filia abessalon: et fecit asa rectum ante spec
tum domini sicut dauid pater eius: et abstulit effe
minatos de terra: purgauitque vniuersas for
des ydolorum: que fecerant patres eius. Insup
er et maacham matrem suam amouit ne esset prin
ceps in sacris priapi et in luto eius quem co
secrauerat: subuertitque speculum eius: et confregit
simulacrum turpissimum: et combussit in torren
te cedron. Excelsa autem non abstulit. Verum
tamen cor asa perfectum erat cum domino deo
suo cunctis diebus suis: et intulit ea que sancti
ficauerat pater suus et vouerat in domum
domini: argentum et aurum et vasa. Bellum au
tem erat inter asa et baasa regem israel: cun
ctis diebus eorum. Ascendit quoque baasa rex israel in
iuda: et edificauit rama: ut non posset quis
piam egredi vel ingredi de parte asa regis
iude. Tollens itaque asa omne argentum et au
rum quod remanserat in thesauris domus do
mini et in thesauris domus regie: dedit illud
in manus suorum suorum: et misit ad benadab fi
lium tabzemmon filij ezion regis sirie: qui
habitabat in damasco dicens. Fedus est in
ter me et te et inter preme meum et preme tuum:
ideo misi tibi munera argentum et aurum: et pe
to ut venias: et irritum facias fedus quod ha
bes cum baasa rege israel: et recedat a me.

Acquiescens benadab regi asa misit principes exercitus sui in ciuitates israel: et percussere abion et dan et abel. domum maacha et vniuersam cenneroth. omne scilicet terram neptalim. Quod cum audisset baasa intermisit edificare rama: et reuersa est in tersa. Rex autem asa nuncium misit in omnem iudam dicens: Nemo sit excusatus. Et tulerunt lapides de rama et ligna eius quibus edificauerat baasa: et extruxit de eis rex asa gabaa bethaniam et maspha. Reliqua autem omnia solum asa et vniuersae fortitudinis eius et cuncta que fecit et ciuitates quas extruxit: nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum iudae? Verumtamen in tempore senectutis suae doluit pedes: et dormiuit cum patribus suis et sepultus est cum eis in ciuitate dauid patris sui: regnavitque iosaphat filius eius pro eo. Nadab vero filius iheroboam regnavit super israel anno secundo asa regis iuda: regnavitque super israel duobus annis: et fecit quod malum est in conspectu domini: et ambulavit in viis patris sui et in peccatis eius. quibus peccare fecit israel. Infidatus est autem ei baasa filius abie de domo isachar: et percussit eum in gebbethon que est urbs philistinorum. Siquidem nadab et omnes israel obsidebant gebbethon. Interfecit ergo illum baasa in anno tercio asa regis iuda: et regnavit pro eo. Cumque regnasset: percussit omnem domum iheroboam. Non dimisit nec unam quidem animam de semine eius donec deleteret eum: iuxta verbum domini quod locutus fuerat in manu sui filii abie sylonitis. propter peccata iheroboam que peccauerat et quibus peccare fecerat israel: et propter delictum quod irritauerat dominum deum israel. Reliqua autem solum nadab et omnia quae operatus est: nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum israel? Fuitque bellus inter asa et baasa regem israel: cunctis diebus eorum. Anno tercio asa regis iuda regnavit baasa filius abie super omnem israel in tersa viginti quatuor annis: et fecit malum coram domino: ambulavitque in viis iheroboam. et in peccatis eius quibus peccare fecit israel. **CA. XVI.**

I Actus est autem sermo domini ad iehu filium anani contra baasa dicens: Pro eo quod exaltaui te de pulvere. et posui te ducem super populum meum israel. tu autem ambulasti in via iheroboam. et peccare

fecisti populum meum israel ut irritares in peccatis eorum: ecce ego demetam posteriora baasa. et posteriora domus eius: et faciam domum tuam: sicut domum iheroboam filii nabath. Qui mortuus fuerit de baasa in ciuitate comedent eum canes: et qui mortuus fuerit ex eo in regione: comedent eum volucres celi. Reliqua autem solum baasa. et quaecumque fecit et proelia eius: nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum israel? Dormiuit ergo baasa cum patribus suis sepultusque est in tersa: et regnavit hela filius eius pro eo. Cum autem in manu iehu filii anani prophetae verbum domini factum esset contra baasa. et contra domum eius. et contra omne malum quod fecerat coram domino ad irritandum eum in operibus manuum suarum. ut fieret sicut domus iheroboam: ob hanc causam occidit eum. hoc est iehu filium anani prophetam. Anno vicefimo sexto asa regis iuda regnavit hela filius baasa super israel in tersa duobus annis: et rebellavit contra eum filius suus zambri dux medie partis equitum. Erat autem hela in tersa bibens et temulentus: in domo arsa perfecti tersa. Irruens ergo zambri percussit et occidit eum anno vicefimo septimo asa regis iuda: et regnavit pro eo. Cumque regnasset et sedisset super solium eius percussit omnem domum baasa et non dereliquit ex ea mingentem ad parietem: et propinquos et amicos eius. Percussitque zambri omnem domum baasa iuxta verbum domini quod locutus fuerat. ad baasa in manu iehu prophetae propter vniuersa peccata baasa. et peccata hela filii eius: qui peccauerunt. et peccare fecerunt israel. provocantes dominum deum israel in vanitatibus suis. Reliqua autem solum hela. et omnia quae fecit: nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum israel? Anno vicefimo septimo. asa regis iuda regnavit zambri septem diebus in tersa. Porro exercitus obsidebat gebbethon urbem philistinorum. Cumque audisset rebellasse zambri et occidisse regem: fecit sibi regem omnis israel ambri qui erat princeps militie super israel in die illa in castris. Ascendit ergo ambri et omnis israel cum eo de gebbethon: et obsidebant tersa. Videns autem zambri quod expugnanda esset ciuitas ingressus est palatium et succendit se cum domo regia: et mortuus est in peccatis suis que peccauerat faciens malum coram domino: et ambulans in via iheroboam. et

in peccato eius quō fecit peccare isrl. **R**eli
qua autē smonū zambri et infidiarū eius et
tyrānidis; nōne hęc scripta sunt in libro ver
borū dierū regū isrl. **T**ūc diuisus ē popul⁹
israhel in duas ptes. **M**edia pars populi se
quebat̃ thebni filiū gineth ut ostitueret eū
regem; et media pars amri. **O**reualuit au
tem populus qui erat cum amri p̃lo qui se
quebat̃ thebni filiū gineth; mōtuusq; ē the
bni et regnavit amri. **A**nno vicefimopmo
asa regis iuda regnavit amri super israhel
duodecim annis. **I**n therfa regnavit sex an
nis; emitq; mōtem samarie a somer duob⁹
talentis argenti et edificauit eū; et voca
uit nomē ciuitatis quā extruxerat nomine
somer; id est montē dñi vel montem sama
rie. **F**ecit autē amri malū in oꝑedu dñi; et
opatus est nequiter sup oīes qui fuerunt
ante eū. **A**mbulauitq; in oīi via iheroboā
fili⁹ nabath et in peccatis ei⁹. quib⁹ peccāe
fecerat israhel; vt irritaret dñm deū israhel
in vanitatib⁹ suis. **R**eliqua autē smonū am
ri. et p̃lia eius que gessit; nonne hęc scripta
sunt in libro verborū dierū regum israhel?
Dormiuitq; amri cū patrib⁹ suis; et sepul
tus est in samaria; regnavitq; achab fili⁹
eius p̃ eo. **A**chab vero fili⁹ amri regnavit
sup israhel. āno tricesimoodtauo asa regis
iuda. **E**t regnavit achab fili⁹ amri sup is
rahel in samaria. viginti et duob⁹ annis.
Et fecit achab filius amri malū in oꝑedu
dñi; sup oīes qui fuerūt ante eum. **N**ec suf
fecit ei vt ambularet in peccatis iheroboā
fili⁹ nabath; insup duxit vxorē iezebel filiā
metbaal regis sydoniorū. **E**t abiit et huiuit
baal. et adorauit eum; et posuit aram baal
in templo baal. quod edificauerat in sama
ria; et plantauit lucū. **E**t addidit achab in
ope suo irritans dñm deū israhel; sup oīes
reges israhel qui fuerūt ante eū. **I**n dieb⁹
eius; edificauit abiel de bethel ihericho. **I**n
abiram p̃mitiuo suo fundauit eam; et in se
gub nouissimo suo posuit portas eius; iuxta
verbū dñi quod locutus fuerat in manu io
sue filij nū. **CA. XVII.**

Dixit helias thesbites de habita
torib⁹ galaad ad achab. **V**iuat do
m⁹ deus israhel in cui⁹ conspectu
sto. n̄ erit annis hi⁹ ros et pluuia nisi iux
ta oris mei verba. **E**t factū est verbū domi

ni ad eum dicens. **R**ecede hinc et vade con
tra orientem; et abscondere in torrente ca
rith qui est oꝑra iordanen et ibi de torrente
bibes; coruisq; p̃cepi ut pascāt te ibi. **A**biit
ergo; et fecit iuxta verbū dñi. **C**ūq; abisset;
sedit in torrente carith qui est oꝑra iordanē
Corui q; deferebāt ei panē et carnes ma
ne; similē panem et carnes vesperi; et bibe
bat de torrente. **P**ost dies autē aliquātos
fietatus est torrens; nō em pluerat sup ter
ram. **F**actus est ergo smo domini ad eum
dicens. **S**urge et vade in sarepta sydomio
rum; et manebis ibi. **P**recepit em ibi mulie
ri vidue et pascat te. **S**urrexit et abiit i sa
repta sydoniorū. **C**ūq; venisset ad portā ciui
tatis apparuit ei mulier vidua colligēs lig
na; et vocauit eā; dixitq; ei. **D**a michi pau
lulum aque in vase vt bibā. **C**ūq; illa per
geret vt afferret; clamauit post tergū ei⁹
dicens. **A**ffer michi obsecro et bucellā pa
nis in manu tua. **Q**ue rēdit. **V**iuat dom⁹
deus tu⁹; quia non habeo panē nisi quantū
pugillus cape potest farine in ydria; et pau
lulū olei in lechito. **E**n colligo duo ligna;
vt ingrediat et faciam illud michi et filio
meo; vt comedam⁹ et moriamur. **A**d quā
helias ait. **N**oli timere; sed vade et fac sicut
dixisti. **V**erūtāmē michi p̃mū fac de ip̃a fa
rinula subcineritiū panē puulū. et affer ad
me; tibi autē et filio tuo facies postea. **H**ec
autē dicit dom⁹ deus israhel. **I**ydria farine
non deficiet; nec lechitus olei minuet. vsq;
in diem in qua dom⁹ daturus est pluuiā
sup faciē t̃re. **N**ne abiit; et fecit iuxta verbū
helie. **E**t comedit ipse et illa et dom⁹ ei⁹; et
ex illa die ydria farine non defecit et lechi
tus olei non est imminut⁹. iuxta verbum dñi
quod locutus fuerat in māu helie. **F**actū ē
autē post verba hęc. egrotauit fili⁹ mulieris
matrifamilias; et erat languor fōtissimus
ita vt non remāneret in eo alitus. **D**ixit er
go ad heliā. **Q**uid michi et tibi vir dei? **I**n
gressus es ad me vt rememorarent iniqui
tates mee; et interficeres filium meū. **E**t
ait ad eam helias. **D**a michi filium tuum.
Tulitq; eum de sinu eius et portauit in ee
naculū vbi ip̃e manebat; et posuit sup lectu
lum suū; et clamauit ad dominum et dixit.
Domine deus me⁹. etiā ne viduam apud
quā ego vt cūq; sustētō afflixisti; inflicēs

filium eius. Et expandit se atq; mēsus est sup puerū tribus vicibus: et clamauit ad dñm et ait. Domine deus me⁹: reuertatur obsecro anima pueri hui⁹ in viscera eius. Et exaudiuit domin⁹ vocē helie: et reuersa est anima pueri intra eum: et reuixit. Tulitq; helias puerū et posuit eū de cenaculo in inferiorē domū: et tradidit matri sue: et ait illi. En viuūt fili⁹ tu⁹. Dixitq; mulier ad heliam. Nūc in isto cognoui qm̄ vir dei es tu: et verbū dñi i ore tuo verū ē. **CA. XVIII**

Post dies multos. Factū est verbū domini ad heliam. in anno tercio dicens. Vade et ostende te achab: vt dem pluuiā sup faciem terre. Tuit ergo helias vt ostēderet se achab. Erat autē fames vehemēs in samaria. Vocauitq; achab abdiam dispensatorē dom⁹ sue. Abdias autē timebat dominum deū valde. Nam cū interficeret iezabel pphetas dñi tulit ille centus pphetas et abscondit eos quinquagenos et quinquagenos in speluncis: et paut eos pane et aqua. Dixit ergo achab ad abdiam vade in terrā ad vniuersos fontes aquarū et in cūctas valles: si forte possimus inuenire herbam et saluare equos et mulos: et nō penitus iumenta intereāt. Diuiserūtq; sibi regiones: vt circuitēt eas. Achab ibat per viam vnam: et abdias p viam alterā seorsum. Cūq; esset abdias in via: helias occurrit ei. Qui cum cognouisset eū: cecidit sup faciē suam et ait. Num tu es domine mi helias? Cui ille respōdit. Ego. Et dixit. Vade et dic dño tuo. Adest helias. Et ille: qd peccauī inquit qm̄ tradas me suū tuū. i manu achab vt interficiat me. Viuit domin⁹ deus tuus: quia non est gens aut regnū. in quo non miserit dñs me⁹ te requirens. Et respōdentibus cunctis non est hic: adiurauit regna singula et gētes. eo quod minime reperireris. Et nūc dicis michi: vade et dic domino tuo adest helias. Cūq; recessero a te spīritus dñi asportabit te in locū: quē ego ignoro: et ingressus nunciabo achab: et nō inueniēs te interficiet me. Verū aut tu⁹ timet dñm ab infantia sua. Nūquid nō indicatū ē tibi domino meo quid fecerim cum interficeret iezabel pphetas dñi: qd absconderim de pphetis domini cetū viros quinquagenos et quinquagenos in spelūcis et paue-

rim eos pane et aqua. Et nunc tu dicis vade et dic domino tuo adest helias: vt interficiat me. Et dixit helias. Viuit domin⁹ exercitū ante cui⁹ vultū sto: quia hodie apparebo ei. Abijt ergo abdias in occursum achab: indicauitq; ei. Venitq; achab in occursum helie: et cū vidisset eum ait. Tu ne es ille: qui turbas israhel? Et ille ait. Non ego turbaui israhel sed tu et dom⁹ patris tui: qui dereliquisti mādata domi et secuti estis baalim. Verūtamen nūc mitte et aggrega ad me vniuersum israhel in mōte carmeli: et pphetas baal quadringentos quinquaginta. pphetasq; lucoz quadringētos: qui comedunt de mensa iezabel. Misit achab ad omēs filios israhel et aggregauit pphetas in mōte carmeli. Accedens aut helias ad omem populum israhel ait. Vsq; quo claudicatis in duas ptes? Si domin⁹ est de⁹ sequimini eū: si autem baal: sequimini illū. Et non respōdit ei popul⁹ verbū. Et ait rursus helias ad populū. Ego remāsi ppheta domini solus: prophete autē baal quadringēti et quinquaginta. ppheteq; lucoz quadringēti viri sunt. Dent nobis duo boues: et illi eligāt sibi bouem vnū et i frustra cedētes ponāt sup ligna: ignem autem supponāt. Et ego faciam bouē alterū et imponā sup ligna: ignē autē nō supponā. Inuocate nomia deoz: et ego inuocabo nomē dī mei: et de⁹ qui exaudierit p ignē ipse sit de⁹. Respōdes omīs plus. ait. Optima ppositio quā locut⁹ est helias. Dixit ergo helias pphetis baal. Eligite vobis bouē vnū et facite pmi quia vos plures estis: et inuocate nomina deoz vestroz: ignēq; non supponatis. Qui cū tulissent bouē quē dederat eis fecerūt: et inuocabāt nomen baal de mane vsq; ad meridiē dicētes. Baal exaudi nos. Et nō erat vox: neq; qd respōderet. Transliebātq; altare quod fecerāt. Cūq; esset iam meridiēs: illudebat illis helias dicēs. Clamate voce maiore. Deus em̄ est: et forsitan loquit̄. aut in diuerso rio ē. aut in itinere: aut certe dormit: vt excitetur. Clamabant ergo voce magna: et incidebāt se iuxta ritum suū cultris et lanceolis. donec pfūderent sanguine. Postq; aut transijt meridiēs. et illis pphetantibus. venerat temp⁹ quo sacrificiū offerri solet: nec audiebat vox neq; aliquis respōdebāt

hæc attēdebat orātes: dixit helias omī p̄plo.
Venite ad me. Et accedēte ad se populo cu-
rauit altare dñi quod destructū fuerat: et
tulit duodecim lapides iuxta numerum tri-
buū filiorū iacob ad quē fact⁹ ē s̄mo dñi.
dicēs isrl̄ erit nomē tuū: et edificauit d̄ lapi-
dib⁹ altare in noīe dñi. Fecitq; aqueductū
quasi p̄ duas aratiunculas in circūitu alta-
ris: et cōposuit ligna. diuisitq; p̄ mēbra bo-
uem et posuit sup̄ ligna. et ait. Implete q̄
tuor p̄d̄as aqua: et fūdite sup̄ olocautū
et sup̄ ligna. Rursūq; dixit. Etia secundo s̄
facite. Qui cū fecisset scdō. ait. Etia tercio
idip̄m facite. Feceruntq; tercio: et curre-
bāt aque circū altare: et fossa aqueduct⁹ re-
pleta ē. Cūq; iā t̄pus esset ut offerretur olo-
cautū: accedēs helias p̄pheta ait. Dñe de⁹
abrahā et ysaac et israhel ostende hodie q̄
tu es de⁹ isrl̄ et ego su⁹ tu⁹: et iuxta p̄cep-
tū tuū feci omīa verba hæc. Exaudi me do-
mine exaudi me: vt discat p̄plus iste. q̄a tu
es dñs de⁹: et tu dūcisti cor eorū iterū. Ce-
cidit autē ignis dñi et vorauit olocautū et
ligna et lapides: puluerū q; et aquā q̄ erat
in aqueductu labens. Quod cū vidisset om-
nis p̄plus: cecidit i faciē suā et ait. Domīn⁹
īpe est de⁹: dñs īpe ē de⁹. Dixitq; helias ad
eos. Apprehēdite p̄phetas baal: et ne vn⁹
quidē effugiat ex eis. Quos cū apprehēdis-
sent: duxit eos helias ad torrentē cison et
interfecit eos ibi. Et ait helias ad achab.
Ascende comede et bibe: quia sonus multe
pluuię est. Ascendit achab. vt comederet
et biberet: helias autē ascendit in verticē eae-
meli et p̄n⁹ in terrā posuit faciē suā int̄ ge-
nua sua: et dixit ad puerū suū. Ascende: et
p̄spice contra mare. Qui cū ascendisset et
contemplatus esset ait. Nō est quicquā. Et
rursū ait illi. Reutere septē vicib⁹. In sepa-
tima autē vice ecce nubecula pua quasi re-
stigiū hominis ascendebat de mari. Qui ait
Ascende: et dic achab iunge currū tuū et de-
scende: ne occupet te pluuiā. Cūq; se verte-
ret huc atq; illuc: ecce celi otenebrati sūt.
et nubes et vētus: et facta est pluuiā gran-
dis. Ascēdēs itaq; achab abiit in ierusalem: et
man⁹ dñi facta ē sup̄ heliā: accēdēsq; lūbis
currebat añ achab donec veniret in ierl̄.

CAPITVLVM. XIX.

Vnciabit autē achab iefabel omnia

que fecerat helias: et quomodo occidisset
vniuersos p̄phetas baal gladio. Misit
q; iezabel nunciū ad heliā dicēs. Hæc michi
faciāt dñi. et hæc addāt: nisi hac hora cras
posuero animā tuā sicut animā vn⁹ ex illis.
Timuit ergo helias et surgens abiit quo-
cūq; eū ferebat volūtas: venitq; in bersabee
iuda. et dimisit ibi puerū suū: et prexit i de-
sertū viā vn⁹ diei. Cūq; venisset et sederet
subter vnam iuniperū: petiuit anime sue vt
moreret. Et ait. Sufficit michi domie: tol-
le animā meā. Neq; em̄ melior sum quā pa-
tres mei. Proiecitq; se: et obdormiuit i vn-
bra iuniperi. Et ecce angelus domini teti-
git eū: et dixit illi. Surge comede. Respexit:
et ecce ad caput suū subeinericius panis et
vas aque. Comedit ergo et bibit: et rursū
obdormiuit. Reuēsusq; est angelus dñi scdō
et tetigit eum: dixitq; illi. Surge comede.
Grādis em̄ tibi restat via. Qui cū surrexis-
set comedit et bibit et ambulauit in forti-
tudine cibi illi⁹ quadraginta diebus et qua-
draginta noctib⁹ vsq; ad mōtem dei oreb.
Cūq; venisset illuc: mansit in spelūca. Et ecce
s̄mo domi ad eū: dixitq; illi. Quid hic agis
helia? At ille respondit. Zelo zelatus sum
p̄ domino deo exercituū: quia dereliquerūt
pactū domini filij isrl̄. Altaria tua d̄struxe-
rūt. et p̄phetas tuos occiderunt gladio: et
derelictus sum ego solus: et querūt animā
meā. vt auferāt eā. Et ait ei. Egredere: et
sta in mōte corā domino. Et ecce dominus
trāsijt: et sp̄ritus grādis et fortis. subūtēs
mōtes: et oterēs petras ante dominū. Nō
in sp̄ritu domin⁹. Et post sp̄ritū cōmot⁹.
Non in cōmocōne domin⁹. Et post cōmo-
cōnem ignis. Non igne domin⁹. Et post ig-
nem fibul⁹ aure tenuis. Quod cū audisset
heliā operuit vultū suū pallio: et egressus
stetit in ostio spelūce: et ecce vox ad eum di-
cens. Quid hic agis helia? Et ille respondit.
Zelo zelatus sū p̄ domino deo exercituū:
quia dereliquerūt pactū tuū filij isrl̄. Alta-
ria tua destruxerūt et p̄phetas tuos occide-
runt gladio: et derelictus sum ego solus: et
querūt animā meā. vt auferāt eam. Et ait
domin⁹ ad eū. Vade et reutere in viā tuā.
p̄ desertum in damascū. Cūq; pueneris illuc.
vnges asahel regē sup̄ siria: et iehu filiū
namī vnges regē sup̄ israhel: helisēu autē

filium saphat qui est de abelmaula vnges
 prophetam p te. Et erit quicūq; fugerit gla
 dium asahel occidet eū iehu: et quicūq; fu
 gerit gladiū iehu interficiet eū heliseus.
 Et derelinquā michi in israhel septē milia
 viroz quoz genua nō sunt incuruata an
 te baal: et omne os quod adorauerit oscu
 lans manū. Profectus ergo inde helias re
 perit heliseum filiū saphat arantē in duo
 decim iugis boum: et ipse in duodecim iugis
 boum arantibz vn9 erat. Cūq; venisset he
 lias ad eum: misit palliū suū sup eum. Qui
 statim relictis bobz cucurrit post heliaz. Et
 ait. Disculoz oro te patrē meū et matrem
 meā: et sic sequar te. Dixitq; ei. Vade et re
 uertere. Quod em meū erat feci tibi. Reu
 sus autē ab eo tulit par bouū et mactauit il
 lud: et in aratro bouū corit carnes: et dedit
 populo et comederunt. Consurgēsq; abiit
 et secutus est heliam: et ministrabat ei.

CAPITVLVM XX.

Porro benadab rex sirie congregauit
 om̃em exercitum suū. et triginta
 duos reges secū. et equos et currus: et ascē
 dens pugnabat ostra samariā: et obsidebat
 eam. Mittensq; nuncios ad achab regē is
 rahel in ciuitatem ait. Hec dicit benadab.
 Argētū tuū et aurū tuū meū est: et vxores
 tue et filij tui optimi mei sūt. Rēditq; rex is
 rahel. Iuxta ṽbū tuū dñe mi rex: tu9 sum
 ego et oia mea. Reūtētesq; nūcij dixerunt.
 Hec dicit benadab q̃ misit nos ad te. Argen
 tū tuū et aurū tuū et vxores tuas et filios
 tuos dabis michi. Cras igitur hac eadem
 hora mittā suos meos ad te: et scrutabun
 tur domū tuā et domū suoz tuoz: et om̃e
 quod eis placuerit ponēt in manibz suis et
 auferent. Vocauit aut rex israhel om̃es se
 niores terre: et ait. Animadūte et vide
 te: qm̃ infidietur nobis. Misit enim ad me
 p vxoribz meis et filiis et p argento et au
 ro: et non abnuī. Dixerūtq; om̃es maiores
 natu et vniuersus populus ad eum. Nō au
 dias: neq; acquiescas illi. Respōditq; nun
 cius benadab. Dicite dño meo regi. Om̃ia
 pp̃t que misisti ad me suū tuū in initio fa
 ciā: hāc aut rem facere non possum. Reuer
 tēq; nūcij: retulerūt ei. Qui remisit et ait.
 Hec faciāt michi dñi et hec addāt: si suffece
 rit puluis samarie pugillis om̃is ppli qui se

quāt me. Et respōdes rex israhel ait. Dicite
 ei. Ne gloriatur accinctus. eque vt distinc
 tus. Factū est autē cum audisset benadab
 verbū istud bibebat ipse et reges in vmbra
 culis: et ait suis suis. Circūdate ciuitatez.
 Et circūderūt eam. Et ecce pp̃eta vn9
 accedens ad achab regē israhel ait ei. Hec
 dicit dñs. Certe vidisti om̃em multitudi
 nem hāc nimā. Ecce ego tradā eam i ma
 num tuā hodie: vt scias quia ego sum dñs.
 Et ait achab. Per quē? Dixitq; ei. Hec di
 cit dñs. Per pedissequos principū puincia
 rum. Et ait. Quis incipiet preliari? Et ille
 dixit. Tu. Recensuit ergo pueros p̃ncipū
 puinciarū: et reperit numerū ducentozūtri
 gintaduoz. Et recensuit post eos populū
 om̃es filios isrl septē milia: et egressi sunt
 meridie. Benadab autē bibebat temulēt9
 in vmbaculo suo: et reges trigintaduoz cū
 eo qui ad auxiliū ei9 venerāt. Egressi sunt
 autem pueri p̃ncipū puinciarū in p̃ma frō
 te. Misit itaq; benadab: qui nunciauerunt
 ei dicētes. Viri egressi sunt de samaria. At
 ille ait. Siue p pace veniunt apprehendite
 eos viuos: siue vt preliant viuos eos capi
 te. Egressi sunt ergo pueri p̃ncipū puincia
 rum: ac reliqu9 exercitus sequebat. Et per
 cussit vnusquisq; virū qui oē se veniebat:
 fugerūtq; firi: et psecutus est eos israhel.
 Fugit quoq; benadab rex sirie i equo cum
 equitibus suis. Necnon egressus rex isra
 hel percussit equos et currus: percussit syriā pla
 ga magna nimis. Accedēs autē pp̃eta ad
 regem israhel. dixit ei. Vade et cōfortare: et
 scito. et vide quid facias. Sequenti em̃ an
 no. rex sirie ascendet ostra te. Serui vero re
 gis sirie dixerūt ei. Dñi montiū sunt dñi eo
 rum: ideo superauerūt nos. Sed meli9 est
 vt pugnem9 ostra eos in cāpestribz: et obti
 nebim9 eos. Tu ergo verbū hoc fac. Amo
 ue reges singulos ab exercitu tuo: et pone
 principes p eis: et instaure numerū militū
 qui ceciderūt de tuis et equos scdm equos
 p̃stinos. et curr9 scdm currus quos ante ha
 buisti. et pugnabimus ostra eos in campe
 stribz: et videbis qd obtinebim9 eos. Cre
 didit cōsilio eoz: et fecit ita. Igitur postq̃
 annus trāserat recensuit benadab fros et
 ascēdit in affec: vt pugnaret ostra israhel.
 Porro filij israhel recensiti sunt et acceptis

eibarijs pfecti ex aduerso: castragmetati sunt cōtra eos quasi duo parui greges caprarū: firi aut repleuerūt terram. Et accedens vn⁹ vir dei dixit ad regē israhel. **H**ec dicit dñs. Quia dixerūt firi de⁹ mōtiū est domin⁹. et non est de⁹ valliū: dabo omnem multitudinē hanc grādem in manu tua: et scietis quia ego sum dñs. **D**irigebātq; septem dieb; ex adūso hī atq; illi acies: septima aut die omīssum est bellū. **P**ercussertq; filij israhel de firis centū milia peditū in die vna. **F**ugerūt aut firi qui remāserūt ī affecī in ciuitatē: et cecidit mur⁹ sup vigintiseptem milia hoīm qui remāserāt. **D**orro benadab fugiēs ingressus est ciuitatē in cubiculū quod erat intra cubiculū: dixerūtq; ei serui sui. **E**cce audiūmus q; reges domus israhel clemētes sint. **D**onamus itaq; saccos in lumbis nostris et funiculos in capestribus nostris: et egrediam; ad regē israhel: fōsitā saluabit animas n̄as. **A**ccinxerunt saccis lumbos suos et posuerūt funiculos in capiti; suis: venerūtq; ad regē israhel et dixerūt ei. **B**erū⁹ tu⁹ benadab dicit. **V**iuat oro te aīa mea. **E**t ille ait. **S**i adhuc viuit: frater meus est. **Q**uod acceperūt viri p omē: et restinātes rapuerūt verbum ex ore eius: atq; dixerūt. **F**rater tu⁹ benadab. **E**t dixit eis. **I**te et adducite eum ad me. **E**gressus est ergo ad eum benadab: et leuauit eum in curū suū. **Q**ui dixit ei. **C**iuitates quas tulit pater meus a p̄e tuo redam: et plateas fac tibi in damasco sicut fecit pater me⁹ in samaria: et ego federtus recedā a te. **D**epigit ergo fedus: et dimisit eum. **T**ūc vir quidā de filiis pphetarum dixit ad sociū suū in h̄mone dñi. **P**ercute me. **A**t ille noluit percutere. **C**ui ait. **Q**uia nolūisti audire vocē dñi: ecce recedes a me: et pcutiet te leo. **C**ūq; paululū recessisset ab eo: inuenit eū leo atq; pcutit. **B**ed et alterū inueniens virū: dixit ad eū. **P**ercute me. **Q**ui pcutit eum: et vulnerauit. **A**bijt ergo ppheta et occurrit regi in via: et mutauit aspersiōe pulueris os: et oculos suos. **C**ūq; rex transisset: clamauit ad regē et ait. **B**erū⁹ tuus egressus est ad p̄liandū comin⁹: cūq; fugisset vir vn⁹. adduxit eū quidā ad me: et ait. **C**ustodi virū istū. **Q**ui si laps⁹ fuerit erit anima tua p animā ei⁹:

aut talentū argenti appēdes. **D**ū aut ego turbatus huc illucq; me verterē: subito nō apparuit. **E**t ait rex israhel ad eum. **H**oc est iudiciū tuū: quod ip̄e decreuisti. **A**t ille statim absterxit puluerē de facie sua: et cognouit eū rex israhel quod esset d; pphetis. **Q**ui ait ad eū. **H**ec dicit dñs. **Q**uia dimisisti virum dignū morte de manu tua: erit anima tua p animā eius: et p̄lius tu⁹ p p̄lo eius. **R**eūsus est igitur rex isrl in domū suā. audi te stēnens: et furibund⁹ venit in samariā.

CAPITVLVM. XXI.

Post verba autē hec tpe illo vinea erat naboth israhelite qui erat in ierusalem: iuxta palatium achab regis samarie. **L**ocutus est ergo achab ad naboth dicens. **D**a michi vineam tuā vt faciā michi ortum olerū: quia vicina est et ppe domum meā. **D**aboq; tibi p ea vineā meliorē: aut si comodius tibi putas argenti precii quā tum digna est. **C**ui respōdit naboth. **P**ropicius michi sit dñs: ne dem hereditatē patrum meorū tibi. **V**enit ergo achab in domū suā indignās et frendens sup verbo qd locutus fuerat ad eum naboth ierahelites dicēs: non dabo tibi hereditatē patrū meorum. **E**t piciens se in lectulū suū auertit faciem suā ad parietē. et nō comedīt panem. **I**ngressa est aut ad eum iezabel vxor sua: dixitq; ei. **Q**uid est hoc vnde anima tua contristata est: et quare non comedis panem? **Q**ui r̄ndit ei. **L**ocutus sum naboth ierahelite et dixi ei. **D**a michi vineā tuā accepta pecuniā: aut si tibi placet dabo tibi vineam meliorē p ea. **E**t ille ait. **N**on dabo tibi vineam meā. **D**ixit ergo ad eum iezabel vxor eius. **B**randis auctoritatis es: et bene regis regnū israhel. **S**urge et comede panē: et equo animo esto. **E**go dabo tibi vineam naboth ierahelite. **S**cripsit itaq; litteras ex nomie achab. et signauit eas anulo ei⁹: et misit ad maiores natu: et optimates qui erāt in ciuitate ei⁹: et habitabāt cū naboth. **L**itterarū aut hec erat sentētia. **P**redicate ieiuniū et sedere facite naboth inter p̄mos populi: et submittite duos viros filios be-lial contra eū. et falsum testimoniū dicant. **b**enedixit naboth deū et regē et educite eū et lapidate sicq; moriatur. **F**ecerunt ergo ciues eius maiores natu et optimates qui

habitant cum eo in vrbe sicut p̄ceperat
eis iezabel: et sicut scriptum erat in litteris
quas miserat ad eos. **P**redicauerunt ieiuni-
um: et sedere fecerunt naboth inter p̄mos po-
puli: et adductis duobus viris filiis dyaboli
fecerunt eos sedere contra eum. **A**t illi scilicet
vt viri diabolici dixerunt contra eum testimo-
nium coram multitudine. **B**enedixit naboth
deum et regem. **Q**uāobrem eduxerunt eum extra ci-
uitatem: et lapidibus interfecerunt. **M**iseruntq;
ad iezabel dicētes. **L**apidatus est naboth:
et mortuus est. **F**actum est autē cū audisset ie-
zabel lapidatum naboth et mortuum: locuta est
ad achab. **B**urge posside vineam naboth ief-
rahelite: qui noluit tibi acquiescere et dare
eam accepta pecunia. **N**ō enim viuit naboth:
sed mortuus est. **Q**uod cum audisset achab
mortuum videlicet naboth: surrexit et descen-
debat in vineam naboth iefrahelite vt posside-
ret eam. **F**actum est igitur sermo domini ad heliam
thessbiten dicēs. **B**urge. descende in occur-
sum achab regis israel: quod est in samaria.
Ecce ad vineam naboth descendit: vt possi-
deat eam. **E**t loqueris ad eum dicens. **H**ec
dicit dominus deus. **D**ecidisti: insuper et possedi-
sti. **E**t post hec addes. **H**ec dicit dominus in loco
hō in quo iuxerunt canes sanguinem naboth:
lambent quod sanguinem tuum. **E**t ait achab ad
heliam. **N**um inuenisti me inimicum tibi? **Q**ui
dixit. **I**nueni: eo quod renūdatus sis vt face-
res malum in conspectu domini. **H**ec dicit dominus. **E**-
cce ego inducam super te malum. et demetā poste-
riora tua: et interficiam de achab mungentē
ad parietem: et clausum et ultimum in israel.
Et dabo domum tuam sicut domum iheroboam fi-
lij nabath. et sicut domum baasa filij abia: quia
egisti vt me ad iracundiam puocares: et pec-
care fecisti israel. **S**ed et de iezabel locutus ē
dominus dicens. **C**anes comedent iezabel: in agro
israel. **S**i mortuus fuerit achab in ciuitate
comedent eum canes: si autē mortuus fuerit in
agro: comedent eum volucres celi. **I**gitur nō
fuit alter talis sicut achab: qui renūdatus
est vt faceret malum in conspectu domini. **C**ōcita-
uit enim eum iezabel vxor sua: et abominabi-
lis factus est. **I**nterim vt sequeretur ydola quod fece-
rāt amorrei: quos dissipauit dominus a facie filiorum
israel. **I**taq; cū audisset achab sermōes istos
scidit. vestimenta sua. et operuit cilicio car-
nem suam: ieiunauitq; et dormiuit in sacco:

et ambulauit demisso capite. **E**t factus est
sermo domini ad heliam thessbiten dicēs. **N**ōne vi-
disti humiliatum achab coram me: quia igitur
humiliatus ē mei causa. nō inducam ma-
lum in diebus eius: sed in diebus filij sui inferam
malum domui eius. **CA. XXII.**

Transierunt igitur tres anni absq; bel-
lo inter siriam et israel. **I**n anno autē ter-
cio descendit iosaphat rex iuda ad
regem israel. **D**ixitq; rex israel ad seruos suos
Ignoratis quoniam nra sit ramoth galaad. et ne-
gligim⁹ tollere eam de manu regis sirie? **E**t
ait ad iosaphat. **V**eniesne mecum ad p̄liand-
um in ramoth galaad? **D**ixitq; iosaphat
ad regem israel. **S**ic ego sum: ita et tu. **P**opulus
meus et populus tuus vnus sunt et equites mei equi-
tes tui. **D**ixitq; iosaphat ad regem israel. **Q**ue-
re oro te hodie sermone domini. **C**ongregauit
ergo rex israel prophetas. quodringētos circiter vi-
ros: et ait ad eos. **I**re debet in ramoth ga-
laad ad bellandum an quiescere? **Q**ui rēderunt
Ascende: et dabit eam dominus in manu regis. **D**ix-
it autē iosaphat. **N**on ē hic propheta domini quis-
piam. vt interrogem⁹ per eum? **E**t ait rex israel ad
iosaphat. **R**emane vir vnus per quem possumus
interrogare dominum: sed ego odi eum. quia nō p̄phe-
tat michi bonum sed malum: michi eas filius iem-
la. **C**ui iosaphat ait. **N**e loquaris ita rex. **V**o-
cauit ergo rex israel eunuchum quendam: et dixit
ei. **F**estina adducere michi filium iemla. **R**ex
autē israel et iosaphat rex iuda sedebāt. vnus
quisq; in solio suo. restiti cultu regio in area
iuxta ostium porte samarie: et vniuersi p̄phe-
te p̄phetabāt in conspectu eorum. **F**ecit q; sibi se-
dechias filius chanaan cornua ferrea et ait
Hec dicit dominus. **H**is vtilabis siriam: donec
deleas eam. **D**ominusq; p̄phete similes p̄phetabāt
dicētes. **A**scende in ramoth galaad et vade
prosperare: et tradet dominus in manus regis. **N**ūcius
vero qui erat vt vocaret michiam: locutus ē
ad eum dicēs. **E**cce sermōes p̄phaz ore vno
regi bona p̄dicāt. **S**it ergo sermo tuus filius eorum:
et loquere bona. **C**ui michi eas ait. **V**iuat dominus:
quia quodcūq; dixerit michi dominus hō loquar. **V**e-
nit itaq; ad regem: et ait illi rex. **M**ichi eas: ire
debem⁹ in ramoth galaad ad p̄liandum an
cessare? **C**ui ille rēdit. **A**scende et vade pro-
spere: et tradet dominus in manus regis. **D**ix-
it autē rex ad eum. **I**terum. atq; iterum adiuro
te: vt nō loquaris michi nisi quod verum est in

nomine domini. Et ille ait. Vidi cunctum israel dispersum in montibus: quasi oues non habentes pastorem. Et ait dominus. Non habet isti dominum: reuertatur unusquisque in domum suam in pace. Dixit ergo rex israel ad iosaphat. Numquid non dixi tibi quod non prophetaret in bonum: sed in malum? Ille vero addens ait. Propter hoc audi sermonem domini. Vidi dominum sedentem super solium suum: et omnem exercitum celi assistentem ei a dextris et a sinistris. Et ait dominus. Quis decipiet achab regem israel ut ascendant: et cadat in ramoth galaad? Et dixit unus verba huiusmodi: et alius aliter. Egressus est autem spiritus: et stetit coram domino et ait. Ego decipiam illum. Cui locutus est dominus. In quo? Et ille ait. Egrediar: et ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum eius. Et dixit dominus. Decipies et perualebis: egredere et fac ita. Nunc igitur ecce dedit dominus spiritum mendacium in ore omnium prophetarum tuorum: qui hic sunt: et dominus locutus est contra te malum. Accessit autem sedechias filius chanaan: et percussit micheam in maxilla. Et dixit. Ne neque dimiseris spiritum domini: et locutus est tibi. Et ait micheas. Visurus es in die illa: quando ingredieris cubiculum intra cubiculum ut abscondaris. Et ait rex israel. Tollite micheam et maneat apud ammon principem civitatis: et apud ioas filium amalech: et dicite eis. Idcirco dicit rex. Mittite virum istum in carcerem: et sustentate eum pane tribulationis et aqua angustie: donec revertatur in pace. Dixitque micheas. Si reversus fueris in pace: non est locutus in me dominus. Et ait. Audite populi omnes. Ascendit itaque rex israel et iosaphat rex iuda: in ramoth galaad. Dixit itaque rex israel ad iosaphat. Bume anima et ingredere primum: et iduere vestibus tuis. Doro rex israel mutavit habitum suum: et ingressus est bellum. Rex autem sirie precepit principibus currum triginta duobus dicentes. Non pugnabitis contra minorem et maiorem quemquam: nisi contra regem israel solum. Cum ergo vidisset principes currum iosaphat suspicati sunt quod ipse esset rex israel: et impetu facto pugnabant contra eum. Et exclamavit iosaphat. Intellexistis principes currum quod non esset rex israel: et cessauerunt ab eo. Unus autem quidam tetendit arcum: in incertum sagittam dirigens: et casu percussit regem israel in pulmone et stomachum. At ille dixit aurige sue. Verte manum tuam: et eice me de exercitu: quia quisque vulneratus sum. Commissum est ergo primum in die illa. Et rex israel stabat in

curro suo contra viros: et motus est vespere. Fluebat autem sanguis plage in finem currus: et precepsit in unum exercitum ante quem sol occuberet dicens. Unusquisque revertatur in civitatem et in terram suam. Mortuus est autem rex: et placuit in samaria. Depellicuntque regem in samaria: et lauerunt currum eius in piscina samarie: et linxerunt canes sanguinem eius: et habens lauerunt iuxta verbum domini quod locutus fuerat. Reliqua autem sermonum achab et universa que fecit: et domus eburnea quam edificavit. Cuncta quoque verbum quas extruxit: nonne hec scripta sunt in libro verborum dierum regum israel? Dormiuit ergo achab cum patribus suis: et regnavit ochozias filius eius pro eo. Josaphat vero filius asa regnare cepit super iudam: anno quanto achab regis israel. Triginta quoque annorum erat cum regnare cepisset: et viginti quoque annis regnavit in iherusalem. Nomen matris eius azuba: filia salai. Et ambulavit in omni via asa patris sui: et non declinavit ex ea. Fecitque quod rectum est in conspectu domini: revertitque excelsa non abstulit. Adhuc enim populus sacrificabat et adolebat incensum exi excelsis. Patremque habuit iosaphat cum rege israel. Reliqua autem verborum iosaphat: et opera eius que gessit et primum nonne hec scripta sunt in libro verborum dierum regum iuda? Sed et reliquias effeminatorum qui remanserant in diebus asa patris eius abstulit de terra. Nec erat tunc rex constitutus in edom. Rex vero iosaphat fecerat classes in mari: quae navigarent in ophir propter aurum: et ire non poterant: quia fracte sunt in asyogaber. Tunc ait ochozias filius achab ad iosaphat. Vadant viri mei cum viris tuis in navibus. Et noluit iosaphat. Dormiuitque iosaphat cum patribus suis: et sepultus est cum eis in civitate david patris sui: regnavitque iozabam filius eius pro eo. Ochozias autem filius achab regnare cepit super israel in samaria anno septimo decimo iosaphat regis iuda: regnavitque super israel duobus annis. Et fecit malum in conspectu domini: et ambulavit in via patris sui: et matris sue: et in via iheroboam filii nabath qui peccare fecit israel. Perviuitque baal et adoravit eum: et irritavit dominum deum israel iuxta omnia que fecerat pater eius.

Explicit liber regum tercius Incipit regum quartus. CAPITVLVM .I.

Reuaricat⁹ est autē moab in israhel: postq̃ mōtuus ē achab. Ceciditq; ochozias p̃ cācellos cenaculi sui. qđ hēbat in samaria et egrotauit: misitq; nūcios dicēs ad eos. Ite cōsulte beelzebub deū acharō: vtrū viuere queā de in firmitate mea hac. Angelus autē dñi locut⁹ est ad heliā thesbiten dicens. Surge et descēde in occursum nūciōrū regis samarie: et dices ad eos. Nūquid nō est de⁹ in isrl̃. vt eatis ad cōsulēdū beelzebub deū acharōne. Quāobrem hec dicit dominus. De lectulo sup̃ quē ascendisti nō descēdes: sed morte morieris. Et abiit helias: reuēsiq; sunt nūci⁹ ad ochoziam. Qui dixit eis. Quare reuēsi estis. At illi rēdērūt ei vir occurrit nobis: et dixit ad nos. Ite reuertimini ad regē qui misit vos: et dicetis ei. Hec dicit dñs. Nūquid qz nō erat deus in isrl̃ mittis vt cōsulat beelzebub de⁹ acharō. Ideo de lectulo sup̃ quē ascendisti nō descēdes: sed morte morieris. Qui dixit eis. Cui⁹ figure et habit⁹ est vir ille qui occurrit vobis: et locut⁹ est verba h̃c. At illi dixerunt. Vir pilosus: et zona pellicia accinct⁹ remib⁹. Qui ait. Helias thesbiten est. Misitq; ad eum q̃inquagenariū p̃ncipē: et quinquaginta q̃ erāt sub eo. Qui ascendit ad eum: sedentiq; in vertice montis ait. Homo dei: rex p̃cepit vt descendas. Respōdēsq; helias. dixit q̃inquagenario. Si homo dei sū: descendat ignis de celo et deuoret te et q̃nq̃ ginta tuos. Descendit g̃ ignis de celo. et deuorauit eū: et q̃inquaginta qui erāt cū eo. Rursūq; misit ad eū p̃ncipē q̃inquagenariū alterū: et q̃inquaginta cū eo. Qui locutus ē illi. Homo dei: hec dicit rex. Festina. descende. Respōdēs helias ait. Si homo dei ego sū: descendat ignis de celo et deuoret te et q̃nq̃ ginta tuos. Descendit ergo ignis de celo: et deuorauit illū. et q̃inquaginta ei⁹. Itēq; misit p̃ncipē q̃inquagenariū terciū: et quinquaginta qui erant cū eo. Qui cū venisset curuauit genua dē heliā: et p̃cat⁹ est eum et ait. Homo dei noli despicere animā meā. et animas suorū tuorū qui mecū sunt. Ecce descēdit ignis de celo et deuorauit duos p̃ncipes q̃inquagenarios p̃mos: et quinquagenos qui cū eis erāt. Sed nunc obsecro vt

miserearis anime meē. Locutus est autē angel⁹ dñi ad heliam dicens. Descende cum eo. Ne timeas. Surrexit igitur et descēdit cū eo ad regem: et locutus ē ei. Hec dicit dñs. Quia misisti nūcios ad cōsulēdū beelzebub deū acharon quasi non esset deus in isrl̃ a quo posses interrogare sermonem: ideo de lectulo sup̃ quē ascendisti nō descēdes sed morte morieris. Mortuus est autē iuxta sermonem dñi quē locutus est helias: et regnauit iorā frater eius p̃ eo: anno secūdo ioram filij iosaphat regis iude. Non em̃ habebat filium. Reliqua autē verborū ochozie que operatus est. nonne hec scripta sunt in libro smonū diez regū isrl̃. **CA. II.**

Actum est autem cū leuare vellet dominus heliam per turbidinem in celum: ibant helias heliseus de galgalis. Dixitq; helias ad heliseum. Bede h̃: quia dominus misit me vsq; in bethel. Cui ait heliseus. Viuit dñs. et viuit aia tua: qz non derelinquam te. Cūq; descēdissent bethel: egressi sunt filij pphaz qui erāt in bethel ad heliseū: et dixerūt ei. Nūquid nosti: quia hodie dñs tollet dominū tuū a te. Qui rēdit. Et ego noui. Silete. Dixit autem helias ad heliseū. Bede hic: quia dñs misit me in ihericho. Et ille ait. Viuit dñs: et viuit aia tua: qz nō derelinq̃ te. Cūq; venisset ihericho: ascenderūt filij ppharū qui erāt in ihericho ad heliseū: et dixerūt ei. Nūquid nosti: qz dñs hodie tollet dominū tuū a te. Et ait. Et ego noui. Silete. Dixit autē ei helias. Bede hic: qz dñs misit me vsq; ad iordanē. Qui ait. Viuit dñs. et viuit aia tua: quia nō derelinq̃ te. Ierūt igitur ambo pariter: et quinquaginta viri de filiis ppharum secuti sunt eos. Qui steterūt econt longe. Illi autem ambo stabant sup̃ iordanē. Tulitq; helias palliū suū et inuoluit illud: et percussit aquas que diuise sūt i vtrāq; ptē: et tranſierūt ambo per ficcum. Cūq; tranſissent: helias dixit ad heliseum. Postula qđ vis: vt faciam tibi aq̃ tollar a te. Dixitq; heliseus. Obsecro vt fiat i me duplex sp̃ritus tuus. Qui rēdit. Rem difficilem postulaſti. Attē si videris me q̃n tollar a te. erit qđ petisti: si autē nō videris. non erit. Cūq; pegerēt et incedētes smocinarētur: ecce currus igne⁹ et eq̃ ignei diuiserūt vtrūq;.

Et ascendit helias p turbinem in celū: heli-
seus autē videbat: et clamabat. **P**ater mi
pater mi: curr⁹ isrl et auriga ei⁹. Et nō vi-
dit eum ampli⁹. Apprehendit q vestimēta
sua: et scidit illa in duas ptes. Et leuauit
palliu helie quod ceciderat ei. Reuersusq
stetit sup ripas iordanis: et pallio helie qd
ceciderat ei percussit aquas: et non sunt diui-
se. Et dixit. Vbi est de⁹ helie etiam nunc?
Percussitq aquas: et diuise sunt huc atq
illuc: et transiit heliseus. Videntes autē filij
ppharū q erāt in ihericho de cōtra dixerūt
Requieuit spūs helie sup heliseū. Et venien-
tes i occursum ei⁹ adorauerunt eū pmi in
terrā: dixeruntq illi. Ecce cū huius tuis sūt
qnqginta viri fortes. q possunt ire. et que-
rere dominū tuū: ne forte tulerit eū spirit⁹
dñi et piecerit eū i vnū mōtiū aut i vnā val-
lium. Qui ait. Nolite mittere. Coegerūtq
eū: donec acquiescēt et dicēt Mittite. Et mi-
serunt qnqginta viros. Qui cū quesissent
tribus diebus: non inuenerūt. Et reuē sūt
ad eum. At ille habitabat in ihericho. Et
dixit eis. Nunquid non dixi vob: nolite mit-
tere? Dixerūt q viri ciuitatis ad heliseū.
Ecce habitatio ciuitatis hui⁹ optima ē sic
tuipse dñe pspicis: sed aque pessime sūt: et
tēra sterilis. At ille ait. Afferte michi vas
nouum: et mittite in illud sal. Quod cū attulisset:
egressus ad fontem aqz misit in illum
sal: et ait. Hec dicit dñs Banauit aquas has:
et nō erit vltra in eis mors neq sterilitas.
Banate sūt g aque vsq in diem hāc: iuxta
verbū helisei qd locutus est. Ascendit autē
in bethel. Cūq ascēderet p viā
pueri parui egressi sūt de ciuitate: et illude-
bāt ei dicentes. Ascēde calue: ascēde calue.
Qui cum respexisset vidit eos: et maledixit
eis in nomine dñi. Egressiq sūt duo vrsi. de
saltu: et lacerauerūt ex eis qdraginta duos
pueros. Abiit autē inde in mōtē carmeli: et
inde reuēsus ē in samariā. **CA. III.**
Diam vero fili⁹ achab regnauit sup isra-
hel i samaria: āno decimooctauo iosaphat
regis iude. Regnauitq duodecim annis: et
fecit malū corā dño: sed nō sic pat su⁹ et ma-
ter. Tulit em statuas baal qd fecerat pat
ei⁹: verūtm in peccatis iheroboā filij nabath
qui peccare fecit isrl adhefit: nec recēdit ab
eis. Porro mesā rex moab nutrebat peccō

ra multa: et soluebat regi isrl centū milia
agnorū. et centū milia arietū cū velleribus
suis. Cūq mortu⁹ fuisset achab: puarica-
tus est fedus qd habebat cū rege israhel.
Egress⁹ est igit rex iozā in die illa de sama-
ria: et recēdit vniūsum isrl: misitq ad io-
saphat regē iuda dicens. Rex moab recē-
dit a me: vniū me cū ostra eū ad pliū. Qui re-
spōdit. Ascēda. Qui me⁹ est tu⁹ est: pplus
me⁹ pplus tu⁹: et eq mei equi tui. Dixitq.
Per quā viā ascēdem⁹? At ille rēdit. Per
dētū pdumee. Perreperūt igit rex israhel
et rex iuda et rex edom. et circūierūt p viā
septē dierū: nec erat aqua exercitui et iu-
mentis q seqbant eos. Dixitq rex isrl. heu
heu heu. Cōgregauit nos dñs tres reges:
vt traderet in māu moab. Et ait iosaphat
Est hic ppheta dñi: vt dēpcem dñm per
eū. Et rēdit vn⁹ de huius regis isrl. Est hic
heliseus fili⁹ saphat: qui fundebat aquā su-
per man⁹ helie. Et ait iosaphat. Est apud
eū fmo dñi. Descēditq ad eū rex isrl et io-
saphat rex iuda: et rex edom. Dixit autē he-
liseus ad regē isrl. Quid michi et tibi est?
Vade ad pphetas patris tui et matris tue.
Et ait illi rex isrl. Quare cōgregauit domi-
nus tres reges hos vt traderet eos in mā-
n⁹ moab? Dixitq ad eū heliseus. Viuit do-
min⁹ exercitū in cui⁹ aspectu sto: q si non
vultū iosaphat regis iude erubescere: non
attendissem qdem te: nec respexissem. Nunc
aut adducite michi psaltē. Cūq caneret
psaltes: facta est sup eum man⁹ domini. Et
ait. Hec dicit domin⁹. Facite alueū toren-
tis hui⁹ fossas et fossas. Hec em dicit domi-
nus nō videbitis vētum neq pluuiam: et al-
ueus iste replebit aquis et bibetis vos et fa-
milie vře et iumēta vĩa. Parūq est hoc in
aspectu domini: insup tradet etiā moab i mā-
nus nostras. Et percietis omem ciuitatem
munitā et omem vrbē electā: et vniūsum
lignū fructifex succidetis cūctosq fontes
aquaz obturabitis: et omem agrum egre-
giū operietis lapidib. Factū est igit mane
quādo sacrificiū offerri solet: et ecce aque re-
miebāt p viā edom. Et repleta ē terra aqz.
Vniuersi aut moabite audiētes qd descen-
dissent tres reges vt pugnarent aduersus
eos cōuocauerūt omes qui accincti erāt bal-
theo desup: et steterūt in tēminis pmoq mane

surgētes. et orto iam sole ex adūso aquarū:
viderūt moabite ecōtra aquas rubras q̄si
sanguinē: dixerūtq; . **S**anguis gladij est.
Pugnauerūt reges ostra se: et cefi sunt mu-
tuo. **N**ūc perge ad predā moab. **P**errexe-
rūtq; in castra isrl. **P**orro osurgēs israhel
peussit moab: at illi fugerūt corā eis. **V**ene-
rūt igitur qui vicerāt. et peusserūt moab.
et ciuitates destruxerūt: et om̄em agrū op-
timū mittētes singuli lapides repleuerūt: et
vniuersos fontes aquarū obturauerunt: et
om̄ia ligna fructifera succiderūt: ita vt mu-
ri tātum fictiles remanerēt. **E**t circūdata
est ciuitas a fundibularijs: et magna ex pā-
te peussa. **Q**uod cū vidisset rex moab pua-
luisse scilicet hostes tulit secū septingentos
viros educētes gladios vt irrūperēt ad re-
gem edom: et nō potuerūt. **A**rripiēs q; filiū
suū p̄mogenitū qui regnatur⁹ erat pro eo
obtulit olocastū sup murū: et facta est in-
dignatō magna in isrl. **E**t atimq; recesserunt
ab eo. et reuēsi sunt in terrā suam

CAPITVLVM. .III.

Mulier autē quedā de vxorib; p̄phē-
tarū. clamabat ad heliseum dicēs
fui⁹ tu⁹ vir me⁹ mortuus est: et tu
nostī quia seru⁹ tu⁹ fuit timēs deū. **E**t ecce
creditor venit: vt tollat duos filios meos
ad seruiendū sibi. **C**ui dixit heliseus. **Q**uid
vis vt faciā tibi? **P**ic michi. **Q**uid habes i
domo tua? **A**t illa r̄dit. **N**ō habeo ancilla
tua quicq; in domo mea: nisi parū olei quo
ungā. **C**ui ait. **V**ade. pete mutuo ab om̄i-
bus vicinis tuis vasa vacua nō pauca: et in-
gredere et claude ostiū tuū cū int̄sec⁹ fue-
ris tu et filij tui. et mitte inde in om̄ia vasa
hec: et cum plena fuerint tolles. **T**uit itaq;
mulier: et clausit ostiū sup se et super filios
suos. **I**lli offerebāt vasa: et illa infūdebat.
Cūq; plena fuisset vasa: dixit ad filiū suū.
Affer michi adhuc vas. **E**t ille respondit.
Nō habeo. **S**teritq; oleū. **V**enit autē illa et
indie auit homini dei. **E**t ille. **V**ade inquit v̄-
de oleū et redde creditori tuo tu autē et filij
tui viuēte de reliquo. **F**acta est autē quedā
dies: et transibat heliseus p̄ sunā ciuitatem.
Erat autē ibi mulier magna: que tenuit eū
vt comederet panē. **C**ūq; frequent̄ inde trā-
siret: diuertebat ad eā vt comederet panē.
Que dixit ad virū suū. **A**nimadūto q; vir

dei sanctus est iste: qui tranfit p̄ nos frequē-
ter. **F**aciam⁹ q; ei cenaculū parū: et pona-
mus ei in eo lectulū et mēsam et sellā et can-
delabrū: vt cum venerit ad nos maneat ibi.
Facta est ergo dies quedā: et veniens diū-
tit in cenaculū: et requieuit ibi. **D**ixitq; ad
giezi puerū suū. **V**oca sunamiten istā. **Q**ui
cum vocasset eā. et illa stetit corā eo: dix-
it ad puerū suū. **L**oquere ad eā. **E**cce sedu-
le in om̄ib; ministrasti nobis: quid vis vt
faciā tibi? **N**ūquid habes negociū: et vis
vt loquar regi siue p̄ncipi militie? **Q**ue re-
spōdit. **I**n medio populi mei habito. **E**t ait.
Quid q; vult vt faciā? **D**ixitq; giezi. **N**e q-
ras. **F**iliū em̄ nō habet: et vir ei⁹ senex est.
Precepit itaq; vt vocaret eā. **Q**ue cū vo-
cata fuisset et stetit ante ostiū: dixit ad eā.
In tpe isto in hac eadē hora si vita comes-
fuerit: habebis in vtero filiū. **A**t illa. **N**oli
queso dñe mi vir dei: noli mētiri ancille tue.
Et cepit mulier: et peperit filiū in tpe. et i
hora eadē qua dixerat heliseus creuit autē
puer: et cū esset quedā dies et egress⁹ isset
ad p̄rem suū ad messorēs: ait patri suo. **C**a-
put meū doleo. **A**t ille dixit puero. **T**olle:
et duc eū ad matrē suā. **Q**ui cū tulisset et
duxisset eum ad matrē suā: posuit eum illa
sup gēnia sua vsq; ad meridiē: et mortu⁹ ē.
Ascendit autē et collocauit eū sup lectū ho-
minis dei: et clausit ostiū. **E**t egressa voca-
uit virū suū. **E**t ait. **M**itte mecum obsecro
vnū de pueris et asinā: vt excurrā vsq; ad
homine dei: et reuertar. **Q**ui ait illi. **Q**uam
obcausa vadis ad eū? **H**odie nō sunt kalē
de neq; sabbatū. **Q**ue r̄dit. **V**adā. **S**tra-
uitq; asinā: et p̄cepit puero. **A**nima et ape-
ra: ne michi morā facias in eūdo: et hoc age
qd̄ p̄cipio tibi. **P**rofecta est igitur: et venit
ad virū dei in mōte carmeli. **C**ūq; vidisset
eam vir dei decōtra: ait ad giezi puerū suū.
Ecce sunamitis illa. **V**ade q; in occursum
ei⁹: et dic ei. **R**ecte ne agis circa te et circa
virū tuū: et circa filiū tuū? **Q**ue r̄dit. **R**ec-
te. **C**ūq; venisset ad virū dei in mōtem app̄-
hendit pedes ei⁹: et accessit giezi vt amoue-
ret eam. **E**t ait homo dei. **D**imitte illā. **A**nī-
ma em̄ ei⁹ in amaritudine est: et dñs cela-
uit a me. et nō indicauit michi. **Q**ue dixit
illi. **N**ūquid petiui filiū a dño meo? **N**ūqd̄
non dixi tibi: ne illudas me? **E**t ille ait ad

giezi. Accinge lumbos tuos: et tolle baculum meum in manu tua et vade. Si occurrerit tibi homo non salutes eum: et si salutaue- rit te quispiam non respondeas illi. Et pones baculum meum super faciem pueri. Porro mater pueri ait. Vivit dominus et vivit anima tua. Non dimittam te. Surrexit ergo: et secu- tus est eam. Giezi autem precesserat ante eos: et posuerat baculum super faciem pueri: et non erat vox neque sensus. Reversusque est in occur- sum eius: et nuntiavit ei dicens. Non surrexit puer. Ingressus est ergo heliseus domum: et ecce puer mortuus iacebat in lectulo eius. In- gressusque clausit ostium super se et super puerum: et oravit ad dominum. Et ascendit: et incubuit super puerum: posuitque os suum super os eius et oculos suos super oculos eius: et manus suas super ma- nus eius et incurvavit se super eum: et calefacta est caro pueri. At ille reversus: deambulabat in domo semel huc atque illuc: et ascendit et incubuit super eum. Et oscitavit puer septies: apuitque oculos. Et ille vocavit giezi: et dixit ei. Voca funam istam hanc. Que vocata in- gressa est ad eum. Qui ait. Tolle filium tuum. Venit illa et corruit ad pedes eius et adora- vit super terram. Tulitque filium suum: et egressa est: et heliseus reversus in galgalam. Erat au- tem fames in terra: et filii prophetarum habita- bant coram eo: dixitque unus de pueris suis. Donec ollam grandem: et coque pulmentum fi- liis prophetarum. Et egressus est unus in agrum: ut colligeret herbas agrestes. Invenitque quasi vitum filvestrem: et collegit ex ea colorem: tidas agri et implevit pallium suum: et reuer- sus conscidit in ollam pulmenti. Nesciebat enim quid esset: infuderunt igitur socii ut come- derent. Cumque gustassent de coctione: exclama- verunt dicentes. Mors in olla viri dei. Et non potuerunt comedere. At ille: afferte mihi fa- rinam. Cumque tulissent: misit in ollam et ait. In- funde turbe ut comedat. Et non fuit amplius quicquam amaritudinis in olla. Vir autem quidam venit de bassalisa deferens viro dei panes pri- mitias: et viginti panes ordeaceos: et frumen- tum novum in pera sua. At ille dixit. Da po- pulo ut comedat. Responditque ei minister ei- us. Quatum est hoc ut apponam coram centum viris? Rursus ille: da ait populo ut comedat. Hec enim dicit dominus. Comedent: et supererit. Posuit itaque coram eis. Qui comederunt: et

superfuit iuxta verbum domini. **CA.** .V.

Namaan princeps militie regis sy- rie erat vir magnus apud dominum suum: et honoratus. Per illum enim dedit do- minus salutem syrie. Erat autem vir fortis et di- ues: sed leprosus. Porro de syria egressus fue- rat latrunculi: et captivam duxerant de terra israel puellam puellam: que erat in obsequio ux- oris naaman. Que ait ad dominam suam. Utinam fuisset dominus meus ad prophetam qui est in sama- ria: perfectio curasset eum a lepra quam habet. Ingressus est itaque naaman ad dominum suum: et nuntiavit ei dicens. Sic et sic locuta est puel- la de terra israel. Dixitque ei rex syrie. Va- de: et mitte litteras ad regem israel. Qui cum perfectus esset et tulisset secum decem talenta ar- genti et sex milia aureos: et decem mutatoria vestimentorum: detulit litteras ad regem israel in his ver- ba. Cum acceperis epistolam hanc: scito quod mi- serim ad te naaman servum meum ut cures eum a lepra sua. Cumque legisset rex israel litteras: scidit vestimenta et ait. Nunquid deus ego sum ut occidere possim et vivificare: quia iste mi- sit ad me ut cures hominem a lepra sua? Ama- madvertite et videte: quod occasiones querat aduersum me. Quod cum audisset heliseus vir dei: scidisse videlicet regem israel vestimenta sua: misit ad eum dicens. Quare scidisti vesti- menta tua? Veniat ad me: et sciat esse propheta- tam in israel. Venit ergo naaman cum equis et curribus: et stetit ad ostium domus helisei. Af- fitque ad eum heliseus nuntium dicens. Vade et la- uare septies in iordane: et recipiet sanitatem caro tua atque mundaberis. Iratus naama: recedebat dicens. Putabam quod egredere ad me et stans invocaret nomen domini dei sui: et tan- geret manu sua locum lepre: et curaret me. Nunquid non meliores sunt abana et pharfaz fluvii damasci omnibus aquis israel: ut lauer in eis et munder? Cum ergo vertisset se et abiret indignas: accesserunt ad eum servi sui: et locuti sunt ei. Pater: et si rem grandem dixisset tibi propheta: certe facere debueras. Quamoma- gis quia nunc dixit tibi lavare et munda- beris? Descendit et lauit septies in iordane iux- ta sermonem viri dei: et restituta est caro eius sicut caro pueri puelli: et mundatus est. Re- versusque ad virum dei cum universo comitatu suo: venit et stetit coram eo et ait. Vere scio quod non sit alius deus in universa terra: nisi tantum in israel

Obsecro itaq; vt accipias benedictionem a suo tuo. At ille rñdit. Viuit domini ante quē sto: quia nō accipiā. Cūq; vim facēt: penit⁹ non acquieuit. Dixitq; naamā. Vt vis. Sed obsecro cede michi suo tuo: vt tollam onus duoz burdonū de terra. Non em faciet vltra su⁹ tu⁹ olocauftū aut victimā dñs alienis: nisi dño. Hoc aut solū est de quo deprecis dñm p suo tuo: qñ ingreditur dñs me⁹ templū rēmon vt adoret. et illo imitēte sup manū meā si adorauero i templo rēmon adorante eo in eodē loco: vt ignoscat michi dñs suo tuo p hac re. Qui dixit ei. Vade in pace. Abijt g ab eo: electo tēpore frē. Dixitq; giezi puer viri dei. Percutit dñs deus naaman firo isti: vt nō acciperet ab eo que attulit. Viuit domini quia currā post eū: et accipiā ab eo aliquid. Et secut⁹ est giezi post tergū naaman. Quem cum vidisset ille currentē ad se: dñs de curru in occursum ei⁹ et ait. Recte ne sunt oia? Et ille ait. Recte. Dñs meus misit me a te dicēs. Modo venerūt ad me duo adolescentes de monte effraim: ex filiis pphetarum. Da eis talētum argēti: et vestes mutatorias duplices. Dixitq; naaman. Melius est vt accipias duo talēta. Et coegit eum: ligauitq; duo talēta agēti in duob; saccis. et duplicia vestimēta et imposuit duob; pueris suis: qui et portauerūt coram eo. Cūq; venisset iam vespē: tulit de manu eoz. et reposuit in domo: dimisitq; viros et abierunt: ipse aut ingressus stetit coram domino suo. Et dixit heliseus. Vnde venis giezi? Qui respondit. Nō iuit su⁹ tu⁹ quocūq;. At ille ait. Nonne cor meū in p̄senti erat: quādo reu⁹ est homo de curru suo in occursum tuū? Nūc igit accepisti argētū et accepisti vestes: vt emas oliueta. et vineas et oues et boues et fuos et ancillas. Sed et lepra naaman adheret tibi et semini tuo vsq; in sempitēnū. Et egressus ē quasi nix ab eo leprosus.

CAPITVLVM. VI.

Querūt aut filij pphetarū ad heliseum. Ecce locus in quo habitamus coram te: angust⁹ est nobis. Camus vsq; ad iordanen et tollant singuli de filua materias singulas: vt edificem⁹ nobis ibi locū ad habitandū. Qui dixit. Ite. Et ait vnus ex illis. Veni ergo et tu cū suis tuis. Respō

dit. Ego veniā. Et abiit cum eis. Cūq; venissent ad iordanen: cedebāt ligna. Accidit aut: vt cum vnus materiā succidisset. caderet ferrū securis i aquā. Exclamauitq; ille et ait. Heu heu heu dñe mi: et hoc ipm mutuo acceperam. Dixit autē homo dei. Vbi cecidit? At ille monstrauit ei locū. Precidit g lignū: et misit illuc. Natauitq; ferrum. Et ait. Tolle. Qui extendit manū: et tulit illud. Rex aut hirie pugnabat oīra isrl: consiliūq; inijt cum suis suis dicēs. In loco illo et illo. ponam⁹ insidias. Misit itaq; vir dei ad regē isrl dicens. Caue ne transeas in locum illum: quia ibi firi in insidijs sunt. Misit itaq; rex israhel ad locū quez dixerat ei vir dei et poccupauit eū: et obstruxit se sibi non semel neq; bis. Cōturbatūq; est cor regis hirie p hac re: et duocatis suis suis ait. Quare non indicatis michi quis p̄ditor mei sit apud regem israhel? Dixitq; vnus suoz ei⁹. Nequaquā dñe mi rex: sed heliseus ppheta qui est in israhel indicat regi israhel omia verba quecūq; locut⁹ fueris in cōclaui tuo. Dixitq; eis. Ite et videte vbi sit: vt mittam et capiam eum. Annūciauerunt ei dicētes. Ecce in dothaim. Misit ergo illuc equos et curr⁹: et robur exercitus. Qui cū venissent nocte: circūderūt ciuitatē. Consurges aut diluculo minister viri dei egresus est: viditq; exercitum in circūitu ciuitatis et equos et curr⁹. Nunciauitq; ei dicens heu heu heu dñe mi quid faciem⁹? At ille rñdit. Noli timere. Plures em nobiscū sunt quā cum illis. Cūq; orasset helise⁹ ait. Domine: aperi oculos hui⁹ vt videat. Et aperuit domini oculos pueri: et vidit: et ecce mons plen⁹ equoz et currū igneorū i circūitu helisei. Hostes vero descēderūt ad eum. Porro heliseus orauit ad dñm dicēs. Percute obsecro gentē hāc cecitate. Percussitq; eos dñs ne viderent: iuxta verbum helisei. Dixit aut ad eos heliseus. Non est hec via: nec ista est ciuitas. Sequimini me: et ostendā vobis virū quē queritis. Duxit g eos in samariā. Cūq; ingressi fuissent in samariā: dixit helise⁹. Dñe: aperi oculos istorum vt videant. Aperuitq; dñs oculos eoz: et viderūt se esse in medio samarie. Dixitq; rex isrl ad heliseū: cū vidisset eos. Nūa quid pcutiā eos pater mi? Et ille ait. Non

percutias. Neq; em cepisti eos gladio et arcu tuo: vt percutias. Sed pone panem et aquam coram eis: vt comedant et bibant: et vadant ad dñm suum. Appositaq; est in eis ciborum magna paratio. Et comederunt et biberunt: et dimisit eos: abiitq; ad dñm suum. Et vlt non venerunt latrones sirie in terram israhel. Factum est aut post hec congregauit benadab rex sirie vniuersum exercitum suum: et ascendit et obsidebat samariam. Factaq; est fames magna in samaria: et tam diu obsessa est donec venundaretur caput a simi octoginta argenteis: et quarta pars cabi stercoreis columbarum quinq; argenteis. Cumq; rex isrl transiret per murum: mulier quedam exclamauit ad eum dicens. Salua me dñe mi rex. Qui ait. Nō te saluet dominus. Vnde te possum saluare? De area: vel de torculari? Dixitq; ad eam rex. Quid tibi vis. Que rñdit. Mulier ista dixit michi. Da filium tuum vt comedam eum hodie: et filium meum comedam cras. Corrimus ergo filium meum: et comedimus: dixitq; ei die altera. Da filium tuum: vt comedam eum. Que abscondit filium suum. Quod cum audisset rex scidit vestimenta sua: et transiebat per murum. Viditq; omnis populus cilicium quo vestitus erat ad carnem intrinsecus. Et ait rex. Hec michi faciat deus: et hec addat: si steterit caput helisei filij saphat super ipsum hodie. Heliseus autē sedebat in domo sua: et senes eius sedebant cum eo. Premisit itaq; virum: et anteq; veniret nūcius: ille dixit ad senes. Nunquid scitis qd miserit filius hominis de hic vt percidat caput meum? Videte g: cum venerit nūcius: claudite ostium: et non finatis eum introire. Ecce em sonitus pedum domini eius post eum est. Adhuc illo loquente eis: apparuit nūcius qui veniebat ad eum. Et ait. Ecce tñ malū a dño est. Quid amplius expectabo a dño. **CA. VII.**

Ixit autē heliseus. Audite verbū domini. Hec dicit dñs. In tempore hoc cras: modius simile vno statē erit: et duo modij ordei statere vno in porta samarie. Respondens vnus de ducibus super cuius rex incubebat homini dei ait. Si dominus fecerit etiā catharactas in celo: nūquid poterit esse qd loqrīs? Qui ait. Videbis oculis tuis: et inde nō comedes. Quat uor ego viri erāt leprosi iuxta introitū porte: qd dixe-

rūt adinuicem. Quid hic esse voluimus donec moriamur? Siue ingredi voluerim civitatem fame moriemur: siue manserimus hic moriendū nobis est. Venite ergo et transfugiamus ad castra sirie. Si percerint nobis viuemus: si aut occidere voluerint: nichil minus moriemur. Surrexerūt ergo vespere: vt veniret ad castra sirie. Cumq; venisset ad principium castrorum sirie: nullū ibidē repperunt. Si quidē dñs sonitum audiri fecerat in castris sirie: curruū et equorum: et exercitus plurimi. Dixerūtq; adinuicem. Ecce mercede adduxit adūsum nos rex isrl reges getheorum et egiptiorum: et venerūt super nos. Surrexerūt ergo et fugerūt in tenebris: et dereliquerūt tentoria sua et equos et asinos in castris: fugeruntq; animas tñ suas saluare cupientes. Igitur cum venissent leprosi illi ad principium castrorum ingressi sunt vñ tabernaculū: et comederūt et biberūt. Tulerūtq; inde argentū et aurū et vestes: et abiit et abscondit. Et rursum reuñ sūt ad aliud tabernaculū: et inde similiter auferētes abscondit. Dixerūtq; adinuicem. Non recte facimus. Hec em dies boni nūcij est. Si tacuerim et noluerimus nūciare vsq; mane: sceleris arguemur. Venite eam: et nūciemus in aula regis. Cumq; venisset ad portā ciuitatis: narrauerūt ei dicētes. Quim ad castra sirie et nullū ibidē repperim homines: nisi equos et asinos alligatos: et fixa tentoria. Ierunt ergo portarii et nūciauerunt in palatio regis intrinsecus. Qui surrexit nocte: et ait ad suos suos. Dico vobis quid fecerint nobis sirii. Sciūt quia a fame laboramus: et idcirco egressi sunt de castris: et latitāt in agris dicētes. Cum egressi fuerint de ciuitate capiemus eos viuos: et tñ ciuitatē ingredi poterim. Respondit aut vir vnus suorum eius. Tollamus quinq; equos qui remaserunt in urbe: quia ipsi tantū sunt in vniuersa multitidine isrl: alij em consumpti sunt: et mittentes explorare poterimus. Adduxerūt ergo duos equos: misitq; rex in castra siriorum dicens. Ite et videte. Qui abierunt post eos vsq; ad iordanem. Ecce aut omnis via plena erat vestibus et vasibus: que piecerāt sirii cum turbarent. Reuñq; nūcij indicauerūt regi. Et egressus populus diripuit castra sirie: factusq; est modius simile statore vno: et duo

modij ordei statere vno: iuxta verbum dñi
Porro rex ducē illū in cui⁹ manu incubue-
 rat ostendit ad portā: quē oculus turba
 in introitu porte et mortuus est: iuxta qđ
 locutus fuerat vir dei quando descenderat
 rex ad eum. Factūq; est scđm hmonem viri
 dei. quē dixerat regi quādo ait. duo modij
 ordei statere vno erūt. ⁊ modius simile sta-
 tere vno hoc eodē tpe cras i porta samarie:
 quando respōderat dux ille viro dei et dixe-
 rat. etiā si dñs fecerit catharactas in celo
 nūquid poterit fieri qđ loqueris et dixit ei
 videbis oculis tuis. et inde non comedes.
 Euenit ergo ei sicut p̄dictū erat: et oculus
 uit eum plus in porta: et mortu⁹ est.

CAPITVLVM .VIII.

Eliseus aut locut⁹ est ad mulierē:
 cui⁹ viuere fecerat filiū dicēs. **S**ur-
 ge: vade tu et domus tua: ⁊ pegrinare vbi
 cūq; repereris. Vocauit em̄ dom⁹ famē:
 et veniet sup terrā septem annis. **Q**ue sur-
 rexit et fecit iuxta verbū hominis dei. ⁊ va-
 dens cum domo sua: peregrinata est in tra-
 philistim. dieb; multis. **C**ūq; finiti essent
 anni septē: reuersa est mulier de terra phi-
 listim. **E**t ingressa est: vt interpellaret re-
 gem p domo sua. et p agris suis. **R**ex autē
 loq̄bat cū giezi puero viri dei dicēs. **N**ar-
 ra michi omnia magnalia que fecit heliseus.
Cūq; ille narraret regi quō mortuū susci-
 tasset: apparuit mulier cui⁹ viuificauerat
 filiū clamās ad regem p domo sua et pro
 agris suis. **D**ixitq; giezi. Domine mi rex
 hec est mulier: et hic est fili⁹ eius quē susci-
 tauit heliseus. **E**t interrogauit rex mulierē
Que narrauit ei. **D**editq; ei rex eunuchū
 vnū dicens. Restitue ei omnia que sua sunt:
 et vniuersos redditus agroꝝ a die qua re-
 liquit terrā vsq; ad p̄sens. **V**enit qđ helise⁹
 damascū: et benadab rex sirie egrotabat.
Pūciauerūtq; ei dicētes. **V**enit vir dei huc
Et ait rex ad azabel. **T**olle tecū munera ⁊
 vade in occursum viri dei: et osule dñm per
 eum dicens. **S**i euadere potero de infirmi-
 tate mea hac. **T**uit igit azabel in occurſū
 eius habēs secum munera et omnia bona da-
 masci onera quadraginta cameloz. **C**ūq;
 stetit corā eo ait. **F**ili⁹ tu⁹ benadab rex
 sirie misit me ad te dicēs. **S**i sanari potero
 de infirmitate mea hac. **D**ixitq; ei helise⁹

Vade dic ei. **S**anaberis. **P**orro ostendit m̄
 dom⁹: quia morte moriet. **S**tetitq; cum
 eo et oturbatus est vsq; ad suffusionē vul-
 tus. **F**leuitq; vir dei. **C**ui azabel ait. **Q**uāe
 dom⁹ meus flet. **A**t ille dixit. **Q**uia scio
 que factur⁹ sis filiis isrl mala. **C**iuitates
 eoz munitas igne succēdes et iuuenes eo-
 rum inefficēs gladio: et puulos eoz elides.
 et p̄gnantes diuides. **D**ixitq; azabel **Q**uid
 em̄ sum hu⁹ tuus canis: vt faciā rem istam
 magnā. **E**t ait heliseus. **O**stendit michi do-
 m⁹ te regem sirie fore. **Q**ui cum recessis-
 set ab heliseo: venit ad dñm suū. **Q**ui ait ei
Quid tibi dixit heliseus. **A**t ille respōdit.
Dixit michi: recipies sanitatē. **C**ūq; venis-
 set dies altera. tulit stragulum et infudit
 aquā: et expandit sup faciē eius. **Q**uo mor-
 tuo: regnauit azabel p eo. **A**nno q̄nto iorā
 filij achab regis isrl regnauit iorā fili⁹ io-
 saphat rex iuda **T**rigintaduozū annozum
 erat cū regnare cepisset: ⁊ octo annis reg-
 nauit i iherlm. **A**mbulauitq; in vijs regum
 isrl: sicut ambulauerat domus achab. **F**ilia
 em̄ achab erat vxor ei⁹. **E**t fecit qđ malū
 est in oſpectu dñi. **N**oluit aut dñs disperde-
 re iudā ppter dauid huū suū: sic p̄miserat
 ei vt daret illi lucnā. et filiis ei⁹ cūctis die-
 bus. **I**n dieb; ei⁹ recessit edom ne esset sub
 iudā: et ostendit sibi regē. **V**enitq; iorā sei-
 ra: et omnis exercitus cum eo. **E**t surrexit
 nocte: percussitq; ydumz qui eū circūdece-
 rant. et p̄ncipes curruū. **D**opulus autē fu-
 git in tabernacula sua. **R**ecessit ergo edom
 ne esset sub iuda: vsq; ad diē hāc. **T**unc re-
 cessit et lobna in tpe illo. **R**eliqua aut hmo
 nū iorā et vniuersa que fecit: nōne hec scrip-
 ta sunt in libro verborū diez regum iuda.
Et dormiuit iorā cū patrib; suis: sepult⁹
 qđ est cū eis in ciuitate dauid: et regnauit
 ochozias filius eius p eo. **A**nno duodecimo
 ioram filij achab regis isrl: regnauit ochoz-
 zas fili⁹ iorā regis iude. **V**igintiduoz an-
 noꝝ erat ochozias cū regnare cepisset: et
 vno anno regnauit in iherlm. **N**omen m̄is
 eius atalia filia amri regis isrl: et ambula-
 uit in vijs dom⁹ achab: et fecit qđ malū
 est corā dño sicut domus achab. **G**ener em̄
 domus achab fuit. **A**bijt qđ cum iorā filio
 achab ad p̄liandum oīa azabel regem sirie
 in ramoth galaad: et vulnerauit firī iorā

Qui reuersus est. vt curaret in ierakel: qz vulnerauerunt eum firi in ramoth pliantem ostra asahel regem firie. Porro ochozias filius iozam rex iuda descendit inuisere iozam filiū achab isrl: qz egrotabat ibi. **CA. IX**

Eliseus autē pphetes vocauit vnū de filiis pphaz: et ait illi. Accinge lumbos tuos: et tolle lenticulam olei hanc in māu tua: et vade in ramoth galaad. Cūq; veneris illuc: videbis iehu filiū iosa- phat filij namfi. Et ingressus suscitabis eū de medio fratru suoz et introduce in interi9 cubiculū: tenensq; lenticulā olei fundes super caput eius: et dices. Hec dicit domin9. Vixi te regem sup isrl. Aperiesq; ostiū et fugies: et non ibi subsistes. Abijt ergo adolescens puer pphete in ramoth galaad: et ingressus est illuc. Ecce autē pncipes exercitus sedebant. Et ait. Verbū michi ad te o pnceps. Dixitq; iehu. Ad quē ex omib9 nobis? At ille dixit. Ad te o pnceps. Et surrexit: et ingress9 est cubiculū. At ille fudit oleū sup caput eius. Et ait. Hec dicit dñs deus isrl. Vixi te regem sup pplm dñi isrl: et pcuties domū achab dñi tui. Et vlsceā sanguinē suoz meoz pphetaz. et sanguinem oim suoz dñi de manu iezabel. p dāq; omnem domū achab. Et interficiā de domo achab mingētē ad parietē: et clausū et novissimū in isrl. Et dabo domū achab sic domū iheroboam filij nabath: et sicut domum baasa filij achia. Iezabel qz comedet canes in agro ierakel: nec erit qui sepeliat eam. Aperuitq; ostiū et fugit. Iehu autē ingressus est ad suos dñi sui. Qui dixerūt ei. Recte ne sunt omnia? Quid venit insā9 iste ad te? Qui ait eis. Nostis hōiem: et qd locut9 sit. At illi rñderūt flasum est: sed magis nāra nobis. Qui ait eis. Hec et hō locutus est michi. Et ait. Hec dicit domin9. Vixi te regem sup isrl. Festinauerūt itaq; et vnusquisq; tollens palliū suū posuerūt sub pedibus eius in similitudinē tbunalis: et cecinerūt tuba atq; dixerūt. Regnabit iehu. Cōiurauit ergo iehu fili9 iosaphat filij namfi ostra iozam. Porro iozā obsederat ramoth galaad. ipe et omis isrlakel ostra azahel regē firie: et reūsus fuerat vt curaret in ierakel ppter vulnera: quia pculserāt eum firi pliantē ostra azahel regē firie. Dixitq; iehu

Si placet vobis nemo egrediatur pfug9 de ciuitate: ne vadat et nunciet in ierakel. Et ascendit: et pfectus est in ierakel. Iozā em egrotabat ibi: et ochozias rex iuda descendit ad visitādum iozā. Igit speculator q stabat sup turrim ierakel: vidit globum iehu venientis. Et ait. Video ego globum. Dixitq; iozam. Tolle currū: et mitte in occursum eoz: et dicat vadēs. Recte ne sunt omnia? Abijt ergo qui ascenderat currum in occursum eius. Et ait. Hec dicit rex. Pacata sunt oia. Dixitq; iehu. Quid tibi et paci? Transi et sequere me. Nūciauit qz speculator dicēs. Venit nūcius ad eos: et non reuertit. Misit etiā currū equoz secundum: venitq; ad eos: et ait. Hec dicit rex. Nūquid pax est? Et ait iehu. Quid tibi et paci? Transi et sequere me. Nūciauit aut speculator dicens. Venit vsq; ad eos: et nō reuertit. Est aut incessus quasi incessus iehu filij namfi. Pnceps em graditur. Et ait iozam. Iungite currū. Iunxeruntq; currū ei9. Et egressus ē iozā rex isrl et ochozias rex iuda: singuli in currib9 suis. Egressiq; sunt in occursum iehu. et inuenerūt eum in agro naboth ierakelite. Cūq; vidisset iozam iehu: dixit. Pax est iehu. At ille rñdit. Que pax? Adhuc fornicatōes iezabel matris tue. et veneficia eius multa vigēt. Cōuertit aut iozā manū suā: et fugiēs ait ad ochoziam. Infidie ochozia. Porro iehu tendit arcū manu: et pculsit iozā in scapulas. Et egressa est sagitta p cor ei9: statimq; corruit in curru suo. Dixitq; iehu. ad badachar ducē. Tolle proice eū in agro naboth ierakelite. Memini em qñ ego et tu sedētes in curru sequebamur achab patrem hui9: q dominus onus hoc leuauerit sup eū dicēs. Si nō p sanguine naboth et p sanguine filioz eius. quē vidi hēri ait dñs: reddā tibi in agro isto dicit domin9. Nūc igit tolle et proice eum in agro: iuxta verbū domini. Ochozias aut rex iuda videns hoc fugit per viam domus orti: psecutusq; est eum iehu: et ait. Etiā hūc pcutite in curru suo. Et pculserūt eum in ascensum gaber: qui est iuxta iebalaam. Qui fugit in mageddo: et mortu9 est ibi. Et imposuerūt eū hui9 eius super currū suū et tulerūt in iherlm: sepelieruntq; in sepulcro cū patrib9 suis in ciuitate dauid.

Anno vndecimo iorā filij achab regis isrl regnauit ochozias sup iudā: venitq iehu in ierakel. Porro iezabel introitu eius audito depmxit oculos suos stibio. et ornauit caput suū: et respexit pfenestrā ingredientem iehu p portā: et ait. Nūqd pax potest esse zamri. qui interfecit dñm suum. Leua uitaq iehu faciē suā ad fenestrā et ait. Que est ista. Et inclinauerūt se ad eum duo vel tres eunuchi: et dixerūt. Hec est illa iezabel. At ille dixit eis. Precipitate eam deorsū. Et pcpitauerūt eam. Aspersusq est sanguine paries: et equoz ungule oculcauerūt eam. Cūq introgressus esset vt comederet biberetq ait. Ite et videte maledictā illā et sepelite eam: quia filia regis est. Cūq issent vt sepelirēt eam: nō inuenerūt nisi caluariā et pedes et sūmas manus. Reuerfiq nūciauerūt ei. Et ait iehu. Verbo domini ē: quē locutus est p suū suū heliā testiten dicens. In agro ierakel comedēt canes carnes iezabel. Et erūt carnes iezabel sic ster- cus sup faciē terre in agro ierakel: ita vt ptereūtes dicāt. Heccine est illa iezabel.

CAPITVLVM. X.

ERant autē achab septuaginta filij i samaria. Scripsit g iehu litteras: et misit in samariā ad optimates ciuitatis et ad maiores natu et ad nutricos achab dicēs. Statim vt acceperitis lras has qui habetis filios domini vestri et curr⁹ et eqs et ciuitates firmas et arma: eligite meliorem et cū qui vobis placuerit de filiis domini vestri. et eum ponite sup soliu patris sui: et pugnate p domo dñi vestri. Timuerunt illi vehementer: et dixerūt. Ecce duo reges non potuerūt stare coram eo: et quō nos valebimus resistere. Miserūt ergo ppositi domus et pfecti ciuitatis et maiores natu et nutricij ad iehu dicētes. Serui tui sum⁹: quicūq iusseris faciē⁹: nec ostituē⁹ nobis regē. Quicūq tibi placēt fac. Rescripsit autē eis litteras scdo dicēs. Si mei estis et obeditis michi: tollite capita filiorū domini vestri: et venite ad me hac eadem hora cras in ierakel. Porro filij regis septuaginta viri apud optimates ciuitatis nutriebant. Cūq remissent littere ad eos: tulerūt filios regis et occiderūt septuaginta viros: et posuerunt capita eoz in cophimis et miserūt ad eum i

ierakel. Venit aut nuncius ad eū: et indicauit ei dicēs. Attulerūt capita filioz regis. Qui respōdit. Domite ea ad duos aceruos iuxta introitū porte vsq mane. Cūq diluxisset egressus est: et stans dixit ad omem populū. Iusti estis. Si ego iurauī oītra domini meū et interfeci eū: quis pcussit omes hos. Videte ergo nūc qm non cecidit de sermōibz domini i terrā quos locut⁹ est domi n⁹ sup domū achab: et domi n⁹ fecit qd locut⁹ est in manu hui sui helie. Percussit igitur iehu omnes qui reliqui erant de domo achab in ierakel. et vniuersos optimates eius et notos et sacerdotes: donec nō remaneret ex eo reliquie. Et surrexit: et venit in samariam. Cūq remisset ad camerā pastorum in via. inuenit fratres ochozie regis iuda: dixitq ad eos. Qui nam estis vos. Qui respōderūt. Fratres ochozie sum⁹: et descēdimus ad salutandos filios regis. et filios regine. Qui ait. Comprehēdite eos viuos. Quos cū oprehendissent viuos: iugulauerūt eos in cisterna iuxta camerā quadraginta duos viros: et nō reliquit ex eis quēq. Cūq abisset mō inuenit ionadab filiū rechab in occursum sibi: et benedixit ei. Et ait iehu ad eum. Nūquid est cor tuū rectū cū corde meo sicut cor meū cum corde tuo. Et ait ionadab. Est. Si est inquit: da manū tuam. Qui dedit ei manū suā. At ille leuaui eū ad se in currū: dixitq ad eum. Veni mecum: et vide zelū meū p dño. Et impositū in currū suo duxit in samariā. Et pcussit omes q reliqui fuerāt de achab in samaria vsq ad vnū: iuxta verbū dñi qd locut⁹ est p heliā. Cōgregauit g iehu omem pplm: et dixit ad eos. Achab coluit baal parū: ego autē colam eum ampli⁹. Nūc igit omnes pphetas baal. et vniuersos suos eius et cunctos sacerdotes ipius vocate ad me. Null⁹ sit qui non veniat. Sacrificiū em grande est mihi baal. Quicūq defuerit non viuet. Porro iehu faciebat s insidiose: vt disperderet cultores baal. Et dixit. Sanctificate diē solē nem baal. Vocauitq et misit in vniuersos terminos isrl: et venerūt cūcti hui baal. Nō fuit residu⁹ ne vnus quidē: qui non veniret. Et ingressi sunt templū baal. Et repleta ē dom⁹ baal: a summo vsq ad sūmum. Dixitq hīs qui perant super vestes. Proferte

vestimenta vniuersis suis baal. Et ptulerunt eis vestes. Ingressusque iehu et ionadab filius rechab templum baal: ait cultoribus baal. Perquirite et videte: ne quis forte vobiscum sit de suis domibus: sed ut sint sui baal soli. Ingressi sunt igitur ut facerent victimas et olococausta: iehu autem parauerat sibi foris octoginta viros: et dixerat eis. Quicumque fugerit de hominibus hijs quos ego adduxero in manus vestras: anima eius erit per animam illius. Factum est autem cum opletum esset olococaustum: precepit iehu militibus et ducibus suis. Ingreddimini et percutite eos. Nullus euadat. percusseruntque eos in ore gladii et proiecerunt milites et duces. Et ierunt in ciuitatem templi baal et ptulerunt statuam de phano baal: et combusserunt et commuerunt eam. Destruxeruntque edem baal: et fecerunt per ea latrinas usque in diem hanc. Deleuit itaque iehu baal de israel: verumtamen a peccatis iheroboam filij nabath qui peccare fecit israel non recessit: nec dereliquit vitulos aureos qui erant in bethel et in dan. Dixit autem dominus ad iehu. Quia studiose egisti quod rectum erat et placebat in oculis meis: et omnia que erant in corde meo fecisti contra domum achab filij tui usque ad quartam generationem sedebunt super thronum israel. Porro iehu non custodiuit ut ambularet in lege domini dei israel in toto corde suo. Non enim recessit a peccatis iheroboam: qui peccata fecerat israel. In diebus illis cepit dominus tedere super israel. Percussitque eos asahel in vniuersis finibus israel: a iordane contra orientalem plagam omnem terram galaad et gad et ruben et manasse. ab aruer que est super torrentem arnon et galaad et basan. Reliqua autem verborum iehu et vniuersa que fecit et fortitudo eius: nonne hec scripta sunt in libro verborum dierum regum israel. Et dormiuit iehu cum patribus suis: sepelieruntque eum in samaria: et regnavit ioacham filius eius pro eo. Dies autem quos regnavit iehu super israel viginti et octo anni sunt in samaria.

CAPITVLVM .XI.

Et alia vero mater ochozie videns mortuum filium suum: surrexit et interfecit omne semen regium. Tollens autem iosaba filia regis ioia soror ochozie. ioas filium ochozie. Furata est eum de medio filiorum regis qui interficiebantur: et nutricem eius de triclinio: et ab-

scudit eum a facie atalie ut non interficeretur. eratque cum ea sex annis clam in domo domini. Porro atalia regnavit super terram septem annis. Anno autem septimo misit ioiada et assumens centuriones et milites introduxit ad se in templum domini: pepigitque cum eis fedus. Et adiurans eos in domo domini ostendit eis filium regis: et precepit illis dicens. Iste est sermo quem facere debetis. Tercia pars vestrum introeat sabbato: et obseruet excubias domus regis. Tercia autem pars sit ad portam sepr: et tertia pars sit ad portam que est post habitaculum scutariorum: et custodietis excubias domus messae. Due vero partes e vobis omnes egredientes sabbato custodiant excubias domus domini circa regem: et vallabitis eum habentes arma in manibus vestris. Si quis autem ingressus fuerit septum templum: interficiatur. Critisque cum rege introeunte et egrediente. Et fecerunt centuriones iuxta omnia que preceperat eis ioiada sacerdos. Et assumentes singulos viros suos qui ingrediebantur sabbatum cum hijs qui egrediebantur e sabbato: venerunt ad ioiadam sacerdotem. Qui dedit eis hastas et arma regis dauid: qui erant in domo domini. Et steterunt singuli habentes arma in manu sua a preter templi dexteram usque ad preter sinistram altaris et edis. circum regem. Produxitque filium regis: et super eum diadema et testimonium. feceruntque eum regem et vinxerunt: et plaudentes manu dixerunt. Vivat rex. Audiuit autem atalia vocem populi currentis: et ingressa ad turbas in templum domini. vidit regem stantem super tribunal iuxta morem. et cattores et turbas prope eum. omnesque populum terre letantem. et canentem tubis: et scidit vestimenta sua clamavitque. Coniuratio. coniuratio. Precepit autem ioiada centurionibus qui erant super exercitum: et ait eis. Educite eam extra septa templi: et quicumque eam secutus fuerit. fereat gladio. Dixerat enim sacerdos: non occidat in templo domini. Imposueruntque ei manus et impegerunt eam per viam introitus equorum iuxta placitum: et interfecta est ibi. Depigit ergo ioiada fedus inter deum et regem et populum. ut esset populus domini: et inter regem et populum. Ingressusque est omnis populus terre templum baal. et destruxerunt aras eius: et ymagines destruxerunt valide: mathanque sacerdos baal occiderunt coram altari. Et posuit sacerdos custodias in domo domini: tulitque centuriones et chereti-

phileti legiones et om̃em pplm̃ tr̃e: deduxeruntq; regem de domo dñi. Et venerūt per viā porte scutorioꝝ in palaciū: ⁊ sedit sup thronū regū. Letatusq; est om̃is pplus terre: et ciuitas quieuit. Atalia aut̃ occisa ē gladio in domo regis: septēq; annoꝝ erat ioas cū regnare cepisset. **CA. XII**

Anno septimo iehu regnauit ioas. Quadraginta ānis regnauit in iherusalē: nomē m̃ris ei⁹ sebia de ber-sabee. Fecitq; ioas rectū corā dño: cunctis dieb; quib; docuit eū ioiada sacerdos: verum tamē excelsa nō abstulit. Adhuc em̃ pplus immolabat et adolebat in excelsis intensū dixitq; ioas ad sacerdotes oēm pecuniā sanctorū q̃ illata fuerit in templū dñi a p̃tereuntib; que offertur p̃picio aie et quā sp̃ote ⁊ arbitrio cordis sui inferunt in templū dñi accipiant illā sacerdotes iuxta ordinē suū: et instaurēt sartatecta dom⁹ si qd̃ necessarius viderint in stauratōne. Ig̃t vsq; ad viceſimū terciū ānū regis ioas: nō instaurauerūt sacerdotes sartatecta templi. Vocauitq; rex ioas ioiadam p̃tificē et sacerdotes: dicens eis. Quāe sartatecta nō instauratis tēpli? Nolite g̃ ampli⁹ accipere pecuniā iuxta ordinē ṽrm: sed ad instauracōnē tēpli reddite eam. Prohibitiq; sūt sacerdotes vl̃ accipere pecuniā a p̃plo: et in staurare sartatecta domus. Et tulit ioiada p̃tifer gazophilaciū vnū: aperuitq; foramē desup: ⁊ posuit illud iuxta altare ad dexterā ingrediētū domū dñi: mittebātq; in eo sacerdotes qui custodiebant ostia oēm pecuniā q̃ deferebat ad tēplū dñi. Cūq; videret nimia pecuniā esse in gazophilacō: ascendebat scriba regis ⁊ p̃tifer: effūdebātq; et numerabāt pecuniā q̃ inueniebāt in domo dñi: et dabāt eā iuxta numerū atq; mēsurā in manu eoz q̃ p̃erāt cementarijs dom⁹ dñi. Qui impēdebāt eam in fabris lignoz in cemētarijs hñs q̃ operabant in domo dñi: et sartatecta faciebāt: ⁊ in hñs q̃ cedebāt saxa: et vt emerēt ligna ⁊ lapides q̃ excidebant: ita vt impleret in stauracō dom⁹ dñi in vniūsis q̃ indigebāt expēsa ad muniendā domū. verūt nō fiebāt ex eadē pecuniā p̃drie tēpli dñi et fuscimule et turibula et tube et oīe vas aureū et argētū: s̃ pecuniā q̃ inferebat in tēplū dñi. Dñs em̃ q̃ faciebāt op⁹ dabāt vt instauraretur

templū dñi. Et nō fiebat ratō hñs hoib; qui accipiebāt pecuniā vt distribuerēt eas artificib;: s̃ infide tractabāt eā. Pecuniā vero p̃ delicto et pecuniā p̃ peccatis: nō inferebāt in tēplū dñi: q̃ sacerdotū erat. Tūc ascēdit asahel rex sirie et pugnabat oīa geth: cepitq; eam. Et direxit faciē suā vt ascēderet in iherlm̃. Quāobrem tulit ioas rex iuda oīa sanctificata q̃ ossecrauerat iosaphat et iozā et ochozias p̃res eius reges iuda: et q̃ ip̃e obtulerat: ⁊ vniūsu argentū qd̃ inuenire potuit in thesauris tēpli dñi: in palacio regis: misitq; asaheli regi sirie: et recessit ab iherlm̃. Reliq̃ aut̃ fmonū ioas et vniuersa q̃ fecit: nōne hec scripta sunt in libro verborū diez regum iuda. Surrexerūt aut̃ hui⁹ ei⁹ ⁊ oīurauerūt in se: p̃cusserūt ioas in domo mello in descensu sela: iozabab nanq; filius semath ⁊ iozabab filius somer hui⁹ ei⁹ p̃cusserūt eū: et mortuus est. Et sepelierunt eū cū patrib; suis in ciuitate dauid: regnauitq; amasias fili⁹ ei⁹ p̃ eo. **CA. XIII.**

Anno viceſimotercio ioas filij ochozie regis iude: regnauit ioachas fili⁹ iehu sup isrl̃ in samaria decē et septē annis: et fecit malū corā dño. Becutusq; est p̃cta iheroboā filij nabath q̃ peccare fecit isrl̃: et nō declinauit ab eis. Tratusq; est furor dñi oīa: et tradidit eos in manu asahel regis sirie et in manu benadab filij asahel cūctis dieb;. Peccatus est autē ioachas faciē dñi: ⁊ audiuit eū dñs. Vidit em̃ angustia isrl̃: q̃ attriuerat eos rex sirie. Et dedit dñs saluatōrē isrl̃: et liberat⁹ ē de manu regis sirie: hitauerūtq; filij isrl̃ in tabernaculis suis: sic heri et nudius tertius. Verūt nō recesserūt a p̃ctis dom⁹ iheroboam q̃ peccare fecit isrl̃: sed in ip̃is ambulauerūt. Siquidē et lucus p̃ māsīt in samaria: ⁊ nō sūt d̃relictī ioachas de p̃plo nisi qn̄q; gita eq̃tes: et decē currus et decē milia peditū interfecerat em̃ eos rex sirie: et redegerat q̃ si puluerē in tritura aree. Reliq̃ aut̃ fmonū ioachas et vniūsa q̃ fecit et fortitudo ei⁹: nōne h̃ scripta sunt in libro fmonū diez regū isrl̃. Dormiuitq; ioachas cū p̃rib; suis: ⁊ sepeliert eū in samaria: regnauitq; ioas fili⁹ ei⁹ p̃ eo. Anno tricesimo septimo ioas regis iuda regnauit ioas fili⁹ ioachas sup isrl̃ in samaria sedecim annis: et fecit qd̃ malū est

in aspectu domini. Non declinauit ab omni-
 peccatis iheroboā filij nabath q̄ peccare fe-
 cit isrl̄: sed in ip̄is ambulauit. Reliqua autē
 f̄monu; ioas et vniūsa q̄ fecit: et fortitudo
 ei⁹ quō pugnauerit cōt amasiā regē iuda.
 nōne h̄ scripta sunt in libro f̄monū diez re-
 gum isrl̄. Et dormiuit ioas cum p̄rib; suis:
 iheroboā autē sedit sup soliu ei⁹. Porro io-
 as sepult⁹ ē in samaria cū regib; isrl̄. Heli-
 se⁹ autē egrotabat infirmitate qua et mō-
 tu⁹ est. Descenditq; ad eū ioas rex isrl̄: et
 flebat corā eo: dicebatq; pat̄ mi: pater mi:
 currus isrl̄ et auriga ei⁹. Et ait illi helise⁹
 Affer arcū et sagittas. Cūq; attulisset ad
 eum arcū et sagittas: dixit ad regē israhel
 Done manū tuā sup arcū. Et cū posuisset
 ille manū suā: supposuit helise⁹ man⁹ suas
 manib; regis: et ait. Aperi fenestrā oriēta-
 lem. Cūq; aperuisset: dixit heliseus iace sa-
 gittā. Et iecit. Et ait heliseus. Sagitta sa-
 lutis dñi: et sagitta salutis cōt firiā. Percu-
 tiēs q; firiā in aphec: donec cōsumas eam. Et
 ait. Tolle sagittas. Qui cū tulisset: rursum
 dixit ei. Percute iaculo terrā. Et cū percus-
 sisset triba vicib; et stetisset: iratus est vir
 dei cōt eū: et ait. Si percussisses quinquies aut
 sexies siue septies: percussisses firiā vsq; ad
 cōsumatōnē. Nūc aut triba vicib; percutes
 eā. Mortu⁹ est ḡ heliseus: et sepelierūt eū.
 Latrūculi autē de moab venerūt in terrā in ip-
 so āno. Quidā autē sepelientes hominē vide-
 rūt latrūculos: et piecerūt cadauer in se-
 pulcro helisei. Quod cū tetigisset ossa heli-
 sei reuixit hō: et stetit sup pedes suos. Igīt
 asahel rex firiē afflixit isrl̄: cunctis dieb; io-
 achas. Et misert⁹ est dñs eorū: et reūsus ē
 ad eos ppter pactū suū qd̄ hēbat cū abra-
 ham et ysaac et iacob: et noluit disperdere
 eos neq; picere penit⁹ vsq; in p̄sēs temp⁹
 Mortu⁹ est aut asahel rex firiē et regnauit
 benadab fili⁹ ei⁹ p eo. Porro ioas filius io-
 achas tulit vrbes de manu benadab filij asa-
 hel quas tulerat de manu ioachas p̄ris sui:
 iure p̄lii. Triba vicib; percussit eū ioas: et
 reddidit ciuitates isrl̄. **CA. XIII**
 Anno scđo ioas filij ioachas regis isrl̄: re-
 gnauit amasias fili⁹ ioas regis iuda vigin-
 ti q̄noq; ānoz erat cū regnare cepisset: vigi-
 ti aut et nouē ānis regnauit in iherlm. Pro-
 men m̄ris ei⁹ ioadē de iherlm. Et fecit rectū

corā dño: verūtm̄ nō vt dauid pat̄ ei⁹. Iux-
 ta om̄ia q̄ fecit ioas pat̄ su⁹ fecit: nisi h̄ cū
 qd̄ excelsa nō abstulit. Adhuc em̄ populus
 adolebat et immolabat incensū in excelsis.
 Cūq; obtinuisset regnū percussit suos suos
 q̄ m̄fecerāt regē p̄rem suū: filios autē eorū
 q̄ occiderāt nō occidit: iuxta qd̄ scriptū est
 in libro legis moysi h̄c p̄cepit dñs dicens.
 Nō morient̄ p̄res p̄ filijs neq; filij p̄ pat̄b;
 sed vnusq; in p̄cto suo moriet̄. Ip̄e percus-
 sit edō in valle saluaz decē milia: et appre-
 hēdit petrā in p̄lio: vocauitq; nomē eius ie-
 sechahel vsq; in p̄ntē diē. Tūc misit amasi-
 as nūcios ad ioas filiū ioachas filij iehu re-
 gis isrl̄ dicens veni et videamus nos. Remi-
 sitq; ioas rex isrl̄ ad amasiā regem iuda di-
 cens. Cardu⁹ libanī misit ad cedrū q̄ est in
 libano: dicens. Da filiā tuā filio meo vxorē
 Trāsierūtq; bestie salt⁹ q̄ sunt in libano: et
 oculeauerūt carduū. Percutiēs inualuisti
 sup edō: et sbleuauit te cor tuū. Cōtent⁹
 esto gl̄a: et sede in domo tua. Quāe puocas
 malū: vt cadas tu et iudas tecū. Et nō ac-
 quieuit amasias. Ascēditq; ioas rex isrl̄: et
 viderūt se ip̄e et amasias rex iuda in beth-
 sames opido iude. Percussus est iuda corā
 isrl̄: et fugerūt vnusq; in tabnacula sua
 Amasiā vero regē iuda filiū ioas filij ocho-
 zie cepit ioas rex israhel i bethsames: et ad-
 duxit eū in iherlm. Et intrupit murū iherlm
 a porta effraim vsq; ad portā anguli: qd̄ in
 gentis cubitis. Tulitq; om̄e aurū et argē-
 tū et vniūsa vasa q̄ inuēta sunt in domo dñi
 et in thesauris regis et obfides: et reūsus
 est in samariā. Reliq; autē verborū ioas q̄ fe-
 cit et fortitudo ei⁹ qua pugnauit cōt amasiā
 regē iuda: nōne h̄ scripta sunt in libro f̄mo-
 nū diez regū isrl̄. Dormiuitq; ioas cū pa-
 trib; suis et sepult⁹ est in samaria cū regi-
 bus isrl̄: et regnauit iheroboā fili⁹ ei⁹ p eo.
 Vixit autem amasias filius ioas rex iuda:
 postq̄ mortuus ē ioas fili⁹ ioachas regis
 isrl̄: viginthq; ānis. Reliqua autē f̄monū
 amasie: nōne h̄c scripta sunt in libro f̄mo-
 nū diez regū iuda. Factaq; ē cōt eū iura-
 tō in iherlm: at ille fugit in lachis. Miserūt
 q; post eū in lachis et m̄fecerunt eū ibi: et
 asportauerūt in eqs: sepultusq; est in iherlm
 cū p̄rib; suis in ciuitate dauid. Tulit autē
 vniūsq; plus iude azariā ānos natū sedeci:

et constituerunt eum regem pro patre eius amasia. Ipse edificauit abilam: et restituit eam iude postquam dormiuit rex cum patribus suis. Anno quinquagesimo amasie filii ioas regis iuda regnauit iheroboam filius ioas regis israel in samaria quadraginta et uno anno: et fecit quod malum est coram domino. Non recessit ab omnibus peccatis iheroboam filii nabath: quod peccare fecit israel. Ipse restituit terminos israel ab introitu emath usque ad mare solitudinis: iuxta sermonem domini israel quem locutus est per suum suum ionam filium amathi prophetam: qui erat de geth qui est in ophet. Vidit enim dominus afflictionem israel amarā nimis: et quod presumpti esset usque ad clausos carceris et extremos: et non esset qui auxiliaretur israel. Nec locutus est dominus ut deleteret nomen israel de sub celo: sed saluabit eos in manu iheroboam et filii ioas. Reliqua autem sermonum iheroboam et vniuersa que fecit: et fortitudo eius quam preliatus est: et quomodo restituit damascum et emath iude in israel nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel. Dormiuitque iheroboam cum patribus suis regibus israel: et regnauit zacharias filius eius pro eo. **CA. XV.**

Anno vicequingentesimo iheroboam regis israel regnauit azarias filius amasie regis iuda. Decem annorum erat cum regnare cepisset: et quinquaginta duobus annis regnauit in iherusalem. Nomen matris eius ieceha de iherusalem. Fecitque quod erat placitum coram domino: iuxta omnia que fecit amasias pater eius: verumtamen excelsa non est demolitus. Adhuc plus sacrificabat et adolebat incensum in excelsis. Percussit autem dominus regem: et fuit leprosus usque in diem mortis sue: et habitabat in domo libera seorsum. Ioatham vero filius regis gubernabat palatium: et iudicabat populum. Reliqua autem sermonum asarie et vniuersa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro verborum dierum regum iuda. Et dormiuit asarias cum patribus suis: sepelieruntque eum cum maioribus suis in ciuitate dauid: et regnauit ioatham filius eius pro eo. Anno notricefimo octauo asarie regis iude regnauit zacharias filius iheroboam super israel in samaria sex mensibus: et fecit quod malum est coram domino. Nonne hec fecerant patres eius. Non recessit a peccatis iheroboam filii nabath: quod peccare fecit israel. Coniurauit autem contra eum sellu filius iabes percussitque eum palam et interfecit: regnauitque pro eo. Reliqua autem verborum zacharie nonne hec scrip-

ta sunt in libro sermonum dierum regum israel. Iste est sermo domini quem locutus est ad iehu dicens. Filii tui usque ad quartam generationem sedebunt de te super thronum israel. Factumque est ita. Bellus filius iabes regnauit tricesimo nono anno azarie regis iude. Regnauit autem uno mense in samaria. Et ascendit manahen filius gaddi de therfa: venitque samariam: et percussit sellu filium iabes in samaria et interfecit eum: regnauitque pro eo. Reliqua autem verborum sellu et iuramentum eius pro quo tetendit infidias: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel. Tunc percussit manahen thapsa et omnes qui erant in ea: et terminos eius de therfa. Noluerat enim aperire ei. Et interfecit omnes pregnantes eius: et scidit eas. Anno tricesimo nono azarie regis iude regnauit manahen filius gaddi super israel decem annis in samaria: fecitque quod erat malum coram domino. Non recessit a peccatis iheroboam filii nabath quod peccare fecit israel: cunctis diebus eius. Veniebat phul rex assiriorum in therfa: et dabat manahen phul mille talenta argenti: ut esset ei in auxilium et firmaret regnum eius. Indixitque manahen argentum super israel cunctis potentibus et diuitibus ut daret regi assiriorum: quinquaginta fideles argenti per singulos. Reuersusque est rex assiriorum: et non est moratus in therfa. Reliqua autem sermonum manahen et vniuersa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel. Et dormiuit manahen cum patribus suis: regnauitque phaceia filius eius pro eo. Anno quinquagesimo azarie regis iude regnauit phaceia filius manahen super israel in samaria biennio: et fecit quod erat malum coram domino. Non recessit a peccatis iheroboam filii nabath: quod peccare fecit israel. Coniurauit autem aduersus eum phacee filius romelie dux eius: et percussit eum in samaria in turre domus regie iuxta argob et iuxta ariph: et cum eo quinquaginta viros de filiis galaaditarum et interfecit eum: regnauitque pro eo. Reliqua autem sermonum phaceie et vniuersa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel. Anno quinquagesimo octavo azarie regis iude regnauit phacee filius romelie super israel in samaria viginti annis: et fecit quod erat malum coram domino. Non recessit a peccatis iheroboam filii nabath: qui peccare fecit israel. In diebus phacee regis israel venit theglath phalassar rex assur: et cepit abion: et abel

domum māacha et ianoë et cedēs et asor et galaad et galielā et vniuersā terrā neptalim: et transtulit eos in assirios. **C**ōiurauit autē et tetendit infidias osee filius hela oē phacee filiū romeliē: et percussit eum et interfecit: regnavitq; p eo vicefimo āno ionathā filij ozie. Reliq; aut sermonū phacee et vniūsa q̄ fecit: nōne hęc scripta sunt ī libro fmonū diez regum isrl. **A**nno scdo phacee filij romeliē regis israhel: regnavit ioathā filij ozie regis iuda. **V**iginti q̄noq; ānoq; erat cū ragnare cepisset: et sedecim annis regnavit ī iherlīm. **N**omē mris ei9 iherusa: filia zadoch. **F**ecitq; qd̄ erat placitū corā dño. **J**uxta omnia q̄ fecit ozias pater suus operatus est: veruntamē excelsa non abstulit. **A**dhuc plus imolabat et adolebat incensū in excelsis. **I**pse edificauit portā dom9 dñi sublimissimā. **R**eliq; aut sermonū ioathā et vniuersa que fecit: nonne hęc scripta sunt ī libro verborū dierum regum iuda. **I**n diebus illis cepit domim9 mittere ī iudā rafin regem sirie: et phacee filie romeliē. **E**t dormiuit ioathā cum patrib9 suis sepultusq; ē cum eis ī ciuitate dauid patris sui: et regnavit achā fili9 eius p eo. **CAPITVLVM. XVI.**

Anno decimo septimo phacee filij romeliē regnavit acham filius ioathā regis iuda. **V**iginti ānoq; erat acham cū regnare cepisset: et sedecim annis regnavit ī iherlīm. **N**on fecit quod erat placitū ī aspectu dñi dei sui sicut dauid pater eius: sed ambulauit ī viā regum isrl. **I**nsup et filiū suum osecrauit trāsferens p ignē scdm̄ ydola gentium: q̄ dissipauit dñs coram filiis isrl. **I**mmolabat q; victimas et adolebat incensū in excelsis et in collib9: et sub omni ligno frondoso. **T**unc ascendit rafin rex sirie: et phacee fili9 romeliē rex israhel. **A**d plāndū ī iherlīm. **C**ūq; obsiderēt acham: non valuerūt superare eū. **I**n tēpe illo restituit rafin rex sirie haylam sirie: et eiecit iudeos de hayla. **E**t ydumei et sirii venerunt ī haylā: et habitauerūt ibi vsq; ī diē hāc. **V**isit aut acham nuncios ad theglath phalassar regē assiriorū dicēs. **S**eru9 tuus et fili9 tuus ego sum. **A**scende et saluū me fac de manu regis sirie et de manu regis israhel: qui osurrexerūt aduersū me. **E**t cum collegisset argentū et aurū qd̄ inuenire po-

tuit ī domo dñi. et ī thesauris regis misit regi assiriorū munera: q̄ et acquieuit voluntati eius. **A**scēdit aut rex assiriorū ī damascū et vastauit eā: et trās tulit hitatores eius cyrenen: rafin aut interfecit. **P**errexīt q; rex achā ī occursum theglath phalassar regi assiriorū ī damascū. **C**ūq; vidisset altare damasci: misit rex achā ad vriā sacerdotē exemplar ei9 et similitudinē iuxta omē op9 ei9. **E**xstruxitq; vrias sacerdos altare. **J**uxta omia q̄ pcepit rex achā de damasco: ita fecit sacerdos vrias donec veniret rex acham de damasco. **C**ūq; venisset rex de damasco vidit altare et veneratus est illud: ascēditq; et imolauit olocasta et sacrificiū suū: et libauit libamina et fudit sanguinē pacificorū que obtulerat sup altare. **P**orro altare ereum qd̄ erat coram dño transtulit de facie templi et de loco altaris et de loco templi dñi: posuitq; illud ex latē altaris ad aquilonem. **P**recepit q; rex achā vriē sacerdoti dicens. **S**up altare maius. offer olocastum matutinū et sacrificiū vespertinū et olocastum regis et sacrificiū ei9: et olocastū vniuersi ppli terre et sacrificia eorū et libamina eorū: et omē sanguinē olocasti et vniuersum sanguinē victime sup illud effundes. **A**ltare vero ereū erit paratū ad voluntatem meā. **F**ecit igit vrias sacerdos iuxta omia que pceperat rex achā. **T**ulit aut rex achā celatas bases et lutere9 qui erat desuper: et mare deposuit de bobus ereis qui sustentabāt illud et posuit sup pauimentū stratum laioide. **M**usach q; sabbati qd̄ edificauerat ī templo et ingressum regis exteri9 ouertit ī templū dñi: ppter regē assiriorū. **R**eliqua aut verborū acham et omia que fecit: nōne hęc scripta sunt ī libro fmonū diez regū iuda. **D**ormiuitq; acham cum patrib9 suis: et sepultus est cum eis ī ciuitate dauid: et regnavit ezechias fili9 eius p eo. **CAPITVLVM. XVII.**

Anno duodecimo achā regis iuda regnavit osee fili9 hela ī samaria sup isrl. **N**e 3 annis: fecitq; malum corā dño: sed non sicut reges isrl qui añ eū fuerūt. **C**ōtra hūc ascēdit salmanasar rex assiriorū: et factus est ei osee seru9: reddebātq; illi tributa. **C**ūq; dephēdisset rex assiriorum osee qd̄ rebellare nites misisset nuncios

ad sua regē egipti. ne p̄staret tributa regi
 assiriorum. sicut singulis annis solit⁹ erat:
 obsedit eum. et vinctū misit in carcerē: per
 uagatusq; est om̄em trā: et ascendēs sama
 riā obsedit eam trib⁹ ānis. Anno aut̄ nono
 osee cepit rex assirioꝝ samariam: et trāstu
 lit israel in assirios: posuitq; eos in baylaz
 et in aboz iuxta fluuiū gozā in ciuitatibus
 medorū. **F**actum est em̄ cum peccassent filij
 isrl̄ dño deo suo qui eduxerat eos de terra
 egipti de manu pharaonis regis egipti: co
 luerūt deos alienos. ⁊ ambulauerūt iuxta ri
 tum gentium quas cōsumpserat dñs in con
 spectu filioꝝ isrl̄ et regū isrl̄: quia similiter
 fecerāt. **E**t irritauerūt filij isrl̄ verbis non
 rectis dñm deū suū: et edificauerūt sibi ex
 celsa in cūctis vrbib⁹ suis a turre custoduz
 vsq; ad ciuitatē munitā. **F**ecerūtq; sibi sta
 tuas et lucos in om̄i colle sublimi. ⁊ subter
 om̄e lignū nemorosum: et adolebant ibi in
 censum sup aras in morē gentiū quas trās
 tulerat dñs a facie eoz. **F**eceruntq; verba
 pessima irritātes dñm: et coluerūt immūdi
 cias de quib⁹ p̄cepit eis dñs ne facerēt ver
 bū hoc. **E**t testificat⁹ est dñs in isrl̄ et i iu
 da p̄ manū om̄i ppharū et videtiū dicens
Revertimini a vijs vestris pessimis. ⁊ custo
 dite p̄cepta mea et ceremonias: iuxta om̄
 nem legē quā p̄cepi patrib⁹ vestris: ⁊ sicut
 misi ad vos in manu suoz meoz pphetaz.
Qui non audierūt: sed indurauerūt cerui
 cem suā iuxta ceruicē patrū suoz q̄ nolue
 runt obedire dño deo suo. **E**t abiecerunt le
 gitima ei⁹. et pactū qđ pepigit cum patri
 bus eoz et testificatōnes quib⁹ cōtestatus
 est eos: secuti⁹ sūt vanitates ⁊ vane ege
 rūt: ⁊ secuti sunt gentes que erāt p̄ circū
 tum eoz sup quib⁹ p̄cepat dñs eis vt non
 facerēt sicut et ille faciebat. **E**t derelique
 rūt om̄ia p̄cepta dñi dei sui: feceruntq; sibi
 oflatiles duos vitulos et lucos: ⁊ adoraue
 rūt vniuersam militiam celi. **P**eruerūtq;
 baal: et cōsecrauerūt filios suos et filias su
 as p̄ ignē. **E**t diuinatōm imbuebāt ⁊ augu
 rijs. et tradiderūt se vt facerēt malū coraz
 dño et irritarēt eum. **T**rat⁹ est dñs re
 hementē isrl̄: ⁊ abstulit eos a cōspectu suo:
 ⁊ nō remāsit nisi trib⁹ iuda tātūmodo. **P**ed
 nec ip̄e iuda custodiuit mādata dñi dei sui:
 vrūtū ābulauit in errorib⁹ isrl̄. quos opa

tus fuerat. **P**rosecitq; dñs om̄e semē isra
 hel et afflixit eos et tradidit eos in māu di
 riptiū. donec p̄iceret eos a facie sua: ex eo
 iam tpe quo scissus est isrl̄ a domo dauid:
 et cōstituerūt sibi regem iheroboā filium na
 bath. **P**eperauit em̄ iheroboā isrl̄ a dño: et
 peccare eos fecit p̄ctm magnū. **E**t ambu
 lauerūt filij isrl̄ in vniūis p̄ctis iheroboā q̄
 fecerat: et non recesserūt ab eis vsqueq; do
 min⁹ auferret isrl̄ a facie sua: sicut locut⁹
 fuerat in manu om̄i suoz suoz pphetarū.
Trāslatusq; est isrl̄ de terra sua in assirios
 vsq; in diē hāc. **A**dduxit aut̄ rex assirioꝝ
 de babilone et de cutha. et de achiat. et de
 emath et de sepharuaim: et collocauit eos
 in ciuitatib⁹ samarie p̄ filiis isrl̄. **Q**ui possi
 derūt samariā: et habitauerūt in vrbibus
 eius. **C**ūq; ibi habitāe cepissēt nō timebāt
 dñm. et immisit eis dñs leones: q̄ interficie
 bāt eos. **N**ūciatūq; est regi assirioꝝ ⁊ dic
 tum. **V**entes quas trāstulisti et habitare
 fecisti in ciuitatib⁹ samarie ignorāt legiti
 ma dei terre: et immisit in eos dñs leones ⁊
 ecce interficiūt eos: eo qđ ignorēt ritū dei
 terre. **P**recepit aut̄ rex assirioꝝ dicēs. **D**u
 cite illuc vnū de sacerdotib⁹ quos inde cap
 tiuos adduxistis: vt vadat et habitet euz
 eis: et doceat eos legitima dei terre. **I**git̄
 cū remisset vn⁹ de sacerdotib⁹ hīs qui cap
 tiui ducti fuerāt de samaria habitauit in be
 thel: et docebat eos quō colerent dñm. **E**t
 vnaqueq; gens fabricata est deū suū. **P**o
 fuerūtq; eos in famis excelsis que fecerant
 samarite gens et gens in vrbibus suis: in q̄
 bus habitabāt viri em̄ babiloni fecerunt
 sochot benoth: viri aut̄ cuthem fecerūt ner
 gel: et viri de emath fecerūt asuna. **P**orro
 euei fecerunt nebaā ⁊ tachā hī aut̄ q̄ erāt
 de sepharuaim oburebant filios suos igni
 ad ramelech ⁊ anamalech dijs sepharuai:
 et nichilomin⁹ colebāt dñm. **F**ecerūt autē
 sibi de nouissimis sacerdotes excelsorū: ⁊ po
 nebāt eos in famis sblimib⁹. **E**t cū dñm co
 lere nt: dijs q̄ suis fūiebāt iuxta cōsuetudī
 nem gentiū de quib⁹ trāslati fuerāt sama
 riam. **V**sq; in p̄ntem diem morē sequūtur
 antiquū. **N**ō timēt dñm: neq; custodiūt ce
 rimōias ei⁹ atq; iudicia et legem et man
 datū qđ p̄cepat dñs filiis iacob quē cōgno
 uimauit isrl̄: et p̄cusserat cū eis pactum. et

mandauerat eis dicēs. Nolite timere deos alienos et nō adoretis eos neq; colatis eos et nō immoletis eis: s; dñm deū vrm q̄ eduxit vos de terra egipti i fortitudine magna et in brathio extento. ipm timete et illum adorate: et ipi immolate. Cerimonias q; et iudicia legem et mādātū qđ scripsit vobis custodite vt faciatis cūctis dieb;: et nō timeatis deos alienos. Et pactū qđ p̄cussit vobiscū nolite obliuisci: nec colatis deos alienos sed dñm deū vstrū timete: et ipe eruet vos de manu oim inimicorū vrorū. Illi vero nō audierūt: sed iuxta consuetudinē suā p̄stīmā p̄petrabāt. Fuerūt igit gentes iste timētes quidē dñm: sed nichilomin⁹ et ydolis suis fientes. Nā filij eorū et nepotes sicut fecerūt patres sui ita faciūt: in p̄ntē diē

CAPITVLVM XVIII

Anno tercio osee filij hela regis israel rabel regnavit ezechias filij achā regis iuda. Viginti q̄q; annorū erat cum regnare cepisset et viginti nouē annis regnavit in iherlm. Nōmē m̄ris eius abisa filia zacharie. Fecitq; qđ erat bonū coram dño: iuxta omnia que fecerat dauid pater ei⁹. Tpe dissipauit excelsa: et struxit statuas et succidit lucos: et fregitq; serpentē ereū quē fecerat moyses siquidē vsq; ad illud tempus filij isrl̄ adolebat ei in celsum. Vocauitq; nōmē eius nohestan. Et in dño deo isrl̄ sperauit. Itaq; post eū nō fuit similis ei de cūctis regib; iuda sed neq; in hijs qui ante eū fuerūt: et adhefit dño: et nō recessit a vestigijs eius: fecitq; mādātā eius que p̄cepat dñs moysi vnde et erat domin⁹ cū eo: et in cūctis ad que p̄cedebat sapiens se agebat. Rebellauiť q; oīra regē assiriorū: et nō fuit ei. Tpe p̄cussit philisteos vsq; ad gazā: et omēs tēmos eorū: a turre custodiū vsq; ad ciuitatē munitam. Anno quarto regis ezechie qui erat ann⁹ septim⁹ osee filij hela regis isrl̄ ascendit salmanasar rex assiriorum samariā: et oppugnavit eam et cepit. Nam post ānos tres anno sexto ezechie id est nono āno osee regis isrl̄ capta est samaria: et transtulit rex assiriorū isrl̄ in assirios. collocauitq; eos in bayla et in aboz fluuijs gozan in ciuitatib; medorū: q; nō audierūt vocē dñi dei sui: sed p̄tergressi sunt pactum eius. Omnia que p̄cepat moyses fili⁹ domini

non audierūt neq; fecerūt. Anno quātodecimo regis ezechie ascendit sennacherib rex assiriorū ad vniuersas ciuitates iuda munitas: et cepit eas. Tūc misit ezechias rex iuda nuncios ad regem assiriorū in lachis dicens. Deceaus. Recede a me: et omē qđ imposueris michi ferā. Indixit itaq; rex assiriorū ezechie regi iude trecenta talenta argenti et triginta talenta auri. Peditq; ezechias omē argentū qđ reperiū fuerat in domo dñi: et in thesauris regis. In tpe illo cōfregit ezechias valuas templi domini et laminas auri quas ipe affixerat: et dedit eas regi assiriorū. Misit aut rex assiriorū thātā et rapsaris et rapsacē de lachis ad regem ezechiam cū manu valida iherlm. Qui cum ascendisset venerūt iherlm et steterūt iuxta aqueductū piscine superioris que est i via agri fullonis: vocauerūtq; regē. Egressus est autē ad eos eliachim filij elchie p̄positus domus et sobna scriba et ioake filius asaph a comensarijs: dixitq; ad eos rapsaces. Loquimini ezechie. Hec dicit rex magnus: rex assiriorū. Que est ista fiducia q̄ miteris? Foritan misisti osiliū: vt p̄pares te ad p̄lium. In quo osidis: vt audias rebellāe? An speras in baculo arundineo atq; osfracto egipto? Sup̄ quē incubuerit homo: omī nutus ingredietur manū ei⁹: et p̄forabit eas. Hic est pharao rex egipti: omib; qui cōfidūt in se. Quod si dixeritis michi in domio deo nro habem⁹ fiduciā: nōne iste est cui⁹ abstulit ezechias excelsa et altaria: et p̄cepit iude et iherlm ante altare hoc adorabitis in iherlm? Nūc igit transite ad dñm meū regem assiriorū: et dabo vobis duo milia equorum: et videte an habere valeatis ascensorem eorū. Et quomodo potestis resistere añ vnū satrapam de suis domini mei minimis? An fiduciā habes in egipto p̄pter curr⁹ et equites? Nūquid sine domini volūtate ascēdi ad locū istū: vt demolirer eū? Dominus dixit michi. Ascende ad terrā hāc: et demolire eam. Dixerūt aut eliachim filij elchie et sobna scriba et ioake rapsaci. Precamur vt loquaris nobis suis tuis friace: siquidē intelligim⁹ hāc linguā: et nō loquaris nobis iudaice audiēte p̄plo: q̄ est sup̄ murū. Responditq; eis rapsaces dicēs. Nunqđ ad dominū tuū et ad te misit me domin⁹ meus

vt loquerer s̄mones hos . et non potius ad viros qui sedēt sup murū vt comedāt ster cora sua: et bibāt vrinā suā vobiscū. **Stetit** itaq; rapsaces: et exclamauit voce magna iudaice et ait. **Audite** v̄ba r̄gis magni: regis assirioꝝ. **Hec** dicit rex. **Nō** vos seducat ezechias. **Nō** em poterit eruerē vos de manu mea . neq; fiduciā vobis tribuat sup dñm dicēs. **Eruēs** liberabit nos dñs: et nō tradetur ciuitas hec in manu regis assirioꝝ. **Nolite** audire ezechiam. **Hec** em dicit rex assirioꝝ. **Facite** mecū qđ vobis est vtile: et egredimini ad me. **Et** comedet vnusquisq; de vinea sua . et de ficu sua et bibetis aquas d cisternis vestris: donec veniā et transferā vos in terrā que similis ē t̄re vestre . in terrā fructiferā et fertilē vini . terram panis et vineaz . terrā oliuaz et olei ac mellis: et viuetis et nō moriemini. **Nolite** audire ezechiam qui vos decipit dicēs: dñm liberabit nos. **Nūquid** liberauerūt dñi gentiū terrā suā de manu regis assirioꝝ? **Vbi** est deus emath et arphat? **Vbi** est deus sapharuaīm ana et aua? **Nūquid** liberauerūt samariā de manu mea? **Qui** nā illi sunt in vniuersis dijs terraz qui eruerūt regionem suā de manu mea: vt possit eruerē dñs iherl̄m de manu mea? **Tacuit** itaq; p̄plus: et nō r̄ndit ei quicq; . **Si**quidē p̄ceptū regis acceperāt: vt n̄ r̄nderēt ei. **Venitq;** eliachim fili⁹ helchie p̄positus dom⁹ et sobna scriba et ioaxe fili⁹ asaph a comentarijs ad ezechiam scissis vestib; et nūciauerūt ei verba rapsacis. **CAPITVLVM. XIX.**

Que cū audisset ezechias rex scidit vestimēta sua . et opert⁹ est sacco: ingressusq; est domum dñi: et misit eliachim p̄positū dom⁹ et sobnā scribā . et senes de sacerdo tibi optos saccis ad p̄saiā p̄pham filiū amos. **Qui** dixerūt. **Hec** dicit ezechias. **Dies** tribulatōnis et increpatōnis et blasphemie dies iste . **Venerunt** filij vsq; ad partū: et vires nō habet pturiens. **Si** forte audiat dñs de⁹ tuus vniuersa verba rapsacis quē misit rex assirioꝝ dñs su⁹ vt exprobraret deū viuētē et argueret verbis que audiuit dñs deus tu⁹: et fac orationem p̄ reliquijs que repte sunt. **Venerūt** ḡ serui regis ezechie ad p̄saiā. **Dixitq;** eis p̄saias. **Hec** dicitis dño v̄ro. **Hec** dicit dñs

Noli timere a facie s̄monū quos audisti: quib; blasphemauerūt pueri regis assirioꝝ me. **Ecce** ego imittā ei sp̄ritū et audiet nūciū . et reuertet in terrā suā: et deiciā eū gladio in terra sua. **Reuersus** est ḡ rapsaces: et inuenit regē assirioꝝ expugnātem lobnā. **Audierat** em qđ recessisset de lachis. **Cūq;** audisset de tharacha rege ethiopie dicētes . ecce egressus est vt pugnet adūsum te et iret ad eū: misit nūcios ad ezechiam diēs. **Hec** dicit ezechie regi iuda. **Nō** te seducat deus tu⁹ in quo habes fiduciā: neq; dicas . nō tradet iherl̄m in manus regis assirioꝝ. **Tu** em ip̄e audiisti que fecerūt reges assirioꝝ vniuersis terris: quō vastauerūt eas. **Nū** ḡ solus poteris liberari. **Nū**quid liberauerūt dñi gētiū singulos quos vastauerūt p̄res mei gozā videlicet et arā et reseph et filius edē . qui erāt i thelassar? **Vbi** est rex emath et rex arphat et rex ciuitatis sepharuaīm ana et aua? **Itaq;** cum accepisset ezechias litteras de manu nūcioꝝ et legisset eas: ascendit in domū dñi et expandit eas corā dñō: et orauit in aspectu eius dicēs. **Dñe** de⁹ isrl̄ q̄ sedes sup cherubim tu es de⁹ solus regū oim terre: tu fecisti celū et t̄rā. **Inclina** aurem tuā et audi. **Aperi** dñe oculos tuos et vide: et audi oīa verba senacherib; que misit vt exprobraret nobis deū viuētē. **Vere** dñe dissipauerunt reges assirioꝝ gentes et terras oim: et miserūt deos eoz in ignē. **Nō** em erāt dñi: sed opa manuū hoim ex ligno et lapide: et perdidērūt eos. **Nūc** igit dñe de⁹ noster saluos nos fac de manu eoz: vt sciāt oīa regna terre qđ tu es dñs de⁹ solus. **Misit** aut p̄saias fili⁹ amos ad ezechiam dicēs. **Hec** dicit dñs de⁹ isrl̄. **Que** deprecatus es me sup senacherib rege assirioꝝ audiui. **Iste** est s̄mo quē locutus est dñs de eo. **Preuit** te et s̄b sanauit te virgo filia sp̄o: post tergū tuum caput mouit filia iherusalem. **Cui** exprobrasti: et quē blasphemasti. **Cōtra** quē exaltasti vocē tuā: et eleuasti in excelsū oculos tuos. **Cōtra** sanctū isrl̄. **Per** manū suoz tuoz exprobrasti dñō: et dixisti. **In** multitudine curruū meoz ascendi excelsa montiū in sumitate libani: et succidi s̄blimas cedros ei⁹: et electas abietas illi⁹. **Et** ingressus sū vsq; ad cēminos eius: et saltū cameli

eius ego succidi. Et bibi aquas alienas. et
 feci vestigijs pedum meorum omnes aquas
 clausas. Nunquid non audisti quod ab initio fe-
 cerim? Ex diebus antiquis plasmaui illud: et
 nunc adduxi. Eruntque in ruina collum opugna-
 tiu ciuitates munitae: et qui sedent in eis hu-
 miles manu. Contremuerunt et confusi sunt: fa-
 cti sunt velud fenum agri. et virens herba
 rectorum: quae arefacta est antequam veniret ad ma-
 turitatem. Habitaculum tuum et egressum
 tuum et introitum tuum et viam tuam ego
 prescivi: et furorem tuum contra me. Insa-
 misisti in me: et superbia tua ascendit in aures
 meas. Donam itaque circulum in naribus tuis.
 et chamum in labijs tuis: et reducam te in vi-
 am per quam venisti. Tibi autem ezechia hoc erit
 signum. Comede hoc anno que repereris: in
 secundo autem anno qui sponte nascuntur. Porro
 in anno tercio seminate et metite: plantate
 vineas et comedite fructum earum. Et quodcumque
 reliquum fuerit de domo iuda mittet radicem
 deorsum: et faciet fructum sursum. De iherusalem
 quippe egrediatur reliquiae: et quod saluetur
 de monte syon. Zelus domini exercituum fa-
 ciet hoc. Quia obire habet dicit dominus de rege affi-
 riorum. Non ingredietur urbem hanc. nec mit-
 tet in eam sagittam: nec occupabit eam cli-
 peus: nec circumdabit eam munitio. Per viam
 qua venit reuertetur: et ciuitatem hanc non
 ingredietur dicit dominus: protegamque urbem hanc
 et saluabo eam. propter me et propter dauid seruum
 meum. factum est igitur in nocte illa venit an-
 gelus domini: et percussit in castris affiriorum cen-
 tum octoginta quingenta milia. Cumque diluculo sur-
 rexisset vidit omnia corpora mortuorum: et rece-
 dens abiit. et reuersus est sennacherib rex affi-
 riorum: et mansit in ninive. Cumque adoraret in
 templo nersach dei sui atramelech et sa-
 rasar filius eius percusserunt eum gladio: fuge-
 runtque in terram armeniorum: et regnavit asa-
 radon filius eius pro eo. **CA. XX.**
 In diebus illis egrotauit ezechias usque ad
 mortem: et venit ad eum ysaïas filius amos pro-
 pheta: dixitque ei. Haec dicit dominus deus. Prece-
 pi domui tue. Morieris enim tu: et non viues.
 Qui ouertit faciem suam ad parietem: et adora-
 uit dominum dicens. Obsecro domine: memeto que-
 so quomodo ambulauerim coram te in veritate et
 in corde perfecto: et quod placitum est coram te fe-
 ceri. Fleuitque itaque ezechias fletu magno

et ante eum egredietur ysaïas mediam partem atrij
 factus est sermo domini ad eum dicens. Revertere:
 et dic ezechie duci populi mei. Haec dicit dominus
 deus dauid patris tui. Audiui orationem tuam:
 vidi lacrimam tuam: et ecce sanauit te. Die ter-
 cio ascendes templum domini: et addabis diebus tuis
 quindécim annos. Sed et de manu regis affi-
 riorum liberabo te et ciuitatem hanc: et protegam
 urbem istam propter me et propter dauid seruum
 meum. Dixitque ysaïas. Afferte massam ficorum.
 Quam cum attulissent et posuisset super vlcus
 eius curatus est. Dixerat autem ezechias ad
 ysaïam. Quod erit signum quia dominus me sanabit:
 et quia ascensurus sum die tercia templum
 domini? Cui ait ysaïas. Haec erit signum a domi-
 no: quod faciet dominus sermone quem locu-
 tus est. Vis ut ascendant umbra decem lineis:
 aut ut reuertatur totidem gradibus? Et ait ezechi-
 as. Facile est umbram crescere decem lineis. Nec
 hoc volo vti fiat: sed ut reuertatur retrorsum de-
 cem gradibus. Inuocauit itaque ysaïas propheta
 dominum: et reduxit umbram per lineas quibus
 iam descenderat in horologio achas retror-
 sum decem gradibus. In tempore illo misit mero-
 dach baladā filius baladā rex babiloniorum
 litteras et munera ad ezechiam. Audierat
 enim quod egrotasset ezechias. Letatus est autem
 in aduentu eorum ezechias: et ostendit eis do-
 mum aromatatum. et aurum et argentum et pigme-
 ta varia: ungenta quoque et domum vasorum suorum
 et omnia quae habere poterat in thesauris suis.
 Non fuit quod non monstrasset eis ezechias in do-
 mo sua: et in omni potestate sua. Venit autem
 ysaïas propheta ad regem ezechiam: dixitque ei.
 Quid dixerunt viri isti: aut unde venerunt ad
 te? Cui ait ezechias. De terra longinqua ve-
 nerunt ad me: de babilone. At ille respondit.
 Quid viderunt in domo tua? Ait ezechias.
 Omnia quaecumque sunt in domo mea. viderunt.
 Nichil est enim quod non monstrauerim eis in the-
 sauris meis. Dixit itaque ysaïas ezechie. Au-
 di sermone domini. Ecce dies veniet: et auferentur
 omnia quae sunt in domo tua. et quae condiderunt pres-
 tui usque in diem hanc in babilone. Non remane-
 bit quicquam ait dominus. Sed et de filiis tuis qui egre-
 dientur ex te quos generabis tollentur: et erunt
 eunuchi in palacio regis babilonis. Dixit
 ezechias ad ysaïam. Bonus sermo domini quem
 locutus es. Sit tamen pax et veritas in diebus
 meis. Reliqua autem sermonum ezechie et omnis

fortitudo eius et quō fecerit piscinā et aque ductū et introduxerit aquas in ciuitatē: nōne hec scripta sunt in libro fmonū diez regum iuda. Dormiuitq; ezechias cū patribus suis: et regnauit manasses fili⁹ ei⁹ p eo.

CAPITVLVM XXI.

Dodecim annorum erat manasses cū regnare cepisset: et quinquagintaq; annis regnauit in iherusalem. Nomen matris ei⁹ aphisiba. Fecitq; malū in conspectu dñi: iuxta ydola gentiū quas deleuit dñs a facie filiorū isrl. Conuersusq; est et edificauit excelsa que dissipauerat ezechias pater eius: et erexit aras baal et fecit lucos sicut fecerat achab rex isrl: et adorauit om̄em militiā celi et coluit eam. Extruxitq; aras in domo domini de qua dixit dñs in iherusalem pōnā nomē meū: et extruxit altaria vniuersę militię celi in duobus atrijs templi domini. Et traduxit filiū suū p ignē: et ariolatus ē et obseruauit auguria: et fecit phitones: et auruspices multiplicauit: vt faceret malū corā dño et irritaret eū. Posuitq; ydola lucū que fecerat in templo dñi: sup quo locutus est dñs ad dauid et ad salomonē filium eius. In templo hoc et in iherusalem quē elegi dñs cunctis tribubus isrl pōnā nomē meū in sempiternū: et vltra nō faciā omoueri pedē israhel de terra quā dedit patribus eorū si custodierint ope om̄ia que p̄cepi eis et vniuersā legem quā mādaui eis fili⁹ meus moyses. Illi vero non audierunt: seducti sunt a manasse: vt facerēt malū sup gentes quas cōtrixit dñs a facie filiorū isrl. Locutusq; est dñs in manu suorum suorum prophetarū dicens. Quia fecit manasses rex iuda abhominaciones istas pessimas sup om̄ia quę fecerūt amō rei ante eū et peccare fecit etiā iudā in immundicijs suis: p̄pterea hec dicit dñs de⁹ isrl. Ecce ego inducā mala sup iherusalem et iudā: vt quicunq; audierit tinniant ambe aures eius. Et extendā sup iherusalem funiculū samarie et pondus dom⁹ achab: et delebo iherusalem sicut deleri solēt tabule. Pelens vertam: et ducā crebri⁹ filū sup faciē ei⁹. Dimittam vero reliquias hereditatis mee et tradam eas in manus inimicorū ei⁹: erūtq; in vastitate et in rapinā cunctis aduersarijs suis eo quod fecerint malū corā me: et pseuerauerūt irritantes me ex die qua egressi sunt patres

eorū ex egipto vsq; ad hāc diem. Insuper et sanguinē innoxium fudit manasses multū nimis donec impleret iherusalem vsq; ad os: absq; p̄ctis suis quib⁹ peccare fecit iudā vt faceret malū corā dño. Reliqua autē fmonū manasse et vniuersa que fecit: et p̄ctm eius quod peccauit: nōne hec scripta sunt in libro fmonū diez regū iuda. Dormiuitq; manasses cū patribus suis: et sepultus est in orto domus sue in orto ozan: et regnauit amon filius eius p eo. Vigintiduoꝝ annorū erat amon cū regnare cepisset: duob⁹q; annis regnauit in iherusalem. Nomen matris ei⁹ meth filia aris de ietleba. Fecitq; malum in conspectu dñi sicut fecerat manasses pater ei⁹: et ambulauit in om̄i via p quā ambulauerat pater ei⁹. Seruiuitq; immundicijs quibus fūiebat pater ei⁹ et adorauit eas: et dereliquit dñm deū patrum suorū: et nō ambulauit in via dñi. Et tenderūt ei insidias filii sui: et interfecerūt regē in domo sua. Percussit autē p̄plus terre om̄es qui iurauerāt oīra regē amon: et constituerūt sibi regē ioshā filiū ei⁹ p eo. Reliqua autē fmonū amon que fecit: nōne hec scripta sunt in libro fmonū diez regū iuda. Depeliertq; eū in sepulcro suo in orto ozan: et regnauit ioshas fili⁹ eius p eo.

CAPITVLVM. XXII.

Octo annorū erat ioshas cū regnare cepisset: et trigintauno anno regnauit in iherusalem. Nomen matris ei⁹ ydida filia phadaia de besechat. Fecitq; quod placitum erat corā domino: et ambulauit p om̄es vias dauid patris sui. Nō declinauit ad dexteram siue ad sinistram. Anno autē octauodecimo regis ioshie misit rex saphan filiū aslia filij mesulam scribā templi dñi: dicens ei. Vade ad helchiam sacerdotē magnū vt cōfletur pecunia quę illata est in templū dñi quā collegerūt iamitores templi a populo: deq; fabris per p̄positos domus dñi. Qui et dītribuant eam hijs quę opantur in templo domini ad instaurāda sartatecta templi: tignarijs videlicet et cementarijs: et hijs quę interrupta oponunt: et vt emātur ligna et lapides de lapicidinīs ad instaurādum templū dñi. Verūt nō supputet eis argētū quod accipiunt: sed in potestate habeant et in fide. Dixit autē helchias pontifex ad saphā scribam. Librum legis reperi in domo domini.

Deditq; helchias volumē saphan scribe: q̄ et legit illud. Venit q̄ saphan scriba ad regem: et renūciavit ei qd̄ p̄cepat: et ait. **C**ōflauert huius tui pecuniā que repta est in domo dñi: et dederūt vt distribuere fabris ac p̄fectis op̄z tēpli dñi. **N**arrauit quoq; saphan scriba regi dicens. **L**ibrū dedit mibi helchias sacerdos. **Q**uē cū legisset saphan corā rege: et audisset rex v̄ba libri legis domini scidit vestimēta sua: et p̄cepit helchie sacerdoti et abichā filio saphan et achobor filio micha et saphā scribe: et asaiē suo regis dicens. **I**te et cōsultate dñm sup me et sup populo et sup om̄i iuda: de verbis voluminis istius qd̄ inuentū est. **M**agna em̄ ira dñi successa est oīra nos: quia nō audierūt patres n̄i v̄ba libri huius vt facerēt om̄e qd̄ scriptū est nob̄. **T**erūt itaq; helchias sacerdos et abichā et achobor et saphan et asaiā ad oldam p̄phetē vxorē sellū filij thecūe filij azas custodis vestiuū que habitabat in iherl̄m in scda: locutiq; sunt ad eam. **E**t illa r̄ndit eis. **H**ec dicit dñs deus isrl̄. **D**icite viro qui misit vos ad me. **H**ec dicit dñs. **E**cce ego adducam mala sup locū istū et sup habitatores eius om̄ia v̄ba legis q̄ legit rex iuda: qz dereliquerūt me et sacrificauerūt dijs alienis irritantes me in cūctis operib; manuū suarū. **E**t succedet indignatō mea in loco h̄: et non extinguet. **R**egi autē iuda qui misit vos vt cōsuleretis dñm sic dicetis. **H**ec dicit dñs deus isrl̄. **P**ro eo qd̄ audisti verba voluminis et perterritū est cor tuū et humiliatus es coram dño: auditis s̄monib; oīra locū istū et habitatores ei⁹ qd̄ videlicet fierēt in stupore et in maledictū et scidisti vestimēta tua: et fleuisti corā me et ego audiui ait dñs: idcirco colligā te ad p̄res tuos: et colligeris ad sepulcrū tuū in pace: vt nō videāt oculi tui om̄ia mala q̄ introductur⁹ sū sup locū istū.

CAPITVLVM .XXIII.

Renūciauerunt regi qd̄ dixerat. **Q**ui misit: et cōgregati sunt ad eū om̄es senes iuda et iherl̄m. **A**scenditq; rex templū dñi: et om̄es viri iuda vniuersiq; q̄ habitabāt in iherl̄m cū eo sacerdotes et prophete et om̄is p̄plus a paruo vsq; ad magnū: legitq; cūctis audietib; om̄ia verba libri federis qui inuentus est in domo dñi. **S**tetitq; rex sup gradū et fedus percussit coram

domino: vt ambularet post dñm: et custodiret p̄cepta eius et testimonia et ceremonias in om̄i corde et in tota anima: et suscitarēt verba federis hui⁹ que scripta erant in libro illo. **A**cq̄uitq; p̄plus pacto. **E**t p̄cepit rex helchie p̄ticipi et sacerdotib; secundū ordinis et ianitorib; vt picerēt de tēplo dñi om̄ia vasa que facta fuerāt baal et in lūco et vniuerse militie celi: et conbussit ea foris iherl̄m in oualle cedron: et tulit puluerē eorū in bethel. **E**t deleuit auruspices quos posuerāt reges iuda ad sacrificandū in excelsis p̄ ciuitates iuda et in circūitu iherusalem: et eos qui adolebāt incensum baal et soli et lune et duodecim signis et om̄i militie celi. **E**t efferri fecit lucū de domo domini foras iherl̄m in oualle cedron et obussit eū ibi et redegit in puluerē: et p̄iecit supra sepulcrā vulgi. **D**estruxit q̄ ediculas effeminatorū que erāt in domo dñi: p̄ q̄b; mulieres texebāt quasi domūculas luci. **C**ōgregauitq; om̄es sacerdotes de ciuitatibus iuda: et otaminauit excelsa vbi sacrificabant sacerdotes de gabaa vsq; bersabee. **E**t destruxit aras portarū in introitu ostij iohie p̄ncipis ciuitatis: qd̄ erat ad finistram porte ciuitatis. **V**erūtamen nō ascendebāt sacerdotes excelsorū ad altare dñi in iherl̄m: sed tantum comedebāt azimā in medio fratru suoru. **C**ōtaminauit q̄ tophet quod est in oualle filij ennon: vt nemo cōsecraret filiū suū aut filiā p̄ ignem moloch. **A**bstulit q̄ eq̄s quos dederāt reges iude soli in introitu tēpli domini iuxta exedrā nathamelech eunuchi: qui erūt in pharurim: curr⁹ aut solis cōbussit igni. **A**ltaria q̄ que erat super tecta cenaculi achas: que fecerāt reges iuda et altaria que fecerat manasses in duobus atrijs tēpli dñi destruxit rex: et cucurrit inde et disperxit cinerē eorū in torrentem cedron. **E**xcella q̄ q̄ erāt in iherl̄m ad dexteram p̄tē mōtis offētionis q̄ edificauerat salomon rex isrl̄ astaroth p̄dolo sydoniorū et chamos offētionis moab: et melchom abominacōni filiorū amon polluit rex: et contriuit statuas et succidit lucos: et pleuitq; loca eorū ossib; mōtuorū. **I**nsup et altare qd̄ erat in bethel et excelsū qd̄ fecerat iherobōam filius nabath qui peccare fecit isrl̄: et altare illud excelsū destruxit atq; obussit et om̄inuit

in puluerē: succēditq; etiā lucū. Et cōsus
iosias vidit ibi sepulcra que erāt in mōte:
misitq; et tulit ossa de sepulcris. et cōbussit
ea sup altare: et polluit iuxta verbū domini
qđ locutus est vir dei qui p̄dixēat verba h̄
Et ait. Quis est titulus ille quē video? Re
spōderūtq; ei ciues vrbis illi9. Sepulcrum
est hominis dei qui venit de iuda: et p̄dixit
verba hec que fecisti sup altare bethel. Et
ait. Dimittite eū. Nemo omoueāt ossa ei9
Et intacta māserūt ossa illi9. cū ossib9 pro
phete qui venerat de samaria. Insuper et om
nia fana excelsorū que erāt in ciuitatib9 sa
marie q̄ fecerāt reges isrl' ad irritandū do
minū abstulit iosias: et fecit eis scđm om̄ia
que fecerat i bethel. Et occidit vn̄sōs sa
cerdotes excelsorū q̄ erāt ibi sup altaria: et
obussit ossa humana sup ea. Reuersusq; est
ihrlm: et p̄cepit om̄i pplo dicēs. Facite pha
se dño deo v̄ro: scđm qđ scriptū est in libro
federis hui9. Nec em̄ factū est phase tale a
dieb9 iudicū qui iudicauerunt isrl' et om̄
diez regū isrl' et regū iuda: h̄c in octauode
cimo anno regis iosie factū est phase istud
dño in ihrlm. Sed et phitones et ariolos et
figuras ydolorū. et immūdiicias et abomina
cōnes que fuerūt in t̄ra iuda et ihrlm abstu
lit iosias: vt statueret verba legis q̄ scrip
ta sunt in libro quē inuenit helchias sacer
dos in templo dñi. Similis ille non fuit an
te eū rex. q̄ reuertē ad dñm in om̄i corde
suo et in tota anima sua et vniuersa virtu
te sua iuxta om̄em legē moyfi: neq; post eū
surrexit similis illi. Verūt amē nō est auera
sus dñs ab ira furoris sui magni: quo ira
tus est furor eius ōtra iudā p̄pter irritacō
nes quib9 puocauerūt eū manasses. Dixit
itaq; dñs. Etiā iudā auferā a facie mea h̄c
abstuli isrl': et p̄ciam ciuitatē hāc quā ele
gi ihrlm et domum de qua dixi. erit nomen
meū. ibi. Reliqua autē h̄monū iosie et vniū
sa q̄ fecit: nōne hec scripta sunt in libro ver
borū diez regū iuda? In dieb9 ei9 ascēdit
pharao nechao rex egipti ōtra regē assirio
rum ad flumē eufraten. Et abiit iosias rex
in occursum ei9: et occisus est in maggedo
cū vidisset eū Et portauerūt eū hui sui mō
tuū de maggedo. et ptulerūt in ihrlm: et
sepelierūt eū in sepulcro suo Tulitq; popu
lus terre ioachā filiū iosie. et vn̄xerūt eū: et

ostituerūt eū regem p̄ patre suo. Viginti
triū ānoz erat ioachā cū regnāe cepisset:
et tribo mētib9 regnauit in ihrlm. Nomen
m̄is eius amithal: filia iheremie de lobna.
Et fecit malū corā dño: iuxta om̄ia que fe
cerāt p̄res ei9 vn̄xitq; eū pharao nechao
in reblata. que ē in t̄ra emath: ne regnaret
in ihrlm. Et imposuit multā t̄re centū ta
lentis argenti: et talento auri. Regēq; osti
tuit pharao nechao heliachim filium iosie
p̄ iosia patre ei9: v̄ritq; nomē ei9 ioakim:
porro ioacham tulit et duxit in egiptū Ar
gentū autē et aurū dedit ioakim pharaoni
cū indixisset t̄re p̄ singulos: vt offerret iux
ta p̄ceptū pharaonis. Et vn̄quēq; iuxta
vires suas exegit tam argentū quā aurū
de pplo t̄re: vt daret pharaoni nechao. Vi
ginti q̄q; ānoz erat ioakim cū regnāe ce
pisset: et vnde cū annis regnauit in ihrlm
Nomen m̄is ei9 zebida: filia phadaia de ru
ma. Et fecit malū corā dño: iuxta om̄ia q̄
fecerāt patres ei9. **CA XXIII.**
In dieb9 eius ascendit nabuchodonosor rex
babilonis: et fact9 est ei ioakim suus tribo
ānis: et rursū rebellauit cōtra eū. Immisit
q; ei dñs latrūculos caldeorū et latrūculos
sirie et latrūculos moab. et latrūculos fi
liorū āmon: et immisit eos in iudā vt disper
derēt eā iuxta verbū dñi qđ locutus fuerat
p̄ suos suos p̄phas Factū ē autē hoc p̄ v̄bū
dñi qđ iudā vt auferret eum corā se. p̄pter
p̄cta manasse vniūsa q̄ fecit et p̄pter sang
uinē innoxii quē effudit: et impleuit iheru
salē cruore inocētū: et ob hāc rem noluit
dñs p̄ciari. Reliq; autē h̄monū ioakim et
vniuersa que fecit: nōne hec scripta sunt in
libro h̄monū diez regū iuda? Et dōm̄iuit
ioakim cū p̄rib9 suis: et regnauit ioachim
fili9 ei9 p̄ eo. Et vlē nō addidit rex egip
ti vt egredere de t̄ra sua. Tulerat em̄ rex
babilonis a riuo egipti vsq; ad flumē eu
fraten. om̄ia q̄ fuerāt regis egipti Decem
et octo ānoz erat ioachim cū regnare ce
pisset: et tribo mētib9 regnauit in iherusalē
Nomen m̄is ei9 noescha filia helnathan de
ihrlm. Et fecit malū corā dño: iuxta om̄ia
q̄ fecerat pat̄ ei9. In tpe illo ascēderūt hui
nabuchodonosor regis babilonis in ihrlm:
et circūdata ē vrbis munitōnib9. Venitq;
nabuchodonosor rex babilonis ad ciuitatē

eū suis suis: vt oppugnarent eā. Egredusq;
est ioachim rex iuda ad regē babilonis ipe
et mat̃ ei⁹ et fili⁹ ei⁹ et p̃ncipes ei⁹ et eunuchi
eius: et suscepit eū rex babilonis anno octa
uo regni sui. Et p̃tulit inde om̃s thesauros
dom⁹ dñi et thesauros dom⁹ regie: et cōci
dit vniuersa vasa aurea q̃ fecerat salomon
rex isrl̃ in tēplo dñi iuxta verbū dñi: et trā
stulit om̃em iherl̃m. et vniūsos p̃ncipes et om
nes fortes exercitus decē milia in captiui
tatē et om̃em artificē et inclusorē: nichilq;
relictū est exceptis paup̃ib⁹ ppli t̃re. Tran
stulit q̃ ioachim in babilonē: et m̃rem regis
et vxores regis et eunuchos regis et iudi
ces t̃re duxit in captiuitatē de iherl̃m in ba
bilonē. et om̃s viros robustos septē milia.
et artifices et inclusores mille. om̃es viros
fōtes et bellatores: duxitq; eos. rex babilo
nis captiuos in babilonē. Et cōstituit ma
thathia patruū ei⁹ p̃ eo: imposuitq; nomē
ei sedechia. Vicefimu⁹ et p̃mū anū etatis ha
bebat sedechias cū regnare cepisset: et vn
decim annis regnauit in iherl̃m. Nomē ma
tris ei⁹ erat amithal: filia iheremie de lob
na. Et fecit malū corā dño iuxta om̃ia q̃ fe
cerat ioachim. Trāsebat em̃ dñs ostra ihe
rusalē et ostra iudā: donec p̃iceret eos a fa
cie sua. Recessitq; sedechias a rege babilo
nis. **CAPITVLVM .XXV.**

In Actū est aut̃ anno nono regni ei⁹
mense decimo decima die mēsis ve
nit nabuchodonosor rex babilonis
ipe et om̃is exercitus eius in iherl̃m et circū
dederūt eā: et extruxerūt in cir cūitu ei⁹ mu
nitōnes. Et clausa est ciuitas atq; valla
ta: vsq; ad vndecimū annū regis sedechie
nona die mēsis. Preualuitq; fames in ciui
tate: nec erat panis p̃plo t̃re. Et m̃rupta
est ciuitas: et om̃es viri bellatores nocte fu
gerūt: p̃ viā porte q̃ est int̃ duplicem mur
ad ortū regis. Porro caldei obsidebāt i cir
cūitu ciuitatē. Fugit itaq; sedechias: per
viā q̃ ducit ad capestria solitudinis. Et per
secut⁹ est exercitus caldeorū regē: apprehē
ditq; eū in planicie ihericho: et om̃es bella
tores q̃ erāt cū eo dispersi sunt et reliq̃runt
eū. Apprehēsum g̃ regē duxerūt ad regem
babilonis in reblatha: qui locut⁹ est cū eo
iudiciū. Filios aut̃ sedechie occidit coram
eo: et oculos ei⁹ effodit: vinxitq; eū cathe

nis et adduxit in babilonē. Mēse q̃nto sep
tima die mēsis ipe est ann⁹ nonus decim⁹
regis babilonis venit nabuzardā p̃nceps
exercitus suus regis babilonis in iherl̃m et
succēdit domū dñi et domū regis et domos
iherl̃m: om̃emq; domū obussit igni: et muros
iherl̃m in circūitu destruxit om̃is exercitus
caldeorū q̃ erat cū p̃ncipe militū. Reliq̃ aut̃
p̃p̃tem q̃ remāserat in ciuitate. et perfu
gas q̃ trāsfugerūt ad regē babilonis. et re
liquū vulg⁹ trāstulit nabuzardā p̃nceps
militie: et de paup̃ib⁹ t̃re reliq̃t vinitores et
agricolas: colūnas aut̃ ereas q̃ erāt i tem
plo dñi et bases et mare ereū q̃d erat in do
mo dñi ofregerūt caldei: et trāstulerūt es
om̃e in babilonē. **D**ilas q̃ ereas et trullas.
et tridētes. et sciphos. et mortariola. et oīa
vasa erea. in q̃b⁹ ministrabāt tulerunt: nec
non et thuribula et fialas. **Q**ue aurea au
rea. et q̃ argētea argētea. tulit p̃nceps mi
litie: id est colūnas duas. mare vnū et bases
quas fecerat rex salomon in tēplo dñi. **N**ō
erat p̃odus eris. oīm vasorū. **P**ecē et octo
cubitos altitudinis habebat colūna vna. et
capitellū ereū sup̃ se altitudinis triū cubi
torū: et retiaculū et malagranata sup̃ ca
pitellū colūne: om̃ia erea. **S**imilē et colūna
scda habebat ornatū. **T**ulit q̃ p̃nceps mi
litie saraia sac̃dotē p̃mū. et sophonia sac̃do
tem scdm̃. et tres iamitores et de ciuitate
eunuchū vnū q̃ erat p̃fect⁹ sup̃ bellatores
viros: et q̃nq; viros de hijs q̃ steterāt corā
rege quos reperit in ciuitate: et sopher p̃
ncipē exercitus q̃ p̃babat tyrones d̃ populo
terre: et sex viros e vulgo q̃ inuēti fuerāt i
ciuitate. **Q**uos tollēs nabuzardan p̃nceps
militū duxit ad regē babilōis in reblatha:
p̃cussitq; eos rex babilonis et m̃fecit eos i
reblatha in terra emath. **E**t trāstlat⁹ est iu
da de t̃ra sua. **P**opulo aut̃ q̃ reliq̃t⁹ erat in
terra iuda quē dimiserat nabuchodonosor
rex babilonis p̃fecit godolia filiū aichan fi
lij saphan. **Q**uod cū audissent om̃es duces
militū ip̃i et viri q̃ erāt cū eis videlicet q̃d
ostituisset rex babilonis godolia: venerūt ad
godolia in maspha ismahel fili⁹ nathanie et
iohannā filius caree et saraia filius thana
meth netophatites. et iejomias fili⁹ maa
chati: ip̃i et socij eorū. **I**urauitq; godolias
ip̃is et socijs eorū dicēs. **N**olite timere fuire

chaldeis. Manete in terra: et fuite regi babilonis: et bene erit vobis. Factū est aut in mēse septimo venit ismahel fili⁹ nathanie filij elisama de semine regio et decē viri cum eo: pcusserūtq; godoliā. qui et mortu⁹ est: sed et iudeos ⁊ caldeos q̄ erāt cū eo in mapha. Cōsurgēsq; om̄is pplus a puo vsq; ad magnū et p̄ncipes militū venerūt in egip̄tū: timētes chaldeos. Factū ē vero in anno tricesimo septimo trāsmigratōnis ioachim regis iude. mēse duodecimo vicesima ⁊ septima die mensis. subleuauit euilmerodach rex babilonis āno quo regnare ceperat caput ioachim regis iuda de carcere: et locutus ē ei benigne. Et posuit thronū ei⁹ super thronū regū q̄ erāt cū eo i babilone: ⁊ mutauit vestes ei⁹ q̄s habuerat in carcere. et comedebat panē sēp in oīsp̄ctu ei⁹ cundis dieb; vite sue: ānonā q̄ constituit ei sine intermissione q̄ et dabat ei a rege p̄ singulos dies om̄ib; dieb; vite sue.

Explicit liber regum quartus Incipit prologus in librū paralipomenon primū.

Septuaginta int̄pretum pura. ⁊ vt ab eis in grecū versa est edicio p̄ maneret: supflue michromati ep̄sco porū sanctissime atq; doctissime impelleres: vt hebreā volumina latīno s̄mone trāfferem. Quod em̄ semel aures hōim occupauerat. et nascētis ecclesie roborauerūt fidē: iustū erit etiā nō filicio cōprobari. Nūc vero cū p̄ varietate regiōne diuisa ferant̄ exēplaria et germana illa antiquaq; trāslatio corrupta sit atq; violata: nūi arbitri putās. aut e pluribus iudicare qd̄ verū sit aut nouū opus in veteri operi cōdere: illudētib; iudeis. cor̄mēcū vt dicūt oculos ofigere Alexandria ⁊ egip̄t⁹ in septuaginta suis ephēbiū laudat auctore: oīstātinopolis vsq; anthiochia luciam martiris exēplaria pbat. Medie int̄ has pūmēcie palestinos codices legūt: q̄s ab origene elaboratos eusebi⁹ et pamp̄hilus vulgauerunt. Totusq; orbis hac int̄ se trifaria varietate opugnat. Et certe origenes non solū exēpla op̄posuit q̄tuor editōnum e regiōne singula verba describēs. vt vt vn⁹ dissentīēs statim ceteris int̄ se oīsentītib; arguat: sed qd̄ maioris audacie est

in editōne septuaginta theodocōnis editōnē miscuit: astericis designās q̄ min⁹ fuerint: et virgulis q̄ ex supfluo videbant̄ appōfita. Si igit̄ alijs licuit nō tenere qd̄ semel susceperant. et post septuaginta cellulas q̄ vulgo sine auctore iactant̄ singlas cellulas aperuere. Hoc in ecclesijs legit̄ qd̄ septuaginta nescierūt: cur me nō suspiciant latīni mei q̄ inuolata editōne veteri ita nouē cōdidī. vt laborē meū hebreis et qd̄ hīs mai⁹ ē apostolis auctorib; op̄robē. Scripsi nup̄ librū de optimo ḡne int̄p̄tadi. ostēdēs illa de euāgelio. ex egip̄to vocauī filiū meū. et qm̄ nazareus vocabit̄. et videbūt in quē op̄uxerūt. et illud apostoli qd̄ oculos nō videt nec auris audiuit et in cor hōis nō ascēderūt q̄ p̄parauit de⁹ diligētib; se. ceteraq; hīs similia in hebreorū libris inueniri. Certe apli ⁊ euāgeliste. septuaginta int̄p̄tes nouerāt: ⁊ vnde eis hec dicē q̄ in septuaginta nō habent̄. Crīstus dñs noster vtriusq; testamēti oīdior in euāgelio scdm̄ iohannē q̄ credit inqt̄ in me sic̄ dīc̄ scriptura: flumina de vētre ei⁹ fluēt aque viue. Vtiq; scriptū ē: qd̄ scriptū esse testat̄. Vbi scriptū ē: Septuaginta nō habet: apoc̄ifa nescit ecclesia. Ad hebreos igit̄ reuertendū est: vnde et dñs loquit̄. ⁊ discipuli exēpla p̄sumūt. Nec pace veterū loquor: et obtrectatorib; meis tm̄ rñdeo. q̄ canino dente me rodūt: in publico detractantes et legētes in angulis id est accusatores et defensores: cum in alijs p̄tent qd̄ in me reprobat: quasi virt⁹ et viciū nō in reba sit: sed cū auctore mutetur. Ceterū meminī editōne septuaginta trāslatorū olim de greco emēdatā tribuisse me nūis: nec inimicū debere estimari eorū quos in cōuentu fratrū semp̄ edissero. Et qd̄ nūc debreiamm id est verba dierum int̄p̄tatus sum idcirco feci: vt inextricabiles moras et filuam nominū que scriptorū ofusa sunt vicio. sensuūq; barbariem apertius et pueruū cola dīgererem: mihi metip̄i et meis. iuxta ismemū canens. si aures surde sunt ceterorū.

Explicit prolog⁹. Incipit liber paralipomenon. CAPITVLVM. I.

Mam seth enos caynan ma
lalehel iared enoch matufale
lamech noe sem cham et ia
feth. Filij iafeth: gomer ma
gog madaí et iauan thubal
mosoch thiras. Porro filij gomer: ascenes
et ríphat et thogorma. Filij aut iauan: elisa
et tharfis et cethim et dodanim. Filij cham
chus et mesraim phut et chanaan. Filij at
chus: saba et euila sabatha et regina et sa
bathaca. Porro filij regina: saba et dadā
Chus aut genuit nemroth. Iste cepit esse
potens in tra. Mesraim vero genuit ludim
et ananim et laabim et nepthum: phethru
sim et chastum de quibz egressi sunt phi
listim et capthurim. Chanaan vero genu
it sydonem pmogenitū suū: etheū et ie
buseū et amorreū et gergeseū eueumq et
aracheū et asmeū aradium et et samareū
et ematheū. Filij sem: elam et assur. Et ar
faxat et lud et arā. Filij aram: hus et hul
et gether et mes. Arfaxat aut genuit sale
qui et ipse genuit heber. Porro heber nati
fuit duo filij: nomē vni phalech quia in die
bus eius diuisa est terra: et nomen fratris
eius iectan. Iectan aut genuit elmodad et
saleph et asormoth et iare: adurā quoq et
vzal et de elae bal et iā abimael et saba. nec
nō et ophir et euila et iobab. Omnes isti
filij iectā sem arfaxat sale heber phalech ra
gau. seruch nachor thare abā: iste ē abra
ham. Filij aut abraham: ysaac et ismahel.
Et hee gñatōnes eoz. Primogenit⁹ isma
helis nabaioth: et cedar et abdehel et mab
san et masma et duma massa adad et the
ma iachur naphis cedma. Iij sūt filij isma
helis. Filij aut cethure cōcubine abraham
quos gēuit: zamrā iecsan madan madian
ieshoc et sue. Porro filij iecsan: saba et da
dan. Filij aut dadan: asurim et lathusim et
leomim. Filij aut madian: epha et epher et
enoch et abida et eldaa. Omnes hij filij ce
thure. Generauit aut abrahā ysaac: cuius
fuerūt filij esau et isrl. Filij esau: eliphas
rahuel iehus ielon chore. Filij eliphas: the
mā. omar. zephi. gothan cenez thamna
amalech. Filij rahuel: naath zara samma
meza. Filij seir: lothā sobal sebeō. ana. diso.
eser disā. Filij lothā: horri. ahobimā. Porro
aut lothan fuit thamna. Filij sobal alian et

mānaath et ebal et sephi. onan. Filij sebeō:
abaia et ana. Filij ana: dison. Filij dison: ha
maran et eseban et iethran et charran. Fi
lij eser: balaan et zaban et iachan. Filij di
san: vs et aran. Isti sunt reges qui impera
uerūt in terra edom: anteq esset rex sup fi
lios isrl. Bale filius beor: et nomē ciuitatis
eius. denaba. Mortuus est aut bale: et reg
nauit p eo iobab fili⁹ zare de bosra. Cūq
et iobab fuisset mortu⁹: regnauit p eo hu
san de terra themanor. Obijt et husan:
et regnauit p eo adad fili⁹ badad qui per
cussit madian in terra moab: et nomen ciui
tatis eius aith. Cūq et adad fuisset mor
tu⁹: regnauit p eo semal de masreca. Sed
et semla mortu⁹ est: et regnauit p eo saul
de rooboth que iuxta amne sita ē. Mortuo
q saul regnauit p eo balaana fili⁹ achobō
Sed et hic mortu⁹ ē: regnauit p eo adad
cui⁹ vrbis nomē fuit phai. et appellata est
vxoꝝ ei⁹ mehetabel filia matred. filie meza
ab. Adad aut mortuo: duces p regibus in
edom esse ceperūt. Dux thamna. dux alia.
dux ietheth. dux oolibama. dux hela. dux
phimō. dux cenez. dux themā. dux mapsar.
dux magdihel. dux hiram. Iij duces edom

CAPITVLVM. II.

Ilij aut isrl. ruben himeō leui iuda
isachar et zabulon: dan ioseph be
niamin. neptalim gad et aser. Filij iuda: her.
aunan et sela. Iij tres nati sunt ei de filia
sue chananitis. Fuit aut her pmogenit⁹
iuda malus corā dño: et occidit eū. Tha
mar aut nutus eius peperit ei phares et za
ra. Omnes ego filij iuda qñq. Filij aut pha
res esrō et amul. Filij qz zare: zamri. et ethā
et eman. chalcad et darda. simul quinq
Filij charmi: achar. qui turbauit isrl et pec
cauit i furto anathematis. Filij ethan: aza
rias. Filij aut esrom qui nati sunt ei: ierame
hel et ram et calubi. hic est caleph. Porro
ram genuit ammadab: ammadab aut ge
nuit naason pncipem filioꝝ iuda. Naason
qz genuit salma: d quo ortus ē booz. Booz
vero gennit obed: q et ipe genuit isai. Isai
aut genuit pmogenitū heliab: scdm abima
dab. terciū symmaha qrtū nathanael. qn
tum raddai sextū ason septimū dauid: quo
rū sorores fuerūt saruia et abigail. Filij sa
phie: abisai ioab et asahel tres. Abigail aut

genuit amasa: cuius pater fuit gether ismaelites. **C**aleb vero filius esrom accepit uxorem nomine azuba: de qua genuit ierioth. **F**ueruntque filij eius iaser et sobab et ardon. **C**umque mortua fuisset azuba accepit uxorem caleb ephrata: que peperit ei vir. **P**orro vir genuit vri: et vri genuit beselehel. **P**ostquam ingressus est esrom ad filiam machir patris galaad: et accepit eam cum esset annorum sexaginta. **Q**ue peperit ei segub: et segub genuit iair et possedit viginti tres ciuitates in terra galaad. **C**epitque gessur et aran opida iair: et canath et viculos eius sexaginta ciuitatum. **D**omus istius filij machir patris galaad. **C**um autem mortuus esset esrom: ingressus est caleb ad ephrata. **H**abuitque esrom uxorem abia: que peperit ei assur preem thecuc. **N**ati sunt autem filij ieramehel: primogenitus esrom ram primogenitus eius: et buna et aram et ason et achia. **D**uxitque uxorem alteram ieramehel nomine athara: que fuit mater onan. **B**ed et filij ram primogeniti ieramehel fuerunt moos ioamin et achar. **O**nan autem habuit filios semei et iadan. **F**ilij autem semei: nadab et abysur. **N**omine vero uxoris abisur abiahil: que peperit ahobbam et molib. **F**ilij autem nadab: fuerunt saled et apphaim. **M**ortuus est saled absque liberis. **F**ilius vero apphaim iesi: qui iesi genuit sesan. **P**orro sesan genuit abalai. **F**ilij autem iadai fratris semei iether et ionathan. **B**ed et iether mortuus est absque liberis. **P**orro ionathan genuit phalech et ziza. **I**sti fuerunt filij ieramehel primogeniti esrom. **B**esan autem non habuit filios sed filias: et fuit egiptii nomine ierara. **D**editque ei filiam suam uxorem: que peperit ei ethei. **E**thai autem genuit nathan: et nathan genuit zabad. **Z**abadque genuit ophal: et ophal genuit obed. **O**bed genuit iehu: iehu genuit azarias. **A**zarias genuit helles: et helles genuit helasa. **H**elasa genuit hisamoy: hisamoy genuit sellum. **B**ellum genuit ithamian ithamia autem genuit elisama. **F**ilij autem caleb fratris ieramehel: meza primogenitus eius: ipse est pater ziph filij marefa patris hebron. **P**orro filij hebron chore et taphua et recem et samma. **S**ama autem genuit raam patrem ierchaam: et recem genuit semei. **F**ilij semei maon: et maon pater bethsur. **E**pha autem concubina caleb peperit aran et musa et

gezez. **P**orro aran genuit gezez. **F**ilij iahaddai regam et ioathan et gesan et phalech et epha et saaph. **C**oncubina caleb macha peperit saper et tharana. **B**enit autem saaph pater madmena sue patrem machbena: et patrem gabbaa. **F**ilia vero caleb fuit achsa. **H**ij erant filij caleb filij viri primogeniti ephrata: sobal pater cariathiarim. **S**alma pater bethleem. **A**riph pater bethgader. **F**uerunt autem filij sobal: patrem cariathiarim. qui videbat dimidium requietonum: et de cognatione cariathiarum. **I**ethrei. et aputhxi. et semathxi et maserei. **E**x hijs egressi sunt saraita et esbabilite. **F**ilij salma: bethleem et netophathi chorone domus iacob. et dimidium requietonis sarai. **C**ognationesque scribarum habitantium in iabes canetes atque resonantes: et in tabernaculis commorantes. **H**ij sunt cinei: qui venerunt de colore patris domus rechab. **CA. III.**

Auid vero hos habuit filios qui ei nati sunt in hebron. **P**rimogenitum amon. ex achmoam israelitide: secundum daniel de abigail carmelitide: tertium absalon filium maacha filie tholomei regis gessur: quartum adonia filium aggith: quintum saphacia ex abital: sextum ietraba de egla uxore sua. **S**ex ergo nati sunt ei in hebron: ubi regnavit septem annis et sex mensibus. **T**riginta autem. et tribus annis regnavit in iherusalem. **P**orro in iherusalem nati sunt ei filij symmaa et sobab et nathan. et salomon quatuor de bethsuba filia amihel. **T**ebaarque et helisua et eliphaleth et noge et napheg et iaphie necnon elisama. et eliade et eliphaleg novem. **D**omus huius filij dauid absque filiis concubinarum: habueruntque sororem thamar. **F**ilius autem salomonis roboam: cuius abia filius genuit asa. **D**e hocque natus est iosaphat pater ioia: qui genuit osiam: ex quo ortus est ioas: et huius amasias filius genuit azaria. **P**orro azarie filius ioathan preceperit achas patrem ezechie: de quo natus est manasses: sed et manasses genuit amon patrem iosie. **F**ilij autem iosie fuerunt: primogenitus iohanan. secundus ioakim tertius sedechias. quartus sellu. **D**e ioakis natus est iechonias et sedechias. **F**ilij iechonie fuerunt asir qui salathiel. melchir. phadaia seneser et iecemia sama et nadabia. **D**e phadaia orti sunt zorobabel et semei. **Z**orobabel genuit mosollai anania et salomith sororem

eorum: asaban quoque et ohol et barachia et azas-
dian. iosabesech quoque. Filius autem ananie
phaltias pater iheseie: cuius filius rapha-
ia. Huius quoque filius arnau. de quo natus est
obdia. cuius filius fuit sechemias. Filius seche-
mie semeia: cuius filii attus et iegaal et baria-
et naaria et saphat et sasa sex numero. Fi-
lius naarie: elioenai. et ezechias et ezricam
tres. Filii elioenai oduia et heliabsub et phe-
leia et accub. et iohanan et dalaia et ana-
septem. **CAPITVLVM. III.**

Filii iuda: phares esrom. et charmi
et vr. et subal. Rabia vero filius su-
bal genuit iaad de quo nati sunt
abumai et laad. Hec cognationes sarathi
Ista quoque stirps ethan: iesrahel et iesema et
iedebos. Nomen quoque sororis eorum asalel phu-
ni. Phumiel autem pater gedor: et eser pater
osa. Isti sunt filii vr. primogeniti ephrata
patris bethleem. Assur vero patris thecua
erant due uxores alaa et naara. Deperit au-
tem ei naara oozam et epher. et themmam
et aastari. Isti sunt filii naara. Porro filii
alaa: sereth psaar et ethnaz. Chus autem ge-
nuit anob et sobaba et cognatione abarel
filii arum. Fuit autem iabes inclitus per fratris
bus suis: et mater eius vocauit nomen illius ia-
bes dicens: quia peperit eum in dolore. Inuoca-
uit ergo iabes deum israel dicens. Si benedicis
benedixeris michi. et dilataueris terminos
meos: et fuerit manus tua mecum: et feceris
me a malitia non opprimi. Et prestitit deus que
precatus est. Caleph autem frater sua genuit
machir: qui fuit pater esthon. Porro esthon
genuit bethrapha et phese et tehinna pa-
trem urbis naas. Ibi sunt viri recha. Filii
autem cenez: othomiel et saraia. Porro filii o-
thomiel: athat et maonathi. Maonathi ge-
nuit ophra. Saraia autem genuit ioab pres-
vallis artificum. Ibi quippe artifices erant
Filii vero caleph filii iephone: hir et hela et
nakem. Filii quoque hela cenez. filii quoque ialel el
ziph et zipha thiria et asrahel. Et filii ezra:
iether et mereth. et epher. et iabalon. Ge-
nuitque mariam: et sammai et iesba patrem
esthamo. Uxor quoque eius indaia peperit iareth
patrem gedor: etheber preem zacho et ichu-
tiel pres zanaa. Ibi autem filii bithie filie pha-
raonis quam accepit mered: et filii uxoris
odaie sororis naban patris ceila charmi et

esthamo qui fuit de machati. Filii quoque symeon:
amon et rimma filius anan et thilon: et fia-
lij iesi zoeth et benzoeth. Filii sela filii iude.
her pater lecha: et laada pater marasa: et
cognationes domus operarium billum. in do-
mo iuramenti: et qui stare fecit solem. viri
quoque mendacii et securus et incedens: qui prin-
cipes fuerunt in moab: et que reuerfi sunt in
iehem. Hec autem verba vetera. Ibi sunt figu-
li habitantes in plantationibus et in sepibus
apud regem in operibus eius: comorati quoque sunt
ibi. Filii symeon: namuel et iamin iarib. za-
ra faul. Bellum filius eius: mabsan filius eius:
masma filius eius. Filii masma: amuxel filius
eius: zachur filius eius. semei filius eius. Fi-
lij semmei sedecim: et filie sex. Fratres autem
eius non habuerunt filios multos: et vniuer-
sa cognatio non potuit adquire summam fi-
liorum iuda. Habitauerunt in bersabee et mo-
lada et basarsual et in ballaa. et in ason et
in tholad et in bathuel et in orma. et in fit-
teleg et in betmarchaboth et in asarsafum
et in bethberai et in saarim. Hec ciuitates
eorum usque ad regem dauid: ville quoque eorum ethan
et aen remmon et thocen et asan ciuitates
quoque: et vniuersi viculi eorum per circuitum ista-
rum usque ad baal. Hec est habitatio eorum: et
sedium distributio. Mosobab quoque et iemlech
et iosaf filius amasie et iobel iehu filius iosaf
bie filii saraie filii asihel et elioenai et iaco-
ba et isuaia et asaia et adihel et ismihel et
banaia ziza quoque filius sephai filii allon: filii ida-
ia. filii semri filii samaia: isti sunt nominati
principes in cognationibus suis: et in domo affi-
nitatum suarum multiplicati sunt vehementer.
Et perfecti sunt ut ingrederentur in gadus usque
ad orientem vallis: et ut quererent pascua gre-
gibus suis. Inueneruntque pascuas vberes et
valde bonas. et terram latissimam et quietam et
fertilem: in qua ante habitauerant de stirpe
cham. Ibi ergo venerunt quos supra descrip-
simus nominatim in diebus ezechie regis iuda:
et percusserunt tabernacula eorum et habitato-
res qui inuenti fuerant ibi: et deleuerunt eos
usque ad presentem diem: habitaueruntque per eis quam
vberimas pascuas ibidem reppererunt. De fi-
liis quoque symeon abierunt in mortem seir viri quan-
genti. habentes principes phaltia et naaria
et raphaia et ozihel filii iesi: et percusserunt
reliquias que euadere potuerant amelechitarum:

et habitauerunt ibi p eis vsq ad diem hac.

CAPITVLVM. .V.

Filij q ruben primogeniti isrl: ipse quippe fuit p mogenit ei9: sed cu violasset thoz pns sui data sunt p mogenita eius filijs ioseph filij isrl: et no est ille reputatus in primogenitu. Porro iudas qui erat fortissimus int ftes suos: de stirpe eius pncipes germinati sunt: p mogenita aute reputata sunt ioseph. Filij ergo ruben p mogeniti isrl: enoch et pballu esrom et charmi filij iohel: samaia fili9 ei9: gog fili9 ei9. semei fili9 ei9. micha filius ei9. reebia fili9 ei9. baal filius ei9. beera fili9 ei9: que capi tiuu duxerit theglatfalasar rex assirioz: et fuit pnceps in tribu ruben. Ftes aut eius et vniusa cognatio ei9 q numerabant p familias suas habuerunt pncipes iehihel et zacharia. Porro bala fili9 azam filij sama filij iohel: ipe habitauit in aroer vsq ad nebo et beelmeo. Contra orientale q plagaz habitauit vsq ad introitu heremi et fluuii eufrate. Multu quippe iumetoz numeru possidebant in terra galad. In dieb aut saul preliati sunt ostra agarenos et interfecerunt illos: habitaueruntq p eis in tabnaclis eoru in omni plaga que respicit ad orientem galaad. Filij vero gad e regione eoz habitauerunt in terra basan vsq selcha: iohel in capite. et saphan secundus: ianai aut et saphat in basan. Fratres vero eoz scdm domus cognatoni suaz: michael et mosolla et sebz et iozi et iachan. et zie et heber septem. Filij filij abiabil: filij vni filij iara filij galaad: filij michael filij iesefi. filij geddo filij buz. Fratres q filij abdihel filij gumi pncipes domus in familijs suis: et habitauerunt in galaad et in basan et in vinculis eius: et in cunctis suburbanis saron vsq ad finimos. Omnes hij numerati sunt in dieb ioathan regis iuda et in dieb iheroboam regis isrl filij ruben et gad et dimidie tribu manasse: viri bellatores scuta portates et gladios: et tendentes arcu eruditiq ad prelia qdr agi taqtuoz milia et septingenti sexaginta procedentes ad pugna. dimicauerunt ostra agarenos: ithurei vero et naphai et nodab pbuerunt eis auxiliu. Traditiq sunt in manus eoz agareni et vni hui qui fuerat cu eis: q deum inuocauerunt cu plarent: et exaudi

uit eos eo qd credissent in eum. Ceperuntq omnia que possederat cameloq quinquaginta milia: et ouiu ducenta quinquaginta milia. asinos duo milia: et aias hoim centu milia. Vulnerati aut multi corruerunt. Fuit enim bellu dni. Habitaueruntq p eis vsq ad tras migratorem. Filij q dimidie tribu manasse possederunt terram a finib basan vsq baal hermon et samir et motem hermon. Ingess quippe numer9 erat. Et hij fuerunt pncipes domus cognatoni eoz: efer. iesi et helihel. ezihel et iheremia et odoia. et iedihel viri fortissimi et potetes: et notati duces in familijs suis. Reliquerunt aut deu patru suoz et fornicati sunt post eos p ploz tre. quos abstulit dñs cora eis: et suscitauit domim9 israhel spirituu phul regis assirioz et spirituu teglatfalasar regis assur: et trastulit ruben et gad et dimidia tribu manasse et adduxit eos in ale et in aboz et ara et fluuii goza vsq ad diem hac. **CA. VI.**

Filij leui: gerson caath et merari. Filij caath: amra ysaar hebron et ozihel. Filij amra: aaron moyses et maria. Filij aaron: nadab et abiu eleazar et ythamar. Eleazar genuit finees: et finees genuit abisue. Abisue vero genuit bocci et bocci genuit ozi: ozi genuit zaraia et zaraia genuit meraioth. Porro meraioth genuit amariam. et amarias genuit achitob: achitob genuit sadoch. et sadoch genuit achimaas. Achimaas genuit azariam: azarias genuit iohannan. iohannan genuit azariam. Ipe est qui sacerdotio functus est in domo qua edificauit salomon in iherlm. Genuit aut azarias amaria: et amarias genuit achitob. Achitob genuit sadoch: et sadoch genuit sellum. Sellum genuit helchiam: et helchias genuit azariam. Azarias genuit zaraia: et zaraia genuit iosedech. Porro iosedech egressus est quando trastulit domim9 iuda et iherlm p manus nabuchodonosor. Filij g leui gerson caath et merari. Et hec noia filioz gerson: lobni et semei. Filij caath: amram et ysaar. et hebron et oziheli. Filij merari: mooli et musi. Hec aut cognationes leui scdm familias eoz. Gerson: lobni filius eius: iaath filius eius. zamma fili9 eius. ioaa fili9 ei9. addo fili9 ei9. zara fili9 ei9. iethrai fili9 ei9. Filij caath: aminadab

filius eius: chore filius eius: afir filius eius: helcana filius eius: abiasaph filius eius: afir filius eius: caath filius eius: vriel filius eius: ozias filius eius: saul filius eius: filij helcana: amasai et achimoth et helcana: filij helcana: sophai filius eius: naath filius eius: heliab filius eius: iheroboam filius eius: helcana filius eius: filij samuel: p̄mogenit̄ vasseni et abia: filij aut̄ merari mooli: lobni filius eius: semei filius eius: oza filius eius: samma filius eius: aggia filius eius: asafia filius eius: Isti sunt quos constituit dauid sup̄ catores domus dñi ex quo collata est archa: et ministrabant coram tabnaculo testimonij canentes donec edificaret salomon domū dñi in iherlm. Erant aut̄ iuxta ordinē suū in ministerio. Hii vero q̄ assistebāt cū filiis suis de filiis caath: hemā cantor filius iohel: filij samuel filij helcana filij ieroā filij helihel filij thou filij suph filij helcana: filij iohel filij maath filij amasai filij helcana filij iohel filij azarie filij sophonie filij thaab filij afir: filij abisaph: filij chore filij psaar filij caath filij leui filij isrl: et frater eius asaph: q̄ stabat a dextris eius: asaph filius barachie: filij samaa: filij michael: filij bafae filij melchie: filij athanaī: filij zara filij adaia filij: etban filij zāma filij semei filij ieth filij gerson filij leui: filij aut̄ merari fratres eorum ad sinistram: etban filij chusi: filij abdi: filij maloch filij asabie filij amasie filij helchie filij amasai: filij bonni filij somer filij mooli: filij mufi filij merari filij leui: Fratres q̄ eorum leuite: qui ordinati sunt in cūctū ministeriū tabnaculi dom̄ dñi. Aaron vero et filij eius adolebāt incensum sup̄ altare olocauit: et sup̄ altare thimiamatis in om̄e opus sancti sanctorum: et vt precarent̄ p̄ isrl iuxta om̄ia p̄cepit moyses huus dei. Hii sunt autem filij aaron: Eleazar filius eius: fimees filius eius: abisue filius eius: bocci filius eius: ozi filius eius: zaraia filius eius: meraioth filius eius: amaria filius eius: achitob filius eius: sadoch filius eius: achimaas filius eius: Et h̄ habitacula eorum p̄ vicos atq̄ ofinia filiorum scilicet aaron iuxta cognationes caathitaz. Ip̄s em̄ sorte otigerāt dederunt igit̄ eis hebron in terra iuda et suburbana eius p̄ circuitū: agros aut̄ ciuitatis et villas caleph filij iephone. Porro filijs aaron

dederūt ciuitates ad ofugiendū hebron et lobna et suburbana eius: iether q̄ et esthemocum suburbanis suis: sed et helon et dabir cum suburbanis suis: asan q̄ et betsemes et suburbana eaz. De tribu aut̄ beniamin gabee et suburbana eius: et almath cum suburbanis suis: anahot cum suburbanis suis. Omnes ciuitates tredecim: per cognationes suas. Filijs autem caath residuis de cognatione sua: dederūt ex dimidia tribu manasse in possessionē vrbes decem. Porro filijs gerson per cognationes suas de tribu psachar et de tribu aser et de tribu neptalim: et de tribu manasse in basan vrbes tredecim. Filijs aut̄ merari p̄ cognationes suas de tribu ruben et de tribu gad: et de tribu zabulon: dederūt sorte ciuitates duodecim. Dederūt q̄ filij isrl leuitis ciuitates et suburbana eaz. Dederūtq̄ p̄ sortē ex tribu filiorum iuda: et ex tribu filiorum symeon: et ex tribu filiorum beniamin vrbes has quas vocauerūt noīb̄ suis: et hii qui erāt ex cognatione filiorum caath: Fueruntq̄ ciuitates in terminis eorum de tribu ephraim. Dederūtq̄ ergo eis vrbes ad cōfugiendū sicut cū suburbanis suis: in monte ephraim et gazer cū suburbanis suis: iecmaam q̄ cū suburbanis suis: et betheron similiter: necnō et helon cum suburbanis suis et gethremmon in eundē modū. Porro ex dimidia tribu manasse anet et suburbana eius: balaā et suburbana eius: hii videlicet qui de cognatione filiorum caath reliqui erāt. Filijs aut̄ gerson de cognatione dimidie tribu manasse gaulon in basan et suburbana eius: et astaroth cū suburbanis suis. De tribu psachar: cedec cum suburbanis suis: et daberech cū suburbanis suis: ramoth q̄ et suburbana eius: et anen cū suburbanis suis. De tribu vero aser masal cū suburbanis suis: et abdo similiter: asach q̄ et suburbana eius: roob cum suburbanis suis. Porro de tribu neptalim cedec in galilea et suburbana eius: amon cū suburbanis suis: et cariathaim et suburbana eius. Filijs aut̄ merari residuis: de tribu zabulon: remmono et suburbana eius: et thabor cū suburbanis suis. Trans iordanem q̄ ex aduerso ihericho contra orientem iordanis de tribu ruben bosor in solitudinē cū suburbanis suis: et iassa cū suburbanis suis: cademoth

q̄ et suburbana eius et miphaat cū subur-
bāis suis. Necnō et de tribu gad. ramoth
in galaad et suburbana ei⁹: et manaim cū
suburbanis suis: sed et esebon cū suburba-
nis suis. et iezer cū suburbanis suis

CAPITVLVM .VII

Porro filij isachar: thola et phua ia
sub et fimeron q̄tuor. Filij thola: ozi
et raphaia et ierihel et iemai et iepsem. et
samuel principes p domos cognationū sua-
rum. De stirpe thola viri fortissimi numera-
ti sunt in dieb⁹ dauid: viginti duo milia sex-
cēti. Filij ozi: israhia de quo nati sūt micha-
el et obadia et iohel et iesia quinq; omnes
principes: cum eis per familias et populos
suos accincti ad p̄liū viri fortissimi: trigin-
ta sex milia. Multas em habuerūt vxores
et filios. Fratres q̄ eoz p omne cognatio-
nē isachar robustissimi ad pugnandū: octo-
ginta septē milia numerati sunt. Filij benia-
min: bale et bochor et iadikel tres. Filij bale
esbō et ozi et oziel et ierimoth et vrai qui
q̄: p̄ncipes familiā et ad pugnandum ro-
bustissimi. Numerus aut eoz vigintiduo mi-
lia et triginta quatuor. Porro filij bochor: za-
mira et ioas et eliezer et helioenai et amri
et ierimoth et abia et anathut et almathā.
De stirpe filij bochor. Nati sunt aut p fami-
lias suas principes cognationū suar ad bel-
la fortissimi: viginti milia et ducenti. Por-
ro filij iadikel balā. Filij aut balā: ihxus et
beniamin et ahoth et chanana. et iothan et
tharhis et baiaar. De stirpe filij iadikel p̄m-
cipes cognationū suar viri fortissimi: decē
et septē milia et ducēti ad p̄liū pcedentes
sephā q̄ baphā filij bir et asim filij aer. Filij
aut neptalim iasihel et gum. et azer et sellū
filij bala. Porro filij manasse: esrihel: ocubi-
naq; ei⁹ fira peperit machir patrē galaad.
Machir aut accepit vxorē filijs suis hap-
bi et sephā: et habuit sororē noie maacha.
Nomen autē sedi salphaath. Nateq; sunt
salphaath filie. Et peperit maacha vxor ma-
chir filiū. vocauitq; nomē ei⁹ phares. Por-
ro nomen fratris ei⁹ sares: et filij ei⁹ vlā et
rehen. Filij aut vlā bedan hi sunt filij gala-
ad filij machir: filij manasse. Porro aut ei⁹
regma peperit virū decorū et abiezer et mo-
ola. Erant autē filij semida abim et sechem
et leci et amiam. Filij autē effraiz suthala:

bareth filij ei⁹: thaath filij ei⁹ elada filij
ei⁹ thaath filij ei⁹: et hui⁹ filius zadab. et
hui⁹ filij suthala et hui⁹ filij ezer. et elad
Deciderūt at eos viri geth idigne: q̄ dscē-
derant vt inuaderēt possessiones eoz. Lux-
it igit effrai pater eoz multis dieb⁹ et ve-
nerunt fratres eius vt consolarentur eū. In-
gressusq; ē ad vxorē suam. que ocepit et pe-
perit filiū et vocauit nomen ei⁹ bereia: eo q̄
in malis domus ei⁹ ortus esset: filia aut ei⁹
fuit sara: que edificauit bethoron inferio-
rem et supiorem. et ozenzara. Porro filij
eius rapha et reseph et thale: de quo nat⁹
est thaas. qui genuit laadan. Hui⁹ q̄ fili-
us ammiud qui genuit elisama de quo ort⁹
est nun: qui habuit filiū iosue. Possessio au-
tē eoz et habitatio bethel cū filiabus suis:
et oī orientē norā: ad occidentalē plagā ga-
zer et filie eius: sichen q̄ cum filiabus suis vs-
q; asa et filiabus eius: iuxta filios q̄ manasse
bethsan et filias eius: thanac. et filias eius
mageddo et filias eius dor et filias eius. In
his habitauerūt filij ioseph. filij israel. Fi-
lij azer: iēna et iesu et isui. et baria et sara
soror eoz. Filij aut baria heber et melchiel:
ipse est pater barsaib. Heber autē genuit
ieplat et somor et iothan et sua. sororem
eoz. Filij iephalt phosech et chamaal et
asoph. Hi filij iephalt. Porro filij somer: abi
et roaga et iaba et arā. Filij aut helem fra-
tris eius: supha et iēna et selles et amal. Fi-
lij supha: sue aruaphet. et sual et beri et ia-
ra bosor et ob et sama et salusa et iethra et be-
ra. Filij iether: iephone et phaspha et ara. Fi-
lij aut olla: aree et auiel et reha. Omnes hi
filij aser: p̄ncipes cognationum electi atq;
fortissimi duces ducū. Numerus aut eoz
etatis que apta esset ad bellū: vigintisex
milia. **CA. VIII.**

Eniamin aut genuit bale p̄moge-
nitū suū: asbal scdm: abara tercius
noaba quartū et rapha quitū. fue-
runtq; filij bale addaor et gera et abiud.
abisue q̄ et nemā et ahoesed et gera et se-
phuphā et vram. Hi sunt filij abod: p̄ncipes
cognationū habitantiū in gabaa qui trās-
lati sunt in manath. Nooman autē et achia
et gera ipsi transtulit eos: et genuit oza et
abiud. Porro saarabi genuit i regione mo-
ab. postq; dimisit vsq; et bara vxores suas

Beniit at de odes vxore sua iobab et sebiam
et mofa et molchon iehus qz et sethia et mar-
mach. Hi sunt filij eius principes i familijs
suis. Mehusim vero genuit achitob et el-
phaal. Porro filij elphaal: heber et misa et
samad. Hic edificauit ono et lod et filias
ei9. Bara autem et sama principes cognati-
onum habitantium in abialo. Hi fugauerunt
habitatores geth. Et haio et sesac et ierimoth
et zabadia et arot et heber. michael
qz et iespha et ioaa: filij baria. Et zabadia
et mosollam et ezechi et heber et esamari. et ies-
lia et iobab. filij elphaal. Et iaci et zechri
et zabdi. et helioenai. et seletbai. et heliel. et
adaia et baraia. et samarath: filij semei. Et
iesphan et heber et helihel et abdon et zechri
et hanan. et anania. et ailam et anathothia
et iepdaia et phanubel: filij sesac. Et sam-
saria. et sooria. et otholia et ierha. helia et
zechri filij ieroam. Hi patriarche et cognationum
principes qui habitauerunt in iherusalem. In ga-
baon autem habitauerunt abigabaon et no-
men vxoris eius maacha: filiusqz eius pri-
mogenitus abdon et sur et cis et baal et nadab
gedur qz et abio et zacheer et macelloth.
Et macelloth genuit samaa. habitauerunt
qz ex aduerso fratrum suorum in iherusalem cum
fratribus suis. Ner autem genuit cis: et cis
genuit saul. Porro saul genuit ionathan
et melchisue et abimadab et hesbaal. Fili9
autem ionathan meribaal: et meribaal genuit
micha. Filij micha phiton et melech et
thara: abaz: et abaz genuit ioada et ioada
genuit almoch et almoch et zamri. Porro
zamri genuit mofa. et mofa genuit baana
cuius filius fuit rapha de quo ortus est ela-
sa. qui genuit asel. Porro asel sex filij fue-
runt his nominibus: ezricam. bochru. ismahel
saria. abadiah. anan. Omnes hi filij azel. Fi-
lij autem esech fratris eius. vltimus primogenitus
et hus sedus: et heliphaleth tercius. Fuerunt
qz filij vltimi viri robustissimi. et magno ro-
bore tendentes arcum et multos habentes fi-
lios ac nepotes: vsqz ad centumquingenta
mila. Des hi filij beniamin. **CA. IX.**

Diuersus ergo israel dinumeratus
est. et summa eorum scripta est in li-
bro regum israel et iuda translatiqz
sunt in babilonem propter delictum suum. Qui
autem habitauerunt primi in possessionibus et

vicibus suis israel. et sacerdotes et leuite et
et nathime: amozati sunt in iherusalem de fi-
liis iuda et de filiis beniamin. De filiis qz ef-
fraim et manasse othei filius amud. filius
emri filij omrai filij boni. De filiis phares
filij iuda et de filom: asafia primogenitus et
filij ei9. De filiis autem sara: iehuel et fratres
eorum sexcentinonaginta. Porro de filiis be-
niamin: salo filius mosollam filij oduia filij
asana. et iobama filius ieoram et helia filij ozi
filij mochori et mosollam filius saphacie filij
rahuel. filij iebanie et fratres eorum per famili-
as suas nongenti quinquaginta sex. Des
hi principes cognationum. per domos patrum
suorum. De sacerdotibus autem gedalia ioharib
et iachin azarias qz filij helchie filij mosol-
lam filij sadoch filij meraioth filij achitob
pontifex domus dei. Porro adaias filius ie-
roam filij phasor filij melchia et maafia fili-
us adihel filij iezra filij mosollam filij mosol-
lamothe filij emer: fratres qz eorum principes
per familias suas mille septingenti sexagi-
ta fortissimi robore ad faciendum opus mini-
sterij in domo dei. De leuitis autem semeia fi-
lius assub et filij ezricam filij asobia de filiis
merari. Bachbazar qz carpentarius et ga-
lal et mathania filius micha filij zechri filij
azaph et obdia filij semeie. filij galal. filij
yodithu: et barachia filij asa filij helchana q
habitaui in aetis nethophati. Ianitores au-
tem sellu et achub et thelmon. et abimam: et
frater eorum sellum princeps: vsqz ad illud
tempus in porta regis ad orientem obser-
uabant per vices suas de filiis leui. Sellu ve-
ro filius chore filij abiasaph filij chore cum
fratribus suis: et domo patris sui. Hi sunt
chorite super opa ministerij: custodes vesti-
bulorum tabernaculi et familie eorum per vices
castrorum domini custodientes introitum. Fines
autem filius eleazar erat dux eorum coram domino
Porro zacharias filij mosollamia ianitor
porte tabernaculi testimonij. Omnes hi ele-
cti ostiarios per portas ducenti duodecim et
descripti in villis proprijs: quos constituerunt
dauid et samuel videns in fide sua. tam ip-
sos qz filios eorum in ostijs domus domini et in ta-
bernaculo vicibus suis. Per quatuor ventos
erant ostiarij id est. ad orientem et ad occiden-
tem et ad aquilonem et ad austrum. Fratres
autem eorum in viculis morabantur et veniebant

in sabbatis suis de tempore vsq; ad tempus.
His quatuor leuitis creditur erat omnis nu-
 merus ianitorum et erant super exedrias et the-
 sauros domus domini. Per girum quoque templi domini
 morabantur in custodiis suis: ut cum tempus
 fuisset ipsi mane aperirent fores. De horum gre-
 ge erant et super vasa ministrum. Ad nume-
 rum enim et inferebant vasa et efferebantur.
 De ipsis et qui credita habebant vtenfilia
 sanctuarii preerant simile et vino et oleo et
 thuri et aromatibus. Filii autem sacerdotum vn-
 genta ex aromatibus conficiebant: et matha-
 tias leuites primogeniti sellum chorite per-
 fedus eorum. quem in sartagine frangebantur.
 Porro de filiis caath fratribus eorum super pa-
 nes erant propositio: ut semper novos per sin-
 gula sabbata prepararet. Hi sunt principes
 cantorum per familias leuitarum qui in exedris
 morabantur: ita ut die ac nocte iugiter suo
 ministerio deseruirent. Capita leuitarum per fa-
 milias suas principes manserunt in iherusalem.
 In gabaon autem commorati sunt pater ga-
 baon iabiel: et nomen uxoris eius maacha.
 Filius primogenitus abdon: et sur. et eis. et
 baal. et ner. et nadab. gedor quoque et abio. et
 zacharias. et macelloth. Porro macelloth
 genuit semaan. Isti habitauerunt eregio-
 ne fratrum suorum in iherusalem cum fratribus
 suis. Per autem genuit eis et eis genuit saul.
 Et saul genuit ionatham. et melchisue. et ami-
 nadab. et esbaal. Filius autem ionatham merib-
 baal: et meribbaal genuit micha. Porro
 filii micha: phico et melech et thara et abaz.
 Abaz autem genuit iara: et iara genuit ala-
 math. et azmoth et zamri. Zamri autem ge-
 nuit mosa: mosa vero genuit baana cuius fi-
 lius raphaia genuit elasa: de quo ortus est
 asel. Porro asel sex filios habuit his nomina
 ezricam. bochru. ysmahel. saria. obdia. anan.
 Hi filii asel.

CA. X.

Philistini autem pugnabant contra
 israel: fugeruntque viri israel palestinis.
 et ceciderunt vulnerati in monte gel-
 boe. Cumque appropinquassent philistei per-
 quentes saul et filios eius: percusserunt iona-
 than et aminadab et melchisue filios saul.
 Et aggrauatum est prelium contra saul: inue-
 neruntque eum sagittarii. et vulnerauerunt ia-
 culis. Et dixit saul ad armigerum suum. Eua-
 gina gladium tuum et interfice me: ne forte

veniant incircumcisi isti et illudant mihi. No-
 luit autem armiger eius hoc facere: timore per-
 terit. Arripuit ergo saul enssem: ut irru-
 eret in eum. Quod cum vidisset armiger eius vi-
 delicet mortuum esse saul: irruit etiam ipse in
 gladium suum et mortuus est. Interiit ergo
 saul et filii eius: et omnis domus illius pariter
 concidit. Quod cum vidissent viri israel qui ha-
 bitabant in campestribus fugerunt: et saul et
 filii eius mortuis dereliquerunt vires suas
 et huc illucque dispersi sunt. Veneruntque philis-
 tini et habitauerunt in eis. Die igitur alte-
 ro detrahentes philistinum spolia cesorum: in-
 uenerunt saul et filios eius iacentes in mo-
 te gelboe. Cumque spoliassent eum et amputas-
 sent caput. armisque nudassent: miserunt in
 terram suam. ut circumferret et ostenderet phyli-
 stinis templis et populis. Arma autem consecra-
 uerunt in fano dei sui: et corpus affixerunt in
 templo dagon. Hoc cum audissent viri iabes
 galaad omnia scilicet que philistinum fecerat su-
 per saul: osurrexerunt singuli viros fortium et
 tulerunt cadavera saul et filiorum eius: attu-
 leruntque ea in iabes et sepelierunt ossa eorum
 subter quercum que erat in iabes et ieiuna-
 uerunt septem diebus. Mortuus est ergo saul propter
 iniquitates suas: eo quod preuaricatus sit ma-
 datum domini quod preceperat et non custodierit
 illud: sed insuper etiam phitomisam osulue-
 rit nec sperauerit in domino: propter quod et in-
 terfecit eum: et transtulit regnum eius ad
 dauid filium ysaie.

CA. XI.

Congregatus est igitur omnis israel
 ad dauid in hebron dicēs. Deus tuus
 sumus et caro tua. Hec quoque et nudi-
 uster eius cum adhuc regnaret saul tu eras
 qui educebas et introducebas israel. Tibi
 enim dixit dominus deus tuus. Tu pascas populum
 meum israel: et tu eris princeps super eum. Ve-
 nerunt ergo omnes maiores natu israel ad re-
 gem in hebron: et iniecit dauid cum eis fedus co-
 ram domino. Vixeruntque eum regem super isra-
 hel: iuxta sermonem domini quem locutus est in
 manu samuel. Abiit quoque dauid et omnis israel
 in iherusalem. Hec est iebus. ubi erant iebu-
 sei habitatores terre. Dixeruntque qui habi-
 tabant in iebus ad dauid. Non ingredieris
 huc. Porro dauid cepit arcem syon: que est
 ciuitas dauid. Dixitque. Omnis qui percusse-
 rit iebuseum in primis: erit princeps et dux

Ascendit igitur primus ioab filius saruie: et factus est princeps. Habitauit autem dauid in arce: et idcirco appellata est ciuitas dauid. Edificauitque urbem in circuitu a mello usque ad girum. Ioab autem reliqua urbis extruxit. Proficiebatque dauid vadens et crescens: et dominus exercituum erat cum eo. Hi principes viro- rum fortium dauid: qui adiunuerunt eum ut rex fieret super omnem israel: iuxta verbum domini quod locutus est ad israel: et iste numerus robustorum dauid. Iesbaa filius abamom: princeps inter triginta. Iste leuauit hastam suam super trecentos vulneratos: vna vice. Et post eum eleazar filius patrum eius aboites: qui erat inter tres potentes. Iste fuit cum dauid in aphece domum: quando philistinim congregati sunt ad locum illum ad bellum. Et erat ager regionis illius plenus ordeo: fugeratque populus a facie philistinorum. Hi steterunt in medio agri: et defenderunt eum. Cumque percussissent philisteos: dedit dominus salutem magnam populo suo. Descenderunt autem tres de triginta principibus ad petram in qua erat dauid ad speluncam adollam quando philistinim fuerant caesi: metati sunt in valle raphaim. Porro dauid erat in presidio: et statio philistinorum in bethleem. Desiderauit igitur dauid: et dixit. An quis daret mihi aquam de cisterna bethleem que est in porta. Tres ergo isti per media castra philistinorum prexerunt: et hauserunt aquam de cisterna bethleem que erat in porta: et attulerunt ad dauid ut biberet. Qui noluit: sed magis libauit illam domino dicens. Absit ut in conspectu dei mei hoc faciam et sanguinem viro- rum istorum bibam: quia in piculo animarum suarum attulerunt mihi aquam. Et ob hanc causam noluit bibere. Hec fecerunt tres robustissimi. Abisai quoque frater ioab ipse erat princeps trium: et ipse leuauit hastam suam contra trecentos vulneratos: et ipse erat inter tres nominatissimus: inter tres secundus: ielitus et princeps eorum. Verumtamen usque ad tres primos non puenerat. Banaia filius ioiade viri robustissimi qui multa opera perpetrat de capsehel: ipse percussit duos ariel moab. Et ipse descendit et interfecit leonem in media cisterna tempore hiemis: et ipse percussit virum egyptium: cuius statura erat quatuor cubitorum: et habebat lanceam et liciatorium texentium. Descendit igitur ad eum cum

virga: et rapuit hastam quam tenebat manu et interfecit eum hasta sua. Hec fecit banaia filius ioiade qui erat inter tres robustos nominatissimus: inter triginta primus. Verumtamen ad tres usque non puenerat. Posuit autem eum dauid ad auriculam suam. Porro fortissimi viri in exercitu: asahel frater ioab: et eleanan filius patrum eius de bethleem: samoth arodites: helles polonites: iras filius acces thecutes: abiezer anathotites: subochai usatites: ilai abotites: marai netophatites: beletb filius baana netophatites: ethai filius ribay de gabaath filiorum beniamin: banaia pharathonites: hurai de torrente gaas: abiel arabathites: azmoth bauramites: eliaba salabonites: filij assegezom: ionathan filius saie ararithes: abiaz filius sachar ararithes: eliphal filius virephar meherathites: abia phellonites: ezro carmelites: naari filius azbi: iohel frater nathan: mibaar filius agarai: selech amonites: naari berothites: armiger ioab filij saruie: iras gethreus: gareb iethreus: vrias etheus: zabad filius ooli: adina filius sechar rubemites princeps rubemitarum: et cum eo triginta haana filius macha et iosaphat mathamites: ozias astharothites: sema et iabihel filij botha arorites: iedihel filius zari et ioha frater eius thosaites: belihel mahumites et ieribai et iosaiia filij elpneim: et iethma moabites: elihel et obed et iabihel de mosobia. CA. XII.

Hic venerunt ad dauid in fiteleg cum adhuc fugeret saul filium cis qui erat fortissimus et egregij pugnatores: tendentes arcum et utraque manu fundis saxa iacientes: et dirigentes sagittas. De fratribus saul ex beniamin Princeps abiezer et ioas filij samaa: gabaathites: et iafihel et phalleth filij azmoth et baracha et iehu anathotites: samaias quoque gabaonites fortissimus inter triginta: et super triginta: iheremias et iefihel et iohanan: et iezabad gaderothites: et luzai et ierimuth et baalia et samaria et saphacia: araphites. Helcana et iesia: et azrahel et ioezer et iesbaa de carceim: ioela quoque et sabadia filij iozoam de gedor. Sed et de gaddi transfugerunt ad dauid cum lateret in deserto: viri robustissimi et pugnatores optimi: tenentes clipeum

et hastam. **F**acies eorum quasi facies leonis: et veloces quasi capree in motibus. **E**zer princeps: obdias secundus. eliab tercius. masmana quartus. iheremias quintus. et hei sextus. heliel septimus. iohanan octauus. helzebad nonus. iheremias decimus. bachanai undecimus. **I**bi de filiis gad: princeps exercitus. **N**ouisimus centum militibus preerat: et maximus mille. **I**sti sunt qui transierunt iordanem mense primo quando inundare consuevit super ripas suas: et omnes fugerunt qui morabantur in vallibus ad orientalem plagam et occidentalem. **V**enerunt autem et de beniamin et de iuda ad presidium in quo morabatur dauid. **E**gressusque est dauid obviam eis et ait. **S**i pacifice remisistis ad me: ut auxiliemini mihi: cor meum iungatur vobis. **S**i autem insidiamini mihi per adversarios meos: cum ego iniquitatem in manibus non habeam: videat deus patrum nostrorum et iudicet. **S**piritus vero domini induit abisai principem inter triginta: et ait. **T**uis sumus o dauid: et tecum filii ysai. **P**ax pax tibi: et pax adiutoribus tuis. **T**e enim adiuvat deus tuus. **A**uscipit ergo eos dauid: et constituit principes turme. **P**orro de manasse transfugerunt ad dauid: quando veniebat cum philistinim adversus saul ut pugnaret et non dimicavit cum eis: quia inuito consilio remiserunt eum principes philistinorum dicentes. **P**ericulo capitis nostri reverteretur ad dominum suum saul. **Q**uando igitur reversus est in siceleg transfugerunt ad eum de manasse ednas et iozabab et iedihel et michahel et ednas et iosobab et heliu et salathi: principes militum in manasse. **I**bi prebuerunt auxilium dauid adversus latrunculos. **O**mnes hi erant viri fortissimi: et facti sunt principes in exercitu. **S**ed et per singulos dies veniebant ad dauid: ad auxiliandum ei: usque dum fieret gradus numerus quasi exercitus dei. **I**ste quoque est numerus principum exercitus qui venerunt ad dauid cum esset in hebron: ut transferrent regnum saul ad eum iuxta verbum domini. **F**ilii iuda portantes clipeum et hastam: sex milia octingenti expediti ad prelium. **D**e filiis symeon: viros fortissimos ad pugnandum septem milia centum. **D**e filiis leui: quatuor milia sexcenti. **I**oia da qui princeps de stirpe aaron: et cum eo tria milia septingenti. **A**doch etiam puer egregie indolis: et domus patris eius principes viginti

duo. **D**e filiis autem beniamin fratribus saul tria milia. **M**agna enim pars eorum adhuc sequebatur domum saul. **P**orro de filiis effraim viginti milia octingenti: fortissimi robore viri nominati in agnationibus suis. **E**t ex dimidia tribu manasse decem et octo milia: singuli per nomina sua venerunt et constituerunt regem dauid. **D**e filiis quoque ysachar viri eruditissimi qui nouerant singula tempora ad precipiendum quid facere deberet israel principes ducenti. **O**mnes autem reliqua tribus eorum consilium sequebantur. **P**orro de zabulon qui egrediebantur ad prelium et stabant in acie instructi armis bellicis quinquaginta milia venerunt in auxilium: non in corde duplici. **E**t de neptalim principes mille: et cum eis instructi clipeo et hasta triginta et septem milia. **D**e dan etiam parati ad prelium vigintiocto milia sexcenti. **E**t de aser egredientes ad pugnam et in acie provocantes quadraginta milia. **T**rans iordanem autem de filiis ruben et gad et dimidia parte tribus manasse: instructi armis bellicis: centum viginti milia. **O**mnes isti viri bellatores expediti ad pugnandum corde perfecto venerunt in hebron: ut constitueret regem dauid super universum israel. **S**ed et omnes reliqui ex israel uno corde erant ut rex fieret dauid: fueruntque ibi apud dauid tribus diebus comedentes et bibentes. **P**reparauerunt enim eis fratres sui. **S**ed et qui iuxta eos erant usque ysachar et zabulon et neptalim: afferebant panes in asinis et camelis et mulis et bobus ad vendendum: farinam palatas vumpassam vinum oleum boues arietes ad omnem copiam. **G**audiu quoque erat in israel. **CA. XIII.**

Istius autem consilium dauid cum tribu iudae et centurionibus et universis principibus: et ait ad omnem cetum israel. **S**i placet vobis: et a domino deo nostro egredietur sermo quem loquor: mittamus ad fratres nostros reliquos in universas regiones israel: et ad sacerdotes et leuitas qui habitant in suburbanis urbium: ut congregentur ad nos: et reducamus archam dei nostri ad nos. **N**on enim requisivimus eam in diebus saul. **E**t respondit universa multitudo: ut ita fieret. **P**lacuerat enim sermo omni populo. **C**ongregavit ergo dauid cunctum israel a spora egypti usque dum egrediatis emath: ut adduceret archam dei de cariatbiari. **E**t ascendit dauid

et omnis vir israel ad collem eariathari que est in iuda: ut afferret inde archam domini dei sedentis super cherubim ubi inuocatum est nomen eius. Imposueruntque archam dei super plastrum novum de domo aminadab. Oza autem et fratres eius mimabant plastrum. Porro dauid et vniuersus israel iudebant coram deo omni virtute in canticis et in citharis et psalterijs et tympanis et cimbalis et tubis. Cum autem peruenissent ad aream chidon. tetendit oza manum suam ut sustentaret archam: bos quippe lasciuiens inclinauerat eam. Iratus est itaque dominus contra oza: et percussit eum eo quod tetigisset archam: et mortuus est ibi coram domino. Contristatusque est dauid eo quod diuississet dominus oza: vocauitque locum illum diuissio oze usque in presentem diem. Et timuit deum tunc temporis dicens. Quomodo possum ad me introducere archam dei? Et ob hanc causam non adduxit eam ad se. hoc est in ciuitate dauid: sed auertit in domum obedi domus gethi. Mansit ergo archa dei in domo obedi domus tribus mensibus: et benedixit dominus domui eius. et omnibus que habebat. **CA. XIII.**

Misit quoque hirax rex tyri nuncios ad dauid. et ligna cedrina et artifices parietum lignorumque: ut edificarent ei domum. Cognouitque dauid eo quod confirmasset eum dominus in regem super israel: et subleuatum est regnum suum super populum eius israel. Acccepit quoque dauid alias uxores in iherusalem: genuitque filios et filias. Et hec nomina eorum qui nati sunt ei in iherusalem. Bama et sobab nathana et salomon iebar et elisu et eliphaleth. noga quoque et napheg. et iaphie elisama et baliada et eliphaleth. audientes autem philistinim eo quod vnctus esset dauid in regem super vniuersum israel: ascenderunt omnes ut quererent eum. Quod cum audisset dauid egressus est obviam eis. Porro philistinim venientes diffusi sunt in valle raphaim. Consuluitque dauid dominum dicens. Si ascenda ad philisteos. et si trades eos in manu mea? Et dixit ei dominus. Ascende et tradam eos in manu tua. Cumque illi ascenderissent in baalpharaim. percussit eos ibi dauid. et dixit. Diuissit deus inimicos meos per manum meam sicut diuiduntur aque: et ideo vocatum est nomen loci illius baalpharaim. Dereliqueruntque ibi deos suos: quos dauid iussit exuri. Alia etiam vice philistinim irruerunt: et diffusi sunt in valle.

Consultusque rursum dauid deum: et dixit ei deus. Non ascendes post eos: recede ab eis et venies contra illos ex aduerso pironum. Cumque audieris sonitum gredientis in cacumine pironum: tunc egredieris ad bellum. Egressus est enim deus ante te ut percutiat castra philistinim. Fecit ergo dauid sicut preceperat ei deus: et percussit castra philistinorum de gabaon usque gazera. Diuulgatum quoque est nomen dauid in vniuersis regionibus et dominus dedit pauorem eius super omnes gentes.

CA. XV.
Ecce quoque sibi domos in ciuitate dauid: et edificauit locum archae dei tendentis ei tabernaculum. Tunc dixit dauid illicitum est ut a quocumque portet archa dei: nisi a leuitis quos elegit dominus ad portandum eam et ad ministrandum sibi usque in aeternum. Congregauitque vniuersum israel in iherusalem: ut afferret archa dei in locum suum quem ipse paraauerat ei: necnon et filios aaron et leuitas. De filiis caath viri bel princeps fuit et fratres eius ducenti viginti. De filiis merari. asaia princeps et fratres eius ducenti triginta. De filiis gerson. iohel et fratres eius centum triginta. De filiis elisaphan. semeias princeps et fratres eius ducenti. De filiis hebron. heli princeps et fratres eius octoginta. De filiis azihel. aminadab princeps et fratres eius centum duodecim. Vocauitque dauid sadoch et abiathar sacerdotes et leuitas. viri bel. asaia. iohel semeia elihel et aminadab: et dixit ad eos. Vos qui estis principes familiarum leuitarum. sanctificamini cum fratribus vestris: et afferte archam domini dei israel ad locum quem ei ipse paratus est: ne ut a principio quia non eratis presentes percussit nos dominus. sic et nunc fiat. illicitum quid nobis agentibus. Sanctificati sunt ergo sacerdotes et leuite. ut portarent archam domini dei israel. Et tulerunt filii leui archam dei sicut preceperat moyses iuxta verbum domini humeris suis in venteribus. Dixitque dauid principibus leuitarum. ut constitueret de fratribus suis cantores in organis musicorum nablīs videlicet et liris et cimbalis: ut resonaret in excelsis sonitus letitiae. Constitueruntque leuitas heman filium iohel. et de fratribus eius asaph filium barachie: de filiis vero merari fratribus eorum. ethan filium chasaie et cum eis fratres eorum. In secundo ordine. zacharias

et bē et iazihel et semiramoth. et iehihel. et
am. heliab et banaia et maasia et mathathia
et eliphalu et macemia et obededō et iehi-
hel ianitores. Porro catores heman asaph
et ethan in cimbalis eneis ocrepantes. Za-
charias aut et ozihel et semiramoth. et iabi-
hel et am. eliab et maasias. et banamias. in nab-
lis archana catabant. Porro mathathias.
et eliphalu. et macemias. et obededō. et iehi-
hel et ozaziu in citharis p octaua canebant.
epinichion. Chonemias aut princeps leuita-
rum prophetie preerat: et ad p̄cinendam me-
lodias. Erat quippe valde sapiens. Et ba-
rachias et helchana. ianitores arche. Por-
ro sehemias et iasaphat et nathanael et ama-
sai et zacharias et banaias et eliezer sacer-
dotes clangebant tubis corā archa dei: et
obededō et abias erāt ianitores arche. Igi-
tur dauid et omnes maiores natu isrl et tri-
bum. ierūt ad portandam archā federis do-
mini d̄ domo obededō. cū leticia. Cūq; ad-
iuiisset deus leuitas qui portabāt archam
federis dñi: imolabant septē thauri et sep-
tem arietes. Porro dauid erat indut⁹ sto-
la bisina: et vniuersi leuite qui portabāt ar-
chā federis cantoresq; et chonemias princeps
prophetie inter cantores. Dauid aut indut⁹
erat ephor limeo. Vniuersusq; isrl deduce-
bat archam federis dñi: in iubilo et sonitu
bucine et tubis et cimbalis et nablīs et citha-
ris ocrepantes. Cūq; puemisset archa fede-
ris dñi: vsq; ad ciuitatē dauid: nichol filia
saul pspiciens per fenestrā. vidit regē da-
uid saltantem atq; ludentē et desperit eum
in corde suo. **CA. XVI.**

Attulerūt igit archā dei et ostitu-
erūt eam in medio tabernaculi qd̄
tenderat ei dauid: et obtulerunt
olocaustra et pacifica corā deo. Cūq; oples-
set dauid offerens olocaustra et pacifica bñ
dixit populo in noie dñi: et diuisit vniuersis
p singulos a viro vsq; ad mulierē tortā pa-
nis. et partem asse carnis bubale: et frizaz
oleo similam. Constituitq; corā archa dñi
de leuitis q̄ ministrarēt et recordarēt ope-
rū eius et glorificarēt atq; laudarēt domi-
nū deū isrl: asaph principem et secundum ei-
us zachariam. Porro iabihel et semiramo-
th. et iehihel. et mathathiaz et eliab. et ba-
naia. et obededō. iehihel. sup organa psala-

terij et liras: asaph aut vt in cimbalis per-
sonaret: banaia vero et azihel sacerdotes. ca-
nere tuba iugiter corā archa federis dñi.
In illo die fecit dauid principē ad ositēdū
dño asaph et fratres ei⁹. Confitemini do-
mino et inuocate nomen eius: notas facite
in populis adinuentōnes ei⁹. Cantate ei et
psallite ei. et narrate omnia mirabilia eius.
Laudate nomē sanctum eius: letet cor q̄rē-
tium dñi. Querite dñm et virtutem ei⁹:
querite faciē eius semp. Recordamini mira-
biliū eius. q̄ fecit: signoz illius et iudicioz
oris ei⁹. Bēn isrl serui ei⁹: filij iacob electi
eius. Ipse dñs deus noster: in vniuersa ter-
ra iudicia eius. Recordamini in sempiter-
num pacti ei⁹: sermonis quē pcepit in mila-
le generationes. Quē pepigit cū abrahāz
et iuramenti illius cū ysaac. Et ostituit il-
lud iacob in pceptū: et isrl in pactū sempi-
ternū dicens. Tibi dabo terrā chanaā: fu-
niculum hereditatis vestre. Cū essent pau-
ci numero: parui et coloni eius. Et trāsie-
rūt de gente in gentem: et de regno ad po-
pulum alterū. Non dimisit quēquā calūni-
ari eos: sed increpauit p eis reges. Nolite
tangere xpos meos: et in prophetis meis no-
lite malignari. Cantate dño omnis terra:
annūciate ex die in diē salutare ei⁹. Narra-
te in gentibz gloriā eius: et in cūctis plis
mirabilia ei⁹. Quia magn⁹ dñs et laudabil-
nimis: et horribilis sup omnes deos. Dñes
em dñi populoz ydola: dñs aut celos fecit.
Confessio et magnificentia corā eo: forti-
tudo et gaudiū i loco eius. Afferte dño fa-
milie populoz afferte dño gloriā et imperi-
um: date dño gloriā nomini ei⁹. Leuate sa-
crificiū et venite in aspectu ei⁹: et adorare
dñm in decore sancto. Cōmoueat a facie ei-
us omnis terra: ipse em fūdauit orbem im-
mobilem. Letent celi et exultet terra. et di-
cant i nationibz dñs regnauit. Tonet ma-
re et plenitudo ei⁹: exultent agri et omnia
que in eis sunt. Tūc laudabūt ligna salt⁹
corā dño: quia venit iudicare terrā. Confi-
temini dño quoniā bonus. qm̄ in eternū mi-
sericordia eius. Et dicite: salua nos de⁹ sal-
uator noster: et aggrega nos et erue de gē-
tibz. Vt ositeamur nomini sancto tuo: et ex-
ultemus in carminibz tuis. Benedic⁹ dñs
de⁹ israel ab eterno vsq; in eternū: et dicat

omnis populus Amen et hymnum deo. **De** reliquit itaq; ibi corā archa federis domini asaph et fratres ei⁹: vt ministrarēt i ospe-
ctu archę iugit⁹ p singulos dies et vices su-
as. **Porro** obedēdo et fratres eius sexagi-
ta octo et obedēdo filiū pdithū et oza. **osti-**
tuit iamitores. **Sadoch** autē sacerdotē et fra-
tres eius sacerdotes corā tabernaculo dñi
in excelso qd erat i gabaō: vt offerret olo-
causta dño sup altare olocaustrumatis iu-
giter mane et vespere: iuxta oia que scripta
sunt in lege dñi quā pcepit israeli. **Et post**
eū: hemā et pdithū et reliquos electos. vñū
quēq; vocabulo suo ad ositendū dño. qm̄ i
eternū misericordia eius. **Hemā** q; et pdi-
thū canentes tuba et quatientes cimbala.
et oia musicoꝝ organa ad canendum dño.
Filios autē pdithū fecit esse portarios. Re-
uersusq; est ois pplus in domū suā: et dauid
vt bñdiceret et domū sue. **CA. XVII.**

Cum autēz bitaret dauid in domo
sua: dixit ad nathā pphetāz. **Ece**
ego habito in domo cedima archa
autē federis dñi sub pellib; est. **Et ait** nathā
ad dauid. **Dñia** que in corde tuo sunt fac:
dñs em̄ tecū est. **Igit̄** illa nocte factus est
sermo dñi ad nathā dicens. **Vade** et loque-
re dauid seruo meo. **Hec** dicit dñs. **Nō** edi-
ficabis tu mihi domū ad habitandū. **Neq;**
em̄ mansi in domo. ex eo tpe quo eduxi isrl̄
de terra egipti vsq; ad hanc diē: sed fui se-
per mutans loca tabernaculi et in tentorio
manens cū omni isrl̄. **Nūquid** locutus sum
saltem vñ iudicū isrl̄ quibus pceperam vt
pasceret populū meū. et dixi qre non edifi-
casti domū cedimā. **Nūc** itaq; sic loqueris
ad seruū meū dauid. **Hec** dicit dñs exerci-
tuum. **Ego** tuli te cum in pascuis seq̄reris
gregē. vt esses dux populi mei isrl̄: et fui te
cū quocūq; prexisti: et interfeci omnes in-
imicos tuos corā te: feciq; tibi nomē quasi
vñus magnorū qui celebrant in terra. **Et**
dedi locū populo meo isrl̄. **Plantabit** et ha-
bitabit in eo. et vltra nō omouebit: nec fi-
lij iniquitatis atterēt eos sicut a principio.
ex dieb; quibus dedi iudices p̄plo meo isrl̄:
et humiliavi vniuersos inimicos tuos. **An-**
nuncio ḡ tibi. qd edificatur⁹ sit tibi dñs do-
mū. **Cūq;** impleueris dies tuos vt vadas
ad patres tuos: suscitabo semē tuū post te

qd erit de filiis tuis. et stabiliā regnū eius.
Ipsē edificabit mihi domū et firmabo solū
ei⁹ vsq; in eternū. **Ego** ero ei in patrē. et ipse
erit mihi i filiū: et misericordiā meā n̄ aufe-
rā ab eo sic abstuli ab eo q ante te fuit. **Et**
statuā eū in domo mea: et i regno meo vsq;
i sempiternū: et thron⁹ eius erit firmissim⁹
in perpetuū. **Iuxta** omnia verba hec. et iux-
ta vniuersam visionem istam: sic locut⁹ ē
nathan ad dauid. **Cūq;** remisset rex dauid
et sedisset coram dño: dixit. **Quis** ego sum
dñe deus et que domus mea. vt p̄stares mi-
hi talia. **Sed** et hoc parū visum est in ospe-
ctu tuo. **Ideoq;** locutus es sup domū serui
tui etiā in futurū: et fecisti me spectabilem
sup omnes hoies. **Dñe** deus meus quid vl-
tra addere potest dauid cū ita glorificau-
ris seruū tuū et agnoueris eū. **Dñe** p̄p̄
famulū tuū iuxta cor tuum fecisti. omnem
magnificentiā hāc: et nota esse voluisti vni-
uersa magnalia. **Dñe** non est similis tui: et
non est alius deus absq; te ex omnib; quos
audiuimus aurib; nostris. **Quis** em̄ est ali-
us vt populus tuus isrl̄. gens vna in terra
ad quā prexit deus vt liberaret et faceret
populū sibi: et magnitudinē suā atq; terro-
rib; eiceret natōnes a facie eius quē d̄ egi-
pto lib̄erat. **Et** posuisti populū tuū israel
tibi in populū vsq; in eternū: et tu dñe fa-
ctus es deus eius. **Nūc** igit̄ dñe sermo quē
locutus es famulo tuo et sup domū ei⁹. **osir-**
meū in perpetuū: et fac sicut locutus es: p-
maneatq; et magnificet nomē tuū vsq; in
sempiternum: et dicat dñs exercitū deus
isrl̄. et dom⁹ dauid serui eius pmanens co-
ram eo. **Tu** em̄ dñe deus meus reuelasti au-
riculā serui tui. vt edificares ei domū: et id
circo inuenit seruus tuus fiduciaz vt oret
corā te. **Nūc** ḡ dñe tu es deus et locutus es
ad seruū tuū tanta beneficia: et cepisti bñ-
dicere domū serui tui vt sit semp corā te.
Te em̄ dñe bñdicēte. bñdīca erit i ppetuū.

CA. XVIII.

Factū est autē post hec vt pcuteret
dauid philistīm et humiliaret eos:
et tolleret geth et filias eius de manu phi-
listīm: pcuteretq; moab et fieret moabite
serui dauid. offerētes ei munera. **Co tēpe**
pcessit dauid etiam ad adzer regē sobare
giomis emath: quando prexit vt dilataret

imperium suum usque ad flumen eufraten. **C**epit
 ergo dauid mille quadrigas eius et septem milia equi-
 tum ac viginti milia virorum pedum. **S**ubnu-
 ciavitque omnes equos currum. exceptis cen-
 tum quadrigis quas reseruauit sibi. **S**uper-
 uenit et frater damascenus: ut auxilium preberet
 adadazer regi soba. **B**ed et huius percussit
 dauid viginti duo milia virorum. **E**t posuit
 milites in damasco: ut frater eius seruiret sibi
 et offerret munera. **A**udiuitque dominus eum in ci-
 uitate ad que prexerat. **T**ulit ergo dauid pha-
 retras aureas quas habuerant serui adadazer
 et attulit eas in iherusalem: necnon de thebat et
 thubim. **V**iribus adadazer eris plurimum de quo
 fecit salomon mare eneum et columnas et vasa
 enea. **Q**uod cum audisset thurex emath. per-
 cussisse videlicet dauid omnem exercitum ada-
 dazer regis soba: misit aduram filium suum ad
 regem dauid. ut postulare ab eo pacem: et
 congratularetur ei eo quod percussisset et expugna-
 set adadazer. **A**dversarius quippe erat thurex
 adadazer. **B**ed et omnia vasa aurea et argen-
 tea et enea consecrauit dauid rex domino. cum ar-
 gento et auro quod tulerat ex vniuersis gen-
 tibus: tam de ydumea et moab et filiis ammon
 quam de philistinim et amalech. **A**bisai vero fi-
 lius saruie percussit edom in valle salim: de-
 centem et octo milia: et constituit in edom presidium.
 ut seruiret ydumea dauid. **S**aluauitque do-
 minus dauid in ciuitate ad que prexerat. **R**e-
 gnauit ergo dauid super vniuersum israhel: et faci-
 ebat iudicium atque iusticiam in ciuitate populi suo.
Porro ioab filius saruie erat super exercitum
 et iosaphat filius abihuth a omniariis. **S**ado-
 doch autem filius achitob. et abimelech filius
 abiathar sacerdotes: et susa scriba. **B**anai
 asque filius ioiade super legiones cerethi et fe-
 lethi. **P**orro filii dauid primi ad manum regis.

CA.

XIX.

Eccecidit autem ut moreretur naas rex fi-
 liorum ammon: et regnaret anon filius
 eius pro eo. **D**ixitque dauid. **F**aciam misericor-
 diam cum anon filio naas. **P**restitit enim mihi
 pater eius gratiam. **M**isitque dauid nuncios
 ad consolandum eum super morte patris sui. **Q**ui
 cum peruenisset in terram filiorum ammon. ut con-
 solarentur anon dixerunt principes filiorum ammon ad
 anon. **T**u forsitan putas quod dauid honoris
 causa in patrem tuum miserit qui consolarentur
 te nec animaduertis quod ut exploraret et in-

uestigaret et scrutaretur terram tuam. venerunt ad
 te serui eius. **I**gitur anon pueros dauid de-
 caluauit et rasi: et percussit tunicas eorum a
 natibus usque ad pedes et dimisit eos. **Q**ui cum
 abiissent et hoc mandasset dauid. misit in oc-
 cursu eorum. **B**randem enim otumeliā sustinuerunt:
 et precepit ut manerent in iericho donec
 cresceret barba eorum. et tunc reuerterentur.
 videntes autem filii ammon quod iniuriam fecissent
 dauid. tamen anon quam reliquus populus: miserunt
 mille talenta argenti. ut adducerent sibi de
 mesopotamia et de fratre maacha et de soba
 currus et equites. **C**onduxeruntque triginta
 duo milia currum: et regem maacha cum populo
 eius. **Q**ui cum venissent. castrametati sunt
 in regione medaba. **F**iliique ammon congregati
 de viribus suis. venerunt ad bellum. **Q**uod cum au-
 disset dauid: misit ioab et omnem exercitum
 virorum fortium. **E**gressique filii ammon: direxe-
 runt aciem iuxta portam ciuitatis. **R**eges autem
 qui ad auxilium eius venerant separatim in agro
 steterunt. **I**gitur ioab intelligens bellum ex ad-
 uerso et post tergum contra se fieri: elegit vi-
 ros fortissimos de vniuerso israhel. et perrexit
 contra firum. **R**eliquam autem partem populi de-
 dit sibi manu abisai fratris sui: et prexerunt
 contra filios ammon. **D**ixitque. **S**i vicerit me fi-
 rus auxilio eris mihi: si autem superauerint te
 filii ammon ero tibi in presidium. **C**onfortare
 et agamus viriliter pro populo nostro. et pro
 viribus dei nostri. **D**ominus autem quod in conspectu suo
 bonum est faciat. **P**errexit ergo ioab et populus
 qui cum eo erat contra firum ad prelium: et fu-
 gauit eos. **P**orro filii ammon videntes quod fu-
 gisset frater. ipsi quoque fugerunt. abisai fratrem
 eius: et ingressi sunt ciuitatem. **R**euerfusque est
 etiam ioab in iherusalem. **V**idens autem frater quod ceci-
 disset coram israhel: misit nuncios et adduxit firum
 qui erat trans fluuium. **S**ophat autem princeps
 militie adadazer erat dux eorum. **Q**uod cum an-
 nunciatum esset dauid: congregauit vniuersum
 israhel. et transiit iordanem: irruitque in eos et
 direxit ex aduerso aciem: illis contra pugnan-
 tibus. **F**ugit autem frater israhel. **E**t interfecit da-
 uid de fratribus septem milia currum et quadragin-
 ta milia pedum: et sophat exercitus principem
 videntes autem serui adadazer se ab israhel esse
 superatos. transfugerunt ad dauid et seruiert
 ei. **N**oluitque ultra fratri auxilium prebere filiis
 ammon.

CA.

XX.

Adū est autē post anni circulū eo-
tpe quo solent reges ad bella pce-
dere: congregauit ioab exercitum
et robur militie: et vastauit terras filiorum
āmon. Perrexitq; et obsedit rabba. Por-
ro dauid manebat in iherlm qū ioab percussit
rabba. et destruxit eam. Tulit autez dauid
coronam melchon de capite eius. et inuenit
in ea auri pondus talentū et p̄ciosissimas gē-
mas fecitq; sibi inde dyadema. Manubias
q; urbis plurimas tulit: pplm autē qui erat
in ea eduxit et fecit sup eos tribulas et tra-
has. et ferrata carpēta transire: ita ut disse-
carent et otererent. Sic fecit dauid cūctis
urbibz filioz āmon: et reuersus est cū omni
populo suo i iherlm. Post hec incitū est bellū
in gazer aduersū philisteos: in quo percussit
sobochoi vsathites saphai d̄ gñe raphai et
humiliauit eos. Aliud q; bellū gestū est ad-
uersus philisteos: in quo percussit adeodat⁹
filius saltus bethleemites fr̄em goliath ge-
thi: cui⁹ haste lignū quasi liciatoriū tex-
entiū. Sed et aliud bellū accidit in geth i
quo fuit homo longissimus senos habēs dī-
gitos id ē simul viginti quatuor q; et ipse de
raphai fuerat stirpe generat⁹. Sic blasse-
mauit isrl: et percussit eū ionathā fili⁹ samaa
fratris dauid. Hi sunt filij rapha in geth:
q; ceciderūt in manu dauid et seruoꝝ eius.

CA.

XXI.

Dnsurrexit autē sathan o tra isrl: et
incitauit dauid vt numeraret isrl.
Dixitq; dauid ad ioab et ad p̄ncipes ppli.
Ite et numerate isrl a berlabee vsq; dan: et
afferte mihi numerū vt sciā. Responditq; io-
ab. Augeat dñs pplm suū centuplū q; sūt.
Nōne dñe mī rex: omnes serui tui sūt. Qua-
re hoc querit dñs meus qd in peccatū repu-
tet isrl. Sed sermo regis magis pualuit.
Egressusq; est ioab et circūiuit vnīuersus
isrl et reuersus est in iherlm. Deditq; dauid
numerū eoz quos circūiuerat: et inuētus ē
ois numer⁹ isrl mille milia et centum milia
viroꝝ educentiū gladiū. De iuda autē. qua-
dringēta septuaginta milia bellatoꝝ. naz-
leui et beniamin non numerauit: eo q; inui-
tus exequeret regis impiū. Displicuit atē
deo quod iussu erat et percussit isrl. Dixit
q; dauid ad deū. peccaui nimis vt h̄ facerē
Absecro autē aufer iniquitatē serui tui: qz

insipientē egi. Et locut⁹ est dñs ad gad vi-
dentē dauid dicēs. Vade et loquere ad da-
uid. et dic ei. Hec dicit dñs. Triū tibi opti-
onē do: vnū qd volueris elige vt faciā tibi.
Cūq; remisset gad ad dauid. dixit ei. Hec
dicit dñs. Elige qd volueris. Aut tribz an-
nis pestilentia. Aut tribz mensibz fugere te
hostes tuos et gladiū eoz non posse euadē.
Aut tribz diebz gladiū dñi et mortē vsari
in terrā. et angelū domini interficere i vnī-
uersis finibz isrl. Nūc igit vīde quid respon-
deā ei qui misit me. Et dixit dauid ad gad.
Ex omni pte me angustie premūt. H̄ me-
lius mihi est vt incidam in manus dñi: qz
multe sunt miserationes ei⁹. q; in man⁹ ho-
minū. Misit g dñs pestilentia in isrl: et ceci-
derūt de isrl septuaginta milia viroꝝ. Misit
q; angelū in iherlm: vt pcuteret eam. Cū-
q; pcuteret vidit dñs et misertus est super
magnitudinē mali: et imperauit angelo q
pcutiebat. Sufficit iam: cesset man⁹ tua.
Porro angel⁹ dñi stabat iux areā ornā ie-
busei: leuāsq; dauid oculos suos. vidit āge-
lū dñi stantē inter celū et terrā et euagia-
tū gladium in manu eius. et versum cōtra
iherlm: et ceciderūt tam ipse q; maiores na-
tu vestiti cilicijs pmi i terrā. Dixitq; dauid
ad deū. Nōne ego sum qui iussi vt numera-
ret pplm: ego qui peccaui: ego qui malum
feci. Iste grex quid omeruit. Dñe de⁹ me-
us verat obsecro manus tua i me. et in do-
mū patris mei: popul⁹ aut tuus nō pcutia-
tur. Angelus aut dñi pcepit gad vt dice-
ret dauid: vt ascēderet extrueretq; altare
dño deo in area ornā iebusei. Ascendit g
dauid iuxta sermonē gad: quē locut⁹ ei fu-
erat ex noīe dñi. Porro ornā cū suspexis-
set et vidisset angelū quatuorq; filij ei⁹ cū
eo: abscederūt se. Nam eo tpe terebant in
area triticū. Igit cū veniret dauid ad or-
nā aspexit eū ornā: et pcessit ei obuiā de
area et adorauit eū pronus in terrā. Dixit
q; ei dauid. Pa mihi locū aree tue. vt edi-
ficē in eo altare dño ita vt quātū valet ar-
genti accipias. et cesset plaga a p̄plo. Dix-
it aut ornā ad dauid. Tolle et faciat dñs
meus rex qd cūq; ei placet. Sed et boues do-
mī in olocaustū et tribulas in ligna: et triticū
in sacrificium: oīa libens pbebo. Dixitq; ei
rex dauid. Nequaquā ita fiet: sed argentū

dabo quantum valet. Neque enim tibi auferre deo: et sic offerre domino olocaustra gratuita. Dedit ergo dauid ornamentum pro loco fidei auri iustissimi ponderis sexcentos: et edificauit ibi altare domino: obtulitque olocaustra et pacifica et inuocauit deum et exaudiuit eum in igne de celo super altare olocaustra. Precepitque dominus angelo et uertit gladium suum in vaginam. Protinus ergo dauid videns quod exaudisset eum dominus in area ornamenti iebusei: imolabat ibi victimas. Tabernaculum autem domini quod fecerat moyses in deserto: et altare olocaustrorum ea tempestate erat in excelso gabaon: et non par ualuit dauid ire ad altare ut ibi obsecraret deum. Nimio enim timore fuerat perterritus: videns gladium angeli domini. **CA. XXII.**

Ixitque dauid. Hec est domus dei et hoc altare in olocaustrum israel. Et precepit ut congregarentur omnes preseliti de terra israel: et constituit ex eis latomos ad cedendos lapides et poliendos: ut edificaretur domus dei. Ferrum quoque plurimum ad clauos ianuarum: et ad omissuras atque iuncturas parauit dauid: et eris pondus innumerabile. Ligna quoque cedrina non poterant estimari: quod sydonij et tiri deportauerunt ad dauid. Et dixit dauid. Salomon filius meus puer paruulus est et delicatus. Domus autem quam edificare volo domino talis esse debet: ut in cunctis regionibus noietur. Preparabo ergo ei necessaria. Et ob hanc causam ante mortem suam omnes parauit impensas. Vocauitque salomonem filium suum: et precepit ei ut edificaret domum domino deo israel. Dixitque dauid ad salomonem. Fili mi: voluntatis mee fuit ut edificarem domum nomini domini dei mei: sed factus est sermo domini ad me dicens. Multum sanguinem effudisti et plurima bella bellasti: non poteris edificare domum nomini meo: tanto effuso sanguine coram me. Filius qui nascetur tibi erit vir quietissimus. Facias enim requiescere ab omnibus inimicis suis per circuitum: et ob hanc causam pacificus vocabitur: et pacem et oculum dabo in israel cunctis diebus eius. Ipse edificabit domum nomini meo: et ipse erit mihi in filium et ego ero illi in patrem: firmaboque solium regni eius super israel in eternum. Nunc ergo fili mi sit dominus tecum: et prosperare et edificare domum domino deo tuo: sicut locutus est de te. Detque tibi dominus prudentiam et sensum: ut regere possis

israel: et custodire legem domini dei tui. Tunc enim perficere poteris: si custodieris mandata et iudicia que precepit dominus moysi ut doceret israel. Confortare et viriliter age: ne timeas neque paueas. Ecce ego in paupertate mea parauimus impensas domus domini auri talenta centum milia: et argenti mille milia talentorum: eris vero et ferri non est pondus: vincit enim numerus magnitudine. Ligna et lapides parauimus ad vniuersa impendia. Habes quoque plurimos artifices: latomos et cementarios: artificesque lignorum: et cunctum artium ad faciendum opus prudentissimos: in auro et argento: et ere et ferro: cuius non est numerus. Surge igitur et fac: et erit dominus tecum. Precepit quoque dauid cunctis principibus israel: ut adiuuarent salomonem filium suum: cernitis inquit quod dominus deus vester vobiscum sit: et dederit vobis regnum per circuitum: et tradiderit omnes inimicos vestros in manus vestras: et subiecta sit terra coram domino et coram populo eius. Debete igitur corda vestra et animas vestras ut queratis dominum deum vestrum: et surgite et edificate sanctuarium domino deo: ut introducatur archa federis domini et vasa domino consecrata in domum que edificabitur nomini domini. **CA. XXIII.** **V**itur dauid senex et plenus dierum regem constituit salomonem filium suum super israel: et congregauit omnes principes israel et sacerdotes atque leuitas. Numerati quoque sunt leuite a viginti annis et super: et inuenta sunt triginta octo milia virorum. Ex his electi sunt et distributi in ministerium domus domini viginti quatuor milia: impositorum autem et iudicum sex milia. Porro quatuor milia ianitores et totidem psaltes canentes domino in organis: que fecerat ad canendum: et distribuit eos dauid per vices filiorum leui gerson videlicet et caath et merari. Filij gerson leeda et semei. Filij leeda principes: iehihel et ietha et iohel tres. Filij semei salimith et ozihel et aran tres. Isti principes familiarum leeda. Porro filij semei: leeth et ziza et iaus et baria. Isti filij semei quatuor. Erat autem leeth prior: ziza secundus. Porro paus et baria non habuerunt plurimos filios et idcirco in una familia vnusquisque domo deputati sunt. Filij caath: amra et psaar hebrei et ozihel quatuor. Filij amra: aaron et moyses. Deperatusque est aaron ut ministraret in sancta sanctorum: ipsi et filij eius in sempernum

et adoleret incensum dño scdm ritū suū: ac benediceret nomini ei⁹ in perpetuū. **M**oyse qz hominis dei filij anumerati sunt i tribu leui. **F**ilij moyse gerson et eliezer. **F**ilij gerson subuhel p̄mus. **F**uerunt autem filij eliezer filij roobia primus: et non erant eliezer filij alij. **P**orro filij roobia multiplicati sunt nimis. **F**ilij ysaar salimoth p̄m⁹. **F**ilij hebron ierian p̄mus. amarias scd⁹. iasihel tercius. iheema quartus. **F**ilij ozihel micha p̄m⁹. ieha scd⁹. **F**ilij merari. mooli et mufi. **F**ilij mooli. eleazar et eis. **M**ortuus est aut eleazar. et n̄ habuit filios sed filias: acceperūt qz eas filij eis fratres eaz. **F**ilij mufi mooli et eder et ierimoth tres. **I**sti filij leui i agnationib⁹ et familijs suis. p̄ncipes p̄ vices et numerū capitū singulorū. q̄ faciebant opa ministerij dom⁹ dñi a viginti annis et supra. **D**ixit em dauid. Requies dedit dñs de⁹ isrl p̄p̄o suo et habitatiōe iherlm vsqz i et̄num nec erit officij leuitaz vt vltra portet tabnaculū. et omnia vasa eius ad ministrandū. **I**uxta p̄cepta qz dauid nouissima supputabit n̄s filiorū leui a viginti annis et sup: et erit s̄b māu filiorū aarō. i cultū dom⁹ dñi i vestibulis et i exedris. et i loco purificatiōis. et in sanctuario et i vniuersis opib⁹ ministerij templi dñi. **S**acerdotes autem sup panes p̄positionis et ad simile sacrificiū. ad lagana et azima. et sartaginē. et ad torrēdū. et super omne p̄odus atqz mensurā. **L**euite vero vt stent mane ad ositendū et canendū dño. similiterqz ad vesp̄ā tā in oblatione olocaustorū dñi q̄ in sabbatis et kalendis et solēnitatib⁹ reliquis. iuxta numerum et ceremonias vniuscuiusqz rei. iugit̄ corā dño: et custodiāt obseruatōes tabnaculi federis. et ritū s̄ctuarij. et obsequatōes filiorū aaron fratrū suorū: vt ministrēt i domo domini.

CA.

XXIII.

Porro filijs aarō he p̄tiones erāt. **F**ilij aaron nadab et abiu et eleazar et ythamar. **M**ortui sūt aut nadab et abiu ante patrē suū absqz liberis: sacerdotioqz fund⁹ est eleazar et ythamar. **E**t diuisit eos dauid. id est. sadoch de filijs eleazari et abimelech de filijs ythamar scdm vices suas et ministerium inuentiqz sunt multo plures filij eleazar in p̄ncipibus viris q̄ filij ythamar. **D**iuisit autem eis. hoc est. filijs

eleazar p̄ncipes sedeci: et filijs ythamar p̄ familias et domos suas octo. **P**orro diuisit vt sqz iter se et familias sortib⁹. **E**rat em p̄ncipes s̄ctuarij et p̄ncipes dom⁹ dei: tā de filijs eleazar q̄ de filijs ythamar. **D**escrip̄t qz eos semeias filij nathanael s̄ba leuites corā rege et p̄ncipib⁹ et sadoch sacerdote et abimelech filio abiathar: p̄ncipib⁹ qz familias sacerdotaliū et leuiticarū vnam domū q̄ ceteris p̄erat eleazar. et alteram domū q̄ sub se habebat ceteros ythamar. **E**xiuit aut sortis p̄ma ioiari. scda iedeie. t̄cia barmi. quarta seozim. quinta melchia. sex amaima. septima achos. octaua abia. nona ihesu. decima sechenia. vndecima eliasib duodecima iacim. tredecima hophi. decima quarta isbaal. decima quinta belga. decima sexta emer. decima septima ezir. decima octaua aphses. decima nona ephexia. vicecima ezechiel. vicecima p̄ma iachin. vicecima secunda gamul. vicecima terciā dalaiau. vicecima quarta mazziau. **D**e vices eorū scdm ministeria sua vt ingrediant domū dei. et iux ritū suū sub manu aaron patris eorū: sicut p̄ceperat dñs deus isrl. **P**orro filiorū leui q̄ reliqui fuerāt de filijs amrā. erat subahel: et de filijs subahel iedeia. **D**e filijs qz roobie p̄ncips iehas. **P**saaris vero filij salemoth filiusqz salemoth filiusqz ei⁹ ieriau. p̄mus amarias scd⁹. iasihel tercius. iechmoa q̄rtus. **F**ilius ozihel micha. filij micha samyr frater micha ieha: filiusqz ieha zacharias. **F**ilij merari mooli. et mufi. filius ofian. benon. filij qz merari oziau. et soem et zachur et hebrū. **P**orro mooli filius eleazar qui nō habebat liberos. **F**ilij vero eis iheramihel. **F**ilij mufi mooli. eder et ierimoth. **I**sti filij leui scdm domos familiarū suarū. **M**iserūt qz et ipsi sortes oīa fratres suos. filios aaron coram dauid rege. et sadoch et abimelech et p̄ncipib⁹ familiarū. sacerdotaliū et leuiticarū: tam maiores q̄ minores omnes sortis eq̄liter diuidebat. **CA.** XXV. **S**itur dauid et magistrat⁹ exercit⁹ segregauerūt in ministeriū filios asaph. et iemā et ydithū qui p̄phetarēt in citharis. et psalterijs et cimbalis. scdm numerū suū dedito sibi officio seruientes. **D**e filijs asaph zachur et ioseph et nathania et asarela: filij asaph sub manu asaph p̄phetantes iuxta

regē Porro ydithū. godolias sozi ieseias et
 sabaias et mathatias. sex sub manu patris
 sui ydithū: qui in cithara prophetabat super co-
 fitentes et laudantes dñm. Heman quoque filij
 heman bocciau mathamu ozihel subuhel et
 ierimoth. ananias. anani. eliatha. geldel.
 thi. et ramethiezer. et iesbaccasa. mellothi
 othir. moziath. Omnes isti filij hemā pro-
 phete regis in sermōibus dei ut exaltaret cornu
 Deditque deus hemā filios quatuordecim. et
 filias tres. Vniuersi sub manu patris sui ad
 cantandū in templo dñi distributi erāt in
 cimbaliis et psalterijs et citharis. in ministe-
 ria domus dñi iuxta regem: asaph videlicet
 et ydithū et hemā. Fuit autē numerus eorū
 cum fratribus suis qui erudiebāt canticū dñi
 cūcti doctores ducenti octoginta octo. Mi-
 seruntque sortes per vices suas. ex eaque tā maior
 quam minor. doctus pariter et indoctus. Egres-
 sag. ē fors prima ioseph qui erat et asaph secūda
 godolie. ipsi et filij eius et fratres eius duodecim:
 tertia zachur filij et fratres eius duodecim:
 quarta ysari. filij et fratres eius duodecim:
 quinta nathanael filij eius et fratres eius duodecim:
 sexta bocciau filij et fratres eius duodecim:
 septima israhela filij et fratres eius duodecim:
 octaua ysaiel filij et fratres eius duodecim:
 nona mathanie filij et fratres eius duodecim:
 decima semeie filij et fratres eius duodecim:
 undecima esrahel filij et fratres eius duodecim:
 duodecima asabie filij et fratres eius duodecim:
 tredecima sbahel filij et fratres eius duodecim:
 quattodecima mathatie filij et fratres eius duo-
 decim: quattodecima iherimoth filij et fratres
 eius duodecim: sextadecima ananie filij et fra-
 tribus eius duodecim: septimadecima iesa-
 boccase filij et fratribus eius duodecim: oc-
 tauadecima anani filij et fratres eius duodecim:
 nonadecima mellothi filij et fratres eius duode-
 cim: vicesima eliatha filij et fratres eius duodecim:
 vicesima prima othir filij et fratres eius duodecim:
 vicesima secūda godollathi filij et fratres eius
 duodecim: vicesima tertia aznūd filij et fra-
 tribus eius duodecim: vicesima quarta roma-
 methiezer filij et fratribus eius duodecim.

CA.

XXVI.

Divisiones autē ianitorū de choritis
 mesellemia filius chore: et filij asa-
 ph filij mesellemie. zacharias primogenitus.
 iadithel secundus. zabadias tercius. iathanael

quartus. abila quintus. iohanna sextus. he-
 lienai septimus. Filij autē obededō. semeie
 as primogenitus. iozabad secundus. iohaa ter-
 cius. sachar quartus. nathanael quintus. ami-
 hel sextus. ysachar septimus. phollati octa-
 uus. qui benedixit illi dominus. Semeie autē
 filio eius nati sunt filij perfecti familiarū sua-
 rū: erant enim viri fortissimi. Filij quoque semeie.
 othni et raphael. et obediel. zabad et fra-
 tres eius viri fortissimi. heliu quoque et samach-
 ias. Omnes hi de filiis obededō ipsi et filij
 et fratres eorū fortissimi ad ministrandum
 sexaginta duo de obededō. Porro mesella-
 mie filij et fratres eorū robustissimi. decem
 et octo. De hosia autē id est de filiis merari.
 semri princeps. Nō enim habuerat primoge-
 nitū: et idcirco posuerat eū pater eius in pri-
 cipem. Belchias. secundus. tabelias tercius. za-
 charias quartus. Omnes hi filij et fratres
 hosia tredecim. Hi diuisi sunt in ianitores:
 ut semper principes custodiant sicut et fratres
 eorū ministraret in domo dñi. Misse sunt quoque
 sortes ex equo. et paruis et magnis per fami-
 lias suas in vnaquaque portarū Cecidit ergo
 fors orientalis selemie Porro zacharie fi-
 lio eius viro prudentissimo et erudito. forti-
 to obtigit plaga septentrionalis. Obede-
 dō vero et filij eius ad austrū in qua parte do-
 mus erat seniorū oculium: sephima et hosia
 ad occidentē iuxta portam que ducit ad vi-
 am ascensionis. custodia contra custodiam.
 Ad orientem vero leuite sex et ad aquilonē
 quatuor per diem. atque ad meridiem similiter
 die quatuor. et ubi erat oculū bini et bini.
 In cellulis quoque ianitorū. ad occidentē quatu-
 or in via: bini quoque per cellulas. De sunt diuisi-
 ones ianitorū filiorū chore et merari. Por-
 ro achias erat super thesauros domus dñi. et
 vasa sanctorū. filij quoque dan filij gersōni. De
 le dan princeps familiarum. ledan et gersō-
 ni ietheli: filij ietheli zathā et iohel fratres eius
 super thesauros domus dñi aramitis et ysaa-
 ritis et hebronitis et hozihelitis. Subahel
 autē filius gersō. filij moysi positus thesau-
 ris: frater quoque eius eliezer cuius filij raabia
 et huius filij ysaias et huius filij iozā. huius quoque
 filius zechri. et huius filij selemith. Ipse se-
 lemith et fratres eius super thesauros sancto-
 rū. qui sanctificauit dauid rex et princeps fa-
 miliarū et tribuni et centuriones. et duces

exercitus. de bellis et manubijs priorum. que
oscraverat ad instauracionem. et suppellecti-
lem templi domini. **H**ec autem vniuersa san-
ctificauit samuel videns et saul filius eius. et ab-
nuerunt filius ner. et ioab filius saruie. omnesque san-
ctificauerunt ea per manum salemith et fratres
eius. Saraitis vero pererat conemias et filij
eius ad opera fornicationis super israel. ad docen-
dum et iudicandum eos. Porro de hebronitis
esabias et fratres eius viri fortissimi mille
septingenti perant israel. trans iordanem extra
occidentem in cunctis operibus domini. et in myste-
rium regis. Hebronitarum autem princeps fu-
it hieria. secundum familias et agnationes eorum.
Quadragesimo anno regni dauid recensiti
sunt et inuenti sunt viri fortissimi in gazar ga-
laad. fratresque eius robustioris etatis duo mi-
lia septingenti principes familiarum. **P**repo-
suit autem eos dauid rex rubenitis et gaddi-
tis. et dimidie tribui manasse. in omne myste-
rium dei et regis. **CA. XXVII.**

Illi autem israel secundum numerum suum prin-
cipes familiarum. tribuni et centuri-
ones et prefecti qui ministrabant regi
iuxta turmas suas. ingrediētes et egredi-
entes per singulos menses in anno. viginti-
quatuor milibus singuli perant. **P**rimae turme in
primo mense isboaz pererat filius zadikel. et
sub eo viginti-quatuor milia. **D**e filiis phares
princeps eundem principum in exercitu me-
se primo. **S**ecundi mensis habebat turmam
dudiaobites et per se alter nomine macelloth
qui regebat partem exercitus viginti-quatuor
miliū. **D**uxque turme tercię in mense terci-
o erat banaias filius ioiade sacerdos. et in diui-
sione sua viginti-quatuor milia. **T**ercie est bana-
ias fortissimus inter triginta et super triginta
pererat autem turme ipsius amizadab filius ei-
us. **Q**uartus mense quarto asahel frater io-
ab. et zabadias filius eius post eum. et in tur-
ma eius viginti-quatuor milia. **Q**uintus mense
quinto princeps samaoth iezerites et in tur-
ma eius viginti-quatuor milia. **S**extus mense
sexto hira filius acces thecuites. et in tur-
ma eius viginti-quatuor milia. **S**eptimo me-
se septio helles phallonites de filiis effrai.
et in turma eius viginti-quatuor milia. **O**ct-
auus mense octauo subochai vsathites de stir-
pe sarai. et in turma eius viginti-quatuor milia.
Nonus mense nono abiezzer anathotites de

filiis iemini. et in turma eius viginti-quatuor mi-
lia. **D**ecimus mense decimo marai et ipse ne-
thophatites de stirpe sarai. et in turma eius
viginti-quatuor milia. **V**ndecimo mense vndecio
banaias pharothonites de filiis effraim. et in
turma eius viginti-quatuor milia. **D**uodecimo
mense duodecimo holdamethophatites de
stirpe gothomel. et in turma eius viginti-
quatuor milia. **P**orro tribus perant in israel
rubenitis. dux eliezzer filius zechri. symeon-
itis. dux saphacias filius macha. leuitis. asa-
bias filius chamuel. aaronitis. sadoch. iu-
da. heliu frater dauid. ysachar. amri filius
michael. zabulonitis. iesmaias filius abdie
neptalitib. iserimoth filius oziel. filius ef-
fraim osee filius ozaziu. dimidie tribui ma-
nasse. iohel filius phadaie. et dimidie tribui
manasse in galaad iaddo filius zacharie. be-
mamim autem iasibel filius abner. dan vero el-
rikel filius ieroam. **H**ii principes filiorum israel.
Noluit autem dauid numerare eos a viginti
annis inferius. quia dixerat dominus ut multi-
plicaret israel quasi stellas celi. **I**oab filius
saruie ceperat numerare nec compleuit quod super
hoc ira dei irruerit in israel. et idcirco nume-
rus eorum qui fuerat recensiti non est relat-
us in fastos regis dauid. **S**uper thesauros autem
regis fuit azmoth filius adihel. his autem the-
sauris qui erant in urbibus et in vicis et in tur-
ribus predebant ionathā filius ozie. **O**peri au-
tem rustico et agricolis qui exercebant terram
pererat ezri filius chelub. vinearumque cultori-
bus semeias romathites. cellis autem vinarijs
zabdiā aphonites. **N**am super oliueta et fi-
ceta que erant in campestribus balanan gede-
rites. super apothecas autem olei ioas. **P**orro
armentis que pascebant in sarona prepositus
fuit setrai saronites. et super boues in vallibus
saphat filius adli. super camelos vero vbil ys-
mahelites. et super azmos. iadias meronati-
tes. super ouesque iazi agarenus. **O**mnes hi
principes substantie regis dauid. **J**onathan
autem patruus dauid consiliarius vir prudens et
litteratus. ipse et iasibel filius achamoni erant
cum filiis regis. **A**chitophel etiam consiliari-
us regis. et chusi arachites amicus regis.
Post achitophel fuit ioiada filius banaie
et abiathar. **P**rinceps autem exercitus regis
CA. XXVIII. **V**erat ioab.
Anuocauit igitur dauid omnes principes

israhel. duces tribuū et ppositos turmaruꝝ
 q̄ ministrabant regi: tribunos q̄ et centu-
 riones et qui p̄erant substantie et possessio-
 nibꝝ regis: filiosqꝫ suos cū eunuchis et po-
 tentes et robustissimos quosqꝫ in exercitu
 israhel. Cūqꝫ surrexisset rex et stetit: ait.
Audite me fratres mei: et populus meus.
Cogitavi vt edificarē domū in qua requi-
 esceret archa federis dñi et scabellū peduꝝ
 dñi dei nostri: et ad edificandū omnia p̄pa-
 ravi. **Deus autē dixit mihi.** Non edificabis
 domū nomini meo. eo q̄ sis vir bellicosus et
 sanguinē fuderis: sed et elegit dñs deꝝ isrl̄
 me de vniuersa domo patris mei: vt essem
 rex sup israhel in sempiternū. **De iuda em̄**
elegit p̄ncipes. Porro de domo iuda domū
 patris mei: et de filiis patris mei placuit ei
 vt me eligeret regem sup cūctū israhel: sꝫ
 et de filiis meis. filios em̄ mihi multos dedit
 dñs: elegit salomonē filiū meū vt sederet i
 throno regni dñi super isrl̄: dixitqꝫ mihi.
Salomon filius tuus edificabit domū me-
am et atria mea. Ip̄m em̄ elegi mihi i filiū
 um. et ego ero ei in patrem: et firmabo re-
 gnum eius vsqꝫ in eternū: si p̄seuerauerit.
 facere p̄cepta mea et iudicia sicut et hodie.
Nunc ḡ coram vniuerso cetū isrl̄ audiente
deo nostro custodite et p̄quirete cuncta mā-
data dñi dei nostri vt possideatis terrā bo-
nam: et relinq̄tis eam filiis nostris post vos
vsqꝫ in sempiternū. Tu autē salomon fili mi
 scito deū patris tui: et serui ei corde p̄fecto
 et animo volūtario. **Dia em̄ corda scrutat̄**
dñs: et vniuersas mentiū cogitationes itel-
ligit. Si queheris eū inuenies: si autē dereli-
 queris eū p̄iciet te in eternū. **Nunc ḡ q̄a**
elegit te dñs vt edificares domū s̄ctuarij
confortare et p̄fice. Dedit autē dauid salo-
 moni filio suo descriptionē porticus et tēpli
 et cellarioꝝ et cenaculi et cubiculoꝝ in adi-
 tis et domus p̄piciationis. necnon et omniū
 q̄ cogitauerat atrioꝝ et exedrarū p̄ circū-
 itum in thesauros domus dñi et i thesauros
 sanctorū. diuisionūqꝫ sacerdotaliū et leuiti-
 carū in omnia opa domus dñi et in vniuersa
 vasa m̄sterij templi dñi: aurū in pondere
 p̄ singula vasa m̄sterij: argenti q̄ p̄odus
 p̄ vasoz et operū diuersitate: sed et in cāde-
 labra aurea et ad lucernas. aurū p̄ mēsurā
 vniuscuiusqꝫ candelabri et lucernarū: simi-

liter et in candelabra argētea et in lucernas
 eoz p̄ diuersitate mēsure. p̄odus argēti
 tradidit. **Aurum q̄ dedit in mēsas propo-**
fitiomis p̄ diuersitate mēsarum: similiter et
argentū in alias mēsas argēteas. Ad fu-
 scinnulas q̄ et fialas et thuribula ex auro
 purissimo et leūculos aureos p̄ q̄litate mē-
 sure p̄odus distribuit. i leūculū et leūculū:
 similiter et in leones argenteos diuersū ar-
 genti p̄odus separauit. **Altari autē in quo**
adoleť incensum: aurū purissimum dedit. et
vt ex ip̄o fieret similitudo quadrigę cherubim
extendentiū alas velantiū archam federis
dñi. Omnia inquit venerunt scripta manu
 dñi ad me: vt intelligerē vniuersa opa ex-
 eplaris. **Dixit q̄ dauid salomoni filio suo**
Viriliter age et confortare et fac: ne timeas
et ne paueas. Dñs em̄ deus meus tecū erit
 et non dimittet te nec derelinquet: donec p̄-
 ficias omne opus m̄sterij domus dñi. **Ec-**
ce diuisiones sacerdotū et leuitarū in omne
m̄steriū domus dñi assistūt tibi et para-
ti sunt: et nouerūt tam p̄ncipes q̄ populus
oia p̄cepta tua. **CA. XXIX.**

Deut̄usqꝫ est dauid rex ad omnes
ecclesiā. Salomonē filiū meū vnus
 elegit dñs adhuc puerum et tenel-
 lum. **Opus em̄ grande est: neqꝫ em̄ homini**
p̄parat habitatio sed deo. Ego em̄ totis vi-
 ribꝝ meis p̄paravi impensas domus dñi dei
 mei: aurū ad vasa aurea et argentū ad ar-
 gentea. es in enea. ferrū i ferrea. ligna ad
 lignea. lapides onichinos et quasi stibinos
 et diuersoz colorū omneqꝫ p̄ciosum lapideꝝ
 et marmor et parium abundantissime. et su-
 per hec que obtuli in domū dei mei. de pecu-
 lio meo aurū et argentū do in templum dei
 mei: exceptis his que p̄paravi in eadem san-
 ctam tria milia talenta auri et auro ophir:
 et septem milia talentoz argenti p̄batissi-
 mi ad deaurandos parietes templi: et vbi-
 cūqꝫ opus est aurū de auro. et vbi cūqꝫ op⁹
 est argentū de argento. **Opera fient p̄ ma-**
nus artificū et si quis sponte offert impleat
manum suam hodie: et offerat qđ voluerit
domino. **Volliciti sunt itaqꝫ p̄ncipes fami-**
liarū et p̄ceres tribuum isrl̄. tribum q̄ et
 centuriones et p̄ncipes p̄ncipum possessio-
 num regis: dederūtqꝫ in opera dom⁹ dñi au-
 ri talenta quinqꝫ milia et solidos decē milia

argenti talenta decē milia: et eris talenta octem et octo milia: ferri q̄ centum milia talentoz. et apud quēcūq; inuēti sūt lapides dederūt in thesauros domus dñi p manum iehibel gersonitis. **L**etatusq; est p̄plus euz vota sponte pmitterent: quia cor de toto afferrebant ea dño. **S**ed et dauid rex letatus est gaudio magno: et bñdixit dño corā vniuersa mltitudine et ait. **B**enedictus es dñe deus isrl patris nostri: ab eterno i eternū. **T**ua est dñe magnificētia et potētia et gloriā atq; victoriā: et tibi laus. **C**uncta em q̄ i celo sunt et i terrā tua sūt. **T**uū dñe regnū: et tu es sup omnes p̄ncipes. **T**ue diuitie: et tua est gloriā: tu dominaris omnī. **I**n manu tua virtus et potētia: i manu tua magnitudo: et imperiū omnī. **N**unc igit deus noster ofitemur tibi: et laudamus nomē tuum inclitū. **Q**uis ego et quis populus me⁹ vt possimus h̄ tibi vniūsa pmittere? **T**ua sunt omnia: et que de manu tua accepim⁹ dedimus tibi. **P**eregrini em sumus corā te et aduēne: sicut omnes patres nostri. **D**ies nostri quasi vmbra sup terrā et nulla ē mora. **D**ñe deus noster omnis hec copia quaz parauimus vt edificaret dom⁹ nomini sancto tuo de manu tua est: et tua sunt omnia. **S**cio de⁹ me⁹ q̄ pbes corda: et simplicitatem diligas: vnde et ego i simplicitate cordis mei letus obtuli vniuersa hec: et populum tuum qui hic reperit⁹ est vidi cū ingēti gaudio tibi offerre donaria. **D**ñe de⁹ ab raam et p̄laac et isrl patrū nostrorū custodi i eternū hanc voluntatem cordis eorū: et semper i venerationē tuā mens ista pmane at. **S**alomon q̄ filio meo da cor pfectū. vt custodiat mandata tua et testimonia tua et cerimonias tuas et faciat vniuersa: et edificet edem cui⁹ impensas parauī. **P**recipit aut dauid vniuersę ecclesie. **B**enedicite dño deo nostro. **E**t benedixit omnis ecclesia dño deo patrū suorū: et inclinauerunt se et adorauerūt deum: et deinde regē. **I**molauerūtq; victimas dño: et obtulerunt olocausta die sequenti thauros mille. arietes mille. agnos mille. cum libaminib⁹ suis. et vniuerso ritu abundantissime i omnē isrl. **E**t comederunt et biberunt corā dño i die illo cū grandī leticiā: et vixerūt secūdo salomone filium dauid. **V**ixerūt aut eum do

minio i p̄ncipem: et i pontificez. **S**editq; salom o sup solū dñi i regē p dauid patre suo et cūctis placuit: et paruit illi ois isrl. **S**ed et vniūsi p̄ncipes et potentes et cūcti filij regē dauid dederūt manū et subiecti fuerunt salomoni regi. **M**agnificauit ḡ domi nus salomonem super omnem isrl: et dedit illi gloriā regni qualem nullus habuit an euz rex isrl. **I**git dauid fili⁹ p̄lai regnauit super vniuersum isrl: et dies quib⁹ regnauit super isrl fuerūt q̄draginta anni. **I**n hebron regnauit septem annis et i iherlm triginta trib⁹: et mortuus est i senectute bona plenus dierū. et diuitijs et gloriā: et regnauit salomon fili⁹ eius p eo. **H**ęsta aut regis p̄iora et nouissima scripta sunt i libro samuel videntis et i libro nathan p̄phete atq; i volumine gad videntis: vniuersi q̄ regni eius et fortitudinis et temporū q̄ tranſierūt s̄ eo siue i israhel: siue i cūctis regnis terraz.

Explicit liber paralipomenon primus.

Incipit liber paralipomeno sc̄ds. CA. I.

E confortatus est ergo salomon filius dauid i regno suo: et dñs erat cum eo: et magnificauit eum i excelsum. **P**recepitq; salomon vniuerso israheli tribunis et centurionib⁹ et ducibus et iudicib⁹ omnis isrl et p̄ncipib⁹ familiarū: et abiit cū vniuersa multitudine i excelsum gabaon: vbi erat tabernaculū federis dñi: qd fecit moyses famulus dei i solitudine: archam aut dei adduxerat dauid de cariatthiarim i locū quēz p̄parauerat ei et vbi fixerat illi tabernaculū: hoc est i iherlm. **A**ltare q̄ eneū qd fabricatus fuerat beseleel filius vri filij vr ibi erat coram tabernaculo dñi: quod et requisit salomon et omnis ecclesia. **A**scenditq; salomon ad altare eneū coram tabernaculo federis dñi et obtulit i eo mille hostias. **E**cce aut i ipa nocte apparuit ei deus dicens. **P**ostula qd vis: vt dem tibi. **D**ixitq; salomon deo. tu fecisti cū dauid patre meo misericordiā magnā: et cōstituiſti me regem p eo. **N**unc ḡ dñe deus: impleat sermo tuus quē pollicit⁹ es dauid patri meo. **T**u em me fecisti regē super populū tuū multū: qui tā innumerabil

est q̄ puluis terre. **D**a mihi sapientiā et intelligentiā: vt ingrediar et egrediar coram populo tuo. Quis em̄ potest hūc pplm tuum digne qui tam grandis est iudicare? **D**ixit aut̄ deus ad salomonē. Quia hoc magis placuit cordi tuo. et non postulasti diuitias et substantiā et gloriā. neq; animas eoz qui te oderant: sed nec dies vite plurimos. petisti aut̄ sapientiā et scientiā: vt iudicare possis populum meū super quē constitui te regē. **S**apientia et scientia data sūt tibi. **D**iuitias aut̄ et substantiā et gloriā dabo tibi: ita vt nullus in regibz nec ante te nec post te fuerit similis tui. **V**enit ḡ salomon ab excelso gabaon in iherlm corā tabernaculo federis: et regnauit sup̄ israhel. **C**ongregauitq; sibi currus et equites: et facti sunt ei mille quadringenti currus et duodecim milia equitū. et fecit eos eē in urbibz q̄ drigarū et cū rege in iherlm. **P**rebuitq; rex argentū et aurum in iherlm quasi lapides et cedros quasi ficomoros que nascunt̄ in campstribz multitudīne magna. **A**dducebant aut̄ ei equi de egipto de choa a negociatoribz regis: qui ibant et emebant p̄cio quadrigā equoz sexcentis argenteis et equū centū quadraginta. **S**imiliter de vniuersis regnis cethoz et a regibz hirie emptio celebrabat̄. **CA. II.**

Ecreuit aut̄ salomon edificare domū nomini dñi: et palacium sibi. **E**t numerauit septuaginta milia viro- rum portantiū humeris: et octoginta milia qui cederent lapides in montibz: p̄positosq; eoz tria milia sexcentos. **M**isit q; ad hirā regem tyri dicens. **S**icut egisti cuz dauid patre meo. et misisti ei ligna cedrina vt edificaret sibi domum in qua et habitauit: sic fac mecū vt edificem domū nomini dñi dei mei: et cōsecrem eam: ad adolendū incensuz coram illo et fumigāda aromata. et ad p̄positionē panum sempiternā et olocauitoma ta mane et vespere. sabbatis q; et neomenijs et solēnitatibz dñi dei nostri in sempiternuz que mandata sunt isrl̄. **D**omus em̄ quam edificare cupio magna est. **M**agnus ē em̄ deus noster: sup̄ omnes deos. **Q**uis ḡ poterit p̄ualere: vt edificet ei dignaz domū? **S**i celum et celi celorum capere eum nequeūt: quant⁹ ego sū vt possim edificare ei domū

Sed ad hoc tantum vt adoleatur incensum corā illo. **M**itte igit̄ mihi virū eruditū qui nouerit opari in auro et argento ere et ferro purpura coccino et iacinto. et qui sciat sculperē celaturas: cum his artificibz q̄s mecū habeo in iudea et in iherlm quos p̄parauit dauid pater meus. **S**ed et ligna cedrina mitte mihi et artheutina et pinea de libano. **S**cio em̄ q; serui tui nouerint cedere ligna de libano. **E**t erūt serui mei cū seruis tuis vt parent̄ mihi ligna plurima. **D**omus em̄ quam cupio edificare magna est nimis et elita. **P**reterea operarijs qui cesuri sunt ligna seruis tuis dabo in cibaria tritici choros viginti milia: et ordeī choros totidem: et olei q; sata viginti milia. **D**ixit aut̄ hirā rex tyri p̄ literas q̄s miserat salomoni. **Q**uia dilexit dñs populū suū: idcirco te regnare fecit super eum. **E**t addidit dicens. **B**enedictus dñs deus isrl̄ qui fecit celū et terram: qui dedit dauid regi filiū sapientē et eruditū et sensatuz atq; prudentem: vt edificaret domū dño. et palaciū sibi. **M**isi ḡ tibi virū prudentem et scientissimū. **H**irā patrem meū filium mulieris de filia bz dan cui⁹ pater fuit tiriū: qui nouerit opari in auro et argento. ere et ferro et marmore et lignis: in purpura q; et iacinto et bisso et coccino. et qui sciat celare omnez sculpturam. et adinuenire prudenter quod cui⁹ in opere necessariū est: cū artificibz tuis et cū artificibz dñi mei dauid patris tui. **T**riticū ḡ et ordeum et oleū et vinum. que pollicitus es dñe mi mitte seruis tuis. **N**os aut̄ cedemus ligna de libano quot necessaria habueris: et applicabim⁹ ea ratibus p̄ mare in ioppē: tuū aut̄ erit transferre ea in iherlm. **N**umerauit igit̄ salomon omnes viros p̄selitos qui erant in terra isrl̄. post dī numerationē quā dīnumerauit pater eius et inuenti sunt centum quinquaginta milia et tria milia sexcenti. **F**ecitq; ex eis septuaginta milia q̄ humeris onera portarēt: et octoginta milia qui lapides de montibz cederēt: tria aut̄ milia et sexcentos p̄positos operuz populi. **CA. III.**

Cepit salomon edificare domus dñi in iherlm in monte moria qui demonstrat⁹ fuerat dauid patri ei⁹ in loco quē parauerat dauid in area ornari.

iebusi. **C**epit aut edificare mense secundo: a quarto regni sui. Et hec sunt fundamenta que iecit salomon vt edificaret domus dei: longitudinis cubitos in mensura prima sexaginta: latitudinis cubitos viginti. **P**ortis vero ante frontem que tetendebat in longum iuxta mensuram latitudinis domus: cubitos viginti. **P**orro altitudo centum viginti cubitorum erat. **E**t deaurauit eam intrinsecus auro mundissimo. **D**omum quoque maiorem texit tabulis ligneis abiegnis: et lammas auri obizis affixit per totum. **S**culpfitque in ea palmas: et quasi catenulas se inuicem opletentes. **T**rauit quoque pavimentum templi preciosissimo marmore: decore multo. **P**orro aurum erat prebatissimum. **S** cuius laminis texit domum et trabes eius et postes et parietes et ostia: et celauit cherubim in parietibus. **F**ecit quoque domum sancti sanctorum: longitudinem iuxta latitudinem domus cubitorum viginti: et latitudinem filiter viginti cubitorum. **E**t laminis aureis texit eam quasi talentis sexcentis: sed et clauos fecit aureos: ita vt singuli clauus filios quinquagenos appenderet. **C**enacula quoque texit auro. **F**ecit etiam in domo sancti sanctorum cherubim duos opere statuario: et texit eos auro. **A**le cherubim viginti cubitis extendebant: ita vt vna ala haberet cubitos quinque et tangeret parietem domus: et altera quinque cubitos habens: aliam tangeret alteri cherub. **S**iliter cherub alteri: ala quinque cubitos habebat: et tangebatur parietem: et ala eius altera quinque cubitorum ala cherub alteri attingebat. **I**gitur ale utriusque cherub expansae erant: et extendebantur per cubitos viginti. **I**psi autem stabant erectis pedibus: et facies eorum versoerant ad exteriores domum. **F**ecit quoque velum ex iacinto purpura coccyneo et bisso: et intexuit ei cherubi. **A**n te fores etiam templi duas columnas: que triginta et quinque cubitos habebant altitudinis. **P**orro capita eorum quinque cubitorum: necnon et quasi catenulas in oraculo: et superposuit eas capitibus columnarum. **M**alagranata etiam centum: que catenulis interposuit. **I**psas quoque columnas posuit in vestibulo templi: vnam a dextris et alteram a sinistris. **E**a quae a dextris erat vocauit iachim: et quae ad leuam vocauit booz.

CA.

III.

Fecit quoque altare eneum viginti cubi-

torum longitudinis et viginti cubitorum latitudinis et decem cubitorum altitudinis. **M**are etiam eneum fusile decem cubitis a labio usque ad labium: rotundum per circuitum. **Q**uinque cubitos habebat altitudinis: et funiculis triginta cubitorum abigebat gremium eius. **S**ilitudo quoque bouum erat subter illud. **E**t decem cubitis quedam extrinsecus celature: quasi duobus versibus alium maris circuibant. **B**oues autem erant fusiles: et ipsum mare super duodecim boues impositum erat: quorum tres respiciebant ad aquilonem: et alii tres ad occidentem. **P**orro tres alii meridiem: et tres qui reliqui erant orientem: habentes mare superpositum. **P**osteriora autem bouum erant intrinsecus sub mari. **P**orro vastitas eius habebat mensuram palmi: et labium illius erat quasi labium calicis vel repandi lilii: capiebatque tria milia metretas. **F**ecit quoque concas decem: et posuit quinque a dextris et quinque a sinistris: vt lauaret in eis omnia quae in holocaustum oblata erant. **P**orro in mari sacerdotes lauabant. **F**ecit autem et candelabra aurea decem secundum speciem quam iusserat fieri: et posuit ea in templo quinque a dextris et quinque a sinistris. **N**ecnon et mensas decem et posuit eas in templo quinque a dextris et quinque a sinistris. **F**ialas quoque aureas centum. **F**ecit etiam atrium sacerdotum et basilicam gradem: et ostia in basilica quae texere. **P**orro mare posuit in latere dextro contra orientem ad meridiem. **F**ecit autem hiram lebetas et creagras et fialas: et compleuit omne opus regis in domo dei. **H**oc est columnas duas et epistilia: et capita et quasi quedam retiacula: que capita tegerent super epistilia. **M**alagranata quoque quadraginta et retiacula duo: ita vt binis ordinibus malagranatarum singulis retiaculis iungerentur: que pregerent epistilia et capita columnarum. **B**ases etiam fecit: et cocas: quas superposuit basibus mare vnum: boues quoque duodecim sub mari et lebetas et creagras et fialas. **D**ia vasa fecit salomoni hiram pater eius in domo domini: ex ere mundissimo. **I**n regione iordanis fudit ea rex in agillosa terra: iter sochor et saredata. **E**rat autem multitudo vasorum innumabilis: ita vt ignoraretur pondus eris. **F**ecit quoque salomon omnia vasa domus dei: et altare aureum et mensas et super eas panes propitiis. **C**andelabra quoque cum lucernis suis vt lucerent ante oraculum iux-

ritū ex auro purissimo. et florentia quedam
 et lucernas. et forcipes aureos. **D**ia δ auro
 mundissimo facta sunt. **T**himeamateria q̄
 et thuribula et fialas et mortariola. ex auro
 purissimo. **E**t ostia celauit templi interioris
 id est. in sancta sanctorum. et ostia templi fori
 secus aurea. **S**icq̄ opletū ē omne opus qd
 fecit salomon i domo dñi. **CA. V.**
Antulit igit̄ salomō oīa que voverat dauid
 pater suus. argentū et aurū. et vniuersa va
 sa posuit in thesauros domus dñi. **P**ost que
 congregauit maiores natu isrl et cūctos p̄
 cipes tribuū. et capita familiarū δ filijs isrl
 in iherlm. vt adducerēt archam federis do
 mini de ciuitate dauid que est in syon. **V**e
 nerūt itaq̄ ad regem omnes viri isrl. i die
 solēni mensis septimi. **C**ūq̄ venissent cūcti
 senioz isrl. portauerūt leuite archam. et ite
 lerūt eam. et omnē paraturam tabernaculi.
Porro vasa sanctuarij que erāt in taberna
 culo portauerūt sacerdotes cū leuitis. **R**ex at̄
 salomon et vniuersus cetus isrl. et omnes q̄
 fuerūt congregati ante archā imolabāt ari
 etes et boues absq̄ vllō numero. **T**āta em̄
 erat multitudo victimarū. **E**t intulerunt
 sacerdotes archam federis dñi i locum su
 um id est. ad oraculū templi in sancta san
 ctōz subter alas cherubim. ita vt cherubi
 expanderēt alas suas sup locū in quo posi
 ta erat archa. et ipam archam tegerēt cū
 vctibz suis. **V**ectiū aut̄ quibz portabat ar
 cha. q̄ paululū longiores erāt capita. pa
 rebant ante oraculum. **S**i vero quis paulu
 lum fuisset extrinsecus. eos videre nō pote
 rat. **F**uit itaq̄ archa ibi vsq̄ in presentem
 diem. **N**ihilq̄ erat aliud in archa nisi due
 tabule. quas posuerat moyses in oreb. quā
 do legem dedit dñs filijs isrl egredientibz
 ex egipto. **E**gressis aut̄ sacerdotibz de san
 ctuario. omnes em̄ sacerdotes qui ibi pote
 rāt inueniri sanctificati sunt. nec adhuc i il
 lo tpe vices et misteriorum ordo inter eos
 diuisus erat. **T**am leuite q̄ cantores id est
 et qui sub asaph erant. et qui sub heman. et
 qui sub ydithū filij et fratres eorum vestiti
 bissimis. cimbaliis et psalterijs. et citharis cō
 crepabant stantes ad orientalem plagam
 altaris. et cū eis sacerdotes centuz viginti
 ea nentes tubis. **I**git̄ cūctis pariter et tu
 bis et voce et cimbaliis et organis. et diuerfi

generis musicoz cōmētibz. et vocem in sub
 lime tollentibz longe sonit⁹ audiebāt. ita
 vt cū dñm laudare cepissent et dicere. **C**ō
 fitemini dño qm̄ bonus. qm̄ in eternū mise
 ricordia ei⁹. impleret dom⁹ dei nube. ne pos
 sent sacerdotes stare. et ministrare ppter ca
 liginē. **C**ompleuerat em̄ glā dñi domū dei.

CA. VI.

Enc salomon ait. **D**ñs pollicitus ē
 vt habitaret in caligine. ego aut̄
 edificauī domū nomī ei⁹. vt habitaret ibi
 in perpetuū. **E**t ouertit rex faciē suā. et be
 nedixit vniuerse multitudinī isrl. **N**az ois
 turba stabat intenta et ait. **B**enedictus do
 minus deus isrl. q̄ qd locut⁹ est dauid pa
 tri meo. opere opleuit dicēs. **A** die q̄ eduxi
 populū meū de terra egipti. nō elegi ciuita
 tem de cūctis tribubus isrl vt edificaret in
 ea domus nomini meo neq̄ elegi quēquam
 aliū virū vt esset dux in populo meo isrl. s̄
 elegi iherlm vt sit nomen meū in ea et elegi
 dauid vt ostituerē eū sup populū meū isrl.
Cūq̄ fuisset voluntatis dauid patris mei.
 vt edificaret domū nomini dñi dei israhel.
 dixit dñs ad eū. **Q**uia hec fuit volūtas tua
 vt edificares domū nomini meo. bene qdē
 fecisti huiusmodi habere volūtatē. sed
 non tu edificabis mihi domū. **V**erūtamen
 filius tuus qui egrediet̄ de lumbis tuis. ip
 se edificabit domū nomini meo. **C**ōpleuit
 ḡ dñs sermonē suū quē locutus fuerat. et
 ego surrexi p dauid patre meo. et sedi sup
 thronū isrl sicut locutus est dñs. et edifica
 ui domū nomini dñi dei isrl. et posui in ea ar
 cham in qua est pactū dñi qd pepigit cū fi
 lijs isrl. **S**tetit ḡ coraz altari dñi ex adūso
 vniuerse multitudinis isrl. et extendit ma
 nus suas. **S**i quidem fecerit salomon basim
 eneam et posuerat eā i medio basilice. habē
 tem quinq̄ cubitos longitudinis. et quinq̄
 latitudinis et tres cubitos altitudinis. **S**te
 titq̄ super eā. et deinceps flexis genibz con
 tra vniuersam multitudinē isrl et palmis i
 celū leuatis ait. **D**ñe deus isrl. nō ē similis
 tui deus in celoz in terra. q̄ custodis pactū
 et misericordiā cū seruis tuis. qui ambulāt
 corā te i toto corde suo. q̄ pstitisti seruo tuo
 dauid patri meo quecūq̄ locut⁹ fueras ei
 et q̄ ore pmissas opere oplesti. sicut et p̄is
 tempus pbat. **N**unc ḡ dñe deus isrl imple

seruo tuo patri meo dauid quecuq; locutus es dicens. **N**on deficiet ex te vir coram me qui sedeat super thronum israel: ita tamen si custodierint filii tui vias tuas. et ambulauerint in lege mea: sicut et tu ambulasti coram me. **E**t nunc domine deus israel firmetur sermo tuus: quem locutus es seruo tuo dauid. **E**rgo ne crebibile est. ut habitet deus cum hominibus super terram. **S**i celum et celi celorum non te capiunt: quantomagis domus ista quam edificauimus. Sed ad hoc tamen facta est. ut respicias orationes serui tui. et obsecrationem eius domine deus meus audias et preces quas fudit famulus tuus coram te: ut aperias oculos tuos super domum istam diebus et noctibus. super locum in quo posuisti tuus es ut inuocetur nomen tuum et exaudies orationem quam seruus tuus orat in eo: et exaudias preces famuli tui et populi tui israel. **Q**uia cumque orauerit in loco isto. exaudi deus habitaculo tuo id est. de celis. et propitiare. **S**i peccauerit quispiam in proximum suum et iurare contra eum paratus venerit. sequi maledictio constringerit eum coram altari in domo ista tu audies de celo. et facies iudicium seruatorum tuorum: ita ut reddas iniquo viam suam in caput proprium: et visitaris iustum retribuens ei secundum iusticiam suam. **S**i superatus fuerit populus tuus israel ab inimicis. peccabunt enim tibi. et ouerfi egerint penitentiam. et obsecrauerint nomen tuum. et fuerint deprecati in loco isto tu exaudies de celo et propitiare peccato populi tui israel et reducere eos in terram quam dedisti eis et patribus eorum. **S**i celo clauso pluuia non fluxerit propter peccata populi tui. et deprecati te fuerint in loco isto et confessi nomini tuo. et ouerfi a peccatis suis cum eos afflixeris exaudi de celo domine. et dimitte peccata seruis tuis. et populi tui israel: et doce eos viam bonam. per quam ingrediantur: et da pluuiam terre quam dedisti populo tuo ad possidendum. **F**ames si orta fuerit in terra. et pestilentia. erugo et aurugo et locusta et bruchus. et hostes vastatis regionibus portas obsederint ciuitatis omnisque plaga et infirmitas precesserit: si quis de populo tuo israel fuerit deprecatus agnoscens plagam et infirmitatem suam et expanderit manus suas in domo hac: tu exaudies de celo de sublimi sancti habitaculo tuo. et propitiare: et redde unicuique secundum vias suas quas nosti eum habere in corde suo. **T**u enim solus nosti con-

da filiorum hominum: ut timeant te et ambulent in viis tuis cunctis diebus quibus viuunt super faciem terre quam dedisti patribus nostris. **E**xternum quod qui non est de populo tuo israel si venerit de terra longinqua propter nomen tuum magnam et propter manum tuam robustam. et brachium tuum extentum. et adorauerit in loco isto: tu exaudies de celo firmissimo habitaculo tuo. et facies cuncta per quibus inuocauerit te ille peregrinus: ut sciant omnes populi terre nomen tuum. et timeant te sicut populus tuus israel. et agnoscant quod nomen tuum inuocatum est super domum hanc quam edificauimus. **S**i egressus fuerit populus tuus ad bellum contra aduersarios suos. per viam in qua miseris eos: adorabunt te contra viam in qua ciuitas hec est quam elegisti. et domus quam edificauimus nomini tuo: ut exaudias de celo preces eorum et obsecrationem. et visitaris. **S**i autem peccauerit tibi. neque enim est homo qui non peccet. et iratus fueris eis. et tradideris hostibus. et capti uos duxerit eos in terram longinquam vel certe que iuxta est. et ouerfi in corde suo in terra ad quam captiui ducti fuerant egerint penitentiam. et deprecati te fuerint in terra captiuitatis sue. dicentes. peccauimus. iniquum fecimus. iniuste egimus: et reuerfi fuerint ad te in toto corde suo. et tota anima sua in terra captiuitatis sue. ad quam ducti sunt: adorabunt te contra viam terre tue quam dedisti patribus eorum. et urbem quam elegisti. et domus quam edificauimus nomini tuo: ut exaudias de celo. hoc est. de firmo habitaculo tuo preces eorum. et facias iudicium. et dimittas populo tuo quamuis peccatori. **T**u es enim deus meus. **A**pperiant queso oculi tui: et aures tue intente sint ad orationes que fiunt in loco isto. **N**unc igitur surge domine deus in requiem tuam: tu et archa fortitudinis tue. **S**acerdotes tui domine deus: induant salutem: et sancti tui letentur in bonis. **D**omine deus meus ne auerferis faciem christi tui. **M**emento misericordiarum dauid serui tui. **C**umque conpleisset salomon fundens preces. ignis descendit de celo: et deuorauitolocusta et victimas. et maiestas domini impleuit domum: nec poterant sacerdotes ingredi templum domini eo quod impleisset maiestas domini templum domini. sed et omnes filii israel videbant descendentem ignem et gloriam domini super domum: et corruentes prope in terram super pavimentum

stratū lapide adorauerūt ⁊ laudauerūt dō
mīnū qm̄ bonus: qm̄ in seculū misericordia
eius. Rex aut̄ et omnis populus imolabant
victimas corā dño. **CA. VII.**

M Actauit igit̄ rex salomon hostias.
boū vigintiduo milia: arietū centū
viginti milia. Et dedicauit domū dei
rex ⁊ vniuersus popul⁹. Sacerdotes autez
stabant in officijs suis. ⁊ leuite in organis
carmīnū dñi. que fecit dauid rex ad laudā
dum dñm. qm̄ in seculū misericordia eius:
hymnos dauid canentes p̄ man⁹ suas. **Pō**
ro sacerdotes canebāt tubis ante eos: cū
ctusq; isrl̄ stabat. Sanctificauit q; salomō
medium atrij ante templū dñi. Obtulerat
em̄ ibi olocaustra ⁊ adipēs pacificorū: q; al
tare eneū qđ fecerat non poterat sustinere
olocausta ⁊ sacrificia ⁊ adipēs. Fecit ḡ sa
lomon solēnitatem ī tpe illo septem dieb⁹
⁊ omnis isrl̄ cum eo. ecclesia magna valde:
ab introitu emath vsq; ad torrentē egipti.
Fecitq; die octaua collectā. eo qđ dedicass⁹
altare septē dieb⁹. ⁊ solēnitatē celebrasset
dieb⁹ septē. Igit̄ die vicefimatercia mēsis
septimi dimisit populos ad tabernacula sua.
letātes atq; gaudētes sup̄ bono qđ fecerat
dñs dauid ⁊ salomoni ⁊ isrl̄ populo suo. **Cō**
pleuitq; salomon domū dñi. et domū regis
⁊ omnia que disposuerat in corde suo vt fa
ceret in domo dñi ⁊ ī domo sua. ⁊ p̄speratus
est. Apparuit aut̄ ei dñs nocte: ⁊ ait. Audi
ui orationē tuā: ⁊ elegi locum istū mibi in
domū sacrificij. Si clausero celū ⁊ pluuia n̄
fluxerit. ⁊ mādauero ⁊ p̄cepero locuste vt
deuoret terram. et misero pestilentiam in
populum meū. ouersus aut̄ populus meus
sup̄ quos inuocatū est nomen meū. **S̄p̄cat⁹**
me fuerit. ⁊ exquehuerit facies meā. ⁊ ege
rit penitentiā a vñs suis pessimis: ⁊ ego ex
audia de celo. ⁊ p̄picius ero peccatis eorū.
⁊ sanabo terrā eorū. **Oculi q; mei erūt ap**
ti ⁊ aures mee erecte: ad orationes ei⁹ qui
in loco isto orauerit. **Elegi em̄ ⁊ sanctifica**
ui locū istum. vt sit nomē meū ibi in semp̄
ternum. ⁊ p̄maneant oculi mei et cor meuz
ibi cūctis dieb⁹. Tu q; si ambulaueris co
ram me sicut ambulauit dauid pater tuus
⁊ feceris iuxta oīa que p̄cepi tibi. ⁊ iustici
as meas iudiciaq; seruaueris suscitabo thro
nū regni tui sicut pollicitus sum dauid pa

tri tuo dicens. Non auferetur de stirpe tua
vir qui non sit p̄nceps in isrl̄. Si aut̄ auer
si fueritis ⁊ dereliqueritis iusticias meas ⁊
p̄cepta mea que p̄posui vobis: ⁊ abeuntes
seruieritis dijs alienis ⁊ adoraueritis eos:
euellam vos de terra mea quā dedi vobis. ⁊
domū hanc quā edificauī nomini meo p̄nci
am a facie mea. ⁊ tradam eā in parabolaz
⁊ in exemplū cūctis populis. et domus ista
erit in puerbiū vniuersis transeuntibus: ⁊
dicent stupentes. Quare fecit dñs sic terre
huic et domui huic? **Rēspōdebūtq;.** Quia de
reliquerūt dñm deum patrū suorū qđ eduxit
it eos de terra egipti: et apprehēderūt deos
alienos et adorauerūt eos et coluerūt: idē
co venerūt sup̄ eos vniuersa hec mala.

CA. VIII.

Cōpletis autē viginti annis postq̄
edificauit salomon domū domini ⁊
domum suam: ciuitates quas dederat hi
ram salomoni edificauit. et habitare ibi
fecit filios isrl̄. Abijt quoque in emath su
ba. et obtinuit eam ⁊ edificauit palmiram
in deserto: et alias ciuitates munitissimas
edificauit ī emath. Extruxitq; betheron su
periorē: et betheron inferiorē. ciuitates mu
ratas: habētes pōtas ⁊ vctes ⁊ seras. Ba
laath etiā et omnes vrbes firmissimas que
fuerūt salomonis. cūctasq; vrbes qđ zigaz
et vrbes equitū. **Omnia q̄cūq; voluit fecit**
rex salomō atq; disposuit. edificauit in ihe
rusalē. et in libano et in vniuersa terra po
testatis sue. **Omne** populum qui derelictus
fuerat de hetheis et amorreis. ⁊ phereiseis ⁊
eueis. et iebuseis. qui non erāt de stirpe isrl̄
de filijs eorū et de posteris quos non interfe
cerāt filij isrl̄ subiugauit salomon ī tribu
tarios vsq; in diē hanc. **Pōro** de filijs isrl̄
non posuit vt seruirēt operibus regis. **Ipsi**
em̄ erāt viri bellatores et duces p̄mi. et p̄
cipes quadrigarū et equitum ei⁹. **Omnes**
aut̄ p̄ncipes exercitus regis salomonis: fu
erūt ducenti quinquaginta. qui erudiebāt
populū. **Filiam** vero pharaonis trāstulit d̄
ciuitate dauid: in domū quaz edificauerat
ei. **Dixit em̄.** Non habitabit vxor mea in
domo dauid regis isrl̄ eo qđ sanctificata sit.
quia ingressa est in eam archa dñi. **Tūc** ob
tulit salomō olocaustra dño sup̄ altare dñi
qđ extruxerat ante porticū: vt per singulos

diebus offerret in eo iuxta preceptum moysi in sab-
batis. et kalendis et in festis diebus ter per an-
num: id est. in sollemnitate azimorum et sollemi-
tate ebdomadarum et in sollemnitate tabernaculorum.
Et constituit iuxta dispositionem david patris sui
officia sacerdotum in ministeriis suis. et levi-
tas in ordine suo: ut laudaret et ministraret
coram sacerdotibus iuxta ritum uniuscuiusque
diei: et ianitores in divisionibus suis per portas
et portam. Sic enim preceperat david homo dei.
Nec pretergressi sunt de mandatis regis tam
sacerdotes quam leuite: ex omnibus que preceperat.
Et in custodiis thesaurorum omnes impensas
preparatas habuit salomon: ex eo die quo fuit
davit domum domini usque in diem quo perfecit eam.
Tunc abiit salomon in aspongaber. et in hapa-
lath. ad ora maris rubri que est in terra edom.
Misit ergo ei hiram per manus servorum suorum
naues et nautas gnaros maris: et abierunt
cum servis salomonis in ophir. Tuleruntque in
de quadringenta quinquaginta talenta auri:
et attulerunt ad regem salomonem. **CA. IX.**

Regina quoque saba cum audisset famam
salomonis. venit ut temptaret eum in
enigmatibus in iherosolimam: cum magnis
opibus et camelis que portabant aromata. et
auri plurimum gemmasque preciosas. Cumque ve-
isset ad salomonem locuta est ei quecumque erant
in corde suo. Et exposuit ei salomon omnia que
proposuerat: nec quicquam fuit quod non perspicuum
ei fecerit. Que postquam vidit sapientiam scilicet
salomonis. et domum quam edificauerat. necnon
et cibaria mensae eius et habitacula servorum
et officia ministrorum eius et vestimenta eorum.
picernas quoque et vestes eorum: et victimas quas
imolabat in domo domini: non erat pro stupore ul-
tra in ea spiritus. Dixitque ad regem. Verum
est sermo quem audieram in terra mea: de vir-
tutibus et sapientia tua. Non credebam nar-
rantibus: donec ipsa venissem et vidissent oculo
mei. et probassem vix medietatem sapientie
tue mihi fuisse narratam. Viciisti famam vir-
tutibus tuis. Beati viri tui et beati servi tui:
hi qui assistunt coram te omni tempore. et au-
diunt sapientiam tuam. Sit dominus deus tuus be-
nedictus qui voluit te ordinare super thronum
suum regem domini dei tui. Quia diligit deus israel
et vult servare eum in eternum: idcirco posu-
it te super eum regem. ut facias iudicia atque
iusticia. Dedit autem regi centum viginti tale

ta auri. et aromata multa nimis: et gemas
preciosissimas. Non fuerunt aromata talia:
ut hec que dedit regina saba regi salomo-
ni. Sed et servi hiram cum servis salomonis
attulerunt aurum de ophir: et ligna thina. et ge-
mas preciosissimas. De quibus fecit rex de li-
gnis sex thymis gradus in domo domini. et in do-
mo regia: citharas quoque et psalteria cantoribus.
Nunc visum sunt in terra iuda ligna talia. Rex
autem salomon dedit regine saba cuncta que vo-
luit. et que postulavit: et multo plura quam attu-
lerat ad eum. Que reversa abiit in terram suam
cum servis suis. Erat autem pondus auri quod af-
ferebat salomoni per singulos annos sexcenta
sexaginta sex talenta auri: excepta ea sum-
ma quam legati diversarum gentium et negoci-
atores afferre consueverant. omnesque reges
arabie et satrape terrarum: qui portabant au-
rum et argentum salomoni. Fecit igitur rex salo-
mon ducentas hastas aureas. de summa sex-
centorum aureorum: qui in singulis hastis expen-
debant. Trecenta quoque scuta aurea trecento-
rum aureorum: quibus tegebant singula scuta.
Posuitque ea rex in armamentario quod erat
osculum nemore. Fecit quoque rex solium eburneum
grade: et vestiuit illud auro mundissimo. Rex
quoque gradus quibus ascendebat ad solium. et sca-
bellum aureum: et brachiola duo alteriussecus. et
duos leones stantes iuxta brachiola: sed et
alios duodecim leuculos stantes super sex gra-
dus ex utraque parte. Non fuit tale solium
in universis regnis. Omnia quoque vasa convivii
regis erant aurea: et vasa domus saltus liba-
ni ex auro purissimo. Argentum enim in diebus
illis pro nihilo reputabatur. Siquidem naues
regis ibant in tharshis cum servis hiram semel in
tribus annis: et deferrebant inde aurum et argen-
tum et ebur et simias et pavos. Magnificatus
est igitur salomon super omnes reges terre
pro divitiis et gloria. Omnesque reges terrarum
desiderabant videre faciem salomonis: ut au-
direrent sapientiam quam dederat deus in corde
eius. Et deferrebant ei munera: vasa argen-
tea et aurea. et vestes. et arma. et aromata.
equos et mulos per singulos annos. Habuit
quoque salomon quadraginta milia equorum in sta-
bulis: et currum equitumque duodecim milia.
Constituitque eos in urbibus quadrigarum:
et ubi erat rex in iherosolimam. Exercuit etiam potes-
tatem super cunctos reges a flumine eufrate

vsq; ad terrā philistinorum: et vsq; ad terminos egipti. Tantāq; copiam prebuit argenti in iherusalem quasi lapidum: et cedrorum tantā multitudinem velut ficorum que gignunt in campis: et adducebant autē ei equi de egipto cunctisq; regionibus. Reliqua autē operum salomonis priorum et nouissimorum scripta sunt in verbis nathan prophete: et in libris abie sylomonitis: in visione q̄ addo vidētis contra iheroboam filium nabath. Regnavit autē salomō in iherusalem super omnem israhel: quadraginta annis. Dormiuitq; cū patribus suis: et sepelierunt eū in ciuitate dauid: regnavitq; roboam filius eius pro eo. **CA. X.**

Refectus est autē roboam in sickem. Illuc enim cūctus israhel conuerſus erat ut constitueret eum regem. Quod cū audisset iheroboam filius nabath qui erat in egipto: fugerat quippe illuc ante salomonē. Statim reuersus est. Vocaueruntq; eū et venit cum vniuerso israhel: et locuti sunt ad roboam dicētes. Pater tuus durissimo iugo nos preſtitit leuiora impera patri tuo qui nobis imposuit grauem seruitutem: et paululum de onere subleua. ut seruiam⁹ tibi. Qui ait. Post tres dies reuertimini ad me. Cūq; abiisset populus in ciuitatem semitha qui steterat cū patre eius salomōe dū adhuc viueret dicēs. Quid datis filiis ut respondeam populo? Qui dixerunt ei. Si placueris populo huic et leuieris eos verbis clementibus: seruient tibi omni tempore. At ille reliquit filiū semū: et cū iuuenibus tractare cepit qui cū eo nutriti fuerat: et erent in comitatu illius. Dixitq; ad eos. Quid vobis videt. vel respondere quid debeo populo huic qui dixit mihi. Subleua iugum quod imposuit nobis pater tuus. At illi responderunt ut iuuenes et nutriti cū eo in deliciis atq; dixerunt. Sic loqueris populo qui dixit tibi. pater tuus aggrauauit iugum nostrum tu subleua: et respondebis ei. Animus⁹ digit⁹ meus: grossi⁹ est lumbis patris mei. Datus⁹ meus imposuit vobis graue iugum: et ego maius pondus apponam. Pater meus cecidit vos flagellis: ego vero cedam vos scorpionibus. Venit igitur iheroboam et vniuersus populus ad roboam die terci⁹ sicut preceperat eis. Responditq; rex dura. derelicto filio semioz: locutusq; est iuxta iuuenū voluntatē. Pater me⁹ graue vobis imposuit iugum: quod

ego graui⁹ faciam. Pater me⁹ cecidit vos flagellis: ego vero cedam vos scorpionibus. Et non acquieuit populi precibus. Erat enim voluntas dei: ut impleret sermo eius. quē locutus fuerat per manū abie sylomonitis ad iheroboam filium nabath. Populus autē vniuers⁹ rege duriora dicente: sic locutus est ad eum. Non est nobis pars in dauid: neq; hereditas in filio ysai. Reuertere in tabernacula tua israhel. Tu autē pasce domū tuam dauid. Et abiit israhel in tabernacula sua. Super filios autē israhel qui habitabant in ciuitatibus iuda: regnavit roboam. Misitq; rex roboam aduram qui preerat tributis: et lapidauerunt eum filii israhel: et mortuus est. Porro rex roboam currū festinauit ascendere: et fugit in iherusalem. Recessitq; israhel a domo dauid: vsq; in diem hanc. Factū est autē cū audisset omnis israhel quod reuersus esset iheroboam: miserunt et vocauerunt eū aggregato cetū et constituerunt eum regem super omnes israhel: nec secutus est quispiā domū dauid propter tribum iuda solā. **CA. XI.**

Enit autē roboam in iherusalem: et vocauit vniuersas domū iuda et beniamin centum octoginta milia electorum atq; belliciarum: ut dimicaret contra israhel et conuerteret ad se regnū suum. Factus est sermo domini ad semeiam hominē dei dicens. Loquere ad roboam filium salomonis regem iuda: et ad vniuersum israhel. quod est in iuda et beniamin. Hec dicit dominus. Nō ascendetis neq; pugnabitis contra fratres vestros: reuertat unusquisq; in domū suam. quia in ea hoc gestū est voluntate. Qui cū audisset sermonē domini reuersi sunt ne conprexerunt contra iheroboam. Habitauit autē roboam in iherusalem: et edificauit ciuitates muratas in iuda: extruxitq; bethleem et ethā et thecue. bethsur q̄ et socco et adollā necnō et geth et maresa et ziph: sed et adurā et laachis et azecha. saraa q̄ et abialon et hebron que erant in iuda et beniamin: ciuitates munitissimas. Cūq; clausisset eas muris. posuit in eis principes ciborumq; horum ea. hoc est olei et vini. Sed et in singulis vrbibus fecit armamentaria scutorum et hastarum: firmavitq; eas summa diligentia: et imperauit super iudā et beniamin. Sacerdotes autē et leuite qui erant in vniuerso israhel: venerunt ad eū de cunctis sedibus suis: relinquētes suburbana et possessiones

suas. et transeuntes ad iudam et iherusalem: eo quod abiecerat eos iheroboam et posterius ei ne sacrificatio domini fungerent: qui constituit sibi sacerdotes excelsorum et demoniorum vitulorumque quas fecerat. **B**ed et de cunctis tribubus israel quicunque dederant cor suum ut quærerent dominum deum israel. venerunt in iherusalem ad imolandum victimas suas coram domino deo patrum suorum: et roborauerunt regnum iuda: confirmauerunt roboam filium salomonis per tres annos. **A**mbulauerunt enim in vijs dauid et salomonis annis tamen tribus. **D**uxit autem roboam uxorem maalath filiam iherimuth filij dauid: abia filia heliab filij ysai: que peperit ei filios ieus et somoria et zoom. **P**ost hanc quoque accepit maachaz filiam absolon: que peperit ei abia et abi et ziza et salomith. **A**mauit autem roboam maachaz filiaz absolon: super omnes uxores suas et concubinas. **N**am uxores decem et octo duxerat. concubinas autem sexaginta: et genuit viginti octo filios et sexaginta filias. **C**onstituit vero in capite abia filium maacha ducem super omnes fratres suos: ipsum enim regem facere cogitabat: quia sapientior fuit et potentior super omnes filios eius: et in cunctis finibus iuda et beniamin et in vniuersis ciuitatibus muratis. **P**robuissetque eis escas plurimas: et multas petiuit uxores. **CA. XII.**

Etenim quoque roboratum fuisset regnum roboam et confortatum: dereliquit leges domini et omnis israel cum eo. **A**nno autem quinto regni roboam. ascendit sesac rex egypti in iherusalem quia peccauerunt domino: cum mille ducentis curribus et sexaginta milibus equitum. **N**ec erat numerus vulgi quod venerat cum eo ex egypto: libies scythae et trogodite et ethiopes: cepitque ciuitates munitissimas in iuda. et venit usque in iherusalem. **S**emeias autem propheta ingressus est ad roboam et principes iuda qui congregati fuerant in iherusalem fugientes sesac: **D**ixitque ad eos. **N**ec dicit dominus. **V**os reliquistis me: et ego reliqui vos in manu sesac. **C**onsternati quoque principes israel et rex dixerunt. **I**ustus est dominus. **C**umque vidisset dominus quod humiliati essent: factus est sermo domini ad semeiam dicens. **Q**uia humiliati sunt non disperdam eos: daboque eis pauculum auxilij: et non stillabit furor meus super iherusalem per manum sesac. **V**erumtamen seruiet ei: ut sciat distantiam seruitutis mee et seruitutis regni terrarum. **R**ecessit itaque

sesac rex egypti ab iherusalem: sublati sunt thesaurus domus domini et domus regis. omniaque secum tulit. et clipeos aureos quos fecerat salomon per quibus fecit rex eneas. et tradidit illos principibus scutariorum qui custodiebant vestibulum palatii. **C**umque introiret rex domum dei. veniebant scutarii et tollebant eos iterumque referebant eos ad armamentarium suum. **V**erumtamen quia humiliati sunt auersa est ab eis ira domini: nec deleti sunt penitus. **S**iquidem et in iuda inuenta sunt opera bona. **C**onfortatus est ergo rex roboam in iherusalem: atque regnavit. **Q**uadragesima autem et vnius annus erat cum regnare cepisset: et decem et septem annis regnavit in iherusalem urbe quam elegit dominus: ut confirmaret nomen suum ibi. de cunctis tribubus israel. **N**omen autem matris eius naama amanites. **F**ecitque malum et non ipse parauit cor suum ut quæreretur dominus. **O**pera vero roboam prima et nouissima scripta sunt in libris semeie prophete et ad david videtur: et diligenter exposita. **D**ignaueruntque aduersum se roboam et iheroboam cunctis diebus. **E**t dormiuit roboam cum patribus suis sepultusque est in ciuitate dauid: et regnavit abia filius eius pro eo. **CA. XIII.**

In octauodecimo regis iheroboam regnavit abia super iudam. **T**ribus annis regnavit in iherusalem. **N**omenque matris eius michaia: filia viri bel d gabaat: et erat bellum inter abia et iheroboam. **C**umque misisset abia certamen et haberet bellicosissimos viros. et electorum quadraginta milia iheroboam destruxit contra aciem octoginta milia virorum: qui et ipsi electi erant et ad bella fortissimi. **S**tetit ergo abia super montem semerom qui erat in effraim: et ait. **A**udi iheroboam et omnis israel. **N**um ignoratis quod dominus deus israel dederit regnum dauid super israel in sempiternum. ipsi et filij eius in pactum salis. **E**t surrexit iheroboam filius nabath seruus salomonis filij dauid. et rebellauit contra dominum suum. **C**ongregati quoque sunt ad eum viri vanissimi et filij belial: et perualuerunt contra roboam filium salomonis. **P**orro roboam erat rudis et corde pauidus: nec potuit resistere eis. **N**unc ergo vos dicitis quod resistere possitis regno domini quod possidet per filios dauid. **N**on habetis ergo grande populi multitudinem: atque vitulos aureos quos fecit vobis iheroboam in deos. **E**t eiecistis sacerdotes domini filios aaron atque leuitas: et

fecistis vobis sacerdotes sic omnes populi terrarum. Quicumque venerit et iniciaverit manum suam in thauro: in bobus et in arietibus septem: fit sacerdos eorum qui non sunt dei. **N**oster autem dominus deus est: quem non relinquitur. Sacerdotes quoque ministrant domino et filiis aaron: et leuitae sunt in ordine suo: obocausta quoque offerunt domino per singulos dies mane et vespere et thymiamata iuxta legis precepta offerunt: et proponunt panes in mensa mundissima. Est quoque apud nos candelabrum aureum et lucerna eius: ut accendantur spiritus ad vespere. Nos quippe custodimus precepta domini dei nostri: quae vos reliquistis. Ergo in exercitu nostro dux deus est: et sacerdotes eius qui clangunt tubis et resonant contra vos. **F**ilii israel. Nolite pugnare contra dominum deum patrum vestrorum: quia non vobis expedit. **H**ec ille loquente: iheroboam retro moliebat insidias. Cumque ex adverso hostium stare: ignorantem iuda suo ambiebat exercitu. **R**espiciens quoque iudas vidit instare bellum ex adverso et post tergum: et clamavit ad dominum ac sacerdotes tubis canere ceperunt: omnesque viri iuda vociferati sunt. **E**t ecce illis clamantibus: perterritus deus iheroboam et omne israel qui stabat ex adverso abia et iuda fugeruntque filii israel iuda: et tradidit eos deus in manu eorum. **P**ercussit ergo eos abia et populus eius plaga magna: et corruerunt vulnerati ex israel quinquaginta milia virorum fortium. **H**umiliati quoque sunt filii israel in tempore illo: et vehementissime confortati filii iuda: eo quod sperassent in domino deo patrum suorum. **P**ersecutus est autem abia fugientes iheroboam: et cepit civitates eius: bethel et filias eius: et ihesana cum filiabus suis. effron quoque et filias eius. **N**ec valuit ultra resistere iheroboam in diebus abia. **Q**uem percussit dominus et mortuus est. **I**gitur abia confortato imperio suo accepit uxores quatuordecim: precreavitque viginti duos filios: et sedeci filias. Reliqua autem sermonum abia viarumque et operum eius: scripta sunt diligentissime in libro addo prophete

CA.

XIII.

Dormiuit autem abia cum patribus suis: et sepelierunt eum in civitate david. Regnavitque asa filius eius pro eo. **I**n cuius diebus quievit terra annis decem. **F**ecit ergo asa quod bonum et placitum erat in conspectu dei sui: et subvertit altaria peregrini cultus: et excelsa: et confregit statuas: lucosque succidit: et pre-

cepit iude ut quereretur dominum deum patrum suorum: et faceret legem: et universa mandata. **E**t abstulit de cunctis viribus iuda aras effana: et regnavit in pace. **E**dificavit quoque urbes munitas in iuda: quia quietus erat et nulla temporibus eius bella surrexerant. pacem domino largiente. **D**ixit autem iude. **E**dificemus civitates istas: et vallemus muris: et roboremus turribus et portis et seris: donec a bellis quiescent omnia: eo quod quaesierimus dominum deum patrum nostrorum et dederit nobis pacem per gratiam. **E**dificaverunt igitur: et nullum in extruendo impedimentum fuit. **H**abuit autem asa in exercitu suo portantium scuta et hastas de iuda trecenta milia: de beniamin vero scutarios et sagittarios ducenta octoginta milia. **O**mnesque isti viri fortissimi. **E**gressus est autem contra eos zara ethiops cum exercitu suo decies centena milia: et curribus trecentis: et venit usque maresa. **P**orro asa precepit obviam ei: et instruxit aciem ad bellum in valle sephata que est iuxta maresa: et invocavit dominum deum et ait. **D**omine non est apud te ulla distantia: utrum in paucis auxiliaris aut in pluribus adiuva nos domine deus noster. **I**n te enim et in tuo nomine habentes fiduciam: venimus contra hanc multitudinem. **D**omine deus noster tu es: non preualeat contra te homo. **E**xterruit itaque dominus ethiopes coram asa et iuda. **F**ugeruntque ethiopes et persecutus est eos asa et populus qui cum eo erat usque gerara. **E**t ruerunt ethiopes usque ad internitionem: quia domino cedente omni sunt et exercitu illius prestante. **T**ulerunt ergo spolia multa: et percusserunt civitates omnes per circuitum gerare: grandis quippe cunctos terrorem inuaserat: et diripuerunt urbes: et multam praedam asportaverunt: sed et caulas omnium destruentes tulerunt pecorum infinitam multitudinem camelorum: reusque sunt in iherusalem.

CA.

XV.

Arias autem filius obed factus in spiritu dei: egressus est in occursum asa et dixit ei. **A**udite me asa: et omnis iuda et beniamin. **D**ominus vobiscum quia fuistis cum eo. **S**i quaesieritis eum: invenientis. **S**i autem dereliqueritis: derelinquet vos. **T**ransibunt autem multi dies in israel absque deo vero: et absque sacerdote: absque doctore quoque et absque lege. **C**umque reuerfi fuerint in angustia sua ad dominum deum israel et quaesierint eum: reperient eum

In tempore illo non erit pax egredienti et ingredienti: sed terrores vndiq; in cunctis habitatoribus terrarum. Pugnabit enim gens contra gentem: et ciuitas contra ciuitatem: quia dominus turbabit eos in omni angustia. Vos ergo confortamini: et non dissoluant manus vestre: erit enim merces operi vestro. Quod cum audisset asa verba scilicet et prophetiam azarie filii obeth prophete confortatus est: et abstulit ydola de omni terra iuda et de beniamin: et ex vrbibus quas cepit montis effraim: et dedicauit altare domini quod erat ante porticum domini: congregauitque vniuersam iudam et beniamin: et aduenas cum eis de effraim et manasse et de symeon. Plures enim ad eum confugerant ex israel: videtes quod dominus deus illius esset cum eo. Cumque venissent in iherusalem mense tercio anno decimo quinto regni asa: imolauerunt domino in die illa de manubijs: et peditibus quam adduxerant: boues septingentos: et arietes septem milia: et intrauit ex more ad corroborandum fedus: ut quererent dominum deum patrum suorum in toto corde et in tota anima sua. Siquis autem inquit non querit dominum deum israel morietur a minimo usque ad maximum a viro usque ad mulierem. Iuraueruntque domino voce magna in iubilo et in clangore tube et in sonitu buccinarum: omnes qui erant in iuda cum execratione. In omni enim corde suo iurauerunt et in tota voluntate quesierunt eum et inuenerunt. Prestititque eis dominus requiem per circuitum. Sed et maachabam matrem asa regis ex augusto deposuit imperio: eo quod fecisset in loco simulacrum papi quod omne contriuit: et in frustra comminuens obussit in torrente cedron. Excelsa autem derelicta sunt in israel. Attamen cor asa erat perfectum cunctis diebus eius. Ea que voverat pater suus et ipse intulit in domum domini argentum et aurum vasorumque diuersam suppellectilem. Bellum vero non fuit usque ad tricesimum annum regni asa. **CA. XVI.**

Anno autem tricesimo sexto regni eius ascendit baasa rex israel in iudam et muro circumdabat rama: ut nullus eute possit egredi et ingredi de regno asa. Protulit autem asa argentum et aurum de thesauris domus domini et de thesauris regis: misitque ad benadab regem sirie qui habitabat in damasco dicens. Fedus inter te et me est. Paterque meus et pater tuus habuere concordiam: quod obrem misi tibi argentum et aurum: ut rupto

federe quod habes cum baasa rege israel facias eum a me recedere. Quo coperto benadab misit principes exercituum suorum ad vrbes israel qui percusserunt abion et dan et abelmaim et vniuersas vrbes muratas. Quod cum audisset baasa desinit edificare rama: et intermisit opus suum. Porro asa rex assumpsit vniuersum iuda et tulerunt lapides drama et ligna que edificationi parauerat baasa: edificauitque ex eis gabaa et masphat. In tempore illo venit anani propheta ad asa regem iuda: et dixit ei. Quia habuisti fiduciam in rege sirie et non in domino deo tuo idcirco euasit sirie regis exercitus de manu tua. Nonne ethiopes et libies multo plures erant quadrigis et equitibus et multitudinem nimiam: quos cum in domino credidisses: tradidit in manu tua? Deuli enim domini contemplant vniuersam terram: et prebet fortitudinem his qui corde perfecto credunt in eum. Stulte igitur egisti: et propter hoc etiam presentis tempore aduersum te bella consurgent. Tratusque asa aduersus videtem iussit eum mitti in neruum. Valde quippe super hoc fuerat dominus indignatus et interfecit de populo in tempore illo plurimos. Opera autem asa prima et nouissima scripta sunt in libro regum iuda et israel. Egrotauit etiam asa anno tricesimonono regni sui dolore pedum vehementissimo: et nec in infirmitate sua quesivit dominum: sed magis in medicorum arte confisus est. Dormiuitque cum patribus suis et mortuus est anno quadragessimopmo regni sui: et sepelierunt eum in sepulchro suo quod fodrat sibi in ciuitate dathan. Posueruntque eum super lectulum suum plenum aromatibus et vnguentis meretricibus: que erant pigmentariorum arte confecta: et obusserunt super eum ambitione nimiam. **CA. XVII.**

Regnauit autem iosaphat filius eius pro eo: et inualuit contra israel. Constituitque militum numeros in cunctis vrbibus iuda que erant vallate muris: presidiaque disposuit in terra iuda et in ciuitatibus effraim quas ceperat asa pater eius. Et fuit dominus cum iosaphat: quia ambulauit in vijs dauid patris sui: et non sperauit in baalim sed in deo patris sui: et prexit in preceptis illius et non iuxta peccata israel. Confirmauitque dominus regnum in manu eius: et dedit omnis iuda munera iosaphat factique sunt ei infinite diuitie et multa gloria. Cumque sumpsisset cor eius audaciam: propter

vias domini: etiam excelsa et lucos de iuda abstulit. Tercio autem anno regni sui misit de principibus suis benail et obdia et zacharia et nathanael et micheam. ut docerent in ciuitatibus iuda: et cum eis leuitas semeias et nathanias et zabadias. asahel quoque et semiramoth et ionathas. adoniasque et thobias et thobadomias leuitas: et cum eis eliasa et iozababed sacerdotes. Doccebant populum in iuda. habentes librum legis domini et circuibant ciuitates urbes iuda: atque erudiebant populum. Itaque factus est pavor domini super omnia regna terrarum. que erant per girum iuda: nec audebant bellare contra iosaphat. Sed et philistei: iosaphat munera deferabant. et vectigal argenti. Arabes quoque adducebant pecora arietum. septem milia septingentos. et hircos totidem. Creuit ergo iosaphat et magnificatus est usque in sublimem: atque edificauit in iuda domos ad istarum urbium viresque muratas: et multa opera patrauit in urbibus iuda. Viri quoque bellatores et robusti erant in iherusalē: quorum iste numerus per domos atque familias singulorum. In iuda princeps exercitus ednas dux: et cum eo robustissimorum viri trecenta milia. Post hunc iohannan princeps: et cum eo ducenta octoginta milia. Post illum quoque amasias filius zecharie consecratus domino: et cum eo ducenta milia virorum fortium. Tunc sequebatur robustus ad prelia eliasa: et cum eo tenentium arcum et clipeum ducenta milia. Post istum etiam iozababed: et cum eo centum octoginta milia expeditorum militum. Hi omnes erant ad manum regis: exceptis alijs quos posuerat in urbibus muratis. et in vniuerso iuda.

CA. **XVIII.**
Fuit igitur iosaphat diues et inclitum
tum: et affinitate coniunctus est achab
descenditque post annos ad eum in samariam.
Ad cuius aduentum mactauit achab arie-
tes et boues plurimos ipsi et populo qui vene-
rat cum eo: persuasitque illi ut ascenderet in ra-
moth galaath. Dixitque achab rex israel ad
iosaphat regem iuda. Veni mecum in ramoth
galaath. Cui ille respondit. Ut ego et tu: sic
populus tuus sic et populus meus: tecumque
erimus in bello. Dixit iosaphat ad regem israel.
Consule obsecro in presentiarum sermonem
domini. Congregauit igitur rex israel prophetarum
quadringentos viros: et dixit ad eos. In
ramoth galaath ad bellandum ire debemus.

an quiescere. **A**t illi ascēde inquit: ⁊ edet
deus in manu regis. **D**ixitq; iosaphat. **N**ū
quid non est hic pphetes dñi: vt ab illo eti
am requiram⁹. **E**t ait rex isrl ad iosaphat
Est vir vnus a quo possum⁹ querere dñi vo
luntatem: sed ego odi eū qz nō pphetat mi
hi bonū. sed malum omni tpe. **E**st aut mi
cheas fili⁹ iemla. **D**ixitq; iosaphat. **N**e lo
quaris rex hoc modo. vocauit ḡ rex vnū de
eunuchis: et dixit ei. **V**oca cito micheā fili
um iemla. **P**orro rex isrl et iosaphat rex iu
da. vterq; sedebant in solio suo: vestiti cultu
regio. **S**edebant aut in area iuxta portam
samarie: omnesq; pphete vaticinabant co
ram eis. **S**edechias vero fili⁹ chanana fe
cit sibi cornua ferrea et ait. **H**ec dicit dñs.
His ventilabis firia: donec oteras eas. **D**ēs
q; pphete similiē pphetabant: atq; dicebāt
Ascende i ramoth galaath ⁊ pspereberis:
et tradet eos dñs in manu regis. **N**uncius
aut qui ierat ad vocandū micheam ait illi.
En verba omniū pphetarū vno ore bona re
gi ānunciāt. **Q**ueso ḡ te vt ⁊ sermo tu⁹ ab
eis nō dissentiat: loquarisq; pspere. **C**ui re
spōdit micheas. **V**iuat dñs: qz qdēcūq; dixe
rit mihi de⁹ meus b̄ loqr. **V**enit ḡ ad regē
Cui rex ait. **M**ichea: ire debem⁹ i ramoth
galaath ad bellādū an q̄scere. **C**ui ille re
spōdit. **A**scēdite: cūcta em̄ pspere eueniēt:
⁊ edēt hostes i man⁹ v̄ras. **D**ixitq; rex. **I**te
rū atq; iterū te adiuro: vt mihi non loqua
ris nisi qd veruz est in noīe dñi. **A**t ille ait.
Vidi vniuersum isrl dispersum i montib⁹: si
cut oues absq; pastore. **E**t dixit dñs. **N**on
habēt isti dños: reuertat vnusquisq; in do
mū suā in pace. **E**t ait rex isrl ad iosaphat
Nōne dixi tibi qd non pphetaret iste mihi
quicq; boni: sed ea q̄ mala sunt. **A**t ille idē
co ait. **A**udite verbum dñi. **V**idi dominum
sedētem in solio suo: ⁊ omnem exercitū celi
assistentem ei a dextris. ⁊ a sinistris. **E**t dix
it dñs. **Q**uis decipiet achab regem isrl vt
ascendat ⁊ corruat i ramoth galaath. **C**ū
q; diceret vn⁹ hoc modo ⁊ alī alio: pcessit
spīritus ⁊ stetit corā dño ⁊ ait. **E**go decipi
ameum. **C**ui dñs. **I**n quo inquit decipies.
At ille respondit. **E**grediar: ⁊ ero spīritus
mendax in ore omniū pphetaruz ei⁹. **D**ixit
q; dñs. **D**ecipies ⁊ p̄ualebis: egredē ⁊ fac
ita. **N**ūc igit ecce dñs ddit spīritū mēdaci

in ore omnium prophetarum tuorum: et dominus locutus est de te mala. Accessit autem sedechias filius ebanana: et percussit michæe maxillam: et ait. Per quam viam transiit spiritus domini a me ut loqueretur tibi? Dixitque michæas Tu ipse vide bis in die illo: quando ingressus fueris cubi culum de cubiculo: ut abscondaris. Precepit autem rex israel dicens. Tollite michæam et ducite eum ad amon principem civitatis: et ad ioas filium amelech: et dicetis. Hec dicit rex. Mittite huic in carcerem: et date ei panis modicum: et aque pauculum: donec revertar in pace. Dixitque michæas. Si reversus fueris in pace: non est dominus locutus in me. Et ait. Audite omnes populi. Igitur ascenderunt rex israel et iosaphat rex iuda in ramoth galaath. Dixitque rex israel ad iosaphat. Mutabo habitum: et sic ad pugnam vadam: tu autem indue vestibus tuis. Mutatoque rex israel habitu venit ad bellum. Rex autem sirie preceperat duobus equitatus sui dicens. Ne pugnetis contra minimum aut contra maximum nisi contra solum regem israel: itaque cum vidissent principes equitatus iosaphat: dixerunt. Rex israel est iste: et circumdederunt eum dimicantes. At ille clamavit ad dominum: et auxiliatus est ei: atque auertit eos ab illo. Cum enim vidissent duces equitatus quod non esset rex israel: reliquerunt eum. Accidit autem ut unus ex populo sagittam in iocum iaceret: et percuteret regem israel inter cervicem et scapulas. At ille aurige suo ait. Convertere manum tuam: et educ me de acie: quia vulneratus sum. Et finita est pugna in die illo. Porro rex israel stabat in curru suo contra viros usque ad vespere: et mortuus est occidente sole.

CA.

XIX.

Reversus est autem iosaphat rex iuda in domum suam pacifice in iherusalem. Cui occurrit iehu filius anani videns: et ait ad eum. Impio prebes auxilium: et his qui odert dominum amicitia iungaris: et ideo ira quidem domini merebaris: sed bona opera inuenta sunt in te: eo quod abstuleris lucos de terra iuda: et impauperaveris cor tuum ut requireres dominum deum patrum tuorum. Habitavit ergo iosaphat in iherusalem. Rursumque egressus est ad populum de berlabee usque ad montem effraim: et revocavit eos ad dominum deum patrum suorum: constituitque iudices terre in cunctis civitatibus iuda munitis per singula loca: et precipiens iudicibus

Videte autem quid faciatis. Non enim hominibus exercetis iudicium sed domini: et quodcumque iudicaveritis in vos reducat. Sit timor domini vobiscum: et cum diligentia cuncta facite. Non est enim apud dominum deum nostrum iniquitas: nec personarum acceptio: nec cupido munerum. In iherusalem quod constituit iosaphat levitas et sacerdotes et principes familiarum ex israel ut iudicium et causam domini iudicaret habitatoribus eius: precepitque eis dicens. Sic agatis in timore domini fideliter et corde perfecto. Omnem causam que venerit ad vos fratrum vestrorum que habitant in urbibus suis: inter cognationes et cognationem ubicumque questio est de lege domini mandato: de ceremoniis: de iustificationibus ostendite eis ut non peccent in dominum: et ne veniat ira super vos et super fratres vestros. Sic ergo agentes non peccabitis. Amarias autem sacerdos et pontifex vester in his que ad deum pertinent preestabit. Porro zabadias filius ismahel qui est dux in domo iuda super ea opera erit que ad regis officium pertinent. Habebitisque magistros levitas coram vobis: confortamini et agite diligenter: et erit dominus vobiscum in bonis. CA. XX.

Post hec aggregati sunt filii moab et filii amon et cum eis de ammonitis ad iosaphat: ut pugnaret contra eum. Veneruntque nuntii: et indicaverunt iosaphat dicentes. Venit contra te multitudo magna de his locis que trans mare sunt et de siria: et ecce consistunt in asathothamar que est engaddi. Iosaphat autem timore perterritus totum se contulit ad rogandum dominum et predicavit ieiunium universis iuda. Congregatusque est iudas ad deprecandum dominum: sed et omnes de urbibus suis venerunt ad obsecrandum eum. Cumque stetisset iosaphat in medio ceterum iude et iherusalem in domo domini ante atrium novum ait. Domine deus patrum nostrorum tu es deus in celo et dominaris cunctis regnis gentium. In manu tua est fortitudo et potentia: nec tibi quisquam potest resistere. Domine tu deus noster interfecisti omnes habitatores terre huius coram populo tuo israel: et dedisti eam semini abraam amici tui in sempiternum. Habitaveruntque in ea: et extruxerunt in illa sanctuarium nomini tuo: dicentes. Si irruerint super nos mala: gladius iudicii: pestilentia et fames: stabimus coram domo hac in conspectu tuo: in quo invocatum est

nomē tuū. et clamabim⁹ ad te ī tribulatōib⁹
nostris: et exaudies saluosq; facies. **Nunc**
igit̃ ecce filij āmon et moab et mons seir per
quos nō accessisti isrl' vt transirent qñ egre
diebant de egipto. sed declinauerūt ab eis
et non interfecerūt illos: ecōtrario agūt. et
nirunt eicere nos de possessione quā edidisti
nobis de⁹ noster. **Ergo** nō iudicabis eos.
In nobis quidē non est tanta fortitudo. vt
possim⁹ huic multitudinī resistere. q̃ irruit
sup nos: s; cū ignorem⁹ qd agē debeamus
hoc solū habem⁹ residui. vt oculos nostros
dirigam⁹ ad te. **Omnis** vero iuda stabat
corā dño. cum puulis et vxoribus et liberis
suis. **Erat** autē iazibel filius zacharie filij
banaie filij iehikel filij mathanie leuites de
filijs asaph: super quē fact⁹ est spirit⁹ dñi.
in medio turbe et ait. **Attendite** oīs iuda et
qui habitatis ī iherlm: et tu rex iosaphat.
Hec dicit dñs vobis. **Nolite** timere: nec pa
ueatis hanc multitudinē. **Non** est em̃ ṽra
pugna: sed dei. **Cras** descendetis oītra eos.
Ascensuri em̃ sunt p cliuum noie his: et mue
nietis illos in sūmitate torrentis q̃ est cōf
solitudinē iherubel. **Non** em̃ eritis vs q̃ di
micabitis: sed tñmodo osidenter stete: et vi
debitis auxiliū dñi sup vos. **Iuda** et iherlm
nolite timere nec paueatis: c̃s egrediemini
oītra eos: et dñs erit vobiscū. **Iosaphat** g̃ et
iuda et oēs habitatores iherlm ceciderūt p
mī in terrā coram dño: et adorauerūt eum.
Dorro leuite de filijs caath et de filijs chore
laudabāt dñm deum isrl' voce magna in ex
cellsum. **Cūq;** mane surrexissent egressi sūt
p desertū thecue: profectisq; eis stans iosaphat
in medio eorū dixit. **Audite** me viri
iuda: et omnes habitatores iherlm. **Credite**
in dño deo vestro: et securi eritis: credite
pphetis eius: et cūcta euement p̃spera. **De**
ditq; osiliū p̃lo: et statuit cantores domini
vt laudaret eum in turmis suis. et antecē
derēt exercitū: ac voce cōsona dicerēt. **Cō**
fitemini domino: quoniam in eternū mise
ricordia ei⁹. **Cūq;** cepisset laudes canere:
verit̃ dñs insidias eorū ī semetip̃os filioz
scz āmon et moab. et montis seir. qui egres
si fuerāt vt pugnarent cōtra iudam: et per
cussi sunt. **Nāq;** filij āmon et moab osurrex
erūt aduersum habitatores mōtis seir: vt
interficerēt et delerēt eos. **Cūq;** hoc opere

ppetrasset: etiā ī semetip̃os vtrūq; mutuisq;
ocidere vulnerib⁹. **Dorro** iudas cū venisset
ad speluncam q̃ respicit solitudinem vidit
procul omnes late regionē plenam cadaue
rib⁹: nec supesse quēquam qui necem potu
isset euadere. **Venit** g̃ iosaphat et oīs p̃p̃l⁹
cum eo ad detrahēda spolia mortuorū: inue
nerūtq; inter cadauera variā supellectile
vestes q; et vasa p̃ciosissima. et diripuerūt:
ita vt omnia portare non possent nec p tres
dies spolia auferre. p̃ p̃ede magnitudine.
Die aut̃ quarto congregati sunt in valle be
nedictionis. **Etenim** qm̃ ibi bñdixerūt dño:
vocauerūt locū illum vallis benedictionis.
vsq; in p̃sentē diem. **Reuersusq;** est oīs vir
iuda et habitatores iherlm. et iosaphat ante
eos in iherlm cum leticia magna: eo qd dedis
set eis dñs gaudiū de inimicis suis. **Ingres**
siq; sūt ī iherlm cū psalterijs et citharis et tu
bis in domum dñi. **Irruit** aut̃ pavor dñi su
per vniuersa regna terrarū: cum audissent
q̃ pugnasset dñs oītra inimicos isrl': q̃euit
q; reguuz iosaphat: et p̃buit ei pacē dñs p
circūitum. **Regnavit** igit̃ iosaphat sup iu
dam: et erat trigintaquinq; annorū cū reg
nare cepisset. **Viginti** aut̃ et quinq; annis re
gnauit in iherlm: et nomē matris ei⁹ azuba
filia selachi: et ambulauit in via patris sui
asa: nec declinauit ab ea faciens q̃ placita
erant coraz dño. **Verūt̃** excelsa n̄ abstulit
et adhuc populus non direxerat cor suū ad
dñm deum patrū suorū. **Reliqua** aut̃ gesto
rū iosaphat p̃orū et nouissimorū scripta sūt
ī verbis iehu filij anani q̃ digessit ī libro re
guuz isrl'. **Post** hec inijt amicitias iosaphat
rex iuda cū ochozia rege isrl' cui⁹ opa fue
rūt impiissima: et particeps fuit vt faceret
naues q̃ irent in tharhis: fecerūtq; classem
in ashogaber. **Prophetauit** aut̃ eliezzer fili⁹
todan de maresa ad iosaphat dicēs. **Quia**
habuisti fedus cū ochozia. percussit dñs opa
tua: et riteq; sunt naues: nec poterūt ire in

CA.

XXI.

Tharhis.

Dimisit autē iosaphat cū patrib⁹
suis: et sepultus est cū eis ī ciuitate
dauid: regnavitq; iozabam fili⁹ eius pro eo.
Qui habuit fratres filios iosaphat: azariā
et iahikel. et zachariam et azariam et mich
ahel. et saphaciam. **Omnes** hī filij iosaphat
regis iuda. **Deditq;** eis pater suus multa

munera argenti et auri: et pensatōnes cum ciuitatibz munitissimis in iuda: regnūz at tradidit iozā eo qd esset p̄mogemē. **B**u rexit aut iozā sup regnū patris sui. **C**ūq se ofirmasset: occidit omnes fratres suos gladio: et quosdā de p̄cipibz iuda. **T**rigintaduoz annoz erat iozā cū regnare cepisset: et octo annis regnauit in iherlm. **A**bulauitq in vijs regū isrl̄ sicut egerat dom⁹ achab. **F**ilia quippe achab erat vxor ei⁹. **E**t fecit malū in cōspectu dñi. **N**oluit aut dñs disperdere domū dauid ppter pactum qd mīerat cū eo: et qz promiserat vt daret ei lucernam et filijs ei⁹ omni tempore. **I**n diebz illis rebellauit edom ne esset subdit⁹ iude: et oftituit sibi regem. **C**ūqz transiret iozā cū p̄cipibz suis: et cuncto equitatu qui erat secū: surrexit nocte: et percussit edom q se circūdederat: et oēs duces equitat⁹ ei⁹. **A**ttamē rebellauit edom ne esset subdit⁹ iuda vsqz ad hanc diēz. **E**o tempore et lobna recessit ne esset sub manu illi⁹. **D**ereliqrat em dñm deum patrū suoz: insup et excelsa fabricat⁹ est in vrbibz iuda: et formicari fecit habitatores iherlm: et puaricari iudam. **A**llate sunt autē ei litt̄e ab helia ppheta: in quibz scriptū erat. **N**ec dicit dom⁹ deus dauid patris tui. **Q**m nō ambulasti in vijs iosaphat patris tui: et i vijs asaregis iuda: s; incessisti p iter regū israhel: et fornicari fecisti iudā et habitatores iherusalem: imitatus fornicationē dom⁹ achab insup et fratres tuos domū patris tui meliores te occidisti: ecce dñs percutiet te plaga magna cū populo tuo: et vxoribz et filijs tuis: vniuersaqz substantia tua. **T**u autem egrotabis pessimo languore vteri: donec egrediant vitalia tua paulatiz p singulos dies. **S**uscitauit g dñs ostra iozā spiritū philistinorū et arabum: qui ofmes sūt ethiopiabz: et ascenderūt i terrā iuda et vastauerunt eam. **D**irupuerūtq cūctam substantiā que inuenta est i domo regis: isup et filios eius et vxores. **N**ec remansit ei fili⁹ nisi ioachab: qui minimus natu erat. **E**t super hec omnia percussit eum dñs alui lāguore insanabili. **C**ūqz diēi succederet diēz: et temporū spacia voluerent: duoz ānoz explet⁹ est circulus: et sic longa ofumpt⁹ tate: ita vt egereret etiā viscera sua languore pitē

et vita caruit. **M**ortuusqz ē in infirmitate pessima: et non fecit ei popul⁹ scdm morem obustionis exequias: sicut fecerat maioribus eius. **T**rigintaduoz annoz fuit cum regnare cepisset: et octo annis regnauit in iherlm. **A**mbulauitq non recte: et sepelierūt eū in ciuitate dauid: vrūtñ n̄ in sepulchro

CA. XXII. regū.
Onstiterūt aut habitatores iherusalem ochoziam filiū eius minimū regem p eo. **O**mnes em maiores natu qui ante eū fuerāt: interfecerāt latrones arabū qui irruerāt i castra. **R**egnauitq ochozias filius iozā regis iuda: quadragintaduoz annoz erat ochozias cū regnare cepisset: et vno anno regnauit in iherlm: et nomen matris ei⁹ athalia filia amri. **S**ed et ipse igressus est p vias dom⁹ achab. **M**ater em eius impulsit eum vt impie ageret. **F**ecit igit malū in cōspectu dñi sicut domus achab. **I**psi em fuerūt ei ofiliarij post mortem patris sui in interitū eius: abulauitq in ofilijs eoz. **E**t perrexit cū iozā filio achab rege isrl̄ in bellū ostra asabel regē hirie in ramoth galaath: vulnerauerūtqz firi iozā. **Q**uī reuersus vt curaret in ierrahel. **M**ultas em plagas acceperat i supradicto certamine. **I**git ochozias fili⁹ iozā rex iuda descendit vt inuideret iozā filiū achab in ierrahel egrotantē. **V**olūtatis quippe fuit dei aduersus ochoziam: vt veniret ad iozā. **E**t cū venisset et egredere cū eo aduersum iehu filiū nāsi quē vnxit dñs vt deleret domū achab: cū g euerteret iehu domū achab inuenit p̄cipes iuda et filios fratrum ochozie qui ministrabāt ei: et interfecit illos. **I**psū qz pquirens ochoziam oprehēdit latitantem i samaria adductūqz ad se occidit et sepelierūt eum eo qd esset fili⁹ iosaphat: q quiescebat dñm i toto corde suo. **N**ec erat vltra spes aliqua: vt de stirpe qz regnaret ochozie. **S**iquidē mater ei⁹ athalia videns q mortuus esset fili⁹ suus: surrexit et interfecit omnem stirpem regiā domus iozā. **P**orro iosebeth filia regis tulit ioas filiū ochozie: et furata est eum de medio filioz regis cum interficeret: absconditqz eū cū nutrice sua in cubiculo lectulorū. **I**osebeth aut q absconderat eū erat filia regis iozā: vxor ioiade p̄fificis soror ochozie et idēco athalia

non interfecit eum. Fuit igitur cum eis in domo dei absconditus sex annis: quibus regnavit athalia.

CA. XXIII. **A** super terram. Anno autem septimo confortatus ioiada assumpsit centuriones. azaria vero videlicet filium ieroboam et ismahel filium iohannan. azaria quoque filium obed. et maasiam filium adaie. et elisaphat filium zechri: et misit cum eis fedus. Qui circueuntes iudas congregauerunt leuitas de cunctis urbibus iuda. et principes familiarum israel: veneruntque in iherusalem. Misit igitur omnis multitudo pactum in domo dei cum rege. Dixitque ad eos ioiada. Ecce filius regis regnabit sicut locutus est dominus super filios dauid. Iste est sermo quem facietis. Tercia pars vestrum qui veniunt ad sabbatum sacerdotum et leuitarum et ianitorum erit in portis. Et cetera vero pars ad domum regis: et tertia ad portam quam appellat fundamenti. Omne vero reliquum vulgus sit in atrijs domus domini: nec quispiam alius ingrediat domum domini nisi sacerdotes et qui ministrant de leuitis. Ipsi tamen modo ingrediantur quia sanctificati sunt: et omne reliquum vulgus obseruet custodias domini. Leuite autem circudent regem habentes singuli arma sua. et si quis alius ingressus fuerit templum interficiatur: sicutque cum rege. et intrante et egrediente. Fecerunt igitur leuite et universus iuda iuxta omnia que preceperat ioiada pontifex. Et assumpsit singuli viros qui sub se erant: et veniebant per ordinem sabbati cum his qui impleuerant sabbatum. et egressi erant. Quicquid ioiada pontifex non dimiserat abire turmas: quod sibi per singulas ebdomadas succedere consueverat. Deditque ioiada sacerdos centurionibus lanceas clipeosque et peltas regis dauid quas consecrauerat in domo domini. Constituitque omnes populum tenentium pugiones a parte templi dextra. usque ad partem templi sinistram. coram altari et templo per circuitum regis: et eduxerunt filium regis et imposuerunt ei dyadema et testimonium: dederuntque in manu eius tenendam legem et constituerunt eum regem. Venitque illi ioiada pontifex. et filij eius: imprecati quoque sunt ei atque dixerunt. Vivat rex. Quod cum audisset athalia voce sceleris currentium. atque laudantium regem. ingressa est ad populum in templum domini. Cumque vidisset regem statem super gradum introitus. et principes turmasque circa eum: omnemque populum terre gaudere

atque clangentem tubis. et diversigenis organis decipientem. vocemque laudantium. scindit vestimenta sua et ait. Infidie infidie. Egredius autem ioiada pontifex ad centuriones et principes exercitus dixit eis. Educite illam extra septa templi: et interficiatur foris gladio. Precepitque sacerdos ne occideretur in domo domini. Et imposuerunt ceruicibus eius manus. Cumque intrasset portam equorum domus regis: interfecerunt eam ibi. Depigit autem ioiada fedus inter se universumque populum et regem: ut esset populus domini. Itaque ingressus est omnis populus domum baal: et destruxerunt eam: et altaria et simulachra illius confregerunt: mathan quoque sacerdotem baal interfecerunt ante aras. Constituit autem ioiada impositos in domo domini et sub manibus sacerdotum et leuitarum quos distribuit dauid in domo domini: ut offerrent olocausta domino sicut scriptum est in lege moysi. in gaudio et canticis. iuxta dispositionem dauid. Constituit quoque ianitores in portis domus domini: ut non ingrederetur eam immundus in omni re. Assumpsitque centuriones et fortissimos viros. et principes populi et omne vulgus terre: et fecerunt descendere regem de domo domini. et introire per medium porte superioris in domum regis: et collocaverunt eum in solio regali. Letatusque est omnis populus terre: et urbs quiescit. Porro athalia interfecta est gladio.

CA. XXIII.

Septem annorum erat ioas cum regnare cepisset: et quadraginta annis regnavit in iherusalem. Nomen matris eius sebia de bersabee. Fecitque quod bonum est coram domino cunctis diebus ioiade sacerdotis. Accepit autem ei ioiada uxores duas: et quibus genuit filios et filias. Postquam placuit ioas ut instauraret domum domini: congregavitque sacerdotes et leuitas: et dixit eis. Egredimini ad civitates iuda: et colligite de universo israel pecuniam ad sartatecta templi dei nostri per singulos annos: festinatoteque hoc facite. Porro leuite egere negligenter. Vocavitque rex ioiadam principem et dixit ei. Quare tibi non fuit cure ut cogeres leuitas inferre de iuda et de iherusalem pecuniam quam constituta est a moyses servo domini: ut inferret eam omnis multitudo israel in tabernaculum testimonij. Athalia enim impiissima et filij eius. destruxerunt domum dei: et de universis que sanctificata fuerant

in templo domini ornauerunt fanum baalim. Precepit ergo rex. et fecerunt archam: posueruntque eam iuxta portam domini forismecus. Et predicatum est in iuda et iherusalem: ut deferrent singuli pecuniam domino quod constituit moyses seruus dei super omnes israel in deserto. Letatique sunt cuncti principes. et omnis populus et ingressi stulerunt in archam domini atque miserunt: ita ut impleta esset. Cumque tempus esset ut deferrent archam coram rege per manus leuitarum: videbant enim multam pecuniam: ingrediebatur scriba regis et quem primus sacerdos constituerat: effundebantque pecuniam que erat in archa. Porro archam reportabant ad locum suum: sicque faciebant per singulos dies. Et congregata est infinita pecunia: quam dederunt rex et ioiada his qui perant operibus domus domini. At illi conducebant ex ea cesores lapidum et artifices operum singulorum: ut instauraret domum domini: fabrosque ferri et eris: ut quod cadere ceperat fulciret. Egeruntque hi qui operabantur industrie: et obducebant parietum cicatrix per manus eorum ac suscitauerunt domum domini in statum pristinum: et firmiter eam stare fecerunt. Cumque oplessent omnia opera: detulerunt coram rege et ioiada reliquam partem pecunie: de qua facta sunt vasa templi in ministerium ad olocausta: fialeque et cetera vasa aurea et argentea. Et offerebant olocausta in domo domini iugiter cunctis diebus ioiade. Senuit autem ioiada plenus dierum et mortuus est cum centum triginta esset annorum: sepelieruntque eum in ciuitate dauid cum regibus: eo quod fecisset bonum cum israel et cum domo eius. Postquam autem obiit ioiada: ingressi sunt principes iuda: et adorauerunt regem. Qui delimitus obsequiis eorum acqueuit eis. Et dereliquerunt templum domini dei patrum suorum: seruieruntque lucis et sculptilibus: et facta est ira contra iudam et iherusalem propter hoc peccatum. Mittebatque eis prophetas ut reuerterentur ad dominum: quos protestantes illi audire nolebant. Spiritus itaque dei induit zachariam filium ioiade sacerdotem: et stetit in spectu populi. et dixit eis. Hec dicit deus. Quare transgredimini preceptum domini quod vobis non preceperit: et dereliquistis dominum ut derelinqueret vos. Qui congregati aduersus eum miserunt lapides iuxta regis imperium: in atrio domus domini. Et non est recordatus ioas rex misericordie quam fecerat ioiada pater illius secum:

sed interfecit filium eius. Qui cum moreretur ait. Videat dominus et requirat. Cumque euolutus esset annus ascendit contra eum exercitus syrie: venitque in iudam et iherusalem et interfecit cunctos principes populi: atque universam partem miserrunt regi in damascum. Et certe cum permodicum remisset numerum syriorum tradidit dominus in manibus eorum infinitam multitudinem: eo quod dereliquissent dominum deum patrum suorum. In ioas quoque ignominiosa exercuere iudicia: et abeuntes dimiserunt eum in languoribus magnis. Subreperunt autem contra eum serui sui in ultione sanguinis zacharie filii ioiade sacerdotis. et occiderunt eum in lectulo suo et mortuus est: sepelieruntque illum in ciuitate dauid sed non in sepulchris regum. Insidiati vero sunt ei zabab filius semath amonitidis: et iozabab filius semarith moabitidis. Porro filii eius ac summa pecunie que adunata fuerat sub eo. et instauratio domus dei scripta sunt diligentius in libro regum. Regnavit autem amasias filius

CA. XXV. filius pro eo.

igitique annorum erat amasias cum regnare cepisset: et viginti novem annis regnavit in iherusalem. Nomen matris eius ioiade dicitur iherusalem. Fecitque bonum in conspectu domini: verumtamen non in corde perfecto. Cumque roboratum sibi videret imperium iugulavit servos qui occiderant regem patrem suum: sed filios eorum non interfecit. sic scriptum est in libro legis moysi: ubi precepit dominus dicens. Non occident presbiteri filios: neque filii patres suos: sed unusquisque in suo peccato morietur. Congregavit igitur amasias iudam. et constituit eos per familias. tribunosque et centuriones in universo iuda et beniamin: et recensuit a viginti annis summum. invenitque triginta milia iuvenum qui egrederentur ad pugnam et tenerent hastam et clipeum. Mercede quoque adduxit de israel centum milia robustorum centum talentis argenti. Venit autem homo dei ad illum et ait. Rex ne egrediar tecum exercitus israel. Non est enim dominus cum israel: et cunctis filiis effraim. Non si putas in robore exercitus bella consistere: superari te faciat deus ab hostibus. Dei quippe est et ad iuvare et in fugam convertere. Dixitque amasias ad hominem dei. Quid ergo fiet de centum talentis que dedi militibus israel. Et respondit ei homo dei. Dabet dominus unde tibi dare possit multo his plura. Separavit igitur amasias

exercitū qui venerat ad euz ex effraim. vt reuertere in locū suum. At illi ostra iudaz vehementer irati; reuerſi sunt in regionē suā. Porro amasias offidenter eduxit pplm suū. et abiit in vallē salmarū; percussitq; filios seir decē milia. Et alia decē milia viroz cepit filij iuda; et adduxerūt ad pruptū cuiusdā petre. precipitauerūtq; eos de summo in preceps qui vniuerſi crepuerūt. At ille exercitus quē remiserat amasias ne secus iret ad plium; diffusus in ciuitatib; iuda. a samaria vsq; ad bethoron et interfectis trib; milib; diripuit pdam magnā. Amasias q; p cedem pdumeoz et allatos deos filioz seir; statuit illos in deos sibi; et adorabat eos; et illis adolebat incensum. Quāobrem iratus dñs ostra amasiam; misit ad illū pphetam q; diceret ei. Cur adorasti deos qui nō liberauerūt populū suum de manu tua? Cūq; h ille loqueret. respōdit ei. Num consiliarius regis es? Quiesce ne interficiā te. Descendensq; ppheta scio inquit q; cogitauerit dñs occidere te qui et fecisti hoc malū; et insup nō acq; euisti consilio meo. Igit amasias rex iuda inuito pessimo consilio. misit ad ioas filiū ioachā. filij iehu regē dicens. Veni videamus nos mutuo. At ille remisit nūcios dicens. Carduus qui est i libano. misit ad cedrū libani dicens. Ha filiam tuam filio meo vxorem. Et ecce bestie q; erant in filua libani transierūt et deulcauerunt carduū. Dixisti percussidom; et idcirco erigit cor tuū in superbā. Hede in domo tua. Cur maluz aduersum te puocas; vt cadas et tu et iudas tecū? Nolu it audire amasias; eo q; dñi esset voluntas vt traderet in man; hostiū ppter deos edō. Ascendit igit ioas rex isrl et mutuos sibi pbuere cōspectus. Amasias autem rex iuda erat in bethsames iude. Cōruitq; iudas coram isrl. et fugit in tabernacula sua. Porro amasiam regē iuda filium ioas filij ochozie cepit ioas rex isrl in bethsames et adduxit in iherlm; destruxitq; murū ei; a porta effraim vsq; ad portam anguli q;drigentis cubitis. Ponne q; aurū et argentum. et vniuerſa vasa que repperat in domo dei. et apud obededom. in thesauris etiā domus regie. necnon et filios obſidū; reduxit i samariam. Vixit aut amasias filius ioas rex iuda postq; mortuus ē ioas fili; ioachas rex

isrl quindēcim annis. Reliqua aut sermonū amasie porū et nouissimoz scripta sunt i libro regum iuda et isrl. Qui postq; recessit a dño; tetenderūt ei insidias in iherlm. Cūq; fugisset lachis miserūt et interfecerūt eum ibi; reportantesq; sup equos sepelierūt euz cū patrib; suis i ciuitate dauid.

CA.

XXVI.

o Annis aut populus iuda. filius eius oziam annoz sedecim constituit regē pro amasia patre suo. Ipse edificauit abislat; et restituit eam ditioni iude. postquaz dormiuit rex cū patrib; suis. Sedeciāno; erat ozias cū regnare cepisset; et quīginta duob; annis regnauit in iherlm. Nomen matris eius iecelia de iherlm. Fecitq; quod erat rectū in oculis dñi iux omnia q; fecerat amasias pater eius; et exquisiuit dñm in diebus zacharie intelligētis et vidētis deum. Cūq; requireret dñm direxit eū i omnib;. Deniq; egressus est et pugnavit ostra philistim; et destruxit murū geth. et murū iam me. murumq; azoti. Edificauit q; opida in azoto et philistim et adiunxit eū deus cōtra philistim et ostra arabas q; habitabant in gurbal. et ostra amonitas. Appendebant q; amonite munera ozie; et diuulgatum est nomen eius vsq; ad introitū egipti ppter crebras victorias. Edificauit q; ozias tures in iherlm sup portam anguli. et super portam vallis et reliquas in eodē muri latere; firmavitq; eas. Extruxitq; tures in solitudīe; et effodit cisternas plurimas eo q; haberet multa pecora; tam in campeſtrib; q; in heremi vastitate. Vineas q; habuit et vinitores in montibus. et in carmelo. Erat quippe homo agriculture deditus. Fuit aut exercitus bellatoz eius qui pcedebāt ad plia sub manu iehihel scribe. amasieq; doctoris; et sub manu ananie q; erat de ducib; regis. Omnisq; numer; pncipum p familias viroz fortū duoz milū sexcentoz; et sub eis vniuerſus exercitus trecetoz et septez milū quingentoz. qui erāt apti ad bella; et p rege cōtra aduersarios dimicabant. Preparauit q; eis ozias id est. cūcto exercitū clipeos et hastas. et galeas et loricas. acq; et fūdas ad iacēdos lapides. et fecit in iherlm diuerſi generis machinas quas i turrib; collocauit. et in angulis muroz; vt

mitterent sagittas et saxa gradia. Egressus
 est nomen eius perculit eo quod auxiliaretur ei dominus
 et corroborasset illum. Sed cum roboratus
 esset eleuatum est cor eius in interitum suum et
 neglexit dominum deum suum: ingressusque templum
 domini adolere voluit incensum super altare thimi-
 miamatis. Statimque ingressus post eum azaria-
 rias sacerdos. et cum eo sacerdotes domini octo-
 ginta viri fortissimi. restiterunt regi: atque
 dixerunt. Non est tui officij ozia. ut adoleas
 incensum domino: sed sacerdotum. hoc est. filiorum
 aaron qui consecrati sunt ad huiusmodi mi-
 nisterium. Egredere de sanctuario ne contem-
 pseris: quia non reputabit tibi in gloriam hoc a
 domino deo. Iratusque oziarias et tenens in manu
 thuribulum ut adoleret incensum: minabatur
 sacerdotibus. Statim orta est lepra in fronte eius
 coram sacerdotibus in domo domini super altare thimi-
 miamatis. Cumque respexisset eum azarias po-
 tifer. et omnes reliqui sacerdotes. viderunt
 lepram in fronte eius: et festinato expulerunt
 eum. Sed et ipse perterritus accelerauit egre-
 di: eo quod scisset ilico plagam domini. Fuit igitur
 oziarias rex leprosus usque ad diem mortis sue:
 et habitauit in domo separata. plenus lepra
 ob quam eiectus fuerat de domo domini. Porro
 ioathan filius eius rexit domum regis: et iuda
 eam in populum terre. Reliqua autem sermonum ozie
 priorum et nouissimorum scripsit ysaias filius
 amos propheta. Dormiuitque oziarias cum patri-
 bus suis: et sepelierunt eum in agro regalium
 sepulchrorum eo quod esset leprosus: regnauitque
 ioathan filius eius per eum. **CA. XXVII.**

Viginti quinque annorum erat ioathan
 cum regnare cepisset: et sedecim an-
 nis regnauit in iherusalem. nomen ma-
 tris eius iherusa. filia sadoch. Fecitque quod re-
 ctum erat coram domino iuxta omnia que fecerat
 oziarias pater suus: excepto quod non est ingressus
 templum domini: et adhuc populus delinquebat.
 Ipse edificauit portam domus domini excelsam:
 et in muro ophel multa construxit. Urbes quo-
 que edificauit in montibus iuda: et in saltibus
 castella et turres. Ipse pugnauit contra regem
 filiorum ammon. et vicit eum. Dederuntque ei filij
 ammon in tempore illo centum talenta argenti: et decem
 milia choros tritici: ac totidem choros olei.
 Hec ei prebuerunt filij ammon. in anno secundo et
 tercio. Corroboratusque est ioathan: eo quod
 direxisset vias suas coram domino deo suo. Reliqua

autem sermonum ioathan et omnes pugne eius.
 et opera scripta sunt in libro regum israel et iuda.
 Viginti quinque annorum erat cum regnare ce-
 pisset: et sedecim annis regnauit in iherusalem.
 Dormiuitque ioathan cum patribus suis: et se-
 pelierunt eum in ciuitate dauid: et regnauit
 achaz filius eius per eum. **CA. XXVIII.**

Viginti annorum erat achaz cum regna-
 re cepisset: et sedecim annis regnauit
 in iherusalem. Non fecit rectum in conspectu
 domini sicut dauid pater eius. sed ambulauit
 in viis regum israel: insuper et statuas fudit ba-
 alim. Ipse est qui adoleuit incensum in valle
 heimon: et lustrauit filios suos in igne. iuxta
 ritum gentium quas interfecit dominus in adue-
 tu filiorum israel. Sacrificabatque et thimiam
 succedebat in excelsis. et in collibus: et super omni
 ligno frondoso. Tradiditque eum dominus deus eius
 in manu regis sirie: qui percussit eum magnam
 quam perdam cepit de eius imperio: et adduxit in
 damascum. Manibusque regis israel traditus est:
 et percussus plaga gradia. Deciditque phacee
 filius romelie de iuda centum viginti milia
 in die uno. omnes viros bellatores eo quod reliquisset
 dominum deum patrum suorum. Eodem tempore
 occidit zechi vir potens ex effraim maasi-
 am filium regis. et ezricam ducem domus eius:
 helchanamque secundum a rege. Ceperuntque fi-
 lij israel de fratribus suis ducenta milia mulie-
 rum puerorum et puellarum et infinitam predam:
 pertruleruntque eam in samariam. Ea tempestate
 erat ibi propheta domini nomine obed. qui egressus
 obuiam exercitui venienti in samariam dixit
 eis. Ecce iratus dominus deus patrum vestrorum
 contra iudam. tradidit eos manibus vestris:
 et occidistis eos atrociter. ita ut ad celum
 peringeret vestra crudelitas. Insuper filios
 iuda et iherusalem vultis vobis subicere in viros
 et ancillas: quod nequaquam factum oportet est. De-
 castis enim super hoc domino deo nostro. Sed audite
 verbum meum: et reducite captiuos quos adduxis-
 tis de fratribus vestris: quia magnus furor domini
 inminet vobis. Steterunt itaque viri de prin-
 cipibus filiorum effraim. azarias filius iohan-
 nan. barachias filius mosollamoth. ezechias
 filius sellu. et amasias filius hadali. contra
 eos qui veniebant de philistinis: et dixerunt eis. Non
 introducetis huc captiuos: ne peccemus do-
 mino. Quare vultis adiacere super peccata
 vestra: et vetera cumulare delicta. Grande

quippe peccatū est: et ira furoris dñi iminet
sup isrl. **D**imiserūtq; viri isrl bellatores p
dam. et vniuersa que ceperāt coram pñcipi
bus et omni multitudine: steteruntq; vi
ri quos sup memorauimus: et apprehēdētes
captiuos omnesq; qui nudi erāt. vestierūt
de spolijs. **C**ūq; vestissent eos et calciassent.
et refecissent cibo ac potu. vnxissentq; aptē
labore. et adhibuissent eis curam: q̄cunq;
ambulare nō poterāt. et erāt imbecillo cor
pore. imposuerūt eos iumentis. et adduxrūt
ihericho ciuitatē palmarū ad frēs eoz ipsi
q; reuerſi sunt in samariā. **T**empore illo mī
sit rex achaz ad regē assiriorum. postulās
auxiliū. **V**enerūtq; pdumei et pculserūt mlt
tos ex iuda: et ceperūt pdam magnā. **O**bi
liti sūt q; diffusi sunt p vrbes campeſtres et
ad meridiem iuda: ceperūtq; bethſames. et
aylon. et gadiroth. soccho q; et thānam. et
gāzo cū viculis suis: et habitauerūt in eis.
Humiliauerat em dñs iudam ppter achaz
regē iuda. eo q; nudasset eum auxilio. et cō
tēptū habuisset dñm: adduxitq; cōtra eū
teglathphalasar regē assirior: q; et afflixit
euz et nullo resistente vastauit. **I**git achaz
spoliata domo dñi et domo regū ac pñcipuz
dedit regi assirior munera: et tñ nichil ei p
fuit. **I**n sup et in tpe angustie sue auxit cō
temptū in dñm. **I**pse p se rex achaz imola
uit dñs damasci victimas pculsorib; suis et
dixit. dñi regū frīe auxiliantē eis q̄s ego pla
cabo hostijs. et aderūt mibi. cū ecōtrario fu
erint ruine ei et vniuerso isrl. **D**ireptis ita
q; achaz omnib; vasis domus dei atq; ofra
ctis clauſit ianuas templi dei: et fecit sibi al
taria in vniūſis angulis iherlm. **I**n omnib;
q; vrbib; iuda extruxit aras ad cremādūz
thus: atq; ad iracūdiā puocauit dñm deū
patrū suor. **R**eliqua aut sermonuz eius. et
omniū operū suor prioz et nouissimorum
scripta sunt in libro regum iuda et israhel.
Dormiuitq; achaz cū patrib; suis: et sepli
erūt eum i ciuitate iherlm. **N**eq; em recepe
rāt eum i sepulchra regū isrl. **R**egnauitq;
ezechias filius ei⁹ p eo. **CA. XXIX.**
Mortuus ezechias regnare cepit cū viginti q̄n
q; esset ānoz: et vigintinouē ānis regnauit
in iherlm. **N**omen matris eius abia filia za
charie. **F**ecitq; qd erat placitum i aspectu
dñi: iux omnia q̄ fecerat dauid pater ei⁹.

Ipso anno et mense pmo regni sui aperuit
valuas dom⁹ dñi. et mſtaurauit eas: ad dux
itq; ſac̄dotes atq; leuitas. et congregauit eos
in plateā orientālē dixitq; ad eos. **A**udite
me leuite. et ſanctificamini: mūdare domū
dñi dei patrū noſtroz: et auferte omne i m
mūdiciā de ſanctuario. **D**eceauerunt prēs
noſtri: et fecerūt malū i oſpectu dñi dei nrī.
derelinquētes eum: auerterūt facies ſuas
a tabernaculo dñi dei noſtri. et pbuerūt dor
ſum: clauſerunt oſtia q̄ erant in porticu: et
extinxerūt lucernas: incēſumq; non adole
uerunt: et olocauſta nō obtulerūt in ſanctu
ario deo isrl. **C**ōcitatus eſt itaq; furor dñi
ſup iudam et iherlm: tradiditq; eos in cōmo
tionē. et in interitū et in ſibilū. ſicut ipſi cer
nitis oculis veſtris. **E**n corruerunt patres
noſtri gladijs: filij noſtri et filie noſtre. et cō
iuges captiue ducte ſūt ppter h̄ ſcel⁹. **N**ūc
q̄ placet mibi vt ineam⁹ fedus cū domino
deo isrl: et auertat a nobis furorem ire ſue.
Filij mei nolite negligere. **V**os elegit dñs
vt ſtetis coram eo. et miniſtretis illi: colatiſ
q; eū. et cremetis ei incenſum. **S**urrexerūt
q; leuite: maath filius amathie. et iohel filius
azarie de filijs caath. **P**orro de filijs mera
ri: cis fili⁹ abdiā et azarias filius ialaleh. **D**e
filijs aut gerſō: ioha fili⁹ iemna. et edē
filius ioaba. **A**tuero de filijs eliſaphā: ſari
et iabihel. **D**e filijs q; aſaph: zacharias et
mathanias necnō de filijs heman: iabihel. et
ſemei. **B**ed et de filijs ydithū: ſemeias et ozi
hel. **C**ongregauerūtq; fratres ſuos et ſancti
ficati ſunt: et ingreſſi ſunt iuxta mandatū
regis et imperiū domini. vt expiarēt domū
dei. **S**acerdotes q; ingreſſi templū dñi vt
ſanctificarēt illud extulerūt oēm imundiciā
quā itro repererāt in veſtibulo domus dñi
quā tulerūt leuite et aſportauerūt ad torrē
tē cedrō. **C**eperūt aut pma die mēſis pmi
mūdare et in die octauo eiūſdem mēſis. in
greſſi ſunt porticū domus templi dñi. expia
uerūt templū dieb; octo: et in die ſextadeci
ma mēſis eiūſdem. qd ceperāt impleuēt.
Ingreſſi q; ſunt ad ezechia regē: et dixerūt
ei. **S**anctificauim⁹ omnem domū dñi. et al
tare olocauſti. vaſaq; ei⁹. necnō et menſā
ppositionis cū omnib; vasis ſuis. cunctaq;
templi ſuppellectilem quā polluerat rex ac
chaz regno ſuo poſtq; puaricatus ē: et ecce

exposita sunt omnia coram altari domini. **C**o-
surgensque diluculo ezechias rex. adunauit
omnes principes ciuitatis et ascendit in domum
domini: obtuleruntque simul thauros septem et
arietes septem. agnos septem. et hircos se-
ptem: pro peccato. pro regno. pro sanctuario.
pro iuda. Dixitque sacerdotibus filiis aaron:
ut offerrent super altare domini. **M**actauerunt
igitur thauros: et susceperunt sanguinem sacer-
dotes: et fuderunt illum super altare. **M**acta-
uerunt etiam arietes: et illorum sanguinem super
altare fuderunt. **I**molauerunt agnos: et fu-
derunt super altare sanguinem. **A**pplicuerunt
hircos pro peccato coram rege. et uinosa mul-
titudine. **I**mposuerunt manus suas super eos:
et imolauerunt illos sacerdotes: et asperserunt
sanguinem eorum coram altari pro piaculo uni-
uersi israel. **P**ro omni quippe israel preceperat
rex ut olocaustum fieret pro peccato. **C**on-
stituitque leuitas in domo domini. cum cimbali-
bus et psalterijs et citharis. secundum dispositionem
dauid et gad uidentis regis et nathan prophetę
huius domini preceptum fuit. per manum pro-
phetarum eius. **S**teteruntque leuite tenentes or-
gana dauid et sacerdotes tubas: et iussit
ezechias ut offerrent olocausta super altare.
Cumque offerrent olocausta ceperunt laudes
canere domino. et clangere tubis: atque in diuinis
organis que dauid rex israel repperat increpare.
Omnis autem turba adorante. cantores et hi
qui tenebant tubas erant in officio suo: do-
nec impleretur olocaustum. **C**umque finita esset ob-
latio: incuruat⁹ est rex. et omnes qui erant
cum eo: et adorauerunt. **P**recepitque ezechias
et principes leuitas ut laudaret dominum hym-
nibus dauid et asaph uidentis. qui laudauerunt
deum magna leticia: et incuruato genu ad-
orauerunt. **E**zechias etiam hec addidit. **I**mp-
plestis manus uestras domino: accedite et offe-
re victimas. et laudes in domo domini. **O**btulit
igitur uinosa multitudo hostias et laudes et olo-
causta: mente deuota. **P**orro numerus olo-
caustorum que obtulit multitudo hec fuit.
Thauros sexaginta: arietes centum: agnos
ducentos: sanctificaueruntque domino boues sexcen-
tos et oues tria milia: sacerdotes uero pauci
erant nec poterant sufficere ut pelles olocau-
storum detraherent. **U**nde et leuite fratres eorum
adiuuerunt eos: donec impleretur opus et sancti-
ficarentur antistites. **L**euite quippe facilio-
ri

ritu sanctificantur quam sacerdotes. **F**uerunt igitur olo-
causta plura adipem pacificorum et libamina
caustorum: et completus est cultus domus domini:
letatusque est ezechias et omnis populus: eo quod
ministerium domini esset completum. **D**e repente
quippe hoc fieri placuerat. **CA. XXX**

Misitque ezechias ad omnem israel et
iudam: scripsitque epistolas ad effraim
et manassen: ut uenirent ad domum
domini in iherusalem. et facerent pascha domino deo
israel. **I**nito igitur consilio regis et principum et uinu-
m fecit iherusalem: decreuerunt ut facerent pascha
mense secundo. **N**on enim occurrerat facere in tem-
pore suo: quia sacerdotes qui posset sufficere
sanctificati non fuerant: et populus nondum
congregatus fuerat in iherusalem. **P**lacuitque ser-
mo regi et omni multitudini: et decreuerunt
ut mitterent nuncios in uniuersum israel de be-
sabee usque dan: ut uenirent et facerent pascha
domino deo israel in iherusalem. **M**ulti enim non fecerant
sicut lege prescriptum est. **P**errexeruntque cur-
sores cum epistolis ex regis imperio et princi-
pum eius in uniuersum israel et iudam: iuxta
id quod rex iusserat predicantes. **F**ilii israel reuer-
tuntur ad domum domini abraam et ysaac et israel:
et reuertuntur ad reliquias que effugerunt ma-
nus regis assiriorum. **N**olite fieri sicut patres
uestri et fratres qui recesserunt a domino deo pa-
trium suorum: et tradidit eos in interitum ut ipse
cemitis. **N**olite indurare ceruices uestras
sicut patres uestri. **T**radite manus domino: et
uenite ad sanctuarium eius quod sanctificauit in
eternum. **S**eruite domino deo patrum uestrorum: et
auerte a uobis ira furoris eius. **S**i enim uos
reuerfi fueritis ad dominum: fratres uestri et fi-
lij habebunt misericordiam coram dominis suis.
qui illos duxerunt captiuos: et reuertentur in
terram hanc. **D**ius enim et clemens est dominus de-
us uester: et non auertet faciem suam a uobis
si uerfi fueritis ad eum. **I**gitur cursores progre-
bant velociter de ciuitate in ciuitatem. per
terram effraim et manasse usque ad zabulon:
illis irridentibus et subsanantibus eos. **A**ttamen
quidam uiri ex aser et manasse et zabu-
lon acquiescentes consilio: uenerunt iherusalem.
In iuda uero facta est manus domini ut daret
eis cor unum: ut facerent iuxta preceptum regis
et principum uerbum domini. **C**ongregatique sunt
in iherusalem populi multi: ut facerent sollemnitatem
azimorum in mense secundo. **E**t surgentes destruxerunt

altaria que erant in iherusalem atque vniuersa in
 quibus ydolis adolebatur incensum subvertentes.
 piecerunt in torrente cedron. Imolauerunt
 autem phase quartadecima die mensis secundi.
 Sacerdotesque atque leuite tandem sanctificati
 obtulerunt olocausta in domo domini: steterunt
 quoque in ordine suo iuxta dispositionem et legem
 moysi hominis dei. Sacerdotes vero suscipi-
 ebant effundendum sanguinem de manibus le-
 uitarum: eo quod multa turba sanctificata non
 esset: et idcirco imolaret leuite phase his qui
 non occurrerant sanctificari domino. Magna
 etiam pars populi de effraim et manasse et
 isachar et zabulon qui sanctificata non fuerat
 comedit phase: non iuxta quod scriptum est: et
 orauit pro eis ezechias dicens. Dominus bonus
 propitiabitur cunctis qui in toto corde requirunt
 dominum deum patrum suorum: et non imputabit eis
 quod minus sanctificati sunt. Quae exaudiuit
 dominus: et placatus est populo. Feceruntque filii israel
 qui inuenti sunt in iherusalem sollemnitatem azimorum
 septem diebus in leticia magna: laudantes do-
 minum per singulos dies: leuite quoque et sacerdotes
 per organa que suo officio congruebant. Et lo-
 cutus est ezechias ad cor omnium leuitarum:
 qui habebant intelligentiam bonam super domino:
 et comederunt septem diebus sollemnitatis: imo-
 lantes victimas pacificorum: et laudantes do-
 minum deum patrum suorum. Placuit quoque vniuersae
 multitudini ut celebraret etiam alios dies
 septem: quod et fecerunt cum ingenti gaudio.
 Ezechias autem rex iuda prouiderat multitudi-
 ni mille thauros: et septem milia ouium. Princi-
 pes vero dederant populo thauros mille: et
 oues decem milia. Sanctificata ergo est sacer-
 dotum plurima multitudo: et hilaritate perfusa
 omnis turba iuda tam sacerdotum et leuitarum
 quam vniuersae frequentie que venerat ex israel: per
 felitorum quoque de terra israhel et habitantium in
 iuda. Facta quoque est grandis celebratio in iherusalem
 qualis a diebus salomonis filii dauid regis
 israel in ea urbe non fuerat. Surrexerunt autem
 sacerdotes atque leuite benedicentes populo: et ex-
 audita est vox eorum: pruenitque oratio in habi-
 taculum sanctum celi. **CA. XXXI.**

C Vnque si fuisset rite celebrata: egres-
 sus est omnis israel qui inuentus fue-
 rat in urbibus iuda: et fregerunt simu-
 lacra succideruntque lucos: demoliti sunt ex-
 cella: et altaria destruxerunt: non solum de vni-

uerso iuda et beniamin: sed et de effraim quoque
 et manasse: donec penitus euerteret. Reliqui
 quoque sunt omnes filii israel: in possessiones et ci-
 uitates suas. Ezechias autem constituit tur-
 mas sacerdotales et leuiticas per diuisiones
 suas vniuersaque in officio proprio: tam sacer-
 dotum videlicet quam leuitarum ad olocausta et
 pacifica: ut ministraret et offerrent: canerent
 quoque in portis castrorum domini. Pars autem re-
 gis erat ut de propria eius substantia offerret
 olocaustum mane scilicet et vespere: sabbatis quo-
 que et kalendis: et sollemnitatibus ceteris: sicut
 scriptum est in lege moysi. Preceperat autem
 populo habitantium in iherusalem: ut daret partes
 sacerdotibus et leuitis: ut possent vacare legi
 domini. Quod cum perebuisse in auribus multi-
 tudinis plurimas obtulere primitias filii
 israel: frumenti vini et olei: mellis quoque et omnium
 que gignit humus decimas obtulerunt. Et
 filii israel et iuda qui habitabant in urbibus
 iuda obtulerunt decimas bouum et ouium deci-
 masque sanctorum: que vouerat domino deo suo: at-
 que vniuersa portantes fecerunt aceruos plu-
 rimos. Mense tercio ceperunt aceruorum iace-
 re fundamenta: et mense septimo spleuerunt
 eos. Cumque ingressi fuissent ezechias et princi-
 pes eius viderunt aceruos: et benedixerunt domino
 ac populo israel. Interrogauitque ezechias sacer-
 dotes et leuitas: cur ita iacerent acerui. Re-
 spondit illi azarias sacerdos primus: de stirpe
 sadoch dicens. Exquo ceperunt offerri primi-
 cie in domo domini: comedimus et saturati
 sumus: et remanserunt pluria: eo quod benedixit
 dominus populo suo. Reliquiarum autem est copia
 ista quam cernis. Precepit igitur ezechias: ut
 pararent horrea in domo domini. Quod cum fecis-
 sent intulerunt tam primitias quam decimas: et
 quaecumque vouerant fideliter. Fuit autem perfectus
 eorum chonemias leuita: et semei frater eius se-
 cundus: post quem iehiel et azarias: et naad
 et azabel: et iherimoth: iozabab quoque et eliel:
 et iesmathias: et maath: et banaias: propositi
 sunt manibus chonemie et semei fratris eius ex im-
 perio ezechie regis: et azarie pontificis domus
 domini: ad quos omnia pertinebant. Chore vero fi-
 lius iemna leuitis: et iamitor orientalis por-
 te propositus erat his que sponte offerebant
 domino: primitiasque et consecratis in sancta sanctorum:
 et sub cura eius edebat: et beniamin ihesue et se-
 meias: amarias quoque et sechemias: in ciuitatibus

sacer dotū: vt fideliter distribuere fratribus suis partes. minoribus atq; maioribus. exsuperis maribus ab annis tribus et sup̄. cūctis qui ingrediebant templū dñi. Et q̄cquid p̄ singulos dies adducebāt in ministerio. atq; oblationibus iux̄ diuisiones suas: sacerdotibus p̄ familias et leuitis. a viceſimo anno et supra p̄ ordines et turmas suas. vniuerſe q; multitudini tam vxoribus q̄ liberis eorū vtriuſq; ſexus. fideliter cibi de his q̄ ſanctificata fuerant p̄beant. Et filiorū aarō p̄ agros et suburbana vrbium ſingularum diſpoſiti erant viri qui diſtribuerēt vniūſo ſexui maſculino: de ſacerdotibus et leuitis. Fecitq; ezechias vniuerſa que diximus in omni iuda: operatusq; eſt bonū et rectū et verū corā dño ſopatz ſuorū. i. vniūſa clēturā miniſterij dom⁹ dñi iuxta legē et ceremonias: volens requirere deum ſuū in toto cōde ſuo. Fecitq; et p̄ſperatus eſt.

CA.

XXXII.

Poſt que et huiusmodi veritatem venit ſennacherib rex aſſiriorū: et ingreſſ⁹ iudam obſedit ciuitates munitas. volens eas capere. Qd̄ cū vidiffet ezechias veniſſe ſc̄z ſennacherib et totū belli impetum verti oſtra iheruſalē: imito cū p̄ncipibus cōſilio virisq; fortiffimis vt obturarēt capita fōtium qui erant extra urbem: et hoc omnium decernente ſentētia oſgregauit plurimam multitudinē: et obturauerūt cūctos fōtes. et riuum q̄ fluebāt in medio terre dicētes. Ne veniant reges aſſiriorū: et inueniāt aq̄rum abundantia. Edificauit q; agens induſtrie omnes murū qui fuerat diſſipat⁹: et extruxit turres deſup: et foriſec⁹ alterū murū. Inſtaurauitq; mello in ciuitate dauid: et fecit vniuerſi generis armaturam et clipeos. Cōſtituitq; p̄ncipes bellatorū in exercitu: et ouocauit vniuerſos in platea porte ciuitatis: ac locut⁹ ē ad eos dicēs. Viriliter agite et oſfortamini: nolite timere: nec paueatis regem aſſiriorū et vniūſam multitudinē que eſt cum eo. Multo enim plures nobiſcū ſunt q̄ cū illo. Cū illo em̄ ē brachiū carneū: nobiſcū dñs deus noſter q̄ auxiliator eſt noſter. pugnatq; pro nobis. Confortatusq; eſt p̄plus huiusmodi verbis ezechie regis iuda. Que poſtq̄ geſta ſūt: miſit ſennacherib rex aſſiriorū ſeruos ſuos

iheruſalē: ipſe em̄ cū vniuerſo exercitu obſidebat lachis: ad ezechiam regem iuda. et ad omnē p̄p̄m qui erat in vrbe dicēs. Hec dicit ſennacherib rex aſſiriorū. In quo habētes fiduciam. ſedetis obſeſſi iheruſalē? Num ezechias decepit vos. vt tradat morti i fame et ſiti: affirmans qd̄ dñs deus veſter liberet vos de manu regis aſſiriorū? Nūquid n̄ iſte eſt ezechias qui deſtruxit excelsa illius et altaria. et p̄cepit iude et iheruſalē dicēs. eorū tam altari vno adorabitis. et in ipſo oburetis incenſum? An ignoratis q̄ ego fecerim et patres mei cūctis terrarū populis? Nūquid p̄ualuerūt dii gentium omniumq; terrarū liberare regionem ſuā de manu mea? Quis eſt de vniuerſis diis gentiū q̄s vaſtauerūt patres mei qui potuerit eruere p̄p̄m ſuū d̄ manu mea: vt poſſit etiā de⁹ veſter eruere vos de hac manu? Non vos q̄ decipiat ezechias. nec vana p̄ſuaſione deludat. neq; credatis ei. Si em̄ nullus potuit deus eundem et arū gentium atq; regionū liberare p̄p̄m ſuum de manu mea. et de manu patrū meorū: oſequenter nec deus veſter poterit eruere vos de hac manu. Sed alia m̄ſta locuti ſunt ſerui eius oſtra dñm deum: et oſtra ezechiam ſeruū eius. Ep̄ſtolas q; ſcripſit plenas blaſſemie in dñm deum iſrl: et locutus eſt aduerſum eum. Sicut dii gentiū ceterarū non poterūt liberare p̄p̄m ſuum d̄ manu mea: ſic et deus ezechie eruere n̄ poterit p̄p̄m ſuum de manu iſta. Inſup et clamore magno lingua iudaica oſtra p̄p̄m qui ſedebat in muris iheruſalē p̄ſonabat: vt terreret eos. et caperet ciuitatem. Locutusq; eſt cōtra deū iſrl: ſicut aduerſum deos populorū terre opera manuum hominū. Drauerunt igit̄ ezechias rex. et iſaias fili⁹ amos p̄phetes aduerſum hanc blaſſemiam: ac vociferati ſunt vſq; in celū. Et miſit dñs angelū ſuum: qui percuffit omnē virū robuſtū et bel-latorem. et p̄ncipem exercitus regis aſſiriorū: reuerſuſq; ē cū ignominia i terrā ſuā. Cūq; ingreſſus eſſet domū dei ſui: filij qui egreſſi fuerant de vtero eius interfecerūt eum gladio. Valauitq; dñs ezechia et habitatores iheruſalē d̄ manu ſennacherib regis aſſiriorū. et de manu omnium: et p̄ſtitit ei quietem p̄ circūitum. Multi etiā deſerebant hoſtias et ſacrificia dño in iheruſalē. et munera

ezechie regi iuda. Qui exaltatus est post se
coram cunctis gentibus. In diebus illis egro-
tauit ezechias usque ad mortem: et orauit do-
minum. Exaudiuitque eum et dedit ei signum: sed
non iuxta beneficia que acceperat retribuit:
quia eleuatum est cor eius. Et facta est contra
eum ira: et contra iudam et iherusalem. Humi-
liatusque est postea eo quod exaltatum fuisset cor
eius: tam ipse quam habitatores iherusalem:
et ideo non venit super eos ira domini in diebus
ezechie. fuit autem ezechias diues et inclit
valde: et thesauros sibi plurimos congrega-
uit argenti et auri. et lapidis preciosi. aroma-
tum et armorum vniuersi generis. et vasorum
magnum precii: apothecasque frumenti. vini. et
olei. et presepia omnium iumentorum: caulasque
pecoribus. et vrbes sex edificauit. Dabebat
quippe greges ouium. et armentorum innumera-
biles: eo quod dedisset ei dominus substantiam multa
nimis. Ipse est ezechias qui obturauit su-
periores fontes aquarum iherosolymorum: et auertit eas
subter ad occidentem vrbis dauid. In omnibus
operibus suis fecit prosperare que voluit. Attamen
in legatione principum babilonis qui missi
fuerant ad eum. ut interrogarent de portento
quod acciderat super terram. dereliquit eum dominus:
ut temptaretur et nota fierent omnia que erant in
corde eius. Reliqua autem sermonum ezechie.
et misericordiarum eius scripta sunt in visione
ysaie filij amos prophete: et in libro regum iu-
da et israel. Dormiuitque ezechias cum patribus
suis: et sepelierunt eum supra sepulchra filiorum
dauid. Et celebrauit eius exequias vniuersus
iuda et omnes habitatores iherusalem: regnauit
que manasses filius eius pro eo. **CA. XXXIII.**

Dodecim annorum erat manasses cum
regnare cepisset: et quinquaginta quinque
annis regnauit in iherusalem. Fecitque
malum coram domino iuxta abominationes gen-
tium quas subuertit dominus contra filios israel: et con-
uersus instaurauit excelsa que demolitus fue-
rat ezechias pater eius: construxitque aras
baalim: et fecit lucos: et adorauit omnem mili-
tiam celi et coluit eam. Edificauitque alta-
ria in domo domini: de qua dixerat dominus. in iherusalem
erit nomen meum in eternum. Edificauit autem
eam cuncto exercitui celi. in duobus atrijs
domus domini: transireque fecit filios suos per ignem
in valle bethenon. Obsuabat somnia. secta-
bat auguria: maleficis artibus inserviebat

Dabebat secum magos et incantatores: multa-
taque mala operatus est coram domino ut irri-
taret eum. Sculptile quoque et oblatile signum
posuit in domo domini: de qua locutus est dominus
ad dauid et ad salomonem filium eius dicens.
In domo hac et in iherusalem quam elegi de cunctis
tribubus israel ponam nomen meum in semper-
num: et mouere non faciam pedem israel de terra
quam tradidi patribus eorum: ita duntaxat si
custodierint facere que precepi eis cunctaque
legem et ceremonias atque iudicia que mandau-
i per manum moysi. Tunc manasses seduxit
iudam et habitatores iherusalem: ut facerent ma-
lum super omnes gentes quas subuerat dominus
a facie filiorum israel. Locutusque est dominus ad eum
et ad populum illum: et attendere noluerunt. Ideo
superinduxit eis princeps exercitus regis
assiriorum: ceperuntque manassen: et vincula ca-
themis atque opedibus duxerunt in babilonem.
Qui postquam coangustatus est orauit dominum de-
um suum: et egit penitentiam valde coram
deo patrum suorum. Deprecatusque est eum et obse-
crauit intente: et exaudiuit orationem eius:
reduxitque eum iherusalem in regnum suum: et
agnouit manasses quod dominus ipse esset deus. Porro
hec edificauit murum extra ciuitates dauid
ad occidentem iherosolymorum in oualle ab introitu
porte piscium per circuitum usque ad ophel: et
exaltauit illum vehementer. Constituitque prin-
cipes exercitus in cunctis ciuitatibus iudam mu-
nitis. et abstulit deos alienos et simulacrum
de domo domini: aras quoque quas fecerat in monte do-
mus domini et in iherusalem: et proiecit omnia extra vr-
bem. Porro instaurauit altare domini: et imo-
lauit super illud victimas et pacifica et laudem.
Precepitque iude ut seruiret domino deo israel. Atta-
men adhuc populus imolabat in excelsis do-
mino deo suo. Reliqua autem gestorum manasse. et
obsecratio eius ad deum suum: verba quoque viden-
tium qui loquebantur ad eum in nomine domini
dei israel continentur in sermonibus regum israel.
Oratio quoque eius et exaudicio et cuncta pecca-
ta atque contemptus: loca etiam in quibus edifi-
cauit excelsa et fecit lucos et statuas ante
quam ageret penitentiam scripta sunt in sermo-
nibus ozai. Dormiuitque manasses cum pa-
tribus suis: et sepelierunt eum in domo sua: re-
gnauitque pro eo filius eius amos. Viginti duorum
annorum erat cum regnare cepisset: et duobus
annis regnauit in iherusalem. Fecitque malum

in conspectu dñi sicut fecerat manasses pater eius: et cunctis ydolis q̄ manasses fuerat fabricatus imolauit atq; seruiuit. et non est reuerit⁹ faciē dñi sic reuerit⁹ est manasses pater eius: et multo maiora deliquit. Cūq; cōiurassent aduersus eū serui sui infecerūt eū i domo sua. Porro reliqua ppli multitudo ceteris his qui amon pesserāt constituit regē ioham filiū ei⁹ p eo. **CA. XXXIII.**

Octo annorū erat iohas cū regnare cepisset: et triginta et vno anno regnauit i iherusalē. Fecitq; qd erat rectū in cōspectu dñi: et ambulauit in vijs dauid patris sui: nō declinauit neq; ad dextram neq; ad sinistram. **D**ecimo autē anno regni sui cū adhuc esset puer. cepit q̄rere deum patris sui dauid: et duodecimo anno postq̄ ceperat mūdauit iudā et iherlm ab excelsis et lucis simulacrisq; et sculptilibus. **D**estruxerūtq; corā eo aras baali: et simulastra q̄ superposita fuerāt demoliti sūt. **L**ucos etiā et sculptilia succidit atq; omniuit: et sup tumulos eorū qui eis imolare osueuerāt fragmenta disperxit. **D**isa p̄terea sacerdotum obussit in altari b̄ ydolorū: mūdauitq; iudam et iherlm. Sed et in vrbib; manasse et effraim et symeon vsq; neptalim cuncta subuertit. **C**ūq; altaria dissipasset et lucos et sculptilia struisset in frusta: cūtaq; delubra demolitus esset d̄ vniuersa terra isrl: reuersus est iherlm. **I**git̄ anno octauodecimo regni sui mundata iā terra et templo dñi: misit saphaz filiū eselie et maasiam p̄ncipes ciuitatis: et ioha filiū ioachaz a om̄tarijs: vt instaurarent domū dñi dei sui. **Q**ui venerūt ad helchiam sacerdotem magnū: acceptaq; ab eo pecunia q̄ illata fuerat i domū dñi: et quam cōgregauerāt leuite et ianitores de manasse et effraim et vniuersis reliq; isrl: ab omni q̄ iuda et beniamin et habitatorib; iherlm: tradiderūt in manibus eorū qui p̄erāt operarijs in domo dñi: vt instauraret templū: et infirma queq; sartirēt. **A**t illi dederūt eam artificib; et cementarijs: vt emerent lapides de lapidicinis et ligna ad om̄issuras edificij: et ad stignationē domorū quas destruxerāt reges iuda. **Q**ui fideliter cūta faciebant. **E**rant autē p̄positi operantiū iabat et abdias de filijs merari: zacharias et mosollam de filijs caath: qui

virgebāt opus: omnes leuite sciētes organis canere. **S**up eos vero qui ad diuersos vsus onera portabāt: erāt scribē et magistri de leuitis ianitores. **C**ūq; efferret pecuniam que illata fuerat in temp lū dñi: reperit helchias sacerdos librum legis dñi p manum moyfi: et ait ad saphā scribam. **L**ibrum legis inueni in domo dñi: et tradidit ei. **A**t ille intulit volumen ad regē et nunciauit ei dicens. **O**mnia q̄ dedisti in manu seruatorū tuorū: ecce cōplent. **A**rgentū qd repertū ē in domo dñi oflauerūt: datūq; est p̄fectis artificib; et diuersa opera fabricantiū. **P**terea tradidit mibi helchias sacerdos hūc librum. **Q**uē cum rege p̄sente recitass; audissetq; ille verba legis: scidit vestimenta sua: et p̄cepit helchie et aichā filio saphā: et abdon filio miha: saphā q̄ scribe: et asaie suo regis dicēs. **I**te et orate dñm p me et pro reliq; israhel et iuda: sup vniuersis f̄mibus libri istius qui repertus ē. **M**agnus em̄ furor dñi stillauit sup nos: eo q̄ n̄ custodierint patres nostri verba dñi: vt facerēt omnia q̄ scripta sunt in isto volumine. **A**b istē ḡ helchias et hi qui simul a rege missi fuerant ad oldam p̄pheten vxorem sellum filij thecuath filij aras: custodis vestium: q̄ habitabat in iherlm in scda: et locuti sunt ei verba que sup narrauimus. **A**t illa r̄ndit eis. **N**ec dicit dñs de isrl. **D**icite viro qui misit vos ad me. **N**ec dicit dñs. **E**cce ego i ducam mala sup locū istum et sup habitatores ei⁹: cūtaq; maledicta q̄ scripta sūt in libro hoc quem legerūt corā rege iuda: quia dereliquerūt me et sacrificauerūt dijs alienis vt me ad iracundiam puocarent in cunctis operib; manū suarū. **I**dec̄ o stillabit furor meus sup locū istum: et n̄ extinguet. **A**d regem autē iuda qui misit vos p dño deprecādo: sic loquimini. **N**ec dicit dñm⁹ deus isrl. **Q**uomā audisti verba voluiminis: atq; emollitū est cor tuū: et humiliatus es in conspectu dñi sup his que dicta sunt o tra locū hunc et habitatores iherlm: reueritusq; faciē meā scidisti vestimenta tua et fleuisti corā me: ego q̄ exaudiui te dicit dñs. **I**am em̄ colligā te ad patres tuos: et infereris in sepulcrū tuum in pace: nec videbunt oculi tui malum: quod ego inducū⁹ sū sup locū istū et sup hitatores

eius. Retulerunt itaque regi cuncta quae dixerat. At ille euocatis vniuersis maioribus natu iuda et iherusalem ascendit in domum domini vnaque omnes viri iuda et habitatores iherusalem. sacerdotes et leuite et cunctus populus a minimo usque ad maximum. Quibus audientibus in domo domini legit rex omnia verba voluminis: et stans in tribunali suo percussit fedus coram domino ut abuteretur post eum. et custodiret precepta et testimonia et iustificationes eius in toto corde suo. et in tota anima sua: faceretque quae scripta sunt in volumine illo quod legerat. adiurauit quoque super hoc omnes qui reperi fuerant in iherusalem et beniamin: et fecerunt habitatores iherusalem iuxta pactum domini dei patrum suorum. Abstulit quoque iosias cunctas abominationes de vniuersis regionibus filiorum israel: et fecit omnes qui residui erant in israel seruire domino deo suo. Cunctis diebus eius non recesserunt a domino deo patrum suorum.

CA. XXXV. Verum suorum.

Ecce autem iosias in iherusalem phase domino: quod imolatum est quartadecima die mensis primi. Et constituit sacerdotes in officiis suis: hortatusque est eos ut ministrarent in domo domini. Leuitis quoque ad quorum eruditionem omnis israel sanctificabatur domino: locutus est. Domine archam in sanctuario templi: quod edificauit salomon filius dauid rex israel. Nequaquam enim eam ultra portabitis. Nunc ergo ministrare domino deo vestro et populo eius israel: et parate vos per domos et agnationes vestras in diuisionibus singulorum sicut precepit dauid rex israel. et descripsit salomon filius eius: et ministrare in sanctuario per familias turmasque leuiticas: et sanctificati imolante phase. Fratres etiam vestros ut possit iuxta verba quae locutus est dominus in manu moysi facere. parate. Dedit preterea iosias populo qui ibi fuerat inuentus in solennitate phase agnos et hedos de gregibus et reliqui pecoris triginta milia: bouesque tria milia. Haec ergo regis vniuersa substantia. Duces quoque eius sponte quod vouerant obtulerunt: tam populo quam sacerdotibus et leuitis. Porro helchias et zacharias et iehiel principes domus domini dederunt sacerdotibus ad faciendum phase pecora omixtim duo milia sexcenta: et boues trecentos. Chonemias autem et semeias etiam et nathanael fratres eius. necnon asabias et iabihel et iozab ad principes leuitarum: dederunt ceteris

leuitis ad celebrandum phase. quicquid milia pecorum: et boues quingentos. Preparatumque est ministerium et steterunt sacerdotes in officio suo: leuite quoque in turmis suis iuxta regis imperium: et imolatum est phase. Asperseruntque sacerdotes manus suas sanguine: et leuite straxerunt pelles olocaustorum: et separauerunt ea ut daretur per domos et familias singulorum. et offerrent domino sicut scriptum est in libro moysi. De bubus fecerunt quoque similitudinem. Et assauerunt phase super ignem: iuxta quod in lege scriptum est. Pacificas vero holocaustas coxerunt in lebetis et cacabis et ollis: et festinato distribuerunt vniuersae plebi: sibi autem et sacerdotibus pro ea parauerunt. Nam in oblatione olocaustorum et adipum usque ad noctem sacerdotes fuerunt occupati. unde leuite et sibi et sacerdotibus filijs aaron parauerunt nouissimis. Porro cantores filij asaph stabant in ordine suo iuxta preceptum dauid et asaph et heman et ydithun prophetarum regis. Amatores vero per portas singulas obseruabant: ita ut ne puero quidem discederet a ministerio. Quamobrem et fratres eorum leuite parauerunt eis cibos. Omnis igitur cultura domini rite completa est in die illa: ut faceret phase. et offerrent olocausta super altare domini iuxta preceptum regis iosie. Fecerunt quoque filij israel qui reperi fuerant ibi phase in tempore illo et solennitatem azimorum: septem diebus. Non fuit phase simile huic in israel a diebus samuelis prophete: sed nec quisquam de cunctis regibus israel fecit phase sicut iosias sacerdotibus et leuitis et omni iude et israel qui reperi fuerant: et habitantibus in iherusalem. Facta uodecimo anno regni iosie. hoc phase celebratum est. Postquam instaurauit iosias templum ascendit nechao rex egipti ad pugnandum in carthamis iuxta eufraten: et processit in occursum eius iosias. At ille missis ad eum nuncijs ait. Quid mihi et tibi rex iuda? Non aduersum te hodie venio. sed contra aliam pugno domum: ad quam me deus festinato ire precepit. Desine aduersum deum facere qui mecum est: ne interficiat te. Noluit iosias reuertere sed parauit contra eum bellum: nec acquieuit sermonibus nechao ex ore dei: verum prexit ut dimicaret in campo mageddo. Ibi quoque vulneratus a sagittariis dixit pueris suis. Educite me de populo quia oppido vulneratus sum. Qui transtulerunt eum de curru in alterum currum.

qui seq̃bañ eū more regio: et asportauerūt eū in iherusalē. Mortuusq; est et sepult⁹ in mansoleo patrū suorū: et vniuersus iuda et iherl̃m luxerūt eū: iheremias maxime: cui⁹ omnes cantores atq; cātatrīces vsq; in pñ tem diem lamētationes sup iohā replicāt: et qñ lex obtinuit in isrl̃. **E**cce scriptū fert̃ in lamētationib⁹. Reliqua autē sermonū iohie et misericordiā eū q; lege p̃cepta sūt dōmini: opa q; illius p̃ma et nouissima scripta sunt in libro regum iuda et israhel.

CA.

XXXVI.

Erit g̃ populus terre ioachaz filiū iohie: et stituit regē p̃ patre suo in iherl̃m. Viginti annorū erat ioachaz cum regnare cepisset: et trib⁹ mētib⁹ regnauit in iherusalem. Amouit autē eum rex egipti cum venisset in iherl̃m: et odemnavit terram centum talentis argēti et talento auri. Cōstituitq; p̃ eo regē eliachim fratrem ei⁹ sup iudam et iherusalē: et vertit nomen ei⁹ ioachim. Ipsum vero ioachaz tulit secum: et adduxit in egiptū. Viginti q̃q; annorū erat ioachim cū regnare cepisset: et vndecim annis regnauit in iherl̃m: fecitq; malū coram dño deo suo. **C**ōtra hunc ascendit nabuchodonosor rex caldeoꝝ: et victū cathenis duxit in babilonē: ad quā et vasa dñi trāstulit et posuit ea in templo suo. Reliqua autē verborū ioachim et abominationum eius quas operatus est: et que inuenta sunt in eo: continent̃ in libro regū iuda et isrl̃. Regnauit autē ioachim fili⁹ ei⁹ p̃ eo. **D**cto annorū erat ioachim cū regnare cepisset: et trib⁹ mētib⁹ ac decem diebus regnauit in iherl̃m: fecitq; malum in cōspectu dñi. Cūq; anni circulus volueret: misit nabuchodonosor rex nūcios qui et adduxerūt eū in babilonē: asportatis simul p̃ciosissimis vasis domus dñi. Regem vero cōstituit sedechiam patrū eū super iudam et iherl̃m. Viginti et vnus āni erat sedechias cū regnare cepisset: et vndeci ānis regnauit in iherl̃m. Fecitq; malū in oculis dñi dei sui: nec erubuit faciē iheremie prophete loquētis ad se ex ore dñi. **A** rege q; nabuchodonosor recessit q; adiurauerat eū p̃ deū: et indurauit ceruicem suā et cor: vt non reuerteret̃ ad dñm deū isrl̃. **B**ed et vniuersi p̃ncipes sacerdotū et p̃plus p̃uuaricati sunt inique iuxta vniuersas abomiationes

gentium: et polluerūt domū dñi quā sanctificauerat sibi in iherl̃m. **V**ittebat autē dñs deus patrū suorū ad illos p̃ manus nūciōrū suorū d̃ nocte surgēs et quotidie omōnēs: eo q; parceret populo et habitaculo suo. **A**t illi subsanabant nūcios dei et p̃uipēdebant p̃mones eius: illudebātq; p̃phetis: donec accēderet furor dñi in pplm ei⁹: et esset nulla curatio. **A**dduxit em̃ sup eos regem caldeorū: et interfecit iuuenes eorū gladio in domo sanctuarij. **N**ō est misertus adolefcētis et virginis et senis nec decrepiti quidem: sed omnes tradidit in manib⁹ ei⁹: vniuersaq; vasa domus dñi tā maiora q̃ minora: et thesauros templi et regis et p̃ncipū transtulit in babilonem. **I**ncēderūt hostes domū dei: destruxerūtq; murū iherl̃m. **V**niuersas turre obusserūt: et quicq; p̃ciosum fuerat demoliti sūt. **S**i quis euaserat gladiū: duct⁹ in babilonē seruiuit regi et filiis ei⁹: donec imperaret rex persarū et cōpleret̃ fmo dñi ex ore iheremie et celebraret terra sabbata sua. **C**ūctis em̃ dieb⁹ desolationis egit sabbatū: vsq; dū cōplerent̃ septuaginta āni. **A**nno autē p̃mo cyri regis persarū ad explēdum sermonē dñi quem locutus fuerat per os iheremie: suscitauit dñs spiritū cyri regis persarū: qui iussit p̃dicari in vniūso regno suo etiā per scripturā dicens. **D**ec dīc cyrus rex persarū. **O**mnia regna terre dedit mihi dñs de⁹ celi: et ipse p̃cepit mihi vt edificare ei domū in iherl̃m que est in iudea. **Q**uis ex vobis ē in omni populo eius? **H**ic dominus deus suus cum eo et ascendat.

Explicit liber paralipomenon secundus.
Oratio manasse regis iuda cum captus tenetur in babilone.

Domine deus omnipotens patrū nostrorū abraā ysaac et iacob et semini eorū iusto: qui fecisti celū et terram cū omni ornatu eorū: qui signasti mare verbo p̃cepti tui: qui cōclufisti abyssum et signasti terribili et laudabili nomī tuo: quem omnes pauēt: et tremūt a vultu virtutis tue: et insustētabilis ira sup peccatores cōminationis tue: immēsa vero et inuestigabilis misericordia promissionis tue quoniā tu es dñs altissim⁹ sup omnē terrā.

longanimis. et multū misericors. et penitēs
super maliciā hominū. Tu autē dñe scdm
bonitatē tuā pmisisti penitētiā remissionis
peccatorū. et tu deus iustorū non posuisti pe-
nitentiam iustis. abraā ysaac et iacob. his
q̄ tibi nō peccauerūt. qm̄ peccaui sup̄ nūm
arene maris. multiplicatē sūt iniquitates
mee. incuruat⁹ sum multo vinculo ferri. et
nō est respiratō mibi. qz excitauī iracundiā
tuā et malū corā te feci statuēs abomiati-
ones et multiplicans offensiones. Et nunc
flecto genua cordis mei. p̄cans a te boni-
tatem dñe. Peccaui dñe peccaui. et iniquita-
tem meā agnosco. Peto rogans te domine
remitte mibi remitte mibi. ne simul perdas
me cū iniquitatib⁹ meis. neq; in eternū res-
ues mala mibi. qz indignū saluabis me se-
cundū magnā misericordiā tuā. et laudabo
te semp omnib⁹ dieb⁹ vite mee. qm̄ te lau-
dat omnis virtus celoz. et tibi est gloria
in secula seculorū. Amen.

Explicit oratio manasse regis iuda.

*Incipit prefatio beati hieronimi presbiteri
in librum esdre.*

Terū difficilius fit facere
quod poscitis. an negare:
necdum statui. Nam vobis
aliquid imperatib⁹ anuere
sentētie est. et magnitudo
oneris impositi ita ceruices
premit vt añ sub fasce ru-
endū fit q̄ leuandum. Accedūt ad hoc inui-
dorū studia. qui omne qd̄ scribim⁹ rephēn-
dendū putāt. Et interdū cōtra se conscientia
repugnante publice lacerant q̄ occulte le-
gūt. intm̄ vt clamare opellar et dicere. Do-
mine libera animam meā a labijs iniquis.
et a lingua dolosa. Tercius annus est q̄ sp̄
scribitis atq; rescribitis vt esdre librum et
hexter vobis de hebreo trāfferā. quasi nō ha-
beatis greca et latia volumina. aut q̄cquid
illud est qd̄ a vobis vertit nō statim ab om-
nib⁹ aspiciendū sit. Frustra autē vt ait qdā
mīti neq; aliud fatigādū nisi odiū querere:
extreme demētie est. Itaq; obsecro vos mi-
dominion et rogatione carissimi vt priuata
lectione otenti libros nō efferatis i publicū.
nec fastidiosos cibos ingeratis. vitetisq; eo-
rū sup̄cilium. qui iudicare tm̄ de alijs et ipsi
facere nichil nouerūt. Si qui autē fratrum

sunt quib⁹ nostra nō displicēt his tribuat⁹
exemplar. amonētes vt hebreā noīa quo-
rū gradis in hoc volumine copia ē. disticte
et per interualla trāscribāt. Nichil em̄ pro-
derit emendasse librum nisi emēdatio librari-
orū diligentia cōseruet. Nec quēq; moueat
q̄ vnus a nob̄ editus liber est. nec apocri-
fū tereñ et quartū libri sōnis delectet. qz et
apud hebreos esdre neemieq; sermones in
vnū volumē coartant et q̄ nō habent apud it-
los. nec d̄ viginti quatuor semib⁹ sunt. p̄cul
abijcienda. Si quis autē septuaginta vobis
opposuerit int̄ptes. qz exēplaria varietas
ip̄a lacerata et euersa demōstrat nec potest
vtriq; vtz asseri qd̄ diuersū ē. mittite eū ad
euangelia. in quib⁹ mltā ponunt quasi d̄ ve-
teri testamento que apud septuaginta in-
terptes nō habent velut illud. qm̄ nazaren⁹
vocabit. et ex egipto vocauī filiū meū. et vi-
debūt in quem opūxerūt. multaq; alia que
latiori operi reseruamus. et q̄rite ab eo vbi
scripta sunt. Cūq; p̄ferre nō potuerit. vos
legite de his exemplarijs q̄ nup̄ a nob̄ edi-
ta maledicorū quotidie linguis cōfodiunt.
Sed vt ad opendium veniam. certe qd̄ illa-
tur⁹ sum equissimū est. Edidi aliqd̄ quod
non habet in greco aut aliter habet q̄ a me
versum ē quid int̄ptem lamiant. Intro-
gent hebreos. et ipsi auctorib⁹ trāslatiōni
mee vel arrogant vel derogent fidē. Porro
aliud ē si clausis qd̄ dicūt oculis mibi volūt
maledicere. et nō imitant grecorū studium
et beniuolentiā. qui post septuaginta trāsla-
tores iam xp̄i euangelio coruscate iudeos
et hebionitas legis veteris int̄ptes aqlaz
videlicet et symachū. et theodocionem et curi-
ose legūt. et p̄ origenis laborem i exaplois
ecclesijs dedicarūt. quātomagis latini gra-
ti esse deberēt. q̄ exultantē cernerēt greciā
a se aliquid mutari. Prīmū em̄ magnorū
sumptuū est et infinite difficultatis. exēpla-
ria posse habere omnia. deinde etiā q̄ habue-
rit. et hebrei h̄monis ignari sūt magis erra-
būt ignorātes q̄s e mltis veri⁹ dixerit. Qd̄
etiā sapientissimo cuidā nup̄ apud grecos
accidit. vt interdū scripte sensū reliquens
vniuscuiuslibet int̄ptis seq̄ret errorē. Nos
autē qui hebreē lingue saltē puā habem⁹ sci-
entiā. et latinus nobis vtcūq; sermo non d̄
est. et de alijs magis posum⁹ iudicare. et ea

que ipsi intelligimus in nostra lingua pme.
Itaq; licet exedra fibilet. victorq; si nō m-
cendia iacet: nūq; meū iuuāte xpo filebit
eloquiū: etiā pēsa lingua balbuciet. Legāt
qui volūt: qui nolunt abijciant. Euentilent
apices. litteras calumment. Magis vestra
caritate puocatoz ad studium: q̄ illoz de-
traditione et odio deterreboz.
Explicit prologus. Incipit liber esdre p̄-
mus. CA. I.

In anno p̄mo cyri regis persarū vt
compleret verbū domini ex ore ihe-
remie suscitauit dñs spiritum cyri
regis persarū: et transfouit vocem
omni regno suo. etiam p̄ scripturā
dicens. *Hec dicit cyrus rex psarū.*
Omnia regna terre dedit mihi do-
minus deus celi: et ipse p̄cepit mihi vt edifi-
carem ei domū in iherlm. q̄ ē in iudea. Quis
est in vobis de vniuerso p̄lo eius? Bit dñs
illius cū eo. Ascēdat i iherlm que ē in iudea:
et edificet domū dei isrl: ipse est de⁹ qui est
in iherlm. Et omnes reliqui in cunctis locis
vbicūq; habitant adiuuent eū viri de loco
suo argento et auro et substantia et pecoribz:
excepto qd volūtarie offerunt tēplo dei qd
est in iherlm. Et surrexerūt p̄ncipes patrum
de iuda et beniamin. et sacerdotes et leuite:
omnis cui⁹ suscitauit deus spiritū: vt ascē-
deret ad edificandū templū dñi qd erat i
iherusalē. Vniuersiq; qui erant in circūitu
adiuuerūt manus eoz in vasis argēteis et
aureis. in substantia et iumentis. in suppel-
lectili. exceptis his que sp̄te obtulerant.
Rex q; cyrus ptulerat vasa templi domini
q̄ tulerat nabuchodonosor de iherlm: et posu-
erat ea in templo dei sui. Protulit autē ea
cyrus rex persarū p̄ manum mitridatis fi-
lij gazabar: et annumerauit ea sasabasar
p̄ncipi iude: et hic est numerus eoz. *Fiale*
auree triginta: fiale argenteae mille: cultri
vigintinouem: sciphi aurei triginta: sciphi
argētei sedī quadrigenti decem: vasa alia
mille. Omnia vasa aurea et argentea: qnq;
milia q̄dringenta. Vniūsa tulit sasabasar:
cū his qui ascēdebant de transmigratione
babilonis in iherlm. *CA. II.*

In sunt autē filij p̄mitie qui ascēde-
runt de captiuitate quā transtule-
rat nabuchodonosor rex babilonia

in babilonē: et reuerſi sunt in iherlm et iudea.
vnusquisq; in ciuitatem suam: qui venerūt
cum zorobabel et ihsua neemiasaraia rabe-
laja. mardoehai belsam melpbar. beguai.
reumbaana. *Numer⁹ viroz populi israhel*
filij fates: duo milia cētū septuaginta duo.
filij saphacia: trecenti septuaginta duo.
filij area: septemgēti septuagintaquinq;.
filij phetmoab filioz iosue ioab: duo milia
octigēti duodeci. *filij helam mille ducēti*
qnq; gitaq̄tuor. *filij zethua ngēti q̄dragim*
taquinq;. *filij zachai: septigēti sexagita.*
filij bam: sexcenti quadraginta duo. *filij*
bebai: sexcēti vigintitres. *filij azgad: mille*
ducēti vigintiduo. *filij adonica: sexcēti sexa*
gitalex. *filij beguai: duo milia qnq; gitalex.*
filij adin: q̄dringēti quinquagintaq̄tuor.
filij atker q̄ erat ex ezechia: nonaginta octo
filij belai: trecenti vigintitres. *filij iora cētū*
duodecim. *filij asem: ducenti vigintitres.*
filij gebbar: ngēti quq;. *filij bethleē: cen*
tū vigintitres. *Viri netupha: qnq; gitalex.*
Viri anathot: centū vigintiocto. *filij azma*
ueth: quadraginta duo. *filij carathiarim.*
cephira et beroth: septigēti q̄dragitatres.
filij rama et gabaa: sexcenti viginti unus.
Viri machmas: cētū vigintiduo. *Viri beth*
el et chai: ducenti vigintitres. *filij nebo:*
qnq; gitaduo. *filij megbis cētū qnq; gitalex.*
filij helā alti⁹: mille ducēti qnq; gitaq̄tuor.
filij ari trecenti viginti. *filij lodadim et ono:*
septigēti viginti qnq;. *filij iherieho: trecenti*
q̄dragita qnq;. *filij senaa: tria milia sexcēti*
trigita. *Sacerdotes filij ydaia i domo iesue:*
nongēti septuagitatres. *filij emmer mille*
quinquaginta duo. *filij phessur: mille du*
centi quadraginta septem. *filij arim: mille*
decem et septem. *Leuite filij ihsue et cedmi*
hel filioz odeuie: septuagintaquatuo. *Ca*
tores. *filij asaph centum vigintiocto.* *filij*
iamitoz filij sellum filij atker filij thelmon.
filij accub filij attita filij sobai vniuersi cē
tum triginta nouem. *Nathimnei filij fia filij*
asupha filij tebbaoth filij ceros filij fiaa fi
lij phadon filij lebana filij asaba filij accub
filij agab filij selmai filij anā filij gadel filij
gaer filij raabia filij rafin filij nechoda filij
gasē filij azec filij phasea filij besee filij ase
maa filij munim filij nephusim filij bechue
filij accupha filij asur filij beslut filij maia

filij arsa filij beos filij hisara filij thema filij
nafi a filij atupha filij seruoꝝ salomonis: fi
lij sotlxi filij sopheret filij pharuda filij ia
la filij derco filij geddel filij saphata filij at
hil filij phoceret qui erant de asebaïm: filij
amim. Omnes nathinei et filij seruoꝝ sa
lomonis trecenti nonaginta duo. Et hi q̄ as
cenderūt de thelmala thelarfa cherub et dō
mer: et nō potuerunt indicare domū patrū
suorū et semen suū utrū ex isrl̄ essent filij da
laia filij thobia filij nechoda sexcenti quinq̄
ginta duo. Et de filiis sacerdotū filij iobia
filij accos filij berzellai qui accepit de filia
bus berzellai galaaditis vxorē: et vocat 9 ē
nomine eorū. Hi q̄herunt scripturā genea
logie sue et non inuenerūt: et electi sūt de sa
cerdotio. Et dixit athersata eis. vt n̄ come
derent de sancto sanctorum donec surgeret
sacerdos doctus atq; pfect⁹. Omnis multi
tudo quasi vnus q̄draginta duo milia tre
centi septuagita: exceptis seruis eorū et an
cill⁹ q̄ erāt septē milia trecēti triginta septē:
et in ip̄is cantores atq; cātatrices ducēti.
Equi eorū sexcenti triginta sex: muli eorum
ducēti quadraginta q̄nq;: cameli eorū qua
dringēti triginta q̄nq;: asini eorū sex milia
septingenti viginti. Et de p̄ncipib; patrū
cū ingrederent templū dñi qd̄ est in iherl̄m:
sp̄te obtulerūt in domū dei ad extruendū
eam in loco suo. Hecm vires suas dederūt
impensas opis. auri solidos q̄draginta mi
lia et mille: argēti mnas quorū milia: et vestes
sacerdotales centū. Habitauerūt ḡ sacer
dotes et leuite et de populo et cantores et iam
tores et nathinei in vrbib; suis: vniuersus
q; isrl̄ in ciuitatib; suis. **CA. III.**
Amq; reuerat mensis septim⁹: et erant filij
isrl̄ in ciuitatib; suis. Cōgregat⁹ est ergo
populus q̄si vir vnus in iherl̄m: et surrexit io
sue filius iosedech. et fratres ei⁹ sacerdotes
et zorobabel filius salathiel. et fratres ei⁹:
et edificauerūt altare dei isrl̄. vt offerret in
eo olocautomata: sicut scriptū est in lege
moysi viri dei. Collocauerūt autē altare dei
sup̄ bases suas deterrentib; eos p̄ circuitū
mūs terrarū: et obtulerūt sup̄ illud olocau
tū dñō mane et vespere. Fecerūtq; solēnita
tem tabernaculoꝝ sicut scriptū est. et olo
cautū dieb; singulis p̄ ordinē scd; p̄ceptū
opus diei in die suo: et post hec olocautū iu

ge tam in kalendis q̄ in vniuersis solēni
tatib; dñi que erant asperate: et in omnib;
in quib; vltro offerebat munus dñō. **A** pri
mo die mensis septimi ceperūt offerre olo
cautū dñō. Porro templū dei nondū fun
datū erat. Hederūt autē pecunias latomis
et cemētariis: cibū q; et potū et oleū sydonijs
tyrisq; vt deferrent ligna cedrina de liba
no ad mare ioppen: iuxta qd̄ p̄ceperat cyr⁹
rex persarū eis. Anno autē scdo aduentus
eorū ad templū dei in iherl̄m mense secundo
zorobabel filius salathiel et iosue filius iose
dech et reliqui de fratrib; eorū sacerdotes et
leuite et omnes qui venerāt de captiuitate
in iherl̄m: et constituerūt leuitas a viginti an
nis et sup̄. vt vigerent opus dñi. **E**t tetitq;
iosue et filij eius et fratres eius. cedmihel et
filij eius. et filij iuda quasi vir vn⁹. vt insta
rent sup̄ eos qui faciebāt op⁹ in tēplo dei:
filij ena dab. et filij eorū: et fratres eorū leui
te. **F**undato igit a cemētariis templo dñi:
steterūt sacerdotes in ornatu suo cū tubis:
et leuite filij asaph in cimbali: vt laudaret
deum p̄ manus dauid regis isrl̄. **E**t cōcine
bant in hymnis et cōfessione dñō qm̄ bonus:
qm̄ in eternū misericordia eius sup̄ israhel.
Om̄nis q; popul⁹ vociferabāt clamore ma
gno in laudādo dñm: eo qd̄ fundatum esset
templū dñi. **P**lurimi etiā de sacerdotib; et
leuitis et p̄ncipes patrū et seniores qui vide
rant tēplū p̄us cū fundatū esset. et h̄ tēplū
in oculis eorū flebāt voce magna: et multi
vociferātes in leticia eleuabāt vocē: nec po
terat quisq; agnoscere vocē clamoris letā
tium: et vocē fletus ppli. **C**ōmixtim em̄ ppl⁹
vociferabāt clamore magno: et vox audie
bāt p̄cul. **A**udierūt autē hostes iude et beni
amim quia filij captiuitatis edificaret tem
plū dñō deo isrl̄: et accedētes ad zorobabel.
et ad p̄ncipes patrum dixerūt eis. **E**difice
mus vobiscū: quia ita vt vos querim⁹ deus
vestrū. **E**cce nos imolauim⁹ vidimas a di
ebus assoraddā regis assur: q̄ adduxit nos
huc. **E**t dixit eis zorobabel et iosue: et reliq;
p̄ncipes patrū isrl̄. **N**on ē nobis et vobis vt
edificem⁹ domū deo nostro: sed nosip̄i soli
edificabim⁹ deo nostro: sicut p̄cepit nobis
cyrus rex persarū. **F**actū ē igit vt populus
terre impediret manus populi iude: et tur
baret eos in edificādo. **C**ōduxerūt autem

aduersus eos consiliatores: ut destrueret consiliū
eorum. omnibus diebus cyri regis persarum.

CA.

III.

In regno autē assueri ipse est artaxerxes.
in principio regni eius scripserunt accusaciones
aduersus habitatores iude et iherusalem. Et die-
bus artaxerxis scripsit belesā mitridates
et thabael. et reliqui qui erant in consilio eorum
ad artaxensem regem persarum. Epistola autē
accusationis scripta erat syriace: et legeba-
tur sermone syro. Reu beelthexem et sam-
sai scriba scripserunt epistolam unam de iherusalem
artaxerxi regi huiuscemodi. Reu beelthexem et
samsai scriba et reliqui consiliatores eorum dnyei
et aphasathxi therphalei. arphasei. herch-
uei babilonij susannachai dneyi. et elamite.
et ceteri de gentibus quas transtulit salma-
nasar magnus et gloriosus: et habitare eas
fecit in ciuitatibus samarie et in reliquis re-
gionibus trans flumen in pace. Hoc est exemplū
epistole quā miserunt ad eum. Artaxerxi re-
gi: serui tui viri qui sunt trans flumen salutem
dicunt. Notū sit regi: quia iudei qui ascenderunt
a te ad nos venerunt in iherusalem ciuitatē rebel-
lem et pessimā: quam edificant extruentes
muros eius et parietes eius opposcentes. Nunc
igitur notū sit regi: quia si ciuitas illa edificata
fuerit et muri eius instaurati. tributū et ve-
tigal et annuos redditus nō dabūt: et vsque
ad reges hec noxa pueniet. Nos igitur memo-
res salis quod in palacio comedimus: quia lesio-
nes regis videre nequias ducimus: idcirco
misimus et nūciauimus regi. ut recedat
in libris historiā patrū tuorum et inuenies
scriptū in cōmentariis et scies quoniam vrbis illa
vrbis rebellis est et nocens regibus et pūitijs
et bella occitant in ea ex diebus antiquis: quā
obrem et ciuitas illa destructa ē. Nūciamus
nos regi: quoniam si ciuitas illa edificata fuerit.
et muri ipsius instaurati. possessionē trans flu-
uū non habebis. Verbum misit rex ad reum
beelthexem et samsai scribam et ad reliquos
qui erant in consilio eorum habitatores samarie.
et ceteris trans flumen: salutem dicens et pa-
cem. Accusationē quā misistis ad nos ma-
nifeste lecta est coram me: et a me preceptū ē. et
recensuerunt: inueneruntque quoniam ciuitas illa a
diebus antiquis aduersum reges rebellat: et
seditiones et plia occitant in ea. Nā et reges
fortissimi erant in iherusalem: qui et dominati sunt

omni regioni quē trans flumen ē. Tributū
que et vigal et redditus accipiebant. Nūc
igitur audite sententiā ut prohibeatis viros illos.
et vrbis illa nō edificet: donec si forte a me
iussū fuerit. Videte ne negligent hoc imple-
atis: et paulatim crescat malū contra reges.
Itaque exemplū edicti artaxerxis regis le-
ctū ē coram reu beelthexem et samsai scriba. et
consiliariis eorum: et abierunt festini in iherusalem.
ad iudeos: et prohibuerunt eos in brachio et
robore. Tūc intermissum est opus domus do-
mini in iherusalem: et nō fiebat vsque ad annū se-
cundū regni darij regis persarum. CA. V.

Hophetauerunt autē aggeus propheta
et zacharias filius addo: prophetas
ad iudeos qui erant in iuda et iherusalem
in nomine dei israel. Tūc surrexit zorobabel
filius salathiel et iosue filius iosedech et ce-
perunt edificare templū dñi in iherusalem: et cū
eis prophete dei adiuuantes eos. In ipso autē
tempore venit ad eos thātānai qui erat dux
trans flumen et starbuzannai et consiliarij eorum
sicque dixerunt eis. Quis dedit vobis consiliū ut
domū hanc edificaretis: et muros eius instau-
raretis? Ad quod respondimus eis: que essent
nomina hominū auctorum edificationis illius.
Oculus autē dei eorum factus est super senes iu-
deorum: et non potuerunt inhibere eos. Placu-
itque ut res ad dariū referret: et tūc satisfā-
cerent aduersus accusationē illā. Exemplū
epistole quā misit thātānai dux regionis
trans flumen et starbuzannai et consiliatores
eius aphasathxi qui erant trans flumen: ad
dariū regem. Verbo quē miserat sic scrip-
tus erat. Dario regi pax omnis. Notū sit
regi ille nos ad iudeam pūntiā ad domū dei
magnum qui edificat lapide imposito: et ligna
ponunt in parietibus: opusque illud diligenter
extruit et crescit in manibus eorum. Interro-
gauimus igitur senes illos: et ita diximus eis.
Quis dedit vobis potestatem ut domū hanc
edificaretis: et muros hos instauraretis?
Sed et nomina eorum quesuimus ab eis ut nūci-
aremus tibi: scripsimusque nomina eorum virorum
qui sunt principes in eis. Huiuscemodi autem
sermonem responderunt nobis dicentes.
Nos sumus serui dei celi et terre: et edifica-
mus templū quod erat extructū ante hos an-
nos multos: quod rex israel magnus edifica-
uerat et extruxerat. Postquam autē ad iracundiā

prouocauerunt patres nostri deum celi tradidit
eos in manus nabuchodonosor regis babilo
nis caldei: domum quoque hanc destruxit: et populum
eius transtulit in babilonem. Anno autem primo
cyri regis babilonis: cyrus rex proposuit edi
ficium: ut domus dei edificaretur. Nam et vasa
templi dei aurea et argentea quae nabuchodo
nosor tulerat de templo quod erat in iherusalem et
transportauerat ea in templum babilonis: et data sunt
cyrus rex de templo babilonis: et data sunt
salsabasar vocabulo quem et principem constituit:
dixitque ei: Haec vasa tolle et vade: et pone ea
in templo quod est in iherusalem: et domus dei edi
ficetur in loco suo. Tunc itaque salsabasar ille
venit et posuit fundamenta templi dei in iherusalem: et
ex eo tempore usque nunc edificatur et nondum completum
est. Nunc ergo si videtur regi bonum recenseat in
bibliotheca regis quae est in babilone utrum
na a cyro rege iussu fuerit ut edificaretur do
mus dei in iherusalem: et voluntatem regis super hac
re mittat ad nos.

CA VI.

Vnde darius rex precepit: et recesserunt
in bibliotheca librorum quae erant
repositae in babilone: et inuentum est in
eccebatanis quod est castrum in medena pruitia
volumen unum talisque scriptum erat in eo omniarium.
Anno primo cyri regis: cyrus rex decreuit ut
domus dei edificaretur quae est in iherusalem in loco
ubi imolabant hostias: et ut ponantur fundamenta
supportata altitudinem cubitorum sexaginta
et latitudinem cubitorum sexaginta ordines de
lapidibus politis tres: et sic ordines de lignis
nouis. Muptus autem de domo regis dabant
sed et vasa templi dei aurea et argentea quae
nabuchodonosor tulerat de templo iherusalem et
attulerat ea in babilonem reddant et referant
in templum iherusalem in locum suum: quae et posita sunt
in templo dei. Nunc ergo thabtanai dux regio
nis quae est trans flumen et starbusannai et
consiliarii vestri arpharsathai qui estis trans
flumen pecul recedite ab illis: et dimittite
fieri templum dei illud a duce iudeorum et a seni
oribus eorum: et domus dei illa edificetur in loco
suo. Sed et a me preceptum est quid oporteat
fieri a presbiteris iudeorum illis ut edificetur do
mus dei: scilicet ut de archa regis id est de
tributis quae dantur de regione trans flumen
studiose sumptus dentur viris illis: ne impedia
tur opus. Quod si necesse fuerit et vitulos et
agnos et hedos in olocaustum deo celi: frum

tum sal vinum et oleum secundum ritum sacerdotum quae
sunt in iherusalem detur eis per singulos dies: ne sit
in aliquo querimonia: et offerant oblationes
deo celi orientesque per vitam regis et filiorum eius.
A me ergo positum est decretum: ut omnis homo
qui hanc mutauerit iussione tollat lignum de
domo ipsius et erigat et asigat in eo: domus
autem eius publice. Deus autem qui habitare
fecit nomen suum ibi: dissipet omnia regna: et
populum qui extenderit manum suam ut repugnet:
et dissipet domum dei illam quae est in iherusalem. Ego
darius statui decretum: quod studiose impleri vo
lo. Igitur thabtanai dux regionis trans flu
men et starbusannai et consiliarii eius secundum
quod preceperat darius rex sic diligenter executi
sunt. Seniores autem iudeorum edificabant: et
prosperabant iuxta prophetiam aggei prophete et
zacharie filii addo. Et edificauerunt et astru
xerunt iubente deo israel: et iubente cyro et dario
et artaxerxe regibus persarum: et compluerunt
domum dei istam: usque ad diem tertium mensis
adar: qui est annus sextus regni darii regis.
Fecerunt autem filii israel sacerdotes et leuite: et reli
qui filiorum transmigrationis: dedicationem
domus dei in gaudio: et obtulerunt in dedicati
one domus dei vitulos centum: arietes ducem
tos: agnos quadringentos: hircos caprarum
per peccato totius israel duodecim: iuxta num
tribuum israel. Et statuerunt sacerdotes in ordi
nibus suis et leuitas in vicibus suis super opera
dei in iherusalem: sicut scriptum est in libro moysi.
Fecerunt autem filii transmigrationis pascha
quarta decima die mensis primi. Purificati
enim fuerant sacerdotes et leuite quasi unus:
omnesque mundi ad imolandum pascha vniuer
sis filiis transmigrationis: et fratribus suis sa
cerdotibus et sibi. Et comederunt filii israel
qui reuersi fuerant de transmigratione: et
omnes qui se separauerunt a conuinatione
gentium terre ad eos: ut quererent dominum deum
israel. Et fecerunt solennitatem azimorum diebus
septem in leticia quam letificauerat eos dominus:
et conuerterat cor regis assur ad eos: ut ad
iuuaret manus eorum in opere domus domini dei israel.

CA VII.

Hec autem verba: in regno artaxerxis
regis persarum: esdras filius sa
raie: filii azarie filii helchie: filii sel
lum filii sadoch: filii achitob: filii amarie: fi
lij azarie: filii maraiob: filii zarie: filii ozi.

filij bocci. filij abisue. filij phimee s. filij eleazar. filij aarō sacerdotis ab initio: ipse esdras ascendit de babilone: et ipse scriba velox in lege moysi. quā dñs deus dedit isrl. Et dedit ei rex scdm manū dei ei⁹ bonā sup eū. omnem petitionē eius. Et ascēderūt d filijs isrl. et de filijs sacerdotum. et de filijs leuitarum. et de cantorib⁹. et de ianitorib⁹. et de nathinneis. in iherlm anno septimo artaxerxis regis: et venerūt i iherlm mēse quinto: ipse est annus septimus regis. Quia in primo die mensis pmi. cepit ascendere d babilone: et in pmo die mensis quinti vēit i iherlm. iuxta manū dei sui bonā sup se. Esdras aut parauit cor suū. vt inuestigaret legē dñi: et faceret et doceret in isrl pceptū et iudiciū. Hoc est aut exemplar epistole edicti: qd dedit rex artaxerxes esdre sacerdoti. scribe eruditio in pceptis et sermonib⁹ dñi. et ceremonijs ei⁹ in isrl. Artaxerxes rex regū. esdre sacerdoti. scribe legis dei celi doctissimo. salutem. A me decretū est: vt cuiūq; placuerit in regno meo de populo isrl. et de sacerdotib⁹ ei⁹ et de leuitis ire i iherlm. tecū vadat. A facie em regis. et septem filiolorum eius missus es vt visites iudeā et iherlm. i lege dei tui que ē in manu tua: et vt feras argentū et aurū qd rex et filiolorum eius sponte obtulerūt deo isrl: cuius in iherlm tabernaculum est. Et omne argentū et aurū. qd cūq; inuenieris in vniuersa pūtia babilonis. et ppls offerre voluerit: et de sacerdotib⁹ qui sponte obtulerint domui dei sui q ē in iherlm libere accipe: et studiose eme de hac pecunia vitulos. arietes. agnos. et sacrificia et libamina eorū. et offer ea sup altare templi dei vestri qd est i iherlm. Sed et si quid tibi et fratrib⁹ tuis placuerit de reliquo argēto et auro vt faciatis iuxta voluntatem dei vestri facite. Vasa q; que dant tibi in ministeriū domus dei tui: trade in aspectu dei in iherlm. Sed et cetera quib⁹ opus fuerit in domus dei tui: quātūcūq; necesse est vt expendas. dabis de thesauro et de fisco regis. et a me. Ego artaxerxes rex statui atq; decreui. omnib⁹ custodib⁹ arche publice qui sūt trās flumē: vt qd cūq; petierit a vobis esdras sacerdos scriba legis dei celi. absq; mora detis. vsq; ad argēti talenta cētum. et vsq; ad frumētū choros centū. et vsq; ad vini batros cētū

et vsq; ad batros olei centū: sal vero absq; mēsurā. Omne qd ad ritū dei celi pertinet. tribuat diligēter in domo dei celi: ne forte irascat oīra regnū regis: et filiorū ei⁹. Vobis q; notū facimus de vniuersis sacerdotib⁹ et leuitis. cantorib⁹ et ianitorib⁹. nathinneis et ministris domus dei huius: vt vectigal et tributū. et annonas. nō habeatis potestātē imponendi sup eos. Tu aut esdra scdm sapientiā dei tui q ē i mānū tua constitue iudices et phides. vt iudicēt omni ppls q ē trās flumē bis videlicet qui nouerūt legē dei tui: sed et imperitos docete libere. Et omnis qui nō fecerit legē dei tui et legē regis diligēt: iudiciū erit de eo siue in mortem siue in exiliū. siue in odemnationem substantie ei⁹: vel certe i carcerem. Benedictus dñs deus patrū nostrorū. qui dedit hoc in corde regis. vt gloriificaret domū dñi que est in iherlm: et in me inclinauit misericordiā suā coram rege et consiliatorib⁹ ei⁹. et vniuersis pncipib⁹ regis potentib⁹. Et ego confortatus manu domini dei mei que erat in me: congregaui de isrl pncipes q ascenderūt mecū. **CA. VIII.**

I sunt g pncipes familiarū. et genealogia eorū qui ascenderūt mecū. in regno artaxerxis regis de babilone. De filijs phimees: gerson. De filijs ythamā: daniel. De filijs dauid: attus. De filijs sechemie. et de filijs pharos zacharias: et cū eo nūati sunt viri centū quinquaginta. De filijs phetmoab. helioenai filius zaree. et cū eo ducenti viri. De filijs sechemie fili⁹ ezechiel: et cū eo trecēti viri. De filijs addā. nabeth filius ionathan: et cū eo quinquaginta viri. De filijs helā. ysaías filius athalie: et cū eo septuaginta viri. De filijs saphacie. zebedia filius michahel: et cū eo octoginta viri. De filijs ioab. obedias filius ihebiel: et cū eo ducenti decē et octo viri. De filijs selomith. filius iospie: et cū eo cētū sexaginta viri. De filijs bebai. zacharias fili⁹ bebai: et cū eo viginti octo viri. De filijs ezaab: io hānā filius ezechā: et cū eo cētum decē viri. De filijs adoniciā. qui erant nouissimi. et hec nomina eorū. heliphleth. et helxel. et samaias: et cū eo sexaginta viri. De filijs beggui vthai. et zachur et cū eis septuaginta viri. Congregaui aut eos ad fluuiū. q decurrit ad hauua: et mansimus ibi tribus diebus.

Quehuiq; in populo. et in sacerdotibus de filiis leui: et non inueni ibi. Itaque misi helizer et ariel. et semeam et helnathā. et arib et altez helnathan et nathā. et zachariam. et mesollam. principes: et ioarib. et helnathan sapientes: et misi eos ad heddo qui est primus in caspie loco. Et posui in ore eorum verba que loquerentur ad heddo et ad fratres eius nathimneos in loco caspie. ut adducerent nobis ministros domus dei nostri. Et adduxerunt nobis per manū dei nostri bonā super nos virū doctissimū. de filiis mooli. filij leui. filij israhel. et sarabiam. et filios eius et fratres eius decem et octo. et asabiam. et cum eo ysaias de filiis merari: fratresque eius. et filios eius viginti. Et de nathimneis. quos dederat dauid. et principes ad ministeria leuitarū: nathimneos ducentos viginti. Omnes hi suis nominibus vocabantur. Et predicauit ibi ieiunium iuxta flumen hauua: ut affligeremur coram domino deo nostro. et peteremus ab eo viam rectā nobis. et filiis nostris. vniuersisq; substantie nostre. Erubui enim petere regem auxiliū et equites. qui defenderent nos ab inimico in via: quia diximus regi. Manus dei nostri est super omnes qui querunt eum in bonitate: et imperium eius. et fortitudo eius. et furor super omnes qui derelinquunt eum. Ieiunauimus autem et rogauimus deum nostrum per hoc: et euenit nobis prospere. Et separauimus de principibus sacerdotum duodecim. sarabiam et asabiam: et cum eis de fratribus eorum decem. Appēdique eis argentum et aurum. et vasa consecrata domus dei nostri. que obtulerat rex. et consiliatores eius. et principes eius. vniuersosque israhel. eorum qui inuēti fuerant. Et appendi in manibus eorum argenti talenta sexcenta quinquaginta. et vasa argentea centum: auri centum talenta. et crateras aureas viginti que habebant solidos mille nos: et vasa eris fulgentis optimi duo. pulchra ut aurum. Et dixi eis. Vos sancti domini. et vasa sancta. et argentum et aurum quod sponte oblatum est domino deo patrum nostrorum. Vigilate et custodite: donec appendatis coram principibus sacerdotum. et leuitarum. et ducibus familiarum israhel in iherusalem. in thesaurum domus domini. Susceperunt autem sacerdotes et leuite pōdus argenti et auri. et vasorum. ut deferrent iherusalem. in domum dei nostri. Promouimus ergo a flumine hauua duodecima die mensis primi: ut

pergeremus iherusalem. Et manus dei nostri fuit super nos: et liberauit nos de manu inimici et inuaditoris in via. Et venimus iherusalem: et mansimus ibi diebus tribus. Die autem quarta appensum est argentum et aurum et vasa in domo dei nostri. per manū remoth filij vrie sacerdotis et cum eo eleazar filius phinees. cunctisq; eis ioseded filius iosue. et noadaia filius bennoi leuite: iuxta nūm et pōdus omnium. Descriptumque est omne pōdus in tempore illo. Sed et qui venerant de captiuitate filij transmigrationis obtulerunt olocautomata deo israhel: vitulos duodecim pro omni populo israhel: arietes nonaginta sex. agnos septuaginta septem. hircos pro peccato duodecim: omnia in olocautum domino. Dederunt autem edicta regis satrapis qui erat de conspectu regis et ducibus trans flumen: et eleuauerunt populum et domum dei.

CA.

IX.

Postquam autem hec cōpleta sunt: accesserunt ad me principes dicentes. Non est separatus populus israhel. et sacerdotes et leuite a populo terrarum: et de abominatōibus eorum chanaanee videlicet et ethiei. et pheresei. et iherubusei. et amonitarum et moabitarum et egiptiorum et amorreorum. Tulerunt enim de filiabus eorum sibi et filiis suis: et cōmiscuerunt semen sanctum cum populo terrarum. Manus etiam principum et magistratum fuit in transgressione hac prima. Cumque audissem sermonem istum. scindi pallium meum et tunicam: et euelli capillos capitis mei et barbam: et sedi merens. Cōuenerunt autem ad me omnes qui timebant verbum dei israhel per transgressione eorum. qui de captiuitate venerant: et ego sedebam tristis usque ad sacrificium vespertinum. Et in sacrificio vespertino surrexi de afflictione mea: et scisso pallio et tunica curauimus genua mea. et expandi manus meas ad dominum deum meum et dixi. Deus meus confundor: et erubescō leuare faciem meā ad te: quoniam iniquitates nostre multiplicatae sunt super caput nostrum: et delicta nostra creuerunt usque ad celum a diebus patrum nostrorum. Sed et nos ipsi peccauimus contra te usque ad diem hanc: et iniquitates nostras traditi sumus. ipsi et reges nostri et sacerdotes nostri in manū regum terrarum: et in gladium et in captiuitatem et in rapinā et in confusionē vultus: sicut et die hac. Et nunc quasi parum et ad momentum facta est deprecatio nostra apud

domini in deum nostrum: ut dimitterent nobis reliquias:
et daret pax illius in loco sancto eius: et illu-
miaret oculos nostros deus noster. et daret
nobis vitam modicam in seruitute nostra
quod serui sumus: et in seruitute nostra non dere-
liquit nos deus noster: et inclinauit super nos
misericordiam coram rege persarum. ut daret
nobis vitam et sublimaret domum dei nostri. et
extrueret solitudines eius: et daret nobis spem
in iuda et iherusalem. Et nunc quid dicemus domine
deus noster post hec? Quia dereliquimus mandata
tua. que precepisti in manu suorum tuorum propheta-
rum dicens. Terra ad quam vos ingredimini
ut possideatis eam terra immunda est iuxta im-
mundiciam populorum ceterarumque terrarum: abomi-
nationibus eorum que repleuerunt eam ab ore usque
ad os in conuincatione sua. Nunc ergo filias
vstras ne detis filiis eorum: et filias eorum ne ac-
cipiatis filiis vestris: et non gratis pacem eorum et
prosperitatem eorum usque in eternum: ut forte-
mini et comedatis que bona sunt terre. et here-
des habeatis filios vestros usque in seculum. Et
post omnia que venerunt super nos in operibus
nostris pessimis. et in delicto nostro magno: quod
tu deus noster liberaisti nos de iniuncta nostra. et de-
disti nobis salutem sicut est hodie: ut non ouerte-
remur et irrita faceremus mandata tua. neque
matrimonia iungeremus cum populis abominatio-
num istarum. Numquid iratus es nobis usque ad
consummationem: ne dimitteres nobis reliquias
ad salutem? Domine deus israel iustus es tu: quoniam
derelicti sumus qui saluaremur sicut die hac
Ecce coram te sumus in delicto nostro. Non enim
stari potest coram te super hoc. **CA. X.**

Nunc ergo orante esdras et implorante deum et
flente. et iacente ante templum dei:
collectus est ad eum de israel ceterus gra-
dis nimis virorum et mulierum. et puerorum. Et
flevit populus multo fletu. Et respondit seche-
nias filius iehiel et filius helai: et dixit esdre
Nos peruariati sumus in deum nostrum: et duxi-
mus uxores alienigenas de populis terre. Et
nunc si est penitentia israel super hoc: peccati amus
fedus cum domino deo nostro. ut precipiamus uni-
uersas uxores. et eos qui de his nati sunt.
Iuxta voluntatem domini et eorum qui timeant pre-
ceptum domini dei nostri. secundum legem fiat. Surge:
tuum est discernere: nos erimus tecum. Con-
fortare et fac. Surrexit ergo esdras et adiura-
uit principes sacerdotum et levitarum et omnem

israel: ut facerent secundum verbum hoc. Et iuraue-
runt. Et surrexit esdras ante domum dei: et ab-
ijt ad cubiculum iohannan filii eliazib: et in-
gressus est illuc. **D**ane non comedit: et aquam
non bibit. Lugebat enim transgressionem eorum
qui venerant de captivitate. Et missa est vox
in iuda et iherusalem omnibus filiis transmigrationis.
ut congregarentur in iherusalem: et omnis qui non
venerit in tribus diebus iuxta consilium principum
et seniorum. auferet universa substantia eius: et
ipse abijcietur de cetu transmigrationis. Con-
venerunt igitur omnes viri iuda et beniamin in
iherusalem tribus diebus. ipse est mensis nonus. vi-
cesima die mensis: et sedit omnis populus in platea
domus dei tremantes pro peccato et pluvius. et
surrexit esdras sacerdos: et dixit ad eos. Vos
transgressi estis et duxistis uxores alienige-
nas: ut addaretis super delictum israel. Et nunc
date confessionem domino deo partium vestrorum: et
facite placitum eius: et separamini a populis
terre. et ab uxoribus alienigenis. Et respon-
dens universa multitudo: dixitque voce ma-
gna. Iuxta verbum tuum ad nos sic fiat. Ve-
ritatemque quod populus multus est et tempus pluvie.
et non sustinemus stare foris. et opus non est
diei unus vel duorum: vehementer quippe pecca-
uimus in sermone isto: constituantur principes in
universa multitudine: et omnes in civitati-
bus nostris que duxerunt uxores alienigenas
veniant in temporibus statutis. et cum his seni-
ores pro civitate in civitate et iudices eius: do-
nec auertatur ira dei nostri a nobis super pec-
cato hoc. Igitur ionathan filius asahel. et iaa-
zia filius thecui. steterunt super hoc: et mesol-
lai. et sebethai leuites adiuverunt eos. **F**ece-
runtque sic filii transmigrationis. Et abierunt
esdras sacerdos et viri principes familiarum
in domos patrum suorum. et omnes pro noia sua:
et sederunt in die primo mensis decimi. ut que-
rerent rem. Et consummati sunt omnes viri qui dux-
erunt uxores alienigenas: usque ad diem primum
mensis primi. Et inuenti sunt octo filii sacerdotum
qui duxerunt uxores alienigenas: octo filii io-
sue filii iosedech et fratres eius maafia. et elie-
zer. et iarib et godolia. Et dederunt manus su-
as. ut eijcerent uxores suas. et pro delicto suo
arietem de ouibus offerrent. Et de filiis em-
mer: anani et zebedia. Et de filiis serim ma-
fia et helia et semeia. iehiel et ozias. Et de
filiis phessur: helioenai. maafia. hysmabel.

nathanael. iofabet et helesai. Et de filiis leuitarum. iofabeth. et semei. et celaia. ipse est calitbe phathaia. iuda. et eliezer. Et de cantoribus eliasub. et de iamentoribus. sellu. et thelem. et vri. Et ex israel. de filiis pharos. remeia. et ezia. et melhia et miamim. et eliezer et melchia. et banea. Et de filiis elam. mathania. zacharias. et ilxibhel. et abdi. et rimoth et helia. Et de filiis zethua. helio. ehai. eliazib. nathania. et ilxrimuth. et zabeth. et aziza. Et de filiis. bebai. iohanan. anania. zabbai. athalai. Et de filiis ben. molla. et melluth et adaia. iasub. et saal. et ramoth. Et de filiis phetmoab. edna et chaalal. banaias. et maafias. mathanias. beseleel. benui. et manasse. Et de filiis ere. eliezer. iesue. melchias. semeias. symeon. beniamin. maloth. samarias. Et de filiis asom. mathanai. matixeth. azabeth. elpheleth. iermai. manasses. semei. De filiis bani. maaddi. a. ram. et huel. baneas. et badaias. cheliau. bama. marimuth. et heliazib. mathanias. mathanai. et iafi. et bani. et benui. semei. et salmias. et nathan. et adaias. mechuedabo. s. ysai. sarai. ezrel. et selemau. et semeria. sellu. amaria. ioseph. De filiis neui. abihel. mathatias. zaheth. zabina. ieddu. et iohel. et banai. Omnes hi acceperunt uxores alienigenas. et fuerunt ex eis mulieres que peperunt filios.

Explicit liber primus esdre. Incipit liber neemie qui est esdre secundus. CA. I.

Verba neemie filij helchie. Et factum est in mense casleu anno vicefimo. et ego eram in suis castris. Et venit anani vnus de fratribus meis. ipse et veri iuda. et interrogavi eos de iudeis. qui remanserant et superant de captivitate et de iherusalem. Et dixerunt michi. Qui remanserunt et derelicti sunt de captivitate ibi in punitia. in afflictione magna sunt et in opprobrio. et murus iherusalem dissipatus est. et porte eius combuste sunt igni. Cumque audissem verba huiusmodi. sedi et fleui. et luxi diebus multis. et ieiunabam et orabam ante faciem dei celi. et dixi. Queso domine deus celi fortis magne atque terribilis. qui custodis pactum et misericordiam cum his qui te diligunt et custodiunt mandata tua. fiat aures tue auscultantes. et oculus

tuus aptus ut audias orationem servus tui quam ego oro coram te hodie nocte et die. pro filiis israel servis tuis. et confiteor pro peccatis filiorum israel quibus peccaverunt tibi. Et ego et domus patris mei peccavimus. vanitate seducti sumus. et non custodimus mandatum. et ceremonias et iudicia que precepisti moysi famulo tuo. Memoro verbi. quod mandasti mosi servo tuo dicens. Cum transgressi fueritis ego disperdam vos in populos. et si revertamini ad me et custodieritis precepta mea et faciatis ea etiam si abducti fueritis ad extrema celum inde congregabo vos. et reducam in locum quem elegi ut habitaret nomen meum ibi. Et ipsi fui tui et populus tuus. quos redemisti in fortitudine tua magna. et in manu tua valida. Obsecro domine sit auris tua attendens ad orationem servus tui et ad orationem servorum tuorum qui volunt timere nomen tuum. et dirige servum tuum hodie. et da ei misericordiam ante virum hunc. Ego enim eram princeps regis. CA. II.

Actum est autem in mense nisan. anno vicefimo artaxerxis regis. et venerat ante eum. Et levavi vinum et dedi regi. et eram quasi languidus ante faciem eius. Dixitque mihi rex. Quare vultus tuus tristis est. cum te egrotum non videam. Non est hoc frustra. sed malum nescio quid in corde tuo est. Et timui valde ac nimis. et dixi regi. Rex in eternum viue. Quare non mereatur vultus meus. quia civitas domus sepulchrorum patris mei deserta est. et porte eius obuste sunt igni. Et ait mihi rex. Pro qua re postulas. Et oravi deum celi. et dixi ad regem. Si videtur regi bonum. et si placet servus tuus ante faciem tuam. ut mittas me in iudeam ad civitatem sepulchri patris mei. et edificabo eam. Dixitque mihi rex. et regina qui sedebat iuxta eum. Usque ad quod tempus erit iter tuum. et quando reverteris. Et placuit ante vultum regis et misit me. Et constitui tui ei tempus. et dixi regi. Si regi videtur bonum epistolas det mihi ad duces regionis trans flumen. ut educant me donec veniam in iudeam. et epistolam ad asaph custodem salutis regis. ut det mihi ligna. ut tegere possim portas templi turres domos et muros civitatis. et domum quam ingressus fuero. Et dedit mihi rex. iuxta manum dei mei bonam mecum. Et veni ad duces regionis trans flumen. deditque epistolas regis. Miserat autem rex mecum principes militum

et equites. Et audierunt sanaballath oromites et tobias seruus amanites et constati sunt afflictione magna. quod venisset homo qui quaereret prosperitatem filiorum israel. Et veni iherusalem: et eram ibi tribus diebus. Et surrexi nocte ego et viri pauci mecum: et non indicaui cuiquam quod dominus dedisset in corde meo ut facerem in iherusalem: et iumentum non erat mecum. nisi animal cui sedebam. Et egressus sum per portam vallis nocte. et ante fontem draconis. et ad portam stecoris: et considerabam murum iherusalem dissipatum: et portae eius consumptae igni. Et transiui ad portam fontis. et ad aqueductum regis: et non erat locus iumento cui sedebam. ut transiret. Et ascendi per torrentem nocte. et considerabam murum et reuersus veni ad portam vallis et redi. Magistratus autem nesciebat quo abiissem: aut quid ego facerem. Sed et iudeis et sacerdotibus et optimatibus et magistratibus et reliquis qui faciebant opus. usque ad id loci nichil indicaueram. Et dixi eis. Vos nostis afflictionem in qua sumus: quia iherusalem deserta est: et portae eius consumptae sunt igni. Venite et edificemus muros iherusalem: et non simus ultra opprobrium. Et indicaui eis manum dei mei. quod esset bona mecum: et verba regis quae locutus est mihi: et aio. Burgamus: et edificemus. Et confortate sunt manus eorum in bono. Audierunt autem sanaballath oromites et tobias seruus amanites et gozē arabs. et sublaouerunt nos: et despexerunt. dixeruntque. Que est haec res quam facitis? Numquid contra regem vos rebellatis? Et reddidi eis sermonem: dixique ad eos. Deus celi ipse nos iuuat: et nos serui eius sumus. Burgamus: et edificemus. Vos autem non est pars et iusticia et memoria in iherusalem.

CA.

III.

Et surrexit eliasib sacerdos magnus. et fratres eius sacerdotes: et edificauerunt portam gregis. Ipsi sanctificauerunt eam. et statuerunt valuas eius: et usque ad turricentum cubitorum sanctificauerunt eam: usque ad turrim ananahel. Et iuxta eum edificauerunt viri ihericho: et iuxta eos edificauit zachur filius amri. Portam autem piscium edificauerunt filii asnaa: ipsi texerunt eam. et statuerunt valuas eius. et seras et vectes. Et iuxta eos edificauit marimuth filius vrie. filii accus. Et iuxta eum edificauit mosollai filius barachie filius mesezebel. Et iuxta eum edificauit sadoch fi-

lius baana. Et iuxta eum edificauerunt thecui emi. Optimates autem eorum non supposuerunt colla sua in opere domini dei sui. Et portam veterem edificauerunt ioiada filius phasea. et mosollai filius besodia: ipsi texerunt eam: et statuerunt valuas eius et seras et vectes. Et iuxta eos edificauerunt melchias gabaonites. et iadomeronathites. viri de gabaon et maspha: per duce qui erat in regione trans flumen. Et iuxta eum edificauit eziel filius araiā aurifex. Et iuxta eum edificauit ananias filius pigmetani: et dimiserunt iherusalem usque ad murum platee latioris. Et iuxta eum edificauit raphaia filius abur princeps vici iherusalem. Et iuxta eum edificauit ieiada filius aromath: contra domum suam. Et iuxta eum edificauit atthus filius asetonie. Media partem vici edificauit helchias filius ere. et asub filius phetmoab: et turrim furnorum. Et iuxta eos edificauit sellu filius aloes. princeps medie partis vici iherusalem: osse et filii eius. Et portam vallis edificauit anum et habitatores zanoë: ipsi edificauerunt eam et statuerunt valuas eius. et seras et vectes: et mille cubitos in muro usque ad portam sterquilinij. Et portam sterquilinij edificauit melchias filius rechab princeps vici bethachar. Ipse edificauit eam: et statuit valuas eius. et seras et vectes. Et portam fortis edificauit sellu filius colozai: princeps pagi maspha. Ipse edificauit eam et texit: et statuit valuas eius. et seras et vectes. et muros piscine syloe in ortum regis. et usque ad gradus qui descendunt de ciuitate dauid. Post eum edificauit neemias filius azboch. princeps dimidie partis vici bethsur usque contra sepulcrum dauid: et usque ad piscinam que gradibus opere structa est. et usque ad domum fortium. Post eum edificauerunt leuite: reu filius beniamin. Post eos edificauit aschias princeps dimidie partis vici cele: in vico suo. Post eum edificauerunt fratres eorum: bechui filius enadad princeps dimidie partis cele. Et edificauit iuxta eum azer filius iosue princeps maspha mensuram secundam: contra ascensum firmissimi anguli. Post eum in monte edificauit baruch filius zachai mensuram secundam: ab angulo usque ad portam domus eliasib sacerdotis magni. Post eum edificauit merimuth filius vrie filii atthus mensuram secundam a porta domus eliasib donec extenderetur domus eliasib. Et

post eū edificauerūt sacerdotes: viri de cā-
pestribus iordanis. Post eos edificauit be-
mamin et asub: contra domū suam. Et post
eos edificauit azarias filius maasie filij a-
nanie: cōtra domū suā. Post eū edificauit
bennui filius ennada: mensurā secundā: a
domo azarie vsq; ad flexuram. et vsq; ad an-
gulū. Post eū edificauit palel filius osi: cō-
tra flexurā et turrīm que eminet de domo re-
gis excelsa id est in atrio carceris. Post eū
phadaia filius feros. Nathinnei autē habi-
tabāt in ofel: vsq; extra portam aquarū ad
orientē. et turrīm que p̄minebat. Post eos
edificauerūt thecueni mensurā scdā ere-
gione: a turre magna et eminenti vsq; ad
murū templi. Rursum autē ad portā egru-
edificauerūt sacerdotes: unusq; vsq; extra do-
mū suā. Post eos edificauit seddo fili9 em-
mer: cōtra domū suā. Et post eū edificauit
semeia filius sechemie: custos porte oriētalē.
Post eū edificauerūt anania filius selemie
et anon filius selo sextus: mensurā secundā.
Post eū edificauit mesollā filius barachie:
extra gazophilaciū suū. Post eū edificauit
melchias fili9 aurificis: vsq; ad domum na-
thinneoz et scuta redentiū. extra portā iudi-
cialē: et vsq; ad cenaculū anguli. Et in ce-
naculū anguli in porta gregis edificauerūt
artifices et negotiatores. **CA. III.**

F Actū est autē cū audisset sanabal-
lath qd edificaremur murū: iratus
est valde. Et motus nimis subfāna-
uit iudeos: et dixit corā fratribus suis et fre-
quentia samaritanoz. Quid iudei faciunt
imbecilles? Num dimittēt eos gētes? Nūq;
sacrificabūt. et plebūt in vna die? Nūqd
edificare poterūt lapides de acervis pulue-
ris: qui combusti sunt? Sed et thobias amo-
nites p̄ximus eius ait. Edificēt. Si ascen-
derit vulpes: trāshiet murū eoz lapideum.
Audi deus noster qz facti sum9 despectui.
Cōuerte opprobrium sup caput eoz: et da
eos in despectiōē in terra captiuitatis. Ne
operias iniquitatē eoz: et peccatū eoz co-
ram facie tua nō deleat: qz irriserūt edifi-
cātes. Itaq; edificauim9 murū: et cōiūxim9
totū vsq; ad partē dimidiā: et puocatū est
cor ppli ad operandū. Factū est autē cū au-
disset sanaballath et thobias et arabes et
amanite et azotij qd obducta esset cicatrix

muri iherlm: et qd cepissent interrupta cōclu-
di: irati sunt nimis. Et congregati sunt om̄s
pariter vt veniret et pugnaret extra iherlm:
et molirent in fidiās. Et orauim9 deū nostrū
et posuimus custodes sup murū die ac nocte
extra eos. Dixit autē iudas. Debilitata est
fortitudo portantis: et humus minima ē: et
nos nō poterimus edificare murū. Et dixe-
rūt hostes nostri. Nesciāt et ignorēt donec
veniamus in medium eoz: et interficiamus
eos: et cessare faciamus opus. Factū ē autē
venientibus iudeis qui habitabāt iuxta eos
et dicentibus nob̄ p̄ decē vices ex omnibus lo-
cis quibus venerāt ad nos: statui in loco p̄
murū p̄ circuitū ppli in ordinem cum gla-
dijs suis et lanceis et arcibus. Et p̄speri atq;
surrexi: et aio ad optimates et magistrat9:
et ad reliquā partem vulgi. Nolite timere
a facie eoz. Dñi magni et terribilis mem-
tote: et pugnate p̄ fratribus vris. filiis vris.
et filiabus vris. et vxoribus vris. et domibus vris.
Factū ē autē cū audisset inimici nr̄i nūciatū
eē nob̄: dissipauit de9 filiū eoz. Et reuer-
sum9 omnes ad muros: unusq; vsq; ad op9 su-
um. Et factum est a die illa media pars iu-
uenū eoz faciebat opus: et media para-
ta erat ad bellū: et lancee. et scuta et arc9. et
lorice: et p̄ncipes post eos in omni domo iuda
edificantū muros: et portantū onera et im-
ponentū. Vna manu sua faciebat opus: et
altera tenebat gladiū. Edificatiū em vn9
quisq; gladio erat accinct9 renes. Et edi-
ficabāt et clangebāt bucina iuxta me. Et
dixi ad optimates et ad magistratus: et ad
reliquā partem vulgi. Opus grande est et
latū: et nos separati sumus in muro procul
alē ab altero. In loco quocunq; audieritis
clangorem tube: illuc occurrite ad nos. De-
us noster pugnabit p̄ nob̄: et nos ipsi faciā9
opus. Et media pars nr̄m teneat lanceas.
ab ascēsu aurore donec egrediāt astra. In
tempore qd illo dixi ppli. Unusquisq; cū pu-
ero suo maneat in medio iherlm: et sint vob̄
vices p̄ noctē et diē ad operandū. Ego autē
et frēs mei et pueri mei. et custodes q̄ erant
post me: nō deponebamus vestimenta nostra.
Unusquisq; tantū nudabat ad baptisimū.

CA. IV.
E factus est clamor ppli et vxorū
eius magn9: aduers9 fratres suos

iudeos. Et erāt qui dicerēt. Filij nri et filie nostre multe sunt nimis. Accipiamus pro p̄cio eoz frum̄tū: et comedam⁹ et viuam⁹. Et erāt qui dicerent. Agros nostros et vineas et domos nras opponamus: et accipiamus frumentum in fame. Et alij dicebāt. Mutuo sumam⁹ pecunias i tributa regis: demusq; agros nros et vineas. Et nūc sicut carnes fratru nostroz sic carnes nre sunt. Et sicut filij eoz ita et filij nri. Ecce nos s̄b iugauim⁹ filios nostros et filias nras in seruitutē: et de filiabus nostris sunt famule. nec habem⁹ unde possint redimi: et agros nros et vineas nras alij possident. Et iratus sum nimis: cū audissem clamorē eoz scdm vba hec. Cogitauitq; cor meū. Et increpui optimates et magistrat⁹: et dixi eis. Vsuras ne singuli a fratrib⁹ vestris exigitis. Et cōgregaui adūsum eos cōtionem magnam: et dixi eis. Nos vt scitis redemim⁹ fratres nostros iudeos qui rediti fuerāt gētib⁹ secundū possibilitatē nostrā. Et vos igit̄ vendite fratres nros: et redimem⁹ eos. Et si luerūt: nec inuenerūt quid respōderēt. Dixiq; ad eos. Non est bona res qđ facitis. Quare non in timore dei nri ambulatis: ne exprobet nob a gentib⁹ inimicis nris. Et ego et fratres mei et pueri mei omodaui⁹ plurimis pecuniā et frumentū. Non repeta mus in cōmune istud. Es alienū ocedam⁹: qđ debet nob. Reddite eis hodie agros suos: et vineas suas: et oliueta sua et domos suas. Quim potius et ceterā pecunie frum̄ti vini et olei quā exigere soletis ab eis: date p̄ illis. Et dixerūt. Reddemus: et ab eis nichil q̄remus: sicq; faciemus vt loq̄ris. Et vocaui sacerdotes: et adiuraui eos vt facerēt iuxta qđ dixerā. Insup et excusi sinum meū: et dixi. Sic exequat⁹ de⁹ omnē virū qđ non opleuerit verbū istud: de domo sua et de laborib⁹ suis. Sic exequat⁹: et vacuus fiat. Et dixit vniuersa multitudo Amē. Et laudauerūt deū. Fecit ḡ p̄plus sicut erat dictū. A die aut̄ illa qua p̄cepit rex mihi vt essē in terra iuda ab anno viceesimo vsq; ad annū tricesimū scdm artaxerxis regis p̄ ānos duodecim: ego et fratres mei ānonas qđ ducib⁹ debebant nō comedimus. Duces aut̄ p̄mi qui fuerūt añ me grauauerūt p̄lm: et acceperūt ab eis in pane et vino et pecuniā quoti

die ficos quadraginta. Sed et ministri eoz rū depresserāt p̄lm. Ego autem nō feci ita p̄pter timorē dei. Quim potius in ope muri edificauī: et agrum nō emī: et oēs pueri mei cōgregati ad opus erāt. Iudei qđ et magistratus. centū quinquaginta viri. et qui veniebant ad nos de gentib⁹ que in circūitu nro sūt: i mensa mea erāt. Parabat aut̄ m̄ p̄ dies singulos bos vn⁹. arietes sex electi. exceptis volatilib⁹: et inter dies decē vīna diuersa: et alia multa tribuebam. Insup et ānonas ducatus mei non q̄siui. Valde enim erat attenuatus p̄plus. Memēto mei deus meus in bonum: scdm oīa qđ feci p̄lo huic.

CA.

VI.

I Actū est aut̄ cum audisset sanballath et thobias et iosen arabs et ceteri inimici nostri qđ edificassem ego murū et non esset in ipso residua interruptio: vsq; ad temp⁹ aut̄ illud valuas nō posuerā i pōtis: miserūt sanballath et gōsē arabs ad me dicētes. Veni et p̄cutiam⁹ fedus patitē in viculis in cāpo vno. Ipī aut̄ cogitabāt vt facerēt mihi malū. Vñ ḡ ad eos nūci os dicens. Opus grande ego facio et nō possum descēdere: ne forte negligat cū venero et descēdero ad vs. Miserūt aut̄ ad me scdm verbū hoc p̄ quatuor vices: et respōdi eis iuxta sermonē p̄orē. Et misit ad me sanballath iuxta verbū p̄us quinta vice puerū suū: et epistolā habebat i manu sua scriptā hoc modo. In gentib⁹ auditū est: et gōsen dixit. qđ tu et iudei cogitetis rebellare: et p̄pterea edifies murū: et leuare te velis super eos regē: p̄pter quā causā et p̄phetas posueris qui p̄dicēt de te i iherlm dicētes. Rex in iudea est. Auditur⁹ est rex vba hec. Idcirco nūc veni: et ineamus oīliū pariter. Et misit ad eos dicēs. Nō est factū scdm verba hec qđ tu loqueris. De corde em̄ tuo tu cōponis hec. Omnes em̄ hī terrebat nos: cogitantes qđ cessaret manus nostre ab ope et quiesceremus. Quam ob causam magis cōfortaui manus meas. Et ingressus sum domū samarie filij dalaie. filij methabezel secreto Qui ait. Tractem⁹ nobiscū in domo dei in medio tēpli. et claudam⁹ portas edis: quia vēturi sunt vt interficiāt te: et nocte vēturi sunt ad occidendū te. Et dixi. Nū quisquā similis mei fugit. Et quis vt ego ingrediet

templū ⁊ viuet. Nō ingrediar. Et intellexi
q̃ deus non misisset eum sed q̃si vaticinans
locut⁹ esset ad me: ⁊ tobias ⁊ sanaballath
adduxisset eū. Acceperat em̃ p̃ciū vt territ⁹
facere ⁊ peccare ⁊ haberet malū qd̃ ex p̃
braret mihi. Memeto mei dñe p̃ thobia ⁊
sanaballath iuxta opera eorū talia: sed et
noadie p̃phete ⁊ ceterorū p̃pherarū q̃ terre
bāt me. Cōpletus ē aut̃ mur⁹ vicefimaquī
ta die mēsis elul. quinquaginta duob⁹ dieb⁹.
Factū est g̃ cū audissent om̃s inimici nostri
vt timeret vniuerse gentes q̃ erāt in circū
tu nro: ⁊ occideret it̃ semetip̃os: ⁊ scirent q̃
a dño factū esset opus h̃. ⁊ in dieb⁹ illis
m̃lte optiatū iudeorū epl̃e mittebant ad tho
biā: et a thobia remebant ad eos. Alti em̃
erant in iudea habētes iuramentū eius: q̃
gener erat sechemie filij iozei: et iohannā fi
lius ei⁹ acceperat filiā mosollā filij barach
ie. Sed ⁊ laudabāt eū corā me: ⁊ vba mea
nūciabat ei. Et tobias mittebat epistolas
vt terreret me. **CA. VII.**

Postq̃ at̃ edificat⁹ ē mur⁹. ⁊ posui
valuas. ⁊ rēfui iaitores ⁊ cātores
⁊ leuitas: p̃cepī anamī fratri meo ⁊
āamie p̃ncipi dom⁹ d̃ ihrl̃: ip̃e ē vir verax ⁊
timēs deū plus ceteris videbat. Et dixi eis
Non aperiant̃ porte ihrl̃m vsq̃ ad calorē so
lis Cūq̃ adhuc assisteret: clausē p̃te sunt
⁊ oppilate. Et posui custodes de h̃tatorib⁹
ihrl̃m singulos p̃ vices suas: ⁊ vnūquēq̃ cō
tra domū suā. Ciuitas aut̃ erat lata nimis
⁊ grādis: ⁊ p̃plus paru⁹ in medio eius: ⁊ n̄
erant domus edificate. De⁹ aut̃ dedit i cor
de meo: ⁊ aggregaui optimates ⁊ magistra
tus et vulgus vt recēserem eos. Et inueni
librū census eorū q̃ ascēderāt p̃mū: ⁊ iuētū
est scriptū in eo. Isti filij p̃m̃tie q̃ ascēde
rūt de captiuitate migratūm quos trāstu
lerat nabuchodonosor rex babilonis ⁊ reuē
sunt in ihrl̃m ⁊ in iudeā. vnusq̃sq̃ in ciuita
tē suā: qui venerāt eū zorobabel: iosue. nee
mias azarias. raamias. naanim. mardoche⁹
belsar mēlpharath. beggocu. naū. baana.
Numerus viroz p̃p̃li isrl̃. Filij pharos duo
milia cētū septuaginta duo. Filij saphacia
trecenti septuaginta duo. Filij area: sexcenti
quinq̃ gitaduo. Filij p̃het moab filioz iosue
⁊ ioab: duo milia octigēti decē ⁊ octo. Filij
helā: mille octingenti quinq̃gita quatuor. Fi

lij zethua: nongenti quadraginta quinq̃.
Filij zachai: septingēti sexagita. Filij bēnui
sexcenti quadraginta octo. Filij bebai: sexcenti
viginti octo. Filij azgad: duo milia trecenti
viginti duo. Filij adonica: sexcenti sexagita
septem. Filij begnai: duo milia sexaginta
septē. Filij adin: sexcenti quinquaginta quinq̃.
Filij atker filij ezechie: nongenti octo. Filij
asem: trecenti viginti octo. Filij besai: trece
ti viginti quatuor. Filij areph: cētū duodeci.
Filij gabaon: nonaginta quinq̃. Filij beth
leem: ⁊ netupha: cētū octoginta octo. Vi
ri anathot cētum viginti octo. Viri betha
moth: quadraginta duo. Viri cariatthiarim.
cephira ⁊ beroth: septingenta quadraginta
tres. Viri rama ⁊ nebo: sexcenti vigintiun⁹.
Viri machinas: cētū viginti duo. Viri be
thel ⁊ chai: ducenti vigintitres. Viri nebo
alterius: quinq̃gintaduo. Viri helā alteri⁹:
mille ducēti quinq̃ginta quatuor. Filij arem
trecenti viginti. Filij ihericho: trecenti quadragi
ta quinq̃. Filij lodadin ⁊ ono: septingēti vi
gintiunus. Filij senaa: tria milia nōgenti
triginta. Sacerdotes. Filij idaia i domo ie
sua: nongēti septuaginta tres. Filij emmer
mille quinq̃gintaduo. Filij phessur mille du
cēti quadraginta septē. Filij arem: mille decē
⁊ septem. Leuite. Filij iosue ⁊ cedmibel: fi
lioꝝ oduie: septuaginta quatuor. Cātores.
Filij fia asaph: cētū quadraginta octo. Iam
tores. Filij sellū. filij atker. filij thelmon. filij
accub. filij athita. filij sobai: cētū triginta.
Nathimnei filij soa. filij asupha. filij theba
oth. filij ceros. filij haa. filij phadon. filij le
bana. filij agaba. filij selmon. filij anan. filij
geddel. filij gaer. filij raahia. filij rafin. filij
nechoda. filij iezem. filij aza. filij phazea. fi
lij besai. filij munim. filij nephusim. filij bech
ue. filij acupha. filij azur. filij besluth. filij
maida. filij arsa. filij berchos. filij syzara. fi
lij thema. filij. nafia. filij atupha. filij ser
uoz salomonis. filij sothai. filij sopherech.
filij pheruda. filij iabala. filij dercon. filij ge
del. filij saphata. filij athil. filij phocereth. q̃
erat ortus ex asbaim filio āmon. Om̃s na
thimnei. ⁊ filij seruoz salomonis: trecenti no
naginta duo. Ibi sūt aut̃ q̃ ascēderūt d̃ thel
mala thelarfa. cherub adon ⁊ emmer: ⁊ nō
potuerūt indicare domū patrū suoz. ⁊ sem
suū: vtrū ex isrl̃ esset. Filij dalaia filij thobia

filij nechoda. sexcenti quodraginta duo. Et de sacerdotibus. filij iobia. filij accos. filij berzellai. qui accepit de filiabus berzellai galaa ditiadis uxore: et vocatus est nomen eorum. Hi queherunt scripturam suam in censu et non inuenerunt: et eieci sunt de sacerdotio. Dixitque atherfata eis ut non manducarent de sanctis sanctorum: donec staret sacerdos doctor et eruditus. Omnis multitudo quasi unus. quodraginta duo milia sexcenti sexaginta absque suis et ancillis eorum qui erant septem milia trecenti triginta septem: et inter eos catatores et catatrices ducenti. Equi eorum sexcenti triginta septem: muli eorum ducenti quodraginta quinque: cameli eorum quodringenti triginta quinque: asini: sex milia septingenti viginti. Huc usque referre quod in ommentario scriptum fuerit: et in nemie historia texisse. Nonnulli autem de principibus familiarum dederunt in opus. Atherfata dedit in thesaurum. auri dragmas mille: fialas quinquaginta: tunicas sacerdotales quingentas triginta. Et de principibus familiarum dederunt in thesaurum operis auri dragmas viginti milia. et argenti minas. duo milia ducentas. Et quod dedit reliquus populus auri dragmas viginti milia. et tunicas sacerdotales. sexaginta septem. Habitauerunt autem. sacerdotes et leuite et iamitores et catatores et reliquum vulgus et nathinei et omnis israel in ciuitatibus suis.

UCA. VIII.

Reuerat mensis septimus. Filij autem israel erant in ciuitatibus suis. Congregatusque omnis populus quasi vir unus ad plateam que est ante portam aquarum: et dixerunt esdras scribe ut afferret librum legis moysi: quam preceperat dominus israeli. Attulit ergo esdras sacerdos legem coram multitudine virorum et mulierum. cumque esset qui poterat intelligere: in die prima mensis septimi. Et legit in eo a parte in platea que erat ante portam aquarum. de mane usque ad mediam diem: in conspectu virorum et mulierum et sapientium. Et aures omnis populi erant erecte ad librum. Stetit autem esdras scriba super gradum ligneum quem fecerat ad loquendum. et steterunt iuxta eum. mathathia. et senia. et ania. et vzia. et elchia. et maafia. ad dexteram eius. et ad sinistram phadaia. misahel. et melchia. et asum. et aseph. dana. zacharia et mosollai. Et aperuit esdras librum coram omni populo. Super universum quippe populum emi-

nebat. Et cum aperuisset eum: stetit omnis populus. Et benedixit esdras domino deo. voce magna. Et respondit omnis populus. Amen. Amen: eleuans manus suas. Et incuruati sunt: et adorauerunt deum patrem in terra. Porro iesue. et baani. et serabia. pami. accub. sethai. odi. a. maafia. celita. azarias. iosabeth. anani. phalaia. leuite silentium faciebant in populo: ad audiendam legem. Populus autem stabat in gradu suo. Et legerunt in libro legis dei diutius et apte ad intelligendum: et intellexerunt cum legeretur. Dixit autem neemias. ipse est atherfata. et esdras sacerdos et scriba. et leuite interpretantes universo populo. Dies sanctificatus est domino deo nostro. Nolite lugere et nolite flere. Flebat enim omnis populus: cum audiret verba legis. Et dixit eis. Nunc comedite pigra et bibite mulsum: et mittite partes eis qui non parauerunt sibi: quia sanctus dies domini est: et nolite contristari. Gaudium etenim domini est fortitudo nostra. Leuite autem silentium faciebant in omni populo dicentes. Tacete: quia dies sanctus est: et nolite dolere. Abiit itaque omnis populus ut comederet. et biberet et mitteret partes: et faceret leticiam magnam: quia intellexerant verba que docuerat eos. Et in die secundo congregati sunt principes familiarum universi populi sacerdotes et leuite ad esdras scribam: ut interpretaretur eis verba legis. Et inuenerunt scriptum in lege precepisse dominum in manu moysi. ut habitent filij israel in tabernaculis in die solenni mensis septimi: et ut predicent et diuulgent vocem in universis urbibus suis. et in iherusalem dicentes. Egredimini in montem. et afferte frondes oliue. et frondes ligni pulcherrimi. frondes myrti. et ramos palmarum. et frondes ligni nemorosi. ut fiat tabernaculum sicut scriptum est. Et egressus est populus et attulerunt. Feceruntque sibi tabernacula. unusquisque in domo sua et in atrijs suis: et in atrijs domus dei et in platea porte aquarum: et in platea porte effrai. Fecit ergo vniuersa ecclesia eorum que redierant de captiuitate tabernacula. et habitauerunt in tabernaculis. Non enim fecerant a diebus iesue filij nun. talis filij israel: usque ad diem illum. Et fuit leticia magna in omni. Legit autem in libro legis dei. per dies singulos. a die primo usque ad diem nouissimum: et fecerunt solennitatem septem diebus: et in die octauo collectam iuxta ritum. UCA. IX. In die autem vicesimo quarto mensis huius

ouenerūt filij isrl' in ieiunio. et i saccis et hu-
mus sup eos. Et separatū est semen filiorū
israhel ab omī filio alienigena: et steterūt
et ositebant pēta sua et mīqtates pēm suorū.
Et osurrexerūt ad standum: et legerunt in
volumine legis dñi dei sui quat i die: et qter
ositebant et adorabant dñm deū suū. Sur-
rexerūt aut sup gradū leuitarū iosue et ba-
ni et cedmihel. rēmi sabmā. abani. sarebias.
bani. thanani: et clamauerunt magna voce
ad dñm deū suū. Et dixerūt leuite. iosue. et
cedmihel. bōm. asēbia. serebia. arebi. a. oda-
ia. sebua. fataia. Surgite: benedicite dño
deo nro ab eterno vsq in eternū. Et bñdi-
cāt nomini glorie tue excello: in oī bñdicti-
one et laude. Tu ipse dñe solus: tu fecisti ce-
lū et celū celoz et omnem exercitū eoz. ter-
rā et vniuersa q in ea sunt. maria et oīa que
in eis sunt. Et viuificas oīa hec et exercit⁹
celi te adorat. Tu ipse dñe deus qui elegisti
abram et eduxisti eum de igne chaldeoz: et
posuisti nomen eius abraam. et inuenisti cō-
eius fidele corā te: et percussisti cū eo fedus:
vt dares ei terram chananei. et hei. euei. et
amoriei. et phereiei. et iebusei. et gergesei. vt
dares semini ei⁹. Et implesti verba tua qm
iustus es. Et vidisti afflictionē patrū nro-
rū in egipto. clamorēq eoz audisti super
mare rubrū: et dedisti signa et portēta i pha-
raone. et in vniuersis seruis eius: et in oī popu-
lo terre illius. Cognouisti em qz synpe ege-
rāt oīa eos: et fecisti tibi nomen. sic et i hac
die. Et mare diuisti ante eos: et trāsierūt
p mediū maris in sicca. Persecutores autē
eoz pīecisti in pfundū quasi lapidē in aq̄s
validas: et in colūna nubis ductor eoz fui-
sti p diem et in colūna ignis p noctē. vt ap-
pateret eis via p quā egrediebāt. Ad mō-
tem qz synai descendisti: et locut⁹ es cū eis
de celo: et dedisti eis iudicia recta et legē ve-
ritatis. cerimonias. et pcepta bona. Et sab-
batū sanctificatū tuū ostendisti eis: et man-
data et cerimonias et legē pcepisti eis i ma-
nu moyi serui tui. Panem qz de celo dedi-
sti eis i fame eoz: et aquā d petra eduxisti
eis sitientib. Et dixisti eis vt ingrederentē
et possiderēt terrā: sup quā leuasti manū tuā
vt traderes eis. Ipsi vero et patres nri sup-
be egerūt. et indurauerūt ceruices suas: et
non audierūt mandata tua: et noluerunt

audire: et nō sunt recordati mirabiliū tuo-
rū que feceras eis. Et indurauerūt cerui-
ces suas: et dederunt caput vt cōuerterentē
ad seruitutem suā quasi p otentionem. Tu
autē deus ppius clemens et misericors lō-
ganimis et multe miserationis: non dereli-
quisti eos. Et quidē cū fecissent sibi vitulū
oflatilem et dixisset iste est deus tu⁹ q edux-
xit te de egipto. fecerūtq blasphemias ma-
gnas: tu autē in misericordijs tuis multis nō
dimisisti eos in deserto. Colūna nubis non
recessit ab eis p diem vt duceret eos i viā:
et colūna ignis p noctē: vt ostēderet eis iē
p qd ingrederent. Et spiritū tuum bonū de-
disti q doceret eos: et māna tuū nō phibui-
sti ab ore eoz: et aquā dedisti eis in siti. Qua-
draginta annis pauiisti eos in deserto: nich-
ilq eis defuit. Vestimēta eoz nō inuetera-
uerūt: et pedes eoz nō sunt attriti. Et dedi-
sti eis regna et ppos: et partitus es eis lō-
tes. Et possederūt terrā seon. et terrā regis
esebon: et terrā og regis basan. Et multi-
plicasti filios eoz sicut stellas celi: et addu-
xisti eos ad terrā de qua dixeras patribus
eoz vt ingrederent et possiderēt. Et venerūt
filij: et possederūt trā. Et humiliasti corā eis ha-
bitatores tre chananeos: et ddisti eos i ma-
nu eoz. et reges eoz. et ppos tre: vt face-
rēt eis sicut placebat illis. Ceperunt itaq
vires munitas. et humū piguem: et possede-
rūt domos plenas cunctis bonis. cisternas
ab alijs fabricatas: vineas et oliueta. et li-
gna pomifera multa. Et comederūt et satu-
rati sunt. et impinguati sunt. et abūdaue-
rūt delicijs in bonitate tua magna. Prouo-
cauerūt autē te ad iracūdiam. et recesserūt
a te: et pīecerūt legē tuam post terga sua.
Et pphetas tuos occiderūt q testabantur
eos vt reuerterēt ad te: fecerūtq blasfemi-
as grandes. Et dedisti eos in manū hostiū
suorū: et afflixerūt eos. Et in tpe tribulati-
onis sue clamauerūt ad te: et tu de celo ex-
audisti et scdm miserationes tuas mltas
dedisti eis saluatores q saluaret eos d mān
hostiū suorū. Cūq requieuisset reuerfi sunt
vt facerēt malū in aspectu tuo: et dereliqui-
sti eos in manu inimicorū suorū: et possederūt
eos. Cōfusi sunt et clamauerūt ad te. Tu
autē de celo exaudisti et liberaisti eos. in mi-
sericordijs tuis mltis temporib: et testat⁹

es eos vt reuerentur ad legē tuā. **I**psi vero superbe egerūt: et non audierunt mandata tua: et in iudicijs tuis peccauerunt q̄ faciet homo: et viuet in eis. **E**t dederūt humerum recedentem: et ceruicem suam idurauerūt: nec audierunt. **E**t protraxisti super eos anas multos: et cōtestatus es eos in spiritu tuo per manus pphetarū tuorum: et non audierūt: et tradidisti eos in manu populorū terrarū. **I**n misericordijs autem tuis plurimis non fecisti eos in consumptionē: nec dereliquisti eos: quoniam deus miserationū et clemens es tu. **N**unc itaq; deus noster: magne. fortis et terribilis. custodiens patrum et misericordiam: ne auertas a facie tua omnem laborē qui inuenit nos. reges nostros. principes nostros. et sacerdotes nostros. et pphetas nostros. et patres nostros. et omnem populum tuum: a diebus regis assur vsq; in diem hanc. **E**t tu iustus es in omnibus que venerūt super nos. quia veritatem fecisti: nos autem impie egimus. Reges nostri. principes nostri. sacerdotes nri. et patres nri. non fecerunt legem tuā: et non attenderunt mandata tua. et testimonia tua que testificatus es in eis. **E**t ipsi in regnis suis bonis. et in bonitate tua multa quam dederas eis. et in terra latissima et pingui quam tradideras in conspectu eorū. non seruiuerunt tibi: nec reuerfi sunt a studijs suis pessimis. **E**cce nos ipsi serui sumus: et terra quam dedisti patribus nostris vt comederent panem eius et que bona sunt eius: et nos ipsi serui sumus in ea. **E**t fruges eius multiplicantur regibus quos posuisti super nos propter peccata nostra: et corporibus nostris dominant. et iumentis nostris secundū voluntatem suam: et in tribulatione magna sumus. **S**uper omnibus ergo his nos ipsi percutimus fedus et scribimus: et signant principes nostri: leuite nostri: et sacerdotes nostri.

CA.

X.

Signatores autem fuerunt neemias. atherfata. filius achelai: et sezechias. saraías. azarias. iheremias. phesur. amarias melchias. accus. sebenia. meluc. maarem. memirnth. obdias. daniel. genthon. baruch. mosollam. abia. miamí.

mafia. belga. semeia. hi sacerdotes. **P**orro leuite. iosue filius azarie. bennui de filijs enadad. cedmihel. et fratres eorum. secheia. odeuia. celita. phalaia. anan. micha. roob. asebia. zachur. serebia. sabania. odi a. bami. baminu. **C**apita populi. feros. phet moab. elam. zethu. bami. bonni. azgad. bebai. adonia. beggoai. adim. atther. ezechia. azur. odeuia. asuz. besai. areph. anathot. nebai. mechphia. mosollam. azir. mefizabel. sadoch. ieddua. felthia. anan. amia. osee. anania. asub. aloes. phaleaz. sobeth. reum. asebu. madfia. ethaia. hanan. ana. melluch. arem. baana: et reliqui de populo. **S**acerdotes. leuite. ianitores. et cantores. nathinnei. et omnes qui se separauerunt de populis terrarum. ad legem dei. vxores eorum. filij eorum. et filie eorū. omnes qui poterant sapere spondentes pro fratribus suis: optimates eorum. et qui veniebant ad pollicendum. et iurandum. vt ambularent in lege domini. quam dederat in manu moyfi serui sui: vt facerent et custodirent vniuersa mandata domini dei nostri: et iudicia eius: et ceremonias eius: et vt non darem filias nostras populo terre: et filias eorum non acciperemus filijs nostris. **P**opuli quoq; terre qui important venalia. et omnia ad vsum per diem sabbati vt vendant: non accipiemus ab eis in sabbato et in die sanctificato. **E**t dimitemus annū septimum: et exactionem vniuersę manus. **E**t statuemus super nos precepta. vt demus terciā partem fidei per annum ad opus domus dei nostri: ad panes propositionis. et ad sacrificium sempiternum. et in olocustum sempiternum. in sabbatis. in kalendis. in solēnitatibus. et in sanctificatis. et pro peccato. vt exoretur pro israel: et in omnē vsum domus dei nostri. **H**ortes ergo misimus super oblationem lignorum inter sacerdotes et leuitas et populum. vt inferrent in domū dei nostri per domos patrum nostrorum per tempora a temporibus anni vsq; ad annū: vt arderent super altare domini dei nostri sicut scriptum est in lege moyfi. **E**t vt affereamus primogenita terre nostre. et primitiua vniuersi fructus omnis ligni. ab anno in annum. in domo domini: et primitiua filiorum

nostrorum. et pecorū nostrorū. sicut scriptū est in lege: et primitiua bouum nostrorum. et ouium nostrarum vt offerretur in domo dei nostri sacerdotibus qui ministrant in domo dei nostri. Et primicias ciborū nostrorū et libaminū nostrorum. et poma omnis ligni. vindemie quoque et olei afferemus sacerdotibus ad gazophilacium dei nostri: et decimam partem terre nostre leuitis. Ipse leuite decimas accipient ex omnibus ciuitatibus operum nostrorum. Erat autem sacerdos filius aaron cū leuitis in decimis leuitarum: et leuite offerent decimā partem decime sue in domo dei nostri ad gazophilacium in domo thesauri. Ad gazophilacium enim deportabunt filij israel. et filij leui primicias frumenti et vini et olei: et ibi erunt vasa domini sanctificata. et sacerdotes et cantores et ianitores et ministri: et non dimitemus domum dei nostri.

CA.

XI.

Abitauerunt autē principes populi in iherusalem. Reliqua vero plebs misit sortem vt tolleretur vnā partem de decem qui habitaturi essent in iherusalem ciuitate sancta: nouem vero partes in ciuitatibus. Benedixit autem populus omnibus viris quod se sponte obtulerant vt habitarent in iherusalem. Hi sunt itaque principes proximie qui habitauerunt in iherusalem et in ciuitatibus iuda. Habitauit autem vnusquisque in possessione sua in urbibus suis israel: sacerdotes. leuite. nathinnei. et filij seruorum salomonis. Et in iherusalem habitauerunt de filiis iuda: et de filiis beniamin. De filiis iuda: athaias filius asan. filij zacharie. filij amarie. filij saphacie. filij malatheel. De filiis phares. ismaafia. filij baruch. filij coloza. filij azia. filij adaia. filij ioarib. filij zacharie. filij filomites. Des filij phares qui habitauerunt in iherusalem quadringenti sexagintanouem viri fortes. Hi sunt autē filij beniamin. Bellum filius mosollam. filius ioed. filius phadaia. filius colaia. filij mafia filius ethzel. filij psia. Et post eum gebbai sellai: nongenti vigintiocto. Et iohel filius zechri prepositus eorum: et iudas filius sennua super ciuitatem secundus. Et de sacerdotibus ydaia filius ioarib. et iachi

saraia filius helchie filius mosollam. filius sadoch filius meraioth. filius abitob princeps domus dei. et fratres eorum facientes opera templi octingenti vigintiduo. Et adaia filius ieroam. filius pheleia filius amfi. filius zacharie. filius phessur. filius melchie. et fratres eius principes patrum: ducenti quadragintaduo. Et amasai filij azrihel. filius azi. filius mosollamoth. filius emmer. et fratres eorum potentes nimis. centum vigintiocto: et prepositus eorum. zabdiel. filius potentum. Et de leuitis: semia filius asob filij azarica. filius asabia filius boni. et sabathai. et iosabeb super omnia opera que erant forinsecus in domo dei a principibus leuitarum. Et mathania filius micha filius zebedei. filius asaph princeps ad laudandum et ad confitendum in oratione: et bechbecias secundus de fratribus eius: et abda filius samuba. filius galal filius ydithun. Omnes leuite in ciuitate sancta: ducenti octogintaquatuor. Et ianitores accub. thelmon. et fratres eorum qui custodiebant ostia centum septaugintaduo. Et reliqui ex israel sacerdotes. et leuite in vniuersis ciuitatibus iuda: vnusquisque in possessione sua: et nathinnei qui habitabant in ofel. et siaba. et gaspha. De nathinneis et episcopis leuitarum in iherusalem: asai filius banni. filius asobie. filius mathanie filius miche. De filiis asaph: cantores in ministerio domus dei. Preceptum quippe regis super eos erat: et ordo in cantoribus per dies singulos: et sathaia filius mesezebel. de filiis zara. filij iuda in manu regis iuxta omne verbum populi: et in domibus per omnes regiones eorum. De filiis iuda habitauerunt in cariatarbe. et in filiabo ei. et in dibon. et in filiabus eius. et in capseel. et in viculis eius: et in iesue. et in molada. et in bethsaleth. et in asersual. et in bersabee. et in filiabus eius: et in ficelech. et in mochona. et in filiabus eius: et in remmon et in sara. et in iherimuth. zonua. odolla. et in villis earum. lachis. et in regionibus eius. azecha. et in filiabus eius. Et manserunt in bersabee vsque ad vallem ennon. Filij autem beniamin. ageba. mechmas. et bai. et bethzel. et filiabus eius: anathob. nob.

anana. asor. rama. gethai. mabid. seboi. neballath. et ono. ville artificum: et de leuitis. porciones iude et beniamin.

CA.

XII.

I sunt autem sacerdotes et leuite. qui ascenderunt cum zorobabel filio salathiel. et iosue: saraia. ieremias. esdras. amaria. melluch. accus. sechemias. reum. merimuth. addo. genthon. abia. miamin. madia. belga. semeia. et ioarib. et ydaia. sellum. amoth. elceia. adaia. Isti principes sacerdotum et fratres eorum in diebus iosue. Porro leuite. iesua. bennui. cedmihel. sarabia. iuda. mathanias. super hymnos ipsi et fratres eorum: et bebecia. atque ethanni et fratres eorum unusquisque in officio suo. Josue autem genuit ioachim. et ioachim genuit eliasib. et eliasib genuit ioiada. et ioiada genuit ionathan. et ionathan genuit ieddua. In diebus autem ioachim erant sacerdotes. principes familiarum. saraie. maarie. iheremie. ananie esdre. mosollam. amarie. iohannan. milico. ionathan. sebenie. ioseph. a ran. edna. maraioth. elci. adaie. zacharie. genthon. mosollam. abie. zecheri. miamin. et moadie. felti. belge. sammua. semeie. ioathan. ioarib. mathanai. iodaie. azzai. sellaie. celaia. mochober. elchie. asobie. idaie. nathanael. Leuite in diebus eliasib. et ioiada et ionathan. et ieddua. scripti principes familiarum et sacerdotes in regno dary perse. Filij leui principes familiarum. scripti in libro verborum dierum: et usque ad dies ionathan filij eliasib. Et principes leuitarum. asobia. serebia. et iesue filius cedmihel. et fratres eorum per vices suas: ut laudaret et confiterentur iuxta preceptum dauid viri dei: et obseruaret eque per ordinem. Mathania. et bebecia. et obedia. mosollam. thelmon. accub. custodes portarum. et vestibulorum ante portas. Hi in diebus ioachim filij iosue. filij ioseph. et in diebus neemie ducis. et esdre sacerdotis scribeque. In dedicatione autem muri iherusalem. requisierunt leuitas de omnibus locis suis ut adducerent eos in iherusalem et facerent dedicationem et leticiam in actione gratiarum. et cantico et in cimbali. psalterijs et citharis. Congregati sunt autem filij cantorum. et de ca-

pestribus circa iherusalem. et de villis fletu phati. et de domo galgal. et de regionibus geba. et azmaueh: quoniam villas edificauerunt sibi cantores in circuitu iherusalem. Et mudati sunt sacerdotes et leuite: et mudauerunt populum. et portas et murum. Ascendere autem feci principes iuda super murum: et statui duos magnos choros laudantium. Et ierunt ad dexteram super murum ad portam in sterquilinijs. Et iuit post eos osaias. et media pars principum iuda: et azarias esdra. et mosollam. iuda et beniamin. et semeia. et iheremia. Et de filiis sacerdotum in tubis: zacharias filius ionathan. filius semeie. filius mathanie. filius michaie. filius zechur. filius asaph. et fratres eius semeia et azarel. malalai. galalai. maai. nathanael. et iuda et anani. in vasis cantici dauid viri dei: et esdras scriba ante eos in porta fontis. Et contra eos ascenderunt in gradibus ciuitatis dauid. in ascensu muri super domum dauid et usque ad portam aquarum ad orientem. Et chorus secundus gratias referentium ibat ex aduerso. et ego post eum: et media pars populi super murum. et super turrum furnorum. et usque ad murum latissimum. et super portam effraim. et super portam antiquam. et super portam piscium. et turrum ananahel. et turrum emath. et usque ad portam gregis: et steterunt in porta custodie. Steteruntque duo chori laudantium in domo dei: et ego et dimidia pars magistratuum mecum. Et sacerdotes. eliasib. maasia. miamin. michea. elioenai. zacharia. et anania. in tubis: et maasia. et semeia. et eleazar. et azi. et iohannan. et melchia. et elia. et ezer. Et clare cecinerunt cantores et iezaria prepositus. Et imolauerunt in die illa victimas magnas: et letati sunt. Deus enim letificauerat eos leticia magna. Sed et uxores eorum et liberi gauisi sunt: et audita est leticia iherusalem procul. Recensuerunt quoque in die illa viros super gazophilacia thesauri ad libamina. et ad primicias et ad decimas. ut introferrent per eos principes ciuitatis in decore gratiarum actiones sacerdotes et leuitas: quia letificatus est iuda in sacerdotibus. et leuitis assistentibus. Et custodierunt obseruationem dei sui. et obseruationem

expiationis: et cantores et ianitores iuxta preceptum dauid et salomonis filij eius: quia in diebus dauid et asaph ab exordio erant principes constituti cantorum in carmine laudantium et confitentium deo. Et omnis israel in diebus zorobabel et in diebus neemie dabant partes cantoribus et ianitoribus per dies singulos: et sanctificabant leuitas: et leuite sanctificabant filios aaron.

CA.

XIII.

In die autem illo lectum est in volumine moysi: audiente populo. Et inuentum est scriptum in eo: quod non debeant introire ammonites et moabites in ecclesias dei usque in eternum: eo quod non occurrerint filiis israel cum pane et aqua: et conduxerunt aduersum eos balaam ad maledicendum eis: et conuertit deus noster maledictiones in benedictionem. Factum est autem cum audisset legem: separauerunt omnem alienigenam ab israel. Et super hoc erat eliasib sacerdos qui fuerat prepositus in gazophylacio domus dei nostri: et proximus thobie. Fecit ergo sibi gazophylacium grande: et ibi erant ante eum reponentes munera et thobie et vasa et decimam frumenti vini et olei partes leuitarum et cantorum et ianitorum et primitias sacerdotales. In omnibus autem his non fui in iherusalem: quia in anno tricesimo secundo atarxerxis regis babilonis veni ad regem. Et in fine dierum rogaui regem et veni in iherusalem. Et intellexi malum quod fecerat eliasib thobie: ut faceret ei thesaurum in vestibus domus dei: et malum mihi visum est valde. Et proieci vasa domus thobie foras de gazophylacio: precepique et emundauerunt gazophylacium. Et retuli ibi vasa domus dei: sacrificium et thus. Et eo cognoui quod partes leuitarum non fuissent date: et fugisset unusquisque in regionem suam de leuitis et cantoribus et de his qui ministrabant: et egi causam aduersum magistratus: et dixi. Quare dereliquimus domum dei? Et congregaui eos: et feci stare in stationibus. Et omnis iuda apportabat decimam frumenti vini et olei in horrea. Et constituimus super horrea selemiam sacerdote me et sadoch scribam et fadaiam de leuitis: et iuxta eos anan filium zachur filium mas-

thanie: quoniam fideles comprobati sunt: et ipsis credite sunt partes fratrum suorum. Memento mei deus meus pro hoc et ne deleas miserationes meas quas feci in domo dei mei et in ceremonijs eius. In diebus illis vidi in iuda calcantes torcularia in sabbato: portantes aceruos et onerantes super afinos vinum et vuas: et ficus et omne onus et inferentes in iherusalem in die sabbati. Et contestatus sum ut in die qua venderet ceret venderent. Et tiri habitauerunt in ea: inferentes pisces et omnia venalia. Et vendebant in sabbatis filij iuda et iherusalem. Et obiurgaui optimates iuda: et dixi eis. Que est hec res mala quam vos facitis: et prophanatis diem sabbati? Nunquid non hec fecerunt patres nostri: et adduxit deus noster super nos omne malum hoc: et super civitatem hanc? Et vos additis iracundiam super israel: violando sabbatum. Factum est autem cum quiescissent porte iherusalem die sabbati: dixi: et clausurunt ianuas: et precepi ut non aperirent eas usque post sabbatum. Et de pueris meis constitui super portas ut nullus inferret onus die sabbati. Et manserunt negotiatores et vendentes universa venalia foris iherusalem semel et bis: et contestatus sum eos: et dixi eis. Quare manetis ex aduerso muri? Si secundo hoc feceritis manum mittam in vos. Itaque ex tempore illo non venerunt in sabbato. Dixique leuitis ut mundarentur et venirent ad custodiendas portas et sanctificandam diem sabbati. Et pro hoc ergo memento mei deus et parce mihi secundum multitudinem miserationum tuarum. Sed et in diebus illis vidi iudeos ducentes uxores azotidas ammonitidas et moabitidas. Et filij eorum ex media parte loquebantur azotice: et ne sciebant loqui iudaice: et loquebantur iuxta linguam populi: et populi. Et obiurgaui eos: et maledixi. Et cecidi ex eis viros: et decaluaui eos: et adiuraui in deo ut non darent filias suas filiis eorum: et non acciperent de filiabus eorum filijs suis: et sibi metipsis dicens. Nunquid non in huiusmodi peccavit salomō rex israel? Et certe in gentibus multis non erat rex filius eius: et dilectus deo suo erat: et posuit eum deus regem super omnem israel.

Et ipm ergo duxerunt ad peccatum mulieres alienigene. Nunquid et nos inobedientes faciemus ome malum grande hoc. ut preuaricemus in deo nostro: et ducamus uxores peregrinas. De filiis autem ioiada filij eliasib sacerdotis magni. gener erat sana ballath oromitis: que fugauit a me. Recordare domine deus meus aduersum eos qui polluant sacerdotium: iusque sacerdotale et leuiticum. Igitur mundauit eos ab omni ha alienigenis: et constitui ordines sacerdotum et leuitarum vnuquique in misterio suo: et in oblatione lignorum in temporibus constitutis et in primitiis. Memeto mei deus meus in bonum Amen.

Explicit liber neemie qui est esdre secundus.
Incipit liber esdre tercius. CA. I.

Et fecit iofias pascha in iherosolimis domino: et imolauit phase quadaecima luna primi mensis: statuentes sacerdotes per vices dierum stolis amictos in templo domini. Et dixit leuitis saceruis israel: ut sanctificarent se domino in positione sancte archie domini in domo quam edificauit salomon filius dauid rex. Non erit vobis tollere super humeros eam. Et nunc deseruite domino deo vestro et curam agite gentis illius israel ex parte secundum pagos et tribus vestras secundum scripturam dauid regis israel. et secundum magnificentiam salomons filij eius: omnes in templo. et secundum particulam principatus paternam vestram eorum qui stant in conspectu fratrum filiorum israel. Imolate pascha: et sacrificia parate fratribus vestris: et facite secundum preceptum domini quod datum est moysi. Et donauit iofias in plebe que inuenta est. ouium. agnorum. et hedorum: et caprarum. triginta milia: vitulos tria milia. Hec de regalibus data sunt secundum promissiones populo. et sacerdotibus in pascha: oues numero duo milia: ac vituli centum. Et iechonias et semeias. et nathanael fratres. et asabias. et oziel. et corabam phase. oues quing milia: vitulos quingentos. Et hec cum fierent eleganter: steterunt sacerdotes et leuite habentes azi-

ma per tribus. Et secundum partes principatus patrum in conspectu populi offerebant domino: secundum ea que in libro moysi scripta sunt. Et assauerunt phase igni prout oportebat: et hostias coxerunt in emolis et in ollis cum beniuolentia. Et attulerunt omnibus qui erant ex plebe: et post hec parauerunt sibi et sacerdotibus. Sacerdotes enim offerebant adipem usque dum finita esset hora: et leuite parauerunt sibi et fratribus suis filiis aaron. Et sacrificatores filias offerebant secundum ordinem. secundum preceptum dauid. et asaph: et zacharias. et iedimus qui erat a rege. et ostiarii per singulas ianuas: ita ut non preuaricaret vnusquisque suam. Fratres enim eorum parauerunt illis. Et consummata sunt que pertinebant ad sacrificium domini. In illa die egerunt phase: et offerebant hostias super domini sacrificium secundum preceptum regis iofie. Et egerunt filij israel qui inuenti sunt in tempore illo phase: et diem festi asimorum per dies septem. Et non est celebratum phase tale in israel a temporibus samuel prophete: et omnes reges israel non celebrauerunt tale pascha quale egit iofias. et sacerdotes. et leuite. et iudei. et omnis israel. qui inuenti sunt in commoratione iherosolimis. Dea uodecimo anno regnante iofia celebratum est phase. Et directa sunt opera iofie in conspectu domini sui in corde pleno metuentis. et que circa illum quidem conscripta sunt in pristinis temporibus de eis qui peccauerunt quique irreligiosi fuerunt in dominum per omni gente: et qui non quesierunt verba domini super israel. Et post omnes actus hunc iofie. ascendit pharao rex egipti veniens in carchamis abicere super eufratem: et exiit in obuiam illis iofias. Et misit rex egipti ad iofiam dicens. Quid mihi et tibi est rex iude. Non sum missus a domino. Super eufratem enim bellum meum est. Festinans descende. Et non est reuersus iofias super currum: sed expugnare eum conabatur. non attendens verbum prophete ex ore domini: sed constituit ad eum bellum in campo mageddo. Et descenderunt principes ad regem iofiam. Et dixit rex pueris suis. Amouete me a prelio. Infirmitas enim mea valde. Et statim amouit

eum pueri ipsius de acie. Et ascendit super currum secundarium suum: et perueniens iherosolimam vita functus est: et sepultus est in paterno sepulcro. Et in tota iudea lugebant ioham: et qui presidebant cum viroribus lamentabant eum usque in hunc diem. Et datum est hoc fieri semper in omne genere israel. Hec autem prescripta sunt in libro historiatarum regum iude: et singula gesta actus iohie et eius gloria: et intellectus eius in lege domini: quia eque gesta sunt ab eo et que non scripta sunt in libro regum israel et iude. Et assumptus qui erat ex genere iechoniam filium iohie constituerunt regem pro iohia patre suo: cum esset annorum triginta trium: et regnavit super israel mensibus tribus. Et amovit eum rex egypti ne regnaret in iherosolimis: et multavit gentem argenti talenta centum: et auri talentum unum. Et constituit rex egypti regem ioakim fratrem ipsius regem iude et iherusalem: et alligavit magistratus ioachim zaracelem fratrem suum: et apprehendens reduxit egyptum. Annorum erat ioakim viginti quinque cum regnare cepisset in terra iuda et iherusalem: et fecit malum in conspectu domini. Post hunc autem ascendit nabuchodonosor rex babilonis: et alligans eum in aureo vinculo perduxit in babiloniam: et sacra vasa domini accepit nabuchodonosor et tulit: et consecrauit in templo suo in babilonia. Nam de immundicia illius: et irreligiositate scriptum est in libro temporum regum. Et regnavit ioachim filius eius pro eo. Cum autem constitutus esset erat annorum octo. Regnavit autem menses tres et dies decem in iherusalem: et fecit malum in conspectu domini. Et post annum mittens nabuchodonosor transmigravit eum babiloniam simul cum sacris vasibus domini: et constituit sedechiam regem iuda et iherusalem: cum esset annorum viginti unum. Regnavit autem annis undecim. Et fecit malum in conspectu domini: et non est veritus a verbis que dicta sunt a iheremia propheta ex ore domini. Et adiuratus a rege nabuchodonosor periurans discessit: et indurata ceruice sua: et corde suo: transgressus est legitima domini dei israel. Et duces populi domini multa in

ique gesserunt: et impie egerunt super omnes immundicias gentium: et polluerunt templum domini quod sanctum erat in iherosolimis. Et misit deus patrum suorum per angelum suum reuocare eos: propter quod parceret illis et tabernaculo suo. Ipsi vero subsanabant in angelis suis: et qua die locutus est dominus erant illudentes prophetis eius. Qui usque ad iracundiam concitatus est: super gentem suam propter irreligiositatem suam: et precepit ascendere reges chaldeorum. Hi occiderunt iuvenes eorum in gladio in circuitu sancti templi eorum: et non pepercerunt iuveni et seni: et virgini: et adolescenti: sed omnes traditi sunt in manus ipsorum et omnia sacra vasa domini: et regales apothecas resumentes tulerunt in babiloniam: et incenderunt domum domini et demolierunt muros iherusalem: et turres eius inciderunt in igne. Et consummauerunt omnia honorifica eius: et ad nichilum redigerunt: et reliquos a gladio in babiloniam: et erant servi illius usque dum regnarent perse: in repletionem verbi domini in ore iheremie quousque benigne ageret terra sabbata sua. Omni tempore desertionis sue sabbatizavit in applicatione annorum septuaginta.

CA.

II.

Regnante cyro rege persarum in confirmatione verbi domini in ore iheremie suscitavit dominus spiritum cyri regis persarum: et predicavit in toto regno suo simul per scripturam dicēs. Hec dicit cyrus rex persarum. Ne constituit regem orbis terrarum dominus israel dominus excelsus: et significavit mihi edificare domum sibi in iherusalem que est in iudea. Si quis est ex genere vestro: dominus ipse ascendat cum eo in iherusalem. Quotquot ergo circa loca habitant adiuvent eos qui sunt in loco ipso in auro et argento in dationibus cum equis: et iumentis: cumque alijs que secundum vota apponuntur in edem domini que est in iherusalem. Et stantes principes tribuum pagorum et iudee ex tribu beniamin et sacerdotes et leuite: quos excitavit dominus ascendere et edificare domum domini que est in iherusalem: et qui erant in circuitu eorum adiuverunt

in omni auro et argento eius et iumentis
et votis quod pluribus: multi quorum sensus
excitatus est. Et cyrus rex protulit vasa
sacra domini que transtulit nabuchodonosor
rex babilonis ex iherusalem. et consecrauit
ea populo suo. Et proferens ea cyrus rex per
sarium tradidit nutridato qui erat super the-
sauros ipsius. Per hunc autem tradita sunt
salmanasaro presidi iudee. Horum autem hic
numerus. Libatoria argentea. duo milia
quadringenta. athisce argenteae triginta.
phiale auree triginta: item argenteae duo
milia quadringenta: et alia vasa mille. Omnia
autem vasa aurea et argentea. quinque
milia octingenta sexaginta. Et enumera-
ta sunt salmanasaro simul cum his qui ex ca-
ptiuitate babilonie venerant in iherosolimam.
In artaxerxis autem regis persarum tem-
poribus scripserunt ei de his qui inhabitant
in iudea et iherusalem. balsamus et nutrida-
tus et sabellius et rathim et balthemus same-
lius scriba: et reliqui inhabitantes in sama-
ria. et ceteris locis subiectis epistolam re-
gi artaxerxi. Domine pueri tui rathimus
ab accedentibus: et sabellius scriba. et reliqui
curie tue iudices in celestiam et phenice.
Et nunc notum fit domino regi: quoniam
iudei qui ascenderunt a vobis ad nos venie-
tes in iherusalem ciuitatem refugam et pesti-
mam: edificant furnos eius: et statuunt mu-
ros. et templum suscitant. Quod si ciuitas ista
et muri consummati fuerint non tamen erubescit
sed etiam regibus resistens. Et quid
agitur circa templum: recte haberi arbi-
trati sumus non despicere hoc ipsum. sed no-
tum facere domino regi: ut si videbit rex.
queratur in libris patrum tuorum et inue-
niet in ammonitionibus scripta de his: scies
quoniam ciuitas ista fuit refuga. et reges
et ciuitates concuties: et iudei refuge et per-
licia committentes in ea ab eterno ob quam
causam ciuitas ista deserta est. Nunc ergo
notum facimus domine rex: quoniam si ci-
uitas hec edificata fuerit et huius muri ere-
cti fuerint: descensus tibi non erit in celesti-
am. et phenicem. Tunc scripsit rex rati-
mo qui scribebat accedentia. et belthimo et
sabellio scribe: et ceteris constitutis et in-
habitantibus in siria. et phenice. ea que scri-

pta sunt. Legi epistolam quam misistis mihi.
Precepi ergo inquiri: et inuentum est
quoniam ciuitas illa est ab euo regibus re-
sistens et homines refuge. et prelia in ea ef-
ficientes: et reges fortissimi erant in iheru-
salem dominantes et tributa exigentes a ce-
lestria et phenice. Nunc ergo precepi pro-
hibere et homines illos edificare ciuitatem: et
prohibere ne quid ultra hec fiat. sed nec pre-
cedant in plurimum: ex qua sunt malicie ita
ut regibus molestia importetur.

ICA.

III.

Nunc recitatis his que a rege artaxer-
se scripta fuerant rathimus et
sabellius scriba et qui cum his constituti erant
iungentes festinanter venerunt in iherusalem.
cum equitatu et turba et agmine: ceperunt
que edificantes prohibere. Et vacabant ab
edificatione templi in iherusalem: usque se-
cundo anno regni darii regis persarum. Rex
darius fecit cenam magnam omnibus ver-
naculis suis: et omnibus magistratibus me-
die et persidis et omnibus purpuratis. et pro-
toribus et consulibus. et prefectis sub illo
ab india usque ethiopiam: centum viginti
septem prouinciis. Et cum manducassent.
et bibissent et satiati reuerterentur. tunc
darius rex ascendit in cubiculo suo: et dor-
miuit et experges factus est. Tunc illi tres
iuvenes corporis custodes qui custodiebant
corpus regis: dixerunt alter alteri. Dica-
mus unusquisque nostrum sermonem qui pre-
cellat: et cuiuscunque apparuerit sermo sapi-
entior alteri: dabit illi darius rex dona ma-
gna: purpura cooperiri. et in auro bibere et
super aurum dormire. et super currum aureum fre-
no. et cydarim bislinam. et torquem circa
collum: et secundo loco sedebit a dario pro-
pter sapientiam suam: et cognatus darii
vocabitur. Tunc scribentes singuli suum ver-
bum signauerunt: et posuerunt subtus cer-
uicem darii regis: et dixerunt. Cuius sur-
erit rex dabimus illi scripta nostra: et quod-
cunque iudicauerit rex e tribus. et magistra-
tus persidis. quoniam verbum eius sapien-
tius est: ipsi dabitur victoria sicut scriptum
est. Unus scripsit. Forte est vinum. Alius
scripsit. Fortior est rex. Tercius scripsit.
Fortiores sunt mulieres: super omnia autem

vincit veritas. Et cum surrexisset rex acceperunt scripta sua: et dederunt illi. et legit. Et mittens vocavit omnes magistratus persarum. et medos. et purpuratos. et pretores. et prefectos: et sederunt in concilio: et lecta sunt scripta coram ipsis. Et dixit. Vocate adolescentes. et ipsi indicabunt verba sua. Et vocati sunt: et introierunt. Et dixit illis. Indicate nobis de his que scripta sunt. Et cepit prior qui dixerat de fortitudine vini. Et dixit. Viri quod preualet vinum omnibus hominibus qui bibunt illud. Reducit mentem. Item quod regis et orphani facit mentem vanam. Item serui ac liberi pauperis ac diuitis. et omnem mentem ouertit in securitatem. et iocunditatem: et non meminit omnem tristitiam et debitum: et omnia precordia facit honesta: et non meminit regem nec magistratum: et omnia per talenta loqui facit. Et non meminerunt cum biberint amicitiam nec fraternitatem. sed post non multum sumunt gladios. et cum a vino meruerint et surrexerint non meminerunt que gesserunt. **D** viri num preualet vinum? Quis sic cogitat facere et tacuit hoc dicto.

CA.

III.

Et inchoauit sequens dicere: qui dixit de fortitudine regis. **D** viri: num precellunt homines. qui terram et mare obtinent. et omnia que in eis sunt. Rex autem super omnia precellit: et dominatur eorum: et omne quodcumque dixerit illis faciunt. Et si miserit illos ad bellandos: vadunt et demoliunt montes et muros. et turres. Iugulantur et iugulant: et reges verbum non pretereunt. Nam si vicerint. afferunt regi omnia quecumque predati fuerint. Similiter et alij omnes et quotquot non militant nec pugnant sed colunt terram: rursus cum fuerint metentes. afferunt tributa regi. Et ipsi unus solus si dixerit occidite occidunt. dixerit. remittite remittunt: dixerit. percutite percutiunt. dixerit. exterminate exterminant. dixerit. edificate edificant. dixerit. excidite excidunt. dixerit. plantate plantabunt: et omnis plebs et virtutes eum obaudiunt: et super hoc ipse recubabit. et bibit et dormit. Hi autem custodiunt in circumitu eum: et non possunt ire

singuli et facere opera sua: sed in dicto obaudientes sunt ei. **V**iri: quomodo non precellet rex qui sic diffamatur? Et tacuit. **T**ercius qui dixerat de mulieribus et veritate. hic est zorobabel: cepit loqui. **V**iri magnus rex. et multi homines: nec vinum precellit. Quis est ergo qui dominatur eorum? Nonne mulieres genuerunt reges et omnem populum qui dominantur mari et terre: et ex illis nati sunt. et ipse educauerunt eos qui plantauerunt vineas ex quibus vinum fit? Et ipse faciunt stolas omnium hominum: et ipse faciunt gloriam hominibus et non possunt homines separari a mulieribus. Si congregauerit aurum et argentum. et omnes res speciosas et viderint mulierem unam bono habitu. et bona specie: omnia hec relinquentes in eam intendunt. et aperto ore conspiciunt: et magis eam alliciunt quam aurum et argentum. et omnem rem speciosam. Homo suum patrem relinquit qui enutrit illum et suam regionem et ad mulierem se coniungit. Et cum muliere remittit animam: et neque patrem meminit neque matrem neque regionem. Et hinc oportet vos scire: quoniam mulieres dominantur vestri. Nonne doletis? Et accipit homo gladium suum et vadit in viam facere furta et homicidia et mare nauigare et flumina: et leonem videt et in tenebris ingreditur: et cum furtum fecerit et fraudes et rapinas. amabili sue affert. Et iterum diligit homo uxorem suam magis quam patrem aut matrem. Et multi dementes facti sunt propter uxores suas: et serui facti sunt propter illas: et multi perierunt et iugulati sunt. et peccauerunt propter mulieres. Et nunc credite mihi quia magnus est rex in potestate sua: quoniam omnes regiones verentur tangere eum. Videbam tamen apemen filiam bezacis. mirifici concubina regis. sedentem iuxta regem ad dexteram: et auferentem dyadema de capite eius. et imponentem sibi: et palmis cecibat regem de sinistra manu. Et super hec aperto ore intuebatur eam: et si arripserit ei. non det: nam si indignata ei fuerit blanditur. donec reconcilietur in gratiam. **D** viri cur non sunt fortiores mulieres? Magna est terra: et excelsus est celum. Quis ista agit? Et tunc rex et

purpurati intuebantur alterutrum. Et inchoavit loqui de veritate. **V**iri: nonne fortes sunt mulieres? Magna est terra: et excelsus est celum: et velox cursus solis conuertit in giro celum in locum suum in una die. **N**one magnificus est qui hec facit? Et veritas magna: et fortior pre omnibus. **O**mnis terra veritatem inuocat: celum etiam ipsam benedicit: et omnia opera mouentur et tremunt eam. et non est cum ea quicquam iniquum. **V**inum iniquum: iniquus rex. **I**niqui omnes filii hominum: et iniqua illorum omnia opera et non est in ipsis veritas. Et in sua iniquitate peribunt: et veritas manet et inualescit in eternum: et uiuit. et obtinet in secula seculorum. **N**ec est apud eam accipere personas. neque differentias: sed quia iusta sunt facit omnibus. iniustis ac malignis. et omnes benignantur in operibus eius. Et non est in iudicio eius iniquum: sed fortitudo. et regnum et potestas. et maiestas omnium eorum. **B**enedictus deus veritatis. Et desijt loquendo. Et omnes populi clamauerunt: et dixerunt. Magna est veritas et preualet. **T**unc rex ait illi. **D**ete si quid vis amplius quam quod scripta sunt: et dabo tibi secundum quod inuentus es sapientior: et proximus mihi se debis: et cognatus meus vocaberis. **T**unc ait regi. **M**emor esto voti tui quod uouisti edificare iherusalem in die qua regnum accepisti: et omnia uasa que accepta sunt ex iherusalem remittere: que separauit cyrus quando mastrauit babiloniam. et uoluit remittere ea ibi. Et tu uouisti edificare templum: quod incenderunt ydumei quando exterminata est iudea a chaldeis. Et nunc hoc est quod postulo domine et quod peto: hoc est maiestas a te quod postulo: ut facias votum quod uouisti regi celi ex ore tuo. **T**unc surgens darius rex osculatus est illum: et scripsit epistolam ad omnes dispensatores. et prefectos. et purpuratos. ut deducerent eum: et eos qui cum illo erant. omnes ascendentes edificare iherusalem. Et omnibus prefectis qui erant in siria et phenice et libano scripsit epistolas: ut traherent ligna cedrina a libano in iherusalem: ut edificaret cum eis ciuitatem. Et scripsit omnibus iudeis qui ascendebant a regno in iudeam pro libe-

tate: omnem potentem et magistratum et prefectum non superuenire ad ianuas ipsorum: et omnem regionem quam obtinuerant esse immunem eis: et ydumei relinquere castella que obtinent iudeorum: et instructura templi dare per singulos annos talenta viginti usque dum peredificaretur: et super sacrarium olocaustomata uisitare quotidie sicut habent preceptum: alia talenta decem offerre per singulos annos: et omnibus qui procedunt a babilonia condere ciuitatem: ut esset libertas tam ipsis quam filiis eorum: et omnibus sacerdotibus qui precedunt. **S**cripsit autem et quantitatem. et sacram stolam iussit dari in qua deseruirent: et leuitis scripsit dare precepta usque in diem qua consummabitur domus et iherusalem extruetur: et omnibus custodientibus ciuitatem scripsit dare eis sortes et stipendia. Et dimisit omnia uasa que separauerat cyrus a babilonia et omnia quecumque dixit cyrus et ipse precepit fieri: et mitti iherusalem. Et cum processisset ille adolescens. eleuans faciem in iherusalem: benedixit regem celi et dixit. **A**bs te est victoria: et abs te est sapientia et claritas. Et ego seruus tuus sum. **B**enedictus es. qui dedisti mihi sapientiam: et tibi confitebor domine deus patrum nostrorum. Et accepit epistolas: et profectus est in babiloniam. Et venit et nunciauit fratribus suis omnibus qui fuerunt in babilonia: et benedixerunt deum patrum suorum. quoniam dedit illis remissionem et refrigerium. ut ascenderent et edificarent iherusalem et templum ubi nominatum est nomen eius in ipso: et exultauerunt cum musicis et leticia diebus septem.

CA.

Post hec autem electi sunt ut ascenderent principes pagorum per domos per tribus suas: et uxores illorum. et filii. et filie eorum. et serui et ancille ipsorum. et pecora illorum. Et darius rex misit una cum eis equites mille donec deducerent eos in iherusalem cum pace et cum musicis. et cum tympanis et tibijs: et omnes fratres erant iudei: et fecit eos ascendere simul cum eis. Et hec sunt nomina virorum qui ascenderunt per pagos suos in tribus et in partem principatus ipsorum. **S**acerdotes: filii phinees.

filij aarō. ihesus fili⁹ ioſedech. ioachim fili⁹
 zorobabel filij ſalathiel de demo dauid. ex
 proſemie phares tribu aut iuda: qui locu-
 tus eſt ſub dario rege perſarum ſermones
 mirificos in ſecundo anno regni ipſius menſe
 niſan primo. **B**unt aut hi qui aſcenderunt ex
 iudea de captiuitate trāſmigrationis: quos
 trāſmigravit nabuchodonosor rex babilo-
 nie in babilonem: et reuerſus eſt in iheruſalem.
Et requiſiuit partem iudee vnusquiſq; ciui-
 tatem ſuam qui venerūt cum zorobabel. et
 ihesu: neemias. areores. elimeo. emmanio.
 madocheo. beelſuro. mechpſatothor. oſioz.
 emania. vnus de pñcipibus eorū: et numer⁹
 a gētilibus eorū ex ipſiſtis eorū. **F**ilij phares
 duo milia centū ſeptuaginta duo. **F**ilij ares.
 tria milia quinquaginta ſeptem. **F**ilij femo.
 centum quadraginta duo. **I**n filiis ihesu et
 ioabes. mille trecenti duo. **F**ilij demu: duo
 milia quadringenti ſeptuaginta. **F**ilij chora-
 ba: ducenti quinquaginta. **F**ilij banica: centū ſexa-
 ginta octo. **F**ilij bezech: quadringenti tres.
Filij achad: quadringenti viginti ſeptem. **F**ilij chā-
 tringenta ſeptem. **F**ilij zoroar: duo milia ſex-
 aginta ſeptem. **F**ilij admu: quadringenti ſexa-
 ginta vnus. **F**ilij aderedis: centū octo. **F**ilij
 ciaſo. et zelas: centū ſeptem. **F**ilij azoroc:
 quadringenti triginta nouem. **F**ilij iedarbone:
 centum triginta duo. **F**ilij ananie: centū tri-
 ginta. **F**ilij aſoni. **F**ilij marſar: quadringenti
 viginti duo. **F**ilij zabarus: nonaginta quinquaginta
Filij ſepolemon: centū viginti tres. **F**ilij ne-
 popas: quinquaginta quinquaginta. **F**ilij hechanatus:
 centum quinquaginta octo. **F**ilij cebethamus:
 centū triginta duo. **F**ilij crearpatros: qui
 enocadies et modie: quadringenti viginti tres.
Qui ex gramas. et gabea: centū viginti vnus.
Qui ex beſſelon. et ceagge: ſexaginta quinquaginta
Qui aut ex baſtaro: centum viginti duo.
Qui ex bechenobes: quinquaginta quinquaginta.
Filij lptis: centū quinquaginta quinquaginta. **F**ilij
 labonni: trecenti quinquaginta ſeptem. **F**ilij ſieb-
 ē: trecenti ſeptuaginta. **F**ilij ſuadon et elio-
 mus: trecenti ſeptuaginta octo. **F**ilij eric⁹:
 duo milia centū quadraginta quinquaginta. **F**ilij ana-
 as: trecenti ſeptuaginta. **S**acerdotes. **F**ilij
 ieddus: filij euther. filij eliaſib: trecenti ſe-
 ptuaginta duo. **F**ilij emeris: ducenti quinquaginta
 ginta duo. **F**ilij phalurn: trecenti quinquaginta
 ſeptem. **F**ilij caree: ducenti viginti ſeptem.

Leuite. **F**ilij ihesu: in cadubel. et bamis. et ſe-
 rebias. et edias. ſeptuaginta quatuor. **O**mnis
 numerus. a duodecimo anno: triginta mi-
 lia quadringenti ſexaginta duo. **F**ilij et filie
 et vxores. omnis computatio. quadragin-
 ta milia ducenti quadraginta duo. **F**ilij ſa-
 cerdotum qui pſallebāt in templo. filij aſa-
 ph centū viginti octo. **O**ſtarij vero. filij ef-
 menni. filij azer. filij amon. filij acuba. topa
 filij tobi. om̄s centū triginta nouē. **S**acerdo-
 tes ſeruientes in templo. **F**ilij ſel. filij gaſpha
 filij tabloch. filij carie. filij ſu. filij bellu. filij
 labana. filij armacha filij accub. filij vtha.
 filij cetha. filij aggab. filij obai. filij anam.
 filij canna. filij geddu. filij an. filij radim. fi-
 lij deſanō. filij nechoba. filij caſeba. filij ga-
 ze. filij ozmi. filij finone. filij attre. filij baſtē
 filij aſiāa. filij manei. filij nazizim. filij accu-
 fu filij agiſta. filij azmi. filij fauon. filij fa-
 ſalon. filij meedda. filij fuſa. filij caree. filij
 barcus. filij ſaree. filij coeſi. filij naſith. fi-
 lij agiſti. filij pedon. ſalomon filij eius: filij
 aſophoth. filij phafida. filij celi. filij deſon
 filij gaddahel. filij ſephegi. filij aggia. filij
 ſachareth. filij ſabathen. filij careneſh. filij
 malſith. filij ame. filij ſaſus. filij addus. fi-
 lij ſuba filij eura. filij rahotis. filij phaſphat
 filij malmon. **O**mnes ſacro ſeruientes. et
 pueri ſalomoni: quadringenti octoginta
 duo. **H**i ſunt filij qui aſcenderunt a cher-
 mel et therſa. principes eorum. carmellam et ca-
 reth. et non poterant edicere ciuitates ſu-
 as. et proſemies: quemadmodū ſunt ex iſra-
 hel: filij dalari. filij thubal. filij nechodaici.
 ex ſcedotibus q̄ fungebantur ſacerdotio et nō
 ſunt mueti: filij obya. filij achifos. filij addi:
 q̄ accepit vxorē ex filiabus phargeleu et wea-
 ti ſunt nomine ei⁹. **E**t horū q̄ſita ē gēſis ſcripta
 impedita et nō ē mueta: et prohibiti ſunt ſacer-
 dotio fugi. **E**t dixit illis neemias. et aſtaras
 ne participant ſācta: donec ſurgat pontifex
 doctus in oſtenſionem et veritatem. **O**mnis
 aut iſrl' erat duodeci milia: exceptis ſuis et
 ancillis quadraginta milia a trecenti qua-
 draginta. **S**eruī horum et ancille. ſeptem
 milia trecenti triginta ſeptem: cantores et
 cantatrices. ducenti ſexaginta quinquaginta. **C**a-
 meli quadringenti triginta quinquaginta: equi ſe-
 ptē milia triginta ſex: muli ducenti milia.

quadragintaquingq; subiugalia quinq; milia
viginti quinq;. Et de ippositis ipis p pagos.
du venit in templu dni qd erat in iherlm.
innouare et suscitare templu in loco suo se-
cundu sua vtute. et dari in templu; thesau-
ru opoz sacz. auri minas. duodecim milia.
et stolas sacerdotales centu. Et habitau-
erunt sacerdotes et leuite. et qui exierat de ple-
be in iherlm et in regione. et sacri catores. et
ostiarij. et omis isrl. in regionibus suis. In
stante aut septimo mese. cuq; essent filij is-
rahel unusquisq; i suis reb; ouenerunt vna-
nimes in ariu qd erat an ianuam orietalem.
Et stantes ihus filius iosedech. et fratres ei
sacerdotes. et zorobabel filius salathiel. et hu-
ius fies. parauerunt altare. vt offeret super
illud olocaustrum scdm qm in libro moysi
hois dei scripta sunt. Et conuenerunt sibi ex
alijs nationibus terre. et erexerunt sacrariu i lo-
co suo oes gentes tre. et offerebant hostias
et olocaustrum dno matutina. Et egerunt
scenopexia. et die solenem sic pceptu e i le-
ge. et sacrificia qd die sic oportebat. et post
hec oblatioes institutas. et hostias sabbato-
rum. et neomeniaz. et diez solenium omni-
um sanctificatoz. Et qd quot vouebat dno
a neomenia septimi mensis ceperunt hostias
offerre deo. et templu dni nodu erat edifica-
tu. Et dederunt pecunia lapidarijs. et fabris.
et potu et pabula cu gaudio. Et dederunt
carra sydonijs et tyrijs. vt trasueheret ill de
libano trabes cedinas et facerent rates i
iophe portu. scdm decretu qd scriptu erat
eis a cyro rege persaz. Et in secdo ano veni-
entes in templu dei in iherlm. mese secundo
inchoauit zorobabel filius salathiel. et ihus
filius iosedech. et fratres ipoz. et sacerdotes.
et leuite. et omis qui aduenerat de captiui-
tate in iherlm. et fundauerunt templu dei. no-
uulunio secundi mensis scdi anni cu venisset
in iudea et iherlm. Et statuerunt leuitas a
viginti annis sup opa dni. Et stetit ihesus
et filius eius. et fratres. omes leuite. aspira-
tes. et executores legis. facientes opa i do-
mo domini. Et steterunt sacerdotes hntes
stolas cum tubis. et leuite filij asaph habē-
tes cimbala. collaudantes dnm. et bndicen-
tes scdm dauid regem isrl. Et cantabant ca-
ticum dno. qm dulcedo eius et honor in secu-
la sup oem isrl. Et omis plūs tuba cecine-

runt. et pelamauerunt voce magna. collau-
dantes dnm in suscitatioe domus domini. Et
venerunt ex sacerdotibus et leuitis. et pñdenti-
bus scdm pagos. senioribus qui viderat pri-
stinam domum. et ad huius edificatioem cu cla-
more et plactu magno. et multi cum tubis
et gaudio magno. intm vt plūs non audi-
ret tubas ppter plandum plū. Turba em
erat tubis canens magnifice. ita vt longe
audiret. Et audierunt inimici tribus iude et
beniamin. et venerunt scire q esset vox tuba-
rum. Et agnouerunt. qm qui erant ex cap-
tiuitate edificat templum dno deo isrl. Et
accedentes ad zorobabel. et ihesum. et iposi-
tos pagoz dixerunt eis. Edificabim⁹ vna
vobiscu. Similit⁹ em audiui⁹ dnm nrm.
et ipi ppter incedim⁹ a diebus asbasareth re-
gis assirioz. q transmigravit nos huc. Et
dixit illis zorobabel. et ihesus. et pñces pa-
gorum isrl. Nō est nobis et vobis edifica-
re domū dei nostri. Nos enim soli edificabi-
mus dno isrl. scdm ea q pcepit nobis cyr⁹
rex persarum. Ventes aut terre incubantes
hijs qui sunt in iudea. et leuantes opus edifi-
catōis. et mñdias et plōs adducentes. pro-
hibebat eos edificare. et aggressuras exer-
centes impedierunt ne osummaret edificiu
omni tpe vite cyri regis. et praxerunt stru-
cturā per bienniu vsq; ad darij regnū.

CAPITVLVM. VI.

In secundo aut ano regni darij. p-
phetavit aggeus et zacharias fili-
us adin pphete apud iudea et ihe-
rusalem. in noie dei isrl sup eos. Tunc stas
zorobabel filius salathiel. et ihus filius iose-
dech. inchoauerunt edificare domū dni q est
in iherlm cu adessent eis pphete dni et adiu-
uarēt eos. In ipo tēpore venit ad illos syse-
nes sbregul⁹ syrie et phemices. et satrabora-
nes et sodales ei⁹. et dixerunt eis. Quo pñ-
ente vobis domū hanc edificare. et tectum
istud et alia omia pficitis. Et q sunt stru-
ctores qui hec edificat. Et habuerunt grām.
visitatōe facta sup eos qui erāt ex captiui-
tate a dno seniores iudeoz. et nō sunt impe-
diti edificare donec significaret dario de oi-
bus istis. et respōsum acciperet. Exemplum
eple. quā misert dario. Syseenes sbregul⁹
syrie et phemices. et satraboranes. et sodales
ei⁹. i firia et phemice pñdes. regi dario salutē

Nia nota sint dño regi: q̄ cum aduenisse a-
mus in regionē iudee: et introissem⁹ in iheru-
salem: inuenim⁹ edificātes domū dei mag-
nam et templū ex lapidib⁹ politis et mag-
nis: et p̄cios materijs in parietib⁹: et opa il-
la instant fieri: et suffragare et p̄sperare in
manib⁹ eorū: et in omī gloria quā diligētis-
sime p̄fici. **T**ūc interrogauimus seniores: di-
cētes. **Q**uo p̄mittēte vob⁹ edificatis domū
istā: et opa hec fūdatise? **I**deo autē interroga-
uim⁹ vt notū facerem⁹ tibi hoīes et p̄posi-
tos: et nōm scripturā p̄positoꝝ postulau-
mus illos. **A**t illi responderūt nobis dicētes
Nos sum⁹ hui⁹ dñi q̄ fecit celū et terram: et
edificabat hec dom⁹ añ annos istos mltos
a rege isrl̄ magno et fortissimo: et cōsumma-
ta est. **E**t quonīā p̄res nostri exacerbātes
erāt et peccauerūt in deū isrl̄: et dedit eos i-
man⁹ nabuchodonosor regis babilonie: re-
gis chaldeorū: et domū istā demolietes incē-
derūt: et p̄lm captiuū duxerūt in babilonē
In p̄mo āno regnāte cyro rege babilonie
scripsit cyr⁹ rex domū hanc edificare: et il-
la sacra vasa aurea et argētea q̄ extulerat
nabuchodonosor de domo que est in iheru-
salem: et cōsecrauerat ea in suo tēplo: rursus p̄tu-
lit ea cyr⁹ rex de templo qd̄ erat in babilo-
nia: et dedita sunt zorobabel et salmanasor
sbregulo. **E**t p̄ceptū est eis vt offerrent h̄
vasa: et reponerēt in tēplo quod erat in iheru-
salem: et ip̄m tēplum dei edificare in loco
suo. **T**ūc salmanasor sbiecit fūdamētū
domus dñi q̄ est in iheru-
salem: et exinde vsq; nūc
edificat: et non accepit cōsummatōem. **N**ūc
ḡ si iudicat a te o rex: p̄quirat in regalib⁹
bibliothecis cyri regis q̄ sunt in babilonia:
et si inuentū fuerit cōsilio cyri regis ceptam
esse scripturā dom⁹ domini q̄ est in iheru-
salem: et iudicat a dño rege n̄ro: scribat de hīs no-
bis. **T**ūc rex dārius p̄cepit inq̄ri in biblio-
thecis: et inuentus est in egbathanis opido
qd̄ est in media regione loc⁹ vn⁹ in q̄ scrip-
ta erāt ista. **A**nno p̄mo regnante cyro rex
cyrus p̄cepit domū domini q̄ ē in iheru-
salem edificare: vbi incendebāt igni affiduo: cuius
altitudo sit cubitoꝝ decē et latitudo cubito-
rum sexagita q̄dratū lapidib⁹ politis tri-
bus: et meniano ligneo eiusdē regionis: et
meniano vno nouo: et impedia dari d̄ domo
cyri regis: et sacra vasa domus dñi tam au-

rea quā argētea que extulit nabuchodon-
osor: in domū dñi que est in iheru-
salem vbi erant
posita: vt ponant illic. **E**t p̄cepit curā age-
re syennem sbregulum syrie et phemices: et
zatrabuzanā et sodales eius: et quī ordina-
ti erant in syria et phemice p̄hdes: vt absti-
nerēt se ab eodem loco. **E**t ego q̄ p̄cepi in
totum edificare: et p̄speri vt adiuent eos
q̄ sunt ex captiuitate iudeorū donec cōsum-
met templū edis dñi: et a vexatōne tributo-
rum syrieceles et phemice: diligēt quantita-
tem dari hīs hoībus ad sacrificiū domi-
ni: zorobabel p̄fecto ad thauros et arietes
et agnos: similē autē et frumentū et sal et vi-
num et oleū instant p̄ singulos annos: put
sacerdotes qui sunt in iheru-
salem dictauerūt cō-
sumi q̄tidie sine vlla dilatōe: vt offerant
libatōes sumo deo p̄ rege et pueris ei⁹: et
orēt p̄ ipsorū vita. **E**t denūciēt: vt quicū-
q; trāsgressi fuerint aliquid ex hīs q̄ scrip-
ta sunt: aut spreuerint: accipiat lignum de
suis p̄p̄is: et suspendant: et bona ip̄orū regi
ascribant. **P**ropterea et dñs cui⁹ nomē in-
uocatū est ibi: exterminet omēm regem et
gentē: q̄ manū suā extenderit phibere aut
maletractare domum dñi illā q̄ ē in iheru-
salem. **E**go dārius rex decreui: quā diligētissime
scdm̄ hec fieri. **CA. VII.**

Unc syennes sbregulus celenhrie
et phemices: et zatrabuzanes et sode-
les: obsecuti hīs qui a dario rege
erant decreta: insistebant sacrosanctis opi-
bus diligētissime cooperantes cū seniori-
bus iudeorū p̄ncipib⁹ hrie: et p̄sperata sunt
sacrosancta opa: p̄phetantib⁹ aggeo et za-
charia p̄phetis. **E**t cōsummauerūt omīa p̄-
p̄ceptū dñi dei isrl̄: et ex cōsilio cyri et dārij: et
artaxerxis regis p̄saz. **E**t cōsummata ē do-
mus n̄ra vsq; ad terciā et vicecimā diē mē-
sis adar: sexto āno dārij regis. **E**t fecerūt
filij isrl̄: et sacerdotes: et leuite: et ceteri qui
erāt ex captiuitate q̄ appositi sunt: secūdu
ea q̄ scripta sunt in libro moyfi. **E**t obtule-
rūt in dedicatōem templi dñi thauros cē-
tum: arietes ducētos: agnos trecētos: et
hedos pro peccatis vniū isrl̄ duodecim: se-
cundum numerū tribuum isrl̄. **E**t steterūt
sacerdotes et leuite amicti stolis per tribus
sup̄ opera domini dei israhel: secundum li-
brū moyfi: et ostiarij per singulas ianuas.

Et egerunt filij israel cum hijs qui erant ex captiuitate illius phase quarta decima luna mensis primi: quando sanctificati sunt sacerdotes et leuitae. Dominus filij captiuitatis non sunt simul sanctificati: quia leuitae omnes simul sanctificati sunt. Et immolauerunt phase uniuersi filij captiuitatis: et fratribus suis sacerdotibus et fratribus suis. Et madducauerunt filij israel qui erant ex captiuitate omnes qui remanserant ab omnibus execrationibus gentium terre: querentes dominum: et celebrauerunt diem festum azimorum septem diebus epulantes in conspectu domini: quoniam ouertit consilium regis assiriorum in eos: confortare manus eorum ad opera domini dei israel. Et post hunc regnate artaxerxes persarum rege: accessit esdras filius azarie: filij belchie: filij solome: filij sadoch: filij achitob: filij ameri: filij azabai: filij bocai: filij abysue: filij phimees: filij eleazari: filij aaron primi sacerdotis: Esdras ascendit de babilonia: cum esset scriba et ingeniosus in lege moysi qui data est a domino israel: docere et facere. Et dedit ei rex gloriam: quod inuenisset gratiam in omni dignitate et desiderio: in conspectu eius. Et ascenderunt simul cum ipso ex filiis israel: et sacerdotibus et leuitis: et sacris cantoribus templi: et ostiariis: et suis templi in iherusalem. Anno septimo regnate artaxerxes in quinto mense: hic annus septimus est regni: exeuntes de babilonia nouilunio quinto mensis uenerunt iherosolimam iuxta preceptum illius: secundum prosperitatem itineris a domino ipsorum data eis. In hijs enim esdras magnam disciplinam obtinebat ne pretermitteret quicquam eorum qui essent ex lege domini et preceptis: et docendo uniuersum israel omnem iusticiam et iudicium. Accedentes autem qui scribebant scripta artaxerxis regis: tradiderunt scriptum quod obuenerat ab artaxerse rege: ad esdras sacerdotem et lectorem legis domini cuius exemplum subiectum est. **CA. VIII.**

Rex artaxerxes: esdre sacerdoti et lectori legis domini salutem. Humanior ego iudicans in beneficijs: precepi eis qui desiderant ex gente iudeorum sua sponte: et ex sacerdotibus et leuitis qui sunt in regno meo: comitari tecum in iherusalem. Hi qui ergo cupiunt ire tecum ueniant et puiscant sicut placuit michi: et septem amicis meis ostiariis: ut uisitet ea que agunt secundum iudicium et iherusalem obseruantes si habes in lege domini: et ferat munera domino israel: qui uouit ego et amici iherusalem: et

omne auxilium et argentum quod inuentum fuerit in regione babilonie: domino in iherusalem cum illo quod est donatum per ipsam gentem in templum domini eorum quod est in iherusalem: ut colligat hoc auxilium et argentum ad thaurus et arietes: et agnos et hedos: et qui hijs sunt congruentia: ut offerant hostias domino super altare domini ipsorum quod est in iherusalem. Et omnia quecumque uolueris cum fratribus tuis facere auro et argento: perfice pro uoluntate tua secundum preceptum domini dei tui: et sancta uasa que data sunt tibi ad opera domini dei tui que est in iherusalem: et cetera quecumque tibi subuenerint ad opera templi dei tui dabis de regali gazophilatio: cum uolueris cum fratribus tuis facere auro et argento perfice secundum uoluntatem domini. Et ego qui dem rex artaxerxes precepi custodibus thesaurorum firie et phemicis: ut quecumque scripserit esdras sacerdos: et lector legis domini diligenter de eis usque ad argentum talenta centum similiter et aurum: et usque ad frumenti modios centum: et uini amphoras centum: et alia quecumque abundant sine taxatione. Omnia secundum legem dei fiant deo altissimo: ne forte exuratur ira in regno regis: et filij et filiorum eius. **Uobis** autem dico: ut omnibus sacerdotibus et leuitis et sacris cantoribus et suis templi et scribis templi huius nullum tributum neque ulla alia impositio irrogetur: nec habeat quisquam potestatem obicere eis quicquam. Tu autem esdras secundum sapientiam dei constitue iudices et arbitros in tota firia et phemice: et omnes qui legem dei tui non nouerunt doce: ut quotiens transgressi fuerint legem diligenter plectantur: siue morte: siue cruciatu: siue etiam pecunie multatione: uel abductione. Et dixit esdras scriba: **Benedictus** dominus patrum nostrorum: qui dedit hanc uoluntatem: in cor regis clarificare domum suam que est in iherusalem: et me honorificauit in conspectu regis: et consiliarios: et amicos eius: et purpuratos eius: et ego ostens animo factus sum secundum opitulationem domini dei mei. Et congregaui ex israel uiros: ut simul ascenderet mecum. Et hijs sunt propostis secundum suas patrias et principatus uotionales eorum qui mecum ascenderunt de babilonia: in regno artaxerxis. **Ex** filiis phares: gersonis. **Ex** filiis siemarith: amen. **Filiorum** dauid: accus filius scecilie. **Ex** filiis phares: et zacharias: et cum eo reuersi sunt viri centum quinquaginta. **Ex** filiis

ductoris moabilonis zaraei: et cum ipso vi-
ri ducenti quinquaginta. Ex filiis zacues ie-
chomias zechoeli: et cum ipso viri ducēti quin-
quaginta. Ex filiis sala maafias gotholie: et
cum ipso viri septuaginta. Ex filiis saphacie.
zarias micheli: et cum ipso viri octoginta. Ex
filiis iob abdias iakeli: et cum ipso viri ducen-
ti duodecim. Ex filiis bame salimoth filius
iosaphie: et cum ipso viri centū sexaginta. Ex
filiis beer zacharias bebei: et cum ipso viri du-
cēti octo. Ex filiis ezeat iohānes acechan:
et cum ipso viri centū decē. Ex filiis adonichā
ip̄is postremis: et hec sunt nomina eorū elia
phalā filius gebal et semeias. et cum ipso
viri septuaginta. Et aggregavi eos ad fluvi-
um quod dicitur thia. et mechatī: illic fuimus
triduo. et recognovi eos. Et ex filiis sacer-
dotū et levitarū nō inveni illic. Et misi ad ele-
azaz et eccelom. et masman. et maloban. et
enaathan. et samea. et ioribū nathan. enua-
gan. zachariā. et mosollamum: ip̄os ducto-
res et p̄itos. Et dixi eis. ut veniret ad lud-
deū cui erat apud locum gazophilati. Et
mādaui eis. ut diceret luddeo. et fr̄ibus ei⁹
et illis quod erāt in gazophilatio: ut mitteret
nob̄ eos quod sacerdotio fūgerent in domo do-
mini dei nostri. Et adduxerūt nob̄ secūdū
manū validā dñi dei nostri viros peritos.
ex filiis mooli. filij leui. filij isrl̄. sebebiā. et fi-
lios et fr̄es qui erāt decem et octo. asbiam et
amim. ex filiis filiorū chananei: et filij eorū.
viri viginti. Et ex hijs qui in tēplo fuiebāt
quos dedit dauid. et ip̄i p̄ncipes ad opationē
levitis tēplo fuientū: ducēti viginti. Dia-
noia significata sunt in scripturis. Et volū
illic ieiunū iuuenib⁹ in cōspectu dñi: ut que-
rem ab eo bonū iter nob̄ et quod nobiscū erāt
et filijs et pecorib⁹ p̄pter infidias. Erubui em̄
petere a rege pedites et equites in comita-
tu tutele gr̄a: cōtra adversarios nostros.
Diximus em̄ regi: quoniam virtus dñi erit cum
eis. qui inquirunt eū in omni affectu. Et iterū
de peccati sumus dñm deū n̄m secūdum hec:
quē et p̄piciū habuim⁹: et cōputes facti su-
m⁹ deo n̄ro. Et sepeavi ex plebis p̄positis.
et sacerdotib⁹ templi viros duodecim: et sede-
bian. et asannan. et cum eis ex fratrib⁹ eorū
viros decem. Et appendi eis aux et argen-
tum. et vasa sacerdotalia dom⁹ dei n̄i: que
donauerat rex. et cōsiliarij ei⁹. et p̄ncipes. et

om̄is isrl̄. Et cū appēdisse. tradidi argēti
talenta centum quinquaginta. et vasa argen-
tea talentorū centū. et auri talenta centū:
et vasorum aureorū septies viginti: et vasa
crea de bono eramēto splēdētia duodecim.
auri specie reddētia. Et dixi eis. Et vos sa-
ci estis dño et vasa sunt sancta: et aurū et ar-
gentū vtrū est dño deo patrū n̄rorū. Vigi-
late et custodite donec tradatis ex plebis p̄-
positis. et sacerdotib⁹ et levitis et p̄ncipib⁹ ci-
uitatū isrl̄ in iherl̄m: in pastoforio dom⁹ dei
n̄ri. Et hijs quod susceperunt sacerdotes et leui-
te aux et argentū. et vasa intulerūt in ihe-
rusalē in tēplum dñi. Et p̄mouim⁹ a fluui-
o thia die duodecima mēsis p̄mi: usquequo in-
troiim⁹ in iherl̄m. Et cū fact⁹ fuisset terci-
us dies: quarta autē die p̄deratū aurū et ar-
gentū traditū est in domo dñi dei n̄ri: mari-
moth filio iorī sacerdoti: et cū ipso erat elea-
zar fili⁹ phinees. et erāt cū ip̄is iosadus fili-
us ihesu. et medias. et baum fili⁹. leuite: ad
numery et ad p̄odus vniuersa. Et scriptū ē
p̄odus ip̄orū eadē hora. Qui autē venerūt ex
captiuitate obtulerūt sacrificium dño isrl̄
thaurus duodecim. p̄ om̄i isrl̄. arietes octo-
ginta sex. agnos septuaginta duos. hircos p̄
peccato duodecim. et p̄ salute vaccas duo-
decim: om̄ia in sacrificiū dñi. Et relegerūt
p̄cepta regis regalib⁹ disp̄satorib⁹: et sub
regul̄ coelestie. et phenicis: et honorificaue-
rūt gentē et templū dñi. Et osumatis hijs
acceserūt ad me p̄positi dicētes. Nō segre-
gauerūt genus isrl̄ et p̄ncipes et sacerdotes.
et leuite. et alienigene gentes et nationes
terre immūdiās suas: a chananeis et ethe-
is. et phereiseis. et iebuseis. et moabitis. et
egiptijs. et ydumeis. Cōiuncti em̄ sunt filii
abus eorū et ip̄i et filij eorū: et mixtū est se-
mē sanctū alienigenis gētib⁹ terre: et p̄ci-
pales erāt p̄positi et magistrat⁹ iūctatis ei⁹
ab initio ip̄i⁹ regni. Et mox ut audiui ista
oscidi vestimēta et sacrā tunicā: et lacerans
capillos capitis. et barbā. sedi dolens et me-
stus. Et cōuenerūt quē quot tunc mouebā-
tur in v̄bo domini dei isrl̄ ad me lugentē su-
per iniquitatē istā: et sedebam tristis vsq̄ ad
vespertinum sacrificium. Et surgens a ie-
iunio conscissa habens vestimenta. et sacrā
tunicam: ingemulans. et extendens man⁹
ad dominum dicebam. Domine confusus

sum: et reuerit⁹ sum ante faciē tuā. **D**ecata em̄ nostra multiplicata sunt sup capi ta nra: et iniquitates nostre exaltate sunt vsq ad celū: qm̄ a tēporib⁹ patrū nostrorū sum⁹ in magno peccato: vsq ad diē hūc. **E**t ppter peccata nostra et patrū nrōrū sum⁹ traditi cū frībus nostris: et cum sacerdoti bus nrīs: regib⁹ terre in gladiū et captiui tate et dep̄datōem cū ofusione: vsq in hodi ernū diē. **E**t nūc quantū est qd̄ otigit nobis miscdia abs te dñe deus: et derelinq nob ra dicem: et nomē in locū sctificatiōis tue: detegere lumina nrm̄ i domo dñi dei nrī: dare nobis cibū in om̄i tpe fuitutis nostre. **E**t cū fuiremus nō fuimus derelicti a dño deo nostro: s; ostituit nos in gr̄a: ponēs no bis reges p̄saz dare cibum: et clarificare templū dñi dei nrī et edificare deserta sy on: dare nobis stabilitatē in iudea et iherl̄m. **E**t nūc qd̄ dicim⁹ dñe hñtes hec ē. **T**ransgressi em̄ sum⁹ pcepta tua: q̄ dedisti in ma nus puerorū tuorū pphetarū dicēs. **Q**m̄ ter ra in quā introistis possidere hereditatē ei⁹ us: terra polluta est cōm̄q̄natiōib⁹ alieni genarū terre: et immūdicie illorū repleuerūt eam tota immūdicia sua. **E**t nunc filias ve stras nō coniungētis filiis eorū: et filias eorū non accipietis filiis vris: et non inquirētis pacē habere cū illis om̄i tpe: vt inualescen tes māducentis optima fr̄e: et hereditatē di strībuatis filiis vris vsq in eum. **E**t q̄ otin gūt nob om̄ia fiunt ppter opera nra malig na: et magna peccata nra. **E**t dedisti nobis talē radicē: et rursus reueri sumus trans gredi legitima tua: vt i omisceremur in mūdicie alienigenarū gentium terre hui⁹. **N**onne irasceris nobis p̄dere nos: q̄adusq nō relinquat radicē: et nomē nrm̄ ē. **D**omine de⁹ isrl̄ verax es. **D**erelicta est em̄ radicē vsq in hodiernū diē. **E**cce nūc sum⁹ in spec tu tuo in iniquitatib⁹ nrīs. **N**on ē em̄ adhuc stare ante te in hīs. **E**t cū adorando cōfitea ret esbras flēs humi pstrat⁹ ante tēplū: ogregati sūt añ eū ex iherl̄m turba magna valde viri et mulieres: et iuuenes et iuuecu le. **F**let⁹ em̄ erat magn⁹ in ip̄a multitudi ne. **E**t cū clamasset iechonias ieheli ex filiis isrl̄: dixit esbre. **N**os in dñm peccauimus: qd̄ collocauim⁹ nobis in m̄iōniū mulieres alienigenas ex gētib⁹ fr̄e. **E**t nūc es super

oēm isrl̄. **I**n hīs ḡ sit iurandū a dño ex pellere om̄s vxores nostras que ex alienige nis sunt cū filiis earū. **S**icut tibi decretum est a maiorib⁹ secūdū legē dñi exurgens ex plica: ad te em̄ spectat negocium: et nos te cum sum⁹. **V**irili⁹ fac. **E**t exurgēs esbras adiurauit p̄ncipes sacerdotū: et leuitas et oēm isrl̄ facere scdm̄ hec: et iurauerunt.

CA. IX. **E**xurgens esbras ab ante atriū templi abiit in pastoforiū ionathe filij nassabi: et hospitatus illic nō gustauit pa nem: nec aquam bibit: sup iniquitatē multī tudinis. **E**t facta ē p̄dicatio in om̄i iudea: et in iherl̄m oībus q̄ erant ex captiuitate in iherl̄m ogregati: vt quicūq nō occurrerit bi duo vsq tri duo diei scdm̄ iudiciū assidētū seniorū: tollerent facultates sue: et ip̄e alie nus iudicaret a mltitudine captiuitatis. **E**t ogregati sunt om̄es q̄ erāt ex tribu iuda et beniamin in trib⁹ dieb⁹ in iherl̄m. **H**ic mēsis est non⁹: dies mēsis vicesim⁹. **E**t se dit om̄is multitudo in area tēpli tremētes p̄p̄biemē p̄sentē. **E**t exurgēs esbras dixit illis. **V**os inique fecistis collocādo vobis i m̄iōniū vxores alienigenas: vt addere tis ad peccata isrl̄. **E**t nūc date ofessionē et magnificētā dño deo p̄m nostrorū: et p̄fici te voluntatē ip̄ius: et discedite a gentib⁹ terre et ab vxorib⁹ alienigenis. **E**t clama uit om̄is mltitudo: et dixerūt voce magna. **S**icut dixisti faciem⁹. **S**ed qm̄ multitudo magna ē: et tpus hybernū: et nō possum⁹ in s̄bidiati stare: et h̄ opus nō est nobis vni⁹ diei: neq bi dui multū em̄ i hīs peccauim⁹: stēt p̄positi multitudinis: et oēs q̄ nobiscū inhabitāt: et q̄ quot hñt vxores ap̄ se alie nigenas: et assistāt accepto tpe ex om̄i loco p̄sbiteri et iudices: vsque q̄ soluat iram dñi negocij hui⁹. **I**onathas aut filius ezei: et ozias techam susceperūt scdm̄ hec: et boso ram⁹: et leuis et sabatheus: simul cooperati sūt cū ill⁹. **E**t steterūt scdm̄ hec: noia om̄ia vniū q̄ erāt ex captiuitate. **E**t elegit sibi viros esbras sacerdos p̄ncipes magnos de patrib⁹ eorū scdm̄ noia: et osederūt nouilu nio mēsis decimi examinare negociū istud. **E**t dēminatū est de viris q̄ habebāt vxores alienigenas vsq ad neomenia p̄mi mē sis: et inuēti sunt ex sacerdotib⁹ p̄mixti qui

habebāt alienigenas vxores. **E**x filiis iherusalem filij ioseph et fratribus eius maseas et eliezzer et iorib et ioadeus et muerunt manus ut expellerēt vxores suas et ad litandū in exoratiōe arietē p ignorantia sua. **E**t ex filiis semmeri maseas et elles et ieelech azarias. **E**t ex filiis fozere lisomafias hismaenis et nathanae iussio reddus et talas. **E**t ex leuitis iorabbus et semeis et colmis et calitas et facteas et coluas et elionas. **E**t ex sacris cantoribus eliasib zaccharus. **E**t ex hostiariis sallum et tolbanes. **E**t israel ex filiis fozoo et remias et geddias et melchias et michelus et eleazarus et iemmebias et bannas. **E**t ex filiis iolamā chamas et zacharias iezreus et ioddus et emmoth et helias. **E**t ex filiis zachaim elias et liasum zochias et larimoth et zabbis et tebedias. **E**t ex filiis zebes iohanes et amarias et zabbias et emens. **E**t ex filiis bami olamus et malluchus et ieddeus et iasub et asabus et ierimoth. **E**t ex filiis addim naathus et moofias et caleus et ranas maaseas mathathias et beseel et bonus et manasses. **E**t ex filiis nuas noneas et afeas et melchias et sameas et symon beniamin et malchus et marras. **E**t ex filiis asom carianus mathathias et bann et eliphalach et manasses et semei. **E**t ex filiis banni iheremias et moodias et abramus et iohel et baneas et pelias et ionas et marimoth et eliasib et mathane et eliasis et orias et dielus et semedius et sambris iosephus. **E**t ex filiis nobel idelus et mathathias et sabadus et zecheda sedmi et iessei baneas. **D**ñs isti diuinxerunt sibi vxores alienigenas et dimiserunt eas cum filiis. **E**t inhabitauerunt sacerdotes et leuite et q̄ erāt ex israel in iherusalem et in tota vna regione nouilunio mēsis septimi. **E**t erāt filij israel in orationibus suis. **E**t aggregata est omnis multitudo simul in areā que ē ab oriente porte sacre. **E**t dixerūt esore pontifici et lectori ut afferret legē moysi q̄ tradita est a dño deo israel. **E**t attulit esoras p̄tifer legem omni multitudinē eorū a viro vsq̄ ad mulierē et omibz sacerdotibz audire legē nouilunio mēsis septimi. **E**t legebat in areā q̄ est ante sacrā portā templi a p̄ma luce vsq̄ ad vesp̄rā corā viris et mulieribz. **E**t dederunt

oēs sensum ad legē. **E**t stetit esoras sacerdos et lector legis sup lignē tribunal qd fabricatū erat. **E**t steterūt ad eum mathathias et sam ananias azarias vrias ezechias et balsam ad dexterā et ad sinistrā falde misael malachias abusthas sab nabadias et zacharias. **E**t assūpsit esoras libz corā omni multitudinē p̄fidebat em in gloria i aspectu oim. **E**t cū absolūisset legē oēs recti steterūt et bñdixit esoras dñm deum altissimū deū sabaoth oipotentē. **E**t respondit omis pplus amen. **E**t eleuatis sursum manibz p̄cidentes in terrā adorauerunt dominū ihesus et bñanane et sarabias et iadimus et accub et sabathe et calithes et azarias et ioradus et ananias et filias leuite q̄ docebāt legem dñi et in multitudinē legebāt legem dñi et p̄ferebant singuli eos q̄ intelligebāt lectiōne. **E**t dixit ad tharates esore p̄tifici et lectori et leuitis q̄ docebāt multitudinē dicēs. **D**ies hic sanctus est dño. **E**t oēs flebāt cū audissent legem. **D**igressi ḡ māducate pinguiſſima queq̄ et bibite dulciſſima queq̄ et mittite munera hijs q̄ non habēt. **H**āc em est hic dies dñi et nolite mesti esse. **D**ominus em clarificabit v̄s. **E**t leuite denūciabāt in publico oibz dicētes. **D**ies h̄ sanctus est. **N**olite mesti esse. **E**t abierūt oēs māducare et bibere et epulari et dare munera hijs qui nō habebāt vt epulent. **M**agnifice em sūt exaltati v̄bis q̄bus edoc̄i sunt. **E**t aggregati sunt vniūsi in iherusalem celebrare leticiā secundū testamentū dñi dei israel.

INCIPIT LIBER QVARTVS ESDRE. CA. I.

Liber esore p̄phete secundus filij sarei filij azarei filij elchie filij sadame filij sadoch filij achitob filij achie filij finees filij heli filij amerie filij asiei filij marimoth filij arna filij ozie filij borith filij abissei filij finees filij eleazar filij aaron ex tribu leui qui fuit captiuus in regione medorum in regno artaxerxis regis persarum. **E**t factum est verbum dñi ad me dicēs. **V**ade et nūcia p̄lo meo facinora ip̄oz et filijs eorū iniqua

tes q̄s i me admiſerūt: vt nūciēt filiis filio
rū q̄ p̄ta parentū ip̄oz i illis creuerunt.
Obliti em̄ mei sacrificauerūt dñs aliem̄s.
Nōne ego eduxi eos de t̄ra egipti: d̄ domo
fuitutis. **I**p̄i aut̄ irritauerūt me: et cōſilia
mea ſpreuerūt. **T**u aut̄ excute comā cap̄i
tis tui: et p̄ice om̄ia mala ſup illos: qm̄ non
obediēt legi mee. **P**opul⁹ at̄ ē i diſciplina
tus. **V**sq; q̄ eos ſuſtinebo q̄b̄ tāta bñficia
otuli. **R**eges mltos p̄t eos ſbuerit: pha
raonē cū pueris ſuis et om̄em exercitū ei⁹
p̄cuſſi. **D**ñs gētes a facie eoz p̄didi: et i o
riēte p̄miciāz duaz p̄los tyri et ſydonis
diſſipauit: et oēs aduſarios eoz iñfecit. **T**u
v̄o loq̄re ad eos dicēs. **H**ec dīc dñs. **N**epe
ḡ vos p̄ mare trāſmeauit: et plateas v̄b̄ mī
cio munitas exhibuit. **D**ucē dēdi v̄b̄ moy
ſen et aaron ſac̄dotē: lucē v̄b̄ p̄ colūmā ign
is p̄ſtitit: et magna mirabilia feci i v̄bis
Vos aut̄ mei obliti eſtis dīc dñs. **H**ec dīc
dñs oīpotēs. **C**oturnix v̄b̄ i ſigno fuit: ca
ſtra v̄b̄ ad tutelam dēdi et illic murmura
ſtis: et nō triūphaſtis i noīe meo de p̄ditio
ne inimicōz v̄rorū: ſz adhuc nūc v̄s q̄ mur
muratiſtis. **V**bi ſunt bñficia que p̄ſtitit v̄b̄
Nōne i deſto cū eſuriretis p̄clamaſtis ad
me dicētes: vt q̄d nos i deſtū iſt⁹ adduxi
ſti iñficē noſe. **M**eli⁹ nob̄ fueāt ſuīre egipti
cijs: q̄ mori i deſto h̄. **E**go dolui gemē⁹ v̄
ſeros: et dēdi v̄b̄ mānā i eſcā. **D**anē āgelo
rū māducaſtis. **N**ōne cū ſitiretis petrā ex
cidi: et fluxerūt aq̄ i ſaturitate. **D**rop̄t eſt⁹
folijs arborū v̄s t̄xi. **D**iuifi v̄b̄ t̄ras ping
ues: chanāeos et phereſeos et philiſtinos a
facie v̄ra p̄ieci. **Q**uid faciā v̄b̄ adhuc dīc
dñs. **H**ec dīc dñs oīpotēs. **I**n deſto cū eſ
ſetis i flūmine amorreo ſiciētes et blaſphe
mātes nomē meū: nō ignē v̄b̄ p̄ blaſphe
m̄is dēdi: ſz mittēs lignū i aquā dulce fe
ci flumen. **Q**uid tibi faciā iacobe. **N**oluīſti
obedire iuda. **T**rāſſeram me ad alias gen
tes: et dabo eis nomē meū: vt cuſtodiat le
ḡtima mea. **Q**m̄ me dereliq̄ſtis: et ego v̄s
derelinquā. **P**etētibz v̄b̄ a me miſc̄diam
nō miſerebor: qm̄ muocabitis me ego nō ex
audiā v̄s. **M**aculaſtis em̄ man⁹ v̄ras ſāg
uine: et pedes v̄ri impigri ſunt ad omittēda
homicidia. **N**ō q̄m me dereliq̄ſtis: ſz v̄s ip̄
ſos dicit dñs. **H**ec dīc dñs oīpotēs. **N**ōne
ego v̄s rogauit vt p̄t filios et vt mater ſi

lias et vt nutrix puulos ſuos: vt eſſetis mi
chī i p̄l̄m et ego v̄b̄ i dēū. et v̄s michī i
filios: et ego v̄b̄ i patrē. **E**t v̄s collegi:
vt gallina pullos ſuos ſb̄ alas ſuas. **M**odo
aut̄ q̄d faciā v̄b̄. **P**roiciā v̄s a facie mea
Oblationē cū michī attuleritis auertā fa
ciē meā a v̄b̄. **D**ies em̄ feſtos v̄ros et neo
memia et circūciſiones repudiaui. **E**go mi
ſi pueros meos p̄phetas ad v̄s: q̄s accep
tos iñfecisti: et lamiaſtis corpora eoz: q̄z
ſanguinē exquirā dicit dñs. **H**ec dicit dñs
oīpotēs. **D**omus v̄ra deſerta eſt. **P**roiciā
v̄s ſicut v̄etus ſtipulā: et filij p̄creationē nō
faciēt: qm̄ mādatū meū neglexerunt: et q̄d
malū eſt corā me fecerūt. **T**radā dom⁹ v̄
ſtras p̄lo veniēti q̄ me non audientes crea
dūt: q̄bus ſigna nō oſtēdi faciēt q̄ p̄cepi.
Prophetas nō viderūt: et memorabunt i
iqtatū eoz. **T**eſtor p̄l̄i venientis gratiā:
cui⁹ puuli exultāt cū leticia me nō vidētes
ocul carnalibz: ſz ſpiritu credētes que dixi.
Et nūc frat̄ aspice q̄ gloria et vide p̄l̄m ve
nientē ab oriēte: q̄b̄ dabo ducatū abrahā
iſaac et iacob et oſee et amos et michee et io
hel et abdiē et iōne et naū et abacuc ſophomē
aggei zacharie et malachim qui et angelus
dñi vocatus eſt. **CA. II.**

Ec dicit dñs. **E**go eduxi p̄l̄m iſtū
de fuitute: quibz mādata dēdi per
pueros meos p̄phas q̄s audire no
luerūt: ſz irrita fecerūt mea oſilia. **M**ater q̄
eos gñauit dīc illi. **T**e filij: qz ego vidua ſū
et derelicta. **E**ducā v̄s cum leticia: et amiſi
v̄s cū luctu et triſticia. **Q**m̄ peccaſtis corā
dño deo v̄ro: et q̄d malū eſt corā me feciſtis.
Modo aut̄ q̄d faciā v̄b̄. **E**go vidua ſum et
derelicta. **T**e filij: et petite a dño miſc̄diam.
Ego aut̄ te p̄t teſtē muoco ſup m̄em filio
rū q̄ noluerunt teſtamentū meū ſuare: vt
des eis oſuſionē et m̄em eoz i direptionē:
ne gñatio eoz fiat. **D**iſpergant i gentes
noīa eoz: deleant a t̄ra qm̄ ſpreuerūt ſac̄
mentū meū. **V**e tibi aſſur: q̄ abſcondis iñ
q̄s penes te. **H**ēs mala memorare q̄d fece
rim zodomē et gomorre: q̄z t̄ra iacet i pi
ceis glebis et aggeribz cinerum. **H**ic dabo
eos q̄ me nō audierūt: dicit dñs oīpotēs h̄
dicit dñs ad eſozam nunciā p̄lo meo: qm̄
dabo eis regnū iherl̄m quod daturus eram
iſrl̄. **E**t ſumā michī gloriā illoz: et dabo

eis tabernacula eterna que preparaueram illis. Lignum vite erit illis in odore vnguenti: et non laborabunt neque fatigabunt. **Ite**: et accipietis. Rogate vobis dies paucos: ut immoretur. **Ita** paratum est vobis regnum. **Vigilate**. **Testare** celum et terram. **Contriui** enim malum et creavi bonum: quia vivo ego dicit dominus. **Non** amplectere filios tuos: educa illos cum leticia. **Sic** columba confirmata pedes eorum: quoniam te elegi dicit dominus. **Et** resuscitabo mortuos de locis suis: et de monumentis educa illos: quoniam agnouimus nomen meum in israel. **Noli** timere me filiorum: quoniam te elegi dicit dominus. **Mittam** tibi adiutorium pueros meos ysaiam et iheremiam: ad quem os illius sanctificauit et parauit tibi arbores duodecim: generatas variis fructibus: et totidem fontes fluentes lac et mel: et montes immensos septem habentes rosam et lilium: in quibus gaudio implebo filios tuos. **Vi**dua iustifica: pupillo iudica: egeni da: orphanum tuere: nudum vesti: confractum et debile cura: claudum irridere noli: tutare mancum: et cecum ad visionem claritatis mee admitte. **Bene** et iuuenem intra muros tuos sua: mortuos ubi inueneris signas comenda sepulchro: et dabo tibi primam cessionem in resurrectione mea. **Qua**usa et quiesce populus meus: quia veniet requies tua. **Nutrix** bona nutri filios tuos: confirma pedes eorum. **Seruos** quos tibi dedi: nemo ex eis iteriet. **Ego** enim eos requiram de nio tuo. **Noli** fatigare. **Cum** enim venerit dies pressure et angustie alij plorabunt et tristes erunt: tu autem hilaris et copiosa eris. **Relabuntur** gentes: et nil aduersus te poterit dicit dominus. **Manus** mee tegent te: ne filij tui gehennam videant. **Iocundare** me cum filiis tuis: quia ego te eripiam dicit dominus. **Filios** tuos dormientes memorare: quoniam ego eos educa de lateribus terre et misericordiam cum illis faciam: quoniam misericors sum dicit dominus omnipotens. **Amplectere** natos tuos usque dum venio et preste illis misericordiam: quoniam exuberant fontes mei: et gratia mea non deficiet. **Ego** esbras preceptum accepi a domino in monte oreb: ut irem ad israel. **Ad** quos cum venire reprobaui me: et respuerunt mandatum domini. **Itaque** vobis dico gentes: qui auditis et intelligitis. **Expectate** pastorem vestrum: requiem eternitatis dabit vobis quoniam in proximo est ille qui in fine seculi adueniet. **Parati** estote ad prima regni mei: quia lux perpetua lucebit vobis. per eternitatem temporis. **Fugite** umbram seculi huius. **Accipite**

iocunditatem glorie vestre. **Ego** testor palam saluatorem meum: commendatum donum accipite et iocundamini: gratias agentes ei qui vos ad celestia regna vocauit. **Ergo** et state: et videte nomen signatorum in diuino domini. **Qui** se de vmbra seculi transtulerunt: splendidas tunicas a domino acceperunt. **Recipe** spiritus numerum tuum: et concludere candidatos tuos qui legem domini ampleuerunt. **Filiorum** tuorum quos optabas plenus est numerus. **Roga** imperium domini: ut sanctificet populum tuum qui vocatus est ab initio. **Ego** esbras vidi in monte syon turbam magnam quam nuare non potui: et omnes canticis collaudabant dominum. **Et** in medio eorum erat iuuenis statura celsus eminentior omnibus illis: et singulis capitibus eorum imponebat coronas: et magis exaltabatur. **Ego** autem mirifico tenebar. **Tunc** interrogavi angelum: et dixi **Qui** sunt hi domine? **Qui** respondens dixit mihi. **Hi** sunt qui mortalem tunicam deposuerunt: et immortalis superferunt: et confessi sunt nomen dei. **Modo** coronantur et accipiunt palmas. **Et** dixi angelo **Ille** iuuenis quos est qui eis coronas imponit: et palmas in manus tradit? **Et** respondens dixit michi **Ipe** est filius dei: quem in seculo confessi sunt. **Ego** autem magnificare eos cepi: qui fortiter per noie domini steterunt. **Tunc** dixit michi angelus. **Vade**: annuncia populo meo quia et quanta mirabilia domini dei vidisti. **CA.** **III.**

Anno tricesimo ruine ciuitatis eram in babilone: et turbatus sum super cubiculo meo recubens. **Et** cogitationes mee ascendebar super cor meum: quoniam vidi desertionem spiritus: et abundantiam eorum qui habitabant in babilone. **Et** reuelatus est spiritus meus valde. **Et** cepi loqui ad altissimum verba timorata. **Et** dixi. **O** dominator domine tu dixisti ab initio quoniam plantasti terram et hoc solus: et imperasti populo et dedisti adam corpus mortuum: sed et ipsum figmentum manuum tuarum erat: et insufflasti in eum spiritum vite: et factus est viues coram te: et iduxisti eum in paradiso quem plantauerat dextera tua. **Antequam** terra adueteret. **Et** huic mandasti diligere viam tuam et preteriiuit eam: et statim instituisti in eum mortem et in nationibus eius: et nate sunt gentes et tribus et populi et agnationes quoniam non est natus. **Et** abulauit vnaquodque gens in voluntate sua: et mira agebant coram te: et spernebant precepta tua. **Itaque** autem in tempore iduxisti diluuium super inhabitantes seculum: et perdidisti eos. **Et** factum est in vno quodque eorum sic ad mortem: sic hijs diluuii

um. Dereliqisti autem unum ex hijs noe cum domo sua: et ex eo iusti omnes. Et factum est cum cepissent multiplicari qui habitabant super terram: et multiplicauerunt filios et ipsos et gentes multas: et ceperunt iterato impietatem facere postquam pores. Et factum est cum impietatem facerent coram te: elegisti tibi virum ex hijs cui nomen erat abraham. Et dilexisti eum: et demonstrasti ei soli voluntatem tuam. Et disposuisti ei testamentum eternum: et dixisti ei ut non vinceret derelinquentes seminem eius. Et dedisti ei ysaac: et ysaac dedisti iacob. et esau. Et segregasti tibi iacob: esau autem sepasti. Et factus est iacob in multitudo magna. Et factum est cum educes seminem eius ex egipto: adduxisti super montem syna. Et inclinaisti celos et statuisti terram: et commouisti orbem: et tremere fecisti abyssos. et conturbasti seclum: et transiit gloria tua portas quatuor ignis et tremor. et spiritus et gelu ut dares semini iacob legem: et generationi israel diligentiam. Et non abstulisti ab eis cor malignum: ut faceret lex tua in eis fructum. Cor enim malignum basulas per me ad transgressus et victus est: sicut et omnes qui de eo nati sunt. Et facta est permanens infirmitas et lex cum corde populi cum malignitate radicis: et discessit quod bonum est: et mansit malignum. Et transierunt tempora et finiti sunt anni: et suscitasti tibi hominem nomine dauid: et dixisti ei edificare ciuitatem nomine tui. et offerre ibi in eadem thuris et oblationes. Et factum est hoc annis multis: et deliquerunt qui habitabant ciuitatem in omnibus facientes sic fecit adam et omnes generationes eius. Vtebantur enim et ipsi corde maligno. Et tradidisti ciuitatem tuam in manibus inimicorum tuorum. Numquid meliora faciunt qui habitabant babilonem? Et propter hoc dominabitur syon. Factum est cum venisset huc et vidisset impietates quorum non est numerus et delinquentes multos: vidit anima mea a die tricesimo anno et excessit cor meum: quoniam vidi quomodo sustines eos peccatores et percipisti impie agentibus: et perdidisti populum tuum et seruasti inimicos tuos: et non significasti. Nichil memini quomodo debeat derelinqui via hec. Numquid meliora facit babilo quam syon. aut alia gens agnouit te propter israel. Aut qui tribus crediderunt testamentis tuis sicut iacobe. Quare merces non operauit: neque labor fructificauit. Derelicti sunt enim pertransiui in gentibus: et vidi abundantes eas: et non memorantes mandatorum tuorum. Nunc ergo potera in statera nostras iniquitates et

eorum qui habitabant in seculo: et non inueniet nomen tuum in israel. Aut quoniam non peccauerunt in conspectu tuo qui habitant terram: aut qui gentes sic obseruauit mandata tua: hos quidem per nomina inuenies seruasse mandata tua: gentes autem non inuenies.

CA.

III.

Et respondit ad me angelus qui missus est ad me cui nomen huriel: et dixit mihi. Excedens excessit cor tuum in seculo hoc: et optinere cogitas viam altissimi. Et dixi. Ita domine me. Et respondit michi et dixit. Tres vias missus sum ostendere tibi: et tres similitudines proponere coram te. de quibus michi si renuntiaueris unam ex hijs: et ego tibi demonstrabo viam quam desideras videre: et docebo te vnde sit cor malignum. Et dixi. Loquere domine meus. Et dixit ad me. Vade potera michi ignis potens: aut mensura michi flatum venti: aut reuoca michi diem qui preterijt. Et respondi et dixi. Quis natorum poterit facere ut me interroges de hijs? Et dixit ad me. Si essem interrogans te. dices. quante habitatores sunt in corde maris. aut quante vene sunt in principio abyssi: aut quante vene sunt super firmamentum: aut qui sunt exitus paradisi: diceret michi fortassis. in abyssum non descendi: neque in infernum adhuc. neque in celum vinceret ascendi. Nunc autem non interrogavi te nisi de igne et vento. et die per quem transiisti: et a quibus separari non potes: et non respondisti mihi de eis. Et dixit michi. Tu qui tua sunt. tecum coadulescentia non potes agnoscere. Et quomodo poterit vas tuum capere altissimi viam: et iam exterius corrupto seculo intelligere corruptionem euidentem in facie mea? Et dixi illi. Melius erat nos non esse quam adhuc viuentes viuere in impietatibus et pati: et non intelligere legem de qua re. Et respondit ad me et dixit. Proficiscens profectus sum ad filiam lignorum capi: et cogitauerunt cogitationem: et dixerunt. Venite et eamus et faciamus ad mare bellum. ut recedat coram nobis: et faciamus nobis alias filias. Et similis fluctus maris: et ipsi cogitauerunt cogitationem et dixerunt. Venite ascendentes de bellemus filias capi: ut et ibi consummemus nobismet ipsis aliam regionem. Et factus est cogitatus filie in vanum. Venit enim ignis et consumpsit eam. Similis et cogitatus fluctuum maris. Pretit enim arena: et prohibuit eos. Si enim esses iudex horum: quem iciperes iustificare aut quem condemnare? Et respondi et dixi. Utique vanam cogitationem

cogitauerunt. Terra enim data est filie: et mari loc⁹. portare fluct⁹ suos. Et rñdit ad me: et dixit. **B**n tu iudicasti. Et qre nō iudicasti tibi metip⁹. **Q**uēadmodū em trā filie data est. et mare fluctib⁹ suis: sic q super terrā inhabitāt q sunt sup trā intelligere solūmodo possunt: et q sup celos q sup altitudinē celoz. Et rñdi et dixi. **D**epcor te domine: vt michi de⁹ sensus intelligēdi. **N**ō em volui mērogare de supiorib⁹ tuis: sed de hijs q ptrāseūt p nos qtidie: ppter quid isrl⁹ dat⁹ in opprobriū gētib⁹ que dilexisti populū: datus ē tribub⁹ impijs. et lex pīm nostrorū in interitū deducta est. et dispositōes scripte nusq sunt: et ptrāsiuim⁹ de sclo vt locuste: et vita nostra stupor et pavor: et nec digni sum⁹ misericordiam oseq. **S**ed qd faciet nomini suo quod inuocatū est sup nos. Et de hijs mērogaui: et rñdit ad me et dixit. **S**i fueris plurimū scrutat⁹. frequē miraberis. **N**m festinās festinat scīm ptrāfire. et nō capit portare q i futuris tpi⁹. iustis repromissa sunt: qm plenū iniusticia est seculū hoc et infirmitatib⁹. **D**e quib⁹ aut mērogās dicā. **S**eminatū est em malū: et nec dū venit destructio ipsius. **S**i g nō inuersū fuerit qd seminatū ē et discesserit loc⁹ vbi seminatū est malū: nō veniet vbi seminatū ē bonū. **N**m gramini seminis mali seminatū est in corde adā ab inicio: et quantū impietatis gñauit vsq nunc: et generat vsq cū veniat area. **E**stima aut apud te gramini mali seminis qntū fructū impietatis gñauit: qn seminate fuerint spīce qrum nō ē numerus. quā magnā areā incipient facere. Et rñdi et dixi. **Q**uo. et qn hec. **Q**uare modici et mali anni nrī. Et rñdit ad me: et dixit michi. **N**ō festines tu sup altissimū. Tu em festinas inaniter esse sup ipm. **N**am excessus tu⁹ multus. **N**onne de hijs mērogaauerūt aīe iustorū in pōptuarijs suis dicentes: vsq q spero sic et qn veniet fruct⁹ aree mercedis nrē. Et respondit ad ea ieremiel archāgel⁹ et dixit. **N**ū implet⁹ fuerit numerus seminū nob: qm in statera ponderauit seculū et mēsurā mensurauit tpa et numero numerauit tēpora: et nō omouit nec excitauit vsqdū impleat pdicta mēsurā. Et rñdi et dixi. **D**ñator dñe: sed et nos omes pleni sum⁹ impietate. Et ne forte ppter nos

nō impleant iustorū atee: ppter peccata inhabitatiū sup terrā. Et rñdit ad me. et dixit. **V**ade et interroga pregnantē: si qn impleuerit nouem mēses suos adhuc poterit matris ei⁹ retinere partū i semetipā. Et dixi. **N**ō potest dñe. Et dixit ad me. **I**n inferno. pōptuaria aīaz. matrici assimulata sunt. **Q**uēadmodū em illa festinat q parit effugere necessitatē partus: sic et hec festinat reddere ea q omēdata sunt. **A**b inicio tibi demonstrabit de hijs q occupāscis vitare. Et rñdi et dixi. **S**i inueni gratiā ante oculos tuos. et si possibile est et si pdone⁹ sum: demonstrā michi si pl⁹ quā pteritū sit habet venire: aut plus ptrāferunt sup quam futurū est. **Q**uid ptrāsiuit scio: quid aut futurū sit ignoro. Et dixit ad me. **S**ta sup dexteram ptem: et demonstrabo tibi interpretatōnem similitudinis. Et steti et vidi: et ecce fornax ardēs trāsiit corā me. Et factū est cū trāsiiret flāma: vidi et ecce sepauit fum⁹. **P**ost hec trāsiit corā me nubes plena aque et imiit pluuiā impetu multā. Et cū trāsiisset impet⁹ pluuię: superauerūt in ea gutte. Et dixit ad me. **C**ogita tibi. **S**icut crescit pluuiā ampli⁹ quā gutte et ignis quam fum⁹: sic supabundauit q trāsiit mēsurā. **S**uperauerūt aut gutte et fum⁹. Et orauit et dixi. **P**utas viuo vsq in dieb⁹ illis. **V**el qd erit i dieb⁹ illis. Rñdit ad me et dixit. **D**e signis de quib⁹ me mērogas ex pte possu tibi dicere: de vita aut tua nō sum missus dicere tibi: sed nescio. **CA.** **V.**

Signis aut: ecce dies venient. in quib⁹ apprehendent q inhabitant terrā incēsu multo: et abscondēt veritatis via et steril⁹ erit a fide regio: et multiplicabit iniusticia sup hāc quā ipse tu vides et sup quam audisti olim: et erit imposito vestigio quam nūc vides regnare regiōē. et videbūt eam desertam. **S**i aut tibi dederit altissim⁹ viuere videb post terciā tubā: et relucescet sbito sol noctu. et luna ter i die: et de ligno sanguis stillabit. et lapis dabit vocē suā: et ppli cōmouebunt. et regnabit quē nō sperāt qui inhabitant sup terrā: et volatilia omīgt oem faciēt: et mare sodomiticū pisces reiciet: et dabit vocē noctu quā nō nouerāt multi. **D**ñes aut audiet vocē eius. Et chaos fiet per loca mltā. et ignis

frequenter remittetur. et bestie agrestes
 transmigrabunt: et mulieres menstruatae pari-
 ent monstra. et in dulcibus aquis salte inueni-
 entur: et amici omnes in semetipso expugna-
 bunt: et abscondet tunc sensus et intellectus
 separabit in promptuariu suu. et quæretur a
 multis et non inuenietur: et multiplicabit in-
 iusticia et incontinentia super terram. Et interro-
 gabit regio primam suam et dicet. Numquid pro-
 te pretrahit iusticia iustu facies? Et non nega-
 bit. Et erit in illo tempore: et sperabunt homines et
 non impetrabunt: laborabunt. et non dirigent
 vias eorum. Nec signa dicere tibi promissum est
 michi. Et floraueris iterum et ploraueris
 sicut et nunc. et ieiunaueris septem diebus: au-
 dies iterato horu maiora. Et euigilaui. et
 corpus meum horruit valde: et anima mea labo-
 rauit ut deficeret. Et tenuit me qui venit an-
 gelus qui loquebatur in me: et confortauit me et
 statuit me super pedes. Et factum est in nocte se-
 cunda: et venit ad me salathiel dux populi: et di-
 xit michi. Vbi eras? Et quære vultus tuus tri-
 stis. Aut nescis quoniam tibi creditus est israel in re-
 gione transmigrationis eorum? Exurge ergo et gu-
 sta panem: et non derelinquas nos sicut pastor
 gregem suum in manibus luporum malignorum. Et
 dixi ei. Vade a me: et non appropies ad me.
 Et audiuit ut dixi: et recessit a me. Et ego
 ieiunavi diebus septem vultus et ploras: sic mihi
 mandauit vriel angelus. Et factum est post dies
 septem: et iterum cogitationes cordis mei
 moleste erant michi valde. Et resumpsit ani-
 ma mea spiritum intellectus: et iterum cepi loqui
 coram altissimo sermones. Et dixi. Dominator do-
 mine ex omni filia terre et ex omnibus arboribus
 eius elegisti vineam unicam: et ex omni terra orbem
 elegisti tibi foueam vnam: et ex omnibus flori-
 bus orbis elegisti tibi liliu vnu: et ex omni-
 bus abissiis maris replesti tibi riuu vnu: et
 ex omnibus edificatis ciuitatibus sanctificasti
 tibi metropoli spiritu: et ex omnibus creatis volatili-
 bus nominasti tibi colubam vnam: et ex omnibus
 plasmatis pecoribus puridisti tibi ouem vnam:
 et ex omnibus multiplicatis populis acquisisti ti-
 bi populum vnu: et ab omnibus prebata legem dona-
 sti huic quem desiderasti populo. Et nunc domine ut
 quod tradidisti vnu pluribus? Et preparaisti super
 vnam radicem alias. Et disperdidisti vnicu tu-
 um in multis. Et oculcauerunt eum qui contra-
 cebant spohomibus tuis: quicquid tuis testamen-

tis non credebant. Et si odies odisti populum tu-
 um: tuis manibus debet castigari. Et factum
 est cum locutus essem sermones: et missus est an-
 gelus ad me qui ante venerat ad me preterita
 nocte: et dixit michi. Audi me et instrua te:
 et intende michi et adiciam coram te. Et dixi.
 Loquere domine me. Et dixit ad me. Valde tu
 in excessu metis factus es populus israel. An populus di-
 lexisti eum: quia qui eum fecit? Et dixi ad eum.
 Non domine: sed dolens locutus sum. Torquent
 enim me renes mei pro omnem horam quærentem appre-
 hendere semitam altissimi: et inuestigare pre-
 iudicium eius. Et dixit ad me. Non potes. Et
 dixi. Quare domine? Ad quod nascebar: aut quæ-
 re non fiebat matrix matris mee michi sepul-
 crum. ut non viderem laborem iacob: et defatiga-
 tionem generis israel? Et dixit ad me. Numera mihi
 qui necdum venerant: et collige michi dispersas
 guttas. Et reuirta michi aridos flores: et
 aperi michi clausa promptuaria: et produc mi-
 chi inclusos in eis flatibus. Demostra michi
 vocis ymaginem: et tunc ostendam tibi laborem
 quem rogas videre. Et dixi. Dominator domine:
 quis enim est qui potest hec scire. nisi qui cum hominibus
 habitationem non habet? Ego autem insipiens:
 et quomodo potero dicere de hijs quibus me inter-
 rogasti? Et dixit ad me. Quomodo non potes fa-
 cere vnu de hijs qui dicta sunt: sic non poteris in-
 uenire iudiciu meum: aut in fine caritatem quam
 populo promisi. Et dixi. Sed ecce domine: tu ipse es
 hijs qui in fine sunt. Et quid faciet qui ani-
 me fuerunt: aut nos aut hijs qui post nos? Et
 dixit ad me. Corone affimulabo iudiciu
 meum. Sicut non nouissimorum tarditas: sic
 nec priorum velocitas. Et respondit et dixi. Nec
 poteris facere eos qui facti sunt. et qui sunt.
 et futuri sunt in vnu: ut celerius iudiciu tu-
 um ostendase. Et respondit ad me: et dixit. Non
 potest festinare creatura super creatorem:
 nec sustinere seculu. eos qui in eo creati sunt
 in vnu. Et dixi. Quomodo dixisti suo tuo
 quoniam viuificas viuificasti a te creatam crea-
 turam in vnum et sustinebat creatura: poterit
 et nunc portare prentes in vnum. Et dixit ad
 me. Interroga matricem mulieris: et dices
 ad eam. Et si paris: quære pro tempore? Roga ergo
 eam: ut det decem in vnum. Et dixi. Non vti-
 quæ poterit: sed secundum tempus. Et dixit ad me.
 Ego dedi matricem terre hijs qui seminati
 sunt super eam pro tempore. Quæadmodum enim

infans nō parit ea q̄ senū sūt: sic ego dispo-
sui a me creatū sc̄l m. Et interrogauī et dixi.
cū iā dederis m̄ viā: loquar coram te. Nam
m̄ nostra de qua dixisti michi: adhuc iuue-
nis est: iam senectutē appropinquat. Et r̄n-
dit ad me. et dixit. Interroga eā q̄ parit: et
dicet tibi. Dices em̄ ei. Quare q̄s peperisti
nūc non sunt similes hijs q̄ ante te. si m̄mor-
es statura ē. Et dicet tibi et ip̄a. Alij sunt
qui in iuuetute vtutis nati sunt: et alij q̄ s̄b
tpe senectutis deficiēte matrice sunt nati.
Confidera ḡ et tu qm̄ m̄iori statura estis
p̄ hijs q̄ ante vos: et q̄ post vos m̄iori quā
vos. quasi iā senescētes creature et fortitu-
dinē iuuentutis p̄tereūtes. Et dixi. Rogo
dñe si inueni gr̄am añ oculos tuos: demon-
stra suo tuo p̄ quē visitēs creaturā tuam.

CA.

VI.

Et dixit ad me. Inicio terreni orbis
et antequā starēt exit⁹ sc̄l. et ante
quā spiraret ouentōes vētorū. et antiquā so-
narēt voces tonitruū et antiquā splenderent
mitiores choruscationū: et antiquā confirmare-
tur fundamēta paradisi. antiquā viderentur
decori flores. et antiquā confirmarent mote
virtutes. antiquā colligerent innumerabi-
les milicie angelorū: et antiquā extollerētur
altitudines aeris. et antiquā noiarent mēsu-
re firmamētōrū: et antiquā estuarent camini
in syon et antiquā inuestigarent p̄ntes anni:
et antiquā abalienarent eorū qui nūc peccāt
adiuuentōes et signati essent q̄ fidē thesau-
risauerūt tūc cogitauī et facta sunt per me
solū et nō p̄ aliū: et finis p̄ me et non p̄ alium
Et r̄ndi et dixi. Que erit sepatio tpm̄. Aut
qm̄ prioris finis: et sequētis iniciū. Et dixit
ad me. Ab abraham vsq̄ ad ysaac qm̄ nati
sunt ab eo iacob et esau. man⁹ iacob tene-
bat ab inicio calcaneū esau. Finis em̄ hui⁹
sc̄l esau: et p̄ncipiū sequētis iacob. Pois
man⁹ mē calcaneū et manū. Aliud noli q̄-
rere esbra. Et r̄ndi et dixi. D dñator dñe.
si inueni gr̄am añ oculos tuos: oro vt demō-
stres suo tuo finē signorū tuorū: q̄z partē
michi demōstrasti nocte p̄cedēte. Et r̄ndit:
et dixit ad me. Surge sup pedes tuos. et au-
di vocē plenissimā sonit⁹. Et erit sicut omo-
tio: nec omouebit locus in q̄ stes sup eum.
Ideo cū loquē tu nō expaueas: qm̄ de fine
vbum. et fundamentū t̄re intelligit: qm̄ de

ip̄is s̄mo tremiscit et omouebit. S̄cit em̄ q̄
niā finē eorū oportet omutari. Et factū est
cū audissem surrexi sup pedes meos: et audi-
ui: et ecce vox loquēs: et son⁹ ei⁹ sicut son⁹
aquarū multarū. Et dixit. Ecce dies veni-
unt: et erit qm̄ appropinq̄re incipiāt vt visi-
tent habitātes in t̄ra: et qm̄ inq̄rere incipiā
ab eis q̄ iniuste nocuerūt in iusticia sua. et
qm̄ supleta fuerit humilitas syon et cū sup
signabit seculū qd̄ incipiet p̄trāhre: hec sig-
na faciā. Libri aperient añ faciē firmamē-
ti. et oēs videbūt simul: et ammiculi infantes
loquentes vocib⁹ suis: et pregnātes immatu-
ros parient infātes triū et q̄tuor mēsu. et
viuet et suscitabunt. Et s̄bito apparebūt se-
minata loca nō seminata: et plena p̄optua-
ria s̄bito inuenient vacua: et tuba canet cū
sono. quā cū oēs audierint s̄bito expaues-
cent. Et erit: in illo tpe debellabūt amici a
micos. vt inimici: et expauescet terra cum
hijs. Et vne fontiu stabūt: et nō decurrent
in horis trib⁹. Et erit: om̄is q̄ derelict⁹ fue-
rit ex oib⁹ istis q̄bus p̄dixi tibi. ip̄e salua-
bit: et videbit salutare meū et finē seculi v̄ri.
Et videbūt q̄ recepti sunt hoīes qui mortē
nō gustauerūt a natiuitate sua: et mutabi-
tur cor inhabitantiū: et ouertetur i sensum
aliū. Delebit em̄ malū: et extinguet dol⁹
Floreat aut fides: et vincet corruptela: et
oñdet veritas q̄ sine fructu fuit dieb⁹ tātis
Et factū est cū loq̄retur michi. et ecce pau-
latim ituebar sup eū añ quē stabā: et dixit
ad me hec Veni tibi ostendere tpus vēture
noctis. Si ḡ itez rogaueris. et itez ieiuna-
ueris septē dieb⁹: itez tibi renūciabo horū
maiora p̄ diem quā audiui. Audita est em̄
vox tua apud altissimū. Vidit enim fortis
directionē tuā: et p̄uidit pudiciā q̄ a iu-
uēture tua habuisti: et p̄pter s̄ misit me de-
mōstrare tibi hec oīa. et dicere tibi. Cōfide
et noli timere: et noli festinare tu priorib⁹ tē-
porib⁹ cogitare vana: vt non p̄peres a no-
uissimis t̄pibus. Et factū est post hec et fle-
ui itez: et similit̄ ieiunauī septem dieb⁹: vt
supleā tres ebdomadas q̄ dicte sūt michi
Et factū est in octaua nocte et cor meū tur-
baba iterato in me: et cepi loq̄ corā altissi-
mo. Inflamaba em̄ spirit⁹ meus valde.
et aīa mea anxiba: et dixi. D dñe loquēs
locutus ab inicio creature in p̄mo die dicēs

Erat celū et trā: et tuū verbū opus pfectū
 Et erat tūc spūs: et tenebre circūferebant
 et filētū: sonus vocis hoīs nondū erat abs
 te. Tūc dixistis de thesauris tuis pferri lu
 mē luminosum: q̄ appareret opus tuū. Et
 die scdo creasti spiritū firmamētū: et impe
 rasti ei vt diuideret et diuisionē faceret int̄
 aquas: vt ps quedam sursum recederet ps
 vō deorsum maneret. Et tēcia die imperasti
 aquis cōgregari in septima pte terre: sex
 vero ptes siccasti et conseruasti: vt ex hīs
 sint coram te ministrātia seminata a deo et
 culta. Verbū em̄ tuū pcessit: et op⁹ statim
 fiebat. Processit em̄ sbito fructus multitu
 dinis immēsus: et occupiscentie gustus mul
 tiformes: et flores colore immutabili et odo
 res odoramenti inuestigabili. Et die tercio
 hec facta sunt. Quarta autē die imperasti fi
 eri sol splendorē: lune lumen. stellaz dispo
 sitionē: et imperasti eis vt deseruerēt futuro
 plasmato homini. Quinto autē die dixisti
 septime pti vbi erat aqua cōgregata vt p
 crearet aīalia et volatilia et pisces: et ita fi
 ebat. Aqua muta. et sine anima q̄ dei nuēu
 iubebant aīalia faciebat: vt ex hīs mirabi
 lia tua nationes enarrēt. Et tūc cōseruasti
 duas aīas: nomē vni vocasti enoch. et nomē
 secūdi vocasti leuiathā: et sepasti ea ab al
 terutro. Non enim poterat septima ps vbi
 erat aqua cōgregata capere ea. Et dedisti
 enoch vnā ptem q̄ siccata est tercio die vt
 habitet in ea: vbi sunt mōtes mille. Leui
 athan autē dedisti septimā ptem humidā: et
 fūasti eā vt fiat in deuoratōne q̄bus vis et
 qm̄ vis. Sexto autē die imperasti terre vt
 crearet corā te iumēta et bestias et reptilia:
 et sup hīs adam. quē constitūisti ducē super
 om̄ibus factis q̄ fecisti: et ex eo educimur
 nos om̄s quemq̄ elegisti pplm̄. Hec at̄ oīa
 dixi corā te dñe quia pp̄ nos creasti sc̄lm
 Residuas autē gētes ab adam natas dixisti
 eas nil esse: et qm̄ saluē assimulate sunt: et
 q̄si stitici diū de vase simulasti abundantia
 eoz. Et nūc dñe ecce iste gētes q̄ in nichilū
 deputate sunt ceperūt dñari nostri et deuo
 rare: nos autē pplus tuus quē vocasti pmo
 genitū. vni genitū emulatorē tuū edici su
 mus in manib⁹ eoz. Et si pp̄ter nos crea
 tum est seculū: q̄re non hereditatē posside
 mus cū seculo? Usque q̄ hec c. **CA. VII.**

Et factū est cū finissem loq̄ vba h̄:
 missus est ad me angelus q̄ missus
 fuerat ad me p̄mis noctib⁹: et dixit
 ad me. Surge esdra: et audi s̄mōnes q̄s ve
 ni loq̄ ad te. Et dixi. Loq̄re deus meus. Et
 dixit ad me. Mare positū est in spacioſo lo
 co vt esset altū et immensum: erit autē ei in
 troitus in angusto loco posit⁹: vt esset simi
 lis fluminib⁹. Quis em̄ volens voluerit in
 gredi mare et videre eū vel dñari ei⁹: si non
 trāherit angustū in latitudinē venire quō
 poterit. Item aliud. Ciuitas ē edificata.
 et posita in loco cāpestri: est autē plena oīm
 bonoz. Introit⁹ ei⁹ angustus et in p̄cipiti
 posit⁹: vt esset a dextris q̄dem ignis. a fini
 stris aqua alta: semita autē est vna sola in
 ter eos posita. h̄ est inter ignē et aquā: vt
 non capiat semita nisi solummodo vestigiū
 hoīs. Si autē dabit ciuitas homini in heredi
 tatē: si nūquā anpositū periculū p̄trāherit.
 quō accipiat hereditatē suā. Et dixi. Dic
 domine. Et dixit ad me. Sic est et isrl̄ pars
 Propter eos em̄ feci sc̄lm: et qm̄ trāsgress⁹
 est adam ostitutōes meas: iudicatū est qd
 factū est. Et facti sunt introit⁹ hui⁹ sc̄li an
 gusti et dolētes et laborioſi: pauci autē et ma
 li et periculoz pleni: et labore magno ope
 fulti: nā maioris sc̄li introitus spacioſi. et
 securi: et faciētes immortalitatis fructū.
 Si ḡ non ingrediētes igressi fuerunt. qui
 viuūt angusta et vana hec: nō poterūt re
 cipere q̄ sunt reposita. Nūc ḡ tu quare con
 turbaris cū sis corruptibilis. et quid moue
 ris tu cum sis mortal⁹. Et q̄re non accepi
 sti in corde tuo quod futur⁹: s; quod in p̄ntie.
 Rndi et dixi. Dominator dñe: ecce disposu
 isti lege tua: qm̄ iusti hereditabūt hec. Im
 pii autē peribūt: iusti autē ferēt angusta spe
 rātes spacioſa. Qui em̄ impie gesserūt: et
 angusta passi sunt: et spacioſa nō videbunt.
 Et dixit ad me. Non est iudex sup deū: ne
 q; intelligēs sup altissimum. Pereāt enim
 multi p̄ntes: quia negligit q̄ anposita ē dei
 lex. Mundās enim mūdauit deus venienti
 bus. qm̄ venerūt: qd faciētes viuerēt et qd
 obseruātes non punirent. Hi autē nō sunt
 psuasi et otradixerūt ei: et ostituerunt sibi
 cogitāmē vanitatis. et p̄posuerūt sibi cir
 cūuentiones delictoz: et supdixerūt altissi
 om̄ nō esse. et vias ei⁹ non cognouerūt: et

legē ei⁹ spreuerūt et spōhones ei⁹ abne-
gauerūt: et in legitimis ei⁹ fidē nō habue-
runt. et opa ei⁹ nō pfeecerunt. Propt̄ hoc es-
dra vacua vacuīs: et plena plenis. Ecce tē-
pus veniet: et erit qm̄ venient signa q̄ pdixi
tibi. Et apparebit spōsa: et apparescēs ostē-
det̄ que nūc s̄ducit̄ terra: et om̄s q̄ libera-
tus est de pdictis malis ip̄e videbit mirabi-
lia mea. Reuelabit̄ em̄ fili⁹ me⁹ ihs cum
hīs qui cū eo sunt: et iocūdabunt̄ q̄ relictī
sunt in ānis q̄dringentis. Et erit post ānos
hos et moriet̄ fili⁹ me⁹ xp̄us: et om̄s q̄ spira-
mentū habēt hoīes: et ouertēt̄ sc̄l̄m in anti-
quū silentiū dieb⁹ septē sicut in priorib⁹ iu-
dicijs. ita vt nemo delinquat̄ et erit post di-
es septem: et excitabit̄ quod nondum vigi-
lat seculū: et moriet̄ corruptū. Et t̄ra red-
det̄ q̄ in ea dormiūt: et puluis q̄ in eo filēti-
o habitāt: et p̄optuaria reddēt̄ q̄ in eis cō-
mendate sunt aīe. Et reuelabit̄ altissimus
sup sedem iudicij: et p̄trāsibūt miserie: et lō-
ganimitas agregabit̄. Iudiciū aut̄ solum
remanebit: veritas stabit: et fides cōuale-
cet. Et opus s̄bsequet̄: et merces oñdet̄: et
iusticie vigilabūt: et iniusticie nō dñabunt̄.
Et dixi. Prim⁹ abrahā p̄p̄t sodomitas ora-
uit et moyses p̄ p̄rib⁹ qui in deserto pecca-
uerūt: et qui post eū p̄ isrl̄ in dieb⁹ acham et
samuel et dauid p̄ ofradione: et salomō p̄
eis qui venerūt in sanctiōe: et helias p̄ hīs
q̄ pluuiā acceperūt et p̄ mortuo vt viuēt:
et ezechias pro p̄p̄o in dieb⁹ sēnacherib: et
multi pro multis. Si ḡ modo qm̄ corrupti-
bile increuit: et iniusticia multiplicata ē: et
orauerunt iusti p̄ impijs. q̄re et nūc sic non
erit. Et r̄ndit ad me et dixit. Presens sc̄l̄m
non est finis: gloria in eo frequens manet:
p̄pter hoc orauerūt p̄ inualidis. Dies enim
iudicij erit finis tp̄is hui⁹: et initium tp̄is
future immortalitatis: in q̄ p̄transiuit cor-
ruptela soluta est in tēporantia abscissa ē i-
credulitas: creuit aut̄ iusticia orta est veri-
tas. Tūc em̄ nemo poterit saluare eū q̄ pe-
rīt: neq̄ demergere qui vincit. Et r̄ndi et
dixi. Dic s̄mo me⁹ p̄mus et nouissimus: qm̄
meli⁹ erat non dare terrā adā: vel cū iā de-
disset coercere eum: vt nō peccaret. Quid
em̄ p̄dest oībus in p̄senti viuere in tristitia:
et mortuos sperare punitōem. Tu qd̄ feci-
sti adam. Si em̄ tu peccasti non est fact⁹ so-

lus tu⁹ casus: s̄ et n̄r qui ex te aduenim⁹.
Quid em̄ p̄dest nobis si p̄missum ē nob̄ im-
mortale tps: nos at̄ mortalia opa egim⁹.
Et qm̄ pdicta est nob̄ p̄missis spes: nos vō
pessime vani facti sum⁹. Et qm̄ reposita sūt
nobis habitacula sanitatis et securitatis:
nos vō male ouersati sum⁹. Et qm̄ reposita
gloria altissimi p̄tegere eos q̄ tarde cō-
uersati sunt: nos aut̄ pessimis vijs ambula-
uim⁹. Et qm̄ ostendēt paradysus cui⁹ fru-
ctus incorrupt⁹ p̄seuerat in quo est securi-
tas et medela: nos vō non ingrediemur.
In ingratīs em̄ locis ouersati sum⁹. Et q̄
niā sup stellas fulgebunt facies eor⁹ q̄ ab-
stinētiā habuerūt: n̄r aut̄ facies sup te-
nebras nigre. Non em̄ cogitauimus viuē-
tes qm̄ iniquitatem faciebam⁹: q̄ incipiem⁹
post mortē pati. Et respondit et dixit. Hoc
est cogitamentū certaminis qd̄ certabit
q̄ sup terrā natus est homo: vt si victus fu-
erit patiat̄ qd̄ dixisti. Si aut̄ vicerit reci-
piet quod dico: qm̄ hec ē via: quā moyses
dixit cū viueret ad p̄p̄m dicens. Elige tibi
vitā et viuas. Nō crediderūt aut̄ ei: s̄ nec
post eū p̄phetis. Sed nec michi q̄ locut⁹ sū
ad eos: qm̄ non esset tristitia in perditione
eor⁹ sicut futur⁹ est gaudiū sup eos q̄ p̄sua-
sa est sal⁹. Et respōdi et dixi. Scio domine
qm̄ vocat⁹ est altissim⁹ misericors in eo mi-
sereat̄ hīs qui nondū seculo aduenerunt:
et quod misereat̄ illi qui ouersionē faciūt in
lege ei⁹: et longanimis est qm̄ lōganimita-
tem p̄stat hīs qui peccauerūt q̄ si suis opib⁹
et munificus ē qm̄ qd̄m donare vult
p̄ exigētis: et multe misericordie: qm̄ mul-
tiplicat magis misc̄dias hīs qui p̄ntes sūt
et qui p̄terierūt: et qui futuri sunt. Si enim
non multiplicauerit misc̄dias suas nō viuifi-
cabit̄ sc̄l̄m cū hīs q̄ inhereditabāt in eo.
Et donat: qm̄ si non donauerit de bonitate
sua: vt alleuent̄ hī qui iniquitātē fecerunt de
suis iniquitatib⁹: non poterit decies millefi-
ma pars viuificari hoīm. Et iudex si nō ig-
norauerit hīs q̄ curati sunt vbo ei⁹: et dele-
uit multitudinē cōtēptionū: non fortassis
derelinquerent̄ innumerabili multitudine m̄
si pauci valde. **CA. VIII.**

Et respōdit ad me: et dixit. Hoc se-
culū fecit altissim⁹ p̄pter multos:
futur⁹ autē p̄pter paucos. Dicam

aut corā te similitudinē esbo. **Q**uō aut in
terrogabis terram et dicet tibi. qm dabit
terzā multā magis vnde fiat fidele. parū
aut puluerē vnde aux fit: sic et act⁹ pntis
seculi. **M**ulti qdem creati sunt: pauci autē
saluabunt. **E**t rñdi et dixi. Absorbe g am
ma sensum et deuorat qd sapit. **C**ōuenisti
em obaudire: et pphetas volēs. **N**ec em tibi
datū est spaciū: nisi solūmodo viuere. **D**ñe.
si non pmitteres suo tuo vt orem⁹ corā
te et des nobis semen cordi et sensui cultu
ram vnde fruct⁹ fiat: vñ viuere possit om
nis corrupt⁹ q portabit locum hoīs. **S**ol⁹
em es: et vna plasmatō nos sum⁹ manuum
tuarū sicut locut⁹ es. **E**t quō nūc in matris
se plasmatū est corpus et pstant membra.
cōseruat in igni et aqua tua creatō: et no
uem mensib⁹ patit tua plasmatio tuā crea
turā que in ea creata est: ipm autē qd ser
uat et quod seruat vtraq⁹ suabunt: suata
q qnq⁹ itez reddit matrix q in ea creuerit.
Imperasti em ex ipis mēbris h est mamill
pberē lac fructui mamillarū: vt nutriet id
quod plasmatū est vsq⁹ in tpus aliqd: et po
stea disponas eum tue misericōdie. **E**nutriisti
eū tua iusticia: et erudisti eū in lege tua: et
corripuisti eū tuo intellectu: et mortificab
eū vt tua creatura: et viuificabis eū vt tu
um opus. **S**i g pdideris eū qui tantis labo
rib⁹ plasmat⁹ est: tuo iussu facile ē ordina
ri vt et id qd fiebat suaret. **E**t nūc dñe di
cam: de omī hoīe tu magis scis: de ppo aut
tuo ob quē doleo et de hereditate tua ppter
quā lugeo. et ppter isrl ppter quem tristis
sum. et de iacob ppter quē doleo: ideo incipi
am orare corā te p me et pro eis: qm video
lapsus nostros q inhabitam⁹ terrā. **S**ed
audiui celeritatē iudicis q futur⁹ ē. **I**deo
audi vocē meā et intellige smonē meū: et lo
quar coram te. **I**nciū vbor esbo: priusq
assumeret. **E**t dixi. **D**ñe qui inhabitas se
culū: cuius oculi eleuati in supna et aere: et
cuius thron⁹ inestimabilis et glā incōpres
hensibilis: cui astat exercit⁹ angeloz cum
tremore. qrum seruatiō in vto et igni con
uertit: cui⁹ vbum verū et dicta pseuerat: cui⁹
iussio fortis et dispositō terribil: cui⁹
aspect⁹ arefacit abissos: et indignatō tabes
cere facit montes: et veritas testificat. **E**x
audi oratōem sui tui: et aurib⁹ pcipe pcatū

onē figmentū tui. **D**ū em viuo loquar: et dñ
sapio mdebo. **N**ec respicias pplū tui delicta:
sed q tibi in veritate fuiunt. **N**ec intēdas
impia gentiū studia: s⁹ qui tua testimonia
eū dolorib⁹ custodierūt. **N**ec cogites q in
cōspectu tuo false ouersati sunt: sed memo
rare q ex volūtate tua timorem cognoue
runt. **N**eq⁹ volueris pdere q pecudū mores
habuerūt: s⁹ respicias eos q legē tuā splē
dide docuerunt. **N**ec indigneris eis qui be
stis peiores iudicati sunt: s⁹ diligas eos q
semp in tua iusticia cōfidūt et gloria. **Q**m
nos et ptes nostri talib⁹ morbis langue
mus: tu aut ppter nos peccatores miseri
coris vocaberis. **S**i em desideraueris vt nri
miserearis: tunc misericors vocaberis: nob
aut nō hntib⁹ opa iusticie. **I**usti em quib⁹
sunt opa multa reposita: ex ppijs operibus
recipient mercedē. **Q**uid est em homo vt ei
indigneris ante gen⁹ corruptibile: vt ita
amarus sis de ipso. **I**n veritate em nemo de
genitis est q nō impie gessit: et de ofitētib⁹
q non deliquit. **I**n hoc enim annūciabit iu
sticia tua et bonitas tua dñe: cū misert⁹ fu
eris eis q nō habēt substantiā bonoz opetū.
Et rñdit ad me: et dixit. **R**ecte locut⁹ es ali
qua: et iuxta smones tuos sic et fiet. **Q**m
non vere cogitabo sup plasma eorū. pecca
uerunt ante mortē an iudiciū an pditōnē:
sed iocūdabor sup iustoz figmentū: et me
morabor pegrinatōis q⁹ et saluatōis et mer
cedis receptōis. **Q**uō g locutus sū: sic et ē.
Sicut enim agricola serit sup terrā semē
na multa et plātatiōes mltitudinis plātāt:
sed non in tpe oīa que seminata sunt saluā
tur: s⁹ nec oīa que plātata sunt radicabūt:
sic et qui in seculo seminati sunt non omēs sal
uabunt. **E**t respōdi. et dixi. **S**i inueni grām
loquar. **Q**uō semē agricole si nō ascēderit
aut non accepit pluuiā tuā i tpe aut si cor
ruptū fuerit multitudinē pluuię: sic perit et
similē homo q manib⁹ tuis plasmat⁹ est: et
tu ei ymago noiatus: quoniā similat⁹ es
ei ppter quē omīa plasmasti: et similasti se
mini agricole. **N**ō irascearis sup nos s⁹ par
ce ppo tuo: et misere hereditati tue. **T**u
at creature tue misereris. **E**t rñdit ad me:
et dixit. **Q**ue sunt pntia pntib⁹: et que fu
tura futuris. **M**ultum enim tibi restat vt
possis diligere meā creaturam sup me: tibi

autem frequenter et ipsi primaui: iniustus autem nunc. Sed et in hoc mirabilis es coram altissimo: quoniam humiliasti te sicut decet te: et non iudicasti te ut in iustos plurimum glorificeris. Propter quod miserie multe et miserabiles efficiunt eis qui habitant secundum in nouissimis: quia in multa superbia ambulauerunt. Tu autem per te intellige: et de similibus tuis inquirere gloriam. Vobis enim apertus est paradysus: plantata est arbor vite: paratum est futurum tempus. preparata est abundantia: edificata est ciuitas: probata est requies: perfecta est bonitas: et perfecta sapientia. Radix mali signata est a vobis: in firmitas et tinea a vobis abscondita est: et in fernum fugit corruptio in obliuione. Transierunt dolores: et confusus est in fine thesaurus in mortalitatis. Noli ergo adicere inquirendo de multitudine eorum qui pereunt. Nam ipsi accipientes libertatem spreuerunt altissimum: et legem eius contempserunt: et vias eius dereliquerunt. Adhuc autem iustos eius oculauerunt: et dixerunt in corde suo non esse deum: et quidem scientes quoniam moriuntur. Sic enim vos suscipiet qui praedicta sunt: sic eos sitis et cruciat qui parata sunt. Non enim voluit hominem disperdi. Sed et ipsi qui creati sunt commanuerunt nomen eius qui fecit eos: et ingrati fuerunt ei qui parauit eis vitam. Quapropter iudicium meum non appropinquat. Que non omnibus demonstrauimus nisi tibi: et tibi similibus paucis. Et respondi et dixi. Ecce nunc domine demonstraui michi multitudinem signorum qui incipies facere in nouissimis: sed non demonstraui michi qui tempus.

CAPITVLVM

IX.

Respōdit ad me: et dixit. Meties metire tempus in semetipso: et erit cum videris quoniam transierit per te quedam signorum que praedicta sunt: tunc intelliges quoniam in ipso est tempus in quo incipiet altissimus visitare seculum quod ab eo factum est. Et quoniam videbitur in seculo motio locorum et populorum turbatio: tunc intelliges quoniam de hijs erat altissimus locutus: a diebus qui fuerunt ante te ab initio. Sicut enim omne quod factum est in seculo initium habet pariter et consummationem: et consummatio est manifesta: sic et altissimi tempora in initia habent manifesta in prodigijs et virtutibus et consummationes in actu et in signis. Et erit omnis qui saluus factus fuerit et qui poterit efa-

fugere per opera sua et per fidem in qua credidistis: reliquetur de praedictis periculis: et videbit salutem meam in terra mea: et in finibus meis: quoniam sanctificaui me a seculo. Et tunc mirabuntur qui nunc abusi sunt vias meas: et in tormentis commorabuntur hijs qui eas piecerunt in contemptu. Qui enim non cognouerunt me viuētes benedictio consecuti et qui fastidierunt legem meam cum adhuc erant habentes libertatem: et cum adhuc esset eis apertus penitentiae locus non intellexerunt sed spreuerunt: hos oportet post mortem in cruciamento cognoscere. Tu ergo noli adhuc curiosus esse quoniam impij cruciabuntur: sed inquirere quoniam iusti saluabuntur: et quoniam seculum et propter quos seculum et quoniam. Et rursus et dixi. Vbi locutus sum et nunc dico et postea dicam: quoniam plures sunt qui pereunt: quam qui saluabuntur: sicut multiplicat fluctus super guttata. Et rursus ad me: et dixit. Qualis ager talia et semina: et quales flores tales et tincturae: et qualis operator talis et creatio: et qualis agricola talis cultura. quoniam tempus erat seculi. Et nunc cum essem parans eis hijs qui nunc sunt antequam fieret secundum in qua habitarent: et nemo contradixit michi: tunc enim quisque et nunc creator in mundo hic parato et mense in deficiente et lege in vestigabili: corrupti sunt mores eorum. Et considerauimus secundum: et ecce erat periculum propter cogitationes quoniam in eo adueniunt. Et vidi et percipi ei valde: et seruauimus in acinum de botro: et plantationem de tribu multa. Pereat ergo multitudo que sine causa nata est: et fuerit acinus meus et plantatio mea: quia cum multo labore perfeci. Tu autem si adhuc intromittas septem dies alios sed non ieiunabis in eis: ibis in campum florum ubi domus non est edificata: et manducabis solummodo de floribus capiti: et carnem non gustabis et vinum non bibes: sed solummodo flores. Deprecare altissimum sine intermissione: et veniam et loquar tecum. Et perfectus sum sicut dixit michi in campum qui vocatur ardath: et sedi ibi in floribus. Et de herbis agri manducaui: et facta est esca eorum michi in saturitate. Et factum est post dies septem et ego discubebam supra fenum: et cor meum iterum turbabatur sicut ante. Et apertum est os meum: et inchoaui dicere coram altissimo: et dixi. Domine te nobis ostendens ostensus es patribus nostris in deserto quoniam erant exeuntes de egipto: quod non

calcatur et infructuosus: et dices dixisti. Tu
isrl' audi me: et semine iacob interde hominibus
meis. **E**cce enim ego semino in vobis legem meam:
et faciet in vobis fructum: et glorificabimini in
eo per seculum. **N**am patres nostri accipientes legem
non seruauerunt: et legitima mea non custodi-
erunt: et factus est fructus legis non parens.
nec enim poterat quoniam tuus erat nam qui acce-
perunt perierunt: non custodientes quod in eis
seminatum fuerat. **E**t ecce consuetudo est: ut cum
acceperit terra semine: vel nauem mare: vel vas
aliquid escam vel potum: cum fuerit exterminatum
id in quo seminatum est vel in quod missum
est: simul id quod seminatum vel missum est vel
que suscepta sunt exterminantur: et suscepta
iam non manent apud nos. **S**ed nobis sic non
factum est. **N**os quidem quod legem accepimus pec-
cantes periuimus et cor nostrum quod suscepit
eam: nam lex non periit: sed permansit in suo la-
bore. **E**t cum loquerer hec in corde meo respo-
xi oculis meis et vidi mulierem in dextera parte.
Et ecce hec lugebat et plorabat cum voce
magna: et animo dolebat valde: et vestimen-
ta eius discissa: et cinis super caput eius. **E**t
dimisi cogitatum in quibus eram cogitatum:
et conuersus sum ad eam: et dixi ei. **V**t quid
fles: et quid doles animo? **E**t dixit ad me.
Dimitte me dominus meus ut defleam me: et adici-
am dolorem quoniam valde amara sum animo:
et humiliata sum valde. **E**t dixi ei. **Q**uid pas-
sa es? **R**espondit michi. **E**t dixit ad me. **S**terilis
fui ego famula tua: et non peperii hominem mari-
tum annis triginta. **E**go enim per singulas ho-
ras et per singulos dies et annos triginta hos
deprecor altissimum nocte ac die. **E**t factum
est post triginta annos exaudiuit me deus an-
cilla tua: et vidit humilitatem meam et atten-
dit tribulationem meam: et dedit michi filium.
Et iocundata sum super eum valde ego et vir
meus et omnes ciues mei: et honorificabamus
valde forte. **E**t nutriui eum cum labore multo:
et factum est cum creuisset et venisset accipere
uxorem: feci diem epuli. **CA.**

Et factum est cum introisset filius meus
in thalamo suo: cecidit et mor-
tuus est: et evertimus omnia lumina.
Et surrexerunt omnes ciues mei ad consolandum
me: et quieui usque in alium diem: usque nocte. **E**t
factum est cum omnes quieuissent ut me sola-
rent ut quiescerem: et surrexi nocte et fugi et

veni sicut vides in hoc capitulo: et cogito iam non
reuerti in ciuitatem: sed hic consistere: et neque
manducare neque bibere: sed sine intermissio-
ne lugere et ieiunare usque dum moriar. **E**t de-
reliqui sermones in quibus eram: et respondi cum ira
cunctis ad eam: et dixi. **S**tulta super omnes mu-
lieres: non vides luctum nostrum et que nobis con-
tingunt? **N**am spiritus meus nostra omni tristitia con-
tristatur et humilitate humiliata est et luget
validissime: et nunc quoniam omnes lugemus et tri-
stes sumus: quoniam omnes contristati sumus: tu autem
contristaris in vno filio. **I**nterroga enim ter-
ram et dicet tibi: quoniam hec est que debeat luge-
re casum tantorum super eam germinatum. **E**t
ex ipsa ab initio omnes nati et alij venient. **E**t
ecce pene omnes in perditionem ambulat. **E**t
exterminium fit multitudo eorum. **E**t quis ergo
debet lugere magis: nisi hec que tanta magnam
multitudinem perdidit: quoniam tu que per vno doles?
Si autem dicis michi quoniam non est planctus meus
similis terre: quoniam fructum ventris mei
perdidit: quem cum meroribus peperii et cum dolori-
bus genui: terra autem secundum viam terre: ab initio
in ea multitudo patris: quomodo euenit: et ego ti-
bi dico. **S**icut tu cum labore peperisti: sic et
terra dat fructum suum: homini ab initio ei que
fecit eam. **N**unc ergo retine apud te metipsum do-
lorem tuum: et fortiter fer que tibi contigerunt casus.
Si enim iustificaueris terminum dei et consiliu su-
um: recipies in tempore: et in talibus collaudabe-
ris. **I**ngredere ergo in ciuitatem ad virum tuum.
Et dixit ad me. **N**on faciam: neque ingrediar
ciuitatem: sed hic moriar. **E**t apposui adhuc
loqui ad eam: et dixi. **N**oli facere hunc sermo-
nem: sed consenti persuadenti. **Q**uot enim casus
syone? **C**onsolare propter dolorem iherusalem. **V**ides
enim quoniam sanctificatio nostra deserta esse:
facta est: et altare nostrum demolitum est: et templum
nostrum destructum est: et psalterium nostrum humili-
atum est: et psalmus contuit: et exultatio nostra
dissoluta est et lumen candelabri nostri extinctum
est: et archa testamenti nostri direpta est: et san-
cta nostra contaminata sunt: et nomen quod inuoca-
tum est super nos pene profanatum est: et liberi
nostri contumeliam passi sunt: et sacerdotes nostri suc-
censi sunt et leuite nostri in captiuitatem abie-
runt: et virgines nostre commixtate sunt: et mu-
lieres nostre vim passe sunt et iusti nostri rapti
sunt: et puuli nostri perditii sunt: et iuuenes
nostri fuerunt: et fortes nostri inuvalidi facti

sunt. Et quod omni maius signaculum syon: quoniam resignata est gloria sua. Nam et tradita est in manibus eorum quod nos oderunt. Tu ergo excute tuam tristitiam multam: et depone abs te multitudinem dolorum: ut tibi repropicietur fortis: et requiem faciet tibi altissimus. requietorem laborum. Et factum est cum loquerer ad eam facies eius fulgebat sicut et species: choruscus fiebat visus eius: ut essem pauper valde ad eam et cogitare quid esset hoc. Et ecce subito emisit sonitum vocis magnum timore plenum: ut commoueretur terra a mulieris sono. Et vidi: et ecce amplius mulier non apparebat michi sed ciuitas edificabatur et locus demonstrabat de fundamentis magnis: et timui et clamaui voce magna: et dixi. Vbi est viriel angelus qui a principio venit ad me? Quoniam ipse me fecit venire in multitudine in excelsu montis huius. Et factus est finis meus in corruptionem: et oratio mea in proterium: et cum essem loquens ego hec: ecce venit ad me et vidit me. Et ecce erat positus ut mortuus: et intellectus meus alienatus erat. Et tenuit dexteram meam et confortauit me: et statuit me super pedes meos. Et dixit michi. Quid tibi est et quare turbatus est intellectus tuus et sensus cordis tui: et quare turbaris? Et dixi. Quoniam dereliquisti me. Et ego quidem feci secundum sermones tuos: et exiui in campum: et ecce vidi et video quod non possum enarrare. Et dixit ad me. Ita ut vir: et commouebo te. Et dixi. Loquere domine meus tu mihi. Noli me derelinquere ut non frustra moriar: quoniam vidi quod non sciebam: et audio que non scio. Aut nunquid sensus meus fallit: et anima mea superbiat? Nunc ergo deprecor te: ut demonstrates seruo tuo de excessu hoc. Et respondit ad me: et dixit. Audi me: et doceam te: et dicam tibi de quibus times: quoniam altissimus reuelauit tibi mysteria multa. Vidit rectam viam tuam: quoniam sine intermissione non contristabaris pro populo tuo: et valde lugebas propter syon. Hic ergo intellectus visionis que tibi apparuit ante paululum. Quam vidisti lugentem inchoasti consolari eam: nunc autem iam speciem mulieris non vides: sed apparuit tibi ciuitas edificari: et quoniam enarrabat tibi de casu filii sui. Hec absutio est. Hec mulier quam vidisti. hec est syon: et quoniam dixit tibi quam et nunc conspicias: ut ciuitatem edificatam. Et quoniam dixit tibi

quia sterilis fuit annis triginta: propter quod erant anni scilicet triginta quoniam non erat in ea adhuc oblatio ablata. Et factum est post annos triginta edificauit salomon ciuitatem et obtulit oblationes: tunc fuit quoniam peperit sterilis filium. Et quod tibi dixit quoniam nutriuit eum cum labore: hoc erat habitatio in itinere a sale. Et quoniam dixit tibi quod filius meus veniens in suo thalamo mortuus esset et contigisset ei casus: hoc erat que facta est ruina iherusalem. Et ecce vidisti similitudinem eius: et quoniam filium lugeret inchoasti consolari eam: et de hijs que contigerunt hec erant tibi apienda. Et nunc videt altissimus quoniam ex animo contristatus es: et quoniam ex toto corde pateris pro ea: ostendit tibi claritatem glorie eius: et pulchritudinem decoris eius. Propterea enim dixi tibi: ut maneres in campo vbi domus non est edificata. Sciebam enim ego quoniam altissimus incipiebat tibi ostendere hec: propterea dixi tibi ut venires in agrum vbi non est fundamentum edificij. Nec enim poterat opus edificij hominis sustineri in loco: vbi incipiebat altissimi ciuitas ostendi. Tu ergo noli timere neque expauescat cor tuum: sed ingredere et vide splendorem et magnitudinem edificij: quantum capax est tibi visu oculorum videre: et post hoc audies quantum capit audit aurium tuarum audire. Tu enim beatus es pro multis: et vocatus es apud altissimum: sicut et pauci. Nocte autem quoniam in crastinum futura est manebis hic: et ostendet tibi altissimus eas visiones summorum que faciet altissimus hijs qui habitant super terram a nouissimis diebus. Et dormiui illam noctem et aliam: sicut dixerat michi.

ICA.

XI.

Et vidi somnium: et ecce ascendeat de mari aquila cui erant duodecim ale penarum: et capita tria. Et vidi: et ecce expandebat alas suas in omnem terram: et omnes venti celi insufflabant in eam et colligebant. Et vidi: et de pennis eius nascebantur strarie penne: et ipse fiebat in penaculis minutis et modicis. Nam capita eius erant quiescentia: et dimidium caput erat maius aliorum capitum: sed ipsa quiescebat cum eis. Et vidi: et ecce aquila volauit in pennis suis: et regnavit super terram et super eos qui habitant in ea. Et vidi quoniam subiecta erant ei omnia sub celo: et nemo illi contradicebat: neque vnus de

creatura q̄ ē sup̄ trā. Et vidi ⁊ ecce surrex-
it aquila sup̄ vngues suos; ⁊ misit vocē pē-
nis suis dicens. Nolite om̄s simul vigila-
re; dormite vnus q̄sq; in loco suo; ⁊ p̄ tps vi-
gilate. Capita autē in nouissimo fuēt. Et
vidi; et ecce vox non exibat de capitib; ei-
us; s; de medietate corporis ei⁹. Et nume-
raui otrarias pēnas ei⁹; ⁊ ecce ip̄e erāt oc-
to. Et vidi; et ecce a dextera pte surrexit
vna pēna; et regnavit super oēm terrā. Et
factū est cum regnaret. venit ei finis; ⁊ nō
apparuit locus ei⁹; ⁊ sequens exsurrexit ⁊
regnabat. Ipsa multū tenuit tempus. Et
factū ē cum regnaret; ⁊ veniebat finis ei⁹
vt nō appareret sicut prior; ⁊ ecce vox emis-
sa est illi dicens. Audi tu que tāto tempo-
re tenuisti terrā. Nec ānuntiātō tibi ante-
q̄ incipias non apparere. Nemo post te te-
nebit tempus tuum; s; nec dimidiū ei⁹.
Et leuauit tertia; ⁊ tenuit p̄ncipatū sicut
et p̄ores; ⁊ non apparuit et ip̄a. Et sic otin-
gebat et oībus alijs singulatim p̄ncipatū
gerere; ⁊ itez nūq̄ cōparere. Et vidi; et
ecce in tempore. sequentes penne erigeban-
tur a dextra parte vt tenerent et ip̄e p̄nci-
patum; ⁊ ex hīs erāt qui tenebant; sed tñ
statim non op̄ascebant; nā ⁊ aliq̄ ex eis eri-
gebant; sed non tenebant p̄ncipatū. Et vi-
di post hēc; ⁊ ecce nō op̄auerūt duodecim
penne et duo pennacula ⁊ nichil superat in
corpore aquile nisi duo capita q̄scentia et
sex pēnacula. Et vidi; ⁊ ecce sex pennaculis
diuise sunt due; et manserūt sub capite qd̄
est ad dexteram partē. Nam q̄tuor manse-
runt in loco suo. Et vidi; ⁊ ecce hēc s̄bala-
res cogitabant se erigere; ⁊ tenere p̄ncipa-
tus. Et vidi; et vna erecta est; s; statim nō
op̄auit. Et secunde velocius q̄ priores nō
op̄auerunt. Et vidi; ⁊ ecce due q̄ sup̄aue-
runt apud semetip̄as cogitabāt ⁊ ip̄e reg-
nare; ⁊ in eo cū cogitaret. ecce vnum qui-
escentiū caput qd̄ erat mediū euigila-
bat. Hoc em̄ erat duorū capitū maius. Et
vidi qm̄ cōpleta sunt duo capita secum; et
ecce cōuersum ē caput cum hīs q̄ cum eo
erant; ⁊ om̄edit duas s̄balares que cogita-
bant regnare. Hoc autē caput p̄conteruit
oēm terrā; et dñabatur in ea hīs qui habi-
tant terrā cum labore multo; ⁊ potētatum
tenuit orbis terraz sup̄ oīs alas q̄ fuerūt

Et vidi post hēc; ⁊ ecce mediū caput s̄bito
non op̄auit; ⁊ s̄ sicut ale. Sup̄auerūt autē
duo capita; q̄ et ip̄a similiter regnauerūt su-
per trā; et sup̄ eos q̄ habitant in ea. Et
vidi; ⁊ ecce deuorauit caput a dextera par-
te illud quod a leua. Et audiui vocē dicen-
tem michi. Cōspice oīra te; ⁊ oīdera quod
vides. Et vidi; et ecce sicut leo oīcitatus de
filia rugiens; ⁊ vidi qm̄ emittebat vocē ho-
minis ad aquilam. Et dixit dicens. Audi
tu. et loquar ad te; et dicit altissimus tibi.
Nonne tu es qui superasti de q̄tuor aīalib;
que fecerā regnare in sc̄lo meo; ⁊ vt p̄ eos
veniret finis tpm̄ eorum. Et q̄rtus veniens
deuicit om̄ia aīalia que trāsierūt. ⁊ potēta-
tu tenuit seculū cum tremore multo. ⁊ om-
nem orbem cū labore pessimo; ⁊ inhabitā-
uit tot temporib; orbem trāz cū dolo. Et
iudicasti trāz non cū veritate. Tribulasti
em̄ māsuetos ⁊ leuisti quiescentes; ⁊ dilexisti
mendaces ⁊ destruxisti habitatiōes eorū q̄
fructificabāt; ⁊ humiliasti muros eorū qui
te non nocuerūt. Et ascēdit otumelia tua
ad altissimū; ⁊ sup̄bia tua ad fortē. Et re-
spexit altissim⁹ sup̄ba tempora; ⁊ ecce fini-
ta sunt; ⁊ scelera ei⁹ opleta sunt. Propte-
rea non apparebas tu aquila ⁊ ale tue hor-
ribiles ⁊ pennacula tua pessima. ⁊ capita tua
maligna. ⁊ vngues tui pessimi. et om̄e cor-
pus tuū vanū; vtī refrigeret om̄is terra ⁊
reuertat liberata de tua vi; ⁊ speret iudici-
um ⁊ misericordiam ei⁹ qui fecit eam.

CAPITVLVM XII.

Factum est dum leo loqueret ver-
ba s̄ ad aquilā; et vidi ⁊ ecce q̄ su-
perauerat caput ⁊ non op̄auerūt
q̄tuor ale ille que ad eū trāsierūt et erecte
sunt vt regnaret; ⁊ erat regnū eorū exile.
⁊ tumultu plenū. Et vidi; ⁊ ecce ip̄a nō ap-
parebant; ⁊ om̄e corpus aq̄le incendebāt;
⁊ expauescebat trā valde. Et ego a tumul-
tu ⁊ excessu mētis ⁊ a magno timore vigi-
laui; ⁊ dixi spiritui meo. Ecce tu prestitisti
michi hoc; in eo q̄ scrutaris vias altissimi.
Ecce adhuc fatigatus sum animo. ⁊ spiri-
tu meo mualidus sum valde; et nec modi-
ca est in me v̄tus a multo timore q̄ expa-
ui nocte hac. Nūc ḡ orabo altissimū; vt me
cōfortet vsq; in finē. Et dixi. P̄nator dñe
si inueni grām aī oculos tuos ⁊ si iustifica-

tus sum apud te per multis. et si certe ascendit
deprecatio mea ante faciem tuam: conforta me et
ostende huic tuo michi interpretationem et distin-
ctionem visus horribilis huius ut plenissime
consoleris animam meam. Dignum enim me habui-
sti: ostendere michi tempus nouissima. Et dixit
ad me. **H**ec est interpretatio visionis huius. **A**qu-
lam quam vidisti ascendentem de mari: hoc est reg-
num quod visum est in visione danieli fra-
tri tuo. **S**ed non est illi interpretatum: quoniam ego
nunc tibi interpretor. **E**cce dies veniunt: et ex-
urget regnum super terram: et erit timor acrior
omni regno quam fuerunt ante eum. Regnabunt
autem in ea reges duodecim: unus post unum.
Nam sedus incipiet regnare: et ipse tene-
bit amplius tempus per duodecim. **H**ec est inter-
pretatio duodecim alarum quas vidisti. **E**t quoniam
audiuisti vocem quam locuta est non de capitibus
eius exeuntes sed de medio corpore eius: hec est in-
terpretatio. **Q**uoniam post tempus regni illius nas-
centur gentes non modice: et periclitabitur
ut cadat et non cadet tunc: sed iterum constituet in
suum initium. **E**t quoniam vidisti subalares octo co-
herentes alis eius: hec est interpretatio. **E**x-
urgent in ipso octo reges quorum erunt tempo-
ra leuia et anni citati: et duo quidem ex ipsis pe-
rient. **A**ppropinquate autem tempore medio: quoniam
tuorum fuabunt in tempore: cum incipiet appropin-
quare tempus eius ut finiat. **D**ue vero in fine
fuabunt. **E**t quoniam vidisti tria capita quiescen-
tia: hec est interpretatio. **I**n nouissimis eius
suscitabit altissimus tria regna: et reuoca-
bit in ea multa et dominabuntur terram et qui ha-
bitant in ea: cum labore multo super omnes qui fu-
erunt ante hos. **P**ropter hoc ipsi vocati sunt ca-
pita aquile. **I**sti enim erunt qui recapitula-
bunt impietates eius et qui perficient nouissi-
ma eius. **E**t quoniam vidisti caput maius non ap-
parens: hec est interpretatio eius. **Q**uoniam unus ex
eis super lectum suum morietur: et tamen cum tormen-
tis. **N**am duo qui perseuerauerint: gladius
eos comedet. **U**nus enim gladius comedet qui
cum eo: sed tamen hic gladio in nouissimis ca-
det. **E**t quoniam vidisti duas subalares tientes
super caput quod est in dextera parte: hec est in-
terpretatio. **H**ii sunt quas obseruauit altissimus
in finem suum: hoc est regnum exile et turbatum
omnis plenum: sicut vidi et leonem quem vidisti de
silua euigilantem et rugientem et loquentem ad
aquilam et arguentem eam: et iniusticias ipsius per

omnes sermones eius sicut audisti: hic est ventus
quem suauit altissimus in finem ad eos et im-
pietates ipsorum: et arguet illos et incutiet
coram ipsis scripturas eorum. **S**tatuere enim eos in
iudicium viuos et erit cum arguerit eos: tunc
corripiet eos. **N**am residuum populi mei li-
berabit cum miseria: qui saluati sunt super fi-
nes meos: et iocundabit eos quod ad usque veni-
et finis dies iudicii de quo locutus sum tibi ab
initio. **H**oc somnium quod vidisti: et hec inter-
pretationes. **T**u ergo solus dignus fuisti sci-
re altissimi secretum hoc. **S**cribe ergo omnia
ista in libro quem vidisti: et pone ea in loco ab-
scodito: et docebis ea sapientes de populo tuo:
quorum corda scis posse capere et seruare secre-
ta hec. **T**u autem adhuc sustine hic alios die-
bus septem: ut tibi ostendat quid quod visum fue-
rit altissimo ostendere tibi. **E**t perfectus est
a me. **E**t factum est cum audisset omnis populus
quoniam pertraherent septem dies et ego non fuisset
reuersus in ciuitatem: et congregauit se omnis
a minimo usque ad maximum et venit ad me:
et dixerunt michi dicentes. **Q**uid peccauimus
tibi: et quid iniuste egimus in te quoniam derelin-
ques nos: sedisti in loco hoc? **T**u enim nobis
superes solus ex omnibus populis sicut botrus de vi-
nea: et sicut lucerna in loco obscuro et sicut
portus et nauis saluata a tempestate. **A**ut non
sufficient nobis mala: quod contingunt? **S**i er-
go tu nos dereliqueris: quanto nobis erat meli-
us si essemus successi et nos cum incendio spon-
de. **N**ec enim nos meliores sumus eorum qui ibi
mortui sunt. **E**t plorauerunt voce magna.
Et respondit ad eos et dixit. **C**onfide israel: et noli
tristari tu domine iacob. **E**st enim memoria ve-
stri coram altissimo: et fortis non est oblitus
nostri in temptatione. **E**go enim non dereliqui vos
neque excessi a vobis: sed veni in hunc locum ut
deprecarer per desolationem syon: ut querere miseri-
cordiam pro humilitate sanctificationis vestre.
Et nunc ite unusquisque vestrum in domum suam: et
ego veniam ad vos post dies istos. **E**t pro-
fectus est populus sicut dixi ei in ciuitate. **E**go
autem sedi in campo septem diebus sicut mihi man-
dauit: et manducabam de floribus solummodo
agri: de herbis facta est esca michi in die-
bus illis.

ICA.

XIII.

Et factum est post dies septem: et som-
niaui somnium nocte. **E**t ecce de ma-
ri ventus exurgebat: ut turbaret

om̃s fluctus ei⁹. Et vidī: et ecce qualescebat ille homo cū milib⁹ celi: et vbi vultū suū vertebat vt cōsideraret tremebat om̃ia q̃ sub eo videbant: et vbiq̃q; exibat vox de ore ei⁹ ardecebant om̃s qui audiebāt voces eius sicut q̃escit t̃ra q̃n senserit ignem. Et vidī post hęc: et ecce congregabāt multitudinē hominū q̃rum nō erat numer⁹ de quatuor ṽtis celi: vt debellarēt hominē q̃ ascēderat de mari. Et vidī: et ecce sibi metip̃si sculperat montē magnū: et volauit sup̃ eū. Ego autē q̃siui videre regionē vel locū vnde sculptus esse mons: et nō potui. Et post hęc vidī: et ecce om̃s q̃ congregati sunt ad eū vt expugnaret eū timebant valde: t̃m audebāt pugnare. Et ecce vt vidit impetū multitudinis venientis non leuauit manū suā neq; frameā tenebat: neq; aliquod vas bellicosum: nisi solummodo vt vidī: quoniā emisit de ore suo sicut flatū ignis: et de labijs eius spirit⁹ flāme: et de lingua ei⁹ emittebat scintillas et tēpestates: et om̃ia sunt om̃ia simul hic flat⁹ ignis et spirit⁹ flāme: et multitudo tēpestatis: et cecidit sup̃ multitudinē in impetu q̃ parata erat pugnare et succendit om̃s: vt subito nichil viderēt de innumerabili multitudine: nisi solummodo puluis et fumū odor. Et vidī: et extimui. Et post h̃ vidī ip̃m hominē descendētem de monte et vocantē ad se multitudinē aliā pacificā: et accedebant ad eum vult⁹ hominū multoz q̃rūdam gaudētū: q̃rūdam trīstantū: aliq̃ vero alligati: aliqui adducētes ex eis q̃ offerebant. Et egrotavi a multitudine paucis: et exp̃gefactus sū: et dixi. Tu ab initio demonstrasti sūo tuo mirabilia hęc: et dignum me habuisti vt susciperes deprecātionē meam: et nūc demonstra michi adhuc interpretatōem somnii hui⁹. Sicut em̃ existimo in sensu meo: ṽ qui derelicti fuerūt in diebus illis. Et multo plus ṽ hijs qui nō sunt derelicti. Qui em̃ non sunt derelicti trīstes erāt. Intellico nūc q̃ sunt reposita in nouissimis diebus: et occurrēt eis: sed et hijs q̃ derelicti sunt. Propt̃ hęc venerūt em̃ in pericla magna: et necessitates multas: sicut ostendunt somnia hęc. Attamē facili⁹ est periclitantē venire in hūc quā p̃trāfire sicut nubem a seculo: et nūc videre q̃ cōtingūt in nouissimo. Et rēdit ad me et dixit. Et visionis interpretatōem dicā tibi: et de quib⁹ locut⁹ es ad aperiā tibi. Quā de hijs dixisti qui derelicti sunt: hęc est interpretatō. Qui aufert periculum illo tpe: hic se custodiuit. Qui in periculo incidērūt: hijs sunt q̃ habēt opa et fidē ad fortissimū. Scito g̃: q̃m magis beatificati sūt qui derelicti: sup̃ eos q̃ mortui sūt. Hęc interpretatōes visionis. Quia vidisti virū ascendētem de corde maris: ip̃e est quē obseruat altissim⁹ multis t̃pibus: qui p̃ se metip̃m liberabit creaturā suā: et ip̃e disponet q̃ derelicti sunt. Et q̃m vidisti de ore ei⁹ exire vt sp̃m et ignē et tēpestatē: et q̃m non tenebat frameā neq; vas bellicosū: cōrupit em̃ impetus eius multitudinē q̃ venerat expugnare eum: hęc est interpretatō. Ecce dies veniunt q̃m incipiet altissim⁹ liberare eos qui sup̃ t̃ram sunt: et veniet in excessu mētis sup̃ eos q̃ inhabitāt t̃ram. Et alij alios cogitabūt debellare: ciuitas ciuitatem et locus locū et gens aduersus gentē: et regnū aduersus regnū. Et erit cū fiēt h̃ et cōtingēt signa q̃ ante oñdī tibi: et tunc reuelabit filius me⁹: quē vidisti vt vix ascendētem. Et erit q̃m audierint om̃s gētes vocem ei⁹: et derelinquet vnusq̃q; in regione sua bellū suū quod h̃nt ad alterutq; et colligēt in vnū multitudo innumerabilis sic volentes venire et expugnare eū. Ip̃e autē stabit sup̃ cacumē mōtis syon. Syon autē veniet: et oñdetur oib⁹ parata et edificata sicut vidisti montē sculpi sine manib⁹. Ip̃e autē filius meus arguet q̃ adinuenerūt gētes impietates eoz has: q̃ tēpestati appropinquerūt p̃pter mala cogitāmēta eoz et cruciāmēta quib⁹ incipiet cruciari que affumulate sūt flāme: et p̃det eos sine labore: p̃ legē que igni affumulata est. Et q̃m vidisti eum colligentē ad se aliā multitudinē pacificā: hęc sunt decē trib⁹ que captiue facte sunt de terra sua in diebus iosie regis quem captiuū duxit salmanasar rex assiriorū: et trāstulit eos trās flumē: et trāslati sunt in terrā aliā. Ip̃i autē sibi dederūt filiū h̃ vt derelinqrēt multitudinē gentiū: et p̃ficiscerent in vltioriē regionē vbi nūq; inhabitauit gen⁹ humanū vel ibi obseruare legē tima sua que non fuerāt seruātes in regione sua. Per introitus autē angustos fluminis eufratē introierunt. Fecit em̃ eis tunc

statōem dicā tibi: et de quib⁹ locut⁹ es ad aperiā tibi. Quā de hijs dixisti qui derelicti sunt: hęc est interpretatō. Qui aufert periculum illo tpe: hic se custodiuit. Qui in periculo incidērūt: hijs sunt q̃ habēt opa et fidē ad fortissimū. Scito g̃: q̃m magis beatificati sūt qui derelicti: sup̃ eos q̃ mortui sūt. Hęc interpretatōes visionis. Quia vidisti virū ascendētem de corde maris: ip̃e est quē obseruat altissim⁹ multis t̃pibus: qui p̃ se metip̃m liberabit creaturā suā: et ip̃e disponet q̃ derelicti sunt. Et q̃m vidisti de ore ei⁹ exire vt sp̃m et ignē et tēpestatē: et q̃m non tenebat frameā neq; vas bellicosū: cōrupit em̃ impetus eius multitudinē q̃ venerat expugnare eum: hęc est interpretatō. Ecce dies veniunt q̃m incipiet altissim⁹ liberare eos qui sup̃ t̃ram sunt: et veniet in excessu mētis sup̃ eos q̃ inhabitāt t̃ram. Et alij alios cogitabūt debellare: ciuitas ciuitatem et locus locū et gens aduersus gentē: et regnū aduersus regnū. Et erit cū fiēt h̃ et cōtingēt signa q̃ ante oñdī tibi: et tunc reuelabit filius me⁹: quē vidisti vt vix ascendētem. Et erit q̃m audierint om̃s gētes vocem ei⁹: et derelinquet vnusq̃q; in regione sua bellū suū quod h̃nt ad alterutq; et colligēt in vnū multitudo innumerabilis sic volentes venire et expugnare eū. Ip̃e autē stabit sup̃ cacumē mōtis syon. Syon autē veniet: et oñdetur oib⁹ parata et edificata sicut vidisti montē sculpi sine manib⁹. Ip̃e autē filius meus arguet q̃ adinuenerūt gētes impietates eoz has: q̃ tēpestati appropinquerūt p̃pter mala cogitāmēta eoz et cruciāmēta quib⁹ incipiet cruciari que affumulate sūt flāme: et p̃det eos sine labore: p̃ legē que igni affumulata est. Et q̃m vidisti eum colligentē ad se aliā multitudinē pacificā: hęc sunt decē trib⁹ que captiue facte sunt de terra sua in diebus iosie regis quem captiuū duxit salmanasar rex assiriorū: et trāstulit eos trās flumē: et trāslati sunt in terrā aliā. Ip̃i autē sibi dederūt filiū h̃ vt derelinqrēt multitudinē gentiū: et p̃ficiscerent in vltioriē regionē vbi nūq; inhabitauit gen⁹ humanū vel ibi obseruare legē tima sua que non fuerāt seruātes in regione sua. Per introitus autē angustos fluminis eufratē introierunt. Fecit em̃ eis tunc

altissim⁹ signa: et statuit venas flumis vsq;
quo trāfirēt. **P**er eā em̄ regionē erat via
multa itineris am̄ vnus et dimidi⁹: nam re
gio illa vocat arareth. **T**unc inhabitauē
runt ibi vsq; in nouissimo tpe: et nunc itez
cum ceperint venire. itez altissimus statu
et vena fluminis vt possint trāfire: ppter h̄
vidisti multitudinē cū pace. **P**ed et q̄ dere
lictū sunt de p̄lo tuo: hijsunt q̄ inueniūtur
intra terminū meū. **F**actū erit ḡ qn̄ incipi
et p̄dere multitudinē eaz que collecte sunt
gētes: pteget eos qui supauerūt p̄lm: et
tunc ostēdet eis mltā plurima portēta. **E**t
dixi ego. **D**ominatoz dñe hēc michi onde:
ppter qd̄ vidi virū ascendētem de corde ma
ris. **E**t dixit michi. **S**icut nō potest hēc vl̄
scrutari vl̄ scire q̄ sunt in profundo maris:
sic non poterit quisq; sup terrā videre filiū
meū. vel eos q̄ cum eo sunt: nisi in tpe diei.
Hec ē interpretatō somnij qd̄ vidisti: et p̄p̄
quod illuminat⁹ es h̄ sol⁹. **D**ereliq̄sti em̄
tua: et circa meā vocasti legē et q̄sisti. **V**itā
em̄ tuam disposuisti in sapientia: et sensū tu
um vocasti matrē. **E**t ppter hoc ostēdi tibi
merces apud altissimū. **E**rit em̄: post alios
tres dies ad te alia loquar: et exponā tibi
grauia et mirabilia. **E**t p̄fectus sum et trā
si in campū: multū glorificās et laudās al
tissimū de mirabilibz q̄ p̄ tpus faciebat: et
qm̄ gubernāt ip̄m et que sunt in t̄pibus illa
ta. **E**t sedī ibi tribz diebz. **CA. XIII.**

Et factū est tercia die: et ego sede
bam sup quercu. **E**t ecce vox exiuit
extra me de rubo et dixit. **E**sora **E**s
dra. **E**t dixi. **E**cce ego dñe. **E**t surrexi sup
pedes meos. **E**t dixit ad me. **R**euelās reue
latus sum sup rubū. et locutus sum moyfi
qm̄ p̄lm̄ meus fuiebat in egipto: et misi eū
et eduxi p̄lm̄ meū de egipto. et adduxi eū
sup montē syna: et detinebam eū apud me
diebz multis: et enarraui ei mirabilia mul
ta. et ostēdi ei t̄pm secreta et finē: et p̄cepi ei
dicens. **H**ec in palā facies v̄ba: et hēc ab
scondes. **E**t nunc tibi dico signa q̄ demon
strauī. et somnia que vidisti et interpretatio
nes quas tu vidisti in corde tuo. reponē ea.
Tu em̄ recipieris ab oibz ouerteris refi
duus cū oīlio meo et cū similibz tuis: vsq;
quo finiant t̄pa. **Q**m̄ seculū p̄didit iuuetu
tem suam: et t̄pa appropinquāt senescere.

Duodecim em̄ p̄tibz diuisum est seculū: et
trāsierūt ei⁹ decima et dimidiū decime p̄tis
sup sunt aut̄ eius post mediū decime partis
Nunc ḡ dispone domum tuam. et corripe po
pulū tuū et solare humiles eoz: et renūcia
iam corruptele et dimitte abs te mortales
cogitatōes: et p̄ice abs te p̄dēra humana
et exue te iam in firmā naturā: et reponē in
vnā p̄tem molestissima tibi cogitāmēta: et
festina trāsmigrare a temporibz hijs. **Q**ue
em̄ vidisti nūc otigisse mala: itez horū dete
riora faciēt. **Q**uantū em̄ inualidū fiet secu
lum a senectute: t̄m multiplicabunt sup in
habitātes mala. **P**rolōgauit em̄ se magis
veritas: et appropinquat mendaciū. **I**ā em̄
festinat venire quā vidisti visionē. **E**t r̄ndi
et dixi corā te dñe. **E**cce em̄ ego abibo sic p̄
cepisti michi: et corripia p̄ntem p̄lm̄. **Q**ui
aut̄ itez nati fuerint: q̄s omouebit: **P**osi
tum est ḡ seculū in tenebris: et qui inhabi
tant in eo sine lumine. **Q**m̄ lex tua incēsa ē
Prop̄ qd̄ nemo scit q̄ a te facta sunt vel q̄
incipiēt op̄a. **S**i em̄ inueni in te grām: im
mitte in me sp̄m sanctū: et scribā oīe quod
factū est in seculo ab initio q̄ erāt in lege tua
scripta. vt possint hoīes inuenire semitā: et
qui voluerint viuere in nouissimis viuant.
Et r̄ndit ad me: et dixit. **V**adēs orega po
pulum. et dices ad eos: vt non q̄rat te die
bus q̄draginta. **T**u aut̄ ip̄ara tibi buxos
multos: et accipe tecū sareā dābriam. sele
miam. echanū. et asiel. q̄nq; hos: qui parati
sunt ad scribendū velocit̄. **E**t venies huc et
ego accendā in corde tuo lucnā intellect⁹:
q̄ non extinguet q̄ adusq; finiant que inci
pies scribere. **E**t tūc p̄fectis q̄dam palā fa
cies: q̄dam sapientibz absconle trades. **I**n
crastinū em̄ hac hora incipies scribere. **E**t
p̄fect⁹ sum sicut michi p̄cepit: et oregaui
oīem p̄lm̄: et dixi. **A**udi isrl̄ v̄ba hēc. **D**ere
grinati sunt p̄res nr̄i ab initio in egipto. et
liberati sūt inde: et accepit legē vite quā
non custodierūt. quā et vos post eos trās
gressi estis et data est vobis terra in sortē
et terra syon: et patres vr̄stri et vos iniqui
tatem fecistis. et non fuastis vias quas p̄
cepit vobis altissim⁹: et iustus iudex cū sit.
abstulit a vobis in tpe quod donauerat. **E**t
nunc vos hic estis: et fratres vr̄i introsum
vr̄m sunt. **S**i ergo impera ueritis sē sui v̄ro

et erudieritis cor vrm. viui obseruati eritis:
et post mortē misericordiā osequimini. **J**udi-
ciū em post mortē veniet. qm itez reuiuif-
cemus: et tunc iustoz noia parebūt: et im-
pioz facta oñdēt. **A**d me igit nemo acce-
dat nūc: neqz reqrat me vsqz dies qdragin-
ta. **E**t accepi qnqz viros sicut mādauit m:
et pfecti sum in campū: et māsimus ibi. **E**t
factus sum in crastinū. et ecce vox vocauit
me dicens. **E**sora aperi os tuū: et bibe q te
potauero. **E**t aperui os meum: et ecce calix
plenus porrigebat michi. **H**oc erat plenū
sicut aq: color aut ei9 vt ignis similis. **E**t
accepi et bibi: et in eo cū bibissem cor meū
cruciabat intellectu: et in pct9 meū incre-
cebat sapientia. **N**ā spūs meus obseruabat
memoria. **E**t aptum est os meū: et non est
clausum amplius. **A**ltissimus dedit intel-
lectum quinqz viris et scripserunt que dice-
bant excessiones noctis quas nō sciebant.
Nocte aut māducabāt panē ego autem p
diem loquebar: et p noctem non tacebam.
Scripti sunt aut p qdraginta dies libri du-
ceti9 quoz. **E**t factū est cū opleuissent qua-
draginta dies: locutus est altissim9 dicens
Priora que scripsisti in palā pone. et legāt
digni et indigni: nouissimos aut septuagi-
ta obseruabis: vt tradas eos sapiētibus de
pplo tuo. **I**n hīs em est vena intellectus et
sapiētie fons: et scientie flumen. **E**t feci sic

CAPITVLVM XV

Ecce loquere in aures plebis mee p
mones pphetie quos immisero in
os tuū dicit dñs et fac vt in carta
scribant. quoniam fideles et veri sūt. **N**e ti-
meas a cogitatōib9 aduersum te: nec tur-
bant te incredulitates dicentiū: qm omis
incredul9 in incredulitate sua moriet. **E**c-
ce ego induco dicit dñs sup orbē trāz ma-
la. gladiū et famē et mortē et interitū: ppter
quod superpolluit iniquitas oēm terram: et
adimpleta sunt opa nociua illoz. **P**ropte-
rea dicit dñs. **I**am non filebo de impietati-
bus eoz q irreligiose agūt: nec sustinebo i
hīs q inique exercēt. **E**cce sanguis innox-
ius et iustus clamat ad me: et anime iustorū
clamat pseuerant. **V**indicās vindicabo il-
los et dicit dñs: et accipiā oēm sanguinem
innoxiiū ex illis ad me. **E**cce pplus meus qfi
grex ad occisionē ducit: iam non patiar il-

lum habitare in trā egipti: sed educā eum
in manu potētī et brachio excelso. **E**t pcuti-
am plaga sicut prius: et corrūpam oēm t-
ram ei9. **L**ugebit egipt9 et fūdāmēta ei9:
plaga vberata et castigatōne qis inducet
ei deus. **L**ugebūt cultores opantes trāz:
qm deficient semina eoz ab vredine et grā-
dine et a fidere terribili. **V**e sclo et qui habi-
tant in eo: quia appropinquauit gladius
et stritio eoz: et exurget gens sup gentem
ad pugnam et rūphēa in manib9 eoz. **E**rit
em in stabilitō hoib9: et alij alijs inuales-
cētes nō curabūt regē suū et pncipes: vie-
gestoz suoz in potentia sua. **C**oncupiscet
em homo i ciuitatē ire: et nō poterit. **P**ro-
pter supbiā em eoz ciuitates turbabunt:
dom9 exterenē: homines metuēt. **N**ō mise-
rebit homo pximū suū ad irritū faciēdum
domos eoz in gladiū: ad diripiēdas sōstā-
cias eoz ppter famē panis. et tribulatōem
multā. **E**cce ego suoco dicit de9 omis re-
ges trā ad me verendū qui sunt ab oriente
et ab austro. ab euro et a libano ad ouer-
tendos in se: et reddere que dederūt illis. sic
faciūt vsqz hodie electis meis: sic faciam et
reddā in sinu eoz. **H**ec dicit dñs de9. **N**on
pccet dextera mea sup peccatores: nec cessa-
bit rūphēa sup effūdentes sanguinē inno-
ciū super terrā. **E**xist ignis ab ira eius. et
deuorauit fundamēta trā: et peccatores qfi
stramē incensū. **V**e eis qui peccāt: et nō ob-
suāt mādāta mea dicit dñs. **N**ō parcā illis.
Discedite filij a potestate: nolite otamina-
re sanctificatōem meā: qm nouit dñs oēs
qui delinqūt in illū. **P**ropterea tēdidit eos
in mortē et in occisionē. **I**am em venerūt su-
per orbē terrāz mala: et manebitis in illis.
Non em liberabit vos de9: ppter qd pecca-
stis in eū. **E**cce visio: et horribilis et facies
illius ab oriente. **E**t exient natōes draco-
num arabū in currib9 multis: et sic flatus.
eoz numerus ferē sup terrā: vt iam time-
ant et trepidēt omis q illos audiēt carmonij
insaniētes in ira: et exient vt apri de filua.
et aduenient in virtute magna: et stabunt
in pugnam cum illis et vastabūt portōem
terre affrior. **E**t post hec supualescēt dra-
cones. natiuitatis sue memores: et ouertēt
se aspirātes in virtute magna ad psequen-
dos eos. **I**sti turbabunt et filebūt in vtute

illoz: et ouertēt pedes suos in fugā: et a ter-
ritorio affirioz sbsessor obfidebit eos: et cō-
sumet vnū ex illis: et erit timor et tremor in
exercitu illoz: et stentō in reges ipoz. **E**c-
ce nubes ab oriēte et a septētrione vsq; me-
ridianū: et facies eaz horrida valde plena
ire et pcelle. **E**t collidēt se inuicem: et colli-
dent sydus copiosum sup terrā et sydus il-
lorum. **E**t erit sanguis a gladio vsq; ad vē-
trem: et fimus hominis vsq; ad sstramē ca-
meli. **E**t erit timor et tremor mult⁹ super
terram: et horrebūt qui videbunt irā illam:
et tremor apprehendet illos. **E**t p⁹ hēc mo-
uebunt nimbī copiosi a meridiano et septē-
trione: et portio alia ab occidēte. **E**t sup in-
ualescent venti ab oriente et recludent eā:
et nubem quā suscitauit in ira: et sydus ad-
faciendā exterritatōem ad orientālē vētū
et occidentē. violabitur. **E**t exaltabunt nu-
bes magne et valide plene ire et sydus. vt
exterreāt oēm terram et inhabitātes eā: et
infundent sup oēm locū altum. et eminen-
tem sydus terribile. ignem et grādimem et
rumpheas volātes. et aquas multas: vt eti-
am impleant oīs campi et oīs riuī pleni-
tudine aquarum multaz. **E**t demolient ci-
uitates et muros et montes et colles et lig-
na filuarum: et fenum prator et frumēta
eoz. **E**t trāfibūt ostātes vsq; babilonem
et exterrēt eam: ouenient ad ipam et circū-
bunt eam: et effundēt sydus et oēm irā su-
per eam. **E**t sbsibit puluis et fumus vsq; in
celum: et oīs in circuitu lugebūt eam: et
qui sub ea remāserint fūient hīs qui extru-
erūt. **E**t tu asia decors in specie babilonis.
et gloria plone eius: vt tibi misera. ppter
quod assimilasti ei et ornaſti filias tuas in
fornicatōe ad placendum et gloriandū in
amatorib; tuis qui tecū cupierūt semp fō-
nicari. **A**ddibilē imitata es in oībus operi-
bus eius et in adinuentōib; eius. ppterea
dicit deus. **I**mmittam tibi mala: viduita-
tem paupertatem et famē et gladiū et pestē
ad deuastandas domus tuas a violatōe et
morte et gloria vtutis tue. **S**icut flos sic-
cabit cum exurget ardor qui emissus ē sup
te: infirmaberis vt paupcula plagata et ca-
stigata a mulierib; vt non possint te susci-
pere potētes et amatores. **N**ūquid ego sic
zelabo te dicē dñs. nisi occidisses electos me

os in oī tpe exaltans pcussionem manū.
et dicens super mortē eoz cū inebriata es-
ses. exorna speciem vult⁹ tui. **M**erces for-
nicatōis tue in sinu tuo: ppter hoc redditi-
onē accipies. **S**icut facis electis meis dic-
dominus. sic faciet tibi deus: et tradet te in
malū. **E**t nati tui. fame interient: et tu rū-
phea cades et ciuitates tue sterent: et oēs
tui in cāpo gladio cadent. **E**t q̄ sunt in mō-
tibus fame peribunt: et māducabunt car-
nes suas et sanguinē bibent a fame panis et
fiti aque. **I**nfelix per maria venies: et rursū
accipies mala. **E**t in trāſitu allident ciuita-
tem ociosam: et exterrēt aliquā portōem
terre tue. et partē glorie tue exterminabunt:
rursū reuertētes cōuersam. **E**t demolita
eris illis p stipula: et ipi erunt tibi ignis et
deuorabunt te et ciuitates tuas. terrā tuā.
et montes tuos: oīs filias tuas et lignum
fructiferū igni oburent. **F**ilios tuos cap-
tiuos ducent: et censum tuū in p̄dam habe-
bunt et gloriā faciei tue exterminabunt.

CAPITVLVM.

XVI

Et tibi babilon et asia: vt tibi egip-
te et ſiria. **P**recingite vos faccis et
cilicis. et plangite filios vros et do-
lete: qm̄ appropinquauit contritō v̄ra. **I**m-
missus est vobis gladius: et quis est q̄ auer-
tat illum? **I**mmissus est in vobis ignis: et
quis est qui extinguat illū? **I**mmissa sūt vo-
bis mala. **E**t quis est qui repellat eas? **N**ū-
quid repellit aliq̄s leonem esurientem in ſil-
ua: aut extinguet ignē in stipula. mox qm̄
ceperit ardere. **N**ūquid repellat aliquis ſa-
gittam a ſagittario forti missam? **D**ñs for-
tis immittit mala: et quis ē qui repellat eas?
Exijt ignis ex iracūdia eiuse. **E**t quis est q̄
extinguat eum? **C**horuscabit: et quis nō ti-
mebit. **T**onabit: et quis non pauebit? **D**o-
minus omīnabitur et quis non fundit⁹ cō-
teret a facie ipius? **T**erra tremuit et fun-
damenta eius: mare fluctuat de pfundo. et
fluctus eius disturbabunt. et pisces eius a
facie dñi et a gloria vtutis eius: qm̄ fortis
dextera ei⁹ q̄ arcum tendit: sagitte ei⁹ acu-
te que ab ipso mittunt: non deficient cū ce-
perint mitti in fines terre. **E**cce mittuntur
mala et non reuertent: donec veniant super
fram. **I**gnis succendit: et nō extinguet do-
nec consumat fundamēta t̄re. **Q**uēadmodū

non redit sagitta missa a valido sagittario
 sic non reuertent mala que missa fuerint in
 terrā. **V**e michi & michi. Quis me libera-
 bit illis diebus? **I**nitium dolorum et multi
 gemitus: initium famis et multi interitus:
 initium bellorum et formidabunt potestates: in-
 itium malorum et trepidabunt omnes. **I**n hijs
 quid faciam cum venerint mala? **E**cce fames et
 plaga et tribulatio et angustia missa sunt
 flagella in emendatione et in hijs omnibus se
 non ouertent ab iniquitatibus suis: neque fla-
 gellorum memores erunt semper. **E**cce erit an-
 none vilitas super terram: sic ut putent sibi es-
 se directam pacem: et tunc germinabunt mala
 super terram gladius fames et magna confusio.
A fame enim plurimi qui inhabitant terram in-
 terient: et gladius perdet ceteros qui super-
 uerint a fame: et mortui sicut stercorea pici-
 entur et non erit qui consoletur eos. **D**erelin-
 quetur enim terra deserta: et ciuitates eius de-
 scient. **N**on derelinquet qui colat terram: et
 qui seminat eam. **L**igna dabunt fructus: et
 quis vindemiabit illas? **V**ua matura fiet: et
 quis calcabit illas? **E**rit enim locis magna de-
 sertio. **C**upiet enim homo hominem videre: vel
 vocem eius audire. **R**elinquent enim de ciuita-
 te decem et duo de agro qui absconderint se
 in densis nemoribus et scissuris petrarum: quae
 admodum derelinquunt in oliueto et singulis
 arboribus tres aut quatuor oliue: aut sic in vi-
 nea vindemiata racemi relinquent ab hijs
 qui diligenter vineam scrutantur: sic relinquent
 in diebus illis tres aut quatuor scrutantibus do-
 mos eorum in rumphea. **E**t relinquet terra de-
 serta: et agri eius inueterabunt: et via eius et
 omnes semite eius germinabunt spinas eo quod
 non transierint homines per eam. **L**ugebunt uirgines
 non habentes sponsores: lugebunt mulieres non
 habentes viros: lugebunt filie earum non habentes
 adiutorium sponsi earum. **I**n bello consumentur: et
 viri earum in fame exterentur. **A**udite uo ista:
 et cognoscite ea serui domini. **E**cce uerbum domini
 excipite illud ne dijs credatis de quibus dicit
 dominus. **E**cce appropinquant mala et non tar-
 dant. **Q**uoadmodum pregnas cum parit in no-
 no mense filium suum: appropinquate hora per-
 eius. ante horas duas vel tres dolores cir-
 cūeunt uentrem eius et prodeunte infante de
 ventre non tardabunt uno puncto: sic non mo-
 rabimur mala ad prodeundum super terram: et se-

culum gemet: et dolores circumtenebunt illud.
Audite uerbum plebs mea. **P**arate uos in
 pugnam: et in malis. sic estote quasi aduene-
 terre. **Q**ui uedit quasi qui fugiat: et qui emit quasi
 si qui perditurus. qui mercatur quasi qui fructum non
 capiat et qui edificat quasi non habiturus. **Q**ui
 seminat quasi qui non metet: sic et qui vineam pu-
 tat quasi non vindemiaturus. **Q**ui nubunt sic quasi
 si filios non facturi: et qui non nubunt sic quasi
 si uidui: propter quod qui laborant sine causa labo-
 rant. **F**ructus enim illorum alienigene metet: et
 substantiam illorum rapiunt et domos euertent:
 et filios eorum captiuabunt: quia in captiuita-
 te et fame generant natos suos. **E**t qui nego-
 ciantur in rapina quantumdiu exornant ciuita-
 tes et domos suas et possessiones et personas
 suas: tanto magis adzelabor eos super peccata
 sua dicit dominus. **Q**uoniam zelatur fornicaria mu-
 lier perdoneam et bona valde: sic zelabitur
 iusticia iniquitatem cum exornat se et accusat
 eam in facie cum uenerit qui defendat exqui-
 rentem omnem peccatum super terram. **P**ropterea
 nolite similari ei nec operibus eius: quoniam ad-
 huc pusillum et tollet iniquitas a terra: et ius-
 titia regnabit in uos. **N**on dicat peccator
 se non peccasse: quoniam carbonem ignis comburet
 super caput eius qui dicit non peccaui coram deo
 et gloria ipsius. **E**cce dominus cognoscet omnia
 opera hominum: et adiuuentiones illorum et cogita-
 tiones illorum: et corda illorum. **D**ixit enim fiet ter-
 ra et facta est: fiat celum et factum est. **E**t in uer-
 bo illius stelle fundate sunt: et nouit numerum
 stellarum. **Q**ui scrutatur abyssum et thesauros
 illarum: qui mensus est mare: et conceptum eius.
Qui occlusit mare in medio aquarum: et suscepit
 terram super aquas uerbo suo. **Q**ui extendit
 celum quasi cameram: super aquas fundauit eum.
Qui posuit in deserto fontes aquarum: et super
 verticem montium lacus ad emittendum flumina
 ab eminenti petra: ut potaret terram. **Q**ui
 finxit hominem et posuit cor suum in medio cor-
 poris: et misit ei spiritum uitam et intellectum et
 spiritum dei omnipotentis qui fecit omnia: et scru-
 tinat omnia absconsa in absconsis terre. **H**ic
 nouit adiuuentionem uestram: et que cogitatis
 in cordibus uestris peccantes et uolentes occulta-
 re peccata sua. **P**ropter quod dominus scrutinan-
 do scrutinauit omnia opera uestra: et traducet
 uos omnes: et uos confusi eritis cum processerint
 peccata uestra coram hominibus: et iniquitates erunt

q̄ accusatores stabūt in die illo. Quid faci-
etis: aut q̄uo absconderis peccata v̄ra corā
deo ⁊ angelis ei⁹. **E**cce iudex deus: timete
eū. **D**efinite a peccatis v̄ris: ⁊ obliuiscāmi-
ni iniquitates v̄ras iā agere eas in sempiter-
no: ⁊ deus educet vos ⁊ liberabit de om̄i tri-
bulatōe. **E**cce em̄ incendit ardor super vos
turbe copiose: et rapiēt quosdā ex vobis et
cibabūt p̄olis occisos: ⁊ q̄ cōsenserint eis
erūt illis in derisum ⁊ in p̄perū ⁊ in ocula-
tionē. **E**rit em̄ locis loc⁹: ⁊ i vicinas ciuita-
tes exurrectio multa super timentes dñm.
Erūt q̄si infamī nemini parcētes. ad diripi-
endū ⁊ deuastandū adhuc timentes dñm:
quia deuastabūt ⁊ deripiēt substantias: ⁊ de
domib⁹ suis eos eiciēt. **T**unc parebit p̄ba-
tio electorū meorū: vt aurū qd̄ p̄bat ab ig-
ne. **A**udite dilecti mei dicit dñs. **E**cce as-
sunt dies tribulatōis: ⁊ de hīs liberabo vos.
Ne timeatis nec hēitetis: qm̄ deus dux v̄r
est. **E**t qui fuit mādāta ⁊ p̄cepta mea dicit
dñs deus: ne p̄ponderent vos peccata v̄ra:
ne sup̄eleuent se iniquitates v̄re. **V**e qui con-
stringunt a peccatis suis ⁊ obtegunt ab in-
iquitatib⁹ suis: quēadmodum ager ostrin-
gitur a filia ⁊ sp̄mis tegit semita eius per
quā non trāsit homo: et excluditur. et mit-
titur ad deuorationem ignis.

**Explicit esboze quartus. Incipit prologus
super thobia.**

Promatio et heliodoro epi-
scopis: iheronimus p̄buit i
dño salutē. **A**irazi nō dñno
exactionis v̄re instatiā. **E**x
igitis em̄ vt librū chaldeo
sermone scriptum ad lati-
num stilū trahā: librū vtiq; thobie: quē he-
brei de cathalago diuinaz scripturaz se-
cantes. hīs q̄ agyographa memorāt mā-
ciparūt. **F**eci satis desiderio v̄ro: non tamē
meo studio. **A**rguūt em̄ nos hebreorū stu-
dia: ⁊ iputāt nob̄ oītra suū canonē latinis
aurib⁹ ista trāssere. **M**el⁹ esse iudicās
phariseorū displicē iudicō. ⁊ ep̄orū iussio-
nibus deservire: instati vt potui. **E**t quia vi-
cina ē caldeorū lingua sm̄oni hebraico: v̄-
usq; lingue peritissimum loquacem reperi-
ens. vnus diei laborē arripui: ⁊ qd̄quid il-
le michi hebraicis v̄bis exp̄ssit h̄ ego acci-
to notario. sm̄onib⁹ latinis exp̄ssui. **O**rati

omib⁹ v̄ris mercedē huius opis cōpensabo:
cū gratū vobis didicero me quod iubente
estis dignati complese.

Explicit plog⁹. Incipit lib⁹ thobie. CA. I.

Thobias ex tribū ⁊ ciuitate
neptalim: q̄ ē in sup̄iorib⁹
galilee supra naason. post
viam q̄ ducit ad occiden-
tem. in sinistro h̄ns ciuita-
tem sephet: cū captus esset
in dieb⁹ salmanasar regis assiriorū. in cap-
tiuitate tñ positus viam veritatis nō dese-
ruit: ita vt om̄ia q̄ habere poterat q̄tidie
cōcaptiuis fr̄ibus q̄ erāt ex ei⁹ genere im-
partiret. **C**ūq; esset iunior oībus in tribu
neptalim: nichil tñ puerile gessit in opere.
Dem̄q; cū irent omnes ad vitulos aureos
q̄s ieroboā fecerat rex isrl̄ hic solus fugie-
bat oīortia oīm: ⁊ p̄gebat ad iherl̄m ad tē-
plum dñi. ⁊ ibi adorabat dñm deū isrl̄: p̄mi-
tiua sua et decimas suas fideliter offerens
ita vt intercio āno p̄selitis ⁊ aduenis mi-
nistraret oēm decimatōem. **H**ec et hīs si-
milis scdm̄ legem dei puerul⁹ obseruabat.
Cū v̄o factus fuisset vir accepit vxorem
annam de tribu sua: ⁊ genuit ex ea filiū no-
men suū imponens ei. quē ab infantia time-
re deū docuit et abstinere ab om̄i peccato.
Igit̄ dū p̄ captiuitatē deuenisset cū vxore
sua et filio in ciuitatē nimuē cū om̄i tribu
sua. et cū om̄s ederēt ex cibis gentiliū: iste
custodiuit aiā suā: ⁊ nūq; otanimatus
in escis eorū. **E**t qm̄ memor fuit dñi in to-
to corde suo dedit illi deus grām in aspectu
salmanasar regis: et dedit illi potestatem
quocūq; vellet ire h̄ns lib̄tatē quēcūq; fa-
cere voluisset. **P**ergebat ḡ per om̄s q̄ erāt
in captiuitate: ⁊ monita salutis dabat eis.
Cū aut̄ venisset in rages ciuitatē iudeorū.
⁊ ex hīs q̄bus honorat⁹ fuerat a rege ha-
buisset decē talēta argēti: ⁊ cum in multa
turba generis sui gabelū egentē videret
q̄ erat ex tribu eius: s̄b cirographo dedit il-
li memoratū pondus argēti. **P**ost multum
vero t̄pis mortuo salmanasar rege. cū reg-
naret sennacherib filius eius p̄ eo. et filios
isrl̄ exolos haberet in aspectu suo: thobias
pergebat p̄ oēm agnatōem suā. ⁊ oīolaba-
tur eos: diuidebatq; vnicuiq; prout pote-
rat de facultatib⁹ suis. **E**surietes alebat:

nudisq; vestimenta prebebat; et mortuis atq; occisis sepultura sollicitus exhibebat. Deniq; cum reuersus esset rex sennacherib fugiens a iuda plagam quam circa eum fecerat deus propter blasphemiam suam; et iratus multos occideret ex filiis israel; thobias sepeliebat corpora eorum. At ubi nunciatum est regi iussit eum occidi; et tulit omnem substantiam eius. Thobias vero cum filio suo et cum uxore fugiens nudus latuit; quia multi diligebant eum. Diebus vero quadragintaque occiderunt regem filii ipsius. Et reuersus est thobias ad domum suam; omnisq; facultas eius restituta est ei.

CAPITVLVM.

.II.

Post hec vero cum esset dies festus domini et factum esset prandium bonum in domo thobie; dixit filio suo; vade et adduc aliquos de tribu nostra timentes deum; ut epulentur nobiscum. Cumq; abisset; reuersus nunciavit ei unum ex filiis israel iugulatum iacere in platea. Statimq; exiliens de accubitu suo; relinquens prandium ieiunus puenit ad corpus; tollensq; illud; portauit ad domum suam occulte; ut dum sol occubuisset caute sepeliret eum. Cumq; occultasset corpus maducauit panem cum lactu et tremore; memorans illum sermonem quem dixit dominus per amos prophetam. Dies vestimenti conuertere in lamentationem et luctum. Cum vero sol occubuisset; abiit et sepeliuit eum. Arguebant autem eum omnes primi eius dicentes. Tam huius rei causa interfici iussus es; et vix effugisti mortis imperium; et iterum sepelis mortuos. Sed thobias plus timens deum quam regem; rapiebat corpora occisorum et occulta bat in domo sua et medijs noctibus sepeliebat ea. Contigit autem ut quidam die fatigatus a sepultura veniens domum iactasset se iuxta parietem et obdormisset; et ex mado hirundinum dormienti illi calida stercorea inciderent super oculos eius; fieretq; cecus. Hac autem temptatorem ideo promissit dominus euemire illi; ut posteris daret exemplum patientie eius; sicut et sancti iob. Nam cum ab infamia sua semper deum timuerit; et mandata eius custodierit; non est contristatus contra dominum quod plaga cecitatis euenerit ei; sed immobilis in dei timore permansit; agens gratias deo omnibus diebus vite sue. Nam sicut beato iob insultabant reges; ita isti parentes et cognati eius iridebant vitam eius dicentes. Vbi est spes tua per

quam elemosinas et sepulturas faciebas. Thobias vero increpabat eos dicens. Nolite ita loqui; quoniam filii sanctorum sumus; et vitam illam expectamus; quam deus daturus est hijs qui fide suam nunquam mutant ab eo. Anna vero uxor eius ibat ad opus textrinum quotidie; et de labore manuum suarum victum quem assequi potuisset defererebat. Unde factum est; ut hedu capraz accipiens; detulisset domi. Cuius cum vocem balantis vir eius audisset dixit. Vide te ne forte furtiuus sis. Reddite enim dominis suis; quia non licet nobis aut edere ex furto aliquid aut attingere. Ad hec uxor eius irata respondit. Manifeste vana facta est spes tua; et elemosine tue paruuerunt. Atq; hijs et alijs huiusmodi verbis exprobrabat ei.

CAPITVLVM.

.III.

Tunc thobias ingemuit; et cepit orare cum lacrimis dicens. Iustus es domine et omnia iudicia tua vera sunt et omnis via tue misericordia et veritas; et iudicium. Et nunc domine memor esto mei; et ne vindictam sumas de peccatis meis; neque reminiscaris delicta mea; vel parentum meorum. Quoniam non obediui preceptis tuis ideo traditi sumus in derelictionem; et captiuitatem et mortem; et in fabulam; et in improperium omnibus nationibus in quibus dispersisti nos. Et nunc domine magna iudicia tua; quoniam non egimus secundum precepta tua; et non ambulauimus sinceriter coram te. Et nunc domine secundum voluntatem tuam fac mecum; et precipue in pace recipi spiritum meum. Expedit enim michi magis quam viuere. Eadem itaq; die attingit ut sacra filia raguelis in rages ciuitate medorum; et ipsa audiret improperium ab una ex ancillis patris sui; quoniam tradita fuerat septem viris; et demonium nomine asmodeus occiderat eos. Mox ut ingressi fuissent ad eam. Ergo cum pro culpa sua increparet puellam; respondit ei dicens. Amplius ex te non videam filium aut filiam super terram; interfecit virorum tuorum. Numquid et occidere me vis sicut etiam occidisti septem viros. Ad hanc vocem prexit in superius cubiculum domus sue; et tribus diebus et tribus noctibus non maducauit neque bibit; sed in oratione persistens cum lacrimis deprecabatur deum ut ab isto improperio liberaret eam. Factum est autem die tertia dum impleret orationem; benedicens dominum dixit. Benedictum est nomen tuum deus

p̄m n̄orū: qui cū irat⁹ fueris miscēiam facies: et in tpe tribulatōis peccata dimittis hīs qui inuocāt te. **A**d te dñe faciē me am ouerto: ad te oculos meos dirigo. **D**e te dñe vt de vinculo improperij huius absoluas me: aut certe desuper terrā eripias. **T**u scis dñe quia nūq̄ occupui virū: et mūdā suauē aīam meam ab omī occupatōe. **N**ūq̄ cū ludētibus miscui me: neq̄ cū hīs qui in leuitate ambulāt p̄cipem me p̄bui. **V**irū autē cū timore tuo nō cū libidine mea osensu suscipe. **E**t autē ego indigna fui illis: aut illi forsitan michi nō fuerūt digni: qui forsitan viro alij oseruasti me. **N**ō est enim in hōis potestate osiliū tuū. **H**oc autē p̄ certo habet omīs qui colit te: quia vita ei⁹ si in p̄batōe fuerit coronabit⁹: si autē in tribulatione fuerit liberabit⁹: et si in correptōe fuerit ad miscēiam tuā puenire licebit. **N**on enim delectaris in p̄ditionib⁹ nostris: quia post tē pestatē trāquillū facis: et post lacrimatiōē et fletū exultatiōē infundis. **B**ite nomē tuū deus isrl̄ b̄ndictū in secula. **I**n illo tpe exaudite sunt p̄ces amboꝝ in cōsp̄ctu glorie summi dei: et missus est angelus dñi sanctus raphael vt curaret eos ab eo q̄ rū vno tpe sūt oīes i ospectu dñi recitate

CAPITVLVM. .III.

Dixit cū thobias putaret oīem suam exaudiri vt mori potuisset: vocauit ad se thobiā filiū suū: dixitq̄ ei. **A**udi fili mi v̄ba oris mei: et ea in corde q̄si fūdamentū ostrue. **C**ū accepit deus aīam meā: corpus meū sepeli: et honore habebis matri tue: omīb⁹ diebus vite eius. **M**emor em esse debes: que et quāta pericla passa sit p̄pter te in vtero suo. **C**ū autē et ip̄a cōpleuerit t̄pus vite sue: sepelias eam circa me. **O**mībus autē dieb⁹ vite tue in mēte habeto deū: et caue ne aliquē peccato osentias: et p̄termittas p̄cepta dei n̄i. **E**x s̄b̄stātia tua fac elemosinā: et noli euertere faciē tuā ab villo paupe. **I**ta em fiet: vt nec a te auertat⁹ faciēs dñi. **Q**uo potueris: ita esto misericors. **S**i multū tibi fuerit abūda nter tribue: si exigūū tibi fuerit etiā exigūū libentē imp̄tiri stude. **P**remiū em bonū tibi thesaurisas in die n̄citat̄is: qm̄ elemosina ab omī peccato et a morte liberat: et nō patietur aīam ire in tenebras. **F**iducia magna erit

corā summo deo elemosinā omībus faciētib⁹ eā. **A**ttende tibi fili mi ab omī fornicatione: et p̄pter vxorem tuā nūq̄ patiaris crimen scire. **S**upbiam nūq̄ in tuo sensu: aut in tuo v̄bo dñari pmittas. **I**n ip̄a em in itū sumpsit omīs p̄ditio. **Q**uicūq̄ tibi aliquid opatus fuerit: statim ei mercedē restitue: et merces mercenarij tui apud te omnino non remaneat. **Q**uod ab alio oderis fieri tibi: vide ne tu aliquē alteri facias. **P**anem tuū cū esuriētib⁹ et egentib⁹ comede et de vestimētis tuis nudos tege. **P**anē tuū et vinū tuū super sepulturā iusti consti tue et noli ex eo māducare et bibere cū peccatorib⁹. **C**ōsiliū semp a sapiēte perquire. **O**mnī tpe b̄ndic deū: et pete ab eo vt vias tuas dirigat: et omīa osilia tua in ip̄o p̄manent. **I**ndico etiā tibi fili mi dedisse me decem talenta argēti dū infatulus esses gabelo in rages ciuitate medoz: et cyrographum eius apud me habeo. **E**t ideo p̄quire quō ad eū puenias: et recipias ab eo supra memoratū p̄dus argēti: et restituas ei cyrographū suū. **N**oli timere fili mi pauperem q̄dem vitā gerimus: s̄ multa bona habebimus si timuerimus deū: et recesserimus ab omī peccato: et fecerim⁹ bene. **CA. V**

Unc r̄ndit thobias patri suo et dixit. **O**mīa quecūq̄ p̄cepisti michi: faciā p̄. **Q**uo autē pecuniā hāc m̄ q̄ra ignoro. **I**lle me nescit: et ego eū ignoro. **Q**uod signū dabo eis? **S**ed neq̄ viā per quā pgatur illuc: aliquē cognoui. **T**ūc pater suus r̄ndit illi: et dixit. **C**yrographū quidē illius apud me habeo: quod dū illi onderis statim restituet. **S**ed p̄ge nunc et inquire tibi aliquē fidelē virum: q̄ eat tecū salua mercede sua: dum adhuc viuo: vt recipias eam. **T**ūc egressus thobias: inuenit iuuenem stantē splendidū p̄cinctū: et quasi paratum ad ambulandū. **E**t ignorās q̄ agēlus dei esset: salutauit eū: et dixit. **U**nde te habem⁹ bone iuuenise? **A**t ille r̄ndit. **E**x filiis isrl̄. **E**t thobias dixit ei. **P**rofti viā que ducit in regionē medoz? **C**ui r̄ndit. **P**roui: et omīa itinera ei⁹ frequēter ambulauī: et mansi apud gabelū fr̄em n̄m qui morat⁹ in rages ciuitate medoz q̄ posita est in monte egbathamis. **C**ui thobias ait. **S**ustine me obsecro: donec h̄c ip̄a nūciē patri meo

Tūc ingressus thobias. indicauit vniuersa hec p̄ri suo. **S**up̄ que ammirat⁹ pater : rogauit vt introiret ad eū. Ingressus ita q̄ salutauit eū et dixit. **G**audiū tibi fit sēper. **E**t thobias ait. **Q**uale gaudiū michi erit : q̄ in tenebris sedeo. ⁊ lumē celi non vīdeo. **C**ui ait iuuenis. **F**orti animo esto : in p̄ximo est vt a deo cureris. **D**ixit itaq̄ illi thobias. **N**ūquid poteris pducere filiū meū ad gabelū in rages ciuitatē medorū. **E**t cū redieris. restituā tibi mercedē tuam. **E**t dixit ei angelus. **E**go ducam : ⁊ reducam eū ad te. **C**ui thobias r̄ndit. **R**ogo te : indica michi. **D**e q̄ domo : aut de q̄ tribu es tu. **C**ui raphael angel⁹ dixit. **B**en⁹ q̄ ris mercenarij : an ip̄m mercenariū q̄ cū filio tuo eate. **S** ne forte sollicitū te reddā : ego sum azarias. ananie magni filius. **E**t thobias r̄ndit. **E**x magno genere es tu. **S** ne petone irascaris : q̄ voluerim cognoscere genus tuū. **D**ixit aut̄ illi angel⁹. **E**go sanum ducā : ⁊ sanū tibi reducā filiū tuū. **R**̄ndens aut̄ thobias ait. **B**ene ambuletis : et sit dñs in itinere v̄ro : ⁊ angel⁹ eius om̄iteatur vobiscum. **T**ūc paratis om̄ib⁹ q̄ erant in via portāda fecit thobias vale p̄ri suo. ⁊ matri sue : ⁊ ambulauerūt ambo simul. **C**ū q̄ profecti essent cepit mater eius flere et dicere. **S**aculū senectutis nostre tulisti : et trāsmisisti a nobis. **N**ūq̄ fuisse ip̄a pecunia : p̄ qua misisti eū. **S**ufficiebat nob̄ paupertas n̄ra : vt diuitias oputarem⁹ hoc. q̄ videbamus filiū n̄m. **D**ixitq̄ ei thobias. **N**oli flere. **V**aluus pueniet fili⁹ noster : et saluus reuertetur ad nos : et oculi tui videbunt illū. **C**redo em̄ q̄ angelus dei bon⁹ cōmitet̄ ei : et bene disponet om̄ia q̄ circa eum gerunt : ita vt cū gaudio reuertat̄ ad nos. **A**d hanc vocem cessauit mater eius flere. ⁊ tacuit. **CAPITVLVM. VI.**

Rosectus est aut̄ thobias : ⁊ canis secut⁹ est eum : ⁊ māsit p̄ma māsiōne iuxta fluuiū tigrim. **E**t exiuit vt lauaret pedes suos. ⁊ ecce piscis immanis exiuit ad deuorandū eū. **Q**uē expauescens thobias : clamauit voce magna dicēs. **D**ñe : inuadit me. **E**t dixit ei angelus. **A**p̄prehende brāciam eius. ⁊ trahē eum ad te. **Q**uod cū fecisset attraxit eū in fēcū : ⁊ palpitare cepit ante pedes eius. **T**ūc dixit ei

angelus. **E**xentera hunc piscem : ⁊ cor ei⁹. et fel ⁊ iecur reponē tibi. **S**unt enim hec necessaria ad medicamēta vtiliter. **Q**uod cū fecisset assauit carnes eius. et secū sustulerūt in via : cetera salierūt q̄ sufficerēt eis : q̄usq̄ puenirent in rages ciuitatē medorū. **T**ūc interrogauit thobias angelū : ⁊ dixit ei. **O**bscuro te azaria frater. vt dicas m̄ quod remediū habebūt ista q̄ de pisce seruare iussisti. **E**t respōdens angelus dixit ei. **C**ordis eius p̄ticulā si sup̄ carbonēs ponas fum⁹ ei⁹ extricat om̄e gen⁹ demoniorū. siue a viro siue a muliere : ita vt vltra nō accedat ad eos. **E**t dixit ei thobias. **V**bi vis vt maneamus. **R**̄ndensq̄ angelus ait. **E**st hic raguel nomine vir p̄pinquus de tribu tua : ⁊ hic habet filiā nomine sarā : s̄ neq̄ masculū neq̄ feiam vllā habz aliā p̄ter eā. **T**ibi debet om̄is substātia ei⁹ : et optet eā te accipere coniugem. **D**ete ḡ eam a p̄re ei⁹ ⁊ dabit tibi eā vxorem. **T**ūc r̄ndit thobias. et dixit. **A**udio quia tradita est septē viris. ⁊ mortui sunt : sed ⁊ hoc audiui. quia demoniū occidit illos. **T**imeo ergo ne forte et michi hec eueniant : ⁊ cū sim vnic⁹ parentib⁹ meis : deponā senectutē illorū cū tristicia ad inferos. **T**ūc angel⁹ raphael dixit ei. **A**udi me et oñdam tibi. qui sunt quibus p̄ualē potest demoniū. **H**ij nāq̄ q̄ diuigiū ita suscipiūt. vt deum a se ⁊ sua mente excludāt. ⁊ sue libidini ita vacēt sic equus et mulus quib⁹ non est intellect⁹ : habet potestātē demoniū sup̄ eos. **T**u aut̄ cū acciperis eam. ingressus cubiculū p̄ tres dies otinens esto ab ea : et nichil aliud nisi oratiōib⁹ vacabis cū ea. **T**erā aut̄ nocte. incenso iecore piscis fugabit̄ demoniū. **D**eda vō nocte in copulatōe sanctorū patriarcharū admitteris. **T**ercia vero nocte b̄ndictōem osequeris : vt filij ex vobis p̄creent̄ incolumes. **T**ransacta aut̄ tertia nocte accipies v̄ginē cū timore dñi. amore filiorū magis q̄ libidinis ductus : vt in semine abrahe benedictōem in filiis osequaris. **CA. VII.**

Ingressi sunt aut̄ ad raguel et suscepit eos raguel cum gaudio. **I**ntuensq̄ thobiā raguel : dixit ane vxori sue. **Q**uā similis est iuuenis iste cōsorbino meo. **E**t cū hec dixisset. ait. **V**n̄ estis iuuenes fratres nostri. **A**t illi dixerūt. **E**x

tribu neptalim sumus ex captiuitate mimi-
ue. Dixitq; illi raguel. Nostis thobiam fratrem
meum. Qui dixerunt. Nouimus. Cumq; mul-
ta bona loqueretur de eo: dixit angelus ad ra-
guel. Thobias de quo interrogas. pacis
istius est. Et misit se raguel. et cum lacrimis
osculatus est eum: et plorans supra collum eius
dixit. Benedictio sit tibi fili mi: quia boni et
optimi viri filius es. Et anna uxor eius et sa-
ra ipsorum filia lacrimate sunt. Postquam autem lo-
cuti sunt: precepit raguel occidere arietem. et pa-
rari ouium. Cumq; hortaretur eos discumbere
ad prandium: thobias dixit. Hic ego hodie
non manducabo neque bibam: nisi prius petitionem
meam confirmes: et promittas michi dare saram
filiam tuam. Quo audito uerbo raguel ex-
pauit. sciens quid euenerit illis septem uiris. qui
ingressi sunt ad eam: et timere cepit. ne for-
te et huic similiter oringeret. Et cum nutaret
et non daret ullum petenti responsum: dixit
ei angelus. Noli timere dare eam isti: quo-
niam huic timentis deum debetur coniunx filia
tua. Propterea alius non potuit habere il-
lam. Tunc dixit raguel. Non dubito quod deus
preces et lacrimas meas in conspectu suo admi-
serit. Et credo quoniam ideo fecit ut ueni-
re ad me: ut et ista coniungeretur cognationi
sue. secundum legem moysi. Et nunc noli dubi-
um gerere: quod tibi eam tradam. Et apprehen-
dens dexteram filie sue: dextre thobie tradi-
dit dicens. Deus abraham et deus ysaac et deus
iacob uobiscum sit: et ipse coniungat uos: im-
pleatque benedictionem suam in uobis. Et ac-
cepta carta. fecerunt conscriptionem coniugii.
Et post hec epulati sunt benedicentes deum.
Vocauitque raguel ad se annam uxorem suam:
et precepit ei ut pararet alteri cubiculum.
Et introduxit illuc saram filiam suam: et la-
crimata est. Dixitque ei. Forti animo esto
filia mea. Dominus celi det tibi gaudium pro tedio
quod perpessa es. **CA. VIII.**

Postquam uero cenauerunt: introduce-
runt iuuenem ad eam. Recordatus
itaque thobias sermonem angelis prouo-
lit de cassidili suo partem iecoris: posuitque
eam super carbones uiuos. Tunc raphael an-
gelus apprehendit demonium: et religauit eum
in deserto superioris egipti. Tunc hortatus
est uirginem thobias: dixitque ei. Para exurge
et deprecemur deum hodie et cras et secundum

cras: quia hijs tribus noctibus deo iungimur:
tercia autem transacta nocte. in nostro erimus con-
iugio. Filij quippe sanctorum sumus: et non
possumus ita coniungi sicut et gentes que igno-
rant deum. Surgentes autem pariter instanter
orabant ambo simul: ut sanitas daretur eis.
Dixitque thobias. Domine deus patrum nostrorum
benedicant te celi terre mareque et fontes et
flumina: et omnes creature tue que in eis sunt.
Tu fecisti adam de limo terre: dedistique ei
adiutorium euam. Et nunc domine tu scis quia
non luxurie causa accipio sororem meam con-
iugem: sed sola posteritatis dilectione in qua
benedicant nomen tuum in secula seculorum. Dixit
itaque sara. Misere nobis domine. misere no-
bis: et conuiescamus ambo pariter fami. Et
factum est circa pullos cantum. accersiri ius-
sit raguel seruos suos et abierunt cum eo pari-
ter ut uiderent sepulchrum. Dicebat enim: ne
simili modo euenerit ei. qui et ceteris alijs sep-
tem uiris qui sunt ingressi ad eam. Cumque
parasset fossam: reuersus raguel ad uxorem
suam. dixit ei. Mitte unam ex ancillis tuis. et
videat si mortuus est: ut sepeliam eum ante-
quam illucescat. At illa misit unam ex ancillis
suis. Que ingressa cubiculum reperit eos sal-
uos et incolumes: secum pariter dormientes.
Et reuersa nuntiavit bonum nuntium. Et bene-
dixerunt dominum. raguel uidelicet et anna ux-
or eius: et dixerunt. Benedictum te domine deus
israel quia non contigit nobis quemadmodum
putabamus. Fecisti enim nobiscum misericordiam
tuam: et exclusisti a nobis inimicum persequen-
tem nos. Misertus es autem duobus uicinis.
Fac. eos domine in plenius benedicere te: et sacri-
ficium laudis tue et sue sanitatis offerre: ut
cognoscat uniuersitas gentium. quia tu es
deus solus in uniuersa terra. Statimque pre-
cepit seruis suis raguel ut repleret terra
fossam quam fecerat priusquam illucesceret. Ux-
ori autem sue dixit ut instrueret ouium: et pre-
pararet omnia que in cibos erant iter agenti-
bus necessaria. Quas quoque pingues vac-
cas. et quatuor arietes occidere fecit: et para-
ri epulas omnibus uicinis suis. cunctisque ami-
cis. Et adiurauit raguel thobiam: ut duas
ebdomadas moraretur apud eum. De omnibus
autem que possidebat raguel dimidia partem
dedit thobie: et fecit hanc scripturam: ut pro
dimidia que supererat. post obitum eorum

thobie dño deueniret. **CA. IX.**

Nunc vocauit thobias agelū ad se. quē quidē hōiem existimabat; dixitq; ei. Azaria frater: peto vt aulescutes vba mea. Si meipm tradā tibi seruū: non ero odignus pudentie tue. Tamen obsecro te vt assumas tibi aialia siue seruitia: et vadas ad gabelū in rages ciuitatem medoz: reddasq; ei cyrographū suū: et recipias ab eo pecuniā. et roges eū venire ad nuptias meas. Scis em̄ ipse quoniam numerat p̄r meus dies: et si tardaue- ro vna die plus ostriat anima ei⁹. Et cer- te vides quō adiurauit me raguel: cui⁹ ad iuramentū spernere non possum. Tunc ra- phael assumens q̄tuor ex suis raguelis et duos camelos. in rages ciuitatem medoz prexit: et inueniens gabelū dedit ei cyro- graphū suū: et recepit oēm pecuniā. Indica- uitq; ei de thobia filio thobie om̄ia q̄ gesta sunt: fecitq; eum secum venire ad nuptias. Cūq; ingressus esset domū raguelis. inue- nit thobiam discumbentē: et exiliēs oscula- ti sunt se inuicē. Et fleuit gabelus: bñdix- itq; deū et dixit. Bñdicat te deus isrl: quia filius es optimi viri et iusti. et timētis deū. et elemosinas facientis. Et dicat bñdictio sup vxorē tuā. et super parētes vestros: et videatis filios v̄ros et filios filiorū v̄rorū vsq; in terciā et quartā generatōem: et sit semē v̄rm bñdictū a deo isrl qui regnat in secula seculorū. Cūq; om̄s dixissent amen: accesserunt ad diuinum. Sed et cū timore domini nuptiarum diuinum exercebant.

CAPITVLVM. X.

Quā vero moras faceret thobias causa nuptiarū: sollicit⁹ erat pat̄ eius thobias dicens. Putas q̄re morat̄ fili- us meus: aut q̄re detentus est ibi? Putas ne gabelus mortuus est. et nemo reddit il- li pecuniā. Cepit aut̄ ostriari nimis ipse et anna vxor eius cum eo: et ceperunt am- bo simul flere: eo q̄ die statuto m̄mi me re- uerteret̄ filius eorū ad eos. Flebat igitur mater eius irremediabilibz lacrimis: atq; dicebat. Deu me fili mi vt quid te misim⁹ peregrinari. lumē oculorū n̄rorum. baculū senectutis nostre: solaciū vite n̄re. spem po- steritatis nostre. Om̄ia simul in te vno ha- bentes: te nō debuimus dimittere a nobis

Cui dicebat thobias. Tace et noli turba- ri: sanus est filius noster: satis fidelis ē vir ille cū quo misimus eū. Illa autē nullo mō osolari poterat sed q̄tidie exiliens circūspi- ciebat. et circūibat vias om̄s p̄ quas spes remeandi videbat: vt pcul videret eū si fi- eri posset remētē. At vero raguel dicebat ad generū suū. Mane hic: et ego mittā nun- cium salutis de te ad thobiā patrē tuū. Cui thobias ait. Ego noui quia p̄r meus et mat̄ mea modo dies oputat: et cruciat̄ sp̄rit⁹ eorū in ip̄is. Cūq; v̄bis multis rogaret ra- guel thobiā. et ille eū nulla ratione vellet audire: tradidit ei saram et dimidiā p̄rem om̄is sb̄stantie sue. in pueris. in puellis in pe- cudibz. in camelis et in vaccis et pecunia multa: et saluū atq; gaudentē dimisit eum a se dicens. Angelus dñi sanct⁹ sit in itine- re v̄ro: pducaturq; vs incolumes et inueni- atis om̄ia recte circa parētes v̄ros et vide- ant oculi mei filios v̄ros p̄s q̄ moriar. Et apprehendētes parentes filiam suam. oscu- lati sunt eam. et dimiserūt ire: monētes eā honorare soceros. diligere maritū. regere familiā. gubernare domū. et seipam irrep- hēnsibilem exhibere. **CA. XI.**

Quāq; reuertērent: puenerunt ad charrā q̄ est in medio itinere ostra- minū. vñdecimo die. Dixitq; an- gelus. Thobia frater scis quemadmodū reliquisti p̄rem tuū. Si placet itaq; tibi p̄ cedamus: et lento gradu insequant̄ iter no- strum familie simul cū iuge tue. et cū aia- libz. Cūq; hoc placuisset vt irēt: dixit ra- phael ad thobiā. Tolle tecū ex felle piscis. erit em̄ necessarium. Tulit itaq; thobias ex felle illo: et abierūt. Anna autē sedebat secus viam q̄tidie in sup̄cilio montis: vnde respicere poterat de longinq̄. Et dū ex eo- dem loco specularēt aduentū eius: vidit a longe et ilico cognouit venientē filiū suū. currēsque nūciauit viro suo dicens. Ecce ve- nit fili⁹ tuus. Dixitq; raphael ad thobiam. At vbi introieris domū tuam. statim ado- ra dñm deum tuū: et gr̄as agens ei. accede ad p̄rem tuū: et osculare eū. Statimq; li- ni sup̄ oculos eius ex felle isto piscis. quod portas tecū. Scias em̄ qm̄ aperientur mor- oculi eius: et videbit p̄r tuus lumen celi: et in aspectu tuo gaudebit. Tūc precucurrit

canis qui simul fuerat in via: et quasi nuncius
adueniens blādimēto sue caude gaudebat
Et exurgens cecus pater cepit offendens
pedibus currere: et data manu puero occur-
rit in obuiā filio suo. Et suscipiens osculat⁹
est eū cū vxore sua: et ceperūt flere p̄ gau-
dio. Cūq; adorassent deū. et grās egissent:
osederūt. Tunc sumens thobias de felle pi-
scis. līniuit oculos p̄ri suo. Et sustinuit qua-
si dimidiā fere horā. et cepit albugo ex ocu-
lis eius q̄si mēbranū ouī egredi. Ad appre-
hendens thobias traxit ab oculis eius: sta-
timq; visum recepit. Et glorificabant deū
īpe videlicet et vxor eius et om̄s qui sciebāt
eū. Dicebatq; thobias. B̄ndico te dñe de⁹
isrl̄ quia tu castigasti me: et tu saluasti me.
Et ecce ego video thobiā filiū meum. In-
gressa est etiā post septē dies sara vxor fi-
lij eius. et om̄is familia et pecora sana: et ca-
meli. et pecunia multa vxoris: sed et illa pe-
cunia quā receperat a gabelo. Et narrauit
parentibus suis om̄ia b̄nficia dei: q̄ fecisset
circa eū p̄ hōiem qui eum duxerat. Venērūt
q; achior et nabath osobrini thobie. gaudē-
tes ad thobī et congratulantes ei de om̄ibus
bonis q̄ circa illū oñderat deus. Et p̄ septē
dies epulantes om̄s eū gaudio magno ga-
uisi sunt.

CA. XII.

Quē vocauit ad se thobias filium
suum: dixitq; ei. Quid possum⁹ da-
re viro istī sancto q̄ venit tecū? Re-
spondēs thobias. dixit patri suo. Pat̄ quā
mercedē dabimus ei: aut qd̄ dignum pote-
rit esse b̄nficijs eius? Ne duxit et reduxit
sanū: pecuniā a gabelo ipse recepit: vxorē
īpe me habere fecit. et demonium ab ea īpe
opescuit: gaudiū parentib⁹ eius fecit. me-
ipm a deuoratōe piscis eripuit: te q̄ vide-
re fecit lumen celi: et bonis om̄ib⁹ p̄ eum re-
pleti sumus. Quid illi ad hēc poterim⁹ dig-
num dare? Sed peto te pater mi: vt roges
eum. si forte dignabit̄ medietatē de om̄ib⁹
q̄ allata sunt sibi assumere. Et vocātes eū
p̄r scilicet et filius. tulerūt eū in prem. et ro-
gare ceperunt vt dignaret̄ dimidiā ptem
oīm q̄ attulerāt acceptā habere. Tūc dix-
it eis occulte. B̄ndicite deū celi: et coram
om̄ibus viuentib⁹ cōfitemini ei quia fecit
vobiscū misericordiam suam. Etenim sacramē-
tum regis abscondere bonū est: opa aut̄ dei

reuelare et ofiteri honorificū est. Bona est
oratio cū ieiunio et elemosina. magis q̄ the-
sauros auri recondere: qm̄ elemosina a mō-
te liberat. et īp̄a est que purgat peccata: et
facit inuenire vitā eternam. Qui aut̄ faci-
unt peccatū et iniquitatē: hostes sūt anime
sue. Manifesto ergo vobis veritatē: et non
abscondā a vobis occultum s̄monē. Quā-
do orabas cū lacrimis et sepeliebas mortu-
os: et derelinquebas prādium tuū et mortu-
os abscondebas p̄ diē in domo tua et nocte
sepeliebas eos: ego obtuli orationē tuam
dño. Et quia acceptus eras deo: necesse fu-
it vt tēptatio p̄baret te. Et nūc misit me
dñs vt curarē te: et saram vxorem fili tui
a demonio liberarem. Ego em̄ sum rapha-
el angelus: vnus ex septem q̄ astamus an-
dñm. Cūq; hēc audissent turbati sunt et
tremētes ceciderunt sup̄ terrā in faciē suā.
Dixitq; eis angel⁹. Pax vobis. Nolite ti-
mere. Etenim cū essem vobiscū p̄ volūtātē
dei. ipm b̄ndicite et cātate illi: videbar qui-
dem vobiscū māducare. et bibere: s; ego ci-
to inuisibili et potu qui ab hōibus videri nō
potest vtor. Tēpus ē ergo vt reuertar ad
eum q̄ me misit: vos aut̄ b̄ndicite deū: et nā-
rate om̄ia mirabilia ei⁹. Et cū hēc dixisset.
ab aspectu eorū ablat⁹ est: et vltra eū vi-
dere non potuerūt. Tūc prostrati p̄ horas
tres in faciē: b̄ndixerūt deū. Et exurgē-
tes. narrauerūt om̄ia mirabilia eius.

CAPITVLVM. XIII.

Aperiens aut̄ thobias senior os su-
um: b̄ndixit dñm et dixit. Magn⁹
es dñe in eternū et in om̄ia sc̄la regnū tuū:
qm̄ tu flagellas et saluas. deducis ad infe-
ros et reducis: et non est qui effugiat ma-
num tuam. Cōfitemini dño filij isrl̄. et in cō-
spectu gentiū laudate eū: qm̄ ideo disperfit
vos inter gentes q̄ ignorāt eū. vt vos enā
retis mirabilia ei⁹: et faciatis scire eos q̄a
non est alius deus om̄ipotens p̄ter eū. Ipe
castigauit nos p̄pter iniquitates n̄as: et
īpe saluabit nos p̄pter misericordiā suam.
Aspicite ḡ q̄ fecit vobiscū: et cū timore et
tremore ofitemini illi: regemq; sc̄lorū exal-
tate in operib⁹ v̄ris. Ego aut̄ in terra cap-
tiuitatis mee cōfitebor illi qm̄ oñdit maie-
statem suam in gentē peccatricē. Cōverti
mini itaq; peccatores. et facite iusticiā corā

domino: credentes quod faciat vobiscum misericordiam suam. Ego autem et anima mea in eo letabimini. Benedicite domino omnes electi eius: et agite dies leticie: et confitemini illi. Iherusalem ciuitas dei. Castigauit te dominus in operibus manuum tuarum. Confitere domino in bonis tuis et benedic deum sanctorum: ut reedificet in te tabernaculum suum: et reuocet ad te omnes captiuos: et gaudeas in omnia secula seculorum. Luce splendida fulgebis et omnes fines terre adorabunt te. Nationes ex longinquo ad te venient: et munera deferentes adorabunt in te dominum: et terram tuam in sanctificationem habebunt. Nomen enim magnum inuocabunt in te. Maledicti erunt qui contempserint te: et condemnati erunt omnes qui blasphemauerint te: benedicti quoque erunt qui edificauerint te. Tu autem letaberis in filiis tuis: quoniam multi omnes benedicent et congregabunt ad dominum. Beati omnes qui diligunt te: et qui gaudent super pace tua. Anima mea benedic dominum: quoniam liberauit iherusalem ciuitatem suam. Beatus ero: si fuerint reliquie seminis mei ad videndam claritatem iherusalem. Dorte iherusalem ex saphiro et smaragdo edificabuntur: et ex lapide preciosissimo omnis circuitus murorum eius. Ex lapide candido et mundo omnes platee eius sternetur: et per vias eius alleluia cantabitur. Benedictus dominus qui exaltauit eam: ut sit regnum eius in secula seculorum super eam amen. **CA. XIII**

Et consummati sunt sermones thobie. Et postquam illuminatus est thobias vixit annis quadraginta duobus: et vidit filios nepotum suorum. Completis itaque annis centum duobus. Sepultus est honorifice in minie. Quinquaginta namque et sex annorum lumen oculorum amisit: sexagenarius vero recepit. Reliquum vero vite sue: in gaudio fuit: et cum bono profectu timoris dei preiit in pace. In hora autem mortis sue vocauit ad se thobiam filium suum: et septem iuuenes filios suos nepotes: dixitque eis. Prope erit interitus minie. Non enim excidit verbum domini: et fratres nostri qui dispersi sunt a terra israel reuertentur ad eam. Dominus autem terra eius deserta replebit: et domus dei quam in ea incensa est iterum reedificabit: ibique reuertentur omnes timorantes deum. Et relinquent gentes ydola sua: et venient in iherusalem: et inhabitabunt in ea: et gaudebunt in ea omnes reges terre: adorantes regem israel. Audite ergo filii mei: patrem

vestrum. Seruite domino in veritate: et inquirete ut faciatis quod placita sunt illi. Et filii vestri mandate: ut faciant iusticias et elemosinas: ut sint memores dei: et benedicant eum in omni tempore in veritate et in tota virtute sua. Nunc ergo filii audite me: et nolite manere hic. Sed quicquid die sepelieritis matrem vestram: circa me in vno sepulchro: ex eo dirigite gressus vestros ut creatis hunc. Video enim: quia iniquitas eius finem dabit ei. Factum est autem post obitum matris sue: thobias abscessit ex minie cum uxore sua et filiis: et filiorum filijs: et reuersus est ad soceros suos. Inuenitque eos incolumes in senectute bona et cura eorum gessit. Et ipse clausit oculos eorum: et omnem hereditatem domus raguelis ipse precepit viditque quoniam tam generationem filios filiorum suorum. Et completis annis nonaginta et nouem in timore domini: cum gaudio sepelierunt eum. Dominis autem cognatio eius et omnis generatio eius in bona vita et in sancta conuersatione permansit: ita ut accepti essent tam deo quam hominibus: et cunctis habitantibus terram.

Explicit liber thobie. Incipit prologus beati iheronimi in librum iudith.

Pud hebreos liber iudith inter agnographa legitur: cuius auctoritas ad roboranda illa que ad contentum veniunt minus ydonea iudicatur. Chaldeo tamen sermone conscriptus: inter hystorias computatur. Quia hunc librum sinodus nicena: in numero sanctarum scripturarum legitur computasse. ac quem postulationi vestre. primo exactioni: et se posteris occupationibus quibus vehementer artabar. huic vnam lucubracionem dedit: magis sensum e sensu quam ex verbo verbum transferes. Auctororum codicum varietatem viciosissimam amputavi sola ea que intelligentia integra in verbis chaldeis inuenire potui. latinis expressi. Accipite iudith viduam castitatis exemplum: et triumphali laude perpetuis eam preconis declarate. Hanc enim non solum feminis sed et viris imitabilem dedit: qui castitatis eius remunerator virtutem talem tribuit. ut in uictum omnibus hominibus vinceret: in superabilem superaret.

Explicit prologus. Incipit liber iudith. C. I.

Mepharat itaq; rex medo-
rū sibiugauerat multas gē-
tes imperio suo: et ipse edi-
ficauit ciuitatē potentissi-
mam quā appellauit egba-
tamis. Ex lapidib; q̄dratis
et sectis fecit muros eius:
in altitudine cubitorum septuaginta: et in
latitudine cubitoꝝ triginta: turres vō ei-
us posuit in altitudine cubitoꝝ centum.
Per q̄drum vero earū: latus vtrūq; vice-
norū pedū spacio tendebatur: posuitq; por-
tas eius in altitudine turriū. Et gloriaba-
tur q̄si potēs in potentia exercitus sui: et in
gloria q̄drigaz suaz. Anno igit̃ duodeci-
mo regni sui: nabuchodonosor rex assirioꝝ
q̄ regnabat in minie ciuitate magna pug-
nabit contra arphaxat: et obtinuit eū in ca-
po magno q̄ appellat̃ ragau: circa eufratē
et tygrin: et yadason in campo erioch regis
elicoꝝ. Tūc exaltatū est regnū nabucho-
donosor: et cor eius eleuatū est. Et misit ad
om̃s q̄ habitabāt in cilicia: et damasco: et li-
bano: et ad gētes que sunt in carmelo et ce-
dar: et inhabitātes galileā: in capō magno
esbrelon: et ad om̃es qui erāt in samaria: et
trans flumen iordanen: vsq; iherosolim: et oēm
terrā yesse: q̄usq; pueniāt ad mōtes ethio-
pie. Ad hos om̃s misit nūcios nabuchodono-
sor: rex assirioꝝ: qui om̃s vno animo cōtra-
dixerūt et remiserūt eos vacuos: ac sine ho-
nore abiecerūt. Tūc indignatus nabucho-
donosor rex ad oēm t̃ram illam: iurauit p̃
regnū et tronū suū: q̄ defēderet se de om̃ib;
hij;.

CA.

II.

Anno terciodecimo nabuchodono-
sor regis: vicesima et secūda die men-
sis primi: factū ē vbum in domo
nabuchodonosor regis assirioꝝ: vt defende-
ret se. Vocauitq; om̃s maiores om̃sq; du-
ces bellatores suos: et habuit cū eis misterī-
um oīlij sui. Dixitq; cogitatōem suā in eo
esse: vt oēm terrā suo sibiugaret imperio.
Qd̃ dictū cū placuisset oībus: vocauit na-
buchodonosor rex holofernē p̃ncipē militie
sue: et dixit ei. Egredere aduersū om̃e reg-
num occidētis: et contra eos p̃cipue q̄ cōtēp-
serūt imperiū meū. Non parcet oculus tu-
us vlli regno: oēmq; urbē munitā sibiuga-
bis michi. Tūc holofernes vocauit duces

et magistrat9 vtutis assirioꝝ: et dinumerā-
uit viros in expeditione sicut p̃cepit ei rex.
centūviginti milia peditū pugnatorum: et
equites sagittarios duodecim milia. Dē-
m q̄ expeditōem suā fecit p̃ire in multitudine
ne innumerabiliū cameloꝝ: cū hīs q̄ exer-
citib; sufficeret copiose: bonū q̄ armenta:
gregesq; ouīū: q̄rū non erat numer9. Fru-
mentū ex om̃i firia in t̃rastu suo parari cō-
stituit. Aurū vero et argentū de domo re-
gis assumpsit multū nimis. Et p̃fectus est
ipse et om̃is exercit9 cū quadrigis et eq̄ti-
bus et sagittariis: qui cooperuerūt faciem
terre sicut locuste. Cūq; p̃trāssisset fines
assirioꝝ venit ad magnos mōtes ange qui
sunt a sinistro cilicie: ascēditq; om̃ia castel-
la eorū: et obtinuit oēm munitiōē. Effre-
git autē ciuitatē op̃matissimā melothip:
dauitq; om̃s filios tharhis: et filios ismahel
qui erāt contra faciē deserti: et ad austrū ter-
re celeon. Et t̃rāsiuit eufratē: et venit in me-
sopotamiā: et fregit oēs ciuitates excelsas
que erāt ibi a torrēte mābre vsq; ad pue-
niā ad mare: et occupauit terminos eius a
cilicia vsq; ad fines iaphet: qui sunt ad au-
strū. Adduxitq; om̃s filios madian: et p̃da-
uit oēm locupletatōem eorū: om̃sq; resistē-
tes sibi occidit in ore gladij. Et post hec de-
scendit in capos damasci in dieb; messis et
succendit om̃ia sata: om̃sq; arbores et vine-
as fecit incidi et cecidit timor illius super
om̃s inhabitantes terrā.

CA. III.

Quoniam miserūt legatos suos vniuer-
sarū vrbū ac p̃uinciarū reges ac
p̃ncipes firie: scilicet et mesopota-
mie: et firie sobal: et libie: atq; cilicie: q̄ veni-
entes ad holofernē dixerūt. Desinat indig-
natio tua circa nos. Melius est em̃ vt viuē-
tes seruiamus nabuchodonosor regi mag-
no: et s̃bditi simus tibi: quā morietes cū in-
teritu n̄ro ip̃i seruitutis n̄re damna patia-
mur. Om̃is ciuitas n̄ra om̃sq; possessio: om-
nes colles et mōtes: et cāpi: et armēta boū:
gregesq; ouīū: et caprarū equorūq; came-
lorū et vniuerse facultates n̄re atq; fami-
lie in õspectu tuo sunt. P̃mit om̃ia sub lege
tua. Nos etiam et filij nostri: s̃ui tui sum9.
Veni nob; pacificus dñs: et vt ere seruicio
nostro sicut placuerit tibi. Tūc descendit
de montib; cū equitib; in virtute magna:

et obtinuit omnem civitatem et omnem inhabitantem terram. De universis autem urbibus assumpsit sibi auxilios viros fortes et electos ad bellum. Tuncque metus principibus illius incubuit: ut universarum urbium habitatores principes et honorati simul cum populo exirent in obviam venienti: excipientes eum cum coronis et lapidibus: ducetes choros in tympanis et tibis. Nec ista tamen facientes ferocitatem eius pectoris mitigare potuerunt. Nam et civitates eorum destruxit et lucos eorum excidit. Precepit enim illi nabuchodonosor rex: ut omnes deos terre exterminaret: videlicet ut ipse solus diceretur deus ab his nationibus que potuissent holofernis potentia subiugari. Pertransiens autem syriam sobal et omnem appamiam omnemque mesopotamiam: venit ad ydumeos in terra gabaa: accepitque civitates eorum et sedit ibi per triginta dies: in quibus diebus adunari precepit universum exercitum virtutis sue.

CAPITVLVM.

.III.

Nunc audientes hec filii israel qui habitabant terram iudee: timuerunt valde a facie eius. Tremor etiam et horror inuasit sensus eorum: ne hoc faceret iherusalem et templum domini: quod fecerat ceteris civitatibus et templis earum. Et miserunt in omnem samariam per circuitum usque iericho: et preoccupaverunt omnes vertices montium. Et muris circumdederunt viros suos: et congregaverunt frumenta in preparationem pugne. Sacerdos etiam eliachim scripsit ad universos qui erant extra ephraim: qui est extra faciem capii magni iuxta dotaim: et universis per quos via transitus esse poterat: ut obtinerent ascensus montium per quos via esse poterat ad iherusalem: et illic custodirent ubi angustum iter esse poterat inter montes. Et fecerunt filii israel: secundum quod constituerat eis sacerdos domini eliachim. Et clamavit omnis populus ad dominum instantia magna et humiliauerunt animas suas in ieiuniis: ipsi et mulieres eorum. Et induerunt se sacerdotes cilicis: et infantes perstraverunt extra faciem templi domini: et altare domini operuerunt cilicio. Et clamaverunt ad dominum deum israel unanimiter: ne darent in perditionem infantes eorum: et uxores eorum in divisionem: et civitates eorum in exterminium: et sancta eorum in pollutionem: et fieret in obprobrium gentibus. Tunc eliachim sacerdos domini magnus circumivit omnem israel: allocutusque est

eos dicens. Scitote quoniam exaudiuit dominus preces vestras: si manentes permanseritis in ieiuniis et orationibus in conspectu domini. Memores estote moysi servi domini: qui amalech contra fidem in virtute sua et in potentia sua et in exercitu suo: et in clipeis suis et in curribus et in equitibus suis non ferro pugnando: sed precibus sanctis orando deiecit. Sic erunt universi hostes israel: si perseveraveritis in hoc opere quod cepistis. Ad hanc igitur exhortationem eius deprecantes dominum: permanebant in conspectu domini: ita ut etiam hi qui offerebant domino holocausta: premissi cilicis offerrent sacrificia domino: et erat cinis super capita eorum. Et ex toto corde suo omnes orabant deum: ut visitaret populum suum israel. **CA.** .V.

Nunciatumque est holoferni principi militie assiriorum quod filii israel pararent se ad resistendum: ac montium itinera conclusisset: et furore nimio exarsit in iracundia magna. Vocavitque omnes principes moab et duces ammoe: et dixit eis. Dicite michi quis sit populus iste qui montana obsidet: aut qui et quales et quante sint civitates eorum qui etiam sit virtus eorum aut que sit multitudo eorum vel quis rex militie illorum. Quare per omnibus qui habitant in oriente isti contemplerunt me: et non exierunt in obviam nobis: ut susciperent nos cum pace. Tunc achior dux omnium filiorum amoe respondens ait. Si digneris audire domine: dicam veritatem in conspectu tuo de populo isto qui in montanis habitat: et non egredietur verbum falsum ex ore meo. Populus iste ex progenie chaldeorum est. Hic primus in mesopotamia habitavit: quoniam noluerunt sequi deos patrum suorum qui erant in terra chaldeorum. Deserentes itaque ceremonias patrum suorum qui multitudinem deorum erant unum deum celi coluerunt: qui et precepit eis ut exirent inde: et habitarent in carris. Cumque operuisset omnem terram fames: descenderunt in egiptum: illicque per quadringentos annos sic multiplicati sunt: ut dinumerari eorum non posset exercitus. Cumque gravaret eos rex egipti atque edificationibus urbium suarum in luto et latere subiugasset eos: clamaverunt ad dominum suum et percussit totam terram egipti: plagis variis. Cumque eiecissent eos egipti a se: et cessasset plaga ab eis et iterum eos vellent cape et ad suum servitium revocare: fugientibus hiis dominus

celi mare apuit: ita ut huic inde aque quasi murus solidarentur: et isti pede secundo fundum maris pambulando transirent. In quo loco dum innumerabilis exercitus egyptiorum eos persequeretur: ita aquis cooptus est: ut non remaneret vel unus. qui factum posteris nuntiaret. Egressis etiam mare rubrum deserta syna montis occurrerunt: in quibus nunquam homo habitare potuit: vel filius hominis requieuit. Illic fortes amari obdulcati sunt eis ad bibendum: et per annos quadraginta annonam de celo consecuti sunt. Vbi cum ingressi sunt: sine arcu et sagitta. et absque scuto et gladio. deus eorum pugnabit per eis et viciet. Et non fuit qui insultaret populo isti: nisi quando recessit a cultu domini dei sui. Quotiescunque autem propter ipsum deum suum alterum coluerunt: dati sunt in perditionem et in gladium et in obprobrium. Quotiescunque autem penituerunt se recessisse a cultura dei sui: dedit eis deus celi virtutem resistendi. Denique cananeum regem et iebuseum. et pherezeum et eueum et etheum et amorreum et omnes potentes in esebon prostraverunt: et terras eorum et civitates eorum ipsi possederunt: et usque dum non peccarent in conspectu dei sui erant cum illis bona. Deus enim illorum odit iniquitatem. Nam et annos hos cum recessisset a via quam dederat illis deus ut ambulant in ea. exterminati sunt populi a multis nationibus: et plurimi eorum captivi abducti sunt in terram non suam. Nunc autem reuerfi ad dominum deum suum ex dispersione qua dispersi fuerant adunati sunt: et ascenderunt montana hec omnia: et iterum possident iherusalem. ubi sunt sancta sanctorum. Nunc ergo mihi domine perquire si est aliqua iniquitas eorum in conspectu dei eorum ascendamus ad illos quoniam tradens tradet illos deus eorum tibi: et subiugati erunt sub iugo potestatis tue. Si vero non est offensio populi huius coram deo suo non poterimus resistere illis: quoniam deus eorum defendet illos: et erimus in obprobrium universae terre. Et factum est cum cessasset loqui achior verba hec: irati sunt omnes magnates holofernis. et cogitabant interficere eum dicentes ad alterutrum. Quis est iste qui filios israel posse dicat resistere regi nabuchodonosor. et exercitibus eius: homines inermes et sine virtute. et sine peritia artis pugnae. Ut ergo agnoscat achior quoniam fallit nos. ascendemus in montana: et cum capti fuerint potentes eorum tunc

cum eisdem gladio transuerberabit: ut sciant omnes gentes quoniam nabuchodonosor deus terre est. et propter ipsum alius non est. **CA. VI.**

Actum est autem cum cessasset loqui: indignatus holofernes vehementer dixit ad achior. Nunc propheta isti nobis dicens quod gens israel defendat a deo suo: ut ostendam tibi quoniam non est deus nisi nabuchodonosor: cum percusserimus eos omnes sicut hominem unum. tunc et ipse cum illis assiriorum gladio interibit: et omnis israel tecum perditione disperiet: et probabis quoniam nabuchodonosor dominus sit universae terre. Tunc gladius militie mee transiet per latera tua: et confixus eades inter vulneratos israel: et non respirabis ultra donec extermineris cum illis. Porro autem si prophetia tua veram existimas non occidat vulnus tuus: et pallores qui faciem tuam obtinet abscedat a te: si verba mea hec putas impleri non posse. Ut autem noueris quia simul cum illis hec experieris: ecce ex hac hora illorum populo sociaberis: ut dum dignas mei gladii penas exceperint. ipse simul ultioni subiaceas. Tunc holofernes precepit suis suis: ut apprehenderet achior et duceret eum in bethuliam: et traderet eum in manus filiorum israel. Et accipientes eum serui holofernis. perfecti sunt per caestria: sed cum appropinquasset ad montana. exierunt contra eos fundibularii. Illi autem diuertentes a latere montis. ligauerunt achior ad arborem manibus et pedibus: et sic vinculum de restibus dimiserunt eum et reuerfi sunt ad dominum suum. Porro filii israel descendentes de bethulia. venerunt ad eum. Quem soluentes duxerunt ad bethuliam: atque in medium populi illius statuentes percussati sunt. quid rerum esset quod illum vinculum assiriorum reliquissent. In diebus illis erat illic princeps ozias filius michea de tribu symeon: et charmi qui et gothoniell. In medio itaque seniorum et in conspectu omnium achior dixit omnia quae locutus fuerat ab holoferne interrogatus: et qualiter populus holofernis voluisset propter hoc verbum interficere eum: et quemadmodum ipse holofernes iratus iusserit eum israelitis hac de causa tradi: ut dum vinceret filios israel. tunc et ipsum achior diuersis iubeat suppliciis interficere propter hoc quod dixisset deus celi defensor eorum est. Cumque achior universa hec exposuisset: omnis populus cecidit in faciem adorantes dominum: et omnium lamentatione et fletu

vnanimis pces suas dño effuderūt dicentes. Dñe de⁹ celi et terre intuerere supbiam eoz ⁊ respice ad nostrā hūilitatez. et facie sanctorz tuoz attēde: et ostende qm̄ non de relinqs psumētes de te: et psumētes de se ⁊ de sua v̄tute gloriāntes humilias. Finito itaq; fletu: et p totum diē orōne populoz opleta: solati sūt achio dicētes. De⁹ p̄m nroz cui⁹ tu v̄tutem p̄dicasti. ip̄e tibi hāc dabit vicissitudiez: vt eoz magis tu iteris: tum videas. Cū vero domin⁹ de⁹ nō dederit hanc libertatem suis suis: sit ⁊ tecū de⁹ in medio n̄r. vt sic placuerit tibi ita cū tuis omnibz oūseris nobiscū. Tunc ozias finit oculo suscepit eū i domū suā: et fecit cenā magnam. Vocatis oibz p̄sbyteris fil expleto ieiunio refecerūt. Postea vero ouocatus est omnis p̄lus: et p totā noctē intra eccliam orauerūt: petētes auxiliū a deo isrl̄.

CAPITVLVM .VII.

Holofernes autez altera die pcepit exercitibz suis: vt ascenderent ad bethuliā. Erant autē pedites bellatoz centum viginti milia ⁊ equites viginti duo milia: ppter iparatōes viroz illoz q̄s occupauerat captiuitas: et adducti fuerant de pūncijs ⁊ vrbibz vniūse iuuetutis. Dēs pauerūt se pariter ad pūgnā. oītra filios isrl̄ et venerūt p crepidinē montis vsq; ad apicem q̄ respicit sup dothaim a loco qui dicitur belma. vsq; ad chelmon q̄ ē oītra eldreslon. Filij autē isrl̄ vt viderunt multitudinez illoz pstrauerūt se super terrā mittentes cinerem sup capita sua: vnanimis orātes vt de⁹ isrl̄ misericordiam suā ostenderet super populū suū. Et assumētes arma sua bellica. sederūt p loca que angustā itineris tramitem dirigūt inter montuosa: et erāt custodiētes ea tota die ⁊ nocte. Porro holofernes dū circūit p gyrum. reperit q̄ fōs qui isfluebat aq̄ductum illoz a pte australi extra ciuitatez dirigeret: et icidi pcepit aqueductū illoz. Erant tamen non longe fontes a muris ex q̄bus furtim videbātur haurire aquā ad reuocillandū poti⁹ quaz ad potandū. Sed filij amon ⁊ moab. accesserūt ad holofernē dicentes. filij isrl̄ non i lancea nec in sagitta cōfidunt: sed mōtes defendūt illos: et mununt illos colles in p̄cipicō ostituti. Vt ḡ sine cōgressione pug-

ne possis superare eos pone custodes fōtiū vt non hauriant ex eis: ⁊ sine gladio interficies eos: vel certe fatigati tradent ciuitatem suā quam putant in montibz positam superari non posse. Et placuerūt v̄ba h̄ coram holoferne et coram satellitibz eius: ⁊ ostituit p gyrum cētenarios per singulos fontes. Cūq; ista custodia p dies viginti fuisset expleta. defecerūt cisterne et collectiones aquaz oibz inhabitatibz bethuliā: ita vt non esset intra ciuitatē vnde satiarētur vel vna die: qm̄ ad mensurā dabatur pplis aqua q̄tidie. Tūc ad oziā oīgregati omnes viri femieq; iuuenes ⁊ paruuli. oēs simul vna voce dixerūt. Iudicet de⁹ mē nos et te: qm̄ fecisti i nos mala. nolens loq; pacifice cū asirij: et ppter h̄ v̄didit nos deus in manibz eoz. Et ideo non est q̄ adiuuet: cū p̄sternam̄ aī oculos eoz in fiti et p̄ditione magna. Et nūc oīgregate vniūsos qui in ciuitate sūt: vt spōte tradam⁹ nos oēs p̄plo holofernis. Melius est em̄ vt captiui b̄ndicam⁹ dominū viuētes: quā moriamur et sim⁹ obprobriū oīi carnī: cuz videam⁹ vxores n̄ras et infantes nostros mori aī oculos n̄ros. Contestam̄ hodie celū ⁊ terras et deū patrū nostroz q̄ vlciscit nos secūdū peccata n̄ra. vt iam tradatis ciuitatem in manū militie holofernis: vt sit finis nostre breuis in ore gladij: q̄ longior efficit i ariditate sitis. Et cū h̄ dixissent fact⁹ ē fletus et vlulat⁹ magnus in ecclesia omnibz: ⁊ p multas horas vna voce clamauerūt ad deū dicentes. Deccauim⁹ cum patribz nostris: iniuste egim⁹: iniquitatez fecim⁹. Tu quia pi⁹ es miserere nostri. et i tuo flagello vindica iniquitates n̄ras: ⁊ noli tradere oīfētes te p̄plo q̄ ignorat te vt nō dicant inter gentes vbi est de⁹ eozum. Et cū fatigati h̄is clamoribz ⁊ h̄is fletibz lassati: fuissent: exurgēs ozias infus⁹ lacrimis dixit. Equo aīo estote fratres: et hos q̄nq; dies expectem⁹ a dño misericordiā. Forsitan em̄ indignationē suā abscedet: et dat glām nomini suo. Si autē trāactis q̄nq; diebus non venerit adiutorium: faciemus h̄ v̄ba que locuti estis.

CAPITVLVM .VIII.

Et factū est cum audisset h̄ verba iudith vidua. q̄ erat filia merari.

filij ydo filij ioseph filij ozie filij elai filij ia-
 nor. filij gedeon filij raphoim filij achitob
 filij melchie filij ena filij nathanie filij sala-
 thiel filij simeon filij ruben: et vir eius fuit
 manasses q mortu9 est i dieb9 messis orde-
 acee: instabat em sup alligantes manipu-
 los in capo et venit est9 sup caput eius: et
 mortu9 e i bethulia ciuitate sua et sepul-
 tus est illic cu patrib9 suis. Erat autē iu-
 dith relicta ei9 vidua ia anis trib9 et men-
 sibus sex. Et in superiorib9 dom9 sue fecit
 sibi secretū cubiculum in q cum puell9 suis
 clausa morabat et hñs super lūbos suos ci-
 liciū. ieiunabat oib9 diebus vite sue pter
 sabbata et neomēias. et festa domus isrl.
 Erat autē eleganti aspectu nimis: cui vir
 su9 reliquerat diuitias mltas et familiam
 copiosa: ac possessiones armētis bou et gre-
 gib9 ouium plenas. Et erat h i oib9 famo-
 sissima. qm timebat dñm valde: nec erat q
 loqretur de illa vbum malū. h itaq cu au-
 disse qm ozias pmisisset q trāfacto qnto
 die traderet ciuitates: misit ad pfbiteros
 chabri et charim. Et venerūt ad illā: et dix-
 it illis. Qd est h vbum i q cōsensit ozias.
 vt tradat ciuitatē asirij: et si int qnq di-
 es non venerit vob adiutoriū. Et qui estis
 vos q tēptatis dñm. Non ē iste hmo q mi-
 sericordiā puocet: sed poti9 q irā excitet.
 et furore accēdat. Posuistis vos tempus
 miseracōis dñi: et in arbitriū vrm diē oſti-
 tuistis ei. Sed qz paties dñs est. in h ipso
 peniteam9: et indulgentiā ei9 lacrimis po-
 stulem9. Nō em qñ hō de9 sic ominabitur:
 neqz sic fili9 hois ad iracūdiam inflāmabi-
 tur. Et iāq humiliem9 illi aīas nras et in
 spū oſtituti humiliato. et fientes illi di-
 cam9 flētes dño. vt scdm volūtatē suaz
 sic faciat nobiscū cito misericordiā suā: vt
 sic oturbatum ē cor nrm i supbia eoz ita
 etiā de nra humilitate gloriem9: qm nō sū9
 secuti peccata patrū nroz q dereliquerūt
 deū suū. et adorauerunt deos alienos: p q
 scelere dati sūt in gladiū et in rapinā. et in
 cōfusione mīmiciis suis. Nos autē alteruz
 deū nescim9 pter ipm. expectem9 humiles
 solatōes eius. et exqret sanguinē nrm de
 afflictōib9 mīmicoz nroz: et humilia-
 bit omnes gentes quecūqz insurgūt cont
 nos: et faciet illas sine honore dñs de9 no-

ster. Et nunc fratres qm vos q estis pſbi-
 teri in pſo dei. et ex vob pendet aīa illoruz
 ad eloquium vestrū corda eoz erigite: vt
 memores sint qz tēptati sunt pſes nostri.
 vt pbarent si vere colerent deū suum. Me-
 mores esse debēt quō pater noster abrahā
 temptat9 ē. et p multas tribulatōes pba-
 tus. dei amicus effect9 ē. Sic ysaac. sic ia-
 cob. sic moyses: et oēs q placuerunt deo. p
 mltas tribulatōes trāserunt fideles. Illi
 autē q temptatōes non susceperūt cū timo-
 re dñi et in paciētā suā et in pperū mur-
 muratōis sue oſtra dñm ptulerūt: extermi-
 nati sunt ab exterminatore: et a serpētib9 p-
 ierūt. Et nos g non vlciscam9 nos p hñs q
 patim9: sed reputātes peccatis nostris hec
 ipsa supplicia mīmora esse: flagella dñi qñ
 fui q corripim9 ad emendatōes et non ad p-
 ditionem nraz euēisse credam9. Et dixe-
 runt illi ozias et pfbiteri. Dīa q locuta es
 vera sūt: et nō est in hmonib9 tuis vlla rep-
 henſio. Nūc g ora p nob. qm mulier sctā
 es. et timens deū. Et dixit illis iudith. Sic
 qd potui loq dei esse agnoscitis: ita qd facē
 disposui pbare si ex deo est. et orate vt fir-
 mū faciat de9 oſiliū meū. Stabitis vos ad
 portā nocte ista et ego exēā cū abra mea: et
 orate vt sic dixistis i dieb9 qnq respiciat
 dñs pſm suū isrl. Vos autē nolo scrutemini
 actū meum: et vſq dū renuntiez vobis. nil
 aliud fiat nisi oratio p me ad dñm deū no-
 ſtrum. Et dixit ad eam ozias princeps iu-
 de. Vade i pace: et dñs sit tecū in vltionem
 mīmicoz nroz. Et reuētes abierūt.

CAPITVLVM. IX.

Vib9 abscedentib9. iudith igressa
 oratoriū suum: et induens se cilicio
 posuit cinerem sup caput suū: et pſternēs
 se dño clamabat ad dñm dicens. Dñe de9
 patris mei symeon. q dedisti illi gladiū in
 defensione: alienigenoz violatores exti-
 terūt in cōmūnatōe sua. et denudauerunt
 fem9 vgmis in cōfusione: et dedisti mulieres
 illoz in pdam. et filias illorum i captiuita-
 tem. et oēs pdam in diuisione suis tuis qui
 zelauerūt zelū tuū: subueni qſo te dñe de9
 me9 mihi vidue. Tu em fecisti pōra: et illa
 p9 illa cogitasti: et h factū est qd ipe volu-
 isti. Hēs em vie tue parate sunt: et tua iu-
 dicia i tua puidētia posuisti. Respice castra

affirioꝝ nunc. sicut tūc castra egiptioꝝ
videre dignat⁹ es: qm̄ post suos tuos ama-
ti currebāt ofidentes i qd̄rigis et in eq̄ta-
tu tuo et i mltitudine bellatoꝝ. **Et** asperi
sti sup castra eoꝝ: et tenebre fatigauerunt
eos. Tenuit pedes eoꝝ abiss⁹ et aque ope-
ruerūt eos. **Hic** fiant et isti dñe. q̄ ofidunt
in multitudine sua. et i currib⁹ suis. et in cō-
tis. et i sagittis suis. et in lanceis gloriātur
et nesciunt qz tu ip̄e deus noster q̄ cōteris
bella ab initio. et dñs nomē est tibi. **Erige**
brachium tuū sic ab initio: et allide vtutes
eoꝝ in vtute tua. **Cadat** vtus eoꝝ in ira-
cundia tua. qui pmittunt se violare sancta
tua: et pollue tabernaculū nois tui: et deice
gladio suo cornu altaris tui. **Fac** domie: vt
gladio pprio ei⁹ supbia ampute. **Capiat**
laqueo oculoꝝ suoz i me. et pcuties eū ex
labijs caritatis mee. **Da** michi in aīo ostē-
tiam vt otemnā illū: et vtutes: vt euertam
illū. **Erit** em̄ h̄ memoriale nois tui: cū ma-
nus femie deiecerit eū. **Nō** em̄ i mltitudine
est vtus tua dñe: neqz in equoꝝ virib⁹ vo-
luntas tua. **Nec** supbi ab inico placuerunt
tibi: sed humiliū et mansuetoz semp tibi
placuit depectio. **De** celoz. creatō aq̄z.
et dñs toti⁹ creature. exaudi me miseraz
depectantem: et de tua misericordia psumen-
tem. **Memento** dñe testamēti tui. et da vbu
in ore meo et in corde meo ofiliū corrobora:
vt dom⁹ tua in sanctificatōe tua pmaneat:
et omnes gētes agnoscant q̄a tu es deus
et non est alius preter te

CAPITVLVM .X.

Actū ē autē cum cessasset clamare
ad dñm: surrexit de loco in q̄ iacue-
rat pstrata ad dñm. **Vocauitqz** abram su-
am: et descendēs in domū suam. abstulit a
se ciliciū: et exuit se vestimētis viduitatis
sue. **Et** lauit corp⁹ suum. et vnxit se mirro
optimo et discriminauit crinē capitis sui.
et imposuit mitram sup caput suū: et induit
se vestimētis iocunditatis sue. **Et** induit sa-
dalia pedib⁹ suis: assumpsit qz dextraliola.
et lilia. et maures et anulos: et oib⁹ ornamē-
tis suis ornavit se. **Cui** etiā dñs otulit splē-
dorem: qm̄ oīs ista opositio nō ex libidine. s3
ex vtute pdebat. **Et** ideo dñs hanc in illā
pulcritudinē apliauit: vt in cōparabili de-
core oīm oculis appareret. **Imposuit** itaqz

abre sue ascopā vini. et vas olei et polentā
et lapates. et panes et caseū: et pfecta est
Cūqz remisset ad portas ciuitatis: inuene-
rūt expectantes oziā. et p̄biteros ciuita-
tis. **Qui** cū vidisset eā stupētes mirati sūt
nimis pulcritudinē ei⁹. **Nichil** tamē inter-
rogantes eā: dimiserūt transire dicentes.
De p̄m n̄roz det tibi gratiā: et omē ofi-
liū tui cordis sua vtute corroboret: et glo-
rietur sup te iherl̄m et sit nomē tuū i nume-
ro s̄ctoꝝ et iustoꝝ. **Et** dixerūt hī q̄ illi-
erāt. oēs vna voce fiat fiat. **Iudith** vero
orās dñm: transiuit per portas ip̄a et abra-
eius. **Factū** ē autē cū descēderet mōtem cir-
ca ortum diei. occurrerūt ei exploratores
affirioꝝ: et tenuerūt eā dicentes. **Vnde** ve-
nis et aut q̄ vadis. **Que** r̄ndit. **Filia** sū he-
breoz. **Ego** fugi a facie eoꝝ qm̄ futur⁹
agnoui qd̄ dentur vob̄ in depectatōnez. p eo
q̄ otemnētes vos noluerūt vltro tradere
seip̄os: vt inuenirēt misericordiā i aspectu
v̄ro. **Hac** de causa cogitauī mecū dicens
Vadam ad faciē principis holofernis vt i-
dicē illi secreta illoꝝ: et ostēdaz illi q̄ ad i-
tu possit obtinere eos: ita vt nō cadat vir
vn⁹ de exercitu ei⁹. **Et** cū audissent viri il-
li verba ei⁹ ofiderabāt faciē eius: et erat in
oculis eoꝝ stupor: quoniā pulcritudinem
eius mirabant nimis. **Et** dixerūt ad eā. **Cō-**
seruasti aīaz tuā: eo qd̄ tale reperisti ofiliū:
vt descenderes ad dñm n̄m. **Hoc** autem
scias. quoniā cū steteris in aspectu ei⁹ bene-
tibi faciet: et eris gratissima in corde ei⁹.
Duxerūtqz illā ad tabernaculū holofernis:
nūciantes eā. **Cū** intrasset ante faciē ei⁹:
statim captus est in suis oculis holofernes.
Dixerūtqz ad eū satellites ei⁹. **Quis** otem-
nat pplm̄ hebreoz q̄ tam decoras mulieres
habēt: vt non p hijs merito pugnare oīa
eos debeam⁹. **Vides** itaqz iudith holofer-
nem sedētem i conopeo qd̄ erat ex purpu-
ra et auro. et smaragdo et lapidib⁹ p̄ciosis
intextū: et cū in faciē eius intendisset. ado-
rauit eū p̄sternēs se sup terrā et eleuaueūt
eā serui holofernis iubente domio suo

CAPITVLVM .XI.

Vnc holofernes dixit ei. **E**quo aīo
esto et noli pauere i corde tuo: qm̄
ego nunq̄ nocui virū q̄ voluit seruire na-
buchodonosor regi. **Dopul⁹** aut tu⁹ si nō

contempnisset me non alleuasset lanceam meam
super eum. **N**unc autem dic michi quod ex causa recessi
isti ab illis: et placuit tibi ut venires ad nos.
Et dixit illi iudith. **R**ume verba ancille tue:
quoniam si secutus fueris verba ancille tue
perfectam rem faciet dominus tecum. **V**iuit enim
nabuchodonosor rex terre: et viuit vterque eius
quod est in te ad correptionem omnium animarum erran-
tium: quoniam non solum homines fuerunt illi pro te:
sed et bestie agri obtemperant illi. **N**unciatur
enim animi tui industria: vniuersis gentibus:
et indicatum est omni seculo quoniam tu solus bo-
nus et potens es in omni regno eius: et disci-
plina tua omnibus principibus predicatur. **N**ec hoc
latet quod locutus est achior: nec illud igno-
ratur quod ei iusseris euenire. **C**onstat enim
deum nostrum sic peccatis offensum: ut mandaue-
rit per prophetas suos ad populum quod tradat eum
per peccatis suis. **E**t quoniam sciunt se offendisse
deum suum filium israel: tremor tuus super ipsos est.
Insuper etiam fames inuasit eos: et ab aridi-
tate aque iam inter mortuos reputantur. **D**e-
nique hoc ordinat: ut interficiant pecora sua et
bibant sanguines eorum: et sancta domini sui quod
precepit deus non contingi in frumeto vino et
oleo. **H**ec cogiteuerunt impendere: et volunt
consumere: quod nec manibus deberent contingere.
Ergo quoniam hoc faciunt: certum est quod in perditionem
dabuntur. **N**on ego ancilla tua agnosces fugi
ab illis: et misit me dominus hoc ipse nunciare ti-
bi. **E**go enim ancilla tua deum colo etiam nunc
apud te: et exiet ancilla tua: et orabo deum: et
dicet michi: quoniam eis reddat peccatum suum: et
venies nunciabo tibi: ita ut ego adducam te
per mediam iherusalem: habebis omnes populum israel sicut
oues quibus non est pastor: et non latrabit vel
vnius contra te: quoniam hec michi dicta sunt per
prudentiam dei. **E**t quoniam iratus est illis deus: hec
ipse missa sum nunciare tibi. **P**lacuerunt autem
omnia verba hoc coram holoferne et coram pueris
eius: et mirabatur ad sapientiam eius: et di-
cebant alter ad alterum. **N**on est talis mulier
super terram in aspectu in pulcritudine et in sen-
su verborum. **E**t dixit ad illam holoferne. **B**enefi-
cit deus quod misit te ante populum: ut des illum tu in
manibus nostris. **E**t quoniam bona est promissio tua:
si fecerit michi hoc: deus tuus erit et meus deus.
et tu in domo nabuchodonosor magna eris
et nomen tuum nominabit in vniuersa terra.

CAPITVLVM. .XII.

Une iussit eas introire vbi repositi
erant thesauri eius: et iussit illic mane-
re eam et constituit quod daret illi de com-
uiuio suo. **C**ui respondit iudith et dixit. **N**unc
non potero manducare ex hijs quod michi prece-
pis tribui: ne veniat super me offensio. **E**x
hijs autem que michi detulit manducabo. **C**ui
holoferne ait. **S**i defecerint tibi ista que
tecum detulisti: quod faciemus tibi? **E**t dixit iu-
dith. **V**iuat anima tua domine meus: quoniam non expe-
det omnia hec: ancilla tua: donec faciat deus in
manu mea hoc quod cogitavi. **E**t induxerunt illas
serui eius in tabernaculum: quod preceperat: et pe-
cijt dum introiret ut daret ei copia nocte.
eum ante lucem egredi foras ad orationem: et
deprecandi dominum. **E**t precepit cubicularijs suis
ut sic placeret illi exieret et introiret ad ado-
randum deum suum per triduum. **E**t exhibat noctibus
in valle bethulie: et baptizabat se in fonte
aque. **E**t ut ascendebat: orabat dominum deus
israel ut dirigeret viam eius ad liberationem
populi sui. **E**t introiens munda manebat in
tabernaculo usque dum acciperet escam suam in
vesperis. **E**t factum est: quarta die: holoferne
fecit cenam suis suis: et dixit ad vagao eu-
muchi. **V**ade et suade hebream istam ut sponte
consentiat habitare mecum. **F**edum est enim apud
affrictos si femina irrideat virum agere ut im-
munis ab eo transeat. **T**unc introiuit va-
gao ad iudith et dixit. **N**on vereat bona
puella introire ad dominum meum ut honorificet
ante faciem eius: et manducet cum eo et bibat
vinum in iocunditate. **C**ui iudith respondit. **Q**ue-
ego sum ut contradicam domino meo? **D**omine quod
erit ante oculos eius bonum et optimum fac-
iam. **Q**uidquid autem illi placuerit hoc michi
erit optimum omnibus diebus vite mee. **E**t surrex-
it et ornavit se vestimento suo: et ingressa ste-
tit ante faciem eius. **C**or autem holofernis percussus
est: erat enim ardens in concupiscentia eius. **E**t
dixit ad eam holoferne. **B**ibe nunc et accube
in iocunditate: quoniam inuenisti gratiam co-
ram me. **E**t dixit iudith. **B**ibam domine: quoniam
magnificata est anima mea hodie per omnibus die-
bus meis. **E**t accepit et manducauit et bi-
bit coram ipso ea que parauerat illi ancilla
eius. **E**t iocundus factus est holoferne ad eam:
bibitque vinum multum nimis quantum nunquam
biberat in vita sua.

CAPITVLVM. .XIII.

T aut sero factū est festinauerūt
serui illi ad hospitā sua: et clusit
vagas ostia cubiculi et abiit. Erāt
aut omnes fatigati a vino. Eratq; iudith
sola in cubiculo. Porro holofernes iacebat
in lecto nimia ebrietate sopitus. Dixitq;
iudith puelle sue. vt staret foris ante cu-
biculū et obseruaret. Stetitq; iudith ante
lectū orans cum lacrimis et labioꝝ motu in
silentio dicens. **C**ōfirma me dñe deus isrl. et
respice in hac hora ad opa manuū mearū:
vt sic pmissisti isrlm ciuitatē tuā erigas: et
hoc qd credens p te posse fieri cogitauī pfi-
ciam. Et cum hō dixisset: accessit ad colum-
nam q erat ad caput lectuli ei⁹: et pugio
nem eius q in ea ligat⁹ pendebat exoluit.
Cūq; euaginat⁹ illū. apprehendit comam
capitis ei⁹ et ait. **C**ōfirma me dñe deus in
hac hora. Et percussit bis i ceruicē ei⁹. et ab-
scidit apud eius. et abstulit canopeus ei⁹ a
columnis. et euoluit corpus eius truncū. Et
post pusillū exiuit et tradidit caput holo-
fernis ancille sue: et iussit vt mitteret illud
in perā suā. Et exierūt due scdm osuetudi-
nez suā qsi ad oratōez. et trāserūt castra:
et girantes vallē venerūt ad portas ciuita-
tis. Et dixit iudith a longe custodib; mu-
rorum. **A**perite portas quoniā nobiscū est
deus: q fecit v̄tutem i isrl. Et factū ē cum
audissent viri vocē ei⁹. vocauerūt p̄biteros
ciuitatis. Et occurrerūt ad eā oēs. a mīmo
vsq; ad maximū: qm sperauerūt eam tā non
esse venturā. Et accēdētes lumīnaria cō-
girauerūt circa eā vniūsi. Illa autē ascen-
dens i emimētiorez locū: iussit fieri silentiū.
Cūq; omnes tacuissent: dixit iudith. **L**au-
date dñm deū nr̄m qui non deseruit speran-
tes in se: et i me acillā suā adimpleuit mi-
sericordiā suā. quā pmissit domui isrl: et
interfecit i manu mea hostem ppli sui i hac
nocte. Et pferēs de pera caput holofernis.
ostendit illis dicēs. **E**cce caput holofernis
p̄ncipis militie assirioꝝ. Et ecce canopeus
illius in quo recūbebat i ebrietate sua: vbi
et p manū femine percussit illū dñs deus no-
ster. **V**ixit aut ipse dñs quoniā custodiuit
me angel⁹ eius et hinc euntē et ibi amorā-
tem et inde huc reuertentē: et non pmissit me
domin⁹ ancillā suā comq̄nari: sed sine pollu-
tione peccati reuocauit me vob. gaudētes

in victoriā suā i euasione mea. in liberatiōe
vestra. **C**ōfiteam̄ illi oēs qm bon⁹: quoniā
in sc̄m misericordiā eius. **V**niūsi aut ado-
rantes dñm dixerūt ad eam. **B**enedixit te
domin⁹ in v̄tute sua: q p te i nichilū rede-
git inimicos nostros. Porro ozias p̄nceps
populi israhel dixit ad eā. **B**enedicta es tu fi-
lia a dño deo excelso. p oib; mulierib; sup
terrā. **B**enedict⁹ domin⁹ q creauit celū et
terrā. qui te direxit in vulnera capitis p̄n-
cipis inimicoꝝ nostroz: qz hodie nomē tu-
um ita magnificauit. vt non recedat laus
tua de ore hōim. q memores fuerint v̄tutis
domini meternus: p qbus non percipisti aie
tue ppter angustias et tribulatōez gene-
ris tui: s; subuenisti ruine ante aspectū dei
nostri. Et dixit omnis pplus fiat fiat. Por-
ro achior vocatus venit. Et dixit ei. **D**eus
israhel cui tu testimoniū dedisti qd vlcisca-
tur se de inimicis suis: ipse caput oim i cre-
duloz incidit i hac nocte in manu mea. Et
vt pbes quia ita est: ecce caput holofernis
qui i otēptu supbie sue deū isrl otēpfit. et ti-
bi interitum minabat⁹ dicens. cū capt⁹ fu-
erit popul⁹ israhel gladio pforari p̄cipias
latera tua. **V**idens aut achior caput holo-
fernis angustiat⁹ p pauore cecidit i faciē
suā sup terrā: et estuauit aia ei⁹. **P**ostea
vero quā resūpto spiritu recreat⁹ est p̄ci-
dit ad pedes ei⁹. et adorauit eā et dixit. **B**ē-
dicta tu a deo tuo i omi tabernaculo iacob:
quoniā in omni gente q audierit nomē tu-
um. magnificabitur sup te deus israhel.

CAPITVLVM .XIII.

Tixit autem iudith ad omnē pplm
Audite me fr̄es. suspēdite caput
hoc sup muros nr̄os: et erit cū exierit sol. ac-
cipiat vnusq;sq; āma sua et exite cū impetu:
nō vt descēdatis deorsū sed qsi impetū faci-
entes. **T**ūc exploratores necesse erit vt fu-
giant ad p̄ncipem suū excitandum ad pug-
nā. Cūq; duces eoꝝ occurrerint ad taber-
naculū holofernis. et inuenerint eū truncū
in suo sanguine volutatū: decidet super eos
timor. Cūq; agnoueritis fugē eos ite post
illos securi: quoniā dñs cōteret eos sub pe-
dib; vestris. **T**unc achior videns v̄tutem
quā fecit de⁹ israhel relicto gētilitatis ritu
credidit deo. et circūcidit carnē ppucij sui. et
appositus ē ad pplm israhel: et ois successio

generis eius. usque in hodiernum diem. **N**ox autem ut ortus est dies. suspenderunt super muros caput holofernis: accepitque unusquisque vir arma sua: et egressi sunt cum grandi strepitu et ululatu. **Q**ui videntes exploratores. ad tabernaculum cucurrerunt. Porro hi qui in tabernaculo erant venientes et ante ingressum cubiculi perstreperes. excitandi gratia in quietudinem arte moliebantur: ut non ab excitantibus sed a sonantibus holofernes euigilaret. **N**ullus enim audebat cubiculum virtutis assiriorum pulsando aut intrando aperire. **S**ed cum venissent eius duces ac tribuni et universi maiores exercitus assiriorum: dixerunt cubiculariis. Intrate et excitare illuz: quoniam egressi mures de castris suis audiunt provocare nos ad prelium. **T**unc ingressus vagans cubiculum eius stetit ante cortinam: et plausum fecit manibus suis: suspicabat enim illum cum iudith dormire. **S**ed cum nullum motum iacentis sensu auribus caperet. accessit proximans ad cortinam: et elevans eam vidit cadaver absque capite holofernis in suo sanguine tabefactum iacere super terram. exclamavit voce magna cum fletu. et scidit vestimenta sua. **E**t ingressus tabernaculum iudith non invenit eam. **E**t exiit foras ad populum. et dixit. **U**na mulier hebreæ fecit confusione in domo regis nabuchodonosor. **E**cce enim holofernes iacet in terra. et caput eius non est in illo. **Q**ui dum audissent principes virtutis assiriorum: sciderunt omnes vestimenta sua: et in tollerabilis timor et tremor cecidit super eos: et turbati sunt animi eorum valde. **E**t factus est clamor incomparabilis in medio castrorum eorum.

CAPITVLVM .XV.

Unusquisque omnis exercitus decollatum holoferne audisset. fugit mens et confusum ab eis et solo tremore et metu agitati fuge periculi sumunt: ita ut nullus loqueretur cum proximo suo. sed inclinato capite relictis omnibus euadere festinabant hebreos. quos armatos super se venire audierat: fugientes per vias camporum et semitas collium. **V**identes itaque filii israel fugientes secuti sunt illos. descenderuntque clamantes tubum et ululantes per ipsos. **E**t quoniam assirii non adunati in fugam ibant precipites: filii autem israel uno agmine persequentes. debilitabant omnes quos invenire potuissent. **V**isitque ozias nuncios per

omnes civitates et regiones israel. **D**ixit itaque regio. omnisque urbs electa iuventutem armatam misit post eos. et persecuti sunt eos in ore gladii quousque pervenirent ad extremitatem finium suorum. **R**eliqui autem qui erant bethuliam ingressi sunt castra assiriorum: et predas quam fugientes assirii reliquerat abstulerunt. et onustati sunt valde. **H**ii vero qui victores reversi sunt ad bethuliam. omnia queque erant illorum abstulerunt secum: ita ut non esset numerus in pecoribus in iumentis et universis mobilibus eorum: ut a minimo usque ad magnum omnes divites fieret de preda omnibus eorum. **J**oachim autem summus pontifex de iherusalem venit in bethuliam cum universis presbiteris suis. ut videret iudith. **Q**ue cum exisset ad illum. benedixit illam omnes una voce dicentes. **T**u gloria iherusalem. tu leticia israel. tu honorificatio populi nostri: quia fecisti viriliter et confortatus est cor tuum eo quod castitatem amaveris. et per viam tuam altorum nescieris: ideo et manus domini confortavit te. et ideo eris benedicta in eternum. **E**t dixit omnis populus fiat fiat. **P**er dies autem triginta vix collecta sunt spolia assiriorum a populo israel. **P**orro autem universa que holofernis peculiaria fuisse probata sunt. dederunt iudith in auro et argento et vestibus et gemis et omni suppellectili: et tradita sunt omnia illi a populo. **E**t omnes populi gaudebant cum mulieribus et virginibus et iuvenibus in organis et citharis.

CAPITVLVM .XVI.

Une cantavit canticum benedictio iudith dicens. **I**ncipite domino in tympanis. cantate domino in cymbalis: modulamini illi psalmum novum exultate et invocare nomen eius. **D**ominus sterens bella. dominus nomen est illi: qui posuit castra sua in medio populi sui. ut eriperet nos de manu omnium inimicorum nostrorum. **V**enit assur ex montibus ab aqlone in multitudinem fortitudinis sue: cuius multitudo obturavit torrentes et equi eorum cooperuerunt valles. **D**ixit se incensurum fines meos. et iuvenes meos occisurum gladio: infantes meos dare in preda. et virgines in captivitatem. **D**ominus autem omni potes nocuit eum. et tradidit eum in manus femine. et confudit eum. **N**on enim cecidit potens eorum a iuvenibus. nec filii tyria percussuri: cum nec excelsi gigantes imposuerunt se illi: sed iudith filia merari in

specie faciei sue dissoluit eum. Exiit em se vestimenta viduitatis: et induit se vestimenta leticie i exultatōe filioꝝ isrl. Vixit faciem suā vngento. colligauit cinctos se os mitra ad decipiendū illū. Bandalia ei⁹ rapuerūt oculos eius: pulcritudo ei⁹ capitiuā fecit aīam eius: amputauit pugione ceruicē eius. Horruerūt p se ostentia ei⁹. et medi audacia ei⁹. Tūc vlulauerūt castra affirioꝝ qñ apparuerunt humiles mei. arescentes in siti. filij puellaz opunxerūt eos. et sic pueros fugientes occiderūt eos: perierunt in plio a facie domi dei mei. ymnū cātem⁹ dño: ymnū nouū cātem⁹ deo nostro. Adonai dñe magn⁹ es tu et pclarus i vtu te. et quē supare nemo potest. Tibi fūiat omnis creatura tua. qz dixisti et facta sūt. misisti spm tuū et creata sunt: et non est q resistat vci tue. Montes a fundamētis mouebunt cū aq̃s: petre sicut cera liquefcent ante faciē tuā. Qui autē timent te magni erūt apud te p omia. Ve genti insurgenti sup gen⁹ meū. Dñs em oipotens vindicauit i eis: i die iudicii visitabit illos. Dabit em ignē et vmes i carnes eoz: vt vranēur et sentiant vsq i sempiternū. Et factuz ē post h. omnis popul⁹ post victoriaz venit in iherusalē adorare dñm: et mox vt purificati sunt obtulerūt omnes olocasta. et vota et repmissiones suas. Porro iudith vniūsa vasa bellica holofemis que dedit illi populus. et canopeū qd ipsa sustulerat posuit in anathema obliuionis. Erat autē plius iocund⁹ scdm faciē sanctorū: et p tres menses gaudiū hui⁹ victorie celebratū est cū iudith. Post dies aut illos vnusq̃sq̃ rēdit in sua. et iudith magnificata ē in bethulia: et pclarior erat vniūse terre isrl. Erat etiā vtu castitatis adiuncta: ita vt non agnosceret vix oib⁹ dieb⁹ vite sue. ex q̃ d fund⁹ est manasses vir ei⁹. Erat autē diebus festis pcedens cū magna glā. Māne aut i domo viri sui ānos centū qnq̃ et dimisit ab rā suā liberā: et defūta ē ac sepulta cū viro suo in bethulia: luxitq̃ illaz omnis plius dieb⁹ septē. In omni aut spacio vite ei⁹ nō fuit q pturbaret isrl et p mortē eius ānis mltis. Dies aut victorie hui⁹ festiuitatis. ab hebreis i numero sctorū die rū accipiē: et colitur a iudeis ex illo tēpore

vsq i presentem diem.

Explicit liber iudith. Incipit prologus in librum hester.

Ibrū hester varijs trāslatorib⁹ stat esse viciatum: quē ego de archiuis hebreoz releuās vbum e vbo exp̃ss⁹ trāstuli. Quē librum edicio vulgata laciniōsis hic inde vboꝝ finib⁹ trahit. addens ea q ex tēpore dici poterāt. et audiri: sic solitū ē scolaribus disciplinis sūpto themate excogitare. qbus vbis vti potuit q iniuriā pass⁹ est. vel ille q iniuriā fecit. Vos aut o paula et eustochiū qm et bibliotecas hebreorū studuistis intrare. et interpretū certamina oprobastis. tenētes hester hebraicū libruz p singla vba nra an trāslatōz aspiciē: vt possitis agnoscere me nichil etiā augmentasse addendo: sed fideli testimonio simpliciter sic in hebreo habet. historiā hebraicā latine lingue tradidisse. Nec affectam⁹ laudes hoīm nec vituperatōes expauescimus: deo em placere curātes mīas hoīm penit⁹ non timem⁹: qm de⁹ dissipat ossa eoz qui hoīb⁹ placere dñderāt: et scdm aplm q ei⁹. mōi sūt fui xpi esse non possunt. Rursus in libro hester alphabetum ex nimio vsq ad theta litterā fecim⁹ diuisis i locis: volentes scz septuaginta interpretū ordinē p h i finuare studioso lectori. Nos em iuxta morem hebraicū ordinem prosequi etiam in septuaginta editione maluimus.

Explicit prologus. Incipit liber hester.

In dieb⁹ asueri qui regnavit ab idia vsq ethiopia sup centū viginti. septem pūctias: quādo sedit i solio regni sui. susa ciuitas regni eius exordium fuit. Tercio igitur anno imperij sui fecerat grāde ouium cūctis pncipib⁹. et pueris suis fortissimis plaz et medoꝝ inclitis et pfectis prouinciaz corā se: vt ostēderet diuitias glie regni sui ac magnitudinē. atq̃ iactatiam potentie sue mltō tpe: centum videlicet et octuaginta dieb⁹. Cūq̃ implerentur dies ouiuū. mutauit oēs plm q inuent⁹ est i su

his a máximo usque ad mínimū: et iussit septem diebus diuinū parari in vestibulo orti et nemoris quod regio cultu et manu ostendit erat. Et predebant ex omni parte tentoria aerei coloris et carbassini ac iacintini. sustenta- ta fumibus biffimis atque purpureis: quod ebur et neis circulis inserti erant et columis marmoreis fulciebant. Lectuli quoque aurei et argentei super pavimentum smaragdino et pario stratum lapide dispositi erant. quod mira varietate pictura decorabat. Bibeant autem quod inu- tati erant aureis poculis: et alijs atque alijs vasis cibi miferebant. Vinum quoque ut magnificentia regia dignum erat habundans et precipuum ponebat: nec erat quod nolentes cogere ad bibendum: sed sic rex statuerat imponens mensis singulos de principibus suis: ut sumeret unusquisque quod vellet. Vasthi quoque regina fecit diuinum feminarum in palacio ubi rex assue- rus manere consueuerat. Itaque die septimo cum rex esset hilarior et pro nimia potione in- caluisset mero: precepit maumam et bazatha et arbona et bagatha et abgatha et zarath et carchas septem eunuchis qui in conspectu eius ministrabant. ut introducerent vasthi regi- nam coram rege. posito super caput eius dyade- mate: ut ostenderet cunctis populis et principi- bus eius pulcritudinem. Erat enim pulchra val- de. Que renuit et ad regis imperium quod per eunuchos mandauerat venire contempsit. Unde iratus rex et nimio furore succensus. inter- rogauit sapientes qui ex more regio semper ei adhaerebant et illorum faciabat cuncta consilio. Sciendum leges ac iura maiorum: erant autem pri- mi et proximi charfena et zethar et admatha et tharhis et mares et marsana et mamuch a septem duces plebis atque medorum. qui vide- bant faciem regis et primi pro eum residere so- liti erant: cui sententie vasthi regia subiace- ret quod assueri regis imperium quod per eunuchos mandauerat: facere noluisse. Responditq; ma- mucha audiente rege atque principibus. Non solum regem lesit regina vasthi. sed omnes populos et principes qui sunt in cunctis prouincijs regis assueri. Egre die enim primo regime ad omnes mulieres ut ostendat viros suos et dicant Rex assueri iussit ut regina vasthi intra- ret ad eum. et illa noluit: atque hoc exemplo omnes principum coniuges plebis atque medorum paruipendunt imperia maritorum. Unde regis

iusta est indignatio. Si tibi placet egre- diae edictum a facie tua. et scribat iuxta le- gem plebis atque medorum quam preteriri illicitum est: ut nequaquam vlti vasthi ingrediat ad re- gem sed regnum illius altera quam melior est illa accipiat. Et hoc in omne quod latissimum est prouin- ciarum tuarum diuulget imperium: et cuncte uxores tam maiorum quam minorum deferant ma- ritis suis honorem. Placuit consilium eius regi et principibus: fecitque iuxta consilium mamucha et misit epistolas ad vniuersas prouincias regni sui: ut quicunque gens audire et legere poterat di- uinis linguis et litteris esse viros principes ac ma- iores in domibus suis et hoc per cunctos po- pulos diuulgari.

CAPITVLVM .II.

His itaque gestis postquam regis assue- ri indignatio deferbuerat. recorda- ta est vasthi quod fecisset vlti quod passa esset. dix- eruntque pueri regis ac ministri eius. Querant regi puellas virgines ac speciosas. et mittantur quod considerant per vniuersas prouincias puellas spe- ciosas et virgines. et adducant eas ad ciuita- tem susan. et tradant in domum feminarum sub manu egei eunuchi qui est ipso et custos mulierum regiarum: et accipiant mundum mulie- brum et cetera ad usus necessaria. Et quicunque inter omnes oculi regis placuerit. ipsa reg- net per vasthi. Placuit primo regi: et ita ut suggesterent iussit fieri. Erat vir iudeus in- fufis ciuitate vocabulo mardocheus filius iair filij semei. filij cisis dicitur stirpe iemeni. qui trans- latus fuerat de iherusalem. eo tempore quod iechoni- am regem iuda nabuchodonosor rex babi- lonis transtulerat: qui fuit nutritius filie fra- tris sui edisse quod altero nomine vocabatur hester. et utrumque parentem amiserat. pulchra nimis et decora facie. Mortuusque pater eius ac mater mardocheus sibi eam adoptauit in filiam. Cumque percrepisset regis imperium. et iuxta manda- tum illius mittere pulchre virgines adducerent susan et egeo traderent eunuchis: hester quoque inter ceteras puellas ei tradita est ut fuaret in numero feminarum. Que placuit ei et in- uenit gratiam in conspectu illius. Et precepit eu- nuchis ut acceleraret mundum muliebre et traderet ei partes suas. et septem puellas spe- ciosissimas de domo regis: et tam ipsam quam pedissas eius ornaret atque excoleret. Que noluit indicare ei populum et patriam suam

Mardocheus enim preceperat ei ut de hac re omnino reticeret: qui deambulabat quotidie ante festibulum domus in qua electe virginis habebant: curam agens salutis hester et scire volens quid ei accideret. Cum autem venisset tempus singularem per ordinem puellarum ut intraret ad regem expletis omnibus que ad cultum mulierum pertinebant mensis duodecimum utebatur: ita duxerat ut sex menses oleo ungerentur mirrimo et alijs sex quibusdam pigmentis et aromatibus uterentur. Inredientesque ad regem quidquid postulasset ad ornatum pertinet accipiebant et ut eis placuerat opposite de triclinio feminarum ad regis cubiculum transibat. Et qui intraverat vespere egrediebatur mane: atque inde in sedas edes de ducebantur que sub manu sasagaz eunuchi erant. qui concubinis regis preestabant: nec habebat potestatem ad regem ultra redeundi nisi voluisset rex: et ea venire iussisset ex nomine. Evolutum autem tempore per ordinem: instabat dies qui hester filia abiahil fratris mardochei. quam sibi adoptauerat in filiam. deberet intrare ad regem. Que non quasi uult mulierum cultum: sed quicquid voluit egeus eunuchus custodis virginum. huius ei adornatum dedit. Erat enim formosa valde et incredibili pulcritudine: omnino oculis gratiosa et amabilis videbatur. Ducta est itaque ad cubiculum regis assueri mense decimo qui vocatur thebeth septimo anno regni eius: et ad amavit eam rex plusquam omnes mulieres: habuitque gratias et misericordiam coram eo super omnes mulieres: et posuit dydema regni in capite eius: fecitque eam regnare in loco vestibuli. Et iussit omniuius parari per magnificum cultis principibus et suis suis. per orationem et nuptijs hester. Et dedit regem universis principibus: ac dona largitus est iuxta magnificentiam principalem. Cumque et secundo quererentur virginum. et congregarentur. mardocheus manebat ad ianuam regis: nec dumque prederat hester patriam et populum suum: iuxta mandatum eius. Quidquid enim ille precipiebat observabat hester et ita cuncta faciebat ut eo tempore solita erat que eas paruulam nutrebat. Eo igitur tempore qui mardocheus ad regis ianuam morabatur. irati sunt bagathas et thares duo eunuchi regis qui iamitores erant et in primo palatii limine residebant: volueruntque insurgere in regem et occidere eum. Quod mardocheum non latuit. Ita-

timque nunciavit regi hester: et illa regi ex nomine mardochei quod ad se rem detulerat. Questum est et inuentum: et appensum est uterque eorum in patibulo. et iussit rex ut in libro memoriali scriberetur: ut pro vita sua aliquid repensaret ei. Mandatumque est historiis et annalibus traditum coram rege.

CAPITVLVM .III.

Post hoc rex assuerus exaltauit amana filium amadathi qui erat de stirpe agag et posuit solium eius super omnes principes quos habebat. Cunctique huius regis qui in foribus palatii versabantur flectebant genua. et adorabant amana. Sic enim preceperat eis imperator. Solus mardocheus non flectebat genu. neque adorabat eum. Cui dixerunt pueri regis qui ad fores palatii residebant. Cur preter ceteros non obsequas mandatum regis. Cumque hoc crebrius dicerent. et ille nollet audire: nunciauerunt aman scire cupientes utrum perseueraret in sententia: dixerat enim eis se esse iudeum. Quod cum audisset amana. et experimento probasset quod mardocheus non sibi flecteret genu nec se adoraret iratus est valde: et per nichilo duxit in unum mardocheum mittere manus suas: audierat enim quod esset gentis iudee: magisque voluit omnem iudeorum qui erant in regno assueri perdere nationem. Mense primo cuius vocabulum est nisan. anno duodecimo regni assueri missa est fors in urnam que hebraice dicitur phur coram aman. quo die esset quo mense gens iudeorum deberet interfici: et exiuit mensis duodecimus qui vocatur adar. Dixitque aman regi assuero. Est populus per omnes prouincias regni tui dispersus et a se mutuo separatus. nouis utens legibus et cerimoniis. insuper et regis scita detinens: et optine nostri quod non expediat regno tuo ut insolenscat per licentiam. Si tibi placet decerne ut preceat: et decem milia talentorum appendam archarijs gaze tue. Tulit ergo rex anulum quo utebatur de manu sua. et dedit eum aman filio amadathi de progenie agag hosti iudeorum: dixitque ad eum. Argentum quod tu polliceris tuum fit: de populo age quod tibi placet. Vocati sunt scribe regis mense primo nisan terciadecima die eiusdem mensis: et scriptum est ut iussit aman ad omnes satrapas regis et iudices prouinciarum diuisarumque gentium. ut queque gens legere poterat et

audire. p varietate linguaz ex noie regis
assueri: et littere signate ipi9 anulo misse
fuit p cursores regis ad vniuersas puicias.
vt occiderent atq; deleteret oēs iudeos a pu
ero vsq; ad senē puulos et mulieres. vno
die h̄ est terciodecimo mensis duodecimi q̄
vocat adar: et bona eoz diriperet. Hūma
aut eplaz h̄ fuit: vt oēs puicie scirent et
parent se ad p̄dictā diē. Festinabāt curso
res q̄ misi erāt regis imperiū explere. Sta
timq; in suis pendit edictū regis: et amā
celebrāte diuinū. et cunctis iudeis q̄ erant i
vrbe flentibus.

CAPITVLVM .III.

Que cum audisset mardoche9 scidit
vestimenta sua: et induit ē sacco.
spargens cinerē capiti: et in platea medie
ciuitatis voce magna clamabat ostendēs
amaritudiez animi sui: et hoc eiulatu vsq;
ad fores palaciū gradiens. Non em̄ erat li
citū indutū sacco aulā regis intrare. In
omnib; q̄ puicis opidis ac locis ad que
crudele regis dogma puenerat: planctus
ingēs erat apud iudeos. ieiuniū. vlulat9.
et fletus. et sacco et cinere multis pstratu
vtentib;. Ingressi autē sūt puelle hester
et eunuchi: nūciaueruntq; ei. Qd̄ audiens
osternata est: et vestē misit vt ablato sacco
indueret eā. Quā accipe noluit. Accitq;
atach eunuchū quē rex mīstrū ei dederat:
pcepit vt iret ad mardocheum et disceret
ab eo cur h̄ faceret. Egressusq; atach iuit
ad mardocheū: et inuenit eū stantē in pla
tea ciuitatis an̄ hostiū palaciū. Qui indica
uit ei oīa q̄ acciderāt. quō aman pmisisset
vt i thesauros regis p iudeoz nece infer
ret argentū: exemplarq; edicti qd̄ p̄debat
in suis dedit ei vt regine ostēderet: et mo
neret eā vt intraret ad regem. et deprecare
tur eū p p̄lo suo. Regress9 atach nuncia
uit hester oīa q̄ mardocheus dixerat. Que
respōdit ei: et iussit vt diceret mardocheo
Omnes hui regis et cūcte q̄ sub ditōe eius
sūt norunt puicie. qd̄ siue vir siue mulier
non vocat9 interi9 atriū regis intrauerit.
absq; vlla cūctatōne statim interficiat nisi
forte rex aureā v̄gaz ad eū tetēderit. pro
signo clemētie. atq; ita possit viuere. Ego
igit quō ad regē itrare potero: q̄ triginta
iam dieb; non sū vocata ad eū. Qd̄ cū au

disset mardoche9 rursum mādauit hester di
cens. Ne putes qd̄ aīam tuaz tm̄ liberes:
quā in domo regis es p cunctis iudeis. Si
em̄ nūc sic filueris p aliā occasionez libera
bunt iudeis: et tu et dom9 patris tui pibitis.
Et q̄s nouit vtz idcirco ad regnū vene
ris: vt in tali tēpe pareris. Rursūq; hester
hec mardocheo vba mandauit. Vade et cō
grega oēs iudeos q̄s in suis repereris: et
orate p me. Nō comedatis et non bibatis
trib; dieb; et trib; noctib;. et ego cū ancil
lus meis filiter ieiunabo. et tunc ingrediar
ad regē oīa lege; faciens nō vocata. tra
densq; me morti et periculo. Fuit itaq; mā
doche9 et fecit oīa q̄ hester preceperat.

CAPITVLVM. .V.

Que autē terciō induta est hester re
galib; vestimentis: et stetit i atriō
dom9 regie qd̄ erat interi9 oīa basilicam
regis. Et ille sedebat sup solū suū i ostio
rio palatiū oīa ostiū dom9. Cūq; vidisset
hester reginā stantē placuit oculis ei9: et
extendit oīa eā v̄gaz aureā quā tenebat
manu. Que accedens osculata ē sumitatē
v̄ge ei9 dixitq; ad eā rex. Quid vis hester
reginac? Que est petitiō tua? Etia si dimi
diā ptem regni petieris dabit tibi. At illa
respōdit. Si regi placet obsecro vt venias
ad me hodie et amā tecū ad diuinū qd̄ pa
raui. Statimq; rex. vocate inqt cito amā
vt hester obediat volūtati. Venerūt itaq;
rex et amā ad diuinū qd̄ eis regina para
uerat. Dixitq; ei rex postq; vinum biberat
habūdantē. Quid petis vt det tibi et p q̄ re
postulas? Etia si dimidiā ptem regni mei
petieris impetrab;. Cui respōdit hester. Pe
titō mea et p̄ces sūt iste. Si inueni i spec
tu regis grāz: et si regi placet vt det michi
qd̄ postulo et meā impleat petitiōez: veniat
rex et amā ad diuinū qd̄ paraui eis: et cra
peria regi voluntatem meam. Egressus ē
itaq; illo die amā letus et alacer. Cūq; vi
disset mardocheū sedentē ante fores pala
ciū. et non solū nō assurrexisse sibi s; nec mo
tum qdem de loco sessionis sue. indignatus
est valde: et dissimulata ira reūsus i domū
suā cōuocauit ad se amicos suos et zares
uxorem suam: et exposuit illi magnitudiez
diuitiaz suaz filiozq; turbā: et quāta euz
glia sup omnes principes et suos suos rex

elevasset. Et p⁹ h⁹ ait. Regina q⁹ hester n⁹ lū aliū vocavit ad suū cū rē p⁹ter me. apud q⁹ etiā cras cum rege p⁹asurus sum. Et euz h⁹ oīa habēa nichil me habere puto. q⁹diu videro mardocheu iudeū sedēte a⁹ fores regias. R⁹nderūtq⁹ ei zares vxor ei⁹. et ceteri amici. Tūc parari excelsā trabē habentes altitudis q⁹nquaginte cubitos: et dic mane regi vt appendat sup eā mardoche⁹: et sic ibis cū rege letus ad suū. Placuit ei q⁹siūz: et iussit excelsā p⁹parari crucem. **CAPITVLVM VI.**

Dē illā duxit rex i somnē: iussitq⁹ sibi afferri hīstorias et annales p⁹z temp⁹z. Que cū illo p⁹nte legerent: ventū est ad illū locū vbi scriptū erat quō nūciasset mardoche⁹ i⁹ fidias bagathan et thares eunuchoz regem assue⁹ iugulare cupientiū. Q⁹d cū audisset rex ait. Quid p⁹ hac fide honoris ac p⁹mij mardoche⁹ osecutus ē. Dixerūt ei hūi illi⁹ ac mīstri. Nichil oīno mercedis accepit. Statiq⁹ rex. q⁹s est m⁹q⁹ i atrio. Aman q⁹ppe m⁹terius atrium dom⁹ regie intrauerat. vt suggeret regi et iuberet mardocheū affigi patibulo q⁹d ei fuerat p⁹paratū. R⁹spōdēt pueri. Aman stat i atrio. Dixitq⁹ rex. Ingrediat⁹. Cūq⁹ esset igressus ait illi. Quid debz fieri viro quē rex honorare desiderat. Cogitās aut i corde suo aman et reputās q⁹d nullū aliū rex nisi se vellet honorare. R⁹spōdit homo quē rex honorare cupit debz i dui vestibz regijs et imponi sup equū q⁹ de sella regis est. et accipe regiū diadema sup caput suū: et p⁹m⁹ de regijs p⁹ncipibz ac t⁹rānis teneat equū ei⁹: et p⁹ plateā ciuitatis incedens clamet et dicat. Sic honorabitur quēcūq⁹ rex voluerit honorare. Dixitq⁹ ei rex. festina et sūpta stola et eq⁹ fac vt locutus es mardocheo iudeo q⁹ sedet ante fores palacij. Caue ne quidq⁹ de hīs q⁹ locutus es p⁹termittas. Tulit itaq⁹ amā stolam et equū: indutūq⁹ mardocheū i platea ciuitatis et imposuit eq⁹ p⁹cedebat atq⁹ clamabat. Hoc honore odignus ē quēcūq⁹ rex voluerit honorare. R⁹eūsusq⁹ ē mardoche⁹ ad ianuā palatij: et amā festinauit ire i domū suā iugēs. et opto capite: narrauitq⁹ zares vxori sue et amicis oīa q⁹ euemisset sibi. Cui r⁹spōdēt sapientes q⁹s habebat i o⁹lio et

vxor eius. Si de semie iudeoz ē mardocheus ante quē cadē cepisti. non ei poteris resistere: sed cades i o⁹pectu eius. Adhuc illis loquētibz venerūt eunuchi regis: et cito eū ad suū q⁹d regina pauerat p⁹gē opulēt.

CAPITVLVM VII.

Intrauit itaq⁹ rex et aman vt biberent cū regina. Dixitq⁹ ei rex etiā secūda die postq⁹ vmo incaluerat. Que est petitiō tua hester vt dē tibi: et q⁹d vis fieri. Etiā si dimidiā p⁹tez regnī mei petieris impetra⁹. Ad quē illa r⁹spōdit. Si iuēni gratiam i oculis tuis o rex et si tibi placet: dona michi aīaz meā p⁹ q⁹ rogo. et p⁹l⁹m meū p⁹ q⁹ obsecro. Traditi em sum⁹ ego et p⁹plus meus vt o⁹teram iugulem et p⁹eamus. Atq⁹ v⁹mā i⁹ suos et famulas venderem esset tollerabile malū et gemēs tacerem: nunc aut hostis noster ē cui⁹ crudelitas redundat i regem. R⁹spōdensq⁹ rex assuerus ait. Quis est iste et cui⁹ potentie. vt h⁹ audeat facē. Dixitq⁹ hester. Hostis et inimicus noster pessim⁹ iste ē aman. Q⁹d ille audiens ilico obstupuit: vultū regis et regie ferre nō sustinens. Rex aut surrexit irat⁹: et de loco suū intrauit i ortū arboribz o⁹situm. Aman q⁹ surrexit vt rogaret hester reginā p⁹ aīa sua: intellexit em a rege paratum sibi malū. Qui cum reuersus esset de orto nemoribz o⁹sito. et intrasset suū locū reperit amā sup lectū corruisse i q⁹ iacebat hester: et ait. Etiā reginā vult opprimere me p⁹nte i domo mea. Nec dū vbum de ore regis exierat: et statim operuerūt faciez ei⁹. Dixitq⁹ arborea vn⁹ de eunuchis q⁹ stabāt i mīsterio regis. En lignū q⁹d parauerat mardocheo q⁹ locut⁹ est p⁹ rege stat i domo amā hīs altitudinis quīq⁹ginta cubitos. Cui dixit rex. Appendite eū i eo. R⁹uspōs⁹ ē itaq⁹ amā i patibulo q⁹d parauerat mardocheo: et regis ira requeuit.

CAPITVLVM VIII.

In illo dedit rex assuer⁹ hester regine domū aman adūsari iudeoz: et mardoche⁹ ingress⁹ ē aīa facie regis. Cōfessa est em hester. q⁹d esset em patru⁹ suus. Tulitq⁹ rex anulū quē ab amā recipi iusserat et tradidit mardocheo. Hester aut o⁹stituit mardocheū sup domū suā. Nec hīs cōtenta p⁹cidit ad pedes regis: fleuitq⁹ et lo-

euta ad eū orauit vt maliciā amā agagi-
te et machinatōes ei⁹ pessimas q̄s excogi-
tauerat oīra iudeos. iuberet irritas fieri.
At ille ex more sceptri aureū p̄tendit ma-
nu q̄ signū clementie mōstrabatur. Illaq̄
cōsurgens stetit ante eū. et ait. **S**i placet
regi et si inueni gratiā in oculis ei⁹ et depre-
catio mea non ei videt̄ esse contraria. obse-
cro vt nouis eplis veteres aman litere inhi-
diatoris et hostis iudeoz. q̄b⁹ eos i cūctis
regis pūnciis perire p̄ceperat corrigant̄.
Quomō em̄ potero sustinere necē et inter-
fectionem ppli mei. **R**nditq̄ rex essuer⁹ he-
ster regine et mardocheo iudeo. **D**omum
aman ocellsi hester et ipm iussi affigi cruci:
quia ausus est manū mittē in iudeos. **S**cri-
bite ḡ iudeis sic vob̄ placet ex regis noīe:
signatas literas anulo meo. hec em̄ osuetu-
do erat. vt eplis q̄ ex regis noīe mittebant̄
et illius anulo signate erāt nemo auderet
cōtēdicē. **A**ccitisq̄ scribis et librariis re-
gis. erat aut̄ tpus tercii mensis q̄ appellat̄
hiban. vicefima et terciā illius die scripture
sunt eple vt mardocheus voluerat ad iude-
os et ad p̄ncipes. pcuratoresq̄ et iudices.
q̄ centūvigintiseptē pūnciis eb̄ idia vsq̄
ethiopiā p̄hdebāt. pūncie atq̄ pūncie.
p̄plo et p̄plo. iuxta linguas et literas suas:
et iudeis put legere poterāt et audire. **T**pe
q̄ eple q̄ ex regis noīe mittebant̄ anulo il-
li⁹ obfignate sūt et misse p̄ veredarios. q̄
p oēs pūcias discurretes. veteres literas
nouis nunciis puenirent. **Q**uibus imperauit
rex. vt cōuenirēt iudeos p singulas ciuita-
tes. et i vnū p̄ciperēt ogregari. vt starent
p aiab⁹ suis. et oēs inimicos suos cū iu-
gib⁹ ac liberis. et vniūhis domib⁹ interfice-
rent atq̄ delerēt. **E**t ostituta est p omnes
pūncias vna vltōis dies. id ē terciadeci-
mā die mensis duodecimi adar. **S**ūmaq̄ eple
fuit vt i oīb⁹ terris ac pplis q̄ regis assueri
subiacebāt imperio. notuz fieret paratos
esse iudeos ad capiendā vindictā de hosti-
bus suis. **E**gressiq̄ sunt veredarij celeres
uūcios pferentes. et edictū regis pepēdit i
sufis. **M**ardocheus aut̄ de palatio et de cō-
spectu regis egrediens fulgebat vesti b⁹ re-
gis iacintinis videlicet et aerimis coronā
aureā portās capite et amict⁹ serico pallio
atq̄ purpureo. **O**mnisq̄ ciuitas exultauit

atq̄ leta est. **I**udeis aut̄ noua lux oriri vi-
sa ē. gaudiū. honor et tripudiū. **A**pod oēs
populos vrbes atq̄ pūcias quocūq̄ regis
precepta veniebant. mira exultatō epule
atq̄ diuina et festus dies. intm̄ vt alterius
plures gentis et secte eoz religioni et ceri-
moniis iungerent̄. **G**randis enim cunctos
iudaici noīs terror in uaserat.

CAPITVLVM .IX.

Dicitur duodecimi mēsis quē adar
vocari ante iam dixim⁹. terciadeci-
mā die qm̄ cūctis iudeis interfectō paraba-
tur et hostes eoz inhiabant sanguini. **V**sa
vice iudei supiores esse ceperūt. et se de ad-
uersariis vindicare. **C**ongregatiq̄ sunt p
singulas ciuitates. et opida et loca. vt extē-
derent manū oīra inimicos et psecutores
suos. **N**ullusq̄ aus⁹ est resistere eo qd̄ oēs
p̄plos magnitudinis eoz formido penetraret.
Nā et pūnciaz iudices duces et pcurato-
res. oīsq̄ dignitas q̄ singulis locis et opib⁹
preerat. extollebant iudeos timore mar-
dochei. quē p̄ncipem esse palacij et plurimū
posse agnouerāt. **F**ama q̄ noīs ei⁹ cresce-
bat q̄tidie. et p cūctoꝝ ora volitabat. **I**ta
q̄ pcellerūt iudei inimicos suos plaga mag-
na et occiderunt eos. reddentes eis qd̄ sibi
parauerāt facere. intm̄ vt etiā in sufis qm̄
gantos viros interficerēt. extra decem fi-
lios aman agagite hostis iudeoz. **Q**uorū
ista sunt noīa. pharsandathan et delphon
et esphata et phorata et adalia et aridatha
et ephermescha arisai et aridai et vaisatha
Quos cū occidissent p̄das de substantiis
eoz tāgere noluerūt. **S**tatimq̄ numerus
eoz q̄ occisi erāt in sufis ad regem relat⁹
est. **Q**ui dixit regine. **I**n vrbe sufis interfe-
cerūt iudei q̄gentos viros et alios decem
filios aman. quantā putas eos exercere ce-
dem in vniūhis pūnciis. **Q**uid vltra postu-
las. et quid vls vt fieri iubeas. **C**ui illa re-
spōdit. **S**i regi placet deē potestas iudeis.
vt sic fecerūt hodie in sufis sic et cras faci-
ant. et decem filij aman i patibulis suspen-
datur. **P**recepit rex vt ita fieret. **S**tatim
q̄ in sufis pepēdit edictū. et decē filij aman
suspeni sunt. **C**ongregatis iudeis quartade-
cima die mensis adar interfecti sunt i sufis
trecenti viri. nec eoz ab illis direpta sub-
stācia est. sed et p oēs pūncias q̄ dicioni

regis subiacebant p̄ aiabz suis steterunt iudei. interfecit is hostibz ac p̄secutoribz suis: int̄m vt septuaginta q̄nqz milia occisoruz implerent et null⁹ de substantiis eoz quicq̄ otigeret. Dies aut̄ terciusdecim⁹ mēsis adar vn⁹ apud omnes interfecōnis fuit: et quartadecima die cedere desierūt. Quēz ostituerūt esse solē nem: vt in eo om̄i tēpe deinceps vacaret epulis gaudio atqz ouiu⁹. At hī q̄ in vrbe suis cede exercuerāt terciodecimo et quartodecimo die eiusdem mēsis i cede vsati sūt: decimoq̄nto aut̄ die p̄cutere desierūt. Et idcirco eundez die cōstituerūt solēnem epulaz atqz letitie. Hī vero iudei q̄ in opidis nō muratis ac villis morabant̄. quartūdecimū diez mēsis adar ouiuoz et gaudiū decreuerūt: ita vt exultet i eo et mittat sibi mutuo ptes epulatū et ciboz. Scripsit itaqz mardoche⁹ omnia h̄ et lris op̄tensa misit ad iudeos q̄ in oibz regis puicis morabatur: tā in vicino positis q̄ pcul: vt q̄rtadecimā et q̄ntadecimaz diem mēsis adar p̄festis susceperēt. et reuertente semper āno solēni honore celebrarent: quia i ip̄is diebz se vlti sūt iudei de inimicis suis et luct⁹ atqz tristitia i hilaritatemqz audiūqz ouerfi sunt: essentqz dies isti epulaz atqz leticie. et mitteret sibi inuicez ciboz ptes: et pauperibz munuscula largirent̄. Susceperuntqz iudei i solēnem ritum cūcta q̄ eo tpe facere ceperant: et q̄ mardoche⁹ literis faciendā mādauerat. Amā em̄ filius amadothi stirpis agag hostis et adūsarius iudeoz cogitauit oīa eos malū: vt occideret illos atqz deleret: et misit phur qd̄ nra lingua v̄cit i sortem: et postea ingressa est hester aq̄ regē obsecrās vt conat⁹ ei⁹ literis regis irriti fieret: et malū qd̄ oīa iudeos cogitauerat reūteret i caput eius. Deniqz et ip̄m et filios ei⁹ affixerūt cruci: atqz ex illo tpe dies isti appellati sūt phurim id est sortiu⁹: eo qd̄ phur id est fors in vrnā missa fuerit. Et cūcta q̄ gesta sūt epistole id ē libri hui⁹ volumie otinēt: q̄qz sustinuerit et q̄ deinceps imutata sint. Susceperūt iudei sup se et semen suū. et sup eundoz q̄ religioni eoz voluerint copulari: vt nulli liceat duos hos dies absqz solēmitate trāfire q̄s scriptura testat̄: et cetera expectūt tpa annis sibi iugit succedētibz

Isti sūt dies q̄s nulla vnq̄ oleuit obliuio. et p̄ singulas generatōes cūcte i toto cor de puicie celebrabūt: nec est vlla ciuitas i q̄ dies phuri idē sortiu⁹ nō obfuet a iudeis et ab eoz p̄genie q̄ hīs cerimonijs obligata ē. Scripserūtqz hester regina filia abiahil et mardoche⁹ iude⁹ etiā scdaz epistolā vt omni studio dies ista solēnis sanxieret in posterz. Et miserūt ad omnes iudeos q̄ centūviginti septē puicis regis assueri vsabant̄ vt haberet pacem et susceperent veritatem obfuetas dies sortiu⁹: et suo tpe cū gaudio celebrarent. sic ostituerat mardoche⁹ et hester. Et illi obfuetanda susceperūt a se et a semie suo ieiunia. atqz clamores et sortiu⁹ dies et omnia q̄ libri huius qui vocat̄ hester historia otinentur.

CAPITVLVM .X.

Rex vero assuerus omne trā et cūctis maris isulas fecit tributarias. cuius fortudo et imperiū et dignitas atqz sublimitas q̄ exaltauit mardocheū scripta sūt in libris medoz atqz psaz: et quomō mardoche⁹ iudaici generis scdus a rege assue ro fuerit et magn⁹ apud iudeos. at acceptabilis plebi fratrz suoz. querens bona populo suo et loquēs ea q̄ ad pacem seminis sui p̄merent. Que habent̄ in hebreo plena fide exp̄ss̄: h̄ aut̄ q̄ sequūt scripta reperi in editōe vulgata q̄ grecoz lingua et literis otinent̄: et interim post finē libri h̄ capitulum ferebat̄. qd̄ iuxta osuetudiez nostram obelo id est veru p̄notauim⁹. Dixitqz mardocheus. A deo facta sunt ista. Recordat⁹ sum somni qd̄ viderā h̄ eadē significantis: nec eoz quicq̄ irritū fuit. Daru⁹ fōs qui creuit i fluuiū et in lucem solemaqz oūsus ē et in aq̄s plurimas redūdauit. hester est: q̄ rex accepit vxorē et voluit esse reginā. Duo aut̄ dracones ego sū et amā. Dētes q̄ ouenerant hī sūt q̄ conati sunt delere nomen iudeoz. Dens aut̄ mea isrl̄ ē q̄ clamauit ad dñm: et saluū fecit dñs pplm suū. liberauitqz nos ab oibz malis et fecit signa magna atqz portenta inter gentes: et duas sortes esse p̄cepit vnā ppli dei et alterā cūctaz gentiū. Venitqz vtraqz fors in statutū ex illo iā tpe corā deo vniūsis gentibz et recordatus est dñs ppli sui ac misertus hereditatis sue. Et obseruabūt dies isti in

menſe adar q̄rtadecima et q̄ntadecima die
eiſdem menſis. cū omni ſtudio et gaudio
in vñ cetū populi ſgregati in cunctas de
inceps generationes ppli iſrahel.

CAPITVLVM .XI.

Anno quarto regnātibz ptolome-
o et cleopatra attulerunt doſitbe-
us qui ſe ſacerdotem et leuitici generis fe-
rebat et ptolomeꝝ filiꝝ eiꝝ hāc epiſtolam
phurim: quā dixerūt interptatum eſſe liſi
machū ptolomei filiū in iheruſalē. Hoc q̄
p̄ncipium erat in editōe vulgata: qđ nec
in hebreo nec apud vllū fert̄ interpretum
Anno ſcđo regnante artaxerſe maximo.
p̄ma die menſis niſan: vidit ſomniꝝ. mar-
docheꝝ filiꝝ iaxeri filij ſemei. filij eiꝝ d̄ tribu
beniamin. homo iudeꝝ q̄ habitabat in vrbē
ſuſis: vir magnus et inſ p̄mos aule regie
Erat aut̄ d̄ eo numero captiuorū q̄s trāſtu-
lerat nabuchodonosor rex babilōis de ihe-
ruſalem cū ieconia rege iuda et h̄ eiꝝ ſom-
niū fuit. Apparuerūt voces et tumultꝝ to-
m̄tru a et terremotꝝ et ſturbatio ſup ter-
ram: et ecce duo dracones magni parati:
q̄ ſtra ſe in p̄liū: ad q̄rū clamorē cūcte cō-
eitate ſunt natōnes. vt pugnaret̄ contra
gentem iuſtorū. Fuitq̄ dies illa tenebra-
rum et diſcriminis. tribulatōnis et agūſtie.
et i gens formido ſup terrā. Cōturbataq̄
eſt gens iuſtorū timentīū mala ſua p̄para-
ta ad mortem. Clamauerūtq̄ ad deū: et illis
vociferantibz ſons paruꝝ creuit in fluuiū in
maximū. et i aq̄s plurimas redūdauit. Lux
et ſol ortus ē et hūiles exaltati ſunt. et de-
uorauerunt in elitos. Qđ cū vidiffet mar-
docheus et ſurrexiſſet de ſtratu. et cogita-
bat. qđ deus facē vellet. et fixꝝ habebat i
aio ſcire cupiēs qđ ſignificaret ſomniū

CAPITVLVM .XII.

Morabatur aut̄ eo tpe i aula regiſ
cū bagatha et thara eunuchis re-
gis q̄ iamitores erāt p alaciꝝ. Cūq̄ itellex-
iſſet cogitatōnes eorū et curas diligentiꝝ
puidiſſet didicit qđ conarent̄ i regem ar-
taxerſen manus mittere: et nūciauit ſuper
eo regi. Qui de vtroq̄ habita q̄ſtiōe. ſfel-
ſos iuſſit duci ad mortem. Rex aut̄ qđ ge-
ſtū erat ſcripſit i ſomentariis. Sed et mar-
docheus rei memoriā literis tradidit. Pre-
cepitq̄ ei rex vt i aula palaciꝝ moraret̄. da-

tiſ ei p̄ delatōne muneribz. Anno vero fil-
ius amathathi bugeus erat gloriōſiſſimus
corā rege: et voluit nocē mardocheo et po-
pulo eiꝝ p̄ duobz eunuchis regis qui fue-
rant interfecti. Huc vſq̄ p̄lexmiū. Que ſe-
cūtur i eo loco poſita erāt vbi ſcriptū eſt
i volumine et diripuerūt bona vel ſubſtan-
tias eorū. Que i ſola vulgata editōe repe-
rimus. Ep̄le autē h̄ exemplar fuit.

CAPITVLVM .XIII.

Rex maximus artaxerſes ab india
vſq̄ ethiopiā centūvigintiſeptem
p̄uinciaz p̄ncipibz et ducibz. q̄ eiꝝ impe-
rio ſubiecti ſūt ſalutē. Cum plurimis gen-
tibz imperare. et vñſū orbem mee dicōni
ſubiugaſſet: volui neq̄q̄ abuti potētie mag-
nitudie. ſed clementie et lenitate guber-
nare ſubiectos: vt abſq̄ vllō terrore vitaz
ſilentio trāſietes. optata cūctis mortalibz
pace fruere. Querente aut̄ me a cōſilia-
riis meis quomō poſſet h̄ impleri: vnus q̄
ſapientia et fide ceteros p̄cellebat. et erat
poſt regē ſcđus amā noie. idicauit michi
in toto orbe terraz pplm eſſe diſperſū qui
nouis vtret̄ legibz: et ſtra oim gentiū cō-
ſuetudiez faciens. regū iuſſa ſteneret: et
vñſaz cōcordiā natōnum ſua diſſenſiōe
violaret. Qđ cum didiciſſemus videntes
vñā gentem rebellez aduſus omē hoim ge-
nus p̄uſis vt̄ legibz n̄iſq̄ iuſſionibus cō-
traire. et turbare ſubiectaz nobis p̄uinci-
az pacem atq̄ ſcordiā: iuſſimus vt q̄ſcū-
q̄ amā q̄ oibz p̄uinciis p̄poſitus eſt et ſcđꝝ
a rege. et quē patris loco colimus mōſtra-
uerit. euz ſiugibz ac liberis deleant̄ ab imi-
micis ſuis nulluſq̄ eorū miſereat̄. q̄rtade ci-
ma die duodecimi mēſis adar am̄ p̄ntis: vt
nepharij hoies vno die ad iſeros deſcēden-
tes. reddāt imperio noſtro paces quē tur-
bauerant. Hucusq̄ exemplar ep̄le. Que ſe-
cūnt̄ poſt eū locū ſcripta reperi vt legitur.
p̄genſq̄ mardocheus fecit oia q̄ ei manda-
uerat heſter: nec tamen habent̄ i hebraico
et apud nullū penitus ferunt̄ interpretum
Mardocheus autez deprecatus eſt dñm. me-
mor oim operum eiꝝ et dixit. Dñe domine
rex omnipotens. i dicōne em̄ tua cūcta ſūt
poſita: et nō eſt q̄ poſſit tueriſſtere volūta-
ti. ſi decreueris ſaluare iſrahel. Tu feciſti
celū et terrā et quid qđ celi ambitu atinet̄

dominus oim es. nec est q̄ resistat maiesta-
ti tue. Cuncta nosti et scis quia nō p̄ sup-
bia et otumelia ⁊ aliq̄ glie cupiditate fece-
rim. s̄. vt non adorare aman sup̄bissimū; li-
bent̄ em̄ p̄ salute isrl̄ etiā festigia pedū ei⁹
deosculari paratus essem/ sed timui ne ho-
norē dei mei trāfferem ad hoīez. et ne quē-
q̄ adorarem excepto deo meo. Et nunc do-
mine rex deus abrahāz miserere ppli tui qz
volunt nos inimici nostri p̄dere et heredi-
tatem tuā delere. Ne despicias partē tuaz
quā redemisti de egipto. Exaudi dēpcatio-
nez meā ⁊ ppicius esto sorti ⁊ funiculo tuo:
et dūte luctū nrm̄ i gaudiū vt viuētes lau-
demus nomen tuū dñe: et ne claudas ora-
te canentiū. Omnis q̄ isrl̄ pari mente et
obsecratōne clamauit ad dñm: eo qd̄ eis
certa mors impenderet.

CAPITVLVM .XIII.

Ester q̄ regina confugit ad dñm
pauens periculum qd̄ imminabat.
Cūq̄ deposuisset vestes regias. fletibus et
luctu apta indumenta suscepit: ⁊ p̄ vngē-
tis varijs em̄ ⁊ stercore impleuit caput.
et corpus suū humiliavit ieiunijs: omiaq̄
loca in q̄bus ante letari cōsueuerat crimiū
laceratōne opleuit. Et dēpcabat dñm deū
israhel dicens. dñe mi q̄ rex noster es solus
adiuua me solitaria: et cuius p̄ter te null⁹
auxiliator ē alius. Periculū meū i manib⁹
meis est. Audiui a patre meo qd̄ tu domi-
ne tulisses isrl̄ de cunctis gentib⁹ et patres
nros ex oib⁹ retro maiorib⁹ suis. vt posside-
res hereditatē sempiternā: fecisti qz eis s̄
cut locutus es. Deccauim⁹ i aspectu tuo:
et idcirco tradidisti nos in manus inimic⁹
coz nroz. Coluimus em̄ deos eoz. Iust⁹
es dñe. Et nūc nō eis sufficit qd̄ durissima
nos opprimūt fuitute: sed robuz manuum
suaz ydolorz potentie deputātes volūt tua
mutare pmissa. et delere hereditatē tua: ⁊
claudē ora laudantiū te. atq̄ extinguere
gloriā tēpli ⁊ altaris tui: vt aperiant ora
gentiū et laudent ydolorz fortitudinē. et p̄-
dicent carnalē regem i sempiternū. Ne t̄-
das dñe sceptrū tuū hijs q̄ nō sūt. ne ride-
ant ad ruinā nostrā: s̄ ouerte osiliū eoz
sup̄ eos. et eū q̄ i nos cepit seuire disper-
de. Memento dñe et ostende te nob̄ i tēpe
tribulatōis nostre: et da michi fiduciam

domine rex deoz et vniūse potestatis: tri-
bue s̄monē opositum i ore meo i aspectu le-
om̄. et trāffer cor illi⁹ in odiū hostis nri:
vt ⁊ ip̄e pereat et ceteri q̄ ei cōsentiūt. Nos
aut̄ libera in manu tua: ⁊ adiuua me nullū
aliud auxiliū habentē nisi te dñe. q̄ habes
oim scientiā. et nosti quia oderi gliaz iniq̄-
rum: et detester cubile incircūcisoz et ois
alienigene. Tu scis necessitatē meā quod
abominer signū sup̄bie. et glie mee qd̄ est
sup̄ caput meū in dieb⁹ ostētatōis mee: et
detester illud q̄si p̄anum menstruate et nō
portem in dieb⁹ silentij mei: et qd̄ nō ome-
derim in mensa aman. nec michi placuerit
ouiniū regis. et non biberim vīnū libami-
num ⁊ nunq̄ locuta sit ancilla tua ex quo
huc translata sum vsq̄ in p̄ntem diē. nisi i
te dñe deus abrahā. Deus fortis sup̄ oēs
exaudi vocē eaz q̄ nullā aliā spem habēt et
libera nos de manu iniquū: et erue me a ti-
more meo. Hec q̄ addita reperi in editōe
vulgata.

CAPITVLVM .XV.

Et mandauit ei haut dubiūz quā-
lister mardocheus. vt ingrederet̄
ad regē vt rogaret p̄ p̄lo suo et
p̄ patria sua. Memorare inq̄t diez humi-
latis tne. quō nūtrita sis i manu mea: qz
aman secundus a rege locutus est oī nos
in mortem: et tu inuoca dñm ⁊ loq̄re regi
p̄ nob̄. et libera nos d̄ mote. Nec nō ⁊ ista
q̄ subdita sūt. Die aut̄ terciō deposuit ve-
stimenta ornatus sui: et circūdata est glia
sua. Cūq̄ regio fulgeret habitu ⁊ inuocal-
set omniū rectorē et saluatorē deū: assump-
sit duas famulas. et sup̄ vnā q̄dem inuite-
batur q̄si p̄ delicijs. ⁊ nimia teneritudine cō-
pus suū ferre non sustinēs: altera autē fa-
mulaz seq̄bat dñam defluentia i humū in-
dumenta sustentās. Ip̄a aut̄ roseo colore
vultū pfusa. et gratis ac nitentib⁹ oculis
tristē celabat animū. ⁊ nimio timore con-
tractū. Ingressa igitur cuncta p̄ ordinem
ostia stetit oīra regēz vbi ille residebat su-
per solium regni sui. idutus vestib⁹ regis
auroq̄ fulgens et p̄ciosis lapidib⁹: eratq̄
terribilis aspectu. Cūq̄ eleuasset faciez ⁊
ardentib⁹ oculis furore p̄toris indicasset
regina corruit et in pallorem calore muta-
to. lassum sup̄ acilulā reclinauit caput. Cō-
uertitq̄ deus sp̄ritus regis i māsuetudiez

et festinus ac metuens exiliuit de solio et sustentas eas vlmis suis donec rediret ad se. hijs vbi blandiebat. **Q**uid habes hester? **E**go sum frater tuus noli metuere. **N**on morieris. **N**on enim pro te sed pro omnibus hijs lex constituta est. **A**ccede igitur et tange sceptrum. **C**umq; illa reticeret tulit auream virgam et posuit super collum eius: et osculatus est eam et ait. **C**ur michi non loqueris? **Q**ue respondit. **V**idi te domine quasi angelum dei: et conturbatum est cor meum pre timore glorie tue. **V**alde enim mirabilis es domine: et facies tua plena est gratia. **C**umq; loqueretur rursus corruit et pene exanimata est. **R**ex autem turbabatur et omnes ministri eius consolabantur eum. **E**xemplar epistole regis artaxerxis quam pro iudeis ad totas regni sui prouincias misit: quod et ipsius in hebraico volumine non habetur.

CAPITVLVM .XVI.

Rex magnus artaxerxis ab india usq; ethiopiam centumviginti septem prouinciarum ducibus ac principibus qui nostri iussioni obediunt: salutem dicit. **A**ulenti bonitate principum et honore qui in eos collatus est abusi sunt in superbiam: et non solum subiectos regibus mituntur opprimere: sed datam sibi gloriam non ferentes in ipsos qui dederunt moliuntur insidias. **N**ec contenti sunt gratias non agere beneficijs: et humanitatis in se iura violare: sed deiq; cuncta cernentis arbitrantur se posse fugere sententiam. **E**t in tantum vesanie pruperunt ut eos qui edita sibi officia diligenter obseruant: et ita cuncta agunt ut omnium laude digni sint: mendationum cuniculis conentur subutere: dum aures principum simplices ex sua natura alios estimantes callida fraude decipiunt. **Q**ue res et ex veteribus probatur historijs: et ex hijs que geruntur quotidie: quomodo malis quorundam suggestionibus regum studia deprauentur. **V**nde prouidendum est paci omnium prouinciarum. **N**ec putare debetis si diuersa iubeamus ex animi nostri venire leuitate: sed pro qualitate et necessitate temporum: ut reipublice possit utilitas ferre sententiam. **E**t ut manifestius quod dicimus intelligatis: aman filius amadathi et animo et gente macedo alienosq; a persarum

sanguine: et pietate in nostram sua crudelitatem amaculans: peregrinus a nobis susceptus est: et tantarum in se expertus humanitatem ut pater noster vocaretur et adoraretur ab omnibus post regem secundus: qui in tantum arrogantie tumorem sublatum est ut regno priuare nos niteretur et spiritu. **N**am mardocheum cuius fide et beneficijs viuimus et consortem regni nostri hester: cum omni gente sua nouis quibusdam atq; mandatis machinis expetiuit in mortem hoc cogitans ut illis interfecis insidiaretur nostre solitudini: et regni persarum transferret in macedonas. **N**os autem a pessimo mortaliu iudeos neci destinatos: in nulla penitus culpa repimus: sed econtrario iustis veteres legibus et filios altissimi et maximis semperq; viuentis dei: cuius beneficio et patribus nostris: et nobis regnum est traditum: et usq; hodie custoditur. **V**nde eas literas quas sub nomine nostro ille direxerat scitis esse irritas. **P**ro quo scelere ante portas huius urbis id est iusis: et ipse qui machinatus est et omnis cognatio eius pendet in patibulis: non nobis sed deo reddente ei quod meruit. **H**oc autem edictum quod nunc mittimus in cunctis urbibus proponat: ut liceat iudeis uti legibus suis: quibus debetis esse animi cuncto ut eos qui se ad necem eorum parauerant possint interficere. **S**cilicet decima die mensis duodecimi que vocatur adar. **H**anc enim diem deus omnipotens meroris et luctus eis vertit in gaudium. **V**nde et vos inter ceteros festos dies. **H**anc habitote diem: et celebrate eam cum omni leticia: ut et in posterum cognoscantur omnes qui fideliter persis obediunt dignam pro fide recipere mercedem: qui autem insidiantur regno eorum perire pro scelere. **O**mnis autem prouincia et ciuitas que noluerit solemnitate huius esse particeps gladio et igne pereat: et sic deleatur ut non solum hominibus sed etiam in via bestiis sit in sempiternum: pro exemplo contempti et inobedientie.

Explicit liber hester. Incipit prologus primus in librum iob.

Dgor p singulos scrip-
ture diuine libros adu-
sariorum respondere ma-
ledictis. qui interpretati-
onem mea reprehensione
septuaginta interpretum
criminant: quasi non et
apud grecos aq̃la himmachus et theodoci-
on. vel vbum e vbo vel sensum e sensu vel ex
vtriusq̃ omixtum et medie tempatum. ge-
nus traslatōis exp̃sserint: et omia veteris
instrumenti volumina origenes obelis aste-
riscisq̃ distinxerit. q̃s vel additos vel theo-
docōne sūptos traslatōis antiq̃ inseruit:
p̃bans defuisse quod additus est. **D**iscant
igitur obtrectatores mei recipe i toto qd̃
in p̃tibz susceperūt: aut interpretatōz mea
cum asteriscis suis radere. **N**eq̃ enim fieri
potest vt q̃s plura itermisisse susceperint.
non eosdē etiā in q̃busdam errassez fateāt.
precipue in iob: cui si ea q̃ sub asteriscis ad-
dita sunt subtraxeris ps maxima detrūca-
bitur: et h̃ dūtaxat apud grecos. **C**eterū
apud latinos ante eā traslatōez quā sub
asteriscis et obelis nup̃ edidimus. septim-
genti ferme aut oētīgētī vsus desunt: vt
decurtatus et laceratus corosusq̃ liber
feditatē sui publice legentibz p̃beat. **H**ec
aut traslatio nullū de veteribz seq̃tur inter-
pretem: sed ex ip̃o hebraico arabicoq̃ ser-
mone et interdū hito. nūc vba nunc sens⁹.
nūc simul vtrūq̃ resonabit. **O**bliq̃ em̃
apud hebreos totus liber fert̃ et lubric⁹:
et q̃ greci rethores vocāt scematis menos.
dūq̃ aliud loq̃tur aliud agit. **V**t si vel an-
guillā ṽl murenulā strictis tenē manibz q̃n-
to fortius p̃sseris tanto citius elabit̃. **M**e-
mini me ob intelligētiam huius voluminis
liddeū quendā p̃ceptorem. qui apud hebre-
os p̃mus haberi putabat̃. nō puis redemis-
se nūmis: cuius doctrina an aliqd̃ p̃fecerī
nescio. **H**oc vnū scio non potuisse me inter-
p̃tari. nisi qd̃ añ itellexerā. **A** p̃ncipio itaq̃
q̃ volūmis vsq̃ ad vba iob. apud hebreos
p̃sa oratio ē. **P**orro a ṽbis iob i q̃bz ait.
pereat dies i qua natus sum. et nox in qua
dictū est acceptus ē homo. vsq̃ ad illū locū
vbi ante finē volūmis scriptus est. idcirco
ipse me rep̃hendo et ago penitētia i fauilla
et cinere. ex metri vsus sūt. dactilo spon.

deq̃ currētes: et p̃pter lingue ydioma cre-
bro recipientes et alios p̃des. nō earūdem
syllabaz sed eorundē tempoz. **I**nterdum
q̃ richmus ipse dulcis et tumultus fertur
numeris lege resolutis qd̃ metrici magis
q̃ simplex lector intelligunt. **A** sup̃dicto
autem vsu vsq̃ ad finē libri puū cōma qd̃
remanet prosa oratione cōtexit̃. **Q**uod si
cui videtur incredulum metra scilicet esse
apud hebreos. et in morē nostri flacci gre-
ciq̃ p̃ndari et alchēi et sapho vel psalteriūz
vel lamentationes ieremie ṽl omnia ferme
scripturaz cantica cōphēdi: legat phi-
lonem iosephum origenē. cesariensem eu-
sebiū: et eorum testimonio me verum di-
cere p̃probabit. **A**udiāt q̃ p̃pter canes mei
idcirco me i hoc volumine laborasse. nō vt
interpretationem antiquā rep̃henderē: sed
vt ea que i illa aut obscura sunt aut omis-
sa. aut certe scriptoz vicio d̃prauata. ma-
nifestiora nostra interpretatōe fierent: qui
et hebreum s̃monē ex pte didicimus. et i la-
tino pene ab ip̃is cunabulis iter g̃maticos
et rethores et philosophos detriti sumus.
Qd si apud grecos post septuaginta editi-
one iā xpi euāgelio choruscate iudeus aq̃la
et himmachus ac theodocion iudaizātes he-
retici sūt r̃cepti. q̃ multa misteria saluato-
ris subdola interpretatōe celarūt: et tam i ex-
aplois habētur apud ecclesias. et explānā-
tur ab ecclesiasticis viris: quanto magis
ego cristianus et de parentibz cristianis na-
tus. et vexillū crucis i mea fronte portans.
cuius studiū fuit omīssa rep̃tere dep̃uata
corrigere. et sacramēta ecclie puro et fide-
li aperire s̃mone: ṽl a fastidios ṽl a malig-
nis lectoribz nō debeo rep̃bari. **D**ebeant q̃
volunt veteres libros vel in mēbranis pur-
pureis. auro argentoq̃ descriptos. ṽl vnci-
alibz vt vulgo aiunt literis onera magis
exarata quā codices: dum modo michi
meisq̃ p̃mittant paupes habere cedulas.
et nō tam pulcos codices quā emēdatos.
Vtraq̃ aut editō et septuaginta iuxta gre-
cos et mea iuxta hebreos. i latinū meo labo-
re traslata est. **C**ligat vnusq̃sq̃ qd̃ vult et
studiosum me magis q̃ maliuolum probet

Sicut autem piscellam iunco tex-
erem aut palmarum folia
complicare aut in sudore
vultus mei comedere
panem. et ventris opus
sollicita mente pertracta-
rem: nullus morderet ne-
mo reprehenderet. Nunc autem quia iuxta sen-
tentiam saluatoris volo operari cibum qui non
perit et antiquum diuinorum voluminum viam senti-
bus vngulisque purgare: error michi gemi-
nus infigitur. corrector viciorum falsarius
voco. et errores non auferre sed serere. Ta-
ta est enim vetustatis consuetudo ut etiam offensa
plerisque vicia placeant: dum magis pulchros
volunt habere codices quam emendatos. Quia
propter o fratres dilectissimi vnicui nobilita-
tis et humilitatis exemplar et proflabello
calatis sportellisque munusculis monachorum.
spiritualia habet et mansura dona suscipite: ac be-
atum iob qui adhuc apud latinos iacebat in
stercore et vniuersis scatebat errorum. integrum
et immaculatumque gaudete. Quomodo enim post pro-
bationem atque victoriam duplicia sunt ei vni-
uersa reddita: ita ego in lingua nostra ut au-
dacter loquar. feci eum habere qui amiserat igitur
et vos et vniuersumque lectorum solita profatio com-
moneo et in principibus librorum eadem semper an-
nectens rogo: nec vbi cumque semper preces
vngulas videritis. sciatis ea que subiecta sunt
in hebraicis voluminibus non haberi. Porro
vbi stelle ymago profulserit ex hebreo in sermo-
ne nostro addita sunt. Necnon et illa que haberi
videbantur. et ita corrupta erant ut sensus
legendibus tolleretur orantibus vero magno la-
bore correxi: magis utile quam ex odio meo
ecclesiis christi venturum ratus. quam ex ali-
orum negotio.

Explicit prologi Incipit liber iob CA. I.

Erat in terra hus no-
mine iob. Et erat vir il-
le simplex et rectus ac
timens deum: et recedens
a malo. Nati sunt ei
septem filii et tres fi-
lie. Et fuit possessio eius
septem milia ovium. et tria milia camelorum:
quingenta quoque iuga bouum et quingente asine: ac

familia multa nimis. Eratque vir ille magnus
inter omnes orientales. Et ibant filie eius et
faciebant conuiuium per domos. vniuersaque in die
suo. Et mittentes vocabant tres sorores su-
as ut comederent et biberent cum eis. Cumque
in orbem transissent dies conuiuii mittebat ad
eos iob et sanctificauit illos: surgensque di-
luculo offerebatolocusta per singulos. Dice-
bat enim. Ne forte peccauerint filii mei:
et benedixerint deo in cordibus suis. Sic faci-
ebat iob cunctis diebus. Quadam autem die cum
uideret filii dei ut assisteret coram domino: affuit
inter eos etiam sathan. Cui dixit dominus. Vnde
venis? Cui respondens ait. Circumui terram
et pambulaui eam. Dixitque dominus ad eum. Num-
quam considerasti suum meum iob quod non sit ei si-
milis in terra: homo simplex et rectus et timens
deum ac recedens a malo? Cui respondens sa-
than ait. Numquam frustra timet iob deum? Non
ne tu vallasti eum ac domum eius: vniuersamque
substantiam percircuit? Operibus manuum eius
benedixisti: et possessio eius creuit in terra.
Sed extende paululum manum tuam et tange
cuncta que possidet nisi in faciem benedixeris tibi.
Dixit ergo dominus ad sathan. Ecce vniuersa que
habet in manu tua sunt: tamen in eo ne exten-
das manum tuam. Egrediusque est sathan a fa-
cie domini. Cum autem quadam die filii et filie eius
comederent et biberent vinum in domo fratris
sui primogeniti: nuncius venit ad iob qui dice-
ret. Boues arabant et asine pascebantur
iuxta eos: et irruerunt sabei tuleruntque omnia. et
pueros percusserunt gladio: et euasi ego solus
ut nunciarem tibi. Cumque adhuc ille loqueretur.
venit alter et dixit. Ignis dei cecidit e celo:
et tactas oues puerosque consumpsit: et effu-
gi ego solus ut nunciarem tibi. Sed et ad-
huc illo loquente venit alius et dixit. Caldei
fecerunt tres turmas et inuaserunt camelos
et tulerunt eos: nec non et pueros percusserunt
gladio: et ego fugi solus ut nunciarem tibi.
Adhuc loquatur ille: et ecce alius intravit
et dixit. Filii tui et filiae rescentibus et
bibentibus vinum in domo fratris sui primogeni-
ti. repente ventus vehemens irruit a regio-
ne deserti et percussit quatuor angulos domus:
que corruens oppressit liberos tuos. et mor-
tui sunt: et effugi ego solus ut nunciarem ti-
bi. Tunc surrexit iob. et scidit tunicam suam:
et tonsos capite corruens in terram. adorauit

et dixit: Nudus egressus sum de utero matris mee: et nudus reuertar illuc. Dominus dedit dominus abstulit: sicut domino placuit ita factum est: sit nomen domini benedictum. In omnibus hijs non peccauit iob labijs suis: neque stultum quid contra deum locutus est.

CAPITVLVM .II.

Actum est autem cum quidam die remisset filij dei et staret coram domino: remisset quoque sathan inter eos et staret in conspectu eius: ut diceret dominus ad sathan. Unde remisit? Qui respondens ait. Circumui terram et pambulaui eam. Et dixit dominus ad sathan. Nunquid confiderasti huic meum iob quod non sit ei filius in terra. Vir simplex et rectus et timens deum ac reuerentem a malo: et adhuc timentem innocentiam. Tu autem commouisti me aduersus eum: ut affligerem eum frustra. Cui respondens sathan ait. Pelle pro pelle: et cuncta quae habet homo dabit pro anima sua. Alioquin mitte manum tuam et tange os eius: et carnem: et tunc videbis quid in faciem benedicat tibi. Dixit ergo dominus ad sathan. Ecce in manu tua est: vrutamem animam illius. Egressus igitur sathan a facie domini percussit iob vlcere pessimo: a planta pedis usque ad verticem eius. qui testa sanie radebat: sedens in sterquilinio. Dixit autem illi vxor sua. Adhuc tu permanes in simplicitate tua? Benedic deo et more. Qui ait ad illam. Quasi vna de stultis mulieribus locuta es. Si bona suscepimus de manu domini: mala quare non sustineamus. In omnibus hijs non peccauit iob labijs suis. Igitur audientes tres amici iob omne malum quod accidisset ei: venerunt singuli de loco suo: eliphaz themanites et baldasuites et sophar naamathites. Conduxerunt enim: ut pariter venientes visitaret eum et consolarentur. Cumque eleuassent pedes oculos suos: non agnouerunt eum. Et exclamantes plorauerunt: et scissis vestibus sparserunt puluerem super caput suum in celum. Et sederunt cum eo in terra septem diebus et septem noctibus: et nemo loquebatur ei verbum. Videbant enim dolorem esse vehementem.

CAPITVLVM .III.

Postquam aperuit iob os suum: et maledixit diei suo: et locutus est. Desinat dies in quo natus sum: et nox in qua dictum est: conceptus est homo. Dies illa vtetur in tenebras. Non requirat eum deus desuper et non illustret lumine. Obscurent eum tenebrae et

umbra mortis. Occupet eum caligo et inuoluatur amaritudine. Noctem illam tenebrosus turbo possideat. Non sputet in diebus anni nec numeret in mensibus. Sit nox illa solitaria: nec laude digna. Maledicant ei qui maledicunt diei: qui parati sunt suscitare leuiathan. Obtenebrent stelle caligine eius. Expectet lucem et non videat: nec ortum surgentis aurore. Quia non cludit ostia ventris qui portauit me: nec abstulit mala ab oculis meis. Quare non in vulua mortui sum. Egressus ex utero non statim perii. Quare exceptus gemibus: cur lactatus vberibus. Nunc enim dormiens fliorem: et somno meo requiescere cum regibus et consiliis terre: qui edificat sibi solitudines: aut cum principibus qui possident aurum: et replent domos suas argento. Aut sicut abortiuum absconditum non subsistere: vel qui concepti non viderunt lucem. Ibi impij cessauerunt a tumultu: et ibi requeuerunt fessi robore: et quondam victi piter sine molestia. Non exaudierunt vocem exactoris. Darus et magnus ibi sunt: et suus liber a domino suo. Quare misero data est lux: et vita hijs qui in amaritudine anime sunt. Qui expectant mortem et non venit: quasi effodiētes thesaurum: gaudentque vehementer cum iuenerint sepulcrum. Viro cuius abscondita est via: et circūdedit eum deus tenebris. Antequam omedas suspiro: et quasi mundantes aque sic rugitus meus: quia timor quem timebam euenit michi: et quod verebar accidit. Nonne dissimulaui? Nonne filius? Nonne quēuis. Et venit super me indignatio.

CAPITVLVM .III.

Respondens autem eliphaz themanites dixit. Si cepimus loqui tibi: fortitan mollite accipies. Sed conceptum fimo nem quis tenere poterit. Ecce docuisti multos: et manus lassas roborasti. Vacillantes confirmauerunt firmos tui: et genua tremētia confortasti. Nunc autem venit super te plaga et defecisti: tetigit te et conturbatus es. Timor tuus: fortitudo tua: et patientia tua: et perfectio viarum tuarum. Recordare obsecro te. Quis vnquam innocens perijt: aut quando recti deleti sunt. Quam potius vidi eos qui operantur iniquitatem et seminant dolores: et metunt eos flante deo perisse: et spiritum ire eius esse super eos. Rugitus leonis et vox leuee: et dentes ca-

tulorum leonum striti sunt. Tigris perijt eo
quod non haberet predam: et catuli leonis dissi-
pati sunt. Porro ad me dictum est verbum ab-
scuditum: et quasi furtive suscepit auris mea
venas susurri eius. In horrore visionis noctur-
ne quando solet sopor occupare homines pauor
tenuit me et tremor: et omnia ossa mea pteri-
ta sunt. Et cum spiritus me prout transiret:
inhoruerunt pilae carnis mee. Stetit quidam
cuius non agnoscebam vultum: ymago coram
oculis meis: et vocem quasi aure lenis audiui.
Nunc quod homo dei operatione iustificabitur: aut
factore suo purior erit vir. Ecce qui fuerunt
ei non sunt stabiles: et in angelis suis re-
perit puritatem. Quantomagis hi qui ha-
bitant domos luteas qui terrenum habent fun-
damentum consumuntur velut a timea: de mane
usque ad vespere succidentur: et quia nullus
intelligit in eternum peribunt. Qui autem reliqui
fuerint auferentur ex eis: morientur non in sapientia

CAPITVLVM .V.

Voca ergo si est qui tibi respondeat:
et ad aliquem sanctorum ouertere. Vi-
rum stultum interficit iracundia: et puulum
occidit inuidia. Ego vidi stultum firma ra-
dice: et maledixi pulcritudini eius statim.
Longe fient filii eius a salute: et oterentur in
porta: et non erit qui eruat. Cuius messem
famelicus comedet: et ipsum rapiet armatus:
et bibent sitientes diuitias eius. Nichil in
terra sine causa fit: et de humo non orietur
dolor. Homo ad laborem nascitur: et avis ad
volatum. Quamobrem ego deprecabor dominum:
et ad deum ponam eloquium meum. Qui facit
magna et in scrutabilia: et mirabilia absque
numero. Qui dat pluuiam super faciem terre: et
irrigat aquas vniuersas. Qui ponat humiles in
sublime: et merentes erigit sospitate. Qui
dissipat cogitationes malignorum: ne possint
implere manus eorum quod caperant. Qui appre-
hendit sapientes in astutia eorum: et consilium
prouorum dissipat. Per diem icurrunt tenebras:
et quasi in nocte sic palpabunt in meridie. Por-
ro saluum faciet egenum a gladio oris eorum:
et de manu violenti pauperem. Et erit egenus
sine spes: iniquitas autem attrahet os suum. Bea-
tus homo qui corripitur a domino. Increpatio ergo
domini ne reprobetur: quia ipse vulnerat et me-
des: percussit et manus eius sanabunt. In sex
tribulationibus liberabit te: et in septima non

tanget te malum. In fame eruet te de mor-
te: et in bello de manu gladii. A flagello lig-
ue absconderis: et non timebis calamitates
cum venerit. In vastitate et fame ridebis: et
bestias terre non formidabis. Sed cum lapidi-
bus regionum pactum tuum: et bestie terre pa-
cifice erunt tibi. Et scies quod pacem habeat ta-
bernaculum tuum: et visitans spem tuam non pec-
cabis. Scies quoque quoniam multiplex erit semet tu-
um: et progenies tua quasi herba tre. Ingre-
dieris in abundantia sepulchrorum: sicut inferet acce-
uus in tempore suo. Ecce hoc ut inuestigauimus
ita est: quod auditum mente pertracta.

CAPITVLVM .VI.

Respondens autem iob dixit. Utinam ap-
penderentur peccata mea quibus iram
merui: et calamitas quam patior in statera:
quasi arena maris hoc grauior appareat. Unde
et verba mea dolore sunt plena: quia sagitte
domini in me sunt: quantum indignatio ebibit spiritum
meum: et terrores domini militat contra me.
Nunc quod rugiet onager cum habuerit herbam:
aut mugiet bos cum ante praeceptum plenum steterit.
Aut poterit omedum insulsum: quod non est sale
conditum. Aut potest aliquis gustare: quod gu-
statum affert mortem. Aie enim esurienti
etiam amara dulcia esse videtur. Que prius
nolebat tangere anima mea: nunc per angustiam
cibi mei sunt. Quis det ut veniat petitio me-
a: et quod expecto tribuat michi deus: et qui ce-
pit ipse me coterat. Soluat manum suam et
succidat me: et hec michi sit consolatio ut af-
fligens me dolore non peccet: nec contradicatur
sermonibus sancti. Que est enim fortitudo mea
ut sustineam: aut quis finis meus ut patientem
agam. Nec fortitudo lapidum fortitudo
mea: nec caro mea enea est. Ecce non est
auxilium michi in me et necessarii quoque mei re-
cesserunt a me. Qui tollit ab amico suo mi-
sericordiam: timorem domini derelinquit. Fratres
mei preterierunt me: sicut torrens qui rapti tran-
sit in conuallibus. Qui timet pruina: irruet
super eos nix. Tempore quo fuerit dissipati peribunt:
et ut icaluerint soluentur de loco suo. In-
uolute sunt semite gressuum eorum: ambulabunt
inuacuum et peribunt. Considerate semitas
thematis iterum saba: et expectate paulisper.
Confusi sunt: quia speraui. Venerunt quoque vsque
ad me: et pudore coopti sunt. Nunc re-
misistis: et modo videtes plagam meam timetis

Nūquid dixi auferre michi: et de substantia
vestra donare michi: vel liberare me de ma-
nu hostis et de manu robustorum eruite:
Docete me et ego tacebo: et si quid forte
ignoravi instruite me. Quare detraxistis
sermonibus veritatis: cum e vob nullus sit qui pos-
sit arguere. Ad increpandum tamen eloquia sci-
natiss: et in ventum verba perfertis. Super pupil-
lum irruistis: et subvertere nitimini amicum ve-
strum. Veritatem quod cepistis explete. Pres-
tete aurem: et videte an mentiar. Respondete
obsecro absque contumacia: et loquentes id quod
iustum est iudicate. Et non inuenietis in ling-
ua mea iniquitatem: nec in faucibus meis stulti-
cia personabit. **CAPITVLVM .VII.**

Mercedem est vita hominis super terram: et si-
cut dies mercenarii dies eius. Sic
ceruus desiderat umbram et sic mer-
cenarius postulat finem operis sui: sic et ego
habui menses vacuos: et noctes laboriosas
enumeravi michi. Si dormiero dico quando
consurgam: et rursum expectabo vespere et
replebor doloribus usque ad tenebras. Indu-
ta est caro mea putredine et sordibus pulue-
ris: cutis mea aruit et contracta est. Dies
mei velocius transierunt quam a texente tela suc-
cidit: et consumpti sunt absque ulla spe. Mem-
to quia ventus est vita mea: et non reuer-
tetur oculus meus ut videat bona: nec aspici
et me visus hominis. Oculi tui in me: et non sub-
sistam. Sic consumitur nubes et pertransit: sic qui
descenderit ad inferos non ascendet: nec re-
uertetur ultra in domum suam: neque cognoscet eum
amplius locus eius. Quia propter et ego non
peccavi ori meo: loquor in tribulatione spiritus
mei: confabulabor cum amaritudine anime mee.
Nunquid mare ego sum aut cetus: quia cir-
cūdedisti me carcere. Si dixerō consolabitur
me lectulus meus et releuabor loquens me-
cum in stratu meo: terrebus me personam: et per vi-
siones horrore conturbes. Quāobrem elegit
suspendium anima mea: et mortem ossa mea. De-
speraui. Nequaquam ultra iam viuam. Parce
michi: nichil enim sunt dies mei. Quid est homo
quia magnificas eum: aut quid apponis er-
ga eum cor tuum. Visitas eum diluculo: et subi-
to perbas illum. Usque non precor michi: nec di-
mittis me ut glutinam saluam meam. Peccaui
Quid faciam tibi. o custos hominum. Quare po-
suisti me contrarium tibi: et factus sum michi

metipsum grauis. Cur non tollis peccatum me-
um: et quare non auferis iniquitatem meam. Ec-
ce nunc in puluere dormiam: et si mane me quesieris
non subsistam.

R **CAPITVLVM .VIII.**
Respondens autem baldad suites dixit.
Usque quod loqueris talia: et spiritus multi-
plex sermonis oris tui. Nunquid deus supplan-
tat iudicium: aut omnipotens subuertit quod
iustum est. Etiam si filii tui peccauerunt ei et
dimisit eos in manu iniquitatis sue: tu tamen
si diluculo surrexeris ad deum et omnipotentem
fueris deprecatus: si mundus et rectus incesse-
ris statim euigilabit ad te: et peccatum red-
det habitaculum iusticie tue: in tamen ut si prio-
ra tua fuerint praua: et nouissima tua multi-
plicentur nimis. Interroga enim generationem
priorem et diligenter investiga patrum memo-
rias: hesterni quippe sumus et ignoramus. Quo-
modo sic umbram dies nostri sunt super terram: et
ipsi docebunt te. Loquetur tibi: et de corde
suo proferet eloquia. Nunquid virere potest scir-
pus absque humore: aut crescere caretum sine
aqua. Cum ad huc sit in flore nec carpatur
manu ante omnes herbas arefcit: sic vie omni-
um qui obliuiscuntur deum et spes proterite peribit.
Non ei placebit recordia sua et sic tela a-
ranearum fiducia eius. Inmitemur super domum suam
et non stabit: fulciet eam et non surget.
Humectus videtur antequam veniat sol: et in ortu
suo germen eius egreditur. Super aceruum pe-
trarum radices eius densabuntur: et in lapide-
bus odorabitur. Si absorbuerit eum de loco
suo: negabit eum et dicet. Non noui te. Nec
est enim letitia vie eius: ut rursum de terra alij
geminetur. Deus non periciet: simplices nec
porriget manum malignis: donec impleatur
risu os tuum: et labia tua iubilatio. Qui oderunt
te iduentur confusione: et tabernaculum impiorum
non subsistet.

R **CAPITVLVM .IX.**
Respondens iob ait. Vere scio quod
ita sit: et quod non iustificetur homo opo-
ritus deo. Si voluerit ostendere cum eo: non po-
terit respondere ei unum pro mille. Sapiens con-
de est: et fortis robore. Quis restitit ei: et
pacem habuit. Qui transtulit montes: et nesci-
erunt hi quos subuertit in furore suo. Qui con-
mouet terram de loco suo: et columnae eius scu-
tiunt. Qui precipit soli et non oritur: et stellas

claudit qñ sub signaculo. Qui extendit ce-
los solus: et gradit̃ sup fluct⁹ maris. Qui
facit arcu⁹ et oriona et hyadas: et iterio-
ra austru. Qui facit magna et inopñensibi-
lia: et mirabilia q̃rum non est numer⁹. Si
venerit ad me nō videbo eū: si abierit non i-
telligā. Si repente iterroget: q̃s responde-
bit ei? Vel quis dicē potest cur facis? De⁹
cuius ire nemo resistere potest: et sub quo
curuant̃ q̃ portāt orbem. Quāt⁹ g̃ sū ego
vt respōdeam ei: et loquar ṽbis meis cum
eo? Qui etiā si habuero q̃ppiam iustū non
respōdebo: sed meū iudicē dep̃cabor: et cum
inuocantem me exaudierit: nō credo quod
talis audierit vocem meā. In turbine em̃
steret me: et multiplicabit vulnera mea
etiā sine causa. Non ocedit req̃escere sp̃m
meū: et implet me amaritudib⁹. Si forti-
tudo q̃rit̃ robustissim⁹ ē. Si eq̃tas iudicij:
nemo audet p̃ me testimoniū dicere. Si
iustificare me voluero: os meū odemnat
me. Si innocentē ostendero: p̃uū me cōpro-
babit. Etiam si simplex fuero: s̃ ip̃m igno-
rabit aīa mea: et tenebit me vite mee. V-
nū est qd locutus sū: et innocentē et impiū
ipse cōsumit. Si flagellat occidat semel:
et non de penis innocentū rideat. Terra da-
ta ē i manus impij vultū iudicij eius ope-
rit. Quod si non ille est: q̃s g̃ est? Dies mei
velociores fuerūt cursore: fugerūt et non
viderūt bonū. Pertrāheūt quasi naues po-
ma portantes: sic aq̃la volans ad escā. Cū
dixero nequa q̃ ita loquar cōmuto faciem
meam: et dolore torq̃or. Verebar oīa opera
mea sciens q̃ non parceres delinquēti. Si
autē et sic impius sum q̃re frustra laborauē.
Si lotus fuero q̃si aq̃s muiis: et fulserint
velut mūdissime manus mee: tamen sordi-
bus itingues me: et abominabunt̃ me vesti-
menta mea. Neq̃ em̃ viro q̃ similis mei est
respondebo: nec q̃ mecū i iudicio ex eq̃ pos-
sit exaudiri. Non ē vtrūq̃ valeat arguē:
et ponere manū suā in ambob⁹. Auferat a
me virgā suā: et pauor ei⁹ nō me terreat.
Loquar et non timebo eū. Neq̃ em̃ possū
metuens respondere.

CAPITVLVM .X.

O Edet aīam meam vite mee: dimit-
tam adūsum me eloq̃um meū. Lo-
quar i amaritudine aīe mee: dicam deo: no-

li me odēnare. Indica michi: cur me ita iu-
dices? Nūquid bonum tibi videtur si calū-
meris me et opprimas me: opus manuū tu-
arum: et osiliū impioꝝ adiuues? Nūquid
oculi carnei tibi sūt aut sic videt homo et tu
videbis? Nūquid sicut dies hoīs dies tui: et
anni tui sicut humana sunt t̃pa: vt q̃ras
iniquitatem meā et peccatū meū scruteris?
Et scias quia nichil impiū fecerī: cū sit ne-
mo q̃ d manu tua possit eruere. Man⁹ tue
fecerūt me et plasmaphēnt me totū i circū-
tu: et sic repente p̃cipitas me. Memēto q̃-
so qd sic lutū feceris me: et i puluere re-
duces me. Nōne sic lac mulisti me: et sicut
caseū me coagulasti? Delle et carnib⁹ vesti-
sti me: ossib⁹ et nervis cōpegisti me. Vitā
et misericordiam t̃buisti michi: et visitatio
tua custodiuit sp̃m meū. Licet s̃ celestis cō-
de tuo: tamē scio quia vnūsoꝝ memineris.
Si peccaui et ad horāz pepcisti michi: cur
ab iniquitate mea mūdum me esse non pate-
ris? Et si impius fuero vt michi est: et si iu-
stus non leuabo caput saturatus afflictōe
et miseria. Et p̃pter supbiam q̃si leena ca-
pies me: reūsusq̃ mirabiliter me crucias.
Instaures testes tuos oīa me: et multipli-
cas irā tuā adūsus me: et pene militāt i me.
Quare de vulua eduxisti me? Qui vtinam
osuptus essem ne oculus me videret: Fuis-
sem q̃si q̃ non essem: de vtero trāslatus ad
tumulū. Nūquid non paucitas dieꝝ meo-
rū finietur breuē? Dimitte g̃ me vt plāgā
paululū dolorē meū anteq̃ vadā et non re-
ūtar ad terrā tenebrosā et optāz mortis
caligine: terrā miserie et tenebrarum: vbi
vmbra mortis et nullus ordo: sed sempit̃-
nus horror inhabitans.

CAPITVLVM .XI.

R Espondēs autē sophar naamathites
dixit. Nūquid q̃ multa loq̃tur nō
audiet: aut vir ṽbosus iustificabitur? Ti-
bi soli tacebunt hoīs: et cū ceteros irrise-
ris a nullo cōfutaberis. Dixisti em̃. Dur⁹
est fimo meus: et mundus sū i aspectu tuo.
Atq̃ vtinā deus loqueret̃ tecum et aperiet
labia sua tibi: vt ostenderet tibi secreta sa-
piētie et qd multiplex esset lex eius: et itel-
ligeres q̃ mltō miora exigaris ab eo quā
meretur iniquitas tua. Forsitā vestigia dei
op̃bendes: et vsq̃ ad p̃fectū omnipotētem

reperies. **E**xcellior celo est. Et qđ facies ē
 Profundior inferno; et vnde cognoscere
 Longior terra mēsurā eius; et latior mari.
 Si subūterit oīa vli vñū coartauerit qđ
 contradicet ei: vñ quis dicē ei potest cur ita
 facis? Ipse em̄ nouit hōim vanitatē; et vi-
 dens iniquitatem nōne cōsiderat ē. Vir van⁹
 in supbiam erigitur. et tanq̄ pullus onaga-
 ri se libez natū putat. Tu autē firmasti cor
 tuū et expandisti ad eum manus tuas. Si
 iniquitatem q̄ est i manu tua abstuleris a te
 et nō manserit i tabernaculo tuo iniusticia:
 tūc leuare poteris faciem tuā absq; macu-
 la: et eris stabilis et non timebis. Miseric-
 qđ obliuisceris: et qđ aquarū q̄ pterierunt
 non recordaberis: et quasi meridiānus ful-
 gor surget tibi ad vesp̄am. Et cum te
 cōsumptum putaueris orieris vt lucifer: et
 habebis fiduciā pposita tibi spe: et desol-
 sus securus dormies. Requiesces et non erit
 qui te exterreat: et deprecabunt faciem tuā
 plurimi. Oculi autē impiorū deficiēt: et effu-
 giū pibit ab eis: et spes illorū aboinatō aīe.

CAPITVLVM .XII.

Respondens autē iob dixit. Ergo vos
 estis soli hoīes: et vobiscū orietur
 sapientia. Et michi ē cor sic et vob: nec in-
 ferior vestrī sum. Quis em̄ hec q̄ nostis ig-
 norat? Qui deridet ab amico suo sicut ego:
 inuocauit deū et exaudiet eū. Deridet em̄
 iusti simplicitas: lapas contēpta apud co-
 gitatōes diuītū: parata ad tpus statutū.
 Abundāt tabernacula pdonū: et audacter
 puocat deū: cū ipse dederit oīa i man⁹ eorū.
 Nimirū interroga iūnta et docebunt te:
 et volatilia celi et indicabūt tibi. Loquere
 terre et respondebit tibi: et narrabūt pisces
 maris. Quis ignorat qđ oīa hec manus do-
 mīni fecit? In cui⁹ manu aīa oīs viuētis:
 et spūs vniūse carnis hoīs. Nōne auris ver-
 ba diiudicat: et fauces omedentis saporez?
 In antiquis est sapientia: et in mltō tēpe
 prudētia. Apud ipm̄ ē sapientia et fortitu-
 do: et ipse habet cōsiliū et intelligentiā. Si
 destruxerit nemo ē qui edificet: si cluserit
 hoīem nullus ē q̄ aperiat. Si cōmuerit aq̄s
 omnia ficcabunt: si emiserit eas subūterit ē-
 ram. Apud ipm̄ est fortitudo et sapientia.
 Ipse nouit et decipientem: et eū q̄ decipit
 Adducit cōsiliarios in stultū finē: et iudices

in stuporē. Balthēū regū dissoluit: et pēim-
 git fune renes eorū. Ducit sac̄dotes i glo-
 rios: et optimates supplantat. Cōmutans
 labiū veracium: et doctrinā senū auferens.
 Effūdīt despectōez sup pncipes: et eos qui
 oppressi fuerāt releuans. Qui reuelat pfū-
 da de tenebris: et pducit i lucem vmbra
 mortis. Qui multiplicat gētes et pdit eas:
 et subūstas i integz restituit. Qui immu-
 tat cor pncipū ppli terre: et decipit eos vt
 frustra incedant p inuīum. Palpabūt qđ i
 tenebris et non i luce: et errare eos faciet
 qđ ebrios.

IOA

.XIII.

Ecce oīa h̄ vidit oculus meus et au-
 diuit auris mea: et itellexi singula.
 Scdm̄ scientiā vram et ego noui:
 nec inferior vestrī sum. Sed tamē ad oīpotē-
 tem loqr: et disputare cū deo cupio: prius
 vos ostendens fabricatores mēdaciū et cul-
 tores puerorū dogmatū. Atq; vtinā tace-
 retis: vt putaremīni sapientes esse. Audi-
 te ḡ correptōes meas: et iudiciū labiorū
 meorū attendite. Nūquid deus idiget vro
 mendaciō: vt p illo loqm̄mi dolos? Nūqd
 faciē eius accipitis: et p deo iudicare mī-
 nīmi? Aut placebit ei quem celare nichil
 potest: aut decipiet vt homo vestrīs frau-
 dulencijs? Ipse vos arguet: qm̄ i abscondi-
 to faciē eius accipitis. Statim vt se cō-
 mouerit turbabit vos et terror eius irru-
 et sup vos. Memoria vestrā opabitur cine-
 ri: et redigent i lutum ceruices vestrē. Ta-
 cete paulisper: vt loqr qđcunq; michi mēs
 suggesserit. Quare lacero carnes meas de
 tibi meis: et aīaz meam porto in manibus
 meis. Etiam si occiderit me: i ipso sperabo.
 Veruntū vias meas i aspectu eius arguā:
 et ipse erit saluator meus. Nō em̄ veniet in
 aspectu eius oīs p̄pocrita. Audite s̄monem
 meū: et enigmata p̄cipite auribus vestrīs.
 Si fuero iudicatus: scio qđ iustus inueniā.
 Quis est q̄ iudicetur mecū? Veniat. Qua-
 re tacens cōsumor. Duo tantum ne facias
 michi: et tunc a facie tua non abscondar.
 Manū tuam lōge fac a me: et formido tua
 non me terreat. Voca me et respondebo ti-
 bi: aut cēte loqr: et tu rñde michi. Quātas
 habeo iniquitates et peccata. scelera mea et
 delicta oñde michi. Cur faciē tuā abscon-
 dis: et arbitraris me inimicū tuū? Contra

folium quod vento rapit omnis potentia tua:
et stipulam ficcā persequeris. Scribis enim contra
me amaritudines: et consumere me vis pec-
catis adolescentie mee. Posuisti in neruo pe-
dem meum: et obstruisti omnes semitas meas:
et vestigia pedum meorum considerasti. Qui quasi
putredo consumendus sum: et quasi vestimentum quod
comeditur a timea. Homo natus de muliere
breui viuens tempore: repletur multis miseriis.
Qui quasi flos egreditur et conteritur: et fugit
velut umbra: et nunquam in eodem statu permanet.
Et dignus ducis super huiusmodi aperire
oculos tuos: et adducere eum tecum in iudi-
cium. Quis potest facere mundum de immundo
conceptum semine? Nonne tu qui solus es.

CAPITULUM

XIII.

Reues dies hominis sunt: numerus me-
sum eius apud te est. Constituisti
terminos eius qui preteriri non potuerunt. Rece-
de paululum ab eo ut quiescat: donec optata
veniat et sic mercenarii dies eius. Lignum ha-
bet spiritum. Si precisum fuerit: rursum virescit:
et rami eius pullulant. Si senuerit in terra
radix eius et in puluere emortuus fuerit trun-
cus illius: ad odorem aque germinabit: et
faciet comam quasi cum primum plantatum est. Homo
vero cum mortuus fuerit et nudatus atque con-
sumptus: ubi quiescit? Quomodo si recedat a
de mari et fluuius vacue factus areseat: sic
homo cum dormierit: non resurget. Donec at-
teratur celum non euigilabit: nec resurget
de sono suo. Quis michi hoc tribuat ut in in-
ferno protegas me et abscondas me donec
preterseat furor tuus: et constituas michi tem-
pus in quo recorderis mei? Putasne mortuus homo
rursum viuet? Cunctis diebus quibus nunc mili-
to: expecto donec veniat immutatio mea.
Vocabis me: et ego respondebo tibi. Operi
manuum tuarum porriges dexteram. Tu quidem
gressus meos dinumerasti: sed peccatis
meis. Signasti quasi in sacculo delicta mea:
sed curasti iniquitatem meam. Mons cadens
defluit: et saxum transferretur de loco suo. Lapi-
des excavant aque: et alluvione paulatim
terra consumitur: et homines similiter perdes. Ro-
borasti eum paululum: et in perpetuum transiret.
Immutabis faciem eius: et emittes eum. Si-
ue nobiles fuerint filii eius: siue ignobiles:
non intelliget. Attamen caro eius dum viuet
dolebit: et anima illius super semetipso lugebit.

CAPITULUM

XV.

Respondens autem elephas themani-
tes dixit. Numquid sapiens responde-
bit quasi inuentus loquens: et implebit ardore
stomachum suum? Arguis verbum eius quod non est
equalis tui et loqueris quod tibi non expedit.
Quantum in te est euacuasti timorem: et tulisti
preces coram deo. Docuit enim iniquitas tua
os tuum: et imitaris linguam blasphemantium.
Condenabit te os tuum et non ego: et labia
tua respondebunt tibi. Numquid primus homo
tu natus es et ante colles formatus? Num-
quid consilium dei audisti: et inferior te erit eius
sapientia? Quid nosti quod ignoremus: quod in-
telligis quod nesciamus? Et senes et antiqui
sunt in nobis: multo vetustiores quam patres
tui. Numquid gratus est ut desoletur te deus?
Sed verba tua prava sunt phibent. Quid te ele-
uat cor tuum: et quasi magna cogitans attomi-
tos habes oculos? Quid timet contra deum
spiritus tuus: ut proferas de ore tuo huiusmodi
sermone? Quid est homo ut immaculatus sit:
et ut iustus appareat natus de muliere? Ec-
ce in sanctos eius nemo immutabilis: et ce-
li non sunt mundi in conspectu eius: quanto magis
abominabilis et inutilis homo qui bibit quasi
aquam iniquitatem. Ostendam tibi audi me:
quod vidi narrabo tibi. Sapientes ostenden-
tur: et non abscondunt patres suos. Quibus
solis data est terra: et non transiit alienus per
eos. Cunctis diebus suis impius superbit: et
numerus annorum incertus est tyrannidis eius.
Somitus terroris semper in auribus illius: et
cum pax sit ille semper invidias suspicatur.
Non credit quod reverti possit de tenebris ad
lucem circumspectans undique gladium: eum se-
moverit ad querendum panem. Novit quod pa-
tus sit in manu eius tenebrarum dies. Terre-
bit eum tribulatio: et angustia vallabit eum
sic regem qui paratur ad prolium. Tetendit
adversus deum manum suam: et contra omnipotentem
roboratus est. Cucurrit adversus eum erecto
collo: et pingui cervice armatus est. Ope-
ruit faciem eius crassitudo: et de lateribus eius
arvina pendit. Habitavit in civitate de-
solata: et in domibus desertis quasi in tumultos sunt
reducte. Non dicabit nec pseuerabit sub-
stantia eius: nec mittet in terram radicem suam.
Non recedit de tenebris. Ramos eius are-
faciet flamma: et auferetur spiritus oris eius. Non

crederet frustra errore deceptus: quod aliquis preciorum redimendus sit. Ante quoque dies eius impleantur peribit: et manus eius arescent. **L**edet quasi vinea in primo flore: botrus eius: et quasi oliva precipiens florem suum. **C**ongregatio enim propter te sterilis: et ignis deuorabit tabernacula eorum quod munera libenter accipiunt. **C**oncepit dolorem et peperit iniquitatem: et uterus eius proparat dolus. **CA .XVI.**

Respondens autem iob dixit. **A**udiui frequenter talia. **C**onsolatores onerosi omnes vos estis. **N**unquid habebunt finem verba vestra? **A**ut aliquid tibi molestum est si loquar? **P**oteram et ego filia vestri loqui. **A**teque utinam esset anima vestra pro anima mea. **C**onsolaretur et ego vos sermonibus et mouerem caput meum super vos. **R**oborarem vos ore meo: et mouerem labia mea quasi precans vos. **S**ed quid agam? **S**i locutus fuero non quiescit dolor meus: et si tacuero non recedet a me. **N**unc autem oppressit me dolor meus: et in nihilum redacti sunt omnes artus mei. **R**uge mee testimonium dicunt contra me: et suscitatur falsiloquus aduersus faciem meam contradicens michi. **C**ollegit furorem suum in me: et omnia michi infremuit contra me dentibus suis. **H**ostis meus terribilibus oculis me intuitus est. **A**peruerunt super me ora sua: et exprantes percusserunt maxillam meam: faciati sunt penis meis. **C**oncluserunt me deus apud iniquum: et manibus impiorum me tradidit. **E**go ille quondam opulentus repente otitatus sum: tenuit ceruicem meam. **C**onfregit me: et posuit sibi quasi in signum. **C**ircumdedit me lanceis suis: ouulnerauit lumbos meos. **N**on peperit: et effudit in terra viscera mea. **C**oncidit me vulnere super vulnus: irruit in me quasi gigas. **B**accum osui super cutem meam: et opui cinere carnem meam. **F**acies mea itumuit fletu: et palpebre mee caligauerunt. **H**ec passus sum absque iniquitate manus mee: cum habere mudas ad deum precor. **T**erra ne operias sanguinem meum: neque inueniat in te locum latendi clamor meus. **E**cce enim in celo testis meus: et conscius meus in excelsis. **V**erbofi amici mei: ad deum stillat oculus meus. **A**teque utinam sic iudicaretur vir cum deo quod iudicatur filius hominis cum collega suo. **E**cce enim breues anni transiunt: et semitam rerum quas non reuertat ambulo.

CA .XVII.

Spiritus meus attenuabitur: dies mei breuiabuntur: et solum michi superest sepulcrum. **N**on peccaui: et in amaritudine mei moratur oculus meus. **L**ibera me et pone me iuxta te: et cuiusuis manus pugnat contra me. **C**or eorum longe fecisti a disciplina: propterea non exaltabunt. **D**readam pollicetur sociis: et oculi filiorum eius deficiet. **P**osuit me quasi in proverbium vulgi: et exemplum sum coram eis. **C**aligauit ad indignationem oculus meus: et membra mea quasi in nihilum redacta sunt. **S**tupebant iusti super hoc: et innocens contra propteritatem suscitabitur. **E**t tenebit iustus viam suam: et munditia addet fortitudinem. **I**gitur omnes vos ouertimini et venite: et non inueniam in vobis vllum sapientem. **D**ies mei transeunt: cogitationes mee dissipatae sunt torquentes cor meum. **N**octem vteruntur in diem: et rursum propter tenebras spero lucem: si sustinuerim infernus domus mea est: et in tenebris stratus lectulum meum. **P**utredini dixi pater meus es: mater mea et soror mea in vmbra. **V**bi est ergo nunc pro consolatione mea: et patientiam meam quis ostendat? **I**n profundissimum infernum descendet omnia mea. **D**rasne saltem ibi erit requies michi.

CAPI .XVIII.

Respondens autem baldad suites dixit. **V**sque ad quem finem verba iactabise? **I**ntellige prius: et sic loquamur. **Q**uare reputati sumus ut iumenta: et sorduimus coram te? **Q**ui perdis animam tuam in furore tuo. **N**unquid propter te derelinquitur terra et transferentur rupes de loco suo? **N**one lux impij extinguitur: nec splendet flamma ignis eius? **L**ux obtegnebresecet in tabernaculo illius: et lucerna quae super eum est extinguetur. **A**rtabunt gressus virtutis eius: et precipitabit eum consiliu suum. **I**mmisit enim in retia pedes suos: et in mactis eius ambulat. **T**enebit platam illius laqueo et exardescet contra eum sitis. **A**bscondita est in terra pedica eius: et decipula illius super semitam. **V**ndique terrebut eum formidians: et inuoluunt pedes eius. **A**ttenuet fame robur eius: et media inuadat costas illius. **D**euoret pulcritudinem cutis eius: et consumat brachia illius progenita mors. **A**uellat de tabernaculo suo fiducia eius: et calcet super eum quasi rex interitus. **H**abitet in tabernaculo illius socij eius qui non est: aspergatur

in tabernaculo eius sulphur. Deorsum ra-
dices eius siccant sursum aut atterat mes-
sis eius. Memoria illius pereat de terra: et
non celebretur nomen eius in plateis. Ex-
pellet eum de luce in tenebras: et de orbe tras-
feret eum. Non erit semen eius neque proge-
nies in populo suo: nec vllle relique in regionibus
eius. Indie eius stupebunt nouissimi: et
primus inuadet horror. Hec sunt ergo taberna-
cula iniqui: et iste locus eius qui ignorat deum.

CA. XIX.

Respondens autem iob dixit. Usque ad af-
fligitis animas meas: et atteritis me
in membris. En decies confunditis me: et non
erubescitis opprimere me. Neque et signo-
ram: mecum erit ignorantia mea. At vos contra
me erigimini: et arguitis me opprobriis meis.
Sed nunc intelligite quia deus non est iudicio
afflixerit me: et flagellis suis me cinxerit.
Ecce clamabo vim pacis et nemo audiet:
vociferabor: et non est qui iudicet. Demittam
mea circumsepserit et transire non possum: et in cal-
le meo tenebras posuit. Spoliavit me gloria
mea: et abstulit coronam de capite meo. De-
struxit me undique et pereor: et quasi euulsa ar-
bori abstulit spem meam. Iratus est contra me
furore eius: et sic me habuit quasi hostem suum.
Simul venerunt latrones eius: et fecerunt
sibi viam per me: et obsederunt in gyro tabernacu-
lum meum. Fratres meos longe fecit a me:
et noti mei quasi alieni recesserunt a me.
Dereliquerunt me propinqui mei: et qui me noue-
rant obliti sunt mei. Iniqui domum meam et
ancille mee sicut alienum habuerunt me: et quasi
peregrinus fui in oculis eorum. Verum meum vo-
caui et non respondit: ore proprio deprecabar
illum. Balitum meum exhorruit uxor mea: et
orabat filios uteri mei. Stulti quoque despicie-
bant me: et cum ab eis recessissem detrahebant
mihi. Abominati sunt me quidam consilarii
mei: et quem maxime diligebam ausatus est me.
Delli mee consuptis carnibus adhefit os meum:
et derelicta sunt tantummodo labia circa den-
tes meos. Miseremini mei miseremini mei
saltem vos amici mei: quia manus domini te-
tiguit me. Quare persequimini me sicut deus: et car-
nibus meis saturamini. Quis michi tribuat
ut scribant sermones mei? Quis michi det
ut exarent in libro stilo ferreo et plumbi la-
mina: vel celte sculpani in filices. Scio enim quod

redemptor meus uiuat et in nouissimo de terra
surrecturus sum. Et rursum circudabor pelle
mea: et in carne mea videbo deum. Quem
uisurus sum ego ipse: et oculi mei aspexerunt
et non alius. Reposita est in spes mea
in sinu meo. Quare ergo nunc dicitis persequimini
eum: et radicem ubi inueniamus contra eum? Fu-
gite ergo a facie gladii: quoniam ultor iniquitatum
gladius est: et scitote esse iudicium.

CAPI. XX.

Respondens autem sophar naamathitis
dixit. Idcirco cogitationes mee
varie succedunt tibi: et mens in diuisa rapi-
tur. Doctrinam quam me arguis audiam: et spiritus intel-
ligentie mee respondebit michi. Hoc scio a prin-
cipio ex quo est positus homo super terram: quod
laus impiorum brevis sit: et gaudium prope-
rite ad istam punctum. Si ascenderit usque ad ce-
lum superbia eius: et caput eius nubes terri-
gerit: quasi sterquilinum in fine predestinatum: et qui eum
viderat dicent. Ubi est? Velut somnium auo-
lans non inueniet: transiet sicut visio nocturna.
Oculus qui eum viderat non videbit: neque vultus
intuebit eum locus suus. Filii eius atterentur
egestate: et manus illius reddent ei dolores
suum.ossa eius implebuntur vicibus adolescentie
eius: et cum eo in puluere dormiet. Cum enim
dulce fuerit in ore eius malum: abscondit il-
lud sub lingua sua. Parcet illi et non dere-
linquet illud: et celabit in gutture suo. Da-
nis eius in utero illius vteret in fel aspidum in
transsecus. Diuitias quas deuorauit euomet:
et de ventre illius extrahet eas deus. Caput
aspidum suget: et occidet eum lingua viperis.
Non videat riuulos fluminis torrentis: mel-
lis et butiri. Luet que fecit omnia: nec tamen
consumetur. Iuxta multitudinem ad inuen-
tionem suam sic et sustinebit: quoniam confringent
nudauit pauperis domum: rapuit et non edi-
ficauit eam nec est satiatus venter eius. Et
cum habuerit quod occuparet: possidere non po-
terit. Non remansit de cibo eius: et propterea
nichil permanebit de bonis eius. Cum facia-
tus fuerit artabitur: estuabit: et omnis do-
lor irruet super eum. Venter impleatur ventis eius
ut emittat in eum iram furoris sui: et pluat
super illum bellum suum. Fugiet arma ferrea et
irruet in arcum ereum: eductus et egrediens de
vagina sua: et fulgurans in amaritudine sua.
Vadent et venient super eum horribiles: omnes

tenebre abscondite sunt in occultis eius. Deuorabit eum ignis qui non succendit: affliget relictus in tabernaculo suo. Reuelabunt celi iniquitatem eius: et terra consurget aduersus eum. Apertum erit germen domus illius: detur huius in die furoris dei. Hec est pars hominis impij a deo: et hereditas uerborum eius a domino.

CAPITULUM XXI.

Respondens autem iob dixit. Audite queso sermones meos: et ageris penitentiam. Sustinete me ut et ego loquar: et post mea si uidebitur uerba ridete. Nunquid ostendit hominem disputatio mea est: ut merito non debeam contristari? Attendite me et obstupescite: et supponite digitum oris uestro. Et ego quando recordatus fuero pertimesco: et deuorabit carnem meam tremor. Quare ergo impij uiuunt subleuati sunt confortatiq; diuicenses? Remen eorum permanet coram eis: propinquorum tribus et nepotum in conspectu eorum. Domus eorum secunda sunt et pacate: et non est uirga dei super illos. Bos eorum ocepit et non abortiuit: vacca peperit et non est priuata fetu suo. Egrediuntur quasi greges puuli eorum: et infantes eorum exultant iubilando. Tenet tympanum et cytharam: et gaudent ad sonitum organi. Ducunt in bonis dies suos et in puncto ad infernum descendunt. Qui dixerunt deo recede a nobis: et scientiam uirarum tuarum nolumus. Quis est omnipotens ut seruiamus ei? Et quid nobis prodest si orauerimus illi? Verumtamen quia non sunt in manu eorum bona sua: consilium impiorum longe sit a me. Quotiens lucerna impiorum extinguetur: et superueniet eis inundatio: et dolores diuidet furoris sui. Erunt sicut palee ante faciem venti: et sicut fauilla quam turbo dispergit. Deus huabit filiis illius dolorem patris: et cum reddiderit tunc sciet. Videbunt oculi eius interfectiones suas: et de furore omnipotentis bibet. Quid enim ad eum pertinet de domo sua post se? Et si numerus mercedum eius dimidiatus est? Nunquid deum docebit quispiam scientiam qui excelsos iudicat? Iste moritur robustus et sanus diues et felix: viscera eius plena sunt adipem: et medullis ossa illius irrigantur. Alius uero moritur in amaritudine anime sue absque ullis opibus: et tamen simul in puluere dormient: et uermes operiet eos. Certe noui cogitationes uestras: et sententias contra me iniquas. Dicitis enim. Vbi est

domus principis: et ubi tabernacula impiorum? Interrogate quilibet de viatoribus: et hec eadem illum intelligere agnoscetis. Quia in diem perditionis suae malus: et ad diem furoris ducetur. Quis arguet coram eo vias eius: et qui fecit quod reddet illi. Ipse ad sepulchra ducetur et in agerie mortuorum uigilabit. Pulchris fuit glareis coctis: et pro se omnium hominum trahet: et ante se innumerabiles. Quod igitur consolamini me frustra: cum responsio uestra repugnare ostensa sit ueritati.

CAPITULUM XXII.

Respondens autem eliphaz themanites dixit. Nunquid deo potest operari homo: etiam cum profecte fuerit scientie? Quid prodest deo si iustus fueris: aut quid ei confers si immaculata fuerit uita tua? Nunquid times arguet te: et ueniet tecum in iudicium: et non propter maliciam tuam plurimam et infinitas iniquitates tuas. Abstulisti enim pignus fratrum tuorum sine causa: et nudos spoliasti uestibus. Aquas lassos non dedisti: et esuriienti subtraxisti panem. In fortitudine brachij tui possidebas terram: et potentissimum obtinebas eam. Viduas dimisisti vacuas: et lacertos pupilloz commisisti. Propterea circumdatus es laqueis: et turbat te formido subita. Et putabas te tenebras non visurum: et impetu aquarum inundatum non oppressum iri. An cogitas quod deus excelsior celo sit: et super stellarum verticem sublimetur? Et dicis. Quid enim nouit deus? Et quasi per caliginem iudicat. Nubes latibulum eius: nec nra considerat: et circa cardines celi pambulat. Nunquid semel tam seculorum custodire cupis quam calcauerunt uiri iniqui qui sublati sunt ante tempus suum: et fluuius subuertit fundamentum eorum? Qui dicebant deo recede a nobis: et quasi nichil possit facere omnipotens: estimabant eum: cum ille impleisset domos eorum bonis. Quorum sententia procul sit a me. Videbunt iusti et letabuntur: et innocentes subfannabunt eos. Nonne succisa est erectio eorum: et reliquias eorum deuorauit ignis: ac desce igitur ei et habeto pacem: et per hoc habebis fructus optimos. Suscipe ex ore illius legem: et pone sermones eius in corde tuo. Si reus fueris ad omnipotentem edificaberis: et longe facies iniquitatem a tabernaculo tuo. Habitu per terram filicem: et per filicem torretes aureos. Eritque

oipotens contra hostes tuos: et argentum coaceruabit tibi. Tunc super oipotentem delinens affluens: et eleuabis ad deum faciem tuam. Rogabis eum et exaudiet te: et vota tua reddes. Decernes rem et remet tibi: et in vis tuis splendet lumen. Qui enim humiliatus fuerit erit in gloria: et qui inclinauerit oculos ipse saluabitur. Saluabitur innocens: saluabitur autem mundicia manuum suarum. **CA. XXIII.**

Respondens autem iob ait. Nunc quoniam in amaritudine est sermo meus: et manus plagae meae aggrauata est super gemitum meum. Quis michi tribuat ut cognoscam et inueniam illum: et veniam usque ad solium eius. Donam coram eo iudicium: et os meum replebo increpationibus: ut sciam verba quae michi respondet: et intelligam quid loquitur michi. Nolo multa fortitudinis contendat mecum: nec magnitudinis suae mole me premat. Proponat equitatem contra me: et perueniet ad victoriam iudicium meum. Si ad orientem iero: non apparet: si ad occidentem non intelligam eum. Si ad sinistram quod agam: non apprehendam eum. Si me vertam ad dexteram: non videbo illum. Ipse vero scit viam meam: et probabit me quasi aures quod per ignem transiit. Vestigia eius secutus est pes meus: viam eius custodiui: et non declinaui ex ea. A mandatis labiorum eius non recessi: et in sinu meo abscondi verba oris eius. Ipse enim solus est: et nemo auertere potest cogitationes eius: et anima eius quodcumque voluit hoc fecit. Cumque expleuerit in me voluntatem suam: et alia multa filia praesto sunt ei. Et ideo a facie eius turbatus sum: et considerans cum timore sollicitor. Deum molliuit cor meum: et oipotens conturbauit me. Non enim perii propter imminentes tenebras: nec faciem meam operuit caligo.

CA. XXIII.

Autem oipotentem non sunt abscondita tempora: quae autem nouerunt eum ignorant dies illius. Alii terminos transulerunt: diripuerunt greges: et pauperunt eos. A sinu pupillorum abegerunt: et abstulerunt pro pignore bonae viduae. Subtraherunt pauperum viam: et oppresserunt pariter mansuetos terre. Alii quasi onagri in deserto egrediuntur ad opus suum: vigilantesque ad praedam praeparant panem liberis. Agrum non suum demetunt: et vineam eius quae vi oppresserunt vindemiant. Nudos di-

mittunt boies indumenta tollentes: quibus non est operimentum in frigore: quasi umbrae montium rigant: et non habentes velamen amplexantur lapides. Vim fecerunt depraedantes pupillos: et vulgum pauperum spoliauerunt. Nudis et incedentibus absque vestitu et esurientibus tulerunt spicas. Inter acervos eorum meridiati sunt: quae calcatis torcularibus fitiunt. De ciuitatibus fecerunt viros gemere: et anima vulneratorum clamabit: et deus multum abire non patitur. Ipsi fuerunt rebelles luminibus. Nescierunt vias eius: nec reuersi sunt per semitas illius. Mane primo surgit homicida: interficit egenum et pauperem: per noctem vero erit quasi fur. Oculus adulteri obstruat caliginem dicens non me videbit oculus: et operiet vultum suum. Perfodit in tenebris domus sua in die odixerat sibi: et ignorauerunt lucem. Si subito apparuerit aurora arbitratur umbram mortis: et sic in tenebris quae si in luce ambulant. Leuis est super faciem aquae. Maledicta sit anima eius in terra: nec abulet per viam vinearum. Ad minimum calorem transiet ab aquis nivium: et usque ad inferos peccatum illius obliuiscatur eius misericordia. Dulcedo illius vmes. Non sit in recordatione: sed oteratur sicut lignum in furcibus. Dauit enim sterile et quod non parit: et viduae bene non fecit. Detrahit fortes in fortitudinis suae: et cum steterit non credet vite suae. Dedit ei deus locum penitentiae: et ille abutitur eo in superbia. Oculi autem eius sunt in vis illius. Eleuati sunt ad modicum et non subsistent: et humiliabuntur sicut oia et auferentur: et sic summitates spicarum oterentur. Quod si non ita quis me potest arguere esse mentitum: et ponere ante deum verba mea. **CA. XXV.**

Respondens autem baldad suites dixit. Potestas et terror apud eum est: quod facit concordiam in sublimibus suis. Nunquid est numerus militum eius: et super quem non surget lumen illius? Nunquid iustificari potest homo operatus deo: aut apparere mundus natus de muliere? Ecce luna etiam non splendet et stelle non sunt munde in conspectu eius: quanto magis homo putredo et filius hominis neruus est. **CA. XXVI.**

Respondens autem iob dixit. Cuius adiutor es? Nunquid imbecillis: et sustentas brachium eius qui non est

fortis: Cui dedisti filiū. Forſitā illi q̄ non
habet ſapientiā: prudentiā tuāz oſtendiſti
plurimā. Quē docere voluiſti. Nonne eū
qui fecit ſpiramentū. Ecce gigantes ge-
munt ſub aq̄s: et q̄ habitant cū eis. Nu-
dus eſt i fernus corā illo: et nullū ē operimē-
tum p̄ditōm. Qui extendit aq̄lonē ſup va-
cuū: et appendit terram ſup nichilū. Qui
ligat aq̄s i nubibz ſuis: vt nō erūpant pa-
riter deorſum. Qui tenet vultū ſolij ſui: et
expandit ſup illud nebulā ſuā. Terminūz
circūdedit aq̄s: vſq̄dū finiant lux et tene-
bre. Colūne celi ſtremiſcunt: et pauent ad
nutū eius. Infortitudie illi⁹ repēte maria
ogregata ſunt: et prudentia eius percuffit
ſupbum. Spiritus ei⁹ ornauit celos: et ob-
ſtetricante manu eius eductus eſt coluber
tortuoſus. Ecce h̄ ex pte dicta ſunt viarū
eius. Et cum vix parua ſtillam ſmōnis ei⁹
audierimus q̄s poterit tōmtrūū magnitu-
dinis illius itueri. **CA XXVII.**

Moridit q̄s iob aſſumens parabolam
ſuā et dixit. Viuit deus q̄ abſtulit
iudiciū meū et oipotens q̄ ad ama-
ritudinē adduxit aīaz meā quia donec ſup
eſt alitus i me et ſpūs dei i naribz meis nō
loquēt labia mea iniquitatē: nec lingua mea
meditabit mendatiū. Abſit a me vt iuſtoſ
eſſe voſ iudicē. Donec deficiā nō recedam
ab innocentia mea. Juſtificatōez meā quāz
cepi tenē. nō dſerā. Neq̄z em̄ rep̄hēdit me
cor meū i omni vita mea. Sic impius in-
micus meus: et adūſarius meus q̄m iniqu⁹
Que ē em̄ ſpes ypocrite ſi auare rapiat: et
non liberet deus aīaz eius. Nūquid de⁹ au-
diat clamorē eius cū venerit ſup eū angus-
tia. Aut poterit i oipotente delectari: et i-
uocare deū omni tēpe. Docebo voſ p ma-
nū dei q̄ oipotens habeat: nec abſcondam.
Ecce oēs voſ noſtis: et q̄d ſine cauſa vana
loq̄mini. Hec ē p̄s hoīs impij apud deū: et
hereditas violentoz quā ab oipotente ſu-
ſcipient. Si multiplicati fuerint filij eius i
gladio erūt: et nepotes ei⁹ nō ſaturabunt
pane. Qui reliq̄ fuerint ex eo ſepelient i in-
teritu: et vidue illius nō plorabūt. Si cō-
portauerit q̄m terra argentū et ſicut lutum
pparauerit veſtimenta: pparabit q̄dem ſed
iuſtus veſciet illis: et argentū innocens di-
uidet. Edificauit ſic tinea domū ſuā: et ſicut

cuſtos fecit vmbraclū. Diues cum dormi-
erit nichil ſecū auferet: aperiet oculos ſuos
et nichil inueniet. App̄hendet eū q̄m aqua
inopia: nocte opprimit eū tēpeſtas. Tol-
let eum v̄tus vr̄s et auferet: et velud tur-
bo rapiet eū de loco ſuo. Et mittet ſup eū:
et nō parceret: de manu eius fugiens fugiet.
Stringet ſup eū manus ſuas: et ſibilabit
ſup illū itues locū ei⁹. **CA XXVIII.**

Rebet argentū venaz ſuaz p̄ncipi-
a: et auro locus eſt in q̄ oſlat. Fe-
rum de terra tollit: et lapis ſolut⁹
calore in es v̄tit. Temp⁹ poſuit tenebris:
et v̄muloz ſm̄e ip̄e cōſiderat. Lapidem q̄
caliginis et v̄mbrā mortis diuidet torres
a p̄lo pegrinate: eos q̄s oblit⁹ ē pes egē-
tis hoīs et inuios. Terra de q̄ oriebat pa-
nis: i loco ſuo ignis ſubūſa ē. locus ſaphi-
ri lapides eius: et glebe illius auz. Remitā
ignorauit auis: nec intuitus ē oculos vul-
turis. Nō calcauerūt eā filij inſtitoz: nec
p̄traſiūt p eā leena. Ad ſalicē extēdit ma-
nū ſuā: ſubūt a radicibz mōtes. In petrif-
ricos excidit et omne p̄cioſuz vidit ocul⁹
eius. Profunda q̄ fluuioz ſcrutatus eſt:
et abſcondita p̄duxit i lucem. Sapientia
vero vbi inuenit: et q̄s eſt locus intelligen-
tie. Neſcit homo p̄ciū eius: nec inuenitur i
terra ſuauit viuentiū. Abyſſus dicit non ē
in me: et mare loq̄tur nō ē meū. Non da-
bitur auz obrifum p ea: nec appendet ar-
gentum i omunitatōe eius. Non cōferet
timēdis in die coloribz: nec lapidi ſardōico
p̄cioſiſſimo vel ſaphiro. Nō ad equabit ei
auz vel vitz: nec omutabunt vafa pro ea
auri excelsa et eminētia: nō omemorabūt
compatioe eius. Trahit aut ſapientia de
occultis. Nō adēq̄bitur ei topaſion de ethi-
opia: nec timēture mūdifiſſime opone. Vnde
ſapientia v̄mit: et q̄s eſt locus itelligen-
tie. Abſcondita ē ab oculis omniū viuen-
tiū: volucres q̄ celi latet. Perditō et mori
dixerūt: auribz noſtris audiuiſus famam
eius. Deus intelligit viā eius: et ipſe nouit
locū illius. Ipſe em̄ ſm̄es mundi intuet: et
oīa q̄ ſub celo ſunt reſpicit. Qui fecit v̄tis
p̄odus: et aq̄s appendit menſura. Quando
ponebat pluuijs legem et viā p̄cellis ſonā-
tibz: tunc vidit illā et enarrauit: et ppara-
uit et inueſtigauit: et dixit hoī. Ecce timō

domi ipsa est sapientia: et recedere a malo
intelligentia. **CA XXIX**

Addidit q̄ iob assumens pabolam
suam et dixit. Quis michi tribuat
ut sim iuxta mēses pristinos: secū
dum dies quibz deus custodiebat me. Quā
splendebat lucerna eius sup caput meum:
et ad lumen eius ambulabam in tenebris.
Sicut fui in diebus adolescentie mee. q̄n
deus secreto erat i tabernaculo meo. Quā
do erat oipotens mecū: et in circūitu meo
pueri mei. Quā lauabā pedes meos butiro:
et petra fundebat michi riuos olei. Quā
do pcedebā ad portā ciuitatis. et in platea
parabāt cathedrā michi. Videbāt me iu
uenes et abscondebant: et senes stabāt al
surgentes. Principes cessabāt loq̄: et di
gitum supponebant ori suo. Vocem suam
cohibebāt duces: et lingua eorum gutturi
suo adhebat. Auris audiēs beatificabat
me: et oculus vidēs testimoniū reddebat
michi: eo q̄ liberales pauperem vociferatē:
et pupillū cui nō esset adiutor. Benedictō
perituri sup me veniebat: et cor vidue olo
latus sum. Iusticia idutus sū et vestiui me
hic vestimento et dyademate iudicio meo.
Oculus fui ceco: et pes claudō. Dat̄ erā
pauperz: et causā q̄ nesciebam diligentis
sime iuestigabā. Cōtere bā molas iniqui:
et de dētibz illis auferebam p̄daz. Dicebā
q̄ in mīdulo meo moriar: et hic palma mul
tiplicabo dies. Radix mea apta est secū a
quas. et ros morabit̄ i mentiōe mea. Glo
ria mea semp inuouabit̄: et arcus meus i
manu mea instaurabit̄. Qui me audiebāt
expectabāt sententiā: et intenti tacebant
ad cōsiliū meū. Verbis meis addere nichil
audebāt: et sup illos stillabat eloq̄um me
um. Expectabant me hic pluuiā: et os suū
aperiebāt q̄si ad ymbrem serotinū. Si q̄n
ridebam ad eos non credebant: et lux vult
us mei nō cadebat in terrā. Si voluissem
ire ad eos sedebā p̄mus. Cūq̄ sederē quasi
rex circūstante exercitu: eram tamen me
rentiū solator. **CA XXX**

Unc aut̄ derident me iuniores tē
pore: quoz non dignabar patres
ponere cū canibz gregis mei. Quo
rum v̄tus manū michi erat p̄ nichilo: et
vita ipsa putabatur indigni. Egestate et

fame steriles: q̄ rodebāt in solitudine squa
lētēs calamitate et miseria. Et mandebāt
herbas et arborz cōtices: et radix iunpero
rum erat cibus eoz. Qui de ouallibus ista
rapientes: cum singula reperissent. ad ea
cum clamore currebāt. In desertis habi
tabāt torrētium: et in cauinis terre. vel su
per glareā. Qui in huiuscemōi letabant̄.
et esse subsentibus delicias computabant.
Filij stultoꝝ et ignobiliū: et i terra penie
non parentes. Nunc i eoz cāticū v̄sus sū:
et factus sum eis i prouēbium. Abominant̄
me et longe fugiūt a me: et faciē meā ospi
ere nō verent̄. Pharetrā em suam aperuit
et afflixit me: et frenū posuit in os meū. Ad
dexterā orientis calamitatis mee illico sur
rexerūt. Pedes meos subūterūt: oppresse
rūt q̄si fluctibz semitis suis. Dissipauerūt
itenera mea: infidiat̄ sūt michi et p̄ualuerūt:
et non fuit q̄ ferret auxilium. Quasi rupto
muro et apta ianua irruerūt sup me: et ad
meas misérias deuoluti sunt. Redact⁹ sum
in nichilū. Abstulisti quasi vent⁹ desideriu
meū: et velut nubes p̄trāsit salus mea. Nūc
aut̄ i memetipso marcessit aia mea: et pos
sident me dies afflictōis. Nocte os meū p̄fo
ratur doloribz: et q̄ amedūt me nō dormi
unt. In multitudie eoz osumit̄ vestimen
tum meū: et quasi capitiō tunice sic cinxe
rūt me. Cōparatus sum luto: et assimilat⁹
sū fauille et cineri. Clamo ad te et nō exau
dis me: sto et nō respicis me. Mutatus es
michi i crudelē: et iduricia manus tue ad
uersaris michi. Eleuasti me: et q̄si sup ven
tum ponēs elixisti me valide. Scio quia mō
ti tradas me: vbi ostituta est domus omni
viuētī. Verūtāmē nō ad osumptionē eoz
emittis manū tuā: et si corruerit ipse salua
bis. Flebā quondā sup eo q̄ afflict⁹ erat:
et opatiebat̄ aia mea pauperi. Expectabā
bona et venerūt michi mala: p̄stolabar lu
cem et erupit tenebre. Interiora mea ef
ferbuerūt absq̄ vlla reque: p̄uenit me dies
afflictōis. Aerēs icedebā: sine furore ospi
gēs. i turba clamaui. Frat̄ fui draconū: et
socius strutōnū. Cutis mea demigrata est
super me: et ossa mea aruerunt p̄ caumate.
Versa est in luctum cythara mea: et orga
num meum in vocem flentium.

CA XXXI

Pepigi fedus cū oculis meis: vt ne cogitarē qđem de vīgine. Quā em̄ ptem haberet in me deus desup: et hereditatē oīpotens de excelsis. Nunquid non p̄ditio est iniquitas: et alienatio operatibz i iusticiā? Nōne ip̄e cōsiderat vias meas: et cūctos gressus meos dīnumerat? Si ambulauī in vanitate et festinauī in dolo pes meus: appendat me ī statera iusta: et sciat deus simplicitatē meā. Si declinauī gressus meus de via: et si secutus est oculus meus cor meū: et si in manibz meis adhefit macula: serā et alius cōmedat: et p̄genies mea eradicet. Si deceptū est cor meū sup muliere: et si ad ostiū amici mei insidiatus sum: scōtum alterius sit vxor mea: et sup illā ieuuent alij. Hoc em̄ nephas ē et iniquitas maxima ignis vsq; ad p̄ditionē deuorans: et oīa eradicās geminā. Si oīēph subire iudiciū euz suo meo et ācilla mea: cū disceptarent adūsum me. Quid em̄ faciā cū surrexerit ad iudicandū deus: et cum q̄sierit quid respōdebo illi? Nunquid nō in vtero fecit me q̄ et illū opatus est: et formauit me in vulua vnuse? Si negauī qđ volebāt pauperibus: et oculos vidue expectare feci. Si cōmedi buccellā meā solus: et nō cōmedit pupillus ex ea. Quia ab infantia mea creuit mecum miseratio: et de vtero matris mee egressa est mecum. Si despexi p̄tereuntem eo qđ nō habuerit indumentū: et absq; operimento pauperē. Si nō b̄ndixerūt michi latera eius: et de velleribz ouium meaz calefactus ē. Si leuaui sup pupillū manū meā etiā cū viderē me in porta supiores: humerus meus a iuctura sua cadat: et brachiū meū cū suis ossibz cōfringat. Semp em̄ q̄ si tumentes sup me fluctus timui deū: et p̄odus eius ferre nō potui. Si putauī aurum robur meū: et obrixi dixi fiducia mea. Si letatus sū sup multis diuitijs meis: et qz plurima repperit manus mea. Si vidi soles cū fulgeret et lunā incedentē clare: et letatum ē ī abscondito cor meū: et osculatus sum manū meam ore meo. q̄ ē iniquitas maxima: et negatō oīa deū altissimū. Si gauisus ad ruīnā eius q̄ me oderat: et exultaui qđ inuenisset eū malū. Nō em̄ dedi ad peccādum guttur meū: vt expecterē maledicens aīaz eius. Si non dixerūt viri tabernaculi

mei: q̄s det de carnibz eius vt saturemur. Foris non mansit pegrin⁹: ostiū meū viatori patuit. Si abscondi q̄si homo peccatū meū: et celauī ī sinu meo iniquitatē meā. Si expaui ad multitudinē inimicā: et despectio p̄miquoz terruit me: et non magis tacui nec egressus sum ostiū. Quis michi tribuat adiutorē vt desiderū meū audiat oīpotens et libz scribat ip̄e q̄ iudicat: vt ī humero meo portē illū et circūdezz illum quasi coronā michi. Per singulos gradus meos p̄nūciabo illū: et q̄si p̄ncipi offerē eum. Si adūsum me terra mea clamat: et cū ipsa fulci eius deflent. Si fructus eius cōmedi absq; pecunia: et aīaz agriculaz ei⁹ afflixi: p̄ frumento oriat michi tribul⁹ et p̄ ordo sp̄ma.

CA XXXII.

Miserunt aut tres viri isti r̄ndere iob: eo qđ iust⁹ sibi videret. Et iratus indignatusq; est heliu filius barachel buzites de agnatōne raz. Iratus ē aut adūsum iob: eo qđ iustū se esse diceret corā deo. Porro adūsum amicos eius indignatus est eo qđ non inuenisset respōsionem rationabile: sed t̄mmodo cōdemnassent iob. Igitur heliu expectauit iob loquētes: eo qđ seniores essent q̄ loq̄bant. Cū aut vidisset qđ tres respōdere non potuissent: iratus est vehementer. Respondēsq; heliu filius barachel buzites dixit. Tumor sum tpe: vos autē antiquiores. Idcirco dimisso capite veritus sū vob̄ indicare meā sentētiā. Sperabaz em̄ qđ etas p̄lixior loq̄ret: et ānoz multitudo doceret sapientiā. Sed vt video sp̄s ē in hoībz: et inspiratō oīpotentis dat intelligentiam. Nō sunt lōgeui sapientes: nec senes intelligūt iudiciū. Ideo dicā audite me: ostendā vobis etiā ego meā scientiam. Expectaui em̄ s̄mōnes vestros: audiui prudentiam v̄ram. Donec disceptarem ī s̄mōnibus vestris: et donec putabā vos aliquid dicere cōsiderabā. Sed vt video nō est qui possit arguere iob: et r̄ndere ex vob̄ s̄mōnibus eius. Ne forte dicatis inuenim⁹ sapientiam: deus p̄ciet eū non homo. Nichil locutus est michi: et ego nō scdm s̄mōnes vestros r̄ndēbo illi. Estimuerūt: nec r̄ndēt vltra: abstuleruntq; a se eloq̄um. Quā igit expectaui et nō sunt locuti: steterūt nec respōdēt vltra: r̄ndēbo et ego p̄tē meam: et

ostendam scientiā meā. **P**lenus sum enim
fronibus: et coartat me spūs vteri mei. **E**n-
veter meus quasi mustū absq; spiraculo: qđ
lagunculas novas dirūpit. **L**oquar et re-
spirabo paululū: aperiā labia mea et respō-
debā. **N**on accipiā psonā viri: et deum hoi
non eq̄bo. **N**escio em̄ q̄m diu subsistam: et
si post modicū tollat me factor me⁹.

CA XXXIII

A **V**bi igitur iob eloq̄a mea: et oēs
fronones meos ausculta. **E**cce ape-
rui os meū: loq̄tur lingua mea in
faucibus meis. **S**implici corde meo fronones
mei: et sententiā labia mea purā loquentē
Spūs dei fecit me: et spiraculū oipotentis
vivificavit me. **S**i potes respōde michi: et
adūsus faciē meā s̄histe. **E**cce et me sic et te
fecit deus: et de eodē luto ego q̄ format⁹
sum. **V**erūtamen miraculū meū nō te ter-
reat: et eloquētia mea non sit tibi gravis.
Dixisti ḡ i auribus meis: et vocē v̄borū tuorū
audiui. **M**und⁹ sū ego et absq; delicto: im-
maculatus: et nō ē iniquitas i me. **Q**uia que-
relas i me reperit: ideo arbitratus est me
mimicū sibi. **P**osuit in nervo pedes meos:
custodiuit omnes semitas meas. **H**oc ē ḡ
in quo nō es iustificatus. **R**espōdebo tibi:
quia maior sit deus hōie. **A**dūsum eū sten-
dis: q̄ non ad oīa v̄ba respōderit tibi. **S**e-
mel loq̄tur deus: et scđo idipm non reperit.
Per somniū i v̄siōe nocturna: quādo irru-
it sopor sup homines: et dormiūt in lectulo.
Tunc aperit aures v̄torū et erudiens eos
instruit disciplina: vt autat hōies ab h̄is
que fecit: et liberet eum de supbia: eruens
aias eius a corruptōe: et vitā illius vt non
transeat i gladiū. **I**ncrepat q̄ p dolorem
in lectulo: et oīa ossa eius marcescē facit.
Abominabilis ei sit in vita sua panis: et
aie illius cib⁹ aīe desiderabilis. **T**abescet
caro eius: et ossa q̄ tecta fuerāt nudabunt.
Appropinq̄bit corruptōi aīa eius: et vi-
ta illius mortiferis. **S**i fuerit p eo āgelus
loquēs vnū de filiis vt anūciat hōis eq̄ta-
tem: miserebit⁹ eius et dicet. **L**ibera eū: vt
nō descendat i corruptōz. **I**nueni i q̄ ei p-
iciet. **C**ōsumpta ē caro eius a suppliciis:
reūtatur ad dies adolescentie sue. **D**epca-
bitur deum et placabilis ei erit: et videbit
faciē eius i iubilo: et reddet homini iustici-

am suā. **R**espiciet hōies et dicet. **D**eceausi
et vere deliq̄: et vt erā dignus non recepi.
Liberauit aīas suā ne pergeret i m̄teritū:
sed viues lucē videret. **E**cce h̄ oīa opatur
deus trib⁹ vicibus p singulos: vt reuocet
aias eorū a corruptōe: et illuminet luce vi-
uentiū. **A**tende iob et audi me: et tace dū
ego loqr. **S**i aut̄ habes qđ loqr̄is respōde
michi. **L**oquere. **V**olo em̄ te apparē iustū.
Qđ si nō habes audi me: tace et docebo te
sapientiā. **CA XXXIII.**

Ronūciāns itaq; heliu etiā h̄ locu-
tus ē. **A**udite sapiētes v̄ba mea:
et eruditi auscultate me. **A**uris e-
nim v̄ba pbat: et guttur escas gustu dñi
dicat. **I**udiciū eligamus nob: et m̄ nos vi-
deamus qđ sit meli⁹. **Q**uia dixit iob iust⁹
sum: et deus subūtit iudiciū meū. **I**n iudi-
cādo em̄ me m̄datiū ē: violenta sagitta
mea absq; v̄llo peccato. **Q**uis ē vir vt est
iob q̄ bibit subsannatōez q̄h aquā q̄ gra-
ditur cū opanti⁹ iniquitatē et ambulat cū
viris impijs. **D**ixit em̄ non placebit vir
deo: etiā si cucurrerit cū eo. **I**deo viri cor-
dati audite me. **A**bsit a deo impietas: et
ab oipotentē iniquitas. **O**p⁹ em̄ hōis reddet
ei: et iuxta vias singulorū restituet eis. **V**e-
re em̄ deus non odēnabit frustra: nec oip-
tens subūtet iudiciū. **Q**uē ostituit aliū su-
per terrā: aut quē posuit sup orbem quem
fabricatus ē. **S**i dixerit ad eū cor suū: spi-
ritum illius et flatū ad se trahet. **D**eficiet
omnis caro simul: et homo i cinerē reūte-
t. **S**i habes ḡ intellectū audi qđ dicē: et au-
sculta voces eloqui mei. **N**ūqđ q̄ nō amat
iudiciū sanari potest. **E**t quō tu eum q̄ iu-
stus est intm̄ odēnas. **Q**ui dicit regi apo-
stata: q̄ vocat duces impios. **Q**ui non acci-
pit psonas pncipū: nec agnouit tyrānum
cum disceptaret oīa paupem. **O**p⁹ em̄
manuū ei⁹ sunt vniūsi. **S**ubito morient⁹:
et in media nocte turbabunt ppi: et ptran-
sibūt et auferēt violētū absq; manu. **D**eu-
li em̄ eius sup vias hōim: et omnes gressus
eorū oīderat. **N**on sunt tenebre et non est
vmbra mortis: vt abscondant ibi q̄ ope-
rant iniquitatē. **N**eq; em̄ vltra in hōis pote-
state est: vt veniat ad deū i iudiciū. **C**ōtēt
multos innumerabiles: et stare faciet alios
p eis. **N**ouit em̄ opera eorū: et idcirco

inducet noctē et cōterent. Quasi impios percussit eos in loco videntium. Qui quasi de industria recesserūt ab eo. et oēs vias eius intelligere noluerūt: vt puenire facerent ad deū clamorē egeni: et audiret vocē pauperū. Ipso enī ocedēte pacem: q̄s est q̄ o dēnet. Ex q̄ absconderit vultū: q̄s ē qui o tēpletur eū. Et sup gētes: et super oēs hoīes Qui regnare facit hoīez p̄p̄ritā p̄p̄t peccata ppli. Quia ergo ego locutus sum ad deum: te q̄ nō phibebo. Si erraui tu doce me. Si iniquitatem locutus sum: vltra non addam. Nūquid a te deus expetit eā: quia displicuit tibi. Tu em cepisti loq̄ et non ego. Qd si qd nōsti melius loq̄re. Viri intelligentes loquant michi: et vir sapiens audiet me. Iob aut stulte locutus ē: et verba illius non sonāt disciplinam. Da t̄ mi p̄betur. Iob vsq̄ ad finē: ne definas ab homie iniquitatis: q̄ addit sup peccata sua plasp̄miam. Inter nos interim cōstrīngatur: et tūc ad iudiciū puocet f̄monibz suis deū.

CA. XXXV.

Igitur heliu h̄c rursū locutus est. Nunq̄d eq̄ videt tibi tua cogitatio: vt diceret iustior deo sum. Dixisti em nō tibi placet qd rectus est. Vel quid tibi pderit: si ego peccauero. Itaq̄ ego respōdebo f̄monibz tuis: et amicis tuis tecū. Suspice celum et intueere: et otemplare ethera q̄ altior te sit. Si peccaueris: qd ei nocebis. Et si multiplicata fuerint iniquitates tue: qd facies ostra eū. Porro si iuste egeris: quid donabis ei: aut quid de manu tua accipiet. Homini q̄ filius tui est nocebit impietas tua: et filium hoīs adiuuabit iusticia tua. Propt̄ multitudiez calūniatorum clamabūt: et eiulabunt p̄pter vim brachij tyrānoz. Et non dixit vbi est deus q̄ fecit me: qui dedit carmina in nocte. Qui docet nos sup iumenta terre: et sup volucres celi erudit nos. Vbi clamabūt et nō exaudi/ et p̄pter supbiāz maloz. Nō ergo frustra audiet deus: et oipotens causas singuloz intuebit. Etia cū dixeris nō oſiderat: iudicare corā illo. et expecta eum. Nūc em nō infert furore suū: nec vlciscit̄ scelus valde. Ergo iob frustra aperit os suū: et absq̄ scientia verba multiplicat.

CA. XXXVI.

Adens q̄ heliu h̄ locutus est. Sustine me paululū: et indicabo tibi. Adhuc em habeo qd p̄ deo loquar. Repetā scientiā meam a p̄ncipio: et opatorē meū pbabo iustū. Vere em absq̄ mendatio f̄mones mei: et p̄fecta scientia probabitur tibi. Deus potentes nō abicit cū et ipse sit potens: sed non saluat impios: et iudiciū pauperibz tribuit. Non auferet a iusto oculos suos: et reges in solio collocat in p̄petuum: et illic erigunt. Et si fuerint in cathenis et vinciant̄ fūmbz paupertatis: iudicabit eis opa eoz et scelera eoz: quia violenti fuerūt. Reuelabit q̄ aure eoz vt corripiat: et loq̄tur vt reūtant̄ ab iniquitate. Si audierint et obſuauerint oplebūt dies suos in bono: et ānos suos in gl̄ia. Si autē non audierint trāſibunt p̄ gladiū: et cōsument̄ in stulticia. Simulatores et callidi puocant irā dei: neq̄ clamabūt cum victi fuerint. Moriet̄ in tēpestare aīa eoz et vita eoz in effemīnatos. Eripiet de angustia sua pauperem: et reuelabit in tribulatione aurem eius. Igitur saluabit te de ore angusto latissime: et nō habente fundamētū subter se. Requies aut mēse tue erit plena pinguedine. Causa tua q̄ si impij iudicata est: causā iudiciūq̄ recipies. Non te ergo supet ira vt aliquē opprimas: nec multitudo donoz in clinet te. De pone magnitudinem tuā absq̄ tribulatione: et omnes robustos fortitudine. Ne ptrahas noctē: vt ascendāt populi p̄ eis. Caue ne declines ad iniquitatē. Hanc em cepisti seq̄ post miserā. Ecce deus excelsus in fortitudine sua: et n̄lulus ei similis in legislatoribz. Quis poterit scrutari vias ei⁹: aut quis potest ei dicere operatus es iniquitatē. Memento q̄ ignores opus eius: de q̄ cecinerūt viri. Omnes hoīes vident eū: vnusq̄sq̄ ituetur p̄cul. Ecce deus magnus vincens sciētiam nostrā. Numerus ānoz ei⁹ inestimabilis. Qui affert stellas pluuię et effundit ymbres ad iſtar gurgitū. Qui de nubibz fluūt: q̄ p̄texunt cuncta desup. Si voluerit extēdere nubes quasi tentoriū suū et fulgurare lumie suo desup: cardines q̄ maris operiet. Per h̄c em iudicat populos: et dat escā multis mortalibz. In manibz abscondit lucem: et p̄cipit ei vt rursū adueniat. Annūciat de

ea amico suo q̄ possessio eius sit: et ad eam possit ascendere. **CA .XXXVII.**

Super hoc expaui cor meū: et emotum est de loco suo. Audiet auditionem in terrore vocis eius: et sonus de ore illius p̄cedentes. Subt̄ omnes celos ipse cōsiderat: et lumen illius sup terminos terre. Post eū rugiet sonit⁹: tonabit voce magnitudinis sue: et nō uestigabitur cum audita fuerit vox eius. Tonabit deus in voce sua mirabilē: qui facit magna et inscrutabilia. Qui p̄cipit n̄ui vt descendat in terram: et hyemis pluuijs et ymbri fortitudinis sue. Qui in manu omniū hoīm signat vt noverint singuli opera sua. Ingrediet̄ bestia latibulū suū: et in antro suo morabit̄. Ab interiorib⁹ egrediet̄ tēpestas: et ab arcturo frig⁹. Flante deo crescit gelu: et rursum latissime fundunt̄ aque. Frumentū desiderat nubes: et nubes spargūt lumē suū. Que lustrant cūcta p̄ circuitū q̄cūq; eas voluntas gubernantis duxerit ad omē qd̄ p̄ceperit illis sup facies orbis terraz: siue in vna tribu siue in terra sua. siue in q̄cūq; loco misericordie sue eas iusserit inueniri. Ausculta h̄c iob: sta et cōsidera mirabilia dei. Nunquid scis qm̄ p̄cepit deus pluuijs: vt ostēderent lucem nubiu eius? Nunquid nosti semitas nubium magnas: et p̄fectas scientias? Nōne vestimenta tua calida sunt cū p̄flata fuerit terra austro? Tu fortit̄a cum eo fabricatus es celos: qui solidissimi q̄si erefusi sunt. Ostende nobis qd̄ dicamus illi. Nos quippe inuoluim̄ tenebris. Quis narrabit ei q̄ loquor? Etia si locutus fuerit homo deuorabit̄: at nūc nō vident lucē. Subito aer coget̄ in nubz: et ventus trāsiens fugabit eas. Ab aq̄lone aurum venit: et a deo formidolosa laudat̄ o. Digne eū inueniri non possum⁹. Magnus fortitudie et iudicio et iusticia: et enarrari nō potest. Ideo timebūt eum viri: et non adebāt otēplari omnes q̄ sibi vident̄ esse sapientes.

CA .XXXVIII.

Respondens aut̄ dñs iob de turbine dixit. Quis est iste inuoluēs sententias h̄mōibus imperit̄is? Accinge h̄c vir lumbos tuos: interrogabo te: et responde michi. Vbi eras qm̄ ponebā fundamēta terre? Indica michi si habes intelligentiam.

Quis posuit mensuras ei⁹ si nosti: vel quis tetendit sup eā lineā? Sup quo bases illi⁹ solidate sunt? Aut q̄s dimisit lapidem angularē eius cum me laudarent simul astramatutina: et iubilaret omēs filij dei? Quis conculcit ostijs mare qm̄ erūpebat quasi de vulua p̄cedens: cum ponere nubē vestimentū ei⁹. et caligine illud q̄si panis in facie obuoluerem? Circūdedie illud termis meis: et posui v̄ctez et ostia: et dixi. Usq; huc venies et non p̄cedes amplius: et hic ofringes tumētes fluct⁹ tuos. Nunquid post ortum tuū p̄cepisti diluculo et ostendisti aurore locū suū: et tenuisti acutiens extrema terre. excussisti impios ex ea? Restituet̄ vt lutum signaculū: et stabit h̄c vestimentū. Auferet̄ ab impijs lux sua: et brachiū excelsum ofringet. Nunquid ingressus est pfundum maris: et in nouissimis abyssi deambulasti? Nunquid apte sunt tibi porte mortis: et ossa tenebrosa videristi? Nunquid cōsiderasti latitudines terre? Indica michi si nosti oīa in qua via lux habitat et tenebrarum quis locus sit: vt ducas vni⁹q; ad terminos suos. et intelligas semitas dom⁹ eius. Sciebas tūc qd̄ nasciturus esses: et numerū dier⁹ tuor⁹ nouerases? Nunquid ingressus es thesauros n̄ui aut thesauros gradinis asperisti: q̄ p̄parauī in tēpus hostis. in diem pugne et belli? Per q̄ vias spargitur lux. diuidit̄ estus sup terrā? Quis dedit v̄tem t̄ssimo ymbri cursū et viam sonantis tonitruī: vt plueret sup terrā absq; hoīe in deserto vbi nullus mortaliū cōmorat̄: vt imple ret inuiā et desolataz. et p̄duceret herbas virentes? Quis est pluuię pat̄: vel q̄s genuit stillas roris? De cui⁹ vtero egressa ē glacies: et gelu de celo quis genuit? In similitudinē lapidis aq̄ duratur: et supficies abyssi ofringit. Nunquid coniungere valeb micantes stellas plades: aut girū arcturi poteris dissipare? Nunquid p̄ducis luciferū in tpe suo: et vesp̄rū sup filios terre ofringere facies? Nunquid nosti ordinem celi: et pones ratōez eius in terraz? Nunquid eleuabis in nebula vocem tuā: et impetus aquaz opiet te? Nunquid mittes fulgura et ibūt: et reuertentiā dicent tibi assum⁹? Quis posuit in visceribus hoīs sapientiam: vel quis dedit gallo in telligentia. Quis enarrabit

celoz ratione: et decentu celi quis dormire
faciet? Quando fundebat puluis in terram
et glebe opingebat: Nunquid capies leone
pdam: et aiaz catloz ei9 i plebis: qñ cubat
in antris et in specub9 infidiantē? Quis ipa
rat coruo escā suam: quādo pulli eius cla
māt ad deū vagātes eo q nō habeāt cibos

CA XXXIX.

Nunquid nosti tēpus partus ibicū
in petris: vel pturiētes ceruas ob
seruasti? Dinumerasti menses ocept9 eaz
et scisti temp9 partus eaz? Incuruantur
ad fetū et pariūt: ruginus emittunt. Re
perant filij eaz et pgunt ad pastum: egre
diunt et nō reūtētur ad eas. Quis dimisit
onagrum libez: et vincula eius q s soluit?
Cui dedi in solitudine domū: et tabernacula
eius: terra salugimise. Contēmit multitu
dinē ciuitatis: clamorem exactoris nō au
dit. Circūspicit montes pascue sue: et virē
tia queq pquirat. Nunquid volet rinoceros
fuiſe tibi: aut morabit ad pſepe tuū? Nū
quid alligab rinocerotam ad arādum lo
ro tuo: aut ofriget glebas valliū post te?
Nunquid fiducia habebis in magna for
titudine eius? Et derelinques ei labores tu
os? Nunquid credes illi qm semetētem reddet
tibi: et arcā tuā cōgreget? Pēna struci
onis similis est pēnis herodij et accipitris.
Quādo derelinquit oīa sua in tēra: tu for
sitan in puluere calefacies ea? Obluiscit
q pes oculet ea: aut bestia agri cōterat.
Purat ad filios suos quasi nō sint sui: fru
stra laborauit nullo timore cogente. Pri
uauit em eam deus sapientia: nec dedit illi
intelligentiā. Cū temp9 fuerit i altū alas
erigit: deridet equū et ascēsozem eius. Nū
quid pbebis equo fortitudinē: aut circum
dabis collo eius hūnitū? Nunquid suscita
bis eum qñ locustas? Gloria nariū eius ē
ro: tēra vngula fodit. Exultat audacter:
in occursum pgit armatis. Cōtemnit pa
uorem: nec cedit gladio. Sup ipm sonabit
pharetra: vibrabit hasta et clipeus. Fer
uens et fremens sorbet terrā: nec reputat
tūbe sonare clāgozem. Vbi audierit bucci
nam dicit vah: pcul odorāt bellum exhorta
tione ducū. et vlulatum exercit9. Nunquid
p sapientiā tuam plumescit accipiter: ex
pandens alas suas ad austruz? Nunquid ad

pceptum tuū eleuabit aquila: et in arduis
ponet nidum suū? In petris manet: et in p
ruptis filicib9 cōmoratur: atq inaccessis
rupib9. Inde otemplatur escā: et de longe
oculi eius pspiciūt. Pulli ei9 lambūt sāg
uinē: et vbicūq cadauer fuerit statim adest.
Et adiecit dñs: et locutus ē ad iob. Nunquid
qui ostendit cum deo: tam facile conqescit.
Vtiq qui arguit deū: debet et respondere
ei. Respondēs aut iob dño dixit. Qui leuē
locutus sū: respōdere quid possum? Manū
meā ponam sup os meū. Vñ locutus sum
qđ vtinā non dixissem: altez: qđ vltra
nō addam.

CA XXXX.

Respondēs aut domi9 iob d turbine
dixit. Accinge hīc vir lūbos tuos. i
tertogabo te: et indica michi. Nū
quid irritū facies iudiciū meū: et odenāb
me vt iustificeris? Et si habes brachiū hīc
deus et vci fili tonas: circumda tibi deco
rem et in sublime erigere: et esto glosus et
speciosus iduere vestib9. Disperge supbos
in furore tuo et ofunde eos: et respiciēs oēs
arrogantē humilia. Respice cūctos super
bos et cōfunde eos: et cōtere ipios in loco
suo. Absconde eos in puluere siml: et faci
es eoz demerge i foueam. et ego ofitebor
q saluare te possit dextera tua. Ecce belx
moth quē feci tecum: fenū quasi bos ome
det. Fortitudo eius in lumbis ei9: et vtus
illius i vmbilico ventris ei9. Attingit cau
dam suam quasi cedrum: nerui testiculoz
eius pplexi sūt. Dīsa ei9 velut fistule eris:
cartilago illi9 quasi lamie ferree. Ipse est
principiū viarum dei. Qui fecit eū applica
bit gladium eius: huic montes herbas fe
rūt. Omnes bestie agri ludent ibi: sub vm
bra dormit in secreto calami. i locis hūm
tibus. Protegunt vmbre vmbra eius: cir
cumdabūt eum salices torrentis. Ecce ab
sorbebit fluiuium et nō mirabitur: et habet
fiduciam q influat iordanis i os eius. In
oculis eius quasi hamo capiet eum: et i su
dibus pforabit nares eius. An extrahere
poteris leuiathā hamo: et fune ligab ling
uam eius. Nunquid pones circulū in nari
bus eius: aut armilla pforabis maxillam
eius? Nunquid multiplicabit ad te preces:
vt loquetur tibi mollia. Nunquid feriet te
cum pactum: et accipies eū seruū sempitēnū

Nunquid illudes ei quasi aui: aut ligabis eum arcillis tuis? Concident eum amici: diuident illum negotiatores. Nunquid implebis lagenas pelle eius: et gurgustium piscium capite illius? Dones super eum manu tuam? Memto belli: nec vlt addas loqui. Ecce spes eius frustrabitur eum: et videtibus cunctis

CA. XLI. precipitabitur

Non quasi crudelis suscitabo eum. Quis enim resistere potest vultui meo: et quis ante dedit michi ut reddam ei? Omnia que sub celo sunt mea sunt. Non parca ei verbis potentibus: et ad deprecandum oppositis. Quis reuelabit faciem indumenti eius? Et in medium oris eius quis intrabit? Portas vultus eius quis aperiet? Derisus dentium eius formido: corpus illius quasi scuta fulvia. Operatum squamis septimentibus. Vna vni coniungitur: et ne spiraculum quidem incedit per eas. Vna alteri adhaerebit: et tenentes se nequaquam separabunt. Sternutatio eius splendor ignis: et oculi eius ut palpebre diluculi. De ore eius lapides procedunt: sicut tede ignis accense de naribus eius procedit fumus: sicut olle succense atque feruentis. Halitus eius prunas ardere facit: et flamma de ore eius egreditur. In collo eius morabitur fortitudo: et faciem eius precedit egestas. Membra carnum eius coheretia sibi. Mittet contra eum fulmina: et ad locum alium non ferent. Cor eius indurabitur tanquam lapis: et stringetur quasi malliatoris incus. Cum sublatus fuerit timebunt angeli: et territi purgabuntur. Cum apprehenderit eum gladius subsistere non poterit: neque hasta neque torax. Reputabit enim quasi paleas ferrum: et quasi lignum putridum es. Non fugabit eum vir sagittarius: in stipulam versifunt ei lapides funde. Quasi stipulam estimabit malleum: et deridebit vibrationem hastam. Sub ipso erunt radii solis: et sternet sibi aurum quasi lutum. Feruescere faciet quasi ollam profundum maris: ponet quasi cum vngenta bulliunt. Post eum lucebit semita: estimabit abissum quasi senectez. Non est super terram potestas que operetur ei: quia factus est ut nullum timeret. Domine sublimis videt: ipse est rex super uniuersos filios superbie

CA. XLII.

Respondens autem iob domino dixit. Scio quia omnia potes: et nulla te latet cogitatio. Quis est iste qui celat consilium absque scientia? Ideo insipienter locutus sum: et que ultra modum excederent scientiam meam. Audi et ego loquar: interrogabo te et responde michi. Auditu auris audiui te: nunc autem oculus meus videt te. Idcirco ipse me replendo: et ago penitentiam in fauilla et cinere. Postquam autem locutus est deus verba hec ad iob: dixit ad eliphaz themanitem. Iratus est furor meus in te et in duos amicos tuos: quoniam non estis locuti coram me rectum sicut seruus meus iob. Sumite ergo vobis septem thaurus et septem arietes: et ite ad seruum meum iob: et offerte oblationem pro vobis. Iob autem seruus meus orabit pro vobis. Faciem eius suscipiam: ut non vobis imputetur stulticia. Neque enim locuti estis ad me recta: sicut seruus meus iob. Abierunt ergo eliphaz themanites et baldath suites et sophar naamathites et fecerunt sicut locutus fuerat dominus ad eos: et suscepit deus faciem iob. Dominus quoque conuersus est ad penitentiam iob: cum oraret pro amicis suis. Et addidit dominus omnia quecumque fuerant iob duplicia. Venerunt autem ad eum omnes fratres sui et vniuersae sorores sue et cuncti qui nouerant eum prius: et conederunt cum eo panem in domo eius. Et mouerunt super eum caput: et consolati sunt eum super omni malo quod intulerat dominus super eum: et dederunt ei unusquisque ouem unam et iumentum aureum unum. Dominus autem benedixit nouissimis iob magis quam principio eius. Et facta sunt ei quatuordecim milia ovium et sex milia camelorum: et mille iuga bouum et mille asine: et fuerunt ei septem filii et tres filie. Et vocauit nomen unius diem: et nomen secunde cassiam: et nomen tercię cornustibij. Non sunt autem inuente mulieres speciose sicut filie iob: in vniuersa terra. Deditque eis pater suus hereditatem inter fratres earum. Vixit autem iob post hec centumquadraginta annis: et vidit filios suos et filios filiorum suorum usque ad quartam generationem: et mortuus est senex et plenus dierum.

**Explicit liber iob. Incipit prologus beati
Ieronimi presbyteri in psalterium.**

Psalterium rome dudum
posuit emendatum: et iux-
ta septuaginta interpre-
tes. licet cursum. mag-
na tamen ex parte correxe-
ram. Quod quia rursus vi-
detis opus paula et eustochi-
um scriptorum vicio deputatum. plusque an-
tiquum errorem quam novam emendationem valere:
me cogitis ut veluti quidam novum. scissum iam
arvum exerceam. et obliquis sulcis renascen-
tes spiritus eradicem: equum esse dicentes. ut
quod crebro pullulat crebrius succidat. Vnde
consueti prefatione monio tam vos quibus for-
te labor iste desudat. quam eos qui exemplaria
istiusmodi habere voluerint: ut qui diligenter
emendavi: cum cura et diligentia transcri-
bant. Notet sibi unusquisque vel iacentem line-
am. vel radiancia signa. id est obelos vel
asteriscos: et ubicumque viderit vngulam pre-
cedentem. ab ea usque ad duo puncta que imple-
mus. sciat in septuaginta translatoribus plura
haberi: ubi autem prospererit stelle similitudinem.
et hebreis voluminibus additum novum eque
usque ad duo puncta. iuxta theodoti dum
taxat editionem: qui simplicitate sermonis a
septuaginta interpretibus non discordat.
Hec ego et vos et studioso cuius fecisse me
sciens non ambigo multos fore. qui vel inui-
dia vel supercilio male ostendere et videre pre-
clara quam discere: et de turbulento magis riuo
quam de purissimo fonte potare

**Explicit prologus. Incipit liber ymnorum
vel soliloquiorum.**

ps .I.

Beatus vir qui non
abit in consilio
impiorum: et in
via peccatorum
non stetit: et in
cathedra pesti-
lentie non sedit.
Et in lege domini
voluntas eius: et
in lege eius me-

ditabitur die ac nocte. Et erit tamquam lignum
quod plantatum est secus decursus aquarum: quod
fructum suum dabit in tempore suo. Et folium eius
non defluet: et omnia quecumque faciet prosperabunt

Non sic impij non sic. sed tamquam pulvis quem
picit ventus a facie terre. Ideo non resur-
gunt impij in iudicio: neque peccatores in con-
silio iustorum. Quoniam novit dominus vias iustorum: et
iter impiorum peribit. **ps .II.**

Quare fremuerunt gentes: et populi
meditati sunt inania. Astiterunt re-
ges terre et principes venerunt in
unum: adversus dominum et adversus christum eius. Dis-
rupimus vincula eorum: et precipiamus a nobis
iugum ipsorum. Qui habitat in cellis iridebit
eos: et dominus subsannabit eos. Tunc loquetur
ad eos in ira sua: et in furore suo turbabit
eos. Ego autem constitutus sum rex ab eo super
syn montem sanctum eius: predicans preceptum
eius. Dominus dixit ad me filius meus es tu:
ego hodie genui te. Postula a me et dabo
tibi gentes hereditatem tuam: et possessionem tu-
am terminos terre. Reges eos in vnga fer-
rea: et tamquam vas figuli confringes eos. Et
nunc reges intelligite: erudimini qui iudica-
tis terram. Servite domino in timore: et exulta-
te ei cum tremore. Apprehendite disciplinam:
nequando irascatur dominus et pereatis de via iusta.
Cum exarserit in brevi ira eius: beati omnes
qui confidunt in eo. **Psalmus david cum fu-
geret a facie absalon filij sui. ps .III.**

Domine quod multiplicati sunt qui tri-
bulant me: multi in surgunt adversum
me. Multi dicunt anime mee: non est
salus ipsi in deo eius. Tu autem domine susceptor
meus es: gloria mea et exaltatio caput meum.
Voce mea ad dominum clamaui: et exaudivit
me de monte sancto suo. Ego dormivi et so-
poratus sum: et exsurrexi quia dominus suscepit
me. Non timebo milia populi circumdantis
me: exurge domine saluum me fac deus meus. Quoniam
tu percussisti omnes adversarios meos: sine cau-
sa: dentes peccatorum contrivisti. Domine est
salus: et super populum tuum benedictio tua.

In fine i carminibus ps .III.

Quoniam invocare exaudivit me deus
iusticie mee. in tribulatione dilata-
sti michi. Miserere mei: et exaudi
orationem meam. Filij hominum usque qui genui cor-
de: ut quod diligitis vanitatem et queritis me-
datum. Et scitote quoniam mirificavit dominus
sanctum tuum: dominus exaudiet me cum elamaue-
ro ad eum. Trascimini et nolite peccare: qui
dicitis in cordibus vestris et in cubilibus vestris

opugimini. **S**acrificate sacrificiū iusticie et sperate i domio: multi dicunt q̄s ostendit nobis bona. **S**ignatū ē sup nos lumen vultus tui dñe: dedisti leticiā i corde meo. **A** fructu frumenti vini et olei sui: multiplicati sunt. **I**n pace i idipm: dormiā et requiescam. **Q**m̄ tu domie: singulariter i spe constituisti me. **I**n fine p̄ e a que te reditatz: oseqtur psalmus dauid .V.

Erba mea auribz p̄cipe domie: intellige clamorē meū. **I**ntende voci orōis mee: rex meus et deus meus. **Q**uoniam ad te orabo dñe: mane exaudies vocē meā. **M**ane astabo tibi et videbo: qm̄ non deus volēs iniquitatez tu es. **N**e q̄ habitabit iuxta te malignus: neq̄ permanebūt iniusti ante oculos tuos. **A**disti omnes q̄ opant iniquitatem: p̄des om̄es qui loquūtur mendaciū. **V**irz sāguinū et dolosum abominabit dñs: ego aut̄ in multitudine misericordie tue. **I**ntroibo i domū tuam: adorabo ad templū sanctū tuū in timore tuo. **D**ñe deduc me i iusticia tua: p̄pter inimicos meos dirige i aspectu tuo viam meam. **Q**m̄ non ē i ore eorū veritas: cor eorū vanū est. **R**epulcrū patēs ē guttur eorū: linguis suis dolose agebāt: iudica illos deus. **D**ecidant a cogitatōibus suis: scdm̄ multitudinē impietatiū eorū expelle eos: quoniam irritauerūt te dñe. **E**t letentur om̄es q̄ sperāt i te: i eternū exultabūt et habitab in eis. **E**t gloriabunt in te om̄es q̄ diligūt nomen tuū: quoniam tu benedices iusto. **D**ñe: vt scuto bone voluntis tue coronasti nos. **I**n finem i cāminibz p̄ octaua ps .VI.

Domine ne i furore tuo arguas me: neq̄ i ira tua corripas me. **M**iserere mei dñe quoniam infirmus sum: sana me domie qm̄ turbata sunt ossa mea. **E**t aia mea turbata ē valde: et tu domine vsq̄ q̄. **C**onūtere dñe et eripe aia meam: saluū me fac p̄pter misericordiā tuā. **Q**uoniam nō est i morte q̄ memor sit tui: i inferno aut̄ q̄ confitebitur tibi. **L**aboraui i gemitu meo: lauabo p̄ singulas noctes lectum meū: lacrimis meis stratiū meū rigabo. **T**urbatus est a furore oculus meus: i ueteraui inter om̄es inimicos meos. **D**iscedite a me oēs q̄ opamini iniquitatez: qm̄

exaudiuit domi⁹ vocem fletus mei. **E**xaudiuit dñs deprecatōez meā: domi⁹ oratōez meam suscepit. **E**rubescāt et oturbent vementer om̄es inimici mei: ouertantur et erubescāt valde velocit̄. **I**n fine psalmus dauid quē cantauit domio p̄ verbis thushi filij gemini. ps .VII.

Domine deus meus i te speraui: saluū me fac ex omibz p̄sequētibz me et libera me. **N**e quādo rapiat vt leo aia meam: dum nō q̄ est redimat neq̄ qui saluū faciat. **D**omine deus meus si feci istud: si est iniquitas i manibz meis. **S**i reddidi retribuētibz michi mala: decidā merito ab inimicis meis manibz. **P**ersequat̄ inimicus animā meā et comprehendat: et cōculcet i terra vitam: et gloriā meam i puluerem de ducat. **E**xurge domie i ira tua: et exaltare i finibz inimicorū meorū. **E**xurge domie deus meus i p̄cepto qd̄ mada sti: et synagoga populorū circumdabit te. **E**t p̄pter hanc i altū regredere: dominus iudicat p̄p̄los. **I**udica me dñe secundū iusticiā meam: et scdm̄ innocentia meam super me. **C**ōsumetur neq̄cia peccatorū: et diriges iustū scrutans corda et renes deus. **I**ustum adiutoriū meū a domio: q̄ saluos facit rectos corde. **D**eus iudex iust⁹ fortis et patiens: nūquid irascit̄ per singulos dies. **N**isi ouerhi fueris gladiū suū vibrabit: arcū suū tetēdit et parauit illum. **E**t i eo parauit vasa mortis: sagittas suas ardentibz efficit. **E**cce parturit iniusticiā: ocepit dolorē et peperit iniquitatem. **L**acus aperuit et effodit eum: et inscidit i foueaz q̄ fecit. **C**onūtetur dolor eius i caput ei⁹: et i v̄ticem ipsius iniquitas eius descendet. **C**onfitebor domio secundū iusticiā eius: et psallam nōi domi altissimi. **I**n fine ps d̄d p̄ torcularibus ps .VIII.

Domine dñs noster: quāz amirabile est nomē tuū i vniūsa t̄ra. **Q**m̄ eleuata est magnificentia tua: super celos. **E**x ore infan̄ium et lactentiū p̄fecisti laudem p̄pter inimicos tuos: vt destruas inimicū et vltorem. **Q**uoniam videbo celos tuos opera digitorū tuorū: lunam et stellas q̄ tu fundasti. **Q**uid est homo quod memor es eius: aut filius hoīs quoniam visitas eum. **V**isisti eū paulomin⁹ ab āgel:

gloria et honore coronasti eum: et constituis-
sti eum super opera manuum tuarum. Omnia subie-
cisti sub pedibus eius: oves et boves universas:
insuper et pecora campi. Volueres celi et pi-
sces maris: qui pambulant semitas maris.
Domine deus noster: quoniam ammirabile est nomen
tuum in universa terra. **In finem per oc-**
cultis filii psalmus dauid.

.IX.

Qonfitebor tibi domine in toto cor-
de meo: narrabo omnia mirabilia tua.
Letabor et exultabo in te: psallam
nomini tuo altissime. In ostendendo inimicum
meum retrosum: infirmabunt et pibunt a fa-
cie tua. Quoniam fecisti iudicium meum et cau-
sam meam: sedisti super thronum qui iudicas ius-
ticiam. Increpasti gentes et peristi impius:
nomen eorum delesti in eternum: et in seculum se-
culi. Inimici defecerunt frumetum in finem: et
civitates destruxisti. Peristi memoria eorum
cum sonitu: et domus ieternum permanet. Pa-
rauit in iudicio thronum suum: et ipse iudi-
cabit orbem terre in equitate: iudicabit po-
pulos in iusticia. Et factus est domus refu-
gium pauperum: adiutor in oportunitatibus in
tribulatione. Et speret in te qui novenerunt no-
men tuum: quoniam non dereliquisti querentes te
domine. Psallite domino qui habitat in syon: annu-
ciate inter gentes studia eius. Quoniam requrens
sanguinem eorum recordatus est: non est oblitus
clamorem pauperum. Miserere mei domine: vide
humilitatem meam de inimicis meis. Qui
exaltas me de portis mortis: ut annunciem
omnes laudationes tuas in portis filie syon.
Exultabo in salutari tuo: infixi sunt gentes
in interitum quem fecerunt. In laqueo isto qui
absconderunt: comprehensus est pes eorum. Cog-
noscetur dominus iudicia faciens: in operibus ma-
nuum suarum comprehensus est peccator. Con-
vertantur peccatores in infernum: omnes gen-
tes qui obliuiscuntur deum. Quoniam non in finem
oblivio erit pauperis: patientia pauperum
non peribit in finem. Exurge domine non con-
fortetur homo: iudicent gentes in conspectu
tuo. Constitue domine legislatorem super eos:
ut sciant gentes quoniam homines sunt. Ut quod
domine recessisti longe: despicias in oportuni-
tatibus in tribulatione. Cum superbit impius
incenditur pauper: comprehendunt in consiliis qui-
bus cogitant. Quoniam laudat peccator in
desiderijs anime sue: et iniquus benedicatur.

Exacerbavit dominum peccator: secundum multi-
tudinem ire sue non queret. Non est deus in
conspectu eius: iniquitate sunt vie illius in omni
tempe. Auferunt iudicia tua a facie eius:
omnium inimicorum tuorum dominabitur. Dixit enim
in corde suo: non movebor a generatione in
generationem sine malo. Cuius maledictio
os pleuum est et amaritudinem dolo: sub lig-
ua eius labor et dolor. Bedet in insidijs cum
diuitibus in occultis: ut interficiat innocen-
tem. Oculi eius in pauperem respiciunt: in-
sidiatur in abscondito quasi leo in spelunca sua.
Insidiatur ut rapiat pauperem: rapere pau-
perem dum attrahit eum. In laqueo suo hu-
miliabit eum: inclina bit se et cadet cum do-
minatus fuerit pauperem. Dixit enim in corde
suo oblitus est deus: audit faciem suam ne vide-
at in finem. Exurge domine deus et exultetur
manus tue: ne obliuiscaris pauperem. Propter
quod irritavit impius deum: dixit enim in corde
suo non requeret. Vides quoniam tu laborem
et dolorem consideras: ut tradas eos in manus
tuas. Tibi derelictus est pauper: orphano tu-
eris adiutor. Contere brachium peccatoris
et maligni: queret peccatum illum et non inue-
niet. Dominus regnabit in eternum et in seculum
seculi: peribitis gentes de terra illius. De-
siderium pauperum exaudiuit dominus: in paratione
cordis eorum audiuit auris tua. Iudicare
pupillo et humili: ut non apponat vultus mag-
nificare se homo super terram.

In finem psalmus david .X.

In domino confido quoniam dicitis anime
mee: transmigra in montem sicut passer.
Quoniam ecce peccatores intende-
runt arcum: pauerunt sagittas suas sicut phare-
tra: ut sagittent in obscuro rectos corde.
Quoniam qui perfecisti destruxerunt: iustus autem
quid fecit. Dominus in templo sancto suo: domus
in celo sedes eius. Oculi eius in pauperem
respiciunt: palpebre eius interrogant filios
hominum. Dominus interrogat iustum et impium:
qui autem diligit iniquitatem odit animam suam.
Pluet super peccatores laqueos: ignis et
sulphur et spiritus peccellaz pars calicis eo-
rum. Quoniam iustus dominus et iusticias dilexit:
equitatem vidit vultus eius.

In fine psalmus dauid per octava .XI.

Alium me fac domine quoniam defecit
sanctus: quoniam diminute sunt veritates

a filiis hominum. Vana locuti sunt unusquisque ad proximum suum: labia dolosa in corde et corde locuti sunt. Disperdat dominus universa labia dolosa: et linguas magniloquas. Qui dixerunt linguam nostram magnificabimus: labia nostra a nobis sunt: quis nofter dominus est? Propter misericordiam inopum et gemitum pauperum: nunc exurgat dicit dominus. Ponam in salutari: fiducialiter agam in eo. Eloquia domini eloquia casta: argentum igne examinatum: probatum terre purgatum septuplum. Tu domine servabis nos et custodies nos: a generatione hac in eternum. In circuitu impij ambulat: secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum.

In finem psalmus david. XII.

Usque domine obliuisceris me in fine usquequo auertis faciem tuam a me? Quamdiu ponam consilia in anima mea dolorem in corde meo per diem? Usquequo exaltabit inimicus meus super me? respice et exaudi me domine deus meus. Illumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte: ne quando dicat inimicus meus perualui aduersus eum. Qui tribulat me exultabunt si motus fuero: ego autem in misericordia tua speravi. Exultabit cor meum in salutari tuo: cantabo domino qui bona tribuit michi: et psallam nomini domini altissimi. In finem psalmus david. XIII.

Tristis insipiens in corde suo: non est deus. Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in studiis suis: non est qui faciat bonum non est usque ad unum. Dominus de celo perspexit super filios hominum: ut videat si est intelligens aut requrens deum. Omnes declinauerunt simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum non est usque ad unum. Sepulcrum patens est guttur eorum: linguis suis dolose agebant: venenum aspidum sub labijs eorum. Quorum os maledictione et amaritudine plenum est: veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem. Contritio et in felicitas in vijs eorum: et viam pacis non agnouerunt: non est timor dei ante oculos eorum. Nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem: qui deuorant plebem meam sicut escam panis? Dominum non inuenerunt: illic trepidauerunt timore ubi non erat timor. Quoniam dominus in generatione iusta est: consilium inopis confudistis: quoniam domini spes eius est. Quis dabit ex

syon salutare israel secum auerit dominus captiuitatem plebis sue exultabit iacob et letabitur israel. In finem psalmus david. XIII.

Domine quis habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requiescet in monte sancto tuo? Qui ingreditur sine macula: et operatur iusticiam. Qui loquitur veritatem in corde suo: qui non egit dolum in lingua sua. Nec fecit proximo suo malum: et opprobrium non accepit aduersus proximos suos. Ad nichilum deductus est in conspectu eius malignus: timentes autem dominum glorificant. Qui iurat proximo suo et non decipit: qui pecuniam suam non dedit ad usuram: et munera super innocentem non accepit. Qui facit hec: non mouebitur in eternum.

Psalmus inscriptio ipsi david psalmus XV.

Confusa me domine quoniam speravi in te: dixi domino deus meus es tu: quoniam in bonorum meorum non eges. Sancti qui sunt in terra eius: mirificauit omnes voluntates meas in eis. Multiplicate sunt infirmitates eorum: postea accelerauerunt. Non congregabo conuenticula eorum de sanguinibus: nec memor ero nominum eorum per labia mea. Dominus pars hereditatis mee et calicis mei: tu es qui restitues hereditatem meam michi. Funes ceciderunt michi in preclaris: etenim hereditas mea preclara est michi. Benedicam dominum qui tribuit michi intellectum: insuper et usque ad noctem increpuerunt me renes mei. Prouidebam dominum in conspectu meo semper: quoniam a dextris est michi ne commouear. Propter hoc letatum est cor meum et exultauit lingua mea: insuper et caro mea requiescet in spe. Quoniam non derelinques animam meam in inferno: nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. Notas michi fecisti vias vite: adimplebis me leticia cum vultu tuo. Delectationes in dextera tua usque in finem.

Oratio david psalmus XVI.

Exaudi domine iusticiam meam: intende deprecationem meam. Auribus percipe orationem meam: non in labijs dolosis. De vultu tuo iudicium meum prebeat: oculi tui videant equitatem. Probasti cor meum et visitasti nocte: igne me examinasti et non est inuenta in me iniquitas. Ut non loquatur os meum opera hominum: propter verba labiorum tuorum ego custodiui vias duras. Perfice

est dominus hijs q̄ tribulato sunt corde: et
humiles spū saluabit. Multe tribulationes
iustoz: et de hijs oibus liberabit eos dñs.
Custodit domin⁹ oīa ossa eoz: vnū ex hijs
non steretur. **M**ois peccatoz pessima: et
qui oderūt iustum delinquet. Redimet dñs
animas fuoz suoz: et non delinquet oēs q̄
sperāt i eo. **In fine ps ipsi dñs XXXIII**

Iudica dñe nocentes me: expugna
impūgnantes me. Apprehende ar-
ma et scutu: et exurge i adiutoriū
michi. Effunde frameam et occlude adūsos
eos qui psequūtur me: dic anime mee sal⁹
tua ego sum. Confundatur et reuerent:
querentes aiām meā. Autantē retrorsum et
ofundantur: cogitantes michi mala. **F**iat
tanq̄ puluis ante facies venti: et angelus
domi coartans eos. **F**iat via illorū tene-
bre et lubricū: et angelus domini psequens
eos. **O**m̄i gratis absconderūt michi interi-
tum laquei sui: sup vacue exprobrauerūt
aiām meam. **V**eniat illi laque⁹ quē igno-
rat: et captio quā abscondit apprehendat
eum: et in laqueū cadat in ipm. **A**iā autē
mea exultabit in dño: et delectabit sup sa-
lutari suo. **O**ssa mea dicent: dñe quis
similis tibi? **E**ripiens inopē de manu forti-
orum eius: egenū et paupem a diripienti-
bus eum. **S**urgentes testes iniqui: q̄ igno-
rabant interrogabant me. **R**etribuebant
michi mala p bonis: sterilitatē anime mee
Ego autē cū michi molesti essent: inducē
cilicio. **H**umiliabā in ieiunio aiām meam:
et oratio mea in sinu meo oūtetur. **Q**uasi
proximū quasi fratrem nostrū sic placebam:
q̄si lugens et tristatus sic humiliabar. **E**t
adūsū me letati sunt et ouenerūt: agre-
gata sūt sup me flagella et ignorauī. **D**issi-
pati sunt nec opuncti: temptauerūt me sū-
lannauerūt me sub sannone: frenduerunt
sup me dēribus suis. **D**ñe quādo respicies:
restitu aiām meam a malignitate eoz:
a leonib⁹ vnicā meam. **C**onfitebor tibi in
ecclesia magna: in populo graui laudabo
te. **N**on supgaudeant michi q̄ adūsantur
michi inique: q̄ oderunt me gratis et annu-
unt oculis. **O**m̄i michi q̄dem pacifice loq̄-
bantur: et in iracundia terre loquētes do-
los cogitabāt. **E**t dilatauerūt sup me os
suū: dixerūt euge euge viderūt oculi nostri

Vidisti domine ne fileas: dñe ne discedas a
me. **E**xurge et intende iudicio meo de⁹ me-
us: et dominus meus in causam meā. **J**udi-
ca me scdm iusticiā tuā dñe deus meus:
et nō supergaudeāt michi. **N**on dicant in
cordibus suis euge euge aīe nostre: nec di-
cant deuorabimus eum. **E**rubescant et re-
uereant simul: q̄ gratulatur malis meis.
Induantur ofusione et reuerentia: q̄ ma-
ligna loquūtur sup me. **E**xultent et letent
q̄ volunt iusticiā meam: et dicāt semp mag-
ficetur domin⁹ q̄ voluit pacem serui ei⁹. **E**t
lingua mea meditabit iusticiā tuam: to-
ta die laudē tuā. **In fine seruo dñi dauid**
Psalmus .XXXV.

Quoniam dolose egit in aspectu ei⁹:
ut inueniat iniquitatem eius ad odiū. **V**erba
oris ei⁹ iniquitas dol⁹: noluit itelligere ut
bene ageret. **I**niquitatem meditatus ē i cu-
bili suo: astitit omni viē nō bonē: maliciā
autem nō odiuit. **D**ñe in celo misericordiā
tua: et veritas tua vsq; ad nubes. **I**usticiā
tua sicut montes dei: iudicia tua abyssus mlti-
ta. **B**oīes et iumenta saluab⁹ domine: quē-
admodū multiplicasti misericordiā tuā de-
us. **F**ilij autē hoīm: in tegmine alarū tuarū
sperabūt. **I**nebrīabunt ab vbertate dom⁹
tue: et torrete voluptatis tue potabis eos.
Quoniam apud te ē fons vite: et in lumine
tuo videbimus lumē. **P**retende misericor-
diam ficientib⁹ te: et iusticiā tuā hijs qui
recto sunt corde. **N**on veniat michi pes su-
perbie: et manus peccatoris nō moueat me.
Ubi ceciderūt q̄ opantur iniquitatē: expul-
si sunt nec potuerūt stare.

Psalmus ipsi dauid .XXXVI.

Noli emulari in malignatibus: ne-
q; zelaueris faciētes iniquitatē. **O**m̄i
tanq̄ fenum velociter arescent: et
quēadmodū olera herbarū cito decident.
Spēra in dño et fac bonitatem: et inhabita
terrā et pascēris in diuicijs eius. **D**electa
re in dño: et dabit tibi petitiōes cordis tui.
Reuela dño viā tuam et spera in eo: et ipse
faciet. **E**t educet q̄si lumē iusticiā tuā: et
iudiciū tuū tanq̄ meridiez: sicutus esto
dño et ora eū. **N**oli emulari i eo q̄ pspērat
in viā sua: in homine faciente iniusticias.

Define ab ira et derelique furorē: noli emu-
lari ut maligneris. Quoniam qui malignanter exte-
rimabunt: sustentantes autem dominum ipsi heredi-
tabunt terrā. Et adhuc pusillum et non erit
peccator: et queres locum eius et non inueni-
es. Mansueti autem hereditabunt terrā: et de-
lectabuntur in multitudine pacis. Obserua-
bit peccator iustum et stridebit super eum de-
tibus suis. Dominus autem iridebit eum: quoniam
aspicit quod veniet dies eius. Gladius euagi-
nauerunt peccatores: intenderunt arcum suum.
Ut decipiant pauperem et inopes: ut truci-
dent rectos corde. Gladius eorum intret in co-
da ipsorum: et arcus eorum confringant. Melius
est modicum iusto: super diuitias peccatorum
multas. Quoniam brachia peccatorum osterentur:
confirmat autem iustos dominus. Nouit dominus
dies immaculatores: et hereditas eorum in e-
ternum erit. Non confundentur in tempore malo: et in
diebus famis saturabuntur: quia peccatores
peribunt. Inimici vero domini mox ut hono-
rificati fuerint et exaltati: deficientes
quemadmodum fumus deficient. Mutuabitur
peccator et non soluet: iustus autem miserebitur
et retribuet. Quia benedicentes ei hereditabunt
terram: maledicentes autem ei disperibunt.
Apuđ dominum gressus hominis dirigetur: et vias
eius volent. Cum ceciderit non collidetur: quia
dominus supponit manum suam. Iunior fui etiam
seni: et non vidi iustum derelictum: nec semen
eius querens panem. Tota die miseretur et
comodat: semen illi in benedictione erit.
Declina a malo et fac bonum: et inhabitabis in se-
culum seculi. Quia dominus amat iudicium: et non
derelinquet sanctos suos: in eternum obserua-
buntur. Iniusti punientur: et semen impiorum
peribit iusti autem hereditabunt terrā: et inha-
tabunt in seculum seculi super eam. Quia iusti medi-
tabuntur sapientiam: et lingua eius loquetur iu-
dicium. Lex dei eius in corde ipsius: et non
supplantabunt gressus eius. Considerat pec-
cator iustum: et querit mortificare eum. Dominus
autem non derelinquet eum in manibus eius: nec
dānabit eum cum iudicabit illi. Expecta do-
minum et custodi viam eius: et exaltabit te ut
hereditate capias terrā: cum perierint pec-
catores videbis. Vidi impiū super exaltatum:
et eleuatum sicut cedros libani. Et transiui
et ecce non erat: quesiui eum et non est inuentus
locus eius. Custodi innocentiam et vidi eam

tatem: quoniam sunt reliquie homini pacifico. In-
iusti autem disperibunt: simul reliqua impiorum
interibunt. Salus autem iustorum a domino: et pro-
rector eorum in tempore tribulationis. Et adiuua-
bit eos dominus et liberabit eos: et eruet
eos a peccatoribus: et saluabit eos quia spe-
rauerunt in eo. **Psalmus 88 in rememo-
ratione sabbati ps. XXXVII.**

Domine ne in furore tuo agnas me:
neque in ira tua corripas me. Quoniam sa-
gitte tuae infixae sunt mihi: et confirmasti
super me manum tuam. Non est sanitas in carne
mea a facie ire tue: non est pax ossibus meis a
facie peccatorum meorum. Quoniam iniquitates mee
supergressae sunt caput meum: et sicut onus gra-
ue grauatae sunt super me. Putruerunt et cor-
ruptae sunt cicatrices mee: a facie insepul-
tationis mee. Miser factus sum et curuatus sum
usque in finem: tota die contristatus ingrediebar.
Quoniam labia mei impleti sunt illusionibus:
et non est sanitas in carne mea. Afflictus sum
et humiliatus sum nimis: rugiebat a gemitu
torvis mei. Domine ante te omne desiderium
meum: et gemitus meus a te non est abscon-
ditus. Cor meum turbatum est: dereliquit
me virtus mea: et lumen oculorum meorum et ipsum
non est mecum. Amici mei et proximi mei: aduer-
sum me appropinquerunt et steterunt. Et qui
iuxta me erant de longe steterunt: et vim facie-
bant quod querebant animam meam. Et quod inquirebant ma-
la michi locuti sunt vanitates: et dolos to-
ta die meditabatur. Ego autem tamquam surdus
non audiebam: et sicut mutus non aperiens os suum.
Et factus sum sicut homo non audiens: et non habens in
ore suo rebar guttiones. Quoniam in te domine spera-
ui: tu exaudies me domine deus meus. Quia dixi
ne quando supergaudeat inimici mei: et dum con-
mouentur pedes mei super me magna locuti
sunt. Quoniam ego in flagella patus sum: et do-
lor meus in conspectu meo semper. Quoniam iniquita-
tem meam annuntiabo: et cogitabo pro peccato
meo. Inimici autem mei viuunt et confirmati
sunt super me: et multiplicati sunt qui oderunt me
iniqui. Qui retribuerunt mala pro bonis detrahebant
mihi: quoniam sequabar bonitatem. Ne derelinquas me
domine deus meus: ne discesseris a me. Intende
in adiutorium meum: domine deus salutis mee

In fine psalms canticum 88. XXXVIII

et salui facti sunt: in te sperauerunt et non sunt confusi. Ego autem sum hominis et non homo: opprobrium hominum et abiectio plebis. Omnes videntes me deriserunt me: locuti sunt labijs et mouerunt caput. Sperauit in domino eripiat eum: saluum faciat eum quoniam vult eum. Quoniam tu es qui extraxisti me de ventre: spes mea ab utero matris mee: in te pedus meus ex utero. De ventre matris mee deus meus es tu: ne discefferis a me. Quoniam tribulatio proxima est: et non est qui adiuuet. Circūdederunt me vituli multi: thauri pingues obsederunt me. Aperuerunt super me os suum: sicut leo rapiens et rugiens. Sic aqua effusus sum: et dispersa sunt omnia ossa mea. Factum est cor meum tanquam cera liqueficiens: in medio ventris mei. Aruit tanquam testa virtus mea: et lingua mea adhesit faucibus meis: et in puluere mortis deduxisti me. Quoniam circūdederunt me canes multi: osilium malignantium obsedit me. Foderunt manus meas et pedes meos: dinumerauerunt omnia ossa mea. Ipsi vero considerauerunt et inspexerunt me: diuiserunt sibi vestimenta mea: et super vestem meam miserunt sortem. Tu autem domine ne elongaueris auxilium tuum: ad defensionem meam aspice. Erue a framea deus animam meam: et de manu canis unicam meam. Salua me ex ore leonis: et a cornibus unicomium humilitatem meam. Narrabo nomen tuum fratribus meis: in medio ecclesie laudabo te. Qui timeas dominum laudate eum: unumquemque semen iacob glorificate eum. Timeat eum omne semen israel: quoniam non spreuit neque despexit deprecationem pauperis. Nec auertit faciem suam a me: et cum clamarem ad eum exaudivit me. Apud te laus mea in ecclesia magna: vota mea reddam in conspectu timentium eum. Ederunt pauperes et saturabuntur: et laudabunt dominum qui requirit eum: viuent corda eorum in seculum seculi. Reminiscetur et cōuertetur ad dominum: unumquemque fines terre. Et adorabunt in conspectu eius: unumquemque familie gentium. Quoniam domini est regnum: et ipse dominabitur gentium. Manducauerunt et adorauerunt omnes pingues terre: in conspectu eius cadent omnes qui descendunt in terram. Et anima mea illi viuet: et semen meum habiet ipsum. Annuntiabit domino generatio ventura: et annuntiabunt celi iusticiam eius populo qui nascetur quem fecit dominus.

Psalmus dauid .XXII.

Dominus regit me et nichil michi deerit: in loco pascue ibi me collocauit. Super aquam refectiois educauit me animam meam conuertit. Deduxit me super semitas iusticie: propter nomen suum. Nam etsi ambulauero in medio umbre mortis non timebo mala: quoniam tu mecum es. Virga tua et baculus tuus: ipsa me consolata sunt. Parasti in conspectu meo mensam: aduersus eos qui tribulant me. Impinguasti in oleo caput meum: et calix meus inebrians quoniam preclarus est. Et misericordia tua subsequetur me: omnibus diebus vite mee. Et habitabo in domo domini: in longitudinem dierum.

Psalmus domini in prima sabbati .XXIII.

Domini est terra et plenitudo eius: orbis terrarum et unumquemque qui habitant in eo. Quia ipse super maria fundauit eum: et super flumina preparauit eum. Quis ascendit in montem domini: aut quis stabit in loco sancto eius. Innocens manibus et mundo corde: qui non accepit in vano animam suam: nec iurauit in dolo proximo suo. Hic accipiet benedictiones a domino: et misericordiam a deo salutari suo. Hec est generatio querentium eum: querentium faciem dei iacob. Attollite portas principes vestras: et eleuamini porte eterne: et introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie domini? Fortis et potens: dominus potens in prelio. Attollite portas principes vestras: et eleuamini porte eterne: et introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie domini? virtutum ipse est rex glorie.

In fine psalmus domini .XXIII.

Ad te domine leuaui animam meam: deus meus in te confido non erubescam. Neque irideant me inimici mei: etenim unumquemque qui sustinent te non confundentur. Confundantur omnes inimici agentes: superuacue. Viuas tuas domine demonstra michi et semitas tuas edoce me. Dirige me in veritate tua et doce me: quia tu es deus saluator meus: et te sustinui tota die. Reminiscere miserationum tuarum domine: et misericordiarum tuarum que a seculo sunt. Delicta iuuentutis mee et ignorantias meas: ne memineris. Secundum misericordiam tuam memento mei tu: propter bonitatem tuam domine. Dulcis et rectus dominus: propter hoc legem dabit delinquenti.

tibi in via. **D**iriget mansuetos in iudicio: docebit mites vias suas. **V**niuse vie domini misericordia et veritas: requirentibus testamentum eius et testimonia eius. **P**ropter nomen tuum domine propiciaberis peccato meo: multum est enim. **Q**uis est homo qui timet dominum: legem statuit ei in via quam elegit. **A**nima eius in bonis demorabitur: et semina eius hereditabit terram. **F**irmamentum est dominus timentibus eum: et testamentum ipsum ut manifestetur illis. **O**culi mei semper ad dominum: quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos: Respice in me et miserere mei: quia unicus et pauper sum ego. **T**ribulationes cordis mei multiplicatae sunt: de necessitatibus meis erue me. **V**ide humilitatem meam et laborem meum: et dimitte uniusa delicta mea. **R**espice inimicos meos quoniam multiplicati sunt: et odio iniquo oderunt me. **C**ustodi animam meam et erue me: non erubescam quoniam speravi in te. **I**nnocentes et recti adhaeserunt michi: quia sustinui te. **L**ibera deus israel: ex omnibus tribulationibus suis.

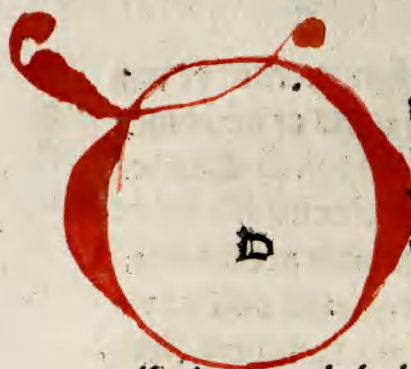
Psalmus dauid

XXV.

Iudica me domine quoniam ego in innocentia mea ingressus sum: et in domo sperans non infirmabor. **P**roba me domine et tempta me: ut renes meos et cor meum. **Q**uoniam misericordia tua ante oculos meos est: et complacui in veritate tua. **N**on sedi cum concilio vanitatis: et cum iniquis gerentibus non introibo. **A**diui ecclesiam malignantium: et cum impiis non sedabo. **L**auabo inter innocentes manus meas: et circumdabo altare tuum domine. **V**t audiam vocem laudis: et enarrem uniusa mirabilia tua. **D**omine dilexi decorum domus tue: et locum habitacionis glorie tue. **N**e perdas cum impiis deus animam meam: et cum viris sanguinum vitam meam. **I**n quorum manibus iniquitates sunt: dextera eorum repleta est muneribus. **E**go autem in innocentia mea ingressus sum: redime me et miserere mei. **D**es enim meus stetit in directo: in ecclesiis benedicam te domine.

In fine psalmus dauid p[er] psalmistam XXVI.

-f-

Dominus illuminatio mea et salus mea: quoniam timebo eum. **D**ominus protector vite mee: a quo trepidabo eum. **D**um appropinquat super me nocentes: ut edant canes meas. **Q**ui

tribulant me inimici mei: ipsi infirmati sunt et ceciderunt. **S**i consistant aduersum me castra: non timebit cor meum. **S**i exurgat aduersum me populum: in hoc ego sperabo. **V**na petra a domino habet requiem: ut inhabitet in domo domini omnibus diebus vite mee. **V**t videam voluntatem domini: et visitem templum eius. **Q**uoniam abscondit me in tabernaculo suo in die malorum: protegit me in abscondito tabernaculi sui. **I**n petra exaltauit me: et nunc exaltauit caput meum super inimicos meos. **C**ircumui et immolaui in tabernaculo eius hostiam vociferacionis: cantabo et psalmum dicam domino. **E**xaudi domine vocem meam quoniam clamaui ad te: miserere mei et exaudi me. **T**ibi dixit cor meum exquirat te facies mea: faciem tuam domine requiram. **N**e autem avertas faciem tuam a me: ne declines in ira a seruo tuo. **A**diutor meus esto ne derelinquas me: neque despicias me deus salutaris meus. **Q**uoniam pater meus et mater mea dereliquerunt me: dominus autem assumptus me. **L**egem pone michi domine in via tua: et dirige me in semita recta propter inimicos meos. **N**e tradideris me in animas tribulantium me: quoniam insurrexerunt in me testes iniqui: et mentita est iniquitas sibi. **C**redo videre bona domini in terra viventium. **E**xpecta dominum viriliter age: et confortetur cor tuum et sustine dominum. **P**salmus ipsi dauid XXVII

Ad te domine clamabo deus meus ne files a me: ne quoniam taceas a me: et assimilabor descendentibus in lacum. **E**xaudi domine vocem oracionis mee dum oro ad te: dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum. **N**e simul tradas me cum peccatoribus: et cum operantibus iniquitatem ne perdas me. **Q**ui loquuntur pacem cum proximo suo: mala autem in cordibus eorum. **N**on da illis secundum opera eorum: et secundum nequitiam adinventionum ipsorum. **S**ecundum opera manuum eorum tribue illis: reddere retributionem eorum ipsis. **Q**uoniam non intellexerunt opera domini et in opera manuum eius: destrues illos et non edificabunt.

eos. Benedictus dñs: quoniam exaudiuit vo-
cem deprecationis mee. Dñs adiutor meus
et p̄tector meus: et in ipso speravi cor meū
et adiutus sum. Et refluuit caro mea: et
ex voluntate mea confitebor ei. Dñs fortitu-
do plebis sue: et p̄tector saluationum xp̄i
sui est. Saluū fac populū tuū domine et be-
nedic hereditati tue: et rege eos et extol-
le illos vsq; in eternū. **Psalmus dauid in
osumatione tabernaculi ps. XXVIII.**

Afferte dño filij dei: afferte domino
filios arietum. Afferte dño gl̄iaz
et honorē: afferte domino gloriam
nomini eius adorante dominū in atrio aēto
eius. Vox domini super aquas: deus maie-
statis intonuit: dominus sup aq̄s multas.
Vox dñi in virtute: vox domi in magnificētia.
Vox dñi cōfringentis cedros: et cōfringet
dominus cedros libani. Et cōminuet eos
tanq̄ vitulū libani: et dilectus quēadmo-
dū filios vnicornū. Vox domi interceden-
tis flāmam ignis: vox domi decurrentis de-
sertum: et cōmouebit dñs desertum cades.
Vox dñi p̄parantis ceruos et reuelabit cō-
densa: et in templo eius oēs dicent gl̄iam.
Dñs diluuiū inhabitare facit: et sedebit
dñs rex in eternū. Dominus virtutē populo
suo dabit: dñs benedicet populo suo in pace.
**Psalmus cantici in dedicatione domus
dauid. psalmus. XXIX.**

Cantabo te dñe quoniam suscepisti
me: nec delectasti inimicos meos su-
per me. Domine de⁹ meus clama-
ui ad te: et sanasti me. Dñe eduxisti ab in-
ferno aīam meā: saluasti me a descēdētib;
in lacū. Psallite domino sancti eius: et cōfi-
temini memorie sanctitatis eius. Quoniam
ira in indignatione ei⁹: et vita in voluntate
eius. Ad vesperz demorabitur fletus: et ad
matutinū leticia. Ego aut dixi in abundā-
tia mea: nō mouebo in eternū. Dñe: in vo-
luntate tua p̄stitisti decori meo virtutem.
Astitisti faciem tuā a me: et factus sū cōtur-
batus. Ad te domine clamabo: et ad deū me-
um deprecabor. Que utilitas in sanguine meo:
dū descendo in corruptionē. Nunquid confi-
tebitur tibi puluis: aut annūciabit verita-
tem tuā. Audiuit domin⁹ et misit⁹ ē mei:
dñs factus est adiutor meus. Cōuertisti
planctū meū in gaudium michi: cōscidisti

saccum meū et circūdedisti me leticia. Et
cantet tibi gl̄ia mea et non spungar:
domine de⁹ meus in eternum confitebor tibi
In fine ps. dñs p̄ extasi. XXX.

In te dñe speravi nō confundar in et-
ernū: in iusticia tua libera me. In-
clina ad me aurē tuā: accelera vt
eruas me. Est michi in deum p̄tectorem
et in domuz refugij: vt saluum me facias.
Quoniam fortitudo mea et refugij meū es
tu: et p̄pter nomen tuū deduces me et enu-
tries me. Educes me de laqueo quē absco-
derūt michi: quoniam tu es p̄tector meus.
In manus tuas cōmendo spiritū meū: rede-
misti me domine deus veritatis. Didisti ob-
seruantes vanitates: sup vacue. Ego aut
in domino speravi: exultabo et letabor in mi-
sericordia tua. Quoniam respexisti humilitatem
meam: saluasti de necessitatib; aīam meā.
Nec clulisti mei in manib; inimici mei: statui-
sti in loco spaciōso pedes meos. Miserē mei
domine quoniam tribulor: cōturbatus est in ira
oculus meus: aīa mea et venter meus. Quoniam
defecit in dolore vita mea: et anni mei in ge-
mitibus. Infirmata est in paupertate virtus
mea: et ossa mea cōturbata sunt. Sup oēs
inimicos meos factus sum opprobriū vici-
nis meis valde: et timor notis meis. Qui vi-
debant me foras fugerūt a me: obliuioni
datus sum tanq̄ mortuus a corde. Fact⁹
sum tanq̄ vas p̄ditum: quoniam audiui vi-
tupationē multoz cōmorantiū in circūitu.
In eo dum cōuenirent simul adūsum me:
accipe aīam meā cōfiliati sunt. Ego autez
in te speravi dñe: dixi deus meus es tu: in
manibus tuis sortes mee. Eripe me de ma-
nu inimicorū meorū: et a p̄sequentib; me.
Illustra faciem tuā sup seruū tuum: saluū
me fac in misericordia tua: domine nō cōfu-
dar quoniam inuocaui te. Erubescant impij
et deducantur in infernū: muta fiant labia
dolosa. Que loquūtur adūsus iustū iniquita-
tem: in supbia et in abusione. Quaz magna
multitudo dulcedinis tui domine: quā ab-
scondisti timentibus te. Perfecisti eis qui
sperāt in te: in cōspectu filiorū hoīm. Abscon-
des eos in abscondito faciei tue: a cōtur-
batione hoīm. Proteges eos in tabernacu-
lo tuo: a cōtradictione linguaz. Benedict⁹
dominus: quoniam mirificauit misericordiā

sciam michi in ciuitate munita. Ego autē dixi in excessu mentis mee: pietus sū a facie oculorū tuorum. Ideo exaudisti vocem orationis mee: dum clamare ad te. Diligite dominū omnes sancti eius: quā veritates requirit dominus: et retribuet abundantē facientibus supbiam. Viriliter agite et confortetur cor vestrū: oēs qui speratis in domino.

Intellectus dauid ps. XXXI.

Beatī quorū remisse sūt iniquitates: et quorū tecta sunt peccata. Beatus vir cui non imputauit dominus peccatum: nec ē in spū eius dolus. Quomā tācui inueterauerūt ossa mea: dū clamarem tota die. Quomā die ac nocte grauata est sup me manus tua: cūsum sum in erumpna mea dū ofigitur spīma. Delictū meū agnitum tibi feci: et iniusticiā meā non abscondi. Dixi ofitebor adūsū me in iusticiā meā domino: et tu remissisti impietate peccati mei. Pro hac orabit ad te omnis sanctus: in tempe oportuno. Veruntamē in diluuiō aquarū multarū: ad eū nō approximabunt. Tu es refugium meum a tribulatōe quā circūdedit me: exultatō mea erue me a circūdantibus me. Intellectū tibi dabo et instruat te: in via hac quā gradieris firmabo super te oculos meos. Nolite fieri sic equus et mulus: quibus nō ē intellectus. Inchamo et freno maxillas eorū astringe: qui nō approximant ad te. Alia flagella peccatoris: sperantem autē in domino misericordia circumdabit. Letamini in domino et exultate iusti: et gloriamini omnes recti corde.

In finē ps dauid. XXXII.

Exultate iusti in domino: rectos decet laudatio. Confitemini domino in cythara: in psalterio decem cordarū psallite illi. Cantate ei canticū nouū: bene psallite ei in iocundatione. Quia rectū est vbi dominus: et oīa op̄a eius in fide. Diligit misericordia et iudiciū: misericordia domini plena est terra. Verbo domini celi firmati sunt: et spūitu oris eius omnis virtus eorū. Congregans sicut in vtre aquas maris: ponēs in thesauris abyssos. Timeat dominus omnis terra: ab eo autē omoueant oēs inhabitantes orbem. Quomā ipse dixit et facta sunt: ipse mandauit et creata sunt. Dominus dissipat cōsilia gentiū: reprobant autē cogitationes

populorū: et reprobant cōsilia principum. Cōsiliū autē domini in eternū manet: cogitationes cordis eius in generationes et generationes. Beata gens cuius ē dominus deus eius: populus quē elegit in hereditate sibi. De celo respexit dominus: vidit oēs filios hominum. De iparato habitaculo suo: respexit super omnes qui habitant terram. Qui fingit singillatim corda eorū: qui intelligit omnia op̄a eorū. Non saluatur rex per multam virtutem: et gygas nō saluabitur in multitudine virtutis sue. Fallax equus ad salutem: in abundantia autem virtutis sue nō saluabitur. Ecce oculi domini super metuentes eū: et in eis qui sperant super misericordia eius. Vt eruat a morte animas eorū: et alat eos in fame. Anima nostra sustinet dominū: quomā adiutor et p̄tor noster est. Quia in eo letabitur cornu nostrū: et in nomine sancto eius sperauimus. Fiat misericordia tua domine super nos: quēadmodum sperauimus in te.

Psalmus dauid cū mutaret vultū suū corā abimelech et dimisit eū et abiit. XXXIII.

Benedicā dominū in omni tpe: semper laus eius in ore meo. In domino letabitur anima mea: audiant māsueti et letent. Magnificate dominum mecum: et exaltemus nomē eius in idipsum. Exquīui dominum et exaudiuit me: et ex oībus tribulationibus meis eripuit me. Accedite ad eū et illuminamini: et facies vestre nō ofundent. Iste pauper clamauit et dominus exaudiuit eum: et de omnibus tribulationibus eius saluauit eū. Immitteret angelus domini in circuitu timētium eum: et eripiet eos. Gustate et videte quā suauis est dominus: beatus vir qui sperat in eo. Timeate dominum omnes sancti eius: quoniam nō ē in op̄a timētibus eū. Diuites egesserūt et esurierūt: inquerentes autē dominū nō minuent omni bono. Venite filii audite me: timorem domini docebo vos. Quis ē homo qui vult vitā: diligit dies videre bonos. Prohibe linguā tuā a malo: et labia tua ne loquantur dolum. Diuerge a malo et fac bonū: inquerite pacem et persequere eā. Oculi domini super iustos: et aures eius in preces eorū. Vultus autē domini super facientes mala: ut perdat de terra memoriā eorū. Clamauerūt iusti et dominus exaudiuit eos: et ex oībus tribulationibus eorū liberauit eos. Iuxta

gressus meos in semitis tuis: vt non moueantur vestigia mea. **E**go clamaui quonia exaudisti me deus: inclina aures tua michi et exaudi vba mea. **M**irifica misericordias tuas: qm saluos facis sperantes in te. **R**esistentibus dextere tue custodi me: vt pupil lam oculi. **S**ub vmbra alarum tuarum protege me: a facie impiorum qui me afflixerunt. **I**nimici mei animam meam circumdederunt: adipe suum occluserunt: os eorum locutum est superbia. **P**roicientes me nunc circumdederunt me: oculos suos statuerunt declinare in terram. **S**usceperunt me sicut leo paratus ad predam: et sicut catulus leonis habitans in abditis. **E**xurge domine puerum eum et supplantata eum: eripe animam meam ab impio: frameam tuam ab inimicis manus tue. **D**ne a paucis de terra diuide eos in vita eorum: et de absconditis tuis adimpletus est venter eorum. **S**aturati sunt filijs: et diuiserunt reliquias suas puillis suis. **E**go autem in iusticia apparebo conspectui tuo: faciam labor eum apparuerit gloria tua. **I**n fine puero domini dauid qui locutus est domino vba cantici huius in die qui eripuit eum dominus de manu omnium inimicorum eius et de manu saul et dixit **ps XVII.**

Oligam te domine fortitudo mea: dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus. **D**eus meus adiutor meus: et sperabo in eum. **P**rotector meus et cornu salutis mee: et susceptor meus. **L**audans inuocabo dominum: et ab inimicis meis saluus ero. **C**ircumdederunt me dolores mortis: et torquentes iniquitatis conturbauerunt me. **D**olores inferi circumdederunt me: preoccupauerunt me laquei mortis. **I**n tribulatione mea inuocaui dominum: et ad deum meum clamaui. **E**t exaudiuit de templo sancto suo vocem meam: et clamor meus in conspectu eius introiit in aures eius. **C**omota est et contremuit terra: fundamenta montium conturbata sunt et comota sunt: quonia iratus est eis. **A**scendit fumus in ira eius: et ignis a facie eius exarsit: carbonem succensum sunt ab eo. **I**nclinauit celos et descendit: et caligo super pedibus eius. **E**t ascendit super cherubim et volauit: volauit super pennas ventorum. **E**t posuit tenebras latibulum suum: in circuitu eius tabernaculum eius: tenebrosa aqua in nubibus aeris. **I**n ore fulgore in spec

tu eius nubes transferunt: grando et carbonem ignis. **E**t itonuuit de celo dominus: et altissimus dedit vocem suam: grando et carbonem ignis. **E**t misit sagittas suas et dissipauit eos: fulgura multiplicauit et conturbauit eos. **E**t apparuerunt fontes aquarum: et reuelata sunt fundamenta orbis terrarum. **A**b increpatione tua domine: ab inspiratione spiritus ire tue. **M**isit de summo et accepit me: et assumptus me de aquis multis. **E**ripuit me de inimicis meis fortissimis: et ab hijs qui oderunt me: quoniam confortati sunt super me. **B**reuerunt me in die afflictionis mee: et factus est dominus protector meus. **E**t eduxit me in latitudinem: saluum me fecit quonia voluit me. **E**t retribuet michi dominus secundum iusticiam meam: et secundum puritatem manuum mearum retribuet michi. **Q**uia custodiui vias domini: nec impie gessi a deo meo. **Q**uonia omnia iudicia eius in conspectu meo: et iusticias eius non repuli a me. **E**t ero immaculatus cum eo: et obseruabo me ab iniquitate mea. **E**t retribuet michi dominus secundum iusticiam meam: et secundum puritatem manuum mearum in conspectu oculorum eius. **C**um sancto sanctus eris: et cum viro innocente innocens eris. **E**t cum electo electus eris: et cum puero peruerteris. **Q**uia tu populum humile saluum facies: et oculos superborum humiliabis. **Q**uonia tu illuminas lucernam meam domine: deus meus illumina tenebras meas. **Q**uia in te eripiar a temptatione: et in deo meo transgrediar murmur. **D**eus meus impolluta via eius: eloquia domini igne examinata: protector est omnium sperantium in se. **Q**uonia quis deus propter dominum: aut quis deus propter deum nostrum. **D**eus qui percinxit me virtute: et posuit immaculatam viam meam. **Q**ui perfecit pedes meos tanquam ceruorum: et super excelsa statuens me. **Q**ui docet manus meas ad plium: et posuisti vt arcum erent brachia mea. **E**t dedisti michi protectionem salutis tue: et dextera tua suscepit me. **E**t disciplina tua correxit me in fine: et disciplina tua ipsa me docebit. **P**rolatasti gressus meos super tus me: et non sunt infirmata vestigia mea. **P**ersequar inimicos meos et apprehendam illos: et non ostar donec deficiant. **C**onfirmam illos nec poterunt stare: cadent sub pedibus meis. **E**t percinxisti me virtute ad bellum: et supplantasti insurgentes in me.

subtus me. Et inimicos meos dedisti michi dorsum: et odietes me disperdidisti. Clamauerunt nec erat qui saluos faceret ad dominum: nec exaudiuit eos. Et omnia eos in puluerem ante faciem venti: ut lutum platearum delebo eos. Eripies me de contradiotionibus populi: constitues me in caput gentium. Populus quem non agnouit fuiuit michi: in auditu auris obediuit michi. Filij alieni in titi sunt michi: filij alieni inueterati sunt: et claudicauerunt a semitis suis. Viuit dominus et benedictus deus meus: et exaltet deus salutis mee. Deus qui das vindictas michi et subdis populos sub me: liberator meus de inimicis meis iracundis. Et ab insurgentibus in me exaltabis me: a viro iniquo eripies me. Propterea confitebor tibi in nationibus domine: et nomini tuo psalmum dicam. Magnificans salutes regis eius: et facies misericordiam christo suo dauid: et semini eius usque in seculum. **In fine psalmus domini XVIII**

Eli enarrant gloriam dei: et opera manuum eius annunciat firmamentum. Dies diei eructat verbum: et nox nocti indicat scientiam. Non sunt loquela neque sermones: quorum non audiant voces eorum. In omni terra exiuit sonus eorum: et in fines orbis terre verba eorum. In sole posuit tabernaculum suum: et ipse tamquam sponsus procedens de thalamo suo. Exultauit ut gigas ad currendum viam: a summo celo egressio eius. Et occursum eius usque ad summum eius: nec est qui se abscondat a calore eius. Lex domini immaculata ostendens animas: testimonium domini fidele sapientiam prestat puulis. Iusticie domini recte letificantur corda: preceptum domini lucidum illuminat oculos. Timor domini sanctus permanens in seculum seculi: iudicia domini vera iustificata in semetipsa. Desiderabilia super aurum et lapidem preciosum multum: et dulciora super mel et fauorem. Et enim fructus tuus custodit ea: in custodiendis illis retributio multa. Delicta quis intelligit: ab occultis meis munda me: et ab alienis peccato tuo. Si mei non fuerint delicta: tunc immaculatus ero: et emundabor a delicto maximo. Et erunt ut optaceant eloquia oris mei: et meditatio cordis mei in conspectu tuo semper. Domine adiutor meus: et redemptor meus. **In fine psalmus domini XIX.**

Audiat te dominus in die tribulationis: nomen dei iacob. Mittat tibi auxilium de sancto: et de syon tueatur te. Memor sit omnis sacrificij tui: etolocautum tuum pingue fiat. Tribuat tibi secundum cor tuum: et omne consilium tuum confirmet. Letabimur in salutari tuo: et in nomine dei nostri magnificabimur. Impleat dominus omnes petitiones tuas: nunc agnouimus quoniam saluum fecit dominus christum suum. Exaudiet illum de celo sancto suo: in potentatibus salus dextere eius. **Hic in curribus et hic in equis: nos autem in nomine dei nostri inuocabimus. Ipsi obligati sunt et ceciderunt: nos autem surreximus et erecti sumus. Domine saluum fac regem: et exaudi nos in die qui inuocauerimus te.** **In fine psalmus domini XX.**

Domine in virtute tua letabitur rex: et super salutare tuum exultabit vehementer. Desiderium cordis eius tribuisti ei: et voluntate labiorum eius non fraudasti eum. Quoniam pruenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite eius coronam de lapide precioso. Vita petijt a te et tribuisti ei: longitudinem dierum in seculum et in seculum seculi. Magna gloria eius in salutari tuo: gloriam et magnam decorem impones super eum. Quoniam dabis eum in benedictionem in seculum seculi: letificabis eum in gaudio cum vultu tuo. Quoniam rex sperat in domino: et in misericordia altissimi non commouebit. Inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis: dextera tua inueniat omnes qui te oderunt. Ponas eos ut clibanum ignis in tempore vultus tui: dominus in ira sua turbabit eos: et deuorabit eos ignis. Fructum eorum de terra pedes: et semen eorum a filiis hominum. Quoniam declinauerunt in te mala: cogitauerunt consilia que non potuerunt stabilire. Quoniam ponas eos dorsum: in reliquijs tuis preparas vultus eorum. Exaltare domine in virtute tua: cantabimus et psallemus virtutes tuas.

In fine psalmus domini passus est domine matutina. XXI.
Deus deus meus respice in me: quoniam dereliquisti: longe a salute mea verba delictorum meorum. Deus meus clamabo per diem et non exaudies: et nocte et non adimpleris mihi. Tu autem in sancto habitas: laus israel. In te sperauerunt patres nostri: sperauerunt et liberaisti eos. Ad te clamauerunt

Dixi custodiam
vias meas: vt
nō delinquam i
lingua mea. Do
sui ori meo cu
stodiam: cū oñ
steret peccatō
aduersum me.
Obmutui ⁊ hu
miliatus sum ⁊

filii a bonis: et dolor meus renouatus est.
Concaluit cor meū intra me: et in medi
tatione mea exardescet ignis. Locutus sū
in lingua mea: notū fac michi domine finē
meū. Et numerz dierum meoz quis ē: vt
sciā quid defit mihi. Ecce mēsurabiles po
suisti dies meos: et substantia mea tanq̃
nichilum ante te. Verūtamen vniūsa va
nitas: omnis homo viuens. Verūtamen in
ymagine ptransit homo: s; et frustra otur
batur. Theaurizat: et ignorat cui con
gregabit ea. Et nunc que est expectatio
mea nonne domin⁹: et substantia mea apud
te est. Ab omnib; iniquitatib; meis erue
me: opprobriū inipienti dedisti me. Obmu
tui et nō aperui os meū: qm̃ tu fecisti amo
ue a me plagas tuas. A fortitudine man⁹
tue ego defeci in iere patōib;: ppter iniq̃
tatē corripuisti hoīez. Et tabescē fecisti sic
araneā aīam ei⁹: verūtamen vane oturbat
omnis homo. Exaudi oratōez meā dñe et
depecatōez meā: aurib; pcipe lacrimas meas.
Ne fileas qm̃ aduena ego sū apud te: ⁊ pe
grinus sic oēs patres mei. Remitte me vt
refringē pulq̃ ab eā: ⁊ apli⁹ nō ero

In fine ps dauid XXXIX

Expectas expectaui dñm: ⁊ intēdit
michi. Et exaudiuit pces meas: ⁊
eduxit me de laeu miserie et de lu
to fecis. Et statuit sup petrā pedes meos:
et direxit e gressus meos. Et immisit i os
meum canticū nouū: carmen deo nostro.
Videbūt multi et timebūt: ⁊ sperabunt in
dño. Beatus vir cuius est nomen dñi spes
eius: et nō in ēsperit vanitates ⁊ insanias
falsas. Multa fecisti tu dñe deus meus mi
rabilia tua: ⁊ cogitatōibus tuis nō est q̃
h̃ milis sit tibi. Annūciaui et locutus sum:
multiplicati sūt sup numerz. Pañficiū ⁊
oblatōz nolūisti: aures aut pfecisti michi

olocauit et p peccato non postulasti:
tunc dixi ecce venio. In capite libri scrip
tum ē de me vt faceres voluntatem tuā: de
us me⁹ volui et leges tuā in medio cordis
mei. Annūciaui iusticiam tuam in ecclesia
magna: ecce labia mea nō phibebo domie
tu scisti. Iusticiam tuā nō abscondi i cōde
meo: veritatem tuā et salutare tuum dixi.
Nō abscondi misericordiā tuā ⁊ veritates
tuā: a cōsilio multo. Tu aut dñe ne longe
facias miseratōnes tuas a me: misericor
dia ⁊ veritas tua semp suscepērūt me. Om̃
circūderūt me mala qz nō est numer⁹:
ophenderūt me iniquitates mee: et nō potui
vt viderem. Multiplicati sūt sup capillos
capitis mei: ⁊ cor meum dereliquit me. Con
placeat tibi dñe vt eruas me: dñe ad adiu
uandū me respice. Cōfundant et reuerēat
simul. q̃ q̃runt aīam meā vt auferant eam.
Auertant retrosū ⁊ reuerēat: q̃ volunt m̃
mala. Ferāt ofestim ofusiones suā: q̃ dicūt
michi euge euge. Exultent et letent super
te oēs q̃rentes te: ⁊ dicant semp magnifi
cetur dñs q̃ diligūt saluare tuū. Ego aut
mendicus sū et paup: dñs sollicitus ē mei.
Adiutor meus ⁊ ptektor meus tu es: deus
meus ne tardaueris.

In fine psalmus dauid. Intellect⁹ filij
choze. ps XL.

Beatus q̃ intelligit sup egenum ⁊
pauperē: in die mala liberabit euz
dñs. Dominus oseruet eū ⁊ viuifi
ciet eum: et beatū faciat eū in terra: ⁊ nō
tradat eum in aīam inimicōz eius. Dñs
opē ferat illi sup lectū doloris ei⁹: vniūsz
stratū eius vñasti in ifirmitate eius. Ego
dixi dñe miserē mei: sana aīam meā qz pec
caui tibi. Inimici mei dixerūt mala mihi:
quādo moriet et peribit nomē eius. Et si e
grediebat vt videret vana loq̃bat cō ei⁹:
ogregauit iniquitatē sibi. Egrediebat fo
ras: et loquebat in idipm. Adūsum me su
furrabāt oēs inimici mei: adūsum me cogi
tabant mala michi. Verbū iniquū ostitue
rūt adūsum me: nūqd q̃ dormit nō adiciet
vt resurgat. Et eū hō pacis mee in q̃ spe
raui: q̃ edebat panes meos magnificauit
sup me supplantatōez. Tu aut dñe miserē
mei: et resuscita me ⁊ retribuas eis. In hoc
ognoui qm̃ volūisti me: qm̃az nō gaudebit

mimicus meus sup me. **A**le aut ppter inno-
centia suscepisti: et confirmasti me in aspectu
tuo in eternu. **B**enedictus dñs de9 israhel
a seculo in seculum: fiat fiat.

In fine itellec9 filijs chore ps **XLI.**

Quemadmodu desiderat ceruus ad
fontes aqz: ita desiderat aia mea
ad te deus. **S**ituit aia mea ad de-
um fontem viuū: qñ vniā et apparebo an-
te faciem dei. **F**uerūt michi lacme mee pa-
nes die ac nocte: du3 dicūt michi quotidie
vbi est de9 tuus. **R**ec recordatus sū et effu-
di in me aiam meā: qñ trāsibo in locū ta-
bernaculi amirabil vscq ad domum dei. **I**n
voce exultatōis et ofessionis: sonus epulā-
tis. **Q**uare tristis es aia mea: et qre otur-
bas mee. **S**pera in deo qm adhuc cōfitebor
illi: salutare vultus mei et deus meus. **A**d
meipm aia mea oturbata ē: ppteā memor
ero tui de tra iordanis et hermonim a mon-
te modico. **A**bysus abyssū inuocat: i voce
catharactaz tuaz. **O**mnia excelsa tua et
fluctus tui sup me trāsierūt. **I**n die mada-
uit dñs misericordiā suam: et nocte cātītū
eius. **A**pod me oratō deo vite mee: dicam
deo susceptor meus es. **Q**uare oblitus es
mei: et qre otristatus incedo dū affligit me
mimicus. **D**um ofringū ossa mea: expro-
brauerūt michi q ebulant me mimici mei.
Dū dicūt m p singulos dies vbi ē deus tu-
us: qre tristis es aia mea et quare oturbas
mee. **S**pera in deo qm adhuc ofitebor illi:
salutare vultus mei et deus meus.

In fine ps dauid **XLII.**

Iudica me deus et discerne causam
meā de gente nō sancta: ab hoie in-
quo et doloso erue me. **Q**uia tu es
deus fortudo mea: quare me repulisti et q-
re tristis incedo dū affligit me mimicus.
Emitte lucem tuā et veritatē tuā: ipa me
deduxerūt et adduxerūt in montē sanctuz
et in tabernacula tua. **E**t introibo ad alta-
re dei: ad deū q letificat iuventutem meā.
Cōfitebor tibi i cythara de9 de9 me9: qre
tristis es aia mea et quare conturbas me.
Spera in deo qm adhuc ofitebor illi: salu-
tare vultus mei et deus meus.

In fine p filijs chore itellec9 ps **XLIII.**

Eus auribus nris audiūm9: pñs
nostri annūciauerunt nob. **O**pus

qđ opatus es in dieb9 eoz: et in dieb9 anti-
quis. **M**anus tua gentes disperdidit et plā-
tasti eos: afflixisti populos et expulisti eos.
Nec em in gladio suo possederūt terrā: et
brachiū eoz nō saluauit eos. **S**ed dextera
tua et brachiū tuū et illuminatō vult9 tui:
quoniā oplacūisti i eis. **T**u es iper rex me9
et deus meus: q madas salutes iacob. **I**n
te mimicos nros ventilabim9 cornu: et in
noie tuo spernem9 insurgētes in nob. **N**ō
em in arcu meo sperabo: et gladi9 me9 nō
saluabit me. **S**aluasti em nos de affligēti-
bus nos: et odientes nos ofudisti. **I**n deo
laudabim9 tota die: et in noie tuo ofitebi-
mur i seculū. **N**ūc aut repulisti et ofudisti
nos: et nō egredieris in vtutib9 nris. **A**u-
tisti nos retrosum post inimicos nros: et q
oderūt nos diripiebāt sibi. **D**edisti nos tā-
q oues escaz: et in gentib9 disperdisti nos.
Vendidisti pplm tuū sine pñio: et non fuit
multitudo in omutatōib9 eoz. **P**osuisti
nos opprobriū vicinis nostris: sbannatōz
et derisum hñs q sunt in circūitu nro. **P**o-
suisti nos in similitudinē gentib9: omotio-
nē capitis i pplis. **T**ota die verecūdia mea
otra me est: et ofusio faciei mee cooperuit
me. **A** voce expbrantis et obloquētis: a
facie mimici et psequentis. **H**ec oia venērūt
sup nos nec obliti sumus te: et inique non
egimus in testamto tuo. **E**t nō recessit re-
tro cor nrm: et declinasti semitas nostras
a via tua. **Q**m humiliasti nos in loco affli-
ctōis: et cooperuit nos vmbra mortis.
Si obliti sum9 nomē dei nostri: et si expan-
dimus man9 nras ad deū alienū. **N**ōne de-
us reqret ista: ipe em nouit abscondita cō-
dis. **Q**m ppter te mortificam9 tota die: esti-
mati sum9 sic oues occisionis. **E**xurge qre
obdormis dñe: exurge et ne repellas i fine.
Quare faciē tuam autis obliuisceris iopie
nostre: et tribulatōis nre. **Q**uoniā humilia-
ta est in puluere aia nostra: oglutinatus ē
in tra venter nr. **E**xurge dñe adiuua nos:
et redime nos ppter nomē tuum.

In fine pñs q omīnabunt filijs chore
ad itellecū canticū p dilecto **XLIII.**

Erucauit cor meum vbu3 bonum:
dico ego opera mea regi. **L**ingua
mea calam9 scribe: velociter scribē-
tis. **S**pecios9 fōma p filijs hominū: diffusa

est gratia in labijs tuis: propterea benedixit te deus in eternum. Accingere gladio meo: super femur tuum potenterissime. Specie tua et pulcritudine tua: intende prospere procede et regna. Propter veritatem et mansuetudinem et iustitiam: et deducet te mirabilis dextera tua. Sagitte tue acute: populi sub te cadent in cōda inimicorum regis. Bedes tua deus in seculum seculi: vga directiois vga regni tui. Dilexisti iusticiam et odisti iniquitatem: propterea vixit te deus tuus oleo leticie per sortibus tuis. Mirra et gutta et cassia a vestimentis tuis: a domibus eburneis ex quibus delectauerunt te filie regum in honore tuo. Astitit regina a dextris tuis in vestitu de aurato: circumdata varietate. Audi filia et vide et inclina aurem tuam: et obliuiscere populum tuum et domum patris tui. Et occupabit rex decorem tuum: quoniam ipse est dominus deus tuus et adorabunt eum. Et filie tyri in muneribus: vultum tuum deprecabunt omnes diuites plebis. Omnis glorie eius filii regis abitus: in fimbrijs aureis circumamicta varietatibus. Adducent regi virgines post eam: prime eius afferent tibi. Afferent in leticia et exultatione: adducent in templum regis. Propteribus tuis nati sunt tibi filii: constitues eos principes super omnem terram. Memor ero nominis tui domine: in omni generatione et generatione. Propterea populi confitebuntur tibi in eternum: et in seculum seculi.

In fine filijs chore per achais psalmus XLV.

Deus noster refugium et virtus: adiutor in tribulationibus que inuenerunt nos nimis. Propterea non timebimus dum turbabitur terra: et transferent montes in cor maris. Bonauerunt et turbate sunt aque eorum: turbati sunt montes in fortitudine eius. Fluminis impetum letificat ciuitatem dei: sanctificauit tabernaculum suum altissimum. Deus in medio eius non commouebitur: adiuuabit eam deus mane diluculo. Conturbate sunt gentes et inclinata sunt regna: dedit vocem meam mota est terra. Dominus virtutum nobiscum: susceptio noster deus iacob. Venite et videte opera domini que posuit prodigia super terram: auferens bella usque ad finem terre. Arcum oteret et confringeret arma: et scuta comburet igni. Vacate et videte quoniam ego sum deus: exaltabor in gentibus et exaltabor in terra. Dominus virtutum nobiscum: susceptio nostra deus iacob

In fine per filijs chore psalmus deus .XLVI.

Omnes gentes plaudite manibus: iubilate deo in voce exultationis. quoniam dominus excelsus terribilis: rex magnus super omnes terram. Subiecit populos nobis: et gentes sub pedibus nostris. Elegit nobis hereditatem suam: specie iacob quam dilexit. Ascendit deus in iubilo: et dominus in voce tubę. Psallite deo nostro psallite: psallite regi nostro psallite. Quoniam rex omnis terre deus: psallite sapientem. Regnabit deus super gentes: deus sedet super sedem sanctam suam. Principes populorum aggregati sunt cum deo abraham: quoniam manus domini fortes terre vehementer eleuati sunt.

In psalmus deus filijs chore secunda sabbati. .XVII.

Magnus dominus et laudabilis nimis. in ciuitate dei nostri in monte sancto eius. Fundat exultationem vniuersę terre: mons syon latera aquilonis ciuitas regis magni. Deus in domibus eius agnosceat: cum suscipiet eam. Quoniam ecce reges terre aggregati sunt: conuerunt in unum. Ipsi videntes sic ammirati sunt: turbati sunt commoti sunt: tremor apprehendit eos. Ibi dolores ut perituris: in spiritu vehementi conteres naues tharhis. Sic audiuiimus sic vidimus in ciuitate domini virtutum in ciuitate dei nostri: deus fundauit eam in eternum. Suscepimus deus misericordiam nostram: in medio templi tui. Secundum nomen tuum deus sic et laus tua in fines terre: iusticia plena est dextera tua. Letetur mons syon et exultet filie iude: propter iudicia tua domine. Circumdate syon et cōplectimini eam: narrate in turribus eius. Domine corda vestra in virtute eius: et distribuite domos eius ut enarretis in pergenie altera. Quoniam hic est deus noster in eternum et in seculum seculi: ipse reget nos in secula.

In fine filijs chore psalmus deus .XLVIII.

Audite omnes gentes: auribus percipite omnes que habitatis orbem. Quiaque terrigene et filii hominum: simul in unum diues et pauper. Dominus meus loquitur sapientiam: et meditatio cordis mei prudentiam. Inclina in parabolam aurem meam: aperiam in psalterio prophetarum meam. Cur timebo in die mala: iniquitas calcanei mei circumdabit me. Qui confidunt in virtute sua: et in multitudie diuitiarum suarum gloriantur. Fratres non redimunt redimet homo non dabit deo placatum suum. Et precium redemptionis anime sue: et laborabit

in eternū ⁊ viuet adhuc in fmē. Non videbit interitū cū viderit sapientes morietes: simul inhiens ⁊ stult⁹ pibūt. Et relinqnt alienis diuitias suas: et sepulch eoz domus eorū in eternū. Tabernacula eoz in pgenie et pgenie: vocauerūt noīa sua in terris suis. Et homo cū in honore esset nō intellexit: cōparatus ē iumentis inhiētibus: et similis factus est illis. Hec via illoz scandalū ip̄is: ⁊ postea in ore suo placebūt. Sic oves in inferno positi sunt: mors depascet eos. Et dñabunt eoz iusti in matutino: et auxilium eoz veterascet in inferno a glā eorū. Verū tamen deus redimet aīam meā de manu inferi cum acceperit me. Ne timueris cum diues factus fuerit homo: ⁊ cū multiplicata fuerit glā dom⁹ eius. Quomā cū iterierit nō sumet oīa: neq; descendet euz eo glōria eius. Quia aīa eius in vita ip̄ius benedicetur: confitebit tibi cū benefeceris ei. In troibit vsq; in pgenies patrū suoz: vsq; in eternū nō videbit lumen. Homo cū in honore esset nō intellexit: oparatus ē iumentis inhiētibus: et filius factus est illis.

Psalmus asaph. XLIX.

Deus deoz dñs locut⁹ ē: ⁊ vocauit terrā. A solis ortu vsq; ad occasū: ex sp̄on species decoris eius. Deus manifeste veniet: de⁹ noster ⁊ non filebit. Ignis in aspectu ei⁹ exardescet: et in circuitu eius tempestas valida. Aduocauit celū desursum ⁊ terrā discēnere pplm suū. Congregate illi sanctos ei⁹: q̄ ordināt testam̄tum eius sup sacrificia. Et annūciabūt celi iusticiā eius: qm̄ deus iudex ē. Audi ppl⁹ meus et loquar: isrl ⁊ testificabor tibi: de⁹ deus tuus ego sū. Non in sacrificijs tuis arguā te: olocauisti aut tua in cōspectu meo sunt semp. Nō accipiam de domo tua vitulos: neq; de gregib⁹ tuis hircos. Quā mee sunt oēs fere filiaz: iumenta in montib⁹ et boues. Cognoui oīa volatilia celi: ⁊ pulchritudo agrī meū est. Si esuriero nō dicā tibi: meus est em̄ orb terre et plenitudo ei⁹. Nū qd māduco carnes thauroz: ⁊ sanguinē hircorū potabo. Immola deo sacrificiū laudis: et redde altissimo vota tua. Et inuoca me in die tribulatiōis: eruā te et honorificabis me. Peccatori aut dixit de⁹ q̄re tu enarras iusticias meas: ⁊ assumis testam̄-

tum meū p ostiue. Tu vero odisti disciplinā: et p̄iecisti smones meos retrosus. Si videbas furē currebas cū eo: et cum adulteris portōnez tuā ponebas. De tuū abundauit malicia: et lingua tua ocinnabat dolos. Sedens adūsus fr̄em tuū loq̄baris: et adūsus filiū m̄ris tue ponebas scandalū: h̄ fecisti et tacui. Existimasti miq; q̄ ero tui similis: arguā te ⁊ statuā ostra faciē tuā. Intelligite h̄ q̄ obliuiscimī deū: ne quādo rapiat et nō sit q̄ eripiat. Sacrificiū laudis honorificabit me: et illic iter q̄ ostēdas illi salutate dei. Psalmus dñs cum venit ad eum nathā. ppheta quando intrauit ad bethsabae. ps. L.

Miserere mei deus: scdm magnā misericordiā tuā. Et scdm mltitudinē miserationum tuaz: dele iniquitatē meā. Ampli⁹ laua me ab iniquitate mea: et a peccato meo munda me. Quā iniquitatē meā ego agnosco: et peccatum meū ostra me ē semp. Tibi soli peccaui et malū corā te feci: vt iustificeris in smonibus tuis et vincas cū iudicaris. Ecce em̄ in iniquitatib⁹ cōceptus sū: ⁊ in peccatis cepit me mater mea. Ecce em̄ veritatē dilexisti: incerta et occulta sapiētie tue manifestasti m̄. Asperges me dñe p̄sopo ⁊ mūdabor: lauabis me et sup niuem dealbabor. Auditui meo dabis gaudiū et leticiā: et exultabūt ossa humiliata. Auerte faciē tuā a peccatis meis: et omnes iniquitates meas dele. Cor mūdū crea in me de⁹: ⁊ spiritū rectū in noua in visceribus meis. Ne p̄icias me a faciē tua ⁊ spiritū sctum tuū ne auferas a me. Redde michi leticiā salutaris tui: ⁊ spū p̄ncipali confirma mē. Docebo iniquas vias tuas: et impij ad te ouertent. Libera me de sanguinibus deus de⁹ salutis mee: et exultabit lingua mea iusticiā tuā. Dñe labia mea aperies: et os meū annūciabit laudem tuā. Quā si voluisses sacrificiū dedissem vtiq; olocauisti nō delectaberis. Sacrificiū deo spirit⁹ otribulatus: cor cōtritum et humiliatum deus nō de sp̄icies. Benigne fac dñe in bona voluntate tua syon: vt edificent̄ muri iherusalem. Tūc acceptabis sacrificiū iusticie oblationes et olocauisti: tunc imponent sup altare tuū vitulos. In fmē intellect⁹ dauid cū venit ad eum doech ydumeus et

munera offerent: reges arabum et sabba
 dona adducent. Et adorabūt eum oēs re-
 ges: omnes gentes fūient ei. Quia libera-
 bit pauperem a potente: et pauperem cui nō
 erat adiutor. Parcet pauperi et inopi: et
 aīas pauperū saluas faciet. Ex vsuris et in
 iquitate redimet aīas eoz: et honorabile
 nomē eoz coram illo. Et viuet et dabit ei
 de auro arabie: et adorabūt de ipso semp:
 tota die benedicēt ei. Erit firmamentū in
 terra in sūmis montiū: sup extollet super
 libanū fluctus ei⁹: et florebat de ciuitate
 sic fenū terre. Sit nomē eius bñdictum in
 secula: ante soles pmanet nomen eius. Et
 benedicent i ipso omnes tribus terre: oēs ge-
 tes magnificabūt eum. Benedict⁹ dñs deus
 isrl: q̄ facit mirabilia solus. Et bñdictum
 nomen maiestatis ei⁹ in et̄num: ⁊ replebit
 maiestate ei⁹ oīs terra: fiat fiat.

Defecerūt hymni dauid filij yesse psalm⁹
 alaph. ps LXXII

Quam bon⁹ isrl deus: hijs q̄ recto
 sūt corde. Mei autē pene moti sūt
 pedes: pene effusi sunt gressus mei
 Quia zelauī sup inīqs: pacē peccatoz vi-
 dens. Quia nō est respect⁹ mortis eoz: ⁊ fir-
 mamentū i plaga eoz. In labore hōim nō
 sunt: et euz hōib⁹ non flagellabunt. Ideo
 tenuit eos supbia: operi sūt iniquitate et
 impietate sua. Prodiit q̄si ex adipe iniqui-
 tas eoz: trāsierunt in affectū cordis. Co-
 gitauerūt et locuti sunt neq̄cias: iniquitatē
 in excelso locuti sūt. Posuerūt in celū os su-
 um: et lingua eoz trāsiuit in terra. Ideo
 ouertēt p̄plus me⁹ hīc: et dies plenī inue-
 niēt in eis. Et dixerūt quomodo scit de⁹: ⁊ si
 est scientia in excelso. Ecce ipi peccatores
 et abundātes in seculo: obtinuerūt diuitias
 Et dixi ḡ sine causa iustificauī cor meū: et
 laui inter inocētes man⁹ meas. Et fui fla-
 gellatus tota die: ⁊ castigatio mea i ma-
 tutinis. Si dicebā narrabo sic: ecce natio
 nē filioz tuoz repbaui. Existimabaz vt
 agnoscerē: labor est ante me. Donec in-
 trem in sanctuariū dei: et intelligā i nouissi-
 mis eoz. Veruntū p̄p̄t dolos posuisti eis:
 deiecisti eos dū alleuarent. Nūo facti sunt
 in desolatōez: subito defecerūt: perierūt p̄
 iniquitatem suam. Velud somniū surgentiū:
 dñe i ciuitate tua p̄maginē ipoz ad michi

lum rediges. Quia inflāmat⁹ ē cor meū:
 et renes mei omutati sunt: et ad nichilum
 redactus sū et nesciui. Ut iumentū fact⁹
 sum apud te: et ego semp tecum. Tenuis-
 sti manū dexteraz meā: et in volūate tua
 deduxisti me: et cū glā suscepisti me. Quid
 em̄ michi est in celo: et a te qd volui sup tē
 ram. Defecit caro mea et cor meū: de⁹ cō-
 dis mei et pars mea deus in eternū. Quia
 ecce q̄ elongāt se a te peribunt: perdidisti
 omnes q̄ fornicant abs te. Michi autē ad-
 herere deo bonū est: ponere in dño deo sp̄s
 meam. Ut annūciam oēs p̄dicatōes tuas:
 in portis filie syon.

In fine intellect⁹ alaph ps LXXIII.

Qd deus repulisti in fine: irac⁹
 ē furor tuus sup oues pascue tue.
 Memō esto agreatōis tue: quā
 possidisti ab initio. Redemisti virgā heredi-
 tatis tue: mons syon in q̄ habitasti in eo.
 Leua man⁹ tuas in supbias eoz in finez:
 q̄nta malignatus ē inimicos in sanctos. Et
 gloriati sūt q̄ oderūt te: in medio solemnī-
 tatis tue. Posuerūt signa sua signa ⁊ non
 agnouerūt: sic in exitu sup sūmum. Quasi
 in filia lignoz securib⁹ exciderūt ianuas
 eius in idipm: i securi et ascia deiecerūt eā
 Incenderūt igni sanctuariū tuū in terra:
 polluerūt tabnac̄l in nomis tui. Dixerunt i
 corde suo agnatio eoz simul: q̄lescere facia-
 mus oēs dies festos dei a terra. Signa no-
 stra nō vidim⁹: iam non ē p̄pheta: et nos
 nō agnosceret ampli⁹. Usq̄q̄ deus im̄pera-
 bit inimicus: irritat adūsari⁹ nomē tuum
 in fine. Ut qd autis manū tuā et dextram
 tuam: de medio sinu tuo in fine. Deus autē
 rex n̄r aī secula: operatus ē salutem in me-
 dio terre. Tu confirmasti i v̄tute tua mare:
 conebulasti capita draconū in aquis. Tu
 ofregisti capita draconis: dedisti euz escā
 populis ethiopum. Tu dirupisti fontes et
 torrentes: tu siccasti fluuios ethan. Tu⁹
 est dies et tua ē nox: tu fabricat⁹ es auro-
 ram et solē. Tu fecisti oēs terminos t̄re:
 estatem ⁊ ver tu psalmasti ea. Memō esto
 hui⁹: inimic⁹ im̄perauit dño: et popul⁹
 insipiens incitauit nomen tuū. Ne tradas
 bestijs aīam ofitentem tibi: et aīas paupe-
 rum tuoz ne obliuiscaris i finem. Respice
 in testamentū tuum: quia repleti sunt qui

obscurati sunt terre domibus iniquitatum. Ne autem humilis factus confusus: pauper et iops laudabunt nomen tuum. Exurge iudica causam tuam: memor esto imperiorum tuorum eorum qui ab insipiente sunt tota die. Ne obliuiscaris voces inimicorum tuorum: superbia eorum qui te oderunt ascendit semper.

In fine ne corrumpas psalmus canticum asaph
psalmus **LXXIII.**

Confitebor tibi deus confitebor: et invocabo nomen tuum. Narrabimus mirabilia tua: cum accipero tempus ego iustitias iudicabo. Liquefacta est terra et omnes qui habitant in ea: ego confirmavi columnas eius. Dixi iniquis nolite inique agere: et delinquentibus nolite exaltare cornu. Nolite extollere in altum cornu vestrum: nolite loqui aduersus deum iniquitatem. Quia neque ab oriente neque ab occidente neque a desertis montibus: quoniam deus iudex est. Hunc humiliat et hunc exaltat: quia calix in manu domini vini meri plenus mixto. Et inclinavit ex his in his: veruntamen fex eius non est exinanita: bibent ex eo omnes peccatores terre. Ego autem annuntiabo in seculum: canticum deo iacob. Et omnia cornua peccatorum confringam: et exaltabunt cornua iusti. In fine in canticum canticum assiriorum psalmus asaph **LXXV.**

Deus in iudea deus: in israel magnum nomen eius. Et factus est in pace locus eius: et habitatio eius in syon. Ibi confregit potentias arcum: scutum gladium et bellum. Illuminas tu mirabiliter a montibus eternis: turbati sunt omnes insipientes corde. Dormierunt sonum suum: et nichil iuenerunt viri diuitiarum in manibus suis. Ab increpatione tua deus iacob: dormitauerunt qui ascenderunt equos. Tu terribilis es et quis resistet tibi: extitit ira tua. De celo auditum fecisti iudicium: terra tremuit et quieuit. Cum exurgeret in iudicium deus: ut saluos faceret omnes mansuetos terre. Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi: et relique cogitationis die festum ageret tibi. Vouete et reddite domino deo vestro: omnes qui in circuitu eius affertis munera. Terribili et ei qui affert spiritum principum: terribili apud omnes reges terre.

In finem per psalterium **LXXVI.**

Voce mea ad domum clamavi: voce mea ad deum et intendit mihi. In die

tribulationis mee deum exequi manibus meis nocte contra eum: et non sum deceptus. Remiuit consolari animam meam: memor fui dei et dilectatus sum: et exercitatus sum et defecit spiritus meus.

Anticipauerunt vigilias oculi mei: turbatus sum et non sum locutus. Cogitavi dies antiquos: et annos eternos in mente habui. Et meditatus sum nocte cum corde meo: et exercitabar et scopebam spiritum meum. Nunquid ieternum proiciet deus: aut non apponet ut opacitior sit adhuc? Aut in fine misericordiam suam abscedet: a generatione et in generationem? Aut obliuiscetur misereri deus: aut timebit in ira sua misericordias suas? Et dixi nunc cepi: sed mutatio dextre excelsi. Memor fui operum domini: quia memor ero ab initio mirabilium tuorum. Et meditabor in omnibus operibus tuis: et in adinventionibus tuis exercebor. Deus in sancto via tua: quis deus magnus sicut deus noster? tu es deus qui facis mirabilia. Notam fecisti in populis virtutem tuam: et demisti in brachio tuo populum tuum: filios iacob et ioseph. Viderunt te aquae deus viderunt te aque et timeverunt: et turbate sunt abyssi. Multitudo sonitus aquarum: vocem dederunt nubes. Etiam sagitte tue transeunt: vox tonitruum tui in rota. Illuxerunt choruscationes tue orbi terre: commota est et contremuit terra. In mari via tua et semite tue in aquis multis: et vestigia tua non agnoscent. Deduxisti sicut oves populum tuum: in manu moysi et aaron.

In tellectus asaph **LXXVII.**

Atendite popule meus legem meam: inclinate aurem vestram in verba oris mei. Aperiam in parabolas os meum: loquar propositiones ab initio. Quanta audiui: mus et cognoui: ea: et patres nostri narraverunt nobis. Non sunt occultata a filiis eorum: in in generatione altera. Narrantes laudes domini et virtutes eius: et mirabilia eius quae fecit. Et suscitavit testimonium in iacob: et legem posuit in israel. Quanta mandavit patribus nostris nota facere ea filiis suis: ut agnoscat generatio altera. Filii qui nascentur et exurgent: et narrabunt filiis suis. Et ponant in deo spem suam: et non obliuiscantur operum dei: et mandata eius exquant. Ne fiat sicut patres eorum: generatio prava et exasperata. Generatio qui non direxit cor suum: et non est creditus cum deo spiritus eius. Filii effraym

Et scient quia deus dominabitur iacob: et finiu
terre. Contenti ad vesperam et fame patien-
tur ut canet: et circuibunt ciuitates. Ipsi
dispersionem ad manducandum: si vero non fue-
rint saturati et murmurabunt. Ego autem ca-
tabo fortitudinem tuam: et exaltabo mane mi-
sericordiam tuam. Quia factus esceptor
meus: et refugium meum in die tribulationis mee.
Adiutor meus tibi psallam: quia deus suscep-
tor meus es: deus meus misericordia mea.

In fine per hunc qui mutabunt in tituli iscrip-
tione ipsi dauid in doctrina cum succedit me-
sopotamia syrie et sobal et outit ioab et p-
cussit edo in valle saluiaz duoci milia. **LIX**

Deus repulisti nos et destruxisti nos:
iratus es et misistis nos. Com-
uisti terram et turbasti eam: sana or-
tiones eius quia comota est. Ostendisti populo
tuo dura: potasti nos vino opuntiois. De-
disti metuentibus te significatorem: ut fugi-
ant a facie arcus. Ut liberent dilecti tui:
saluum fac dextera tua et exaudi me. Deus
locutus est in sacro suo: letabor et p-
hibeo: et oualle tabernaculorum metibor.
Deus est galaad et meus est manasses: et e-
phraim fortitudo capitis mei. Iuda rex
meus: moab olla spei mee. In ydumeam ex-
tendaz calciametum meum: michi alienigene
subditi sunt. Quis deducet me in ciuitatem mu-
nitam: quis deducet me usque in ydumeam? Non
ne tu deus qui repulisti nos et non egredie-
ris deus in virtutibus nostris. Da nobis auxilium
de tribulatione: et vana salus hominis. In deo
faciemus virtutem: et ipse ad nichilum deducet
tribulantes nos. **In fine in primis psalmus. LX**

Audi deus deprecatorum meorum: in te de-
precatorum mee. A finibus terre ad te
clamaui dum anxietur cor meum: in
petra exaltasti me. Deduxisti me quia factus
es spes mea: turris fortitudinis a facie inimi-
ci. Inhabitabo in tabernaculo tuo in secula:
protegar in velamento alarum tuarum. Quoniam tu deus
meus exaudisti orationes meas: dedisti heredita-
tem timetibus nomen tuum. Dies super dies re-
gis adicies: annos eius usque in diem generati-
onis et generationis. Permanet ieternum in
ospectu dei: misericordia et veritas eius
quis requirit? Sic psalmum dicam nobis tuo in se-
culum seculi: ut reddam vota mea de die in diem.

In fine per ydum psalmus. LXI.

Donne deo subiecta erit anima mea:
ab ipso enim salutare meum. Nam et ipse
deus meus et salutaris meus: suscep-
tor meus non moueboz amplius. Quousque ir-
ruitis in homines: interficitis unumquemque vos: tan-
quam parietem inclinato et macerie depulso. Ve-
runtumpecium meum cogitauerunt repellere: cu-
cullum in filio: ore suo benedicebant et corde suo
maledicebant. Veruntumpe deo subiecta esto
anima mea: quoniam ab ipso patientia mea. Quia
ipse deus meus et saluator meus: adiutor me-
us non emigrabo. In deo salutare meum et
gloria mea: deus auxilii mei et spes mea in deo
est. Sperate in eo omnes congregatio populi: effun-
dite coram illo corda vestra: deus adiutor no-
ster in eternum. Veruntumpe vani filii hominum: me-
daces filii hominum in statueris: ut decipiant ipsi de
vanitate in diem. Nolite sperare in iniquita-
te et rapinas nolite concupiscere: diuitie si
affluant nolite cor apponere. Semel locu-
tus est deus duo homines audiui: quia potestas dei est
et tibi domine misericordia: quia tu reddis unicuique
iuxta opera sua. **Psalmus deus cum esset
in deserto ydumee. LXII.**

Deus deus meus: ad te de luce vigilo
Sicut in te anima mea: quam multi-
plicasti tibi caro mea. In terra des-
ta et in aqua sic in sacro apparui ti-
bi: ut viderem virtutes tuas et gloriam tuam. Quoniam
melior est misericordia tua super vitas: labia mea
laudabunt te. Sic benedicam te in vita mea: et
in nomine tuo leuabo manus meas. Sic adipe
et pinguedine repleat anima mea: et labijs ex-
ultationis laudabit os meum. Si memor fui
tui super stratum meum: in matutinis meditabor
in te: quia fuisti adiutor meus. Et in velamento
alarum tuarum exultabo: adhaesit anima mea post
te: me suscepit dextera tua. Ipsi vero inua-
num querunt animam meam: iterabunt in inferio-
ra terre: tradent in manus gladii. Partes
vulpium erunt. Rex vero letabitur in deo: lauda-
bunt omnes qui iurant in eo: quia obstructum est os
loquentium iniquum. **In fine psalmus. LXIII.**

Audi deus orationes meas cum deprecor:
a timore inimici eripe animam meam.
Proteexisti me a uenru maligna-
tium: a multitudinis operantium iniquitate. Quia
exaceruerunt ut gladium linguas suas: inten-
derunt arcum rem amarum: ut sagittent in occul-
tis immaculatum. Subito sagitabunt eum et

nō timebunt : firmauerūt sibi. s. monē neq̃
 Narrauerūt vt absconderēt laqueos: dixe
 rūt quis videbit eos? Perutati sunt iniqui
 tates: defecerūt scrutātes scrutinia. Ac
 cedet hō ad eor altū: et exaltabit deus. Sa
 gitte puulorū facte sūt plage eorū: et infir
 mate sunt oītra eos lingue eorū. Cōturbā
 ti sunt oēs q̃ videbāt eos: et timuit oīs hō
 Annūciauerūt opa dei: et facta eius intel
 lexerūt. Letabit iust⁹ in dño et sperabit i
 eo: et laudabūt omnes recti corde.

In finē psalmus dauid canticū aggei iere
 mie et ezechiel 8 vbo pegrinatōis et 8 p̃plo
 trāsmigratōis cū iciperet p̃ficisci. **LXIII**

E decet p̃m⁹ deus in syon: et tibi
 t. reddet votū in iherl̃m. Exaudi orōz
 meā: ad te omnis caro veniet. Vē
 ba iniquorū p̃ualuerūt sup nos: et impieta
 tibus nostris tu p̃iciaberis. Beat⁹ quem
 elegisti et assumpisti: inhabitabit i atrijs
 tuis. Replebim⁹ i bonis domus tue: sanctus
 ē templū tuū mirabile in eq̃tate. Exaudi
 nos deus salutaris nr̃: spes oīm finū tēre
 et in mari longe. Preparās mōtes i vtu
 te tua accend⁹ potentia: q̃ oturbas pfun
 dum maris sonū fluctuū eius. Turbabūt
 gentes et timebūt q̃ habitant terminos a
 signis tuis: exitus matutini et vesp̃i delec
 tabis. Visitasti terrā et inebriasti eā: mul
 tiplicasti locupletare eā. Flumē dei reple
 tum ē aq̃s: parasti cibū illoz qm̃ ita est p̃
 paratō eius. Riuos ei⁹ inebria: multiplica
 geminima eius: in stillicidijs ei⁹ letabitur
 germinās. Bndices corone ani benignita
 tis tue: et cāpi tui replebuntur vbertate.
 Pinguescēt speciosa deserti: et exultatōne
 colles accingētur. Induti sūt arietes ouī
 um: et valles abundabūt frumento: cla
 mabūt etem hymnuz dicēt. **In finē**
 canticuz psalmi resurrectōis p̃s. **LXV.**

Iubilate deo oīs terra: psalmū di
 cite nomī eius: date glaz laudī ei⁹
 Dicite deo q̃ terribilia sunt opa
 tua dñe: in multitudīe ṽtutis tue mētien
 tur tibi inimici tui. Dis terra adoret te et
 psallat tibi: psalmū dicat nōi tuo. Venite
 et videte opa dei: terribil⁹ in oīlijs sup filijs
 hoīm. Qui oūt it mare in aridā: i flumine p̃
 trāsbunt pede: ibi letabim⁹ i ip̃o. Qui dñā
 tur in ṽtute sua i eternū: oculi ei⁹ sup gē

tes respiciūt: q̃ exasperāt nō exaltent⁹ in se
 metip̃is. Bndicite gentes deū nr̃m: et audi
 tam facite vocem laudis eius. Qui posuit
 aiām meā ad vitam: et nō dedit i omotōz
 pedes meos. Qm̃ p̃basti nōs de⁹: igne nos
 examinasti sic examinā argentū. Indux
 isti nos in laqueū: posuisti tribulatōnes in
 dorso nr̃o: imposuisti hoīes sup capita nr̃a.
 Trāsuim⁹ p ignē et aquā: et eduxisti nos
 in refrigeriū. Introibo i domū tuā in olo
 caustis: reddā tibi vota mea q̃ distinxerūt
 labia mea. Et locutū ē os meū: in tribula
 tione mea.olocauisti medullata offeram
 tibi cū incēsu arietum: offeraz tibi boues
 cum hircis. Venite audite et narrabo oēs
 q̃ timetis deū: q̃nta fecit aīe mee. Ad ipsū
 ore meo clamaui: et exultaui s̃b ligua mea
 Iniquitatem si aspxi in corde meo: nō exau
 diet dñs. Propterea exaudiuit de⁹: et at
 tendit voci deprecatōis mee. Benedict⁹ de
 us: q̃ nō amouit oratōz meā et misericor
 diā suam a me. **In finē in hymnis p̃s**
 canticū dauid. **LXVI.**

Deus misereat nr̃ et benedicat no
 bis: illumet vultū suū sup nos:
 et misereat nostri. Vt agnoscam⁹
 in terra vias tuā: in oībz gentibz salutare
 tuū. Cōfiteant tibi p̃pli deus: ofiteant tibi
 p̃pli omnes. Letent et exultent gētes: qm̃
 iudicas p̃plos in eq̃tate: et gētes in terra
 dirigis. Cōfiteant tibi p̃pli deus: ofiteant
 tibi populi oēs: terra dedit fructū suū. Bñ
 dicat nos de⁹ deus nr̃ benedicat nos de⁹:
 et metuāt eū omnes fines terre.

In finē p̃s cāticū dñi. LXVII.

Exurgat deus et dissipent⁹ inimici
 eius: et fugiāt q̃ oderūt eū a facie
 eius. Sic deficiat fum⁹ deficiāt: sic
 fluat cera a facie ignis sic pereāt peccato
 res a facie dei. Et iusti epulent⁹ et exultent
 in oīpectu dei: et delectent⁹ i leticia. Canta
 te deo psalmū dicite nomī eius: iter facite
 ei q̃ ascendit sup occasū: dñs nomē illi. Ex
 ultate in cōspectu eius: turbabunt⁹ a facie
 eius patris orphanorū et iudicis viduarū
 Deus in loco sancto suo: de⁹ q̃ ihabitare
 facit vñ⁹ moris i domo. Qui educit vñe
 tos i fortitudie: filiter eos q̃ exasperāt qui
 habitāt in sepulcris. De⁹ cū egredieris
 in oīpectu p̃li tui: cum p̃trāsires in deserto.

Terra mota est: et celi distillauerunt a facie dei synai a facie dei israel. Pluuia uoluntaria segregabis de hereditate tue: et infirmata est: tu uero perfecisti eam. Aialia tua habitabunt in ea: parasti in dulcedie tua pauperi deus. Dominus dabit uerbum euangelizantibus uirtute multa. Rex uirtutum dilecti dilecti: et spiritui domini diuidere spolia. Si dormiatis inter medios cleros pene colube deargeta te: et posteriora domus eius in pallore auri. Dum discernit celestis reges super eam mure dealbabit in selmo: mors dei mons pinguis. Mors coagulat mors pinguis: ut quod suspicamus motes coagulosos. Mons in quo beneplacitum est deo habitare in eo: et ceterum dominus habitabit in fine. Currus dei decem milibus multiplex: milia letantium: dominus in eis in synai in sancto. Ascendisti in altum cepisti captiuitatem: ac cepisti dona in hominibus. Etenim non credentes: inhabitare dominum deum. Benedictus dominus die quotidiana: prosperum iter faciet nobis de salutarium nostrorum. Deus noster de saluos faciendi: et domini exitus mortis. Veruntamen deus ostendit et capita inimicorum suorum: utique capilli per abulantium in delictis suis. Dixit dominus ex basan uitam: ouertam in profundum maris. Ut in tinguat pes tuus in sanguine: lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso. Videant ingressus tuos deus: ingressus dei mei regis mei qui est in sancto. Preueniunt principes omni potestate psallentibus: in medio iuueclaz tipanistiaz. In ecclesiis benedicite deo: domino de fortibus israel. Ibi beniamin adolescens: in metis excessu. Principes iuda duces eorum: principes zabol et principes neptalim. Adada deus uirtutis tue: firma si deus quod operatur es in nobis. A templo tuo in iherusalem: tibi offerent reges munera. Increpa feras aruminis: aggregatio thauorum in uaccis populo: ut excludat eos qui probati sunt argento. Dissipa gentes qui bella uolunt: remittet legati ex egipto: ethiopia proueniet manus eius deo. Regna terre cantate deo: psallite domino. Psallite deo: qui ascendit super celum celi ad orientem. Ecce dabit uoci sue uocem uirtutis: date gloriam deo super israel magnificentia eius et uirtus eius in nubibus. Mirabilis deus in sanctis suis: deus israel ipse dabit uirtutem et fortitudinem plebi sue: benedictus deus.

In fine phis q omutabunt psalmus ipse dauid .LXVIII.

Saluum me fac deus: quoniam intrauerunt aqua usque ad animam meam. Infixus sum in limbo profundum: et non est substantia. Veni in altitudine maris: et tempestas dimerit me. Laboravi clamans rauce facte sunt fauces mee: defecerunt oculi mei dum spero in deum meum. Multiplicati sunt super capillos capitis mei: qui oderunt me gratis. Confortati sunt qui persecuti sunt me inimici mei iniuste: qui non rapui tunc exoluebam. Deus tu scis in sapientia mea: et delicta mea a te non sunt abscondita. Non erubescat in me qui expectant te domine: domine uirtutis. Non confundant super me: qui querunt te deus israel. Quoniam propter te sustinui opprobrium: operuit confusio faciem meam. Extraneus factus sum fratribus meis: et pignus filiis matris mee. Quoniam zelus domus tue contempsit me: et opprobria expraui tibi ceciderunt super me. Et operui in ieiunio animam meam: et factum est in opprobrium mihi. Et posui vestimentum meum cilicium: et factus sum illis in pabulam. Adusum me loquuntur qui sedebant in porta: et in me psallebant qui bibeabant uinum. Ego uero orator meam ad te domine: tempus beneplaciti deus. In multitudie misericordie tue: exaudi me in ueritate salutis tue. Eripe me de luto ut non infigar: libera me ab hiis qui oderunt me et de profundis aquarum. Non me dimergat tempestas aqua: neque absorbeat me profundum: neque urgeat super me puteus os suum. Exaudi me domine quoniam benigna est misericordia tua: secundum multitudinem miserationum tuarum respice me. Et ne autas faciem tuam a puero tuo: quoniam tribulor uelociter exaudi me. Intende anime mee et libera eam: propter inimicos meos eripe me. Tu scis in periculum meum et confusione mea: et reuerentiam meam. In conspectu tuo sunt omnes qui tribulant me et in periculum expectauit cor meum et misericordia. Et sustinui qui simul tristaret et non fuit: et qui solaret et non inueni. Et dederunt in escam meam fel: et in feni mea potauerunt me aceto. Fiat mensa eorum

corā ip̄is itaqueū: et i retributōes et i scā
dalū. **O**bscurent oculi eorū ne videant: et
dorsum eorū semp incurua. **E**ffūde sup eos
irā tuam: et furor ire tue op̄prehendat eos.
Fiat habitatio eorū deserta: et in tabernaculis
eorū non sit q̄ inhabitet. **Q**uā quē tu percussisti
p̄secuti sunt: et sup dolorē vulnerū eorū
addiderūt. **A**ppone iniquitates sup iniquitatem
eorū: et nō itrent in iusticiā tuā. **D**elegant
de libro viuentiū: et cum iustis nō scribant.
Ego sū paup et dolēs: salus tua de⁹ suscepit
me. **L**audabo nomen dei cū cantico: et
magnificabo eū in laude. **E**t placebit deo
sup vitulū nouellū: cornua p̄ducentem et
ungulas. **V**ideant paupes et letent: q̄rite
deū et viuet aīa vr̄a. **Q**uā exaudiuit pau-
peres dom̄i⁹: et vinctos suos nō desepit.
Laudent illū celi ⁊ t̄ra: mare ⁊ oīa reptilia
in eis. **Q**uā deus saluā faciet syon: et edifi-
cabunt ciuitates iude. **E**t inhabitabūt ibi:
et hereditate acq̄rent eā. **E**t semen suorū
eius possidebit eā: et q̄ diligūt nomē eius.
habitabunt in ea. **I**n fmē psalmus
dauid in rememoratōe q̄ saluū fecit eū
dominus ps. **LXIX.**

Deus in adiutoriū meū intende: do-
m̄ine ad adiuuandum me festina.
Cōfundant et reuerent: q̄ q̄runt
aīas meā. **A**utant retro sū et erubescāt:
q̄ volunt m̄ mala. **A**utant statim et erube-
scentes: q̄ dicunt michi euge euge. **E**xul-
tent et letent in te oēs qui q̄runt te: ⁊ di-
cant semp magnificet dñs q̄ diligūt salu-
tare tuū. **E**go vero egen⁹ et paup sum: de-
us adiuua me. **A**diutor me⁹ et liberator
meus es tu: dom̄ine ne moreris.

Psalm⁹ dñi filiorū ionadab ⁊ priorū capti-
uorum ps. **LXX.**

In te dñe speraui nō confundar in ē-
num: in iusticia tua libera me ⁊ eri-
pe me. **I**nclina ad me aurē tuam:
et salua me. **E**sto m̄ in deū p̄tētores et in
locū munitū: vt saluū me facias. **Q**uā fr̄i
mamentū meum: ⁊ refugium meum es tu.
Deus me⁹ eripe me de manu peccatoris:
et de manu oīra legē agentis ⁊ iniqui. **Q**uā
tu es patiētia mea dñe: dñe spes mea a iu-
uentute mea. **I**n te cōfirmatus sum ex vte-
ro: de ventre matris mee tu es p̄tētor me-
us. **I**n te cantatō mea semp: tāq̄ p̄digiu

factus sum multis et tu adiutor fortis. **R**e-
pleat os meū laude vt cantē gl̄as tuas:
tota die magnitudinē tuam. **N**e p̄cias me
in tempe senectutis: cū deficiet v̄tus mea
ne derelinqs me. **Q**uia dixerūt inimici mei
michi: et q̄ custodiebat aīam meā osiliū
fecerunt in vnū. **D**icentes deus dereliquit
eum: p̄sequimini et op̄hendite eum: quia nō
est q̄ eripiat. **D**eus ne elongeris a me: de⁹
meus in auxiliū meū respice. **C**ōfundant ⁊
deficiant detrahentes aīe mee: operiant cō-
fusione et pudore qui querūt mala michi.
Ego autē semp sperabo: et addiciā sup om-
nem laudem tuam. **D**s meū annūciabit iu-
sticiam tuā: tota die salutare tuū. **Q**uomā
non agnouī literaturā introibo in potenti-
am dñi: dom̄ine memorabor iusticie tue so-
lius. **D**eus docuisti me a iuuentute mea et
vsq̄ nūc: p̄miciabo mirabilia tua. **E**t vsq̄
in senectam et semiū: deus ne derelinqs me.
Donec annūciem brachiū tuum: genera-
tōi omni que ventura ē. **P**otentia tuam
et iusticiā tuā deus vsq̄ in altissima q̄ feci-
sti magnalia: de⁹ q̄s filis sit tibi. **Q**uātas
ostendisti michi tribulatōes multas et ma-
las: et oīsus viuificasti me. et de abissis tē-
re itez reduxisti me. **M**ultiplicasti magni-
ficentias tuas: et oīsus solatus es me. **N**ā
et ego cōfitebor tibi in vasis psalmi veritatē
tuā deus: psallā tibi in cythara sanct⁹ isrl̄.
Exultabūt labia mea cū cantauero tibi:
et aīa mea quā redemisti. **S**ed et lingua
mea tota die meditabit iusticiam tuā: cū
confusi et reueriti fuerint qui q̄runt mala
michi. **I**n salamonē ps. **LXXI.**

Deus iudiciū tuum regi da: et iusti-
ciam tuā filio regis. **J**udicare po-
pulū tuū in iusticia: et paupes tuos
in iudicio. **S**uscipiat mōtes pacē p̄plo:
et colles iusticiā. **J**udicabit paupes p̄li ⁊
saluos faciet filios pauperū: et humiliabit
calūniatorem. **E**t p̄manebit cū sole et ate-
lunam: in generatōes ⁊ generatōem. **D**e-
scendet sic pluuia i vellus: ⁊ sicut stillicidia
stillantia sup terrā. **O**riet in diebus ei⁹ iusti-
cia et abundantia pacis: donec auferatur
luna. **E**t dñabit a mari vsq̄ ad mare: et
a flumine vsq̄ ad terminos orb̄ terrarū.
Corā illo p̄cident ethiopes: et inimici ei⁹
terram lingent. **R**eges thar̄sis et insule

nūciasset saul veni dāvid in domū abimelech

Ps .LI.

Quid gloriaris in malicia: q̄ potens es in iniquitate? Tota die iniusticiā cogitavit lingua tua: sicut novacula acuta fecisti doli. Dilexisti maliciā sup benignitatē: iniquitatē magis q̄ loq̄ eque tatem. Dilexisti oīa verba precipitatis: lingua dolosa. Propterea deus destruet te in fine: euellet te et emigrabit te de tabernaculo tuo: et radicē tuā de terra viventium. Videbunt iusti et timebunt: et sup eum ridebunt et dicent: ecce homo q̄ non posuit deū adiutorem suū. Sed speravit in multitudīe divitiarum suarū: et prevaluit in vanitate sua. Ego autē sicut oliua fructifera in domo dei: speravi in misericordia dei in eternū et in seculum seculi. Confitebor tibi in seculū quia fecisti: et expectabo nomē tuū qm̄ bonum in conspectu sanctorum tuorū.

In fine intellectus dñi. p̄ amelech. .LII.

Exit insipies in corde suo: nō ē deus. Corrupti sūt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus: nō ē q̄ faciat bonū. Deus de celo p̄spexit sup filios hominū: vt videat

si ē intelligens autē req̄rens deū. Dēs declinauerūt simul inutiles facti sūt: nō ē q̄ faciat bonū non ē vsq̄ ad vnū. Nonne scient oēs qui operant iniquitatem: q̄ deuorāt plebē meā vt cibum panis? Deū nō iuocauerūt: illic trepitauerūt timore vbi nō fuit timor. Quia deus dissipauit ossa eorū q̄ hominibus placent: confusi sunt qm̄ deus spreuit eos. Quis dabit ex spon salutem israel: cū ouerterit deus captiuitatem pleb̄ sue exultabit iacob et letabit israel.

In fine in carmibus intellectus dñi cū venisset cyphai et nūciassent saul nōne dāuid absconditus ē apud nos

Ps .LIII.

Eus in noīe tuo saluū me fac: et in virtute tua iudica me. Deus exaudi oratōes meā: auribus percipe v̄ba oris mei. Quia alieni insurrexerūt adūsum me: et fortes quiescerūt animam meam: et non

proposuerūt deū an̄ aspectum suū. Ecce enim deus adiuuat me: et dñs susceptō ē anime mee. Auerte mala inimicis meis: et in veritate tua disperde illos. Voluntarie sacrificabo tibi: et confitebor nomī tuo dñe qm̄ bonū est. Quomā ex omni tribulatōe eripuisti me: et sup inimicos meos despexit oculus eius. In fine in carmibus intellectus dñi psalmus .LIII.

Exaudi deus oratōes meā: et ne despexeris deprecatōnem meā: intende michi et exaudi me. Contristatus sum in exercitātōe mea: et turbatus sum a voce inimici et a tribulatōe peccatoris. Quomā declinauerūt in me iniquitates: et ira molesti erāt michi. Cor meū conturbatum ē in me: et formido mortis cecidit super me. Timor et tremor venerūt sup me: et extexerūt me tenebre. Et dixit q̄s dabit michi pēnas sic colūbe: et volabo et requeſcā. Ecce elōgauī fugiens: et māsi in solitudine. Expectaui eū qui saluū me fecit: a pulsanimitate spūs et tēpeſtate. Precipitā dñe diuide linguas eorū: quomā vidi iniquitatem et stradiatōes in ciuitate. Die ac nocte circūdabit eā sup muros eius iniquitas: et labor in medio ei⁹ et iniusticia. Et nō defecit de plateis eius: vsura et dolus. Quia si inimicus me⁹ male dixisset michi: sustinuissem vtiq̄. Et his qui oderat me super me magna locutus fuisset: abscondisse me fōſitā ab eo. Tu vero hō vnanimis: dux me⁹ et notus meus. Qui simul mecum dulces capiebas cibos: in domo dei ambulauim⁹ cum consensu. Veniat mors sup illos: et descendāt in infernū viuētes. Quomā nequie in habitaculis eorū: in medio eorū. Ego autē ad deū clamaui: et dñs saluauit me. Vespere et mane et meridie narrabo et annūciabo: et exaudiet vocē meam. Redimet in pace animam meā ab hijs q̄ appropinquāt mī: quomā inter multos erāt mecum. Exaudiet dñs et humiliabit illos: q̄ est ante secula. Nō enim est illis omutatō et nō timuerūt deū: extendit manū suā in retribuendo. Contaminauerūt testamentū eius: diuisi sunt ab ira vultus eius: et appropinquāt cor illi⁹. Mollii sūt fīmones eius sup oleum: et ipi sūt iacula. Iacta sup dñm curā tuā et ip̄e te enutret: et non dabit in eternū fluctuatōz iusto. Tu

vero deus: deduces eos in puteum interitus.
Viri sanguinum et dolosi non dimidiabunt dies
suos: ego autem sperabo in te domine.

In fine pro populo qui a sanctis longe factus est in
tituli inscriptione ipsi domini cum tenerent eum allo
phili in geth **Ps. LV.**

Miserere mei domine quoniam oculcauit me
homo: tota die impugnans tribula
uit me. Oculcauerunt me inimici
mei tota die: quoniam multi bellantes aduersus me.
Ab altitudine diei timebo: ego vero in te
sperabo. In deo laudabo sermones meos: in
deum speravi non timebo quod faciat mihi caro.
Tota die verba mea execrabantur: aduersus me
omnes cogitationes eorum in malum. Inhabi
tabunt et abscondent: ipsi calcaneum meum ob
seruabunt. Sic sustinuerunt animam meam pro
nichilo saluos facies illos: in ira populos con
fringes. Deus vitam meam annunciaui tibi: po
suisti lacrimas meas in conspectu tuo. Sicut
et in promissione tua: tunc ostentur inimici
mei retrorsus. In quocumque die iuocauero te:
ecce cognoui quoniam deus meus es. In deo lau
dabo verbum: in domino laudabo sermonem: in deo
speravi non timebo quid faciat mihi homo. In
me sunt deus vota tua: que reddam laudati
ones tibi. Quoniam eripuisti animam meam de morte:
et pedes meos de lapsu: ut placeat coram deo
in lumine viuentium. In finem ne disper
das domini in tituli inscriptione cum fugeret a fa
cie regis israel in spelunca **.LVII.**

Miserere mei domine miserere mei: quoniam
in te confidit anima mea. Et in umbra a
larum tuarum sperabo: donec transeat
iniquitas. Clamabo ad deum altissimum: deus qui
benefecit michi. Misit de celo et liberauit
me: dedit in opprobrium oculcantes me. Mi
sit deus misericordiam suam et veritatem suam:
et eripuit animam meam de medio catulorum leo
num: dormiui conturbatus. Filii hominum dentes
eorum arma et sagitte: et lingua eorum gladius
acutus. Exaltare super celos deus: et in omni
terra gloria tua. Laqueus parauerunt pedibus
meis: et incuruauerunt animam meam. Foderunt
ante faciem meam foveam: et inciderunt in eam.
Paratum cor meum deus paratum cor meum:
cantabo et psalmum dicam. Exurge gloria mea
exurge psalterium et cythara: exurgam dilu
culo. Confitebor tibi in psalmis domine: et psalmi
dicam tibi in gentibus. Quoniam magnificata est

usque ad celos misericordia tua: et usque ad
nubes veritas tua. Exaltare super celos domine:
et super omnem terram gloria tua. In finem
ne disperdas domini in tituli inscriptione **ps. LVII**

Sperare utique iusticiam loquimini: rec
te iudicate filii hominum. Etenim in corde
iniquitates operamini in terra: iniusticia
as manus vestre occinant. Alienati sunt pec
catores a vulua: errauerunt ab utero: locu
ti sunt falsa. Furor illis secundum similitudinem
serpentis: sicut aspidis surde et obturatis au
res suas. Que non exaudiet vocem incantanti
um: et benefici incantantis sapienter. Deus
otteret dentes eorum in ore ipsorum: molas leonum
osfringet dominus. Ad nichilum deueniet tanquam a
qua decurrens: intendit arcum suum donec infir
mentur. Sic cera quod fluit auferentur: super ceci
dit ignis et non viderunt solem. Priusquam intel
ligerent spiritus vestre ramum: sicut viuentes sicut
in ira absorbet eos. Letabitur iustus cum vide
rit vindictam: manus suas lauabit in sangui
ne peccatoris. Et dicet homo si utique est fructus
iusto: utique est deus iudicans eos in terra.

In fine ne disperdas domini in tituli inscriptione
quoniam misit saul et custodiuit domum eius ut in
terficeret eum **Ps. LVIII.**

Eripe me de inimicis meis domine me
us: et ab insurgentibus in me libera
me. Eripe me de operantibus iniquitatem:
et de viris sanguinum salua me. Quia ecce
ceperunt animam meam: irruerunt in me fortes. Ne
que iniquitas mea neque peccatum meum domine: sine
iniquitate cucurri et direxi. Exurge in occur
sum meum et vide: et tu domine deus virtutum
domini israel. Intende ad visitandas omnes gentes:
non miserearis omnibus gentibus qui operantur iniquita
tem. Conuertere ad vesperam et fame patien
tur ut canes: et circumbunt ciuitatem. Ecce
loquent in ore suo: et gladius in labiis eorum:
quoniam quod audiuit. Et tu domine deridebeos: ad
nichilum deduces omnes gentes. Fortitudinem
meam ad te custodiam: quia domine susceptor me
us: domine meus misericordia eius proueni et me
Deus ostendisti mihi super inimicos meos: ne
occidas eos neque obliuiscantur populi mei. Di
sperge illos in virtute tua: et dispone eos ptec
to me domine Delictum meum omnes eorum: sermonem
labiorum ipsorum: et apprehendant in superbia sua. Et
de execratione et mendacio annuntiabunt in
osumatione: in ira osumationis et non erunt.

intendentes et mittentes arcum: dñi sūt in die belli. **N**ō custodierūt testamentū dei: et in lege eius noluerūt ambulare. **E**t obli ti sūt benefactor eius: et mirabilius ei⁹ q̄ ostendit eis. **C**orā p̄ib⁹ eorū fecit mirabi lia in terra egipti: i campo thaneos. **I**nterupit mare et pduxit eos: et statuit aquas q̄si in vtre. **E**t deduxit eos in nube diei: et tota nocte i illuminatōe ignis. **I**nterupit petra in heremo: et adaquit eos velut in ab iisso multa. **E**t eduxit aquā de petra: et deduxit tanq̄ flumina aq̄s. **E**t apposuerūt ad huc peccare ei: in irā excitauerūt excelsus in maq̄so. **E**t temptauerūt deū in cordib⁹ suis: vt peterēt escas aiab⁹ suis. **E**t male locuti sūt de eo: dixerunt nunq̄ poterit de us parare mensā in deserto. **Q**m̄ percussit pe trā et fluxerūt aque: et torrētes mundaue rūt. **N**unq̄d et panē poterit dare: aut pa rare mēsam p̄lo suo. **I**deo audiuit dñs et distulit: et ignis accēsus ē in iacob: et ira dei ascēdit in isrl. **Q**uia nō crediderūt i deo: nec sperauerūt in salutarī ei⁹. **E**t mādauit nubib⁹ desup: et ianuas celi aperuit. **E**t pluit illis māna ad māducandū: et panē celi dedit eis. **D**anē angelorū manducauit hō: cibaria misit eis in abundantia. **T**ran stulit austr⁹ de celo: et induxit in v̄tute sua affricum. **E**t pluit sup eos sic puluerē car nes: et sic arenā maris volatilia pēnata. **E**t ceciderūt in medio castrorū eorū: cca taber nacula eorum. **E**t māducauerūt et saturati sūt nimis: et desideriu eorū attulit eis: non sunt fraudati a desiderio suo. **A**dhuc esce eorū erant in ore ipsoz: et ira dei ascendit sup eos. **E**t occidit pigues eorū: et electos isrl impediuit. **I**n omnib⁹ hijs peccauerūt adhuc: et nō crediderūt in mirabilib⁹ eius. **E**t defecerūt in vanitate dies eorū: et anni eorū cū festinatōe. **C**ū occideret eos que rebāt eū: et reūtebant et diluclo remebāt ad eum. **E**t memorati sūt qz deus adiu tor est eorū: et deus excels⁹ redēptōeorū ē. **E**t dilexerūt eum in ore suo: et lingua sua mentiti sūt ei. **C**or aut eorū nō erat rectū cū eo: nec fideles habiti sunt i testamento eius. **I**p̄e autē ē misericors et p̄pici⁹ fiet peccatis eorū: et nō disperdet eos. **E**t abū dauit vt auteret irā suam: et non accendit omnē iram suam. **E**t recordat⁹ ē qz caro

sunt: spūs vadens et nō rediēs. **Q**uotiens exacerbauerūt eū in deserto: in irā ocitauerūt eū i maq̄so. **E**t ouerfi sūt et temptaue rūt deum: et sanctū isrl exacerbauerūt. **N**ō sunt recordati man⁹ eius: die qua redemit eos d manu tribulātis. **S**ic posuit in egip to signa sua: et pdigia sua i cāpo thaneos. **E**t outit in sanguinem flumina eorū: et ym bres eorū ne biberēt. **M**isit i eos cynomiā et omedit eos: et ranā et dispdidit eos. **E**t dedit erugim fruct⁹ eorū: et labores eorū locuste. **E**t occidit i grādme vmeas eorū: et moros eorū in pruina. **E**t tradidit grā dmi iumenta eorū: et possessionē eorū igni. **M**isit in eos irā indignatōis sue: indig natōnem et irā et tribulatōem: immisiōes p̄ āgelos malos. **V**ia fecit semite ire sue: non peperit a morte aiāz eorū: et iumenta eorū i morte occluit. **E**t percussit omne p̄mo gemitum in trā egipti: p̄mitias ois laboris eorū in tabnacul chā. **E**t abstulit sic oues pplm suum: et pduxit eos tanq̄ gregem in deserto. **E**t deduxit eos in spe et nō timue rūt: et inimicos eorū operuit mare. **E**t in duxit eos in montē sacrificiōis sue: montes quē acq̄siuit dextera eius. **E**t eiecit a facie eorū gentes: et sorte diuisit eis terrā i fumi culo distributōis. **E**t habitare fecit in ta bernaculis eorū: trib⁹ isrl. **E**t tēptauerunt et exacerbauerūt deū excelsū: et testimo nia eius nō custodierūt. **E**t auterunt se et non fuauerūt pactū: quēadmodū patres eorū dñi sunt in arcū p̄uum. **I**n irā cōcita uerūt eū in collib⁹ suis: et in sculptilib⁹ suis ad emulatōz eum p̄uocauerūt. **A**udi uit deus et spreuit: et ad nichilum redegit valde isrl. **E**t repulit tabernaculū sp̄lo: ta bernaculū suum vbi habitauit in hoib⁹. **E**t tradidit in captiuitatē v̄tutem eorum: et pulētudinem eorū in man⁹ inimici. **E**t cō cluit in gladio pplm suū: et hereditatē suā spreuit. **I**uuenes eorū omedit ignis: et v̄gi nes eorū non sunt lamentate. **S**acerdotes eorū in gladio ceciderūt et vidue eorū non plorabant. **E**t excitatus ē tanq̄ dormiēs dñs: tanq̄ potens crapulat⁹ a vmo. **E**t p̄ cussit inimicos suos i posteriora: opprobri um sempiternū dedit illis. **E**t repulit tab naculum ioseph: et tribū effraym nō elegit. **S**ed elegit tribū iuda: montes syon quem

dilexit. Et edificavit sic unicorui sanctifi-
cium suu: in terra q̄ fundavit in secula. Et
elegit d̄s suu suu: et sustulit eum de gregi-
bus ouiu: de post fetantes accepit eu. Pa-
scere iacob suu suum: et isrl hereditatem
suam. Et pavit eos in innocentia codis sui:
et in intellectu manu suaz deduxit eos.

Psalmus asaph. LXXVIII.

Deus reuerit gētes in hereditate
tua: polluerit templū sanctū tuū:
posuerit iherlm in pomoz custodia
posuerit morticina fuoz tuoz escas ro-
latilibus celi: carnes sanctorz tuoz bestiis
terre. Effuderit sāguinē ipsoz tāq̄ aquā
in circūitu iherlm: et n̄ erat q̄ sepeliret. Facti
sumus opprobriū vicinis nostris: b̄sanna-
tio et illusio hijs q̄ in circūitu n̄ro sūt. Vsq̄
quo domine irasceris i finē: accendēt velut
ignis zelus tuus. Effūde iram tuā i gētes
q̄ te non noverūt: et in regna q̄ nomen tu-
um nō iuocauerūt. Quia omederūt iacob:
et locū eius desolauerūt. Ne memineris in
iqtatum nostraz antiq̄z: cito anticipent
nos misericordie tue: quia pauperes facti
sumus nimis. Adiuua nos deus salutaris
noster: et ppter glām nois tui dñe libera
nos. Et p̄picius esto peccatis nostris p̄p̄
nomē tuū: ne forte dicant in gentibz vbi
est deus eoz. Et innotescat in natōibz
corā oculis n̄ris: ultio sāguinis fuoz suo-
rum q̄ effusus est. In troeat i aspectu tuo:
gemit⁹ opeditoz. Secundum magnitudinē
brachij tui: posside filios mōtificatoz. Et
redde vicinis nostris septuplū in finu eoz:
imperiū ipoz qd̄ expbrauerūt tibi dñe.
Nos autē p̄plus tuus et oves pascue tue:
ofitebim̄ tibi in seculū. In generatōe et
generatōe: annūciabim⁹ laudem tuam.

In finem p̄ hijs q̄ omutabunt pro affrijs
testimoniū p̄s asaph. LXXIX.

Qui regis isrl intēde: q̄ deducis ve-
lud ouē ioseph. Qui sedes sup che-
rubim manifestare: corā ephraym
beniamin et manasse. Excita potentiā tuā
et veni: vt saluos facias nos. Deus oūte
nos: et ostende faciē tuam et salui erimus.
Dñe deus v̄tutū: qusq̄ irasceris sup orōez
fui tui. Cibab nos pane lacrimaz: et potū
dab nobis in lacrimis i mensura. Posuisti
nos in p̄radictōem vicinis n̄ris: et inimici

nostri subānauerūt nos. De⁹ v̄tutū oūte
nos: et ostende faciē tuā et salui erimus.
Vineam de egipto trāstulisti: eiecisti gen-
tes et plantasti eā. Dux itimeris fuisti i cō-
spectu eius: et plāstasti radices eius et im-
pleuit terrā. Operuit montes vmbra ei⁹:
et arbuta ei⁹ cedros dei. Extendit palmi-
tes suas vsq̄ ad mare: et vsq̄ ad flumē p̄-
pagines eius. Vt qd̄ destruxisti maceriam
ei⁹: et v̄ndemiāt eā omnes q̄ p̄tergrediū-
tur viam. Exterminauit eā aper de filia: et
singularis fer⁹ depastus est eā. De⁹ v̄tu-
tum oūtere: respice de celo et vide et visi-
ta vineā istā. Et p̄fice eam quā plantauit
dextera tua: et sup filiū quē ofirmasti tibi.
In cēsa igni et suffossa: ab increptōe vul-
tus tui pibūt. Fiat manus tua sup virum
dextre tue: et sup filiū hois quem ofirma-
sti tibi. Et non discedimus a te: viuificab
nos et nomē inuocabim⁹. Dñe de⁹ v̄tutū
conūte nos: et oūde faciē tuā et salui erim⁹.

In fine p̄ totularibus psalm⁹ ipi asaph
quinta sabbati. LXXX.

Sultate dō ad
iutori nostro:
subilate deo ia-
cob. Sumite
psalmū et date
tympanū: psal-
teriū iocundū
cū cythara Bu-
cinate i neome-
nia tuba: i m̄sig-

ni die sollempnitatis vestre. Quia p̄ceptū
in isrl est: et iudiciū deo iacob. Testimoni-
um in ioseph posuit illud: cū exiret d̄ terra
egipti linguaz q̄ non nouerat audiuit. Pi-
uertit ab oneribz dorsum ei⁹: man⁹ eius in
cophino fuierūt. In tribulatōe iuocasti
me et liberaui te: exaudiui te in abscondito
tempestatis: p̄baui te apud aquā p̄radic-
tionis. Audi p̄plus meus et otestabor te:
isrl si audieris me nō erit in te deus recēs:
neq̄ adorabis deū alienū. Ego em̄ sum do-
min⁹ de⁹ tuus q̄ eduxit te de terra egipti:
dilatata os tuū et implebo illud. Et nō audi-
uit populus me⁹ vocem meā: et isrl non in-
tendit m̄. Et dimisi eos scdm desideria cor-
dis eoz: ibunt in adinuentōibz suis. Si po-
pulus meus audisset me: isrl si in vijs meis

ambulasset. Pro nichilo forisā inimicos
eorū humiliasset; et sup tribulantes eos
misissem manū meam. Inimici dñi mēiti
sūt ei: et erit temp⁹ eorū in secula. Et ciba
uit illos ex adipe frumenti: et de petra mel
lesaturauit eos. **Ps asaph .LXXXI**

Deus stetit in synagoga deorū: in
medio aut deus diiudicat. Vsq̄
iudicatis iniquitatē: et facies pecca
torū sumitis. Iudicate egeno et pupillo:
humilem et pauperem iustificate. Eripite
pauperē: et egenū de manu peccatoris libe
rate. Nescierūt neq̄ intellexerūt i tene
bris ambulāt: mouebunt oīa fundamenta
terre. Ego dixi dii estis: et filij excelsi om̄s
vos aut sic hoīes moriemini: et sicut vn⁹ de
p̄ncipib⁹ cadēs. Surge deus iudica trā.
qm̄ tu hereditabis in omnib⁹ gentib⁹

Canticum psalmi asaph .XXXII.

Deus quis similis erit tibi? taceas
neq̄ opescaris deus. Qm̄ ecce in
imici tui sonauerūt: et q̄ oderūt te
extulerūt caput. Sup p̄lm tuū maligna
uerūt consiliū: cogitauerūt adūsus sanctos
tuos. Dixerūt venite et disperdam⁹ eos d
gente: et nō memoreſ nomen isrl̄ vlt. Qm̄
cogitauerūt vnaminiſ: simul adūsus te
testamentū deposuerūt tabernacula p̄du
meorū et ismahelite. Moab et agareem ge
bal et amō et amalech: alienigene cū ha
bitantib⁹ t̄p̄. Etem assur venit cū illis:
facti sunt i adiutoriū filijs loth. Fac illi sic
madiā et s̄sare: sic iabin in torrete cyson.
Disperierūt in endor: facti sunt vt stercus
terre. Done p̄ncipes eorū sic oreb et zeb: et
zee et salmana. Omnes p̄ncipes eorū: qui
dixerūt hereditate possideam⁹ sanctuariū
dei. Deus meus pone illos vt rotam: et sic
stipulā ante faciē venti. Sic ignis q̄ obu
rit filiam: et sic flamma oburens montes.
Ita p̄sequeris illos in tempestate tua: et
i ira tua turbas eos. Implete facies eorū
ignominia: et q̄rent nomē tuū dñe. Erube
scant et oturbent in seculū seculi: et cōfun
dant et pereant. Vt agnoscat quia nomē
tibi dñs: et tu solus altissim⁹ sup oēs trā

In fine p̄tōclarib⁹ filijs chore. LXXXIII.

Quā dilecta tabernacula tua dñe v
tutū: occupabit et d̄ficat aīa mea in
atrio dñi. Cor meū et caro mea:

exultauerūt in deū viuū. Etem passer in
ueiet sibi domū et turtur nidū sibi vbi po
nat pullos suos. Altaria tua domine vtu
tum: rex meus et de⁹ me⁹. Beati q̄ habi
tant in domo tua domine: in secula seclorū
laudabūt te. Beatus vir cui⁹ ē auxiliū
abst te: ascensiones i corde suo disposuit in
valle lacrimarū: in loco quē posuit. Etem
benedictōnem dabit legislator: ibūt de vir
tute in v̄tutem: videbit deus deorū in sp̄o.
Domine de⁹ v̄tutū exaudi oratōz meam:
auribus percipe de⁹ iacob. **Protektor no
ster aspice deus: et respice in faciē cristi
tui. Quia melior est dies vna i atrijs tuis:
sup milia. Elegeri abiectus esse in domo dei
mei: magis quā habitare in tabernaculis
peccatorū. Quia misericordiā et veritatez
diligat de⁹: gratiā et gloriā dabit domi⁹.
Non p̄uabit bonis eos q̄ ambulāt in inno
cētia: domine v̄tutū beat⁹ hō q̄ sperat i te**
In fine filijs chore ps .LXXXIII.

Benedixisti dñe terrā tuam: auctisti
captiuitatē iacob. Remissiſti iniqui
tatem pleb⁹ tue: operuisti oīa pecca
ta eorū. Mitigasti omnē irā tuam: auctisti
ab ira indignatōis tue. Conūte nos de⁹
salutaris noster: et aucte iram tuā a nobis.
Nūq̄d in eternū irasceris nob⁹: aut extē
des iram tuam a generatōe in generatōz
Deus tu d̄sus viuificas nos: et plebs tua
letabit in te. Ostende nob⁹ domine misericō
diam tuā: et salutare tuum da nob⁹. Audiā
quid loquat in me domi⁹ deus: qm̄ loque
tur pacem in plebē suam. Et super sanctos
suos: et in eos q̄ d̄tant ad cor. Verūtā
ppe timentes eum salutare ip̄ius: vt inha
bitet gl̄a in terra nostra. Misericordia et
veritas obuauerūt sibi: iusticia et pax o
sculate sunt. Veritas de terrā orta est: et
iusticia d̄ celo p̄spexit. Etem domi⁹ dabit
benignitatē: et terra nostra dabit fructūz
suum. Iusticia ante eum ambulabit: et po
net in viā gressus suos.

Oratō dauid ps .LXXXV.

Inelina domine aurē tuas exaudi
me: qm̄ iops et paup sum ego. Cu
stodi aīam meā qm̄ sanct⁹ sum: sal
uum fac seruū tuum deus me⁹ sperantem i
te. Miserere mei domine qm̄ ad te clama
ui tota die: letifica aīaz fui tui quomā ad

te dñe aiam meā leuavi. **Q**m tu domine sua-
uis et mitis: et multe misericordie omnib;
inuocantib; te. **A**urib; pcepe dñe oratōez
meam: et intende voci deprecatōis mee. **I**n
die tribulatōis mee clamaui ad te: quia
exaudisti me. **N**ō est simil' tui in dijs dñe:
et nō ē scdm opera tua. **O**mnes gentes q̄s-
cūq; fecisti venient et adorabūt corā te do-
mie: et glorificabūt nomē tuū. **Q**m mag-
nus es tu et faciens mirabilia: tu es deus
solus. **D**educ me dñe in via tua: et in gre-
diar in veritate tua: letet cor meū vt time-
at nomen tuū. **C**onfitebor tibi domine de-
us meus in toto corde meo: et glorificabo no-
men tuū in eternū. **Q**uia miscdia tua mag-
na est sup me: et eruiisti aiam meam ex in-
ferno inferiori. **D**eus in q̄ insurrexerūt su-
per me: et synagoga potentiū q̄sierunt aiaz
meā: et nō pposuerūt te in aspectu suo. **E**t
tu domine de-
us misereator et misericors: pa-
tiens et multe miscdie et verax. **R**espice in
me et miserere mei: da imperiū tuū puero
tuo: et saluum fac filiū acille tue. **F**ac me
cū signū i bonū vt videant q̄ oderūt me et
ofundant: quoniā tu domine adiuiuisti me
et consolatus es me.

Psalm⁹ canticū filijs chore **LXXXVI**

Fundamenta eius i mōtib; sctis:
diliget domin⁹ portas syon sup om-
nia tabnacula iacob. **G**loriosa dic-
ta sunt de te: ciuitas dei. **M**emor ero raab
et babilonis: scientiū me. **E**cce alienigene
et tyrus et pl⁹ ethyopum: hī fuerunt
illie. **N**unq̄d syon dicet hō: et homo natus
est in ea: et ip̄e fundauit eā altissim⁹. **D**o-
min⁹ narrabit in scripturis p̄loz et p̄nci-
pum: hōz q̄ fuerūt in ea. **S**icut letangium
omniū: habitatō in te. **C**anticū psal-
mi filijs chore i finē p̄ meleth ad r̄ndendūz

itelect⁹ hemā isrlite **ps** **LXXXVII**

Domine deus salutis mee: in die cla-
maui et nocte corā te. **I**ntret i cō-
spectu tuo oratio mea: inclina au-
rem tuā ad p̄cem meam. **Q**uia repleta est
mal' aia mea: et vita mea inferno a p̄pim-
quit. **E**stimatus sum cū descendētib; in la-
cum: factus sū sic homo sine adiutorio intē
mortuos liber. **S**icut vulneratū dormiētes
in sepulcris quoz nō es memor ampli⁹: et
ip̄i d manu tua repulsi sunt. **P**osuerūt me

in lacu in feriori: in tenebrosis et in vmbra
mortis. **S**up me ofirmatus est furor tu⁹:
et omnes fluct⁹ tuos iduxisti sup me. **L**ō-
ge fecisti notos meos a me: posuerunt me
abominatōez sibi. **T**raditus sū et nō egre-
diebar: oculi mei lāguerunt p̄ inopia. **C**la-
maui ad te dñe: tota die expādi ad te ma-
nus meas. **N**unq̄d mortuis facies mirabi-
lia: aut medici suscitabunt et ofitebunt tibi.
Nunq̄d narabit aliq̄s in sepulcro mise-
ricordiā tuam: et veritatem tuā in perditio-
nem. **N**ūquid agnoscent in tenebris mi-
rabilia tua: et iusticia tua in terra obliuio-
nis. **E**t ego ad te domine clamaui: et mae
oratō mea p̄ueniet te. **V**t quid domine re-
pellis oratōnem meam: autis faciem tuā
a me. **P**aup sum ego et in laborib; a iuue-
tute mea: exaltatus aut humiliat⁹ sum et
oturbatus. **I**n me trāserunt ire tue: et tē-
tores tui oturbauerūt me. **C**ircūdedē sunt
me sic aqua tota die: circūdedērūt me siml'
Elongasti a me amicus et p̄ximum: et no-
tos meos a miseria. **I**n tellect⁹ ethi
errare psalmus **LXXXVIII.**

Misericordias domi: in eternū can-
tabo. **I**n generatōe et generatōz:
annūciabo veritatem tuam in ore
meo. **Q**uoniā dixisti in eternū: miscordia
edificabitur in cel': p̄parabit veritas tua in
eis. **D**isposui testamentū electis meis: iura-
ui dauid suo meo vsq; in eternūz p̄parabo
semen tuū. **E**t edificabo in generatōe et
generatōem: sedem tuā. **C**onfitebunt celi
mirabilia tua domie: etenim veritatez tuam
in ecclesia sanctorū. **Q**uoniā q̄s i nubibus
eq̄ditur domino: simil' erit deo in filijs dei.
Deus q̄ glorificat in ofilio sanctorū: mag-
nus et terribilis super omnes q̄ in circūitu
eius sunt. **D**omine de-
us vtutum q̄s similis
tibi: potens es domine: et veritas tua in
circūitu tuo. **T**u dominari potestati ma-
ris: motū aut fluctuū ei⁹ tu mitigas. **T**u
humiliasti sic vulneratū supbus: i brachio
vtutis tue dispisti inimicos tuos. **T**ui sūt
celi et tua est terra: orbem terre et plenitu-
dinē eius tu fundasti: aq̄lonem et mare tu
creasti. **T**habor et hermon in nomine tuo
exultabūt: tuum brachium cum potentia.
Firme manū tue et exaltet dextera tua:
iusticia et iudiciū preparatio sedis tue

Miserecordia et veritas p̄cedent faciē tuā
 beatus p̄plus q̄ scit iubilarōnem. **D**ñe in lu
 mine vultus tui ambulabūt; et in noīe tuo
 exultabūt tota die; et in iusticia tua exal
 tabunt. **Q**m̄ gl̄a v̄cutis eoz tu es; et i be
 neplacito tuo exaltabit cornu n̄m. **Q**uia
 domini est assumptō n̄ra; et sancti isrl̄ regis
 nostri. **T**unc locutus es in visione sanctis
 tuis; et dixisti posui adiutoriū in potente;
 et exaltaui electū de plebe mea. **I**nveni da
 uid suū meū; oleo s̄cto meo unxi eū. **M**a
 nus em̄ mea auxiliabit ei; et brachū meū
 confirmabit eum. **N**ichil p̄ficiet inimicus in
 eo; et fili⁹ iniquitatis nō apponet nocere ei.
Et scidam a facie ipsius inimicos eius; et
 odientes eos in fugam dūtam. **E**t veritas
 mea et misericordia mea cum ip̄o; et in no
 mine meo exaltabit cornu eius. **E**t ponam
 in mari manū eius; et in fluminib⁹ dexterā
 eius. **I**pse invocabit me pater me⁹ es tu;
 deus me⁹ et susceptor salutis mee. **E**t ego
 p̄mogenitū ponam illū; excelsum p̄ regib⁹
 terre. **I**n eternū fuabo illi misericordiam
 meam; et testamentū meū fidele ip̄i. **E**t po
 nam in seculū seculi semen eius; et thronū
 eius sicut dies celi. **S**i aut̄ dereli querunt
 filij eius legem meam; et i iudicijs meis nō
 ambulauerunt. **S**i iusticias meas p̄phana
 uerunt; et mandata mea non custodierunt.
Visitabo in virga iniquitates eoz; et in ver
 berib⁹ peccata eoz. **M**isericordiā aut̄ me
 am non dispergā ab eo; neq; nocebo i veri
 tate mea. **N**eq; p̄phanabo testamentū me
 um; eo q̄ p̄cedunt de labijs meis nō faciam
 irrita. **R**emel iuravi i sancto meo si dauid
 mentiar; semē eius in eternū manebit. **E**t
 thronus eius sic sol in aspectu meo; et sicut
 luna p̄fecta in eternū; et testis in celo fidel̄.
Tu vero repulisti et despectisti; distulisti cri
 stū tuū. **A**utisti testamentū suū tuū; p̄pha
 nasti in terra s̄ctuarium eius. **D**estruxi
 sti oēs sepes eius; posuisti firmamentū ei⁹
 formidinem. **D**iripuerūt eū omnes trāse
 untes viā; factus ē opprobriū vicinis suis.
Exaltasti dexterā dep̄mentū eum; letifica
 sti omnes inimicos eius. **A**utisti adiutori
 um gladij eius et non es auxiliat⁹ ei i bello.
Destruxisti eum ab emundatōne; et sedem
 eius in terra collidisti. **V**inorasti dies tem
 poris eius; p̄fudisti eum confusione. **V**sq; quo

domine autis in finē; exardescit sicut ignis
 ira tua. **M**emorare que mea substantia nū
 quid em̄ vane constituisti oēs filios hoīe.
Quis est homo q̄ viuet et non videbit mō
 tem; eruet aiām suam de manu inferi. **V**bi
 sūt misericordie tue antiq̄ domine; sic iura
 sti dauid in veritate tua. **M**emor esto do
 mine opprobrij suorū tuorū; q̄d otinui in fi
 nu meo multarū gentiū. **Q**d expbrauerūt
 inimici tui domine; q̄d expbrauerūt omu
 tatōnem cristi tui. **B**enedictus domin⁹ us i
 eternum; fiat fiat. **O**ratio moysi ho
 minis dei **ps** **LXXXIX**

Domine refugiū factus es nobis;
 a generatōe in generatōem. **P**ri
 usq; montes fierent aut formareēt
 terra et orbis; a seculo et i seculū tu es de⁹.
Ne autas hoīez in humilitatem; et dixisti
 oītimini filij hoīm. **Q**uoniā mille āni ante
 oculos tuos; tanq̄ dies hesternā q̄ p̄terit.
Et custodia in nocte; que p̄ nichilo habent
 eorū anni erunt. **M**ane sic herba trāseat;
 mane floreat et transeat; vespere decidat i
 duret et areseat. **Q**uia defecim⁹ in ira tua;
 et in furore tuo turbati sumus. **P**osuisti i
 iusticias nostras in aspectu tuo; seculum
 nostrorū in illuminatōne vultus tui. **Q**uo
 niā oēs dies nostri defecerūt; et i ira tua
 defecimus. **A**nni nostri sicut aranea medi
 tabunt; dies annorū nostrorū in ipsis septu
 aginta anni. **S**i autem in potentibus oc
 toginta āni; et amplius eoz labor et dolo.
Quoniā supuenit mansuetudo; et cōripim⁹.
Quis nouit potestatem ire tue; et p̄ timorē
 tuo iram tuā dinumerare. **D**exteram tuā
 sic notam fac; et eruditos corde in sapien
 tia. **C**onūttere domine vsq; q̄; et dep̄cabilis
 esto sup̄ fuos tuos. **R**epleti sum⁹ mane mi
 sericordia tua; et exultaui mus et delectati
 sumus in oīb⁹ dieb⁹ nostris. **L**etati sumus
 p̄ diebus q̄b⁹ nos humiliasti; annis q̄b⁹ vi
 dimus mala. **R**espice in fuos tuos et in o
 pera tua; et dirige filios eoz. **E**t sit splen
 dor domini dei nostri sup̄ nos; et opa manu
 um nostrarū dirige sup̄ nos; et op⁹ manu
 um nostrarū dirige **Laus cāntici ip̄i**
 dauid **ps** **LXXXX**

Vi habitat in adiutorio altissimi;
 in p̄tectōne dei celi omorabit. **D**i
 cet dño susceptō meus es tu et te

fugium meū deus meus: sperabo in eū. **Q**m̄
 ipse liberabit me de laqueo venantium: et a
 v̄bo sperabo. Scapul' suis obumbrabit tibi
 et sub p̄nis eius sperabis. Scuto circum-
 dabit te veritas eius: non timebis a timo-
 re nocturno. A sagitta volante in die: a ne-
 gocio pambulante in tenebris: ab icursu
 ⁊ de momio meridiano. Cadēt a latere tuo
 mille: ⁊ decē milia a dextris tuis: ad te autē
 non appropinq̄bit. Verūamen ocul' tuis
 cōsiderabis: et retributōnem peccatorū vi-
 debis. **Q**m̄ tu es dñe spes mea: altissimū po-
 suisti refugium tuū. Nō accedat ad te ma-
 lum: et flagellū nō appropinq̄bit taberna-
 culo tuo. **Q**m̄ āgelis suis mandauit de te:
 vt custodiant te in oib' vijs suis. In mani-
 bus portabūt te: ne forte offendas ad la-
 pidem pedē tuum. **S**up aspides et basiliscū
 ambulabis: et oculcabis leonem et draco-
 nem. **Q**m̄ in me sperauit liberabo eum: p̄te-
 gam eum qm̄ cognouit nomen meū. Cla-
 uis ad me et ego exaudiam eum: cuz ipso
 sum in tribulatōne: eripiam eum ⁊ glori-
 cabo eum. Longitudine dierū replebo eū
 et ostendam illi salutare meū. **Psalms**
cāntici in die sabbati ps. LXXXI.

Gonum ē cōfiteri dño: et psallē nōi
 tuo altissime. **A**d annunciandum
 mane misericordiaz tuā: et verita-
 tem tuam p̄ noctē. **I**n decacōdo psalterio:
 cum cantico i cythara. **Q**uia delectasti me
 dñe in factura tua: et in operib' manuū tu-
 arū exultabo. **Q**uaz magnificata sunt opa
 tua dñe: nimis pfunde facte sūt cogitatō-
 nes tue. **V**ir in sapiens nō agnosceat: ⁊ stul-
 tus non intelliget h̄. **C**um exorti fuerint
 peccatores sic fenum: et apparuerint om̄es
 q̄ operant̄ iniquitatē. **V**t in tereant in sc̄m
 seculi: tu autē altissimus in eternū dñe. **Q**m̄
 ecce inimici tui domine quoniam ecce in-
 mici tui p̄ibunt: et dispergentur om̄es
 qui operant̄ iniquitatem. **E**t exaltabit̄ sicut
 vnicornis cornu meū: et senectus mea in
 misericōdia vberi. **E**t despexit oculus me⁹
 inimicos meos: et in surgentib' in me ma-
 lignantib' audiet auris mea. **I**ust⁹ vt pal-
 ma florebit: sic cedrus libani multiplicabi-
 tur. **P**lanteati in domo domini: in atrijs do-
 mus dei nostri florebut. **A**d huc multipli-
 cabunt in senecta vberi: et bene patientes

erūt ⁊ renūciēt. **Q**m̄ rectus dominus deus
 noster: et nō est iniquitas in eo.

Laus cāntici dauid in die āte sabbatū qm̄
 fundata ē terra. **LXXXII.**

Dominus regnauit decorem indu-
 tus est: induit⁹ est domin⁹ fortitu-
 dinez et p̄cinxit se. **E**tem firmavit
 orbē terre: q̄ nō omouebit. **P**arata sedes
 tua extunc: a seculo tu es. **E**leuauerūt flu-
 mina domine: eleuauerunt flumina vocem
 suam. **E**leuauerunt flumina fluctus suos:
 a vocib' agrū multarum. **M**irabiles ela-
 tiōes maris: mirabil' in altis domin⁹. **T**e-
 stimonia tua credibilia facta sunt: nimis
 domum tuam decet sanctitudo dñe in lōgi-
 tudine dierū. **Psalms** dauid quā-
 ta sabbati. **LXXXIII.**

Deus vltōnem dñs: deus vltionum
 libere egit. **E**xaltare q̄ iudicat ter-
 ram: redde retributōnem sup̄bis.
Vsq̄ peccatores dñe: vsq̄ peccatores
 gloriabunt̄. **E**ffabunt̄ ⁊ loquent̄ iniquitatē:
 loquent̄ om̄es q̄ opant̄ iniusticiam. **P**o-
 pulum tuū dñe humiliauerūt: et heredita-
 tem tuam vexauerūt. **V**iduam et aduenā
 interfecerūt: ⁊ pupillos occiderūt. **E**t dix-
 erūt non videbit domin⁹: nec intelliget de-
 us iacob. **I**ntelligite insipientes i populo:
 et stulti aliq̄ndo sapite. **Q**ui plantauit au-
 rem non audiet: aut qui finxit oculum nō
 cōsiderat. **Q**ui corripit gentes nō āguet:
 q̄ docet hominem scientiā. **D**omin⁹ scit cogi-
 tatōnes hominū: qm̄ vane sunt. **B**eat⁹ homo
 quem tu erudieris dñe: et de lege tua docu-
 eris eum. **E**t mitiges ei a dieb' mal': donec
 fodiat peccatori fouea. **Q**uia nō repellat
 dñs plebē suā: et hereditatem suam non de-
 reliquet. **Q**uo adusq̄ iusticia ouertat in iu-
 diciū meū q̄ iuxta illā om̄es q̄ recto sunt
 corde. **Q**uis cōsurgat michi adūsus malig-
 nantes: aut q̄s stabit meū adūsus opan-
 tes iniquitatem. **N**isi quia domin⁹ adiuuit
 me: paulomin⁹ habitasset i inferno anima
 mea. **S**i dicebam motus ē pes meus: mise-
 ricordia tua dñe adiuuabat me. **S**ecundū
 multitudinē dolorū meorū in corde meo: cō-
 solationes tue letificauerūt aīas meā. **N**ū-
 quid adheret tibi sedes iniquitatis: q̄ fingis
 laborem i p̄cepto. **C**aptabat in aīas iusti:
 et sanguinem innocentē cōdemnabunt. **E**t

factus est in dominus in refugium: et deus meus in adiutorium spei mei. Et reddet illis iniquitatem ipsorum: et in malicia eorum disperdet eos: disperdet illos dominus deus noster.

Laus canticum ipsi dauid LXXXIII

Venite exultemus domino: iubilemus deo salutarum nostro. **P**reoccupemus faciem eius in confessione: et in psalmis iubilemus ei. Quonia dominus magnus dominus: et rex magnus super omnes deos. Quia in manu eius sunt omnes fines terre: et altitudines montium ipsius sunt. Quonia ipse est mare et ipse fecit illud: et siccam manum eius formauerunt. Venite adoremus et preciamur et ploremus ante dominum qui fecit nos: quia ipse est deus noster. Et nos populus pascue eius: et oves manum eius. Hodie si vocem eius audieritis: nolite obdurare corda vestra. Sic in irritatione: secundum diem temptationis in deserto. Vbi temptauerunt me patres vestri: probauerunt me et viderunt opera mea. Quadraginta annis ostensus fui generationi illi: et dixi semper erant corde. Et isti non cognouerunt vias meas: ut iuravi in ira mea si introibunt in requiem meam.

Psalmus david quando domus edificabatur post captivitatem ps LXXXV

Venite domino canticum novum: cantate domino omnis terra. Cantate domino et benedicite nomini eius: annunciate de die in diem salutare eius. Annunciate inter gentes gloriam eius: in omni populo mirabilia eius. Quonia magnus dominus et laudabilis nimis: terribilis est super omnes deos. Cum omnes dii gentium demonia: dominus autem celos fecit. Confessio et pulchritudo in conspectu eius: sanctimonia et magnificentia in sanctificatione eius. Afferte domino pacem gentium: afferte domino gloriam et honorem: afferte domino gloriam nomini eius. Tollite hostias et introite in atria eius: adorare dominum in atrio sancto eius. Commoveatur a facie eius uniuersa terra: dicite in gentibus quia dominus regnavit. Item corripuit orbem terre qui non commovebitur: iudicabit populos in equitate. Letetur celi et exultet terra: commoveatur mare et plenitudo eius: gaudebunt campi et omnia que in eis sunt. Tunc exultabunt omnia ligna fluminum a facie domini quia venit: quando venit iudicare terram. Iudicabit orbem terre in

equitate: et populos in veritate sua.

Psalmus dauid quando terra eius restituta est ei ps LXXXVI

Dominus regnavit exultet terra: letentur insule multe. Nubes et caligo in circuitu eius: iusticia et iudicium correctio sedis eius. Ignis ante ipsum preceat: et inflamabit in circuitu inimicos eius. Illuxerunt fulgura eius orbi terre: vidit et commota est terra. Montes sicut cera fluxerunt a facie domini: a facie domini omnis terra. Annunciarunt celi iusticiam eius: et viderunt omnes populi gloriam eius. Confundantur omnes qui adorant sculptilia: et qui gloriantur in simulacris suis. Adorate eum omnes angeli eius: audiuit et letata est syon. Et exultauerunt filie iude: propter iudicia tua domine. Quonia tu dominus altissimus super omnem terram: nimis exaltatus es super omnes deos. Qui diligitis dominum odite malum: custodit dominus animas sanctorum suorum: de manu peccatoris liberauit eos. Luxta orta est iusto: et rectis corde leticia. Letamini iusti in domino: et confitemini memorie sanctificationis eius.

Psalmus dauid prophete LXXXVII

Antate domino canticum novum: quia mirabilia fecit. Saluauit sibi dexteram eius et brachium sanctum eius. Notum fecit dominus salutare suum: in conspectu

gentium reuelauit iusticiam suam. Recordatus est misericordie sue: et veritatis sue domui israel. Viderunt omnes termini terre salutare dei nostri: iubilate domino omnis terra cantate et exultate et psallite. Psallite domino in cythara et voce psalmi: in tubis ductilibus et voce tube cornee. Iubilate in conspectu regis domini: moueatur mare et plenitudo eius: orbis terrarum et qui habitant in eo. Flumina plaudent manu simul: montes exultabunt a conspectu domini: quoniam venit iudicare terram. Iudicabit orbem terrarum in iusticia: et populos in equitate ps david LXXXVIII

Dominus regnavit irascantur populi: qui sedet super cherubim moueatur terra.

Dominus in syon magnus: et excelsus super omnes populos. Confiteantur nomini tuo magno quoniam terribile et sanctum est: et honor regis iudicium diligit. Tu parasti directiones: iudicium et iusticiam in iacob tu fecisti. Exaltate dominum deum nostrum: et adorare scabellum pedum eius quoniam sanctum est. Moyses et aaron in sacerdotibus eius: et samuel inter eos qui invocant nomen eius. Invocabat dominum et ipse exaudiebat eos: in columna nubis loquebatur ad eos. Custodiebant testimonia eius: et preceptum quod dedit illis. Domine deus noster tu exaudiebas eos: deus tu propicius fuisti eis: et vltiscens in omnes ad inuentores eorum. Exaltate dominum deum nostrum: et adorate in monte sancto eius: quoniam sanctus dominus deus noster. **Psalmus in confessione XCIX.**

Iubilate domino omnis terra: servite domino in leticia. Introite in conspectum eius: in exultatione. Scitote quoniam dominus ipse est deus: ipse fecit nos et non ipsi nos. Populus eius et oves pascue eius introite portas eius in confessione: atria eius in hymnis confitemini illi. Laudate nomen eius quoniam suavis est dominus: in eternum misericordia eius: et usque in generationem et generationem veritas eius. **Psalmus ipsi dauid C.**

Misericordia et iudicium cantabo tibi domine: psallam et intelligam in via immaculata quoniam venies ad me. Perambulabam in innocentia cordis mei: in medio domus mee. Non proponebam ante oculos meos rem iniustam: facientes pervaricationes oculi mei. Non adhaesit michi cor primum: declinationem a me malignum non agnoscebam. Metrahebat secreto proximo suo: hunc persequabar. Superbo oculo et in facili corde: cum his non edebam. Oculi mei ad fideles terre: ut sedeat mecum: ambulans in via immaculata sicut michi ministrabat. Non habitabit in medio domus mee qui facit superbiam: qui loquitur iniqua non direxit in conspectu oculorum meorum. In matutino interficiebam omnes peccatores terre: ut disperderes de civitate domini omnes operantes iniquitatem.

Oratio pauperis cum anxietate et coram domino effuderit preces suas. **Psalmus CI.**

O domine exaudi orationes meas: et clamor meus ad te veniat. Non avertas faciem tuam a me: in quacunque

die tribulor inclina ad me aurem tuam. In quacunque die invocauero te: velociter exaudi me. Quia confecerunt sicut fumus dies mei: ossa mea sicut cremum aruerunt. Percussus sum ut fenum et aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum. A voce gemitus mei: adhaesit os meum carni mee. Similis factus sum pellicano solitudinis: factus sum sicut nicticorax in domicilio. Vigilavi: et factus sum sicut passer solitarius in tecto. Tota die exprobrabant michi inimici mei: et qui laudabant me aduersum me iurabant. Quia cinerem tanquam panem manducabam: et poculum meum cum fletu miscebam. A facie ire indignationis tue: quia eleuans allisisti me. Dies mei sicut umbra declinauerunt: et ego sicut fenum arui. Tu autem domine in eternum permanes: et memoriale tuum in generationem et generationem. Tu exurgens misereberis syon quia tempus miserendi eius quia venit tempus. Quoniam placuerunt servis tuis lapides eius: et terre eius miserebuntur. Et timebunt gentes nomen tuum domine: et omnes reges terre gloriam tuam. Quia edificauit dominus syon et videbitur in gloria sua. Respexit in orationem humilium: et non spreuit preces eorum. Scribantur sicut in generatione altera: et populus qui creabitur laudabit dominum. Quia prosperit de excelsis sancto suo: dominus de celo in terram aspexit. Ut audiret gemitum conditoris: ut solueret filios interemptorum. Ut annuncient in syon nomen domini: et laudent eius in iherusalem. In aueriendo populos in unum: et reges ut fugiant domino. Respondit ei in via virtutis sue: paucitatem dierum meorum nuncia mihi. Ne reuoces me in dimidio dierum meorum in generationem et generationem amicum tuum. Initio tu domine terram fundasti: et opera manuum tuarum sunt celi. Ipsi peribunt tu autem permanes: et omnes sicut vestimentum veterascent. Et sicut opertorium mutabis eos et mutabuntur: tu autem idem ipse es: et anni tui non deficient. Filii suorum tuorum habitabunt et semen eorum in seculum dirigetur.

Psalmus ipsi dauid CII.

Benedic anima mea domino: et omnia que intra me sunt nomini sancto eius. Benedic anima mea domino: et noli obliuisci omnes retributiones eius. Qui propiciatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat

omnes infirmitates tuas. Qui redimit de
interitu vitam tuam: qui coronat te in mi
sericordia et miserationibus. Qui replet in bo
nis desiderium tuum: renouabit ut aquile iu
uentus tua. Faciens misericordias domini: et
iudicium omnibus iniuriis patientibus. Notas
fecit vias suas moysi: filius israel volunta
tes suas. Miserator et misericors dominus: lo
ganimis et multum misericors. Non impe
tuum irascetur: neque in eternum dominabitur.
Non secundum peccata nostra fecit nobis:
neque secundum iniquitates nostras retribuit no
bis. Quoniam secundum altitudinem celi a ter
ra: corroborauit misericordiam suam super
timentes se. Quantum distat ortus ab occi
dente: longe fecit a nobis iniquitates nostras.
Quomodo misereatur pater filiorum: misertus est do
minus timentibus se: quoniam ipse agnouit
figmentum nostrum. Recordatus est quoniam pul
uis sumus: homo ficut fenum dies eius: tanquam
flos agri sic efflorescit. Quoniam spiritus pertransi
bit in illo et non subsistet: et non agnosceret am
plius locum suum. Misericordia autem domini
ab eterno et usque in eternum: super timentes eum.
Et iusticia illius in filios filiorum: hiis qui ser
uant testamentum eius. Et memores sunt man
datoz ipsius: ad faciendum ea. Dominus in celo
parauit sedem suam: et regnum ipsius omnibus
dominabitur. Benedicite domino omnes angeli
eius potentes virtute: facientes verbum illius
ad audiendam vocem sermonum eius. Benedicite
domino omnes virtutes eius: ministri eius qui faciunt
voluntatem eius. Benedicite domino omnia opera eius:
in omni loco dominationis eius: benedic anima mea
domino. **Psalmus ipsi dauid. CIII.**

Benedic anima mea domino: domine deus meus
magnificatus es vehementer. Confessi
ones et doctorum induisti amictus lue
fic vestimento. Extendens celum sicut pelles: qui te
gis aquis superiora eius. Qui ponis nubem ascen
sum tuum: qui abulas super penas ventorum. Qui
facis angelos tuos spiritus: et ministros tuos
ignem vrentem. Qui fundasti terram super stabili
tatem suam: non inclinabit in seculum seculi. Abyssus
sicut vestimentum amictus eius: super montes sta
bunt aquis. Ab increpatione tua fugiet: a voce
tonitruum tui formidabunt. Ascendunt montes
et descendunt capi: in locum quem fundasti eis.
Terminum posuisti quem non transgredient:
neque outentem opire terram. Qui emittis montes

in vallibus: in medium montium pertransibunt
aquis. Notabunt omnes bestie agri: expectabunt
onagri in siti sua. Super ea volucres celi ha
bitabunt: de medio petrarum dabunt voces.
Rigans montes de superioribus suis: de fructu
opum tuorum satiabit terra. Produces fe
num iumentis: et herbam seruituti hominum. Ut
educas panem de terra: et vinum letificet cor ho
minis. Et exhilaret faciem in oleo: et panis
cor hominis confirmet. Saturabunt ligna capi
et cedri libani quos plantauit: illic passeret
indificabunt. Herodij domus dux est eorum: mon
tes excelsi ceruis: petra refugium herinacis.
Fecit lunam in tempore: sol agnouit occasum suum.
Posuisti tenebras et facta est nox: in ipsa per
transibunt omnes bestie filie. Catuli leonum ru
gientes ut rapiant: et querant a deo escam sibi.
Ortus est sol et aggregati sunt: et in cubilibus
suis collocabunt. Exibit homo ad opus suum: et
ad operatorem suum usque ad vespum. Quam mag
ficata sunt opera tua domine: omnia in sapientia fe
cisti: impleta est terra possessione tua. Hoc mare
magnum et spaciosum manibus: illic reptilia quorum
non est numerus. Animalia pusilla cum magnis:
illic naues pertransibunt. Draco iste quem for
masti ad illudendum ei: omnia a te expectant ut
des illis escam in tempore. Dante te illis colli
get: apiente te manuum tuarum omnia implebunt
bonitate. Autem te autem te faciem turbabunt:
auferes spiritum eorum et deficient: et in puluerem
suum reuertentur. Emitte spiritum tuum et creabuntur:
et renouabis faciem terre. Bit gloria domini in seculum:
letabitur dominus in operibus suis. Qui respicit terram
et facit eam tremere: qui tangit montes et fu
migant. Cantabo domino in vita mea: psallam
deo meo quam diu sum. Iocundum sit ei eloquium
meum: ego vero delectabor in domino. Deficient
peccatores a terra et iniquitas ita ut non sint: ben
edic anima mea domino. **Alleluia ps. CIII.**

Quoniam confitemini domino et inuocate nomen
eius: annuntiata in gentes opera eius.
Cantate ei et psallite ei: narrate omnia
mirabilia eius: laudami in nomine sancto eius.
Letetur cor querentium dominum quoniam dicit dominum et confir
mami: quoniam faciem eius semper. Mementote
mirabilium eius quod fecit: prodigia eius et iudi
cia oris eius. Semen abraham fuit eius: filij
iacob electi eius. Tempore dominus deus noster: in vniuersa terra
iudicia eius. Memore fuit in seculum testamenti
sui: ubi quod mandauit in mille generationes.

Quid disposuit ad abrahā : et iuramenti sui
 ad ysaac. Et statuit illi iacob in pceptis :
 et isrl' in testamentū eternū. Dicens tibi
 dabo terrā chanaan : fūniculū hereditatis
 vestre. Cū essent numero breui : paucissimi
 et incole eius. Et ptransiēre de gēte i gētes
 et d regno ad pplm aliez. Nō reliq̃t hoīez
 nocē eis : et corripuit p eis reges. Nolite
 tangē cristos meos : et in pphetis meis no-
 lite malignari. Et vocauit famē sup trāz :
 et omne firmamentū panis struxit. Misit ā
 te eos viz : in suum vendat⁹ est ioseph.
 Humiliauerūt i opedib⁹ pedes eius : ferrum
 ptransiēre aīaz eius donec veniret vbum ei⁹.
 Eloq̃um dñi inflamauit eū : misit rex et sol-
 uit eum : princeps ppor et dimisit eū. Cō-
 stituit euz dñm dom⁹ sue : et principem oīs
 possessionis sue. Ut erudiret principes eius
 sic semetipm : et senes ei⁹ prudētiā docēt
 Et intrauit isrl' in egiptū : et iacob accola
 fuit in terra chā. Et auxit pplm suū vlx-
 ment⁹ : et firmavit eum sup inimicos eius.
 Cōstitit cor eoz vt erudirent pplm eius : et
 dolum facerēt in suos eius. Misit moysen
 suū : aaron quē elegit ipm. Posuit
 in eis vba signoz suoz et pdigioz : i tra-
 cham. Misit tenebras et obscurauit : et nō
 exacerbauit smones suos. Cōstitit aq̃s eo-
 rum i sāguinez : et occidit pisces eoz. Et
 edidit terra eoz ranas : in penetibilib⁹ re-
 gum ipoz. Dixit et venit cynomia et cim-
 phes : in oībz fimbis eoz. Posuit pluuias
 eoz grādmē : ignez oburentē i terra ipo-
 rum. Et percussit vineas eoz et ficulneas e-
 orū : et struxit lignū fmiū eoz. Dixit et ve-
 nit locusta et bruceus cuius nō erat nume-
 rus. Et comedit omne fenū in trā eoz : et cō-
 medit oēm fructū terre eoz. Et percussit
 omne pmozgenitū in trā eoz. pmitias oīs
 laboris eoz. Et eduxit eos cū argento et
 auro. et nō erat in tribub⁹ eoz infirmus.
 Letata ē egipt⁹ i pfectōe eoz : qz icubuit
 timor eorū sup eos. Expandit nubē in pro-
 tectōnez eoz : et ignē vt lucēt eis p noctē
 Petierūt et venit coturnix : et pane celi sa-
 turauit eos. Dirupit petrā et fluxerūt aq̃ :
 abierūt i sicco flumia. Qm̃ memō fuit vbi
 facti sui : qd̃ habuit ad abrahā puez suuz
 Et eduxit pplm suū in exultatōe : et elec-
 tos suos in leticia. Et dedit illis regiones

gentiū : et labores ppor possederūt. Ut cu-
 stodiant iustificatōes eius : et legē ei⁹ re-
 quirant. **Alleluia ps. CV.**

Confitemi dño qm̃ bon⁹ : qm̃ i scdm
 miscdia ei⁹. Quis loq̃tur potētiā
 dñi : audiat as faciet oēs laudes ei⁹
 Beati q̃ custodiūt iudiciū : et faciūt iusti-
 ciam in oī tpe. Memeto nñ dñe in bñpla-
 cito ppli tui : visita nos in saluari tuo. Ad-
 videndū in bonitate electoz tuoz : ad le-
 tandū in leticia gentis tue : vt lauderis cū
 hereditate tua. Deceauim⁹ cū patib⁹ no-
 stris : iniuste egim⁹ iniquitatē fecim⁹. Da-
 tres nñi in egipto nō intellexerūt mirabilia
 tua : nō fuerūt memores mltitudinis mise-
 ricordie tue. Et irritauerūt ascendētes in
 mari rubro et saluauit eos ppter nomen
 suū : vt notā facēt potētiā suā. Et incre-
 puit mare rubrū et exiccātū ē : et deduxit
 eos in abyssis sic i deserto. Et saluauit eos d
 manu odientiū : et redemit eos de manu in-
 mici. Et operuit aq̃ tribulātes eos : vnus
 ex eis nō remāsit. Et crediderūt vbis eius :
 et laudauerūt laudē eius. Cito fecerūt ob-
 liti sūt opum ei⁹ : nō sustinuerūt osiliū ei⁹.
 Et occupierūt occupiscentiā in deserto : et tēp-
 tauerūt deū in iāq̃so. Et dedit eis petitoes
 ipoz : et misit saturitatez in aīas eoz. Et
 irritauerūt moysen i castris : aaron sādus
 dñi. Aptā est terra et deglutiuit dathā :
 et opuit sup aggratōez abiron. Et exar-
 sit ignis in synagoga eoz : flama obussit
 peccatores. Et fecerūt vitulum in oreb⁹ : et
 adorauerūt sculptile. Et mutauerūt gloriā
 suā in similitudinez vituli omedētis fenum.
 Obliti sūt deū q̃ saluauit eos : q̃ fecit mag-
 nalia in egipto mirabilia i terra chā : tribi-
 lia i mari rubro. Et dixit vt dispderet eos : si
 nō moyses elect⁹ eius stetit i ofraciōe
 in ospectu ei⁹. Ut auteret irā eius ne disp-
 deret eos : et p nichilo habuerūt terrā desid-
 rabilē. Nō crediderūt vbo eius : et murmu-
 rauerūt in tabnactis suis : nō exaudierūt vo-
 cem dñi. Et leuauit manū suā sup eos : vt
 psterneret eos i deserto. Et vt deiceret semen
 eoz in natōib⁹ : et dispgeret eos in regionib⁹.
 Et iniciati sūt beelphegor : et omedē-
 rūt sacrificia mortuoz. Et irritauerūt eū in
 adiuuentōib⁹ suis : et mltiplicata est in eis
 ruita. Et stetit phinees et placauit : et cessa-

uit quaffatio. Et reputatū ē ei in iusticiā:
in generatōz et gñatōez vsq; in sempitēnū
Et irritauerūt eū ad aquā stradiatōis: et
vexatus ē moyses ppter eos: quia exaēbaue
rūt spm̄ eius. Et distinxit in labijs suis: nō
dispdiderūt gētes q̄s dixit dñs deus illis.
Et omixti sūt in gentes: et didicerūt ope
ra eoz et fūierūt sculptilibz eoz: et factū
est ill' in scandalū. Et imolauerūt filios su
os et filias suas: demonijs. Et effuderunt
sāguinem innocentē sanguinē filioz suoz
et filiaz suaz: q̄s sacrificauerūt sculptilibz
chanaan. Et iterfecta ē terra in sāguini
bus: et contaminata est in opibz eoz: et fōni
cati sūt in adiuentōibz suis. Et iratus est
furore dñs in pplm̄ suū: et abominatus est
hereditatē suā. Et tradidit eos in manū gē
tium: et dñati sūt eoz q̄ oderūt eos. Et tē
bulauerunt eos inimici eoz: et humiliati
sūt sū maibz eoz: sepe liberauit eos. Ipsi
autē exacerbauerūt eū in consilio suo: et humi
liati sūt in iniquitatibz suis. Et vidit eū tri
bulare: et audiuit orōez eoz. Et memō
fuit testamenti sui: et penituit eū scdm̄ mē
titudinē misericōdie sue. Et dedit eos in mise
ricordias: in conspectu oīm qui ceperāt eos.
Saluos fac nos dñe deus nr̄: et cōgrega
nos de natōibz. Ut cōfiteamur nōi sācto
tuo: et gloriem̄ in laude tua. Bñdixit dñs
deus isrl̄ a seculo et vsq; in sc̄lm̄: et dicet oīs
ppl̄us fiat fiat. **Alleluia ps. CVI.**

Cōfitemi dño qm̄ bonus: qm̄ in se
culū misericōdia eius. Dicant q̄ redēp
ti sūt a dño: q̄s redemit de manu i
mici: de regionibz congregauit eos. A solis
ortu et occasu: ab aq̄lone et mari: Erraue
rūt in solitudine in inaq̄so: viam ciuitatis
habitaculi nō inuenerūt. Esurientes et sitie
tes: aīa eoz in ip̄is defecit. Et clamauerūt
ad dñm euz tribularent: et de nc̄itatibus
eoz eripuit eos. Et deduxit eos in viā rec
tam: vt irent in ciuitatē habitatiōis. Con
fiteant dño misericōdie eius: et mirabilia
eius filiis hoīm. Quia satiauit aīam inanē:
et aīam esurientē satiauit bonis. Redētes
in tenebris et vmbra mortis: vinctos in
mendicitate et ferro. Quia exaēbauerūt
eloq̄a dei: et consiliū altissimi irritauerūt. Et
humiliatū ē in laboribz cor eoz: infirmati
sunt nec fuit q̄ adiuuaret. Et clamauerunt

ad dñm eū tribularent: et de necessitatibz
eoruz liberauit eos. Et eduxit eos de tene
bris et vmbra mortis: et vincta eoz diru
pit. Confiteant dño misericōdie ei⁹: et mi
rabilia ei⁹ filiis hoīm. Quia struxit portas
ereas: et vctes ferreos cōfregit. Susce
pit eos de via iniquitatis eoz: ppter iniusti
cias em̄ suas humiliati sūt. Dñm̄ escam
abominata est aīa eoz: et appropinquē
t vsq; ad portas mortis. Et clamauerūt ad
dñm eū tribularent: et de necessitatibz eo
rum liberauit eos. Misit v̄bū suum et sana
uit eos: et eripuit eos de interitiōibz eoz.
Cōfiteant dño misericōdie eius: et mirabilia
eius filiis hoīm. Et sacrificent sacrificiū lau
dis: et annūcient opa eius in exultatōe.
Qui descendūt mare in nauibz: facientes
opatōnem in aq̄s mltis. Ipsi viderūt opa
dñi: et mirabilia eius in pfundo. Dixit et
stetit spūs p̄ celle: et exaltati sunt fluctus
eius. Ascendūt vsq; ad celos et descendūt
vsq; ad abyssos: aīa eoz in malis tabesce
bat. Turbati sūt et moti sunt sic ebr̄i⁹: et
oīs sapientia eoz deuorata est. Et clama
uerūt ad dñm eū tribularent: et de nc̄ita
tibz eoz eduxit eos. Et statuit pcellā ei⁹
in aurā: et filuerūt fluct⁹ ei⁹. Et letati sūt
quia filuerūt: et deduxit eos in portū volun
tatis eoz. Cōfiteant dño misericōdie eius: et
mirabilia eius filiis hoīm. Et exaltent eum
in eccl̄ia plebis: et in cathedra senioz laudet
eū. Posuit flumina in desertū: et exit⁹ aq̄z
in sitim. Terrā fructiferā in saluginem: a
malicia inhabitantiū in ea. Posuit desertum
in stagna aq̄z: et trā sine aq̄ in exit⁹ aq̄z.
Et collocauit illic esuriētes: et cōstituerūt
ciuitates habitatiōis. Et seminauerunt
agros et plantauerūt vineas: et fecerunt
fructū natiuitatis. Et bñdixit eis et multi
plicati sūt nimis: et iuramēta eoz nō mīo
rauit. Et pauci facti sūt: et vexati sunt a tē
bulatōne maloz et dolore. Effusa ē cōtentio
sup̄ principes: et errare fecit eos in inuio et
nō in via. Et adiuuit paupem de inopia:
et posuit sic oves familias. Videbūt recti
et letabunt: et oīs iniquitas oppilabit os su
um. Quis sapiens et custodiet hec: et intel
liget misericōdias dñi. **Canticū p̄i ip̄i dñi. CVII.**

Paratū cor meū deus patum cō me
um: cantabo et psallā in gl̄a mea.

Exurge psalteriū et cythara: exurgas di-
luculo. **C**ōfitebor tibi in pplis dñe: et psallā
tibi in natōibz. Quia magna super celos
misericordia tua: et vsq; ad nubes veritas
tua. **E**xaltare sup celos deus: et sup omēs
terrā glā tua: vt liberent dilecti tui. **B**al-
uum fac dextera tua et exaudi me: de9 lo-
cutus ē in sancto suo. **E**xultabo et diuidam
sichimā: et ouallē tabnacloz dimetiā. Me-
us ē galaad et meus ē manasses: et ephra-
ym susceptō capitis meis. **I**uda rex me9:
moab lebes sp̄i mee. **I**n pdumeā extendā
calciamētū meum: in alienigene amici facti
sūt. **Q**uis deducet me i ciuitatē munitaz:
q̄s deducet me vsq; in pdumeā? **N**onne tu
deus q̄ repulisti nos: et nō exhibis deus in v-
tutibz nr̄is? **D**a nobis auxiliū de tribulati-
one: qz vana salus hoīs. **I**n deo faciem9 v-
tutē: et ip̄e ad nichilum deducet inimicos
nr̄os. **I**n finē ps̄ dñs. **CVIII.**

Deus laudem meaz ne tacueris: qz
os peccatoris et os dolosi sup me
aptū ē. **L**ocuti sūt adūsū me lig-
ua dolosa: et h̄monibz odij circūdeceit me
et expugnauerūt me gratis. **P**ro eo vt me
diligere deēbāt michi: ego aut̄ orabaz
Et posuerūt adūsū me mala pro bonis: et
odiū p dilectōne mea. **C**ōstitue sup eū pec-
catorez: et dyabol9 stet a dextris eius. **C**ū
iudicat̄ exeat odēnatus: et oratō eius fiat
in peccatū. **F**iant dies ei9 pauci: et episco-
patū eius accipiat alē. **F**iat filij ei9 orpha-
ni: et vxor eius vidua. **I**ndantes trāssere-
tur filij eius et mendicet: eiciant̄ de h̄itati
omibz suis. **S**cruteē fenator oēm s̄stan-
tiam eius: et diripiant alieni labores eius.
Nō sit illi adiutor: nec sit q̄ misereat̄ pupil-
lis eius. **F**iat nati eius i interitū: ignatōe
vna deleat̄ nomen ei9. **I**n memoriā redeat
m̄qtas patrū eius in aspectu dñi: et pecca-
tum matris ei9 nō deleat̄. **F**iant oītra dñm
semp. et dispereat de t̄ra memoria eoz: p
eo q̄ nō est recordat9 facē misericordiam. **E**t
psecutus ē hōiem in op̄e et mendicū: et con-
punctū corde mōtificare. **E**t dilexit male-
dictōez et veniet ei: et noluit b̄ndictōez et
elōgabūt ab eo. **E**t induit maledictōnem
sic vestimentū: et intrauit sic aq̄ in iteriora
eius: et sic oleū in ossibz eius. **F**iat ei sic ve-
stimentū q̄ operit: et sic zona q̄ semp p̄cin-

git. **H**oc op9 eoz q̄ deēbūt in ap̄d dñm:
et q̄ loquunt̄ mala adūs9 aīam meaz. **E**t
tu dñe dñe fac mecū p̄p̄ nomē tuū: qz sua-
vis ē misericordia tua. **L**ibera me qz ege-
nus et paup ego sū: et cor meū oturbatū ē
in me. **H**ic vmbra cū declinat ablat9 suz:
et excussus sū sic locuste. **B**enua mea ifir-
mata sunt a ieiunio: et caro mea imutata
est p̄p̄ oleū. **E**t ego fact9 sū opprobriū illis:
viderūt me et mouerūt capita sua. **A**dīu-
ua me dñe deus me9: saluū me fac p̄p̄ mi-
sericordiā tuā. **E**t sciānt qz manus tua s̄:
et tu dñe fecisti eaz. **M**aledicent illi et tu
benedices: q̄ insurgūt in me ofūdant̄: su9
aut̄ tuus letabit̄. **I**nduant̄ q̄ deēbūt in pu-
dore: et opiant̄ sic dyplōide ofusiōe sua. **C**ō-
fitebor dño nimis in ore meo: et i medio m̄-
toz laudabo eū. **Q**ui astitit a dextris pau-
peris: vt saluā facēt a p̄seq̄ntibz aīaz meā
PSALMVS DAVID. CIX.

Trit dñs dño meo: sede a
dextris meis. **D**onec ponā
inimicos tuos: scabellū pe-
dum tuoz. **V**irgā vtutis
tue emittet dñs ex sp̄o dñi
re i medio inimicōz tuoz.

Tecū pncipiū in die vtutis tue: in splendo-
ribz s̄ctoꝝ ex vtero aīe luciferz genui te.
Iurauit dñs et nō penitebit eū: tu es s̄c-
dos in eternum scdm ordinē melchisedech.
Dñs a dextris tuis: cōfregit in die ire sue
reges. **I**udicabit in nationibz implebit
ruinas: cōstabit capita in terra m̄ltorum.
De torrēte in via bibet p̄pterea exaltabit
caput. **A**lleluia ps̄. **CX.**

Cōfitebor tibi domie i toto corde
meo: in osilio iustoz et ogregatōe
Magna opa dñi: exq̄sita in omnes
voluntates eius. **C**onfessio et maḡfcentia
opus eius: et iusticia ei9 manet in sc̄lm sc̄li.
Memoriā fecit mirabiliū suoz misericors
et miserator dñs: escam dedit timentibz se.
Memor erit in seculū testamētū suū: vtutē
opum suoz annūciabit p̄plo suo. **V**t det illi
hereditatē gentiū: opa manū ei9 veritas
et iudiciū. **F**idelia oīa mādāta ei9: ofirma-
ta in sc̄lm sc̄li: facta in veritate et eq̄tate.
Redēptioez misit dñs p̄plo suo: mādauit i
et̄num tastamētū suū. **S**anctū et t̄ribile no-
men eius: incium sapientie timor domini

Intellectus bonus omnibus facientibus eum: laudatio eius manet in seculum seculi. **Alleluia** in reuerentia aggei et zacharie. **Ps. CXI.**

Beatus vir qui timet dominum: in mandatis eius volet nimis. Potens in terra erit semen eius: generatio recedens benedicta. Gloria et diuitie in domo eius: et iusticia eius manet in seculum seculi. Exortus est in tenebris lumen rectis: misericors et miserator et iustus. Iocundus homo qui misereatur et omodat: disposuit sermones suos in iudicio: quia in eternum non commouebitur. In memoria eterna erit iustus: ab auditione mala non timebit. Paratum cor eius: non commouebitur donec despiciat inimicos suos. Dispexit dedit pauperibus: iusticia eius manet in seculum seculi: cornu eius exaltabit in gloria. Peccator videbit et irascetur: dentibus suis fremet et tabescet: confiderium peccatorum peribit. **Alleluia ps. CXII.**

Audate pueri domini: laudate nomen domini. Sit nomen domini benedictum: ex hoc nunc et usque in seculum. A solis ortu usque ad occasum: laudabile nomen domini. Excelsus super omnes gentes dominus: et super celos gloria eius. Quis sicut dominus deus noster: qui in altis habitat et humilia respicit in celo et in terra. Suscitans a terra inopem: et de stercore erigens pauperem. Ut collocet eum cum principibus: cum principibus populi sui. Qui habitare facit sterilem in domo: matres filiorum letantur. **Alleluia ps. CXIII.**

Exitu israel de egipto: dominus iacob de populo barbaro. Facta est iudea sanctificatio eius: israel potestas eius. Mare vidit et fugit: iordanis confusus est retrorsum. Montes exultauerunt ut arietes: et colles sicut agni ouium. Quid est tibi mare quod fugisti: et tu iordanis quod ouerfus es retrorsum. Montes exultastis sicut arietes: et colles sicut agni ouium. A facie domini mota est terra: a facie dei iacob. Qui ouertit petram in stagna aquarum: et rupem in fontes aquarum. Non nobis domine non nobis: sed nomini tuo da gloriam. Super misericordia tua et veritate tua: ne quando dicant gentes ubi est deus eorum. Deus autem noster in celo: omnia quaecumque voluit fecit. Simulacra gentium argentum et aurum: opera manuum hominum. Os habent et non loquentur: oculos habent et non videbunt. Aures habent et

non audient: nares habent et non odorabunt. Manus habent et non palpabunt: pedes habent et non ambulabunt: non clamabunt in gutturo suo. Similes illis fiat qui faciunt ea: et omnes qui confidunt in eis. Dominus israel sperauit in domino: adiutor eorum et protector eorum est. Dominus aaron sperauit in domino: adiutor eorum et protector eorum est. Qui timent dominum sperauerunt in domino: adiutor eorum et protector eorum est. Dominus memorem fuit nostri: et benedixit nobis. Benedixit domui israel: benedixit domui aaron. Benedixit omnibus qui timent dominum: pusillam cum maioribus. Adiciat dominus super vos: super vos et filios vestros. Benedicite vos domino: qui fecit celum et terram. Celum celi domino: terram autem dedit filiis hominum. Non motum laudabunt te domine: neque omnes qui descendunt in infernum. Sed nos qui viuimus benedicimus domino: ex hoc nunc et usque in seculum.

Alleluia ps. CXIII.

Dilexi: quoniam exaudiet dominus vocem orationis mee. Quia inclinauit aures suas michi: et in diebus meis iuocabo. Circumderunt me dolores mortis: et pericula inferni inuenerunt me. Tribulationem et dolorem inueni: et nomen domini iuocaui. Domine libera animam meam: misericors dominus et iustus: et deus noster misereatur. Custodiens paruulos dominus: humiliatus sum et liberauit me. Conuertere anima mea in requiem tuam: quia dominus benefecit tibi. Quia eripuit animam meam a morte: oculos meos a lacrimis: pedes meos a lapsu. Placebo domino: in regione uiuorum. **Alleluia ps. CXV.**

RAlleluia ps. CXVI.

Audate dominum omnes gentes: laudate eum omnes populi. Quoniam confirmata est super nos misericordia eius: et veritas domini manet in eternum. **Alleluia ps. CXVII.**

Confitemi dño qm bonus: qm in se-
culum misericordia eius. **D**icat nūc isrl
qm bonus: qm in scdm misericordia
eius. **D**icat nūc domus aaron: qm in scdm
misericordia eius. **D**icant nunc q timet do-
minū: qm in scdm misericordia eius. **D**e tribulati-
one inuocaui dñm: et exaudiuit me i latitu-
dine domini. **D**ñs m adiutor: non timebo
qd faciat m hō. **D**omin⁹ m adiutor: ⁊ ego
despiciam inimicos meos. **B**onū ē confidere
in domio: q̄ confidere in hoīe. **B**onū ē sperare
in domio: q̄ sperare in pñcipibus. **D**ēs gē-
tes circūierūt me: et in noīe dñi quia vl-
tus sū i eos. **C**ircūdantes circūdederūt me:
et in nomīe domini quia vl⁹ sū in eos. **C**ir-
cūderunt me sic apes: ⁊ exarserūt sic ignis
in spinis: et in noīe dñi quia vltus sū i eos.
Impulsus eūs: sū vt caderē: et dñs susce-
pit me. **F**ortitudo mea et laus mea dñs: et
factus est m in salutem. **V**ox exultatiōis et
salutis: in tabnaclis iustoz. **D**extera dñi
fecit vtutez: dextera dñi exaltauit me: dex-
tera dñi fecit vtutem. **N**ō moriar s; viuā:
et narrabo opa dñi. **C**astigans castigauit
me dñs: et morti nō tradidit me. **A**perite
michi portas iusticie: ingressus in eas confite-
bor dño: h̄ porta dñi iusti intrabunt in eā.
Confitebor tibi qm exaudisti me: et factus
es m in salutem. **L**apide⁹ quez repbauerunt
edificantes: hic fact⁹ ē in caput āguli. **A**
dño factū est istud: et ē mirabile in oculis
nostris. **H**ec est dies quam fecit dñs: exul-
temus et letem⁹ in ea. **D** dñe saluū me fac:
o domine bene prosperare: benedic⁹ q̄ venit
in noīe dñi. **B**ndixim⁹ vobis d̄ domo dñi:
deus dñs et illuxit nob. **C**onstituēte diē sol-
lemnem in odiis: vsq; ad cōnu altaris. **D**e-
us meus es tu ⁊ confitebor tibi: deus me⁹ es
tu ⁊ exaltabo te. **C**onfitebor tibi quoniam ex-
audisti me: ⁊ fact⁹ es m in salutē. **C**onfitemi
dño qm bon⁹: quoniam i scdm misericordia ei⁹
Aleph ps. **CXVIII.**

Beatī immaculati in via: q̄ ambu-
lant in lege dñi. **B**eatī q̄ scrutantē
testimonia eius: in toto corde exq̄-
runt eum. **N**ō em̄ q̄ opant iniquitatem: in
vijs eius ābulauerūt. **T**u mandasti: māda-
ta tua custodire nimis. **V**tmā dirigāt vie
mee: ad custodiendas iustificatiōes tuas.
Tunc nō confundar: cū pspexero in oib⁹ mā-

datīs tuis. **C**onfitebor tibi in directōe cor-
dis: in eo q̄ didici iudicia iusticie tue. **I**u-
stificatiōes tuas custodiam: nō me dere-
linqs vsqueq; **B**eth ps. **CXIX.**

In quo cōrigit adolescentior viam
suā: i custodiēdo smones tuos. **I**n
toto corde meo exq̄sui te: ne repel-
las me a mandatis tuis. **I**n corde meo ab-
scondi eloq̄a tua: vt nō peceez tibi. **B**ene-
dictus es dñe: doce me iustificatiōes tuas.
In labijs meis: pñciaui oīa iudicia oris
tui. **I**n via testimonioz tuoz dilectat⁹ sū:
sic in oib⁹ diuitijs. **I**n mādatīs tuis exer-
cebō: et confiderabo vias tuas. **I**n iustificati-
onib⁹ tuis meditabor: nō obliuiscar smo-
nes tuos. **G**imel ps. **CXX.**

Retribue suo tuo: viuifica me ⁊ cu-
stodias smones tuos. **R**evela ocu-
los meos: et cōsiderabo mirabilia
de lege tua. **I**ncola ego sum in terra: non
abscondas a me mādata tua. **C**ocupiuit
aīa mea desiderare iustificatiōes tuas: i oī
tempe increpasti supbos: maledicti q̄ decli-
nant a mandatis tuis. **A**ufer a me oppro-
briū et otemptū: quia testimonia tua exq̄-
sui. **E**tem⁹ sederūt pñces et adūsum me
loq̄bant: seru⁹ aut tu⁹ exercebat in iusti-
ficatiōib⁹ tuis. **N**az et testimonia tua me
ditatō mea est: et osiliū meū iustificatiōes
tue. **D**elet⁹ ps. **CXXI.**

Adhesit paup̄to aīa mea: viuifi-
ca me scdm vbu⁹ tuū. **V**ias meas
enūciaui et exaudisti me: doce me
iustificatiōes tuas. **V**iam iustificatiōum
tuarū instrue me: et exercebor in mirabili-
bus tuis. **D**ormitauit aīa mea p̄ tedio: cō-
firma me in v̄bis tuis. **V**iam iniquitatis a-
moue a me: et de lege tua miserere mei. **V**i-
am veritatis elegi: iudicia tua nō sum ob-
litus. **A**dhesi testimonijs tuis dñe: noli me
confundere. **V**iaz mandatorū tuoz cucurri:
cum dilatasti cor meū. **B**e ps. **CXXII.**

Legem pone m dñe viam iustifica-
tiōum tuarū: ⁊ exq̄ram eam semp.
Da michi intellectus et scrutabor
legem tuam: et custodiam illā in toto cor-
de meo. **D**educ me i semita mandatorū tu-
oz: quia ip̄am volui. **I**nelima cor meū i te-
stimonia tua: et nō in auariciā. **A**uerte ocu-
los meos ne videant vanitatez: in via tua

viuifica me. **S**tatue sūo tuo eloquū tuū:
in timore tuo. **A**mputa opprobriū meum
qđ suspicatus sū: quia iudicia tua iocūde
Ecce occupāui mandata tua: i eqtate tua
viuifica me. **Ps CXXIII**

Veniat sup me misericordia tua
dñe: salutare tuū scđm eloquū
tuum. **E**t respondebo exprobrantibz
michi vbum: quia speraui in smonibz tuis
Et ne auferas de ore meo vbum veritatis
vsquequaqz: quia in iudicijs tuis sup spe
raui. **E**t custodias legem tuā semp: in scđm
et in seculum seculi. **E**t ambulabā in lati
tudine: quia mandata tua exq̄siui. **E**t loq
bar in testimonijs tuis in ospectu regū: et
nō ofundebat. **E**t meditabar: in mādatīs
tuis q̄ dilexi. **E**t leuaui man⁹ meas ad mā
data tua que dilexi: et exercebor in iustifi
catōibz tuis. **Ps CXXIII**

Memor esto verbi tui seruo tuo: i q̄
michi spem dedisti. **H**ec me solā
ta est in humilitate mea: quia elo
quū tuū viuificauit me. **S**upbi inique
agebant vsquequaqz: a lege aut tua non
declinaui. **M**emor fui iudicioz tuoz a se
dño: et cōsolatus sū. **D**efectio tenuit me:
p peccatoribz derelinquētibz legem tuam
Cantabiles m̄ erant iustificatōes tue: in
loco pegrinatōis mee. **M**emō fuit nocte
nois tui dñe: et custodiui legē tuam. **H**ec
facta est michi: quia iustificatōes tuas
exq̄siui. **Ps CXXV**

Portio mea dñe: dixi custodire le
gem tuā. **D**epcatus sū faciem tuā
in toto corde meo: miserere mei se
cundū eloquū tuū. **C**ogitavi vias meas:
et nō oūti pedes meos i testimoia tua. **P**a
ratus sum et nō sū turbatus: vt custodiā
mandata tua. **F**unes peccatoz circūplexi
sunt me: et legem tuā nō sū oblitus. **M**e
dia nocte surgebā ad ofitendūz tibi: super
iudicia iustificatōis tue. **P**articeps ego
sum oīm timentū te: et custodientū man
data tua. **M**isericordia tua dñe plena est
terra: iustificatōes tuas doce me.

Ps CXXVI

Bonitatem fecisti cum sūo tuo dñe:
scđm vbum tuum. **B**onitatem et
disciplinā et scientiaz doce me: qz
mādatīs tuis credidi. **P**riusq̄ humiliarer

ego deliqui: ppter ea eloquū tuū custodi
ui. **B**onus es tu: i bonitate tua doce me
iustificatōes tuas. **M**ultiplicata est sup
me inq̄tas supborum: ego aut in toto cor
de meo scrutabor mandata tua. **C**oagula
tum est hī lac cor eoz: ego vero leges tuā
meditatus sum. **B**onū michi quia humili
asti me: vt discam iustificatōes tuas. **B**o
num michi lex oris tui: sup milia auri et
argenti. **Ps CXXVII**

Manus tue dñe fecerūt me et plas
mauerūt me: da michi intellectūz
vt discam mādata tua. **Q**ui timēt
te videbūt me et letabunt: qz in vba tua
supsperaui. **C**ognoui dñe quia eq̄tas iudi
cia tua: et in veritate tua humiliasti me.
Fiat misericordia tua vt ofoleat me: scđm eloq
uū tuū sūo tuo. **V**eniant michi misratio
nes tue et viuam: quia lex tua meditatio
mea ē. **C**ōfundant supbi quia iniuste inq̄
tatem fecerūt in me: ego aut exercebor in
mandatīs tuis. **C**onūtant michi timentes
te: et q̄ nouerunt testimonia tua. **F**iat cor
meum immaclatum i iustificatōibz tuis:
vt nō ofundat. **Ps CXXVIII**

Efecit in saluari tuo aia mea et i
vbum tuū supsperaui. **D**efecerunt
oculi mei in eloquū tuū: dicentes
quando ofolaberis me. **Q**uia fact⁹ sum hī
vter in prima: iustificatōes tuas nō sūz
oblitus. **Q**uot sūt dies fui tui: q̄ndo facies
de psequētibz me iudiciū. **N**arauerūt michi
iniqui fabulatōes: sed nō vt lex tua. **D**ia
mandata tua veritas: inq̄ psecuti sunt me
adiuuā me. **P**aulomin⁹ ofumauerunt me
in terra: ego aut nō dereliq̄ mādat a tua.
Secundū misericordiā tuam viuifica me:
et custodiā testimonia oris tui.

Ps CXXIX

In eternum dñe: vbum tuū pma
net in celo. **I**n generatōe et gñati
onem veritas tua: fundasti terram
et pmanet. **P**rdinatōe tua pseuerat dies:
qm̄ oia fūiunt tibi. **N**isi q̄ lex tua me dita
tio mea est: tūc forte perissem in humilita
te mea. **I**n eternū nō obliuiscar iustifica
tiones tuas: qz in ipis viuificasti me. **T**u⁹
sum ego saluum me fac: qm̄ iustificatōes
tuas exq̄siui. **N**e expectauerūt peccatores
vt perderent me: testimonia tua intellexi.

Omnis consumationis vidi finem: latum mandatum tuum nimis. **Mem ps CXXX**

Quomodo dilexi legem tuam domine: tota die meditatio mea est. Super inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo: quia in eternum michi est. Super omnes docentes me intellexi: quia testimonia tua meditatio mea est. Super senes intellexi: quia mandata tua quasi. Ab omni via mala prohibui pedes meos: ut custodiam verba tua. A iudiciis tuis non declinaui: quia tu legem posuisti michi. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua: super mel ori meo. A mandatis tuis intellexi: propterea odii omnes vias iniquitatis. **Num ps CXXXI.**

Lucerna pedibus meis verbum tuum: et lumen semitis meis. Iuravi: et statui custodire iudicia iusticie tue. Humiliatus sum usquequaque: domine vivifica me secundum verbum tuum. Voluntaria oris mei beneplacita fac domine: et iudicia tua doce me. Anima mea in manibus meis semper: et legem tuam non sum oblitus. Posuerunt peccatores laqueum michi: et de mandatis tuis non erravi. Hereditate acquisivi testimonia tua in eternum: quia exultatio cordis mei sunt. Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in eternum: propter retributionem. **Lameth ps CXXXII.**

Iniquos odio habui: et legem tuam dilexi. Adiutor et susceptor meus es tu: et in verbum tuum super speravi. Declina a me maligni: et scrutabor mandata dei mei. Suscipe me secundum eloquium tuum et vivam: et non confundas me ab expectatione mea. Adiuva me et salus ero: et meditabor in iustificationibus tuis semper. Spreverunt omnes descendentes a iudiciis tuis: quia in iusta cogitatio eorum. Prevaricantes reputavi omnes peccatores terre: ideo dilexi testimonia tua. Confige timore tuo carnes meas: a iudiciis enim tuis timeo. **Apn ps CXXXIII.**

Ipsi iudiciu et iusticiaz: non tradas me calumniatoribus meis. Suscipe humum tuum in bonum: non calumien me superbi. Oculi mei defecerunt in salutare tuum: et in eloquiu iusticie tue. Fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam: et iustificationes tuas doce me. Servus tuus sum ego: da

michi intellectum ut sciam testimonia tua. Tempus faciendi domine: dissipaverunt leges tuas. Ideo dilexi mandata tua: super aurum et thopazion. Propterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnes vias iniquas odio habui. **De ps CXXXIII.**

Miserabilia testimonia tua domine: ideo scrutata est anima mea. Declaratio sermonum tuorum illuminat: et intellectum dat puulis. Os meum aperui et attraxi spiritum: quia mandata tua desiderabam. Aspice in me et miserere mei: secundum iudiciu diligentium nomen tuum. Bressus meos dirige secundum eloquium tuum: et non domine mei omnis iniusticia. Redime me a calumniis hominum: ut custodiam mandata tua. Faciem tuam illumina super servum tuum: et doce me iustificationes tuas. Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia non custodierunt legem tuam. **Sade ps CXXXV.**

Iustus es domine: et rectum iudicium tuum. Mandasti iusticiam testimonia tua: et veritatem tuam nimis. Tardescere me fecit zelus meus: quia obliti sunt verba tua inimici mei. Ignitum eloquium tuum vehementer: et servus tuus dilexit illud. Adolescentulus sum ego et contemptus: iustificationes tuas non sum oblitus. Iusticia tua iusticia in eternum: et lex tua veritas. Tribulatio et angustia invenerunt me: mandata tua meditatio mea est. Equitas testimonia tua in eternum: intellectum da mihi et vivam. **Coph ps CXXXVI.**

Clamaui in toto corde meo exaudi me domine: iustificationes tuas requira. Clamaui ad te et servum me fac: ut custodiam mandata tua. Preueni in maturitate et clamaui: in verba tua super speravi. Prevenierunt oculi mei ad te dilucto: ut meditarer eloquia tua. Vocem meam audi secundum misericordiam tuam domine: et secundum iudiciu tuum vivifica me. Appropinquerunt persequentes me iniquitati: a lege autem tua longe facti sunt. Prope esto domine: et omnes vie tue veritas. Inicio agnovi de testimoniis tuis: quia in eternum fundasti ea. **Res ps CXXXVII.**

Vide humilitatem meam et eripe me: quia legem tuam non sum oblitus. Iudica iudicium meum et redime

me propter eloquium tuum vivifica me. **L**onge a peccatoribus salus: quia iustificatioes tuas non exquisierunt. **M**isericordie tue multe domine: secundum iudicium tuum vivifica me. Multi qui persequuntur me et tribulant me a testimoniis tuis non declinaui. **V**idi pericantes et tabescebant: quia eloquia tua non custodierunt. **V**ide quoniam mandata tua dilexi: domine in misericordia tua vivifica me. **P**rimipium verborum tuorum veritas: in eternum omnia iudicia iusticie tue. **Ps. CXXXVIII**

Princes persecuti sunt me gratis: et a verbis tuis formidavit cor meum. **L**etabor ego super eloquia tua sicut qui invenit spolia multa. **I**niquitate odio habui et abominatus sum: legem autem tuam dilexi. **S**epties in die laudem dixi tibi: super iudicia iusticie tue. **P**ax multa diligentibus legem tuam: et non est illis scandalum. **E**xpectabas salutare tuum domine: et mandata tua dilexi. **C**ustodiuit anima mea testimonia tua: et dilexit ea vehementer. **V**erbaui mandata tua et testimonia tua: quia omnes vię mee in conspectu tuo. **Ps. CXXXIX**

Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo domine: iuxta eloquium tuum da michi intellectum. **I**ntret postulatio mea in conspectu tuo: secundum eloquium tuum eripe me. **E**ruantur labia mea ymnium: cum docueris me iustificatioes tuas. **P**ronunciabit lingua mea eloquium tuum: quia omnia mandata tua equitas. **F**iat manus tua ut salvet me: quoniam mandata tua elegi. **C**oncupivi salutare tuum domine: et lex tua meditatio mea est. **V**ivet anima mea et laudabit te: et iudicia tua adiuvabunt me. **E**rravi sicut ovis que perit: quere fructum tuum quia mandata tua non sum oblitus.

Canticum graduum ps. CXL.

Ad dominum cum tribularem clamaui: et exaudivit me. **D**omine libera animam meam a labijs iniquis: et a lingua dolosa. **Q**uid datur tibi aut quid apponatur tibi: ad linguam dolosam? **S**agitte potentis acute cum carbonibus desolatorijs. **D**eu michi quia incolatus meus prolongatus est: habitavi cum habitantibus cedar: mulctum incolae fuit anima mea. **C**um hijs qui oderunt pacem eram pacificus: cum loquebar illis impugnabatur me gratis. **Canticum graduum ps. CXLI.**

Levaui oculos meos in montes: unde veniet auxilium michi. **A**uxilium meum a domino: qui fecit celum et terram. **N**on det in omotionem pedem tuum: neque dormitet qui custodit te. **E**cce non dormitabit neque dormiet: qui custodit israel. **D**ominus custodit te: dominus protectio tua super manum dexteram tuam. **P**er dies sol non uret te: neque luna per noctem. **D**ominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam dominus. **D**ominus custodiat introitum tuum et exitum tuum: ex hoc nunc et usque in seculum.

Canticum graduum ps. CXLII.

Letatus sum in hijs que dicta sunt mihi: in domum domini ibimus. **S**tantes erant pedes nostri: in atrijs tuis iherusalem. **I**herusalem que edificatur ut ciuitas cuius participatio eius in idipsum. **I**lluc enim ascenderunt tribus domini testimonium israel: ad offerendum nomini domini. **Q**uia illic sederunt sedes in iudicio: sedes super domum david. **R**ogate que ad pacem sunt iherusalem: et abundantia diligentibus te. **F**iat pax in virtute tua: et abundantia in turribus tuis. **P**ropter fratres meos et proximos meos: loquebar pacem de te. **P**ropter domum domini dei nostri: quesivi bona tibi.

Canticum graduum ps. CXLIII.

Ad te leuaui oculos meos: qui habitas in celis. **E**cce sicut oculi servorum in manibus dominoz suoz. **S**icut oculi ancille in manibus domine sue: ita oculi nostri ad dominum deum nostrum donec misereatur nostri. **M**iserere nostri domine miserere nostri: quia multum repleti sumus desperatione. **Q**uia multum repleta est anima nostra: opprobrium abundantibus et despectio superbis.

Canticum graduum david ps. CXLIII.

Nisi quia dominus erat in nobis dicat nunc israel: nisi quia dominus erat in nobis. **C**um exurgerent homines in nos forte viuos deglutissent nos. **C**um irascere furor eoz in nos: forsitan aque absorbuissent nos. **T**orrente pertransiuit anima nostra: forsitan pertransisset anima nostra aquam intollerabilem. **B**enedictus dominus: qui non dedit nos in captionem detibus eorum. **A**nima nostra sicut passer erepta est: de laqueo venantium. **L**aqueus stritus est: et nos liberati sumus. **A**diutorium nostrum in nomine domini: qui fe

et celū et terrā. **C**anticū gduū ps. **CXLV.**

Qui confidunt in dño sic mōs syon: non amouebit in eternum q̄ habitāt in iherusalē. Montes in circūitu eius: et dñs in circūitu populi sui ex hoc nunc et vsq̄ in seculū. Quia nō dereliquet dominus vgam peccatorū sup̄ fortes iustorum: vt non extendāt iusti ad iniquitates manus suas. Bene fac dñe: bonis et rectis corde. Declinantes autē in obligationes adducet dñs cum opantibz iniquitatē: pax sup̄ isrl̄. **C**anticū gduū ps. **CXLVI.**

In conitēdo dñs captiuitatē syon: facti sumus sic osolati. Tunc repletum est gaudio os nostrū: et lingua nostra in exultatōe. Tunc dicet inter gētes: magnificauit dñs facere cū eis. Magnificauit dominus facere nobiscū: facti sumus letantes. Cōute dñe captiuitatē nostrā: sic torrens in austro. Qui semināt in lacrimis: in exultatōe metent. Cūtes ibāt et flebant: mittētes semina sua. Veniētes autē venient cum exultatōe: portātes manipulos suos. **C**anticum graduum salomonis **Psalmus .CXLVII.**

Nisi dominus edificauerit domus: inuanū laborauerūt qui edificant eas. Nisi dñs custodierit ciuitatē: frustra vigilat qui custodit eam. Vanum est vobis ante lucem surgere: surgite post q̄ sederitis qui manducatis panē doloris. Cum dederit dilectis suis somnū ecce hereditas domini: filij merces fructus ventris. Sicut sagitte in manu potentis: ita filij ex cussorū. Beatus vir q̄ impleuit desiderium suū ex ip̄is: nō confundet cū loquet̄ inimicis suis in porta. **C**anticū gduū ps. **CXLVIII.**

Beatī omnes qui timent dñm: qui ambulāt in vijs eius. Labores manuum tuarū quia manducabis: beatus es et bene tibi erit. Vxor tua sic vitis abundans: in lateribz domus tue. Filij tui sicut nouelle oliuarū: in circūitu mense tue. Ecce sic benedicet homo: qui timet dominū. Benedicat tibi dñs ex syon: et videas bona iherusalem oībz diebz vite tue. Et videas filios filiorū tuorū: pacem super israhel.

Canticum graduum ps. **CXLIX.**

Epe expugnauerūt me a iuuentute mea: dicat nūc israhel. Depe ex-

pugnauerūt me a iuuentute mea: etem nō potuerūt michi. Supra dorsum meū fabricauerūt peccatores: plongauerunt iniquitatem suam. Domin⁹ iustus cōcidet ceruices peccatorū: confundant et conuertantur retrorsum omnes q̄ oderūt syon. Fiant sicut fenum tectorū: q̄ prius q̄ euellat exaruit. De quo nō implebit manū suā q̄ metet: et finem suū qui manipulos colliget. Et nō dixerūt qui p̄teribant benedictō domini super vobis: benediximus vobis in noīe domini.

Canticum graduum ps. **CL.**

De profundis clamaui ad te domine domine exaudi vocem meam. Fiant aures tue intendentes: in vocem supplicatōnis mee. Si iniquitates obseruaueris dñe: domine quis sustinebit? Quia apud te p̄piciatō est: et p̄pter legem tuā sustinui te domine. Sustinuit aīa mea in verbo eius: sperauit anima mea in domino. Custodia matutina vsq̄ ad noctē: speret isrl̄ in domino. Quia apud dominū misericordia: et copiosa apud eum redemptio. Et ipse redimet israhel: ex omibz iniquitatibz eius.

Canticū gduū ip̄i⁹ dauid **CL.**

Domine non est exaltatū cor meū: neq̄ elati sūt oculi mei. Neq̄ ambulauī in magnis: neq̄ in mirabilibus sup̄ me. Si non humiliter sentiebam: sed exaltaui aīam meam. Sicut ablactat⁹ est super matrem suā: ita retributō in animam meam. Speret israhel in domino: ex hoc nunc et vsq̄ in seculum.

Canticum graduum ps. **CLII.**

Memento domine dauid: et oīs mansuetudinis eius. Sic iurauit domino: votum vouit deo iacob. Si introiero in tabernaculū domus mee: si ascēdero in lectū strati mei. Si dederō somnū oculis meis: et palpebris meis dormitationes. Et requiem temporibz meis: donec inueniam locum dño tabernaculum deo iacob. Ecce audiui mus ea in effratis: inuenim⁹ eam in campis silue. Introibimus in tabernaculū eius: adorabimus in loco vbi steterūt pedes eius. Surge domine in requiem tuam: tu et archa sanctificatōnis tue. Sacerdotes tui induant iusticiā: et facti tui exultēt. Propter dauid seruum tuum: non autas faciem cristi tui. Iurauit dominus dauid veritatē.

et non frustrabitur eum: de fructu ventris
tui ponam sup sedem tuam. Si custodierit
filij tui testamentum meum: et testimonia
mea hec que docebo eos. Et filij eorum vsq; i
seculum sedebunt super sedem tuam. Quom-
iam elegit dominus syon: elegit eam habi-
tationem sibi. Hec requies mea in seculum scilicet:
hic habitabo quoniam elegi eam. Viduam eius
benedicens benedicam: pauperes eius satu-
rabo panibus. Sacerdotes eius induam sa-
lutari: et sancti eius exultatione exultabunt.
Illuc producam cornu dauid: parauit lucer-
nam christo meo. Inimicos eius induam con-
fusione: super ipsum autem effloreat sancti-
ficatio mea.

Canticum graduum ps. CLIII.

Ecce quod bonum et quod iocundum: habi-
tare fratres in unum. Sicut vngen-
tum in capite: quod descendit in
barbam barbam aaron. Quod descendit in
oram vestimenti eius: sicut ros hermon qui
descendit in montem syon. Quoniam illic
mandauit dominus benedictionem: et vitam vsq; i
seculum.

Canticum graduum ps. CLIII.

Ecce nunc benedicite domino: omnes
serui domini. Qui statis in domo do-
mini: in atrijs domus dei nostri. In noctibus
extollite manus vestras in sancta: et bene-
dicite dominum. Benedicat te dominus ex syon
qui fecit celum et terram.

Alleluia ps. CLV.

Laudate nomen domini: laudate
serui domini. Qui statis in domo do-
mini: in atrijs domus dei nostri. Lau-
date dominum quia bonus dominus: psallite no-
mini eius quoniam suauis est. Quoniam iacob ele-
git sibi dominum: israel in possessionem sibi.
Quia ego agnouit quod magnus est dominus:
et deus noster per omnia dies. Omnia que-
cumque voluit dominus fecit in celo et in terra: in
mari et in omnibus abyssis. Educens nubes ab
extremo terre: fulgura ut pluuiam fecit.
Qui producit ventos de thesauris suis: qui
percussit primogenita egypti ab homine vsq;
ad pecus. Emisit signa et prodigia in medio
tui egypti: in pharaonem et in omnes ser-
uos eius. Qui percussit gentes multas: et
occidit reges fortes. Regem amorreorum
et og regem basan: et omnia regna
chanaan. Et dedit terram eorum hereditatem:

hereditatem israel populo suo. Domine no-
men tuum in eternum: domine memoriale tu-
um in generatione et generationem. Quia iu-
dicabit dominus populum suum: et in seruis
suis deprecabitur. Simulacra gentium argen-
tum et aurum: opera manuum hominum. Os ha-
bent et non loquentur: oculos habent et non
videbunt. Aures habent et non audient: ne-
que enim est spiritus in ore ipsorum. Similes illi
fiant qui faciunt ea: et omnes qui confidunt
in eis. Domus israel benedicite domino:
domus aaron benedicite domino. Domus
leui benedicite domino: qui timetis dominum
benedicite domino. Benedictus dominus ex
syon: qui habitat in iherusalem.

Alleluia ps. CLVI.

Confitemini domino quoniam bonus:
quoniam in eternum misericordia
eius. Confitemini deo deorum: quo-
niam. Confitemini domino dominorum: quo-
niam. Qui facit mirabilia magna solus: qui
niam. Qui fecit celos in intellectu: quoniam.
Qui firmavit terram super aquas: quoniam.
Qui fecit luminaria magna: quoniam. So-
lem in potestatem diei: quoniam. Lunam
et stellas in potestate noctis: quoniam. Qui
percussit egyptum cum primogenitis eorum:
quoniam. Qui eduxit israel de medio eorum:
quoniam. In manu potenti et brachio ex-
celso: quoniam. Qui diuisit mare rubrum
in diuisiones: quoniam. Et eduxit israel per
medium eius: quoniam. Et excussit phara-
onem et virtutem eius in mari rubro: quoniam.
Qui traduxit populum suum per desertum:
quoniam. Qui percussit reges magnos: qui
niam. Et occidit reges fortes quoniam.
Regem amorreorum: quoniam. Et
og regem basan: quoniam. Et dedit terram
eorum hereditatem: quoniam. Hereditatem
israel seruo suo: quoniam. Quia in humi-
litate nostra memor fuit nostri: quoniam.
Et redemit nos ab inimicis nostris: quoniam.
Qui dat escam omni carni: quoniam.
Confitemini deo celi: quoniam. Confitemini
domino dominorum: quoniam in eternum
misericordia eius.

Psalmus david propheta iheremia. CLVII.

Super flumina babilonis illic sedi-
mus et fleuimus: dum recordaremur
tui syon. In salicibus in medio eius:

suspendimus organa nostra. Quia illic interrogauerunt nos qui captiuos duxerunt nos: verba cantionum. Et qui abduxerunt nos: p̃m̃u cantate nobis de canticis spon. Quomodo cantabimus canticu domini: in terra aliena? Si oblitus fuero tui iherusalem: obliuio detur dextera mea. Adhæreat lingua mea faucibus meis: si non meminero tui. Si non proposuero tui iherusalem: in principio leticie mee. Memor esto domine filiorum edom: in die iherusalem. Qui dicunt exinanite exinanite: usque ad fundamentum in ea. Filia babilonis misera: beatus qui retribuet tibi retributionem tuam quia retribuisti nobis. Beatus qui tenebit: et allidet puulos suos ad petram. **Psalmus dñi .CLVIII.**

Confitebor tibi domine in toto corde meo: quoniam audisti verba oris mei. In conspectu angelorum psallam tibi: adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo. Super misericordia tua et veritate tua: quoniam magnificasti super omne nomen sanctum tuum. In quacunque die inuocauero te exaudi me: multiplicabis in anima mea virtutem. Confiteantur tibi domine omnes reges terre: quia audierunt verba oris tui. Et cantent in viris domini: quoniam magna est gloria domini. Quoniam excelsus dominus et humilia respicit: et alta a longe cognoscit. Si ambulauero in medio tribulationis viuificabis me: et super iram inimicorum tuorum extendisti manum tuam: et saluum me fecit dextera tua. Dominus retribuet pro me: domine misericordia tua in seculum: opera manuum tuarum ne despicias.

In fine psalmus dauid .CLIX.

Domine probasti me et cognouisti me: tu agnouisti sessionem meam et resurrectionem meam. Intellexisti cogitationes meas de longe: semitam meam et funiculum meum inuestigasti. Et omnes vias meas preuidisti: quia non est sermo in lingua mea. Ecce domine tu cognouisti omnia nouissima et antiqua: tu formasti me et posuisti super me manum tuam. Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est et non potero ad eam. Quo ibo a spiritu tuo: et quo a facie tua fugiam? Si ascendero in celum tu illic es: si descendero in infernum ades. Si sumpsero penas me

as diluculo: et habitauero in extremis maris. Et erim illic manus tua deducet me: et tenebit me dextera tua. Et dixi forsitan tenebre conculcabunt me: et nox illuminatio mea in deliciis meis. Quia tenebre non obscurabunt a te: et nox sicut dies illuminabitur: sicut tenebre eius ita et lumen eius. Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de utero matris mee. Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es: mirabilia opera tua: et anima mea agnoscat nimis. Non est occultatum os meum a te quod fecisti in occulto: et substantia mea in inferioribus terre. Impletum meum viderunt oculi tui: et in libro tuo omnes scribentur dies formabuntur et nemo in eis. Michi autem nimis honorificati sunt amici tui deus: nimis confortatus est principatus eorum. Dinumerabo eos et super arenas multiplicabuntur: exsurrexi et adhuc sum tecum. Si occideris peccatores: viri sanguinum declinate a me. Quia dicitis in cogitatione: accipiant in vanitate ciuitates suas. Nonne qui oderunt te domine oderam: et super inimicos tuos tabescebam. Perfecto odio oderam illos: inimici facti sunt michi. Proba me deus et scito cor meum: interroga me et cognosce semitas meas. Et vide si via iniquitatis in me est: et deduc me in via eterna.

In fine psalmus dñi .CLX.

Eripe me domine ab homine malo: a viro iniquo eripe me. Qui cogitauerunt iniquitates in corde: tota die constituebant prelia. A cuerunt: linguam suam sicut serpentes: venenum aspidum sub labijs eorum. Custodi me domine de manu peccatoris: et ab hominibus iniquis eripe me. Qui cogitauerunt supplantare gressus meos: absconderunt superbi laqueum michi. Et funes extenderunt in laqueum: iuxta iter scandalum posuerunt michi. Dixi domino deus meus es tu: exaudi domine vocem deprecationis mee. Domine domine virtus salutis mee: obumbrasti super caput meum in die belli. Non tradas me domine a desiderio meo peccatoris: cogitauerunt contra me: ne derelinquas me ne forte exaltentur. Caput circumitus eorum: labor labiorum ipsorum operiet eos. Cadent super eos carbonem: in ignem decies eos: in misericordis non subsistent. Vir

linguosus non dirigetur in terra: virum in iustum mala capient in interitu. Cognoui quia faciet dominus iudiciu inopis: et vni dictam pauperum. Veruntamen iusti confitebuntur nomini tuo: et habitabunt recti cum vultu tuo.

Psalmus dauid

.CLXI.

Domine clamaui ad te exaudi me: intende voci mee cu clamauero ad te. Dirigatur oratio mea sic in conspectu tuo: eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Donec domine custodiam os meo: et ostium circumstantie labijs meis. Non declines cor meum in verba malicie: ad excusandas excusationes in peccatis. Cum hominibus operantibus iniquitatem: et non communicabo cum electis eorum. Corripiet me iustus in misericordia et increpabit me: oleum aut peccatoris non impinguet caput meum. Quoniam adhuc et oratio mea in beneplacitis eorum: absorpti sunt iuncti petre iudices eorum. Audient verba mea quoniam potuerunt: sicut crassitudo terre erupta est super terram. Dissipata sunt ossa nostra secus infernus: quia ad te domine domine oculi mei: in te speraui non auferas animam meam. Custodi me a laqueo quem statuerunt michi: et a scandalis operantium iniquitatem. Cadent in retiaculo eius peccatores: singulariter super ego donec transeam.

Intellectus dauid cu esset in spelunca oratio.
Psalmus

.CLXII.

Voce mea ad dominum clamaui: voce mea ad dominum deprecatus sum. Effundo in conspectu eius orationem meam: et tribulationes meas ante ipsum pronuncio. Indeficiendo ex me spiritum meum: et tu cognouisti semitas meas. In via hac qua ambulabam: absconderunt laqueum michi. Considerabam ad dexteram et videbam: et non erat qui agnosceret me. Perijt fuga a me: et non est qui requirat animam meam. Clamaui ad te domine: dixi tu es spes mea: portio mea in terra viventium. Intende ad deprecationem meam: quia humiliatus sum nimis. Libera me a persecutoribus meis: quia confortati sunt super me. Educ de custodia animam meam ad confitendum nomini tuo: me expectant iusti do-

nec retribuas michi.

Psalmus 88 qui persequatur eum filius suus absoluit.

.CLXIII.

Domine exaudi orationem meam: auribus percipe obsecrationem meam: in veritate tua exaudi me in tua iusticia. Et non intres in iudicium cum seruo tuo quia non iustificabit in conspectu tuo omnis viuens. Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliavit in terra vitam meam. Collocavit me in obscuris sicut mortuus seculi: et anxius est super me spiritus meus: in me turbatum est cor meum. Memor fui dierum antiquorum: meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar. Expandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi. Velociter exaudi me domine: defecit spiritus meus. Non auertas faciem tuam a me: et similis ero descendentibus in lacum. Auditam fac michi mane misericordiam tuam: quia in te speraui. Notam fac michi viam in qua ambulem: quia ad te leuaui animam meam. Eripe me de inimicis meis domine ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam quia deus meus es tu. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum domine viuificabis me in equitate tua. Educes de tribulatione animam meam: et in misericordia tua disperdes inimicos meos. Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego seruus tuus sum.

Psalmus dauid aduersus goliath.

.CLXIII.

Benedictus dominus deus meus qui docet manus meas ad prelium: et digitos meos ad bellum. Misericordia mea et refugium meum: susceptor meus et liberator meus. Protector meus et in ipso speraui: qui subdit populum meum sub me. Domine quid est homo quia inuocasti ei: aut filius hominis quia reputas eum? Homo vanitati similis factus est: dies eius sicut umbra pretereunt. Domine inclina celos tuos et descende: tange montes et fumigabunt. Fulgura choruscationem et dissipabis eos: emitte sagittas tuas et conturbabis eos. Emitte manum tuam de alto: eripe me et libera me de aquis multis et de manu filiorum alienorum. Quorum os locutum est vanitatem: et dextera eorum

dextera iniquitatis. Deus canticum nouū cantabo tibi: in psalterio decacordo psallam tibi. Qui das salutem regibus: qui redemisti dauid seruum tuum: de gladio maligno eripe me. Et erue me de manu filiorum alienorum quorum os locutum est vanitatem: et dextera eorum dextera iniquitatis. Quorum filij sicut nouelle plantationes: in iuuentute sua. Filie eorum compositae: circumornate ut similitudo templi. Promptuaria eorum plena: eructantia ex hoc in illud. Dues eorum fetose abundantes in gressibus suis: boues eorum crasse. Non est ruina macerie: neque transitus neque clamor in plateis eorum. Beatum dixerunt populum cui hec sunt: beatus populus cuius dominus deus eius.

Laudatio ipsi dauid. CLXV.

Exaltabo te deus meus rex: et benedicam nomini tuo in seculum et in seculum seculi. Per singulos dies benedicam tibi: et laudabo nomen tuum in seculum et in seculum seculi. Magnus dominus et laudabilis nimis: et magnitudinis eius non est finis. Generatio et generatio laudabit opera tua: et potentiam tuam pronuntiabunt. Magnificentiam glorie sanctitatis tue loquentur: et mirabilia tua narrabunt. Et virtutem terribilium tuorum dicent: et magnitudinem tuam narrabunt. Memoriam abundantie suauitatis tue eructabunt: et iusticia tua exultabunt. Misericors et misericors dominus: patiens et multum misericors. Suauis dominus in vniuersis: et miserationes eius super omnia opera eius. Confiteantur tibi domine omnia opera tua: et sancti tui benedicant tibi. Gloriam regni tui dicent: et potentiam tuam loquentur. Ut notam faciant filiis hominum potentiam tuam: at gloriam magnificentie regni tui. Regnum tuum regnum omnium seculorum: et dominatio tua in omni generatione et generatione. Fidelis dominus in omnibus verbis suis: et sanctus in omnibus operibus suis. Alleuat dominus omnes qui corruunt: et erigit omnes elisos. Oculi omnium in te sperant domine et tu das escam illorum in tempore opportuno. Aperis tu manum tuam et implebis omne animal benedictione. Iustus dominus in omnibus vijs suis: et sanctus in omnibus operibus suis. Drope est dominus

omnibus iuocantibus eum: oibus iuocantibus eum in veritate. Voluntates timentium se faciet: et deprecationem eorum exaudiet: et saluos faciet eos. Custodit dominus omnes diligentes se: et omnes peccatores disperdet. Laudationem domini loquetur os meum: et benedicat omnis caro nomini sancto eius in seculum et in seculum seculi.

Alleluia ps. CLXVI.

Lauda anima mea dominum: laudabo dominum in vita mea: psallam deo meo quod diu fuero. Nolite offedere in principibus: in filiis hominum in quibus non salus. Exhibet spiritus eius et reuertetur in terram suam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum. Beatus cuius deus iacob adiutor eius: spes eius in domino deo ipsius: qui fecit celum et terram mare et omnia que in eis sunt. Qui custodit veritatem in seculum: facit iudicium iniuriis patientibus: dat escam esurientibus. Dominus soluit operditos: dominus illuminat cecos. Dominus erigit elisos: dominus diligit iustos. Dominus custodit aduenas: pupillum et viduam suscipiet: et vias peccatorum disperdet. Regnabit dominus in secula: deus tuus spon in generationem et generationem.

Alleluia ps. CLXVII.

Laudate dominum quoniam bonus est psalmus: deo nostro sit iocunda decoraque laudatio. Edificans iherusalem dominus: dispersiones israel aggregabit. Qui sanat contritos corde: et alligat contritiones eorum. Qui numerat multitudinem stellarum: et omnibus eis nomina vocans. Magnus dominus noster et magna virtus eius: et sapientie eius non est numerus. Suscipiens mansuetos dominus: humilians autem peccatores usque ad terram. Precinito domino in confessione: psallite deo nostro in cythara. Qui operit celum nubibus: et parat terre pluuiam. Qui producit in montibus fenum: et herbam seruituti hominum. Qui dat iumentis escam ipsorum: et pullis coruorum iuocantibus eum. Non in fortitudine equi voluntatem habebit: nec in tibis viri beneplacitum erit ei. Beneplacitum est domino super timentes eum: et in eis qui sperant super misericordiam eius. **Alleluia aggei et zacharia. CLXVIII.**

Lauda iherusalem dominum: lauda
deum tuum syon. Quoniam confortavit
seras portarum tuarum: benedixit filiis
tuis in te. Qui posuit fines tuos pacem: et
adipem frumenti faciat te. Qui emittit eloquium
suum terre: velociter currit sermo eius.
Qui dat nivem sicut lanam: nebulas sicut
cinerem spargit. Mittit cristallum suum sicut
buccellas: ante faciem frigoris eius quis
sustinebit? Emitteret verbum suum et liquefa-
ciet ea: flabit spiritus eius et fluent aque.
Qui annunciat verbum suum iacob: iusticias
et iudicia sua israel. Non fecit taliter omni
nationi: et iudicia sua non manifestavit eis.

Alleluia ps. CLXIX.

Laudate dominum de celis: laudate
eum in excelsis. Laudate eum omnes
angeli eius: laudate eum omnes vir-
tutes eius. Laudate eum sol et luna: lau-
date eum omnes stelle et lumen. Laudate
eum celi celorum: et aqua omnis que super celo sunt
laudent nomen domini. Quia ipse dixit et
facta sunt: ipse mandavit et creata sunt. Sta-
vit ea in seculum et in seculum seculi: precep-
tum posuit et non preteribit. Laudate dominum
de terra: dracones et omnes abyssi. Ignis
grando nix glacies spiritus pcellarum: qui
faciunt verbum eius. Montes et omnes colles:
ligna fructifera et omnes cedri. Bestie et
universa pecora: serpentes et volucres penna-
te. Reges terre et omnes populi: principes
et omnes iudices terre. Iuvenes et virgines
senes cum iunioribus laudent nomen domini
quia exaltatum est nomen eius solius. Con-
fessio eius super celum et terram: et exalta-
vit cornu populi sui. Imnus omnibus sanctis
eius: filijs israel populo appropinquanti sibi.

Alleluia ps. CLXX.

Laudate domino canticum novum:
laus eius in ecclesia sanctorum. Letetur
israel in eo qui fecit eum: et filie
syon exultent in rege suo. Laudent nomen
eius in choro: in tympano et psalterio psal-
lant ei. Quia beneplacitum est domino in po-
pulo suo: et exaltabit mansuetos in salutem.
Exultabunt sancti in gloria: letabuntur in
cubilibus suis. Exultationes dei in gutture
eorum: et gladij ancipites in manibus eorum.
Ad faciendam vindictam in nationibus: in
crepationes in populis. Ad alligandos re-

ges eorum in pedibus: et nobiles eorum in
manibus ferreis. Ut faciant in eis iudicium
conscriptum: gloria hec est omnibus sanctis eius.

Alleluia ps. LCXXI.

Laudate dominum in sanctis eius:
laudate eum in firmamento virtutis
eius. Laudate eum in virtutibus
eius: laudate eum secundum multitudinem
magnitudinis eius. Laudate eum in sono
tube: laudate eum in psalterio et cythara.
Laudate eum in tympano et choro: lauda-
te eum in cordis et organo. Laudate eum
in cymbalis bene sonantibus: laudate eum
in cymbalis iubilationis: omnis spiritus
laudet dominum.

Alleluia
Et sic est finis

121

122

123

Et cum in diebus illis
et in diebus illis
et in diebus illis

In diebus illis

Et cum in diebus illis
et in diebus illis
et in diebus illis

Et cum in diebus illis

Et cum in diebus illis
et in diebus illis
et in diebus illis

In diebus illis

Et cum in diebus illis
et in diebus illis
et in diebus illis

In diebus illis

Et cum in diebus illis
et in diebus illis
et in diebus illis

Et cum in diebus illis
et in diebus illis
et in diebus illis

Et cum in diebus illis
et in diebus illis
et in diebus illis

Et cum in diebus illis
et in diebus illis
et in diebus illis

Et cum in diebus illis
et in diebus illis
et in diebus illis

Et cum in diebus illis
et in diebus illis
et in diebus illis

Et cum in diebus illis
et in diebus illis
et in diebus illis

[illegible]

